
UNIVERSITY OF TORONTO
3 1761 00001412 6

BIBLIOTHECA GRÆCA

VIRORUM DOCTORUM OPERA RECOGNITA

ET

COMMENTARIIS IN USUM SCHOLARUM INSTRUCTA

CURANTIBUS

FRIDERICO IACOBS

ET

VAL. CHR. FR. ROST.

B.

SCRIPTORUM ORAT. PEDESTRIS

VOL. XIII. SECT. I.

CONTINENS

PLATONIS DIALOGOS SELECTOS

ED.

GODOFREDUS STALLBAUM.

GOTHAE ET ERFORDIAE, MDCCCLVIII.

SUMPTIBUS GUIL. HENNINGS.

(LONDINI DAV. NUTT. 270 STRAND.)

PLATONIS OPERA OMNIA.

RECENSUIT,

PROLEGOMENIS ET COMMENTARIIS

ILLUSTRAVIT

GODOFREDUS STALLBAUM.

VOL. III. SECT. I.

CONTINENS

POLITIAE LIBR. I—V.

EDITIO NOVA PLURIMUM AUCTA
ET EMENDATA.

GOTHAE ET ERFORDIAE, MDCCCLVIII.
SUMPTIBUS GUIL. HENNINGS.
(LONDINI DAV. NUTT. 270 STRAND.)

PLATONIS

POLITIA

SIVE

DE REPUBLICA

LIBRI DECEM.

RECENSUIT

PROLEGOMENIS ET COMMENTARIIS
ILLUSTRAVIT

GODOFREDUS STALLBAUM.

VOLUMEN PRIMUM

LIBROS QUINQUE PRIORES CONTINENS.

EDITIO SECUNDA PLURIMIS LOCIS AUCTA
ET EMENDATA.

GOTHÆ ET ERFORDIÆ, MDCCCLVIII
SUMPTIBUS HENNINGS.
LONDINI DAV. NUTT. 270. STRAND.

PROLEGOMENA

ad

PLATONIS POLITIAM.

Vetus est controversia eaque ne nostra quidem aetate plane composita, quid sit quod Platoni in libris de Republica scribendis maxime fuerit propositum. Fuerunt enim qui quaestionem in iis institutam maxime in exploranda atque illustranda iustitiae natura versari arbitrarentur, ideoque ea, quae disseruntur de republica, non aliam ob caussam addita putarent, quam ut virtutis illius ratio in clariore luce collocaretur; fuerunt alii, qui de uno potissimum optimo civitatis statu quaeri atque omnem disputationem de iustitia susceptam ad hoc ipsum argumentum referri oportere existimarent.

Quae iudicia, quantumvis inter se contraria et pugnantia, tamen omni tempore gravissimos patronos nacta sunt, qui ea rationibus acute excogitatis defenderent. Quocirca res ipsa videtur postulare, ut quibus de causis isto modo in utramque partem disputatum sit, paucis exponamus, praesertim quum ita etiam futurum sit, ut, quid nobis de tota causa videatur, aliquanto clarius perspicere liceat *).

*) Quanto studio haec lis iam olim agitata sit, ex iis apparet, quae exposuit Proclus Commentar. ad Plat. Polit. p. 309 sqq. E recentioribus imprimis nominandi sunt Kleukerus Praefat. ad Polit. Plat. Germ. Vers. p. III. sqq. Tiedemann. Argumentt Dialogg. Plat p. 171 sqq. Morgenstern. Commentatt. de Platon. Republ. Hal. Saxon. 8. 1794. Tennemann. System. Philosoph. Plat. T. IV. p. 173. sqq. Schleiermacherus Opp. Platon. Vol. III. P. 1. p. 3—72

Ut igitur disputationem ab iis exordiamur, qui de una potissimum optima civitate agi existimarunt, primum illi operis inscriptionem memorant, quam certe negari non posse aiunt communi fere antiquitatis testimonio ita esse confirmatam, ut eam a Platone profectam esse dubitari nequeat. Deinde iidem ad gravissimam provocant ipsius philosophi auctoritatem, qui quum libro V. Legum p. 739. B. eam civitatem, in qua agatur de bonorum communione, primariam dicat, illam vero, quae condatur in ipsis Legibus, ordine secundam, tum in principio Timaei disputationis in his sermonibus institutae ita faciat mentionem, quasi de nulla alia re nisi de rebus civilibus expositum sit. His denique addunt etiam tertium quiddam. Neque enim verisimile esse arbitrantur philosophum tanta orationis copia et ubertate de republica disputaturum fuisse, nisi id ipsum egisset, ut optimum civitatis statum subtilius exquireret atque plenius describeret.

Nec profecto negari potest has rationes, quas Proclo teste multi iam olim pro sua causa in medium attulerunt, satis probabiles esse, ut non temere negligendae aut reiiciendae videantur. Nam, ut primum de libri inscriptione dicamus, nulla certe causa est, cur eam ipsi Platoni deberi negemus. Quae sententia quum aliis rationibus confirmatur, tum imprimis etiam eo fit verisimillima, quod veteres scriptores non pauci inde ab Aristotele usque ad patres ecclesiasticos hos sermones constanter *Πολιτείας* nomine insigniverunt; alterum indicem vulgo praefixum *περὶ δικαίου* ignoraverunt *). Si autem germana est ea libri inscriptio, non iniuria videtur inde colligi rerum civilium quaestionem secundum ipsius Platonis sententiam plurimum habere ponderis atque partem

---

G. Fr. Rettig. Prolegg. ad Plat. Remp. Bern. 1845. Car. Steinhart Praef. ad Hier. Mülleri Interpr. Germ. Platon. Vol. V. p. 3 sqq. Franc. Susemihl Genet. Entw. der Plat. Philos. Vol. II. P. I. p. 58 sqq. ut taceamus quos infra memorabimus.

*) Vid. quos laudarunt Henr. Stephanus Annot. in Plat. T. III. p. 19. Morgenstern. Commentatt. p. 25 sq. Astius Commentar p. 31. 13. Qui quae exposuerunt, iis addidisse iuvabit, genuinam inscriptionem fuisse non *περὶ πολιτείας* sed *πολιτεία*.

operis gravissimam efficere. Licet enim concedendum sit Platonem saepenumero sermones suos indicibus, qui vel de personis cum Socrate colloquentibus vel de rebus ad externum eorum ornatum pertinentibus repetiti sunt, inscriptos edidisse; tamen alterum eiusmodi inscriptionis exemplum, quae quum praecipuam disputationis partem indicare videatur, nihilo minus a re leviore et veluti per occasionem tractata desumta sit, frustra sane quaesiveris. Nec vero ullum alium novimus scriptorem, qui ista licentia abuti sustinuerit. Certe nec Aristoteles nec Cicero nec alii libros suos de Republica aut de Legibus inscripserunt, quum hoc ipsum argumentum leviter tantum attingentes aut alius rei causa illustrantes plane aliud quid tanquam summum et extremum in scribendo sequerentur. Quocirca ne Platonem quidem putare licebit, quum esset de iustitia disputaturus, his sermonibus *Πολιτείας* nomen fuisse praefixurum. Jam vero huc etiam illud accedit, quod Plato ipse in libris postea in vulgus emissis Politiae ita mentionem iniecit, ut solius quaestionis civilis rationem habuerit; disputationem de iustitia institutam ne verbo quidem attigerit. Ex qua re etsi non id consequitur, ut optimae civitatis descriptio pro principali operis parte habenda sit, tamen illud saltem recte videtur colligi posse, non ideo tantum rempublicam ab eo conditam esse, ut iustitiae natura et ratio in clariore luce collocaretur, sed ea re etiam aliud quid fuisse spectatum atque id ipsum fuisse propositum, ut perfectae reipublicae species et imago exprimeretur. Atque hanc sententiam, si quid video, etiam nobilissima illa Critiae in Timaeo *) narratio reddit probabilem, quae certe non alio consilio est composita, quam ut optimam civitatem in Politia descriptam hominibus melioris naturae ac diis propinquioribus convenire doceatur. Cur enim opus fuisset hoc denuo declarare novisque argumentis confirmare, si disputatio de rebus civilibus in Politia iustitiae potissimum illustrandae gratia esset suscepta? Denique nec illud est negligendum, quod supra ultimo loco commemoravimus. Si enim quaestio de republica ad illustrandam unam virtutis naturam esset comparata, profecto mirum deberet videri, quod ea

*) P. 20. D. — 25. D. coll. Crit. p. 108. D.

tanta diligentia tantaque orationis copia et ubertate tractata est, ut partem operis plus quam dimidiam expleat, adeoque plurima contineat, quae ad princeps argumentum illustrandum minime videntur esse necessaria.

Haec igitur sunt fere illa, quae pro sententia eorum afferri possunt, qui in his libris de uno maxime optimo civitatis statu disputari censuerunt, alia omnia pro secundariis haberi voluerunt. Quae quidem sententia nuper etiam eo plus roboris ac firmamenti nacta videtur, quod Rettigius Prolegg. in Platon. Rempubl. Bernae 1845. 8. editis acutissime demonstravit hac demum ratione probata etiam operis artem et compositionem fieri perspicuam, quandoquidem ita demum omnia ac singula apte disposita, bene ordinata, denique suo loco collocata atque explicata videri debeant. Quocirca facile aliquis existimet rem iam prorsus ad liquidum esse perductam, ut de ultimo operis fine et consilio omnis de medio sublata sit dubitatio.

Verum enim vero quum haec omnia plurimum eo valeant, ut in Politia nobis persuadeamus id potissimum agi, ut civilis informetur societas, quae quam maximae perfectionis laudem habeat; tum nec eorum rationes et argumenta pro levibus ducendae sunt, qui contrariam defenderunt sententiam ac de una praecipue iustitia quaestionem institutam esse iudicaverunt. Primum enim illi principium universae disputationis non a republica, sed a iustitia duci diligenter attendi iubent. Deinde Socratem aiunt libr. II. p. 368. C. claris verbis ostendere, velle se, quia iustitiae natura difficilius in uno homine cognoscatur, condere civitatem, in qua expressior quaedam et evidentior huius virtutis imago cernatur. Ex quo apparere volunt, quidquid deinde de republica disputetur, illustrandae iustitiae causa explicari ac veluti accessionem quandam esse et appendicem eorum, quae de virtute disserantur. His tertium rei argumentum adiiciunt. Socrates enim, inquiunt, sicubi, ut fit in disputando, a quaestione de iustitia suscepta longius deflexit, ad eam rediens ait se redire ad id, cuius causa instituta sit disputatio, velut libr. IV. p. 434. E. V. p. 471. B. C. D. His omnibus vero etiam illud addunt, quod totus sermo ita concluditur, ut

iustitiam doceatur summo studio esse colendam, quo vel nobismet ipsis placeamus vel diis immortalibus et hic et post mortem grati atque accepti simus.

Et hae quidem sunt fere rationes eorum, qui non de republica, sed de iustitia praecipue in his sermonibus disputari voluerunt. Quae quia item ex ipso operis argumento sunt repetitae, facile alicui plus etiam ponderis habere videantur quam quae pro contraria sententia in medium allatae sunt. Quocirca mirandum certe non est, quod non pauci eorum, qui nuper de universi operis summa et consilio exposuerunt, earum gravitate adducti Politiam maxime eo pertinere arbitrati sunt, ut iustitiae natura subtilius exploretur atque illustretur.

Factum autem hoc imprimis ita est, ex quo tempore Carolus Morgensternius, vir illustris, praeclaras illas edidit de republica Platonis commentationes, quibus de universi libri argumento, fine et consilio primum disputatum est accuratius atque subtilius. Hic enim instituto utriusque sententiae, de qua dictum est, examine accurate docere conatus est, illud unum maxime Platoni in his sermonibus propositum esse, ut iustitiae universaeque virtutis natura declaretur, qualis sit et per se et felicitatis inde oriundae ratione habita; et vitiositatis contra natura, quomodo ad virtutem illa se habeat, sive ipsam spectes per se, sive miseriam simul cum ea coniunctam *). Huic vero quaestioni primariae, quam vocat, complures alias adiunctas esse arbitratur, quae, quum ad illam absolvendam aliquid momenti habuerint, tum etiam per se Platoni dignae visae sint uberiore explicatione. Et inter huius quidem generis quaestiones principem locum tribuendum esse existimat illi, quae instituitur de optima civitate, quandoquidem universus disputationis ordo ac veluti cursus luculentissime declaret, praeter iustitiae explicationem Platonem nihil potius spectasse ac sequutum esse, quam ut perfectae civitatis speciem et imaginem adumbraret, cuius hic esset finis, ut civium virtus aleretur, veraque per hanc ipsam universae civitatis felicitas stabiliretur. Iam vero disputatio

---

*) Sunt verba ipsius Morgensternii p. 50 sq.

de rebus civilibus a Socrate in his sermonibus agitata quum eiusmodi sit, ut tota ad virtutem referatur, vir acutissimus fieri non potuisse arbitratur, quin doctrina civili iuxta doctrinam moralem collocata quasi sponte appareret, tam singulorum hominum vitam, quam universam civitatem ad easdem leges morales et iudicari et gubernari oportere *). Cui sententiae nihil prorsus officere censet, quod totum opus nomine *Πολιτείας* inscriptum sit. Nam quum alii Platonis sermones saepe a colloquentium personis aliisque rebus levioribus nomen suum acceperint, tum ne in his quidem libris offensioni esse posse, quod non ab eo, quod sit *τὸ προηγουμένως ζητούμενον*, sed a minus gravi totius disputationis parte inscripti sint, praesertim quum id haud incommode fieri potuerit. Quod autem civitas in hoc opere condita in Legum libris commemoretur sic, ut dicatur primaria, inde minime consequi ait, ut potiorem huius scriptonis partem in describendo optimae civitatis statu versari statuendum sit. Denique in principio Timaei non plenam, sed mancam censet institui recensionem eorum, quae pridie de republica disputata essent, unde recte coniici licere arbitratur, non id illic agi, ut pridiani sermonis argumentum plene enarretur, sed singularis cuiusdam consilii causa maxime civilium institutorum mentionem iniici. Atque ita rem habere, id vero putat certissime ex Politiae cum Timaeo coniunctione intelligi. Etenim Platonem sine dubio ait hoc spectasse, ut Politia, Timaeus et Critias, qui libri argumenti quadam cognatione continerentur, unum quasi corpus conficerent, ideoque etiam externa forma ac specie cohaerere viderentur **).

Haec igitur Morgensternius acute sane atque eleganter, ut mirandum non sit plurimos exstitisse, qui eius sententiae calculum suum adiicerent, praesertim quum etiam adversariorum rationes subtiliter confutavisse videretur. Quamquam haud scimus, an hac ipsa in parte disputationis ab eo susceptae iure nonnihil desiderari possit. Quippe sicuti ea, quae de

---

*) Exposuit Morgensternius de hoc argumento p. 59–64. et p. 164 sqq.

**) Vid. I. c. p. 28–34.

operis inscriptione ac de Legum et Timaei locis disputavit, neutiquam omnem animo eximunt dubitationem; ita etiam illa, quae de rerum civilium disputatione exposuit, minime ita comparata videntur, ut inde perspiciatur, cur haec operis pars tanta diligentia, tanta copia et ubertate, tanta denique subtilitate tractata sit, et cur earum rerum disceptationem contineat, quarum copiosior explicatio ad illustrandum primarium scriptionis argumentum et consilium haudquaquam fuit necessarium.

Atque id ipsum etiam sensit qui proxime post Morgensternium de Republica Platonis disquisivit subtilius, magnus ille Frid. Schleiermacherus Praef. ad Remp. Plat. Germ. p. 3—72. Is enim sicuti in aliis rebus, ita etiam in eo magnam ab illo fecit discessionem, quod non exiguam concessit esse vim et gravitatem eorum argumentorum, quae ab iis essent allata, qui de republica potissimum in his libris disputari contenderunt. Nam et inscriptionem operis et disputationis de optima civitate commemorationem in Legibus ac Timaeo factam certissimo documento esse arbitratur ipsum Platonem illam quaestionis partem, quae est de rebus civilibus, non pro levi et exigua, sed pro gravi et magna haberi voluisse: de qua re nolumus adscribere quae Praefat. ad Rempubl. p. 63—66. ab ipso posita sunt. Verum enimvero licet ille hac in parte a Morgensternio non mediocriter dissentiat, tamen de summa re certe non aliter atque hic statuit. Censet enim totius sermonis ratione ac descriptione, quam Praefat. p. 1—62. insigni acumine examinavit, eorum utique confirmari sententiam, qui praecipue de iustitia deque vitae iuste et honeste actae dignitate ac praestantia disputari putaverunt. De qua re praeter alia p. 63. haec scripsit: „Indem wir der Gliederung des Werkes auf das genaueste nachgingen, hat sich ergeben, dass die ursprünglich aufgestellte Frage *von der Förderlichkeit eines gerechten und sittlichen Lebens* in der That alles beherrscht, so dass alles, was sich hierauf *nicht* bezieht, nur als *Ausschweifung* anzusehen ist." et p. 64: „Würde dieser Platonische Socrates (im Timaeus) nicht lächeln über die hier gegebene Zerlegung des

Ganzen, mit der es darauf hinausläuft, die Gerechtigkeit wäre die Hauptsache?" Conf. etiam p. 16. „So sehr erscheint die Darstellung des Staates an und für sich hier *untergeordnet* und alles nur darauf berechnet und dadurch bestimmt, dass er das vergrösserte Bild der Seele sein soll, *um an demselben die Gerechtigkeit besser zu erkennen.*" Ibid. p. 22. „Wie genau nun auch in diesem Abschnitt alles auf den Staat bezogen sei, so wird doch unverkennbar immer auch schon auf die einzelne Seele im voraus Rücksicht genommen." Ib. Pag. 17. sq. Facit igitur vir summus Platonem denique secum ipso dissentientem, qui quum in ipsis sermonibus id potissimum egerit, ut virtutis vim et praestantiam explicaret, tamen in operibus postea editis quaestionem de optima civitate unice respexerit adeoque ipsa inscriptione notandam iudicaverit. Quem quidem dissensum elevaturus meminisse nos iubet Politiam id sibi habere proprium, ut et eorum sermonum, qui antea de variis cognitionis ac virtutis humanae rationibus a Platone scripti sint, veluti agmen claudat, et seriem alius generis disputationum exordiatur. De qua re Praef. ad Remp. p. 66 sqq., postquam de gravitate eorum argumentorum explicatum est, quibus praecipuam quaestionem de optima civitate esse demonstrari posse videatur, haec disseruit: „Quid igitur, inquit, relinquitur, nisi hoc unum, ut fateamur Socratem Platonicum esse quasi Ianum aliquem bicipitem? Nam in ipso quidem opere Politiae nomine inscripto ita disputat, ut retrorsum respicere videatur: in Timaeo autem cernimus eundem prospicientem et ad ea, quae futura sunt, vultum convertentem. Atque cum hac re illud quoque cohaeret, quod in his sermonibus haud paucae quaestiones, in superioribus libris vel per occasionem memoratae, vel utcunque explicatae, nunc denuo in disceptationem vocantur, eo quidem modo, ut multis subinde intertextis, quibus dubitationes in dialogis prius scriptis excitatae componantur, eximia quaedam animis legentium voluptas affundatur: in Timaeo autem Politia eatenus spectatur, quatenus ab ea nova disputationum series inchoata est, in quibus Socratis

partes deinceps Timaeo, Critiae et Hermocrati deferuntur. Duplex igitur huius operis ratio est; quam si tenemus, haud scimus, an futurum sit, ut tenebrae singulis quibusdam eius partibus offusae nullo fere negotio dispelli queant.“ Nec vero ab hac ratione discessit Philippus Guilielm. van Heusde Initt. Philos. Platon. Vol. III. p. 122 sqq., qui iustitiae exquirendae caussa scriptum esse dialogum identidem affirmavit.

Haec igitur sunt fere illa, quae nuper attulerunt ii, qui Platoni in Republica scribenda id unum maxime tanquam summum atque ultimum propositum fuisse censuerunt, ut non tam perfectae civitatis imago quam iustitiae vis ac natura describeretur. Quamobrem iuvabit hoc loco paucis significavisse, quid nobis de hac ratione omnino videatur. De aliorum enim iudiciis quid existimandum sit, et exponere longum est et mox sponte appariturum esse speramus.

Fatemur autem libere nobis quidem nec his disputationibus, quamvis subtilissimis et acutissimis, omnem ex animo exemtam esse dubitationem, quum multa et gravia esse videantur, quae huic sententiae officiant. Nam, ut omittamus ea, de quibus iam antea mentio facta est, primum quidem qui ita statuunt, illud videntur neglexisse aut saltem minus diligenter animadvertisse, quod non modo copiosius de civilibus institutis disputatur quam isto pacto exigere videatur disputationis summa, sed etiam multa fusius explicantur, quae quid ad virtutis perfectae speciem illustrandam valeant, nemo quisquam dixerit. Quid enim ita opus fuit, ut tam subtiliter et copiose de singulis educationis militum et custodum partibus, de variis poesis generibus, de communione mulierum et bonorum, denique de multis aliis id genus rebus dissereretur, quum iustitiae natura multo brevius ac dilucidius posset declarari? Aut quid causae fuit, ut tanta orationis ubertate de connubiis prudenter instituendis, de communicandis cum mulieribus magistratibus aliisque id genus institutis explicaretur, quae certe virtutis vim et naturam non patefaciunt? *) Quae om-

*) Ita indicavit etiam ipse Schleiermacherus Praef. ad Remp. p. 31. et 75.

nia considerantibus nobis nescio quo pacto semper hac ratione inita visum est opus artificiosissimum summa virtute orbari, hoc est argumenti unitate ac simplicitate. Etenim quum ita civitatis imago tota referenda sit ad virtutis speciem absolvendam, tamen eidem admixta sunt quae, quid faciant ad illius naturam declarandam, intelligi nullo modo potest. Quid quod etiam in describenda republica non minus operae consumitur quam in exploranda iustitia, ita ut quaestio de rebus civilibus amplius fere spatium occupet quam quae de virtute disseruntur. Quod quis est qui Platonem ita instituturum fuisse credat, si de optima civitate quasi obiter et, ut Graece dicam, *ὡς ἐν παρέργῳ* quaerere voluisset? Ad haec autem accedit etiam illud, de quo nuper Rettigius acutissime disputavit, quod universi operis ars et compositio ita demum prudenter instituta esse iudicari debet, si disputationem de republica non tantum secundariam eius partem esse statuerimus; quod certe aliter esset futurum, si praecipue ageretur de iustitia ac perfecta virtute. Itaque gravissimae profecto sunt dubitationes, quibuscum ista de Reipublicae argumento et consilio sententia coniuncta est, quae ne iis quidem ullo modo tolluntur aut removentur, quae a Schleiermachero de horum librorum cum aliis scriptis Platonis necessitudine et coniunctione disputata sunt. Etenim artis quidem leges profecto hoc exigunt, ut unumquodque opus ad eas comparatum in se perfectum sit et absolutum, hoc est ita compositum, ut ad perspiciendam omnem eius indolem, naturam et rationem nihil deesse videatur. Nam etiamsi illud cohaereat cum aliis, tamen ipsum per se quoque simplex atque unum esse oportet. Quod igitur poetae scenici veteres fecerunt in componendis fabularum trilogiis, ut etsi unum idemque argumentum continuarent ac persequerentur, tamen singulas fabulas eo modo adornarent, ut per se integrae et absolutae viderentur; idem iure quodam nostro etiam a dialogorum scriptore postulare videmur, idque eo rectius, sicubi de iis rebus disseritur, quae etiamsi aliqua argumenti cognatione contineantur, tamen non tam arcte inter se cohaerent, ut a se invicem divelli ac separari nullo modo potuerint. Quocirca nec Platonis Politiam censemus, siquidem opus sit in se

perfectum et absolutum, quale putamus philosophum componere voluisse, ita esse comparatam, ut ad singularum eius partium cohaesionem, iuncturam et convenientiam plane perspiciendam aliorum sermonum luce indigeamus: imo necesse esse arbitramur, ut haec omnia ex propria ipsius operis forma ac specie cognoscantur.

Sed ad haec etiam aliud quid accedit, quod mirum est fere ab omnibus esse neglectum, qui hoc argumentum attigerunt. Etenim quod eam disputationis partem, qua de iustitiae natura disquiritur, opponunt alteri illi, quae in explorando optimo civitatis statu versatur, adeoqne ambigunt, utra utri vi et gravitate antecedat, non videntur animadvertisse quaestionem de institia institutam neutiquam contrariam esse optimae civitatis descriptioni, quandoquidem iustitiae vis et natura pariter ad optimos hominis mores illustrandos atque ad speciem perfectae civitatis informandam valet. Quocirca nostra quidem sententia illud potius disquiri oportuit, utrum optimi hominis an optimae civitatis descriptio pro praecipuo operis argumento habenda sit, in quo summus scriptionis finis cernatur. Nam hae demum disputationis partes inter se oppositae sunt, quandoquidem altera ad singulos homines, altera ad civilem hominum societatem pertinet: iustitiae autem investigatio tantum abest ut alterutri ex adverso respondeat, ut cum utroque argumento arctissime cohaereat. Verum enim vero etiamsi hoc animadverso illud, de quo sit quaerendum, rectius constitutum esse videatur, tamen multum veremur, ne alterutrum de duobus illis statuentes in easdem iam relabamur difficultates, de quibus modo exposuimus. Nam sive perfectae reipublicae descriptionem id esse putamus, in quo summa operis cernatur, inopes consilii haerebimus atque dubii, quid de optimi hominis imagine sit iudicandum; sive optimi hominis potissimum mores describi arbitramur, quaestionis civilis subtilitas atque amplitudo ita plurimum molestiae afferet. Quocirca apertum est missis his opinionibus aliam viam esse ingrediendam, qua ad certius de re dubia et controversa iudicium perveniatur, quandoquidem ne illorum quidem sententia probanda est, qui primarium operis argumentum

in exquirenda atque condenda perfecta civitate positum esse iudicaverunt. Nam hos quidem apparet eo maxime falsos esse, quod omnino neglexerunt, sicuti iam Cicero prudenter animadvertit, una cum optima civitate etiam optimi hominis mores informari. Quae quidem posterior disputationis pars certe pari dignatione impertienda est, siquidem futurum sit, ut de universi operis consiliis et rationibus rectius statuatur.

Atque haec quidem quum ita sese habeant, propemodum sponte intelligitur exquirendum esse maius quiddam atque superius, quod philosophum iure dicere liceat in condendo hoc opere spectavisse. Quod si tale fuerit, ut inde quum universae disputationi, tum singulis eius partibus plenior lux affundatur, id ipsum certisimo erit argumento inventum aliquando esse, quod Platoni, quum hos sermones componeret, revera tanquam summum ob oculos versatum sit. Neque vero nobis omnem rerum disputatarum copiam et ubertatem animo et mente lustrantibus imprimisque duplicem istam, quam philosophus proposuit, imaginem, alteram hominis optime morati, alteram optimae reipublicae, attentius considerantibus ullo modo deesse videtur, quod tale esse dicamus, ad quod denique omnia atque singula tanquam solis radii ad ipsum solem referantur, ut inde non modo argumentum et consilium operis, sed etiam ars et compositio ipsius quam clarissime perspiciatur. Quod quidem quale sit, primum licebit paucis verbis significare. Quo facto iuvabit sententiam universe propositam accuratius explicare ac deinde transire ad ea, quae ad pleniorem eius illustrationem valeant.

Ut igitur ante omnia quam brevissime dicamus, quid nobis omnino de universi operis tanquam summo ultimoque proposito videatur, omnia denique huc redire arbitramur. Proposuit enim philosophus, philosophia ab uno homine ad civilem hominum societatem educta, tanquam in grandi aliqua tabula omnis vitae humanae, tam cuiusque privatae quam omnium communis, iustitia sive moralium virium suarum concentu ad boni ideam temperato perfectae ac beatae imaginem eiusque vim et

praestantiam demonstravit. Hoc igitur illud putamus esse, ad quod tanquam ultimum atque summum omnis denique referatur disputatio in his sermonibus varie copioseque agitata. Quod quidem ut etiam clarius intelligatur quo iure ita statuamus, priusquam ad uberiorem rei expositionem accedamus, faciendum putamus, ut primarias huius sententiae partes subtilius paullo dilucidemus.

Primum igitur in illa sententia hoc inest, quod philosophus universae vitae humanae, quaqua ipsius ambitus patet, plenam exhibere imaginem voluit. Vitam autem humanam censuit vel in uno homine vel in humana societate, hoc est in civitate, cerni, quippe quum civitas tanquam grandior atque amplior ipsius hominis effigies esset et quasi repercussa illius imago. Quod quibus ductus rationibus ita iudicaverit, alio loco disquiretur. Nunc enim satis est rem sanequam memorabilem tanquam omnis quaestionis initium verbo designavisse. Hinc igitur profectus una opera et hominis et civitatis descriptionem arctissimo vinculo colligatam exhibuit, ut ea totum tanquam omnis humanitatis corpus contineri videretur. Verum enim vero animadvertendum praeterea etiam alterum est, quod in ea, quam proposuimus, sententia continetur. Constituit enim philosophus, ut diximus, vitam humanam docere una maxime iustitia perfectam et beatam existere, omnes illius rationes regente et moderante sapientia cum ideae boni cognitione coniuncta. Etenim optimum statum universae vitae humanae tam cuiusque propriae quam omnium communis ex ipsa hominis ad virtutem indole repetit, cuius perfectio in iustitia, sapiens moderatio et gubernatio in sapientiae studio et boni ipsius consideratione cernatur. Itaque iustitiam apparet tanquam principium et fundamentum esse, quo uno tam singulorum hominum quam societatis civilis perfectio et beatitas nititur, ut facile intelligatur, quorsum denique spectet copiosissima illa disputatio, quae de eius vi et natura ab initio usque ad exitum operis agitata est. Nam quanquam sapientia, idea boni duce, vitae gubernatrix est, tamen illius perfectio una absolvitur iustitia, hoc est virium humanarum concentu ad summae absolutionis speciem temperato. Sed praeter

haec tertium quoque est, quod in superioribus posuimus, quod sane dignissimum videtur diligenti observatione. Voluit enim Plato perfectae eiusdemque beatae vitae adumbrare ac describere imaginem. Quippe est sane Platonis iudicio vita iusta eadem beata, quandoquidem virtutem iudicavit vera felicitate et beatitate ex sapientiae et honestatis fructu redundante nunquam destitui. Quamobrem in Politia dum vitam iustam descripsit, eadem opera etiam vitam beatam informavit. Quod quidem pariter in hominem atqne in civitatem convenit, quandoquidem hominis virtutem etiam in civili societate tanquam refulgere voluit, ut hanc quoque appareat virtutis beatitate potiri posse. Iam vero nec illud animadvertere ad praesentis rei iudicium erit inutile, quod philosophum diximus vim et praestantiam vitae iustitia perfectae ostendere ac demonstrare voluisse. Quod quidem ea ratione effecisse existimandus est, ut non modo ostenderit summum virtutis ac perfectionis fastigium, ad quod vita humana omnis eniti debeat, sed etiam consideratis simul vitae dissimilis et contrariae rationibus luculente demonstraverit vitam hominum tam singulorum quam societate civili coniunctorum tanto deteriorem ac miseriorem existere, quanto magis a iustitia eoque etiam ab summae perfectionis specie et idea boni desciscat. Quae ipsa caussa est, cur etiam iniustitiae et pravarum civitatis formarum rationem habendam esse iudicaverit. Nimirum fuit philosophus nec suorum temporum ac popularium immemor, ideoque prudentissimo consilio operi suo talia quoque intertexuit, quae ad vitae praesentis fortunam et conditionem propius spectarent. Quo ipso id est consequutus quod pictores fere in tabulis suis consectantur, ut picturae suae figuris tanquam grandioribus etiam aliquantum umbrae admiscuerit, quo illae ipsae lucidiores atque evidentiores videantur. Sed cum hac ipsa re cognatum est quodammodo etiam illud, quod supra in designatione consilii, quod philosophus sequutus sit, significavimus, eum hac scriptione sua philosophiam ab uno homine in patentiorem campum societatis civilis eduxisse. Quod quidem postremum est, quod in hac caussa diiudicanda diligenter observari velimus. Consequutus enim philosophus informanda perfectae

ac beatae vitae humanae specie simul etiam hoc est, ut philosophiam non modo optimam vitae cuiusque ducem et magistram, sed etiam certissimam civilis societatis gubernatricem veramque artem politicam esse omnibus apparere deberet. Quo ipso philosophiae laudes singulari artificio illustravit atque celebravit. Quod quidem si quis secundarium consilium esse censeat, quod philosophus in condenda Politia habuerit propositum, nos quidem huic iudicio tanto minus adversabimur, quo certius Platonem intelleximus scribendi consilia sua fere eo modo temperavisse, ut una cum sapientiae doctrina et ratione etiam externae vitae conditiones respectaverit. De qua re diu est ex quo in disputatione de vitae et scriptis Platonis *) exposuimus. Nimirum alterum cum altero sane tam arcte cohaeret, ut utrumque denique ad unum finem pertineat, licet istud quidem si non secundarium, at saltem consectarium esse unicuique fatendum sit.

Atque haec quidem quum ita se habere nobis penitus sit persuasum, tantum abest ut aut quaestio de iustitia instituta aut disputatio de civitate agitata principem locum obtinere videatur, ut ista omnia plane unum quiddam conficere existimemus; in quo tamen tenendum est iuxta sese invicem poni imaginem optimi hominis et optimae civitatis, utrique autem tanquam fundamentum commune subiectam esse iustitiam. Nimirum isto pacto facile intelligitur, quemnam locum et sermones de homine atque civitate et disputationes de iustitia et iniustitia institutae denique obtineant.

Iam vero his universe expositis e re fore existimamus, si singula consideremus etiam accuratius. Quocirca primum quidem iuvabit imaginem perfectae humanitatis paullo diligentius consideravisse, quam philosophus sollertissime depinxit; quod quidem ita faciemus, ut etiam adversariae picturae ratio habeatur. Quo facto accedemus ad earum rerum expositionem, quae ad eam dilucidandam nostramque de universo opere sententiam confirmandam valeant. His autem explicatis denique etiam ad alia aggrediemur, quae vel eodem pertineant, vel alia attingant, quae

---

*) Vol. I. Part. I. ed. Goth.

ad ceteras operis rationes aestimandas iudicandasque aut necessaria aut certe non inutilia futura sint.

Itaque primum quidem operae pretium erit considrare diligentius, quo modo Plato pulcherrimam hanc perfectae humanitatis speciem informaverit. Quod faciemus ita, ut missa perpetui sermonis enarratione, cuius summam quilibet facile legendis singulorum librorum argumentis contueri queat, ea, quae ad unam eandemque partem principalis quaestionis pertineant, componamus et in unum colligamus. Itaque primum singulorum hominum *οἰκειοπραγίαν ἠθικην*, ut cum ipso Platone loquamur, ad mentem philosophi adumbrabimus; deinde optimae civitatis formam atque speciem describemus. Quo facto non solum de utriusque argumenti necessitudine et coniunctione, sed etiam de universi operis descriptione, proposito et consilio rectius iudicari poterit.

Quaerentibus igitur nobis, quidnam tandem sit, quod philosophus de optimi hominis ad virtutem indole et natura exposuerit, paucis respondere licebit, illud maxime ab eo demonstrari, omnes animi humani partes pro sua quamque dignitate iusta proportione excultas esse et vi sua pollere oportere, ita ut non solum ipsae inter se mutua contineantur consensione, sed etiam communiter perficiant et exsequantur ea, quae rationis et sapientiae leges fieri iubeant, in eoque hominis statu et conditione cerni iustitiam et consummatam virtutem, quae et dignitatis habeat plurimum et sola veram felicitatem afferat.

Sed res ipsa videtur postulare, ut rem enarremus paullo copiosius. In quo, neglectis recentiorum scriptorum opinionibus, unum Platonem sequemur ducem. Nam alioquin verendum erit, ne aliena philosopho commenta tribuamus, ex quo quantum damni ceperit philosophiae Platonicae cognitio, nemo est hodie paullo eruditior, quin ipse expertus noverit.

Orditur igitur universa disputatio ab exploranda iustitiae notione. Cuius rationes quia in vita communi vacillante iudicio vel ad meram debitorum expletionem externam referebantur vel etiam a sophistis turpi utilitatis studio pervertebantur, libro primo variae de ea opiniones explorantur atque confutantur.

Postulantibus autem deinde Glaucone et Adimanto, qui cum Socrate colloquentes introducuntur, ut iustitia per se ipsa, detractis omnibus eius commodis et utilitatibus, consideretur; Socrates quo clarius eius natura perspiciatur, ob oculos ponendam censet perfectae civitatis imaginem, quam quidem depingit inde a libr. II. p. 386. C. usque ad libr. IV. p. 434. D. E. Qua disputationis parte postquam demonstratum est civitatis iustitiam in eo cerni, ut singuli civium ordines suo satisfaciant muneri mutuaque concordia contineantur, idem deinde de iustitia, quae in animis hominum inesse debeat, iudicari oportere copiosa oratione demonstrare instituit. Quod quidem argumentum inde a. p. 435. B. libri quarti persequitur, ita tamen, ut saepe etiam ad optimam civitatem revertatur. Et huius quidem disputationis summa fere haec est.

Animus humanus tres in se complectitur partes, rationem (λόγον), iram *) s. θυμόν, et cupiditatem s. ἐπιθυμίαν. Ex his una omnium praestantissima ratio est, penes quam convenit esse ceterarum animi virium imperium. Medium tenet locum ea pars, quam iram vel iracundiam (τὸ θυμικόν) appellamus. Haec enim interdum natura sua cum ratione ac virtutis studio consociatur, pravaeque cupiditati praeter modum saevienti irascitur et adversatur. Quocirca recte temperata et intra iustos fines coercita efficit fortitudinem: praeter rationem grassata in immoderatam prorumpit audaciam. Oportet vero illam rationi (τῷ λογιστικῷ) auxilium ferre contra tertiam animi partem sive τὸ ἐπιθυμητικόν. Haec enim illis duabus longe est deterior, nihilque propemodum in se habet, quod excelsiorem ac diviniorem prodat originem, ut dubium esse non possit, quin ea rationis adeoque iracundiae imperio obtemperare debeat **). — Quum igitur tres sint animi humani partes, tum ex varia ipsarum indole ac natura, et ex multiplici earum coniunctione ac temperamento quattuor nascuntur virtutes primariae, sapientia, fortitudo, tem-

---

*) Iram et iracundiam interpretatus est etiam Cicero de Rep. I, 38., quo loco Platonis placita ob oculos habuit.

**) V. libr. IV. p. 440 A sqq. IX. p. 580 sqq.

perantia, iustitia, quibus virtutibus hominis perfectio censetur et absolvitur. Et sapientia quidem uni rationi propria est, cuius est cognoscere ac prospicere, quid et singulis hominis partibus et universo animo sit profuturum. Similis fortitudinis ratio est, quae in sola iracundia quasi sedem suam habet cerniturque in eo, ut iracunda animi pars rationi opituletur eiusque praecepta defendat ac tueatur. Ad has autem virtutes accedit temperantia, quum etiam cupiditas obsequitur rationi, eoque velut mutua quaedam omnium animi virium consensio efficitur. Sed his virtutibus necesse est ut iustitia adiungatur, sine qua fieri non potest ut hominis perfectio absolvatur. Nam haec demum tres illas hominis partes inter ipsas firmiter coniungit atque amice conciliat, quippe cuius vis in eo cernatur, ut non solum unaqueque animi facultas suo satisfaciat muneri nullusque locus sit libidini et iracundiae temeritati, sed etiam totus homo, qualis intus est, talem se foris quoque in vitae negotiis praebeat, ideoque velut unus e multis factus esse videatur, utpote in sentiendo agendoque semper secum ipso consentiens. Quo loco simul etiam iniustitiae natura declaratur. Nam actio iusta vocatur quae tali ex animi habitu profecta est eique consentanea; iniusta autem, quae oritur ex animi discidio, ideoque eius pacem ac tranquillitatem turbat *). Hunc vero iustitiae statum qui in suo ipsius animo tuetur atque conservat, is demum ad virtutem pervenit, quae nihil est aliud nisi animi sanitas quaedam et pulcritudo et bonus habitus **). Pervenimus autem ad eam ita, ut generosiores nostri partes artium ac disciplinarum imprimisque philosophiae ope excolamus et universam vitam nostram ad summi boni ideam moderemur, ad cuius cognitionem mentis atque sapientiae vi evehimur et in qua contemplanda ut cum voluptate versemur, omnibus viribus niti decet ***). — Hic igitur est ordo ille,

---

*) V. libr. IV. p. 441. E. — 444. E.

**) V. libr. IV. p. 444. D. E. Eadem vocatur etiam harmonia p. 443. D. E. Phaedon. p. 93. E

***) Vid. libr. VI. extrem. et VII. init., ubi quae de principibus civitatis disseruntur, ea sine dubio etiam de praestantissima

qui in animis nostris inesse debet et, ut cum ipso Platone loquar, ἡ ἐν ἡμῖν πολιτεία. Quem qui in se salvum et incolumem conservat constanterque tuetur, is demum unus et simplex est, utpote secum ipso consentiens, ideoque vere musici et politici hominis nomine dignus videtur *). — His vero subiungitur denique etiam iudicium de iustitiae virtutisque felicitate deque iniustitiae miseria. Nam iudice Platone virtutis vis et efficacia longe est maxima **). Ea enim sublata tollitur etiam vera hominis felicitas, hoc est placidissima illa quies et tranquillitas, quae oritur ex beata conscientia eius, in cuius animo ordo ille ac musicus quasi concentus regnat ***). Nec vero ulla est vera voluptas praeterquam sapientis. Ceteri enim quum voluptatibus frui sibi videantur, tamen inanibus tantum earum umbris ac simulacris gaudent †): et si vel maxime res secus habeat, tamen virum sapientem purissimam maximamque percipere voluptatem negari non potest. Quum enim quaeque ex tribus illis animi facultatibus genus qouddam voluptatis sibi proprium habeat, tum eam certe partem, quam φιλόσοφον appellare licebit, limpidissima maximaque voluptate perfrui, tam rerum usus, quam prudentia et ratio suadent ††). Itaque ii, qui sapientiam et virtutem colunt, vel in maximis malis beati sunt †††), nec audire eos debemus, qui iniustitiam dictitant opibus, divitiis, honoribus abundare; virtutem et iustitiam iisdem bonis plerumque carere ††††). Nam virtus propter se ipsam ex-

---

animi humani parte intelligenda sunt. Atque vitam humanam regendam esse ad summi boni ideam philosophus in Philebo docuit.

*) V. libr. IX. p. 591. E. p. 592. E., ubi philosophus etiam τὴν ἐν αὐτῷ πολιτείαν vel τὴν ἑαυτοῦ πόλιν commemorat. Adde libr. X. p. 608. B.

**) Conf. Morgenstern. I. c. p. 114 — 149.

***) Conf. Gorg. p. 482. A. — C. p. 404. B. p. 506. D. sqq. Legg. III. p. 689. D.

†) Lib. IX. p. 583. B. — 588. A.

††) V. libr. IX. p. 580. D. — 583. A. Conf. Legg. II. p. 663. A. sqq.

†††) V. libr. VI. p. 485. D. E. X. p. 618. C sqq.

††††) V. libr. II. p. 358 sqq. usque ad libr. IV.

petenda est atque detracta omni utilitate et sine ulla emolumentorum spe colenda *). Quanquam ei ne externa quidem praemia desunt. Quemadmodum enim accidere solet, ut iniusti, etiamsi diu latuerint, tamen, patefacta eorum pravitate, ab omnibus despiciantur; ita probi et honesti, perspecta eorum virtute, laudantur, diliguntur, honorantur **). Ac ne a diis quidem iusti et honesti viri negliguntur. Nam qui virtutem constanter colunt et, quantum homini fas est, ad similitudinem cum deo escendere conantur, ii et cari sunt illis et ab iis praemiis afficiuntur maximis. Quod etiamsi non semper in hac vita fieri soleat, in qua virtutis et externae felicitatis ratio saepe dispar est neque exaequatur, tamen in altera vita cuique iusta lance distribuetur quod factis suis commeruerit. Nam animus noster est immortalis ***).

En habes brevem descriptionem et velut summam eorum, quae divinus philosophus magna disserendi elegantia de hominis ad virtutem indole deque eius perfectione ita exposuit, ut simul virtutis dignitas et praestantia in clarissima luce collocata sit. Progredimur igitur continuo ad optimae civitatis, quam deformavit, exemplum considerandum.

Etenim optimi hominis imagini illi, quam informavit, philosophus quasi iuxta apposuit speciem optimae civitatis, quae unius hominis instar esset, ideoque easdem partes, eandem indolem ac naturam, eandem moderationis legem, denique eundem finem propositum haberet, ita ut veluti *παράδειγμα* aliquod illustrius unius hominis esse videretur †). Quo ipso simul id consequutus est, ut virtutis, qualis in hominum animis inesse debeat, ampliorem quandam augustioremque speciem ob oculos posuerit, ex qua virtutis in uno homine conspicuae rationes clarius cognoscantur ††). Cuius rei animadversio dici non potest quantum valeat ad

---

*) V. libr. VIII. et IX. libr. X p. 612. A. sqq.

**) V. libr. X. p 612. A. sqq.

***) V. libr. X. p. 612. E sqq. usque ad finem.

†) V. libr. II. p. 368. C.

††) V. libr. IX. extrem.

rempublicam, qualis in his sermonibus descripta est, recte iudicandam. Hoc enim tenentes facilius intelligemus, cur philosophus tantopere a vulgaribus de re civili opinionibus recesserit, neque celebratissima illa *παράδοξα* edere dubitaverit. Quanquam diffitendum non est, id quod etiam Schleiermachero ita visum est, eum subinde nimio fere similitudinis studio abreptum etiam talia proposuisse, quae vix comprobaveris *). Sed his nunc missis cognoscamus ipsam perfectae reipublicae speciem atque formam, quam philosophus adumbravit.

Postquam igitur descripsit civilis societatis originem, ipsius naturae hac in re legens vestigia, quae neminem unum sufficientem sibi fecit **); totidem civium in republica ordines constituit, quot sunt animi humani partes, ordinem principum, rationi s. *τῷ λογῳ* omni ex parte similem, ordinem militum, qui *τῷ θύμῷ* respondeat, denique plebem sive rudem populi multitudinem, quae summam habeat cum animi cupiditate similitudinem ***). Quemadmodum vero in homine rationi tribuit imperium et principatum ceterarum animi partium, ita etiam in civitate principibus sive magistratibus voluit parere custodes atque plebem. Et plebem quidem, quia sapientiae expers esset, nec unquam e philosophis constaret †), a reipublicae administratione arcendam et a principibus ope custodum in officio continendam iudicavit. Quanquam si qui inter eam excellerent virtute et ingenii bonitate, iis etiam aditum ad ordines superiores patere voluit. Sed omnino quidem operas atque fabros magistratibus et custodibus parere iussit. Sicuti vero iracundiam animi ita formandam regendamque esse statuit, ut rationis caussam ageret ac tueretur, ita etiam ordinem custodum, utpote plebe generosiorem, prudenter educari atque erudiri voluit,

---

*) V. libr. V. p. 473. A. IX. p. 592. A. B. Legg. V. p. 739.

**) V. libr. II. p. 368 sqq.

***) V. libr. IV. p. 441. C. IX. p. 580. sqq. et praecipue libr. II. p. 374. – III. p. 412. B.

†) V. libr. VI. p. 494. A.

ut magistratuum sapientibus consiliis obediens reipublicae salutem et a domesticis et ab externis periculis tutam praestaret. Itaque eius sententia nobiliores civium ordines educatione diligentissime erudiendi sunt. De qua re quae praecipiuntur, ea sic accipienda sunt, ut, quum videantur ad unos custodes et principes civitatis pertinere, tamen etiam ad animum hominis referantur. Initium autem huius rei a futuris civitatis custodibus faciendum arbitratur *). Formari quippe hos oportet per gymnasticam atque musicam. Ex quibus illa, etsi praecipue ad corporis exercitationem et cultum pertinere videtur, tamen ita moderanda est atque tractanda, ut ne animi virtuti ullo modo officiat, sed eam adiuvet atque augeat **). Musica autem institutio ita erit comparata, ut omnes eius partes ad animi eruditionem cultumque referantur, nihilque complectantur, quod bonis moribus nocere possit. Itaque etiam quaedam poesis genera a civitate arcenda sunt, quae civium sensibus atque studiis perniciosa videantur ***). Imprimis autem id spectari oportet, ut custodes ab omni habendi cupiditate et avaritia alieni sint, quia alioquin nec suo satisfacturi sint officio, et ipsius patriae securitati perniciosi evasuri. — Ex custodum numero deinde magistratus ac rectores reipublicae deligendi sunt. Convenit autem eam civitatem, quae optima sit futura, regi et administrari ab iis, qui communi virorum prudentium iudicio optimi habeantur. Itaque ii praeficiendi sunt reipublicae, qui

---

*) De custodum educatione disputatur libr. II. p. 376. C. — III. p. 403. C.

**) V. libr. III. p. 403. D sqq. coll. IX. p. 591. B - D. p. 585. D.

***) Copioisissime de his disseruit philosophus libr. II. p. 362. E sqq. III. p. 386. A sqq. et libr. X. in. Docte ea explicuit Morgenstern. l. c. p. 237—265, qui recte censet hoc maxime voluisse Platonem, ut poesis ne adversaretur legislationi morali, quam vocant. Eadem placita Plato defendit etiam Legg. II. p. 658. E sqq., quo loco in civitate bene morata quidlibet fingendi licentiam coercendam arbitratur, id quod etiam in Aegypto ita fieri narrat, ubi poetis, musicis, pictoribus, aliis, leges certae scriptae sint, quas violare nefas habeatur. Quae verba haud scio an satis clare doceant Platoni etiam in Politia Aegyptiorum instituta ob oculos esse versata.

quum a prima aetate insignibus ingenii atque animi bonis excelluerint, tum facti adolescentes atque viri virtute sua alios multum superaverint. Quemadmodum vero a singulis hominibus animi virtus ita demum comparatur, si ratio universam ipsorum vitam ad summi boni exemplar componit et moderatur; ita etiam civitas sic tantum ad consummatam virtutem ac felicitatem pervenire potest, si qui ei praefecti sunt ad aeternae veritatis cognitionem mentem suam convertunt et in summi boni contemplatione animo versantes illius curam gerunt. Itaque imperantes philosophos esse oportet. Qui quidem a Platone non ii intelliguntur, qui in una disserendi subtilitate occupati sint, aut de omnibus rebus, de quibus quaeri possit, aliquid noverint; sed illi demum vocantur, qui aeternas rerum species intuentes ipsam veritatem cognoverint; qui virtutis pulcritudine perspecta, eam non modo admirentur et ament, sed etiam omnibus viribus consectentur, alant, exerceant; qui quantum veritatis aeternae scientia, tantum etiam usu rerum et experientia valeant, et quum in sua ipsorum vita regenda tum in administranda civitate omnia ad rerum coelestium exemplum componant atque gerant *). — Quemadmodum autem tres isti civium ordines prorsus respondent tribus animi humani partibus, de quibus dictum est antea; ita etiam una eademque virtutis ratio et in singulis hominibus et in universa republica reperitur. Nam huius quoque perfectio quattuor universae virtutis formis ac partibus censetur, sapientia, quae principibus et magistratibus propria est, qui reipublicae consulere ac prospicere debent; fortitudine, quae inest in militum et custodum ordine, quorum est patriae sa-

---

*) De magistratibus philosophis libr. V. et VII. disputatur. Illustrarunt hoc Platonis paradoxon Morgensternius l. c. p. 202—212. et De Geerius Diatrib. de Polit. Plat. Principiis p. 164—175. Similia philosophus proposuit Legg. XII. p. 984. D sqq., quo loco postquam monuit verae civitati unam virtutem esse propositam, custodes eius censet cognitam habere debere virtutis et pulcritudinis vim et naturam, tam quatenus per se una sit quam quatenus diversas habeat formas. Quamquam in Legibus istam scientiae et cognitionis sublimitatem magis vitae communi attemperavit.

lutem et securitatem ex magistratuum sententia defendere; temperantia, quum principum voluntati etiam populi multitudo obtemperat ideoque cuncti cives concordiae vinculis coniuncti vivunt; denique iustitia, quum cives non solum inter ipsos consentiunt, sed etiam singuli eorum ordines munera sua rite obeunt, quo uno etiam ceterae virtutes conservantur atque roborantur *). — Quum vero virtutes prorsus eaedem reipublicae atque singulis hominibus communes sint, tum etiam vitia eadem in iis reperiuntur. Quippe hic quoque philosophus contrariorum duxit rationem, ut iusta vita iniustitiae ac depravatae civitatis comparatione fieret illustrior. Disputat igitur porro hunc in modum. Nullum est, inquit, genus rerumpublicarum, quod non habeat iter ad finitimum quoddam malum praeceps ac lubricum. Nam ipsa illa optima civitas fatali lege **) aliquando ad timocratiam delabitur, a qua deinceps ad oligarchiam, democratiam ac tyrannidem proclivis est cursus atque transitus. Quibus de rebus haec tenenda sunt. Quemadmodum enim animi virtus ita nascitur, ut ratio et consilium in eo dominetur nullusque locus sit libidinibus, nullus irae atque temeritati, ita vitia oriuntur, quum fracta rationis vi et auctoritate iracundia ac libidines eius imperio potiuntur. Itaque primum dominante iracundia oritur ambitio, quae minore ceteris vitiis intervallo a iustitia distat. Cui animi vitio simillima est timocratia, qualem cernimus in republica Cretensium et Lacedaemoniorum: quae proximum ab optima civitate locum occupat. Prorumpente autem deinde cupiditate alii etiam iique maiores nascuntur animorum morbi. Inter quos ambitioni proximus est morbus avaritiae sive habendi cupiditatis. Et huic quidem inter prava rerumpublicarum genera maxime cognatum est illud, quod oligarchiae nomine appellare solemus. Sed quando cupiditas et libido non in uno habendi atque lucrandi studio subsistit, sed cuilibet indulget turpitudini, maior etiam animi pravitas exoritur. Atque cum animo ita affecto

---

*) V. libr. IV. p. 427. E — 435. A.

**) V. libr. VIII. p. 543 sqq.

democratia sive imperium populare comparari recte potest. Denique etiam accidere solet, ut una aliqua libido et perturbatio eaque longe vehementissima animum invadat eumque tanquam saeva tyrannide exerceat, ita ut omnes sensus generosiores in eo extinguantur. Qui animi status cognatum habet reipublicae vitium tyrannidem, qua nulla est deformior eius species magisque perfectae civitati contraria. — Et hic quidem veluti orbis est et circuitus commutationum, quae in rebuspublicis evenire solent *). Qui etsi fatali quadam lege constitutus esse videtur, tamen curandum est diligenter, ut optimus ille reipublicae status quam diutissime maneat et conservetur. Quod ut consequamur, nihil est efficacius quam perpetua civium consensio omniumque ordinum firma concordia. Quemadmodum enim in hominum animis ita tantum perfecta virtus oritur, si singulae facultates atque vires inter se consentiunt et communiter agunt, ita etiam civitatem eam, quae optima sit futura, unius hominis instar simplicem atque unam esse oportet **). Et hanc quidem simplicitatem haec fere instituta efficient et conservabunt. Primum videndum est, ne imperii fines ulterius proferantur, quam singularum reipublicae partium cohaesio et convenientia ferre videatur ***). — Deinde singuli civium ordines sua quisque exerceant negotia necesse est, neque se temere rebus alienis immisceant: alioquin orientur simultates, odia, inimicitiae, quibus nulla est gravior reipublicae pestis †). Praeterea omnia a civitate sedulo arcenda sunt, quae bonis moribus nocitura videantur, aut legum et institutorum auctoritatem labefactare possint. Quocirca magnopere cavendum est, ne quid in custodum institutione et gymnasticae atque musicae disciplina innovetur, cuiusmodi mutatione fieri non

---

*) Explicatur de hoc argumento libr. VIII. p 543. — IX. p. 580. A.

**) V. libr IV. p. 422. E. V. p. 462 sq. coll. Legg. V. p. 739. D. IX. p. 875. A.

***) V. libr. IV. in.

†) V. libr. IV. p. 433. A.

potest quin ruina civitatis acceleretur *). Porro res domesticae sic ordinandae sunt et administrandae, ut ne ulla prava cupiditas, quae civium turbet concordiam, in rempublicam invadere queat. Itaque custodes possessionem quum ceterorum bonorum tum uxorum et liberorum communem habere oportet, qua ratione maxime efficietur, ut nec privatae utilitatis studium in locum succedat eius curae, quae reipublicae debetur, et civium concordia firmissimis vinculis contineatur. — Et quo magis etiam exsistat aequalis civium conditio, feminae quoque necesse est eadem, qua viri, utantur educatione, ut, quum aliae ad aliud munus aptae sint, quae ad belli negotia reperiantur idoneae, eae militum, quae vero ad gerendam rempublicam, eae magistratuum munere fungantur **). — His igitur similibusque institutis illud efficietur, ut civitas, qualem descripsimus, stabilis fiat atque firma, praeclusis discordiae civilis fontibus, adeoque eam virtutem et consequatur et tueatur, quae in optimo reipublicae statu reperiri debeat. — His vero expositis etiam declaratur, quantum ad beatitatem et felicitatem iustitia civilis antecellat iniustitiae. Nam quemadmodum salus et felicitas singulorum hominum ex ipsorum virtute pendere dicitur, ita etiam universarum civitatum iudicatur non posse esse beata conditio, nisi quae cum virtute coniuncta sit. Sicut igitur is est miserrimus, cuius animus misera libidinis et cupiditatis dominatione exercetur, beatissimus vero ille, qui iustitiam virtutemque studiose colit; ita etiam impotens tyranni imperium miseriae longe plenissimum est, *ἀριστο-*

---

*) V. libr. IV. p. 424. C. Idem argumentum attigit philosophus Legg. VII. p. 798. B sqq., ubi laudat Aegyptiorum hoc in genere instituta, quae haud scio an in Politia quoque ob oculos habuerit.

**) V. libr. V. in. p. 462. A. Disputarunt de his placitis De Geerius l. c. p. 180 sqq. Astius de Vita et Scriptis Platon. p. 343. et Morgenstern. l. c. p. 224—237. coll. p. 305—314., quo loco subtiliter docuit Platonem ob oculos habuisse mores et instituta Lacedaemoniorum. Ceterum philosophus etiam Legg. VII. p. 805. D *δεῖ παιδείας τε καὶ τῶν ἄλλων ὅ τι μάλιστα κοινωνεῖν τὸ θῆλυ γένος ἡμῖν τῷ τῶν ἀῤῥένων γένει.*

κρατία autem sive **optima respublica** tanta commoda atque bona civibus affert, quanta maxima hominibus per civilem societatem possunt contingere. Dominatur enim iustitia lege divina perpetuo etiam per totam rerum universitatem, ut iniustitiae etiam post vitam mortalem vices rependi ac persolvi consentaneum sit *). —

En igitur duplicem imaginem a Platone in Politia propositam, alteram hominis, alteram reipublicae vel civitatis, atque simul exquisitam vim iustitiae et iniustitiae. Quid igitur? num horum unum tantum praecipue ac per se seorsum spectandum putabimus, ita ut aut iustitiam et optimum hominem, aut praestantissimam civitatem illud esse arbitremur, in quo quaestionis tanquam cardo vertatur, reliqua omnia non ad rem primariam pertinere, sed quasi ornatus caussa adiecta esse putemus? Nimirum nos quidem si quid iudicare possumus, potius ita statuendum est, ut omnia unum quasi corpus conficere putentur, quandoquidem id agitur, ut una tanquam tabula omnis omnino vitae humanae imago vi iustitiae, idea boni moderante, ad summam perfectionis et beatitatis laudem evectae proponatur, demonstrato simul vitiosae vitae damno et infelicitate. Quod quidem imprimis ex ea, quae inter hominem et civitatem intercedit coniunctione ac necessitudine clarissime intellectum iri speramus, dummodo ea accuratius fuerit considerata. Quocirca hoc loco non alienum erit de eadem paullo diligentius exponere, si forte ita fieri possit, ut nostra de Politiae argumento sententia inde certius confirmetur. Est enim philosophus omnino ab ea profectus sententia, ut hominis perfectionem non una privata cuiusque vita terminari iudicaverit, ad quam certe etiam civilis societatis humanitatem requiri sibi persuasisset; civitatem autem quasi effigiem quandam ipsius hominis esse debere censuerit, in qua virtus humana tanto clarius refulgeret, quanto ipsa esset uno homine maior atque amplior. Itaque finxit utique hominem et civitatem longe inter se simillimum: quod quo modo perfecerit, etsi iam ex

---

*) V. libr. IX. p. 576. D. usque ad finem.

superioribus erit perspicuum, tamen hoc loco etiam clarius ostendisse iuvabit.

Censuit igitur Plato primum quidem fontem et originem optimae civitatis plane eundem esse quem optimi hominis. Etenim nititur secundum ipsius sententiam utriusque laus atque praestantia omnino triplici animi facultate, quam postquam a Pythagoreis cognoverat, primum in Phaedro dialogo p. 237. D. sqq. 253. C. sqq. al. grandi et magnifica oratione illustravit, postea etiam in Timaeo ad rem suam adhibuit, ut ex hac ipsa re facile appareat, quaenam Phaedro cum Republica intercedat coniunctio ac necessitudo. Quemadmodum enim philosophus tres distinxit animi humani partes, mentem, iracundiam, cupiditatem, ita totidem in civitate voluit esse civium genera, regale, militare, populare. Et sicuti hominis optime morati praestantiam absolvi voluit quattuor virtutibus principalibus, quarum tres orirentur ex tribus animi facultatibus, sapientia ex mente et ratione, fortitudo ex iracundia, temperantia ex cupiditatum moderatione, una originem duceret ex vi conciliatrice, quam in toto homine moderando atque regendo haberet; ita etiam civitatis laudem in eo contineri iudicavit, ut singuli civium ordines suas sibi ac proprias virtutes tuerentur, principes sapientiam, milites vel custodes fortitudinem, opifices denique atque rustici temperantiam, quibus omnibus tanquam consummatio quaedam accedit iustitia, cuius vi tam ordinum quam virtutum quasi quidam concentus efficitur, sine quo nec civitas firma ac stabilis esse potest. Itaque facile intelligitur fontem tam humanae quam civilis perfectionis utique prorsus unum eundemque esse; in quo sanequam videtur admirabile, quod Plato indagavit et constituit tres civium ordines, qui fere iidem sunt, quos posteriorum saeculorum viri civiles et politici discernere consueverunt, ordinem docentium, ordinem militantium et ordinem nutrientium (*Lehr-*, *Wehr- und Nährstand*); quanquam philosophus rem non ex usu vitae, sed ex sapientiae reconditioris penetralibus repetitam accuratius quam ceteri ad philosophiae subtilitatem exegit. Verum satis de his.

Quemadmodum vero optimi hominis et optimae civitatis caussa et origo ex eodem plane repetitur

fonte, ita etiam principium effectionis, quod vulgo reale dicere consueverunt, utrique omnino commune est. Continetur enim illud iustitia, quae sicuti vulgo, ita etiam a Platone pro virtute vere civili habetur. At nimirum informata eius notio a philosopho est multo aliter quam plerumque fieri consueverat. Cernitur enim iustitia secundum eum non in externo vivendi more legibus humanis consentaneo, quo ita fit, ut neminem nec hominem nec deum laedamus, sed suum cuique tribuamus, qualem iustitiam fere Cephalus atque Polemarchus in principio Politiae intelligunt, notione ipsius ex uno vitae communis usu depromta; sed potius eam habet vim, ut unaquaeque vel hominis vel civitatis pars suo fungatur tanquam munere et officio eoque ipso propria sibi virtute potiatur. Quo ipso in homine virium suarum, in civitate autem omnium ordinum atque civium is efficitur concentus, ut utriusque virtus ac felicitas inde maxima oriatur. Oportet enim civitatem, siquidem perfecta atque stabilis sit futura, unius hominis instar esse unam, simplicem, denique omni ex parte sibi consentientem, sicuti quum alibi tum imprimis Libr. IV. p. 421. C. — 422. E. p. 424. A. VII. p. 519. B. docetur. Quo uno demum omnis eius perfectio absolvitur. Quanquam vis et efficacitas iustitiae ita tantum emergit, si ipsa rationis ac sapientiae imperio ac moderamine utitur. Nam quemadmodum mens ac sapientia uniuscuiusque hominis debet esse dux atque magistra, siquidem ad quam maximam naturae suae perfectionem sit perventurus; ita eadem etiam civitatis communitati praefecta sit necesse est, quae sine imperio sapientium nunquam futurum est ut beata existat. Quocirca falsi sunt profecto iudicio suo, qui Platonem putaverunt in Politia deseruisse eam rationem, qua sapientiam statuit omnis virtutis tanquam matrem quandam ac procreatricem esse, ut in hac una maxime omnem illius laudem positam iudicaverit. Est enim iustitia eatenus quidem virtus tanquam principalis, quatenus plenum tam animi virium quam reipublicae partium concentum efficit atque summam et homini et reipublicae affert perfectionem; neque tamen ipsius virtutis parens ac magistra habenda est, quae est potius ratio ac sapientia. Quapropter non uno

loco una cum iustitia etiam sapientia tanquam beatitatis ac felicitatis effectrix memoratur, ut Libr. IX. p. 591. B: *σωφροσύνην τε καὶ δικαιοσύνην μετὰ φρονήσεως κτωμένη*. Libr. X. p. 621. C: *καὶ δικαιοσύνην μετὰ φρονήσεως παντὶ τρόπῳ ἐπιτηδεύσομεν*, quibus locis quod non *σοφία*, sed *φρόνησις* laudatur, id cur ita fiat, ex iis perspicietur, opinor, quae de utriusque nominis usu ad Phaedon. p. 65. A. ed. 3. commentati sumus. Atque eandem ob caussam philosophus nec quidquam censuit ad salutem atque beatitatem et hominis et civitatis esse gravius aut salutarius, quam ut artium et doctrinarum ope mens atque ratio ad veri, boni et honesti intelligentiam quam diligentissime instituatur atque excolatur. In quo illud non debet esse offensioni, quod in civitate sua unos tantum custodes, ex quibus magistratus deliguntur, educari atque artibus erudiri voluit, opifices et agricolas publica educatione indignos habuit. Nam istos quidem, sicuti in uno homine cupiditates, coercendos potius et in officio suo continendos iudicavit, atque ita demum publicae educationis beneficio mactandos censuit, si praeter ceteros ingenii bonitate excellerent, ut ab ipsa natura ad maiora et altiora destinati esse viderentur. Ceterum in hac virtutis doctrina illud quoque dignum est animadversione, de quo data hac opportunitate aliquid admonuisse iuvabit, quod Plato Pythagoricum virtutum quaternionem, postea primum duce Aristotele Ethic. Nicom. X. 8. Polit. VII. 1. etiam Peripateticis, ac deinde Stoicis, Epicuro, Philoni Iudaeo — qui eum in Allegor. Legis Libr. I. cum quattuor fontibus Paradisi comparat — Josepho — De imperio rationis — itemque Christianis, ut Augustino, De Civitat. Dei XIX. 20. Ambrosio, qui primus cardinales virtutes dixisse perhibetur Libr. V. in Lucam, aliis multis, imprimis Scholasticis ac recentioribus probatum, omissa quinta virtute primaria, pietate, quam ipsum Prolegg. ad Protagor. p. 32 sqq. ed. 2. ut Socraticam statuisse ostendimus, acutissime ad primarias animi facultates retulit eoque ipso doctrinae celeberrimae tanquam fundamentum subiecit ex ipsius hominis natura repetitum. In quo quod iustitiam voluit esse omnis virtutis perfectionem, videtur hoc quoque Pythagoricum quiddam referre

Polus quidem certe Pythagoreus apud Stobaeum Serm. IX. 54. = p. 213 sq. Vol. I. ed. Gaisf. Lips. *Δοκεῖ μοι τῶν ἀνδρῶν τὰν δικαιοσύναν ματέρα τε καὶ τιθανὰν τᾶν ἄλλαν ἀρετᾶν προςειπέν· ἄτερ γὰρ ταύτας οὔτε σώφρονα οὔτε ἀνδρεῖον οὔτε φρόνιμον οἷόν τε ἦμεν. ἁρμονία γάρ ἐντι καὶ εἰράνα τᾶς ὅλας ψυχᾶς μετ' εὐρυθμίας κ. τ. λ.* Atque Hierocles quoque in Aur. Carm. p. 66. iustitiam vocat *τελειοτάτην πασῶν ἀρετῶν καὶ περιεκτικὴν τῶν ἄλλων ὡς οἰκείων μερῶν* *). Quanquam ne vulgi quidem opinio huic rationi adversata est. Audias enim Aristotelem Ethic. Nicom. V. cap. 1. §. 15: *αὕτη μὲν οὖν ἡ δικαιοσύνη* (qualem antea descripsit) *ἀρετὴ μέν ἐστι τελεία, ἀλλ' οὐχ ἁπλῶς, ἀλλὰ πρὸς ἕτερον* (ut foras progreditur)· *καὶ διὰ τοῦτο πολλάκις κρατίστη τῶν ἀρετῶν εἶναι δοκεῖ ἡ δικαιοσύνη· καὶ οὔθ' ἕσπερος οὔθ' ἑῷος οὕτω θαυμαστός· καὶ παροιμιαζόμενοί φαμεν· „Ἐν δὲ δικαιοσύνῃ συλλήβδην πᾶσ' ἀρετή ἐστιν:“* qui versus legitur Theogn. 147. et proverbio celebratus fuit teste etiam Michaele Ephesio.

Verum satis haec de institia eiusque cum sapientia coniunctione ac necessitudine. Pergimus ad tertium quiddam, unde cognatio optimi hominis et optimae civitatis clarius intelligatur. Utraque enim iudicatur etiam idem habere principium cognitionis, quod fere ideale appellatur. Nam culmen et fastigium, ad quod tam homo quam civitas eluctari debet, iudice philosopho nihil est aliud nisi idea boni, sive species summae perfectionis in alto collocata, ad quam studia atque consilia omnia denique dirigi fas est. v. Libr. VI. p. 505 D. sqq. VII. p. 532. B. sqq. Hanc igitur sicuti homo in vita sua moderanda perpetuo intueri debet, ita etiam ii, qui rationis instar civitati praefecti sunt, in condenda, regenda, gubernanda republica usque contemplari iubentur, quo ad perfectionis quam maximae laudem perveniatur, atque civitas terrestris ad divinae vitae similitudinem propius adducatur; de qua

*) Pythagoram omnium primum de virtutibus disputasse constat. v. Aristot. Magn. Moral. II. 85. b. Metaph XIII 3. Ab Iamblicho Vit. Pyth. I. p. 174. ed. Kiessl. etiam *πατὴρ τῆς πολιτικῆς ὅλης πολιτείας* nominatur.

re v. Libr. VI. p. 500 D. p. 504. D. p. 505. A. sqq. VII. p. 517. C. 540. A. sqq. X. p. 613 A. quo loco inter alia haec dicuntur: *ὅτι δεῖ ταύτην ἰδεῖν τὸν μέλλοντα ἐμφρόνως πράξειν ἢ ἰδίᾳ ἢ δημοσίᾳ.* conf. VII. p. 540. A. Quamquam enim boni idea per se tanta est magnificentia et celsitate, ut mens humana eam vix ac ne vix quidem capere possit, ideoque diuturna ac perpetua opus sit meditatione, si quis eam mente sua divinare aut assequi velit, v. Libr. VI. p. 507. 508. coll. VII. p. 534. C. tamen ea sese in hominum vita atque in rerum natura tanquam signis quibusdam atque argumentis spectandam et cognoscendam praebet. Quae qualia sint, in Philebo p. 64. A. — 65. A. exponitur, ubi eam docetur imprimis in his tribus rebus elucere: in *τῷ μετρίῳ καὶ ξυμμέτρῳ φύσει*, in pulcritudine, denique in veritate, de quo philosophi placito disseruimus Prolegg. ad Phileb. p. 66. sqq. Neque dubium videtur, quin Plato eam iudicaverit similiter etiam in civitate expressam cerni oportere, quanquam in Politia ea de re non exposuit, hoc uno acquiescens, quod magistratus suos fecit sapientes in boni absoluti cognoscendi et in ipsa vita propagandi studio quam diligentissime occupatos. Nimirum hic omnino philosophis magistratibus suis id muneris attribuit, ut, divinarum rerum imbuti cognitione, vitam humanam ad iusti, pulcri, boni et honesti in se spectati similitudinem, quantum per rerum humanarum rationes fieri possit, ornare et componere studeant. v. Libr. VI. p. 500. D. 501. C. D. al. Sed haec quoque breviter significasse satis erit.

Progredimur tandem ad quartum illud, in quo maxima civitatis atque hominis a Platone descripti similitudo cernitur. Propositus enim utriusque virtuti etiam idem est felicitatis atque beatitatis fructus. Etenim Platone iudice primum quidem iustitiae ac virtuti vel per se spectatae sua dignitas, suus honos, suum praemium constat. Prave enim iudicant, qui iniustitiam dictitant maximis emolumentis atque commodis frui, virtutem iisdem carere, sicuti facit Thrasymachus et qui eius sententiam exornant Glauco et Adimantus II. p. 358. B. — 368. al. Nam qui sapientiam et iustitiam colunt, ii vel in maximis malis beati esse censendi sunt, quum

virtus animo pacem ac tranquillitatem afferat, quae nulla fortunae iniquitate eripi potest, (v. Libr. II. p. 368 — IV. Libr. VIII. et IX.) et supremum homini bonum ducenda sit. v. Lib. X. p. 612. A. B. p. 613. E. p. 614. A. coll. IX. p. 588 A. al. Sed praeterea iustitiae nec externa desunt praemia et ornamenta, qualia iniustitiae, licet iisdem glorietur, tamen minime solent obtingere. Iusti enim homines deorum ornantur gratia et favore, sustentantur eorum auxilio, et in altera vita post mortem futura virtutis suae praemia perpetuo duratura accipient. Dominatur enim per totam rerum universitatem divina iustitia. Quae omnia de iniustis ac tyrannis aliter sese habent, qui re vera omnium sunt miserrimi quum in hac vita mortali, tum tempore olim post mortem futuro. v. Libr. IX. p. 575. D. sqq. 591. E. X. p. 610. D. 608. C. 612. E. 613. A. sqq. Haec igitur de iustitiae ac virtutis praemiis deque iniustitiae et improbitatis poenis vel naturalibus vel lege divina constitutis. Quae quidem omnia licet primo adspectu ita disputata sint, ut in homines singulos, non in universas civitates convenire videantur, tamen re accuratius considerata de his quoque ita iudicata esse unusquisque largietur. Nam civitas quum ex singulis civibus sit composita, quae de iustitia unius hominis disseruntur, sponte intelligitur, etiam ad illos ideoque ad ipsam quoque civitatem pertinere. Neque vero nulla ratio habita est eorum, qui reipublicae gerunt gubernacula, et ex quorum virtute vel improbitate universae reipublicae salus maxime suspenditur. Quocirca etiam pravorum imperiorum imprimisque tyrannorum pravitatis eiusque felicitatis vel miseriae et infelicitatis diligentissima exhibetur descriptio, quam certe omnes fatebuntur ita esse compositam, ut in ea civitatis status atque res publicae diligentissime respiciantur. Accedit ad haec, quod, quae extremo libro decimo grandi mytho proposito de fortuna cuique post mortem destinata explicantur, ea ita sunt comparata, ut divinam iustitiam per totam rerum universitatem dominari imprimisque etiam potentibus tyrannis gravissimas poenas post mortem imminere diserta atque gravi oratione doceatur. Itaque sponte apparere arbitramur, etiam ea, quae de virtutis ac felicitatis rationibus in

Republica disputata sunt, omnino ita accipienda esse, ut simul ad civitatem referenda sint; quanquam hac quidem in parte disputationis res ipsa utique ita tulit ut, civium ac principum reipublicae potius quam universae civitatis ratio habenda esset.

Iam vero his ita expositis planum fecisse nobis videmur, eorum, quae de optimo homine et de optima civitate atque variis utriusque rationibus exposita sunt, tantam esse convenientiam tantamque coniunctionem, ut sine ulla dubitatione pari dignatione impertienda sint, praesertim quum etiam pari diligentia ac subtilitatis studio sint tractata atque admirabili disputationis artificio ita coniuncta, ut dum de natura hominis disputatur, eadem opera etiam civitatis rationes declarentur, ac vicissim dum de republica disseritur, ipsius hominis grandior quaedam species et imago ob oculos ponatur, unde illius indoles atque virtus clarius cognoscatur. Cum his omnibus vero quod coniuncta est disputatio de vi et natura virtutis maximeque iustitiae atque arctissime etiam connexa quaestio de defectione ab optima vita eiusque indignitate atque poena, faciunt certe omnia plurimum ad confirmandam eam sententiam, quam supra de Politiae summa et ultimo fine prodidimus. Proposuit enim philosophus omnino universae vitae humanae, iustitia vel consummata virtute secundum nativam ad virtutem indolem suam ad quam maximam perfectionis laudem evectae et ad boni ideam gubernatae speciem et imaginem eiusque vim ac praestantiam ita declaravit, ut simul ostenderit vitam humanam tanto peiorem ac miseriorem exsistere solere, quanto magis a iustitia, ex summi boni idea oriunda, defecerit. Qua quidem ratione simul etiam philosophiam veram esse artem civilem demonstravit. Enimvero boni ideam omnem hominum vitam tam privatam cuiusque quam publicam penetrare oportere, ipse non obscure significavit Libr. VI. p. 500. D., ubi quales esse deceat civitatis rectores, eleganter disputat. Ibi enim verbis clarissimis haec scripsit: *Θείῳ δὴ καὶ κοσμίῳ ὅ γε φιλόσοφος ὁμιλῶν κόσμιός τε καὶ θεῖος εἰς τὸ δυνατὸν ἀνθρώπῳ γίγνεται. — ἂν οὖν τις αὐτῷ ἀνάγκη γένηται ἃ ἐκεῖ ὁρᾷ* (ideas

boni, pulcri, honesti) *μελετῆσαι εἰς ἀνθρώπων ἤθη καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ τιθέναι καὶ μὴ μόνον ἑαυτὸν πλάττειν, ἆρα κακὸν δημιουργὸν αὐτὸν οἴει γενήσεσθαι σωφροσύνης τε καὶ δικαιοσύνης καὶ ξυμπάσης τῆς δημοτικῆς ἀρετῆς;* Etenim bonum ipsum et per se spectatum omnem omnino permeare debere censet vitae humanae universitatem, ideoque tam in singulis hominibus quam in societatis civilis communitate esse conspicuum. Quod ipsum quomodo fieri possit, in libris, qui sunt *Πολιτείας* nomine inscripti, docere conatus est *).

---

*) Itaque minus probabilis eorum sententia est, qui praeeunte Cicerone Platonem censuerunt in hoc opere quum mores optimos tum optimum reipublicae statum exquisivisse, ut Schneider. Praefat. ad Plat. Civ T. I. p. XV. et Gernhard. Act. Societat. Graec. ed. Westerm. Vol. I. Fasc II. ann. 1836. 8. p. 211 — 228. Quae sententia etsi multum veri habet, tamen non recludit interiorem philosophi mentem nec universi operis artem et compositionem satis patefacit, praesertim quum ita non unum sed duo argumenta tractari videantur. Propius ad nostram sententiam accessit nuper Steinhartus in opere: Platons sämmtliche Werke übersetzt von Hier. Müller mit Einleit. von C. Steinhart Vol. V. a. 1855. p. 332 sq. ubi posteaquam prolixe de operis argumento anquisivit, denique haec exposuit: Gewiss wird der reiche Inhalt des Dialogs von Ast (Plat. Leben und Schriften S. 341.) nach Gebühr gewürdigt, wenn er in ihm die Tendenz findet, ***die Gesammtheit des menschlichen Lebens von der ersten Erziehung und Bildung an bis zur höchsten Wirksamkeit im Staate zu umfassen***, und wir würden diese Bestimmung allen andern vorziehen, wäre sie nicht zu weit und locker, und wäre es blos darauf abgesehen, in einigen Worten eben nur jenen Inhalt auszudrücken. Aber der von uns gesuchte ***Grundgedanke*** (des Werkes) der nicht blos ein künstlerischer sein darf, sondern auch ein philosophischer sein muss, ist in dieser Bestimmung nicht enthalten. Wir können denselben nur in jener höchsten aller Ideen finden, die der Mittelpunkt aller dialectischen und ethischen Erörterungen des Dialogs ist, in der ***Idee des höchsten Guten***, des Prinzips aller Wahrheit und Tugend, ja alles Seins. Diese Idee ist gleichsam die Sonne des ganzen Werkes, die, im Anfange noch verborgen, doch schon belebend und erwärmend auf alle seine Theile wirkt, bis sie endlich, etwa in der Mitte, wo die Untersuchung ihren Höhepunkt erreicht,

His vero ita expositis proxime sequitur, ut de tribus adhuc rebus dicendum sit, quarum explicatio ad intelligendam Platonis sententiam et rationem non erit inutilis. Etenim primum quidem quaerendum videtur, qui fieri potuerit, ut Plato civitatem prorsus ad similitudinem hominis effingeret, quae ratio nobis quidem aliter de rebus civilibus sentire consuefactis non potest non permira atque plane insolens accidere. Deinde caussas investigasse iuvabit, cur philosophus non universi generis societatem, sed potius civitatem optime institutam, informaverit ac descripserit, quum tamen illud, primo saltem adspectu, scribendi consilio, quod sequutus est, convenientius futurum fuisse videatur. Denique etiam rationes eius, quam condidit, reipublicae propius considerandae erunt, quandoquidem eae ab ipsa vitae veritate iudicatae sunt adeo abhorrere, ut respublica Platonis vulgo potius pro inani mentis somniantis commento quam pro verae civitatis exemplo haberi soleat. Quibus omnibus expositis aliquando revertemur ad illud, quod supra iudicavimus philosopho item fuisse tanquam secundarium quiddam propositum, quum eum dicebamus simul id spectavisse, ut philosophiam ex vitae priva-

---

siegreich hervorbricht, über alle Gebiete des Menschenlebens ein eben so helles als reines Licht verbreitet und seine dunkelsten Räthsel löst. Da nun aber dieselbe Idee auch zwei andern platonischen Dialogen zu Grunde liegt, dem *Philebus* und *Timäus*, die eben durch sie mit dem Büchern vom Staate in der genauesten Verbindung stehen, so bleibt noch zu bestimmen, welche ihrer verschiedenen Seiten und Offenbarungen in unserem Gespräche am meisten, hervortritt. Gewiss ist dies keine andere als die *Idee einer allgemeinen, Himmel und Erde, das Diesseits und Jenseits verbindenden, sittlichen Weltordnung, die einerseits in sich schliesst, dass das sittliche Leben sich zu einem, das ganze Menschenleben beherrschenden Organismus ausbilde, andererseits die Wiederherstellung der so oft gestörten Uebereinstimmung des sittlichen oder unsittlichen Thuns der Einzelnen mit ihrem Schicksale verlangt.*" Haec igitur Steinhartus; quae quatenus a nostris discrepent — dicrepant autem non parum — nolumus nunc peculiari opera exponere, quum res ex iis, quae supra disputavimus, sponte intelligatur.

tae angustiis in campum patentiorem vitae civilis educeret veramque artem civilem atque communi societati saluberrimam esse evinceret.

Itaque primum quidem ubi quaerimus, quibusnam rationibus adductus Plato civitatem finxerit ipsi homini quam simillimam, possunt eius rei duae potissimum caussae afferri, quarum altera in Graecorum sapientium de civitate opinionibus, altera in ipsius argumenti ad tractandum delecti natura et indole posita est. De illa optime exposuit Cl. de Geerius Princip. Politic. Platon. p. 125 sq. his usus verbis: Graeci philosophi, inquit vir doctissimus, inprimis Plato, tam longe aberant, ut civitatem existimarent tanquam machinam quandam esse, quae extrinsecus acciperet motus causam, ut homini eam compararent, se ipsum moventi, libere agenti, viventi. Et pro incredibili illa, qua valebant, sensuum efficacia, quidquid in civitate reperirent vel ordinis vel conturbationis, vel felicitatis vel miseriae, hoc omne in se ipsis, in suo ipsi animo ut praesens sentiebant. Prouti in civitate varias animadvertebant partes, alias meliores, alias peiores, cunctas autem agentes et veluti spirantes, ac saepe sibi invicem repugnantes, subinde etiam mutuo conciliatas et consentientes; ita easdem partes, eandem partium varietatem, motum, agitationem, universam omnino rempublicam in se ipsis reperiebant. Igitur quando de reipublicae salute provehenda cogitabant, non externam eius rationem attendebant, sed internam: se ipsi animumque suum respiciebant: et quam rationem ad animum emendandum beatumque reddendum idoneam censebant, eandem ad civitatis felicitatem usurpandam arbitrabantur. Et quandoquidem homo morali disciplina ad virtutem felicitatemque adduci debet, ita eandem hanc disciplinam totius habebant politiae fundamentum. Itaque Plato, postquam veritatis virtutisque causam contra sophistas vindicaverat, viamque significaverat, qua homo ad summam virtutem provehendus esset; per eandem deinceps viam civitatem voluit ad summam felicitatem educi. Hominem continuo cum civitate et civitatem cum homine comparavit, utriusque esse ratus eandem indolem

eandemque virtutis felicitatisque rationem *). Haec igitur acute et eleganter De Geerius. Quibus illud unum addidisse iuvabit, similia de Lycurgo prodere Plutarchum Vit. Lycurg. Cap. 31: *ἀλλ᾽ ὥςπερ ἑνὸς ἀνδρὸς βίῳ καὶ πόλεως ὅλης νομίζων εὐδαιμονίαν ἀπ᾽ ἀρετῆς ἐγγίγνεσθαι καὶ ὁμονοίας τῆς πρὸς αὐτὴν κ. τ. λ.* Sed ad haec alia etiam rei causa accedit, ducta illa ex ipsius argumenti natura. Plato enim quum universae vitae humanae optimum statum et conditionem describere constituisset, uni homini vidit civitatem esse proxime finitimam et quasi conterminam. Quocirca duas tanquam ditiones humanae vitae secrevit, alteram quidem parvam et ipso homine contentam, alteram magnam atque amplam, quae complecteretur universam societatem civilem. Iam vero hanc quoniam nihil aliud esse censuit nisi quandam illius amplificationem et quasi continuationem, hominem tanquam e semet ipso eduxit, atque ethicis principiis ad civilem doctrinam translatis eam condidit civitatem quae plane hominis naturam referret. Id quod eo magis ita facere potuit, quod civitatum formas et conditiones sibi persuaserat ex hominum moribus atque ingeniis oriri. De quo v. Libr. II. in. Libr. IV. c. 11. p. 435 E. et VIII. p. 544. D. E. *ἢ οἴει ἐκ δρυός ποθεν ἢ ἐκ πέτρας τὰς πολιτείας γίγνεσθαι, ἀλλ᾽ οὐχὶ ἐκ τῶν ἠθῶν τῶν ἐν πόλεσιν.* Quippe sicuti homo Platoni non est corpus humanum, quod cernimus oculis, auribus, manibus, pedibus, articulis, membris instructum, sed id, quod hoc animal agitat, quod sentit, cupit, cogitat, denique mente et intelligentia viget; ita eidem civitas non est hominum multitudo in una urbe vel terra communiter viventium, sed sensus, sed spiritus, sed mores et ingenia, sed mens et ratio, quibus illi tanquam animantur, et unius hominis instar vivunt ac vigent. Itaque philosophus in condenda civitate morales hominum vires maxime respexit iisque ordines civitatis convenienter constituit, ut quae in singulis hominibus inessent vires et facultates, eae in civitate tanquam in unum coniunctae ut totum quiddam evalescerent.

---

*) Conf. cum his ea, quae eleganter disseruit Köppen in libro: Politik nach Platonischen Grundsätzen. p. 12.

In quo ut iudicio suo falsus sit, siquidem singulorum civium vires etiam in civitatis ordinibus singulatim eminere solere constat, tamen quid senserit ex eo intelligi licet, quod in plerisque civitatibus hodiernis triplicem ordinem docentium, militantium, nutrientium tanqnam ultro et ipsa natura duce exstitisse compertum habemus.

Iam vero hic aliquis non temere quaesiverit, cur tandem philosophus isto pacto in describendo optimae civitatis statu substiterit, neque ulterius progressus eam descripserit societatem, quae totum genus humanum ambitu suo complecteretur. Id enim videri sane potest capto ab ipso scribendi consilio longe accommodatius futurum fuisse. Ad quae sane in promtu habemus, quae iure responderi posse videantur. Etenim primum quidem meminisse debemus Platonem, sicuti ipse Graecus fuit, ita etiam Graecis scripsisse, non cunctis orbis terrarum nationibus. Vidit enim de iustitia atque virtute pariter atque de rebus civilibus inter populares et aequales suos tam perversas opiniones grassari coepisse atque Graecarum civitatum depravationem eam ingruisse, ut animorum medicina opus esset. Quocirca sibi facile persuasit aliam viam ingrediendam esse. Destinavit igitur optimae civitatis, quam condidit, exemplar popularibus suis, si forte inde condiscerent, quid philosophia ad civitatum salutem ac felicitatem valeret. Deinde Graeci veteres, quantumvis multum philosophando profecerint, tamen speciem et formam societatis alicuius humani generis communis, qualis fere est Christiana regni divini notio, non videntur unquam animis suis suscepisse. Certe nusquam nos in scriptis eorum simile quiddam reperire meminimus, neque huc revocari illud potest, quod Socratem memoriae proditum est, quum esset interrogatus, cuiatem se esse diceret, respondisse, mundanum, quia se totius mundi incolam et civem sit arbitratus *). Quid igitur mirum est, quod nec Platonis animum cogitatio de communi aliqua totius generis humani societate subiit? Denique etiam caussa satis idonea afferri potest, cur Platonem contendere liceat

*) Cicer Tuscul V. 108.

per ipsam rei naturam ne potuisse quidem ultra civitatis terminos atque limites procedere. Censuit enim philosophus, sicuti vidimus, civitatem esse grandiorem quandam atque ampliorem ipsius hominis speciem et effigiem, quae naturae humanae plane esset consimilis iisdemque atque illa virtutibus haberetur insignis, quamvis esset diversa magnitudine. Quod quum ita statuerit, nulla profecto conditione ipsi licuit iuxta hominem universi generis humani societatem utcunque informatam collocare. Est enim haec talis communio natura sua plane immensa caretque certa ac definita lege communi, qua perpetuo consistat (sie ermangelt eines bestimmten Organismus). Quis est igitur quin sponte largiatur, talem societatis speciem nullo pacto potuisse homini certis viribus ac virtutibus ornato assimilari vel aequiparari? Nimirum potuit id sane tanto minus ita fieri, quoniam philosophus in condenda republica sua etiam vitae, qualis revera est vel fuit, rationes atque conditiones diligenter respiciendas esse arbitratus est.

Atque hic quidem videmur iam audire etiam voces eorum, qui de ipsa civitate a Platone informata ac descripta moveant controversiam. Dicunt enim eam ab ipsius vitae more et consuetudine adeo esse remotam et abhorrentem, ut non iniuria videatur pro mero aegri capitis somnio habita esse, quandoquidem omni veritatis specie destituta sit. Licet igitur non inviti concedant philosophum eam prudenti consilio cum perfecti hominis imagine consociavisse, tamen ipsam negant in exemplum civilis societatis ad maiorem quandam virtutis laudem eductae recte potuisse proponi. De qua quidem sententia quid existimandum sit, eo magis exponatur necesse est, quod, si ista vere dicerentur, iudicium de Politiae opere antea expromtum admodum dubium et incertum fieret. Videtur autem de hac re ita demum recte iudicatum iri, si bene memores eius consilii fuerimus, quod Plato ipse in scribendo sequutus est, neque rationem ac doctrinam philosophi aut ex uno vitae communis usu et rerum experientia aut ex alienorum decretorum rationibus iudicare sustineamus. Hoc enim ubi ita fecerimus, fieri sane non poterit, quin quae docuit philosophus, ea cum plurimis continuo pro miris,

absurdis, ineptis habeamus, utpote non ex ipsius mente intellecta ac diiudicata. Longe aliter autem eveniet, ubi ipsius mentem accuratius cognitam ac perspectam habeamus. Quocirca primum quidem universe quaesivisse iuvabit, quamnam necessitudinem et rationem philosophus tali civitati, qualem in Politia finxit, cum iis civitatibus, quae revera reperirentur, intercedere voluerit. Quibus expositis deinde docebimus, ipsam illam civitatis speciem necessitate quadam effecisse, ut Plato ea sanciret et publice constitueret, quae in Politia plerumque mira atque insolentia visa sunt. Tum vero etiam paucis demonstrabimus in illis sanciendis philosophum nec prorsus a vitae usu abhorruisse, sed verarum civitatum instituta ad decretorum suorum normam accommodata reipublicae suae adhibuisse. Denique ipsum etiam probabimus ita sensisse, ut civitatem, qualis a se condita esset, quamvis ab usu vulgari abhorrentem, tamen et popularibus suis utilem esse et revera aliquando fundari posse sibi penitus persuaserit. Quibus omnibus explanatis futurum esse speramus, ut, quam supra explicavimus de operis Platonici rationibus sententiam, eam legentes etiam aliquanto lubentius amplectantur.

Itaque primum quidem ubi quaerimus, quemnam locum philosophus civitati suae habita vulgarium civitatum ratione assignandum putaverit, satis certo de rationibus consiliorum et iudiciorum ipsius eo nomine constare arbitramur. Etenim quum locus de disciplina civili triplici modo posset pertractari, ut vel perfectae civitatis exemplar proponeretur, quale nusquam terrarum reperiretur, vel ea conderetur respublica, quae vitae usui attemperata quam proxime tamen ad huius exemplaris accederet praestantiam, vel denique animo ad eas, quae essent, civitates adiecto doceretur, quomodo singulae quae essent respublicae emendari et ad aliquam cum perfecta civitate similitudinem adduci possent; Plato ante omnia optimae civitatis exemplar proponendum iudicavit, unde facilius cognosceretur, quid de praestantissimae civitatis specie et forma iudicari oporteret. Quod quidem consilium suum ipse declaravit locis perquam memorabilibus Legg. IX. p. 859. C. p. 876. A — E. imprimisque Legg. V. p. 739. A. — E. unde intelligi-

tur, quasnam ob caussas Politiae Legum opus subiungere apud animum constituerit. Eandem consiliorum rationem designavit etiam Aristoteles Polit. IV. 6., qui distinguit πολιτείαν τὴν ἀρίστην, οὖσαν μάλιστα κατ' εὐχήν, hoc est perfectae civitatis speciem et imaginem mente et animo informatam; τὴν ἐκ τῶν ὑποκειμένων ἀρίστην, hoc est optimam pro rerum conditionibus, ita ut locorum, temporum, populorum, al. ducenda sit ratio, qualem Plato in Legum libris descripsit; et τὴν ἐξ ὑποθέσεως πολιτείαν, rempublicam, qualis oritur, si quis civitatem aliquam, quales vulgo sunt, emendare et in melius mutare aut certius stabilire et confirmare velit, ut ipse Aristoteles interpretatur. Itaque Plato in Politia perfectam effingere studuit rempublicam, qualis in his terris nusquam reperiretur, ut ipse indicavit Libr. V. p. 473 A. IX. p. 592. A. B. al. Quae quidem quoniam propter rectorum sapientiam et vero etiam mores civium legibus extrinsecus latis non visa est indigere, philosophus in Politia eiusmodi leges, quales in Legum opere reperiuntur, nequaquam scribendas aut promulgandas censuit, v. Libr. IV. p. 425. E. et 427. A.; in Legibus contra tulit, ut in quibus ratio habetur externae fortunae et conditionis, sub qua civitas condenda sit, sicuti dudum pervidit Apuleius De habitud. doctr. Plat. II. p. 27. ed. Elm. conf. Boeckh. in Plat. Min. et Legg. p. 165. sqq. Ex quo planissime cognoscitur, quaenam inter Politiam atque Leges coniunctio et necessitudo intercedat. Verum istud quidem nunc mittimus. Revertimur potius ad superiora. Effinxit igitur Plato in Politia civitatem animo et mente designatam neque in his terris usquam exstantem. In quo fortasse aemulatus est Pythagoreos quosdam, de quibus narrat Aristotel. De Rep. II. 8. Protagoram sophistam quod ipsi ducem extitisse Diog. Laert. III. §. 37. teste Aristoxeno et §. 57. teste Phavorino tradit, ubi totam Rempublicam ex Protagorae Antilogiis fluxisse memoriae proditum esse ait; id profecto minime est credibile, siquidem duo libri Ἀντιλογιῶν Protagorae, sicut Aristoteles apud Ciceron. Brut. c. 12. testatur, in alio argumento versati sunt. Ait enim scriptas fuisse et paratas a Protagora rerum illustrium disputationes, quae nunc communes appellan-

tur loci; quod idem fecisse Gorgiam, quum singularum rerum laudes vituperationesque conscripsisset. Itaque verisimilius statueris, libros Protagorae *περὶ πολιτείας* et *περὶ τῆς ἐν ἀρχῇ καταστάσεως*, quos memorat Diogenes, tales fuisse, ex quibus Plato proficere potuerit. Nisi forte tota narratio e mendacio orta est, quae profecta videtur a Peripateticis posterioribus, Platonis famae inimicissimis, ac, teste Diogene, imprimis Aristoxenum, hominem in Socratem ac Socraticos mire invidum et maledicum, auctorem habet, de cuius impudentia in fingendis talibus narrationibus praeclare disputavit Jo. Luzacius Lectt. Att. p. 241. sqq. Fieri tamen potest, ut apud Diogenem Laert. pro *ἐν τοῖς ἀντιλογικοῖς* scribendum sit *ἐν τοῖς πολιτικοῖς*. Quo restituto cogitari licebit de scripto Protagorae *περὶ τῆς ἐν ἀρχῇ καταστάσεως*, quod continuerit similia iis, quae a Platone De Republ. II. p. 369. A. — 374. D. de primordiis civitatis exposita sunt. Et sane similia sunt Platonicis quae Protagoras apud Platonem in dialogo cognomine p. 322. B. fabulose exponit de ortu societatis civilis, quem totum repetit ab hominum indigentia. Inde igitur impudentissimi Platonis calumniatores continuo commenti sunt totam rempublicam Platonis a Protagora esse desumtam, quemadmodum Phaedrum simili calumnia levissimis de caussis iuvenile philosophi opus esse dictitaverunt. Nimirum totum Reipublicae argumentum Protagorae deberi tanto minus credibile est, quod universum civitatis aedificium in eo exstructum tripartitae animi divisioni innititur, quam Platonem novimus non aliunde nisi a Pythagoreis, nec vero a Protagora, accepisse. Sed redeamus eo, unde prope invita deflexit oratio. Facile enim iam intellectum iri putamus, caussam fuisse sanequam idoneam, cur philosophus in scribendo hoc opere vitae usum atque morem minus curaret. Voluit enim civitatis in se absolutae exemplar aliquod proponere, quod alte suspiciendum esset ab omnibus, qui res civiles atque publicam salutem curarent; neque vero sese iam demittere ad vitae communis consuetudinem, quam potius altius educere vel emendare constituisset. Ex quo sponte consequitur, ut non uno stadio tantum, sed toto coelo a recto aberrasse existimandi sint qui philo-

sopho crimini verterunt, quod civitatem condiderit vulgaribus institutis civilibus non convenientem.

Sed quum totius scriptionis a philosopho susceptae consilium ita tulerit, ut aliquantum a communis vitae usu et consuetudine esset discedendum, tum etiam via et ratio, qua delectam tractavit materiam, effecit, ut ea de rebus civilibus constitueret ac sanciret, quae non modo insolentia, sed etiam mirabilia viderentur. In quo ne eum putemus invitum in improvisos errores delapsum esse, maxime illud prohibet, quod ipse certissimo praevidit augurio multa eorum, quae statueret, risu exceptum iri, sicuti significat De Rep. V. p. 452. B. C. p. 457. A. B. al. Quod augurium sane eventum habuit, quandoquidem imprimis ea, quae de bonorum et mulierum communione, de mulieribus magistratibus, deque philosophis reipublicae gubernatoribus sanxit, multam cavillandi et reprehendendi praebuerunt materiam. Id quod non modo comicorum testantur dicteria, veluti Alexidis apud Diogen. Laert. III. 26. 28. Athen. VI. 226. VIII. p. 354. qui Platonem sub Aristonici nomine derisit, verum etiam gravis censura Aristotelis Politicor. libro secundo facta et nuper saepius sub examen vocata *): quem postero tempore secuti sunt Plutarchus, Athenaeus, Gregorius Nazianzenus, Theodoretus, et recentiore aetate Christ. Thomasius, Bruckerus, alii, quos enumerare longum est ac prope infinitum **). Quanquam nec defuerunt qui Platoni non mediocrem

---

*) V. Morgenstern. Comment. de Rep. Plat. p. 293. sqq., ubi docte disputat de reipubl. Platonicae quod instituit Aristoteles examine. Gust. Pinzger De iis, quae Aristoteles in Politia Platonis reprehendit commentat. Lips. 1822. 8. qui caussam minus accurate examinavit. Brandis Histor. Phil. Antiq. Vol. III. P. 1.

**) V. Morgenstern. Comment. de Rep Plat. p. 192., qui memorat Plutarchi De fort. Alexandr. p 328 E. Tom. II. ed Franc. Athen. XI. p. 307. D. 508. C. Gregor. Naz. in Julian. I. p. 66. C. D. ed. Bill. p. 298. A. — C. 401. C. ed. Col. Theodoret. T. IV. ed. Schulz. p. 937. 943. et ex recentt. Chr. Thomas. Oratt. Acad. p. 410 — 420. cuius iudicium vocat leve et iniquum; Brucker Hist. Philos. I. p. 726. sqq.

impertirent laudem eiusque rationem iustiore lance ponderarent *). Nimirum Plato quum illud ipsum perfectae civitatis exemplar, quod menti eius obversatum esse animadvertimus, illustrare ac proponere constituisset, rem grandem et magnificam sibi persuasit ita demum prospero eventu peractum iri, si ea in re philosophiae opibus uteretur, sine quibus in tali caussa nihil quidquam profligari posset. Quamobrem inde duxit omnis disputationis suae initium, ita quidem, ut propter eas caussas, quas supra memoravimus, civitatem homini quam simillimam fingeret eandemque iisdem plane facultatibus atque virtutibus excellere debere arbitraretur. Quemadmodum igitur in singulis hominibus iustam omnium virium temperationem atque consensionem eam vim habere censuit, ut inde efficeretur consummata virtus atque beatitas, ita etiam in civili societate, quae esset quasi unius hominis instar quoddam atque effigies, eandem moderationis legem voluit dominari ideoque iustitiam cum sapientia civitatis fundamentum constituit. Quum vero iustitiae vis ipsi in eo cerni visa sit, ut omnes civitatis partes et in suo continerentur officio et maximo tanquam concentu inter ipsas conspirarent, ex qua re etiam felicitas et perpetuitas ipsius suspenderetur; in condenda civitate sua nihil sibi duxit antiquius, quam ut omnia iustitiae legi atque normae quam accommodatissima essent, quaecunque autem concentum virtutis turbare ac laedere aut de medio tollere viderentur, ea sedulo arcerentur atque procul haberentur. Ab his igitur profectus initiis optimae civitatis conditor omnia tanquam adamantinis quibusdam iustitiae atque philosophiae vinculis constrinxit, praesertim quum sibi persuasisset, corruptos aequalium mores hac tali philosophiae severitate maxime indigere. Itaque primum tres illos civium ordines constituit, de quibus supra est expositum, et sua

*) Ita Plotinum constat imperatori Gallieno suasisse, ut Platonopolin urbem Platonicis ornatam legibus conderet. Sed ex recentioribus v. Kantium Krit. d. rein. Vernunft p. 372 sqq. ed. 3. et Friesium Histor. Philos I. p. 318. sqq. — 325 C. Fr. Hermann Gesammelte Abhandl. p. 152. Hist. Phil. Plat. p. 693. Brandis Hist. Phil. Graec. et Rom Vol. II. p. 517. sqq.

cuique munera imposuit, istud ipsum ratus iustitiae rationes postulare. Ex quibus quod superiores tantum publica educatione dignos esse arbitratus est, meminisse iuvabit, gravissima iis patriae vel ad sapientiae leges gubernandae vel ab hostibus externis atque domesticis defendendae officia esse demandata, atque iis quoque, qui opera sua victum parare et vitae externae necessitatibus prospicere iubentur, utpote ab ipsa natura ad id negotii destinati, si virtute ac naturae bonitate excelluerint, aditum ad superiorum ordinum dignitatem patere, quemadmodum vicissim custodum filii, sicubi a paterna virtute defecerint, in ultimam civium classem deiiciuntur. v. Libr. III. p. 415. Ut igitur Plato opifices et agricolas minus curaverit, quippe quorum occupatio omnem fere virtutis cultum aspernari videretur, v. libr. IV. p. 421. A. coll. Politic. p. 290. Legg. I. p. 644. A. adeoque iis unam maxime σωφροσυνην et δικαιοσύνην ut virtutes proprias assignaverit, tamen ipsis quoque pro viribus a natura acceptis et ingenii animique dotibus ad optima quaeque eniti concessum est. Illud unum ergo pro iustitiae rationibus severe est interdictum, ne diversorum ordinum diversa negotia arbitrarie misceantur atque confundantur. Iam vero quod reipublicae gubernaculum uni sapientes tenere iubentur atque civitates non prius beatas fore iudicatur, quam si regantur a philosophis, ne hoc quidem tale est, quod perspecto Platonis consilio et cogitandi philosophandique modo mirum aut absurdum videri debeat. Est enim civitas Platonis ad summae perfectionis speciem vel ideam boni composita. Quamobrem plane est necessarium, ut qui ei praefecti sunt, etiam homines sint vere sapientes, qui mentem animumque suum ad eius, quod vere bonum est, cogitationem attolere et illius vim ad vitam humanam transfundere queant. Nimirum qui hoc Platonis placitum ridiculum iudicarunt, ii neque satis videntur reputavisse, qualem ille civitatem condere voluerit, neque quales intellexerit philosophos, diligenter secum perpendisse. Intelliguntur enim ii, qui doctrinarum gravissimarum studiis eruditi et diuturna rerum humanarum observatione exercitati sunt, ut quid verum et falsum, quid utile et inutile sit, facile diiudicare possint; intelliguntur ii, qui inde a prima iuventute ita pu-

blice sunt spectati, ut de eorum fide, constantia, honestate, sapientia denique, nemo dubitare soleat; intelliguntur postremo ii, qui lubenter et cum voluptate in rerum divinarum meditatione versantur, ut etiam ad boni per se spectati contemplationem vel, ut bona cum venia Ciceronum nostrorum barbare dicamus, ad idearum intuitionem mentem et animum advertere queant. Ad cuiusmodi homines si quis eos comparet qui hodie fere philosophi appellantur, is fallatur magnopere, nec mirum profecto, si idem Platonem rideat et explodat, quum prudentibus debeat risum. Sed satis de his. Pergimus ad milites vel custodes, quos philosophus esse voluit, ad quos maximam partem pertinent quae de institutione ac disciplina deque publicis institutis, quae visa sunt singularia, exposita leguntur. Hi enim, quoniam ex numero eorum etiam magistratus deligendi sunt, vel imprimis diligenti curatione publica digni iudicantur. Itaque seorsum a ceteris civibus seiuncti in publicis aedibus habitare ibique publicis sumtibus ali iubentur (III. p. 415. E. — 417. C.); domos et agros non possident (IV. p. 462 sqq. III. p. 416. C. D. sqq. coll. VIII. p. 543. C. D.); bona habent communia; quin etiam uxoribus et liberis utuntur communibus (III. p. 415. A. sqq. V. p. 457. B. — 461. A. C.). Quae omnia quantumvis non iniuria insolentia visa sint, tamen ex quo fonte profluxerint, minime est obscurum. Nam quum iudice Platone ad civitatis concordiam valeat plurimum, si iustitiae convenienter suum quisque munus obeat, et quum natura humana imbecillior sit atque brevior aetate, quam ut quis plures artes simul tractare possit (II. p. 370. B. 374. A.); gravissimum ac difficillimum custodum munus id postulat, ut ab agris colendis et opificiis exercendis abstineant et omnem curam suam in negotium sibi demandatum conferant (III. p. 374). Quod autem neque auro et argento uti neque proprii quidquam possidere iubentur, tolluntur hac ratione, obstructis malae ambitionis atque avaritiae fontibus, plurimorum iurgiorum, litium ac dissensionum caussae et opportunitates, ac firmantur etiam mutui amoris atque benevolentiae vincula, quo nihil ad tuendam communem salutem efficacius est (V. p. 462). Atque cognatum cum hoc instituto proxime etiam illud

est, quod custodibus feminae et liberi communes esse iubentur. Spectat enim hoc quoque ad tutandam civitatis concordiam, qualem iustitiae rationes utique exigere visae sunt, siquidem eo efficitur, ut ii, quorum est patriam defendere ac tueri, quasi unius familiae mutua pietate et c aritate contineri videantur (V. p. 462 — 66. 471. D. 451. sqq. Tim. p. 18. C. 29. A.). Qua tamen de re probe tenendum est sanxisse Platonem, ut matrimonia in singulos tantum annos coniungerentur, neque solutam veneris licentiam concessisse (v. Morgenstern l. c. p. 226). Et haec quidem de civitatis custodibus. Dicendum nunc paucis est etiam de feminis earumque conditione. — Eae vero quum in plerisque Graeciae civitatibus in gynaeceis delitescentes nihil nisi res domesticas curarent, Plato custodum feminas in optima civitate in publicam lucem eduxit et ad gerenda civilia munera similiter atque viros instituit. Quippe existimabat eas imbecilliores quidem viris esse, sed tamen natura ad easdem exercitationes atque munerum administrationes idoneas: id quod quum barbararum gentium tum aliarum animantium exemplo probare conatus est (v. Rep. V. p. 455. Legg. VI. p. 781. A. VII. p. 802. E. 804. E. sqq. 814. B.). In quo quid sequutus sit, certe dubium non est, quum ipse (Legg. V. p. 806. C.) aperte professus sit legislatorem perfectum esse oportere neque dimidiam tantum civium partem curare. Atque his expositis restat, ut denique etiam aliquid de institutionis ac disciplinae publicae ratione dicendum sit. Etsi enim ipse professus est meliorem educationem, quam quae vulgo esset usitata, vix inveniri posse, tamen gravissimam poetarum artificumque censuram introduxit, ut etiam non dubitaverit Homerum, patrem poeseos, ex civitate sua dimittere. De Homero v. Reip. II. p. 377. sqq. X. p 595. C. de ceteris poetis Reip. II. p. 379. III. p. 394. D. 397. D, E. 398. A. X. p. 598. D. sq. 606. C. 607. A. Legg. VII. p. 817. B. et de comicis imprimis Legg. XI. p. 935. D. Nimirum vidit philosophus rerum experientia edoctus, quantum per poetas et artifices, imprimis etiam musicos, morum probitati damnum esset importatum, quippe qui a scientia veritatis alieniores mollitiam, luxuriam, lasciviam, superstitionem, impietatem, alia vitia, mire

aluissent. Itaque poesin praecipue, utpote artem μιμητικήν et speciosam veritatis imitationem, una cum aliis artibus virtutis rationibus ita voluit attemperari, ut quae ipsarum partes moribus et ingeniis civium nociturae viderentur, eae a civitate sua arcerentur atque procul abesse iuberentur. Quod certe plane consentaneum est eius reipublicae rationibus, quae consummatae virtutis vel iustitiae fundamento innititur. Atque haec quidem fere sunt illa, quae vulgo mire et prope absurde a Platone instituta esse iudicata sunt. Quae etsi non pauca habent quae iustissimas moveant dubitationes inprimisque talia sint, in quae cadat reprehensio Aristotelis Polit. II. c. 1. et 2. qui in civitate, quae libertate gavisura sit, non ὁμοφωνίαν, sed συμφωνίαν censet regnare oportere; tamen neutiquam ita comparata sunt, ut recte inde colligi possit, civitatem Platonis vanum esse et inane capitis febricantis somnium, quod philosophus aut iustitiae illustrandae caussa aut lusu quodam luxuriantis ingenii confinxerit. Nam ubi secundum ipsius Platonis mentem ac sententiam intellecta fuerint omnia *), certe nemo dubitabit, quin philosophus revera exemplar aliquod civitatis proponere voluerit, in quod populares sui intuerentur, quo facilius intelligerent, quantum ipsorum respublicae ab iis institutis atque consiliis defecissent, quae sanior philosophia utique videretur suadere atque commendare.

Atque haec sententia etiam tanto certior debet videri, quo certius exploratum habetur, de quo nulla potest esse controversia, Platonem in condenda optima civitate ita esse versatum, ut quae instituit, neutiquam ipse omnia excogitaverit, sed potius ex aliis rebus publicis, quae ipsi probarentur, ad rem suam traduxisse atque mutuatum esse, ita quidem, ut ea

---

*) De paradoxis Platonis politicis praeter Aristotel. Polit. II. C. 1 — 5, qui omnia ad trutinam experientiae exegit, copiosius disputaverunt Morgenstern. Commentatt. de Platonis republica p 203. — 237. A. De Geer Diatrib. in politices Platonicae principia p 161. — 187, quos consulent utiliter qui de his rebus plenius edoceri cupiant conf. etiam Steinhart. Prolegg. ad Remp. ex interpret. Hieron. Muelleri. p. 174. sqq. Commentationem Caroli van Voorthusen De Plat. doctrina de communione mulierum et liberorum. Utrecht 1850. 8 evulgatam ipsi non vidimus.

suis ipsius consiliis prudenter accommodaverit. Nimirum finxit quidem philosophus in libris de Republica talem civitatem, qualis in his terris nusquam reperiretur (v. IX. p. 592. coll. II. p. 376. D. V. p. 472. A.). Nam quemadmodum aliquis virtutis perfectae intuitus speciem optimi hominis informet imaginem, qualem nullus usquam mortalis penitus referat; ita ipse se profitetur optimae civitatis exemplum depinxisse, ut ostenderet ac patefaceret, quid maxime ad civitatis perfectionem ac felicitatem conduceret (v. De Rep. V. p. 472. Legg. V. p. 739. E.). Nihilominus vero quae ad illam adornandam opus viderentur, ex ipsa hominum vita repetiit, si quae suppeterent ad eam rem satis idonea. Quo consilio quum praeter peregrinorum quorundam populorum instituta omnium omnino Graecorum leges et mores pervestigavit et perscrutatus est, tum imprimis Cretensium ac Spartanorum civitates accuratius cognoscere studuit. Etenim gentes Dorienses quum maiore quadam gravitate atque severitate excellerent, tum etiam bonarum legum et institutorum diciplinam constantius servaverant. Ab his igitur in condenda civitate sua repetiit non pauca, quae consilio suo viderentur esse convenientia, quoniam civitates eorum propius a perfectione abessent quam ceterae, licet et ipsae plurimum mali bonis admixtum haberent (Reip. VIII. p. 547. 548. C.) *). Quanquam nec sprevit civitatis Atheniensis bona, quam tamen quum virorum civilium tum sophistarum et oratorum, tum etiam popularis regiminis artibus misere corruptam ac depravatam esse censuit. Certe quidem educationem et institutionem in ea usitatam talem esse putavit, qua meliorem vix reperire liceret, v. Reip. II. p. 376. E. sqq. nec vero alia illius instituta videtur neglexisse, licet omnino optimam civitatem suam Atheniensium democratiae eiusque licentiae, quam iuxta cum plurimis aliis philosophis valde odisset, opposuisse existiman-

---

*) De fundamentis civitatis Platonicae historicis docte commentati sunt Morgenstern. Comment. de Platon. republica p. 305. sqq. et C. Fr. Hermann. Vermischte Abhandlungen etc. p 132. sqq. Nec Aegyptiorum instituta a Platone neglecta videri iam supra animadvertimus.

dus sit. Sed videamus paucis, quaenam illa sint, ad quorum similitudinem in aedificanda republica sua respexerit.

Itaque primum quidem in eo Doricarum civitatum exemplum ob oculos habuit, quod singulare constituit genus custodum vel militum, qui agricultura, mercatura, opificiis abstineant et omnem curam suam in rem militarem conferant. Nam simile quid teste Aristotele Pol. VII. 10. etiam apud Cretenses lege erat sancitum; itemque apud Spartanos, de quibus v. Xenoph. de Rep. Lacedaem. Plutarch. Vit. Lycurg. p. 54. D. E. Quanquam custodes Platonis aliquando altiorem dignitatis locum obtinent, siquidem in numero eorum habentur omnes cives liberaliter educati, qui veram civitatem efficiunt, ideoque artibus atque litteris ita erudiuntur, ut ex iis deligi possint sapientes illi magistratus, quos civitati suae praefectos voluit. Atque hinc suspicari liceret etiam tertii ordinis cives ad illarum civitatum morem esse deformatos, nisi de iis tam pauca essent disputata, ut qua fortuna uti putandi sint, minus certo constet. Nec tamen illi comparandi fuerunt cum Lacedaemoniorum Helotis vel Homoeis, quod C. Fr. Hermanno placuit, aut cum Thessalorum Penestis, aut cum *μνώταις* et *κλαρώταις* Cretensium. Quum enim magistratibus atque custodibus ut cives additi sint, intelligendi videntur omnes civitatis incolae civilis libertatis participes, qui in tractandis communis vitae negotiis et artibus illiberalibus versantur. Quamobrem etiam filii ipsorum, naturae bonitate excellentes, possunt ad custodum et magistratuum evehi dignitatem, quemadmodum vicissim custodum filii, si qui a paterna virtute deficiant, in inferiorem locum detrudi possunt. Itaque philosophus huic ordini omnes eos videtur assignavisse, qui quoniam animi ingeniique dotibus minus excellerent, ab ipsa natura ad parandas vitae quotidianae necessitates destinati essent. Praeterea vero etiam alia, quae in Platonis civitate visa sunt singularia atque mira, ad exemplum illarum rerumpublicarum conformata sunt. Nam quod philosophus feminis non modo maiorem libertatem, sed etiam civitatem impertiendam iudicavit, Spartanas mulieres constat ex Lycurgi legibus simili libertate donatas atque gymnicis exercitationibus uti iussas esse,

v. Legg. I. p. 637. C. De Rep. VIII. p. 548. B. coll. Aristot. Reip. II. 9. Quae res etsi eum habuerat eventum, ut Lacaenae propter dissolutam morum licentiam male audirent, tamen Plato, ne qua pars civitatis suae male neglecta videretur (Legg. VII. p. 806. C.), Lycurgi institutum non modo imitatione dignum, sed etiam ulterius provehendum iudicavit, ita reipublicae integritati bene consultum fore ratus. Ad Doricum morem referuntur etiam ea, quae de publicis conviviis custodum constituit. Quanquam hic quoque ab illorum institutis aliquantum recessit, siquidem ex Lycurgi legibus quivis civis tantummodo symbolas ad communia convivia conferebat, id quod reprehendit Aristoteles Polit. II. 9.; ex Cretensium autem consuetudine omnibus agrorum fructibus in unum collatis publica instituebantur convivia, de quibus v. Plat. Legg. VII. p. 847. E. Ac similiter etiam existimandum est de bonorum possessione, de uxorum et liberorum communione atque aliis quibusdam institutis, de quibus infra dicendi erit occasio, quo loco quaeremus, num qua Ecclesiazusae Aristophanis ad primordia Reipublicae Platonicae accuratius definienda aliquid valeant. Sunt enim haec quoque ita comparata, ut Platonem apertum sit a Doricarum civitatum institutis profectum ea sanxisse, quae in optima civitate constituit.

Haec omnia igitur quum satis explorata habeantur, omnibus certe debet esse perspicuum, philosophum neutiquam meris somniis indulsisse, dum constituit quae vulgo pro miris et absurdis sunt habita, sed quae vitae usu essent comprobata cum philosophiae ratione consociavisse, ita certius futurum esse ratum, ut exemplar optimae civitatis a se deformatum, quamvis nusquam terrarum extaret, tamen ad emendandas civitates aptum esset atque idoneum.

Iam vero ad haec omnia etiam ipsius Platonis accedit de republica sua iudicium, unde planum fit ac perspicuum, ipsum quidem philosophum in ea fuisse sententia, ut sibi videretur neutiquam ea constituisse, quae nunquam possent ad effectum perduci aut ad emendandas civitatum rationes et conditiones adhiberi. Nam primum quidem, sicuti ipse Graecus

fuit, ita etiam Graecis, imprimisque Atheniensibus suis, scripsit; id quod quum aliunde tum imprimis ex iis apparet, quae libr. V. p. 469 B. — 471. B. de bello adversus populares gerendo disputavit. Imo etiam totum Politiae opus patriae saluti et felicitati iuvandae destinatum esse voluit. Quod imprimis ii loci testantur, ubi vulgarium imperiorum vitia et errores arguit et quantum patriarum civitatum conditio et fortuna ab optimae civitatis exemplo distaret, gravi ac diserta oratione demonstravit, sicut libro VIII. Reipubl. fieri meminimus. Hoc autem quis quaeso sibi persuadeat ita ab eo institui potuisse, nisi ipse sibi persuasisset praecepta et consilia sua, quantumvis magnam partem a communi hominum usu abhorrentia, tamen revera salutaria atque eiusmodi esse, ut ad ipsius vitae veritatem transferri possent? Quin etiam illud non videtur dubitasse, fieri aliquando posse, ut talis respublica qualem fundavisset, in ipsam hominum vitam introduceretur. Arbitratur enim De Republ. VI. p. 498. D. — 502. C. Ibid. IX. extr. Politic. p. 293. 300. Legg. IV. p. 709. E. sqq. 711. B. C. rem effici utique posse, si quando sublatis impedimentis rex aliquis iuvenis bene moratus rei periculum facere velit. Haec omnia vero certissimo argumento putamus esse, ipsi quidem Platoni penitus fuisse ita persuasum, ut rempublicam non temere a se conditam esse, sed revera inde rerum civilium melius instituendarum atque gubernandarum exemplum sumi posse arbitraretur.

Atque haec quidem si recte aut saltem probabiliter disputata sunt; sponte iam appariturum esse existimamus, philosophum prudenti sane consilio cum optimi hominis specie et imagine optimae reipublicae exemplar in unum coniunxisse. Ita enim demonstravit, quod ipsum ei fuit propositum, non modo singulos homines, sed etiam universas civitates excultis humanitatis facultatibus eiusdem virtutis ac felicitatis existere posse participes. Quid quod isto pacto etiam declaravit, quum singulis hominibus tum communitati hominum civili hoc esse propositum oportere, ut ad ideam boni ideoque etiam ad similitudinem cum deo, ad quam Theaet. p. 176. sqq. omnibus enitendum esse censet, viribus coniunctis enitantur.

Verum satis haec de consilio et proposito, quod Plato tanquam ultimum atque summum in opere amplissimo scribendo sequutus est. Tempus est aliquando accedere ad alterum illud, quod supra iudicavimus cum illo consilio tanquam secundarium quiddam, aut, si mavis, tanquam consectarium, coniunctum esse. Nolumus enim iam discernere ac segregare alterum ab altero, siquidem utrumque denique plane eodem pertinet. Nimirum Plato dum civitatem cum homine ac vicissim hominem cum civitate composuit, simul etiam hoc est consequutus, ut philosophiam apparere deberet non modo ad privatam cuiusque hominis, sed etiam ad communem omnium civium virtutem ac beatitatem plurimum valere ideoque pro vera arte civili esse probandam.

Quippe vidit sane philosophus, quantis cum malis patriae suae privatim atque publice dudum conflictandum esset, quandoquidem et perniciosissimae opiniones de vero, iusto et honesto inter populum essent disseminatae, et Athenis maxime dirissima popularis regiminis vitia exstitissent, quibus fieri non posset quin denique salutis publicae ruina acceleraretur. Constat enim illis temporibus, quibus respublica Atheniensium iam multis aliis nominibus erat misere afflicta *), nationem sophistarum et oratorum exstitisse, qui, quum non solum eloquentiae, sed etiam virtutis vel domesticae vel civilis tradendae artem profiterentur **), turpissimis opinionibus suis omnem virtutis auctoritatem everterent veramque civitatis salutem in summum discrimen adducerent. Nam quum illi ipso Platone teste tanquam disciplinarum caupones solius lucri causa alios docerent ***), non illud curabant, quid per se esset verum, iustum et honestum, sed quod iis, quorum gratiam aucupa-

---

*) V. Legg. III. p 698 sqq. Gorg. 513 sqq. De Rep. VIII. p. 551 — 565. al.

**) V. Protagor. p. 318. E. Menon. p. 91. A. Hipp. Mai. p. 296. A. Euthyd. 273. D. De Rep. X. p. 600. D.

***) V. Protagor. p. 313. C. Sophist. p. 224. al. Ceterum nomine sophistarum complectimur etiam eos, qui se dicendi magistros profitebantur, sophistarum ipsi nomen spernebant, ut Gorgias.

bantur, gratum acceptumque esse videbant, hoc studiose sequebantur et nefariis argutiis exornabant. Quocirca omnis eorum sapientia quadam adulandi facultate continebatur *). Et primum quidem isti homines, Platone iudice **), veri iudicium menti et rationi eripere studebant. Negabant enim in ulla doctrina quidquam inesse, quod non posset disputando labefactari, ideoque de quaque re in utramque partem dicere se posse profitebantur ***). Omnia autem referebant ad sensuum iudicium, quod quum alii fecerunt, tum imprimis Protagoras, versatus ille etiam in illustranda rerum politicarum doctrina, cuius nobilissima fuit sententia, hominem esse omnium rerum mensuram ****), ideoque id cuique verum esse, quod ipsi videretur †). Qua quidem ratione quum omnem veri cognoscendi facultatem ad solos sensus deferrent, facile est ad existimandum, quid de iustitia omnique virtute statuerint. Hanc enim non e sua ipsius natura et dignitate iudicabant, sed utilitatis iucunditatisque magnitudine metiebantur ††). Itaque alii pulcritudinem et honestatem seiungentes vitam honestam pulcriorem quidem esse dicebant, sed iniustam multo meliorem et utiliorem †††). Alii vero, discrimine inter naturam (*φύσιν*) et hominum consuetudinem atque opinionem (*νόμον*) constituto, contendebant, quod natura esset malum, idem natura turpe esse, ideoque iniuriis affici easque pati turpe

---

*) V. Gorg. p. 463 — 465. C.

**) Hunc enim in enarrandis sophistarum placitis auctorem sequuti sumus, quo certius constaret, quid ipsi de eorum doctrina visum sit. Alios aliter sensisse, imprimis nuperos scriptores, probe novimus. conf. imprimis Hegel. Hist. Philos. II. p. 8. sqq. p. 20. sqq. p. 40 sqq. Nec vero nos ipsi quae fuerint sophistarum merita ignoramus. Nunc Platonis sententiam referre voluimus

***) De Rep. VI. p. 499 A. VII. p. 539. B. p. 454. A. Sophist. p. 225. Theaet. p. 164. C. Phileb. p 43. A. Phaedon. p. 89 — 90.

****) V. Theaet. p. 152. A. — 160. D.

†) Cratyl. p. 386. C.

††) V. Gorg. p. 474. C.

†††) V. Gorg. l. c. De Rep. libr. II. in.

iudicari oportere *). Ex quo consequi etiam volebant iusta omnia in sola opinione, non in natura consistere, adeoque leges publicas ab iis latas esse, qui propter suam ipsorum imbecillitatem eorum, qui ipsis essent robustiores ac potentiores, impetum sustinere non potuissent. Nam naturae certe maxime esse consentaneam eam agendi rationem, qua quis vi sibi omnia vindicaret vitae commoda et, excusso legum publicarum iugo, suis consuleret utilitatibus ceterosque homines sibi obnoxios redderet **). Nimirum leges civiles tyrannorum instar multa fieri iubere aut vetare, quae naturae ipsi adversarentur ***). Iustitiam igitur in eo inesse aiebant, ut quis, quod utile esset, id sibi compararet. Nam facere iniuriam ipsi naturae esse consentaneum ideoque bonum; pati autem malum esse. Quocirca etiam in republica iustum esse statuebant id, quod ei, qui plus valeret, expedire videretur, s. *τὸ τοῦ κρείττονος ξυμφέρον*, eamque sententiam ipso rerum usu et experientia confirmari dictitabant. Semper enim eum, qui principatum in civitate obtineret, leges ferre sibimet ipsi quam utilissimas, populum populares, tyrannum tyrannicas, alium alias; quibus qui non obedirent, eos tanquam iuris publici violatores puniri aut castigari ****). Atque his opinionibus suis ut maiorem etiam auctoritatem conciliarent, vitam iustam cum iniusta comparantes demonstrare conabantur, iniustitiam plurimum valere ad vitam bene beateque degendam, iustitiam vero esse generosam stultitiam, quae, dum alienis inserviret commodis, sibimet ipsi plurimum noceret †). Videlicet qui et in cognoscendo et in agendo omnia ad sensus referebant, eos mirum videri non debet nec vitae felicitatem in virtute sed in voluptate ponendam censuisse ††). Qua in re

---

*) V. Calliclis orationem Gorg. p. 483. A. sqq. Conf. Legg. X. p. 888. E sqq. De Republ. II. in.

**) Legg. X. p. 888. E. — 890. A. Gorg. p. 483 — 484. De Rep. II. p. 358 sqq.

***) Protagor. p. 337. D

****) De Republ. libr. I. p. 338. D sqq. Legg. V. p. 714. B. D.

†) De Rep. I. p. 343. C. 348. C. et II. init.

††) Eadem de causa deos falso pro rerum auctoribus haberi et omnia a natura vel casu profecta esse docuerunt. v. Legg. X. p. 885. D. sqq.

quousque impudentiae processerint, docent praeter alia Thrasymachi oratoris verba libr. I. p. 344. A. sqq., quae luculenter docent homines fuisse plane emancipatos sensibus deditosque externarum rerum studiis *). Ad hanc vero sophistarum doctrinam, quae vel domesticam vel civilem virtutem omnem funditus evertebat, accessit etiam prava reipublicae Atheniensis conditio, quae inprimis inde a bellis cum Persarum rege gestis orta erat. De qua quidem quid philosophus iudicaverit, declaravimus in Praefat. ad Gorgiam **), ut supervacaneum sit hoc loco denuo eadem de re exponere. Illud unum non alienum erit monuisse, eum in descriptione vitiorum democratiae, quam exhibuit Reip. libro octavo p. 555. B. sqq. et partim libro nono in., ubi transitum eius in tyrannidem vividis coloribus depinxit, imprimis civitatem Atheniensem ob oculos habuisse: quo cum loco digna sunt quae conferantur illa Legg. III. p. 700. A. — 701. B. Quanquam nec aliarum civitatum statum eum esse censuit, qui iustis satisfaceret desideriis. Nam etiam Cretensium et Spartanorum respublicas, quas ceterum iudicavit esse aliis praestantiores, multis et gravibus vitiis laborare arbitratus est, quum legislatores earum belli magis quam pacis habuissent rationem, civitate tanquam in castris collocata, ideoque contentionis et ambitionis (*φιλονεικίας καὶ φιλοτιμίας*) studia una cum avaritia et morum corruptela imprudentes aluissent **). Omnium autem taeterrimam censuit esse tyrannidem, quam ut summum malorum deformavit ideoque non modo in Republica sapientium principum imperio ex adverso posuit ****), sed

---

*) Conf. etiam Calliclis orationem Gorg. p. 491. E. sqq. Fuerunt igitur isti homines sensualistae, quos nostrates dicunt, iique tum theoretici, tum practici. In quorum numero quod nuper exstiterunt qui Socratem quoque habendum censerent, viderint illi, ne viri ingenium et mores non satis perspectos habuerint.

**) Prolegg. ad Gorg. p. 20. sq. conf. J. H. v. Wessenberg: Das Volksleben in Athen im Zeitalter des Perikles (nach Platonischen Dialogen). Zürich 1821. 8.

***) De Rep. VIII. p. 547. D. E. 548. B. C. Legg. I. p. 625. E. 626. C. II. p. 666. E.

****) Reipubl. VIII. p. 562. A. sqq. IX. p. 577. — 592. X. p. 608. C. sqq.

etiam in Phaedro in infimum vitae humanae locum una cum sophistica deiecit *). Nimirum videtur vir sapientissimus, labente patriarum civitatum disciplina, animo quasi praesagiisse, qualis fortuna aliquando popularibus suis immineret. Quanquam iustum unius alicuius eiusque sapientis principis imperium civitatibus longe saluberrimum esse posse non sine spe meliorum temporum identidem professus est **).

His igitur tantis malis Plato unam maxime philosophiam remedia afferre posse censuit ideoque eam condenda optima civitate ad optimi hominis similitudinem comparata unam solam esse veram politicam ita demonstrare conatus est, ut eius vim et usum quum in emendandis hominum moribus, tum in administranda republica copiosissime inde a Reip. V. p. 471. D. per totum fere librum sextum et septimum et noni partem de industria in clarissima luce collocaverit. Quod quidem tanto rectius ita facere potuit, quod Graecorum legumlatores atque philosophos artem politicam constat non ita a morum doctrina seiunxisse, ut factum est aetatibus posterioribus. Nam legumlatores quidem clarissimi, Zaleucus, Charondas, Lycurgus, Solon, alii, non minus educatores et magistri suorum civium, quam civilium institutorum conditores exstiterunt. Inter philosophos autem imprimis Pythagorei fuisse videntur, qui reipublicae gerendae scientiam a disciplina virtutis non putarent divellendam esse. Unde Archytam apud Stobaeum Eclogg. Ethicc. XLI. p. 267. 268. XLII. p. 314. legimus librum scripsisse *περὶ νόμου καὶ δικαιοσύνας*, qui utramque complecteretur. Nec vero ignotum est, quid Socrates ea de re senserit. Is enim teste Cicerone Offic. III. 3., opinionem istam, qua honestas relinqueretur propter utilitatis speciem, vehementer exsecratus est, ut qua nulla gravior pestis vitam humanam invadere potuerit. Quam quidem sententiam etiam Panaetius apud Ciceron. Offic. III. 7. gravissimis verbis defendit. Quocirca Plato in libris, qui sunt de optimo homine et optima

---

*) Phaedr p. 248. C. sqq. E.

**) De Rep. VI. p. 502 sqq. Legg. IV. p. 709. E. sqq. p. 711. B. C. Politic.

republica, ita versatus est, ut, dum hominis ad virtutem indolem in privata pariter atque publica vita conspicuam illustravit, eadem opera philosophiam etiam rerum publicarum reginam et gubernatricem esse oportere demonstraverit, ut illi uni verae artis civilis laus deferenda esset.

Exposuimus hactenus, quid Plato in scribenda Politia tanquam summum atque ultimum sequutus esse videatur. Quae si vera sunt, certe etiam consequens fore sperare licet, ut reliquae dubitationes omnes, quae de amplissimi operis forma atque compositione, inscriptione, arctiore cum Timaeo et Legibus coniunctione, motae sunt, facilem habeant explicationem. De quibus rebus dehinc quam brevissime exponere licebit.

Itaque primum quidem ubi de forma et compositione operis disquirimus, facile iam intellectum iri putamus, quid de ea existimandum sit. Patet enim primum quidem nunc clarissime, cur philosophus quaestionem de hominis iustitia cum iustitia civitatis coniunxerit atque pariter speciem perfecti hominis atque praestantissimae reipublicae proposuerit. Utrumque enim sicuti ad unum idemque tendit propositum, ita etiam parem quaerendi atque disputandi diligentiam postulavit. Nec vero iam obscurum erit, quorsum pertineat disputatio de iustitia instituta. Nam quum virtutis humanae omnis, sive in singulis hominibus sive in reipublicae communitate emergat, perfectio et absolutio in iustitia contineatur, certe nec hominis nec civitatis optimae status ullo modo potuisset declarari aut illustrari, nisi huius virtutis vis et natura esset in disceptationem vocata. Continet enim quaestio de illa agitata utique fundamentum, cui primariae rei disputatio tanquam superstructa est. Sed quum haec omnia iam satis clara et aperta sint, tum etiam sermonis tanquam cursus, qui ideo visus est impeditior, quia quae de optimo homine ac de praestantissima civitate disseruntur, crebris iisque satis repentinis ab uno argumento ad alterum transitionibus admissis artificiosius conglutinata et quasi contexta sunt, ex diligenti animadversione eorum, quae de summo consilio et primario argumento exposita sunt, lucem ple-

nissimam nanciscetur. Quin etiam ita speramus futurum esse, ut planius intelligatur, quam arcta singulae amplissimi operis partes necessitudine inter se contineantur et quam veridissimilis eorum criticorum sententia sit, qui nuper primum atque decimum librum tanquam membra adsciticia quaedam arbitrati sunt cum universo corpore minus apte cohaerere. Est enim structura et compages universi operis artificiosius quidem instituta, sed tamen eo modo facta, ut dummodo mentem artificis bene perspectam habeas, facile intelligere liceat omnia inter se convenire planissime atque summo consilio convenienter descripta esse atque composita. De qua re sic exposuisse iuvabit, ut summa tanquam capita leviter perstringamus.

Orditur igitur sermo, sicuti par fuit, a consideranda iustitia, ut cuius fundamento tam hominis quam civitatis moralis perfectio nititur. Cephalus *) enim, senex probus, honestus atque pius, principio dialogi cum Socrate de senectutis commodis et incommodis confabulans tanquam per occasionem eam affert iustitiae descriptionem, quae vitae communis probitati atque honestati, qualis vulgo ad virtutis laudem et bonam hominum existimationem tuendam requirebatur, prorsus videatur consentanea. Censet enim positam illam in eo esse, ut et hominibus et diis debita sine ulla fraudis culpa persolvantur, indeque etiam pro futuro post hanc vitam tempore ait maximam manare animi consolationem. Sed quum dialecticae

---

*) Monere hac opportunitate licebit, totum exordium operis argumento esse convenientissimum. Nec ludi in honorem Bendidis deae instituti a re alieni sunt. Repraesentant enim illi tamquam imaginem quandam vitae humanae per longorum ac variorum certaminum cursum ad exitum tendentis, usque dum post varias laborum contentiones praemiis immortalitatis potiatur. Quod plane convenit cum sensibus Graecorum, de quibus praeclare Fr. Jacobs Vermischte Schrift. Vol. III. p. 25. „Das kraftvolle, uneigennützige, gottbegünstigte Kampfspiel war ihnen ein frohes Abbild von dem Leben grosser Menschen, welche die lange Bahn schwerer Pflichten durchkämpfen, um sich an dem hochgesteckten Ziel künftiger Unsterblichkeit zu erfreuen.

huius sententiae explorationi a Socrate, aliquanto illo aetate minore, more suo institutae propter grandioris aetatis imbecillitatem impar sit, sacra facturus discedit, atque ut non jam reversurus disserendi partes tradit Polemarcho filio, quem ex Phaedro p. 257. B. novimus ad philosophiae studia incubuisse, nec vero Lysiae, eius fratri, utpote a philosophando alieniori, sicuti indidem certissime constat. Disserit igitur Polemarchus deinde subtilius cum Socrate de vi et natura iustitiae. Sed quemadmodum parentis sententiam non satis bene tuetur, ita nec varias iustitiae definitiones, quas ipse deinceps profert, cum Cephali sententia cognatas, ab acutis Socratis dubitationibus vindicare ac defendere potest. Licet enim subinde verum rectumque attingat, tamen usque quasi de statu suo deiicitur atque adversario quantumvis saepe leviter velitanti potius quam serio pugnanti per omnia concedere cogitur. Nimirum ductae sunt quas ille profert de iustitia sententiae omnes ex uno vitae usu atque rerum experientia, ut merae sint opiniones (δόξαι, quas Plato vocare solet) neque ad scientiae (ἐπιστήμης) firmitatem et constantiam accedant, qualis Platone iudice ad veritatis cognitionem utique requiritur. Quamobrem nec dialectica subtilitas, qua Polemachus pollet, ad illas tuendas satis valet, praesertim quum et ipsa haereat in rimandis rebus singulis, neque ad communes mentis notiones atque rerum per se spectatarum imagines (ἰδέας) attollatur. Itaque dialectica disputatione satis longa, et ad eam rationem, quam in Socraticis Platonis dialogis, Charmide, Lachete, Lyside, Hippia maiore et minore, Menone, Protagora, aliis, expressam videmus, instituta clarum fit ac perspicuum, notionem iustitiae, quamvis cum honestatis atque probitatis sensu coniunctam, tamen ex mero rerum usu atque vitae more et consuetudine parum tuto repeti solere, quandoquidem inde ducta perquam sit instabilis atque infirma, ut non modo dialecticis artibus, praesertim a generaliorum animi notitiarum usu alienis, defendi nequeat, sed etiam levium dubitationum aggressionibus omnino maneat obnoxia *). (Libr. I. us-

*) Exposuimus de hac disserendi ratione a Platone informata Prolegg. ad Lysid. Hipp. mai. Charm. Lachet.

que ad p. 336. A.) Confutato etiam Polemarcho, necdum inventa iustitiae notione, in medium procedit Thrasymachus, sophista ac rhetor, pugnam redintegraturus. Is vero censet iustum nihil aliud esse nisi id, quod fortiori et validiori expediat, adeoque graviter contendit, iniustitiam iustitia longe esse praestantiorem. Id quod ita docere instituit, ut iniustitiam asseveret, dummodo sit omnibus numeris absoluta, qualis in tyranno cernatur (p. 344. A.—C.) iustitia multo esse prudentiorem, validiorem, utiliorem ac beatiorem. Itaque iustitiam esse vult generosam stultitiam, quae non sibi, sed aliis potius prosit. Quem tamen Socrates pariter acutis conclusiunculis refellit et ad incitas redactum, gravi ideo iracundia candentem, ad silentium compellit, ut et ipse dehinc plane conticescat. Enimvero huius quoque opiniones mero vitae usui debent originem suntque plane ad externae utilitatis atque commodi studium comparatae. Praeterea autem id habent privum ac peculiare, quod spreta virtutis dignitate, unice ad cupiditatum turpitudinem attemperatae sunt. Itaque sicuti Cephali et Polemarchi sententiae, licet cum honestate coniunctae sint, propter opinionis (δόξης) levitatem fraudis vel erroris inconstantiae arguuntur, ita etiam Thrasymachi opiniones, ex eodem fonte haustae ac praeterea ad unam maxime utilitatis rationem accommodatae, subtiliter refelluntur atque confutantur. Atque hic quidem est exitus disputationis libro primo institutae. Cui quid propositum sit, universi operis summa considerata, non adeo difficile est ad iudicandum. Quum enim ea vulgarium de iustitia iudiciorum levitas et inconstantia atque etiam turpitudo non obscure notata sit, tum etiam via munitur ad primarii argumenti tractationem, quandoquidem inde facile intelligitur, posthac haec duo imprimis agenda esse, ut et iustitiae vis ac natura certius exquiratur, et dignitas eius atque utilitas demonstrata simul ipsius honestate ab iniquis criminationibus vindicetur. Neque enim aliter fieri potest, ut vitae humanae perfectio, illius fundamento innixa, demonstretur et in illustriore luce ponatur. Iam vero inde ab initio libri secundi elegantissime munitur transitus ad primariae rei disputationem. Suscipiunt enim hic praeter omnem

exspectationem Glauco et Adimantus, iuvenes et fortissimi ac prudentissimi et veritatis amantissimi, partes a Thrasymacho derelictas. Qui quidem dehinc per totum sermonem usque ad finem libri decimi cum Socrate colloquentes inducuntur. Quod cur ita institutum sit, in enarratione argumenti libri secundi exposuimus. Quippe defendunt illi suo quisque modo iniustitiae caussam elevantque iustitiae dignitatem atque utilitatem disertissimis orationibus (p. 357. — 362. A. et p. 362. B. — 367. E.) non quo optimi homines Thrasymacho ex animo assentiantur, sed ut Socratem permoveant et necessitate quadam eo adigant, ut quid ipse sentiat de iustitia aliquando aperiat, atque vim et naturam eius per se spectatae patefaciat, missis utilitatis externae rationibus. Nam ita demum censent clarissime intellectum iri, utrum prosit virum iustum esse necne, sive quis deos hominesque lateat, sive non lateat. Cui honestissimo desiderio eorum Socrates deinceps ita satisfacere aggreditur, ut non iam refellere studeat quae modo de iustitia et iniustitia exposuissent, sed continuo ad exquirendam iustitiae vim accedat, ita futurum esse ratus, ut illa inventa etiam perspiciatur, quid de iniustitia eiusque utilitate existimandum sit. Itaque inde a p. 367. E. libri secundi orditur primariae rei disputatio. Quae quidem operis pars tractata est admirabili plane ac prope divina ingenii sollertia. Quum enim philosophus sese simulet id unum agere, ut iustitiae vis et natura investigetur, tum revera id consilii sequitur, ut illa exquirenda grandis quaedam humanae virtutis et in homine et in civitate expressae species et imago exhibeatur, qualem ab eo adumbratam esse supra animadvertimus. Nimirum nititur sane, ipsius iudicio, virtutis humanae perfectio una maxime iustitia, quae nihil est aliud nisi omnis virtutis absolutio et consummatio. Dum igitur huius vis et praestantia clarius elucescit, artificiosissime etiam civitatis et hominis virtus in conspectum producitur. Quod quidem mirum est viros doctos adeo fefellisse, ut hanc ipsam ob caussam de universi operis consiliis et rationibus parum recte statuerint. Enimvero in fraudem illi maxime sunt inducti verbis libri II. p. 368. C. sq. ex quibus fuerunt qui colligerent philosophum ideo potissimum optimae civitatis

imaginem proposuisse, ut virtutis doctrina illustriore aliquo exemplo confirmaretur; fuerunt item qui effici vellent omnem disputationem denique spectare ad effingendam optimae civitatis imaginem. Atqui verba illa nihil aliud significant, nisi quod rei ipsi consentaneum est, scilicet futurum esse, ut proposita civitatis imagine etiam virtus vel potius iustitia clarius certiusque cognoscatur utpote tanquam in grandiore tabula ad spectandum proposita. Nam civitas, quam deinde describit Socrates, quoniam plane ad similitudinem optimi hominis descripta est, revera nihil aliud esse videtur quam *παράδειγμα* quoddam, in quo virtus unius hominis clarior et expressior cernatur. In quo tamen tenendum est philosophum, dum civitatem condidit, revera iam indolem et naturam humanam ob oculos habuisse, etiamsi sese callide simulet hominis virtutem exemplo civitatis velle reddere illustriorem. Nempe consequutus hac ratione utique illud est, ut legentes isto pacto civitatem, quam descripsit, non pro inani figmento ducere, sed ipsi homini parem habere cogantur. Verum haec quidem per occasionem. Redimus ad propositum. Agitur ergo inde a Libr. ll. p. 367. E. sollertissima opera hoc, ut, dum exquiritur vis ac natura iustitiae sic, ut eius cognitio a sensibus et opinionibus abducta ad certam mentis et cogitationis notionem provehatur, simul optimae civitatis optimique hominis imago exhibeatur, unde quam clarissime appareat, quomodo ipsum bonum sive idea boni in universa vita humana tam singulorum hominum quam totius societatis civilis emergere et ad effectum perduci queat. Itaque ante omnia conditur civitas humanae naturae convenienter adornata illa atque temperata. Id quod ita fit inde a Libr. II. p. 367. E. usque ad Libr. IV. p. 427. B. ea ratione, quam in superioribus indicavimus. Quo facto quaeritur, ubinam in ea conspiciatur iustitia, discernunturque quattuor virtutes cardinales, quae vocantur in ea illustres, ex quibus iustitia reliquarum perfectio censetur esse. Quae pars operis inde a Libr. IV. p. 427. C. usque ad p. 434. C. porrigitur. Tum vero inventa civitatis iustitia tertium peragitur, quod eo loco fieri sanequam consentaneum fuit. Docetur enim dehinc instituta utriusque comparatione, ean-

dem esse et hominis et civitatis indolem ac naturam moralem, siquidem hominis vires ac virtutes primariae plane respondeant reipublicae ordinibus ac virtutibus; unde colligitur, quaenam sit hominis iustitia. De quibus rebus facundissime p. 434. C. — 443. E. Libr. IV. disseritur. Posteaquam autem iustitiae natura tam ex civitate quam ex homine declarata et tanquam in lucem protracta est, protenus etiam exponitur, quid de iniustitiae vi ac natura existimandum sit. Nam quemadmodum iustitia pariter in homine atque in civitate moderante sapientia (σοφίᾳ, p. 443. E.) pulcherrimum omnium partium concentum efficit, quo uno virtutis perfectio absolvitur, ita iniustitia duce inscitia (ἀμαθίᾳ), quae sequitur opinionis levitatem et inconstantiam (p. 444. D. E.), bonum tam hominis quam civitatis statum perturbat atque dissolvit. Ex quo ipso apparere iudicatur iustitiam natura sua esse utilem, beneficam, salutarem; iniustitiam noxiam, pestiferam, perniciosam. Hoc ipsum autem ut etiam clarius intelligatur, Socrates nunc constituit deinde etiam pravum reipublicae atque animi humani statum describere, ideoque quinque illius distinguit τρόπους, quandoquidem praeter rectum statum quattuor alios esse censet plus minusve ad depravationem vergentes. Quae pars operis continetur p. 445. A. — E. extremo libro quarto. — Verum ab isto quidem consilio hic perquam opportune avocatur. Neque enim pictura optimae civitatis et hominis optimi iam omni ex parte perfecta et absoluta est. Restat enim adhuc, ut explicandum sit de institutis, quibus civitatis pax, tranquillitas et concordia confirmetur. Neque hactenus iam expositum est de magistratuum sapientia, unde simul etiam perspiciatur, animi sapientia qualis esse et quorsum tendere debeat, siquidem supra, constitutis ac discretis tribus civium generibus, quorum alii ad imperandum, alii ad auxiliandum ac tutandum, alii denique ad tractanda opificia et vitae communis negotia nati sint (p. 414. B. — 415. D.), de una tantum custodum institutione musica et gymnastica atque disciplina publica expositum est (Libr. II. p. 375. E. — III. p. 412. A.), quippe quorum munus ibi indicatum sit longe gravissimum, praesertim quum in numero

eorum etiam futuri civitatis rectores habeantur. Utrumque igitur argumentum inde ab initio libri quinti loco opportunissimo pertractatur; neque enim antea commodius illustrari potuerat. Itaque primum quidem Socrates a Glaucone commonefactus instituta sancit ad efficiendam firmandamque civium concordiam stabiliendamque reipublicae salutem necessaria. Quocirca exponitur deinceps de educationis et negotiorum rationibus inter feminas atque viros aequaliter instituendis deque coniugiorum et liberorum communione introducenda (p. 449. — 466. D.), quibus subiungitur brevis de re militari deque variis belli generibus disputatio (p. 466. D. — 471. C.). — His omnibus autem explicatis transitur tandem etiam ad philosophiae rationem ac disciplinam, qua civitatis principes et magistratus formandi sint. Interrogatus enim Socrates, num qua fieri posse putet, ut talis civitas, qualem deformaverit, inter homines revera constituatur, caussam difficultatum, quae huic consilio obiiciantur, ex eo repetit, quod vulgo philosophia a reipublicae administrandae ratione sejungatur: neque enim civitates prius fore beatas, quam aut philosophi regnent aut reges philosophentur. Quod quo clarius intelligatur, deinde philosophis quid debeat esse propositum, Libr. V. p. 471. C. — 480. A. subtilius explicatur. Docetur enim philosophi esse ipsam rerum vim per se constantem (τὰ ὄντως ὄντα) contemplari indeque scientiam (ἐπιστήμην) haurire, neque in opinionum levitate subsistere. Quibus ita disputatis inde ab initio Libr. VI. ostenditur veros philosophos ideo maxime idoneos fore civitatum rectores, quia habeant ipsius veritatis cognitionem ideoque, quid iustum aut iniustum sit, optime diiudicare queant, adeoque futuri sint veritatis maxime amantes, temperantes, generosi, magnanimi, fortes, aequi, iusti, dociles, suaves et iucundi. A quibus quidem virtutibus fere alieni esse arguuntur qui vulgo appellentur philosophi. Quorum vitiis magna dicitur philosophiae conflari invidia, praesertim quum etiam bona ingenia temporum ac fortunae iniquitate corrumpi ideoque philosophia in hominum vilium et abiectorum manus incidere soleat, paucissimi autem illi, qui vere exsistant sapientes, propter aetatis vitia et morum depravationem,

quae ingruere occoeperit, rempublicam attingere nolint (Libr. VI. p. 484. — 497. A.). Quibus omnibus subiicitur deinde satis copiosa disputatio de perversis quae regnare coeperint philosophiae studiis (p. 497. A. — 498. C.) et de vi ac potestate philosophiae in emendandis rebus publicis (p. 498. C. — 502. C.). His vero explicatis acceditur ad describenda studia, quibus mentes animique philosophorum magistratuum formandi sint. Cuius rei disputatio quemadmodum amplitudine sua plane insignis est; pertinet enim inde a Libr. VI. p. 502. C. usque ad exitum Libr. VII. p. 541. B.; ita dubitari nequit, quin etiam ad hominis optimi eruditionem et institutionem referri debeat, siquidem quae toto loco exponuntur tam de civitatis principibus quam de singulis hominibus ad philosophiam instituendis pari iure dici potuerunt. Docetur autem futuros philosophos atque principes non modo ea uti oportere institutione, quae libr. III. custodibus civitatis sit praescripta, sed accedere debere etiam ad graviorum ac sublimiorum disciplinarum conformationem (p. 502. C. — 504. E.). Imprimis vero id agendum esse monetur, ut illi animis suis intueantur boni ipsius speciem (ideam), de qua uberrima oratione exponitur p. 504. E. usque ad finem libri sexti, notatis etiam ac descriptis variis cognitionis tanquam gradibus, de quibus praeclarus locus est p. 509. C. — 511. E. Eam enim evincitur non modo menti cognitionis lucem, sed etiam rebus *οὐσίαν* sive essentiam afferre. Quae quorsum pertineant et quam vim habeant, certe post ea, quae supra disputavimus, dubium videri nullo modo poterit. Significatur enim elegantissime summus ille finis, ad quem universa hominum vita tam cuiusque privata quam omnium communis contendere debeat, quandoquidem idea boni ea est, ad cuius normam atque legem omnis hominum vita regi et gubernari debeat, siquidem quam maximae perfectionis particeps sit futura. Iam vero absoluta harum rerum explicatione aptissime ac loco prorsus opportuno inde a libro septimo etiam cursus studiorum designatur, quem ii, qui ad tam altum scientiae et cognitionis fastigium feliciter eluctari velint, persequi ac tenere debeant. Quod quidem quo facilius efficiatur, primum elegantissima antri subterranei imagine declaratur, quanta

sit hominum ignorantia et quanto ea intervallo distet a divinarum rerum cognitione, simulque etiam docetur b o n i cognitionem ad rempublicam sapienter gubernandam maxime esse necessariam, siquidem is demum possit res privatas pariter atque publicas prudenter gubernare (*ἐμφρόνως πράττειν ἢ ἰδίᾳ ἢ δημοσίᾳ*), qui mentem suam a rerum terrestrium varietate et inconstantia ad eius, quod per se constet et aeternum sit atque immutabile, cogitationem et contemplationem attollere consueverit (p. 514 — 517. B.). Quanquam iis, qui rerum humanarum curam felici eventu gesturi sint, etiam ita faciendum esse praecipitur, ut mentem animumque suum aliquando a dulcissima illa atque beatissima ipsius boni contemplatione demittant ad earum artium ac disciplinarum studium, quae ad vitae communis cognitionem civilisque virtutis laudem comparandam valeant atque mentem ad summi boni notitiam percipiendam idoneam faciant (p. 517. B. — 521. B.). In harum autem numerum referuntur arithmetica, geometria, astronomia, musica, quae sensu angustiore dicitur, denique dialectica, quae gravissima omnium disciplina esse iudicatur, quippe quae vim et naturam cuiusque rei exquirere animumque ad *τὰ ὄντα* cognoscenda advertere soleat (p. 521. C. — 536. C.). Adduntur his denique admonitiones quaedam de via et ratione harum doctrinarum noscendarum deque aetate, qua ad singularum studia incumbendum sit, moneturque imprimis dialecticam maturiore demum aetate ab iis discendam esse, qui iudicii subtilitate et ingenii acumine praeter ceteros excelluerint. Postremo autem constituitur, ut, qui isto modo instituti sint, inde ab anno aetatis tricesimo quinto usque ad annum quinquagesimum publicis admoveantur muneribus atque fungantur civitatis negotiis. In quibus gerendis qui spei de se conceptae satisfecerint, ii denique iudicantur ad summum institutionis fastigium educendi esse et ad B o n i contemplationem traducendi, unde animis suis suscipiant summae virtutis ac perfectionis speciem, ad cuius similitudinem tam suos ipsi mores suamque vitam componant, quam rempublicam suo quisque tempore regant ac gubernent, donec aliquando rebus humanis erepti divinae vitae gaudiis potiantur (p. 536. C. —

541. B.). His vero ita explicatis denique in ipso libri septimi exitu pauca quaedam adiiciuntur de via et ratione, qua optimae civitatis fundamenta ponenda sint. Atque ita tandem plene exstructum est aedificium civitatis, quam philosophus condere animum induxit; absoluta vero item est imago optimi hominis, quam una cum illa adumbrare ac depingere constituerat. Neque enim dubium videri debet, quin utrumque eadem opera sit perfectum. Apertum est enim eadem disputatione esse effectum, ut et civitatis ad virtutem indoles et hominis natura moralis intelligatur, atque educatio et institutio qualis ad summae virtutis laudem consequendam perducat, plane perspiciatur. In quo bene meminisse iuvabit, de quo supra identidem dictum est, pleraque omnia, quae de educatione custodum atque principum reipublicae disseruntur, ita esse comparata, ut pariter in unum hominem conveniant. Nimirum sicuti homo in civitate ac vicissim civitas in ipso homine spectatur, ita etiam utriusque ad virtutem institutio revera una eademque esse putanda est. Sed haec quidem de parte operis gravissima, quae inde a Libr. II. p. 367. E. usque ad Libri septimi exitum pertinet. Qua quidem patet secundam absolvi scripti partem principalem, quandoquidem in ea optima respublica ita est condita, ut simul optimi hominis mores in illustri luce collocati sint. Pergimus iam ad partem operis tertiam, quae inde a libro octavo capit initium et usque ad finem libri noni pertingit. Quae quidem pars complectitur comparationem iustitiae cum iniustitia, sive ea in civitate sive in homine reperitur, exhibetque iudicium de felicitate et infelicitate cum utraque coniuncta. Quocirca sequitur dehinc utique earum rerum disputatio, de quibus ut post ea, quae supra erant exposita, ageretur, secundum ipsius scriptoris consilium prorsus necessarium fuit. Quippe quaesitum erat ab initio Libr. II. p. 427. E. 428. A. omnino hoc, ubinam iustitia et ubi iniustitia appareret et utram possidere eum oporteret, qui beatus esse cuperet. Haec ipsa igitur quaestio, quae certe non potuit commode institui aut profligari nisi inventa atque illustrata iustitia, proxime deinceps pertractatur. Censet autem philosophus iniustitiam tam in homine quam in civi-

tate tanto maiorem exsistere tantoque prorumpere vehementius, quanto magis turbetur utriusque secum consensio atque concordia. Itaque ab optimo civitatis statu proxime abesse putat timocratiam, qualem tribuit Cretensibus et Lacedaemoniis (p. 545. B. — 548. D.): cui comparat hominem ambitiosum (p. 548. D. — 550. C.). Hanc vero subsequi vult oligarchiam (p. 550. C. — 553. A.), quacum componit hominem avarum (p. 553. A. — 555. A.). Tertio loco ponit democratiam (p. 555. A. — 558. C.), cui similem esse arbitratur hominem omnis generis voluptatibus et libidinibus deditum (p. 558. C. — 561. E.). Ultimum denique locum tribuit tyrannidi uberrima oratione descriptae (p. 562. A. — 569. C.), cui aequiparat hominem uni alicui eique dirae atque saevae cupiditati immoderatius indulgentem (Libr. IX. p. 571. — 577. B. extr.): qua quidem descriptione denique luculentissime demonstratur, quanto intervallo summa iniustitia a summae iustitiae virtute distare existimanda sit (p. 548. C. D.) Iam vero descriptis variis iniustitiae gradibus acceditur etiam ad felicitatis atque infelicitatis cum utraque c iunctae descriptionem (Libr. IX. p. 577. C. sqq.). Quo quidem loco docetur statum quemque et reipublicae et hominis tanto esse miseriorem, quanto longius absit a similitudine cum statu optimo antea adumbrato; id quod imprimis tyrannicae civitatis atque hominis ei similis exemplo disertissime declaratur. Dominatur enim in utroque saeva cupiditatum vis fracto plane rationis imperio, cuiusmodi statu nihil fingi cogitarique miserius potest. Deest igitur ibi vera libertas, regnat inopia, plena sunt omnia miseriarum, ut vir tyrannicus, sive lateat sive non lateat, haudquaquam cum viro illo vere regali ad felicitatem comparandus sit (p. 577. C. — 580. C.). Accedit ad haec, quod praestantissimum genus voluptatum, ex veritatis cognitione oriundum, sapientis est proprium (p. 580. D. — 583. A.), quodque nemo praeter sapientem veram atque puram voluptatem potest percipere (p. 583. B. — 588. A.). Denique etiam proposita praeclara multiformis monstri imagine probatur uno demum rationis imperio effici harmoniam illam beatissimam, quae in optimo quo-

que inesse soleat et qua una demum veri musici et viri civilis ac politici nomine dignus habeatur (p. 588. B. — 592. B.). Atque his omnibus libro octavo et nono expositis tandem abunde satisfactum videri debet iis, quae Glauco et Adimantus postulavissent, ut etiam iniustitia, ideoque hominis pariter atque civitatis ab optimo statu defectio, exquireretur, atque de felicitate et infelicitate eius status, qui vel iustitia vel iniustitia niteretur, ex re ipsa fieret iudicium. Confutatae enim nunc sunt et erroris convictae opiniones, quae libro primo et secundo a Thrasymacho atque a Glaucone et Adimanto de vi et praestantia iniustitiae erant defensae, atque certamine commisso iustitia de iniustitia etiam habita ratione *utilitatis* atque *felicitatis* reportavit victoriam. Ita vero etiam caussa virtutis tam in homine quam in civitate conspicuae exstitit multo illustrior, siquidem ipso Platone iudice Legg. VII. p. 816. D. E. *ἄνευ τῶν ἐναντίων τὰ ἐναντία μαϑεῖν οὐ δύνατόν ἐστιν.* Verumtamen duo etiam nunc restant, quae ad absolvendam disputationem utique sunt necessaria, ne quid imperfectum relictum videatur. Nam primum quidem certius adhuc confirmanda atque clarius illustranda sunt quae Socrates libro secundo et tertio (p. 595. — 608. B.) de poesi indicaverat, quarum rerum disputationem ipse libr. III. p. 392. C. significaverat inventa demum iustitia ulterius profligari posse. Hoc igitur nunc ante omnia peragitur, idque loco opportunissimo, quandoquidem quae hic de poesi imitatione contenta disseruntur, ea quam vim habeant, cognitis iam pravitatis atque vitiositatis variis rationibus plenius certiusque intelligi potuit. Itaque poesin docetur utpote mera imitatione contentam et longius a rerum ipsarum veritate abesse (p. 595. — 598. D.), et scientia esse destitutam (p. 598. E. — 602. B.), et deteriorem animi partem afficere ac movere, in qua insint affectus atque perturbationes, ideoque voluptates potius ac dolores ciere quam animi virtutem atque iustitiam roborare (p. 602. C. — 607. A.). Hoc igitur primum est, quod decimo libro ad quaestionem superiorem absolvendam et perficiendam exponitur. Sed restat praeterea etiam aliud quid, quod eodem pertinet. Etiamsi enim libro secundo p. 367.

E. inter colloquentes convenerat disputandum esse de iustitia et iniustitia sic, ut per se spectaretur nulla habita externorum commodorum et praemiorum ratione, quum isto pacto propria ipsius vis et natura evidentius esset apparitura, tamen quoniam antequam ea de re convenisset, ita erat iudicatum, ut iustitiae omnis utilitas omneque praemium eriperetur, etiam hoc nomine dignitas eius vindicanda fuit. Quod quidem ipse Plato disertis verbis significat p. 612. C. D. Hoc igitur alterum est, quod libro decimo tandem peragitur, quo omisso et neglecto certe aliquid ad universi operis integritatem defuturum fuisset. Itaque postremo etiam docetur iustitiae, hoc est universae vitae humanae tam cuiusque privatae quam civium omnium communis, virtuti non solum in hac vita, sed etiam post mortem maxima praemia esse proposita. Quocirca demonstratur primum animorum immortalitas, ita quidem, ut iubeamur ea in caussa animi puram sinceramque naturam spectare, qua cum divino immortali et aeterno cognatus sit (p. 608. — 612. B.). Quo facto ei etiam externa vindicantur praemia, quae tam ab hominibus quam a diis ipsi tribuantur, siquidem deos credere fas sit hominibus iustis etiam in hac vita, quamvis saepe miseri videantur, tamen sapienter consulere; homines autem iniustitiam, sicubi fuerit patefacta, denique odio et contemtu persequantur, iustitiam autem, quamvis saepe diutius latentem, tamen postremo colant et iustis honoribus afficiant (p. 612. B. — 613. E.). Tum vero etiam post mortem per totam rerum universitatem docetur divinam regnare providentiam, quae scelera et flagitia puniat et ulciscatur, recte facta autem meritis praemiis afficiat (p. 614. A. — 621. A.). Quibus omnibus denique brevis subiungitur ad iustitiam colendam exhortatio (p. 621. C. D.).

En igitur habes iam universi operis brevem descriptionem. Quam quidem facillimam habere explicationem, si neque unam iustitiam neque unam optimam civitatem illud esse iudicaverimus, ad quod summa disputationis referatur, propemodum sponte appariturum esse arbitramur. Nimirum sustentatur universa disputatio quaestione de iustitia instituta tanquam fundamento suo. Cui superstructum est

praeclarum illud universae humanitatis perfectae, iustitiae cum sapientia coniunctae innitentis, aedificium artificiosissime eo modo, ut etiam adversaria eius pars ex iniustitia oriunda collustretur. Quo ipso demum fieri potuit, ut etiam utriusque ad felicitatem et infelicitatem vis et efficacia in illustri luce collocata sit. Neque vero iam reliqua compositio operis sua luce carebit. Nullo enim negotio tres, aut si quis ita malit, quattuor eius discernuntur partes praecipuae *), inter se aptissime nexae atque colligatae. Nam ab initio quidem duplicis generis iustitiae notiones dialectice explorantur sic, ut quaestionem de iustitia et iniustitia deque iis, quae inde vel ad bonam vel ad malam fortunam consecutura sint, disputatum iri facile auguremur. Quibus expositis, dum iustitiae et iniustitiae vis per se spectata exquiritur, conditur et civitas optima et illustratur praestantissimi hominis natura, in qua iustitia tanquam ultro emergat seque totam conspiciendam praebeat. Quo ipso fit, ut speciem et imaginem omnis vitae humanae legibus moralibus ad summam perfectionem provectae iuxta cum iustitia cernere videamur. In quo profecto summus tanquam finis totius operis praestantissimi conspicuus est. Cognita vero inde simul iniustitia deinceps etiam multiplex demonstratur defectio ab optimo vitae humanae tam privatae quam publicae statu sic, ut iustitiam et iniustitiam propter suam ipsius naturam vel cum bonis vel cum malis necessario esse coniunctam clarius quam antehac fieri potuit declaretur. Nam facta est utique etiam in superiore disputatione adeoque iam libro primo eius rei aliqua significatio. Denique etiam vitae optimae, hoc est iustitiae, externa vindicantur commoda atque praemia, ut quae initio sermonis ipsi ab iis erant erepta, qui in vulgaribus haerentes opinionibus neque res humanas ad scientiae normam et legem exigentes de caussa controversa fecissent iudicium. Ex quibus omnibus clarissime apparet opus amplissimum, quantumvis maxima rerum copia et varietate refertum, tamen omnibus nu-

---

*) Sex operis partes principales discreverunt Schleiermacher. Praef. ad Polit. et Steinhartus Introd. p. 67. sq. non tamen illi de iis plane consentientes.

meris absolutum esse atque plane simplex et in se unum, ut nihil prorsus ad singularum quibus constat partium concentum desideretur.

Atque haec quidem si recte a nobis disputata sunt, certe nec poterit magnopere dubium videri, quid de eorum criticorum sententia existimandum sit, qui Politiam voluerunt diversis temporibus frustatim confectam et per varia temporum intervalla in publicum emissam esse. Id quod ita statuit Car. Fried. Hermannus Histor. Philos. Platon. I. p. 536. sqq. qui p. 538. initium, hoc est primum librorum Reipublicae, ei Platonis aetati adscribendum esse suspicatur, qua Lysis, Charmides, alii sermones consimiles, litteris consignati sunt, ita ut Plato existimandus sit illo iam dudum edito tandem ad eam iustitiae notionem pervenisse, quae in posterioribus libris explicata et illustrata sit; porro quintum, sextum et septimum librum (p. 540.) ceteris posteriorem et subseciva opera inter quartum et octavum interpositum esse putat; denique librum decimum (p. 510.) contendit aliquanto post quam opus esset perfectum (nach geraumer Zeit) ceteris accessisse utpote minus arcte cum illis cohaerentem et continentem quaedam nova ac singularia. Nimirum compositam esse civitatem non una aetate, sed per diversorum temporum intervalla, imprimis etiam ex difficilioris iuncturae et compagis singularum partium tanquam hiatibus intelligi licere sibi persuasit. Et de decimo libro similiter iudicavit etiam Fr. Schleiermacherus, qui Prolegg. ad Civit. p. 55. illum, si esset omissus, a nullo facile lectore desideratum iri pronuntiavit. Verum enim vero his virorum acutissimorum iudiciis quid opponi possit, imprimisque Hermanni sententia quantas habeat dubitationes, quum nuper ab aliis copiosius demonstratum sit *), tum

*) Adversati sunt Hermanno imprimis Brandisius in praeclaro opere: Geschichte der griech-röm. Philosoph. Tom. II. p. 161. sq. Ritterus: Gesch. der Philosoph. T. II. p. 315. et Zusätze u. Verbesser. a. 1838. p. 72. sqq. E. Manicus Dissert. De Civitat. Plat. arte et consil. l. Slesw. 1854. 8., qua commentatione de libri primi Reip. argumento, consilio et aucto-

hoc loco paucis significasse iuvabit, istiusmodi suspicionibus, quales viri docti moverunt, omnino non debuisse locum concedi. Ut enim philosophus per longius temporis spatium de iis rebus, quae variae ac multiplices in Politia explicantur, commentatus sit, atque etiam singula quaedam doctrinae suae capita, priusquam sese ad totius scripti compositionem accingeret, multorum annorum studiis litteris consignata habuerit; tamen tam admirabilis est universi sermonis convenientia ac simplicitas, tam apta singularum eius partium inter ipsas coniunctio, tam diligens per omnem disputationem supremi finis, qui colloquio praestitutus est, observatio, tam aequabilis denique per omnia orationis decursus, ut sicuti aliquod artis opus uno aere fusum non potest unquam diversis temporibus exstitisse, ita nec opus Platonis perfectissimum temporibus multum diversis compositum esse credibile videatur. Imo philosophum verisimile est, quo tempore illud composuit, non modo omnem eius silvam atque materiam iam animo suo comprehensam tenuisse, sed etiam artem et rationem, qua illud describeret descriptumque elaboraret, plane designatam habuisse, ut illud ordine continuo perfecerit atque expoliverit. Nam quod Hermannus librum primum ait argumento et indole sua a ceteris libris ita discrepare, ut potius iuvenili Platonis aetati, cui Lysis debeatur, videatur tribuendus esse, magnopere veremur, ne hoc viri eruditissimi iudicium idoneis caussis et rationibus plane destitutum sit. Nam primum quidem eo vidimus prooemium universi operis scite inventum et excogitatum contineri, quo demto ac sublato utique desideraretur aliquid ad illius integritatem. Quippe designantur ibi vulgares de iustitia opiniones eaeque duplicis generis, quo ipso fit, ut non modo, sicuti in Phaedro, Symposio, Philebo, fieri meminimus, ab opinionum levitate et

ritate agitur. Guil. Wiegand, qui imprimis decimi libri auctoritatem vindicavit in Programm. Wormat. 1840. docta Commentat.: Ueber die Einheit u. ursprüngl. Eintheilung der Platon. Politie. et in Zimmermanni annal. Zeitschrift für Alterthumsw. 1842. mens. Jun. p. 588. — 595. et qui moderationem quàndam sententiae ab illo propositae suasit, C. Steinhartus Introd. in Remp p. 120. sqq.

inconstantia paullatim traducamur ad certae scientiae rationem, sed etiam ad disputationis praecipuae amplitudinem scite et eleganter instituamur. Deinde non pauca in eo prodita sunt singularia, unde clarissime appareat Platonem, quum illa scriberet, iam singula rerum postea disceptandarum momenta ob oculos habuisse, quemadmodum vicissim in libris posterioribus identidem ad ea respicitur, quae in primo libro sunt exposita *). Quod certe fieri nullo pacto potuisset, nisi philosophus, quo tempore librum primum exaravit, iam universi operis argumentum mente et cogitatione complexus esset. Denique dialectica vulgarium vel sophisticarum opinionum disceptatio quod ei consimilis est, qua philosophus in Lyside, Charmide, Lachete, Hippia maiore, aliis sermonibus, usus esse reperitur, inde minime consequitur libri primi Politiae origines in eadem incidisse tempora, quibus illi dialogi verisimiliter accepti referuntur. Agitur enim eadem caussa, quae in illis disceptatur, quandoquidem placitorum ex mero vitae usu et rerum experientia ductorum levitas arguitur atque exagitatur. In quo quis negaverit philosophum iure suo eadem disserendi via et ratione uti potuisse, qua iam olim fluxarum opinionum vanitatem coarguerat, praesertim quum eam ne in Symposio quidem et in Phaedro, sicubi eius usurpandae opportunitas offerretur, spreverit atque contemserit? Nec vero librum primum, si rem accurate aestimes, dialogum in se absolutum conficere facile largieris, dummodo initium cum fine et exitu ipsius diligentius paullo contenderis. Sed nolumus in his rimandis etiam diutius versari. Satius erit continuo ad decimum li-

---

*) Ipsum initium libri primi tale est, quod iam de libro decimo nos cogitare iubeat. Nam quae Cephalus ibi memorat iustitiae praemia et iniustitiae supplicia, ea qualia sint, certius demum edocemur libro ultimo. Praeterea p. 344. A. — C. ad Libr. VIII. p. 562. sqq. et X. respicitur, porro p. 347. E. disertis verbis delegamur ad Libr. VII. p. 519. B. — 521. B. denique quae p. 352. D. — 354. A. disseruntur, ea decimo demum libro compleri et ad exitum perduci manifestum est. De quibus locis omnibus diximus explicatius in libri primi summario. De nexu et cohaerentia libri primi cum ceteris v. etiam Steinhart. Prolegg. p. 67. sqq.

brum transire, quem Schleiermacherus propemodum otiosum et supervacaneum, Hermannus autem post longius demum temporis intervallum toti operi additum esse indicavit. De quo quid nobis videatur, iam antea significavimus. Nam disputatio de poesi arte imitatrice, sicuti iam libro III. c. 5. promissa est, ita et necessaria fuit et hoc ipso loco opportunissime profligatur. Quod autem iustitiae etiam externa commoda atque praemia, iniustitiae vero poenas ac supplicia obtingere docetur, non potuerunt profecto quae Thrasymachus et vero etiam Glauco et Adimantus ea de re in contrariam partem disputaverant, silentio transmitti, quoniam alioquin futurum fuisset, ut iustitia hac quidem ex parte laborare videretur ideoque caussa eius quodammodo esse deserta. Nec vero nos movet, quod mythus in exitu libri additus quaedam nova habet atque singularia. Nam quemadmodum animorum immortalitas argumento probatur eo, quod fatendum est universi operis consiliis esse convenientissimum, ita etiam fabulosa illa narratio artificiosissime attemperata est disputationi non tantum de unius hominis sed etiam de universae civitatis virtute agitatae, siquidem ea declaratur divinam iustitiam per totam rerum universitatem tanquam civitatem mundanam dominari, cui aliquando vel potentissimi tyranni obnoxii futuri sint. Qua quidem totius operis clausula nihil profecto potuit excogitari non modo magnificentius, sed etiam singulis eius partibus aptius et convenientius. Sed quemadmodum haec omnia ita comparata esse existimamus, ut inde de compositione Politiae frustatim diversis temporibus facta nihil plane colligi liceat, ita nec iis ullo modo fidem habemus, quae de interpositione librorum quinti, sexti, septimi nuper coniectata sunt. Continent enim hi libri disputationem rerum longe gravissimarum, quas si philosophus, quo tempore primum condidit civitatem, plane omisisset, exstruxisset profecto aedificium culmine et fastigio destitutum, quale animo informare nullo modo potuit. Deesset enim philosophorum magistratuum educatio et institutio; desideraretur descriptio gravissimi muneris, quo illis fungendum est; nihil comperiremus de boni idea summa vitae humanae moderatrice et gubernatrice; nihil expositum legeremus de summo illo et extremo bono, ad

quod vitae pariter atque civitatis rationes componendae et dirigendae sint; denique nihil usquam proditum videremus de philosophiae vi et utilitate in administrandis civitatibus. Quae omnia certe sunt eiusmodi, ut philosophus videatur sine eorum diligenti meditatione ne prima quidem fundamenta Politiae iacere potuisse, nedum ut totum illius aedificium potuerit condere et erigere. Itaque nos quidem libere fatemur in ea esse sententia, ut opus praestantissimum existimemus a Platone continua fere opera esse exaratum et velut ab artifice aliquo uno labore perfectum atque perpolitum. Nam quod in eo hic et illic reperitur difficilior quaedam et insolentior singularum partium iunctura et coagmentatio, ut quum Libr. V. p. 466. D. sqq. post disputationem de firmandae concordiae publicae praesidiis et adiumentis continuo de re militari explicatur; meminisse hac in caussa iuvabit, quanta arte ad res tam multas et copiosas tamque varias ac diversas apte connectendas atque conglutinandas opus fuerit, ut unum tanquam universi operis corpus bene eleganterque compositum conficeretur, quale ipse Plato in Phaedro unumquodque esse voluit. Tale opus vero esse philosophi Politiam, etiamsi hic et illic aliquid naevorum haereat, quod tamen aegre concesseris, nemo facile infitiabitur, nisi qui summam illius mente et animo parum comprehenderit.

Nec vero veterum scriptorum de Politia narrationes hanc sententiam ullo modo infirmare aut convellere videntur. Etenim possit primum hoc loco nobis obiici, quod fuerunt sane qui ita facerent, videri Platonem aetate maturiore Politiam denuo tanquam incudi reddidisse ac novam operis recensionem paravisse, qua opportunitate certe verisimillimum sit ipsum multa mutasse, rescidisse, adiecisse, complevisse. Quippe narrant profecto scriptores veteres, quos ad Libr. I. c. I. in. indicavimus, inventa esse prima verba Politiae post mortem philosophi in eius tabulis varie mutata, et alio atque alio ordine collocata. Quorsum trahenda videntur etiam illa Ciceronis De Senect. 5. ubi narratur Platonem uno et octogesimo anno scribentem mortuum esse. Inde igitur aliquis colligi posse censeat Politiam ab ipso auctore denuo esse

pertractatam et iterum in lucem publicam editam. Quod tamen nobis quidem longe aliter se habere videtur. Nam primum illi ipsi, qui rem memoriae prodiderunt, nihil aliud memorant, quam quod diximus, prima operis verba: κατέβην χθὲς εἰς Πειραιᾶ μετὰ Γλαύκωνος τοῦ Ἀρίστωνος, reperta esse alio atque alio ordine disposita, idque tanquam senilis diligentiae et industriae testimonium afferunt. Quid vero? nonne iidem illi, si opus amplissimum iam ante Platonis obitum aliquando fuisset retractatum, id simul fuissent memoriae prodituri? Atqui tale quid nihil illi narrant; imo ea de re egregie silent. Quid igitur? Nonne illa ipsa narratio revera contrarium contestari existimanda est, quam quod critici inde collegerunt? Enimvero nobis quidem certe qui pauculorum verborum transformationem memoraverunt, iidem vel inviti videntur etiam confessi esse, nihil ipsis de nova aliqua totius operis retractatione unquam innotuisse. Praeterea vero etiam cursus studiorum Platonis is fuisse videtur, qui ipsum in novis potius operibus condendis quam in superioribus refingendis atque castigandis occupatum tenuerit. Nam Critiam quidem constat non fuisse ab ipso absolutum, atque Leges memoriae traditum est post eius mortem demum prodiisse in publicum. Fieri igitur potest, ut senex propter Critiae scriptionem cum Politia ac Timaeo arctissime cohaerentem aliquando ad initium Politiae animum adverterit et data occasione illud numerosius efficere studuerit. Denique accedit ad haec, quod nec Aristoteles, qui placita philosophi in Politia et in Legibus tradita diligenter distinguit, primam et secundam ipsius Politiam usquam memorat, ut unam tantum huius operis editionem novisse existimandus sit. Itaque coniectura ista de repetita Politiae editione non immerito pro vana et inani, imo etiam pro temeraria habebitur, donec ea certioribus, quam adhuc allata sunt, argumentis fuerit confirmata, praesertim quum nec ipsius operis indoles ea sit, unde iteratarum doctarum curarum ulla indicia cognoscantur. —

Verum ista quidem quum satis clare appareat mera fuisse criticorum somnia omni verisimilitudinis commendatione destituta, tum etiam aliud quid in medium afferunt, quod sententiae supra

a nobis propositae ac defensae multum adversetur. Narrat enim Gellius Noctt. Attic. XIV. 3. haec: Id etiam esse non sincerae neque amicae voluntatis indicium crediderunt, quod Xenophon inclyto illi operi Platonis, quod de optimo statu reipublicae civitatisque administrandae scriptum est, lectis *ex eo duobus fere libris*, qui primi in vulgus exierant, opposuit contra conscripsitque diversum regiae administrationis genus, quod παιδείας Κύρου inscriptum est. Eo facto scriptoque eius usque adeo permotum esse Platonem ferunt, ut quodam in libro mentione Cyri regis habita, retractandi levandique eius operis gratia virum quidem Cyrum navum et strenuum fuisse dixerit, παιδείας δ' οὐκ ὀρθῶς ἧφθαι τὸ παράπαν. Haec enim verba sunt de Cyro Platonis". Quae si vere memoriae prodita sint, confirmare sane non mediocriter videantur eorum sententiam, qui Politiae opus particulatim diversa aetate a Platone scriptum et in vulgus editum esse statuerunt. At enim vero quemadmodum tota haec Gellii narratio admodum suspectae est fidei, quoniam pertinet ad vanos rumores de Xenophontis et Platonis aemulatione sedulo ab iis sparsos, qui Platonis nomini malignae invidiae notam inurere studuissent *); ita etiam illud temere confictum videtur, quod Xenophon narratur Cyropaediam suam duobus fere libris Politiae Platonicae ceteris prius in publicum emissis opposuisse. Nam primum quidem divisio ista universi operis in decem libros, qualem hodie habemus superstitem, non videtur ipsi Platoni deberi, sed potius grammaticis Alexandrinis, quemadmodum etiam Homeri Iliadem et Odysseam verisimile est ab Aristarcho in viginti quattuor quamque libros esse distributam. Quippe accepta illa refertur procul dubio Aristophani Byzantio, qui circa ann. 230. a. Chr. n. floruit. Qui quum etiam Platonem in canonem philosophorum musei Alexandrini gratia con-

---

*) V. Aug. Boeckhii Commentat. de simultate, quae Platoni cum Xenophonte intercessisse fertur. Berolin. 1811. 4.

cinnatum *) recipere constituisset, non modo omnes Platonis sermones secundum trilogias digessit **), verum etiam Platonis Rempublicam ***) in singulos libros descripsit, quo opus amplissimum esset tractatu facilius. Quod quidem ipsum patet magis ut litteratorem quam ut philosophum ita instituisse, quandoquidem argumenta cum singulorum librorum sectionibus plerumque parum apte conveniunt. Nimirum fuit teste Varrone De lingua Lat. VI. in. in isto Aristophane plus litterarum quam acuminis, ut Lessingiis nostris sanequam fuerit dissimillimus. Sed ut decem librorum divisio ipsum Platonem auctorem habuerit, quod parum verisimiliter nonnulli contenderunt, quum Aristoteles in censura Politiae Platonicae ne semel quidem eius mentionem iniecerit, tamen ne sic quidem Gellii narrationi fides accedit ulla. Acutissime enim pervidit Schneiderus Praef. ad Civ. p. XIV. eius quae hodie exstat Reipublicae Platonicae libros neque duos priores neque alios ullos binos separatim edi potuisse utpote non in se absolutos aut totum aliquod corpus conficientes. Quis est autem qui sibi persuadeat Platonem commissurum fuisse, ut trunca et lacera membra totius operis in lucem publicam proiiceret, iniqua hominum iudicia tanto facilius subitura, quo essent imperfectiora? Nec vero credibile est philosophum duos libros separatim cum uno alterove amicorum Athenis viventium communicavisse, iisque Scilluntem ad Xenophontem perlatis continuo factum esse, ut hic, nondum absoluto Platonis opere, confestim stilum arriperet sapientem Atheniensem maligne petiturus et hostiliter confossurus. Iam vero etiamsi sumamus Platonem mediam illam operis partem, quam antea ut primariam designavimus, primum divulgavisse, quod tamen minime intelligitur cur ita facere constituerit, praesertim quum vel sic opere universo non-

---

*) V. Stahr. Aristotelia II. p. 65. sqq. Graefenhan, Gesch. d. klass. Litterat. im Alterthum. Vol. II. p. 185. sqq.

**) Diogen. Laert. III. 61.

***) Eadem est sententia C. Fr. Hermanni Hist. Phil. Plat. p. 693.

dum ad exitum perducto rem periculosae aleae plenam suscepturus et per ignes cineri doloso suppositos incessurus fuisse videri debeat; tamen ne haec quidem ratio ullo modo probabilis iudicabitur, ubi nobiscum diligenter reputaverimus, quaenam necessitudo argumentorum inter Rempublicam Platonis et Xenophontis Cyropaediam intercedat. Tantum abest enim, ut Cyropaedia aliquid contineat, quod Platonis decretis inimicum sit aut adversarium, ut quodammodo confirmet sententiam Platonis, qua optimae civitatis statum facillime a rege aliquo eoque bene morato ad effectum perductum iri statuit. Nec vero in singulis libri Xenophontei locis quidquam reperitur, quod ad opus Platonicum referatur. Nam quod loco Cyropaediae Libr. VI. 1, 41. tangi putarunt Platonis sententiam de duabus animi facultatibus libro quarto Reip. p. 436. A. p. 439. C. expositam, non viderunt doctrinam Platonis ibi proditam multo esse et subtiliorem et ampliorem, quam Xenophonteam rationem, quae potius prope accedit ad popularem opinionem, quam ipse Plato quoque secutus est Phaedr. p. 237. D. E. et Legg. X. p. 596. D. E. Haec autem quum ita sese habeant liquidum fore speramus, Gellii narrationi nec in eo fidem esse tribuendam, quod duo libri Politiae seiuncti a ceteris dicuntur primum in lucem publicam emissi et tantum non praepostere protrusi esse. Reliquum igitur est, ut fontem fabulae indagemus, quo detecto denique omnis illius auctoritas corruat plane necesse est. Eum autem videmur satis probabiliter investigavisse. Quippe pervulgata fuit fama de Platonis et Xenophontis simultate, a Peripateticis imprimis sedulo propagata *). Quum igitur uterque scriptor amplius de rebus civilibus opus composuisset, haec ipsa res ad malas suspiciones de eorum aemulatione alendas a malignis calumniatoribus temere arrepta est. Narratum est igitur et pro certo venditatum Xenophontem Cyropaediam suam operi Platonis opposuisse. Sed quum esset nescio quo modo coniectum Xenophontis opus fuisse prius quam Rempublicam Pla-

*) V. J. Luzacii Lectt. Attic. Sect. II. §. 3. 17. 20. Boeckh. De simultat. p. 4. sq.

tonis litteris perscriptum et in lucem editum *), nihil illi sibi duxerunt antiquius quam ut uni mendacio alterum adiicerent. Solent enim calumniatores in istiusmodi rebus comminiscendis perquam esse ingeniosi. Itaque rem ita demum fieri potuisse viderunt, si partes aliquot Politiae Platonis constaret ante tempus editionis legitimum quasi per abortum quendam in lucem esse protrusas. Quocirca continuo ita fuisse pro certo sumserunt aliisque imprudentibus persuaserunt. Hac igitur ratione nata est fabula de duobus Reipublicae libris seorsum editis a veteribus scriptoribus propagata; cui recentiorum criticorum male sedula sagacitas protenus adiungere studuit etiam novam de opere Platonis diversissimis composito temporibus coniecturam.

Verum satis haec sunto de Politiae arte et compositione, quam ita demum recte intelligi et iudicari posse intelleximus, si probe meminerimus, quid universo operi tanquam ultimum ac supremum propositum sit. Progredimur nunc ad alia, quae item visa sunt ita esse comparata, ut aut de una civitate aut de sola iustitia agi existimandum esset.

Et huc quidem ante omnia pertinet duplex operis inscriptio: *Πολιτεία ἢ περὶ δικαίου*, quae, sane ambiguum relinquit, quidnam sit de quo potissimum agatur. Dicamus igitur primum de inscriptione secundaria: *ἢ περὶ δικαίου*. Quo facto considerabimus etiam alteram eiusque caussas et rationes exquiremus. Dubitari autem non potest, quin inscriptiones secundariae dialogorum Platonicorum posterioris aetatis grammaticis atque criticis acceptae referantur. Id quod vel ex eo intelligitur, quod eae in plerisque Platonis scriptis miram habent varietatem et inconstantiam, ut in Phaedone, Symposio, Phaedro, Philebo, aliis libris plurimis. Enimvero variatae sunt illae

---

*) Jo. Gottl. Schneiderus, Saxo, Praefat. ad Cyrop. chronologicis rationibus ex Epilogi sect. 4. collegit, scriptam et publicatam Cyropaediam esse post Olymp. CIV. 3. Quae tamen ratio propter incertam Epilogi auctoritatem est admodum dubia.

lubidinose pro varietate iudiciorum, quae boni critici de primario eorum argumento fecissent. Praeterea vero etiam illud dignum est animadversione, quod Diogenes Laertius III. 57. criticum Thrasyllum narrat duplici fere usum esse illorum notatione: *διπλαῖς δὲ χρῆται*, inquit, *ταῖς ἐπιγραφαῖς ἑκάστου τῶν βιβλίων, τῇ μὲν ἀπὸ τοῦ ὀνόματος, τῇ δὲ ἀπὸ τοῦ πράγματος.* Quod certissimo est documento, ne Diogenem quidem reperisse qui titulos istos secundarios ad ipsius Platonis referrent auctoritatem. Nec vero aliter Proclus ad Rempubl. p. 350., qui *ἀρχαίας καὶ οὐ νενοθευμένας* et *προσθέσεις τῶν νεωτέρων τῆς ἐξουσίας ἀπολαυόντων* distinguit. Enimvero videntur omnino veteres libris suis titulos ponere maluisse qui vel a personis vel a parte aliqua rerum tractatarum desumti essent, quam qui scriptorum argumenta atque consilia plene indicarent. Sed vide omnino de titulis secundariis quae Frid. Aug. Wolfius ad Symp. p. XXVIII. Schleiermacher. Praef. ad Opp. Plat. I. Tom. I. p. 55. Buttmann. Mytholog. I. p. 229. Goerenzius ad Ciceron. Academ. I. 1. disputaverunt. Itaque facile intelligitur in iudicando Politiae consilio et argumento nihil quidquam tribuendum esse inscriptioni in codd. proditae: *ἢ περὶ δικαίου*, ut quae mero debetur criticorum arbitrio. Unde si qui putarunt robur aliquod et firmamentum eorum sententiae conciliari, qui primariam quaestionem de iustitia esse censuerunt, ii certe iudicio suo multum falsi sunt. Sed his ita explanatis etiam de altera operis inscriptione, quae una, ut videtur, germana est et ab ipso Platone profecta, paucis dispexisse iuvabit. Videmur autem iure nostro contendere et affirmare nec illud, quod opus inscriptum est *Πολιτεία*, quidquam eo valere, ut de una maxime civitate disputationem agitari arbitremur, alia omnia pro levioribus et quasi consectariis habeamus. Etenim primum quidem nomen illud more veterum a parte operis aliqua repetitum est, quae maxime est singularis ideoque praeter ceteras apta iudicata ad peculiarem illius denominationem, quemadmodum de Anabasi quoque atque Cyropaedia Xenophontis factum esse constat. Quocirca iniuria sane inde aliquis suspicetur voluisse Platonem *Πολιτείας* nomine omnem disputationis summam indicare his sermoni-

bus comprehensam. Deinde vero animadvertendum est philosophum scitissime vel istius nominis delectu huic desiderio quodammodo satisfecisse. Designatur enim illo non adeo obscure etiam moralis hominis status, civitati, sicuti vidimus, plane consimilis, quem ipse philosophus subinde τὴν ἐν ἡμῖν πολιτείαν vocavit, ut Libr. IX. p. 591. E. p. 592. A. X. p. 608. B. Respicienti igitur ad hanc similitudinem aptissimum ipsi visum est uti nomine πολιτείας, quo simul humanae naturae status ab eo descriptus significaretur. Quod si vere iudicavimus, sponte consequitur, ut Plato adeo indicavisse existimandus sit illud ipsum operis argumentum et consilium, quod nos antea summum atque primarium esse docere conati sumus.

Sed properamus ad ea, quae de horum librorum cum Timaeo et Legibus connexione explicanda sunt, unde item fuerunt, qui Platonis consilia in condenda Politia non aliorsum nisi ad civilem doctrinam spectavisse concluderent.

Et de Timaeo quidem mirum viris doctis accidit, quod in principio dialogi p. 17. C. sqq. Politiae mentio ita facta est, ut omissa aliarum rerum earumdemque gravissimarum commemoratione eorum tantum ratio habeatur, quae pridie de republica erant disputata. Id quod quum olim alios tum nuper Georg. Frider. Rettigium *), Bernatem, permovit, ut non de iustitia, sed de republica disputatum esse arbitrarentur. Ac profecto mirum illud esset, si vere esset iudicatum, quod alii censuerunt, quaestionem de rebus civilibus institutam non esse praecipuae disputationis partem, sed per occasionem tantum agitari tanquam dicis caussa, ut inde iustitia aliquid lucis nanciscatur. At enim vero quum perfectae civitatis imago alteram partem primariae quaestionis efficiat, ad quam ea, quae de iustitia in hominum animis conspicua disputata sunt, traducuntur, quid quaeso per se habet offensionis, quod praecipue reipublicae pridie conditae mentio iniicitur? At vero, inquit aliquis, vel sic tamen illud perquam mirum debet accidere, quod reliqua omnia alto transmittun-

*) V. Rettigii Prolegg. in Platonis Rempubl. Bernae 1845. 8. ed. p. 3 — 7. [illegible]

tur silentio; unde illud ipsum consequitur, de quo modo dictum est, ut nihil aliud nisi respublica ut argumentum primarium in hoc opere tractari existimandum sit. De qua tamen re nos quidem aperte fatemur aliter sentire. Contendimus enim Platonem consulto ceteris omnibus silentio transmissis unam memorare civitatem. Quin etiam longius progredimur, philosopho existimantes propter scribendi consilium, quod in Timaeo sequutus est, ne licuisse quidem alia commemorare, quam quae de republica exposita erant. Quippe Platonem novimus in Politia philosophiae doctrinam ab uno homine traduxisse ad civitatem ideoque in patentiorem civilis societatis campum eduxisse. Progressus enim ibi est a consideranda singulorum hominum virtute ad contemplandam virtutem civitatis, quae unius hominis instar ad summi boni speciem instituenda et gubernanda esset. Iam vero quid idem ille in Timaeo? Nimirum in hoc libro quam in Politia docuit per omnem hominum vitam tam cuiusque propriam quam omnium communem regnare oportere summi boni ideam, eandem etiam in universa rerum natura ita dominari demonstravit, ut omnia ad eam conformata essent atque contenderent, quo ad summum perfectionis fastigium eveherentur *). Quemadmodum igitur in Politia a perquirendis singulorum hominum moribus ad considerandam civilem societatem accessit, ita in Timaeo ipsi rei consentaneum fuit, ut, ceteris transmissis, a civitate progrederetur ad rerum universitatem, vitae communitati amplitudine sua proximam. Et indicavit philosophus ipse non obscure in principio Timaei sese partem tantum hesternorum sermonum nunc referre, nimirum eam, quae pertineret

---

*) Verissime Astius de vita et scriptis Platonis p. 368. „Es ist die Idee des Guten und Schönen, die Platon, nachdem er sie in seinen früheren Schriften als höchstes Princip des ethischen und politischen Lebens aufgestellt hatte, im Timaeus als das höchste nachweist, nach welchem Alles gebildet ist und dem Alles ähnlich zu werden strebt, um den ihm erreichbaren Grad der Vollkommenheit und Glückseligkeit zu erreichen“ Conf. Prolegg. nostra ad Plat. Vol. I. P. I. p. LII. sq. ed IV.

ad rempublicam. Dicit enim ibi Socrates haec: *χθές που τῶν ὑπ' ἐμοῦ ῥηθέντων λόγων περὶ πολιτείας ἦν τὸ κεφάλαιον, οἵα τε κ. τ. λ. hesternorum*, opinor, *sermonum* meorum *de civitate* summa erat, qualis et qualibus ex viris mihi videretur optima posse exsistere. Caute igitur addidit *περὶ πολιτείας*, quo demum omisso putare liceret eum nunc totum Politiae argumentum referre voluisse; id quod Rettigium l. c. omnino praeteriit, alia omnia ex Timaei initio concludentem.

Sed satis de loco Timaei. Accedimus ad illa Legg. V. p. 739. B. — E. Hic vero quod philosophus simpliciter eam commemoravit civitatem, in qua omnium rerum communio sit, eamque adeo primariam appellavit, id, si optimae reipublicae descriptio non efficeret princeps Politiae argumentum, sed *ὡς πάρεργόν τι* proponeretur, profecto nemini non mirum deberet accidere. At enim vero quum illam ita informaverit, ut virtutis in animo optimi hominis elucentis rationem ad eam describendam traduxerit, dubitari non potest, quin eius descriptio gravissimam partem eorum contineat, in quibus praecipuum horum sermonum argumentum continetur. Nec tamen inde colligi licet, voluisse Platonem in Politia de una disputare republica. Quod enim philosophus civilis potissimum quaestionis iniecit mentionem, id hic quoque propter rationem disputationis eo loco susceptae facere propemodum coactus fuit. Etenim quum locus de civili disciplina, sicuti iam supra monuimus, triplici modo tractari posset, ut vel perfectae reipublicae exemplar proponeretur, quale in his terris nusquam reperiretur; vel ea conderetur civitas, quae, quatenus terrae situs atque aliae res ad civitatem pertinentes permitterent, ad summam illam perfectae virtutis speciem quam proxime accederet; vel denique ostenderetur, quomodo eae, quae exstarent respublicae, corrigi emendarique possent, philosophus, postquam perfectam finxerat civitatem, quam simpliciter *Πολιτείαν* vocavit, aetate magis provectus in animum induxit eam describere rempublicam, quae, quum a perfecta illa specie proxime abesset, tamen aptior esset generis humani imbecillitati, ac deinceps peculiari opere explicare, quae ratio in civitatibus emendandis esset ineunda. Et tertium quidem opus sive

morte sive alia causa praepeditus nunquam videtur confecisse. Alteram autem rempublicam, quae velut media quaedam esset et ἐκ τῶν ὑποκειμένων ἀρίστη, ut cum Aristotele loquamur, in Legum libris descripsit. Quamquam ne hoc quidem opus prorsus absolvit, quandoquidem addere ei voluit libellum aliquem, qualis est Epinomis, quam recte Platoni abiudicarunt Franc. Patricius Discuss. Peripat. p. 215 et p. 251. Taylorus Opp. Platon. Vers. T. II. p. 387. Boeckhius in Min. p. 74 sqq. Astius de Vita et Scriptis Platon. p. 393. sicuti nos quoque fecimus in Comment. De Epinomidis vulgo Platoni adscriptae fide et auctoritate, Lipsiae 1856. 4. edita. Sed hoc utut est, illud quidem pro certo habendum, in opere de Legibus inscripto informari eam rempublicam, quae ad perfectam illam civitatis speciem proxime accedat, sed tamen legislatione plurimis in partibus extrinsecus indigeat propterea, quod populorum ingenia, natura regionum, locorum situs, alia respicienda sint. Quod consilium quum philosophus sequutus sit, ecquis adhuc mirabitur, quod in Legibus optimae reipublicae memoriam instauravit, optimi hominis, quem item descripserat, commemorationem omisit? Nimirum quum de civilibus institutis esset expositurus, consentaneum erat, ut quae ex superioribus disputationibus de eodem argumento institutis ad rem praesentem pertinere viderentur, ea legentibus in animum revocaret. Quanquam si optimam civitatem in Politia secundaria tantum opera descripsisset, nemo non lubenter largiretur alio id modo eum fuisse facturum. Quocirca quum non assentiamur iis, qui ex hoc loco concluserunt praecipuam quaestionem in Politiae sermonibus agitatam in describenda optima civitate versari, tum illud recte exinde colligi posse arbitramur, ipsum philosophum disputationi de optimo civitatis statu non minus ponderis atque gravitatis tribui voluisse quam iis, quae de iustitia perfectaque hominis virtute disseruntur.

Expositum est hactenus de horum librorum consilio et argumento quid nobis videatur. Liceret igitur hic summam totius disputationis paucis complecti et quaestionis rivulos claudere, nisi adhuc aliud quid disquirendum superesset, quod etiamsi cum ea re,

quam tractandam suscepimus, minus arcte cohaereat, tamen ei nonnihil lucis allaturum esse sperare licet. Nondum enim disputatum est, quo tempore Politia scripta ac perorata sit. Quae res non indigna videtur, quam item paullo diligentius pervestigemus.

Est vero quaestio de Reipublicae tempore natali bipertita, quandoquidem primum quaerendum erit, quem locum Politia in omni Platonicorum sermonum numero obtinere videatur; deinde autem dispiciendum, qua vitae aetate illa a philosopho literis consignata sit. Posterior disputationis pars quia magnam partem ex altera illa suspensa est, primum videamus, qua necessitudine hi sermones cum aliis philosophi scriptis contineantur.

Verissime autem a viris doctis iudicatum est Politiam propter argumenti, quod tractat, ubertatem et amplitudinem videri non prius scribi potuisse quam editis iam iis libris, qui vel morum doctrinae vel dialecticae et metaphysicae quam vocant singulos quosdam locos accuratius persequuntur. Etenim plurimae in hoc opere partes eaeque gravissimae totius doctrinae Platonicae ita explicantur, ut philosophum facile pateat, quum illud componeret, exploratis aliorum opinionibus, iam explicatam animo tenuisse suae ipsius doctrinae rationem. Quid quod etiam locis non paucis ad superiorum sermonum argumenta respici videtur. De qua re etsi iudicium fere lubricum est et ad errorem proclive, tamen videmur observasse, quae haud scimus an non ita facile in dubitationem vocari queant. Nam ut mittamus in praesenti quae in Praefatione ad Opera Platonis de necessitudine Politiae cum aliis libris generatim diximus, ad Gorgiam quidem quum universum fere primi et secundi libri argumentum referatur, tum singulis quibusdam locis ita respicitur, ut quae in eo sermone explicata sunt, ea vel denuo tractentur vel suppleantur vel confirmentur *). Eadem fere de Phaedone dicenda sunt, in quo quae de rerum terrestrium ac coe-

---

*) V. libr. IX. p. 586. B., ubi aliquid monebimus. Ibid. p. 583. B. ibique annot. nostr. coll. Schleiermachero p. 604. Libr. VI. p. 487. D-E.

lestium ratione deque animorum immortalitate sunt disputata, dubitari non potest, quin in Politia ad rem praesentem transferantur *). Parmenidem quoque tacite respectari, idque eo modo, ut quae in eo motae sunt dubitationes dialecticae paucis verbis dissolvantur, acuta est Schleiermacheri coniectura **). Idem vir doctus etiam Politici rationem haberi non sine idonea causa coniecit ***). In quo nos quidem etiam aliquanto ulterius progredimur. Putamus enim Politiam iuxta cum Legibus ac Timaeo in illius dialogi tanquam solo radicibus suis ita esse defixam, ut inde maxime repetendae sint eius origines. Quod enim ibi grandi mytho declaratur, eam demum civitatem perfectam ac beatam fore, in qua divina ratio per omnia valeat, quodque reipublicae princeps philosophus fingitur omnibus legibus superior, sunt haec tanquam stamina, unde tela detexta absolutissimum Politiae opus confectum est. Nec male Schleiermacherus ex nobilissimo loco libri IX. p. 588. C. sqq. conclusit Phaedrum ante Politiam scriptum esse †). Quanquam hic quoque addendum est longe maius quiddam atque amplius. Intercedit enim universo Phaedro ea cum Politia necessitudo, unde utriusque libri coniunctio arctissima cognoscatur. Etenim quae in Phaedro poeticis coloribus adumbrata est doctrina de triplici animi humani facultate, ea in Politia non modo confirmatur atque illustratur, sed etiam universae civitatis et hominis descriptioni fundamenti loco subiicitur, ut facile pateat Politiam, sicuti post Politicum edita est, ita ne ante Phaedrum quidem scriptam aut in vulgus emissam esse. In qua caussa nec illud est negligendum, quod hi libri etiam alio nomine cognatione quadam consilii et argumenti continentur. Nam uterque etiam id habet propositum, ut philosophiae dignitas et auctoritas in illustriore luce collocetur,

---

*) V. libr X. p. 611. A., ubi conf. Schleiermach. p. 616 sq. Ibid. B.

**) Ad libr IV. p. 436. B—D. coll. annot. p. 556.

***) Lib. IV. p. 423. C., de quo loco conf. Schleiermach. p. 550

†) Conf. viri egregii disputationem p. 307 sq.

quandoquidem Phaedro luculente declaratur, philosophiam unam esse veram germanamque et cognoscendi iudicandique et eloquendi artem; Politia autem eandem evincitur esse etiam unam artis civilis parentem et procreatricem. Quo utroque certe nihil fingi cogitarique potest coniunctius. Ac simile quid etiam de Symposio licet affirmare, ubi quae de divinarum rerum amore explicata sunt, ea in his libris ita ad quaestionis usum adhibentur, ut ea non iam primum tractari facile appareat *). Nec vero Philebi nulla habita est ratio, cum quo libro Politiae arctissima sane intercedit necessitudo atque coniunctio **). Ut enim in illo docetur vitam singulorum hominum componendam ac moderandam esse ad summi boni ideam, quo ad summam, quae homini nato contingere possit, felicitatem perveniatur; ita in Politia qualis sit omnis virtutis humanae perfectio et consummatio demonstratur, ac deinde huius notio sic ad civitatem transfertur, ut eam item ad summi boni normam gubernari oportere appareat. Quod est profecto eiusmodi, ut iure inde suspicari liceat Politiam non ita multo post Philebum in lucem prodiisse. Nolumus iam his addere etiam alia, quae dubitationi ansam praebeant, ne incertis afferendis ea, quae certa sunt aut saltem verisimilia, incerta reddidisse videamur. Hoc tamen monuisse iuvabit, disserendi quoque elegantiam omninoque artis et compositionis laudem in Politia tantam cerni, ut paucissimi sermones praeter Gorgiam, Protagoram, Phaedonem, Phaedrum, Symposium eo nomine ad ipsam comparandi sint.

Quae si vera sunt, haud scio, an probabiliter liceat in universum definire quo tempore Politia literis consignata sit. Quum enim praeterea certum sit atque exploratum, Timaeum, Critiam et Leges posteriore tempore esse compositos, nec per fatum philosopho licuisse tertium de civilibus institutis opus condere; nihil potest esse verisimilius quam Politiam

---

*) Conf. libr. V. p. 474. C. sq. VI. p. 485. A. B. p. 490. A. B.

**) De singulis locis v. libr. VII. p. 525. A. IX. p. 584. C. p. 583. B., ubi quaedam annotabimus. Conf. Schleierm. p. 604. Libr. VI. p. 505. B. sqq. coll. Schleierm. p. 570 sq. Ibid. p. 506. B.

non a iuvene aut adolescente, sed a viro in summo aetatis flore constituto literis esse exaratam. Nam hac demum aetate fieri potuit, ut philosophus sparsas seiunctasque doctrinae suae partes antea singulatim illustratas velut in unum corpus coniungeret omnesque divinae sapientiae copias ad civilem disciplinam aliasque graviores quaestiones in Politia tractatas transferret.

Atque hanc sententiam etiam alia sunt quae non leviter confirmare videantur. Etenim primum quidem ante Socratis obitum, qui incidit in Olymp. XCV. 2. sive ann. 399. a. Chr. n., non est verisimile philosophum eiusmodi operis scribendi consilium agitasse. Nam Epistol. quidem VII. p. 325. A. sqq. narratur *) eum, quum iuvenis magno studio ad rempublicam capessendam ductus esset, tamen postea, quum impotentem triginta tyrannorum dominationem vidisset, a publicorum munerum administratione prorsus abstinuisse. Nihilominus mox, excusso saevi istius imperii iugo, pristinum in eo revixisse rerum civilium amorem, quanquam multo illum moderatiorem ac leniorem. Tum vero factum esse, ut Socrates iniustissimo iudicio e medio tolleretur; quod quidem viri sapientissimi fatum effecisse, ut apud animum reputaverit, quam difficile esset in ea civitate, cuius mores et instituta misera laborarent depravatione, publicis muneribus fungi, adeoque animadverterit omnes quae tum essent, civitates male esse constitutas **). Hanc vero sententiam quum animo iam mature susceperit philosophus, recte videmur contendere Politiam ab ipso ante Olymp. XCV. 1. non esse litteris consignatam ***). Sed nec proximo,

---

*) Erunt qui huius epistolae fidem malis suspicionibus labefactare studeant. Mihi tamen, si ulla earum epistolarum, quae vulgo Platoni tribuuntur, ex bonis fontibus hausta est, illa certe ea laude impertienda videtur.

**) Verba eius haec sunt: *τελευτῶντα δὲ νοῆσαι περὶ πασῶν τῶν πόλεων, ὅτι κακῶς ξύμπασαι πολιτεύονται. τὰ γὰρ τῶν νόμων αὐταῖς, σχεδὸν ἀνιάτως ἔχοντά ἐστιν κ. τ. λ.*

***) Eadem argumentatione usus est Morgenstern l. c. p 78. sqq.

quod insequutum est, tempore verisimile est eum ad opus amplissimum scribendum animum appulisse. Etenim post mortem Socratis amici eius et familiares Megara secesserunt, ubi constat etiam Platonem aliquamdiu Euclidis usum esse consuetudine. Postea autem multum temporis itineribus faciendis colligendisque sapientiae opibus consumsit, ut praeter scripta quaedam, in quibus aut Socratis defendendi aut scientiae accuratius explorandae consilium manifestum est, nihil fere in lucem videatur emisisse. Certe quidem Politia intra illud decennium, quod usque ad primum iter in Siciliam susceptum, hoc est, usque ad Olymp. XCVII., 4., h. e. a. 389. a. Chr. n. effluxit, tanto minus videtur scripta esse, quod philosophus per Pythagoreos demum rursus ad rerum civilium studium permotus esse videtur, de qua re disputat egregie C. Fr. Hermann. Hist. Philos. Plat. I. p. 60. sqq. Nam primum quidem si recte statuimus quae modo de Phaedri et Convivii cum Politia coniunctione exposuimus, sponte consequitur, ut ea non potuerit ante Olymp. XCVIII., 4. evulgari. Deinde libro octavo atque nono *) tyranni mores tam vividis depinguntur coloribus, ut toto loco diligenter lectitato non possis non fateri ingenium Dionysii, tyranni Syracusani, paene ad vivum esse expressum. Quod profecto ita fieri vix potuit, si hi sermones ante Olympiadis XCVIII. initium exarati sint. Porro doctrinae Pythagoricae vestigia in hoc opere satis manifesta extant, veluti libr. VIII. p. 546. A. sqq. X. p. 616. C. sq. de qua re disputavit Astius De Vita et Scriptis Platon. p. 354. sq. Quum vero iusto iure dubitare liceat, an philosophus ante primum iter in Italiam Siciliamque susceptum accuratiorem institutorum et placitorum Pythagoricorum cognitionem nullam dum habuerit **), hac quoque re sententiam nostram valde confirmari apertum est. Accedit ad haec porro etiam aliud quid, quod etsi per se levis momenti esse videatur, tamen nonnihil certe ad rem praesentem facere putamus.

*) V. imprimis lib. VIII. p. 568. C. IX. p. 577. A. B.

**) V. nostram Diatriben in Platonis Politicum Lips. 1840. 8. Cap. III. p. 37. sq.

Quid enim causae esse dicamus, quod, quum in ceteris dialogis, quos ante primum illud iter scriptos esse suspicari liceat, nulla fere declarandae Socratis innocentiae occasio praetermittatur, tamen in Politia, licet disputationis argumentum multam huius rei opportunitatem praebuerit, ne verbo quidem huius rei mentio iniicitur? Nimirum fallor, aut temporis diuturnitas dolori ex magistri morte suscepto iam aliquam medicinam attulerat. Quod eo est verisimilius, quod etiam in iis libris, quos post Politiam scriptos esse exploratum habemus, hoc est in Timaeo, Critia, Legibus, nullum reperias locum, in quo Socratis innocentia defendatur aut in illustriore luce collocetur. Haec omnia igitur nobis considerantibus dubitari vix posse videtur, quin Politia ante Olymp. XCVIII. non sit in lucem emissa. Nec tamen ullo modo definiri certius potest, quando denique sit perfecta et ad exitum perducta. Illud unum pro certo affirmare licet eam nihil senile referre, quale in Legibus animadvertitur, atque procul dubio ante Timaeum et Leges esse litteris exaratam. Sed horum librorum scriptio quando sit a Platone suscepta, ne levissima quidem suspicio est. Illud unum igitur asseverare liceret, scriptum opus esse intra Olymp. XCVIII. 2. et ingravescentem Platonis aetatem, nisi Timaeus videretur iam ante gravioris senectutis adventum litteris esse exaratus, in quo profecto longe aliud quid spirat, quam in opere Legum. Praeterea vero etiam accuratius definiri posse videtur, post quemnam annum Politia sit scripta vel edita. Quorsum facit locus Libr. I. p. 336. A., ubi Ismeniae Thebani mentio iniecta est. Colligere enim ibi licet hominem, quum ista scriberentur, non amplius vixisse, quandoquidem una cum tyrannis superioris aetatis, Periandro, Perdicca, Xerxe, commemoratur. Quod si recte suspicamur, sequitur, ut Politia post Olymp. XCIX., 3. edi coepta sit. Eo enim anno illum interfectum esse e Xenoph. Hist. Gr. V. 2, 25. sq. cognoscitur.

Jam si vera sunt aut saltem verisimilia quae adhuc de primordiis operis explicavimus, habere sane videmur rationes non ineptas, quas sequuti hac quoque in parte ab Illustr. Morgensternii sententia

discedamus. Is enim eleganti disputatione *) docere conatus est Aristophanem Ecclesiazusis suis id maxime spectasse, ut Platonis rempublicam carperet et ad ridiculum traduceret. Idem statuit Bisetus in argumento fabulae, cuius haec sunt verba: Ἀριστοφάνης τοὺς φιλοσόφους, οἷς ἐχθρὸς ἦν, μάλιστα δὲ τὰ τοῦ Πλάτωνος περὶ πολιτείας βιβλία ψέγειν, σκώπτειν καὶ κωμῳδεῖν δοκεῖ. Quae sententia si certa esset, profecto exploratum haberemus Politiam iam ante Olymp. XCVII. in vulgus editam fuisse. Etenim fabula illa secundum Philochorum ap. Schol. Ecclesiaz. ad v. 193. coll. Diodor XIV. 82. acta est Olymp. XCVI. 4. At enim vero quantumvis haec ratio prima specie alicui placeat, tamen re accuratius perpensa non videtur comprobari posse. Nam primum quidem ita opus erit statuere Platonem quum nondum quadragesimum aetatis annum attigisset — nam Olymp. XCVI. 4. ex Corsini ratione natus erat annos triginta septem — plurima illa et amplissima scripta, ad quae in libris de republica respicitur, aut quae certe ante eos prodiisse probabile est, iam composita habuisse et in vulgus emisisse; quod certe tanto minus est verisimile, quod Phaedrus et Symposium non ante Olymp. XCVIII. 4. evulgari potuerunt. Deinde etiam non pauca deprehendimus vestigia, ex quibus colligere liceat, Politiam ante primum iter a philosopho in exteras regiones susceptum non esse literis consignatam; quae iam ante memoravimus. Quae si quis e repetita libri recensione orta et postliminio adiecta putare

*) Legitur illa Commentatt. l. c. p. 73. — 83. Morgensternii sententiam praeter Rankium De Vita Aristoph. p. LV. probavit nuper etiam Tschorzewski, Casanus, in Comment: De Politia Timaeo Critia, ultimo Platonico ternione. Casani, 1847. 8. mai. de cuius argumentis quid sentiamus, significavimus in Jahnii et Klotzii Annalib. Paed. et Liter. Vol. LVIII. Fasc. III. p. 254 sqq. Nobiscum faciunt C. Fr. Hermann. Glypheus: Aristophan. Weiberversammlung. deutsch nebst e. Abhandlung. Stuttg. 1836. 8. p. 26. sqq. J. Gust. Droysen: Des Aristophanes Werke übersetzt. Berol. 1838. P. III. p. 312. sq. alii plurimi, imprimis Jo. Petr. Im. Zimmermann. De Aristophanis et Platonis amicitia aut simultate. Marburgi 8. p 18. sqq. Jul. Zastra De Aristoph. Ecclesiaz. Vratislav. 1836. 8. p. 25 sq.

velit, is secum reputet ita priorem Rempublicam ei, quam nunc habemus, adeo dissimilem fuisse futuram, ut pro opere plane diverso habenda fuerit. De qua re profecto mirum esset, si nihil ad posteritatis memoriam traditum esset ab iis, qui de librorum principio varie mutato narrarunt. Sed quod caput rei est, ne opus quidem videtur, ut Aristophanem putemus Ecclesiazusis suis Platonis civitatem risisse. Nam nos quidem si quid iudicare possumus, Ecclesiazusas neutiquam existimare licet ad exagitanda et ridenda Platonis placita comparatam esse, nisi totam fabulam putare velimus, neglecta singularum ipsius partium convenientia et summi consilii diligenti observatione, prorsus inerter esse compositam. De qua re quid sentiamus declaravimus in Jahnii et Klotzii Annal. Philol. et Paed. Vol. LVIII. Fasc. 3. p. 263. sqq. unde haec repetiisse iuvabit: „Nimmt man an, dass die Tendenz der Ecclesiazusen Persiflage des Platonischen Staates sei, so muss das Stück gradezu als eine unkünstlerische Missgeburt angesehen werden, indem weder Anfang noch Ende mit der Haupttendenz desselben zusammenstimmen und insbesondere die letzte Scene höchst langweilig und ungebührlich ausgedehnt, ja ganz überflüssig sein würde. Ganz anders aber stellt sich die Sache dar, wenn wir den Zweck des Stückes als einen allgemeinen betrachten, wie allerdings seine künstlerische Gestaltung und sein Gesammtinhalt erheischt, und darin vielmehr eine Enthüllung der traurigen Zustände Athens seit dem unheilvollen Ausgange des Peloponnesischen Krieges erblicken. Wohl war nämlich mit Euklids Archontat 403. v. Chr. die Solonische Verfassung wieder hergestellt und eine Commission ernannt worden, um zeitgemässe Abänderungen derselben zu beantragen, deren Bestätigung man dem Areopag überliess. Allein die sittliche Entartung der Zeit hatte bereits Volk und Führer zu tief ergriffen, als dass eine heilbringende Regeneration des Staates noch möglich gewesen wäre. Wie nun aber bei ähnlichen Zuständen in neuerer Zeit geschehen, so geschah es damals auch in Athen; man suchte den Grund des Uebels nur in äusseren Verhältnissen und Zuständen, namentlich auch in der Mangelhaftigkeit der Gesetzgebung und der Staatsverfassung, während

man denselben zumeist in der sittlichen Zerflossenheit des Volkes und in der Thorheit seiner Führer hätte suchen sollen. So erging man sich denn in den mannigfaltigsten politischen Theorien und so wie in der Gegenwart so Manche das Heil der Staaten in dem im nachbarlichen Frankreich ausgebrüteten Socialismus und Communismus zu finden glauben, so erblickten Viele damals in Athen das Rettungsmittel vom Unglück der Zeit in Aufnahme ähnlicher dorischer Institutionen, deren Ansehen sich um so mehr geltend machte, je mehr seit dem Ende des peloponn. Krieges Spartas Macht und Einfluss gestiegen war, und die Vielen um so mehr gefielen, je mehr sie hoffen durften sich bei ihrer Verbreitung und Aufnahme selbst auch aus den Bedrängnissen der Zeit herauszuretten. Diese Zustände des atheniensischen Staates und diese laconisirenden Parteitendenzen sind es denn eben, welche Aristophanes in einer grossartigen Carricatur vor Augen führt, indem er zugleich die Ohnmacht und Verkehrtheit seiner Staatsmänner darstellt, welche sich durch ebenfalls vom Laconismus angesteckte Weiber vertreten sehen. Und aus diesem Gesichtspunkte betrachtet erkennen wir auch in dem Stücke erst Einheit, Ordnung, Zusammenhang und künstlerische Gestaltung, wie schon ein flüchtiger Ueberblick seines Inhalts zeigt, welcher auf Folgendes hinausläuft etc. etc.“ Itaque nos quidem in ea sumus sententia, ut Comicum existimemus omnino miserum Atticae civitatis statum intemperanti populi libidine ac novandi studio et principum ac magistratuum temeritate vel imbecillitate adductum, imprimis in concionibus publicis perspicuum, facete perstrinxisse, notatis simul perversis eorum studiis, qui insano Laconum imitandorum studio dediti essent. Nimirum isto pacto simul omnium eorum corripuit temeritatem, qui civitatis leges et instituta usque mutatas cuperent eoque ipsam semper in maiorem coniicerent perniciem, utpote ei obtrudentes, quae verae eius saluti atque nativae indoli plane officerent. Pertinet igitur Aristophanis fabula non ad Politiae Platonicae irrisionem, sed longe aliud quid spectat, ut irrisio Laconistarum Atticorum ex ipsa republica Atheniensi hausta. similitudo autem institutorum, quae exagitan-

tur, cum institutis Platonicis in ipsa civitate Lacedaemonia posita fuisse putari debeat. Quippe fuerunt sane Athenis illa aetate non pauci, qui mores et instituta Lacedaemoniorum non modo probarent ac dilaudarent, sed etiam stolide consectarentur inepteqne imitarentur. Docent illud vel ii fabulae loci, in quibus Laconum mores claris verbis memorantur, ut v. 60 sqq. v. 74. sqq. v. 279. sq. v. 365. v. 426. v. 530. v. 564. Nimirum plurimi inter Athenienses, quum rempublicam suam misere afflictam animadvertissent, publicaeque calamitatis causas in populi levitate, inconstantia et lubidine cerni sibi persuasissent, huic malo ita occurrendum censuerunt, ut civibus suis Spartanorum severitatem et gravitatem enixius commendarent. Quod quinam fecerint, etsi nescimus, tamen philosophos et civiles oratores haud paucos ita faciendum statuisse vix est quod dubites. Patet hoc ex Aristoph. Ecclesiaz. v. 244., ubi Praxagora interrogata, unde suam hauserit sapientiam, respondet: *ἐν ταῖς φυγαῖς μετὰ τἀνδρὸς ᾤκησ' ἐν πυκνί· ἔπειτ' ἀκούουσ' ἐξέμαθον τῶν ῥητόρων.* et ex v. 493. sqq., quo loco Chorus: *Νῦν δὴ δεῖ σε πυκνὴν φρένα καὶ φιλόσοφον ἐγείρειν φροντίδ' ἐπισταμένην ταῖσι φίλαισιν ἀμύνειν.* Idem cognosci potest ex Platon. Gorg. p. 515. E., ubi Callicles Socrati Atheniensium mores a Pericle corruptos iudicanti acerba cum irrisione respondet: *τῶν τὰ ὦτα κατεαγότων ἀκούεις ταῦτα,* hoc est, talia dictitant qui rebus Spartanorum unice student. Et Platonem ipsum ceterosque Socraticos Doriensium civitates pro melioribus habuisse iam in superiore disputatione observavimus. Dici autem vix potest, quantam vim illud iudicium habuerit ad immutandos Atheniensium mores. Continuo enim plurimi, ut erat ingenium populi mutabile atque varium, tunicas Laconicas induere, ingentes calceos pedibus alligare, baculos in plateis gestare, lucta decertare, aures gnaviter contundere, denique mores Lacedaemoniorum studiose imitari, ita videlicet rati se repente germanos Spartanos, hoc est cives optimos, esse evasuros. Quod quidem imitandi studium poeta comicus non uno loco perstrinxit, veluti Avv. v. 1280., ubi praeco ad Pisthetaerum: *Πρὶν γὰρ οἰκίσαι σε τήνδε τὴν πόλιν, Ἐλακωνομάνουν ἅπαντες ἄνθρωποι*

τότε, Ἐκόμων, ἐπείνων, ἐῤῥύπων, ἐσωκράτουν, Σκυτάλι' ἐφόρουν, κ. τ. λ. Vesp. v. 473. Notavit etiam Plato Gorg. p. 515. E. et praecipue Protagor. p. 342. B. οἱ μὲν (τῶν λακωνιζόντων) ὦτά τε κατάγνυνται μιμούμενοι αὐτούς, καὶ ἱμάντας περιειλίττονται καὶ φιλογυμναστοῦσι καὶ βραχείας ἀναβολὰς φοροῦσι, ὡς δὴ τούτοις κρατοῦντας τῶν Ἑλλήνων τοὺς Λακεδαιμονίους. Quid quod etiam mulieres, quae se olim modeste in gynaeceo continuerant lanificium tractantes, virorum incitatae exemplo maiorem affectabant libertatem, atque heroinarum Spartanarum mores imitabantur, quas constat, etiamsi non ad publicos honores admoverentur, tamen apud viros interdum tam multum valuisse, ut ipsarum arbitrio magnae res administratae sint, teste Aristot. Polit. II., 7., 9. p. 438. C. D. Platon. Legg. I. p. 637. C. Plutarch. Lycurg. sect. 14. et 15. Atque hanc feminarum licentiam, plurimum a pristina earum modestia discrepantem, Aristophanem etiam in Thesmophoriazusis et Lysistrata perstrinxisse novimus. Haec igitur morum perversitas, qua Athenienses in summa mollitie, luxuria atque inertia duram Spartanorum vitam ac disciplinam aemulabantur, ita scilicet pristinam potentiam recuperatum iri opinantes, poetae comico egregiam praebuit iocandi ridendique materiam, qua ita usus est, ut et virorum civilium socordiam atque inertiam et insanum illud τῶν λακωνιζόντων studium acerbe traduxerit. Itaque Praxagoram inducit veste virili indutam, ad populum hanc legem ferentem, ut in posterum feminis committatur reipublicae administratio, qua re futurum sit, ut civitas tandem liberetur a gravissimis calamitatibus, quibus iam diu virorum culpa prematur. De qua re legendi sunt vv. 205. sqq. et 448. sqq. Quo facto variae leges promulgantur, quibus nova civitas describitur et in ordinem redigitur. Quae quod non omnes ad Spartanorum instituta diligenter comparatae videntur, reputandum est poetam pro consilio suo risus movendi causa multa per superlationem amplificasse et adauxisse. Quanquam nihil reperias, quod non ad illa commode referri posse videatur. De qua re quia exponere longum est, hoc loco ea tantum percurrere licebit, ex quibus Platonis Politiam rideri suspicati sunt. Primum igitur Praxagora inde a

v. 590. hanc legem fert, ut publica convivia introducantur. Quo respiciuntur procul dubio phiditia Spartanorum, ut nihil opus sit de communibus epulis cogitare, quas Plato in civitate sua a custodibus s. militibus concelebrari voluit. Deinde fortissima viraginum suadet bonorum communionem, qua constituta futurum sit, ut nemo amplius furetur aut fraudem committat, v. 602. sqq. Quae lex etsi prima specie non videtur ad Spartanorum instituta spectare, tamen dubitari non potest, quin ad illa ridenda plane comparata sit. Etenim fuit certe apud illos ex instituto Lycurgi non solum aequalitas agrorum, sed etiam quoddam communionis bonorum genus; de qua re ipse exposuit Morgensternius l. c. p. 307. laudans praeter alia Xenoph. de Rep. Lac. p. 681. E. 682. A. B. Aristot. Polit. II., Plutarch. Inst. Lac. p. 238. E. Conf. C. Fr. Hermann. Antiquitatt. Lacon. p. 155. sq. Staatsalterth. d. Griech. §. 47. Gesammelte Abh. u. Beitr. p. 150. Haec igitur poeta ita in rem suam convertit, ut ea ridicule amplificaverit, simul etiam quorundam popularium perstringens opiniones, qui talem bonorum communionem civitati salutarem esse statuissent. Quanquam postremum hoc ut statuamus, ne opus quidem est, quandoquidem de illorum institutorum utilitate prorsus eodem modo, quo Praxagora, iudicant Xenoph. de Rep. Lac. c. VII. et Plutarch. Vit. Lycurg. sect. IX., cuius verba digna sunt, quae adponamus: *τούτου δέ*, inquit *ἐπιχυθέντος ἐξέπεσεν ἀδικημάτων γένη πολλὰ τῆς Λακεδαίμονος. τίς γὰρ ἢ κλέπτειν ἔμελλεν ἢ δωροδοκεῖν ἢ ἀποστερεῖν ἢ ἁρπάζειν ὃ μήτε κατακρύψαι δυνατὸν ἦν μήτε κεκτῆσθαι ζηλωτόν*; Quod autem omnium maxime videtur effecisse, ut poetam Ecclesiazusis putaverint Platonis Politiam perstrinxisse, illud est, quod is Praxagoram fecit etiam uxorum communionem introducentem, quippe quae eam vim sit habitura, ut quisque eos omnes, qui aetate provectiores sint, tanquam suos patres revereatur, totaque respublica una domus atque familia esse videatur. De qua re vid. v. 614 sqq. 635. sq. 637. sq. al. Veruntamen etiamsi haec simillima sint iis, quae apud Platonem libr. V. p. 458. sqq. de eodem instituto disputantur; tamen ipsis Spartanorum institutis sunt multo etiam similiora, ut nulla causa appareat, cur

Platonem potius quam insana *τῶν λακωνιζόντων* studia rideri arbitremur. Nam apud Platonem quidem lex illa unis civitatis custodibus lata est; sed in Spartanorum republica ea, quae apud Plutarchum Vit. Lycurg. p. 49. A.—D. s. sect. 15. et Xenophont. de Rep. Lacedaem. I, 7. leguntur ad universos cives pertinebant. Plutarchi verba haec sunt: *ἐξέβαλε τὴν κενὴν καὶ γυναικώδη ζηλοτυπίαν, ἐν καλῷ καταστήσας ὕβριν μὲν καὶ ἀταξίαν πᾶσαν εἴργειν ἀπὸ τοῦ γάμου, παίδων τε* (leg. *δὲ*) *καὶ τεκνώσεως κοινωνεῖν τοῖς ἀξίοις, καταγελῶν τῶν ὡς ἄμικτα καὶ ἀκοινώνητα ταῦτα μετιόντων σφαγαῖς καὶ πολέμοις. ἐξῆν μὲν γὰρ ἀνδρὶ πρεσβυτέρῳ νέας γυναικός, εἰ δή τινα τῶν καλῶν καὶ ἀγαθῶν ἀσπάσαιτο νέων καὶ δοκιμάσειεν, εἰςαγαγεῖν παρ᾽ αὐτήν, καὶ πλήσαντα γενναίου σπέρματος ἴδιον αὐτοῖς ποιήσασθαι τὸ γεννηθέν. ἐξῆν δὲ πάλιν ἀνδρὶ χρηστῷ τῶν εὐτέκνων τινὰ καὶ σωφρόνων θαυμάσαντι γυναικῶν ἑτέρῳ γεγαμημένην πεῖσαι τὸν ἄνδρα συνελθεῖν, ὥςπερ ἐν χώρᾳ καλλικάρπῳ φυτεύοντα καὶ ποιούμενον παῖδας ἀγαθοὺς ἀγαθῶν ὁμαίμους καὶ συγγενεῖς ἐσομένους κ. τ. λ.* Conf. Stobaeus Serm. XLIV. 41. p. 228. Atque haec fere sunt, unde potissimum sententiam suam firmari putarunt qui philosophi placita a comico traduci censuerunt. Quae quia non id probant, quod isti voluerunt, ita potius iudicabimus, poetam omnino *λακωνομανίαν* illam ridere, quae plurimorum animos invasisset; philosophum autem non potuisse perstringi, quippe cuius libri nondum in vulgus exiissent. Atque hanc sententiam etiam alia sunt quae non mediocriter confirment. Primum enim qui Aristophanem norunt non poterunt non mirari, quid sit, quod, si Platonis decreta riserit, ipsum philosophum non modo non nominaverit, sed ne significaverit quidem aut aliquo modo notaverit. Nam quod Theodor. Bergkius Comoed. Att. Rell. p. 404. et Meinekius Histor. Comoed. Gr. T. I. p. 287. censuerunt Aristyllum istum qui ridetur Ecclesiaz. v. 647. ubi sermo est de communibus liberis, neminem esse alium intelligendum, nisi ipsum Platonem, cui proprie Aristoclis nomen fuerit, id quod constat sane testimonio Alexandri apud Diog. Laert. III. 4., quandoquidem *Ἀρίστυλλος* pro *Ἀριστοκλῆς* dici *ὑποκοριστικῶς* ex Herodiano docet Etymol. Magn. p. 142. 143. coll. Eustath.

ad Iliad. ξ p. 489, 45. id minime est verisimile! Ridetur enim idem Aristyllus etiam Plut. v. 313. *τὸν Λαρτίου μιμούμενοι, τῶν ὄρχεων κρεμῶμεν μινθώσομεν θ' ὥσπερ τράγου τὴν ῥῖνα· σὺ δ' Ἀρίστυλλος ὑποχάσκων, ἐρεῖς· „ἕπεσθε μητρί, χοῖροι.“* ad quem locum Schol.: *οὗτος μαλακὸς ἦν καὶ τῷ στόματι χάσκων, ὡς τοῖς ὁρῶσι κινεῖν γέλωτα.* Quae profecto in Platonem nulla ex parte conveniunt. Nimirum quid rei sit, clarius ex verbis Schol. apparet: *ὡς ὁ Ἀρίστ. αἰσχρουργίαις κεχηνώς. αἰσχρουργὸν γάρ αὐτόν φασι ποιητήν, ὃς διὰ τὴν αἰσχρουργίαν αὐτοῦ ἀεὶ ἐκεχήνει.* Sed v. de his quae disputavimus uberius in Jahnii et Klotzii Annal. Phil. et Paed. Vol. LVIII. Fasc. 3. p. 264. sq. Illud unum hic commonuisse iuvabit, nec de amoribus philosophi cogitari licere, de quibus v. Athenaeus XIII. p. 529. C. Diog. L. III. 31. Deinde vero etiam non pauca sunt apud Aristophanem, quae in Spartanorum mores et instituta cadant, in Platonis rempublicam non cadant, veluti quae de vestitu aliisque id genus rebus commemorantur. Porro etiam ea, quae esse videtur, legum atque institutorum in utraque civitate similitudo minime tanta est, ut aliquid certi inde colligere liceat. Nam Plato feminis nihil nisi hoc unum permittit, ut quantum natura muliebris patiatur (L. V. p. 526. A. cfr. 460.) in reipublicae gerendae societatem perveniant; Aristophanes autem solis mulieribus totius reipublicae tradit imperium. Quod commentum ille tanto minus a Platone repetiisse censendus est, quod iam in Lysistrata, Olymp. XCII. 2. h. e. quattuordecim annis ante Thesmophoriazusas acta, quo tempore certe nullam dum Reipublicae Platonis notitiam habuit, mulieres simili modo iussit rerum publicarum curam, occupata etiam acropoli, sibi arrogare, nimirum ista ratione et virorum civilium miserandam imbecillitatem et immoderatam mulierum licentiam similiter atque in Thesmophoriazusis exagitans. Porro Plato in civitate sua ita constituit, ut reipublicae custodes, ne quid proprii possideant, seorsum a ceteris civibus in publicis domiciliis habitent, ad quae omnibus nullo non tempore pateat accessus, et custodiae gratia ab ceteris tantum mercedis accipiant, quantum ipsorum necessi-

tatibus sit suffecturum *). Quam certe communionem bonorum vix dicere licebit, quum nec ad omnes cives pertineat nec ipsis custodibus bona communia tribuantur. Aristophanes autem bonorum communionem a mulieribus institui iussit eam, quae aequaliter ad omnes pertinet, ita ut pauperes divites, summi infimi, omnibus vitae commodis aequaliter perfruantur maximaque simul luxuria diffluant. Quo omnino notavit perditam nequitiam Atheniensium mollitiei ac ac luxuriae miserandum in modum deditorum. Tum Plato custodes reipublicae atque milites ne unquam gravissimo muneri tuendae civitatis deesse cogantur, publicis sumtibus ali iussit; quod longe secus se habet apud Aristophanem. Is enim omnes novae reipublicae cives communes epulas celebrantes facit. Denique Plato custodibus suis promiscua connubia ita concedit, ut ea magistratuum prudentia instituantur et regantur, ideoque intemperanti lubidini nullus locus relinquatur; Aristophanes autem omnibus omnino civibus imprimisque mulieribus nefandam hoc in genere licentiam tribuit. Quae omnia, sicuti alia multa, quantum valeant ad labefactandam contrariam sententiam, nemo erit opinor, quin facile ipse animadvertat. At vero, inquies, qui tandem fit, ut inter Platonis decreta atque Lacedaemoniorum instituta tanta similitudo intercedat, qua effectum est, ut Comicus, ridens Atheniensium λακωνομανίαν philosophum ridere visus sit? Facilis vero ad hanc quaestionem responsio est. Etenim Plato quum inter eas, quae tunc essent, civitates, maxime Doricas, inprimis Cretensem et Laconicam, multum praestare videret adeoque eas inter pravas optimas esse arbitraretur **); plurimas reipublicae suae partes ad earum exemplum descripsit, ideoque Doriensium mores cum sublimioribus sapientiae praeceptis copulavit. De qua re quoniam iam supra dictum est, hoc loco verbo monuisse satis erit. Sed praeter haec omnia nec illud est negligendum, quod Plato ipse Libr. V. p. 452. B. C. et p. 457. A. B. memorat poetarum comicorum dicteria in talia, qualia ipse sanxerit, instituta dudum coniecta. Quibus verbis

*) V. libr. VIII p. 543. B. C. IV p. 419. — 421.
**) V. libr. VIII. p. 544. C. sqq.

clarissime indicatur, eiusmodi placita, qualia a Platone in Politia exposita sunt, iam ante editos Politiae sermones a poetis comicis in scena fuisse irrisa. Nec vero assentiendum iis putamus, qui suspicati sunt fortasse ipsius Platonis de his rebus placita per rumores in vulgus emanasse, ut Comico ea, licet nondum scriptis illustrata, perstringere licuerit? Nam Plato quo tempore Ecclesiazusae fabula acta est, iam fere sexennium Athenis afuerat; scholas autem in Academia post Olymp. XCVIII. demum habere instituit. Omnino autem in hac caussa tenuisse iuvabit similia instituta atque Platonica a poetis comicis ipsoque Aristophane multo ante, quam Politia Platonis in medium prodiret, in scena derisa fuisse. Quod qui secum reputaverint, ii etiam facilius largientur neutiquam opus esse, ut Ecclesiazusas ad ridenda Platonis decreta in Politia expromta compositas esse statuamus. Itaque amplissimum opus philosophi post Olymp. XCIX. 3. editum esse longe putamus esse verisimillimum.

Exposuimus hactenus, quid nobis de tempore natali Politiae videatur. Accedimus nunc ad quaestionem subdifficilem et multum nuper agitatam, quonam tempore sermones, in his libris enarrati, habiti fingantur. De qua re magna sane regnat opinionum dissensio. Et olim quidem plerique putarunt colloquium habitum esse Olymp. LXXXII. vel LXXXIII. propterea, quod Lysias, qui Olymp. LXXXIV. 1. (a. 444. a. Chr. n.) quindecim annorum adolescens Thurios abierit, illi adhuc intersit, et mutus quidem intersit, quod puerum id aetatis vel maxime deceat, ac teste Plutarcho. Vitt. X. Orator. p. 452. Cephalus illo ipso tempore mortuus fuerit. Quam tamen rationem, postquam prosopographia Politiae diligentius est excussa, adeo multis obnoxiam esse difficultatibus intellectum est, ut nullo pacto iam defendi queat. Pervertuntur enim illa probata alia omnia, quae credibile est a scriptore minime neglecta esse, longe miserrime. Nam Socrates quidem illo tempore adhuc iuvenis fuit viginti ferme quinque annorum, quum tamen et gravissimos de rebus civilibus sermones instituat et vero etiam ab initio operis is informetur, qui ut senectuti propior cum Cephalo de senectutis commodis et incommodis colloquatur.

Porro Polemarchus, Lysiae frater, etiamsi eo natu maior fuisse perhibeatur, tamen nondum videtur eam tum habuisse aetatem, quae talibus quaestionibus, quales ab initio operis suscipiuntur, ullo modo par esset. Nec vero illo tempore Sophocles iam senex, sed potius vix quinquagenarius fuit, ut tum non potuerit dixisse quae Cephalus Libr. I. p. 329. B. ab ipso tanquam viro aetate provectiore dicta esse narrat. Similiter iudicandum est etiam de Thrasymacho, qui Olymp. 82. vel 83. nec iam clarus extiterat nec excesserat pueritiam. Itaque nec asseclae eius, Charmantides Paeaniensis et Clitophon, adolescentes, tum nati fuisse videntur. Quid quod Glauco et Adimantus, siquidem ut vetus fert fama Platonis fratres intelligendi sunt, illo tempore nondum vixerunt, sedecim fere annis post demum in lucem editi. Sed nolumus omnia memorare, quae illi rationi reluctantur; praesertim si etiam eorum rationem habendam esse meminerimus, quibus Socrates sermonem postridie quam habitus fingitur in principio Timaei refert, Timaei Locri, Critiae Callaeschri filii, Hermocratis, quorum tempora certe conveniant necesse est cum temporibus reliquorum, qui Politiae dialogos vel agunt, ut Socrates, Thrasymachus, Cephalus eiusque filius natu maximus Polemarchus, et inde a libro secundo Glauco et Adimantus, vel audiunt taciti, ut Lysias et Euthydemus item Cephali filii, Niceratus, Charmantides et paucissimis verbis exceptis etiam Clitophon. Nimirum omnium illarum turbarum, si verum quaerimus, auctor fuit personatus Plutarchus Vitt. X. Orator. p. 230. ed. Hutten. p. 37. ed. Westerm. qui Lysiam narrat, Cephalo parente mortuo, una cum Polemarcho, fratre natu maiore, quindecim annorum adoloscentem Olymp. LXXXIV. 1. = a. 444. ant. Chr. n. una cum colonis Atheniensibus Thurios abiisse ibique usque ad Olymp. XCII. 1. = 412. a. Chr. n. perpetuo remansisse. De quibus rebus nuper narravimus Prolegg. ad Phaedr. ed. 2. p. LII. — LIV. Nam quod ille memoriae prodidit, Cephalum iam tum diem supremum obiisse obitumque eius extitisse caussam, cur filii Thurios sint profecti, id ipse videtur ementitus esse, siquidem hac narratione reiecta et improbata nullo fere negotio effici potest, ut chronologicae rationes Politiae Pla-

tonicae verae ac probabiles habeantur. Ac falsum esse personatum Plutarchum etiam eo fit verisimile, quod nec Dionysius Halic. Iudic. de antiquis oratoribus p. 452. ed. R. nec alius quisquam obitum Cephali illi tempori assignavit. Itaque errore illius aliquando abiecto ipso Platone auctore statuere potius cogimur, Cephalum etiam aliquanto post filiorum profectionem in vivis fuisse ac fortasse postea ipsum Thurios, ubi habebat latifundia, subinde invisisse, usque dum denique Athenis, ubi vixit inquilinus, grandi senectute fato defunctus sit. Iam vero his ita constitutis, ubi eas rationes sequimur, quas in disputatione de Lysiae vita Prolegg. ad Phaedr. p. LII. sqq. probabiles esse iudicavimus, satis commode poterunt expediri quae ad enodandum visa sunt perquam difficilia, ut nihil fere nisi levis anachronismus remaneat, quem tamen verisimillimum est a scriptore consulto esse admissum: de qua re postmodo explicabimus. Fatemur enim videri nobis unum Aug. Boeckhium, virum egregium, omnem hunc locum ita dilucidavisse, ut etiamsi nonnulla adhuc controversa manserint et a Car. Fr. Hermanno et Fr. Vatero in dubitationem sint vocata, tamen de summa re vix quidquam supersit quod accuratiorem argumentorum confirmationem desideret *). Etenim rectissime videtur vir summus docta ac subtili disputatione effecisse, tempus habiti colloquii a Platone in Olymp. XCII. 2. vel 3. = 411. a. Chr. n. collatum esse. Quod ubi ita statuitur, omnia fere habent explicationem longe facillimam, ut ad nodos

*) Disputavit A. Boeckhius de his rebus tribus commentationibus: I.) Prooem. Indicis Lectionum in Univers. Frid. Guil. per semestre hibern. a. 1838. — 39. habendar. 12 pagg 4. II.) Prooem. Indic. Lectionn. ibid. per semestr. aest. 1839. instit. 15. pagg. 4. III.) Prooem. Ind. Lectt. aestiv. a. 1840. 13. pagg. 4. Car. autem Frid. Hermannus sententiam suam exposuit I.) in Zimmermanni diar. Allgem. Schulzeitung 1831. Abth. II. p. 651. sqq. II.) in Disp. De Reipublicae Plat. temporibus. Marburg. 1839. 4. III.) in Disp. De Thrasymacho Chalced. Gotting. 1848. 4. p. 5. sqq. Denique Vateri disp. De scena reipubl. Platonicae extat in Jahnii Archiv für Philolog. 1843. Tom. IX. p. 196. sqq. coll. p. 165. sqq. qui Lysiam Olymp. 86. demum natum putat. Eum impugnavit Herrmann. De Thrasym. p. 6. sq.

chronologicos expediendos nullis amplius machinis opus sit, dummodo omnia sobrie ac sine praeiudicatis opinionibus diiudicentur. Deducimur autem ad illam rationem tamquam sponte eo, quod scriptores narrant Lysiam post diuturniorem absentiam Olymp. XCII. 1. = 412. ante Chr. n. Athenas revertisse. Itaque sermones ante hunc annum certe non potuerunt habiti fingi, nisi omnia, quae de rebus Lysiae memoriae tradita sunt, pro falsis ac temere confictis habere malimus adeoque ipsi confingere, quod nusquam testatum legitur, Lysiam etiam prius subinde Athenas revisisse. Iam vero investigato anno eo, ante quem colloquium nullo pacto potuit institui, sequitur ut etiam de tempore quaerendum sit, ante quod illud habitum esse necesse videatur. De quo termino non adeo difficilis quaestio est. Memorantur enim libro decimo p. 600. C. Protagoras et Prodicus ut vivi et maxima adhuc florentes sapientiae laude. Protagoram autem omnes prope consentiunt obiisse aut eodem anno quo Respublica peroratur, aut anno proximo Olymp. XCII. 3. *). Constat enim eum anno 411. a. Chr. n. septuagenarium, quum sententiam suam de diis dixisset liberius vel potius iudicium de iis cohibendum esse docuisset, a Pythodoro, uno ex quadringentis, aut ab Euathlo accusatum, exilio vel capite esse damnatum; quo facto senex parva cymba iterum Siciliam petiturus fluctibus maris submersus est **). Ex quo sponte consequitur, ut sermones in Republica habiti non potuerint post Olymp. XCII. 3. vel 4. = 410. a. Chr. n. institui. Itaque illi incidant necesse est in Olymp. XCII. 2. vel 3. quo anno universa disputatio acta est uno die 19. mensis Thargelionis, quandoquidem Proclo teste in Tim. p. 9. ed. Bas. et p. 27. Bendidea verna tempestate mensis anni Attici undecimi Thargelionis die vicesimo celebrata sunt, sermo autem a Socrate postridie, quam habitus fingitur, Timaeo Locro, Critiae Callaeschri filio, Hermocrati et ignoto alicui familiari narratur, sicuti ex Timaei et Critiae

*) Boeckhius tamen Comment. I. p. 10 eum. Olymp. 93. vel 94. periisse suspicatur.

**) V. Vitringa De Protagorae Vita et Philosophia, Groning. 1852. 8. p. 52. sqq.

dialogi initio perspicuum est. Atque hanc rationem multa sunt quae eo egregie muniunt et confirmant, quod, illa probata, sese videntur habere rectissime. Nam, ut primum dicamus de Lysia, cuius silentium, ut modo diximus, excitavit suspicionem pueritiae, interest ille sane sermonibus quadragenarius; nec tamen mirandum est, quod rhetor Siculus, praesertim recens advena, illorum minime particeps fit, quum uni arti rhetoricae operam dederit, a philosophia plane alienus manserit, sicuti ex Phaedro dialogo intelligitur. Itaque Plato isto hominis silentio designavit eius ingenium a philosophandi consuetudine alienius; quod cur ita fecerit, in Prolegomenis ad Phaedrum exposuimus. Ac similis fortasse ratio est Euthydemi, alterius Lysiae fratris, cui philosophus et ipsi mutam personam attribuit. Itaque de Lysia quidem nihil est amplius quod alicui recte possit scrupulum iniicere. Videamus igitur etiam de Socrate. Is vero Olymp. XCll. 2. fuit fere sexagenarius. Qua aetate nemo est quin sponte videat ab eo et gravissimas illas de hominis et civitatis natura atque constitutione disputationes suscipi et colloquium cum Cephalo de senectutis molestiis vel commodis institui potuisse. Nec vero his sermonibus incommode Critias narratur affuisse utpote et ipse reipublicae peritus et Socrati fere aetate par. Fuit autem etiam tum in vivis, quandoquidem eum Olymp. XCIV. 1. = 404. a. Chr. n. occisum esse constat. v. Xenoph. Hell. ll. 4, 12. Justin. V. 9. sicuti etiam de Nicerato et Polemarcho memoriae proditum est, quos Xenoph. Hellen. II. 3, 39. Lys. contr. Poliuch. p. 602. Reisk. Diodor. Sic. XIV. 5. Plutarch. de esu carn. II. 4. Lys. c. Eratosth. p. 394. item a. 404. a. Chr. n. periisse narrant. Quod vero Timaeus et Hermocrates Tim. p. 20. C. a Critia dicuntur hospitio fuisse excepti; Olymp. XCll. 2. = 411. a. Chr. n. non modo Critias Athenis commoratus est, qui decretum de Alcibiade revocando, statim post abrogatum Quadringentorum imperium scriptum, tulerit, v. Thucyd. Vlll. 97. Plutarchi Alcibid. 33., quamvis paullo post in exilium profectus (Xenoph. Hell. ll. 3, 36.); sed etiam Timaeus et Hermocrates eo tempore Athenis videntur esse versati, sicuti Bockhius Comment. I. p. 6. sq. ex Thucyd.

VIII. 91. 95. Diod. XIII. 36. al. demonstravit, admonens item, Hermocrates si fuerit dux Syracusius, fieri non posse, quin Timaeus pariter atque Respublica ante Olymp. XCIII. 1. exierint in publicum, quum illum eo constet Syracusis in pugna occisum esse, teste Diodor. XIII. 75. Iam vero Pulydamantis mentio quod Libr. I. p. 358. C. iniicitur, nobilissimum hunc athletam Olymp. XCIII. adhuc victorem Olympicum extitisse certum et exploratum habetur *). Theages quoque, qui Libr. VI. p. 196. B. ut vivus memoratur, Olymp. XCV. 1. demum defunctus esse narratur Apol. Socr. p. 33. E. Itaque horum omnium memoria praeclare convenit cum eâ ratione, quam Boeckhius vidit esse ineundam. Nec vero dubium est, quin Sophocles Olymp. XCII. 2. iam ad tam grandem senectutem pervenerit, ut verissime dicere potuerit, quae ei a Cephalo sene tribuuntur. Fuit enim tum plus quam octoginta annos natus. Quamquam ceteroquin de eius aetate a criticis varie existimatum est. Iam vero Glauco et Adimantus ubi quaeritur quinam sint, antiquitatis quidem si quid valet testimonium, non alii sunt intelligendi quam ipsius Platonis fratres natu minores. Quamquam Car. Fr. Hermannus aliam defendit sententiam, qui cognatos quosdam Platonis aetate longe maiores productos in medium censet, ut qui non solum propter chronologicas rationes requirantur, sed etiam unice ad partes tam graves ac difficiles sustinendas idonei fuerint. Sed primum quidem utique aliquid hac in caussa tribuendum est iudicio antiquitatis, Platonem existimantis fratribus suis laudis ac virtutis monumentum ponere voluisse **). Deinde temporum rationes certe nihil impediunt, quominus illi recte in medium produci potuisse existimentur. Plato enim quum natus perhibeatur Olymp. LXXXVII. 3. = 430 a.. Chr. n., quo tempore Respublica perorata est, annum aetatis egit vicesimum, ut fratres ipsius potuerint eodem tempore annum vitae vel undevicesimum vel octogesimum agere,

*) Demonstravit hoc Boeckhius Comment. I. p. 10.

**) Fuit enim haec constans et perpetua antiquitatis sententia, sicuti ex Plutarcho, Proclo, aliis scriptoribus intelligitur.

quippe qui ipso fuerint natu minores. Quod igitur illi Libr. II. p. 368. A. pugnae ad Megara interfuisse narrantur, fieri potest, ut illo ipso tempore ephebiam ingressi prima fecerint stipendia, quandoquidem ut περίπολοι fines Atticae lustrare et custodire debuerint. Oportebat enim unumquemque Atheniensium militare inde ab anno octavo decimo, ita ut primum quidem per biennium, externae immunis militiae, in terra Attica περιπόλου sive circuitoris munere fungeretur, postea autem etiam externis expeditionibus interesset. De qua re satis erit inspexisse C. Fr. Hermann: Lehrbuch der griech. Staatsalterthümer §. 125. et Georg. Fr. Schoemann: Antiquitatt. iur. publ. Graecor. V. §. XXI. et §. XLV. Quod si ita est, neutiquam ibi de celebri aliqua pugna ad Megara commissa cogitandum est, qualis sane identidem evenit, sed de leviore aliquo proelio ac velitatione ad fines Atticae Megara versus commisso, quo fratres fortasse eo ipso anno, quo sermones Reipublicae habiti finguntur, tamquam militare tirocinium, admodum illud gloriosum, posuissent. Quanquam quod diserte ἡ Μεγαροῖ μάχη memoratur, fortasse consulto scriptor levem admisit anachronismum. Nam teste Diodoro XIII. 65. ad Megara pugnatum est Olymp. XCII. 4. duobus annis post quam acta est Respublica; pugnatum est item Olymp. XCIII. 4. tribus annis post teste eodem L. XIII. 72. Quibus proeliis Glauco et Adimantus quum forte interfuissent, Plato callidissimo artificio huius rei memoriam ad tempora dialogi Reipublicae pertraxit, quo fratres viderentur adultiores. Quam rationem tanto lubentius amplectimur, quod eandem animadvertimus probatam esse etiam A. Boeckhio Comment. III. p. 9. coll. II. p .12. Nec vero mirum est, quod philosophus iuvenilis fortitudinis documentum, quod illi tum edidissent, commemoravit, quippe quum eosdem eduxerit etiam in multo gravius certamen, ut qui inde a libro secundo per universam Rempublicam post Socratem partes disserendi primarias sustineant. Atque hic nos ad tertium quiddam venisse videmus, quod vel admonitione vel explicatione aliqua indigere videtur. Facile enim alicui mirum accidat, quod Plato adolescentes id aetatis cum Socrate de rebus gravissimis colloquentes induxerit, quo ipso fuerunt

nuper qui vel maxime offenderentur. Nec tamen est quod in eo magnopere haereamus. Nam ipsum quidem Platonem adolescentes istos praesentes adesse voluisse, nobis omnino certum et exploratum haberi posse videtur. Significavit enim rem philosophus satis clare et perspicue Libr. I. p. 328. D. ubi Cephalus Socratem invitat, ut ipsum in Piraeeo habitantem crebrius invisat, his utens verbis: *Μὴ οὖν ἄλλως ποίει, ἀλλὰ τοῖςδέ τε τοῖς νεανίσκοις ξύνισθι καὶ δεῦρο παρ' ἡμᾶς φοίτα ὡς παρὰ φίλους τε καὶ πάνυ οἰκείους.* Quae verba praeclare interpretatus est A. Boeckhius in Indic. Lectt. in Universit. Berolin. per sem. aest. 1840. habendarum, cui, nos quidem si quid iudicare possumus, iniuria oblocutus est Car. Fr. Hermann. in diario Darmstad. Zeitschrift für Alterthumswissenschaft a. 1840. N. 78. p. 633 — 38. Acutissime enim ille pervidit, Socratem ibi a Cephalo rogari, ut, otio suo inter urbem et Piraeeum partito, non modo cum adolescentulis istis, qui praesentes adsunt, hoc est, cum Glaucone, Adimanto, ceteris, in urbe Athenarum viventibus, familiariter conversetur, sed etiam ad se suosque in Piraeeo degentes ut ad amicos identidem ventitare velit. Itaque ibi Glauco et Adimantus manifesto in numero *τῶν νεανίσκων* habentur. Nec vero dubium est, quin Plato, si alios intelligi voluisset, id aliquo modo fuisset significaturus, sicuti fecit Charmid. p. 154. A. ubi avus Glauconis clare nominatur, fuitque id tanto magis necessarium, quod omnium personarum rationes cum Olymp. XCII. 2. vel 3. concordant mirifice, ut de superioribus Glauconibus et Adimantis, praesertim Socrati ignotis, nullo pacto cogitare licuerit. Itaque istud quidem satis certum est, ipsum Platonem significasse, fratres suos aetate minores sermonibus in Republica praesentes adesse fingi. Nec vero dubium videtur, quo iure quibusve de caussis id ita finxerit. Potuit enim eos rectissime vel ideo cum Socrate disserentes inducere, quia Athenis constabat Glauconem certe adolescentulum Socrati iam mature notum fuisse ac familiarem. Nam apud Xenophontem quidem Memor. III. 6. viginti annorum adolescens cum viro sapiente ita colloquitur, ut hic eum laudis et honoris cupiditate ardentem et quam primum ad rempublicam accedere gestientem ab isto

consilio revocet, quum imparatus ad gravissimum civitatis administrandae munus aggressurus videatur. Neque alia ratio fuisse videtur Adimanti, quem ipse Plato narrat affuisse Socrati in iudicio caussam dicenti Apolog. Socr. p. 31. A. Ambo igitur Socrati erant familiares atque Socraticis sermonibus mature imbuti et instituti, ut vel hanc ob caussam recte potuerint cum eo etiam in Republica sermones conserere. Sed accessit ad hoc etiam aliud quid. Quantumvis enim essent adolescentuli, tamen propter ingenii dotes atque studia sua non indigni visi sunt, qui cum viro sapiente vel de rebus gravissimis colloquerentur. Nam Glauco quidem etiam teste Xenophonte iam mature ad altiora enisus est, quandoquidem vigesimum annum agens rempublicam capessere animum induxerat. Atque idem etiam singulari excelluit ingenii felicitate, ut Socrates apud Xenophontem l. c. §. 18 ei vaticinetur, ipsum facile assecuturum esse quae cupiat, dummodo idonea scientia instructus accedat ad rempublicam. De Adimanto autem quid existimandum sit, nullo fere negotio ex ipsa fratris Republica cognoscitur, ubi clarissime expressum cernimus ingenium ipsius alacre, vividum, acutum, ut dubitari non possit, ipsum quoque, quantumvis adolescentiorem, tamen ad summa quaeque adspiravisse atque spem de se excitavisse longe optimam. Sed haec omnia quo certius etiam perspiciantur, paucis exposuisse iuvabit, quales eorum mores qualiaque ingenia ipsorum in Platonis Republica expressa sint. Itaque primum quidem fortes sunt ambo et iam proelio Megarensi nobilitati, ut est Libr. II. p. 368. A. Praeterea vero sunt alacres quoque et ingeniosi, itemque veritatis longe studiosissimi. Quamquam in Glaucone etiam maior quam in Adimanto inest alacritas, maior vigor animi et vehementia, ut dicatur Libr. II. p. 357. A. *ἀεὶ ἀνδρειότατος πρὸς ἅπαντα*; moderatior paullo ac sedatior est Adimantus, quantumvis et ipse veri reperiendi cupidissimus. Nec vero carent ambo eruditione atque doctrina. Nam Glauco quidem et musicae multum dedit operae et pollet eleganter atque ornate dicendi facultate, ceteroquin nec alienus ab honestis voluptatibus, quandoquidem canibus venaticis et avibus delectatur (Libr. V. p. 459. A. al.). Adimantus autem in poetis laudabiliter est versatus,

qui quidem, ubi de praemiis iustitiae agitur, plurimos affert Homeri, Hesiodi, Pindari locos, quibus ea, quam ipse defendit, sententia confirmetur. Praeterea etiam sunt acuti ac subtiles. Quocirca si quid male neglectum aut praetermissum videtur, Socratem ea de re modeste admonent, ut Libri V. p. 459. B.; si quid obscurius est disputatum, idem retractari cupiunt, ut Libri VI. p. 506. A.; si quid difficilius est ad diiudicandum, argumentationem data opportunitate repetunt et brevi comprehendunt, ut IV. p. 440. sqq. 445. A. 430 C. V. 450. A. 458. D. VI. 552. A. VIII. 543. C. sqq. IX. p. 580. A. sqq.; denique ubi ipsis aliquid minus probatur, nec suam ipsorum sententiam reticent, adeoque Socrati ingenue obloquuntur, cuius rei exempla sunt libr. III. p. 408. D. IV. p. 419. sqq. V. p. 474. 475. VI. p. 487. B. al. Sed quod hac in caussa summum est, postquam exeunte libro primo ordine deinceps Cephalus, Polemarchus et Thrasymachus conticuerunt, illi ab initio libri secundi partes disserendi ita suscipiunt, ut easdem per totum Politiae opus laudabiliter tueantur. Nam principio Thrasymachi sententiam defendunt, non quidem serio, sed eo consilio, ut Socratem ad aperiendam mentem suam aliquando permoveant. Quod faciunt longe disertissime ac subtilissime. Etenim Glauco quidem Thrasymachi de iniustitiae praestantia sententiam via et ratione secundum sophistarum doctrinam illustrat, ita ut et iustitiam et iniustitiam per se, detractis omnibus utilitatibus externis, spectandam esse intelligatur. Cui mox tamquam suppetias fert Adimantus, qui ea, quae Glauco e ratione sophistarum defenderat, etiam testimoniis vitae communis atque poetarum confirmat atque iustitiam praemiis spoliat, iniustitiam iisdem ornat facundissime. Quo denique efficitur, ut iniustitia omni ex parte de iustitia victoriam reportasse videatur *). His omnibus autem posteaquam res eo deducta est, ut Socrates iis morigeratus iustitiam et iniustitiam grandi tam civitatis quam hominis pictura proposita illustrandam suscipiat, indefesso studio eius disputationem persequun-

---

*) V. Summarium libri secundi, consulto a nobis copiosius propositum.

tur, ut planissime tam praeclara animi ingeniique indoles, qua praediti sunt, quam veritatis amor, quo animantur, cognoscatur. Nimirum haec omnia quum conveniant in adolescentes ultra vulgarem iuventutis modulum sapientes, tum simul eo valere existimanda sunt, ut virtus eorum a Platone de industria praedicata et ornata esse putari debeat. Verum satis haec de Glaucone et Adimanto, quos pro fratribus Platonis haberi oportere nobis plane persuasimus. Iam vero unus fere reliquus est Cephalus, de quo aliquid addendum sit. Vehementer autem de huius persona ideo est dubitatum, quia personatus Plutarchus eum narrat iam eo tempore diem supremum obiisse, quo Lysias cum Polemarcho fratre Thurios discesserit. Qui certe tristis error est, quem nec alius quisquam scriptorum commisit nec prosopographia Platonis ullo modo contestatur. Quum enim omnia loquantur, sermones Politiae Olymp. XCII. 2. habitos fingi, tum ne Cephalum quidem credibile est eo tempore non amplius in vivis fuisse, recteque contendit A. Boeckhius Platonis auctoritatem hac in caussa falso Plutarcho multo esse potiorem. Ubi igitur missis reliquis ponimus quod certe pro vero ponendum est, Cephalum Olymp. XCII. 2. = 411. a. Chr. adhuc vixisse, quandoquidem Plato eum tum sermonibus in Republica habitis interesse iussit, de Cephali vita et fortuna sic fere erit existimandum. Narrat Lysias in oratione contra Eratosthenem p. 384. ed. Reisk. non longe ab initio §. 4. *ὁ ἐμὸς πατὴρ Κέφαλος ἐπείσθη μὲν ὑπὸ Περικλέους εἰς ταύτην τὴν γῆν ἀφικέσθαι, ἔτη δε τριάκοντα ᾤκησε, καὶ οὐδενὶ πώποτε ἡμεῖς οὔτε ἐκεῖνος δίκην ἐδικησάμεθα οὔτε ἐφύγομεν, ἀλλ' οὕτως ᾠκοῦμεν δημοκρατούμενοι, ὥςτε μήτε εἰς τοὺς ἄλλους ἐξαμαρτάνειν μήτε ὑπὸ τῶν ἄλλων ἀδικεῖσθαι, κ. τ. λ.* Constat autem orationem contra Eratosthenem habitam esse Olymp. XCIV. 2. = 403. a. Chr. n. octo fere annis post colloquium in Republica institutum. Necesse est igitur Cephalum intra hoc octo annorum spatium diem supremum obiisse. Quod quidem quando evenerit, etsi plane est incertum, tamen quoniam orator nullam fecit recentis alicuius luctus significationem, sanequam verisimillimum est, eum non ita multo post illud tempus, quo Reipublicae sermones habiti fin-

guntur, fato defunctum esse. Quocirca eum statuere licet intra Olymp. LXXXV. 1. = 440. a. Chr. et Olymp. LXXXVI. 2. = 435. a. Chr. Athenas pervenisse, quo tempore Periclem constat in Athenarum civitate fuisse potentissimum, ut inquilinum opulentum ac divitem Syracusanarum turbarum taedio captum facile permovere posset, ut illuc migraret. Cui rationi quae obstant, ea docte subtiliterque removit Boeckhius Ind. Lectt. Univers. Berol. sem. aest. 1839 *). Nam primum quidem illud obiici potest, quod Lysias secundum Ciceronem Brut. 16, 63. Dionysium Halic. de Lysia Iudic. p. 452. ed. Reisk. et Pseudo-Plutarchum Vit. X. C. p. 835. ed. Reisk. vulgo putatur Athenis natus esse. Hoc enim si vere traditum et communi scriptorum testimonio confirmatum esset, consequens foret, ut Cephalum iam multo ante rerum suarum fortunam Athenas transtulisse putari oporteret. At enim vero ea quidem dubitatio admodum levis est ac prope nullius momenti. Nam audias quaeso ipsum Ciceronem Brut. 16., 63. Est enim Atticus (Lysias), quoniam certe Athenis est natus et educatus et mortuus et functus omni civium munere; quamquam *Timaeus eum* quasi Licinia et Mucia lege *repetit Syracusas.* Itaque Timaeus, auctor gravissimus, qui rerum Sicularum narrationem amplissimam contexuerat, eum fortiter Syracusis vindicavit. Cuius testimonio quid potest esse gravius? Ac Syracusanum eum nominant etiam Iustinus Histor. V. 9. Orosius II. 27. Photius Cod. 262. p. 489. ed Bekk. Suidas s. v. *Λυσίας.* Nimirum qui eum Athenis natum esse voluerunt, ii artis oratoriae studio ardentes in fraudem inducti sunt eo, quod orator visus est plane Atticus esse, ut eum ideo nec alibi nisi Athenis natum fuisse sive optaverint sive coniectaverint. Itaque istud quidem, si verum fateri volumus, eiusmodi est, ut verisimilitudinem eius rationis, quam sequimur, confirmet potius atque muniat,

---

*) Mittimus fabulam de Cephalo a Gelone in exilium eiecto a personato Plutarcho Vitt. X. Orat. l. c. proditam, quam temere confictam esse quilibet ex eo intelligat, quod Gelonis regnum incidit in Olymp. LXXIII. 4. usque ad Olymp. LXXV. 3.

quam labefactet aut elevet. Sed maior videbitur esse difficultas, quae eo oritur, quod Lysias narratur puer quindecim annorum mortuo patre Athenis una cum Polemarcho, fratre natu maiore, Thurios migravisse, quod ipsius iter ad annum 444. a. Chr. n. Olymp. LXXX. 1. referunt. Atqui ista quoque narratio non uno nomine caret fide et auctoritate. Nam de morte quidem Cephali, quae iam illo tempore acciderit, unus personatus Plutarchus narrat, ceteris omnibus egregie silentibus. Nimirum hi quidem revera silere egregie putandi sunt, quoniam res manifesto temere conficta est et per malum errorem ac temerariam fraudem memoriae posteritatis tradita. Sed cum hoc errore coniunctus etiam alter est *), quo narraverunt, Lysiam et Polemarchum inde ab urbe Athenarum Thurios esse profectos, quum eos manifestum sit Cephalo patre etiamtum Syracusis vivente indidem Thurios se contulisse. Id quod vel eo fit longe verisimillimum, quod adolescentulos vix suspicari licet longum istud ac difficile iter ex Attica in Thuriorum civitatem suo Marte suscepturos fuisse. Enimvero sine dubio pater eos Syracusis Thurios miserat, non modo ut partem agrorum in nova civitate sumtibus suis comparatorum inviserent vel nomine suo capesserent, siquidem Polemarchus iam ad pubertatis annos pervenerat, sed etiam ut ibi doctrinae et eruditionis copiis instruerentur, quae in nova colonia satis largae suppetiturae viderentur, v. Diodor. Sic. XII. 12., 13. Diog. L. VIII. 52. Unde etiam factum est, ut Tisias, rhetor Syracusanus, cui Lysias se in disciplinam dedit, eodem concederet. Quod autem vulgo traditum est, Lysiam et Polemarchum una cum colonis Atheniensibus Thurios Athenis abiisse, videtur Cephalus eodem illo tempore ibi *κληροῦχος* factus esse et filios illuc Syracusis misisse. Quem fontem vulgaris narrationis extitisse, vel ex iis coniicere licet, quae Dionysius, Suidas atque Photius ea de re memoriae prodiderunt **). Itaque ne haec quidem eam habent vim,

---

*) Hinc corrigas quae Prolegg. ad Phaedr. p. CIV. sqq. scripsimus.

**) V. Boeckh. Comment. alter. p. 7[illegible] sqq.

ut de verisimilitudine eius sententiae, qua sermones Reipublicae Olymp. XCII. 2. vel 3. habitos esse statuimus, multum dubitationis iniiciant. Atque haec quidem de temporibus Cephali, in quibus definiendis ut aliquid coniecturae tribuendum sit probabilitati, ipsius Platonis facit auctoritas, quem certe nec in his fingendis temere ac lubidinose esse versatum, vel admirabilis ista diligentia credere nos iubet, qua in ceteris scenographiae partibus versatus est. Jam vero his omnibus Boeckhio potissimum duce expeditis sequitur, ut etiam de tempore Bendidiorum paucis disputandum sit, inter quorum solemnia tum primum instituta, sicuti est Libr. 1. in. et p. 354. A., sermones habiti finguntur. Constat autem Bendidis religionem, a Thracibus susceptam, iam circa Olymp. LXXXIV. 2. ante Chr. 443. Athenis fuisse admodum divulgatam, quandoquidem eo anno Cratinus Thressas docuit, qua fabula certum est novae religionis istius temeritatem explosam et derisam esse *). Quae caussa exstitit, ut critici quidam sermones Reipublicae Platonis ad eadem tempora revocandos esse censerent, quamvis omnibus aliis rebus isti rationi mirum quantum reluctantibus, veluti Theod. Bergkius De reliquiis Comoediae Atticae p. 81. At enim vero ut Bendidis religio ab Atheniensibus, peregrinorum sacrorum non solum patientissimis sed etiam appetentissimis, (v. Strabon. Libr. X. p. 471. Lobeck. Aglaopham. T. I. p. 659. sqq.) tum suscepta sit, tamen inde minime sequitur, ut illo tempore etiam publica in eius honorem sacra instituta esse putare liceat. Quin ne templum quidem Bendidium Piraeense, cuius mentio post anarchiam apud Xenoph. Histor. Gr. II. 4, 11. fit, satis testatur, iam tum in Attica civitate publice acta esse Bendideorum sollemnia, quemadmodum nec templum Isidis Romae conditum documento esse potest, Isiaca sacra inter Romanos publice fuisse celebrata. At enim vero videtur Thracicae deae religio paullatim latius serpsisse, ex quo Athenienses Olymp. LXXXVII. 3. teste Thucyd. VI. 29. cum Thraci-

---

*) V. Meineke Fragm. Com. gr. Vol. II. P. II. p. 1096. sqq.

bus arctiorem inierunt foederis necessitudinem, ut saepius illuc deducti sint milites mercenarii. v. Thucyd. VII. 27. Itaque factum est denique, ut etiam publice Bendidis sacra celebrarentur atque adeo pompa sollemnis in honorem deae Thraciae duceretur, cuius et theori (*θεωροί*) Thracii et vero etiam cives Athenienses essent participes. Id enim significant verba Platonis Libr. I. p. 327. A. *καλὴ μὲν οὖν μοι καὶ ἡ τῶν ἐπιχωρίων πομπὴ ἔδοξεν εἶναι, οὐ μέντοι ἧττον ἐφαίνετο πρέπειν ἣν οἱ Θρᾶκες ἔπεμπον*: ubi noli de militibus Thraciis mercenariis cum C. Fr. Hermanno Com. De Reipubl. Plat. temporibus, p. 12. sqq. cogitare, quum requirantur pro militibus potius theori, qui quovis tempore Athenas mitti potuerint. Itaque verisime Boeckhius contendit, ex ipsa Platonis Republica fieri perspicuum, Bendidiorum sollemnia publice quidem et cum pompa sollemni coniuncta primum celebrata esse, quo tempore Respublica Platonis fingitur perorata, hoc est Olymp. XCII. 2. — 3. a. Chr. n. 411. — 410. in quam sententiam concessit etiam A. Meinek. Fragm. Com. Gr. Vol. II. Part. II. p. 1096., qui quod nondum omnes sublatas videri difficultates professus est, meminisse iuvabit in talibus quaestionibus coniecturae exploratae verisimilitudinem veritatis vicibus utique defungi oportere.

Atque haec quidem de temporibus sermonis in Republica habiti ad Olymp. XCII. 2. vel 3. referendis. Contra quam rationem C. Fr. Hermannus etsi in diario litter. Darmstad. Allgemeine Schulzeitung a. 1831. Sect. II. N. 82. p. 651. sqq. et in Disp. De reipubl. Plat. temporibus. Marburg. 1839. 4. edita gravissimam movit controversiam, quam etiam in Disp. De Thrasymacho Chalcedonio. Gotting. 1849. 4. et in diar. laudat. a. 1840. N. 78. p. 634. sqq. ulterius protraxit; tamen nos quidem fatemur eius disputatione minime permotos esse, ut eam, quam modo explicavimus, rationem deserendam arbitraremur. Quod enim vir eruditissimus conquestus est, violenter statui isto pacto quae antiquitatis testimoniis contraria sint, ipse certe sumsit atque posuit, quae iisdem etiam saepius atque vehementius adversantur. Quippe censuit ille sermonem Reipublicae habitum fingi Olymp. LXXXVII. 2. vel 3. h. e. ante Chr. n. 431. vel 430. ita ut Glauco et Adimantus

non iam sint fratres Platonis, sed cognati aetate maiores, quorum frater ὁμομήτριος fuerit Antiphon aliquis natu maior. Stemma gentis ad eius sententiam concinnatum ipsi exhibuimus Praefat. ad Parmenid. p. 306. ubi eius rationem, Parmenidem certe quod attinet, olim iudicavimus non esse improbabilem. Sed ita primum quidem coactus est Cephalum, quem vult post Olymp. LXXVIII. vel LXXIX. Athenas migrasse, non Olymp. LXXXIV. ut personatus Plutarchus narrat, sed Olymp. LXXXVII. mortuum statuere, in quo profecto a Plutarchi fide, quam se ceteroquin amplecti ait, multum discessisse existimandus est. Deinde Bendidia primum celebrata esse contendit Olymp. LXXXVII. 3. non aliam ob caussam, quam quod qui pompam inter ea duxerint Thraces, non alii esse possint quam milites mercenarii ex Thracia Athenas missi, quandoquidem id illo ipso anno Olymp. LXXXVII. 3. fieri coepisse ex Thucydide II. 29. intelligatur. Sed ut tum primum mercenarii ex Thracia Athenas missi sint, quod postea quoque identidem factum esse constat, nullo certe auctore statuitur Bendidis sacra quoque tum primum ibi celebrata esse; neque facile quisquam sibi persuadeat istos milites theororum munere functos esse, praesertim quum Plato I. p. 327. A. scribat pompam Thracum elegantia et pulcritudine neutiquam cessisse pompae τῶν ἐπιχωρίων, id est civium Atheniensium, qui in sacrorum illorum societatem venissent. Ac fuisse cultum Bendidis etiam multo ante Athenis admodum divulgatum, sicuti modo vidimus, Cratini Thressae testantur, in quibus Thracia ista superstitio fuit derisa. Itaque nec haec ratio quidquam valet, quae si verum fateri velimus, idoneo testimonio omnino carere iudicanda est. Iam vero quod Hermannus censet Glauconem et Adimantum non esse Platonis fratres, sed cognatos philosophi aetate aliquanto maiores, id rursus mero arbitrio sumtum est, adeoque ipsius Platonis reluctatur auctoritati, siquidem is Libr. I. p. 328. D. illos non obscure in τῶν νεανίσκων praesentium numero habendos esse significavit. Ad quae accedit quod illi etiam ipso Socrate informarentur aetate maiores, quum tamen omnia loquantur eos recentiore tempore natos et educatos atque iuvenili quodam vigore animatos esse.

Cui rationi nec illud officit, quod Libr. lll. p. 402. E. Socrates Glauconi dicit esse vel fuisse παιδικά. Id enim quomodo intelligendum sit, facile perspicimus ex Charmid. p. 154. B., ubi etiam adolescentuli inter se amare perhibentur. Sed hoc ipsum nos etiam Socratis meminisse iubet. Is vero ubi colloquium Olymp. LXXXVll. 2. vel 3. habitum esse ponimus, certe non iam ad eam aetatem pervenit, ut singulari quodam cum senibus confabulandi desiderio repletus esse possit, quo de appropinquantis senectutis commodis vel incommodis edoceatur. Nempe in sexagenarium sane id convenit; in quadragenarium minus convenit. Denique unum adhuc, aliis transmissis, memorasse satis erit, quod prohibet, quominus sermonem Olymp. LXXXVll. 2. vel 3. habitum fingi existimemus. Memoratur enim Libr. I. p. 336. A. una cum Periandro et Xerxe dudum mortuis etiam Perdiccas, rex Macedoniae. Eum autem certum est illo ipso tempore cum Atheniensibus iunxisse amicitiam, sicuti narrat Thucyd. ll. 29. Quo minus profecto fieri potuit, ut inter priscae memoriae homines commemoraretur, praesertim quum nomen eius medio inter Periandrum et Xerxem loco positum sit. Idem autem ante Olymp. XCll. 2. haud ita pridem fato fuit defunctus, quum Olymp. XCI. 3. illi mortuo Archelaus in regno successerit, de quo v. Clinton. Fasti Hellen. T. ll. p. 223. Quod ipsum eiusmodi est, ut hinc quoque ei sententiae, qua Respublica Olymp. CXll. 2. vel 3. perorata esse putatur, nonnihil firmamenti accedat.

Sed satis iam videmur exposuisse, cur Hermanni rationem alteri illi, quam supra breviter declaravimus, longe postponendam arbitremur. Superest, ut de anachronismo in Ismeniae mentione admisso, quem nullis artibus removere liceat, aliquid dicendum sit. Eum vero putamus a Platone consulto esse admissum, ut quasi tecte aliquod eius temporis indicium faceret, quo Respublica litteris esset consignata et in publicum emissa. Quod enim pictores facere assolent, ut tabulis suis signum aliquod adiiciant, unde quando ipsi eas perfecerint, aliquo modo cognoscatur, idem etiam Plato videtur ita fecisse, dum subinde memoravit ea, quae non ad habiti sermonis, sed ad susceptae scriptionis tempora referun-

tur. Cuius rei exempla satis luculenta etiam alibi reperiuntur. Nam in Symposio quidem dudum notatus est locus eo nomine maxime insignis p. 193. A., unde opus post Olymp. XCVIII. 4. scriptum vel absolutum esse clarissime perspicitur. Nec vero alia ratio est anachronismi in Menexeno admissi, de quo nuper in Prolegg. ad eum librum p. 23. sq. ed. 2. exposuimus. Nempe quum ille aliis nitatur caussis reconditioribus, tum imprimis etiam eo valet, ut natale opusculi tempus significetur. Tertium etiam suppetit eiusmodi exemplum, quod quale sit, alio loco demonstrabimus. Nunc satis erit verbo monuisse, Ismeniae mentionem rationibus legentium sollertissime esse accommodatam, qui quum tanquam in transcursu memoretur nec ullas praeterea partes habeat, illi inter legendum vix sentire potuerunt, scriptorem usum esse ea licentia, qua praesentia cum praeteritis essent mixta atque confusa.

Sed haec quidem hactenus. Veremur enim, ne pluribus praefando legentibus denique molesti futuri simus, praesertim quum iis, qui divini operis lectione quam primum oblectari cupiant, iam aditus ad illam satis patefactus videatur. Disputatum enim ordine deinceps est de Politiae argumento et consilio, de eius arte et compositione, de operis integritate, auctoritate, aetate. Quibus omnibus explicandis id videmur consequuti esse, quod in his scribendis nobis unice fuit propositum, ut quae in commentariis orationi Platonis subiunctis non viderentur commode explanari posse, ea quum ad Platonis intellectum pleniorem prorsus essent necessaria, perpetua disputatione exposita et illustrata haberentur. Itaque hoc unum adhuc agendum nobis est, ut et de codd. mss. ad hos Platonis sermones excussis, et de interpretibus atque editoribus operis et de singularibus scriptionibus, quae ad eius explicationem spectant, breviter exponatur.

Elenchus

codicum, editionum, aliorum scriptorum ad Rempublicam pertinentium.

Codices quibus in adornanda hac editione usi sumus numero sunt viginti: Paris. 1807. A., altera manu emendatus a Constantino Metropolita, saeculi IX. vel X. Vatic. 226. *Θ.*, Venet. 184. *Ξ.* Venet. 185. Π., Vindob. 32. *Φ.* Paris. 1810. D., Paris. 1642. K., Vat. 61. m., Vat. 1029. r., Ambros. *t.*, usque ad Libr. IV. p. 439. c. collatus, Angelicus *v.*, Monac. *q.*, quos omnes excussit Bekkerus iisdemque siglis notavit; Florentini a. b. c. n. x. *α. β. γ.*, de quibus vide Commentar. nostros in Platon. Crit. Tom. XII. Praefat. p. VI. sqq. Optimus omnium est Par. A. Non multum huic bonitate cedit Vat. *Θ.* Sequuntur deinde Π*ΞΦ*DK., qui sunt mediocres. Sed mediocribus hisce multis partibus antecellunt Monacensis et Flor. *β*, qui libri, etsi multis locis interpolati sunt, tamen subinde soli veram scripturam servarunt. Inter ceteros pauci sunt, qui proprias habeant lectiones, quanquam nullus est quin hic et illic aliquid boni praebeat. Valde consentiunt Angelic. et Flor. *α.* Praeterea observandum est Florentinum h. duos priores tantum libros comprehendere; Florent. n. inde a libr. III. p. 400. C. incipere; Vat. m. libro primo

carere, et Ambrosianum non ultra libr. IV. p. 439. E. a Bekkero conferri potuisse. Horum librorum omnium lectiones, ne levissimis quidem scribendi varietatibus exceptis, aerumnosa diligentia constipavit Car. Ernest. Christ. Schneider, in edit., quam sumtibus Teubneri Lips. tribus voll. octon. 1830 — 1833. fecit, quod nollemus eum fecisse, codd. aliis siglis notatis, qua ratione immensam quandam lectionum variarum vel obscuritatem vel perturbationem praeter omnem necessitatem effectam esse nobiscum dolebunt omnes, qui illa editione uti constituerint. Scito igitur, nos per omnia servasse eam codicum designationem, quam ipsi cum Im. Bekkero primi adhibuimus. Parisinum codicem A. denuo excussit Duebnerus in usum editionis Operum Platon. sumtibus Ambr. Firm. Didoti Parisiis a. 1846. 4. institutae, cuius volumen secundum idem ille Schneiderus curavit varietate libri praestantissimi in Praef. sub uno conspectu posita. Tertia denique libri eiusdem collatione eaque multo etiam accuratiore usi sunt editores Platonis Turicenses, qui varietatem lectionis inde excerptam publicaverunt in iterata Reipublicae editione minore Turici 1847. 8. min. Quibus copiis nos quoque usos esse grati profitemur. Hi igitur libri sunt, quos in hac editione nostra adornanda adhibuimus. Nam quos praeterea Schneiderus excussos habuit codices: Lobcowicensem (s. Raudnit.) et quattuor Vindobonenses, quos signavit litteris FEDB, quorum postremus, dudum a Bastio collatus, a nobis littera Φ. est insignitus, de quibus ipsum v. Praefat. Vol. I. p. XVII. sqq., eorum lectiones noluimus referre, ne transscribendo aliena par pari retulisse videremur. Itaque iis tantum locis eorum mentionem iniecimus, ubi proprium quiddam et peculiare offerrent, quod ad menda sermonis tollenda faceret; quod tamen vix semel iterumque factum meminimus. Idem vir doctus etiam Monac. β. iterum exploravit, unde quae expiscatus est maxime orthographica, ea ad septem libros priores Volumini secundo praemisit, reliqua commentariis ipsis a se conscriptis intertexuit.

Codicum elencho continuo placet subiungere Procli Commentarios *Εἰς τὴν Πλάτωνος πολιτείαν*

qui feruntur. Continet opus non integrum in Politiam commentarium aut perpetuam eius enarrationem, sed potius expositionem variarum disputationum vel scholarum ab eo Athenis divulgatarum. Quarum prima agit de iis, quae tenenda sint Rempublicam Platonis expositiuris; ceterae versantur in illustrandis variis Platonis locis ac decretis ex iisdem Reipublicae libris, interdum etiam ex aliis Platonis sermonibus, veluti ex Phaedro, depromtis, ita quidem, ut nullo librorum ordine servato omnia promiscue partim philosophice partim theologice, si ita dicere licet, pertractentur. Praecipue autem Proclus id egit, ut fabulis Homeri aliorumque poetarum commodam adhiberet interpretationem, ut his commentariis iusta propemodum Homeri defensio contineatur, quam Latinam fecit Conradus Gesnerus et Tiguri 1542. 8. sub hoc titulo evulgavit: „Apologia quaedam pro Homero et arte poetica, fabularumque aliquot enarrationes ex commentariis Procli Lycii Diadochi, Philosophi Platonici, in libros Platonis de Republica, in quibus plurimae de diis fabulae non iuxta grammaticorum vulgus historice, physice aut ethice tractantur, sed theologicis, ut gentiles loquuntur, ex prima philosophia rationibus explanantur." A Suida memorantur Procli in Politiam libri quattuor, quod opus videtur fuisse magis integrum quam quod adhuc superstes habetur. Inde depromtum videtur fragmentum commentarii in decimum Reipublicae librum, nuper ab Angelo Maio evulgatum in Spicilegio Romano Tom. VII. p. 664. Atque alia quoque feruntur extitisse Procli in Rempublicam Platon. scripta. v. Io. Albert. Fabricium ad Procli Vitam Marini. ed. Londin. 1703. 8. p. 82. sq. Editae sunt Procli de Politia quaestiones una cum Commentario in Timaeum Basil. 1534. fol. max. ubi leguntur inde p. 349. usque ad p. 413. De ceteris v. notit. literar. Fischeri ed. tert. Euthyphronis, Apologiae, Critonis, Phaedonis, anni 1783, praemissam p. 158. et p. 207. sq. ubi etiam de deperditis antiquorum scriptorum in Platonis Politiam commentariis exponitur.

Verum transeamus aliquando ad editiones operis

nobilissimi recentiore aetate institutas. Tacemus hoc loco de eorum opera, qui omnia philosophi scripta curis suis complexi sunt, de quibus alio loco diximus. Satis erit hic memorasse singulares illius editiones a Masseyo, Astio, Schneidero curatas, qui uni fere hanc provinciam sibi ornandam sumserunt.

Primus igitur hos libros seorsum edidit translatione Latina et brevibus notulis instructos Edmund Massey, Trin. Coll. Cantabr. A. B. Cantabrigiae typ. acad. ap. Th. Webster et R. Wilkins. 1713. 8. med. II. Voll. Iteravit ille selectas quasdam Stephani, Cornarii, aliorum annotationes; de suo paucissima attulit eaque fere levia aut inepta. Versionem Latinam Ficini reddidit, verum non illam germanam et intaminatam, qualis extat in edit. Venet. 1491. fol., sed multis partibus mutatam et, ut ipse profitetur, emendatam. Ceterum Graeca minus emendate descripta sunt. Itaque liber nec criticum nec exegeticum usum habet. conf. Acta Eruditor. a. 1714. m. Octobr. p. 453. sqq.

Sequutus est longo intervallo post Fr. Astius, cuius praeclara editio hoc sub titulo in medium prodiit:

Platonis Politia sive De Republica libri decem. Recensuit et explanavit Fr. Astius. Accedunt additamenta ad Phaedrum. Lipsiae, sumt. Beni. Suicerti. 1814. 8. Prima haec fuit editio uberioribus iisque doctissimis instructa commentariis, neque critice contemnenda. Quanquam praestantissimo editori nondum praesto fuerunt codicum copiae, quibus postea demum uti licuit. Itaque paucis annis post etiam aliam curavit editionem, qua Platoni hac quoque ex parte consuleretur, quandoquidem ipsi non modo Im. Bekkeri editio tum ad manus fuit, sed etiam varietas lectionis ex cod. CL. biblioth. D. Marci Venet. et Cod. Paris. excerpta obtigerat. Prodiit igitur:

Πλάτωνος Πολιτεία sive de Republica libri decem. Curavit Fr. Astius. Jenae, 1820. 8., ubi iam olim 1804. similis editio, lectionibus academicis destinata, ab eo curata fuerat. Continet haec editio textum Graecum emendatius expressum, subiectis notulis criticis, quibus emendatur Platonis oratio. Quanquam ea editione non tantum profliga-

tum est, quantum velles. Etenim Astius etsi textum Platonis quem vulgo dicunt ab Im. Bekkero refictum et emendatum noverat, tamen quibus ille copiis et auxiliis in emendando Platone usus esset, nondum noverat, quandoquidem Commentarii Critici Bekkeriani anno demum 1823. in lucem prodierunt. Quum igitur vir eruditissimus paucis illis, quibus ipse utebatur, codicibus iisque minus diligenter excussis unice confideret ac praeterea etiam coniecturis saepe plus iusto tribueret, fieri non potuit, quin haec opera ipsius iustis virorum doctorum desideriis minus satisfaceret. Nec tamen ipse caussam a se susceptam postea deseruit, denuo aggressus editionem operis in Opp. Platon. omnium edit. Tom. IV. qui libr. Politiae I. — VIII. continet, et Tom. V. qui libr. IX. X. Timaeum et Critiam complectitur. a. 1822. 8., ubi textum ad Bekkeri exemplar examinatum dedit adiecta Latina interpretatione longe elegantissima.

Hanc editionem proxime sequuta est ea, quam nos anno 1829. et 1830. Gothae et Erfordiae curavimus. Quam quidem nunc damus ita recusam, ut facile pro novo opere haberi possit. De quo tamen tacemus consulto, quoniam apud prudentes quidem res ipsa facile sibi faciet audientiam.

Eodem fere tempore Car. Ern. Christoph. Schneiderus novam paravit editionem operis criticam, quae prodiit tribus voll. octonis Lipsiae ap. Teubner. 1830. — 1833. Quam mox excepit editio parvo pretio parabilis adiectis scholiis graecis sub hoc titulo: Platonis Civitas Graece. Recensuit et scholia addidit Car. Ern. Christoph. Schneider. Vratislav. 1841. 8. Huic denique successit nuper etiam tertia editio Graece et Latine facta, Parisiis, ap. Firm. Didot. 1846. 4., quae conficit volumen secundum Operum Platonis ibid. editorum; nam primum postea demum ab R. B. Hirschigio curatum est. In prima editione id egit Schneiderus, ut congesta undique varietate lectionum etiam earum, quae paucis annis ante ab Im. Bekkero et a nobis ex codd. primum in lucem protractae erant, omnia atque singula denuo veluti cum pulvisculo excuteret, atque unius maxime codi-

cis Parisini A. auctoritatem sequutus textum talem constitueret, qualem monumenta fide digna genuinum testarentur. Nec vero diffitendum est eum Platonem exhibuisse aliquanto probabiliorem quam fuerat antea. Quanquam nec ab erroribus quibusdam sibi satis cavit. Nam primum quidem non animadvertit in his libris ab Im. Bekkero et a nobis ipsis multa, imprimis orthographica, consulto fuisse silentio transmissa, quae ab initio annotationis criticae satis fuerant explicata, ut iam eorundem repetitione non opus videretur. Ex quo evenit, ut scripturas vocabulorum atque terminationes verborum eas denuo revocaret, quas dudum constaret in melioribus codd. non testatas reperiri. Id quod nuper etiam certius intellectum est libro Parisino A. iterum iterumque accuratius explorato. Nam quam Turicenses postremo dederunt eius varietatem, ea planissime confirmat vere recteque a Bekkero atque a nobis receptas fuisse scripturas plurimas, quas Schneideri incredula religio rursus abolevit aut in controversiam vocavit. Praeterea vero vir diligentissimus saepenumero etiam praestantioribus codicibus, praecipue Par. A., plus iusto tribuit, quandoquidem eos propemodum instar archetypi vel ipsius Platonis codicis habuit ac sibi persuasit genuinam lectionem esse rem in facto positam. Atqui eosdem illos codd., licet ceterum sint praestantissimi, tamen constat certissime deberi item grammaticorum recensioni atque gravibus subinde vitiis et erroribus esse affectos. Ex quo consequens est, ut etiam ceteris codicibus aliquid tribuendum sit et singulis locis perpendendum, quid per se sit verisimillimum nec coniecturarum probabilitati laude sua erepta. Ad haec denique accedit, quod Schneiderus, dum omnia veluti cum pulvisculo excussit, non modo molestiam legendi talis commentarii insigniter auxit, sed etiam multa argutius et vero etiam prolixius tractavit, quam rationi esset consentaneum. Fatendum est tamen eum omnino insigni cum fructu in emendando opere elaboravisse, licet neutiquam id consequutus sit quod sequutus est, ut Platonem tanquam sibimet ipsi restitueret. Quamobrem ipse postea Additamenta ad Civitatis Platonicae libros decem (Lips. 1854. 8.) evulgare coactus est. Nec vero eius auctoritatem per omnia

sequuti sunt posteriores editores Platonis, Turicenses atque C. Fr. Hermannus, quemadmodum nobis quoque saepissime ab illa discedendum fuit.

Sed haec quidem de peculiaribus Politiae editionibus. Subiungere his placet brevem indicem versionum, quae vulgo vocantur, Latinarum et Germanicarum, imprimis recentiorum, quandoquidem aliarum notitiam usque ad annum 1836. petere licet ex Hoffmanni nostri Lexico Bibliographico Tom. III. p. 299. sqq. aliisque libris similibus.

Et ex antiquioribus quidem id genus operibus memoranda videntur haec duo, quae ipsi subinde consuluimus:

Sebastiani Foxii Commentarius in decem Platonis libros de republica. Basil. ap. Jo. Oporin. 1556. Fol. max. qui liber habet etiam versionem Latin.

Platonis de rebus publicis sive de iusto libri X. a. Io. Sozomeno e Graeco in Latinum et ex dialogo in perpetuum sermonem redacti, additis notis et argumentis. Venetiis ex typograph. Andr. Muschii. 1626. 4.

Fatendum est tamen utramque translationem Ficiniana et Cornariana non esse praestabiliorem, longe autem superari ab ea, quam hac aetate Astius et Schneiderus confecerunt.

Germanice Rempublicam reddiderunt non pauci: I. F. Kleuker (Vol. II. universorum Plat. operum) Lemg. 1780. 8. Fr. C. Wolff, Alton. 1790. 8. vol. duob. God. Faehse, Lips. 1800. 8. duob. vol.; Frider. Schleiermacher, Platons Werke, dritten Theiles erster Band. Berolin. 1828. 8., qui praeclarum prooemium de operis argumento atque doctas adnotationes adiecit, quibus multa acute ac subtiliter illustrantur; Car. E. Chr. Schneider (Platons Staat übersetzt) Uratislav. 1839. 8., qui et ipse inde a p. 287. — 316. breves adnotationes subiunxit; Hieron. Müller (Platons sämmtl. Werke mit Einleitungen begleitet von Carl. Steinhart Vol. V.) Lips. 1855. in quo opere continetur doctissima et elegantissima C. Steinharti de Politiae opere disputatio inde a. p. 3. usque ad p. 271. quam legant studiose, qui ad

interiorem quandam Platonis intelligentiam pervenire voluerint; denique Guil. Sigm. Teuffel et Guil. Wiegand, qui partita opera Rempublicam egregie interpretati sunt additis argumentis et annotationibus in bibliothec. Stuttgard. scriptor. prosaicor. Germanice conversorum Particul 247.—267., cui libro etiam hic titulus est praefixus: Platons Werke. Vierte Gruppe: die Platonische Kosmik. erstes bis fünftes Bändchen. Zehn Bücher vom Staate. Stuttg. 1855. 1856. ll. Vol. form. minim.

Sed praeterea ad interpretationem Politiae faciunt etiam scriptiones singulares, quae vel in singulis libri locis vel etiam in placitis Reipubl. illustrandis versantur. Quae quum oppido multae sint et, quatenus iis ipsi usi sumus, data opportunitate suo loco memoratae, satis erit hoc loco recensuisse eius tantum generis scripta, quae amplioris sunt ambitus et ad universi operis rationes spectant. Quorsum referimus imprimis haec:

Caroli Morgensternii de Platonis Republica Commentationes tres. Halis Sax. 1794. 8., de quo libro partim supra narravimus.

Prolegomena in Platonis Rempublicam. scripsit Georg. Ferdin. Rettig. Bernae, 1845. 8. mai., qui liber maxime pertinet ad refutandam sententiam de Politiae argumento et consilio a Schleiermachero propositam, atque id agit, ut omnia ad optimae civitatis imaginem comparata esse evincatur. v. de eo Bergkii et Caesaris diar. Zeitschrift f. Alterthumswissenschaft a. 1847. m. April N. 45. et 46.

Carl Frid. Hermann: Gesammelte Abhandlungen u. Beiträge zur classischen Litteratur u. Alterthumskunde. Götting. 1849. 8. mai., ubi praeter criticas animadversiones in hos libros acutissimas etiam disputatio de historicis Politiae Plat. elementis legitur.

Praeterea grato animo profitemur nobis in hac nova editione adornanda utilissima fuisse, quae disputarunt Sommerus in Zimmermanni diario: Alterthumswissenschaft a. 1835. N. 121. — 124. et in Iahnii Iahrb. 1833. Vol. VII. p. 259. sqq. Guil. Wiegand in Zimmermanni

diario eodem, cuius modo mentionem fecimus, a. 1831. N. 107 — 109. a. 1835. N. 52. — 54. et 1842. m. Iun. p. 576 sqq. et Car. Fr. Hermann in Zimmerm. Diar. Scholast. a. 1831. N. 148. — 152. et N. 81. 2. itemque a. 1842. p. 537. sqq. Nam etsi in plerisque etiam nunc nostras ipsorum rationes nostras ob caussas secuti sumus, tamen in difficilioribus locis illorum disputationes ad regendum iudicium saepenumero plurimum valuerunt.

Sed haec quidem hactenus de Politia Platonis. Cuius nova haec editio ut a viris doctis eodem favore excipiatur, qui obtigit superiori, hoc illud est, quod non tam nostra quam bonarum litterarum caussa ex animo optamus.

Scripsimus Lipsiae, mense Novembri
MDCCCLVII.

ΠΛΑΤΩΝΟΣ

ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΓΛΑΥΚΩΝ, ΠΟΛΕΜΑΡΧΟΣ, ΘΡΑΣΥΜΑΧΟΣ, ΑΔΕΙΜΑΝΤΟΣ, ΚΕΦΑΛΟΣ.

Argumentum libri primi.

In principio libri Socrates familiaribus quibusdam et amicis, qui in Timaei demum initio nominantur, copiosius narrat sese hesterno die cum Glaucone, Aristonis filio, Bendidiorum celebritatem, nunc primum institutam, spectaturum in Piraeeum descendisse, eaque spectata precibus peractis in urbem reverti voluisse. Ibi vero ita accidisse, ut Polemarchus, Cephali filius, ipsos redeuntes conspicatus sit et per servum diutius morari iusserit; adeoque mox etiam ipse una cum Adimanto, Glauconis fratre, et Nicerato, Niciae filio, et aliis nonnullis ad ipsos accesserit, qui omnes item a pompa solemni venerint. Rogasse autem Polemarchum et Adimantum precibus enixissimis, ut ne iam in urbem reverterentur, quandoquidem vesperi etiam lampadum certamen equestre, quale nondum visum esset, in honorem Bendidis, deae Thraciae, cum pervigilio locum esset habiturum, quod ipsi una cum multis adolescentibus inter sermones spectare constituissent. Itaque se, Glaucone etiam adhortante, permotum esse, ut in Piraeeo remaneret. Devertisse autem ipsos apud Polemarchum, apud quem offenderint etiam Lysiam et Euthydemum, Polemarchi fratres, itemque Thrasymachum Chalcedonium, Charmantidem Paeaniensem, et Clitophontem, Aristonymi filium. Affuisse etiam patrem Polemarchi ac Lysiae, Cephalum, senem aetate perquam grandem, qui sacris modo in impluvio factis coronatus adhuc in hemicyclio sederit. Ad hunc igitur ipsos consedisse factaque salutatione cum eo sermones miscere instituisse. Sese enim illi continuo

asseverasse, esse sibi longe iucundissimum cum senibus conversari ab iisque utpote aetate provectioribus audire quale videatur vitae iter etiam sibi ingrediendum, asperum ac difficile, an facile et expeditum. P. 327. A—328. E. Quibus expositis elegantissime continuo tanquam transitus paratur ad quaestionem de iustitia. Informatur enim Cephalus talis, qui et sermone plane amabili et vitae probae honestaeque exemplo tanquam imaginem quandam referat civilis iustitiae, quam vulgo homines bene morati colebant, ad vitae tum praesentis tum aliquando post mortem futurae beatitatem nihil plus valere existimantes, quam si quis sine fraude suum cuique tribuat. Quo uno sane species iustitiae in vita hominum communi maxime exsplendescit. Respondet vero Cephalus Socrati ad ea, de quibus hic quaesivit, multas sane querelas saepe a senibus de senectutis molestiis iactari solere; sese tamen ab illis dissentientem pro magno senectutis bono habere hoc, quod ea afferat animi tranquillitatem et liberationem a cupiditatibus, ac praeterea in ea esse sententia, ut plane sibi persuaserit eum demum, qui nullius sibi iniuriae conscius mente integra atque sancta utatur, etiam laetam ac tranquillam acturum esse senectutem; qui autem iniuste vixerit, eum multis saepe animi angoribus propter futura discruciari. Itaque unicuique, imprimisque etiam diviti et opulento homini, id esse agendum, ut ne prudens alios decipiat aut aliquid vel diis vel hominibus debeat; nam ita demum futurum esse, ut bono fidentique animo aliquando ad inferos discedat. P. 328. E—331. B. — Haec igitur Cephalus; quae quorsum pertineant, iam antea significavimus. Iam vero Socrates, quoniam ille iustitiae et iniustitiae mentionem fecit, continuo inde arripit occasionem de huius virtutis vi et natura disserendi subtilius. Quod quidem ita fit, ut iustitia abducta quasi a nativo probi hominis sensu, vitae honestae consuetudine nutrito et roborato, deinde in dialecticae subtilitatis examen vocetur et ad scientiae legem exigatur. Quae quidem disputationis pars quoniam eo pertinet, ut vel pravae atque instabiles de iustitiae vi et natura opiniones refellantur vel etiam perniciosa de iustitiae et iniustitiae dignitate iudicia examinentur atque redarguantur, more plane Socratico tractatur, qualem fere novimus regnare in iis dialogis Platonis, quos in Pro-

legomenis universis philosophi operibus praemissis Socraticos nuncupavimus, Hippia, Charmide, Lyside, Lachete, Protagora, aliis. Etenim hic quoque refellit Socrates argute et subtiliter sententias eorum, quibuscum deinceps colloquitur, eaque ratione id efficit, ut denique de ipsa vi et natura iustitiae nihil effectum, sed illud unum tantum disputatum esse videatur, iustitia sitne pravitas et inscientia, an sapientia et virtus, ita tamen, ut vi iustitiae non explorata ne de hac quidem re quidquam certi indagatum videatur (v. p. 354. A—C.). Quanquam quae isto modo disputantur, ea neutiquam eo tantum valent, ut vulgarium opinionum levitas arguatur, quae in eo est perspicua, quod fere in singulis rebus atque sensibus subiectis contineantur neque ad communium notionum vel idearum legem atque normam comparatae sunt, verum etiam aliorsum spectant. Nam primum quidem simul tecte significatur, quibusnam signis atque indiciis externa iustitiae species sese in vita communi tanquam conspiciendam praebeat, licet id non sentiant homines praeiudicatis opinionibus occupati. Deinde isto modo etiam quasi praevia quadam institutione ad percipiendam speciem et imaginem perfectae iustitiae aeterna quadem lege morali in universa hominum vita tum privata singulorum, tum communi omnium civium expressae rite praeparamur, praesertim quum gradatim ad altiora educamur, usque dum ad summum perventum sit. Accedit ad haec, quod ex his ipsis etiam perfectae iustitiae ratio atque vis plurimum lucis nanciscitur, quandoquidem ex incertarum opinionum et pravorum turpiumque iudiciorum vel descriptione vel exploratione atque diiudicatione fieri non potest quin simul clarius elucescat, quid de iustitiae perfectione et consummatione existimandum sit. Contraria enim constat optime illustrari contrariis. Itaque nos quidem nunquam mirati sumus, quod haec omnia via et ratione Socratica nec sine vulgarium opinionum urbana irrisone explicata sunt eo quidem modo, ut ordine deinceps quinque disputatorum sententiae in disceptationem vocentur, Cephali, Polemarchi, Trasymachi, et eorum, qui secundo libro ineunte Thrasymachi sententiam defendentes inducuntur, Glauconis atque Adimanti, quandoquidem pertinet haec disputationis ratio usque ad Libr. II. p. 367. D. Etenim conficiunt ista omnia tanquam necessariam quandam

universi operis praefationem, quae si desideraretur, reliquum opus quorsum spectaret aut qua de caussa esset conditum, vix suspicari, nedum plane intelligere, liceret, ut nullo pacto assentiamur C. Fr. Hermanno, qui Histor. Phil. Plat. Vol. I. p. 538. sqq. hunc Politiae librum vel propter Socraticam disserendi rationem in eo regnantem vel etiam propter singularem consilii in eo elucentis conditionem censuit non alio tempore potuisse a Platone litteris consignari quam iuvenili aetate ideoque eum postea demum reliquis libris praefixum esse arbitratus est. Cohaeret enim haec pars operis cum reliquo corpore arctissime manifestoque tum demum litteris exarata est, quum philosophus iam omne disputationis in Politia instituendae argumentum mente et animo suo complexus esset. Cuius rei iuvabit deinceps etiam singula quaedam demonstravisse indicia. Quod autem philosophus ad explorandas opiniones minus certas atque stabiles neque ad rationis scientiam exactas contentiosam illam disputandi rationem adhibuit, quae non tam in docendo et instituendo quam in refellendo et castigando versatur, et inde a libro II. p. 367. E. demum transiit ad illud genus disputandi, quo legentes de iustitiae magnitudine et dignitate graviter pleneque edocentur, fecit hoc rebus ipsis plane convenienter neque ea in re ab usitato more ullo modo recessit, quandoquidem etiam in Symposio, Phaedro, Philebo, simili utriusque disserendi generis temperamento usus esse reperitur. Nempe alterius ope tanquam aream sibi perpurgavit, in qua doctrinae aedificium exstruendum esset; alterius auxilio ipsum doctrinae aedificium condidit ac perfecit, quod extruere animum induxisset. Verum haec quidem tanquam per occasionem, quo facilius huius libri argumentum intelligatur rectiusque aestimetur. Revertimur nunc ad disputationis summam, quam paucis designare constituimus. Audita igitur Cephali senis sententia Socrates notionem iustitiae subtilius exploraturus, continuo ex eo sciscitatur, iustitia num simpliciter in hoc uno contineri putanda sit, ut et verum semper dicamus et reddamus, quae aliis debeamus (p. 331. C.). Ostendit autem eam sententiam sibi ideo minus probari, quoniam nonnunquam accidere possit, ut minime iustum videri debeat veritatem profiteri ac debitum vel depositum reddere. P. 331. B—D. Ibi vero senex sacrorum procurandorum gratia

repente discedit atque sermonem Polemarcho filio tradit, quem ex Phaedro p. 257. B. constat a philosophiae studiis non fuisse alienum. Enimvero scite et eleganter grandaevus senex, postquam vitam sanctamque mentem suam declaravit, proposita iustitiae descriptione statim in principio subtilioris disputationis dimittitur, quia et vitae usus, unde depromsit suam sententiam, peritior est quam scientiae, neque viribus par diuturniori disputationi. Quamobrem ne ibi quidem rursus in scenam prodit, ubi Socrates grandem universae iustitiae picturam atque imaginem subliniore disputatione exquirere instituit. Itaque Polemarchus sermone suscepto superiorem definitionem iustitiae paullulum immutatam ita proponit, ut simul ad Simonidis Cei, poetae sophistis tum eximie probati, auctoritatem provocet. Vult enim iustitiam in eo positam esse, ut cuique debitum reddamus, quod idem fere Cephalus senserat. Verum Socrates hanc negat fuisse Simonidis mentem, ut etiam vesanis debitum restituendum esse iudicaverit. Qua sententia comprobata Polemarchus, superiore iudicio retractato, Simonidem ita sensisse arbitratur, ut amicos amicis putaverit bonum facere debere, inimicis malum; itaque secundum illum iustum esse id, quod cuique conveniat (*τὸ προςῆκον*) reddere. P. 331. D. — 332. C. Etenim *τὸ ὀφειλόμενον*, debitum, ipsum intellexisse videri nihil aliud quam *τὸ προςῆκον*, quod cuique conveniat. Ibi vero Socrates callidissime premens notionem *τοῦ προςήκοντος* contra disputat fere hunc in modum. Ars medica, inquit, ut convenientia (*προςήκοντα*) adhibet medicamenta, edulenta, potulenta, et quidem corpori. Ars coquinaria porro ut convenientia comparat quae iucundum saporem efficiant, idque cibis ita facit. Iam vero secundum sententiam modo a te explicatam iustitia affert amicis utilitatem, inimicis autem damnum, siquidem iustum in eo cernitur, ut amicis bene, inimicis male faciamus. Quaeritur autem, ubinam et quando iustitia hocce munere suo fungi existimanda sit. Et medicus quidem aegrotantibus et gubernator navigantibus amicis et inimicis bene aut male faciet. Igitur etiam certam quandam conditionem indicandam esse ait, qua iustitia inimicis male, amicis bene faciat. Respondet ad haec Polemarchus iustum amicis et inimicis nocere posse vel prodesse in impugnando atque propugnando.

Ex quo captiose Socrates concludit ista quidem conditione hominem iustum pacis tempore plane fore supervacaneum et inutilem, quemadmodum etiam medicus non aegrotantibus et gubernator non navigantibus inutilis sit. Negat tamen hoc Polemarchus, qui iustitiam etiam in pace utilem esse vult, quippe quae pertineat etiam ad commercia, ad pacta et conventa, imprimisque ad servandas pecunias, quae aliis depositae credantur. Sed hoc ipso Socrates rursus ad reprehendendam istam definitionem abutitur. Colligit enim inde, isto pacto iustitiam utilem quidem fore, sed utilem ad res inutiles ideoque nullius pretii. Id quod hac argumentatione efficit. Iustus igitur, inquit, servat et custodit depositas pecunias. Depositae autem sunt pecuniae, quando nihil prosunt et otiosae iacent. Ergo qui rem quampiam depositam servat, is facit aliquid, quod nullius usus est. Iam vero iustus servat deposita. Itaque utilis est in eo, quod est inutile. Id quod etiam de ipsa iustitia ita iudicari debebit. P. 332. C—333. E. — Sed his ita conclusis deinde etiam progreditur aliquanto longius, quandoquidem etiam efficit iustitiam esse furacem atque callidam fraudis ministram. Iustus, inquit, secundum ea, quae modo disputata sunt, ille dicendus est, qui idoneus est ad aliquid servandum vel custodiendum. Est autem is, qui in pugna vel lucta feriendo et pulsando plurimum valet, etiam in cavendo ac declinando maxime sollers atque validus. Porro qui morbum potest maxime cavere ac declinare, is eum etiam facillime poterit aliis clam inferre atque iniicere. Atque similis est ratio etiam ducis exercitus. Nam qui optimus censetur dux et imperator, is etiam consilia et actiones hostium optime observabit et tanquam furabitur clandestina eorum consilia antevertens. Omnino igitur is, qui optimus est alicuius rei custos ac tutor, idem etiam ad eandem accommodatissimus fur habebitur. Ex quo consequens est peritum rei servandae et custodiendae etiam ad eandem furandam maxime esse idoneum. Hinc autem efficitur iustum esse item peritum furem. Videtur igitur iustitia iudice Simonide, Homero non dissentiente, furandi quaedam ars esse, quae quidem commodis amicorum et incommodis inimicorum accommodata sit. P. 333. E—334. B. — His vero conclusiunculis posteaquam Socrates effecit iustitiam, ubi illo modo definiatur, in

rerum usu esse inutilem, et si utilis sit, ad inutilia utilem videri, ideoque non multo studio esse dignam atque adeo evadere callidam furandi administram; Polemarchus, etsi animo adeo iam est perturbatus, ut, quid ad haec respondeat, plane non habeat, tamen aliam sibi nunc probari iustitiae definitionem asseverat. Iustum enim videri ait nihil esse aliud nisi amicis prodesse et inimicis nocere. Cui tamen sententiae Socrates rursus adversatur callidissime. Disputat enim haec fere contra. Amicos, inquit, semper bonos esse volumus, inimicos malos putamus. Sed homines inani rerum specie decepti saepenumero bonos pro malis ac vicissim malos pro bonis habent. Quod si ita accidit, certe iustitia etiam exigit atque postulat, ut malis prosimus, bonis noceamus. Boni autem sunt iidem atque iusti. Ex quo efficitur, ut iustitiae caussa iustis atque iis, qui nihil quidquam iniusti faciunt, male faciendum sit. Atque reiicit hanc sententiam etiam ipse Polemarchus, qui Socrati haec ita disputanti ultro concedit. P. 333. E—334. D. — Nihilominus autem Socrates ex illius mente ac sententia sumit atque ponit iustum esse iniustos laedere, iustos autem adiuvare. Quam sententiam Polemarchus ipse ita comprobat, ut eam superiore dicat esse praestabiliorem. Tum vero Socrates eam item impugnare instituit. Ita vero, inquit, necessario eveniet, ut saepe amicis male faciamus, inimicis contra prosimus, propterea quod, sicuti modo vidimus, hominum iudicium de aliorum probitate atque improbitate admodum lubricum est atque fallax. Quocirca isto pacto plane contrarium statuemus atque Simonides, ad cuius auctoritatem provocavimus. P. 334. D. E. Quo intellecto Polemarchus formulam superiorem nonnihil mutandam censet; non enim amicum simpliciter dicendum esse, qui videatur probus, sed potius eum, qui probus et sit et videatur; qui autem videatur quidem neque tamen sit, eum videri sed non esse amicum, atque idem etiam de inimico statui oportere. Ad quae Socrates continuo respondet haec. Ergo amicus, inquit, secundum hanc tuam definitionem bonus erit, inimicus autem improbus. Sed age, adiiciamus illi sententiae etiam aliud supplementum, quo opus videtur. Nam quum antea dixerimus iustum esse amico bene facere et inimico male, nunc formulam hunc in modum expleamus, ut iustum dicamus esse amico, qui b o n u s

sit, bene facere, inimicum autem, qui malus sit, laedere. Quibus ita positis Socrates porro sic argumentatur. Est ergo, inquit, iusti viri laedere quemlibet improbum et inimicum. Laesi vero deteriores evadunt fiuntque ideo etiam ad virtutem humanam imbecilliores. Atque ipsa iustitia quoque virtus humana est. Ergo laesi homines necesse est iniustiores exsistant. Iam vero qui artem aliquam tenent, ii certe non possunt eiusdem artis usu artis expertes fieri. Itaque nec iusti poterunt per iustitiam fieri iniusti, quem ad modum omnino fieri non potest, ut boni ipsa virtute in malos mutentur. Iustus autem bonus est. Ergo non est iusti quemquam laedere, neque amicum neque quemquam alium, sed potius iniusti. Si quis igitur censet debita cuique reddere iustum esse, ideoque a viro iusto inimicis damnum, amicis commodum et utilitatem comparari oportere, certe ille non est sapiens, quandoquidem non recte vereque iudicat. Quae quidem omnia vere ita statui, Polemarchus ultro largitur, qui virum tantummodo superbum atque ferocem ita statuere et iudicare posse facile concedit. P. 334. D—336 A.

Et hactenus quidem Socrates adversus Polemarchum, in cuius locum dehinc succedit Thrasymachus, sermonem ulterius profligaturus. Iuvabit vero hic paullisper substitisse breviterque disquisivisse, quorsum universa haec disputatio denique tendat et quid habeat propositum. Quod tamen ita facturi sumus, ut misso singularum argumentationum et conclusionum examine universe tantum exponamus, quaenam sit nostra de ea re sententia. Videmur autem minime a recto aberrare Platonem hic id spectavisse existimantes, ut cognitionem iustitiae vulgarem doceatur admodum vagam et instabilem esse, utpote ex mero vitae usu rerumque experientia, non ex aeterna ipsius specie atque idea, repetitam, neque vero dialecticam a sophistis eorumque discipulis usurpatam ad eam firmandam augendamque valere, quippe quae et ipsa in singulis rerum formis atque visis haereat, ad communes rerum notiones nunquam escendat, ita ut ne ea quidem iustitiae vestigia, quae in vita communi tanquam expressa cernantur, recte intelligere atque iudicare doceat. Etenim iustitiam plerique omnes volebant in eo esse positam, ut suum cuique tribueretur, nihil alteri detraheretur aut deberetur; quan-

quam id ipsum quomodo accipiendum esset, non uno modo statuebant. Ea vero iustitiae notio, quoniam fuit tanquam arrepta extrinsecus, Platoni visa est admodum incerta et opinationis fluctuationi vehementer obnoxia. Ipse enim omne iudicium veritatemque ipsam abductam ab opinionibus et a sensibus cogitationis ipsius atque mentis esse voluit. Quocirca toto hoc loco dum id agitur, ut nec sensum communem vel opinionem (δόξαν) nec vulgarem artem dialecticam, quae ope rationis Socraticae faceta et urbana imitatione deluditur, ad intelligendam cognoscendamque vim iustitiae satis posse doceatur, simul etiam vulgares huius virtutis notiones tanquam signis quibusdam ipsius atque argumentis produntur. Quod tamen ita fit, ut, quoniam eae opinationis inconstantiae sunt obnoxiae, omnia in varias versentur partes nihilque certi de vi et natura iustitiae decernatur. Nimirum isto modo philosophus artificio sanequam admirabili perfectae iustitiae ideae, qua omnis vitae humanae quum singulorum tum universorum perfectionem et absolutionem niti demonstrare constituiset, statim hic in ipso operis introitu e regione posuit vagam et instabilem iustitiae notionem merae opinationi acceptam, ac simul etiam dialecticae cum ea coniunctae iustam dignationem impertiit. Ex quibus omnibus utique perspicuum fit, quonam vinculo haec omnia cum universo Politiae opere contineantur. Est enim eorum prorsus eadem ratio, quae est orationum de amore vulgari in Phaedro et in Symposio habitarum, quae certe non aliorsum pertinent nisi eo, ut inde quam clarissime intelligatur, quantum amatoria sapientia, quae ex rerum usu et opinione ducatur, ab illa distet, quae mentem et rationem atque divinarum rerum cognitionem fontem ac principium habeat, et quantopere illa mentis sine idearum vel communium notionum conscientia acute et captiose argumentantis fraudibus subiecta sit utpote ipsa natura sua certae rationis expers. Quanquam tenendum est diligentissime pertinere disputationem cum Polemarcho institutam ad unam maxime iustitiae cognitionem, non item ad eius actionem atque usum. Id quod clare indicat etiam Socrates infra p. 354. B. ubi haec accurate discernuntur. Verum satis de his. Accedamus iam ad proxima, quibus quid sit propositum, postmodo disquiretur. — Posteaquam igitur diutius ultro citroque de insti-

tiae notione disputatum est et nihil tamen confectum, labefactatis Polemarchi definitionibus omnibus, repente Thrasymachus Chalcedonius, rhetor sophisticus, homo vehemens ac turbulentus, tantum non in medium prosilit, graviterque in Socratem invehitur, quod nihil nisi subtiles nugas agat aliorumque iudicia callide ac dolose pervertat. Is vero quid sibi de iustitia videatur libere et aperte dicere instituit explosa etiam Socratis ironia et modo disputandi arroganter praescripto. Cui Socrates simulata more suo inscientia, admodum ironice: At quo tandem modo, inquit, aliquis respondere tibi poterit, qui scientiam neque habeat neque profiteatur, praesertim a tali tantoque viro prohibitus, quominus ea, quae ipse sentiat, aperte proloquatur? Itaque te potius dicere aequum est, quid de re controversa existimes. Tu enim scire profiteris atque dicendi facultate polles. Quamobrem mihi aliquando morem gere neve Glauconem ceterosque, qui hic praesentes adsunt, recta edocere dedigneris. Socratis vero precibus etiam Glauco et ceteri continuo suas adiungunt. Quocirca ille quasi invitus ac disputandi cupiditate male celata tandem ad orandum aggreditur. P. 336. A—338. A. — Contendit vero iustum nihil aliud esse, quam quod potentiori sit utile. Quippe proficiscitur homo a nobilissimo sophistarum placito, quo distinguebant inter id, quod secundum naturam iustum esset, atque illud, quod secundum leges et instituta hominum iustum haberetur. De quo placito disputat Callicles in Gorgia p. 483. C. sqq. et Atheniensis in Legg. Libr. X. p. 889. A. sqq. coll. Theaet. p. 172. B. Protag. p. 323. sqq. 329. D. sqq. 337. D. Nimirum hoc discrimine constituto iustum illi volebant non natura, sed tantummodo lege et opinione niti. Hinc igitur profectus Thrasymachus suam de iustitia sententiam informavit. Quam quidem deinceps etiam accuratius declarat, eam ad civilium rerum referens rationes. Civitatum, inquit, aliae a tyrannis, aliae a populo, aliae ab optimatibus reguntur. Sed quicunque demum principatum tenent, ii certe semper in iusto constituendo sua commoda suasque utilitates spectant. Quamobrem populus fert leges populares, tyrannus tyrannicas, alii alias. Omnes autem statuunt id ipsum iustum esse, quod publice sit sancitum sibique expediat. Quamobrem etiam qui illud migrant atque violant,

poenis ac suppliciis coercentur tanquam iniuste agentes. Itaque in omnibus civitatibus sane unum idemque iustum est, nimirum illud, quod conducit imperantium commodis et utilitatibus, ita ut, recte subductis rationibus, ubique idem semper iustum sit, quod utile est potentioribus. P. 338. A—339. A. — Verum eam rationem Socrates veram rectamque esse negat. Monet enim potentes utique esse errori obnoxios ideoque fieri interdum posse, ut tanquam iustum id constituatur, quod potentioribus sit inutile, siquidem iustitia necessario hoc exigat, ut imbecilliores semper faciant id, quod potentiores imperent. Itaque consequens esse, ut iustum sit non modo id facere, quod potentiori sit conducibile, sed etiam contrarium. P. 339. B—340. C. — Sed negat Thrasymachus, potentiorem ac superiorem quemqnam, dummodo sit revera superior in suo genere, unquam errare posse, aut eum, qui erret, recte superiorem posse appellari, perfectum scilicet animo informans principem commodorum suorum studiosum, quo nihil cogitari possit excellentius. Quo loco apertum est Platoni iam ob oculos versatum esse perfectum illum civitatis principem et rectorem iustitiae amantem, quaestuoso isti et lucripetae oppositum et contrarium, ut hic quoque appareat, primum hunc Politiae librum non alio tempore esse compositum, quam quo philosophus iam universi operis materiam rationemque animo suo comprehenderat. Verum enim vero acutissime Socrates sententiam Thrasymachi impugnare instituit. Is enim deinceps demonstrat, in quacunque arte eum, qui ipsam exerceat, non suum ipsius commodum, sed potius eius, ad quem illa adhibeatur, utilitatem expetere, ideoque etiam illius eandem esse debere rationem, qui in civitate principatum teneat. Ex quo effici arbitratur, ut nemo imperans, quatenus imperet, id quod sibi sit conducibile (ξυμφέρον) spectare soleat. P. 340. C—342. E. — Sed graviter hic Thrasymachus contendit falso ita statui, Socratem etiam stoliditatis insimulans. Nam sicuti pastor veso pascat vel pinguefaciat non ovium gratia, sed suae ipsius vel domini utilitatis caussa, ita etiam principem civitatis vel potentiorem in exercendo imperio non civibus, sed sibimet ipsi consulere. Itaque id, quod iustum sit, revera bonum esse alienum, quod non ipsi possidenti, sed potius alii, hoc est potentiori, emolumentum afferat, obedienti autem atque subdito

detrimentum importet. Iniustitiam contra hominibus vere stultis iisdemque iustis imperare, et qui imperanti praestent obsequium, eos facere quod huic utile sit eumque beatum faciat sua ipsorum neglecta beatitate. P. 343. A—C. — Itaque Thrasymachus dehinc longa ac diserta oratione iniustitiam maximis laudibus celebrat, quippe quae, dummodo omnibus numeris absoluta sit, qualis in tyranno conspiciatur (p. 344. A—C.) multo sapientior sit, validior, beatior denique quam iustitia. Qui locus, ut hoc per occasionem moneamus, item eo est memorabilis, quod philosophus, quum ista scripsit, aperte iam in mente habuit illa, quae libro octavo p. 562. A. sqq. et libro decimo de vita tyranni disputavit, ut hinc quoque confutetur sententia de primo libro Reipublicae a Platone adolescente scripto ac postea demum universo operi adglutinato. Nimirum iustum sophista censet potentiori esse conducibile; iniustum autem vult sibi ipsi prodesse. Itaque iustitiam vocat admodum generosam stultitiam; iniustitiam autem ut insignem prudentiam celebrat, quam qui possint exercere plenam et perfectam, ita ut totas civitates sibi subiiciant, eos vere esse prudentes ac bonos, ut adeo iniusti (*οἱ ἄδικοι*) sapientes atque boni (*φρόνιμοι καὶ ἀγαθοί*) habendi sint. P. 343. C—345. B. — Huic vero tam gravi et vehementi hominis orationi Socrates prudentissimo consilio nihil aliud opponit nisi disserendi subtilitatem atque gravitatem ab ira et cupiditate alienam. Nam quum ille absoluta oratione copiosissima, quasi opere bene peracto, iam discessum paravisset, sed precibus praesentium esset retentus, Socrates eum cohortatur, ut sententiae suae accuratius etiam reddat rationem, quandoquidem de ea re agatur, quae ad omnem vivendi felicitatem longe sit gravissima. P. 344. A. B. — Fatetur autem aperte se quidem minime iam in eam sententiam esse perductum, ut iniustitiam iustitia utiliorem et fructuosiorem esse existimet, quantumvis ea maxima utatur iniuste faciendi licentia et opportunitate. Quod etsi fastuosus sophista molestissime fert, tamen ipse minime impeditur, quominus contra eum disputare instituat. Et primum quidem acute docet ipsius imperii naturam et rationem, dummodo recte informetur, neutiquam eam esse, ut illud ad propriorum commodorum et utilitatum studium comparatum esse statuere liceat. De qua re hunc fere

in modum verba facit. Non recte, inquit, o bone, antea iudicavisti, pastores, quatenus pastores sint, non gregum suorum, sed sua et aliorum commoda et utilitates curare, siquidem pastoralis scientia per se spectata nihil aliud habet propositum, quam id ipsum, ad quod est instituta. Atque eadem plane etiam aliarum artium ratio est, in quibus nulla reperitur, quae id quod sibi utile sit propositum habeat; quaelibet potius id agit et comparat, quod alii cuipiam prosit, ita ut si eae aliquam nanciscantur mercedem, eam non sua vi et potestate accipiant, sed extrinsecus accedente arte mercenaria lucrentur. Atque hoc etiam de arte imperandi rectissime ita iudicari, etiam ipse rerum usus docet. Nam nemo fere ultro ac sponte imperandi officio ac munere fungi solet. Omnes operae suae mercedem postulant, quippe quum ex ipsa imperii administratione nullam utilitatem ad se redundare existiment. Boni autem et sapientes viri, quoniam honoris et pecuniae aviditatem probro esse putant, ne volunt quidem propter honorem et pecuniam imperare atque mercenarii esse; sed ita tantum imperia accipiunt, si ipsis eo nomine necessitas vel poena sit imposita; est autem maxima poena haec, regi a peioribus, si ipse regere nolueris. Aggrediuntur igitur illi ad imperandum non tanquam ad bonum aliquod neque ut voluptatibus se daturi, sed ut ad necessarium negotium, quod non possint se melioribus aut sui similibus committere. Alioquin enim si eveniret civitatem aliquam ex optimis viris constare, magnopere esset dubitandum, an certamen inter ipsos esset oriturum de non accipiendo magistratu, sicuti nunc de accipiendo contenditur; quo tempore sane clarissime esset appariturum eum, qui vere sit princeps vel magistratus, non ea lege a natura formatum esse, ut proprium atque suum commodum quaerat, sed potius eorum utilitatibus prospiciat, qui ipsius imperio subiecti sint. Itaque nequaquam concedendum est Thrasymacho iustum esse id, quod potentiori conducat: quanquam de his etiam posthac videbimus. P. 345. C—347. E. — Haec igitur Socrates, quo redarguatur sententia Thrasymachi iustum illud esse rati, quod superiori sit utile. In quo loco animadversione dignum est, quod postremo p. 347. E. verbis *ἀλλὰ τοῦτο μὲν δὴ καὶ εἰσαῦθις σκεψώμεθα* legentes admonentur, de his rebus etiam alibi disputatum iri. Nimirum

disputavit sane philosophus de vera arte civili a quaestus turpitudine et utilitatis studio alieniore etiam postea, imprimis libro septimo Reipublicae, ubi p. 519. B—521. B. elegantissime docetur, quando et qua rerum conditione viri sapientes ad rempublicam accedere debeant. Quocirca non videmur a recto aberrare hic quoque suspicantes philosophum, quo tempore haec litteris mandavit, iam illa ipsa mente et animo comprehensa tenuisse, quae posterioribus libris de his rebus commentatus est. Sed haec quoque velut in transcursu annotasse satis erit. Pergimus ad reliquam partem libri enarrandam. Posteaquam igitur demonstratum est falsum esse Thrasymachum, qui iustum in eo positum esse putaverit, quod potentioribus in civitate expediat, quandoquidem regendi et gubernandi ratio ac disciplina quaestum faciat nullum et proprium commodum et emolumentum nequaquam propositum habeat; Socrates deinceps ad ea refellenda aggreditur, quae a sophista ad demonstrandam iniustitiae praestantiam in medium allata sunt. Itaque primum quidem negat iniustitiam loco virtutis ac sapientiae (ἐν ἀρετῆς καὶ σοφίας μέρει p. 348. E.) haberi posse. Id quod stupenti Thrasymacho hac fere argumentatione probat, unde eluceat iustum semper esse bonum ac sapientem, iniustum autem insipientem ac malum. Tuo iudicio, inquit, o Thrasymache, qui iniustus est, prudens item est atque bonus, iustus autem neutrum. Itaque iniustus etiam similis est prudentis ac boni, ut omnino talis sit, qualis hic est. Iam vero vir musicus lyram temperans in remissione et intentione fidium non id agit, ut virum musicum antevertat atque illo plus assequatur, sed musices ignarum superare studet. Ac pariter versantur etiam medici atque alii. Id ipsum vero in universum etiam de omni artifice et arte dicendum est. Nullus enim artifex in ulla arte reperitur, qui velit vel in dicendo vel in operando plus habere, quam habeat alius artifex eiusdem artis peritus; sed quilibet perfectus artifex quoniam ex lege artis agit, contentus est, si eas consequatur virtutes, quae simili artifici ad consequendam perfectionis laudem conveniunt; contra artis imperitus, in quacunque demum arte versatur, et similem et dissimilem tam peritum quam imperitum superare conatur. Quum vero peritus artis sit, sapiens, et sapiens idem bonus, certe vir bonus et sapiens isimili

quidem nolit plus habere (πλεονεκτεῖν), superare autem eum velit, qui sui sit dissimilis; contra imperitus quum sit insipiens atque malus, insipiens iste atque malus tum similem tum dissimilem superare cupiat. Ex quo consequitur, ut iniustus, quoniam et scientem et inscientem superare connititur, pro insipiente et malo, iustus autem, quoniam uno insciente plus adipisci studet, pro sapiente et bono habendus sit. P. 347. E—350. C. — Haec igitur Socrates, ut iniustitiam laude virtutis et sapientiae privet, iustitiam eadem ornet. Quae quidem omnia Thrasymachus, utpote vehemens magis et contentiosus quam acutus et subtilis disputator, non sine aegrimonia quadam atque pudore (p. 350. D.) concedere coactus est. Quo facto Socrates continuo etiam id agit, ut iniustitiam doceat imbecillam et infelicem esse, iustitiam autem concordia validam et cum felicitate coniunctam. Quam utramque rem hoc fere modo persequitur. Dictum est, inquit (p. 351. A.), et potentiorem et validiorem esse iniustitiam iustitia. Atqui iustum modo vidimus sapientem esse atque bonum. Sapientia autem longe est validior et potentior quam inscitia et insipientia. Ex quo consequitur, ut iustitia iniustitiae vi et potentia sua longissime antecellat. De qua quidem re tanto minus dubitari licebit, quod iniustitia iniuriae, rixae, contentiones, dissidia atque odia efficiuntur, quibus potentia evertitur; per iustitiam autem conciliatur et firmatur animorum consensio atque concordia, qua una constat opum magnitudinem et potentiam effici, augeri, firmari. Accedit ad haec, quod etiam dii iusti sunt amantes, iniusti autem inimici, ut et ipsi iustitiae opitulentur, iniustitiae adversentur. Itaque omnino ita statuendum est, ut iustitiam vi et potentia sua iniustitiae longissime antecellere existimandum sit. P. 350. D—352. C. — Restat igitur hoc unum, ut quaerendum sit, num iusti etiam melius vivant ac beatiores sint quam iniusti. Quod certe ita esse largiendum est. Iustitia enim quum sit virtus, quumque nihil non sua instructum virtute aptius fiat ad peragenda ea, quae ipsius naturae conveniunt, tum ne animus quidem potest sine virtute, ideoque nec sine iustitia, suo defungi munere. In quo quum posita sit ipsius felicitas, ita ut animus virtute sua destitutus malus fiat, consequens est, ut iustitia ad vitam beatam

plus valeat quam iniustitia adeoque ad eam plane sit necessaria. P. 352. D—354. A. — His vero expositis Socrates, quem Thrasymachus hisce sermonum dapibus in festis Bendidiis prae aegrimonia bene frui iubet, in tanta disputandi materia ait sibi idem accidisse, quod in epulis hominibus gulosis accidere soleat, ut singula quasi fercula sermonis praeripuerit, coenae caput neglexerit, quandoquidem, antequam quid iustitia esset exploraretur, quaesiverit potius, num esset scientia ac sapientia et virtus quidque haberet commodi et utilitatis. Nimirum isto modo significat nec de iustitiae vi et natura nec de eius praestantia et utilitate quidquam esse certo definitum. Unde sic institutum est, ut ista omnia aliis demum Reipublicae locis lucem suam accipiant. P. 354. A—C.

Atque haec quidem disputatio Socratis ac Thrasymachi est. Quae ubi quaerimus quorsum spectare existimanda sit, idem fere iudicandum est, quod supra iudicavimus de disputatione cum Polemarcho instituta. Quanquam ibi spectatur potius ad cognitionem iustitiae, quum hic maxime ad eiusdem actionem et utilitatem respiciatur. Etenim luculenta sane disputatione demonstratur, quam incertae, quam fluxae, quam instabiles, quam perniciosae denique sint eorum opiniones, qui sophistarum instar iustitiam ad utilitatem referant. Quod quidem eo modo peragitur, ut quum ipsarum illarum opinionum levitas, tum sophistica argumentandi vanitas in clariore luce ponatur atque una eademque opera etiam verae rationis tanquam seminibus sparsis ostendatur, quantum iustitia iniustitiae virtute ac praestantia sua antecellat. Quod quidem nemo est quin videat quam fuerit necessarium, priusquam ad perfectae iustitiae speciem et imaginem adumbrandam accederetur.

Cap. I. *Κατέβην χθὲς εἰς Πειραιᾶ μετὰ Γλαύκωνος τοῦ Ἀρίστωνος προςευξόμενός τε τῇ θεῷ καὶ ἅμα τὴν ἑορτὴν βουλόμενος θεάσασθαι, τίνα τρόπον ποιήσουσιν, ἅτε νῦν πρῶτον ἄγοντες. καλὴ μὲν οὖν μοι καὶ ἡ τῶν ἐπιχωρίων πομπὴ ἔδοξεν εἶναι, οὐ* 327

Cap. I. P. 327. A. *οὐ μέντοι ἧττον*] Sic *A Θ Ξ Φ* q t v r Vindd. alii. Male vulgo *ἥττων*, quod iam Muretus corrigendum vidit.

Cap. I. P. 327. *Κατέβην χθὲς εἰς Π.*] „Tota haec disputatio habita fingitur in Piraeeo in aedibus Cephali. Primum igitur Plato Socratem exponentem facit, qua causa adductus in Piraeeum venerit. Narrat autem haec Socrates Timaeo, Critiae, Hermocrati et quarto cuidam, cuius nomen ignoratur, ut constat ex principio Timaei.“ Muretus. — Divinam huius exordii simplicitatem iam veteres multum celebrarunt. Inventum illud esse post Platonis mortem in eius tabulis varie mutatum, verbis alio atque alio ordine collocatis, memoriae tradiderunt Euphorio et Panaetius ap. Diogen. Laërt. III. 37. coll. Dionys. de Comp. Verb. c 25. Vol. V. p. 209. ed. Reisk. = p. 406 sq. ed. Schaefer. Quintil. Institt. Or. VIII. 6. Muret. Varr. Lectt. IX. 5. XVIII. 8. — Glauco et Adimantus, num sint Aristonis et Perictionis filii, fratres Platonis, anceps est quaestio, de qua in Prolegg. disputavimus.

προσευξ. τῇ θεῷ] Perperam scholiastes aliique Pallada intelligunt, in cuius honorem constat Panathenaea celebrata esse. Imo Bendin deam intelligit, cuius festa *Βενδίδια* tum primum e Thracia Athenas allata erant. Celebrabantur autem Bendidia, teste Proclo in Timaeum p. 9. v. 27, vicesimo die mensis Thargelionis in Piraeeo, biduo ante quam agerentur minora Panathenaea, in honorem Liberae sive Dianae, quam Thracum lingua Bendin dictam esse volunt; v. Ruhnken. ad Timaei Glossar. p. 62 et quos laudavit, Creuzer. Symbol. T. II p. 129 seqq. Bergk. Attic. Comoed. Rell. p. 76 sqq. qui sacra Bendidia putat circiter Olymp. 84. 1. = a. 444. a. Chr. n. Athenis recepta esse, vel Olymp. 83. 1. ut p. 81. statuit.

καὶ ἡ τῶν ἐπιχωρίων π.] *Πέμπειν* et *πομπή* de sacra pompa et sollemni comitatu verba propria; v. Spanhem. ad Callim. Hymn. in Del. v. 279. Duker. ad Thuc. VI. 56. Vocula *καί* refertur ad proxima *οὐ μέντοι ἧττον κ. τ. λ.*, in quibus *πρέπειν* est decere, pulcritudine et decore conspicuum esse, quem verbi usum exemplis illustrarunt Musgrav.

μέντοι ἧττον ἐφαίνετο πρέπειν ἣν οἱ Θρᾷκες ἔπεμπον.
B προσευξάμενοι δὲ καὶ θεωρήσαντες ἀπῆμεν πρὸς τὸ ἄστυ. κατιδὼν οὖν πόῤῥωθεν ἡμᾶς οἴκαδε ὡρμημένους Πολέμαρχος ὁ Κεφάλου ἐκέλευσε δραμόντα τὸν παῖδα περιμεῖναί ἑ κελεῦσαι. καί μου ὄπισθεν ὁ παῖς λαβόμενος τοῦ ἱματίου, Κελεύει ὑμᾶς, ἔφη, Πολέμαρχος περιμεῖναι. Καὶ ἐγὼ μετεστράφην τε καὶ ἠρόμην, ὅπου αὐτὸς εἴη. Οὗτος, ἔφη, ὄπισθεν προσέρχεται· ἀλλὰ περιμένετε. Ἀλλὰ περιμενοῦμεν, ἦ δ' ὃς ὁ Γλαύ-
C κων. Καὶ ὀλίγῳ ὕστερον ὅ τε Πολέμαρχος ἧκε καὶ Ἀδείμαντος ὁ τοῦ Γλαύκωνος ἀδελφὸς καὶ Νικήρατος

C. *ὡς ἀπὸ τῆς πομπῆς*] *ὡς* om. II D K B. male. Mox *ὡς ἀπιόντες πρὸς τὸ ἄστυ ὡρμῆσθαι* t v ά. et *ἔφη τούτων* k v c x. In Flor. β' est *τούτων τοίνυν ἔφη.*

ἔτι ἓν λείπεται] *ἐλλείπεται* AIIDK b γ' et duo Vind. quod dedit Herm qui perperam ad Phileb. c. 8. provocat, ubi usus verbi est multum diversus; nam ne *ἓν ἐλλείπεται* quidem probabile est. Duo Florr. *ἐλλείπετε.*

ad Eurip. Suppl. v. 1059. Brunck. ad Sophocl. Electr. v. 664. Blomfield. ad Aeschyl. Pers. v. 244. Monk. ad Eur. Alcest. v. 528. Similis verborum iunctura est Theaet. p. 142 B. *χαλεπῶς μὲν γὰρ ἔχει καὶ ὑπὸ τραυμάτων τινῶν, μᾶλλον μὴν αὐτὸν αἱρεῖ τὸ γεγονὸς νόσημα.* Ceterum sacra illa, quae Athenienses a Thracibus acceperant, etiam Thracio ritu peracta esse totus hic locus luculenter testatur.

B *οἴκαδε ὡρμημένους Πολέμαρχος* —] Cephalus genere Syracusanus, aut ut alii volunt, Thurius fuit, sed Athenas commigrarat Periclis hortatu, cuius hospitio utebatur. Filios habuit Polemarchum, Euthydemum, Brachyllum, et oratorem clarissimum Lysiam. Auctores his rebus sunt Dionys. Hal. et Plutarch. in vita Lysiae (Vitt. X. Orator. T. II. p. 835. ed. Reisk.). Polemarchus autem, de quo hic agitur, a triginta tyrannis, quos Lacedaemonii Athenis imposuerant, indicta causa cicutam bibere coactus est." Muretus. Conf. Taylor. Vit. Lysiae T. VI. p. 103 seqq. ed. Reisk. et Groen v Prinsterer Prosopograph. Plat. p. 111 seqq. — *οἴκαδε ὡρμ.* i. e. domum (in urbem) properantes. Unde Polemarchus servum iubet *δραμόντα — περιμεῖναί ἑ κελεῦσαι*, currere atque dicere, ut ipsum (Polemarchum) opperiantur. Nam ita alterum istud *κελεῦσαι* accipiendum, quod in hac narrationis simplicitate non temere repetitum est.

καί μου ὄπ. — ἱματίου] Eadem structura libr. V. in. *ὁ δὲ Πολέμαρχος ἐκτείνας τὴν χεῖρα καὶ λαβόμενος τοῦ ἱματίου ἄνωθεν αὐτοῦ παρὰ τὸν ὦμον.* Parmenid. in. *καί μου λαβόμενος τῆς χειρὸς ὁ Ἀδείμαντος,* Charm. p. 153. B. Protag. p. 336. C. conf. Matthiae §. 330. Ceterum *ἱμάτιον* est pallium, quod miramur interpretes latuisse. v. Valckenar. ad Herodot. III.

ὁ Νικίου καὶ ἄλλοι τινές, ὡς ἀπὸ τῆς πομπῆς. ὁ
οὖν Πολέμαρχος ἔφη· Ὦ Σώκρατες, δοκεῖτέ μοι πρὸς
ἄστυ ὡρμῆσθαι ὡς ἀπιόντες. Οὐ γὰρ κακῶς δοξά-
ζεις, ἦν δ' ἐγώ. Ὁρᾷς οὖν ἡμᾶς, ἔφη, ὅσοι ἐσμέν;
Πῶς γὰρ οὔ; Ἢ τοίνυν τούτων, ἔφη, κρείττους γένε-
σθε, ἢ μένετ' αὐτοῦ. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, ἔτι ἓν λεί-
πεται, τὸ ἢν πείσωμεν ὑμᾶς, ὡς χρὴ ἡμᾶς ἀφεῖναι;
Ἦ καὶ δύναισθ' ἄν, ἦ δ' ὅς, πεῖσαι μὴ ἀκούοντας;
Οὐδαμῶς, ἔφη ὁ Γλαύκων. Ὡς τοίνυν μὴ ἀκουσομένων,
οὕτω διανοεῖσθε. Καὶ ὁ Ἀδείμαντος, Ἆρά γε, ἦ δ' 328
ὅς, οὐδ' ἴστε, ὅτι λαμπὰς ἔσται πρὸς ἑσπέραν ἀφ'

μὴ ἀκουσομένων οὕτω διανοεῖσθε] Post ἀκουσομένων interponunt ἔφη q et β'., quod olim cum Bekkero suscepimus, nunc invitis codd. melioribus exulare iussimus. Nam ἔφη subinde in responsionibus omittitur, ut videatur correctione importuna interpositum esse. Vind. E. habet ἀκ. ἡμῶν οὕτω δ. In Vind. B et Vat. r. deest οὕτω.

139. Tom. V. P. II. p. 144. ed. Schw. Terent. Phorm. V. 6, 23. Puer ad me accurrit; pone prehendit pallio. — In verbis ὅπου αὐτὸς εἴη pronomen αὐτός de domino dictum constanti more. v. Indic. ad Protagor. s. v.

Οὗτος, ἔφη, ὄπισθεν—] En ipsum pone accedentem. v. Matthiae Gr. §. 471.

C *καὶ Νικήρατος-*] Niceratus hic, Niciae filius, dux Atheniensium fuit in bello Peloponnesiaco; v. Thucyd. et Plutarch. in ipsius vita. Filium habuit eodem nomine, quo patrem, cuius etiam mentio fit in Lachete extremo, ubi Nicias ipse loquens inducitur: „κἂν ἐγὼ τὸν Νικήρατον τούτῳ ἥδιστα ἐπιτρέποιμι, εἰ ἐθέλοι οὗτος," Muretus. — ὡς ἀπὸ πομπῆς, quippe qui pompae interfuissent. Nam ὡς indicat causam, cur omnes illi convenerint.

Ὁρᾷς οὖν — ὅσοι ἐσμέν;] Festiva haec comminatio est. Phileb. p. 16. A: ἆρ', ὦ Σώκρατες, οὐχ ὁρᾷς ἡμῶν τὸ πλῆθος, ὅτι νέοι πάντες ἐσμέν, καὶ οὐ φοβεῖ, μή σοι μετὰ Φιλήβου ξυνεπιθώμεθα; Phaedr. p. 236. C: ἐσμὲν δὲ μόνω μὲν ἐν ἐρημίᾳ, ἰσχυρότερος δ' ἐγὼ καὶ νεώτερος. Horat. Satyr. I. 4. extr. Cui si concedere nolis, multa — veniat manus, auxilio quae sit mihi; nam multo plures sumus, ubi v. intpp.

Ὡς τοίνυν μὴ ἀκ. —] Cratyl. p. 439. C: διανοηθέντες — ὡς ἰόντων τε ἁπάντων ἀεὶ καὶ ῥεόντων. Infra VII. p. 523. C. Sed nota est hodie constructio, quam illustrarunt Wyttenbach. ad Iulian. p. 187. ed. Lips. Astius ad h. l. Bähr. ad Plutarch. Pyrrh. p. 177 sqq. Matthiae Gr. §. 569. 2. alii.

P. 328. *Ἆρά γε — οὐδ' ἴστε*] Ihr wisst also gar nicht einmal etc. num vero — ne scitis quidem. De re ipsa Muretus: „Certaminis genus hoc apud Athenienses fuit, quod λαμπαδουχίαν et λαμπαδοδρομίαν

ἵππων τῇ θεῷ; Ἀφ' ἵππων; ἦν δ' ἐγώ· καινόν γε τοῦτο. λαμπάδια ἔχοντες διαδώσουσιν ἀλλήλοις ἁμιλλώμενοι τοῖς ἵπποις; ἢ πῶς λέγεις; Οὕτως, ἔφη ὁ Πολέμαρχος· καὶ πρός γε παννυχίδα ποιήσουσιν, ἣν ἄξιον θεάσασθαι· ἐξαναστησόμεθα γὰρ μετὰ τὸ δεῖπνον καὶ τὴν παννυχίδα θεασόμεθα καὶ ξυνεσόμεθά τε πολλοῖς τῶν νέων αὐτόθι καὶ διαλεξόμεθα. ἀλλὰ

P. 328. A. ἀφ' ἵππων τῇ θεῷ;] τῇ θεῷ ἀφ' ἵππων Θ Φ τ. Vind. B E. ut scripsit Bekker. Mox καινὸν δὲ τ. codd r. v. x. Vind. B.

ὁ Πολέμαρχος. καὶ πρός γε—] οὕτως ἔφη. κρείττους οὖν γένεσθε ἢ μένετε αὐτοῦ. οὐκοῦν ἦν δ' ἐγὼ ὁ Πολ. Flor. a. c. x.

vocabant. Faces accendebant ex ara, easque manibus gestantes currebant quam poterant longissime et incitatissime. Quorum faces extinctae erant, quive in cursu defecerant, quive serius ad destinatum locum pervenerant, pro victis habebantur; v. Pausan. in Atticis (c. 30. §. 2.). Certare autem solebant hoc modo in sacris Promethei, qui ferula correptum ignem, ne extingueretur, agitans e coelo ad homines detulisse putabatur. Item in sacris Vulcani, quod is deus igni praeest. Et in sacris Minervae, cui tribuebant curam et inventionem artium; artes autem omnes indigent igne. — Sed cur etiam in Dianae sacris, ut ita certaretur, institutum est? An quia Diana eadem est et Luna, quae noctu quasi facem hominibus praefert, unde eam νυκτιλαμπῆ vocarunt, id est, ut Horatius, noctilucam? — Et cur huic potissimum deae ex equis? an quod ipsa quoque equis per coelum vehitur? Ovidius: Altaque rotantes Luna regebat equos. Propertius: Quamvis labentes premeret mihi somnus ocellos, Et mediis coelo Lunaruberet equis." — Celebratissimus lampadum cursus erat, qui fieri solebat in Panathenaeis v. Herod. VI. 5. VIII. 98 Pausan. I 30, 2. Aristoph. Raun. 131. et 1085. De λαμπαδρομίᾳ omnino Meursius Panath. in Gronov. Thes. Ant. Graec. T. VII. p. 88 c. 8 et Krause Gymnast. u. Agonist. d. Hellen. p. 370.

λαμπάδια ἔχοντες —] ,,Qui curriculum suum confecerant, ordine aliis lampadas tradebant. Unde illud elegantissime dictum a Platone Legg. VI. (p. 776 B.) γεννῶντάς τε καὶ ἐκτρέφοντας παῖδας, καθάπερ λαμπάδα τὸν βίον παραδιδόντας ἄλλοις ἐξ ἄλλων, quem locum sic expressit Lucret. lib. II. v. 78. Inque brevi spatio mutantur secla animantum, Et quasi cursores vitai lampada tradunt." Muretus. De usu deminutivi λαμπάδιον audias Harpocrationem: λαμπάδιον· ἣν νῦν ἡμεῖς λαμπάδα καλοῦμεν, οὕτως ὠνόμαζον. οὕτω Δείναρχος καὶ Πλάτων ἐν πρώτῳ τῆς Πολιτείας. Eadem fere habent etiam Suidas et Phavorinus.

καὶ πρός γε παννυχίδα π.] Pervigilium hoc Latini aut pervigilationem dicunt, ut Cicero de Legibus. De καὶ πρός γε, ac praeterea, v. Sophist. p. 234. A: καὶ πρός γε θαλάττης. De Republ. V. p. 466.

μένετε καὶ μὴ ἄλλως ποιεῖτε. Καὶ ὁ Γλαύκων, B Ἔοικεν, ἔφη, μενετέον εἶναι. Ἀλλ' εἰ δοκεῖ, ἦν δ' ἐγώ, οὕτω χρὴ ποιεῖν.

Cap. II. Ἤιμεν οὖν οἴκαδε εἰς τοῦ Πολεμάρχου, καὶ Λυσίαν τε αὐτόθι κατελάβομεν καὶ Εὐθύδημον, τοὺς τοῦ Πολεμάρχου ἀδελφούς, καὶ δὴ καὶ Θρασύμαχον τὸν Χαλκηδόνιον καὶ Χαρμαντίδην τὸν Παι-

Vind. F.

Cap. II. B. Ἤιμεν οὖν —] ᾔειμεν Vind. Φ. Par. D K. Mon. Vat. r. Flor. β. ᾔειμεν.

τὸν Χαλκηδόνιον] Vitiose codd. quidam καρχηδόνιον. Vat. Θ. καλχηδόνιον. Dein Χαρματίδην Vat. Θr. Ven. Ξ Π. Flor. a. b. γ'.

E: καὶ πρός γε ἄξουσι. Eurip. Heraclid. v 641. Phoeniss. v. 616 al. In proximis: ἐξαναστησάμεθα γὰρ μ. τ. δ. ne quis γὰρ temere putet interiectum, sententia arcte cohaeret cum verbis ἦν ἄξιον θεάσασθαι.

καὶ μὴ ἄλλως ποιεῖτε] Criton. p. 54. A: ἐμοὶ πείθου καὶ μὴ ἄλλως ποίει. Ibid. p. 46. A: πείθου μοι καὶ μὴ ἄλλως ποίει. Phaedon. p. 117. A: πείθου καὶ μὴ ἄλλως ποίει. Mox c. II. p. 328. D: μὴ οὖν ἄλλως ποίει. p. 338. A: ἐδέοντο αὐτοῦ μὴ ἄλλως ποιεῖν. Sympos. p. 173. E. Lachet. p. 131. C. al.

Cap. II. B. καὶ Λυσίαν τε αὐτόθι κ.] Lysiam et Euthydemum Polemarchi fratres fuisse iam ante narravimus. Quod autem orator clarissimus huic disputationi ita interest, ut nihil prorsus colloquatur, eius rei causam Groen van Prinsterer Prosop. Plat. p. 114. in eo positam censuit, quod Plato eum indicaverit veros eloquentiae fontes non adiisse, ideoque de exigua quidem re tenuiter dicere, sed de maximis rebus parum graviter disserere potuisse. Non male. Fuit enim Lysias a philosophia alienior. Unde Socrates in Phaedro p. 257. B. eum rogari iubet, ut Polemarchi, fratris natu maioris, exemplo sese aliquando ad philosophiae studium convertat. Nam Polemarchus utique huic fuit deditus. Unde etiam ap. Plutarch. De esu carn. p. 998. B. 8. φιλόσοφος vocatur. Fuit Lysias fortasse tum etiam iunior, quam ut cum viris aetate provectioribus posset in sermonis societatem venire. Natus est enim Olymp. 80. 2. = 458 a. Chr. n. Sed de his v. Prolegg. et Prolegg. ad Phaedrum p. CIII sqq.

Θρασύμαχον τὸν Χαλκ.] Thrasymachus Chalcedone, Bithyniae urbe, oriundus, Lysiae aequalis Olymp. 87. = 430. a. Chr. n. Athenas venit. Hic quum primum philosophiae dedisset operam, postea uni maxime rhetoricae vacavit, in qua sane tantum praestitit, ut doctrina eius atque institutio plurimi aestimaretur. v. Plat. Phaedr. p. 267. C. ibique ann. Cic De orat. III. 32, 28. orat. 13, 40. Quint. III. 1, 10. Iuvenal. VII. 203. sq. ad. Fuit homo asper, petulans et procax, de quo ipsius ingenio praeter locos Platonis Reip. I. p. 336. B. 337. A. 338. D. 340. D 341. B. C 343. A. 350. D. al. conf. etiam Aristotel. Rhetor. II. c. 23. Themist. Orat. XX. p. 252 XXVI. p. 328. Arrian.

ανιέα καὶ Κλειτοφῶντα τὸν Ἀριστωνύμου. ἦν δ' ἔνδον καὶ ὁ πατὴρ ὁ τοῦ Πολεμάρχου Κέφαλος. καὶ μάλα
C πρεσβύτης μοι ἔδοξεν εἶναι· διὰ χρόνου γὰρ καὶ ἑωράκη αὐτόν. καθῆστο δὲ ἐστεφανωμένος ἐπί τινος προςκεφαλαίου τε καὶ δίφρου· τεθυκὼς γὰρ ἐτύγχανεν ἐν τῇ αὐλῇ. ἐκαθεζόμεθα οὖν παρ' αὐτόν. ἔκειντο γὰρ δίφροι τινὲς αὐτόθι κύκλῳ. εὐθὺς οὖν με ἰδὼν ὁ Κέφαλος ἠσπάζετό τε καὶ εἶπεν, Ὦ Σώκρατες,

C. *καὶ ἑωράκη*] Formam hanc tuentur a pr. m. Par. A. Ven. *Π*. Recepimus igitur pro vulg. *ἑωράκειν*, sequuti rationem,

Diss. Epict. IV. 5. Nec vero avaritiae fuit immunis; v. Plat. l. c. p. 337. D. Eum Plato hic talem induxit, qui turpissima quaeque sophistarum de iusto et iniusto maxima temeritate atque eo modo defendit, ut prope omnem pudorem exuisse videatur. Sed quantumvis ille truculentissimus sit iniustitiae patronus, tamen eum Socrates ratione non minus subtili quam faceta refutat. Pluribus de eo exposuerunt Iacobus Geelius, Vir. Cl., in Historia Critica Sophistarum. Traject. ad Rhen. 1823. 8. p. 201—224. et Car. Fr. Hermann. Diss. de Thrasymacho Chalcedonio sophista. Goetting. 1848. 4. Iam vero qui una cum turpissimo hoc sophista deinceps memorantur, Clitophon, Aristonymi f. et Charmantides *ὁ Παιανιεύς*, haud scio an inter eius discipulos referendi sint. De Charmantida nihil usquam memoriae traditum est. Clitophon autem non potest idem esse, quem Aristophanes in Ranis Olymp. 93. 3. actis cum Theramene copulat, qui Olymp. 92. 2. in quadringentorum dominatione insignem locum obtinuit. Igitur fatendum est nec de hoc quidquam memoriae proditum esse. De eo conf. dialogum ipsius nomine inscriptum et infra p. 340. A., ubi pro Thrasymacho adversus Polemarchum disputat.

καὶ μάλα πρεσβύτης μοι ἐδ.] Euthyphr. p. 4. A: *τυγχάνει ὢν εὖ μάλα πρεσβύτης*. Parmenid. p. 127. B: *Παρμενίδην εὖ μάλα ἤδη πρεσβύτην εἶναι*. Deinde *διὰ χρόνου* est interiecto longo temporis intervallo, ut sententia haec sit: nam multum etiam tempus praeterierat, ex quo eum postremum videram: denn es war auch lange Zeit her, seitdem ich ihn gesehen hatte. Hipp. Maior. in. *ὡς διὰ χρόνου ἡμῖν κατῆρας εἰς τὰς Ἀθήνας*, ubi v. ann. Ceterum fallitur vir doctus, qui *γὰρ καὶ* pro *καὶ γάρ* accipiendum iudicavit.

C. *καθῆστο δὲ ἐστεφανωμένος*.] Nam coronati sacrificabant, ut satis constat. — *ἐν αὐλῇ*, in impluvio, qui erat locus in interiore parte aedium sub dio, soli et vento expositus. Habebat autem unaquaeque domus aram, aut saltem focum, in quo sacra privata fierent. Xenoph. Mem. I, 1: *θύων τε γὰρ φανερὸς ἦν πολλάκις μὲν οἴκοι, πολλάκις δὲ ἐπὶ τῶν τῆς πόλεως κοινῶν βωμῶν*. Aristoph. Pac. v. 941: *ὁ γὰρ βωμὸς θύραισι*. Virgil. Aen. II. v. 512. v. Dorvill. ad Charit. p. 349. ed. Lips.

ἔκειντο γὰρ — κύκλῳ] Cogitandum est de hemicyclio,

οὐδὲ θαμίζεις ἡμῖν καταβαίνων εἰς τὸν Πειραιᾶ· χρῆν μέντοι. εἰ μὲν γὰρ ἐγὼ ἔτι ἐν δυνάμει ἦν τοῦ ῥᾳδίως πορεύεσθαι πρὸς τὸ ἄστυ, οὐδὲν ἄν σε ἔδει δεῦρο ἰέναι, ἀλλ' ἡμεῖς ἂν παρὰ σὲ ᾖμεν· νῦν δέ σε D χρὴ πυκνότερον δεῦρο ἰέναι· ὡς εὖ ἴσθι, ὅτι ἔμοιγε, ὅσον αἱ ἄλλαι αἱ κατὰ τὸ σῶμα ἡδοναὶ ἀπομαραίνονται, τοσοῦτον αὔξονται αἱ περὶ τοὺς λόγους ἐπιθυμίαι τε καὶ ἡδοναί. μὴ οὖν ἄλλως ποίει, ἀλλὰ

quam ad Sympos. p. 198. C. declaravimus.

ἐν δυνάμει ἦν] ᾖ Ven. Π, quod Bekker. evulgavit.

quod erat pars domus, ubi sedes vel sellulae in semicirculi figuram positae erant ad excipiendos amicos et ad colloquendum. Cic. Lael. I. §. 2. memini eum, in hemicyclio sedentem — in eum sermonem incidisse, ubi vid. intpp. apud Gerhardum p. 5.

εὐθὺς οὖν με ἰδών] statim ut me conspexerat; v. ad Phaedon. p. 74. A. Matth. Gr. §. 557. 3. Pro *οὐδὲ θαμίζεις* etsi non inepte legas *οὔτι θαμίζεις*, haud sane frequenter venis, quod Astius voluit, tamen lectionem in libris omnibus constanter servatam non sollicitandam arbitramur. Nam sententia haec est: ne ventitas quidem ad nos, h. e. raro *sane* domum nostram frequentas nobisque tui copiam facis. Sic Xenoph. Symp. 4, 23. Alio modo, sed argumentis parum idoneis veterem lectionem defendit I. U. Faesi Turicensis in libro, qui inscriptus est: Philologische Beiträge aus der Schweitz. T. I. p. 278. Sed Nitschius ad Odyss. Vol. II. p. 18 legendum proposuit *οὐ δὲ* probante Sauppio Ep. ad Herm. p. 77.

οὐδὲν ἄν σε ἔδει δ.] Recte nunc *ἂν* verbo *ἔδει* additum est. Quippe contrarium statim subiicitur: *νῦν δὲ σὲ χρὴ πυκνότερον δεῦρο ἰέναι*. Etenim *ἔδει, προσῆκεν, χρῆν* omisso *ἂν* dicuntur, ubi significatur aliquid fieri oportuisse, quod nunc non factum sit, idque sic, ut propter officii necessitatem non liceat contrarium eius verbi cogitare, quod tempore imperfecto positum est. Cuius modi exemplum hoc ipso in loco habemus. Nam quod dicitur, *χρῆν μέντοι*, id quoniam indicat officium ab altero exegisse, ut saepius ventitaret, absurdum fuerit *ἂν* additum velle aut omissum putare: quo adiecto cogitatione intelligendum esset *ἀλλ' οὐ χρή*. Longe alia ratio est verborum *οὐδὲν ἄν σε ἔδει*, non opus esset, ad quae, etiamsi non subiectum esset: *νῦν δὲ σὲ χρὴ π. δ. ἰέναι*, tamen quilibet cogitatione adderet *ἀλλὰ δεῖ*. Prorsus eodem modo Legg. X. p. 891. B: *εἰ μὴ κατεσπαρμένοι ἦσαν οἱ τοιοῦτοι λόγοι, οὐδὲν ἂν ἔδει —· νῦν δὲ ἀνάγκη*. Xenoph. Anabas. V 1, 10: *εἰ μὲν ἠπιστάμεθα σαφῶς —, οὐδὲν ἂν ἔδει ὧν μέλλω λέγειν· νῦν δέ, ἐπεὶ τοῦτ' ἄδηλον, δοκεῖ μοι κ. τ. λ.* Plat. Gorg. p. 514. A. B. *εἰ οὖν παρεκαλοῖμεν ἀλλήλους — πότερον ἔδει ἂν ἡμᾶς σκέψασθαι κ. τ. λ.* Ceterum *πορεύεσθαι* respondet fere nostro marschiren.

D. *μὴ οὖν ἄλλως ποίει, ἀλλὰ τ. —*] Lachet. p. 181. C: *χρῆν μὲν οὖν καὶ πρότερόν γε*

τοῖςδέ τε τοῖς νεανίσκοις ξύνισθι καὶ δεῦρο παρ' ἡμᾶς φοίτα ὡς παρὰ φίλους τε καὶ πάνυ οἰκείους. Καὶ μήν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Κέφαλε, χαίρω γε διαλεγόμενος
E τοῖς σφόδρα πρεσβύταις. δοκεῖ γάρ μοι χρῆναι παρ' αὐτῶν πυνθάνεσθαι, ὥςπερ τινὰ ὁδὸν προεληλυθότων, ἣν καὶ ἡμᾶς ἴσως δεήσει πορεύεσθαι, ποία τίς ἐστι, τραχεῖα καὶ χαλεπή, ἢ ῥᾳδία καὶ εὔπορος; καὶ δὴ καὶ σοῦ ἡδέως ἂν πυθοίμην, ὅ τι σοι φαίνεται

D *τοῖς νεανίσκοις*] Sic Ven. *Π* Par. D. K. Mon. Ambr. Ang. Flor. a. b. x. Stob. Serm. CXII. p. 589. Vulgo *νεανίαις*, quod tenuerunt Schn. Turr. Herm. Pro *ξύνισθι* Vat. *Θ*. Vind. *Φ*. Vat. r. cum Thoma Mag. p. 478: *ξύνιθι*, quod Oudendorp. probabat. Dein *οἰκείους πάνυ* Vind. *Φ*.

Χαίρω γε διαλ.] *γε* cum Bekkero ex Ven. *Π*. Par. D K. Mon. Flor. *β*. Stobaeo addidimus. Firmat voculam etiam scriptura Flor. a. c. x. *α*. *χαίρω τε διαλ.*

E. *τραχεῖα καὶ χ.*] Ante *τραχεῖα* inferunt *πότερον* Mon.

φοιτᾶν αὐτὸν παρ' ἡμᾶς καὶ οἰκείους ἡγεῖσθαι, ὥςπερ τὸ δίκαιον· νῦν δ' οὖν ἀπὸ τῆςδε τῆς ἡμέρας μὴ ἄλλως ποίει, ἀλλὰ ξύνισθί τε καὶ γνώριζε καὶ ἡμᾶς καὶ τούςδε τοὺς νεωτέρους. Hoc dicit: sed et cum hisce adolescentulis, ut soles, in urbe conversare, et huc ad nos ut amicos tuos et familiares in Piraeeum ventita, neutro officio intermisso.

E *τραχεῖα καὶ χαλεπή*] Quod ante *τραχεῖα* in codd. nonnullis interponitur *πότερον*, videtur illud a grammaticis interpositum esse, qui hanc voculae omissionem aut indicare vellent aut ignorarent. Nihil certe illa apud Platonem frequentius; v. Phaedr. p. 270. D. Protagor. p. 330. C. Lachet. p. 192. E. Legg. IV. p. 710. C. IX. p. 859. A. De Republ. VI. p. 486. E. X. p. 603. C. Theaet. p. 151. E. al.

ὅ τι σοι φαίνεται τοῦτο] Phaedr. p. 234. C: *τί σοι φαίνεται ὁ λόγος;* Charmid. p. 154. D: *τί σοι φαίνεται ὁ νεανίσκος;* Men. p. 82. E: *τί δὲ ἡ ἐκείνου τοῦ διπλασίου;* sc. *σοι φαίνεται.* Protagor. p. 352. B. Horat. Epist. I. 11. in. Quid tibi visa Chios, Bullati, notaque Lesbos, quid concinna Samos, quid Croesi regia Sardes? Terent. Eunuch. act. II. sc. II. v. 43: sed quid videtur hoc tibi mancipium?

ἐπὶ γήραος οὐδῷ φασιν] Frequens est apud poetas *ἐπὶ γήραος οὐδῷ* de grandi vel extrema senectute. v. Homer. Iliad. XXII. 60. ubi Schol. vere: *ἐπὶ τῇ τοῦ γήρως ἐξόδῳ· ἐπὶ τῷ τέρματι* coll. Eustath. ad Il. *ὑπεξιὼν καὶ πρὸς τῷ θανάτῳ ὤν.* XXIV. 486. Odyss. XV. 246. Hymn. in Aphrod. 106. Hesiod. OO. et DD. 329. al. Dubitant vero intpp. scribendumne sit apud scriptores Atticos *ἐπὶ γήραος οὐδῷ*, an *ἐπὶ γήρως ὁδῷ*. De qua re sic existimandum censemus. Utrumque apud Atticos dicebatur, prouti quis se ad poetarum imitationem componeret, aut proverbium multo usu tritum ad quotidianae linguae rationem acommodare vellet; v. Mei-

τοῦτο, ἐπειδὴ ἐνταῦθα ἤδη εἶ τῆς ἡλικίας, ὃ δὴ ἐπὶ γήραος οὐδῷ φασιν εἶναι οἱ ποιηταί, πότερον χαλεπὸν τοῦ βίου, ἢ πῶς σὺ αὐτὸ ἐξαγγέλλεις;

Cap. III. Ἐγώ σοι, ἔφη, νὴ τὸν Δία ἐρῶ, ὦ Σώκρατες, οἷόν γέ μοι φαίνεται. πολλάκις γὰρ συνερ- 329
χόμεθά τινες εἰς ταὐτὸ παραπλησίαν ἡλικίαν ἔχοντες, διασώζοντες τὴν παλαιὰν παροιμίαν. οἱ οὖν πλεῖστοι

Flor. β. quod glossema redolet. Mox γήρως pro γήραος Vat. Θ r. Vind. Φ.

χαλεπὸν τοῦ βίου] Vind. τὸ τοῦ βίου, ut Doederlin. Spec. nov. ed. trag. Soph. p. 44. scribendum coni. sed v. explicatt.

Cap. III. p. 329. A. οἷόν γέ μοι φαίνεται] Vat. Θ. γ' ἐμοί probante Bekkero et Schneidero, qui mire fallitur iudicio suo οἷον non tale esse putans, quod magis quam pronomen extolli debuerit. Atqui verissime Astius sensit οἷον vi sua utique eminere, pronomen autem tantae esse exilitatis, ut nullo sententiae detrimento etiam omitti potuerit.

neke ad Menandri Fragment. p. 233, seqq. et quos laudavit. Apud Platonem certe, quem scimus in afferendis poetarum dictis formas vocabulorum poeticas retinere solere, temerarius fuerit qui ἐπὶ γήρως ὀδῷ repositum vellet. Neque ullus liber ὀδῷ scriptum exhibet. Ceterum conf. annot. ad II. p. 365. B.

πότερον χαλεπὸν τοῦ βίου —] Haec quomodo explicanda sint, ambigunt viri docti. Doederlinus spec. nov. edit. trag. Soph. p. 44., quod suasit χαλεπὸν τὸ τοῦ βίου, id ferri non potest, quia non quaerit Socrates, quid Cephalus sentiat de tota vita, sed quid ei de senectute videatur. Astius χαλεπόν pro masculino accipiendum putat, ut fere idem sit, quod χαλεπότης τοῦ βίου. Quae ratio sicuti est artificiosior, ita nec probabilitate ulla commendatur. Schleiermacherus χαλεπὸν τοῦ βίου censet ex aliquo poeta esse petitum. Sed desideramus hic omnino colorem poeticum nec eum putamus in his ipsis verbis ullo modo esse conspicuum. Nimirum neutrum χαλεπόν absolute dictum est pro χαλεπόν τι, qui usus est longe frequentissimus, sicuti dudum ostendimus ad Sympos. p. 175. B. al. Quod autem additus est genitivus τοῦ βίου, eodem modo Apol. Socr. p. 41. C: ἀμήχανον ἂν εἴη εὐδαιμονίας, etwas Ungeheures von Glückseligkeit. Theaet. p. 175. A: ἄτοπα αὐτῷ καταφαίνεται τῆς σμικρολογίας. Legg. X. p. 904. A: ἄπειρα τῆς μετατιθεμένης κόσμεως. 65. Sophocl. Ant. 1200: ἄσημα - βοῆς. Ibid. v. 1265: ἄνολβα βουλευμάτων. v. Matthiae Gr. §. 442. 4. Germanice dixeris: etwas Schweres vom Leben. Quo accepto sponte intelligetur minus esse probabilem rationem Schneideri, qui genitivum e superiore τοῦτο suspensum arbitratur, quae profecto valde contorta est explicatio, quum τοῦτο sit remotissimum.

Cap. III. P. 329. διασώζοντες τὴν παλαιὰν παροιμίαν.] i. e. fideliter s. per omnia servantes. Respicit

ἡμῶν ὀλοφύρονται ξυνόντες, τὰς ἐν τῇ νεότητι ἡδονὰς ποθοῦντες καὶ ἀναμιμνησκόμενοι περί τε τἀφροδίσια καὶ περὶ πότους καὶ εὐωχίας καὶ ἄλλ' ἄττα, ἃ τῶν τοιούτων ἔχεται, καὶ ἀγανακτοῦσιν ὡς μεγάλων τινῶν ἀπεστερημένοι καὶ τότε μὲν εὖ ζῶντες, νῦν δὲ οὐδὲ
B ζῶντες. ἔνιοι δὲ καὶ τὰς τῶν οἰκείων προπηλακίσεις τοῦ γήρως ὀδύρονται, καὶ ἐπὶ τούτῳ δὴ τὸ γῆρας ὑμνοῦσιν ὅσων κακῶν σφίσιν αἴτιον. ἐμοὶ δὲ δοκοῦσιν, ὦ Σώκρατες, οὗτοι οὐ τὸ αἴτιον αἰτιᾶσθαι. εἰ γὰρ

ὀλοφύρονται ξυνόντες] Codd. ξυνιόντες. Recte corr. Astius ξυνόντες. v. explicatt.

περὶ πότους καὶ εὐωχίας] Ante καὶ inserunt τε Ven. Π. Par. D K. Mon. Ambr. Ang. Flor. a. b. c. x. ά. β'.

B. ἐπεπόνθη ἕνεκά γ'] Sic Par. A. et Ven. Π. a. pr. m. Vulgo ἐπεπόνθειν. v. ad p. 328. B.

C. συγγίγνεσθαι] συμμίγνεσθαι Vat. Θ. Ven. Π. Vind.

ad notissimum illud: ἧλιξ ἥλικα τέρπει, de quo vid. Apostolius Adagg. IX. 78. Erasm. Adagg. I. 2, 20. Mercer. ad Aristaen. I. 18. Heindorf. ad Plat. Phaedr. §. 37. Secus scholiasta ad h. l. Cato ap. Ciceronem de Senect. c. 3: Saepe enim interfui querelis aequalium meorum; pares autem cum paribus veteri proverbio facillime congregantur; quas — deplorare solebant tum quod voluptatibus carerent, sine quibus vitam nullam putarent, tum quod spernerentur ab iis, a quibus essent coli soliti. Horat. Epist. II. 2. v. 55: Singula de nobis anni praedantur euntes; Eripuere iocos, venerem, convivia, ludum. — ἃ τῶν τοιούτων ἔχεται, quae cum his coniuncta, quae his similia sunt.

ὀλοφύρονται ξυνόντες] Libri ξυνιόντες. Quod prudenter correxit Astius probante etiam Buttmanno Gr. Gr. Ampl. T. I. p. 556: frustra obloquente C. Schneidero. Quippe non lamentari dicuntur dum conveniant aut conventuri sint, sed dum familiariter inter se colloquantur. Id quod etiam cum consequentibus optime concinit; quae qui legerint paullo diligentius, ii fateantur necesse est istud ξυνιόντες longe esse absurdissimum. Eant igitur codicum veterum mancipia atque talibus in locis sapientia sua superbiant, quam certe apertum est indigne servilem esse.

B τὰς τῶν οἰκείων προπ. τοῦ γήρως] Duplex genitivus, ut Phileb. p. 32. A. v. Matthiae Gr. §. 380. et de Latinis Beier. ad Cicer. de Offic. I. 14, 44. — ἐπὶ τούτῳ, in hoc, dum in hoc argumento sermone suo versantur; German. dabei; v. ann. ad VI. p. 490. D. — ὑμνεῖν, eadem cantilena decantare, nunc est perpetuo deplorare. v. Ruhnk. ad Tim. p. 263. — ὅσων κακῶν paullo gravius dictum quam ὅτι τοσούτων κ.

οὐ τὸ αἴτιον αἰτιᾶσθαι] non veram rei causam afferre, non illud afferre,

ην τοῦτ' αἴτιον, κἂν ἐγὼ τὰ αὐτὰ ταῦτα ἐπεπόνθη ἕνεκά γε γήρως καὶ οἱ ἄλλοι πάντες, ὅσοι ἐνταῦθα ἦλθον ἡλικίας. νῦν δ' ἔγωγε ἤδη ἐντετύχηκα οὐχ οὕτως ἔχουσι καὶ ἄλλοις, καὶ δὴ καὶ Σοφοκλεῖ ποτὲ τῷ ποιητῇ παρεγενόμην ἐρωτωμένῳ ὑπό τινος· Πῶς, ἔφη, ὦ Σοφόκλεις, ἔχεις πρὸς τἀφροδίσια; ἔτι οἷός C τε εἶ γυναικὶ συγγίγνεσθαι; Καὶ ὅς, Εὐφήμει, ἔφη, ὦ ἄνθρωπε· ἀσμεναίτατα μέντοι αὐτὸ ἀπέφυγον, ὥςπερ λυττῶντά τινα καὶ ἄγριον δεσπότην ἀποφυγών.

Φ. Mon. Vat. v. Flor β. quod simile est glossemati.

ἀσμεναίτατα μέντοι] Sic Ven. Π. Flor. b. Lobeov. coll. Eustath. in Odyss. II. p. 90. 8. Etym. Magn. p. 31. 17. Vulgo ἀσμενέστατα. Illud etiam Bekk. Schn. Turr. Herm. receperunt, alii spreverunt. conf. Buttm. Gr. Ampl. P. I. p. 65. Pro αὐτό Clem. Al. Paed. II. 10. Strom. III. 3. ed. Sylb. cum cod. Darmst. αὐτά, ut Stephan. volebat. sed v. explicatt.

in quo horum incommodorum causa posita est. Frequens dictio, quam attigimus ad Phileb. p. 22. D. — ἕνεκά γε τοῦ γήρως, senectutis quidem causa; quantum quidem ad senectutem attinet, h. e. si non aliunde nascuntur haec incommoda, quam a senectute. Infra p. 337. E: ἀλλ' ἕνεκά γε ἀργυρίου — λέγε. VIII. p. 548. F: ἕνεκά γε φιλονεικίας, IX. p. 582 D: ἐμπειρίας μὲν ἄρα ἕνεκα. Phaedon. p. 85. B: τούτου γε ἕνεκα λέγειν τε χρὴ καὶ ἐρωτᾶν. Theaetet. p. 148. D: προθυμίας μὲν ἕνεκεν, ὦ Σώκρατες, φανεῖται. Phaedr. p. 272. C. Charmid. p. 158. E: τούτου γε ἕνεκα — σκόπει, ubi v. Heindorf. Xenoph Hier. XI, 10: καὶ ἐξείη μὲν ἂν σοι ἕνεκα ἀσφαλείας. — ὅσοι ἐνταῦθα ἦλθον ἡλικίας. Infra IV. p. 445. C: ἐπείπερ ἐνταῦθα ἐληλύθαμεν. v. ad Gorg. p. 494. E. Apol. Socr. p. 36. C.

καὶ δὴ καὶ Σοφοκλεῖ] Respicit Plutarch. An seni gerenda sit Republ. p. 788. D. p. 525. A. De Cup. Divit. II. p. 525. ed. Franc. conf. Athen. XII. p. 510. Cas. Stob. Flor. VI. in. Ob oculos item habuit Cicero Cat. Mai. c. XIV: Quum ex eo quidam iam affecto aetate quaereret, uteretur ne rebus venereis, Dii meliora, inquit; lubenter vero (μέντοι) istinc tanquam a domino agresti ac furioso profugi. Iuncus ap. Stobaeum p. 585: καὶ γὰρ τὸ πεπαῦσθαι τῆς κατὰ τὰ ἀφροδίσια ὁρμῆς τε καὶ ὀρέξεως, ὦ Ζεῦ, μέγα ὄφελος φαῖεν ἂν καὶ μανίας καὶ λύπης ἀπόῤῥευσιν κ. τ. λ. Plura dabit ad h. l. Muretus et Astius, qui de Sophocle ab amore non alieno laudavit Lessingi Vit. Sophocl. p. 154. et Huschk. Analect. Critt. p. 20 sq.

C αὐτὸ ἀπέφυγον — ἀποφυγών.] Istud αὐτό ne cui cum Astio ex Clem. et Theodoreto in αὐτά mutandum videatur, saepenumero pronomen demonstrativum ita post nomina pluralis numeri ponitur, ubi in universum ad praecedentia respicitur. Quod quidem in hac responsione tanto rectius fieri

Εὖ οὖν μοι καὶ τότε ἔδοξεν ἐκεῖνος εἰπεῖν καὶ νῦν οὐχ ἧττον. παντάπασι γὰρ τῶν γε τοιούτων ἐν τῷ γήρᾳ πολλὴ εἰρήνη γίγνεται καὶ ἐλευθερία. ἐπειδὰν γὰρ αἱ ἐπιθυμίαι παύσωνται κατατείνουσαι καὶ χαλάσωσι, παντάπασι τὸ τοῦ Σοφοκλέους γίγνεται, D δεσποτῶν πάνυ πολλῶν [ἔστι] καὶ μαινομένων ἀπηλλάχθαι. ἀλλὰ καὶ τούτων πέρι καὶ τῶν γε πρὸς τοὺς οἰκείους μία τις αἰτία ἐστίν, οὐ τὸ γῆρας, ὦ Σώκρατες, ἀλλ' ὁ τρόπος τῶν ἀνθρώπων. ἂν μὲν γὰρ κόσμιοι καὶ

ἐπειδὰν γὰρ αἱ ἐπιθυμίαι] γάρ om. Par. A. et pr. Ven. Π. quod mirum est potuisse probari Hermanno, quo ut Parisino suo opituletur, protasin per ἐπειδὰν institutam duplici apodosi inclusam esse statuit. Imo γάρ per vicinas syllabas errore de sede potuit, quod res venereae cum contemtione quadam commemorantur. Hipp. mai. p. 299. A: τὰ δέ που περὶ τὰ ἀφροδίσια πάντες ἂν μάχοιντο ὡς ἥδιστον ὄν, δεῖ δὲ αὐτὸ οὕτω πράττειν. Sympos. p. 192. C: οὐδὲ γὰρ ἂν δόξειε τοῦτ' εἶναι ἡ τῶν ἀφροδισίων συνουσία, ὡς ἄρα τούτου ἕνεκα — χαίρει. Ibid. p. 200. C. al. Pro ἀποφυγών quod legitur ap. Theon. Progymn. p. 14. ἀποδράς, id miror probari potuisse Hemsterhusio ad Lucian. T. III. p. 391 ed. Bip. Nam et gravius est ἀποφυγών, et elegans eiusdem verbi repetitio in hac narrationis simplicitate. Vere Ammonius: Ἀποδρᾶναι καὶ ἀποφεύγειν διαφέρει· ἀποδρᾶναι μὲν τὸ ἀναχωρήσαντά τινα ἄδηλον εἶναι ὅπου ἐστίν· ἀποφεύγειν δὲ τὸ μὴ δύνασθαι ἐπιληφθῆναι.

τῶν γε τοιούτων — εἰρήνη καὶ ἐλευθερία.] Eadem constructio est Eurip. Iphig. Aul. v. 537 ed. Matth. γαλανείᾳ χρησάμενοι μαινομένων οἴστρων.

ἐπειδὰν γὰρ αἱ ἐπιθυμίαι π.] Postquam enim cupiditates vehementes esse desierunt seque remiserunt, evenit omnino id, quod Sophocles dixit, ut a dominis sane multis iisque furentibus liberati simus. Muretus et Astius metaphoram sumptam putant ab imaginibus, quae nervis sive funiculis movebantur, ut pueris et imperitae multitudini admiratio excitaretur; v. Legg. I. p. 644. intpp. ad Iuvenal. XIV. v. 266. Itaque Platonem existimant hoc dicere voluisse: senes moderatos et compositos illis voluptatum tanquam nervis et funiculis non amplius moveri. Mihi haec ratio longius arcessita videtur, cui praefero multo simpliciorem interpretationem, ex qua κατατείνειν et χαλᾶν sensu intransitivo accipiendum est.

D. πολλῶν [ἔστι] καὶ μ. ἀπηλλάχθαι] Istud ἔστι haud scimus an delendum vel in τε mutandum sit. Nam etiamsi illud pro ἔξεστι positum putes, tamen post γίγνεται creat molestiam. Videtur interpositum esse ab iis, qui infinitivum non intelligerent post τὸ τοῦ Σοφοκλέους recte per epexegesin subiungi potuisse. Accedit quod etiam incerta vocabuli sedes in codd. variata indicium facit glossematis. Itaque vocem ut-

εὔκολοι ὦσι, καὶ τὸ γῆρας μετρίως ἐστὶν ἐπίπονον· εἰ δὲ μή, καὶ γῆρας, ὦ Σώκρατες, καὶ νεότης χαλεπὴ τῷ τοιούτῳ ξυμβαίνει.

Cap. IV. Καὶ ἐγὼ ἀγασθεὶς αὐτοῦ εἰπόντος ταῦτα, βουλόμενος ἔτι λέγειν αὐτὸν ἐκίνουν καὶ εἶπον, Ὦ Κέφαλε, οἶμαί σου τοὺς πολλούς, ὅταν ταῦτα λέγῃς, E οὐκ ἀποδέχεσθαι, ἀλλ' ἡγεῖσθαί σε ῥᾳδίως τὸ γῆρας φέρειν οὐ διὰ τὸν τρόπον, ἀλλὰ διὰ τὸ πολλὴν οὐσίαν κεκτῆσθαι· τοῖς γὰρ πλουσίοις πολλὰ παραμύ-

sua depulsum est; quod, si recte absit, inde ab *ἐπειδὰν αἱ ἐπιθ.* orditur superiorum verborum epexegesis.

D. *πάνυ πολλῶν ἐστι καὶ μ.*] Videtur *ἐστι* delendum.

Cap. IV. E. *οἶμαί σου κ. π.*] *σε* Θ. r. Vind. Φ. Ambr. Flor. a. c. α. γ. sed v. exeg.

roque nomine suspectam uncis inclusimus.

D. *τούτων πέρι καὶ τῶν γε —*] Haec quoque Latina fecit Cicero Cat. M. c. 3: Sed omnium istiusmodi querelarum in moribus est culpa, non in aetate; moderati enim nec difficiles nec inhumani senes tolerabilem senectutem agunt; importunitas autem et inhumanitas omni aetate molesta est. De constructione *αἰτία ἐστὶ περὶ τούτων* v. annot. ad Phaedon. p. 97. C. Schaefer. Apparat ad Demosth. T. V. p. 312.

εὔκολοι ὦσι] *εὔκολος* Sophocles vocatur ab Aristophane Rann. v. 82.

Cap IV. *αὐτὸν ἐκίνουν*] eum commovebam, pungebam et excitabam, videl. quo plura loqueretur. Xenoph. Mem. IV. 2, 2: *βουλόμενος κινεῖν τὸν Εὐθύδημον.* Plat. Lysid. p. 423. A: *ἐν νῷ εἶχον ἄλλον ἤδη τινὰ τῶν πρεσβυτέρων κινεῖν.* Charmid. p. 162. D: *Χαρμίδης βουλόμενος μὴ αὐτὸς ὑπέχειν λόγον ἐπεκίνει αὐτὸν ἐκεῖνον.* Erast p. 134. A: *καί μοι ἔδοξεν — κινητέος εἶναι — ἵνα μοι βοηθήσειε.* Dio Chrysost. Or. II, p. 19. C: *ὅμως δὲ κινεῖν αὐτὸν βουλόμενος.* Plura dabit Wyttenbach. ad Plutarch. de Ser. Num. Vind. p. 11. De formula *ἀποδέχεσθαί τινος*, probare aliquem, h. e. alicuius sententiam, v. ad Phaedon. p. 92. A. coll. Matth. Gr. §. 373. annot., unde apparebit pro *ὅταν ταῦτα λέγῃς* usitatius dici potuisse *ταῦτα λέγοντος.* Quod quum non intelligerent librarii, accusativum *σε* in locum genitivi substituerunt. Mox p. 337, B.: *ὡς οὐκ ἀποδέξομαί σου, ἐὰν τοιαῦτα φλυαρῇς.* — *οὐ διὰ τὸν τρόπον*, non propter sentiendi agendique rationem tuam; v. ad Criton. p. 43. B. Ceterum Laelius ap. Ciceronem l. l. Est, ut dicis, Cato; sed fortasse dixerit quispiam tibi propter opes et copias et dignitatem tuam tolerabilem senectutem videri, id autem non posse multis contingere.

τοῖς γὰρ πλουσίοις] „Videtur indicare versiculum vulgatum et proverbii loco habitum: *τοῖς πλουσίοις πόλλ' ἐστι τὰ παραμύθια.*" Muretus.

θιά φασιν εἶναι. Ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις· οὐ γὰρ ἀπο-
δέχονται. καὶ λέγουσι μέν τι, οὐ μέντοι γε ὅσον οἴονται,
ἀλλὰ τὸ τοῦ Θεμιστοκλέους εὖ ἔχει, ὃς τῷ Σεριφίῳ
330 λοιδορουμένῳ καὶ λέγοντι, ὅτι οὐ δι' αὑτόν, ἀλλὰ
διὰ τὴν πόλιν εὐδοκιμοῖ, ἀπεκρίνατο, ὅτι οὔτ' ἂν
αὐτὸς Σερίφιος ὢν ὀνομαστὸς ἐγένετο οὔτ' ἐκεῖνος
Ἀθηναῖος. καὶ τοῖς δὴ μὴ πλουσίοις, χαλεπῶς δὲ τὸ
γῆρας φέρουσιν εὖ ἔχει ὁ αὐτὸς λόγος, ὅτι οὔτ' ἂν
ὁ ἐπιεικὴς πάνυ τι ῥᾳδίως γῆρας μετὰ πενίας ἐνέγκοι,
οὔθ' ὁ μὴ ἐπιεικὴς πλουτήσας εὔκολός ποτ' ἂν ἑαυ-
τῷ γένοιτο. Πότερον δέ, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Κέφαλε, ὧν
C κέκτησαι τὰ πλείω παρέλαβες, ἢ ἐπεκτήσω; Ποῖ' ἐπε-

οὐ μέντοι γε ὅσον] Vat. r. om. γε quod ne quis male suspectet, v. Lobeck. ad Phryn. p. 342. Reisig. Coniect. in Arist. p. 295. Krüger. ad Xen. Anab I. 9, 14. Dein aliquot codd. ὅσον οἷόν τε. Ficin.: quantam dici posset. Sed unice vera videtur lectio vulgata.

P. 330. A. *πάνυ τι ῥᾳδίως*] τοι cum Steph. codd. plerique omnes praeter Par. A. Vat. Θ. 1. Vind. Φ. Flor. a. b. γ. De erroris caussa v. Schaefer. ad Greg. Cor. p. 937 sqq.

Ποῖ' ἐπεκτησάμην] V. ποῖ, quod Bekk. ex nonnullis codd. correxit. Heind. ad Euthyd. p. 363. coni. πῇ, quod a

ὃς τῷ Σεριφίῳ λ.] Cato ap. Ciceronem l. c. Est istud quidem, Laeli, aliquid, sed nequaquam in isto sunt omnia; ut Themistocles fertur Seriphio cuidam in iurgio respondisse, quum ille dixisset, non eum sua, sed patriae gloria splendorem esse assequutum: Nec hercle, inquit, ego, si Seriphius essem, nobilis, nec tu, si Atheniensis esses, clarus unquam fuisses. etc. Rem alii quoque narrant, de quibus v. Valcken. ad Herodot. VIII. c. 125. p. 198. T. VI. P. II. ed. Schweigh. Lennep. ad Phalar. p. 38. ed. Lips. Wyttenbach. ad Plut. Apoph. Regg. et Duc. p. 1086. ed. Oxon. — Seriphus, una ex insulis Cycladibus, adeo parva, saxosa et ignobilis, ut hoc nomine in proverbio celebrata sit; v. Strabo X. p. 746. B. ed. Almel. et quae attulit Harduin. ad Plin. H. N. IV, 23. — Articulus τῷ ante Σεριφίῳ indicat hominem illum hoc ipso sermone cum Themistocle habito nobilitatum ac celebratum fuisse.

P. 330 *τὸ γῆρας φέρουσιν εὖ ἔχει —*] h. e. iis, qui senectutem moleste ferunt, idem recte responderi potest. Nam εὖ ἔχει ὁ αὐτὸς λόγος i. q. ταὐτὸ καλῶς λέγοιτ' ἄν. Eandem sententiam habet Stobaeus Sermon. l. p. 19. — *τὰ πλ. παρέλαβες*, hereditate accepisti.

B. *Ποῖ' ἐπεκτησάμην*] Interrogatio haec adiunctam habet lenem quandam vel admirationis vel irrisionis significationem. Latine dicas: mene aliquid acquisivisse? egone ut acquisiverim? Hunc voc. ποῖος usum multis exemplis illustrarunt Heusdius Specim.

κτησάμην, ἔφη, ὦ Σώκρατες; μέσος τις γέγονα χρηματιστὴς τοῦ τε πάππου καὶ τοῦ πατρός. ὁ μὲν γὰρ πάππος τε καὶ ὁμώνυμος ἐμοὶ σχεδόν τι ὅσην ἐγὼ νῦν οὐσίαν κέκτημαι παραλαβὼν πολλάκις τοσαύτην ἐποίησε, Λυσανίας δὲ ὁ πατὴρ ἔτι ἐλάττω αὐτὴν ἐποίησε τῆς νῦν οὔσης· ἐγὼ δὲ ἀγαπῶ, ἐὰν μὴ ἐλάττω καταλίπω τουτοισί, ἀλλὰ βραχεῖ γέ τινι πλείω ἢ παρέλαβον. Οὔ τοι ἕνεκα ἠρόμην, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι μοι ἔδοξας οὐ σφόδρα ἀγαπᾶν τὰ χρήματα. τοῦτο δὲ ποιοῦσιν ὡς τὸ πολὺ οἳ ἂν μὴ αὐτοὶ κτήσωνται· οἱ δὲ κτησάμενοι διπλῇ ἢ οἱ ἄλλοι ἀσπάζονται αὐτά. ὥσπερ C

pr. m. habet Vat. Θ. Paullo ante πλέω παρέλαβες Par. A. Vat. Θ. r. Vind. Φ.

B. καταλίπω τουτοισί] V. τούτοισιν, invitis codd. plerisque omnibus.

Οὔ τοι ἕνεκα —] Accessit τοι ex Par. ADK. Vat. r. Vind. Φ. Ven. II Vat. pr. m. Θ. Flor. a. c. qui omnes tamen perperam scriptum exhibent οὔτοι. Vulgo τούτου ἕνεκα. Verissime Flor. b. οὔ τοι ἕνεκα, ut Bekk. secundum vestigia codicum meliorum verba refinxit. De universi loci conformatione v. explicatt.

crit. p. 108. Heindorf. ad Charmid. p. 174. B. Iacobs Additam. in Athen. p. 266. Reisig. Coniectan. in Aristophan. p. 74 seq.

πάππος τε καὶ ὁμώνυμος ἐμοί] „Quod ait avum sibi ὁμώνυμον fuisse, in eo notari potest vetus Graecorum consuetudo, quam plerique etiam hodie tenent, ut patris sui nomen alicui ex filiis suis imponant, quo avorum in nepotibus memoria renovetur. Sic Nicias, Nicerati filius, Niceratum habuit filium. Sic in Lyside Lysis, Democratis filius, Lysidis nepos. Sic Aristoteles, Nicomachi filius, filium suum Nicomachum vocavit. Romae autem fere qui primus filius susceptus erat, ei patris praenomen imponebatur." Muretus. Perperam vulgo post σχεδόν τι, interpungunt, quae verba cum ὅσην—τοσαύτην arcte cohaerent.

Λυσανίας δὲ ὁ πατήρ] Verisimilis est sententia Groeni van Prinsterer. Prosopogr. Plat. p. 112. Λυσίας corrigendum putantis, ut hic quoque idem nomen habuerit, quod nepos, Lysias orator.

ἐγω δὲ ἀγαπῶ] ego autem contentus sum, satis habeo, si cfr. Infra libr. IV. p. 472. B: ἢ ἀγαπήσομεν, ἐὰν ὅ τι ἐγγύτατα αὐτῆς ᾖ. Menon. p. 75. C. Gorg. p. 483. C. al.

Οὔ τοι ἕνεκα ἠρ.] Verum, inquit, quod ista ex te quaerebam, eius rei causa haec est, quod mihi videbaris non valde opes admirari. Loquendi genus, a Platone quoque saepius usurpatum, ut Phaedr. p. 248. B. Lachet. p. 184. B. De Rep. VI. p. 491. B. ubi v. ann. abunde illustravit Aug. Matthiae Gr. Gr. §. 432. 5. extr.

C. διπλῇ ἢ ἄλλοι ἀσπ.] Nam non tantum propter utili-

γὰρ οἱ ποιηταὶ τὰ αὑτῶν ποιήματα καὶ οἱ πατέρες τοὺς παῖδας ἀγαπῶσι, ταύτῃ τε δὴ καὶ οἱ χρηματισάμενοι περὶ τὰ χρήματα σπουδάζουσιν ὡς ἔργον ἑαυτῶν, καὶ κατὰ τὴν χρείαν, ᾗπερ οἱ ἄλλοι. χαλεποὶ οὖν καὶ ξυγγενέσθαι εἰσίν, οὐδὲν ἐθέλοντες ἐπαινεῖν ἀλλ' ἢ τὸν πλοῦτον. Ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις. Cap. V.
D Πάνυ μὲν οὖν, ἦν δ' ἐγώ. ἀλλά μοι ἔτι τοσόνδε εἰπέ· τί μέγιστον οἴει ἀγαθὸν ἀπολελαυκέναι τοῦ πολλὴν οὐσίαν κεκτῆσθαι; Ὅ, ἦ δ' ὅς, ἴσως οὐκ ἂν πολλοὺς

ταύτῃ τε δὴ καὶ οἱ χρ.] γε pro τε offerunt Par. DK. Mon. Flor. β. quod desiderabat olim Steph. Flor. α. ταύτῃ τοι δή. Stob. Serm. XCII. p. 512. ταύτῃ δή. Sed receptam lectionem unice veram esse, docebit subtilior loci interpretatio.

καὶ κατὰ τὴν χρείαν] καὶ οὐ κατὰ τὴν χρείαν Vat. Θ. corr. Ambr. Ang. Flor. a. c. x. γ. Vind. E.F Stob. marg. quod etiam expressit Ficinus. Reprobato autem γε nec negatio ullo modo ferenda. Dein Par. ADK. Vat. r. et pr. Θ. ἥπερ pro ᾗπερ.

tatem, sicut alii, opes magni faciunt, sed inani quadam ducti gloriae cupiditate sese quasi iactant, quod suo ipsi studio tantas divitias sibi comparaverint. Suum enim cuique opus maxime placet. Itaque διπλῇ ἢ οἱ ἄλλοι, duplo magis, opes admirantur. Simplicissimam hanc loci interpretandi rationem tenentes, quid de proximorum verborum lectione iudicandum sit, facile perspiciemus. Nam quod vulgo legebatur ταύτῃ τε δή, plena distinctione post παῖδας ἀγαπῶσιν facta, ea quidem scriptura plura habet incommoda, ut mirer illam ab Im. Bekkero esse servatam. De qua re quoniam iam ab Astio disputatum est, nunc verbo monuisse sufficiet. Neque tamen huic viro docto assentior, qui διπλῇ ἢ οἱ ἄλλοι interpretatur bis tanto, i. e. multo vehementius, ac deinde de Cornarii sententia scripsit καὶ οὐ κατὰ τὴν χρείαν. Nam profecto mirum hoc esset de eiusmodi hominibus iudicium. Qui etsi suo rei familiaris studio maxime superbiunt, tamen nec divitiarum usum et utilitatem solent negligere aut contemnere. Tenendum est autem comparationem eorum, qui sibi ipsi opes pepererunt, cum poetis ac patribus nonnisi eo spectare, quod illorum opes item suum ipsorum opus sunt, sicuti poeta carmen ut suum unice amplectitur. Itaque haec: καὶ κατὰ τὴν χρείαν κτλ. non amplius sunt ad comparationem illam referenda. Quod etiam magis manifestum foret, si καὶ αὖ κατὰ τὴν χρείαν legeretur, quod fortasse latet in illa codicum scriptura, quam Cornarius probavit. Sententia verborum igitur haec est: „Quemadmodum enim poetae sua ipsorum carmina et patres filios suos diligunt, hac vero ratione ii, qui sibi ipsi opes compararunt, divitiis student, ut quae sint opus ipsorum; atque (praeterea) propter earum usum et utilitatem, ut ceteri. De sententia apte comparavit Muretus ad Catull. T. II. p. 752 ed. Ruhnk. Aristotel. Eth. Nicom. IV, 1: ἐλευθεριώτεροι δὲ εἶναι δοκοῦσιν οἱ μὴ κτη-

πείσαιμι λέγων. εὖ γὰρ ἴσθι, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ὅτι, ἐπειδάν τις ἐγγὺς ᾖ τοῦ οἴεσθαι τελευτήσειν, εἰςέρχεται αὐτῷ δέος καὶ φροντὶς περὶ ὧν ἔμπροσθεν οὐκ εἰςῄει. οἵ τε γὰρ λεγόμενοι μῦθοι περὶ τῶν ἐν Ἅιδου, ὡς τὸν ἐνθάδε ἀδικήσαντα δεῖ ἐκεῖ διδόναι δί-
κην, καταγελώμενοι τέως, τότε δὴ στρέφουσιν αὐτοῦ E
τὴν ψυχὴν μὴ ἀληθεῖς ὦσι· καὶ αὐτὸς ἤτοι ὑπὸ τῆς τοῦ γήρως ἀσθενείας ἢ καὶ ὥςπερ ἤδη ἐγγυτέρω ὢν τῶν ἐκεῖ μᾶλλόν τι καθορᾷ αὐτά. ὑποψίας δ' οὖν

Cap. V. D. *περὶ ὧν ἔμπροσθεν —*] *ἐν τῷ ἔμπροσθεν* Vat. Θ. corr. Ambr. Ang. Flor. α. x. et corr. Flor. a. c. ut est ap. Stob. l. c. Iustin. Mart. Cohort. ad Gr. c. 26. p. 14. E. ed. Sylb. ubi totus qui dehinc sequitur locus recitatur.

E. *ὑποψίας δ' οὖν καὶ δείματος*] Ang. Ambr. Flor. a. x. Stob. δ' om. Apud Iust. Mart. *γοῦν* scriptum extat. Mox *ἠδίκησεν* Ven. II. Par. DK. Mon. Iustin. M.

σάμενοι, ἀλλὰ παραλαβόντες τὴν οὐσίαν. ἄπειροί τε γὰρ τῆς ἐνδείας, καὶ πάντες ἀγαπῶσι μᾶλλον τὰ αὑτῶν ἔργα, ὥςπερ οἱ γονεῖς καὶ ποιηταί. Ibid. IX, 4: *πᾶς—γὰρ τὸ οἰκεῖον ἔργον ἀγαπᾷ μᾶλλον ἢ ἀγαπηθείη ἂν ὑπὸ τοῦ ἔργου ἐμψύχου γενομένου· μάλιστα δ' ἴσως τοῦτο περὶ τοὺς ποιητὰς συμβαίνει· ὑπεραγαπῶσι γὰρ οὗτοι τὰ οἰκεῖα ποιήματα στέργοντες ὥςπερ τέκνα.* Post *ὥςπερ* quod non *οὕτως*, sed *ταύτῃ* subiectum est, id non miraberis, ubi *διπλῆ ἢ οἱ ἄλλοι* praecedere memineris et *κατὰ χρείαν* subsequi. Voculas *γε δή* confirmandi vim habere docuit Hermann. ad Viger. p. 828.

Cap. V. D. *δεῖ ἐκεῖ διδόναι δίκην*] i. e. *ἐν Ἅιδου*, ut sexcenties. — *καταγελώμενοι τέως*, ad id tempus vel adhuc derisi. Hunc usum voculae multis exemplis firmarunt Ruhnken. ad Tim. Gloss. p. 256. et Blomfield. ad Aeschyl. Choeph. v. 980. — *στρέφουσιν αὐτοῦ τὴν ψ.*, versant, i. e. angunt et metu replent. Sic Ennius apud Ciceronem in principio Catonis: O Tite, si quid ego adiuro curamve levasso, quae nunc te coquit et versat.

E. *ὑποψίας δ' οὖν καὶ δ. μ. γίγνεται*] Ne quis δ' *οὖν* mutandum suspicetur, referenda sunt haec verba ad praecedentia illa: *ἤτοι ὑπὸ τῆς τοῦ γήρως ἀσθ. κτλ.* Sed utut haec sunt, inquit, suspicione sane et metu repletur, ac secum iam reputat et considerat, anquem iniuria aliqua affecerit. Similiter δ' *οὖν* explicandum est Apolog. Socrat. p. 17. A: *ὅ τι μὲν ὑμεῖς πεπόνθατε ὑπὸ τῶν ἐμῶν κατηγόρων οὐκ οἶδα· ἐγὼ δ' οὖν καὶ αὐτὸς ὑπ' αὐτῶν ὀλίγου ἐμαυτοῦ ἐπελαθόμην.* Tim. p. 28. B: *ὁ δὴ πᾶς οὐρανὸς ἢ κόσμος ἢ καὶ ἄλλο ὅ τι ποτὲ ὀνομαζόμενος — σκεπτέον δ' οὖν περὶ αὐτοῦ πρῶτον.* Aristoph. Avv. v. 1026 seqq. *τί; βούλει δῆτα τὸν μισθὸν λαβὼν μὴ πράγματ' ἔχειν, ἀλλ' ἀπιέναι;* Ep. *νὴ τοὺς θεούς. ἐκκλησιάσαι δ' οὖν ἐδεόμην οἴκοι μένων.* — *μετὰ κακῆς ἐλπίδος.* Docent haec verba *ἐλπίς* et *ἐλπίζειν*, ut Lat. spes et sperare, etiam in malam par-

καὶ δείματος μεστὸς γίγνεται καὶ ἀναλογίζεται ἤδη καὶ σκοπεῖ, εἴ τινά τι ἠδίκηκεν. ὁ μὲν οὖν εὑρίσκων ἑαυτοῦ ἐν τῷ βίῳ πολλὰ ἀδικήματα καὶ ἐκ τῶν ὕπνων, ὥςπερ οἱ παῖδες, θαμὰ ἐγειρόμενος δειμαίνει καὶ
331 *ζῇ μετὰ κακῆς ἐλπίδος· τῷ δὲ μηδὲν ἑαυτῷ ἄδικον ξυνειδότι ἡδεῖα ἐλπὶς ἀεὶ πάρεστι καὶ ἀγαθὴ γηροτρόφος, ὡς καὶ Πίνδαρος λέγει. χαριέντως γάρ τοι, ὦ Σώκρατες, τοῦτ' ἐκεῖνος εἶπεν, ὅτι ὃς ἂν δικαίως καὶ ὁσίως τὸν βίον διαγάγῃ,*

γλυκεῖά οἱ καρδίαν ἀτάλλοισα γηροτρόφος συναορεῖ

P. 331. *ὡς καὶ Πίνδαρος*] *ὥςπερ* Ang. Ambr. Flor. x. *α.* Stob. l. c. Mox *τοι* om. Par. K. Mon. Flor. *β.*

βίον διαγάγῃ] *διαγάγοι* Ven. Flor. a. — *ξυναορεῖ* Vind. *Φ.*

εὖ οὖν λέγει θ.] Haec verba Astius Socrati censet tribuenda esse. Quae nos putamus reliquenda esse Cephalo, qui postquam Pindari verba recitavit, se mirifice assentiri dicit poetae iudicio idtem dici; de qua re v. intpp. ad Thomam Mag. p. 299., qui inter alia: *ἐλπίς*, inquit, *καὶ ἐπὶ καλοῦ καὶ ἐπὶ κακοῦ.* Ceterum recte Schleiermacherus: »In den noch platonischen Worten übrigens fordert der Zusammenhang *ἡδεῖα* auf *ἐλπίς* zu beziehen, und dann nothwendig auch *ἀγαθή*, so dass *γηροτρόφος* allein die Anführung der Pindarischen Stelle einleitet.«

P. 331. *τοῦτ' ἐκεῖνος εἶπεν*] De verbis Pindari v. Tom. III. I. p. 80 seq. ed. Heyn. et Boeckh. frag. Pind. CCXLIII. coll. Tom. II. P. II. p. 682., ubi docte de iis commentatus est. Usus est illis Olympiodorus in Alcibiad. II. p. 23 ed. Creuzer. omninoque tantopere freqnentata sunt a scriptoribus, ut fere in proverbium abierint. conf. Erasmi Adagg. p. 666 seq. Wyttenbach. ad Iulian. p. 252. ed. Lips.

B. *τὸ γὰρ μηδὲ ἄκοντά τινα — μέγα μέρος εἰς τοῦτο ἡ — κτῆσις συμβάλλεται*] Illud *τὸ γὰρ — ἀπιέναι δεδιότα* a reliquorum verborum structura seiunctum explicari potest quod attinet ad, v. Heindorf. ad Theaet. p. 144. A. Nimirum eadem haec constructio est, qualis Eurip. Phoeniss. v. 290 seqq. *μέλλων δέ πέμπειν μ' Οἰδίπου κλεινὸς γόνος μαντεῖα σεμνὰ Λοξίου τ' ἐπ' ἐσχάρας, ἐν τῷδ' ἐπεστράτευσαν Ἀργεῖοι πόλιν.* Hippolyt. v. 22. Androm. v. 699. Itaque *τὸ* cum infinitivis casu nominativo accipiendum, quae ratio per anacoluthiam explicanda est. In proximis: *μηδ' αὖ ὀφείλοντα — δεδιότα* negandi voculam connectas cum *ἐκεῖσε ἀπιέναι δεδιότα.* Nam verba cohaerent sic: *τὸ γὰρ μηδὲ ἄκοντα — ψεύσασθαι, μηδ' αὖ ἐκεῖσε ἀπιέναι δεδιότα, ὀφείλοντα ἢ θεῷ — χρήματα*, neque illuc cum metu discedere, quum vel deo sacra quaedam debeas vel homini pecuniam. Voc. *ἔπειτα* propterea interiectum est, quod participium *ὀφείλοντα* praecedit, v. ad Phaedon. p. 70. E.

ἐλπίς, ἃ μάλιστα θνατῶν
πολύστροφον γνώμαν κυβερνᾷ.

εὖ οὖν λέγει θαυμαστῶς ὡς σφόδρα. πρὸς δὴ τοῦτ' ἔγωγε τίθημι τὴν τῶν χρημάτων κτῆσιν πλείστου ἀξίαν εἶναι, οὔτι παντὶ ἀνδρί, ἀλλὰ τῷ ἐπιεικεῖ. τὸ B γὰρ μηδὲ ἄκοντά τινα ἐξαπατῆσαι ἢ ψεύσασθαι, μηδ' αὖ ὀφείλοντα ἢ θεῷ θυσίας τινὰς ἢ ἀνθρώπῳ χρήματα ἔπειτα ἐκεῖσε ἀπιέναι δεδιότα, μέγα μέρος εἰς τοῦτο ἡ τῶν χρημάτων κτῆσις συμβάλλεται. ἔχει δὲ καὶ ἄλλας χρείας πολλάς· ἀλλὰ ἓν γε ἀνθ' ἑνὸς

que non sine ardore quodam animi profitetur.

B. οὔτι παντὶ ἀνδρί] Sic nunc pro vulg. οὔτοι scripsimus ex Par. A. Vind. D F. Ven. II. Angel. Flor. x. Apud Stob. est οὔτι που.

ἀλλὰ ἕν γε ἀνθ' ἑνὸς] Sic recte Stobaeus l. c. Libri Platonis omnes: ἀλλά γε ἓν ἀνθ' ἑνός. v. explicatt.

ἀλλὰ ἕν γε ἀνθ' ἑνὸς] Sic haud cunctanter ex Stobaeo rescripsimus pro ἀλλά γε ἓν ἀνθ' ἑνός. Nam ἀλλά γε nullo interposito vocabulo apud probos scriptores nusquam reperias, sicuti verissime iudicarunt Heindorf. ad Phaedon. p. 86. E. et Schaeferus ad Demosth. App. II. p. 385. Frustra Schneiderus ἀλλά γε defendit comparans Reip. VIII. p. 543. E., ubi ἀλλ' ἄγε recte mss. optimi, et Phaedr. p. 262. A. ubi recte ἀλλὰ γε δὴ κατὰ σμικρόν dicitur, ut alibi ἀλλά γέ τοι, quia γε cum δή in unum coit. Addimus Aristoph. Avv. v. 270: ἀλλά γ' οὑτοσὶ καὶ δή τις ὄρνις ἔρχεται, ubi cum Dindorfio scribendum: ἀλλὰ χοὐτοσὶ καὶ δή τ. ο. ἔρχεται. Quam facile hoc loco γε ἓν et ἕν γε permutari potuerit, vel coeco patebit. Formula ἓν ἀνθ' ἑνός proprie est alterum prae altero, i. e. singulis inter se comparatis et examinatis, v. Phileb. p. 63. B. Legg. IV. p. 705. B. V. p. 738. E. Eurip. Orest. v. 643. ἓν μὲν λαβὲ ἡμῖν ἀνθ' ἑνὸς δοῦναί σε χρή, i. e. hoc praecipue. Diogen. Laërt. VIII, 9. ubi v. Casaubon. Eustathius ad Iliad. λ. p. 844. 12.

οὔ τι παντὶ ἀνδρί] V. ad Hipp. mai. p. 298. E. Ceterum quae Plato hic Cephalum senem de praemiis iustitiae quum in hac tum in altera vita propositis facit disserentem, libro decimo uberrime disputantur. Quocirca liquido apparet, philosophum quo tempore ista scripsit, iam universi operis imaginem tanquam in animo consignatam habuisse, ut profecto parum verisimilis sit eorum sententia, qui Politiae duos libros priores voluerunt longo tempore ante quam ceteros scriptos et editos esse. Neque vero ea sententia quidquam verisimilitudinis inde nanciscitur, quod in his de notione iustitiae primum more Socratico in varias partes disputatur, sicuti fieri meminimus in dialogis primae aetatis vel Socraticis. Nam priusquam ad definitionem Platonicam huic operi fundamenti loco subiectam procederetur, harum rerum disceptatione sanequam opus fuit.

οὐκ ἐλάχιστον ἔγωγε θείην ἂν εἰς τοῦτο ἀνδρὶ νοῦν ἔχοντι, ὦ Σώκρατες, πλοῦτον χρησιμώτατον εἶναι.

C Παγκάλως, ἦν δ' ἐγώ, λέγεις, ὦ Κέφαλε. τοῦτο δ' αὐτό, τὴν δικαιοσύνην, πότερα τὴν ἀλήθειαν αὐτὸ φήσομεν εἶναι ἁπλῶς οὕτως καὶ τὸ ἀποδιδόναι, ἄν τίς τι παρά του λάβῃ, ἢ καὶ αὐτὰ ταῦτα ἔστιν ἐνίοτε μὲν δικαίως, ἐνίοτε δὲ ἀδίκως ποιεῖν; οἷον τοιόνδε λέγω· πᾶς ἄν που εἴποι, εἴ τις λάβοι παρὰ φίλου ἀνδρὸς σωφρονοῦντος ὅπλα, εἰ μανεὶς ἀπαιτοῖ, ὅτι οὔτε χρὴ τὰ τοιαῦτα ἀποδιδόναι, οὔτε δίκαιος ἂν εἴη ὁ ἀποδιδούς, οὐδ' αὖ πρὸς τὸν οὕτως ἔχοντα

D. ἃ ἂν λάβῃ τις] Sic Par. A. Vat. Θ. r. Ven. II. Vind. Φ. Par. D. Ambr. Ang. Flor. a. b. c. x. α. β. γ. λάβοι, quod recte

C. τὴν δικαιοσύνην, —] Ad haec sic disputat Schleiermacherus p. 530. «Es ist nicht bestimmt nachzuweisen, wen Platon hier im Sinne hat. Muretus nun hat gewiss Unrecht, dass diese Erklärung nur aus der vorhergehenden Rede des Kephalos abstrahirt sei. Eben so wenig aber möchte ich glauben, dass im gemeinen Leben gangbare Erörterungen damit gemeint seien, indem der Ausdruck *ὅρος* doch mehr auf eine Schule deutet. Der eine Theil nun kommt freilich in der spätern Theorie des Epikurs vor, welcher Gerechtigkeit bloss auf Verträge beschränkt, und es begreift sich, dass Sokrates hierüber so ausführlich ist, um überhaupt die Vorstellung aus dem Wege zu räumen, dass die Gerechtigkeit durch frühere Handlungen bedingt sein müsse und nichts ursprüngliches sei. Der erste aber scheint am natürlichsten der Megarischen Schule anheimzufallen, welcher, da sie überall Gutes und Wahres gleichstellte, die Lehre ganz angemessen ist, das Gute in der auf Verträge sich beziehenden Gerechtigkeit sei die Wahrhaftigkeit. — Wo nun Polemarchus diese Erklärung auf den Simonides zurückführt, ist wohl nichts gesagt, was diesem Dichter wörtlich eignet, und auch sonst nirgends ist meines Wissens die besprochene Stelle aufbewahrt.»

οἷον τοιόνδε λέγω] Formula in exemplis afferendis creberrima. Plerumque dicitur *οἷον τὸ τοιόνδε λέγω*: sed omisso articulo legitur etiam Gorg. p. 464. A. Euthyphr. p. 13. B. hoc sensu: veluti tale quid dico. De re conf. Cicero de Offic. III, 25. si gladium quis apud te sanae mentis deposuerit, repetat insaniens, reddere peccatum sit, non reddere officium ctr. — *εἰ μ. ἀπαιτοῖ*, sc. *ὁ φίλος*. De repentina hac subiecti mutatione v. ad Gorg. p. 510. C. Heindorf. ad Euthyd. p. 275. B. Theaet. p. 148 B. Matth. Gr. §. 298. Verba *οὔτε δίκαιος ἂν εἴη κτλ.* sic interpreteris: neque iustus fuerit qui reddat, vel etiam si quis sic affecto homini vera omnia eloqui velit. Unde apparet, cur participio *ἀποδιδούς* articulus adiectus sit, participio *ἐθέ-*

πάντα ἐθέλων τἀληθῆ λέγειν. Ὀρθῶς, ἔφη, λέγεις. Οὐκ ἄρα οὗτος ὅρος ἐστὶ δικαιοσύνης, ἀληθῆ τε λέγειν καὶ ἃ ἂν λαβῃ τις ἀποδιδόναι. D

Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ὑπολαβὼν ὁ Πολέμαρχος, εἴπερ γέ τι χρὴ Σιμωνίδῃ πείθεσθαι. Καὶ μέντοι, ἔφη ὁ Κέφαλος, καὶ παραδίδωμι ὑμῖν τὸν λόγον· δεῖ γάρ με ἤδη τῶν ἱερῶν ἐπιμεληθῆναι. Οὐκοῦν, ἔφην ἐγώ, ὁ Πολέμαρχος τῶν γε σῶν κληρονόμος; Πάνυ γε, ἦ δ' ὃς γελάσας, καὶ ἅμα ᾔει πρὸς τὰ ἱερά.

Cap. VI. Λέγε δή, εἶπον ἐγώ, σὺ ὁ τοῦ λόγου E

aspernatus est Bekker. cum aliis editoribus nuperis.

λων non item.

D. *Οὐκ ἄρα οὗτος ὅρος ἐστὶ δ.*] Quum enim Cephalus dixisset eum, qui iuste semper egisset, tranquillo ac securo animo esse posse, quia neminem a se in fraudem inductum aut bonis suis privatum esse meminisset; visus erat iustitiam in duabus hisce rebus collocare, ut et vera diceret quis et suum cuique redderet. Ceterum ne quis scribendum opinetur *οὗτος ὁ ὅρος*, v. annot. ad Gorg. p. 510. D.

Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη, ὦ Σ.] Polemarchus propositam iustitiae definitionem Simonidis auctoritate adversus Socratem tueri studet, qui dixisset iustitiam esse *τὸ τὰ ὀφειλόμενα ἑκάστῳ ἀποδιδόναι.* Itaque ad *Πάνυ μὲν οὖν* e superioribus repetendum est *οὗτος ὅρος ἐστὶ δικαιοσύνης*, hoc sensu: Imo vero prorsus ita est, o Socrate, siquidem Simonidi fides habenda est. De hac vocularum *μὲν οὖν* significatione v. Gorg. p. 466. A. E. Euthydem. p. 304. E. Crit. p. 44 B. Sympos. p. 201. C. al.

Καὶ μέντοι — καὶ παραδίδωμι ὑμῖν τὸν λόγον:] Non otiosum est alterum *καί.* Nam hoc dicit Cephalus: bonum factum, quod tu, Polemarche, respondes; nam revera etiam trado vobis sermonem. Dictionem eandem habes Phileb. p. 11. E: *παραδούς, ὦ Φίληβε, ἡμῖν τὸν λόγον οὐκ ἂν ἔτι κύριος εἴης τῆς πρὸς Σωκράτη ὁμολογίας.* De re ipsa egregie Cicero Epist. ad Attic. IV, 16. Quod in iis libris, quos laudavi, desideras personam Scaevolae, non eam temere demovi, sed feci idem, quod in *Πολιτείᾳ* deus ille noster Plato. Quum in Piraeeum Socrates venisset ad Cephalum locupletem et festivum senem, quoad primus ille sermo haberetur, adest in disputando senex; deinde quum ipse quoque commodissime loquutus esset, ad rem divinam dicit se velle discedere, neque postea revertitur. Credo Platonem vix putasse satis consonum fore, si hominem id aetatis in tam longo sermone diutius retinuisset.

κληρονόμος, τί φὴς τὸν Σιμωνίδην λέγοντα ὀρθῶς λέγειν περὶ δικαιοσύνης; Ὅτι, ἦ δ' ὅς, τὸ τὰ ὀφειλόμενα ἑκάστῳ ἀποδιδόναι δίκαιόν ἐστι· τοῦτο λέγων δοκεῖ ἔμοιγε καλῶς λέγειν. Ἀλλὰ μέντοι, ἦν δ' ἐγώ, Σιμωνίδῃ γε οὐ ῥᾴδιον ἀπιστεῖν· σοφὸς γὰρ καὶ θεῖος ἀνήρ· τοῦτο μέντοι ὅ τί ποτε λέγει, σὺ μέν, ὦ Πολέμαρχε, ἴσως γιγνώσκεις, ἐγὼ δὲ ἀγνοῶ. δῆλον γάρ, ὅτι οὐ τοῦτο λέγει, ὅπερ ἄρτι ἐλέγομεν, τό τινος παρακαταθεμένου τι ὁτῳοῦν μὴ σωφρόνως ἀπαιτοῦντι
332 ἀποδιδόναι· καίτοι γε ὀφειλόμενόν πού ἐστι τοῦτο, ὃ παρακατέθετο. ἦ γάρ; Ναί. Ἀποδοτέον δέ γε οὐδ' ὁπωςτιοῦν τότε, ὁπότε τις μὴ σωφρόνως ἀπαιτοῖ; Ἀληθῆ, ἦ δ' ὅς. Ἄλλο δή τι ἢ τὸ τοιοῦτον, ὡς ἔοικε, λέγει Σιμωνίδης τὸ τὰ ὀφειλόμενα δίκαιον

Cap. VI. E. *δοκεῖ ἔμοιγε*] Sic Par. A. Vat. Θ r. Vind. Φ. Flor. b. Vett. editt. *ἐμοί.*

καὶ θεῖος ἀνήρ] V. *ὁ ἀνήρ* Par. A. Vat. Θ. r. Ven. Ξ. Π. Ambr. Flor. a. b. c. *α. θεῖος ἀνήρ* omisso articulo: unde *ἀνήρ* scribendum restituta crasi, quae saepe oblitterata est. Dein prave vulgo *ὅ τί ποτε λέγοι,* quod ex Par. A. Vat. Θ. Ven. Π. Vind. Φ. Par. D.K. Mon. Ambr. Angel. Flor. a. b. c. x. α β. γ al. emendatum.

P. 332. *ἐστι τοῦτο, ὃ —*] Sic Par. A. Vat. Θ. r. Ven. Π.

Cap. VI. *Σιμωνίδῃ γε οὐ ῥ.*] Cum urbana irrisione haec dicuntur. Solebant enim sophistae auctoritati Simonidis plurimum tribuere; v. Protagor. p. 339 seqq. Cic. de N. D. I. 22: Simonides non solum poeta suavis, sed etiam ceteroquin doctus sapiensque traditur. Proxima sic intelligas: *τί ποτε τοῦτ' ἔστιν ὃ λέγει, σὺ μὲν ἴσως γιγνώσκεις.*

σοφὸς γαρ — ἀνήρ.] Male libri nonnulli *ἀνήρ*, unde crasi effinximus *ἀνήρ*. Articulus enim utique necessarius, ubi *ὁ ἀνήρ* vel *ἀνήρ* subiecti instar est atque cum vi quadam idem significat quod *ἐκεῖνος*. Protag. p. 315. E. *πάσσοφος γάρ μοι δοκεῖ ἀνὴρ εἶναι καὶ θεῖος.* Phaedr. p. 267. A. *σοφὸς γὰρ ἀνήρ* (i. κ. *ἐκεῖνος, Εὔηνος ὁ Πάριος*). Ibid. p. 267. C. *ὀργίσαι τε αὖ πολλοὺς ἅμα δεινὸς ἀνὴρ γέγονε.* Ibid. p. 279. B. *ἔνεστί τις φιλοσοφία τῇ τοῦ ἀνδρὸς διανοίᾳ,* i. e. *ἐκείνου.* Phaedon. p. 58. E. *εὐδαίμων γάρ μοι ἀνὴρ ἐφαίνετο,* ubi mox plura dabimus. Ibid. p. 57. A. al.

P. 332. *καίτοι γε ὀφειλόμενόν πού ἐστι*] Recte et *καίτοι γε* et *καίτοι — γε* interposito aliquo vocabulo dici hodie quidem nemo dubitat; v. Lobeck. ad Phrynich. p. 342. et Krüger. Commentatt. ad calcem Dionys. Halicarn. p. 267., qui recte videtur statuere *καίτοι γε* ubi dicitur, *γε* ad totam enuntiationem; in *καί τοι-γε* autem hanc particulam ad vocabulum interpositum referri oportere. Videlicet in *καίτοι γε* vocula proprie ad *τοι* pertinet, quod quum totam sententiam afficiat, *γε* illi adhaerens

εἶναι ἀποδιδόναι. Ἄλλο μέντοι νὴ Δί᾽, ἔφη· τοῖς γὰρ φίλοις οἴεται ὀφείλειν τοὺς φίλους ἀγαθὸν μέν τι δρᾶν, κακὸν δὲ μηδέν. Μανθάνω, ἦν δ᾽ ἐγώ· ὅτι οὐ τὰ ὀφειλόμενα ἀποδίδωσιν ὃς ἄν τῳ χρυσίον ἀποδῷ παρακαταθεμένῳ, ἐάνπερ ἡ ἀπόδοσις καὶ ἡ λῆψις βλαβερὰ γίγνηται, φίλοι δὲ ὦσιν ὅ τε ἀπολαμβάνων καὶ ὁ ἀποδιδούς. οὐχ οὕτω λέγειν φῂς τὸν Σιμωνίδην; Πάνυ μὲν οὖν. Τί δέ; τοῖς ἐχθροῖς ἀποδοτέον ὅ τι ἂν τύχῃ ὀφειλόμενον; Παντάπασι μὲν οὖν ἔφη, ὅ γε ὀφείλεται αὐτοῖς. ὀφείλεται δέ γε, οἶμαι, παρά γε τοῦ ἐχθροῦ τῷ ἐχθρῷ ὅπερ καὶ προσήκει, κακόν τι. Cap. VII. Ἠινίξατο ἄρα, ἦν δ᾽ ἐγώ, ὡς ἔοικεν, ὁ Σιμωνίδης ποιητικῶς τὸ δίκαιον ὃ εἴη. διενοεῖτο μὲν γάρ, ὡς φαίνεται, ὅτι τοῦτ᾽ εἴη δίκαιον, τὸ προσῆκον ἑκάστῳ ἀποδιδόναι· τοῦτο δὲ ὠνόμασεν

B (margin, at line 5)
C (margin, at line 15)

Par. DK. Ambr. Angel. Mon. Flor. a. b. c. x. α. β. γ. Vulgo τοῦτο ἐστίν.
B. ὀφείλεται δέ γε, οἶμαι] Dedi δέ γε pro vulg. δέ auctoritate Vat. Θr. Ven. II. Vind. Φ. DEF. Par. DK. Ambr. Ang. Lobc. Mon. Flor. a. b. c. x. α. β. γ. conf. p. 335. B. Nam in tanta librorum consensione prope superstitiosum videtur propter unum Par. A. vulgatum tenere, ut fecerunt Schneider. et alii. Sed accedit, quod etiam Par. A. δέ γε scriptum exhibet, sicuti nuper qui eum librum contulit diligentius interposita fide liquido testatus est.

et ipsum vim totius enuntiati auget.

Ἄλλο μέντοι νὴ Δία, ἔφη·] Phaedon. p. 65. D φαμὲν μέντοι νὴ Δία P. 68. B. οὐ πολλὴ ἂν ἀλογία εἴη — Πολλὴ μέντοι νὴ Δία. Ibid. p. 73. D. μυρία μέντοι νὴ Δία al. Astius cum Stephano correxit Ἄλλο μέν τι, quo non opus est, quum τι ad ἄλλο facile e superioribus intelligatur.

Μανθάνω, ἦν δ᾽ ἐγώ· ὅτι οὐ τὰ ὀφ.] Plenius post ἦν δ᾽ ἐγώ distinximus perspicuitatis gratia. Nam μανθάνω per se positum est intelligendi significatione, ut libr. VIII. p. 550. C. IX. extr. Aristoph. Avv. v. 1004: μανθάνεις; Π. Οὐ μανθάνεις; et saepe alibi; ὅτι autem, quia, pendet e verbis denuo repetendis οἴεται τοῦτο. v. ad Euthyphron. p. 3. B. ubi alia huius structurae exempla congessimus.

Cap. VII. Ἠινίξατο ἄρα —] tecte significavit poetarum more ctr.

C. ὅτι τοῦτ᾽ εἴη δίκαιον, τὸ προσῆκον — ἀποδιδόναι.] Referendum est τὸ non ad infinitivum ἀποδιδόναι, ut volebat Astius, sed ad προσῆκον. Nam infinitivus verbis τοῦτ᾽ εἴη δίκαιον sine articulo recte addi potuit per epexegesin. Gorg. p. 491. D: καί τὸ δίκαιον τοῦτ᾽ ἐστίν, πλέον ἔχειν τούτους τῶν ἄλλων. Ibid. 501. E. Lysid. p. 205. D. al. Quod Astius ex cod. Reg. olim recepit τὸ τὸ προσῆκον — ἀποδιδόναι, id ferri propterea non potest, quod ista articuli repetitio a bonis scriptoribus diligenter evitatur. Apud

ὀφειλόμενον. Ἀλλὰ τί οἴει; ἔφη. Ὦ πρὸς Διός, ἦν δ' ἐγώ, εἰ οὖν τις αὐτὸν ἤρετο, Ὦ Σιμωνίδη, ἡ τίσιν οὖν τί ἀποδιδοῦσα ὀφειλόμενον καὶ προσῆκον τέχνη ἰατρικὴ καλεῖται; τί ἂν οἴει ἡμῖν αὐτὸν ἀποκρίνασθαι; Δῆλον, ὅτι, ἔφη, ἡ σώμασι φάρμακά τε καὶ σιτία καὶ ποτά. Ἡ δὲ τίσι τί ἀποδιδοῦσα ὀφειλόμενον καὶ προσῆκον τέχνη μαγειρικὴ καλεῖται; Ἡ τοῖς
D ὄψοις τὰ ἡδύσματα. Εἶεν· ἡ οὖν δὴ τίσι τί ἀποδιδοῦσα τέχνη δικαιοσύνη ἂν καλοῖτο; Εἰ μέν τι, ἔφη, δεῖ ἀκολουθεῖν, ὦ Σώκρατες, τοῖς ἔμπροσθεν εἰρημένοις, ἡ τοῖς φίλοις τε καὶ ἐχθροῖς ὠφελείας τε καὶ βλάβας ἀποδιδοῦσα. Τὸ τοὺς φίλους ἄρα εὖ ποιεῖν καὶ τοὺς ἐχθροὺς κακῶς δικαιοσύνην λέγει; Δοκεῖ μοι. Τίς οὖν δυνατώτατος κάμνοντας φίλους εὖ ποιεῖν καὶ ἐχθροὺς κακῶς πρὸς νόσον καὶ ὑγίειαν; Ἰατρός.
E Τίς δὲ πλέοντας πρὸς τὸν τῆς θαλάττης κίνδυνον;

Cap. VII. C. Ἀλλὰ τί οἴει; ἔφη. Ὦ πρὸς Δ.] Vulgo erat: Ἀλλὰ τί οἴει; ἔφη. Πρὸς Δ. Recte Ὦ interponunt Par. A. Ambr. Flor. a. c. x. vid. explicatt.

D. εἰ μέν τι, ἔφη, δεῖ] μέν τοι Vat Θ. r. Vind. Φ. Par. DK. Mon. Ambr. Lobc. Vind. DE.

Platonem quidem nondum reperi locum, ubi eadem articuli forma sic iterata legatur.

Ἀλλὰ τί οἴει; ἔφη. Ὦ πρὸς Διός, ἦν δ' ἐγώ] Confirmans Polemarchus quod Socrates dicit, Simonidem προσῆκον appellasse τὸ ὀφειλόμενον, ex eo quaerit: ἀλλὰ τί οἴει; hoc est: quid vero aliud tu existimas? Itaque τί οἴει accipiendum pro τί ἄλλο οἴει; sc. ὀνομάσαι αὐτὸν τὸ προσῆκον. Gorg. p. 480. B: τί γὰρ δὴ φῶμεν, ὦ Σώκρατες; i. e. τί γὰρ ἄλλο φῶμεν. Criton. p. 50. C: ἢ τί ἐροῦμεν; Qua loquendi ratione non perspecta Astius invitis libris omnibus ἔφη delevit et totum locum sic legendum constituit: ὀφειλόμενον· ἀλλὰ τι οἴει, πρὸς Διός; ἦν δ' ἐγώ· ει οὖν τις αὐτὸν ἤρετο ctr. similiterque erravit Neukirchius recte confutatus a Sommero in Zimmermann. Zeitschr. f. Philol. a. 1835. p. 971. Nimirum Socrates inde a verbis: Ὦ πρὸς Διός κτλ. continuo instituit hanc sententiam argute refellere et cavillari; quod quomodo factum sit, in Argumento huius libri significavimus.

ἡ τίσιν οὖν τί ἀποδιδοῦσα] Structuram illustravit Matth. Gr. §. 630. = p. 918. Gr. ampl.

E. Τί δὲ ὁ δίκαιος; ἐν τίνι πράξει —] Sic propter oppositionis rationem distinguendum fuit, nec vero cum Bekkero et Schneidero Τί δέ; ὁ δίκαιος ἐν τίνι πρ. Infra p. 341. D: τί δὲ κυβερνήτης; ναυτῶν ἄρχων ἐστὶν ἢ ναύτης; Gorg. p. 502. A. τί δὲ ὁ πατὴρ αὐτοῦ Μέλης; ἢ πρὸς τὸ βέλτιστον βλέπων ἐδόκει σοι κιθαρῳδεῖν; Ibid. p. 501. E. ubi v.

Κυβερνήτης. Τί δὲ ὁ δίκαιος; ἐν τίνι πράξει καὶ πρὸς τί ἔργον δυνατώτατος φίλους ὠφελεῖν καὶ ἐχθροὺς βλάπτειν; Ἐν τῷ προσπολεμεῖν καὶ ἐν τῷ ξυμμαχεῖν, ἔμοιγε δοκεῖ. Εἶεν· μὴ κάμνουσί γε μήν, ὦ φίλε Πολέμαρχε, ἰατρὸς ἄχρηστος. Ἀληθῆ. Καὶ μὴ πλέουσι δὴ κυβερνήτης. Ναί. Ἆρα καὶ τοῖς μὴ πολεμοῦσιν ὁ δίκαιος ἄχρηστος; Οὐ πάνυ μοι δοκεῖ τοῦτο. Χρή- 333
σιμον ἄρα καὶ ἐν εἰρήνῃ δικαιοσύνη; Χρήσιμον. Καὶ γὰρ γεωργία· ἢ οὔ; Ναί. Πρός γε καρποῦ κτῆσιν. Ναί. Καὶ μὴν καὶ σκυτοτομική; Ναί. Πρός γε ὑποδημάτων ἄν, οἶμαι, φαίης κτῆσιν. Πάνυ γε. Τί δὲ δή; τὴν δικαιοσύνην πρὸς τίνος χρείαν ἢ κτῆσιν ἐν εἰρήνῃ φαίης ἂν χρήσιμον εἶναι; Πρὸς τὰ ξυμβόλαια, ὦ Σώκρατες. Ξυμβόλαια δὲ λέγεις κοινωνήματα, ἤ τι ἄλλο; Κοινωνήματα δῆτα. Ἆρ' οὖν ὁ δίκαιος ἀγαθὸς καὶ χρήσιμος κοινωνὸς εἰς πεττῶν θέσιν, ἢ ὁ πεττευτικός; Ὁ πετ- B
τευτικός. Ἀλλ' εἰς πλίνθων καὶ λίθων θέσιν ὁ δί-

E. *καὶ ἐν τῷ ξυμμαχεῖν*] *ἐν τῷ*, vulgo hic omissum, cum Bekkero restituimus ex Par. DK. Flor. a c. *α*. vid. explicatt. Pro *προςπολεμεῖν* Par. DK. Mon. Flor. a. c. x. *β*. exhibent *προπολεμεῖν* probante Stephano et Astio.

P. 333. *ἤ τί ἄλλο;*] *ἤ τι ἄλλο* Steph.

annot. Dein quod vulgo legebatur *Ἐν τῷ προςπολεμεῖν καὶ ξυμμαχεῖν*, id ferri propterea non potest, quod haec duo verba non uni generi subiecta sunt, sed res indicant plane contrarias, quandoquidem *προςπολεμεῖν* significat adversus aliquem pugnare; nunquam vero alteri in bello auxilium ferre. Itaque Stephanus et Astius scripserunt *προπολεμεῖν*, quod in libris non paucis repertum, et p. 350. A, ubi qui hoc loco dissensit idem resipuit Schneiderus. — Sed res ipsa postulat *ἐν τῷ προςπολεμεῖν καὶ ἐν τῷ ξυμμαχεῖν*. Repetito enim articulo verborum notiones contrariae distinguuntur, quae sane distinguendae sunt: verba ipsa autem argumentationi convenienter item inter se sunt opposita, siquidem oppugnare et propugnare discernuntur, quorum alterum facit ad damnum hostibus infligendum, alterum ad officium amicis praestandum. Nimirum quemadmodum artis medicae esse dixit *κάμνοντας φίλους εὖ ποιεῖν καὶ ἐχθροὺς κακῶς*; ita iustitiam in eo inesse arbitratur, ut quis amicis utilitatem, inimicis damnum afferat, quorum alterum oppugnando efficitur, alterum ferenda ope et auxilio praestatur.

P. 333. *ὑποδημάτων ἄν, οἶμαι, φαίης*] Sic *οἶμαι, ἔφην*, al. inter *ἄν* et verbum, ad quod vocula pertinet, passim interponuntur. Sympos. p. 202. D: *τι οὖν ἄν, ἔφην, εἴη ὁ Ἔρως*; Libr. IV. p. 438. A: *ἴσως γὰρ ἄν, ἔφη, δοκοῖ τι λέγειν.*

εἰς πεττῶν θέσιν] «*Πεσσοί* sive *πεττοί* non sunt tali, sed calculi. *ἀστράγαλοι* tali sunt; at *πεσσοὶ ψῆφοί τινες*, ut

καιος χρησιμώτερός τε καὶ ἀμείνων κοινωνὸς τοῦ οἰκοδομικοῦ; Οὐδαμῶς. Ἀλλ' εἰς τίνα δὴ κοινωνίαν ὁ δίκαιος ἀμείνων κοινωνὸς τοῦ κιθαριστικοῦ, ὥσπερ ὁ κιθαριστικὸς τοῦ δικαίου εἰς κρουμάτων; Εἰς ἀργυρίου, ἔμοιγε δοκεῖ. Πλήν γ' ἴσως, ὦ Πολέμαρχε, πρὸς τὸ χρῆσθαι ἀργυρίῳ, ὅταν δέῃ ἀργυρίου κοινῇ πρίασθαι ἢ ἀποδόσθαι ἵππον· τότε δ',
C ὡς ἐγὼ οἶμαι, ὁ ἱππικός. ἦ γάρ; Φαίνεται. Καὶ μὴν ὅταν γε πλοῖον, ὁ ναυπηγὸς ἢ ὁ κυβερνήτης. Ἔοικεν. Ὅταν οὖν τί δέῃ ἀργυρίῳ ἢ χρυσίῳ κοινῇ χρῆσθαι, ὁ δίκαιος χρησιμώτερος τῶν ἄλλων; Ὅταν παρακαταθέσθαι καὶ σῶν εἶναι, ὦ Σώκρατες. Οὐκοῦν λέγεις, ὅταν μηδὲν δέῃ αὐτῷ χρῆσθαι, ἀλλὰ κεῖσθαι; Πάνυ γε. Ὅταν ἄρα ἄχρηστον ᾖ ἀργύριον,
D τότε χρήσιμος ἐπ' αὐτῷ ἡ δικαιοσύνη; Κινδυνεύει.

C. ὡς ἐγὼ οἶμαι] Mon. Flor. β ἐγῷμαι, ut Bekk. scripsit.
D. δρέπανον δέῃ φ.] δέοι Par. A. Vat. Θ Ven. ΞΠ. Mox pro μηδὲν χρῆσθαι Flor. a. c. a. γ. Ambr. et pr. Ven. II. μὴ χρῆσθαι.
Cap. VIII. E. Οὐκ ἂν οὖν, ὦ φίλε,] Sic Ven. Ξ Flor. b. cum edit. Bas. 2. quod revocavit Bekkerus. Vulgo legitur Οὔκουν,

constat ex Polluce libr. IX. Ludi sunt valde inter se dissimiles. Male itaque Marsilius: in digerendis talis. Tali non digeruntur, sed iaciuntur. At πεσσοί disponuntur in lineis, deinde moventur. « Muretus.

ἢ ἀποδόσθαι ἵππον] i. e. venumdare, vendere, ut p. 345. C. Legg. XII. p. 954. A. Euthydem. p. 227. C. Xenoph. Mem. II. 5, 5 Aristoph. Avv. 586. Ach. 542 Eur. Orest. v. 644. al. Nusquam ita ἀποδιδόναι dicitur.

C. Ὅταν παρακαταθέσθαι καὶ σῶν εἶναι] Intell. δέῃ ἀργύριον ἢ χρυσίον. Ceterum παρακατατίθεσθαι est deponere, custodiendum ac servandum tradere; v. Valckenar. ad Herodot. VI, 73. Mox κεῖσθαι est otiosum iacere de pecunia non ad usum adhibita.

Cap. VIII. E. πάνυ γέ τι σπουδαῖον] H. e. magnopere appetendum; multo studio dignum. Deinde participium ὄν praedicato accommodatum est. Nam accurata ratio exigebat οὖσα. Infra p. 336. A: ἐπειδὴ δὲ οὐδὲ τοῦτο ἐφάνη ἡ δικαιοσύνη ὄν. P. 354. C: εἴτε (τὸ δίκαιον) ἀρετή τις οὖσα τυγχάνει IV. p. 420. D. οἱ γὰρ ὀφθαλμοί, κάλλιστον ὄν, οὐκ ὀστρείῳ ἐναληλιμμένοι εἶεν. Gorg. p. 463. E. Menon. p. 79. E. Protagor. p. 354. C. Hipp. Mai. p. 291. C. ubi v. ann. coll. Iacobs Animadvv. in Athen. p. 7.

ἆρ' οὐχ ὁ πατάξαι δ. — οὗτος καὶ φ.] Sic οὗτος illatum p. 334. E. τὸν δοκοῦντα χρηστόν, τοῦτον φίλον εἶναι. Libr. IV. p. 439. A. τὸ δὲ δὴ δίψος — οὐ τοῦτο θήσεις κτλ. sic enim ibi legendum. Sympos. p. 186. C. ὁ διαγιγνώσκων — τὸν καλόν τε καὶ αἰσχρὸν ἔρωτα, οὗ-

Καὶ ὅταν δὴ δρέπανον δέῃ φυλάττειν, ἡ δικαιοσύνη χρήσιμος καὶ κοινῇ καὶ ἰδίᾳ· ὅταν δὲ χρῆσθαι, ἡ ἀμπελουργική; Φαίνεται. Φήσεις δὲ καὶ ἀσπίδα καὶ λύραν ὅταν δέῃ φυλάττειν καὶ μηδὲν χρῆσθαι, χρήσιμον εἶναι τὴν δικαιοσύνην, ὅταν δὲ χρῆσθαι, τὴν ὁπλιτικὴν καὶ τὴν μουσικήν; Ἀνάγκη. Καὶ περὶ τἆλλα δὴ πάντα ἡ δικαιοσύνη ἑκάστου ἐν μὲν χρήσει ἄχρηστος, ἐν δὲ ἀχρηστίᾳ χρήσιμος; Κινδυνεύει. Cap. VIII. E
Οὐκ ἂν οὖν, ὦ φίλε, πάνυ γέ τι σπουδαῖον εἴη ἡ δικαιοσύνη, εἰ πρὸς τὰ ἄχρηστα χρήσιμον ὂν τυγχάνει. τόδε δὲ σκεψώμεθα· ἆρ' οὐχ ὁ πατάξαι δεινότατος ἐν μάχῃ εἴτε πυκτικῇ εἴτε τινὶ καὶ ἄλλῃ, οὗτος καὶ φυλάξασθαι; Πάνυ γε. Ἆρ' οὖν καὶ νόσον ὅστις δεινὸς φυλάξασθαι, καὶ λαθεῖν οὗτος δεινότατος ἐμποι-

ὦ φ. Codd. nonnulli *Οὐκοῦν.*

φυλάξασθαι, καὶ λαθεῖν οὗτος δειν.] Vett. editt. *φυλάξασθαι καὶ λαθεῖν, οὗτος δειν. καὶ ἐμποιῆσαι.* Pro *καὶ λαθεῖν* Mon. Flor. *β.* *καὶ μὴ παθεῖν*, quod olim cum Bekkero recepimus. Nunc quid de toto loco sentiamus, infra declaravimus. Voc. *καὶ* ante *ἐμποιῆσαι* recte omittunt Par. A. Vat. Θ.r. Ven. Ξ. Vind. Φ. Ambr. Angel. Flor. a. b. c. *β.* et pr. II.

τός ἐστιν ὁ ἰατρικώτατος. al. Argumentationem, qua iustitiam evincitur esse *κλεπτική τινα*, exposuimus in libri summario. Ductum est autem argumentum e multiplici verborum *φυλάξαι, φυλάξασθαι* et *κλέψαι* significatione, sicuti apud Platonem in eiusmodi disputationibus ad aliorum opiniones ludificandas comparatis, quales maxime in Socraticis quos statuimus dialogis reperiuntur, non ita raro fieri solet.

δεινὸς φυλάξασθαι, καὶ λαθεῖν οὗτος δεινότατος ἐμποιῆσαι] Locus multum vexatus vulgo sic scriptus legitur: *δεινὸς φυλάξασθαι καὶ λαθεῖν, οὗτος δεινότατος καὶ ἐμποιῆσαι.* Istud *καὶ λαθεῖν* Muretus delendum censuit utpote absurdum planeque obscurum. Salvinius Miscell. Obss. T. V. P. II. p. 279. legendum proposuit *καὶ ἀλθεῖν*, quod non modo Ionicum, sed etiam ineptum est; quanquam placuit Morgensternio Symbol. critt. in Plat. Polit. Dorpat. 1815. p. XX. Astius desideravit tale quiddam: *φυλάξασθαι μὴ λάβῃ*, quemadmodum dicatur *λαμβάνειν κακά* Protag. p. 335. D. Im. Bekker. ex cod. Monac. dedit: *φυλάξασθαι καὶ μὴ παθεῖν*, quod nos quoque olim ex Flor. *β.* recepimus. Sed id glossema sapit neque *δεινότατος μὴ παθεῖν* recte videtur dici potuisse; unde postea scribendum coniecimus *φυλάξασθαι μη παθεῖν* extrusa copula *καί*. Vulgatam lectionem defendit I. U. Faesi in: Philol. Blaetter. a. d. Schweitz. p. 282., qui ad *λαθεῖν* intelligit *αὐτήν*, sc. *νόσον*, et vernacule interpretatur: und sich vor ihr verstecken (mallemus: ihr listig zu entgehen). Quocum fere consentit Aug.

334 ἦσαι; Ἔμοιγε δοκεῖ. Ἀλλὰ μὴν στρατοπέδου γε ὁ αὐτὸς φύλαξ ἀγαθός, ὅςπερ καὶ τὰ τῶν πολεμίων κλέψαι καὶ βουλεύματα καὶ τὰς ἄλλας πράξεις. Πάνυ γε. Ὅτου τις ἄρα δεινὸς φύλαξ, τούτου καὶ φὼρ δεινός. Ἔοικεν. Εἰ ἄρα ὁ δίκαιος ἀργύριον δεινὸς φυλάττειν, καὶ κλέπτειν δεινός. Ὡς γοῦν ὁ λόγος, ἔφη, σημαίνει. Κλέπτης ἄρα τις ὁ δίκαιος, ὡς ἔοικεν, ἀναπέφανται· καὶ κινδυνεύεις παρ' Ὁμήρου μεμαθηκέ-

καὶ κινδυνεύεις π.] κινδυνεύει Vind. Φ. Par. DK. Mon. Flor. β.

B. αὐτὸν πάντας ἀνθρώπους κεκάσθαι] Sic Par. A. Boeckhius Indic. Lectt. Univers. Berolin. per semestre hibern. 1829—30., qui νόσον φυλάξασθαι καὶ λαθεῖν explicat: cavere sibi a morbo morbumque fallere, devitare, latere ne te capiat. Atque hanc interpretationem amplexi sunt etiam Wiegand in Zimmermanni Diario: Zeitschrift für Alterthumskunde a. 1834. Fol. 107. 861. sq. Car. Frid. Hermann in Commentat. Kritische Bemerkungen zu Plat. Republik, quae inserta est libro: Gesammelte Abhandlungen und Beiträge zur classischen Literatur. Gotting. 1849. p. 160. sqq. atque alii quidam. Sed fatemur nobis ne nunc quidem eam rationem ullo modo probari. Nam primum quidem insolens plane dictio est νόσον λανθάνειν, praesertim isto sensu accepta. Deinde falsam esse hanc rationem etiam ipsa argumentatio docet. Probare enim Socrates conatur iustitiam etiam fore κλεπτικήν τινα, ubi ea isto modo definiatur, qua modo Simonide auctore atque duce factum sit. Quod quidem, si illam interpretationem amplectimur, hac ratione peragere existimandus erit. Iustus est, inquit, secundum ea, quae hactenus disputata sunt, qui idoneus est ad aliquid servandum vel custodiendum. Iam vero qui feriendo et pulsando maxime valet in pugna vel lucta vel alio certaminis genere, is etiam cavendo (φυλάξασθαι) maxime valebit. Porro qui morbum potest maxime cavere eumque callide latere, is etiam maxime erit validus et idoneus ad eum inferendum. Pariter etiam is, qui optimus est exercitus dux, ad consilia et actiones hostium persentiscendas et tanquam furandas imprimis accommodatus esse solet. Omnino igitur is, qui optimus est alicuius rei tutor atque custos, etiam ad eandem accommodatissimus fur existimari debet. Quae si recte iudicata sunt, consequens est peritum servandae alicuius rei etiam ad illam furandam fore aptissimum; unde efficitur, iustum esse peritum furem. Haec vero quum argumentatio sit, facile apparet in exemplo a medico repetito non potuisse dici: qui sibi cavet a morbo eumque callide latet, is etiam aptus est ad eum iniiciendum. Notio clandestinae calliditatis enim debet potius in altero membro inesse, quum ita demum iusta argumentandi progressio aptaque singulorum membrorum conclusio efficiatur. Itaque requirimus potius hoc: Qui in pugna feriendo maxime excellit, is

ναι αὐτό· καὶ γὰρ ἐκεῖνος τὸν τοῦ Ὀδυσσέως πρὸς μητρὸς πάππον Αὐτόλυκον ἀγαπᾷ τε καί φησιν αὐτὸν πάντας ἀνθρώπους κεκάσθαι κλεπτοσύνῃ θ' ὅρκῳ τε. ἔοικεν οὖν ἡ δικαιοσύνη καὶ κατὰ σὲ καὶ καθ' Ὅμηρον καὶ κατὰ Σιμωνίδην κλεπτική τις εἶναι, ἐπ' ὠφελείᾳ μέντοι τῶν φίλων καὶ ἐπὶ βλάβῃ τῶν ἐχθρῶν. οὐχ οὕτως ἔλεγες; Οὐ μὰ τὸν Δί', ἔφη, ἀλλ' B

Ven. II. Vind. Φ. Vat. r. Flor. a. b. γ. et pr. Vat. Θ. pro vulg. αὐτὸν ὑπὲρ πάντας ἄνθρ. quod cum Bekk. aliisque abiecimus. Alii libri εἰς πάντας. Dein κεκρᾶσθαι Vat. Θ. et corr. II.

etiam callidissime sibi ab ictu adversarii cavebit. Iam vero vicissim qui sibi callide cavere didicerit, is etiam validissimus erit ad damnum aliis callide inferendum, id quod declaratur exemplo medici. Unde deinde colligitur tertio exemplo assumto, cautum prudentemque ducem etiam hostium consilia et actiones tanquam furari, i. e. callide excipere et occupare, posse, ita ut iis etiam cladem inferat. Quae si recte disputata sunt, vulgata lectio necessario emendanda est. Quod ut probabiliter fieri queat, illud imprimis facit, quod codd. praestantissimi fere omnes, καὶ inter δεινότατος et ἐμποιῆσαι vulgo interpositum unanima consensione exterminant. Itaque illud nunc eiecimus, commate ante οὗτος remoto et ante καὶ λαθεῖν posito, quam rationem iam praeivit Schneiderus. Nec tamen ita locus iam satis persanatus est, ut sibi Schneiderus persuaserat, qui recte dici posse statuit λαθεῖν ἐμποιῆσαι, quod certo a probae Graecitatis usu abhorret. Imo refingendum est sine ulla dubitatione: καὶ λαθεῖν οὗτος δεινότατος ἐμποιήσας, ut sententia verborum haec sit: Igitur quicunque morbum vitare poterit, etiam aptissimus erit ad morbum clandestinis consiliis inferendum, siquidem arte sua clanculum uti contra alios et in talem usum vertere voluerit. Ita vero tandem omnia recta, clara, perspicua. Ceterum istud λαθεῖν patet aptissime esse adhibitum, ut quod deinde infertur κλέψαι, notione clandestini consilii interposita, tanquam praeparetur.

P. 334. ὅσπερ καὶ τὰ τῶν πολεμίων κλέψαι —] Κλέψαι τὰ τῶν πολεμίων est quasi furari hostium consilia, i. e. fallere ac frustrari, dum ea dolose excipias aut praecipias. Xenoph. Memor. IV, 2, 15: ἐὰν δὲ κλέπτῃ τε καὶ ἁρπάζῃ τὰ τούτων (τῶν πολεμίων), οὐ δίκαια ποιήσει; Ibid. III, 1, 6: τὸν στρατηγὸν εἶναι χρὴ — καὶ ἐπίβουλον καὶ φυλακτικόν τε καὶ κλέπτην καὶ προσεκτικὸν καὶ ἅρπαγα. Sophocl. Aiac. in. ἀεὶ μέν, ὦ παῖ Λαρτίου, δέδορκά σε πεῖράν τιν' ἐχθρῶν ἁρπάσαι θηρώμενον, ubi v. intpp.

καὶ γὰρ ἐκεῖνος τὸν τοῦ Ὀδ.] Odyss. XIX, 595: μητρὸς ἑῆς πατέρ' ἐσθλόν, ὃς ἀνθρώπους ἐκέκαστο Κλεπτοσύνῃ θ' ὅρκῳ τε. De Autolyco v. Apollodor. I, 8, 16. Hygin. Fab. 201. Ovid. Metam. XI. v. 313. Pro ἀγαπᾷ τε Steinbrüchelius, teste Faesio l. c. p. 283., legendum coniecit ἄγαται. Sed recte monuit Astius ἀγαπᾶν esse magni aestimare, ut Phaedon. p. 110. D. Politic. p. 301. D. al.

οὐκέτι οἶδα ἔγωγε ὅ τι ἔλεγον. τοῦτο μέντοι ἔμοιγε δοκεῖ ἔτι, ὠφελεῖν μὲν τοὺς φίλους ἡ δικαιοσύνη,
C βλάπτειν δὲ τοὺς ἐχθρούς. Φίλους δὲ λέγεις εἶναι πότερον τοὺς δοκοῦντας ἑκάστῳ χρηστοὺς εἶναι, ἢ τοὺς ὄντας, κἂν μὴ δοκῶσι; καὶ ἐχθροὺς ὡςαύτως; Εἰκὸς μέν, ἔφη, οὓς ἄν τις ἡγῆται χρηστοὺς φιλεῖν, οὓς δ' ἂν πονηροὺς μισεῖν. Ἆρ' οὖν οὐχ ἁμαρτάνουσιν οἱ ἄνθρωποι περὶ τοῦτο, ὥςτε δοκεῖν αὐτοῖς πολλοὺς μὲν χρηστοὺς εἶναι μὴ ὄντας, πολλοὺς δὲ τοὐναντίον; Ἁμαρτάνουσι. Τούτοις ἄρα οἱ μὲν ἀγαθοὶ ἐχθροί, οἱ δὲ κακοὶ φίλοι; Πάνυ γε. Ἀλλ' ὅμως δίκαιον τότε τούτοις τοὺς μὲν πονηροὺς
D ὠφελεῖν, τοὺς δ' ἀγαθοὺς βλάπτειν. Φαίνεται. Ἀλλὰ μὴν οἵ γε ἀγαθοὶ δίκαιοί τε καὶ οἷοι μὴ ἀδικεῖν. Ἀληθῆ. Κατὰ δὴ τὸν σὸν λόγον τοὺς μηδὲν ἀδικοῦντας δίκαιον κακῶς ποιεῖν. Μηδαμῶς, ἔφη, ὦ Σώκρατες· πονηρὸς γὰρ ἔοικεν εἶναι ὁ λόγος. Τοὺς ἀδί-

ὠφελεῖν μὲν τ. φ.] ὠφελεῖ et βλάπτει Ven. II. Par. DK.
C. *λέγεις εἶναι*] εἶναι om. Vat. Θ. Vind. Φ. Vat. r.
D. *Τοὺς ἀδίκους ἄρα*] ἀδικοῦντας Ven. II. Vat. DK. Ambr. Ang. Mon. Flor. x. α. β. et corr. n b.
E. *πονηροὶ γὰρ αὐτοῖς*] V. αὐτοί, invitis Par. A. Vat.

B. *οὐκέτ' οἶδα ἔγωγε ὅτι ἔλεγον·*] Verba sunt consilii inopiam confitentis, ut Alcibiad. I. p. 127. D.

B. *τοῦτο μέντοι ἔμοιγε δοκεῖ ἔτι, ὠφελεῖν. — ἡ δικαιοσύνη*] Eadem structura est Theaet. p. 189 E: τοῦτο γάρ μοι ἰνδάλλεται, διανοουμένη (ἡ ψυχὴ) οὐκ ἄλλο τι ἢ διαλέγεσθαι. Videlicet ad ὠφελεῖν — δικαιοσύνη denuo δοκεῖ intelligendum. v. ann. ad Apol. Socr. p. 25. B.

C. *Εἰκὸς μέν, ἔφη, οὓς ἄν τις ἡγ.*] In his μέν positum est propterea, quod supprimitur sententia per δέ adiicienda. v. Hermann. ad Viger. p. 841 sq. Conf. libr. IV. p. 423. B. οἶμαι μέν, ἦν δ' ἐγώ, τόνδε κτλ.

D. *καὶ οἷοι μὴ ἀδικεῖν*] H. e. καὶ τοιοῦτοι ὥςτε μὴ ἀδικεῖν. Conf. Matth. Gr. § 535.

Μηδαμῶς, ἔφη, ὦ Σ.] Ad μηδαμῶς intelligi potest τοῦτ' οἷον, aut simile quiddam. Infra p. 550. Gorg. p. 97. B: οὐκ οἶδ' ὅ τι λέγεις. ΣΩ. μηδαμῶς, ὦ Καλλίκλεις, ubi v. annot. Xenoph. Sympos. IV, 8, 9: μηδαμῶς, ἔφη, ὦ Σώκρατες. Similem ellipsin habet formula sermonis quotidiani: „Bei Leibe nicht!

Πολλοῖς ἄρα, ὦ Πολέμαρχε] Multis igitur accidet, qui iudicio suo de hominibus falsi fuerint, ut iustum esse putent amicos laedere; improbi enim sunt ipsorum iudicio; inimicos vero iuvare; boni enim sunt. Διαμαρτάνειν τινός proprie est aberrare

κους ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, δίκαιον βλάπτειν, τοὺς δὲ δικαίους ὠφελεῖν. Οὗτος ἐκείνου καλλίων φαίνεται. Πολλοῖς ἄρα, ὦ Πολέμαρχε, ξυμβήσεται, ὅσοι διημαρτήκασι τῶν ἀνθρώπων, δίκαιον εἶναι τοὺς μὲν φίλους βλάπτειν· πονηροὶ γὰρ αὐτοῖς εἰσί· τοὺς δ' E ἐχθροὺς ὠφελεῖν· ἀγαθοὶ γάρ. καὶ οὕτως ἐροῦμεν αὐτὸ τοὐναντίον ἢ τὸν Σιμωνίδην ἔφαμεν λέγειν. Καὶ μάλα, ἔφη, οὕτω ξυμβαίνει. ἀλλὰ μεταθώμεθα· κινδυνεύομεν γὰρ οὐκ ὀρθῶς τὸν φίλον καὶ ἐχθρὸν θέσθαι. Πῶς θέμενοι, ὦ Πολέμαρχε; Τὸν δοκοῦντα χρηστόν, τοῦτον φίλον εἶναι. Νῦν δὲ πῶς, ἦν δ' ἐγώ, μεταθώμεθα; Τὸν δοκοῦντά τε, ἦ δ' ὅς, καὶ τὸν ὄντα χρηστὸν φίλον· τὸν δὲ δοκοῦντα 335 μέν, ὄντα δὲ μή, δοκεῖν, ἀλλὰ μὴ εἶναι φίλον. καὶ περὶ τοῦ ἐχθροῦ δὲ ἡ αὐτὴ θέσις. Φίλος μὲν δή, ὡς ἔοικε, τούτῳ τῷ λόγῳ ὁ ἀγαθὸς ἔσται, ἐχθρὸς

θr. Ven. Ξ. Vind. Φ. Ambr. Angel. Flor. a. b. c. x. α. γ. vid. explicatt.

τὸν φίλον καὶ ἐχθρὸν θέσθαι] καὶ τὸν ἐχθρὸν Ambr. Ang. Flor. a. c. x. α. Deinde Astius et Bremius coni. καὶ ὄντα χρηστὸν φίλον.

ab aliquo. Quod quum fit mente et iudicio, nihil est aliud nisi alicuius ingenium, mores, animum non perspicere ideoque falso de aliquo existimare. Phaedr. p. 257. D. τοῦ ἑταίρου συχνὸν διαμαρτάνεις, i. e. in iudicando amico plane erras, ubi Heindorfius nostrum locum apte comparavit. Deinde pro vett. editt. lectione, πονηροὶ γὰρ αὐτοί εἰσι, recte codd. meliores suppeditarunt πονηροὶ γὰρ αὐτοῖς εἰσι. Dativus, cuius vim Herm. Verm. Schrift. p. 164. non assequutus est, significat ipsorum iudicio; v. ad Phaedon. p. 101. D. coll. Matth. Gr. §. 388. Sententiae primariae partes per parenthesin similiter disiunguntur Sympos. p. 202. A: τὸ ὀρθὰ δοξάζειν — οὐκ οἶσθα, ἔφη, ὅτι οὔτε ἐπίστασθαί ἐστιν· ἄλογον γὰρ πρᾶγμα πῶς ἂν εἴη ἐπιστήμη; οὔτε ἀμαθία· τὸ γὰρ τοῦ ὄντος τυγχάνον πῶς ἂν εἴη ἀμαθία.

E. ἐροῦμεν αὐτὸ τοὐναντίον] ipsum contrarium, gerade das Gegentheil, i. e. plane contrarium.

Νῦν δὲ πῶς — μεταθώμεθα;] Μετατίθεσθαι non solum est sententiam suam retractare, sed etiam mutata sententia statuere; unde deinceps subiicitur accusativus cum infinitivo. Hunc verbi usum tetigi in annotatione ad Gorgiam p. 435. C. πείθω

δὲ ὁ πονηρός. Ναί. Κελεύεις δὴ ἡμᾶς προςθεῖναι τῷ δικαίῳ ἢ ὡς τὸ πρῶτον ἐλέγομεν, λέγοντες δίκαιον εἶναι τὸν μὲν φίλον εὖ ποιεῖν, τὸν δὲ ἐχθρὸν κακῶς; νῦν πρὸς τούτῳ ὧδε λέγειν, ὅτι ἔστι δίκαιον τὸν μὲν φίλον ἀγαθὸν ὄντα εὖ ποιεῖν, τὸν δ' ἐχθρὸν κακὸν
B ὄντα βλάπτειν; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη, οὕτως ἄν μοι δοκεῖ καλῶς λέγεσθαι. Cap. IX. Ἔστιν ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, δικαίου ἀνδρὸς βλάπτειν καὶ ὁντινοῦν ἀνθρώπων; Καὶ πάνυ γε, ἔφη, τούς γε πονηρούς τε καὶ ἐχθροὺς δεῖ βλάπτειν. Βλαπτόμενοι δ' ἵπποι βελτίους ἢ χείρους γίγνονται; Χείρους. Ἆρα εἰς τὴν τῶν κυνῶν ἀρετήν, ἢ εἰς τὴν τῶν ἵππων; Εἰς τὴν τῶν ἵππων. Ἆρ' οὖν καὶ κύνες βλαπτόμενοι χείρους γίγνονται εἰς τὴν τῶν κυνῶν, ἀλλ' οὐκ εἰς τὴν τῶν ἵππων ἀρετήν; Ἀνάγκη. Ἀνθρώπους δέ,
C ὦ ἑταῖρε, μὴ οὕτω φῶμεν βλαπτομένους εἰς τὴν ἀνθρωπείαν ἀρετὴν χείρους γίγνεσθαι; Πάνυ μὲν οὖν.

P. 335. *Κελεύεις δὴ ἡμᾶς προσθεῖναι τῷ δ.*] ἡμᾶς ἄλλο προσθεῖναι Ang. Flor. c. x. Sed vid. explicatt.
B. *οὕτως ἄν μοι δοκεῖ* —] V. δοκῇ. Sed recte Par. A. Vat. Θ. Ven. ΞΠ. Ambr. Flor. a. b. c. α. γ. et editt. Ald. Bas.

τί σε, καὶ μετατίθεσθαι εὐδαιμονεστέρους εἶναι τοὺς κοσμίους.

P. 335. *Κελεύεις δὴ ἡμᾶς* —] Quod Stephanus requirebat: προσθεῖναί τι τῷ δικαίῳ, ἄλλως ἢ ὡς τὸ πρῶτον ἐλέγομεν, id neutiquam opus. Nam προσθεῖναι etiam absolute dici constat, de quo usu diximus infra ad p. 339. B., reliquis autem supplementis facile caremus. Nam ad ἢ ὡς τὸ πρῶτον ἐλέγομεν intelligitur sponte λέγειν, quod per zeugma ex προσθεῖναι nullo negotio assumitur, praesertim quum statim ὧδε λέγειν subsequatur. Sententia igitur haec est: Jubesne igitur nos iusto aliquod supplementum adiicere, an sicuti primum statuimus, indicare, quum diceremus iustum esse amico bene facere, inimico male? nimirum praeterea etiam ita statuere, ut iustum esse putemus, amico bene facere, *si bonus sit*, inimicum autem laedere, *si malus sit*. Sic omnia expedita bene, opinor, ut nulla amplius indigeat narratione de interpretum et criticorum erroribus in hoc loco extricando mirum in modum admissis.

Cap. IX. B. *καὶ ὁντινοῦν ἀνθρώπων*] In talibus καί habet vim intendendi. Phileb. p. 59. C: πῶς ἄν ποτε βέβαιον γίγνοιθ' ἡμῖν καὶ ὁτιοῦν; Ibid. p. 60. E: δέξαιτ' ἄν οἱ καὶ ὁτιοῦν εἶναι. Apolog. Socr. p. 35. B: τοὺς δοκοῦντας καὶ ὁτιοῦν εἶναι, ubi vulgo perperam ὁπητιοῦν legebatur. Mox γε repetitum est, ut infra p. 348. C: εἰκός γε,

Ἀλλ' ἡ δικαιοσύνη οὐκ ἀνθρωπεία ἀρετή; Καὶ τοῦτ'
ἀνάγκη. Καὶ τοὺς βλαπτομένους ἄρα, ὦ φίλε, τῶν
ἀνθρώπων ἀνάγκη ἀδικωτέρους γίγνεσθαι. Ἔοικεν.
Ἆρ' οὖν τῇ μουσικῇ οἱ μουσικοὶ ἀμούσους δύνανται
ποιεῖν; Ἀδύνατον. Ἀλλὰ τῇ ἱππικῇ οἱ ἱππικοὶ ἀφίπ-
πους; Οὐκ ἔστιν. Ἀλλὰ τῇ δικαιοσύνῃ δὴ οἱ δί-
καιοι ἀδίκους; ἢ καὶ ξυλλήβδην ἀρετῇ οἱ ἀγαθοὶ D
κακούς; Ἀλλὰ ἀδύνατον. Οὐ γὰρ θερμότητος, οἶ-
μαι, ἔργον ψύχειν, ἀλλὰ τοῦ ἐναντίου. Ναί. Οὐδὲ
ξηρότητος ὑγραίνειν, ἀλλὰ τοῦ ἐναντίου. Πάνυ γε.
Οὐδὲ δὴ τοῦ ἀγαθοῦ βλάπτειν, ἀλλὰ τοῦ ἐναντίου.
Φαίνεται. Ὁ δέ γε δίκαιος ἀγαθός; Πάνυ γε. Οὐκ
ἄρα τοῦ δικαίου βλάπτειν ἔργον, ὦ Πολέμαρχε, οὔτε
φίλον οὔτ' ἄλλον οὐδένα, ἀλλὰ τοῦ ἐναντίου, τοῦ
ἀδίκου. Παντάπασί μοι δοκεῖς ἀληθῆ λέγειν, ἔφη, E
ὦ Σώκρατες. Εἰ ἄρα τὰ ὀφειλόμενα ἑκάστῳ ἀπο-
διδόναι φησί τις δίκαιον εἶναι, τοῦτο δὲ δὴ νοεῖ

1. 2. Vocula ἂν pertinet ad infinitivum, de qua ratione v. Schaefer. Melet. critt. p. 60.

Cap. IX. D. βλάπτειν ἔργον] Sic Par. ADK. Ven. Π. Mon. Ambr. Ang. Flor. a. c. α. β. Vulgo erat ἔργον βλάπτειν.

ἔφη, ὦ ἥδιστε, ἐπειδή γε καὶ λέγω ἀδικίαν μὲν λυσιτελεῖν. Gorg. p. 502. A: δῆλον δὴ τοῦτό γε, ὦ Σώκρατες, Κινησίου γε πέρι.

C. μὴ οὕτω φῶμεν —] num non dicamus. De μὴ apud coniunctivum deliberativum ita usurpato conf. μὴ φῶμεν; Sophist. p. 249. A. et p. 256. C. Hipp. mai. p. 303. A: φῶμεν οὖν ἀμφότερα μὲν καλὰ εἶναι, ἑκάτερον δὲ μὴ φῶμεν; Legg. IX. p. 858. D: τοῖς δὲ τῶν νομοθετῶν μὴ προσέχωμεν; De Rep. I. 337. B: μὴ ἀποκρίνωμαι ὧν προεῖπες μηδέν; Ibid. VIII. p. 554. B: μὴ φῶμεν ἐγγίγνεσθαι, ubi male coniecerunt μὴ φαμέν.

E. Εἰ ἄρα τὰ ὀφειλόμενα ἑκ. —] Si igitur quis debita cuique reddere iustum esse dicit, et hoc ipsi significat, inimicis quidem damnum deberi a iusto viro, amicis vero utilitatem, non est sapiens qui ita statuit. Nam τοῦτο nominativus est et αὐτῷ refertur ad τις. Cratyl. p. 407. E. 397. E. ὅ τί μοι νοεῖ τὸ ῥῆμα. Euthyd. p. 287. D. al. Aristoph. Plut. 55. — Pro οὐκ ἦν nemo οὐκ ἔστι requiret, memor eorum, quae de hoc imperfecti usu breviter, sed perspicue exposuit Matth. Gr. §. 505. 2. Neque quisquam mirabitur, quod pro vulg. ὁ τοῦτο εἰπών scripsimus ὁ ταῦτα εἰπών, de quo loquendi genere v. ad Apolog. Socrat. p. 19. D. ad Gorg. p. 447. A. Plura rei exempla suppeditabunt Iacobs. Addit. in Athenaeum p. 85. et

αὐτῷ τοῖς μὲν ἐχθροῖς βλάβην ὀφείλεσθαι παρὰ τοῦ δικαίου ἀνδρός, τοῖς δὲ φίλοις ὠφέλειαν, οὐκ ἦν σοφὸς ὁ ταῦτα εἰπών. οὐ γὰρ ἀληθῆ ἔλεγεν· οὐδαμοῦ γὰρ δίκαιον οὐδένα ἡμῖν ἐφάνη ὂν βλάπτειν. Συγχωρῶ, ἦ δ' ὅς. Μαχούμεθα ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, κοινῇ ἐγώ τε καὶ σύ, ἐάν τις αὐτὸ φῇ ἢ Σιμωνίδην ἢ Βίαντα ἢ Πιττακὸν εἰρηκέναι ἤ τιν' ἄλλον τῶν σοφῶν τε καὶ μακαρίων ἀνδρῶν. Ἔγωγ' οὖν, ἔφη, ἕτοιμός εἰμι
336 κοινωνεῖν τῆς μάχης. Ἀλλ' οἶσθα, ἦν δ' ἐγώ, οὗ

E. ὁ ταῦτα εἰπών] Steph. cum Ven. Ξ. τοῦτο.

Boissonad. ad Aristaenet. p. 436.

τῶν σοφῶν τε καὶ μακαρίων ἀνδρῶν] Astius μακαρίους propterea illos dici arbitratur, quod ante illam aetatem vixerint, nec senserint amplius, quantopere a sophistis vexarentur. Nescio an haec interpretatio aliis satisfecerit; mihi quidem displicet mirifice. Itaque ego verbum illud refero potius ad ingenii et sapientiae praestantiam, quae pristinis illis viris tribuitur. Sic in Menex. p. 249. D. Aspasia dicitur μακαρία propter facultatem orationis insignem, quam Socrates ei tribuit. Neque aliter Menon. p. 70. B: κινδυνεύω σοι δοκεῖν μακάριός τις εἶναι, ἀρετὴν γοῦν, εἴτε διδακτὸν εἴθ' ὅτῳ τρόπῳ παραγίγνεται, εἰδέναι.

P. 336. τὸ ῥῆμα, τὸ φάναι δ.] τὸ φάναι est appositio nominis τὸ ῥῆμα, hoc sensu: Nostine tu, cuius mihi videatur hoc dictum esse, quum dicunt, iustum esse etc. Mire Schneider. sublata distinctione τὸ φάναι pro subiecto, τὸ ῥῆμα autem pro praedicato accipiendum contendit. Codd. nonnulli τὸ φάμενον, quod Kiessling. ad Iamblich. Cohort. ad philosoph. c. VIII. p. 134. interpretatur: quod perhibetur. Legg VIII. 838. B: οὐκοῦν σμικρὸν ῥῆμα κατασβέννυσι πάσας τοιαύτας ἡδονάς; Τὸ ποῖον; Τὸ ταῦτα εἶναι φάναι μηδαμῶς ὅσια.

Περιάνδρου εἶναι Περδίκκου —] Periander, Corinthi tyrannus, a Platone non inter septem Graeciae sapientes, sed inter superbos tyrannnos numeratur. Nam in festivo illo Protagorae loco p. 343. B. quum sex reliquos sapientes commemoret, omissa illius mentione, septimum nominat Mysonem Chenensem. Ac narrat Herodotus eum, quum ab initio mitis fuisset, postea Thrasybuli, Milesiorum tyranni, consilio crudelem ac sanguinolentum factum esse. v. libr. V. c. 32. coll. III. c. 48 sqq. — Perdiccas, rex Macedoniae et Archelai tyranni pater, commemoratur etiam Gorg. p. 470. D., ubi v. annot. — Ismenias Thebanus, qui Menon. p. 90. A. dicitur νεωστι εἰληφέναι τὰ Πολυκράτους χρήματα, fuit homo in civitate sua potentissimus, unde Diod. Sic. XIV. c. 82. eum appellat τὸν τῶν Βοιωτῶν ἀφηγούμενον, sed idem perfidus. Narrat enim Xenophon. Hist. Gr. III, 5, 1. fuisse eum ex numero eorum, qui illo tempore, quo Agesilaus

μοι δοκεῖ εἶναι τὸ ῥῆμα, τὸ φάναι δίκαιον εἶναι τοὺς μὲν φίλους ὠφελεῖν, τοὺς δ' ἐχθροὺς βλάπτειν; Τίνος; ἔφη. Οἶμαι αὐτὸ Περιάνδρου εἶναι ἢ Περδίκκου ἢ Ξέρξου ἢ Ἰσμηνίου τοῦ Θηβαίου ἤ τινος ἄλλου μέγα οἰομένου δύνασθαι πλουσίου ἀνδρός. Ἀληθέστατα, ἔφη, λέγεις. Εἶεν, ἦν δ' ἐγώ. ἐπειδὴ δὲ οὐδὲ τοῦτο ἐφάνη ἡ δικαιοσύνη ὂν οὐδὲ τὸ δίκαιον, τί ἂν ἄλλο τις αὐτὸ φαίη εἶναι;

Cap. X. *Καὶ ὁ Θρασύμαχος πολλάκις μὲν καὶ* B

Ἔγωγ' οὖν, ἔφη, ἴτ.] *ἐγὼ γοῦν* Angel. quod recepit Bekker. Recte vulgatum tuetur Schneider.

rem prospere in Asia gerebat, a Tithrauste, Tissaphernis successore, L. talentis sese corrumpi passi sint, Lacedaemoniis invidiam et odium conflaturi. Quod factum est Olymp. 96. a. 1. vel 2. Idem fuit dux in proelio ad Coroneam Ol. 96. 3. a Boeotis eorumque sociis contra Lacedaemonios commisso. Lacedaemoniis Cadmeam tenentibus tanquam dux partium illis inimicarum Ol. 99, 3. capite plexus est, auctore Xenoph. Hist. Gr. V. 2, 25. 26. Conf. Plutarch. Artaxerx. p. 1021. D. Lysand. p. 448. E. Pausan. III. 9, Plutarch. de Genio Socr. p. 576. A. Solanus ad Lucian. T. III. p. 103. Iam quum hoc loco inter homines potentes una cum Periandro, Perdicca et Xerxe, superioris aetatis tyrannis, referatur, verisimile est eum et ipsum, quum haec a Platone scriberentur, non amplius vixisse, sed iam mortuum fuisse. Quod si recte suspicamur, sequitur, ut Politia post Olymp. 99. 3. scripta putari debeat; quanquam nolumus huic rationi multum tribuere.

Cap. X. B. *Καὶ ὁ Θρασύμαχος* —] „Mirifice illudit et exagitat Thrasymachi *τὸ θρασὺ καὶ τὸ ἰταμόν*, ut in quadam epistola id vocat Basilius, ita ut, si quis, quid hominis sit Thrasymachus, nesciat, ex hac tamen descriptione facile intelligere possit, unum aliquem esse ex illis ventosis et inanibus sophistis, qui, omnium prope rerum imperiti, omnium sibi scientiam arrogabant. Atque ut pictores in tabulis partes quasdam deprimunt atque opacant, quo ea, quae collustrata sunt, magis exstare atque eminere videantur, ita humilis atque depressa Socratis oratio ac verecundiae timiditatisque plena impudentem Thrasymachi confidentiam insigniorem atque illustriorem facit, neque usquam magis apparet, quod a Thucydide sapientissime scriptum est, *ὅτι ἀμαθία μὲν θάρσος, φρόνησις δὲ ὄκνον φέρει.* Nam et quum inter se colloquerentur Polemarchus et Socrates, eorum sermonem interrupisset, nisi ab iis, qui adsidebant, prohibitus esset, et quum finem dicendi fecissent, gestu ipso ferociam quandam odiosam et ridiculam ostendit, et orationis suae principium a contumeliis ducit: quae omnia vesani hominis sunt et ad convicium et consuetudinem civilem plane inepti. Pertinet autem huc, quod Aristoteles Rhetoric. lib. II. c. 23. ait, He-

διαλεγομένων ἡμῶν μεταξὺ ὥρμα ἀντιλαμβάνεσθαι τοῦ λόγου, ἔπειτα ὑπὸ τῶν παρακαθημένων διεκωλύετο βουλομένων διακοῦσαι τὸν λόγον· ὡς δὲ διεπαυσάμεθα καὶ ἐγὼ ταῦτ' εἶπον, οὐκέτι ἡσυχίαν ἦγεν, ἀλλὰ συστρέψας ἑαυτὸν ὥσπερ θηρίον ἧκεν ἐφ' ἡμᾶς ὡς διαρπασόμενος. καὶ ἐγώ τε καὶ ὁ Πολέμαρχος δείσαντες διεπτοήθημεν. ὁ δ' εἰς τὸ μέσον φθεγξάμενος Τίς, ἔφη, ὑμᾶς πάλαι φλυαρία ἔχει, ὦ
C Σώκρατες, καὶ τί εὐηθίζεσθε πρὸς ἀλλήλους ὑποκατακλινόμενοι ὑμῖν αὐτοῖς; ἀλλ' εἴπερ ὡς ἀληθῶς βούλει εἰδέναι τὸ δίκαιον ὅ τι ἐστί, μὴ μόνον ἐρώτα

Cap. X. P. 336. D. *ὅτι τὸ δέον ἐστί*] *τὸ δίκαιον* Ven. Π. Par. DK. Mon. Flor. β. Ante *μὴ ἐρεῖς* deest *μοι* in Par. K. Ambr. Mon. Flor. x. β.

rodicum solitum dicere Thrasymacho, eum semper Thrasymachum esse, ut Conon dicebat Thrasybulum vere ac merito Thrasybulum vocari. Athenaeus lib. II. *διαβάλλει δὲ ὁ Πλάτων καὶ Θρασύμαχον Χαλκηδόνιον σοφιστήν, ὅμοιον εἶναι λέγων τῷ ὀνόματι.*" Muretus. — Plura de Thrasymacho iam supra ad p. 328. B. exposuimus. Vid. etiam Prosopograph. Platon. p. 407 seqq.

διαλεγομένων ἡμῶν μ. ὥρμα ἀντιλαμβάνεσθαι] En rusticam hominis vehementiam, qui se importune sermoni immiscere studuerit. *Ἀντιλαμβάνεσθαι τοῦ λόγου* enim nunc est sermonem intercipere, ita ut quae ab aliis dicta sunt reprehendas; dicentem interpellare, ita ut tibi ipsi audientiam facias. Neque enim hoc loco simplicem habet contradicendi et reprehendendi significationem, qua alibi fere usurpatur. — *διαλ. ἡμ. μεταξύ*, nobis adhuc disserentibus. Apolog. Socrat. p. 40. B: *ἐπέσχε λέγοντα μεταξύ*, ubi v. annot. Proximum *ἔπειτα* non tam ac deinde, postea, significat, quam atque tum, ut vere monuit Heindorf. ad Cratyl. p. 411. B. Sic positum est etiam Apolog. Socrat. p. 23. C.

συστρέψας ἑαυτὸν —] se ipsum colligens quasi fera nos invasit. Nam *συστρέφειν ἑαυτόν* est se contrahere et colligere, quo impetus fiat vehementior. Muretus aliique interpretes imaginem a serpente petitam autumant: in qua re vereor ut recte iudicaverint. Sequitur enim *ὡς διαρπασόμενος.* Imo *θηρίον* latiore sensu accipiendum est omnino de feroci bestia, quae ictu morsuve perniciem affert. Quemadmodum enim *ἀλῆναι* et alia verba cognatae significationis non solum de serpentibus, sed etiam de apris, leonibus, adeoque bellatoribus dici consueverunt, ita etiam *συστρέφειν ἑαυτόν* omnino de bellua dici recte potuit, sicuti est apud Homerum Iliad. *ύ*. v. 164 sqq., ubi v. Eustath. v. Astius ad h. l.

εἰς τὸ μέσον φθεγξάμενος] H. e. omnes simul increpans.

μηδὲ φιλοτιμοῦ ἐλέγχων, ἐπειδάν τίς τι ἀποκρίνηται, ἐγνωκὼς τοῦτο, ὅτι ῥᾷον ἐρωτᾶν ἢ ἀποκρίνεσθαι, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἀπόκριναι καὶ εἰπέ, τί φῂς εἶναι τὸ δίκαιον. καὶ ὅπως μοι μὴ ἐρεῖς, ὅτι τὸ δέον ἐστί, D μηδ' ὅτι τὸ ὠφέλιμον, μηδ' ὅτι τὸ λυσιτελοῦν, μηδ' ὅτι τὸ κερδαλέον, μηδ' ὅτι τὸ ξυμφέρον· ἀλλὰ σαφῶς μοι καὶ ἀκριβῶς λέγε ὅ τι ἂν λέγῃς· ὡς ἐγὼ οὐκ ἀποδέξομαι, ἐὰν ὕθλους τοιούτους λέγῃς. Καὶ ἐγὼ ἀκούσας ἐξεπλάγην καὶ προςβλέπων αὐτὸν ἐφοβούμην, καί μοι δοκῶ, εἰ μὴ πρότερος ἑωράκη αὐτὸν ἢ ἐκεῖνος ἐμέ, ἄφωνος ἂν γενέσθαι. νῦν δὲ ἡνίκα ὑπὸ τοῦ

πρότερος ἑωράκη] Sic Par. A. teste Dübnero, et alii libri Bekkeri. V. *ἑωράκειν*. vid. ad p. 328. B.

C. *τί εὐηθίζεσθε πρὸς ἀλλ.*] *Εὐηθής*, ut Lat. bonus, *εἰρωνικῶς* de homine simplici, fatuo, inepto dicitur. Itaque *εὐηθίζεσθαι*, quod proprie est gutmüthig sein, nunc cum acerba irrisione dicitur de iis, qui ex Thrasymachi sententia ineptias agunt, dum nihil constanter defendunt, sed in disputando sibi invicem facile cedunt. Usum vocis praeter alios illustravit Ruhnken. ad Tim. Gloss. p. 431 sq. — *ὑποκατακλινόμενοι ὑμῖν αὐτοῖς*, vobismet ipsis cedentes. Eadem metaphora Dionys. Halicarn. T. VIII. p. 56. dixit *ὑποκατακλίνεσθαί τινι τῆς γνώμης*, et Heliodor. X. p. 494. ed. Coraës. nomine substantivo *ὑποκατακλίσεως* usus est.

μὴ μόνον ἐρώτα μηδὲ φιλοτιμοῦ] Similiter Callicles in Gorgia p. 486. C. ad Socratem: *παῦσαι δ' ἐλέγχων, πραγμάτων δ' εὐμουσίαν ἄσκει.* Socrates enim se ipsum nihil scire simulans alios interrogando paullatim eo perducebat, ut vel pravas opiniones animo susceptas corrigere aut abiicere cogerentur vel verum ipsi reperisse sibi viderentur. Itaque opprobrio ei fecerunt, quod alios interrogando semper conturbaret ac refelleret, ipse nihil certi et explorati proponeret.

D. *ὕθλους τοιούτους λ.*] i. e. tales nugas. Lys. p. 221. D: *ὃ δὲ τὸ πρότερον ἐλέγομεν — ὕθλος τις ἦν.* Notum est proverbium *γραῶν ὕθλος*, quod legitur Theaet. p. 176. B. v. annot. ad p. 349. E.

καί μοι δοκῶ — ἄφωνος ἂν γενέσθαι] „Urbanissime in Thrasymachum tanquam in lupum quendam iocatur. Vulgi enim opinio est, quos lupus prior aspexerit, eis vocem ad tempus adimi; vitari autem hoc malum, si quis lupum prior intuitus sit. Plin. H. N. VIII, 34: Sed in Italia quoque creditur luporum visus esse noxius, vocemque homini, quem priores contemplentur, adimere ad praesens. Scholiastes Theocriti in Idyll. XIV, 22: *οἱ ὀφθέντες ἄφνω ὑπὸ λύκου δοκοῦσιν ἄφωνοι γίγνεσθαι.* Virgilius Eclog. IX. v. 53: Vox quoque Moerim Iam fugit

E λόγου ἤρχετο ἐξαγριαίνεσθαι, προσέβλεψα αὐτὸν πρότερος, ὥςτε αὐτῷ οἷός τ' ἐγενόμην ἀποκρίνασθαι, καὶ εἶπον ὑποτρέμων, Ὦ Θρασύμαχε, μὴ χαλεπὸς ἡμῖν ἴσθι· εἰ γάρ τι ἐξαμαρτάνομεν ἐν τῇ τῶν λόγων σκέψει ἐγώ τε καὶ ὅδε, εὖ ἴσθι, ὅτι ἄκοντες ἁμαρτάνομεν. μὴ γὰρ δὴ οἴου, εἰ μὲν χρυσίον ἐζητοῦμεν, οὐκ ἄν ποτε ἡμᾶς ἑκόντας εἶναι ὑποκατακλίνεσθαι ἀλλήλοις ἐν τῇ ζητήσει καὶ διαφθείρειν

E. *ἐγενόμην ἀποκρίνασθαι*] Steph. *ἀποκρίνεσθαι*, quod solus Ambros. et pauci alii habent.

εἰ γάρ τι ἐξήμ.] Addidi *τι* ex Par. K. Mon. Ambr. Aug. Flor. a. c. x. *α. β.* Vocula a criticis videtur abiecta, qui usum loquendi non concoxissent, de quo v. infra.

καὶ οὐ σπουδάζειν] *καὶ μὴ σπ.* Par. DK. Flor. *β.* Sed *οὐ* infinitivo aliunde pendenti hic recte additum est propter oppo-

ipsa: lupi Moerim videre priores." Muretus. Conf. Geoponic. XV. c. 8. ibiq. Niclas. Donatus in Terent. Adelph. IV. 1, 21.

E. *εἰ γάρ τι ἐξαμαρτάνομεν*] si quid vel si qua peccabamus. Leuit erroris vitium, qui obrepere potuerit, ironice. Itaque *τι* non est spernendum, praesertim in iis servatum codicibus, qui alibi saepe etiam cum optimis consentiunt. De structura conf. infra p. 340. C. Cur omissum fuerit, patet.

μὴ γὰρ δὴ οἴου, εἰ μὲν χρ.] Ne enim putes, nos quum in auro quaerendo nunquam nostra sponte nobis aliquid concessuri essemus eoque modo illius investigationem irritam redditori, in quaerenda iustitia, re auro multo potiore, tam imprudenter nobis omnia largiri ac non potius studiose id agere, ut in quanam re vis eius ac natura cernatur, appareat. Valent de his verbis quae ad Ciceron. de N. D. I, 9, 23. in Analectis literar. I, 2. p. 318. scripsit Fr. Aug. Wolfius: „Idiomatis, inquit, forma haec est, ut simpliciter iungantur duo membra inter se quodammodo contraria, quae nobis novitias linguas spectantibus magis perspicua fiant, si ea interiecto quum inter se connectantur, eorumque relatio implicatione periodica significetur." Conf. similes locos libr. III. p. 401. E. IX. p. 589. E. Pronomen *αὐτό* referas ad *δικαιοσύνην*. Menon. p. 86. D: *οὐκ ἂν ἐσκεψάμεθα πρότερον, εἴτε διδακτὸν εἴτε οὐ διδακτὸν ἡ ἀρετή, πρὶν ὅ τι ἐστι πρῶτον ἐζητήσαμεν αὐτό.* Ibid. p. 87. B. D. Phaedon. p. 88. A. ibique annot. Sed proximorum verborum scriptura admodum dubia est. Vett. editt. exhibent: *αὐτό, οἷόν γέ ἐστιν, ὦ φίλε· ἀλλ' οἶμαι κ. τ. λ.* Quae plura habent in quibus merito offendamus. Nam ut feramus istud *οἷόν γέ ἐστιν*, utpote minime contra Platonis consuetudinem post *φανῆναι αὐτό* additum, tamen vocativus *ὦ φίλε* in fine orationis locatus mirifice claudicat; neque post *μὴ γὰρ δὴ οἴου* poterat inferri *ἀλλ' οἶμαι*, sed recta ratio poscebat *ἀλλ' οἴου ἡμᾶς μὴ δύνασθαι.* Codd. plurimi exhibent: *αὐτὸ οἷόν τε*

τὴν εὕρεσιν αὐτοῦ, δικαιοσύνην δὲ ζητοῦντας, πρᾶγμα πολλῶν χρυσίων τιμιώτερον, ἔπειθ' οὕτως ἀνοήτως ὑπείκειν ἀλλήλοις καὶ οὐ σπουδάζειν ὅ τι μάλιστα φανῆναι αὐτό. μὴ οἶου σύ, ὦ φίλε. ἀλλ', οἶμαι, οὐ 337
δυνάμεθα. ἐλεεῖσθαι οὖν ἡμᾶς πολὺ μᾶλλον εἰκός ἐστί που ὑπὸ ὑμῶν τῶν δεινῶν ἢ χαλεπαίνεσθαι.

Cap. XI. Καὶ ὃς ἀκούσας ἀνεκάγχασέ τε μάλα σαρδάνιον καὶ εἶπεν· Ὦ Ἡράκλεις, ἔφη, αὕτη ἐκείνη

sitionem.

μὴ οἶου σύ, ὦ φίλε] Bekk. αὐτό. οἶου γε σύ. Par. A. Vat. Θ. Ven. Π. Ambr. Ang. Vat. r. et pr. Φ. Flor. a. b. c. x. α. γ. οἶου τε σύ, ὦ φ. οἶου σύ Par. D. καὶ οἶου σύ Flor. β. Recte μὴ οἶου σύ Par. DK. et Mon. Vulgo scribebatur: οἷόν γέ ἐστιν, quod facile apparet codicum auctoritate plane destitui.

Cap. XI. P. 337. *μάλα σαρδάνιον*] Vulgo σαρδόνιον.

σύ ὦ φίλε. unde Bekkerus effinxit αὐτό; οἶου γε σύ, ὦ φίλε. Quae quidem lectio multis magnisque premitur difficultatibus. Quum enim praecesserit μὴ γὰρ δὴ οἶου, absoluta sententia non potuit recte adiici οἶου γε σύ. Quod si quis tueri voluerit, debebit ille cum C. Schneidero et Sommero in Zimmerm. Annal. a. 1835. p. 972. ex superioribus repetere ὅ τι μάλιστα σπουδάζειν ἡμᾶς περὶ τὴν εὕρεσιν. Quod certe perquam contortum est. Requiritur potius μὴ οἶου σύ. Atque hanc ipsam lectionem praebent codd. Paris. et Monacens., in quibus scriptum exstat μὴ οἶου σύ, ὦ φίλε. Quod haud cunctanter restitui. Nam iteratio haec eiusdem admonitionis egregie convenit cum urbana Socratis irrisione, qui deinceps ita ad sophistam: ἀλλ', οἶμαι, οὐ δυνάμεθα· loquens videlicet εἰρωνικῶς ex illius sententia, quo vehementius eius animum pungat. Nimirum οἶμαι, ut Lat. credo, reliquae orationi sic interpositum passim irrisionis indicium facit. Itaque haec sic interpretor: At, credo, non possumus id efficere, ut iustitiae natura plane cognoscatur. Quod si ita est (οὖν), multo magis par est, opinor, vos, homines tam sapientes, nostri misereri, quam nobis irasci. Germanice dixeris: Aber freilich, wir besizzen dazu nicht Kraft genug. — Δεινοί eximie dicuntur sophistae, plerumque cum irrisione. v. ad Protagor. pag. 341. A.

Cap. XI. *ἀνεκάγχασέ τε μάλα σαρδάνιον*] Dicitur de risu amarulento, cuiusmodi risus eorum esse solet, qui vel in suo vel in aliorum damno rident vel potius ringuntur, ut canes (grinsen). Originem nominis iam veteres scriptores ignorarunt, qui quidem in quam diversas partes in illa indaganda abierint, docent verba Scholiastae ad h. l. Erasmus Adagg. p. 1245 sqq. Ruhnk. ad Tim. p. 230. et nuper Ludovic. Merklin in libro: Die Talossage u. das Sardonische Lachen. Petersburg 1851. 4. Ceterum hunc locum excerpsit Pollux Onom. V. p. 200.

ὦ Ἡράκλεις, ἔφη] De ἔφη

ἡ εἰωθυῖα εἰρωνεία Σωκράτους, καὶ ταῦτ' ἐγὼ ᾔδη τε καὶ τούτοις προὔλεγον, ὅτι σὺ ἀποκρίνασθαι μὲν οὐκ ἐθελήσοις, εἰρωνεύσοιο δὲ καὶ πάντα μᾶλλον ποιήσοις ἢ ἀποκρινοῖο, εἴ τίς τί σε ἐρωτᾷ. Σοφὸς γὰρ εἶ, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Θρασύμαχε. εὖ οὖν ᾔδησθα, ὅτι, εἴ τινα ἔροιο ὁπόσα ἐστὶ τὰ δώδεκα, καὶ ἐρό-
B μενος προείποις αὐτῷ „Ὅπως μοι, ὦ ἄνθρωπε, μὴ ἐρεῖς, ὅτι ἐστὶ τὰ δώδεκα δὶς ἕξ, μηδ' ὅτι τρὶς τέτταρα, μηδ' ὅτι ἑξάκις δύο, μηδ' ὅτι τετράκις τρία· ὡς οὐκ ἀποδέξομαί σου, ἐὰν τοιαῦτα φλυαρῇς," δῆλον, οἶμαί, σοι ἦν, ὅτι οὐδεὶς ἀποκρινοῖτο τῷ οὕτω

Par. A. Vat. Θ. Ven. Π. *σαρδάνιον,* ut est Odyss. *ύ.* v. 302. quam scripturam veteres in Homero videntur utique praetulisse. Formam *σαρδώνιον*, a Schneidero prorsus improbatam, tuentur Vind. Φ. Par. DK. Mon. Ambr. Vat. r. v. Schaefer. ad Lamb. Bos. De Ellips. p. 73 sqq. et intpp. ad Virgil. Eclog. VII. v. 41.

ταῦτ' ἐγὼ ᾔδη] V. *ᾔδειν;* sed *ᾔδη*, formam Atticam, praebuerunt Par. A. Ven. Π. Ambr. Flor. a. c. γ. conf. ad p. 328. B. Mox *ἐθελήσεις* Vat. Θ. Vind. Φ. Ambr. Ang. Vat. r. et Flor. a. c. x. α. *εἰρωνεύσῃ* Vind. Φ. Vat. r. *ποιήσεις* Vind. Φ. Vat. r. *ἀποκρίναιο* Par. DK. Ven. Π. Ambr. Angel.

εὖ οὖν ᾔδησθα] *ᾔδεισθα* Ambr. Ang. Flor. a. c. α. β. γ. et pr. m. Ven. Ξ. Par. K. sec. m. Par. A. *οἴδασθα* Vind. Φ. Vat. r.

B. *οὐδεὶς ἀποκρινοῖτο*] V. *ἀποκρίνοιτο*, quod correxerunt Astius et Bekkerus, hic quidem, ut videtur, ex aliquot codicibus.

τούτων τι τυγχάνει ὄν] *τι* om. Stephan. cum Ven. Ξ. Flor. b. c. x.

C. *τῷ ἐρωτηθέντι τοιοῦτον*] *ἐρωτωμένῳ* Vat. Θr. Vind. Φ. et a sec. m. Flor. x. α.

οἴει ἀποκρινεῖσθαι] *ἀποκρίνεσθαι* Par. A. (secundum Dübnerum) et Vat. Θ. Ven. Ξ Ambr. Ang. Flor. a. b. c. x. α. γ.

post *εἶπεν* in oratione recta illato v. ad Phaedon. p. 115. C. al.

ὅτι σὺ ἀποκρίνασθαι μὲν οὐκ ἐθελ.] Theaet. p. 150. C: *ἄγονός εἰμι σοφίας, καὶ ὅπερ ἤδη πολλοί μοι ὠνείδισαν, ὡς τοὺς μὲν ἄλλους ἐρωτῶ, αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἀποκρίνομαι περὶ οὐδενὸς διὰ τὸ μηδὲν ἔχειν σοφόν, ἀληθὲς ὀνειδίζουσιν.* Xenoph. Mem. IV, 4, 9: *ἀρκεῖ γάρ, ὅτι τῶν ἄλλων καταγελᾷς ἐρωτῶν μὲν καὶ ἐλέγχων πάντας, αὐτὸς δὲ οὐδενὶ θέλων ὑπέχειν λόγον οὐδὲ γνώμην ἀποκρίνεσθαι περὶ οὐδενός.* Simulabat autem ignorantiam, quum quem animadverteret sapientiae opinione superbire.

B. *δῆλον, οἶμαί, σοι ἦν, ὅτι*] Post longiorem orationis intercapedinem aliis verbis repetitur sermonis initium *εὖ οὖν ᾔδησθα, ὅτι.*

μὴ ἀποκρίνωμαι ὧν πρ. μ.] num nihil eorum respondeam, quae antea di-

πυνθανομένῳ. ἀλλ' εἴ σοι εἶπεν· Ὦ Θρασύμαχε, πῶς λέγεις; μὴ ἀποκρίνωμαι ὧν προεῖπες μηδέν; πότερον, ὦ θαυμάσιε, μηδ' εἰ τούτων τι τυγχάνει ὄν, ἀλλ' ἕτερον εἴπω τι τοῦ ἀληθοῦς; ἢ πῶς λέγεις; τί ἂν C αὐτῷ εἶπες πρὸς ταῦτα; Εἶεν, ἔφη· ὡς δὴ ὅμοιον τοῦτο ἐκείνῳ. Οὐδέν γε κωλύει, ἦν δ' ἐγώ. εἰ δ' οὖν καὶ μή ἐστιν ὅμοιον, φαίνεται δὲ τῷ ἐρωτηθέντι τοιοῦτον, ἧττόν τι αὐτὸν οἴει ἀποκρινεῖσθαι τὸ φαινόμενον ἑαυτῷ, ἐάν τε ἡμεῖς ἀπαγορεύωμεν, ἐάν τε μή; Ἄλλο τι οὖν, ἔφη, καὶ σὺ οὕτω ποιήσεις; ὧν ἐγὼ ἀπεῖπον, τούτων τι ἀποκρινεῖ; Οὐκ

τούτων τι ἀποκρινεῖ] Sic a pr. m. Par. A. Ambr. et Vent Ʃ. Par. D. Flor. a. b. c. x. γ. pro vulg. ἀποκρινῇ. Ista forma ubique apud Platonem recipienda, cuius etiam in codd. ubique manifesta deprehenduntur vestigia. De qua re quae Schneiderus Praefat. Polit. T. I. p. LI. ad contrarium evincendum disputavit, ea certe nunc, posteaquam Duebneri diligentia codicem Paris. A. ad Rempublicam ipso etiam Schneidero accuratius pervestigavit, omnino videri debent idoneis caussis et rationibus destituta esse. Nam prima certe manus illius libri praestantissimi fere ubique in Politia terminationem secundae personae in ει factam testatur, ut Libr. I. p. 340. E. 343. B. III. 386. A. 392. D. 397. D. 399. D. IV. p. 419. A. 423. A. 432. C. D. 426. B. 430. C. 431. C. V. p. 451. C. 456. D. 459. B. 367. B. 472. A. VI. p. 486. D. 487. A. 488. E. 492. A. 497. E. 504. C. 506. A. 508. E. VII. 515. B. 527. E. 529. B. VIII. p. 544. C. 575. A. 576. A. 578. A. IX. p. 585. B. X. p. 607. A. C. 608. E. quibus locis magnam partem Parisini codicis testimonio etiam alii libri suffragantur. Quis igitur ibi dubitet formam a scribis vulgari rationi addictis temere oblitteratam Platoni sine cunctatione restituere? Hoc autem si ita faciendum statuerimus, nonne etiam III. p. 413. A. ἡγεῖ, IV. p. 440. D. ἐνθυμεῖ, X. p. 612. E. αἰτεῖ ex libris quibusdam deterioribus revocandum arbitrabimur? Hanc vero rationem sequuti

cebas? utrum, o bone, ne tum quidem id faciam, si quid illorum verum sit, sed dicam potius aliquid, quod a vero abhorreat? an quomodo ais? De μὴ cum modo coniunctivo deliberandi coniuncto v. ann. ad p. 336. C. Perperam Ficinus aliique, veluti Matthiae Gr. Ampl. p. 1037. locum intellexerunt. Obscuritatem pepererunt etiam verba εἰ τούτων τι τυγχάνει ὄν, quae sic intelligas: si inter illa sit aliquid, quod verum sit. Nam ὄν i. q. ὄντως ὄν s. ἀληθὲς ὄν. Astius ex sequentibus ἀληθές, Schneiderus τὸ ἐρωτώμενον, intelligendum esse censet. Utrumque a recta ratione est alienum.

C. ὡς δὴ ὅμοιον τοῦτ' ἐκείνῳ.] Scilicet hoc illi simile est! Etenim ὡς est quam, δή vero scilicet. Thrasymachus cum irrisione negat exemplum a Socrate allatum quidquam ad illud valere, quod

ἂν θαυμάσαιμι, ἦν δ' ἐγώ, εἴ μοι σκεψαμένῳ οὕτω
D δόξειε. Τί οὖν, ἔφη, ἂν ἐγὼ δείξω ἑτέραν ἀπόκρισιν παρὰ πάσας ταύτας περὶ δικαιοσύνης, βελτίω τούτων; τί ἀξιοῖς παθεῖν; Τί ἄλλο, ἦν δ' ἐγώ, ἢ ὅπερ προςήκει πάσχειν τῷ μὴ εἰδότι; προςήκει δέ που μαθεῖν παρὰ τοῦ εἰδότος. καὶ ἐγὼ οὖν τοῦτο ἀξιῶ παθεῖν. Ἡδὺς γὰρ εἶ, ἔφη. ἀλλὰ πρὸς τῷ μαθεῖν καὶ ἀπότισον ἀργύριον. Οὐκοῦν ἐπειδάν μοι γένηται, εἶπον. Ἀλλ' ἔστιν, ἔφη ὁ Γλαύκων. ἀλλ' ἕνεκα ἀρ-

certe etiam necessitate cogemur Libr. X. p. 590. D. *αἰσθάνει* et Ibid. E. *ἔρχει* reponere, qui duo loci fere in Politia reliqui sunt, ubi codd. omnes in vulg. *αἰσθάνῃ* et *ἔρχῃ* conspirare videntur. Postulat enim id ipsa ratio, quae coniicere, imo vero concludere nos iubet, Platonem non fuisse duobus locis reiecturum, quod alibi constanter sequutus esset, praesertim quum suspicari liceat, paucissimis hisce locis item scripturam vulgatam non in omnibus codd. mss. liquido testatam haberi. Atque idem plane, quod de Politia statuimus, etiam de aliis scriptis philosophi imprimisque de amplissimo Legum opere affirmare licet. Nam ibi quoque codex Parisinus A. iuxta cum aliis satis constanter vix tribus quat-

antea dixerat p. 336. D: *καὶ ὅπως μοι μὴ ἐρεῖς, ὅτι τὸ δέον ἐστίν κ. τ. λ.* Nam voculae *ὡς δή* ironice dicuntur, v. ad Gorg. p. 468. E. Itaque Socrates respondet: *Οὐδέν γε κωλύει κ. τ. λ.*, h. e. Nihil impedit, quod tu negas me recte illud exemplum adhibuisse: mihi certe simile illud videtur, ideoque respondebo quod mihi placuerit, nihil curans, quid tu a me responderi velis aut nolis. Sed hanc sententiam pro urbanitate sua expressit paullo modestius: Etiamsi similitudo illa, inquit, non sit rei accommodata, tamen, si ei, qui interrogatus est, vera videatur, id respondebit quod ipsi videtur, sive nos vetemus, sive non vetemus. Sententiam loci minime abstrusam interpretes parum assequuti sunt.

D. *ἑτέραν ἀπόκρισιν παρὰ πάσας τ.*] H. e. aliam responsionem de iustitia, quae ab omnibus istis diversa sit et recedat. Constructionem illustravi ad Phaedon. p. 74. A. et 107. A. *Τί ἀξιοῖς παθεῖν;* quam poenam commeruisse te confiteris? Formula iudicialis integra erat: *τί ἄξιός εἰμι παθεῖν ἢ ἀποτῖσαι;* quorum alterum ad poenam corporis, alterum ad multam referebatur; v. ad Apolog. Socrat. p. 36. B. Ex qua re cognosci potest insignis elegantia quum universi loci, tum verborum proximorum: *ἀλλὰ πρὸς τῷ μαθεῖν καὶ ἀπότισον ἀργύριον,* quibus avaritia sophistae festive notatur. Stephanus, qui *πρὸς τὸ μαθεῖν* scribendum arbitrabatur, quod significaret *ἕνεκα τοῦ μαθεῖν,* nec usum loquendi tenuit, nec totius loci perspexit rationem. Postquam enim Socrates respondit se id commeruisse, ut meliora doceatur; sophista pro impudentia sua, at vero, in-

γυρίου, ὦ Θρασύμαχε, λέγε· πάντες γὰρ ἡμεῖς Σωκράτει εἰσοίσομεν. Πάνυ γε, οἶμαι, ἦ δ' ὅς, ἵνα Σωκράτης τὸ εἰωθὸς διαπράξηται, αὐτὸς μὲν μὴ ἀποκρίνηται, ἄλλου δ' ἀποκρινομένου λαμβάνῃ λόγον καὶ ἐλέγχῃ. Πῶς γὰρ ἄν, ἔφην ἐγώ, ὦ βέλτιστέ, τις ἀποκρίναιτο πρῶτον μὲν μὴ εἰδὼς μηδὲ φάσκων εἰδέναι, ἔπειτα, εἴ τι καὶ οἴεται περὶ τούτων, ἀπειρημένον αὐτῷ εἴη, ὅπως μηδὲν ἐρεῖ ὧν ἡγεῖται, ὑπ' ἀνδρὸς οὐ φαύλου; ἀλλὰ σὲ δὴ μᾶλλον E

tuorve locis exceptis scripturam secundae personae in ει terminatae firmat atque tuetur. Atque hoc quidem semel hic exposuisse satis erit. Alibi enim rem aut silentio transmittemus aut, si qua opus videatur, paucissimis memorabimus.

D. *καὶ ἀπότισον ἀργύριον.*] Vind. Φ. καὶ ante ἀργύριον interponit, h. e. loco alieno. Dein Ven. Ξ. et ed. Bas. 2. ἕνεκά γε ἀργυρίου, non male.

E. *ἀπειρημένον αὐτῷ εἴη*] Flor. c. εἰρημένον. Bremi et Ast. εἴη delendum censuerunt. Alii εἰ ante ἀπειρημένον vel ante εἴη excidisse arbitrati sunt.

quit, praeterquam quod discis, etiam pecunia tibi pendenda est, respiciens videlicet ad secundam partem formulae antea commemoratae. De usu et constructione praepositionis πρός conf. Protagor. p. 333. A: καὶ πρὸς τῷ ἕτερον εἶναι καὶ ἀνόμοια καὶ αὐτὰ καὶ αἱ δυνάμεις αὐτῶν, ubi v. annot. Voc. ἡδύς, quod sicuti Lat. suavis et Germ. pfiffig per antiphrasin stolidum et fatuum significat, eleganter illustravit Ruhnken. ad Tim. Glossar. p. 131 seqq.

ἕνεκα ἀργυρίου] Vid. annot. ad p. 329. B. Ad εἰσοίσομεν intell. ἀργύριον s. ἔρανον, symbolam conferemus. Sympos. p. 177. C: ἐπιθυμῶ τούτῳ ἔρανον εἰσενεγκεῖν. Est verbum hac in re proprium. Mox verba αὐτὸς μὲν μὴ ἀποκρίνηται κ. τ. λ. adduntur praecedentibus ἵνα τὸ εἰωθὸς διαπράξηται interpretationis causa, de quo loquendi genere passim monuimus. v. Indic. ad Symposium et Protagoram s. v. Asyndeton. — *λόγον λαμβάνειν* nunc dicitur qui alicuius sermonem arripit, quo eum carpat et refutet, ut Menon. p. 75. D: λαμβάνειν λόγον καὶ ἐλέγχειν dicitur. Alio sensu formula legitur libr. III. p. 401. D.

E. *μὴ εἰδὼς μηδὲ φάσκων εἰδέναι*] Fuit qui scribendum putaret μὴ εἰδὼς μηδὲν μηδὲ φάσκων εἰδέναι. Quod nemo, opinor, probabit, qui legerit annot. ad Gorg. p. 485. D. = p. 143. Ad proxima εἴ τι καὶ οἴεται περὶ τούτων intelligas εἰδέναι. Deinde εἴη etsi in libris omnibus scriptum exstat, tamen delendum esse plane persuasum habemus. Perturbat enim mirifice verborum constructionem, quum μὴ εἰδώς, neque εἰ μὴ εἰδείη praecesserit. Apud Thomam. Mag. p. 613., ubi haec verba laudantur, pro εἴη in aliquot libris εἶναι scriptum reperitur, ex quo nihil proficimus. Usum

338 εἰκὸς λέγειν· σὺ γὰρ δὴ φῂς εἰδέναι καὶ ἔχειν εἰπεῖν. μὴ οὖν ἄλλως ποίει, ἀλλ' ἐμοί τε χαρίζου ἀποκρινόμενος καὶ μὴ φθονήσῃς καὶ Γλαύκωνα τόνδε διδάξαι καὶ τοὺς ἄλλους.

Cap. XII. *Εἰπόντος δ' ἐμοῦ ταῦτα, ὅ τε Γλαύκων καὶ οἱ ἄλλοι ἐδέοντο αὐτοῦ μὴ ἄλλως ποιεῖν. καὶ ὁ Θρασύμαχος φανερὸς μὲν ἦν ἐπιθυμῶν εἰπεῖν, ἵν' εὐδοκιμήσειεν, ἡγούμενος ἔχειν ἀπόκρισιν παγκάλην· προςεποιεῖτο δὲ φιλονεικεῖν πρὸς τὸ ἐμὲ εἶναι τὸν ἀποκρινόμενον. τελευτῶν δὲ ξυνεχώρησε, κἄπειτα
B Αὕτη δή, ἔφη, ἡ Σωκράτους σοφία, αὐτὸν μὲν μὴ ἐθέλειν διδάσκειν, παρὰ δὲ τῶν ἄλλων περιιόντα μανθάνειν καὶ τούτων μηδὲ χάριν ἀποδιδόναι. Ὅτι μέν, ἦν δ' ἐγώ, μανθάνω παρὰ τῶν ἄλλων, ἀληθῆ εἶπες, ὦ Θρασύμαχε· ὅτι δὲ οὔ με φῂς χάριν ἐκτί-*

P. 338. *ἀλλ' ἐμοί τε χαρίζου ἀπ.*] V. *γε*, quod ex Ven. Π. Par. DK. Vind. Ambr. Ang. Flor. a. x. α. β. praeeunte Bekkero in *τε* mutavimus.

Cap. XII. *Εἰπόντος δ' ἐμοῦ*] V. *δέ μου*, quod Bekker. correxit ex Ven. Π. Par. DK. Mon. non morigerante Hermanno, in talibus quoque Parisini A. sui tenacissimi: quem tamen si totum atque integrum reddidisset, facile intelligeretur sexcenties et ipsum participii *ἀπειρημένον* librarii quum ignorarent, locum foedo errore corruperunt. v. Matth. Gr. §. 564. Idem Bremius et Astius de his verbis iudicarunt. Nisi forte in altero membro *εἰ* ideo est omissum, quia *μὴ εἰδὼς* etc., si sensum spectamus, idem est quod *εἴ τις μὴ εἰδείη μηδὲ φάσκοι*, quae videtur sententia Schneideri, parum perspicue ab ipso explicata.

P. 338. *καὶ μὴ φθονήσῃς*] V. ad Protagor. p. 327. A.

Cap. XII. *φιλονεικεῖν πρὸς τὸ ἐμὲ εἶναι τ. ἀπ.*] simulabat se id contendere, ut ego responderem. Phileb. p. 14. C: *νῦν γὰρ οὐ δήπου πρός γε τοῦτο φιλονεικοῦμεν.* Ibid. p. 50. B: *εἰ καί τις φιλονεικοῖ πάντῃ πρὸς τἀναντία.* Cum simplici accusativo construitur Protagor. p. 360. D: *φιλονεικεῖν μοι δοκεῖς τὸ ἐμὲ εἶναι τὸν ἀποκρινόμενον.*

C. *ἢ τὸ τοῦ κρείττονος ξυμφέρον.*] Sophistae leges ferri docebant in quavis civitate ab iis, qui plurimum valerent potentia, in iisque ferendis suum quemque commodum spectare iustum honestumque arbitrabantur. Nihil enim dicebant per se ac natura sua iustum esse, sed lege et conventione effici, ut alia honesta, alia turpia haberentur; v. Gorg. p. 483. B. C. seqq. Protagor. p. 337. C. seqq. Legg. IV. p. 714. C. D. X. in. Participium *ξυμφέρον* cum articulo h. l. vice nominis substantivi fungitur deoque additum habet genitivum, cuius usus

*νειν, ψεύδει. ἐκτίνω γὰρ ὅσην δύναμαι. δύναμαι δὲ
ἐπαινεῖν μόνον· χρήματα γὰρ οὐκ ἔχω. ὡς δὲ προ-
θύμως τοῦτο δρῶ, ἐάν τίς μοι δοκῇ εὖ λέγειν, εὖ
εἴσει αὐτίκα δὴ μάλα, ἐπειδὰν ἀποκρίνῃ· οἶμαι γάρ
σε εὖ ἐρεῖν. Ἄκουε δή, ἦ δ' ὅς. φημὶ γὰρ ἐγὼ εἶ-* C
*ναι τὸ δίκαιον οὐκ ἄλλο τι ἢ τὸ τοῦ κρείττονος ξυμ-
φέρον. ἀλλὰ τί οὐκ ἐπαινεῖς; ἀλλ' οὐκ ἐθελήσεις.
Ἐὰν μάθω γε πρῶτον, ἔφην, τί λέγεις· νῦν γὰρ
οὔπω οἶδα. τὸ τοῦ κρείττονος φὴς ξυμφέρον δίκαιον
εἶναι. καὶ τοῦτο, ὦ Θρασύμαχε, τί ποτε λέγεις; οὐ
γάρ που τό γε τοιόνδε φής· εἰ Πουλυδάμας ἡμῶν
κρείττων ὁ παγκρατιαστὴς καὶ αὐτῷ ξυμφέρει τὰ
βόεια κρέα πρὸς τὸ σῶμα, τοῦτο τὸ σιτίον εἶναι καὶ* D
*ἡμῖν, τοῖς ἥττοσιν ἐκείνου, ξυμφέρον ἅμα καὶ δί-
καιον. Βδελυρὸς γὰρ εἶ, ἔφη, ὦ Σώκρατες, καὶ*

indigere emendatione. Hic quidem *ἐμοῦ* requiri, ex verbis proxime consequentibus intelligitur.

B. *ἐκτίνειν, ψεύδει.*] V. *ψεύδη*, quod Steph. aut in *ψευδῆ* aut in *ψεύδῃ* mutandum putabat. Unice vere Ven. *Π*. Par. D. Flor. *β*. et pr. m. Par. A. *ψεύδει*.

εὐ εἴσει] Sic pr. Par. A. Ven. *Π*. Flor. *β*. pro vulg. *εἴσῃ*.

C. *Πουλυδάμας ἡμῶν κρ.*] Sic Par. A. Vat. *Θ*. Ven. *Ξ*. Flor. a. c. x. et corr. Ven. *Π*. Vulgo *Πολυδάμας*, v. infra.

exempla sicuti apud ipsum Platonem bene multa exstant, ita etiam apud alios reperiuntur, ut apud Demosthen. De Coron. p. 234. extr. 241. med. 273. extr. 274. med. 303. med. 320. med. 327. 328. ed. R. — *οὐκ ἐθελήσεις.* Exspectabas *οὐκ ἐθέλεις*. Sed v. Döderlin. ad Sophocl. Oed. Col. v. 1283.

εἰ Πουλυδάμας ἡμ. κρ.] Scholiastes: *Οὗτος ὁ Πολυδάμας ἀπὸ Σκοτούσσης ἦν, πόλεως Θεσσαλίας, διασημότατος παγκρατιαστής, ὑπερμεγέθης* (v. Pausan. VI, 5. VII, 22.), *ὃς ἐν Πέρσαις παρ' Ὤχῳ γενόμενος τῷ βασιλεῖ λέοντας ἀνεῖλε καὶ ὡπλισμένους γυμνὸς κατηγωνίσατο* (v. Pausan. VII, 27.). Mentionem eius faciunt etiam Lucianus, Plutarchus, Suidas, Photius, alii; v. Davis. ad Maxim. Tyr. VII, 5. p. 110. ed. Lips. Hemsterhus. Anecdot. I. p. 61. Solan. ad Lucian. Tom. IV. p. 489. ed. Lehm. Forma nominis *Πουλυδάμας* Thessalicae dialecti est propria; v. Boeckh. ad Pindar. Explicatt. p. 415. Sic etiam *Πουλυτίων* Eryx. p. 384. B. 400. B. — *παγκράτιον* ex pugilatu et lucta constabat eratque *ἀγών τις ἐξ ἀτελοῦς πάλης καὶ ἀτελοῦς πυγμῆς συγκείμενος*, ut annotavit scholiastes ad h. l. Ceterum *ἐκείνου* ab *ἥττοσιν* pendet, neque cum *ξυμφέρον* per grammaticam rationem coniungi potest, quae sic certe *τό* additum exigebat. Itaque Schleiermacherus p. 531. perperam de h. l. iudicavit.

D. *Βδελυρὸς γάρ εἰ, ὦ Σ.*]

ταύτῃ ὑπολαμβάνεις, ᾗ ἂν κακουργήσαις μάλιστα τὸν λόγον. Οὐδαμῶς, ὦ ἄριστε, ἦν δ' ἐγώ, ἀλλὰ σαφέστερον εἰπὲ τί λέγεις. Εἶτ' οὐκ οἶσθ', ἔφη, ὅτι τῶν πόλεων αἱ μὲν τυραννοῦνται, αἱ δὲ δημοκρατοῦνται, αἱ δὲ ἀριστοκρατοῦνται; Πῶς γὰρ οὔ; Οὐκοῦν τοῦτο κρατεῖ ἐν ἑκάστῃ πόλει, τὸ ἄρχον; Πάνυ γε. Τίθεται
E δέ γε τοὺς νόμους ἑκάστη ἡ ἀρχὴ πρὸς τὸ αὑτῇ ξυμφέρον, δημοκρατία μὲν δημοκρατικούς, τυραννὶς δὲ τυραννικούς, καὶ αἱ ἄλλαι οὕτω. θέμεναι δὲ ἀπέφηναν τοῦτο δίκαιον τοῖς ἀρχομένοις εἶναι, τὸ σφίσι ξυμφέρον, καὶ τὸν τούτου ἐκβαίνοντα κολάζουσιν ὡς παρανομοῦντά τε καὶ ἀδικοῦντα. τοῦτ' οὖν ἐστιν, ὦ βέλτιστε, ὃ λέγω
339 ἐν ἁπάσαις ταῖς πόλεσι ταὐτὸν εἶναι δίκαιον, τὸ τῆς καθεστηκυίας ἀρχῆς ξυμφέρον. αὕτη δέ που κρατεῖ,

E. *ἑκάστη ἡ ἀρχὴ*] *ἡ* om. Vat. Θ. Vind. Φ. Par. DK. Mon. Pro vulg. *ἑκάστη ἑκάστῃ* Par. A. unde Duebnerus eam lectionem enotavit.

καὶ αἱ ἄλλαι οὕτω] *αἱ* add. Par. A. Vat. Θ. Ven. Ξ. Vind. Φ. Mon. Ambr. Ang. Vat. r. Flor. a. b. c. x. *α. β. γ.* Restituit Bekker.

τὸν τούτου ἐκβαίνοντα] Solus Stephanus *τοῦτο* cum Ven. Ξ.

Timaeus Glossar. p. 60: *Βδελυρός· αἰσχροποιός*, ubi v. Ruhnken. Aristophan. Acharn. v. 275: *τοῦτ' ἐρωτᾷς; ἀναίσχυντος εἶ καὶ βδελυρός!* Demosthen. T. II. p. 933. 19. ed. Reisk. *ἄξιον δ' ἀκοῦσαι τὴν βδελυρίαν τῶν ἀνθρώπων τουτωνὶ καὶ τὴν ψευδολογίαν.* Aeschines p. 182. T. I. al. De usu voc. *γάρ* conf. p. 340. D: *συκοφάντης γὰρ εἶ, ἔφη, ὦ Σώκρατες.*

Κακουργεῖν τὸν λόγον] dicitur de disputatore captiosis rationibus agente aut verum malitiose occultante; v. Gorg. p. 483. A. 489. B., ubi Callicles Socrati idem opprobrium obiicit.

Οὐκοῦν τοῦτο κρατεῖ — τὸ ἄρχον;] Xenoph. Cyrop. I, 2, 6: *ἃ δὲ ἑκάστῃ ἡλικίᾳ προστέτακται ποιεῖν*, ubi de articuli omissione v. Bornem. De hac appositione *τὸ ἄρχον* conf. libr. IX. p. 583. D: *τοῦτο γὰρ τότε ἡδὺ ἴσως — γίγνεται, ἡ ἡσυχία.* Gorg. p. 478. C: *οὐ γὰρ τοῦτ' ἦν εὐδαιμονία —, κακοῦ ἀπαλλαγή.* Eadem ratio mox est in verbis: *ἀπέφηνον τοῦτο δίκαιον — εἶναι, τὸ σφίσι ξυμφέρον*, et paullo inferius. vid. Matth. Gr. §. 468. C.

E. *τὸν τούτου ἐκβαίνοντα*] Eadem verbi constructio est lib. II. p. 380. D. III. p. 404. A. p. 406. A. al. Cum accusativo iungitur Sympos. p. 183 B., ubi est *ἐκβαίνειν τὸν ὅρκον.*

P. 339. *ὥστε ξυμβαίνει—*] ita ut ei, qui recte concludit, consequens esse videatur. Usum dialecticum

ὥςτε ξυμβαίνει τῷ ὀρθῶς λογιζομένῳ πανταχοῦ εἶναι τὸ αὐτὸ δίκαιον, τὸ τοῦ κρείττονος ξυμφέρον. Νῦν, ἦν δ' ἐγώ, ἔμαθον ὃ λέγεις. εἰ δὲ ἀληθὲς ἢ μή, πειράσομαι μαθεῖν. τὸ ξυμφέρον μὲν οὖν, ὦ Θρασύμαχε, καὶ σὺ ἀπεκρίνω δίκαιον εἶναι· καίτοι ἔμοιγε ἀπηγόρευες, ὅπως μὴ τοῦτο ἀποκρινοίμην· πρόςεστι δὲ δὴ αὐτόθι τὸ τοῦ κρείττονος. Σμικρά γε ἴσως, B
ἔφη, προςθήκη. Οὔπω δῆλον οὐδ' εἰ μεγάλη. ἀλλ' ὅτι μὲν τοῦτο σκεπτέον, εἰ ἀληθῆ λέγεις, δῆλον. ἐπειδὴ γὰρ ξυμφέρον γέ τι εἶναι καὶ ἐγὼ ὁμολογῶ τὸ δίκαιον, σὺ δὲ προςτίθης καὶ αὐτὸ φῂς εἶναι τὸ τοῦ κρείττονος, ἐγὼ δὲ ἀγνοῶ, σκεπτέον δή. Σκόπει, ἔφη. Cap. XIII. Ταῦτ' ἔσται, ἦν δ' ἐγώ. καί μοι εἰπέ· οὐ καὶ πείθεσθαι μέντοι τοῖς ἄρχουσι

P. 339. πρόςεστι δὲ δὴ αὐτόθι] δὴ om. Ven. Π. Par. DK. Mon. Flor. β. Dein post τοῦ κρείττονος Vat. Θ. Vind. Φ Vat. r. addunt ξυμφέρον.

B. οὐ καὶ πείθεσθαι μέντοι] μὲν pro μέντοι Vat. Θ. r. Vind. Φ. sed v. explicat. Dein Par. A. καὶ δίκαιον φῂς. Vulgo φῂς δίκαιον. Vat. Θ. Ven. Π. Par. DK. Mon. Ambr. Aug. Florentini δίκαιον φῂς εἶναι.

verbi ξυμβαίνειν attigimus ad Phaedon. p. 80. A.

καίτοι ἔμοιγε ἀπηγόρευες —] Vid. p. 336. D: καὶ ὅπως μοι μὴ ἐρεῖς, ὅτι τὸ δέον ἐστὶν — μηδ' ὅτι τὸ ξυμφέρον. De constructione vid. Matth. Gr. §. 531. annot. 2. — αὐτόθι, in hac tua responsione addidisti τοῦ κρείττονος. In proximis ἴσως ironico sensu accipiendum, ut sit nimirum, scilicet; v. ad Gorg. p. 473. B. Lachet. p. 196. C.

B. σὺ δὲ προςτίθης] Frequenter προςτιθέναι sine accusativo obiecti ponitur, ut nostrum zusetzen, zulegen, i. e. einen Zusatz machen, ut libr. IX. p. 591. E. Theaetet. p. 155. A. Euthyphr. p. 3. D. Thucyd. V. 23, 5: προςθεῖναι καὶ ἀφελεῖν. Ibid. V. 18, 10. V. 29, 3. VII. 9, 17. Eundem usum habet συμβάλλεσθαι Sympos. c. XI. in. et verbum contrariae significationis ἀπολλύναι Phileb. p. 34. C. Pertinet etiam huc de Republ. X. p. 607. E: κερδανοῦμεν γάρ που.

Cap. XIII. οὐ καὶ πείθεσθαι μέντοι τ. ἀρχ.] Notandum hoc μέντοι in interrogationibus usurpatum, quae habent vim confirmandi. Infra p. 346. A: οὐχὶ ἑκάστην μέντοι φαμὲν ἑκάστοτε τῶν τεχνῶν ἑτέραν εἶναι; Libr. VII. p. 521. D: οὐκ ἀθλητὰς μέντοι πολέμου ἔφαμεν τούτους ἀναγκαῖον εἶναι νέους ὄντας; X. p. 602. C: τὸ δὲ δὴ μιμεῖσθαι τοῦτο οὐ περὶ τρίτον μέντοι ἐστὶ ἀπὸ τῆς ἀληθείας; Libr. IX. p. 581 A. p. 584. A. X. p. 597. A. Phaedr. p. 261. C 229. B. Charmid. p.

δίκαιον φῄς εἶναι; Ἔγωγε. Πότερον δὲ ἀναμάρτη-
C τοί εἰσιν οἱ ἄρχοντες ἐν ταῖς πόλεσιν ἑκάσταις, ἢ οἷοί τι καὶ ἁμαρτεῖν; Πάντως που, ἔφη, οἷοί τι καὶ ἁμαρτεῖν. Οὐκοῦν ἐπιχειροῦντες νόμους τιθέναι τοὺς μὲν ὀρθῶς τιθέασι, τοὺς δέ τινας οὐκ ὀρθῶς; Οἶμαι ἔγωγε. Τὸ δὲ ὀρθῶς ἆρα τὸ τὰ ξυμφέροντά ἐστι τίθεσθαι ἑαυτοῖς, τὸ δὲ μὴ ὀρθῶς ἀξύμφορα; ἢ πῶς λέγεις; Οὕτως. Ἃ δ' ἂν θῶνται, ποιητέον τοῖς ἀρχομένοις, καὶ τοῦτό ἐστι τὸ δίκαιον; Πῶς
D γὰρ οὔ; Οὐ μόνον ἄρα δίκαιόν ἐστι κατὰ τὸν σὸν λόγον τὸ τοῦ κρείττονος ξυμφέρον ποιεῖν, ἀλλὰ καὶ τοὐναντίον, τὸ μὴ ξυμφέρον. Τί λέγεις σύ; ἔφη. Ἃ σὺ λέγεις, ἔμοιγε δοκῶ. σκοπῶμεν δὲ βέλτιον. οὐχ ὡμολόγηται τοὺς ἄρχοντας τοῖς ἀρχομένοις προστάττοντας ποιεῖν ἄττα ἐνίοτε διαμαρτάνειν τοῦ ἑαυτοῖς βελτίστου, ἃ δ' ἂν προστάττωσιν οἱ ἄρχοντες δίκαιον

Cap. XIII. C. *ἐν ταῖς πόλεσιν ἑκάσταις*] Vind. Φ. *ἐν πάσαις ταῖς π. ἑκ.*

οἷοί τι καὶ ἁμαρτεῖν;] Unus Steph. *τε* cum rec. Ven. Π.

ἔφη, οἷοί τι καὶ ἁμ.] Verba *οἷοί τι καὶ ἁμαρτεῖν* hoc loco omittit Stephan. cum Ven. Ξ.

Τὸ δὲ ὀρθῶς ἆρα τὸ τὰ ξ.] *ἆρα* Par. A. unde Bekk. restituit. Vulgo *ἄρα* scribebatur.

D. *Τί λέγεις σύ; ἔφη.*] *σὺ* vulgo omissum recte addunt

159. C. Protagor. p. 309. A: *οὐ σὺ μέντοι Ὁμήρου ἐπαινέτης εἶ;* ubi v. annot. Ion. p. 537. A: *οὐ καὶ περὶ τεχνῶν μέντοι λέγει;*

C. *ἐν ταῖς πόλεσιν ἑκάσταις*] Eadem verborum iunctura est Phaedr. p. 248. E: *εἰς μὲν γὰρ τὸ αὐτό, ὅθεν ἥκει ἡ ψυχὴ ἑκάστη, οὐκ ἀφικνεῖται ἐτῶν μυρίων.* Cratyl. p. 389. C: *εἰς τὸ ἔργον ἕκαστον.* Deinde nolim scribere *οἷοί τε καὶ ἁμαρτεῖν.* Infra p. 340. C: *τοὺς ἄρχοντας ὡμολόγεις οὐκ ἀναμαρτήτους εἶναι, ἀλλά τι καὶ ἐξαμαρτάνειν.*

Τὸ δὲ ὀρθῶς ἆρα τὸ τὰ ξυμφ.] Ad *τὸ ὀρθῶς* et *τὸ μὴ ὀρθῶς* ex superioribus intell. *τιθέναι*, v. Sympos. p. 183. D. ibique annot.

D. *ἔμοιγε δοκῶ.*] Intell. *λέγειν*. Sententia haec est: videor equidem nihil aliud dicere, nisi quod tu ipse affirmasti, quandoquidem inde consequens est, ut etiam id, quod potentiori non conducat, iustum putandum sit. Proxima iungas sic: *οὐχ ὡμολόγηται τοὺς ἄρχοντας προστάττοντας τοῖς ἀρχομένοις ποιεῖν ἄττα ἐνίοτε διαμαρτάνειν κ. τ. λ.*

E. *τοῖς δὲ δίκαιον εἶναι φῇς*] Intell. *τοῖς ἀρχομένοις*, Deinde frustra haesit Stephanus in verbis *ἄρα τότε — τοὐ-*

εἶναι τοῖς ἀρχομένοις ποιεῖν; ταῦτ᾽ οὐχ ὡμολόγηται; Οἶμαι ἔγωγε, ἔφη. Οἶου τοίνυν, ἦν δ᾽ ἐγώ, καὶ τὸ E ἀξύμφορα ποιεῖν τοῖς ἄρχουσί τε καὶ κρείττοσι δίκαιον εἶναι ὡμολογῆσθαί σοι, ὅταν οἱ μὲν ἄρχοντες ἄκοντες κακὰ αὐτοῖς προστάττωσι, τοῖς δὲ δίκαιον εἶναι φῇς ταῦτα ποιεῖν, ἃ ἐκεῖνοι προσέταξαν, ἆρα τότε, ὦ σοφώτατε Θρασύμαχε, οὐκ ἀναγκαῖον ξυμβαίνειν αὐτὸ οὑτωσί, δίκαιον εἶναι ποιεῖν τοὐναντίον ἢ ὃ σὺ λέγεις; τὸ γὰρ τοῦ κρείττονος ἀξύμφορον δήπου προστάττεται τοῖς ἥττοσι ποιεῖν. Ναὶ μὰ 340 Δί᾽, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ὁ Πολέμαρχος, σαφέστατά γε. Ἐὰν σύ γ᾽, ἔφη, αὐτῷ μαρτυρήσῃς, ὁ Κλειτοφῶν ὑπολαβών. Καὶ τί, ἔφη, δεῖται μάρτυρος; αὐτὸς γὰρ Θρασύμαχος ὁμολογεῖ τοὺς μὲν ἄρχοντας ἐνίοτε ἑαυτοῖς κακὰ προστάττειν, τοῖς δὲ ἀρχομένοις δίκαιον εἶναι ταῦτα ποιεῖν. Τὸ γὰρ τὰ κελευόμενα ποιεῖν,

Par. A. secundum Duebn. Vat. Θ. Ven. ΞΠ. Vind. Φ. Par. DK. Ambr. Aug. Vat. r. Mon. Flor. a. b. c. x. α. β. γ.

σκοπῶμεν δὲ βέλτιον] Sic Ven. Ξ. Par. K. Ambr. Mon. Flor. α. β. ut Bekker. primus edidit. Vulgo δή, quod Turr. et Hermann. tenuerunt.

E *ἆρα τότε, ὦ σοφώτατε*] Astius coni. *ἀναγκαῖον συμβαίνει οὑτωσί, δίκαιον εἶναι ποιεῖν αὐτὸ τοὐναντίον.* sed v. explicat.

ναντίον ἢ ὃ σὺ λέγεις, quae nos quidem sic interpretemur: nonne tum necesse est rem (*αὐτό,* hoc quod tu dicis) hanc habere consequentiam, ut iustum sit facere contrarium eius, quod tu dicis?. Quid enim impedit, quominus *τοὐναντίον* ut nomen substantivum accipiamus, non ut adverbium?

P. 340. *ἔφη, ὦ Σώκρατες, ὁ Πολέμαρχος*] Saepenumero *ἔφη* a nomine suo divellitur interiecto aliquo vocabulo. Lib. V. p. 450. B. Sympos. p. 175. E: *ὑβριστὴς εἶ, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ὁ Ἀγάθων.* Phaedon. p. 78. E: *οὕτως αὖ, ἔφη, ταῦτα ὁ Κέβης.* Ibid. A: *ἀλλὰ ταῦτα μὲν δή, ἔφη, ὑπάρξει, ὁ Κέβης,* ubi v. annot. collato Bornemanno ad Xenoph. Cyrop. V. 2, 29. In proximis Clitophontis verba ironice accipienda sunt hoc sensu: Nimirum ita hoc manifestum est, si tu ei testimonium exhibeas. Ad verba *τί δεῖται μάρτυρος* intelligas *αὐτό,* vel potius *ὁ Σωκράτης.*

Τὸ γὰρ τὰ κελευόμενα — Θρασύμαχος.] Sunt haec verba Clitophontis, ut iam Ficinus perspexit, qui locum sic interpretatur: *Clitoph.* Nam facere quae a principibus imperantur, iustum esse posuit, o Polemarche, Thrasymachus. *Polem.*

ὦ Πολέμαρχε, ὑπὸ τῶν ἀρχόντων δίκαιον εἶναι ἔθετο Θρασύμαχος. Καὶ γὰρ τὸ τοῦ κρείττονος, ὦ Κλει-
B τοφῶν, ξυμφέρον δίκαιον εἶναι ἔθετο. ταῦτα δὲ ἀμφότερα θέμενος ὡμολόγησεν αὖ ἐνίοτε τοὺς κρείττους τὰ αὑτοῖς ἀξύμφορα κελεύειν τοὺς ἥττους τε καὶ ἀρχομένους ποιεῖν. ἐκ δὲ τούτων τῶν ὁμολογιῶν οὐδὲν μᾶλλον τὸ τοῦ κρείττονος ξυμφέρον δίκαιον ἂν εἴη ἢ τὸ μὴ ξυμφέρον. Ἀλλ', ἔφη ὁ Κλειτοφῶν, τὸ τοῦ κρείττονος ξυμφέρον ἔλεγεν ὃ ἡγοῖτο ὁ κρείττων αὑτῷ ξυμφέρειν· τοῦτο ποιητέον εἶναι τῷ ἥττονι, καὶ τὸ δίκαιον τοῦτο ἐτίθετο. Ἀλλ' οὐχ οὕτως, ἦ δ' ὃς ὁ Πολέμαρχος, ἐλέγετο. Οὐδέν, ἦν
C δ' ἐγώ, ὦ Πολέμαρχε, διαφέρει, ἀλλ' εἰ νῦν οὕτω λέγει Θρασύμαχος, οὕτως αὐτοῦ ἀποδεχώμεθα.

Cap. XIV. Καί μοι εἰπέ, ὦ Θρασύμαχε· τοῦτο ἦν ὃ ἐβούλου λέγειν τὸ δίκαιον, τὸ τοῦ κρείττονος ξυμφέρον δοκοῦν εἶναι τῷ κρείττονι, ἐάν τε ξυμφέρῃ, ἐάν τε μή; οὕτω σε φῶμεν λέγειν; Ἥκιστά γ', ἔφη·

P. 340. *ἔθετο Θρασύμαχος*] Vulgo ἔθετο ὁ Θρασ. sed articulum Par. A. Vat. Θ. r. Ven. Π. Vind. Φ. Ambr. Ang. Flor. a. b. c. x. γ. ignorant.

B. *ὃ ἡγοῖτο ὁ κρ.*] Sic Par. A. Ang. Flor. x. α. β. et pr. m. Ven Π. pro vulg. ἡγεῖτο.

Cap. XIV. D. *ἐπεὶ αὐτίκα ἰατρὸν κ.*] Post αὐτίκα interponunt καὶ Par. DK. Mon. Flor. β.

Etenim potentiori utile, o Clitophon, iustum esse posuit.

B. *τοῦτο ποιητέον εἶναι —*] Haec per asyndeton superioribus adduntur propterea, quod τοῦτο cum maiore vocis intentione pronuntiandum est. Prorsus eodem modo Germanice dicimus: „Aber, antwortete Clitophon, dass dem Gewaltigeren Zuträgliche nannte er dasjenige, wovon der Gewaltigere glaubte, dass es ihm zuträglich sei; *dieses* müsse der Geringere thun, und diess setzte er als das Gerechte.“ Inepta est lectio vulgata ἡγεῖτο. Requiritur enim idcirco optativus, quia Clitophon ex mente Thrasymachi loquitur, cuius sententiam tueri conatur: neque imperfectum ullam habet probabilem explicationem.

Cap. XIV. D. *ἐπεὶ αὐτικα ἰατρον κ.*] nam ne longe abeam, ut statim exemplum afferam, ut Gorg. p. 472. D. Phaedr. p. 235 E. Protagor. p. 359. E. al. v. Ruhnken. ad Tim. Gloss. p. 56.

ἀλλὰ κρείττω με οἴει καλεῖν τὸν ἐξαμαρτάνοντα, ὅταν ἐξαμαρτάνῃ; Ἔγωγε, εἶπον, ᾤμην σε τοῦτο λέγειν, ὅτε τοὺς ἄρχοντας ὡμολόγεις οὐκ ἀναμαρτήτους εἶ- D ναι, ἀλλά τι καὶ ἐξαμαρτάνειν. Συκοφάντης γὰρ εἶ, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ἐν τοῖς λόγοις· ἐπεὶ αὐτίκα ἰατρὸν καλεῖς σὺ τὸν ἐξαμαρτάνοντα περὶ τοὺς κάμνοντας κατ' αὐτὸ τοῦτο, ὃ ἐξαμαρτάνει; ἢ λογιστικόν, ὃς ἂν ἐν λογισμῷ ἁμαρτάνῃ, τότε ὅταν ἁμαρτάνῃ, κατὰ ταύτην τὴν ἁμαρτίαν; ἀλλ' οἶμαι, λέγομεν τῷ ῥήματι οὕτως, ὅτι ὁ ἰατρὸς ἐξήμαρτε καὶ ὁ λογιστὴς ἐξήμαρτε καὶ ὁ γραμματιστής· τὸ δ', οἶμαι, ἕκαστος τούτων, καθ' ὅσον τοῦτ' ἔστιν, ὃ προσαγορεύομεν αὐτόν, οὐδέποτε ἁμαρτάνει· ὥςτε E κατὰ τὸν ἀκριβῆ λόγον, ἐπειδὴ καὶ σὺ ἀκριβολογεῖ, οὐδεὶς τῶν δημιουργῶν ἁμαρτάνει. ἐπιλειπούσης γὰρ ἐπιστήμης ὁ ἁμαρτάνων ἁμαρτάνει, ἐν ᾧ οὐκ ἔστι δημιουργός· ὥςτε δημιουργὸς ἢ σοφὸς ἢ ἄρχων οὐδεὶς ἁμαρτάνει τότε, ὅταν ἄρχων ᾖ, ἀλλὰ πᾶς γ' ἂν εἴποι,

λέγομεν τῷ ῥήματι] Bekkerus mavult: *λέγομεν μὲν τῷ ῥήματι.* Dein *ὁ* om Ven. *Π.* Par. D K. Mon Flor. *β.*

E. *κατὰ τὸν ἀκριβῆ λόγον*] *ἀκριβῆ* om. Vat. *Θ.* r. Vind. *Φ.* Flor. b. *γ.* Dein vulg. *ἀκριβολογῇ* invitis Par. A. Ang. Ambr. Flor. x.

ἐπιλειπούσης γὰρ ἐπιστήμης] Sic Vind. *Φ.* Par. K. Ambr. Ang. Vat. r. Flor. a. c. x. *α. γ.* Scribebatur *ἐπιλιπούσης.*

intpp. ad Gregor. Corinth. p. 416. Mox verba *κατὰ ταύτην τὴν ἁμαρτίαν* praecedentibus *τότε ὅταν ἁμαρτάνῃ* addita sunt per redundantiam quandam, quam tamen postulabant propemodum praegressa illa: *κατ' αὐτὸ τοῦτο, ὃ ἐξαμαρτάνει.*

λέγομεν τῷ ῥήματι οὕτως] H. e. dem Ausdrucke nach, den Worten nach. Germanice dicas: wir pflegen uns nur so auszudrücken. v. ad Gorg. p. 450 E. Opponitur mox *ὁ ἀκριβὴς λόγος.*

τὸ δέ, οἶμαι, ἕκαστος τ.] sed re vera unusquisque illorum ctr. vel quum tamen revera ctr. Nihil frequentius apud Platonem quam *τὸ δέ* ita usurpatum; v. ad Apolog. Socr. p. 23. A. Protagor. p. 344. E.

E. *ἐν ᾧ οὐκ ἔστι δ.*] dum non est opifex.

ὅταν ἄρχων ᾖ] Observa breviloquentiam. Nam plene dicendum fuit *δημιουργὸς ἢ σοφὸς ἢ ἄρχων ᾖ.* Sed saepe apud Platonem in altero membro orationis omittuntur quae e superioribus facile intelligas.

ὅτι ὁ ἰατρὸς ἥμαρτε καὶ ὁ ἄρχων ἥμαρτε. τοιοῦτον οὖν δή σοι καὶ ἐμὲ ὑπόλαβε νῦν δὴ ἀποκρίνεσθαι. τὸ δὲ ἀκριβέστατον ἐκεῖνο τυγχάνει ὄν, τὸν ἄρ-
341 χοντα, καθ' ὅσον ἄρχων ἐστί, μὴ ἁμαρτάνειν, μὴ ἁμαρτάνοντα δὲ τὸ αὑτῷ βέλτιστον τίθεσθαι, τοῦτο δὲ τῷ ἀρχομένῳ ποιητέον. ὥςτε, ὅπερ ἐξ ἀρχῆς ἔλεγον, δίκαιον λέγω τὸ τοῦ κρείττονος ποιεῖν ξυμφέρον. Cap. XV. Εἶεν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Θρασύμαχε· δοκῶ σοι συκοφαντεῖν; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Οἴει γάρ με ἐξ ἐπιβουλῆς ἐν τοῖς λόγοις κακουργοῦντά σε ἐρέσθαι ὡς ἠρόμην; Εὖ μὲν

νῦν δὴ ἀποκρίνεσθαι.] Vulgo νῦν γε ἀπ. quod mutavimus ex Par. A D K. Ven. Π. Vind. Φ. Flor. x. et pr. Vat. Θ. Pro ἀποκρίνεσθαι aoristum ἀποκρίνασθαι, a Bekkero receptum, exhibent Ambr. Ang. Mon. Flor. x. ά. β. Sed praestabilius praesens tempus.

Cap. XV. P. 341. Εἶεν, — δοκῶ σοι συκοφαντεῖν;] Reisigius in Commentar. exegett. ad Sophocl. Oed. Col. v. 1303. „Hac voce, inquit, utuntur Graeci in omni genere sermonis, ubi ad alia progrediuntur: atque est plane, ut grammatici definiunt, συγκατάθεσις μὲν τῶν εἰρημένων, συναφὴ δὲ πρὸς τὰ μέλλοντα.“ Itaque facile intelligitur post eam multiplices locum habere posse orationis conversiones, de qua re diximus ad Euthyphron. p. 13. D. et ad Phaedon p. 95. A. Simplex interrogatio, omissa transeundi particula, ut hic, infertur Gorg. p. 489. C. Lysid. p. 216. A. In proximis ἐν τοῖς λόγοις coniungas cum κακουργοῦντα. Gorg p. 483. A: ὃ δὴ καὶ σὺ κατανενοηκὼς κακουργεῖς ἐν τοῖς λόγοις. Dictionis vim et significationem declaravimus annot. ad p. 338. D. Connectendum autem cum his verbis praegressum: ἐξ ἐπιβουλῆς, insidiose.

B οὔτε μὴ λαθὼν β.] Hoc dicit: nec latebis me fraudem in disputando concipiens, neque, quum non latueris (i. e. deprehensus in calumniandi consilio) disputatione tua cogere me poteris, ut tibi concedam. Sic locus explicandus, in quo Stephanus et Astius sequuti Ficini auctoritatem μή eliminandum censuerunt, quod recte tuentur codd. mss. omnes.

B. τὸν ὡς ἔπος εἰπεῖν, ἢ τὸν ἀκριβεῖ λόγῳ] Respiciens ad verba Thrasymachi p. 340. D: λέγομεν τῷ ῥήματι οὔκ, τ. λ. et E. ὥστε κατὰ τὸν ἀκριβῆ λόγον etc. ex eo quaerit, velitne intelligi τὸν ἄρχοντά τε καὶ κρείττονα τὸν ὡς ἔπος εἰπεῖν, h. e. eum, qui minus accurate dicatur, an illum, quem subtilius loquentes intelligamus. Formula ὡς ἔπος εἰπεῖν, quae nunc fere idem est quod τῷ ῥήματι, varias habet significationes. Ac proprie quidem idem est quod nostrum so zu sagen, um mich so auszudrücken (um nur einen Namen, ein Wort zu nennen). Pro quo dicitur etiam ὡς εἰπεῖν, ut Legg. I. p. 639. E., ubi post ὡς ἔπος εἰπεῖν infertur deinceps ὡς εἰπεῖν. Hinc

οὖν οἶδα, ἔφη. καὶ οὐδέν γέ σοι πλέον ἔσται· οὔτε γὰρ ἄν με λάθοις κακουργῶν, οὔτε μὴ λαθὼν βιάσασθαι B τῷ λόγῳ δύναιο. Οὐδέ γ' ἂν ἐπιχειρήσαιμι, ἦν δ' ἐγώ, ὦ μακάριε. ἀλλ' ἵνα μὴ αὖθις ἡμῖν τοιοῦτον ἐγγένηται, διόρισαι, ποτέρως λέγεις τὸν ἄρχοντά τε καὶ τὸν κρείττονα, τὸν ὡς ἔπος εἰπεῖν, ἢ τὸν ἀκριβεῖ λόγῳ, ὃ νῦν δὴ ἔλεγες, οὗ τὸ ξυμφέρον κρείττονος ὄντος δίκαιον ἔσται τῷ ἥττονι ποιεῖν. Τὸν τῷ ἀκριβεστάτῳ, ἔφη, λόγῳ ἄρχοντα ὄντα. πρὸς ταῦτα κακούργει καὶ συκοφάντει, εἴ τι δύνασαι· οὐδέν σου παρίεμαι. ἀλλ' οὐ μὴ

Cap. XV. P. 341. *ἐρέσθαι ὡς ἠρόμην*] *ἐρέσθαι* Par. K. pro vulg. *ἔρεσθαι*, quod merito reiecit Bekkerus.

B. *οὔτε μὴ λαθὼν β.*] Stephan. coni. *οὔτε μὴν λαθών*. Astius: *οὔτε με λ.* vel *οὔτε μὴ δύνῃ* s. *δυνήσει*. Fuit item qui *μὴ* delendum censeret; sed vid. explicatt.

primum ponitur, ubi quis omnino se minus diligentem in delectu et usu verborum esse significat, veluti Legg. II. p. 656. E., ubi huic formulae *τὸ ὄντως* opponitur, et h. l. Deinde vero etiam proprium est iis, qui quum quid fortius aut magis universe enuntient quam res ferre videatur, tamen quae dixerint prope ad verum accedere indicant, ita ut simul orationem mitigent modesteque restringant. Quo quidem sensu plerumque reddi potest prope dixerim, propemodum, ut plurimis locis Platonis: velut Gorg. p. 450. B: *τῶν μὲν ἄλλων τεχνῶν περὶ χειρουργίας — ὡς ἔπος εἰπεῖν, πᾶσά ἐστιν ἐπιστήμη*, ubi formula pertinet ad *πᾶσα*, cuius notionem restringit. Sympos. 179. A. Hipp. Mai. p. 285. A. Apol. Socr. p. 17. A. Phaedon. p. 66. A. al. Prorsus ita nostri: „Er hat, so zu sagen, gar keinen Freund;" „Er verschwendet, so zu sagen, sein ganzes Geld." i. e. prope nullum, prope omnem. Itaque veram dictionis vim non percepit Cicero, qui in Timaeo eam plerumque interpretatur ut rite dicam; neque illam assequutus est Paull. Leopard. Emendatt. libr. VIII. c. 21. Nec vero Heindorf. ad Hipp. Mai. §. 11., multiplicem formulae usum satis subtiliter distinxit.

οὐδέν σου παρίεμαι] nihil deprecor quominus id facias; v. Ruhnken. ad Tim. Gloss. p. 207. Deinde *οὐ μὴ οἷός τ' ᾖς* proprie significat: non vereor, ne id possis facere, h. e. facere non poteris. De structura et usu voc. *οὐ μή* praeter Dawes. Miscell. crit. p. 221 seqq. Valcken. ad Eurip. Hippolyt. v. 607. Heindorf. ad Phaedon. p. 44. subtiliter disputarunt Elmslei. ad Sophocl. Oed. Col. v. 177. Hermann. ad Sophocl. Electr. 1041. ad Oed. Colon. v. 853. v. 1028. Coniunctivum praesentis habes etiam Phileb. p. 48. D: *οὐ γὰρ μὴ δυνατὸς ᾦ*. De Republ. VI. p. 486. D: *ἀλλ' οὐ μὴ φῶμεν*. Xenoph. Anabas. II, 2, 12: *οὐκέτι μὴ δύνηται βασιλεὺς ἡμᾶς καταλαβεῖν*. Hier. XI, 15: *οὐ μή σοι δύνωνται ἀντέχειν οἱ πο-*

C οἷός τ' ἦς. Οἴει γάρ ἄν με, εἶπον, οὕτω μανῆναι, ὥςτε ξυρεῖν ἐπιχειρεῖν λέοντα καὶ συκοφαντεῖν Θρασύμαχον; Νῦν γοῦν, ἔφη, ἐπεχείρησας, οὐδὲν ὢν καὶ ταῦτα. Ἅδην, ἦν δ' ἐγώ, τῶν τοιούτων. ἀλλ' εἰπέ μοι· ὁ τῷ ἀκριβεῖ λόγῳ ἰατρός, ὃν ἄρτι ἔλεγες, πότερον χρηματιστής ἐστιν, ἢ τῶν καμνόντων θεραπευτής; καὶ λέγε τὸν τῷ ὄντι ἰατρὸν ὄντα. Τῶν καμνόντων, ἔφη, θεραπευτής. Τί δὲ κυβερνήτης; ὁ ὀρθῶς κυβερνήτης ναυτῶν ἄρχων ἐστίν, ἢ ναύτης;
D Ναυτῶν ἄρχων. Οὐδέν, οἶμαι, τοῦτο ὑπολογιστέον,

C. Ἅδην, ἦν δ' ἐγώ,] Sic Par. A. Vat. Θ. Ven. Π. Ambr. Flor. a. b. c. x. α. β γ'. Vulgo: Ἄδδην. v. intpp. ad Gregor. Cor. p. 323. ed. Schaefer. Mox vulgo distinctum erat: *Τί δέ; κυβερνήτης ὁ ὀρθῶς κ.*

λέμιοι. Rarissimum esse usum praesentis temporis, observavit Elmsleius ad Oedip. Col. v. 1024. qui quomodo ab aoristo et futuro differat, disputavit. Herman. ad Oed. Col. l. c. Nos si audis, illum in iis tantum verbis ferendum iudicabis, quae propria aoristi forma carent, quod etiam in verbum *δύνασθαι* eatenus convenit, quod Attici non dixerunt *δυνήσωμαι*, sed potius *δυνηθῶ*. Apud Sophoclem l. c. *ἐπεύχωνται* soloecum.

C. *ξυρεῖν ἐπιχειρεῖν λέοντα*] Scholiastes: *παροιμία ἐπὶ τῶν καθ' ἑαυτῶν τι ἢ ἀδύνατα ποιεῖν ἐπιχειρούντων λεγομένη.* Latini item dicunt leonem radere vel tondere. Proverbium illustrarunt Apostol. IX, 32. Erasm. Chiliad. II. Cent. 5. §. 11. al. Ob oculos hunc locum habuit Aristides Oratt. Plat. II. p. 143. *ὥσθ' ὅρα μὴ λέοντα ξυρεῖν ἐπιχειρῶμεν, οὐ Θρασύμαχον συκοφαντεῖν ἐπιχειροῦντες, ἀλλὰ κωμῳδεῖν Περικλέα,* ut annotavit Astius.

οὐδὲν ὢν καὶ ταῦτα.] Salvinius Miscell. Obss. V. P. II. p. 279. corrigebat *οὐδὲν ὂν* (i. e. *οὐδενὸς ὄντος*) *καὶ τούτων*: quo nihil ineptius excogitari potuit. *Οὐδὲν εἶναι* dicuntur homines nihili faciendi. Infra VIII. p. 556. D: *ἄνδρες ἡμέτεροί εἰσιν οὐδέν*: Ibid. p. 562. D: *προπηλακίζει — ὡς οὐδὲν ὄντας.* Sympos. p. 216. E: *ἡγεῖται — ἡμᾶς οὐδὲν εἶναι.* Aristoph. Eccles. v. 144. *σὺ μὲν βάδιζε καὶ κάθησο· οὐδὲν γὰρ εἶ.* Horat. Sat. II. 7. 102: Nil ego (sum), si ducor libo fumante. Itaque hoc dicit: quum etiam in istis (etiam harum rerum habita ratione) nihili aestimandus sit. Quod sane agresti rusticitati boni Thrasymachi plane est conveniens.

ἀλλ' εἰπέ μοι· ὁ τῷ ἀκρ. λ.] Refutaturus Thrasymachi sententiam sic fere argumentatur. Unaquaeque ars, quae recte appellatur, non aliunde suspensa est neque alius artis auxilio vel ope indiget. Nam hoc unice ei propositum est, ut iis afferat salutem aut utilitatem, quorum causa inventa est. Veluti ars medica non sibi ipsi consulit, sed inservit corporis valetudini conservandae aut restituendae; ars pastoritia non eo spectat, ut sibi commoda quam plurima comparet, sed gregis saluti prospicit; ars gu-

ὅτι πλεῖ ἐν τῇ νηΐ, οὐδ' ἐστὶ κλητέος ναύτης. οὐ γὰρ κατὰ τὸ πλεῖν κυβερνήτης καλεῖται, ἀλλὰ κατὰ τὴν τέχνην καὶ τὴν τῶν ναυτῶν ἀρχήν. Ἀληθῆ, ἔφη. Οὐκοῦν ἑκάστῳ τούτων ἔστι τι ξυμφέρον; Πάνυ γε. Οὐ καὶ ἡ τέχνη, ἦν δ' ἐγώ, ἐπὶ τούτῳ πέφυκεν, ἐπὶ τῷ τὸ ξυμφέρον ἑκάστῳ ζητεῖν τε καὶ ἐκπορίζειν; Ἐπὶ τούτῳ, ἔφη. Ἆρ' οὖν καὶ ἑκάστῃ τῶν τεχνῶν ἔστι τι ξυμφέρον ἄλλο ἢ ὅ τι μάλιστα τελέαν εἶναι; Πῶς τοῦτο ἐρωτᾷς; Ὥςπερ, ἔφην ἐγώ, εἴ με ἔροιο, E εἰ ἐξαρκεῖ σώματι εἶναι σώματι, ἢ προςδεῖταί τινος,

D. ἔστι τι ξυμφέρον ἄλλο ἢ ὅ τι μάλιστα τ.] ἔστι τι ξυμφέρον ἄλλο οὗ προςδεῖται, ἢ ἐξαρκεῖ ἑκάστη αὐτὴ αὑτῇ, ὥστε ὅ τι μ. Monac. et Flor. β'. manifesta verborum interpolatione. v. infra explicat.

bernandi non se ipsam servare studet, sed quod navigantibus utile est investigat. Quae quum ita sint, ne imperandi quidem ars suum commodum spectabit, sed id efficere studebit, ut iis bene sit, quibus imperat.

D. πλεῖ ἐν τῇ νηΐ] V. Buttmann. Gr Ampl. T. I. P. I. p. 208 et 235.
ἐπὶ τούτῳ πέφυκεν, ἐπὶ τῷ τὸ ξυμφ.] Praepositionis post pronomen demonstrativum in hoc appositionis genere sic repetitae exempla collegimus ad Protagor. p. 356. annot. ad Gorg. p. 494. B. Legg. p. 670. 8. Lach. p. 183. C. 191. B. Xenoph. Mem. IV. 7, 5. ubi v. Kühner. coll. Schäfer. ad Demosth. T. IV. p. 561. Ceterum ἐπί c. dativo finem indicat, ut Gorg. p. 456. E: ἐκεῖνοι μὲν γὰρ παρέδοσαν ἐπὶ τῷ δικαίως χρῆσθαι.

Ἆρ' οὖν καὶ ἑκάστῃ τῶν τ.] Num igitur etiam cuique artium aliud quid conducibile est, praeterquam illud, ut quam maxime perfecta sit et absoluta? H. e. num ars quaeque alia ad sui perfectionem aliud quid requirit, quod extra ipsam positum sit? Etenim ostendit dehinc, artem quamque esse se ipsa contentam, et accurate intellectam nihil aliud ad suam absolutionem desiderare. Ex quo denique colligit ne imperandi quidem artem sua ipsius caussa aliquid asciscere debere; illud unum ipsi esse propositum, ut prosit iis, quibus ipsa praesit. Haec igitur sententia loci est; quae tamen criticis non usquequaque clara et perspecta fuit. Unde factum est, ut iam olim, loco interpolato, in codice Monacensi et Florentino secundo sic scriberetur: ἔστι τι ξυμφέρον ἄλλο, οὗ προςδεῖται, ἢ ἐξαρκεῖ ἑκάστη αὐτὴ ἑαυτῇ, ὥστε ὅτι μάλιστα τελέαν εἶναι. Quam lectionem admodum speciosam non debebamus olim ipsi cum Bekkero in ordinem recipere. Sed turbarunt hic etiam ii, qui veterem lectionem sequuti sunt, utpote non assecuti, quae esset vera scriptoris sententia.

E. Πῶς τοῦτο ἐρωτᾷς;] Phaed. p. 61. D: πῶς τοῦτο λέγεις, ὦ Σώκρατες; De Republ. I. p. 347. A. Alcibiad. I. p. 115. A. Men. p. 73. E. p. 96. E. al.

εἴποιμ' ἄν, ὅτι Παντάπασι μὲν οὖν προςδεῖται. διὰ ταῦτα καὶ ἡ τέχνη ἐστὶν ἡ ἰατρικὴ νῦν εὑρημένη, ὅτι σῶμά ἐστι πονηρὸν καὶ οὐκ ἐξαρκεῖ αὐτῷ τοιούτῳ εἶναι. τούτῳ οὖν ὅπως ἐκπορίζῃ τὰ ξυμφέροντα, ἐπὶ τούτῳ παρεσκευάσθη ἡ τέχνη. ἦ ὀρθῶς σοι δοκῶ,
342 ἔφην, ἂν εἰπεῖν οὕτω λέγων, ἢ οὔ; Ὀρθῶς, ἔφη. Τί δὲ δή; αὐτὴ ἡ ἰατρική ἐστι πονηρά, ἢ ἄλλη τις τέχνη ἔσθ' ὅ τι προςδεῖταί τινος ἀρετῆς, ὥςπερ ὀφθαλμοὶ ὄψεως καὶ ὦτα ἀκοῆς, καὶ διὰ ταῦτα ἐπ' αὐτοῖς δεῖ τινος τέχνης τῆς τὸ ξυμφέρον εἰς ταῦτα σκεψομένης τε καὶ ἐκποριζούσης; ἆρα καὶ ἐν αὐτῇ τῇ τέχνῃ ἔνι τις πονηρία, καὶ δεῖ ἑκάστῃ τέχνῃ ἄλλης τέχνης, ἥτις αὐτῇ τὸ ξυμφέρον σκέψεται, καὶ τῇ σκοπουμένῃ ἑτέρας αὖ τοιαύτης, καὶ τοῦτ' ἔστιν ἀπέ-
B ραντον; ἢ αὐτὴ αὑτῇ τὸ ξυμφέρον σκέψεται; ἢ οὔτε αὑτῆς οὔτε ἄλλης προςδεῖται ἐπὶ τὴν αὑτῆς πονηρίαν τὸ ξυμφέρον σκοπεῖν; οὔτε γὰρ πονηρία οὔτε ἁμαρτία οὐδεμία οὐδεμιᾷ τέχνῃ πάρεστιν, οὐδὲ προςήκει τέχνῃ ἄλλῳ τὸ ξυμφέρον ζητεῖν ἢ ἐκείνῳ, οὗ

ἡ ἰατρικὴ νῦν] ἡ additum nuper ex Par. A D K. Ven. *Π.* Mon. Flor. *β.* Schleiermach. coni. *ἡ νῦν.*

P. 342. *εἰς ταῦτα σκεψομένης*] *εἰς αὐτὰ ταῦτα σκ.* Ven. *Π.* Par. D K. Mon. Flor. a. c. x. *α. β. γ.* quo non opus. Dein *ἐκποριούσης* Mon. Flor. *β* probante Bekkero. Stephanus edidit *ἐκποριοούσης*, de qua forma futuri v. Lobeck. ad Phrynich. p.

P. 342. *ἔσθ' ὅ τι προςδεῖταί τινος ἀρετῆς*] i. e. *καθ' ὅ τι δεῖταί τινος ἀρετῆς.* Libr. VI. p. 507. C: *ἔστιν ὅ τι προςδεῖ ἀκοῇ καὶ φωνῇ γένους ἄλλου ἐς τὸ τὴν μὲν ἀκούειν κ. τ. λ.* Videlicet *προςδεῖσθαι τι* est aliquo *in aliqua re* indigere. Xenoph. Cyrop. I, 3, 14: *ἤν τι προςδέωμαι, ὁ πάππος με ἐπιδιδάξει.* Eadem ratio locum habet p. 346. D: *ἔσθ' ὅ τι ὠφελεῖται ὁ δημιουργὸς ἀπὸ τῆς τέχνης;* Ceterum Stephanus post *τέχνη* interrogationis notam ponendam et *καί* ante *ἔσθ' ὅ τι* inferendum iudicabat. Recte vero sensit Astius non novam hinc initium capere sententiam, sed antecedentem potius explicari, perinde ac si Plato scripserit: *αὐτὴ ἡ ἰατρικὴ ἢ ἄλλη τις τέχνη ἐστὶν πονηρά, ὥστε προςδεῖσθαί τινος ἀρετῆς;*

εἰς ταῦτα σκεψ.] ad ea, quae ad oculos et aures pertinent.

καὶ τοῦτ' ἔστιν ἀπέραντον;] h. e. et sic in infinitum, ut alia ars rursus alia indigeat.

B. *ἢ οὔτε αὑτῆς — τὸ ξυμφέρον σκοπεῖν;*] Verba *τὸ ξυμφέρον σκοπεῖν* epexegesis causa addita sunt praecedentibus, hoc sensu: an neque

τέχνη ἐστίν, αὐτὴ δὲ ἀβλαβὴς καὶ ἀκέραιός ἐστιν ὀρθὴ οὖσα, ἕωςπερ ἂν ᾖ ἑκάστη ἀκριβὴς ὅλη ἥπερ ἐστί; καὶ σκόπει ἐκείνῳ τῷ ἀκριβεῖ λόγῳ, οὕτως ἢ ἄλλως ἔχει; Οὕτως, ἔφη, φαίνεται. Οὐκ ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, ἰατρικὴ ἰατρικῇ τὸ ξυμφέρον σκοπεῖ, ἀλλὰ σώ- C
ματι. Ναί, ἔφη. Οὐδὲ ἱππικὴ ἱππικῇ, ἀλλ' ἵπποις· οὐδὲ ἄλλη τέχνη οὐδεμία ἑαυτῇ, οὐδὲ γὰρ προςδεῖται, ἀλλ' ἐκείνῳ, οὗ τέχνη ἐστί. Φαίνεται, ἔφη, οὕτως. Ἀλλὰ μήν, ὦ Θρασύμαχε, ἄρχουσί γε αἱ τέχναι καὶ κρατοῦσιν ἐκείνου, οὗπέρ εἰσι τέχναι. Συνεχώρησεν ἐνταῦθα καὶ μάλα μόγις. Οὐκ ἄρα ἐπιστήμη γε οὐδεμία τὸ τοῦ κρείττονος ξυμφέρον σκοπεῖ οὐδ' ἐπιτάττει, ἀλλὰ τὸ τοῦ ἥττονός τε καὶ ἀρχομένου ὑπὸ D
ἑαυτῆς. Ξυνωμολόγησε μὲν καὶ ταῦτα τελευτῶν, ἐπεχείρει δὲ περὶ αὐτὰ μάχεσθαι. ἐπειδὴ δὲ ὡμολόγησεν, Ἄλλο τι οὖν, ἦν δ' ἐγώ, οὐδὲ ἰατρὸς οὐδείς, καθ' ὅσον ἰατρός, τὸ τῷ ἰατρῷ ξυμφέρον σκοπεῖ οὐδ' ἐπιτάττει, ἀλλὰ τὸ τῷ κάμνοντι; ὡμολόγηται γὰρ ὁ ἀκριβὴς ἰατρὸς σωμάτων εἶναι ἄρχων, ἀλλ' οὐ χρη-

746. Recte Bass. Ald. 1. 2. *ἐκποριζούσης* cum ceteris codd. omnibus. Nam praesens tempus et vi sua nunc pollet et rectissime cum futuro *σκεψομένης* consociatur.

B. *αὐτὴ δὲ ἀβλαβὴς* —] Sic Ven. Ξ. Vind. Φ. Ambr. Mon. Vat. r. Flor. a. b. c. *α*. *β*. Vulgo erat *αὕτη*, correctum a Bekkero.

ipsius neque alius indiget ad suam ipsius pravitatem, videlicet ut quod conducat investiget. Tim. p. 33. C. *οὔτ' αὖ τινος ἐπιδεὲς ἦν ὀργάνου σχεῖν.* Ibid. p. 33. D. *χειρῶν δέ — οὐκ ᾤετο δεῖν αὐτῷ προσάπτειν.* Gorg. p. 513. E. *ἆρ' οὖν οὕτως ἐπιχειρητέον ἐστὶ τῇ πόλει καὶ τοῖς πολίταις θεραπεύειν.* Criton. p. 52. B. *οὐδ' ἐπιθυμία σε ἄλλης πόλεως οὐδ' ἄλλων νόμων ἔλαβεν εἰδέναι.* De Republ. IV. p. 443. B. *εὐθὺς ἀρχόμενοι τῆς πόλεως οἰκίζειν.* V. p. 459. B. *ἡμῖν δεῖ ἄκρων εἶναι τῶν ἀρχόντων.* VIII. p. 556. E. *ὥσπερ σῶμα νοσῶδες μικρᾶς ῥοπῆς ἔξωθεν δεῖται προσλαβέσθαι πρὸς τὸ κάμνειν.* Eurip. Med. v. 1396. *φιλίου χρῄζω στόματος παίδων ὁ τάλας προσπτύξασθαι,* ubi plura dederunt Porsonus et Schaeferus. Talia, qualia sunt etiam Lib. III. p. 407. C. IV. p. 437. B. Legg. I. 626. C. Charm. p. 109. D. Phaedr. p. 242. B. non multum refert utrum per attractionem an per confusionem duarum constructionum explices.

αὐτὴ δὲ ἀβλαβὴς καὶ ἀκέραιος] ipsa vero per se integra ac sincera. De v. *ἀκέραιος* v. Ruhnken. ad Tim. p. 18.

ματιστής. ἢ οὐχ ὡμολόγηται; Ξυνέφη. Οὐκοῦν καὶ ὁ κυβερνήτης ὁ ἀκριβὴς ναυτῶν εἶναι ἄρχων, ἀλλ'
E οὐ ναύτης; Ὡμολόγηται. Οὐκ ἄρα ὅ γε τοιοῦτος κυβερνήτης τε καὶ ἄρχων τὸ τῷ κυβερνήτῃ ξυμφέρον σκέψεταί τε καὶ προστάξει, ἀλλὰ τὸ τῷ ναύτῃ τε καὶ ἀρχομένῳ. Ξυνέφησε μόγις. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Θρασύμαχε, οὐδ' ἄλλος οὐδεὶς ἐν οὐδεμιᾷ ἀρχῇ, καθ' ὅσον ἄρχων ἐστί, τὸ αὑτῷ ξυμφέρον σκοπεῖ οὐδ' ἐπιτάττει, ἀλλὰ τὸ τῷ ἀρχομένῳ καὶ ᾧ ἂν αὐτὸς δημιουργῇ, καὶ πρὸς ἐκεῖνον βλέπων καὶ τὸ ἐκείνῳ ξυμφέρον καὶ πρέπον καὶ λέγει ἃ λέγει καὶ ποιεῖ ἃ ποιεῖ ἅπαντα.

343 Cap. XVI. Ἐπειδὴ οὖν ἐνταῦθα ἦμεν τοῦ λόγου καὶ πᾶσι καταφανὲς ἦν, ὅτι ὁ τοῦ δικαίου λόγος εἰς

D. ἢ οὐχ ὡμολόγηται;] V. ἤ, quod correxit primus Astius; postea mutavit Bekkerus.

E. καὶ πρὸς ἐκεῖνον βλέπων] V. ἐκεῖνο, quod nec nunc ex Vat. Θ. Vind. Φ. Vat. r. Lobcov. suadente Bremio et Faesio in ἐκεῖνον mutare dubitavimus. Ceteri editores servarunt ἐκεῖνο.

Cap. XVI. P. 343. τίτθη σοι ἔστι;] Sic A D K. Vat. r. Mon. Flor. β. Vulgo τιθή. Vind. Φ τιτθή. Vat. Θ. τήθη conf. Thom. Mag. p. 846. Tim. Gloss. p. 256.

D. ὁ κυβερνήτης ὁ ἀκριβής] i. e. ὁ τῷ ἀκριβεῖ λόγῳ λεγόμενος.

E. καὶ πρὸς ἐκεῖνον βλέπων καὶ τὸ ἐκείνῳ ξυμφ.] Vulgatum καὶ πρὸς ἐκεῖνο Bremius emendavit consentientibus tribus libris Bekkeri Θ Φ r. ἐκεῖνον, sc. τὸν ἀρχόμενον, ad quem etiam proximum ἐκείνῳ referendum est. Cui sententiae Schneiderus frustra, opinor, obloquitur, τῷ ἀρχομένῳ καὶ ᾧ generis neutrius esse ratus. Astius καί post βλέπων deleri volebat, ut verba τὸ ἐκείνῳ ξυμφέρον καὶ πρέπον per appositionem addita putarentur. Ne vero existimes scribendum fuisse καὶ πρὸς τοῦτον βλέπων, saepenumero ἐκεῖνος sic ad subiectum refertur. Exempla collegit C. G. Krüger. ad Xenoph. Anabas. IV, 3, 20. Schaefer. ad Demosth. Apparat. T. III. p. 160. Bremi ad Lys. Or. p. 154. De duplici ἐκεῖνος ad idem subiectum referendo v. annot. ad Phaedon. p. 106. B.

Cap. XVI. P. 343. ἐνταῦθα ἦμεν τοῦ λόγου] Dictionem illustravit Lobeckius ad Phrynich. p. 280., ubi etiam articulo omisso ἐνταῦθα λόγου dici docuit. — εἰς τοὐναντίον περιειστ., i. e. iustitiae definitionem vertisse in contrarium.

τίτθη σοι ἔστι;] Recte h. l. τίτθην pro nutrice accipiunt. Varium vocis usum docta disputatione persequutus est Ruhnken. ad Tim. Gloss. p. 256. Deinde Τί δαί; est Cur

τοὐναντίον περιειστήκει, ὁ Θρασύμαχος ἀντὶ τοῦ ἀποκρίνεσθαι, Εἰπέ μοι, ἔφη, ὦ Σώκρατες, τίτθη σοι ἔστι; Τί δαί; ἦν δ' ἐγώ· οὐκ ἀποκρίνεσθαι χρῆν μᾶλλον ἢ τοιαῦτα ἐρωτᾶν; Ὅτι τοί σε, ἔφη, κορυζῶντα περιορᾷ καὶ οὐκ ἀπομύττει δεόμενον, ὅς γε αὐτῇ οὐδὲ πρόβατα οὐδὲ ποιμένα γιγνώσκεις. Ὅτι δὴ τί μάλιστα; ἦν δ' ἐγώ. Ὅτι οἴει τοὺς ποιμένας ἢ τοὺς B βουκόλους τὸ τῶν προβάτων ἢ τὸ τῶν βοῶν ἀγαθὸν σκοπεῖν καὶ παχύνειν αὐτοὺς καὶ θεραπεύειν πρὸς ἄλλο τι βλέποντας ἢ τὸ τῶν δεσποτῶν ἀγαθὸν καὶ τὸ αὑτῶν, καὶ δὴ καὶ τοὺς ἐν ταῖς πόλεσιν ἄρχοντας, οἳ ὡς ἀληθῶς ἄρχουσιν, ἄλλως πως ἡγεῖ διανοεῖσθαι πρὸς τοὺς ἀρχομένους ἢ ὥςπερ ἄν τις πρὸς πρόβατα διατεθείη, καὶ ἄλλο τι σκοπεῖν αὐτοὺς διὰ νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἢ τοῦτο, ὅθεν αὐτοὶ ὠφελή-

ἀποκρίνεσθαι χρῆν] V. χρή, quod ex Par. A. Vat. Θ. r. Ven. Ξ. Vind. Φ. Ambr. Ang. Flor. a. b. c. γ. correctum.

ὅς γε αὐτῇ] αὐτῆς ὅς γε οὐδὲ πρ. Angel. Flor. x. α. sed v. explicat.

B. ἡγεῖ διανοεῖσθαι πρὸς τ. α] Faesius coni. διακεῖσθαι. Vat. Θ. Vind. Φ. et marg. Π. ἡγεῖσθαι διανοῇ

ὅθεν αὐτοὶ ὠφελήσονται] V. ὠφεληθήσονται invitis Par. A D K. Ven. Π. Angel. Mon. Flor. β. al.

tandem? Unde deinceps Thrasymachus: Ὅτι τοί σε — κορυζῶντα περιορᾷ κ. τ. λ. In quibus verbis qui Ὅτι δή σε reponendum indicavit, is elegantiam vocis τοι, quae asseverandi vi pollet, prorsus non percepit. Mordax autem et protervum hoc Thrasymachi convicium est. Scilicet κόρυζα, μύξα, βλέννα, λέμφος stuporis indicium habebatur, de qua re post Gataker. ad Antonin. X, 29. et Hemsterhus. ad Lucian. Dialogg. Mort. VI, 2. T. II. p. 494, 479. ed. Lehm. monuit Ruhnken. ad Tim. p. 165. Et quis non meminit Horatiani illius de Lucilio Satyr. I. 4, 8: Emunctae naris, durus componere versus? Verissime igitur Schol. κορυζῶντα· μωραίνοντα, μυξάζοντα· κόρυζα γὰρ ἡ μύξα, ἣν οἱ Ἀττικοὶ κατάῤῥουν φασίν.

ὅς γε αὐτῇ οὐδὲ πρ.] Sic nostro sermone dicimus: „da du ihr Schafe und Hirten nicht unterscheiden kannst. Nimirum dativus significat nutricem et ipsam in huius turpitudinis societatem venire. Sophist. p. 229. E. ᾧ — καὶ ἔτι πολλοὶ χρῶνται τὰ νῦν, ὅταν αὐτοῖς ἐξαμαρτάνωσιν. Lysid. p. 208. D. v. Matthiae Gr. §. 389. De verbis Ὅτι δὴ τί μάλιστα; v. Hermann. ad Viger. p. 849. Infra libr. V. p. 449. B. Ὅτι ἐγώ, εἶπον, τί μάλιστα. Charm. p. 161. C.

B. ἄλλως πως ἡγεῖ διανοεῖσθαι] alio esse animo in eos, qui ctr. Faesi

C νονται. καὶ οὕτω πόῤῥω εἶ περί τε τοῦ δικαίου καὶ δικαιοσύνης καὶ ἀδίκου τε καὶ ἀδικίας, ὥςτε ἀγνοεῖς, ὅτι ἡ μὲν δικαιοσύνη τε καὶ τὸ δίκαιον ἀλλότριον ἀγαθὸν τῷ ὄντι, τοῦ κρείττονός τε καὶ ἄρχοντος ξυμφέρον, οἰκεία δὲ τοῦ πειθομένου τε καὶ ὑπηρετοῦντος βλάβη, ἡ δὲ ἀδικία τοὐναντίον, καὶ ἄρχει τῶν ὡς ἀληθῶς εὐηθικῶν τε καὶ δικαίων, οἱ δ' ἀρχόμενοι ποιοῦσι τὸ ἐκείνου ξυμφέρον κρείττονος ὄντος, καὶ εὐδαίμονα ἐκεῖνον ποιοῦσιν ὑπηρετοῦντες αὐτῷ,

D ἑαυτοὺς δὲ οὐδ' ὁπωςτιοῦν. σκοπεῖσθαι δέ, ὦ εὐηθέστατε Σώκρατες, οὑτωσὶ χρή, ὅτι δίκαιος ἀνὴρ ἀδίκου πανταχοῦ ἔλαττον ἔχει. πρῶτον μὲν ἐν τοῖς πρὸς ἀλλήλους ξυμβολαίοις, ὅπου ἂν ὁ τοιοῦτος τῷ τοιούτῳ κοινωνήσῃ, οὐδαμοῦ ἂν εὕροις ἐν τῇ διαλύσει

C. *καὶ ἀδίκου τε καὶ ἀδικίας*] *τε* om. Par. A. Ven. Ξ. et pr. *Π.*

D. *ὅταν τέ τινες εἰςφοραὶ*] *τε* vulgo omissum ex Par. A D K. Ven. *Π.* Angel. Ambr. Mon. Flor. a. c. x. *β.* duce Bekkero restituimus.

E. *ὑπάρχει, καὶ εἰ μ.*] Vulg. *κᾆτα εἰ μ.* invitis codd. om-

l. c. *διακεῖσθαι* scribendum censuit. Sed conf. Libr. III. p. 414. E. Legg. I. p. 626. D. 628. D. 635. C. Ceterum hic sponte in mentem veniat necesse est illud Tiberii: Boni pastoris est, tondere pecus, non deglubere; de quo v. Sueton. Vit. Tiber. c. 32.

C. *καὶ οὕτω πόῤῥω εἶ περί τ.*] et tam longe abes a recta iusti et iustitiae — cognitione, ut etr. Dictionem illustravit Heindorf. ad Lys. p. 212. A. Deinceps *ἀλλότριον ἀγαθόν* opponitur *οἰκείᾳ βλάβῃ*, ut facile appareat verba *τοῦ κρείττονός τε καὶ ἄρχοντος ξυμφέρον* per appositionem adiecta esse. Sententia verborum haec est: ut ignores iustitiam atque iustum esse revera bonum alienum, quod non possessori prodest, sed aliorum inservit utilitati. Iustus enim secundum Thrasymachum est qui servit potentiori et ex sua iustitia non ipse capit fructum.

ἡ δὲ ἀδ. τοὐναντίον,] sc. *οἰκεῖον ἀγαθὸν, ἀλλοτρία δὲ βλάβη.*

D. *ὦ εὐηθέστατε Σώκρατες*] V. Ruhnk. ad Tim. p. 132.

εἰςφοραὶ ὦσιν] *Εἰςφορά* est collatio pecuniae ad publicos usus et necessitates. v. Thucyd. III, 19. Isocrat. p. 470. T. II. p. 471. al. coll. Boeckh. Oecon. Athen. II. p. 3. — *ὁ δ' ἔλαττον.* sc. *ὁ ἄδικος.*

καὶ εἰ μηδεμία ἄλλη —] V. ad Gorg. p. 509. A. Prorsus ad eundem modum Eurip. Electr. v. 360: *καὶ γὰρ εἰ πένης ἔφυν, οὔ τοι τό γ' ἦθος δυςγενὲς παρέξομαι,* ubi post *γάρ* male distinguunt. In verbis *μοχθηροτέρως ἔχειν* observes formam

τῆς κοινωνίας πλέον ἔχοντα τὸν δίκαιον τοῦ ἀδίκου,
ἀλλ' ἔλαττον· ἔπειτα ἐν τοῖς πρὸς τὴν πόλιν, ὅταν
τέ τινες εἰςφοραὶ ὦσιν, ὁ μὲν δίκαιος ἀπὸ τῶν ἴσων
πλέον εἰςφέρει, ὁ δ' ἔλαττον, ὅταν τε λήψεις, ὁ μὲν E
οὐδέν, ὁ δὲ πολλὰ κερδαίνει. καὶ γὰρ ὅταν ἀρχήν
τινα ἄρχῃ ἑκάτερος, τῷ μὲν δικαίῳ ὑπάρχει, καὶ εἰ
μηδεμία ἄλλη ζημία, τά γε οἰκεῖα δι' ἀμέλειαν μο-
χθηροτέρως ἔχειν, ἐκ δὲ τοῦ δημοσίου μηδὲν ὠφελεῖ-
σθαι διὰ τὸ δίκαιον εἶναι, πρὸς δὲ τούτοις ἀπέχθε-
σθαι τοῖς τε οἰκείοις καὶ τοῖς γνωρίμοις, ὅταν μηδὲν
ἐθέλῃ αὐτοῖς ὑπηρετεῖν παρὰ τὸ δίκαιον· τῷ δὲ ἀδίκῳ
πάντα τούτων τἀναντία ὑπάρχει. λέγω γάρ, ὅνπερ
νῦν δὴ ἔλεγον, τὸν μεγάλα δυνάμενον πλεονεκτεῖν. 344
τοῦτον οὖν σκόπει, εἴπερ βούλει κρίνειν, ὅσῳ μᾶλλον

nibus. Unus Ven. Ξ. pro *καὶ εἰ* habet *κεί.* Ald. Bass. 1. 2. *ὑπάρχει κάτα μ.*

ἀπέχθεσθαι τοῖς —] *ἀπεχθάνεσθαι* Par. K. Mon. Voculam *τε* invitis libris omnibus praeter Ven. *Π.* abiecit Stephan.

λέγω γὰρ ὅνπερ νῦν δὴ] *ὅπερ* Ambr. Flor. a. c., quod nunc non probaverim.

comparativi pro *μοχθηρότερον* usurpatam. Quam tamen non est quod in dubium vocemus, quandoquidem plurima eius exempla apud Atticos scriptores reperiuntur. Phaedon p. 75. A: *ἐνδεεστέρως.* Euthydem. p. 285. A. *ἀγριοτέρως.* Sophist. p. 230. A. *μαλθακωτέρως.* De Republ. II. p. 361. E. *ἀγροικοτέρως.* Ibid. IV. p. 422. E. *μειζόνως.* Ibid. VI. p. 484. A. *βελτιόνως,* ubi vulgo *βέλτιον* legebatur. Ibid. p. 509. A. *μειζόνως.* Sophist. p. 258. C. *μακροτέρως.* Legg. IX. p. 867. C. *ἀγριωτέρως* et *ἡμερωτέρως.* Politic. p. 300. B. *μειζόνως.* Isocrat. Panathen. §. 13. *καταδεεστέρως.* Adscripsi haec propter praeceptum Buttm. Gr. Ampl. T. II. p. 269.

πρὸς δὲ τούτοις ἀπέχθεσθαι] Expectabas *ἀπεχθάνεσθαι,* quod in duobus codicibus scriptum exstat. Sed v. Buttm. Gr. Ampl. II. p. 141., ubi acute suspicatur formam *ἀπέχθεσθαι* interdum praesentis temporis vim et potestatem habuisse. Cui sententiae accedere videtur etiam Matth. Gr. T. I. p. 527. In causa incerta plurimorum optimorumque librorum auctoritatem sequi consultum duximus.

λέγω γάρ, ὅνπερ νῦν δὴ ἔλεγον, τὸν μ.] Pro vulg. *ὅνπερ* requiri *ὅπερ,* Astius iudicavit. Neque enim in praegressis *τὸν μεγάλα δυνάμενον πλεονεκτεῖν* iam commemoratum esse. Et iam Ficinus: Dico autem, *quod* et supra, ut prae ceteris ubique lucretur. Sed recte Faesi in libro Philolog. Beiträge p. 286., censuit respici proxime superiora p. 343. B. sqq. quibus verbis certe *ὁ μεγάλα δυνάμενος* satis descriptus est.

ξυμφέρει ἰδίᾳ αὐτῷ ἄδικον εἶναι ἢ τὸ δίκαιον. πάντων δὲ ῥᾷστα μαθήσει, ἐὰν ἐπὶ τὴν τελεωτάτην ἀδικίαν ἔλθῃς, ἣ τὸν μὲν ἀδικήσαντα εὐδαιμονέστατον ποιεῖ, τοὺς δὲ ἀδικηθέντας καὶ ἀδικῆσαι οὐκ ἂν ἐθέλοντας ἀθλιωτάτους. ἔστι δὲ τοῦτο τυραννίς, ἣ οὐ κατὰ σμικρὸν τἀλλότρια καὶ λάθρᾳ καὶ βίᾳ ἀφαιρεῖται, καὶ ἱερὰ καὶ ὅσια καὶ ἴδια καὶ δημόσια, ἀλλὰ
B ξυλλήβδην. ὧν ἐφ' ἑκάστῳ μέρει ὅταν τις ἀδικήσας μὴ λάθῃ, ζημιοῦταί τε καὶ ὀνείδη ἔχει τὰ μέγιστα· καὶ γὰρ ἱερόσυλοι καὶ ἀνδραποδισταὶ καὶ τοιχωρύχοι

P. 344. *ἄδικον εἶναι ἢ τὸ δίκαιον*] τὸ ante δίκαιον om. Par. D K. Ambr. Mon. Flor. α. β. et corr. Vat. Θ. Bremius coni. τὸ ἄδικον εἶναι ἢ τὸ δίκαιον. sed v. explicat.

ἢ τὸ δίκαιον] sc. *εἶναι συμφέρει τῷ δικαίῳ.* Itaque neque τὸ ante *δίκαιον* eiiciendum, neque cum Bremio ante *ἄδικον εἶναι* interiiciendum, sicuti recte vidit Schneiderus.

P. 344. *τοὺς — ἀδικῆσαι οὐκ ἂν ἐθέλοντας*] eos, qui non facile alios laedant. Nam *ἂν* ad *ἐθέλοντας* pertinet. Isocrat. Plataic. p. 339. ed. Bekk. *διαλῦσαι τὴν ἔχθραν τὴν ἐκ τούτων δικαίως ἂν ὑπάρχουσαν.* Demosthen. p. 790. 26. ed. Reisk. *τὰ μήτε ὄντα μήτ' ἂν γενόμενα, μήτ' ἂν γενησόμενα.* Obiter emendare licebit Xenoph. Cyrop. V, 2, 30., ubi addito *ἂν* legendum: *Ὅτι νὴ Δί', ἔφη ὁ Γωβρύας, οἶδα ἐξελθοῦσαν ἂν δύναμιν κ. τ. λ.*

ἔστι δὲ τοῦτο τυραννίς] Latine de more dicas: Est autem haec tyrannis. Quanquam Livius II. 38, 5: si *hoc* profectio et non fuga est, ubi v. Drackenb. coll. Ruddimanni Institutt. Gramm. Lat. II. p. 22. annot. 52. De Graecis conf. Plat. Gorg. p. 504. D. ibique annot.

ἣ οὐ κατὰ σμικρὸν τἀλλότρια —] Hottingerus teste Faesio in libro Philol. Beiträg. p. 288. scribendum putabat: *ἀλλὰ ξυλλήβδην καὶ βίᾳ ἀφαιρεῖται.* Nempe, inquit, ut τῷ *κατὰ σμικρόν* opponitur τὸ *ξυλλήβδην*, ita τῷ *λάθρᾳ* aequaliter τὸ *βίᾳ*. Neque τὸ *λάθρᾳ ἀφαιρεῖσθαι* aptum est indoli tyranni, non quo id vel tyrannum facere posse negem, sed si fecerit, non qua tyrannum, sed qua dolosum fraudatorem id fecisse contendo. Verum recte huic sententiae adversatus est Astius. Nam ut *βίᾳ* cadit etiam in eos, qui deinde memorantur, *ἀνδραποδιστάς, τοιχωρύχους*, alios, ita etiam *λάθρᾳ* in tyrannum, si, quod vi eripere vel non possit vel incauti esse iudicet, id dolo ac fraude capiat. Oppositionem continent *κατὰ σμικρόν* et *ξυλλήβδην*: illa vero *λάθρᾳ* et *βίᾳ* modum indicant *τοῦ ἀφαιρεῖσθαι*, qui tam in tyrannum quam in ceteros iniustitiae amatores convenit. Itaque verba sic interpreteris: quae non particulatim aliena sive clam sive per vim aufert, — sed generatim cuncta.

καὶ ἀποστερηταὶ καὶ κλέπται οἱ κατὰ μέρη ἀδικοῦντες τῶν τοιούτων κακουργημάτων καλοῦνται· ἐπειδὰν δέ τις πρὸς τοῖς τῶν πολιτῶν χρήμασι καὶ αὐτοὺς ἀνδραποδισάμενος δουλώσηται, ἀντὶ τούτων τῶν αἰσχρῶν ὀνομάτων εὐδαίμονες καὶ μακάριοι κέκληνται, οὐ μόνον ὑπὸ τῶν πολιτῶν, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῶν ἄλλων, C
ὅσοι ἂν πύθωνται αὐτὸν τὴν ὅλην ἀδικίαν ἠδικηκότα· οὐ γὰρ τὸ ποιεῖν τὰ ἄδικα, ἀλλὰ τὸ πάσχειν φοβούμενοι ὀνειδίζουσιν οἱ ὀνειδίζοντες τὴν ἀδικίαν. οὕτως, ὦ Σώκρατες, καὶ ἰσχυρότερον καὶ ἐλευθεριώτερον

C. *καὶ ἰσχυρότερον* —] Hic *καὶ* vulgo omissum, quod quum teste Duebnero una cum Ambros. Ang. Flor. a. c. x. γ. et pr. Ven. *Π.* etiam Par. A. tueatur, in ordinem recipere non dubitavimus.

— Deinde quod *ἱερὰ καὶ ὅσια* commemorantur, scholiastes ad h. l. de discrimine horum vocabulorum: *Ὅσια,* inquit, *τὰ βέβηλα, εἰς ἃ ἔστιν εἰ ἰέναι, ὡς Ἀριστοφάνης Λυσιστράτῃ —. καὶ ὅσια χρήματα τὰ μὴ ἱερά. λέγεται δὲ καὶ τὸ Διονύσιον ὅσιον. Ἄλλως. Δημοσθένης ἐν τῷ κατὰ Τιμοκράτους τὰ μὲν τῶν θεῶν χρήματα ἱερά, τὰ δὲ κοινὰ τῆς πόλεως ὅσια ὀνομάζει.* Conf. Photius sect. 257. intpp. ad Hesych. T. II. p. 794. Valcken. ad Ammon. p. 184. Ruhnk. ad Tim. p. 196 seqq. Optime Schoemannus de Comitiis Athen. p. 298. "*Ὅσιον,* inquit, primum est, quod sine piaculo fieri licet, res quam in privatos ac profanos usus adhibere fas est ctr. Itaque *ἱεροῖς χρήμασι* opponuntur *τὰ ὅσια,* ea, quae ad publicos profanosque usus adhiberi licet, iis, quae deorum sacra sunt, rebusque divinis tantum impendi possunt." Ceterum *ὧν* pendet ex *μέρει.*

B. *οἱ κατὰ μέρη ἀδικοῦντες* —] Recte Schol. *τὸ ἑξῆς οὕτως· οἱ κατὰ μέρος τῶν τοιούτων κακουργημάτων ἀδικοῦντες.* Quod *κατὰ μέρη* vices accusativi obiecti sustinet, quod pertineat ad *ἀδικοῦντας,* de ea ratione consulas annot. ad Phileb. p. 65. B. Politic. p. 271. D. Mox *πρὸς τοῖς τῶν π. χρήμασι* breviter dictum pro *πρὸς τῷ τὰ τῶν πολ. χρήματα κτήσασθαι.* — *ἀντὶ τούτων τῶν αἰσχρῶν ὀ ν.,* videlicet *ἱεροσύλων καὶ ἀνδραποδιστῶν κ. τ. λ.* Nam *αἰσχρὰ ὀνόματα* sunt, quibus res turpes significantur. Sic libr. V. p. 463. E. *οἰκεῖα ὀνόματα,* h. e. quae cognatos significant. Sophist. p. 226. B. *οἰκετικὰ ὀνόματα,* nomina quae indicant servilia ministeria. Cratyl. p. 411. A. et Phileb. p. 38. A. *καλὰ ὀνόματα* commemorantur intelligunturque ea, quibus boni quid significatur. Hipp. Mai. p. 288. D. similiter *φαῦλα ὀνόματα* sunt, quae rebus vilibus tribuuntur. Huius rei ignoratio videtur peperisse importunum Benedicti commentum, qui *εὐδαίμονος καὶ μακαρίου κέκληται* scribi voluit. Neque ille offendi debebat etiam plurali *κέκληνται,* quum post *εἴ τις, ἐάν τις, ἐπειδάν τις* sexcenties numerus multitudinis inferatur; v. ad. Phaedon. p. 109. D. ad Phileb. p. 45. C.

καὶ δεσποτικώτερον ἀδικία δικαιοσύνης ἐστὶν ἱκανῶς γιγνομένη, καί, ὅπερ ἐξ ἀρχῆς ἔλεγον, τὸ μὲν τοῦ κρείττονος ξυμφέρον τὸ δίκαιον τυγχάνει ὄν, τὸ δ' ἄδικον ἑαυτῷ λυσιτελοῦν τε καὶ ξυμφέρον.

D Cap. XVII. Ταῦτα εἰπὼν ὁ Θρασύμαχος ἐν νῷ εἶχεν ἀπιέναι, ὥςπερ βαλανεὺς ἡμῶν καταντλήσας κατὰ τῶν ὤτων ἀθρόον καὶ πολὺν τὸν λόγον. οὐ μὴν εἴασάν γε αὐτὸν οἱ παρόντες, ἀλλ' ἠνάγκασαν ὑπομεῖναί τε καὶ παρασχεῖν τῶν εἰρημένων λόγον. καὶ δὴ ἔγωγε καὶ αὐτὸς πάνυ ἐδεόμην τε καὶ εἶπον· Ὦ δαιμόνιε Θρασύμαχε, οἷον ἐμβαλὼν λόγον ἐν νῷ ἔχεις ἀπιέναι, πρὶν διδάξαι ἱκανῶς ἢ μαθεῖν εἴτε οὕτως εἴτε ἄλλως ἔχει; ἢ σμικρὸν οἴει ἐπιχειρεῖν
E πρᾶγμα διορίζεσθαι, ἀλλ' οὐ βίου διαγωγήν, ᾗ ἂν διαγόμενος ἕκαστος ἡμῶν λυσιτελεστάτην ζωὴν ζῴη; Ἐγὼ γὰρ οἶμαι, ἔφη ὁ Θρασύμαχος, τουτὶ ἄλλως

Cap. XVII. E. *Ἔοικας, ἦν δ' ἐγώ, ἤτοι ἡμῶν* —] Pro *ἤτοι* Mon. Flor. *β.* *οὗτοι.* Voculam *γε* post *ἡμῶν* Stephan. cum solis Ven. *Ξ.* Ambr. Flor. b. *β.* *γ.* omisit. Dein *οὐδὲ φροντίζειν* omisso *τι* Vind. *Φ.* Ambr. Vat. r. Flor. a. c. *α.* *γ.* et pr. *Π.*

C. *ἱκανῶς γιγνομένη*] H. e. *εἰ ἱκανῶς γίγνεται*, sive *εἰ τελεωτάτη ἐστίν*, ut antea loquebatur: si omnibus numeris sit absoluta.

τὸ δ' ἄδικον ἑαυτῷ —] iniustum vero id, quod cuique ipsi affert commodum et utilitatem. Ceterum turpissimam hanc sophistarum doctrinam attigit philosophus etiam Legg. V. p. 714. B. C. D. X. 889. A sqq. Gorg. p. 483. A sqq.

Cap. XVII. D. *ὥςπερ βαλανεὺς ἡμῶν καταντλήσας* —] quum veluti balneator nobis aures obruisset copiosa multaque oratione. Hunc usum verbi *καταντλεῖν* et *καταχεῖν* eleganter illustravit Heusdius Specim. Crit. p. 126 sqq. Imitatur hunc locum Lucianus Encom. Demosth. §. 16: *ἤ πού γε, ἔφην, διανοεῖ καταχεῖν μου τῶν ὤτων ὥςπερ βαλανεὺς καταντλήσας τὸν λοιπὸν λόγον;*

οἷον ἐμβαλὼν λόγον —] Acriter vel acute dicta eleganter cum telis comparantur; v. Wyttenbach. ad Plutarch. de Ser. Num. Vind. p. 6. coll. annot. ad Phileb. p. 23. B. Protagor. p. 342. E. Sympos. p. 189. B.

E. *τουτὶ ἄλλως ἔχειν; Ἔοικας, ἦν δ' ἐγώ,* —] Post *ἔχειν* vulgo deerat interrogandi nota, quam nemo non desiderabit, qui attente legerit proxima: *Ἔοικας, ἦν δ' ἐγώ, κ. τ. λ.* Nimirum Thrasymachus, licet aliter atque Socrates felicitatem definiret, non tamen negabat se cum eo de re longe gravissima deque totius vitae summa sermonem contulisse. Recte iam Ficinus: „An ego, in

ἔχειν; Ἔοικας, ἦν δ' ἐγώ, ἤτοι ἡμῶν γε οὐδὲν κήδεσθαι, οὐδέ τι φροντίζειν εἴτε χεῖρον εἴτε βέλτιον βιωσόμεθα ἀγνοοῦντες ὃ σὺ φῂς εἰδέναι. ἀλλ', ὦ 'γαθέ,
προθυμοῦ καὶ ἡμῖν ἐνδείξασθαι· οὔτοι κακῶς σοι 345
κείσεται ὅ τι ἂν ἡμᾶς τοσούσδε ὄντας εὐεργετήσῃς. ἐγὼ γὰρ δή σοι λέγω τό γ' ἐμόν, ὅτι οὐ πείθομαι οὐδ' οἶμαι ἀδικίαν δικαιοσύνης κερδαλεώτερον εἶναι, οὐδ' ἐὰν ἐᾷ τις αὐτὴν καὶ μὴ διακωλύῃ πράττειν ἃ βούλεται. ἀλλ', ὦ 'γαθέ, ἔστω μὲν ἄδικος, δυνάσθω δὲ ἀδικεῖν ἢ τῷ λανθάνειν ἢ τῷ διαμάχεσθαι· ὅμως ἐμέ γε οὐ πείθει, ὡς ἔστι τῆς δικαιοσύνης κερδαλε-
ώτερον. ταῦτ' οὖν καὶ ἕτερος ἴσως τις ἡμῶν πέπον- B
θεν, οὐ μόνος ἐγώ. πεῖσον οὖν, ὦ μακάριε, ἱκανῶς ἡμᾶς, ὅτι οὐκ ὀρθῶς βουλευόμεθα δικαιοσύνην ἀδικίας περὶ πλείονος ποιούμενοι. Καὶ πῶς, ἔφη, σὲ πείσω; εἰ γὰρ οἷς νῦν δὴ ἔλεγον μὴ πέπεισαι, τί σοι ἔτι

ἀγνοοῦντες ὃ σὺ φ.] Steph. *ἀγνοοῦντε.*
P. 345. *οὐδ' ἐὰν ἐᾷ*] Steph. *οὐδ' ἄν.*
ἔφη, σε πείσω;] *πείθω* Vat. *Θ.*

qnit, putem istud se aliter habere?“ Veram rationem assequutus est etiam Groen van Prinsterer Prosopograph. Platon. p. 109., cui tamen non assentior *ἤτοι* non ferendum iudicanti ideoqne *ἦ τοι* corrigenti. Nec vero *οὔτοι* ex cod. Mon. et Flor. *β.* recipiendum, aut cum Astio legendum: *ἤτοι — βιωσόμεθα ἢ ἀγνοεῖν ὃ σὺ φῂς εἰδέναι.* Nihil enim hac ratione ad restituendam loci integritatem proficimus. Sententia haec est: Videris, inquam, aliter existimare, aut certe quidem curam nostri habere nullam planeque securus esse, utrum peius, an melius vitam acturi simus. Itaque patet ad *Ἔοικας* prius membrum disiunctivae sententiae: *οἴεσθαι τοῦτο ἄλλως ἔχειν,* intelligendum relinqui, posterius autem adiungi per *ἤ τοι,* quod sic positum est etiam Lib. III. p. 400 C. et IV. p. 433. A. Usum loquendi illustravit Klotz ad Dewar. p. 611.

οὔτοι κακῶς σοι κείσεται] Dictio proverbialis. Thucyd. I, 129: *κείσεταί σοι εὐεργεσία ἐν τῷ ἡμετέρῳ οἴκῳ ἐσαεὶ ἀνάγραπτος.* Plat. Gorg. p. 506. C: *καί με ἐὰν ἐξελέγξῃς, οὐκ ἀχθεσθήσομαί σοι — ἀλλὰ μέγιστος εὐεργέτης παρ' ἐμοὶ ἀναγεγράψει,* ubi v. annot. Mox *τό γ' ἐμὸν* est quod ad me quidem attinet.

P. 345. *ὅμως ἐμέ γε οὐ πείθει*] Sc. *αὐτό,* res. Nam subiectum est indefinitum. Intelligitur autem *τὸ δύνασθαι ἀδικεῖν* vel iniustitiae summae licentia. Bremius et Benedictus *πείθεις* scribendum indicarunt.

ποιήσω; ἢ εἰς τὴν ψυχὴν φέρων ἐνθῶ τὸν λόγον; Μὰ Δί', ἦν δ' ἐγώ, μὴ σύ γε· ἀλλὰ πρῶτον μέν, ἃ ἂν εἴπῃς, ἔμμενε τούτοις, ἢ ἐὰν μετατιθῇ, φανερῶς μετατίθεσο καὶ ἡμᾶς μὴ ἐξαπάτα. νῦν δὲ ὁρᾷς, ὦ
C Θρασύμαχε, ἔτι γὰρ τὰ ἔμπροσθεν ἐπισκεψώμεθα, ὅτι τὸν ὡς ἀληθῶς ἰατρὸν τὸ πρῶτον ὁριζόμενος τὸν ὡς ἀληθῶς ποιμένα οὐκέτι ᾤου δεῖν ὕστερον ἀκριβῶς φυλάξαι, ἀλλὰ ποιμαίνειν οἴει αὐτὸν τὰ πρόβατα, καθ' ὅσον ποιμήν ἐστιν, οὐ πρὸς τὸ τῶν προβάτων βέλτιστον βλέποντα, ἀλλ' ὥςπερ δαιτυμόνα τινὰ καὶ μέλλοντα ἑστιάσεσθαι πρὸς τὴν εὐωχίαν, ἢ αὖ πρὸς
D τὸ ἀποδόσθαι, ὥςπερ χρηματιστήν, ἀλλ' οὐ ποιμένα.

ἢ εἰς τὴν ψυχὴν] Astius corr. ἤ.

ἃ ἂν εἴπῃς] Sic Par. A. Ven. Π Ambr. Ang. Flor. a. b. c. α. γ. Prave ante Bekker. scribebatur εἴποις.

C. ἀλλὰ ποιμαίνειν οἴει] Par. A. πιαίνειν. Flor. x. a. Ambr. Ang. παχύνειν. Illud πιαίνειν recepit Hermann. ceteras lectiones ratus ex glossemate prodiisse. Sed qui locum citant scriptores posteriores, ii legerunt ποιμαίνειν. Dein Ambr. Flor.

B. Μὰ Δί', — μὴ σύ γε·] Eurip. Hecub. v. 408: μὴ σύ γ'· οὐ γὰρ ἄξιον. Phoeniss. v. 542: τί τῆς κακίστης δαιμόνων ἐφίεσαι, φιλοτιμίας, ὦ παῖ· μὴ σύ γ'· ἄδικος ἡ θεός. Antiphon de caede Herod.: μὴ ὑμεῖς γε, ὦ ἄνδρες· ἀλλὰ δότε τι καὶ τῷ χρόνῳ. Synes. Epist. 134: μὴ σύ γε, ὦ φίλτατε ἑταίρων. Maxim. Tyr. Diss. XXXVI. §. 5: μὴ σύ γε, ὦ δειλαία ψυχή, ubi v. Markland. — ἔμμενε τούτοις. Protagor. p. 353. B: εἰ οὖν σοι δοκεῖ ἐμμένειν οἷς ἄρτι ἔδοξεν ἡμῖν. Criton. p. 50. A: καὶ ἐμμένομεν οἷς ὡμολογήσαμεν δικαίοις οὖσιν;

C. ὅτι τὸν ὡς ἀληθῶς —] Ficinus: Nunc autem vides, Thrasymache, ut superiora iterum resumamus, quod quum primo verum medicum definivisses aegrotantium curatorem, deinde non ita sincere pastorem definiendum putasti ctr. Ex qua interpretatione De Geerius Diatrib. de Polit. Platonic. principiis p. 154. legendum coniecit: ὁριζόμενος τῶν καμνόντων θεραπευτήν, τὸν ὡς ἀληθῶς π. οὐκέτι κ. τ. λ. Sed illo addidamento non opus est, quum sententia verborum haec sit: quum primum τὸν ὡς ἀκριβῶς εἰπεῖν ἰατρόν definiveris, postea pastorem qui accurate dicendus esset non amplius putabas diligenter observandum et considerandum esse, sed hunc pascere oves censes ctr. Respicit ad verba p. 343. B. ὅτι οἴει τοὺς ποιμένας ἢ τοὺς βουκόλους τὸ τῶν προβάτων ἢ τὸ τῶν βοῶν ἀγαθὸν σκοπεῖν κ. τ. λ.

ὥςπερ δαιτυμόνα τινὰ —] Δαιτυμών h. l. dicitur, qui lautius epulatur, sive conviva sive convivator, ut observavit Boeckh. Specim. editionis Timaei Plat. p. X., qui hanc significationem

τῇ δὲ ποιμενικῇ οὐ δήπου ἄλλου του μέλει ἢ ἐφ' ᾧ τέτακται, ὅπως τούτῳ τὸ βέλτιστον ἐκποριεῖ· ἐπεὶ τά γε αὐτῆς, ὥςτ' εἶναι βελτίστη, ἱκανῶς δήπου ἐκπεπόρισται, ἕως γ' ἂν μηδὲν ἐνδέῃ τοῦ ποιμενικὴ εἶναι. οὕτω δὴ ᾤμην ἔγωγε νῦν δὴ ἀναγκαῖον εἶναι ἡμῖν ὁμολογεῖν πᾶσαν ἀρχήν, καθ' ὅσον ἀρχή, μηδενὶ ἄλλῳ τὸ βέλτιστον σκοπεῖσθαι ἢ ἐκείνῳ, τῷ ἀρχομένῳ τε καὶ θεραπευομένῳ, ἔν τε πολιτικῇ καὶ E ἰδιωτικῇ ἀρχῇ. σὺ δὲ τοὺς ἄρχοντας ἐν ταῖς πόλεσι, τοὺς ἀληθῶς ἄρχοντας, ἑκόντας οἴει ἄρχειν; Μὰ Δί' οὔκ, ἔφη, ἀλλ' εὖ οἶδα. Cap. XVIII. Τί δέ; ἦν δ' ἐγώ, ὦ Θρασύμαχε; τὰς ἄλλας ἀρχὰς οὐκ ἐν-

α. γ. et Euseb. Praep. Evang. p. 614. C., qui locum inde a νῦν δὲ ὁρᾷς exscripsit, praebent ἑστιάσασθαι

οὕτω δὴ ᾤμην] V. δέ, quod sensu postulante ex Angel. Flor. x. et codd. Eusebii in δή commutavi, Dein καθόσον ἄρχει Par. D K. Ang. Mon. Flor. β. ut scripsit Bekker.

E. τοὺς ἀληθῶς ἄρχοντας] τοὺς ὡς ἀλ. vulgo invitis Par. A D K. Vat. Θ. Ven. Π. Ambr. Mon. Flor. a. b. γ.

ductam censet ex Odyss. XXII, 12: μετ' ἀνδράσι δαιτυμόνεσσιν, ad quem locum Eustathius p. 771. 6: δαιτυμόνες δὲ νῦν οἱ ἁπλῶς δαινύμενοι. ἐν μέντοι τῇ δ' ῥαψῳδίᾳ (v. 621.) ἐπὶ τῶν τὴν δαῖτα παρασκευαζόντων εὕρηται ἡ λέξις τεθεῖσα· οἱ δὲ ὕστερον ἐπὶ κλητῶν φίλων αὐτὴν τιθέασιν. Suidas: δαιτυμόνες· ἀριστηταί, εὐωχούμενοι. Hesychius: δαιτυμόνες·, σύνδειπνοι, ἀριστηταί, εὐωχούμενοι, ἢ μάγειροι. Ob oculos habuit hunc locum Dio Chrysost. Orat. I. de Regno p. 3. D. ubi de rege loquens, ἀλλ' ὡς οἷόν τε προσέχοντα τὸν νοῦν αὐτῷ τε καὶ τοῖς ὑπηκόοις νομέα καὶ ποιμένα τῷ ὄντι τῶν λαῶν γιγνόμενον, οὐχ ἑστιάτορα καὶ δαιτυμόνα, ὥς φησί τις. Comparatio regis cum pastore, ex Homerico ποιμὴν λαῶν, ut videtur, ducta, a scriptoribus Graecis admodum frequentata est; v. praeter Astium ad h. l. Zell. ad Aristotel. Ethic. VIII, 11. §. 1. Krabinger. ad Synesium de Regno p. 169. — ἢ αὖ πρὸς τὸ ἀπ., vel etiam ad venditionem.

D. οὕτω δὴ ᾤμην ἔγωγε νῦν δὴ ἀν.] Vid. p 341. D sqq. Quod vulgo legebatur οὕτω δέ, id non defendam eiusmodi locis, quales congessit Heindorf. ad Phaedon. p. 73. Nec vero illud cum Schneidero sic tuearis, ut δέ poni dicatur, quia Socrates haec addat explicationis, non confirmationis caussa, quasi dicat: τοῦτο δ' ἦν καθ' ὃ ᾤμην κ. τ. λ. — καθ' ὅσον ἀρχή, quatenus imperium est. Minus recte Bekkerus ex codd. nonnullis καθόσον ἄρχει. Supra c. 15. ἰατρὸς οὐδείς, καθ' ὅσον ἰατρός. In proximis τῷ ἀρχομένῳ τε καὶ θεραπευομένῳ pronomini ἐκείνῳ per epexegesin additum est, ut vulgo male post ἐκείνῳ absit interpunctio.

νοεῖς ὅτι οὐδεὶς ἐθέλει ἄρχειν ἑκών, ἀλλὰ μισθὸν αἰτοῦσιν, ὡς οὐχὶ αὐτοῖσιν ὠφέλειαν ἐσομένην ἐκ τοῦ ἄρχειν, ἀλλὰ τοῖς ἀρχομένοις; ἐπεὶ τοσόνδε εἰπέ·
346 οὐχὶ ἑκάστην μέντοι φαμὲν ἑκάστοτε τῶν τεχνῶν τούτῳ ἑτέραν εἶναι, τῷ ἑτέραν τὴν δύναμιν ἔχειν; καί, ὦ μακάριε, μὴ παρὰ δόξαν ἀποκρίνου, ἵνα τι καὶ περαίνωμεν. Ἀλλὰ τούτῳ, ἔφη, ἑτέρα. Οὐκοῦν καὶ ὠφέλειαν ἑκάστη ἰδίαν τινὰ ἡμῖν παρέχεται, ἀλλ' οὐ κοινήν, οἷον ἰατρικὴ μὲν ὑγίειαν, κυβερνητικὴ δὲ σωτηρίαν ἐν τῷ πλεῖν, καὶ αἱ ἄλλαι οὕτως; Πάνυ γε.
B Οὐκοῦν καὶ μισθωτικὴ μισθόν; αὕτη γὰρ αὐτῆς ἡ δύναμις· ἢ τὴν ἰατρικὴν σὺ καὶ τὴν κυβερνητικὴν τὴν αὐτὴν καλεῖς; ἢ ἐάνπερ βούλῃ ἀκριβῶς διορίζειν, ὥςπερ ὑπέθου, οὐδέν τι μᾶλλον, ἐάν τις κυβερνῶν ὑγιὴς γίγνηται διὰ τὸ ξυμφέρον αὐτῷ πλεῖν ἐν τῇ θαλάττῃ, ἕνεκα τούτου καλεῖς μᾶλλον αὐτὴν ἰατρικήν;

Cap. XVIII. ὡς οὐχὶ αὐτοῖσιν ὠφέλειαν] Flor. x. α. ὠφελείας ἐσομένης; sed vid. explicat.

P. 346. οὐχὶ ἑκάστην μέντοι —] Hic quoque boni critici in isto μέντοι offenderunt, quod Vind. Φ. Vat. r. in μὲν depravarunt.

Ἀλλὰ τούτῳ, ἔφη, ἑτέρα] ἑτέραν Par. DK. Ambr. Ang. Mon. Flor. a. x. α. Vett. editt. cum ceteris libris ἑτέρα, quod tuentur etiam Bekker. Schneider. Turr. Herm. Nimirum intelligendum ad τούτῳ est τῷ ἑτέραν τὴν δύναμιν ἔχειν, et ad ἑτέρα supplendum ἐστίν.

ὠφέλειαν ἑκάστη ἰδίαν] V. ἑκάστη τούτων ἰδίαν. Sed τούτων om. Par. A. Vat. Θ. Ven. Ξ. Ambr. Ang. Vat. r. Flor. a. c. x. α. γ.

B. διὰ τὸ ξυμφέρον αὐτῷ πλεῖν] ξυμφέρον tuentur Par.

Cap. XVIII. ὡς οὐχὶ αὐτ. ὠφέλειαν ἐσομένην] Constructionem illustravimus ad Phaedon. p. 109. D. Protagor. p. 332. Confr. libr. II. p. 383. A. IV. p. 426. C. Xenoph. Cyr. I. 4, 21. et 23.

P. 346. οὐχὶ ἑκάστην μέντοι —] Vide annot. ad c. XIII. in.

ἵνα τι καὶ περαίνωμεν.] Infra p. 451. A: ἵνα καὶ ἑξῆς διασκεψώμεθα τὸν λόγον. Libr. IV. p. 445. C: δεῦρο νῦν, ἵνα καὶ ἴδῃς ὅσα καὶ εἴδη ἔχει ἡ κακία. Alcib. I. p. 106. C: ἔστω, εἰ βούλει, οὕτως, ἵνα καὶ εἰδῶ ὅ τι καὶ ἐρεῖς. Gorg. p. 467. C: ἀλλ' ἐθέλω ἀποκρίνεσθαι, ἵνα καὶ εἰδῶ ὅ τι λέγεις, ubi plura.

καὶ αἱ ἄλλαι οὕτως;] Non opus est, ut de coniectura Astii scribamus ὡσαύτως. Supra p. 338. E: καὶ αἱ ἄλλαι οὕτως, ubi item Ficinus: in ceterisque similiter accidit. p. 346. D. Libr. III. p. 397. E. p. 415. B. Gorg. p. 509. C. καὶ τἄλλα οὕτως. Ibid. p. 524. C. al.

B. ὥσπερ ὑπέθου] quemadmodum proposuisti.

Οὐ δῆτα, ἔφη. Οὐδέ γ', οἶμαι, τὴν μισθωτικήν, ἐὰν ὑγιαίνῃ τις μισθαρνῶν. Οὐ δῆτα. Τί δέ; τὴν ἰατρικὴν μισθαρνητικήν, ἐὰν ἰώμενός τις μισθαρνῇ; Οὔκ, C
ἔφη. Οὐκοῦν τήν γε ὠφέλειαν ἑκάστης τῆς τέχνης ἰδίαν ὡμολογήσαμεν εἶναι; Ἔστω, ἔφη. Ἥντινα ἄρα ὠφέλειαν κοινῇ ὠφελοῦνται πάντες οἱ δημιουργοί, δῆλον, ὅτι κοινῇ τινι τῷ αὐτῷ προςχρώμενοι ἀπ' ἐκείνου ὠφελοῦνται. Ἔοικεν, ἔφη. Φαμὲν δέ γε τὸ μισθὸν ἀρνυμένους ὠφελεῖσθαι τοὺς δημιουργοὺς ἀπὸ τοῦ προςχρῆσθαι τῇ μισθωτικῇ τέχνῃ γίγνεσθαι αὐτοῖς. Ξυνέφη μόγις. Οὐκ ἄρα ἀπὸ τῆς αὑτοῦ τέχνης D
ἑκάστῳ αὕτη ἡ ὠφέλειά ἐστιν, ἡ τοῦ μισθοῦ λῆψις, ἀλλ', εἰ δεῖ ἀκριβῶς σκοπεῖσθαι, ἡ μὲν ἰατρικὴ ὑγίειαν ποιεῖ, ἡ δὲ μισθαρνητικὴ μισθόν, καὶ ἡ μὲν οἰκοδομικὴ οἰκίαν, ἡ δὲ μισθαρνητικὴ αὐτῇ ἑπομένη μισθόν, καὶ αἱ ἄλλαι πᾶσαι οὕτω. τὸ αὑτῆς ἑκά-

ADK. Vat. Θ. Ven. Π. Vind. Φ. Angel. Vat. r. Flor. a. c. Vulgatum *ξυμφέρειν* servarunt Bekkerus et Turr. Participium quomodo explicandum sit, infra indicabimus.

C. *ὠφέλειαν ἑκάστης τῆς τέχνης*] *τῆς* om. Vat. Θ. Par. KD. Ambr. Ang. Mon. Flor. a. c. α. β.

τὸ μισθὸν ἀρνυμ] Vulgo *τὸν μ.* quod corrigendum vidit Ast. Veram lectionem exhibuerunt Par. A. Mon. Flor. β.

τέχνῃ γίγνεσθαι αὐτοῖς] Steph. cum sol. Ven. Ξ. *προςγίγνεσθαι.*

D. *αὕτη ἡ ὠφέλειά ἐστιν*] V. *αὐτὴ*, quod emendavit Astius suffragantibus Vat Θ. Ven. Ξ. Vind. Φ. Ambr. Ang. Mon. al.

καὶ ἡ μὲν οἰκοδομικὴ] V. *οἰκοδομηδίκη*. Sed *οἰκοδομικὴ* Par. ADK. Ven. Π. Ang. Mon. Flor. a. b. c. x β. γ. et corr. Ven. Ξ. conf. ann. ad Gorg. p. 463. B. Lobeck. ad Phrynich. p. 520.

Mox notabis *μᾶλλον* illud post *οὐδέν τι μᾶλλον* liberiore orationis conformatione repetitum. Similiter *μᾶλλον* repetitum Phaedon. p. 76. C.

διὰ τὸ ξυμφέρον] Exspectabas *ξυμφέρειν*, infinitivum, qui est in libris mss. deterioribus. Sed v. ann. ad Phileb. p. 58. C. ed. Gothan. p. 333 sq.

C. *Ἥντινα ἄρα ὠφέλειαν — ὠφελοῦνται.*] Quam igitur utilitatem omnes communiter opifices capiunt, eam patet illos communiter percipere propterea, quod una alia et eadem re utuntur. Nam *τινὶ* pertinet ad *τῷ αὐτῷ*. Proxima sic iungas: *φαμὲν δέ γε τὸ ὠφελεῖσθαι τοὺς δημιουργοὺς μισθὸν ἀρνυμένους γίγνεσθαι αὐτοῖς ἀπὸ τοῦ προςχρῆσθαι τῇ μ. τ.* Ex quo apparet veterem lectionem *τὸν μισθὸν ἀρ.* ferri non posse. Dictionem *ἄρνυσθαι μισθόν* illustratam dedit Ruhnken. ad Timaei Glossar. p. 49 sqq.

D. *ἡ δὲ μισθαρνητικὴ αὐτῇ ἑπομένη*] ars autem mercenaria cum ea coniuncta. Deinceps *καὶ αἱ ἄλλαι*

στη ἔργον ἐργάζεται καὶ ὠφελεῖ ἐκεῖνο, ἐφ' ᾧ τέτακται. ἐὰν δὲ μὴ μισθὸς αὐτῇ προςγίγνηται, ἔσθ' ὅ τι ὠφελεῖται ὁ δημιουργὸς ἀπὸ τῆς τέχνης; Οὐ φαίνεται, ἔφη. Ἆρ' οὖν οὐδ' ὠφελεῖ τότε, ὅταν προῖκα
E ἐργάζηται; Οἶμαι ἔγωγε. Οὐκοῦν, ὦ Θρασύμαχε, τοῦτο ἤδη δῆλον, ὅτι οὐδεμία τέχνη οὐδὲ ἀρχὴ τὸ αὐτῇ ὠφέλιμον παρασκευάζει, ἀλλ', ὅπερ πάλαι ἐλέγομεν, τὸ τῷ ἀρχομένῳ καὶ παρασκευάζει καὶ ἐπιτάττει, τὸ ἐκείνου ξυμφέρον ἥττονος ὄντος σκοποῦσα, ἀλλ' οὐ τὸ τοῦ κρείττονος. διὰ δὴ ταῦτα ἔγωγε, ὦ φίλε Θρασύμαχε, καὶ ἄρτι ἔλεγον μηδένα ἐθέλειν ἑκόντα ἄρχειν καὶ τὰ ἀλλότρια κακὰ μεταχειρίζεσθαι ἀνορθοῦντα, ἀλλὰ μισθὸν αἰτεῖν, ὅτι ὁ μέλλων κα-
347 λῶς τῇ τέχνῃ πράξειν οὐδέποτε αὐτῷ τὸ βέλτιστον

E. μεταχειρίζεσθαι ἀνορθοῦντα] ἐπανορθοῦντα Euseb. Praep. Ev. XII. 9. p. 582. C.

P. 347. πράττει οὐδ' ἐπιτάττει] Verba οὐδ' ἐπιτάττει, vulgo omissa, debentur libris Par. ADK. Ven. II. Ang. Mon. Flor. x. α. β.

μισθὸν δεῖν ὑπάρχειν] Stephan. cum Euseb. dedit δεῖ, quod etiam Astius amplexus est, sed v. ann. exeg. Dein pro ἄρχῃ Steph. cum Ambros. ἄρχωσι neglecta syntaxi illa, de qua infra monuimus.

Cap. XIX. οὐ ξυνῆκα] ξυνῆκά πω Par. DK. Mon. Flor. β. ut scripsimus olim cum Bekkero. Sed melius hic melioribus libris obtemperatur in re ancipiti.

οὐ ξυνίης] Par. AD. Vat. Θ. Ven. II. ξυνιεῖς, et ξυνίεις Ven.

—ἑκάστη ἔργον ἐργάζεται dictum frequenti constructione nec Latinis incognita. v. ad Gorg. p. 503. E. Bornem. ad Xenoph. Cyrop. III, 1, 8. Kühner. ad Anabas. I. 8, 9. p. 91. ed. Goth. Matth. Gr. §. 319.

E. καὶ τὰ ἀλλότρια κακὰ μ. ἀνορθοῦντα] et ad aliena mala accedere levanda et emendanda. Quod Eusebius scriptum exhibet ἐπανορθοῦντα, id, etiamsi apud Platonem ubique fere hac in re adhibeatur, tamen propter librorum consensionem non putavi in ordinem esse recipiendum.

P. 347. οὗ δὴ ἕνεκα, ὡς ἔοικε, μισθὸν δεῖν ὑπάρχειν] Eusebius δεῖ, quod nolim cum Astio probare. Infinitivus ponitur perinde ac si non ὡς ἔοικε, sed solum ἔοικε praecederet. Phileb. p. 20. C: τόδε γε μήν, ὡς οἶμαι, περὶ αὐτοῦ ἀναγκαιότατον εἶναι λέγειν. Sophist. p. 263. D. παντάπασιν, ὡς ἔοικεν, ἡ τοιαύτη σύνθεσις — γίγνεσθαι λόγος ψευδής. Aeschylus Pers. v. 186 seqq. Ibid. v. 57. τυτθὸν ἐκφυγεῖν ἄνακτ' αὐτόν, ὡς ἀκούομεν. Apud Herodotum hoc loquendi genere nihil frequentius. Libr. IV, 5.

πράττει οὐδ' ἐπιτάττει κατὰ τὴν τέχνην ἐπιτάττων, ἀλλὰ τῷ ἀρχομένῳ· οὗ δὴ ἕνεκα, ὡς ἔοικε, μισθὸν δεῖν ὑπάρχειν τοῖς μέλλουσιν ἐθελήσειν ἄρχειν, ἢ ἀργύριον ἢ τιμήν, ἢ ζημίαν, ἐὰν μὴ ἄρχῃ. Cap. XIX. Πῶς τοῦτο λέγεις, ὦ Σώκρατες; ἔφη ὁ Γλαύκων. τοὺς μὲν γὰρ δύο μισθοὺς γιγνώσκω· τὴν δὲ ζημίαν ἥντινα λέγεις, καὶ ὡς ἐν μισθοῦ μέρει εἴρηκας, οὐ ξυνῆκα. Τὸν τῶν βελτίστων ἄρα μισθόν, ἔφην, οὐ ξυνίης, δι' ὃν ἄρχουσιν οἱ ἐπιεικέστατοι, ὅταν ἐθέλωσιν ἄρχειν. B ἢ οὐκ οἶσθα, ὅτι τὸ φιλότιμόν τε καὶ φιλάργυρον εἶναι ὄνειδος λέγεταί τε καὶ ἔστιν; Ἔγωγε, ἔφη. Διὰ ταῦτα τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, οὔτε χρημάτων ἕνεκα ἐθέλουσιν ἄρχειν οἱ ἀγαθοὶ οὔτε τιμῆς· οὔτε γὰρ φανερῶς πραττόμενοι τῆς ἀρχῆς ἕνεκα μισθὸν

Ξ, et pr. m. Flor. x. Ceteri cum vett. editt. ξυνίης, quod uno excepto Hermanno editores omnes retinuerunt. Formae illius quum alibi tum etiam apud Platonem hic et illic reperiuntur vestigia, ut Sophist. p. 238. E. 243. B., ubi libri meliores item ξυνιεῖς. De Rep. VI. p. 497. D. ἐτίθεις. VII. p. 528. D., ubi tamen libri meliores ἐτίθης. Lys. p. 222. A. ἠφίει. al. Sed grammatici atque critici de harum formarum apud Atticos usu hodie quoque in partes diversissimas statueruut. Cautissime rem tractarunt Matthiae Gramm. Gr. §. 210. Buttmann. Gr. Ampl. §. 107. ann. 8. p. 506. ed. 2., a quibus multum dissensit Ric. Porson. ad Eurip. Orest. v. 141. et Med. v. 744. eiusmodi formas Atticis omnino abiudicans. Nos quidem quum et rara et incerta sint apud Platonem huius formae documenta, noluimus philosopho obtrudere, quod alii ne in poetis quidem ferendum iudicaverunt.

in. ὡς δὲ Σκύθαι λέγουσι, νεώτατον ἁπάντων ἐθνέων εἶναι τὸ σφέτερον., ubi v. Wesseling. Atque omnino Graecos mirifice huic rationi indulsisse discas ex iis, quae collegerunt Heindorf. ad Sophist. l. c. Erfurdt. ad Sophocl. Antig. v. 736. Hermann. ad Viger. p. 726. p. 894. Matth. Gr. §. 543. Ceterum nec Latinos scriptores hanc attractionem esse aspernatos docent quae congesta sunt ab Heindorfio ad Ciceron. de Nat. Deor. p. 208. et a Beiero ad Offic. I. p. 50. — τοῖς μέλλουσιν ἐθελήσειν. Usum infinitivi futuri post μέλλειν et alia verba cognatae significationis docte illustravit Lobeck. ad Phryn. p. 747 seqq.

ἐὰν μὴ ἄρχῃ.] Transiit a numero plurali ad singularem. v. ad Protagor. p. 319. D. coll. Matth. Gr. §. 303. annot.

Cap. XIX. ἐν μισθοῦ μέρει εἴρηκας] Infra p. 348. E. εἰ ἐν ἀρετῆς καὶ σοφίας τίθης μέρει τὴν ἀδικίαν. Plurima huiusmodi exempla suppeditabit Reiskius Indic. Demosthen. s. v. μέρος, et Wyttenbach. ad Plutarch. T. I. p. 65.

μισθωτοὶ βούλονται κεκλῆσθαι, οὔτε λάθρᾳ αὐτοὶ ἐκ τῆς ἀρχῆς λαμβάνοντες κλέπται· οὐδ' αὖ τιμῆς ἕνεκα· οὐ γάρ εἰσι φιλότιμοι. δεῖ δὴ αὐτοῖς ἀνάγκην προσ-
C εἶναι καὶ ζημίαν, εἰ μέλλουσιν ἐθέλειν ἄρχειν. ὅθεν κινδυνεύει τὸ ἑκόντα ἐπὶ τὸ ἄρχειν ἰέναι, ἀλλὰ μὴ ἀνάγκην περιμένειν, αἰσχρὸν νενομίσθαι. τῆς δὲ ζημίας μεγίστη τὸ ὑπὸ πονηροτέρου ἄρχεσθαι, ἐὰν μὴ αὐτὸς ἐθέλῃ ἄρχειν· ἣν δείσαντές μοι φαίνονται ἄρχειν, ὅταν ἄρχωσιν, οἱ ἐπιεικεῖς, καὶ τότε ἔρχονται ἐπὶ τὸ ἄρχειν, οὐχ ὡς ἐπ' ἀγαθόν τι ἰόντες οὐδ' ὡς εὐπαθήσοντες ἐν αὐτῷ, ἀλλ' ὡς ἐπ' ἀναγκαῖον καὶ
D οὐκ ἔχοντες ἑαυτῶν βελτίοσιν ἐπιτρέψαι οὐδὲ ὁμοίοις. ἐπεὶ κινδυνεύει, πόλις ἀνδρῶν ἀγαθῶν εἰ γένοιτο, περιμάχητον ἂν εἶναι τὸ μὴ ἄρχειν, ὥςπερ νῦν τὸ ἄρχειν, καὶ ἐνταῦθ' ἂν καταφανὲς γενέσθαι, ὅτι τῷ

B. οὔτε λάθρᾳ αὐτοὶ] αὐτὸ Ven. Ξ.
C. ἀλλὰ μὴ ἀνάγκην περιμένειν] Unus Steph. ἀνάγκη omisso etiam περιμένειν, invitis codd. omnibus.
ὡς εὐπαθήσοντες] Legebatur vulgo εὖ παθήσοντες, sed v. infra.
D. βελτίοσιν ἐπιτρέψαι] Steph. cum Ven. Ξ. Ambr. Ang. ἐπιτρέψαι τὴν ἀρχὴν οὐδὲ ὁμ. sed v. explicatt.
ὥςπερ νῦν τὸ ἄρχειν] Par. A. νυνὶ τὸ ἄρχειν, quod non

B. οὔτε λάθρᾳ αὐτοὶ ἐκ τῆς ἀρχῆς] Bremius l. c. corrigebat αὐτόν. Astius αὐτοί ita defendit, ut significare dicat: ipsi ad suum arbitrium, non satis habentes accipere eam, quam civitas constituerit, mercedem. Quae interpretatio verissima est. Nam ad λαμβάνοντες ex superioribus int. μισθόν.
C. ὅθεν κινδυνεύει — νενομίσθαι.] quare videtur, si quis sua sponte ad rempublicam accedat neque exspectet necessitatem, turpe haberi. Bremius l. c. p. 289. et Astius haec verba censent e margine irrepsisse: de quo equidem nunc dubito. Quidni enim παρενθέτως addi potuerint, quo magis illustrarentur verba proxime praecedentia? Neque ἀλλὰ μή pro καὶ μή quidquam offensionis habet. v. ad Protagor. p. 337. B.
ἐὰν μὴ αὐτὸς ἐθέλῃ ἄρχειν] Subiectum, quod logici dicunt, est pronomen indefinitum, de cuius omissione v. Criton. p. 49. D. Menon. p. 79. B. Gorg. p. 456. D. p. 505. A. ibique annot. Videlicet refertur αὐτός ad τινά, quod in antecedentibus ad ἄρχεσθαι intelligendum relinquitur, ut Gorg. p. 520. C.
οὐδ' ὡς εὐπαθήσοντες] neque ut suaviter et iucunde vitam acturi. Vulgata lectio εὖ παθήσοντες ferri propterea non potest, quod παθέω verbum nihili est, quod grammatici vocant. Recte εὐπαθήσοντες scribendum indicarunt Buttm. Gr. p. 352. ed. IV.

ὄντι ἀληθινὸς ἄρχων οὐ πέφυκε τὸ αὑτῷ ξυμφέρον σκοπεῖσθαι, ἀλλὰ τὸ τῷ ἀρχομένῳ· ὥςτε πᾶς ἂν ὁ γιγνώσκων τὸ ὠφελεῖσθαι μᾶλλον ἕλοιτο ὑπ' ἄλλου ἢ ἄλλον ὠφελῶν πράγματα ἔχειν. τοῦτο μὲν οὖν ἔγωγε οὐδαμῇ συγχωρῶ Θρασυμάχῳ, ὡς τὸ δίκαιόν ἐστι τὸ E
τοῦ κρείττονος ξυμφέρον. ἀλλὰ τοῦτο μὲν δὴ καὶ εἰςαῦθις σκεψόμεθα· πολὺ δέ μοι δοκεῖ μεῖζον εἶναι ὃ νῦν λέγει Θρασύμαχος, τὸν τοῦ ἀδίκου βίον φάσκων εἶναι κρείττω ἢ τὸν τοῦ δικαίου. σὺ οὖν ποτέρως, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Γλαύκων, αἱρεῖ; καὶ πότερον ὡς ἀληθεστέρως δοκεῖ σοι λέγεσθαι; Τὸν τοῦ δικαίου ἔγωγε, ἔφη, λυσιτελέστερον βίον εἶναι. Ἤκουσας, ἦν δ' ἐγώ, ὅσα 348
ἄρτι Θρασύμαχος ἀγαθὰ διῆλθε τῷ τοῦ ἀδίκου; Ἤκουσα, ἔφη, ἀλλ' οὐ πείθομαι. Βούλει οὖν αὐτὸν πείθωμεν, ἂν δυνώμεθά πῃ ἐξευρεῖν, ὡς οὐκ ἀληθῆ

debebant recipere Bekkerus, Turr. et Hermann. Neque enim praesentissimum temporis momentum significatur.

ὅτι τῷ ὄντι ἀληθινός] Steph. ὅτι ὁ τῷ ὄντι ἀλ. nescimus unde. Nam codd. mss. Bekkeri et Schneideri omnes eum omittunt, ut ne Florentini quidem, unde nihil est enotatum, eum confirmare videantur. Nec recte eum defenderis ex locis Phaedon. p. 66. C. Lachet. p. 183. D.

E. *καὶ πότερον ὡς ἀληθεστέρως*] ὡς om. Angel. et Flor. x. v. explicat.

et Matth. Gr. Ampl. T. I. p. 479. ed. II. Nam εὐπαθεῖν recte ab εὐπαθής derivatur, siquidem τὸ εὖ καὶ τὰ στερητικὰ μόρια non componuntur cum verbis primitivis, sed cum nominibus et vocibus inde derivatis. v. Schaeferi Melett. crit. p. 6. et p. 68.

D. *βελτίοσιν ἐπιτρέψαι*] Vulgo addunt τὴν ἀρχήν. Recte hoc additamentum damnavit Astius. Nam primum ex antecedentibus facile apud animum repetas τὸ ἄρχειν: deinde ἐπιτρέπειν non raro ita usurpatur, ut non additum habeat accusativum obiecti, sed absolute positum sit; cuius usus exempla ad h. l. collegit vir egregius, quem dicebam totum hoc additamentum merito damnasse. cf. Gorg. p. 512. D. Sympos. p. 213. E. Thucyd. I. 28. IV. 83. Xen. Mem. III. 5, 12.

E. *σὺ οὖν ποτέρως, ἦν δ' ἐγώ* —] Acute vidit Astius hoc loco ποτέρως et πότερον a librariis temere esse permutata, ut alterum in alterius locum restitui oporteat. Scribendum enim censuit: πότερον — αἱρεῖ; καὶ ποτέρως ἀληθεστέρως δοκεῖ σοι λέγεσθαι; Voculam ὡς ante ἀληθεστέρως nunc non locum habere etiam Bremius (Philol. Beiträge p. 289.) monuit. Nisi forte ὡς ἀληθεστέρως eodem modo dictum putare liceat, quo alibi ὡς ἀληθῶς, ὡς ἑτέρως, al., de quibus v. ad Phaedrum p. 276. C. Etiam Hermannus Astio assensit.

P. 348. *τῷ τοῦ ἀδίκου;*] Int. βίῳ. Verba ἂν δυνώμεθά πῃ ἐξευρεῖν sic intelligas: si qua possumus invenire

λέγει; Πῶς γὰρ οὐ βούλομαι; ἦ δ' ὅς. Ἂν μὲν τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, ἀντικατατείναντες λέγωμεν αὐτῷ λόγον παρὰ λόγον, ὅσα αὖ ἀγαθὰ ἔχει τὸ δίκαιον εἶναι, καὶ αὖθις οὗτος, καὶ ἄλλον ἡμεῖς, ἀριθμεῖν δεήσει τἀγαθὰ καὶ μετρεῖν ὅσα ἑκάτεροι ἐν ἑκατέρῳ λέ-
B γομεν, καὶ ἤδη δικαστῶν τινῶν τῶν διακρινούντων δεησόμεθα· ἂν δὲ ὥςπερ ἄρτι ἀνομολογούμενοι πρὸς ἀλλήλους σκοπῶμεν, ἅμα αὐτοί τε δικασταὶ καὶ ῥήτορες ἐσόμεθα. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Ὁποτέρως οὖν σοι, ἦν δ' ἐγώ, ἀρέσκει; Οὕτως, ἔφη.

Cap. XX. Ἴθι δή, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Θρασύμαχε, ἀπόκριναι ἡμῖν ἐξ ἀρχῆς· τὴν τελέαν ἀδικίαν τελέας οὔσης δικαιοσύνης λυσιτελεστέραν φῂς εἶναι; Πάνυ

P. 348. λέγωμεν αὐτῷ λόγον παρὰ λόγον] Vitiose vett. editt. παράλογον, quod ex Par. AK. Vat. Θ. Ven. Ξ. Vind. Φ. Ambr. Aug. Vat. r. Mon. Flor. a. b. c. x. α. β. γ. aliis emendatum est.

Cap. XX. C. ἐπειδὴ καὶ λέγῳ] ἐπειδή γε καὶ Ambr. Flor. a. c. x. α. γ. conf. ad p. 335. C.

quo ei persuadeamus.

ἀντικατατείναντες λέγωμεν —] Κατατείναντα λόγον παρὰ λόγον est contendere oratione sic, ut aliam alii opponas, ut libr. II. p. 385. D. Ita ἀντιπαρατεῖναι Phaedr. p. 257. C. et ἀντιπαραβάλλειν. Hipp. mai. p. 369. C. In proximis: ὅσα αὖ ἀγαθὰ ἔχει, vocula αὖ est contra, vicissim, ut sexcenties. Ad καὶ αὖθις οὗτος intell. λόγον λέγῃ, similiterque ad καὶ ἄλλον ἡμεῖς cogites λέγωμεν. Frustra Stephanus et Astius locum coniectura tentarunt, ex quibus ille legendum censuit: οὗτος, ἄλλον ἡμῖν ἀριθμεῖν δεήσει κτλ.; hic scribendum suspicatur: οὗτος, ἄλλο τι (nonne) ἡμᾶς ἀριθμεῖν δεήσει — δεησόμεθα; Nimirum sententia verborum haec est: Quodsi cum illo contendentes eius orationi aliam opponamus, deinde ille rursus nobis respondeat, tum nos alia oratione causam nostram tueamur; res eo perveniet, ut singulorum bonorum, quae utrique enumeraverimus, rationem inire debeamus adeoque iudicibus opus sit, qui de illorum magnitudine cognoscant et iudicium faciant. Veram esse hanc interpretationem luculenter docent verba ὅσα ἑκάτεροι ἐν ἑκατέρῳ λέγομεν, in quibus utrisque bini λόγοι κατατεινόμενοι diserte tribuuntur.

B. Ὁποτέρως οὖν σοι ἀρέσκει;] Intelligas: lubenter audierim, ἡδέως ἂν ἀκούσαιτι, aut simile quiddam. Neque enim Heindorfio ad Lys. p. 212. C. et Lobeckio ad Phrynich. p. 57. relativa pro interrogativis usurpari affirmanti temere fidem habendam esse docuisse nobis videmur ad Menon. p. 74. D. Oratio talibus in locis mimicam speciem prae se fert,

μὲν οὖν καὶ φημί, ἔφη, καὶ δι' ἅ, εἴρηκα. Φέρε δὴ C
τὸ τοιόνδε περὶ αὐτῶν πῶς λέγεις; τὸ μέν που ἀρετὴν αὐτοῖν καλεῖς, τὸ δὲ κακίαν; Πῶς γὰρ οὔ; Οὐκοῦν τὴν μὲν δικαιοσύνην ἀρετήν, τὴν δὲ ἀδικίαν κακίαν; Εἰκός γ', ἔφη, ὦ ἥδιστε, ἐπειδὴ καὶ λέγω ἀδικίαν μὲν λυσιτελεῖν, δικαιοσύνην δ' οὔ. Ἀλλὰ τί μήν;
Τοὐναντίον, ἦ δ' ὅς. Ἦ τὴν δικαιοσύνην κακίαν; D
Οὔκ, ἀλλὰ πάνυ γενναίαν εὐήθειαν. Τὴν ἀδικίαν ἄρα κακοήθειαν καλεῖς; Οὔκ, ἀλλ' εὐβουλίαν, ἔφη. Ἦ καὶ φρόνιμοί σοι, ὦ Θρασύμαχε, δοκοῦσιν εἶναι καὶ ἀγαθοὶ οἱ ἄδικοι; Οἵ γε τελέως, ἔφη, οἷοί τε ἀδικεῖν, πόλεις τε καὶ ἔθνη δυνάμενοι ἀνθρώπων ὑφ' ἑαυτοὺς ποιεῖσθαι. σὺ δὲ οἴει με ἴσως τοὺς τὰ βαλάντια ἀποτέμνοντας λέγειν. λυσιτελεῖ μὲν οὖν, ἦ

D. *ὑφ' ἑαυτοὺς ποιεῖσθαι*] ὑφ' ἑαυτοῖς Par. DK. Vind. Φ. Mon. Flor. β. v. explicat.

τοὺς τὰ βαλάντια ἀπ.] Sic Par. K. Ven. Σ. Flor. x. α. β. γ. Lobc. Vindobb. quae scriptura etiam alibi, veluti Symp. p. 190. E. Gorg. p. 508. E. Reip. VIII. p. 552. D. IX. p. 575. B. gravi librorum auctoritate commendatur; ac firmatur etiam eo, quod apud

qualem ubique fingi licere Hermanno Gesammelte Abhandl. p. 164 sq., neutiquam credimus. Germanice dixeris: Auf welche von beiden Arten es dir nun gefällig ist —. Legitur *ποτέρως* in uno tantum cod. Vindob.

Cap. XX. *Ἴθι δή, ἦν δ' ἐγώ* —] Thrasymachus quum iniustitiam contendisset longe esse praestantissimam, Socrates dehinc id agit, ut haec ipsius sententia confutetur. Quaerit igitur ex eo, num iustitia virtus an vitium sit. Cui ille respondet non quidem eam vitium esse, sed generosam quandam stultitiam, sicuti nec iniustitia pro nequitia sit ducenda, sed pro prudentia et rerum peritia. Quibus auditis Socrates paucis quidem, sed gravissimis verbis turpissimam hanc rationem in illustriore luce ponit ac subtili disputatione probare studet iustum eundem semper esse bonum atque sapientem, iniustum autem insipientem ac malum. — 350. C.

C. *Εἰκός γ', ἔφη, ὦ ἥδιστε* —] Haec cum irrisione dicuntur. De repetito γέ v. p. 335. B. p. 354. A. Generosam stultitiam, *γενναίαν εὐήθειαν*, praeter alios hinc memorant Plotin. p. 51. D. et Proclus in Tim. p. 344.

D. *ὑφ' ἑαυτοὺς ποιεῖσθαι*] sibi subiicere, in suam potestatem redigere. Dativus longe frequentior. Phileb. p. 58. B. *πάντα γὰρ ὑφ' αὑτῇ δοῦλα δι' ἑκόντων, ἀλλ' οὐ διὰ βίας, ποιοῖτο*, ubi observes additum *δοῦλα*. Demosthen. in Neaer. p. 181. ed. Tauchn. *Εὔβοιαν ἐφ' ἑαυτῷ ποιησάμενος*, ubi tamen non legam *ὑφ' ἑαυτῷ*. Plura dabunt Fischer. Animadverss. ad Welleri Gr. III. P. II. p. 278 sqq. et Lexicon Xenoph. T. IV. p. 387. Nec vero accusativi exempla desunt. Herod. I, 201. *ἐπε-*

δ' ὅς, καὶ τὰ τοιαῦτα, ἐάνπερ λανθάνῃ· ἔστι δ' οὐκ ἄξια λόγου, ἀλλ' ἃ νῦν δὴ ἔλεγον. Τοῦτο μέντοι,
E ἔφην, οὐκ ἀγνοῶ ὅ τι βούλει λέγειν· ἀλλὰ τόδε ἐθαύμασα, εἰ ἐν ἀρετῆς καὶ σοφίας τίθης μέρει τὴν ἀδικίαν, τὴν δὲ δικαιοσύνην ἐν τοῖς ἐναντίοις. Ἀλλὰ πάνυ οὕτω τίθημι. Τοῦτο, ἦν δ' ἐγώ, ἤδη στερεώτερον, ὦ ἑταῖρε, καὶ οὐκέτι ῥᾴδιον ἔχειν ὅ τί τις εἴπῃ. εἰ γὰρ λυσιτελεῖν μὲν τὴν ἀδικίαν ἐτίθεσο, κακίαν μέντοι ἢ αἰσχρὸν αὐτὸ ὡμολόγεις εἶναι ὥςπερ ἄλλοι τινές, εἴχομεν ἄν τι λέγειν κατὰ τὰ νομιζόμενα λέγοντες· νῦν δὲ δῆλος εἶ, ὅτι φήσεις αὐτὸ καὶ καλὸν καὶ
349 ἰσχυρὸν εἶναι καὶ τἆλλα αὐτῷ πάντα προςθήσεις, ἃ ἡμεῖς τῷ δικαίῳ προςετίθεμεν, ἐπειδή γε καὶ ἐν ἀρε-

Aristoph. Rann. v. 780. *βαλαντιητόμος* primam syllabam correptam habet. conf. Moer. p. 36. ibiq. Pierson. Vulgatam tamen scripturam *βαλλάντιον* defendunt ex Simon. Epigr. LVII. 3. *τὸ σὸν βαλλάντιον* et Criton. comico ap. Athen. Libr. IV. p. 173. B. *Φοίνικα μεγάλου κύριον βαλλαντίου*, ubi tamen metrum nihil prohibet quominus *βαλαντίου* refingatur, ut hi certe versiculi neutiquam probent quod iis probari nescio quo errore credidit Schneiderus.

E. *καὶ οὐκέτι ῥᾴδιον ἔχειν*] V. *ῥᾷον*, quod ex Ang. Flor. x. in *ῥᾴδιον* mutavimus. Id quod nuperrime etiam post nos fecerunt Turicenses, verissime illi iudicantes positivum huic loco unice cum est quod vulgo legebatur *εἴποι*. — Mox *αὐτό* rursus ad *ἀδικίαν* referendum usu frequenter observato.

θύμησε ὁ Κῦρος Μασσαγέτας ὑπ' ἑωυτὸν ποιεῖσθαι, quae, licet in codd. varientur, tamen mutari nolim. v. Lennep. ad Phalar. p. 242.

E. *τόδε ἐθαύμασα, εἰ —*] De *εἰ* post *ἐθαύμασα* illato praecedente *τόδε* v. ad Phaedon. p. 95. A. et de dictione *ἐν ἀρετῆς κ. σ. μέρει* v. ad libr. IV. cap. 4 in.

Τοῦτο — ἤδη στερεώτερον — εἴπῃ] Hoc iam durius est nec ita comparatum, ut quis facile habeat, quid respondeat. De coniunctivo deliberativo tertiae personae conf. Menon. p. 94. E. *ἀλλὰ σὺ εἰπέ, παρὰ τίνας ἔλθῃ Ἀθηναίων*. Protagor. p. 348. D. *περιιὼν ζητεῖ ὅτῳ ἐπιδείξηται καὶ μεθ' ὅτου βεβαιώσηται*. Phaedon. p. 115. C. *ἐρωτᾷ δή, πῶς με θάπτῃ*, ubi v. annot. conf. Matth. Gr. §. 516. 3. Buttm. §. 126. 2. Soloe-

εἴχομεν ἄν τι λέγειν —] haberemus quod diceremus e vulgari hominum opinione disputantes, h. e. possemus sententiam tuam ita oppugnare, ut vulgarem de hac re opinionem tueremur ac sequeremur.

P. 349. *τῷ δικαίῳ προςετίθεμεν*] Faesi, quia respiciatur ad disputationem superiorem, *προςτίθεμεν* legendum opinatur. Sed conf. ad Criton. p. 47. B.D. Phaedon. p. 72. A. 79. C. Ob oculos habet p. 345. C.

Ἀληθέστατα — μαντεύει.] h. e. suspicaris. Lysid. p. 215. D: *λέγω δὲ τἀγαθὸν καλὸν εἶναι· σὺ δ' οὐκ οἴει; Ἔγωγε. Λέγω τοίνυν ἀπομαντευόμενος*

τῇ αὐτὸ καὶ σοφίᾳ ἐτόλμησας θεῖναι. Ἀληθέστατα,
ἔφη, μαντεύει. Ἀλλ' οὐ μέντοι, ἦν δ' ἐγώ, ἀποκνητέον
γε τῷ λόγῳ ἐπεξελθεῖν σκοπούμενον, ἕως ἄν σε ὑπο-
λαμβάνω λέγειν ἅπερ διανοεῖ. ἐμοὶ γὰρ δοκεῖς σύ, ὦ
Θρασύμαχε, ἀτεχνῶς νῦν οὐ σκώπτειν, ἀλλὰ τὰ δο-
κοῦντα περὶ τῆς ἀληθείας λέγειν. Τί δέ σοι, ἔφη,
τοῦτο διαφέρει, εἴτε μοι δοκεῖ εἴτε μή, ἀλλ' οὐ τὸν
λόγον ἐλέγχεις; Οὐδέν, ἦν δ' ἐγώ. ἀλλὰ τόδε μοι πει- B
ρῶ ἔτι πρὸς τούτοις ἀποκρίνασθαι· ὁ δίκαιος τοῦ
δικαίου δοκεῖ τί σοι ἂν ἐθέλειν πλέον ἔχειν; Οὐδα-
μῶς, ἔφη· οὐ γὰρ ἂν ἦν ἀστεῖος, ὥςπερ νῦν, καὶ
εὐήθης. Τί δέ; τῆς δικαίας πράξεως; Οὐδὲ τῆς δι-

aptum ac saepenumero a librariis cum comparativo permutatum esse.

τις εἴπῃ] V. εἴποι, quod ex Par. A. Ven. II. Ang. Florentinis et Stob. Serm. IX. p. 113. emendatum.

P. 349. B. ἐθέλειν πλέον ἔχειν] V. πλεῖον, quod ex Vat. Θ r. Vind. Φ. Ven. II. Par. DK. Ambr. Ang. Mon. Flor. a. x. α. β. correctum. Nimirum πλεῖον non fuisse in hac formula usitatum, vel ex verbo πλεονεκτεῖν perspicuum fit. Itaque ipse Hermannus hic πλέον scripsit, Parisini sui A. hic repente immemor.

τοῦ καλοῦ τε καὶ ἀγαθοῦ φίλον εἶναι τὸ μήτε ἀγαθὸν μήτε κακόν· πρὸς ἃ δὲ λέγων μαντεύομαι, ἄκουσον. Phileb. p. 44. C. 64. A: τίνα ἰδέαν αὐτὴν εἶναί ποτε μαντευτέον. Infr. libr. III. p. 394. D. IV. p. 431. E. VI. p. 506. A. VII p. 538. A. Legg. III. 694. C. X. 885. C.

τῷ λόγῳ ἐπεξελθεῖν σκ. rem accuratius persequi, quamdiu te arbitror dicere ea, quae sentis, Gorg. p. 482. D: οὐκ ἀγεννῶς γε — ἐπεξέρχει τῷ λόγῳ. Ibid. p. 505. E. de Republ. II. p. 361. E. al.

B. οὐ γὰρ ἂν ἦν ἀστεῖος καὶ εὐήθης] Recte scholiastes: νῦν ἀντὶ τοῦ γελοιώδης ὁ ἀστεῖος κεῖται· σημαίνει δὲ καὶ τὸν εὐσύνετον καὶ εὐπρόςωπον καὶ χαρίεντα. Lysid. p. 204. C: ἀστεῖόν γε, ἦδ' ὅς, ὅτι ἐρυθριᾷς. Ceterum apparet ex antecedentibus intelligi oportere: εἰ ἤθελε πλέον ἔχειν, hoc sensu: non enim ridiculus esset ac stolidus, si vellet altero plus habere; sive pro stultitia sua ille non solet plura appetere.

Τί δέ; τῆς δικαίας πράξεως;] Recte iam Ficinus: „Quid autem? plusne iusta actione?“ Sensus est: Num is, qui iustus est, plus iustitiae vindicare sibi conabitur, quam inest in iusta actione? Videlicet iusta actio, quia iusta est, nihil non iustitiae in se complectitur, ideoque ne vir quidem iustus sibi plus arrogabit iustitiae quam in illa ipsa cernitur. Quum igitur πρᾶξις δικαία opponatur τῷ δικαίῳ, equidem vereor, ne deinceps Thrasymacho haec responsio restituenda sit: Οὐδὲ τῆς δικαίας πράξεως, ἔφη: quam fortasse legit Ficinus, certe

καίας, ἔφη. Τοῦ δὲ ἀδίκου πότερον ἀξιοῖ ἂν πλεονεκτεῖν καὶ ἡγοῖτο δίκαιον εἶναι ἢ οὐκ ἂν ἡγοῦτο δίκαιον; Ἡγοῖτ' ἄν, ἦ δ' ὅς, καὶ ἀξιοῖ, ἀλλ' οὐκ ἂν δύναιτο. Ἀλλ' οὐ τοῦτο, ἦν δ' ἐγώ, ἐρωτῶ,
C ἀλλ' εἰ τοῦ μὲν δικαίου μὴ ἀξιοῖ πλέον ἔχειν μηδὲ βούλεται ὁ δίκαιος, τοῦ δὲ ἀδίκου; Ἀλλ' οὕτως, ἔφη, ἔχει. Τί δὲ δὴ ὁ ἄδικος; ἆρα ἀξιοῖ τοῦ δικαίου πλεονεκτεῖν καὶ τῆς δικαίας πράξεως; Πῶς γὰρ οὔκ; ἔφη, ὅς γε πάντων πλέον ἔχειν ἀξιοῖ. Οὐκοῦν καὶ ἀδίκου ἀνθρώπου τε καὶ πράξεως ὁ ἄδικος πλεονεκτήσει καὶ ἁμιλλήσεται, ὡς ἁπάντων πλεῖστον αὐτὸς λάβῃ; Ἔστι ταῦτα. Cap. XXI. Ὧδε δὴ λέγομεν, ἔφην· ὁ δίκαιος τοῦ μὲν ὁμοίου οὐ πλεονεκτεῖ,
D τοῦ δὲ ἀνομοίου, ὁ δὲ ἄδικος τοῦ τε ὁμοίου καὶ τοῦ ἀνομοίου. Ἄριστα, ἔφη, εἴρηκας. Ἔστι δέ γε, ἔφην,

ἀξιοῖ ἂν πλ.] ἀξιοίη Vat. Θ. r. Vind. Φ., ut Bekk. Astiusque ediderunt.

C. μηδὲ βούλεται ὁ δίκαιος] Steph. βούλοιτο cum uno Ven. Ξ.

πάντων πλέον ἔχειν] V. ἔχειν πλέον invitis Par. A. Vat. Θ. Ven. Ξ. Vind. Φ. Ambr. Ang. Vat. r. Florentinis omnibus. al.

Cap. XXI. Ὧδε δὴ λέγομεν] λέγωμεν Par. ADK. Ven. Π. Vat. r. Mon., ut Astius, Bekker., Turr. Herm. Schneider; sed quidem expressit hac interpretatione: Neque iusta etiam actione. Et sic scriptum habet Vind. E. apud Schneiderum.

C. ἀξιοῖ ἂν πλεονεκτεῖν] Quod dicebatur antea ἂν ἐθέλοι, id nunc per ἀξιοῖ ἂν significatur, de cuius verbi usu subtiliter disputavit Buttmann. Indic. ad Demosthen. orat. Midianam s. h. v.

τοῦ δὲ ἀδίκου;] Intellig. ἀξιοῖ πλέον ἔχειν. Gorg. p. 500. E: ὅτι ἡ μὲν ὀψοποιικὴ οὔ μοι δοκεῖ τέχνη —, ἡ δ' ἰατρική. Theaet. p. 186. D: ἐν μὲν ἄρα τοῖς παθήμασιν οὐκ ἔνι ἐπιστήμη, ἐν δὲ τῷ περὶ ἐκείνων συλλογισμῷ. Mox: τοῦ μὲν ὁμοίου οὐ πλεονεκτεῖ, τοῦ δὲ ἀνομοίου. P. 354. A: ἄθλιόν γε εἶναι οὐ λυσιτελεῖ, εὐδαίμονα δέ.

Cap. XXI. Ὧδε δὴ λέγομεν·] Sic igitur statuimus; haec igitur nostra sententia est. Non opus est, ut λέγωμεν scribamus. Nam quae afferuntur deinceps, ea generatim complectuntur quae antea per partes explicata sunt.

D. ὁ δὲ δίκαιος οὐδέτερα] Intell. οὐδὲ φρόνιμος οὐδὲ ἀγαθός; vid. ad Protagor. p. 334. A.

τοιοῦτος ἄρα ἐστὶν ἑκάτερος αὐτῶν οἷσπερ ἔοικεν.] Phaedon. p. 92. B: οὐ γὰρ δὴ ἁρμονία γέ σοι τοιοῦτόν ἐστιν, ᾧ ἀπεικάζεις, i. e. τοιοῦτόν ἐστιν, οἷον ᾧ ἀπεικάζεις. Infra p. 350. C: ὡμολογοῦμεν ᾧ γε ὅμοιος ἑκάτερος εἴη, τοιοῦτον καὶ ἑκάτερον εἶναι, i. e. τοιοῦτον ἑκάτερον εἶναι, οἷος ᾧ ὅμοιος εἴη. Nisi mavis talibus in locis τοιοῦτον cum dativo constructum putare ad exemplum pronominis τὸ αὐτό, in qua sententia fuit A. Matthiae ad Eurip. Orest. v. 904., qui tamen postea Gram-

φρόνιμός τε καὶ ἀγαθὸς ὁ ἄδικος, ὁ δὲ δίκαιος οὐ-
δέτερα. Καὶ τοῦτ᾽, ἔφη, εὖ. Οὐκοῦν, ἦν δ᾽ ἐγώ, καὶ
ἔοικε τῷ φρονίμῳ καὶ τῷ ἀγαθῷ ὁ ἄδικος, ὁ δὲ δί-
καιος οὐκ ἔοικε; Πῶς γὰρ οὐ μέλλει, ἔφη, ὁ τοιοῦ-
τος ὢν καὶ ἐοικέναι τοῖς τοιούτοις, ὁ δὲ μὴ μὴ ἐοικέναι;
Καλῶς. τοιοῦτος ἄρα ἐστὶν ἑκάτερος αὐτῶν οἷςπερ
ἔοικεν. Ἀλλὰ τί μέλλει; ἔφη. Εἶεν, ὦ Θρασύμαχε· E
μουσικὸν δέ τινα λέγεις, ἕτερον δὲ ἄμουσον; Ἔγωγε.
Πότερον φρόνιμον, καὶ πότερον ἄφρονα; Τὸν μὲν μου-
σικὸν δήπου φρόνιμον, τὸν δὲ ἄμουσον ἄφρονα. Οὐκοῦν
καὶ ἅπερ φρόνιμον, ἀγαθόν, ἃ δὲ ἄφρονα, κακόν;
Ναί. Τί δὲ ἰατρικόν; οὐχ οὕτως; Οὕτως. Δοκεῖ ἂν
οὖν τίς σοι, ὦ ἄριστε, μουσικὸς ἀνὴρ ἁρμοττόμενος

v. explicat. Nec vero reliquorum codicum ut Vat. Θ. nulla est auctoritas.

D. *ὁ δὲ μὴ μὴ ἐοικέναι;*] Alterum *μὴ* deest in Par. A. secundum Duebner. Ven. Ξ. Π. Ven. Φ. Par. DK. Ang. Vat. r. Mon. Flor. a. b. c. β. γ. editt. Ald. Bas. 1. 2. itemque apud Stob. Serm. IX. p. 113. Lobc. et Vindobb. Schneideri. Sed servant illud Vat. Θ. Ambr. Flor. x. α. verissime, ut non debuerit abiici ab Astio et Hermanno, qui putant *ὁ δὲ* solum iam contrarium antegressi significare. Atqui repetendum est *τοιοῦτος ὤν*.

E. *Οὐκοῦν καὶ ἅπερ φρ.*] *καὶ* solus Par. A. addit.

mat. Amplior. T. II. p. 796. aliter iudicavit.

Ἀλλὰ τί μέλλει;] Atquidni? Nam *τί* hic quoque pro *τί ἄλλο* dictum. v. ad Gorg. p. 480. B. ad Protagor. p. 312. D.

E. *μουσικὸν δέ τινα λέγεις, ἕτερον δὲ ἄμ.*] Thrasymachus quum in superioribus non modo iustitiam generosam stultitiam, sed etiam iniustitiam laudabilem sapientiam et prudentiam esse contenderit adeoque iniustis hominibus laudem sapientiae et virtutis vindicare conatus sit (p. 348.); Socrates, qui dehinc refellere instituit quae ad deprimendam iustitiae dignitatem extollendamque iniustitiam sunt disputata, ante omnia usque ad p. 350. C. subtili argumentatione ostendit iniustitiam falso in virtutis ac sapientiae loco haberi. Cuius argumentationis summa fere huc redit. Secundum tuam sententiam, inquit, qui iniustus est, idem etiam prudens ac bonus est; iustus autem neutrum. Est ergo iniustus etiam similis prudentis ac boni, ut omnino talis sit, qualis hic est. Iam vero musicus, medicus, alii, in suo genere prudentes eoque nomine etiam boni sunt; contra artis musicae, medicae, aliarum rerum, imperiti habentur item imprudentes ideoque mali. Nunquam autem fiet, ut quis sciens vel prudens plura sibi vindicare (*πλεονεκτεῖν*) et appetere conetur, quam alius sciens, ut quum musicus in temperandis lyrae fidibus non alium musicum praevertere studet aut id agit, ut illo plus assequatur; imo ille inscientem tantum superare cupit. Quod si ita est, ne prudens quidem atque bonus sibi volet plus quam sui similibus vindicare, quanquam plus sibi appetet quam quod habet sui

λύραν ἐθέλειν μουσικοῦ ἀνδρὸς ἐν τῇ ἐπιτάσει καὶ ἀνέσει τῶν χορδῶν πλεονεκτεῖν ἢ ἀξιοῦν πλέον ἔχειν; Οὐκ ἔμοιγε. Τί δέ; ἀμούσου; Ἀνάγκη, ἔφη. Τί δὲ
350 ἰατρικός; ἐν τῇ ἐδωδῇ ἢ πόσει ἐθέλειν ἄν τι ἰατρικοῦ πλεονεκτεῖν ἢ ἀνδρὸς ἢ πράγματος; Οὐ δῆτα. Μὴ ἰατρικοῦ δέ; Ναί. Περὶ πάσης δὲ ὅρα ἐπιστήμης τε καὶ ἀνεπιστημοσύνης, εἴ τίς σοι δοκεῖ ἐπιστήμων ὁστισοῦν πλείω ἂν ἐθέλειν αἱρεῖσθαι ἢ ὅσα ἄλλος ἐπιστήμων ἢ πράττειν ἢ λέγειν, καὶ οὐ ταὐτὰ τῷ ὁμοίῳ ἑαυτῷ εἰς τὴν αὐτὴν πρᾶξιν. Ἀλλ' ἴσως, ἔφη, ἀνάγκη τοῦτό γε οὕτως ἔχειν. Τί δὲ ὁ ἀνεπιστήμων;
B οὐχὶ ὁμοίως μὲν ἐπιστήμονος πλεονεκτήσειεν ἄν, ὁμοίως δὲ ἀνεπιστήμονος; Ἴσως. Ὁ δὲ ἐπιστήμων σοφός; Φημί. Ὁ δὲ σοφὸς ἀγαθός; Φημί. Ὁ ἄρα ἀγαθός τε καὶ σοφὸς τοῦ μὲν ὁμοίου οὐκ ἐθελήσει πλεονεκτεῖν, τοῦ δὲ ἀνομοίου τε καὶ ἐναντίου. Ἔοικεν, ἔφη. Ὁ δὲ κακός τε καὶ ἀμαθὴς τοῦ τε ὁμοίου καὶ τοῦ ἐναντίου. Φαίνεται. Οὐκοῦν, ὦ Θρασύμαχε, ἦν δ' ἐγώ, ὁ ἄδικος ἡμῖν τοῦ ἀνομοίου τε καὶ ὁμοίου πλεονεκτεῖ;
C ἢ οὐχ οὕτως ἔλεγες; Ἔγωγε, ἔφη. Ὁ δέ γε δίκαιος τοῦ

Cap. XXII. C. Ὁ δὴ Θρασύμαχος —] δὲ Vat. Θ. r. Ven. Ξ. Vind. Φ. Par. K. Ambr. Flor. α. Deinde ταῦτα πάντα Vind. Φ. Par. K. Ambr. Flor. α. Tum ταῦτα πάντα Vind. Φ. Ambr. Vat. r.
D. τότε καὶ εἶδον] Bekker. cum Par. A. Vat. Θ. Ven. Ξ. Vind. Φ. Ambr. Vat. r. post τότε interpunxit. Hermann. post ἐρυθριῶντα plene distinxit. neuter recte. v. explicat.

dissimilis et contrarius. Alia vero ratio est inscientis, qui pariter sciente plus se habere cupiet atque insciente, ut imprudentem quoque atque malum appareat idem prorsus sequi solere. Itaque bonus et sapiens simili quidem nolet plus habere, dissimili vero et contrario volet; malus autem et simili et dissimili plus appetet. Statuimus vero antea iniustum et simili et dissimili plus habere cupere; iustum autem dissimili tantum velle superiorem esse. Ex quo consequens est, ut iustus sapientis ac boni sit similis, iniustus autem mali ac rudis. Itaque una iustitia cum sapientia et virtute coniuncta est.

P. 350. ὁμοίως μὲν ἐπ. — ὁμοίως δὲ ἀνεπ.] V. Reizius ad Viger. p. 841.

C. ἀναπέφανται ὢν ἀγ.] Dicitur ἀναφαίνεσθαι saepe de eo, quod disputatione absoluta ultro vel praeter exspectationem emergit et elucet, ut I. p. 334. A. VI. p. 484. A. p. 487. B. Theaet. p 162. C. Gorg 484. C. al.

Cap. XXII. D. οὐχ ὡς ἐγὼ νῦν ῥᾳδίως λ., ἀλλ' ἑλκό-

μὲν ὁμοίου οὐ πλεονεκτήσει, τοῦ δὲ ἀνομοίου; Ναί. Ἔοικεν ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, ὁ μὲν δίκαιος τῷ σοφῷ καὶ ἀγαθῷ, ὁ δὲ ἄδικος τῷ κακῷ καὶ ἀμαθεῖ. Κινδυνεύει. Ἀλλὰ μὴν ὡμολογοῦμεν, ᾧ γε ὅμοιος ἑκάτερος εἴη, τοιοῦτον καὶ ἑκάτερον εἶναι. Ὡμολογοῦμεν γάρ. Ὁ μὲν ἄρα δίκαιος ἡμῖν ἀναπέφανται ὢν ἀγαθός τε καὶ σοφός, ὁ δὲ ἄδικος ἀμαθής τε καὶ κακός.

Cap. XXII. Ὁ δὴ Θρασύμαχος ὡμολόγησε μὲν πάντα ταῦτα, οὐχ ὡς ἐγὼ νῦν ῥᾳδίως λέγω, ἀλλ' D ἑλκόμενος καὶ μόγις, μετὰ ἱδρῶτος θαυμαστοῦ ὅσου, ἅτε καὶ θέρους ὄντος. — τότε καὶ εἶδον ἐγώ, πρότερον δὲ οὔπω, Θρασύμαχον ἐρυθριῶντα — · ἐπειδὴ δὲ οὖν διωμολογησάμεθα τὴν δικαιοσύνην ἀρετὴν εἶναι καὶ σοφίαν, τὴν δὲ ἀδικίαν κακίαν τε καὶ ἀμαθίαν, Εἶεν, ἦν δ' ἐγώ, τοῦτο μὲν ἡμῖν οὕτω κείσθω, ἔφαμεν δὲ δὴ καὶ ἰσχυρὸν εἶναι τὴν ἀδικίαν. ἢ οὐ μέμνησαι, ὦ Θρασύμαχε; Μέμνημαι, ἔφη· ἀλλ' ἔμοιγε οὐδὲ ἃ νῦν λέγεις ἀρέσκει, καὶ ἔχω περὶ αὐτῶν λέγειν. E εἰ οὖν λέγοιμι, εὖ οἶδ' ὅτι δημηγορεῖν ἄν με φαίης.

ἐπειδὴ δὲ οὖν διωμολ.] δὲ om. Par. K. Ang. Mon. Flor. α. β. male; respondet enim superiori μέν, ita ut οὖν post parenthesin in epanalepsi positum sit.

τοῦτο μὲν ἡμῖν οὕτω κείσθω] ἡμῖν cum uno Ven. Ξ. Steph. eliminavit. Tuentur cum reliquis etiam codd. Stobaei Serm. IX. p. 114. et X. p. 113.

E. εἰ οὖν λέγοιμι.] Steinbruechel in Phil. Beitr. a. d. Schweitz. p. 290. coni. εἰ δ' οὖν, quod probat Astius. Dein ed. vett. errore, ut videtur, δημιουργεῖν pro δημηγορεῖν, quod libri

μενος —] Haec explicationis causa interponuntur, ut δέ post ἐπειδή iniectum respondere appareat voci μέν praecedenti, οὖν autem in epanalepsi post parenthesin positum est. Frustra igitur Steinbrüchel. in libro: Philologische Beiträge p. 290. οὐχὶ δέ, ὡς ἐγὼ νῦν ῥᾳδίως λέγω, scribendum coniecit. — ἑλκόμενος; qui quasi vi traheretur ad id, quod Socrates volebat, concedendum atque aegre concederet. — Proxima sic distinxit Bekkerus: ἅτε καὶ θέρους ὄντος τότε· καὶ εἶδον ἐγώ, πρ. Sed τότε coniungendum esse cum verbis καὶ εἶδον ἐγώ, verba opposita πρότερον δὲ οὔπω luculenter docent. Respexerunt haec verba Aristid. Orat. Plat. II. p. 295. T. II. Synesius Encom. Calvit. p. 66. A., ut iam observavit P. Victorius Varr. Lectt. III 5.

ἔφαμεν δὲ δὴ καὶ ἰσχυρόν] V. p. 348. E sqq. Hoc ipsum vero alterum est, de quo Socrates deinde verba facit ad vindicandam iustitiae dignitatem.

E. εὖ οἶδ' ὅτι δημηγο-

ἢ οὖν ἔα με εἰπεῖν ὅσα βούλομαι, ἤ, εἰ βούλει ἐρωτᾶν, ἐρώτα· ἐγὼ δέ σοι, ὥςπερ ταῖς γραυσὶ ταῖς τοὺς μύθους λεγούσαις, εἶεν ἐρῶ καὶ κατανεύσομαι καὶ ἀνανεύσομαι. Μηδαμῶς, ἦν δ' ἐγώ, παρά γε τὴν σαυτοῦ δόξαν. Ὥςτε σοι, ἔφη, ἀρέσκειν, ἐπειδήπερ οὐκ ἐᾷς λέγειν. καίτοι τί ἄλλο βούλει; Οὐδὲν μὰ Δία, ἦν δ' ἐγώ, ἀλλ' εἴπερ τοῦτο ποιήσεις, ποίει· ἐγὼ δὲ ἐρωτήσω. Ἐρώτα δή. Τοῦτο τοίνυν ἐρωτῶ, ὅπερ ἄρτι,
351 ἵνα καὶ ἑξῆς διασκεψώμεθα τὸν λόγον, ὁποῖόν τι τυγχάνει ὂν δικαιοσύνη πρὸς ἀδικίαν. ἐλέχθη γάρ που, ὅτι καὶ δυνατώτερον καὶ ἰσχυρότερον εἴη ἀδικία δικαιοσύνης· νῦν δέ γ', ἔφην, εἴπερ σοφία τε καὶ ἀρετή ἐστι δικαιοσύνη, ῥᾳδίως, οἶμαι, φανήσεται καὶ ἰσχυρότερον ἀδικίας, ἐπειδήπερ ἐστὶν ἀμαθία ἡ ἀδικία. οὐδεὶς ἂν ἔτι τοῦτο ἀγνοήσειεν. ἀλλ' οὔτι οὕτως ἁπλῶς, ὦ Θρασύμαχε, ἔγωγε ἐπιθυμῶ, ἀλλὰ τῇδέ πῃ
B σκέψασθαι· πόλιν φαίης ἂν ἄδικον εἶναι καὶ ἄλλας

omens tuentur.

ὥςπερ ταῖς γραυσὶ] Inepte Steph. cum Ven. Ξ. edidit παῖς, quod Gesner. ad Lucian. Catacl. §. 1. Tom. III. p. 598. ed. Lehm. verissime in ταῖς mutandum censuit, quam lectionem reliqui mss. omnes tuentur.

P. 351. νῦν δέ γ', ἔφην, εἴπερ—] Sic Par. A. Ambr. Ang. Mon. Flor. x. α. β. Vulg. ἔφη, quod Astius delendum putabat. Sed ἔφην recepto oratio Socrati continuanda.

ρεῖν —] Socrates enim sophistis oppobrio faciebat, quod, neglecto veritatis studio, longas orationes declamitarent, quo audientium animos caperent ac delinirent; quod est δημηγορεῖν. v. ad Gorg. p. 482. C.

ταῖς γραυσὶ—λεγούσαις] Notus est, qui in proverbio celebratur, γραῶν ὕθλος s. μῦθος. Gorg. p. 527. A: τάχα δ' οὖν ταῦτα μῦθός σοι δοκεῖ λέγεσθαι ὥςπερ γραός. Theaet. p. 176. B., ubi v. Heindorf. Deinde Μηδαμῶς elliptice dictum, ut saepe. v. ann. ad p. 334. D. — Ὥστε σοι, ἔφη, ἀρ. Ut tibi, inquit, placeam, quandoquidem me non sinis verba facere; quanquam quid aliud a me fieri vis?

P. 351. ἵνα καὶ ἑξῆς δ. τ. λ.] ut deinceps, h. e. certo quodam ac perpetuo ordine, rem dispiciamus.

οὐδεὶς ἂν ἔτι τοῦτο ἀγνοήσειεν.] h. e. Hoc iam quilibet facile intelligat. Non est quod in hoc asyndeto haereas aut ex cod. Monac. et Vindob. οὐδεὶς γὰρ ἂν ἔτι τ. ἀγν. revocandum suspiceris. Neque in proximis cum libris nonnullis scribam: ἀλλ' οὔτοι οὕτως ἁπλῶς. conf. libr. II. p. 358. C: ἐπεὶ ἔμοιγε — οὔτι δοκεῖ οὕτως. V. p. 451. A: οὔτι γέλωτα ὄφλειν Phileb. p. 13. C. p. 52. v. Phaedon. p. 81. D. ibique Heindorf. — οὕτως ἁπλῶς, sc.

πόλεις ἐπιχειρεῖν δουλοῦσθαι ἀδίκως καὶ καταδεδου-
λῶσθαι, πολλὰς δὲ καὶ ὑφ' ἑαυτῇ ἔχειν δουλωσαμέ-
νην; Πῶς γὰρ οὔκ; ἔφη. καὶ τοῦτό γε ἡ ἀρίστη μά-
λιστα ποιήσει καὶ τελεώτατα οὖσα ἄδικος. Μανθά-
νω, ἔφην, ὅτι σὸς οὗτος ἦν ὁ λόγος. ἀλλὰ τόδε περὶ
αὐτοῦ σκοπῶ· πότερον ἡ κρείττων γιγνομένη πόλις
πόλεως ἄνευ δικαιοσύνης τὴν δύναμιν ταύτην ἕξει,
ἢ ἀνάγκη αὐτῇ μετὰ δικαιοσύνης; Εἰ μέν, ἔφη, ὡς C
σὺ ἄρτι ἔλεγες, ἔχει, εἰ ἡ δικαιοσύνη σοφία, μετὰ δικαιο-
σύνης· εἰ δ', ὡς ἐγὼ ἔλεγον, μετ' ἀδικίας. Πάνυ ἄγα-
μαι, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Θρασύμαχε, ὅτι οὐκ ἐπινεύεις μό-
νον καὶ ἀνανεύεις, ἀλλὰ καὶ ἀποκρίνει πάνυ καλῶς.
Σοὶ γάρ, ἔφη, χαρίζομαι. Εὖ γε σὺ ποιῶν· ἀλλὰ δὴ
καὶ τόδε μοι χάρισαι καὶ λέγε· δοκεῖς ἂν ἢ πόλιν
ἢ στρατόπεδον ἢ λῃστὰς ἢ κλέπτας ἢ ἄλλο τι ἔθνος,
ὅσα κοινῇ ἐπί τι ἔρχεται ἀδίκως, πρᾶξαι ἄν τι δύ-
νασθαι, εἰ ἀδικοῖεν ἀλλήλους; Οὐ δῆτα, ἦ δ' ὅς. Τί D

οὐδεὶς ἂν ἔτι τοῦτο] οὐδεὶς γὰρ ἂν ἔτι Vind. Φ. Flor. β. Mon. καὶ οὐδεὶς Angel. Scilicet non concoxerunt boni critici asyndeton quamvis orationis alacritati convenientissimum Dein ἀλλ' οὗτοι Par. K. Vind. Φ. Ambr. Ang. Flor. x. α. sed v. annot. exeg.

B. καὶ ὑφ' ἑαυτῇ ἔχειν] ἑαυτὴν Angel. Flor. x.

C. ὡς σὺ ἄρτι ἔλεγες ἔχει, *εἰ* ἡ δικ.] Vett. editt. ὃ σὺ ἄρτι ἔλεγες, ἔστιν ἡ δικ. σοφ. Sed pro ὃ Par. ADK. Ven. II. Ambr. Ang. Mon. Flor. a. b. c. x. α. Stob. ὡς tuentur; pro ἔστιν autem ἔχει suppeditarunt Par. ADK. Ven. II. Ambr. Ang. pr. Mon. Flor. a. b. c. x. α. β. γ. Quod restitui, εἰ ante ἡ δικαιοσ. de coniectura Baiteri inserto.

non instituta accuratiore rei disputatione. Docetur autem deinceps iniustitiam, quia nihil sine iustitia possit, non esse illa fortiorem aut validiorem.

B. τὴν δύναμιν ταύτην ἕξει] sc. ᾗ κρείττων γίγνεται. Nam ita pronominis vis et significatio nunc explicanda. Ad proxima: ἢ ἀνάγκη αὐτῇ μ. δ. intelligas τὴν δύναμιν ταύτην ἔχειν.

Εἰ μέν, ἔφη, — ἔλεγες, ἔχει, εἰ ἡ δικαιοσύνη —] Sic optimi codd. pro vulg. ἔλεγες, ἔστιν ἡ δικαιοσύνη: in quo tamen εἰ ante ἡ δικαιοσύνη de Baiteri coniectura inseruimus. Certe εἰ cogitatione repetendum.

C. εἰ δέ, ὡς ἐγὼ ἔλ.] De hac ellipsi v. Matth. Gr. §. 617. coll. annot. ad Symp. p. 212. C.

Εὖ γε σὺ ποιῶν·] Frequens respondendi formula, ad quam verbum e superioribus repetendum; v. ad Sympos. p. 174. E. et ad Gorg. p. 451. D. p. 511. C.

ἢ κλέπτας ἢ ἄλλο τι ἔθνος] Gorg. p. 455. B: ὅταν περὶ ἰατρῶν αἱρέσεως ᾖ τῇ πόλει σύλλογος ἢ περὶ ναυπηγῶν ἢ περὶ ἄλλου τινὸς δημιουργικοῦ ἔθνους. Infra libr. IV. p. 420. B. p. 421. C. V. p. 466. A. Tim.

δ' εἰ μὴ ἀδικοῖεν; οὐ μᾶλλον; Πάνυ γε. Στάσεις γάρ που, ὦ Θρασύμαχε, ἥ γε ἀδικία καὶ μίση καὶ μάχας ἐν ἀλλήλοις παρέχει, ἡ δὲ δικαιοσύνη ὁμόνοιαν καὶ φιλίαν. ἦ γάρ; Ἔστω, ἦ δ' ὅς, ἵνα σοι μὴ διαφέρωμαι. Cap. XXIII. *Ἀλλ' εὖ γε σὺ ποιῶν, ὦ ἄριστε. τόδε δέ μοι λέγε· ἆρα, εἰ τοῦτο ἔργον ἀδικίας, μῖσος ἐμποιεῖν ὅπου ἂν ἐνῇ, οὐ καὶ ἐν ἐλευθέροις τε καὶ δούλοις ἐγγιγνομένη μισεῖν ποιήσει ἀλλήλους καὶ στα-*
E *σιάζειν καὶ ἀδυνάτους εἶναι κοινῇ μετ' ἀλλήλων πράττειν; Πάνυ γε. Τί δέ; ἂν ἐν δυοῖν ἐγγένηται, οὐ διοίσονται καὶ μισήσουσι καὶ ἐχθροὶ ἔσονται ἀλλήλοις τε καὶ τοῖς δικαίοις; Ἔσονται, ἔφη. Ἐὰν δὲ δή, ὦ θαυμάσιε, ἐν ἑνὶ ἐγγένηται ἀδικία, μῶν μὴ ἀπολεῖ τὴν αὐτῆς δύναμιν, ἢ οὐδὲν ἧττον ἕξει; Μηδὲν ἧττον ἐχέτω, ἔφη. Οὐκοῦν τοιάνδε τινὰ φαίνεται ἔχουσα τὴν δύναμιν, οἵαν, ᾧ ἂν ἐγγνηται, εἴτε πόλει τινὶ εἴτε γένει εἴτε στρατοπέδῳ εἴτε ἄλλῳ ὁτῳοῦν, πρῶτον*

Cap. XXIII. D. *οὐ καὶ ἐν ἐλευθέροις*] *ἐν* vulgo omissum accessit nuper ex Par. ADK. Ven. II. Ambr. Ang. Vind. pr. Vat. r. Flor. a. b. c. α. γ.

E. *ἀδύνατον αὐτὸ ποιεῖν*] *ποιεῖ* Par. A. Vat. Θ. Ven. Ξ. Vind. Ambr. Ang. Vat. r. Flor. c. x. Pro *αὐτὸ* habent *αὐτὸν*

p. 19. D. Arist. Metaphys. I, 14: *ἐκεῖ γὰρ ἐφείθη σχολάζειν τὸ τῶν ἱερέων ἔθνος.* Cicero pro Mur. 33: Quid si officiosissima illa natio candidatorum obviam venit?

D. *οὐ μᾶλλον;* nonne magis id facere poterunt?

Cap. XXIII. *εἰ τοῦτο ἔργον ἀδικίας, μῖσος ἐμποιεῖν*] Dictionem illustravit Valcken. ad Phoeniss. p. 447.

E. *κοινῇ μετ' ἀλλήλων πράττειν;*] Schol.: *ἀντὶ τοῦ μετὰ πίστεως καὶ ἀσφαλείας τι ποιεῖν.* Imo est: communiter aliquid agere, ita ut alter alterum adiuvet. Sic deinde dicitur *πράττειν μεθ' ἑαυτοῦ*, ita agere, ut tecum ipse consentias, ut te ipsum non deseras, *ὁμονοεῖν αὐτὸν ἑαυτῷ.* Aliter Astius haec interpretatus est. — *ἢ οὐδὲν ἧττον ἕξει;* an nihilo minus eam habebit? Nihilo minus habeto, inquit.

Οὐκοῦν τοιάνδε — τὴν δύναμιν] h. e. *οὐκοῦν ἡ δύναμις, ἣν ἔχει, φαίνεται τοιάδε τις οὖσα.* Ex qua interpretatione facile intelligas quae vis sit articuli, quem fuit qui temere sollicitaret. — *οἵαν — ἀδύνατον αὐτὸ ποιεῖν*, i. e. *ὥστε ἀδ. αὐτὸ ποιεῖν.* v. Matth. Gr. §. 535. Mox ad *ἔτι δ' ἐχθρὸν εἶναι* ne quis totum illud *ἀδύνατον αὐτὸ ποιεῖν* animo repetat, tenendum est sola verba *οἵαν—ποιεῖν* intelligi oportere.

P. 352. *στασιάζοντα καὶ οὐχ ὁμ.*] quum seditiosus sit nec secum ipse consentiat.

B. *Εὐωχοῦ τοῦ λόγου*

μὲν ἀδύνατον αὐτὸ ποιεῖν πράττειν μεθ' αὐτοῦ διὰ 352
τὸ στασιάζειν καὶ διαφέρεσθαι, ἔτι δ' ἐχθρὸν εἶναι ἑαυτῷ τε καὶ τῷ ἐναντίῳ παντὶ καὶ τῷ δικαίῳ; οὐχ οὕτως; Πάνυ γε. Καὶ ἐν ἑνὶ δή, οἶμαι, ἐνοῦσα ταῦτα πάντα ποιήσει, ἅπερ πέφυκεν ἐργάζεσθαι· πρῶτον μὲν ἀδύνατον αὐτὸν πράττειν ποιήσει στασιάζοντα καὶ οὐχ ὁμονοοῦντα αὐτὸν ἑαυτῷ, ἔπειτα ἐχθρὸν καὶ ἑαυτῷ καὶ τοῖς δικαίοις. ἦ γάρ; Ναί. Δίκαιοι δέ γ' εἰσίν, ὦ φίλε, καὶ οἱ θεοί; Ἔστωσαν, ἔφη. Καὶ θεοῖς B
ἄρα ἐχθρὸς ἔσται ὁ ἄδικος, ὦ Θρασύμαχε, ὁ δὲ δίκαιος φίλος. Εὐωχοῦ τοῦ λόγου, ἔφη, θαῤῥῶν· οὐ γάρ ἔγωγέ σοι ἐναντιώσομαι, ἵνα μὴ τοῖσδε ἀπέχθωμαι. Ἴθι δή, ἦν δ' ἐγώ, καὶ τὰ λοιπά μοι τῆς ἑστιάσεως ἀποπλήρωσον ἀποκρινόμενος, ὥςπερ καὶ νῦν. ὅτι μὲν γὰρ καὶ σοφώτεροι καὶ ἀμείνους καὶ δυνατώτεροι πράττειν οἱ δίκαιοι φαίνονται, οἱ δὲ ἄδικοι

Ambr. Angel. Flor. a. c. x. α.

P. 352. *Δίκαιοι δέ γ' εἰσίν,*] *δὲ* om. Ven. II. Vind. Φ. Par. DK. Ang. Vat. r. Mon. Flor. x. β. et pr. Vat. Θ.

B. *οὐ γάρ ἔγωγέ σοι*] *ἐγὼ* Ven. II. Par. DK. Mon. Iidem fere mox *δὴ* post *Ἴθι* om.

οἱ δίκαιοι φαίνονται] Steph. coni. *οἱ δίκαιοι, φαίνεται.*

ἔφη, θαῤῥῶν] Fruere hoc tuo sermone fidenter; h. e. placeas tibi, iacta te in hac tua ratione. Sermones apud Platonem aliosque scriptores eleganter cum dapibus et epulis comparantur; v. infra p. 354. A: *ταῦτα δή σοι εἱστιάσθω ἐν τοῖς Βενδιδείοις.* IV. p. 421. B. IX. p. 571. E. Tim. p. 27. B. Gorg. p. 522. A. Lys. p. 211. D. al. Genus loquendi docte illustraverunt Ast. ad Phaedr. p. 221. et Wyttenbach. ad Plutarch. De recta aud. rat. p. 40. B. s. T. I. p. 253 ed. Lips. Ceterum Thrasymachum patet haec ironice dicere, cui Socrates deinde, eadem utens imagine, item ironice respondet.

ὅτι μὲν γὰρ καὶ σοφώτεροι —] Periodus paullo intricatior sic explicanda. Priora ista, inde ab *ὅτι μὲν γὰρ* usque ad *ἀληθὲς λέγομεν*, omnia pendent ex *μανθάνω*, quod absoluta parenthesi infertur una cum verbis: *ταῦτα μὲν οὖν ὅτι οὕτως ἔχει*, quae superiora universe repetunt. Illa autem: *οὐ γὰρ ἂν ἀπ. — πράττειν ἀδύνατοι*, interposita sunt per parenthesin. Itaque sententia haec est: Iustos enim manifesto esse et sapientiores et meliores et ad agendum potentiores, iniustos autem nihil posse coniunctos agere, verum etiam quos dicimus strenue unquam aliquid communiter peregisse, quum essent iniusti, hoc non omnino verum dici (non enim — perficere non possunt);

οὐδὲν πράττειν μετ' ἀλλήλων οἷοί τε, ἀλλὰ δὴ καὶ
C οὕς φαμεν ἐῤῥωμένως πώποτέ τι μετ' ἀλλήλων κοινῇ πρᾶξαι ἀδίκους ὄντας, τοῦτο οὐ παντάπασιν ἀληθὲς λέγομεν — οὐ γὰρ ἂν ἀπείχοντο ἀλλήλων κομιδῇ ὄντες ἄδικοι, ἀλλὰ δῆλον, ὅτι ἐνῆν τις αὐτοῖς δικαιοσύνη, ἣ αὐτοὺς ἐποίει μήτοι καὶ ἀλλήλους γε, καὶ ἐφ' οὓς ᾖεσαν, ἅμα ἀδικεῖν, δι' ἣν ἔπραξαν ἃ ἔπραξαν, ὥρμησαν δὲ ἐπὶ τὰ ἄδικα ἀδικίᾳ ἡμιμόχ-
D θηροι ὄντες· ἐπεὶ οἵ γε παμπόνηροι καὶ τελέως ἄδικοι τελέως εἰσὶ καὶ πράττειν ἀδύνατοι — ταῦτα μὲν οὖν ὅτι οὕτως ἔχει, μανθάνω, ἀλλ' οὐχ ὡς σὺ τὸ πρῶτον ἐτίθεσο. εἰ δὲ καὶ ἄμεινον ζῶσιν οἱ δίκαιοι τῶν ἀδίκων καὶ εὐδαιμονέστεροί εἰσιν, ὅπερ τὸ ὕστερον προὐθέμεθα σκέψασθαι, σκεπτέον. φαίνονται μὲν οὖν καὶ νῦν, ὥς γέ μοι δοκεῖ, ἐξ ὧν εἰρήκαμεν· ὅμως

C. ἀληθὲς λέγομεν] Sic Par. A. Vat. Θ. r. Ven. Ξ. Vind. Φ. Ambr. Ang. Flor. a. b c. γ. Ante Bekk. scribebatur ἐλέγομεν.

μή τοι καὶ ἀλλήλους] Sic ΑΞΠΦ. Ang. Ambr. Vat. r. Flor. a. b. c. x. γ. et pr. Vat. Θ. quam lectionem commendat etiam Schaefer. App. ad Demosth. I. p. 265. Vett. editt. μή τι καί.

D. ὥς γέ μοι δοκεῖ] γ' ἐμοὶ Bekker. ex uno Ambr. conf. p. 329. A. et ad Protagor. p. 342. A. Nimirum hic quoque μοι adeo est exile, ut prope omitti potuerit. Deinde vulgo ὅμως δέ τι, quod Bekker. e Ven. Ξ. Ambr. Ang. emendavit. Veram lectionem etiam Flor. a. β. tuentur.

haec igitur ita se habere intelligo, nec vero sic, ut tu statuebas ctr. Ita omnia apparet habere se rectissime, ut frustra fuerint, qui locum tentarunt coniecturis.

C. ἣ αὐτοὺς ἐποίει μήτοι καὶ ἀλλήλους γε —] De particulis μή τοι — γε v. Hermann. ad Viger. p. 803. Schaefer. ad Dem. App. I. p. 265. et Matth. Gr. p. 1232. ed. II.

D. εἰ δὲ καὶ ἄμεινον ζῶσιν οἱ δίκαιοι] Docetur sequenti disputatione iustitiam ad vitam beatam plus valere iniustitia.

οὐ γὰρ περὶ τοῦ ἐπιτυχόντος] h. e. de re levi et nullius momenti. v. Vigerus de Idiotism. p. 303 seqq. Deinde articulus τοῦ pertinet ad universam sententiam ὅντινα τρόπον χρὴ ζῆν, unde comma post τοῦ delendum fuit.

E. Τί δέ; ἀκούσαις ἄλλῳ —] Etsi facile ἄν post ἀκούσαις excidere potuit, tamen nolim voculam sine codicum suffragio inserere, praesertim quum per usum loquendi recte omitti queat. Est enim Graecis usitatum, ubi oratio ex pluribus membris constat, quorum alterum cum altero aliqua ratione coniunctum est, vel eius repetitionem quandam continet, in posteriore omittere ἄν. v. Hermann. ad Viger. p. 944 seqq.

δ' ἔτι βέλτιον σκεπτέον. οὐ γὰρ περὶ τοῦ ἐπιτυχόντος ὁ λόγος, ἀλλὰ περὶ τοῦ ὅντινα τρόπον χρὴ ζῆν. Σκόπει δή, ἔφη. Σκοπῶ, ἦν δ' ἐγώ. καί μοι λέγε· δοκεῖ τί σοι εἶναι ἵππου ἔργον; Ἔμοιγε. Ἆρα οὖν E τοῦτο ἂν θείης καὶ ἵππου καὶ ἄλλου ὁτουοῦν ἔργον, ὃ ἂν ἢ μόνῳ ἐκείνῳ ποιῇ τις ἢ ἄριστα; Οὐ μανθάνω, ἔφη. Ἀλλ' ὧδε· ἔσθ' ὅτῳ ἂν ἄλλῳ ἴδοις ἢ ὀφθαλμοῖς; Οὐ δῆτα. Τί δέ; ἀκούσαις ἄλλῳ ἢ ὠσίν; Οὐδαμῶς. Οὐκοῦν δικαίως ἂν ταῦτα τούτων φαῖμεν ἔργα εἶναι; Πάνυ γε. Τί δέ; μαχαίρᾳ ἂν 353 ἀμπέλου κλῆμα ἀποτέμοις καὶ σμίλῃ καὶ ἄλλοις πολλοῖς; Πῶς γὰρ οὔ; Ἀλλ' οὐδενί γ' ἄν, οἶμαι, οὕτω καλῶς, ὡς δρεπάνῳ τῷ ἐπὶ τούτῳ ἐργασθέντι. Ἀληθῆ. Ἆρ' οὖν οὐ τοῦτο τούτου ἔργον θήσομεν; Θήσομεν μὲν οὖν. Cap. XXIV. Νῦν δή, οἶμαι,

E. ἀκούσαις ἄλλω] Astius coni. ἀκούσαις ἂν ἄλλῳ. Mox codd. omnes cum Par. A. φαμὲν pro vulg. φαῖμεν, quod unice verum putamus. v. interpret.

P. 353. μαχαίρα ἂν ἀμπέλου] ἄν, hic quoque vulgo omissum, ex Angel. Flor. x. Stob. et Schneideri Vind. F. restituimus.

τῷ ἐπὶ τούτῳ ἐργ.] τοῦτο Par. A. secundum Dübner. Vat. Θ. Ven. ΞΠ. Vind. Ambr. Vat. r. et rec. Mon. sed v. interpret. Proximum Ἀληθῆ in Ald. Bas. 1. Steph. male excidit. Tuentur illud ed. Bas. 2. Stobaeus et codd. Platonis, nisi fallor, omnes.

Continuant vero haec verba praecedentia illa, licet ab iis interiecta interrogatione seiuncta videantur. conf. II. p. 360. C. 382. D. III. 398. A. 410. B. IV. 439. B. Protagor. p. 356. D. Mox tamen in verbis μαχαίρᾳ ἂν ἀμπέλου ex aliquot codd. interponendam voculam censui, propterea quod longiore sententia inserta quasi denuo suscipitur exemplorum enumeratio neque arcta connexione cum superioribus copulatur.

Οὐκοῦν δικαίως ἂν τ. τ. φαῖμεν] Nonne recte dixerimus haec illorum esse opera. Nam ἂν nunc per ipsam sententiam non potest ad infinitivum referri. Ex quo ipso consequitur, ut φαῖμεν, non φαμέν verum sit. Mire fallitur Schneiderus, qui ἂν ad unum δικαίως pertinere dicit.

P. 353. τῷ ἐπὶ τούτῳ ἐργασθέντι] P. 341. D: ἐπὶ τούτῳ πέφυκεν. Ibid. E: ἐπὶ τούτῳ παρεσκευάσθη ἡ τέχνη. IV. p. 422. B: ἐπὶ τούτῳ παρεσκευασμένος. VII. p. 524. A. Gorg. p. 457. A. p. 480. D. Plura dabit Lobeck. ad Phrynich. p. 475.

Cap. XXIV. Νῦν δή, οἶμαι, ἄμεινον ἂν μάθοις] Νῦν δή in talibus locis est nunc igitur, nec quidquam habet insolentiae; v. ad Phileb. p. 105 sqq. ed. 1. Lips. Heindorf. ad Sophist. p. 290.

ἄμεινον ἂν μάθοις ὃ ἄρτι ἠρώτων πυνθανόμενος, εἰ οὐ τοῦτο ἑκάστου εἴη ἔργον, ὃ ἂν ἢ μόνον τι ἢ κάλλιστα τῶν ἄλλων ἀπεργάζηται. Ἀλλ', ἔφη, μαν-
B θάνω τε καί μοι δοκεῖ τοῦτο ἑκάστου πράγματος ἔργον εἶναι. Εἶεν, ἦν δ' ἐγώ. οὐκοῦν καὶ ἀρετὴ δοκεῖ σοι εἶναι ἑκάστῳ, ᾧπερ καὶ ἔργον τι προςτέτακται; ἴωμεν δὲ ἐπὶ τὰ αὐτὰ πάλιν. ὀφθαλμῶν, φαμέν, ἔστιν ἔργον; Ἔστιν. Ἆρ' οὖν καὶ ἀρετὴ ὀφθαλμῶν ἔστι; Καὶ ἀρετή. Τί δέ; ὤτων ἦν τί ἔργον; Ναί. Οὐκοῦν καὶ ἀρετή; Καὶ ἀρετή. Τί δὲ πάντων πέρι τῶν ἄλλων; οὐχ οὕτως; Οὕτως. Ἔχε δή· ἆρ' ἄν ποτε ὄμματα τὸ αὑτῶν ἔργον καλῶς ἀπερ-
C γάσαιντο μὴ ἔχοντα τὴν αὑτῶν οἰκείαν ἀρετήν, ἀλλ'

Cap. XXIV. ὃ ἂν ἢ μόνον τι ἢ κ.] Steph. coni. μόνῳ τις. non opus.

Ἀλλ', ἔφη, μανθάνω τε καί μοι δ.] γε Par. DK. Mon. Flor. β. quod ferri posset, si μανθάνω fortius esset efferendum. conf. Phaedon. p. 58. D.

B. φαμέν, ἔστιν ἔργον;] Angel. Flor. x. Stob. ἔστι τι ἔργον, quod olim edidimus. Dein pro Ἔστιν Ven. Π. Par. DK. Mon. Flor. Ναί. Ang. Ναὶ ἔστιν.

καλῶς ἀπεργάσαιντο] Vat. Θ. ἀπεργάσονται. Vind. Φ.

B. ἴωμεν δὲ ἐπὶ τὰ αὐτὰ πάλιν.] Gorg. p. 496. C: ἴθι δὴ ἐπὶ τὰ ἔμπροσθεν ὡμολογημένα. Et sic saepe ἰέναι ἐπί τι disputantes dicuntur, quum ad aliquid explicandum, illustrandum, considerandum accedunt. cfr. intpp. ad Eurip. Hipp. v. 292. Formulam ἔχε δή satis illustrabunt quae dedimus ad Gorg. p. 460. A.

ὄμματα — καλῶς ἀπεργάσαιντο] Numerum verbi pluralem posuit, in animo habens, ut videtur, τοὺς ὀφθαλμούς. Neque enim Porsonus audiendus est, qui in additamentis ad Hecubae v. 1141. „quantum equidem, inquit, iudicare possum, veteres Attici hanc licentiam, si scilicet licentia appellanda est, ut plurale verbum neutri plurali subiicerent, nunquam usurpabant, nisi ubi de animantibus ageretur." Meliora docuit Hermannus ad Sophocl. Electr. v. 430. Exemplis ab Heindorfio ad Crat. p. 137. Astio ad h. l. et ad Legg. p. 46. commemoratis adde quae dedit Dobreius ad Aristoph. Plut. v. 145. Apud Xenoph. Hellen. IV, 2, 7. τὰ δὲ πάντα ἆθλα οὐκ ἔλαττον ἐγένοντο, vereor, ut Stephanus ac Leunclavius recte ἐγένετο scripserint. Ceterum quod Schneiderus ait malle se numeri pluralis usum h. l. repetere a rei natura, quia plures oculi sint, ista certe, dum aliis exprobravit imprudentiam, ipse scripsit imprudenter, siquidem ista ratio probat nimium.

C. Ἥτις, ἦν δ' ἐγώ, αὐτῶν ἡ ἀρετή] h. e. quaecunque demum eorum vir-

ἀντὶ τῆς ἀρετῆς κακίαν; Καὶ πῶς ἄν; ἔφη· τυφλότητα γὰρ ἴσως λέγεις ἀντὶ τῆς ὄψεως. Ἥτις, ἦν δ' ἐγώ, αὐτῶν ἡ ἀρετή· οὐ γάρ πω τοῦτο ἐρωτῶ, ἀλλ' εἰ τῇ οἰκείᾳ μὲν ἀρετῇ τὸ αὑτῶν ἔργον εὖ ἐργάσεται τὰ ἐργαζόμενα, κακίᾳ δὲ κακῶς. Ἀληθές, ἔφη, τοῦτό γε λέγεις. Οὐκοῦν καὶ ὦτα στερόμενα τῆς αὑτῶν ἀρετῆς κακῶς τὸ αὑτῶν ἔργον ἀπεργάσεται; Πάνυ γε. Τίθεμεν οὖν καὶ τἆλλα πάντα εἰς τὸν αὐτὸν λόγον; Ἔμοιγε δοκεῖ. Ἴθι δή, μετὰ ταῦτα D
τόδε σκέψαι· ψυχῆς ἔστι τι ἔργον, ὃ ἄλλῳ τῶν ὄντων οὐδ' ἂν ἑνὶ πράξαις; οἷον τὸ τοιόνδε· τὸ ἐπιμελεῖσθαι καὶ ἄρχειν καὶ βουλεύεσθαι καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα, ἔσθ' ὅτῳ ἄλλῳ ἢ ψυχῇ δικαίως ἂν αὐτὰ ἀποδοῖμεν καὶ φαῖμεν ἴδια ἐκείνης εἶναι; Οὐδενὶ

Vat. r. *ἀπεργάσωνται.* Heindorf. ad Cratyl. p. 137. corr. *ἀπεργάσαιτο.*
C. *οὐ γάρ πω τοῦτο ἐρ.*] *που* Ven. Ξ.
D. *φαῖμεν ἴδια ἐκείνης εἶναι*] V. *ἐκείνου*, quod nunc cum Turr. ex Par. A. sec. Duebn. Flor. a. b. c. x. *β. γ.* Ambr. in *ἐκείνης* convertimus. Et habent *ἐκείνης* etiam Schneideri Lobcov. et quattuor Vindobb. item edit. Bas. 2 atque Stob. Itaque silentium Bekkeri de codd. suis utique suspectum.

tus sit, eam nunc dico; neque enim nunc nostra interest, ut illa accuratius definiatur aut certius indicetur, quandoquidem in universum de hac re loquimur. Germanice igitur locum interpretamur sic: Was nur immer ihre Tugend ist, sprach ich, denn danach frage ich noch nicht, sondern ob das Verrichtende mit der ihm eigenthümlichen Tugend sein Werk gut verrichten wird, mit Fehlerhaftigkeit aber schlecht. Ita haec si interpretamur, ut sane interpretanda sunt, nemini obscurum esse potest, cur deinde dicat *εὖ ἐργάσεται τὰ ἐργαζόμενα*, a singulari exemplo repente transiens ad universae rei commemorationem. Steinbrüchelius l. c. p. 290. *τὰ ἐργαζόμενα* delendum indicabat. Cuius sententiam refutaturus Astius *τὰ ἐργαζόμενα* interpretatur: *εἰ ἐργάζεται (τὰ ὄμματα) τὰ αὑτῶν ἔργον.* Sed locus Cratyli, quem comparavit, p. 436 B: *τί ἡμᾶς οἴει τοὺς ἀκολουθοῦντας αὐτῷ πείσεσθαι*, hanc rationem nullo modo confirmat. Si enim *ὄμματα* subiectum est, quod grammatici vocant, necesse est *τά* articulus deleatur. Quod ita demum fieri recte poterit, si explicationem nostram a vero abhorrere commonstratum fuerit.

D. *ὃ ἄλλῳ τῶν ὄντων οὐδ' ἂν ἑνὶ πρ.*] h. e. quod plane nulla alia re possis peragere. v. libr. II. p. 359. B. p. 374. C. Gorg. p. 512. E. p. 519. C. Protagor. p. 335. D Sympos. p. 216. D. p. 214. D. ibique annot.

ἄλλῳ. Τί δ' αὖ τὸ ζῆν; ψυχῆς φήσομεν ἔργον εἶναι; Μάλιστά γ', ἔφη. Οὐκοῦν καὶ ἀρετήν φαμέν
E τινα ψυχῆς εἶναι; Φαμέν. Ἆρ' οὖν ποτέ, ὦ Θρασύμαχε, ψυχὴ τὰ αὑτῆς ἔργα εὖ ἀπεργάσεται στερομένη τῆς οἰκείας ἀρετῆς; ἢ ἀδύνατον; Ἀδύνατον. Ἀνάγκη ἄρα κακῇ ψυχῇ κακῶς ἄρχειν καὶ ἐπιμελεῖσθαι, τῇ δὲ ἀγαθῇ πάντα ταῦτα εὖ πράττειν. Ἀνάγκη. Οὐκοῦν ἀρετήν γε ξυνεχωρήσαμεν ψυχῆς εἶναι δικαιοσύνην, κακίαν δὲ ἀδικίαν; Συνεχωρήσαμεν γάρ. Ἡ μὲν ἄρα δικαία ψυχὴ καὶ ὁ δίκαιος ἀνὴρ εὖ βιώσεται, κακῶς δὲ ὁ ἄδικος. Φαίνεται,
354 ἔφη, κατὰ τὸν σὸν λόγον. Ἀλλὰ μὴν ὅ γε εὖ ζῶν μακάριός τε καὶ εὐδαίμων, ὁ δὲ μὴ τἀναντία. Πῶς γὰρ οὔ; Ὁ μὲν δίκαιος ἄρα εὐδαίμων, ὁ δ' ἄδικος ἄθλιος. Ἔστωσαν, ἔφη. Ἀλλὰ μὴν ἄθλιόν γε εἶναι

ψυχῆς φήσομεν] οὐ ψυχῆς φ. Flor. a. c. x. Stobaeus. Hic quoque Bekker. de suis libris silet. Ficinus: annon animae opus esse dicemus.

E. Οὐκοῦν ἀρετήν γε ξυνεχ.] Pro γε unus Stob. μὲν ξ., quod olim cum Astio edidimus. Sed tuentur γε libri Platonis ad unum omnes, nisi quod Flor. x. Ang. Vind. F. ἀρετήν τε. Itaque nunc μὲν rescribere dubitavimus, quamquam in isto τε videtur μὲν latere.

P. 354. ἐπειδή μοι πρᾶος ἐγένου] ἐπειδή γέ μοι Par. K. Mon. Flor. β.

τοῦ ἀεὶ παραφερομένου] αἰεὶ vulgo, quod etiam Par. A. videtur tueri. Nos ἀεί ex Flor. x. scripsimus, sicuti Bekkerus ta-

ψυχῆς φήσομεν ἔργον εἶναι;] H. e. dicemusne animae opus esse? Itaque non iam probamus quod olim invitis libris plurimis ex tribus Florr. et Stobaeo scripsimus: οὐ ψυχῆς φήσομεν.

E. εὖ βιώσεται] Conclusio ducitur ex ambiguo, ut alibi in usu formulae εὖ πράττειν.

P. 354. εὐδαίμονα δέ.] Int. λυσιτελεῖ. v. ann. ad cap. XX. extr.

Ὑπὸ σοῦ γε —, ἐπειδή γέ μοι] P. 348. C: εἰκός γ', ἔφη, — ἐπειδή γε καὶ λέγω.

B. οὐ μέντοι καλῶς γε εἱστίαμαι] Negat facete, sese recte his epulis fruitum esse, sua quidem, non Thrasymachi culpa. Nam delibasse se et tanquam praeripuisse alia, priusquam quod primum spectatum fuerit exquisiverint, quid tandem iustum esset. Itaque non opus est scribere: οὐ μέντοι ἱκανῶς γε εἱστίαμαι.

ὥσπερ οἱ λίχνοι — ἁρπάζοντες] Iulian. Orat. II. p. 69. C: παντὸς ἐπιδραττόμεθα, ὥσπερ ἐν τοῖς συμποσίοις οἱ λίχνοι τῶν ἐδωδίμων ἁπάντων, οὐχ ὑπομένοντες τὸ μὴ τῶν προκειμένων ἅψασθαι. Etiam Themistius Orat. XVIII. p. 220. B. hunc locum ob oculos habuit. Verbo ἁρπάζειν sic utitur Lucian. Timon. T. I. p. 110. ed.

οὐ λυσιτελεῖ, εὐδαίμονα δέ. Πῶς γὰρ οὔ; Οὐδέποτ' ἄρα, ὦ μακάριε Θρασύμαχε, λυσιτελέστερον ἀδικία δικαιοσύνης. Ταῦτα δή σοι, ἔφη, ὦ Σώκρατες, εἱστιάσθω ἐν τοῖς Βενδιδείοις. Ὑπὸ σοῦ γε, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Θρασύμαχε, ἐπειδή μοι πρᾶος ἐγένου καὶ χαλεπαίνων ἐπαύσω. οὐ μέντοι καλῶς γε εἱστίαμαι δι' ἐμαυτόν, ἀλλ' οὐ διὰ σέ· ἀλλ' ὥςπερ οἱ λίχνοι B τοῦ ἀεὶ παραφερομένου ἀπογεύονται ἁρπάζοντες, πρὶν τοῦ προτέρου μετρίως ἀπολαῦσαι, καὶ ἐγώ μοι δοκῶ οὕτω, πρὶν ὃ τὸ πρῶτον ἐσκοποῦμεν εὑρεῖν, τὸ δίκαιον ὅ τί ποτ' ἐστιν, ἀφέμενος ἐκείνου ὁρμῆσαι ἐπὶ τὸ σκέψασθαι περὶ αὐτοῦ, εἴτε κακία ἐστὶ καὶ ἀμαθία, εἴτε σοφία καὶ ἀρετή, καὶ ἐμπεσόντος αὖ ὕστερον λόγου, ὅτι λυσιτελέστερον ἡ ἀδικία τῆς δικαιοσύνης, οὐκ ἀπεσχόμην τὸ μὴ οὐκ ἐπὶ τοῦτο ἐλθεῖν

cite ex aliis, Schneiderus ex Lobc. Vind. BEF. Hermannus tamen *αἰεὶ* postliminio restituit, quod factum nollem.

καὶ ἐγώ μοι δοκῶ οὕτω,] Vett. editt. *καὶ ἐγῷμαί δοκῶ οὕτω.* Sed recte *καὶ ἐγώ μοι* Vat. Θ. Vind. Φ. Vat. r. Flor. γ. et Schneideri Lob. Vind. B. E. Alii quidam *ἐγὼ οἶμαι.* Verum primus restituit Bekker.

οὐκ ἀπεσχόμην τὸ μὴ οὐκ —] Sic Vat. Θr. Ven. ΞΠ. Vind. Φ. Par. DK. Ambr. Ang. Mon. Flor. a. b. c. x. α. β. γ. cum Ald. Bas. 1. 2. Stephanus *τοῦ μὴ* correxit sine caussa idonea. v. explicatt. Mox *εὐδαίμων ἐστὶν ἢ οὐκ εὐδαίμων* Vat. Θ.r. Vind. Φ.

Lehm. *προαρπίζων ὥσπερ ἐκεῖνος τὰ ὀψά.* De tota sententia conf. Lucian. de Merced. Cond. T. III. p. 251. ed. Lehm. *ἄλλος δέ, οὐ γὰρ εἶδες ὅσα μὲν ἔπιεν, ὅπως δὲ τὰ παρατεθέντα συλλαβὼν κατέφαγεν; ἀπειρόκαλος ἄνθρωπος καὶ λιμοῦ πλέως!* — *Παραφέρεσθαι* et *παρατίθεσθαι* dicuntur de cibis et mensis, ut Lat. apponere; neque opus est, ut cum Casaubono ad Athen. T. III. p. 363. *περιφερομένου* corrigamus. Usum v. *ἀεί* tetigi ad Apolog. Socr. p. 25. C.

καὶ ἐγώ μοι δοκῶ οὕτω] Eodem modo Libr. IX. p. 585. A: *καὶ πρὸς τὸ ἄλυπον οὕτως κ. τ. λ.* Prot. p. 329. A: *καὶ οἱ ῥήτορες οὕτως κ. τ. λ.* Phaedr. p. 230. D., ubi v. ann.

τὸ δίκαιον ὅ τί ποτ' ἐστι] id, in quo vis et natura iustitiae cernitur. Similiter in Protagor. p. 361. B sqq. virtutis naturam prius indagandam esse arbitratur, quam quaeratur, doceri ne ea possit necne.

οὐκ ἀπεσχόμην τὸ μὴ οὐκ ἐπὶ τ. ἐ.] mihi non temperabam, quin illo relicto ad hoc accederem. Eurip. Phoeniss. v. 1191: *μηδ' ἂν τὸ σεμνὸν πῦρ νιν εἰργάθειν Διὸς τὸ μὴ οὐ κατ' ἄκρων*

C ἀπ' ἐκείνου, ὥστε μοι νυνὶ γέγονεν ἐκ τοῦ διαλόγου μηδὲν εἰδέναι· ὁπότε γὰρ τὸ δίκαιον μὴ οἶδα ὅ ἐστι, σχολῇ εἴσομαι, εἴτε ἀρετή τις οὖσα τυγχάνει, εἴτε καὶ οὔ, καὶ πότερον ὁ ἔχων αὐτὸ οὐκ εὐδαίμων ἐστὶν ἢ εὐδαίμων.

περγάμων ἑλεῖν πόλιν. Aeschyl. Prom. v. 243: ἐξερυσάμην βροτοὺς τοῦ μὴ διαῤῥαισθέντας εἰς Ἅιδου μολεῖν, ubi cum codd. legam τὸ μὴ δ. Xenoph. Sympos. III, 3: οὐδείς σοι, ἔφη, ἀντιλέγει τὸ μὴ οὐ λέξειν. Plat. Crit. p. 43. B: οὐδὲν — ἐπιλύεται ἡ ἡλικία τὸ μὴ οὐχὶ ἀγανακτεῖν, ubi vid. annot.

εἴτε ἀρετή τις οὖσα τ.] Participium οὖσα praedicato accommodatum est: v. ad cap. VIII. in. p 333 E. Ceterum exitus hic totius libri satis clare indicat, quid Plato disputatione in eo instituta spectaverit.

ARGUMENTUM

LIBRI SECUNDI.

Thrasymacho placato et ad silentium redacto inde ab huius libri initio disputandi partes suscipiunt Glauco et Adimantus, quas quidem illi dehinc per totum Politiae opus usque sustinent. Nimirum Cephalus communem aliquam iustitiae formam in vita quotidiana elucentem monstraverat, sed dialecticae disputationi de ea instituendae impar sermonem tradiderat Polemarcho filio. Successerat igitur hic in illius locum; sed quantumvis versatus esset in philosophiae studiis, tamen ad vitae usum metiens omnia neque ad generales animum attollens notiones cognitionem iustitiae ad certam indubitatamque eius definitionem provehere non potuerat. Unde ex disputatione ipsius eluxerat, quam vagae et incertae essent vulgares de vi et natura iustitiae notiones. Eum vero exceperat Thrasymachus, qui quum iustitiam maxime ad utilitatis rationes exegisset adeoque eo nomine iniustitiae longe maiorem esse praestantiam docere conatus esset, tamen subtilissimis Socratis disputationibus ad incitas erat redactus, ut quamvis iustitiae vis et natura in incerto esset relicta, tamen ne mussitare quidem adhuc auderet disputator vehementissimus. At enim vero suscipiunt nunc Thrasymachi partes ex improviso Glauco et Adimantus, iuvenes longe prudentissimi, qui etsi nondum participes facti sunt celsioris illius sapientiae, qua Socrates

habetur insignis, tamen eiusdem saltem capaces videntur. Sunt enim ingeniosissimi; sunt item scientiae cupidissimi; denique etiam disputatores sunt sollertes atque gnavi, ut mirum non sit Platonem ipsis post Socratem secundas partes in hoc opere attribuisse. Quanquam etiam Thrasymachus et Polemarchus perpetuo sermoni intersunt attente ipsi auscultantes: unde libri quinti initio p. 459. A. B. a Socrate flagitant, ut praetermissam de liberorum et mulierum communione disputationem aliquando suscipiat atque profliget ulterius. At enim vero sunt certe Glauco et Adimantus illis prudentia et veri studio multo praestabiliores atque etiam gnavi et fortes (ll. p. 368. A.), ut disputandi molestiam et laborem haudquaquam subterfugiant. Quamobrem modo cupiunt denuo retractari, quae ipsis videntur minus perspicue esse exposita, ut libr. VI. p. 506 A., modo omissa addi ac suppleri volunt, ut libr. V. in., modo rerum tractatarum summam referunt, quo facilius rei propositae quaestio expediatur et ad exitum perducatur; modo etiam Socrati acute ac subtiliter adversantur, cuius rei exempla bene multa reperiuntur, ut libr. lll. p. 408. D. IV. p. 419. 422. 427. V. 451. E 474. 475. extr. VI p. 487. B. Vlll. p. 519. E. al. Nimirum tales utique esse oportebat, quibuscum Socrates rerum gravissimarum disputationem pertractaret et ad summa quaeque proveheret, ut clarissime appareat, cur Plato hos propinquos suos iam loquentes induxerit eoque modo nomen ipsorum ad omnem posteritatis memoriam nobilitaverit. Itaque hi ab initio huius libri sermonem ita suscipiunt, ut Thrasymacho opitulantes etiam iniustitiae caussam, iamiam humi prostratam, defendere audeant, non quo ipsi eam adamaverint, sed ut Socratem permoveant, ut aliquando vim et naturam iustitiae per se spectatae, detractis omnibus eius commodis et utilitatibus, aperiat ac patefaciat. Cupiunt enim rem gravissimam non specie, sed veritate aestimari, ideoque iniustitiam tam diserte et accurate laudant, ut Socrates denique necessitate quadam cogatur etiam iustitiam ipsam tanquam ob oculos ponere, ut ne mentes audientium iniustitiae specie occoecentur. Ex quo apertum est quid dehinc porro agatur. Perficitur enim via et ratione pictura et imago iniustitiae, quo clarius

deinde intelligatur, quanto intervallo perfecta iustitia a perfecta iniustitia distare existimanda sit. Orditur autem disputationem Glauco sic, ut ante omnia tria rerum genera distinguantur, quarum aliae dicantur per se ipsas expeti, aliae propter ipsas atque utilitates, quas habeant, aliae denique propter solas utilitates, quas afferant. Quibus ita positis, postquam iustitiam et iniustitiam in eo genere habendam esse convenit, quod tam per se quam propter utilitates expetatur, Glauco Thrasymachum censet in laudanda iniustitia ac iustitia vituperanda ita versatum videri, ut utriusque commoda et incommoda respexerit, ipsam utriusque vim et naturam minus curaverit. Itaque se ita facturum esse profitetur, ut, redintegrata Thrasymachi oratione, primum exponat, qualem esse iustitiam dicant et unde nasci; deinde ostendat omnes eos, qui ipsam colant, colere invitos ut necessariam, non ut bonam; denique doceat, vitam iniusti utique multo esse meliorem quam iusti, qualem vulgo informent. Nec tamen sese sine verecundia ac pudore ait ad huius rei disputationem accedere, praesertim quum ipsi videatur aliter; verumtamen perstringi ipsi et obtundi fere quotidie aures sermonibus talibus, qualem modo Thrasymachus absolverit, ut rei quaestio aliter instituenda videatur. Quippe quod fere dicitur, inquit, iustitiam meliorem esse iniustitia, hoc nondum a quoquam ita expositum audivi, ut volo; volo autem ita audire, ut ipsa per se celebretur. Quocirca, quum te, o Socrate, ita facere posse mihi persuaserim, omni contentione virium id agam, ut iniustam vitam laudem, futurum esse sperans, ut a te iustitia laudetur similiter. Itaque primum exponam, qualis hominum iudicio iustitia sit et unde nascatur. Dicunt igitur natura bonum esse iniuriam facere, iniuria affici malum, plus autem mali inesse in accipienda iniuria quam boni in facienda; quocirca quum homines inter se iniuriam et faciant et accipiant et utrumque experiantur, eis, qui nequeant hoc evitare et effugere, illud vero assequi, mutuo ita inter se constituerunt, ut neque faciant neque accipiant iniuriam. Atque hinc volunt leges habuisse originem, quarum praecepta nominata sint legitima atque iusta (νόμιμα καὶ δίκαια). Hanc igitur censent iustitiae vim et originem, quae quasi media

sit inter optimum et pessimum, quandoquidem optimum videtur inferre iniuriam nec ideo poenas dare, pessimum autem pati iniuriam neque posse ulcisci. Itaque iustum, utpote inter utraque interiectum, non ut bonum expetitur, sed ut honoratum, si iniuriam facere nequeas; nam qui facere potest ac revera vir est, is certe secundum illos cum nemine unquam faciet pactionem iniuriae caussa; insanum enim futurum fuerit. Haec igitur, inquit, o Socrate, natura iustitiae est atque inde exorta. Iam vero, ubi ad alterum illud, quod positum est, progredimur, ii, qui colunt iustitiam, certe id inviti faciunt, quoniam iniuriam inferre nequeunt. Id quod intelligemus, ubi tale quid animo finxerimus. Etenim si iusto pariter atque iniusto quidlibet faciendi licentiam impertiremur, e longinquo observantes, quorsum utrumque ablatura esset lubido, facile animadverteremus iustum cupiditate abreptum ad eadem atque iniustum ferri facinora, quippe quum omnis natura ad utile feratur, lege autem ac vi deflectatur ad colendam aequalitatem. Id quod Gygis annulus abunde docet (p. 359. C. D. — 360. B.). Quippe libera accepta iniuste faciendi potestate nemo profecto foret tam firmus et adamantinus, ut in ipsa iustitia permaneret et ab alienis abstinere vellet, sed pro arbitrio quemlibet spoliare, male tractare, interficere auderet. Haec autem quum et iustus et iniustus esset facturus, nequaquam alter ab altero differret, sed uterque idem prorsus appeteret. Quod certe argumento est clarissimo neminem volentem, quemque invitum, esse iustum, quasi id per se non sit bonum, quia non prosit. Prodesse autem quisque privatim multo plus iniustitiam putat quam iustitiam, idque ita non temere statuit, siquidem huius sermonis auctores audimus. Quocirca si quis, talem nactus potestatem, ab iniustitia sibi cavere neque aliena attrectare vellet, omnium mortalium et stultissimus et infelicissimus putaretur; sed nihilominus illum palam laudarent, metuentes scilicet, ne ipsi iniuria afficerentur. Atque haec quidem de eo, quod dixi, iustos ipsos invitos colere iustitiam. Iam vero ubi vitam iusti et iniusti, seorsum quamque spectatam, consideramus, et utrumque perfectum ponimus, quid rei sit, minime obscurum est. Iniustus enim aget ut perfectissimi artifices omnes, hoc est sic, ut perfectam exerceat

iniustitiam. Aggredietur enim iniurias ita, ut lateat, etiamsi sit iniustissimus; nam extrema iniustitia est iustum videri eum, qui non sit iustus. Permittendum igitur ipsi hoc est, ut, licet multa patraverit, tamen apud omnes iusti viri existimatione floreat, et, si qua in re peccavit, errorem corrigere possit, sitque etiam ad persuadendum idoneus, si quid mali de ipso narretur, et, si qua opus fuerit, fortitudine, robore, opibus, amicorum potentia, validus ad inferendam iniuriam. Iam vero hunc quum talem finxerimus, iuxta eum collocemus virum iustum, simplicem hominem, candidum et apertum, qui secundum Aeschylum non videri sed revera esse bonus studeat. Detrahendum igitur ei hoc est, ut videatur bonus esse; nam si videbitur, obtingent ei honores et munera, quibus acceptis haud sane liquebit, utrum iustitiae caussa an propter praemia et honores talis sit. Nudandus igitur istis omnibus est una excepta iustitia et fingendus iniusto plane contrarius; nihil enim iniusti faciens famam maximae iniustitiae habeto, ut probata sit eius iustitia; imo immutabilis esto usque ad mortem, dum per omnem vitam iniustus habeatur, quum tamen iustus sit, ita ut utrique usque ad extremum progressi, hic quidem iustitiae, ille vero iniustitiae, iudicentur, uter eorum sit beatior. P. 357—361. D. — His vero expositis, postquam Socrates iuvenis acumen et eloquentiam admiratus est, ille addit etiam iustum adeo crudelissimis suppliciis affectum iri ac tum demum sensurum esse, id potius esse expetendum, ut non sit, sed videatur iustus. P. 361. D. — 362. A. — Tum vero etiam Adimantus pro iniustitia verba facere instituit, ostendens ille nec solere quenquam iustitiam propter semet ipsam laudare et commendare, sed facere id omnes propter commoda et utilitates, quae cum ea coniuncta sint. Praecipiunt, inquit, patres filiis omnesque alii suis, debere ipsos iustos esse, non ipsam laudantes iustitiam, sed memorantes praemia et ornamenta, quae inde consequantur. Idem etiam faciunt poetae iustorum felicitatem vel hic vel post mortem futuram praedicantes. Praeterea omnes uno ore fatentur temperantiam et iustitiam bonum quiddam, sed difficile et laboriosum esse, intemperantiam vero et iniustitiam iucundum quidem et facile ad comparan-

dum, opinione autem et lege turpe. Iidem iniusta utiliora esse dictitant iustis ac malos homines, ubi sunt divites ac potentes, beatos praedicant, bonos contra, si imbecilli sint atque inopes, miseros vocant. Omnium maxime autem illud mirum accidit, quod deos aiunt plurimis bonis hominibus vitam miseram et infelicem, malis vero felicem dedisse. Quin circulatores et vates peccantibus ac scelestis promittunt scelerum expiationem et peccandi licentiam, deos dicentes precibus, incantationibus, sacrificiis, aliis id genus rebus moveri, eoque nomine etiam ad poetarum provocantes auctoritatem. Quibus rebus certe efficitur, ut plurimi imprimisque adolescentes ad iniustitiam convertantur. Iam vero si dixerit aliquis haud facile esse latere, ubi quis iniuste fecerit, contra eum monendum est eorum, quae magna sunt ac praeclara, nihil esse facile. Quocirca si beati volumus fieri, illuc tendendum, quo sermonum ferunt vestigia. Nam ut lateamus, omnia sunt tentanda; coniurationes faciendae; sodalitates ac sceleratae societates ineundae; subdolae orationes et fraudulentae persuasiones adhibendae, et quae sunt id genus alia. Nec vero metuendum est, ne deos aut non latere aut non flectere possimus. Nam dii si non sunt aut res humanas non curant, certe nec nobis id agendum est, ut eos lateamus. Sin autem sunt et res humanas gubernant, poetae aliique eos precibus ac muneribus flecti dicunt. Quibus aut utrumque aut neutrum credendum est. Nam si ista credimus, iniuste agere licet, dummodo diis munera et sacrificia offeramus, quod ex facta praeda et rapina nullo negotio fieri poterit. Si vero non est, cur ista credamus, vana et inanis erit cura et sollicitudo omnis. Sed dicat tandem aliquis apud inferos nos daturos esse poenas eorum, quae hic iniuste fecerimus, ac non modo nos ipsos, sed etiam posteros nostros. Cui respondebimus expiationes pro commissis flagitiis et sceleribus valere plurimum atque deos esse utique exorabiles, sicuti et magnae civitates et poetae, deorum filii, testentur. Quaenam igitur ratio, o Socrate, nos permoveat, ut summae iniustitiae anteponamus iustitiam, quum, si iniustitiam cum decore quodam adulterino assumserimus, prorsus ex sententia nobis omnia successura sint tam vivis quam mortuis? Ex omnibus autem,

quae iam dicta sunt, vix quisquam, qui vel ingenii viribus vel opibus vel corporis robore vel generis nobilitate valeat, animum inducet, ut iustitiam colere velit; imo rideat, si quem eam laudantem audiat. Quippe et venia ab omnibus datur iniustitiae, et nemo fere sua sponte iustus est, ut quisque, nactus iniuste faciendi potestatem, ea etiam continuo abutatur. Est autem, mi Socrate, horum omnium caussa maxime in eo posita, quod iam supra ab orationum nostrarum initio memoravimus: nemo enim eorum, qui laudes iustitiae celebrare conati sunt, unquam id fecit aliter quam sic, ut ad gloriam, praemia, poenas respiceret, quae ab iustitia vel iniustitia proficiscerentur; ipsum vero utrumque per se eiusque vim, quam in animo latens apud deos et homines habeat, nemo quisquam aut in poemate aliquo aut in alio sermone celebravit, ita ut perspicue doceret iniustitiam esse maximum malorum, iustitiam maximum bonorum. Hoc enim si ab omnibus ab initio usque ad hunc diem perpetuo esset dictum atque nobis inde a pueritia persuasum, haud sane nos invicem ab iniuria prohiberemus, sicuti fieri assolet, sed unusquisque semet ipsum optime custodiret, ne faceremus iniuriam, curaretque, ne iniuste faciens cum maximo malo degeret. Haec igitur, o Socrate, ac fortasse etiam plura, Thrasymachus aut aliquis alius de iustitia et iniustitia diceret, utriusque rationes importune pervertens. Quae ego non dubitavi apertius eloqui, utpote nihil abs te celari cupiens optansque audire contraria. Itaque nunc id age, quaeso, ut non modo demonstres iustitiam esse iniustitia praestantiorem, verum etiam declares, quid utraque in utroque efficiat ipsa per se, sive lateat deos et homines, sive non lateat, ut ideo altera pro bono, altera pro malo haberi debeat. P. 362. B. — 367. E.

Haec igitur hactenus Glauco et Adimantus. Quorum orationes quid habeant propositum et quanam coniunctione cum universo opere contineantur, non adeo difficile est ad diiudicandum. Etenim consummant illae quodammodo ac perficiunt ea, quae dicta erant a Thrasymacho, ita quidem, ut huius sententia etiam subtilius atque dilucidius illustretur eoque modo iniustitiae imago, contraria illa iustitiae, plenius informetur. Quod enim tam iniustitia quam iustitia,

remotis omnibus utilitatis rationibus, per se spectanda esse iudicata eoque nomine etiam iniustitiae praestantia demonstrata est, certe res iam eo est deducta, ut quod pro iniustitia adhuc dici possit, nihil amplius superesse videatur, iustitiae autem defendendae et illustrandae necessitatem maximam exstitisse appareat. Ad haec vero etiam accedit, quod simul etiam via et ratio tanquam designata ac praescripta est, qua in illustranda iustitia versandum sit, quandoquidem ipsam eius vim et naturam esse investigandam clarissime iam intelligitur. Itaque his orationibus patet utique viam esse munitam ad instituendam eam disputationem, in qua reliquum opus fere totum versatur. Verum satis de his. Pergimus ad enarrandam reliquam libri partem, cuius summa huc redit.

Auditis igitur Glauconis et Adimanti orationibus Socrates, laudato eorum studio, quippe qui ideo iniustitiae caussam egissent, ut diligentiorem rei explicationem ex ipso elicerent, ad contemplandam iustitiae et iniustitiae naturam accedit, simul etiam expositurus de utriusque utilitate. P. 367. E. — 368. A. Quum autem iustitia tum in singulis hominibus insit, tum in universa cernatur civitate, quo facilius eius natura perspiciatur, primum ait quaerendum esse, qualis sit in civitate, idque sic, ut civitatem quasi nascentem conspicientes iustitiam simul nascentem videant. P. 368. A. — 369. A. Itaque ea, quae sequitur, disputatione, condere quasi civitatem instituit, ut eius origo patefiat. Gignitur, inquit, civitas ex hominum indigentia, quum alter alterius auxilio indigeat. Quocirca videamus ea, quae hominibus ad vitam degendam necessaria sunt. Ac primum quidem homines indigent alimentis, sine quibus vitam sustentare non possunt. Deinde iis opus est domiciliis, denique etiam vestimentis, quibus a corpore arceant vim frigoris atque caloris. Accedunt alia, quae ad corporis cultum pertinent. Quocirca civitas, si ad ea tantum respiciamus, quae maxime sunt necessaria, constare certe debebit ex agricolis, fabris tignariis, textoribus, coriariis, aliis non paucis opificibus, quorum opera et ars ad comparandas vitae necessitates requiritur. Et hi quidem omnes suam quisque artem ita factitabunt, ut alii alios adiuvent mutuo auxilio. Qua ipsa in re iustitiae et iniustitiae origi-

nem atque vim animadvertere licebit. De quo videbimus postea. P. 369. A. — 372. A. Nunc enim adhuc consideremus vivendi rationem hominum, qui eiusmodi inter se coniuncti sunt societate. Etenim vel in magna vitae simplicitate multis opus est rebus, quae ad elegantiam cultumque illius pertineant. Unde necesse est, ut paullatim nascatur luxuries quaedam ac mollities; quanquam negandum non est hoc esse civitatis iam depravatae argumentum. Sed enim hac certe ratione eveniet, ut plurimi artifices sint necessarii, qui non tam necessitatibus vitae quam commoditatibus prospiciant, plurimumque augebitur civium multitudo. Hac vero crescente, quo facilius omnium desideria expleri queant, etiam bella cum finitimis civitatibus suscipienda sunt; quo fit, ut militum ordo necessarius videatur, sine quo civitatis securitas atque salus conservari nullo modo potest. Etenim quominus ceteri cives rem militarem exerceant, illud prohibet, quod, quum singuli in suo atque proprio negotio versentur, fieri nunquam potest, ut ad disciplinae militaris plenam perfectamque facultatem perveniant. P. 372. A. — 374. D. Quo gravius vero est atque salubrius munus eorum, qui defendunt civitatis securitatem, eo maiorem adhibere decet diligentiam in illis deligendis, atque sedulo id est agendum, ut praeoptentur ii, quorum natura et indoles ad belli negotia maxime idonea est. In quorum numero habendi sunt qui quum sensuum acie, pedum velocitate, virium firmitate ceteris antecellunt, tum animi quodam calore (θυμῷ) sunt praediti. P. 374. D. — 375. E. Sed haec ipsa res magnam requirit curam atque cautionem. Quum enim istiusmodi vis ac ferocia ingenii facile in petulantiam contra ceteros cives degenerare queat, maxime curandum est, educationis ope ut fiant tales, qui cum illis virtutibus mansuetudinem ac sapientiae amorem coniungant. Et corpus quidem arte gymnastica formatur; animi eruditio efficitur arte musica, de qua nunc dicamus. Pertinent autem ad eam ante omnia varia orationum genera. Harum aliae verae sunt, aliae falsae ac mendaciorum plenae. Quod quidem alterum genus sedulo cavendum est ne puerorum animos repleat aut contaminet, praesertim quum poetarum libri inanibus istiusmodi narratiunculis referti sint. Quocirca ex

poetis seligendae sunt diligenter eae narrationes, quae puerulis salvo honestatis sensu recte tradi possint; quae vero mendaciis scatent, ea omnia prorsus repudianda et studiose occultanda sunt. Quorsum pertinent etiam ea, quae Homerus, Hesiodus, aliique poetae narraverunt. Nam isti diis ea affinxerunt, quae divino numine prorsus indigna videntur, veluti quod narrant, Uranum et Cronum turpiter regno esse privatos, deos haud raro flagitia ac scelera commisisse, eosdem maximas inter se inimicitias exercuisse, alia multa, quibus iuvenum animi facile ad nequitiam et protervitatem sollicitentur. — In seligendis autem iis narrationibus, quae pueris tradantur, id omnino spectandum est, ut ad virtutem excitandam, augendam et corroborandam comparatae sint. Itaque primum hoc requiritur, ut deus in iis semper talis describatur, qualis revera est, hoc est bonus: quippe a divino numine omnis turpitudo plane aliena est, neque deum malorum auctorem ulla ratione appellari fas est, quo in genere multa impie Homerus, multa etiam poetae tragici, qui mortalium mala et calamitates a diis auctoribus repetere solent. — Deinde in seligendis illis poetarum fabulis id quoque curari oportet, ut ne deus dicatur tanquam praestigiator aliquis alias atque alias formas induere, quum numen eius sit simplex et propter summam virtutem ac praestantiam nulli unquam mutationi obnoxium. Neque enim ab alio mutatur, neque a semet ipso, quoniam neque fieri potest deterior se ipso neque perfectior; id enim utrumque absolutae perfectionis notioni plane repugnat. Accedit, quod nefas est deum putare ideo alias atque alias species assumere, ut hominum animos fallat et in fraudem inducat; neque enim fallendi causam babet ullam, et veracissimus est omnisque mendacii inimicus. P. 375. E. — 383. C.

Cap. I. Ἐγὼ μὲν οὖν ταῦτα εἰπὼν ᾤμην λόγου ἀπηλλάχθαι· τὸ δ' ἦν ἄρα, ὡς ἔοικε, προοίμιον. ὁ γὰρ Γλαύκων ἀεί τε ἀνδρειότατος ὢν τυγχάνει πρὸς ἅπαντα, καὶ δὴ καὶ τότε τοῦ Θρασυμάχου 357

Cap. I. P. 357. A. *ᾤμην λόγου ἀπ.*] Par. K. *τοῦ λόγου.* Nec tamen articulo opus, quum omnino hoc dicat: putabam mihi non amplius dicendum fore, nec vero hoc: putabam me ab huius rei disputatione liberatum esse. Dein Angel. et Flor. x. *ἀεί τε δὴ ἀνδρ.*

Cap. I. P. 357. *τὸ δὲ ἦν ἄρα, ὡς ἔοικε, προοίμιον*] quum tamen, ut patebat, id esset nonnisi exordium disputationis, id quod ego minime putaveram. Libr. IV. p. 443. C. *τὸ δέ γε ἦν ἄρα, ὦ Γλαύκων, — εἴδωλόν τι τῆς δικαιοσύνης.* Tim. p. 51. C: *τὸ δὲ οὐδὲν ἄρ' ἦν πλὴν λόγος.* Men. p. 97. C: *τὸ δὲ ἄρα καὶ δόξα ἦν ἀληθής.* Sympos. p. 198. D: *τὸ δὲ ἄρα, ὡς ἔοικεν, οὐ τοῦτο ἦν τὸ καλῶς ἐπαινεῖν ὁτιοῦν.* Longin. de Subl. §. 32: *τὸ δὲ ἦν ἄρα οὐχὶ τοιοῦτον.* Aristid. T. I. p. 314. Iebb. *τὸ δὲ οὐ τοιοῦτον ἄρα ἦν.* Sophocl. Trach. v. 1129: *κἀδόκουν πράξειν καλῶς, τὸ δ' ἦν ἄρ' οὐδὲν ἄλλο πλὴν θανεῖν ἐμέ.* conf. ad libr. I. p. 335. E.

ἀεί τε ἀνδρειότατος ὢν τ.] „Etiam bellica laude praestant Glauco et Adimantus, egregiamque in bellis operam reipublicae navaverant; quo respicit hoc loco Socrates.“ Muretus. Nec tamen unam bellicam laudat fortitudinem, qua sane insignis fuit Glauco (v. p. 368. A.), sed per elegantem dilogiam simul significat eius in disputando gravitatem. Nam *ἀνδρεῖοι* saepenumero dicuntur, qui in vero investigando fortes sunt et constantes aut alterius rationibus non facile cedunt. Phaedon. p. 103. A: *ἀνδρικῶς, ἔφη, ἀπεμνημόνευκας.* Menon. p. 81. D: *οὐδὲν κωλύει ἓν μόνον ἀναμνησθέντα, ὃ δὴ μάθησιν καλοῦσιν ἄνθρωποι, τἆλλα πάντα αὐτὸν ἀνευρεῖν, ἐάν τις ἀνδρεῖος ᾖ καὶ μὴ ἀποκάμνῃ ζητῶν.* Quo loco eadem est verborum oppositio, quam hic animadvertere licet. Nam quemadmodum ibi *τὸ ἀνδρεῖον εἶναι* et *τὸ ἀποκάμνειν ζητοῦντα* sibi invicem opponuntur, ita hoc loco Glauconis *ἀνδρειότητι* e regione collocatur Thrasymachi *ἀπόῤῥησις.* Etenim *ἀπειπεῖν, ἀπαγορεύειν, ἀπειρηκέναι* dicuntur ii, qui defatigantur eoque rediguntur, ut

τὴν ἀπόῤῥησιν οὐκ ἀπεδέξατο, ἀλλ' ἔφη· Ὦ Σώκρατες, πότερον ἡμᾶς βούλει δοκεῖν πεπεικέναι, ἢ
B ὡς ἀληθῶς πεῖσαι, ὅτι παντὶ τρόπῳ ἄμεινόν ἐστι δίκαιον εἶναι ἢ ἄδικον; Ὡς ἀληθῶς, εἶπον, ἔγωγ' ἂν ἑλοίμην, εἰ ἐπ' ἐμοὶ εἴη. Οὐ τοίνυν, ἔφη, ποιεῖς ὃ βούλει. λέγε γάρ μοι· ἆρά σοι δοκεῖ τοιόνδε τι εἶναι ἀγαθόν, ὃ δεξαίμεθ' ἂν ἔχειν οὐ τῶν ἀποβαινόντων ἐφιέμενοι, ἀλλ' αὐτὸ αὑτοῦ ἕνεκα ἀσπαζόμενοι; οἷον τὸ χαίρειν καὶ αἱ ἡδοναὶ ὅσαι ἀβλαβεῖς, κἂν μηδὲν εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον διὰ ταύτας γίγνηται ἄλλο ἢ χαίρειν ἔχοντα. Ἔμοιγε, ἦν δ' ἐγώ, δοκεῖ
C τι εἶναι τοιοῦτον. Τί δέ; ὃ αὐτό τε αὑτοῦ χάριν ἀγαπῶμεν καὶ τῶν ἀπ' αὐτοῦ γιγνομένων; οἷον αὖ τὸ φρονεῖν καὶ τὸ ὁρᾶν καὶ τὸ ὑγιαίνειν· τὰ γὰρ

B. *κἂν μηδὲν εἰς τὸν ἐπ.*] Pro *κἂν* exhibent *καὶ* Par. A. Ven. Π. Ambr. Vat. m. r. Flor. a. b. c. γ. et pr. Θ. et *εἰ καὶ* Ang. Vat. Θ. corr. Flor. a. x. Statim post Ald. Bas. 1. 2. Par. A. Vat. Θ. Ven. Π. Ambr. Flor. a. b. c x. γ. Vat. m. r *γίγνεται ἄλλο*. Itaque nuperi editores inde a Schneidero scripserunt: *καὶ μηδὲν* —

negent se amplius ferre laborem posse; qui animum despondent, neque causam suam constanter tueri audent; v. ad Phaedon. p. 85. C. Itaque Thrasymacho *ἀπόῤῥησις* tribuitur propterea, quod a Socrate confutatus sententiam suam non amplius defenderat; id quod Glauco improbat. Respiciens ad hunc locum Pollux Onom. II, 127: *Πλάτων δὲ ἀπόῤῥησιν τὴν ἀπαγόρευσιν καὶ τὸ ἀπαγορεύειν οἷον τὸ ἀποκαμεῖν*, ubi v. Iungermann. Neque aliter Timaeus Gloss. p. 44, ubi v. Ruhnken. Ceterum *καὶ δὴ καὶ* post *τε* infertur, ubi prius membrum orationis generale quiddam indicat, alterum singularem aliquam denotat rem, causam, rationem; v. libr. IX. p. 586. E. X. p. 618. A. Tim. p. 22. A. Phaed. p. 112. E. Politic. p. 268. E. p. 270. C. Legg. X. p. 888. D. Phileb. p. 61. D. ibique annot.

πότερον — ἢ ὡς ἀληθῶς πεῖσαι] utrum te nobis vis *videri* persuasisse, an *revera* persuadere ctr. Erravit Astius, qui *βούλεσθαι* sequente *ἢ* comparativi notionem comprehendere arbitratur, ut sit idem quod *μᾶλλον βούλεσθαι*. Nam ut nihil dicam de illo grammaticorum placito, quod cur mihi improbetur, alio loco exponam; hic quidem *ἢ*, an, legitima loquendi forma post *πότερον* illatum est, ut fit in interrogatione bimembri. Ad proximum *Ὡς ἀληθῶς* repetas apud animum *πεῖσαι*.

B. *ἆρά σοι δοκεῖ τοιόνδε τι* —] Tria discernit bonorum genera: unum, quod per se expetendum sit, nulla utilitatis habita ratione; alterum, quod et per se ipsum sit amabile, et propter commodorum fructum expetatur; tertium, quod quum per se studio indignum videa-

τοιαῦτά που δι' ἀμφότερα ἀσπαζόμεθα. Ναί, εἶπον. Τρίτον δὲ ὁρᾷς τι, ἔφη, εἶδος ἀγαθοῦ, ἐν ᾧ τὸ γυμνάζεσθαι καὶ τὸ κάμνοντα ἰατρεύεσθαι καὶ ἰάτρευσίς τε καὶ ὁ ἄλλος χρηματισμός; ταῦτα γὰρ ἐπίπονα φαῖμεν ἄν, ὠφελεῖν δὲ ἡμᾶς, καὶ αὐτὰ μὲν ἑαυτῶν ἕνεκα οὐκ ἂν D
δεξαίμεθα ἔχειν, τῶν δὲ μισθῶν τε χάριν καὶ τῶν ἄλλων ὅσα γίγνεται ἀπ' αὐτῶν. Ἔστι γὰρ οὖν, ἔφην, καὶ τοῦτο τρίτον. ἀλλὰ τί δή; Ἐν ποίῳ, ἔφη, τούτων τὴν δικαιοσύνην τίθης; Ἐγὼ μὲν οἶμαι, ἦν δ' ἐγώ, ἐν τῷ καλλίστῳ, ὃ καὶ δι' αὐτὸ καὶ διὰ τὰ γιγνό- 358
μενα ἀπ' αὐτοῦ ἀγαπητέον τῷ μέλλοντι μακαρίῳ ἔσεσθαι. Οὐ τοίνυν δοκεῖ, ἔφη, τοῖς πολλοῖς, ἀλλὰ τοῦ ἐπιπόνου εἴδους, ὃ μισθῶν θ' ἕνεκα καὶ εὐδοκιμήσεων διὰ δόξαν ἐπιτηδευτέον, αὐτὸ δὲ δι' αὐτὸ

γίγνεται ἄλλο. sed v. explicatt.

C. *Τί δέ; ὃ αὐτὸ*] *δαί* Par. A. corr.

P. 358. A. *μισθῶν θ' ἕνεκα*] Inserui *θ'* ex Par. A. Duebner. Idem Vat. *Θ*. Ven. *Π*. Par. DK. Mon. Flor. a. b. c. x. *β*. *γ*. tuentur, qui *τε* scriptum exhibent. Vulgo deest etiam in nuperis editt.

tur, tamem propter eventum, quem habeat, minime sperni soleat. Et sub alterum quidem illud, quod utroque nomine se commendat, Socrates iustitiam subiectam esse ait. De bonorum generibus v. Plotin. Ennead. Libr. VII, 1. Apulei. de dogm. Plat. II. in. Bonorum igitur alia eximia et prima per se ducebat esse: per perceptionem cetera fieri bona existimabat.

κἂν μηδὲν — χαίρειν ἔχοντα] etiamsi in posterum tempus nihil per illas efficiatur aliud, nisi hoc, ut gaudeat, si quis eas habeat, (nam ad *ἔχοντα* int. *αὐτάς* ut p. 366. E. 367. B. D. E. al) h. e. etiamsi voluptates nihil aliud efficiant, ob quod expetendae videantur, sed ideo tantum amentur, quod ipsae per se sunt cum iucunditatis sensu coniunctae. — *ὅσαι ἀβλαβεῖς* dicuntur quae nihil iniucunditatis aut doloris admixtum habent. Pro *κἂν μηδὲν — γίγνηται* quod Schneiderus, Turicenses et Hermannus dederunt *καὶ μηδὲν — γίγνεται*, i. e. *καὶ δι' ἃς μηδὲν γίγνεται*, vereor ut id recte dictum sit, siquidem ita opus fuit *οὐδέν*. Nec placet sententia isto modo expressa. Tenui igitur vulgatum.

C. *Τί δέ; ὃ αὐτό τε αὑτοῦ χάριν —*] Post *τί δέ;* ex antecedentibus intell. *ἆρά σοι δοκεῖ τοιόνδε τι εἶναι ἀγαθόν;*

καὶ ὁ ἄλλος χρηματισμός;] h. e. *praetereaque pecuniae acquirendae rationes?* Nam ita nunc *ἄλλος* accipiendum; v. Gorg. p. 473. C. p. 480. D. Apol. Socr. p. 36. B. Sympos. p. 216. E. al.

D. *ἀλλὰ τί δή;*] Formula eandem habet ellipsin, quam Latinum: At quid tum?

P. 358. *ὃ μισθῶν θ' ἕνε-*

φευκτέον ὡς ὂν χαλεπόν. Cap. II. Οἶδα, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι δοκεῖ οὕτω, καὶ πάλαι ὑπὸ Θρασυμάχου ὡς τοιοῦτον ὂν ψέγεται, ἀδικία δ' ἐπαινεῖται· ἀλλ'
B ἐγώ τις, ὡς ἔοικε, δυςμαθής. Ἴθι δή, ἔφη, ἄκουσον καὶ ἐμοῦ, ἐάν σοι ταὐτὰ δοκῇ. Θρασύμαχος γάρ μοι φαίνεται πρωιαίτερον τοῦ δέοντος ὑπὸ σοῦ ὥςπερ ὄφις κηληθῆναι, ἐμοὶ δὲ οὔπω κατὰ νοῦν ἡ ἀπόδειξις γέγονε περὶ ἑκατέρου. ἐπιθυμῶ γὰρ ἀκοῦσαι, τί τ' ἔστιν ἑκάτερον καὶ τίνα ἔχει δύναμιν αὐτὸ καθ' αὑτὸ ἐνὸν ἐν τῇ ψυχῇ, τοὺς δὲ μισθοὺς καὶ τὰ γιγνόμενα ἀπ' αὐτῶν ἐᾶσαι χαίρειν. οὑτωσὶ οὖν ποιήσω, ἐὰν καὶ σοὶ δοκῇ· ἐπανανεώσομαι τὸν Θρα-
C συμάχου λόγον, καὶ πρῶτον μὲν ἐρῶ δικαιοσύνην οἷον

Cap. II. ὅτι δοκεῖ οὕτω] Sic Par. A. Vat. Θ. Ven. ΠΞ. Vind. Φ. Ang. Vat. m. r. Flor. a. b. c. x. α. γ. Legebatur ὅτι οὕτω δοκεῖ.

ἀδικία δ' ἐπαινεῖται] Desunt haec in Par. A. Vat. Θ. Ven. Ξ. Vind. Φ. Flor. b. eiecta ab Hermanno. Sed error ex homoeoteleuto ortus; verba ipsa ab interpolationis suspicione libera.

B. ἐπανανεώσομαι τὸν Θρ.] Vat. r. Flor. a. c. x. ἐπὰν ἀνανεώσωμαι. Affert haec sic scripta etiam Thom. Mag. p. 382.

C. οὔ τι δοκεῖ οὕτως.] Sic Par. A. Vat. Θ. Ven. Π. Ang. Ambr. Vat. m. Flor. a. x. α. γ. Vulgo erat ἔτι οὐ δοκεῖ. Par.

κα — διὰ δόξαν ἐπιτηδευτέον] quod propter praemia et bonas existimationes opinionis hominum caussa colendum sit.

Cap. II. ἐγώ τις, ὡς ἔοικε, δυςμαθής.] Phileb. p. 23. D: εἰμὶ δέ, ὡς ἔοικε, ἐγὼ γελοῖός τις. Protagor. p. 340. D: κακὸν ἄρα μοι εἴργασται, ὡς ἔοικε, — καί εἰμί τις γελοῖος ἰατρός.

B. πρωιαίτερον τοῦ δέοντος] Thomas Mag. p. 763: πρωίτερον καὶ πρωίτατον κρείττω τοῦ πρωιαίτερον καὶ πρωιαίτατον. Quod praeceptum inane esse multi docent loci Platonis, ubi altera forma sedem habet certissimam. Phaedon. p. 16. E. p. 59. D. E. Theaet. p. 150. E. al. v. Ruhnk. ad Tim. Glossar. p. 227. Valckenar. in Epistol. clar. viror. ad l. A. Ernesti. ed. Tittmann. p. 174. — Eleganter Thrasymachus propter ferociam et iracundiam, qua excanduerat, cum serpente comparatur, qui carminibus sit delinitus. Credebant enim veteres serpentes carminibus posse mulceri ac deliniri, de qua re praeter Muretum ad h. l. vid. intpp. ad Virgil. Eclog. VIII. v. 71. Nec minima pars huius elegantiae inest in verbo κηλεῖν, quod tum proprie dicitur vi placandi ac deliniendi, tum translata significatione poni solet de iis, qui aliquem carmine, verbis, oratione mulcent, qui alicui id, quod volunt, ita persuadent, ut eum quo velint possint perducere; v. Valcken. ad Eurip. Hippolyt. v. 303.

καὶ τίνα ἔχει δύναμιν αὐτὸ καθ' αὑτό] et quam-

εἶναί φασι καὶ ὅθεν γεγονέναι· δεύτερον δέ, ὅτι πάντες αὐτὸ οἱ ἐπιτηδεύοντες ἄκοντες ἐπιτηδεύουσιν ὡς ἀναγκαῖον, ἀλλ' οὐχ ὡς ἀγαθόν· τρίτον δέ, ὅτι εἰκότως αὐτὸ δρῶσι· πολὺ γὰρ ἀμείνων ἄρα ὁ τοῦ ἀδίκου ἢ ὁ τοῦ δικαίου βίος, ὡς λέγουσιν· ἐπεὶ ἔμοιγε, ὦ Σώκρατες, οὔ τι δοκεῖ οὕτως. ἀπορῶ μέντοι διατεθρυλημένος τὰ ὦτα, ἀκούων Θρασυμάχου καὶ μυρίων ἄλλων. τὸν δὲ ὑπὲρ τῆς δικαιοσύνης λόγον, ὡς ἄμεινον ἀδικίας, οὐδενός πω ἀκήκοα ὡς βούλομαι· βούλομαι δὲ αὐτὸ καθ' αὑτὸ ἐγκωμιαζόμενον ἀκοῦσαι. μάλιστα δ' οἶμαι ἂν σοῦ πυθέσθαι. διὸ κατατείνας ἐρῶ τὸν ἄδικον βίον ἐπαινῶν, εἰπὼν δὲ ἐνδείξομαί σοι, ὃν τρόπον αὖ βούλομαι καὶ σοῦ ἀκού- D

DK. Mon. Flor. β. c. οὔ τοι δ. οὕτως. Vind. Φ. Vat. r. Flor. b. ὅτι οὐ δ. Mox pro διατεθρυλλημένος Par. A. Ven. Π. Vat. Θ m. Flor. b. γ. διατεθρυλημένος, quam formam sicuti meliores libri Platonis fere ubique tuentur, ita etiam probant Eustath. ad Iliad. 23, 396. Etym. M. p. 456, 39., ubi v. ann. Sturzii et Bekkeri. Schaefer. ad Dionys. De comp. verb. p. 122. Buttmann. ad Demosth. Midian. §. 44. Iacobs ad Anthol. p. 588. Prava scriptura ex eo orta, quod θρυλέω sicuti θρῦλος primam syllabam longam habet.

nam habeat vim et naturam in se spectatum, quum in animo inest. Vult igitur naturam iustitiae et iniustitiae sibi ita explicari, ut nulla ratio habeatur eorum, quae per utramque efficiantur. De usu v. δύναμις vid. ad Gorg. p. 447. C. Protagor. p. 356. D. Dein τοὺς δὲ μισθοὺς — ἐᾶσαι χαίρειν pendet item ex ἐπιθυμῶ, hoc sensu: missis praemiis atque iis rebus, quae inde proficiscuntur.

C. αὐτὸ οἱ ἐπιτηδεύοντες —] Non scripsit οἱ αὐτὸ ἐπιτ., quia αὐτό etiam ad ἐπιτηδεύουσιν pertinet. Pro ὡς ἀναγκαῖον i. e. ἀναγκαῖόν τι, ne quis requirat ὡς ἀναγκαῖον ὄν, quemadmodum cap. 1. extr. dicebatur ὡς ὂν χαλεπόν, conf. annot. ad Gorg. p. 495. C. Libr. V. p. 449. C: ὡς ἄρα — παντὶ δῆλον.

πολὺ γὰρ ἀμείνων ἄρα—] Voce ἄρα, scilicet, significat, se haec non ex sua ipsius sententia esse disputaturum, sed secundum aliorum opinionem. Quocirca etiam ὡς λέγουσιν addit. Mox de voc. οὔ τι v. ad p. 351. A.

D. κατατείνας ἐρῶ τὸν ἄδικον β. ἐπ.] P. 367. B: ἀλλ' ἐγώ, οὐδὲν γάρ σε δέομαι ἀποκρύπτεσθαι, σοῦ ἐπιθυμῶν ἀκοῦσαι τἀναντία, ὡς δύναμαι μάλιστα κατατείνας λέγω. Xenoph. Anab. II, 5, 30: ὁ δὲ Κλέαρχος ἰσχυρῶς κατέτεινεν, ἔστε διεπράξατο πέντε μὲν στρατηγοὺς ἰέναι. Eurip. Hecub. v. 132: σπουδαὶ δὲ λόγων κατατεινομένων ἦσαν ἴσαι. Similem usum

ειν ἀδικίαν μὲν ψέγοντος, δικαιοσύνην δὲ ἐπαινοῦντος. ἀλλ' ὅρα, εἴ σοι βουλομένῳ ἃ λέγω. Πάντων
E μάλιστα, ἦν δ' ἐγώ· περὶ γὰρ τίνος ἂν μᾶλλον πολλάκις τις νοῦν ἔχων χαίροι λέγων καὶ ἀκούων; Κάλλιστα, ἔφη, λέγεις· καὶ ὃ πρῶτον ἔφην ἐρεῖν, περὶ τούτου ἄκουε, οἷόν τε καὶ ὅθεν γέγονε δικαιοσύνη.

Πεφυκέναι γὰρ δή φασι τὸ μὲν ἀδικεῖν ἀγαθόν, τὸ δὲ ἀδικεῖσθαι κακόν, πλέονι δὲ κακῷ ὑπερβάλλειν τὸ ἀδικεῖσθαι ἢ ἀγαθῷ τὸ ἀδικεῖν, ὥςτ' ἐπειδὰν ἀλλήλους ἀδικῶσί τε καὶ ἀδικῶνται καὶ ἀμφοτέρων
359 γεύωνται, τοῖς μὴ δυναμένοις τὸ μὲν ἐκφεύγειν, τὸ δὲ αἱρεῖν δοκεῖν λυσιτελεῖν ξυνθέσθαι ἀλλήλοις μήτ'

D. *εἴ σοι βουλομένῳ ἃ λέγω*] Stephan. cum solo Ven. Ξ. *εἴη* post *βουλομένῳ* interponit; soloece. v. explicatt.

E. *ἄκουε, οἷόν τε καὶ ὅθεν γέγονε δ.*] Vulgo scribebatur: *ἄκουε, τί τε ὂν τυγχάνει καὶ ὅθεν γέγονε δ.* Recte vero Ven. Π. Par. DK. Ambr. Ang. Flor. a. x., quam scripturam confirmant etiam Par. A. Vat. Θ. m. r. Ven. Ξ. Vind. Φ. Flor. a. c. γ., qui *τί ὄν τε καὶ ὅθεν γέγονε* exhibent manifesto illinc oriundum. Schneider. et Bekkerus ex cod. Mon. Flor. β. dedit: *τίοἴονται καὶ ὅθεν γεγονέναι δικαιοσύνην.* Hermannus et nuperrime Turr. ediderunt: *τί οἰόντε καὶ ὅθεν γέγονε δ.*, nescio quo errore eam scripturam esse asseverantes codicum eorum, quibus nos nostram debemus lectionem. At nimirum secuti sunt illi ducem Bekkerum, qui quum in textu posuisset: *τί οἴονται,* lectionem codicis Monacensis, in annotatione critica solum *οἴονται* pro lemmate posuit adscripta lectione illorum codicum *οἷον τε.* Nimirum debuerat ille potius ponere *τί οἴονται· οἰόντε ΠDK. ctr.*, id quod nobis ex

habet *διατείνειν*, pertendere, de quo v. Schaefer. ad Phalar. p. 380. ed. Lips.

εἴ σοι βουλομένῳ ἃ λέγω.] Ferri non potest quod vulgo post *βουλομένῳ* additur *εἴη*. Debebat enim esse *ἐστὶν*, quod tamen non est cur cum Astio additum velimus. Multo audacius Antiphon etiam coniunctivum omisit Orat. 6. §. 8: *ἐὰν ὑμῖν ἡδομένοις βούλομαι ἀπολογήσασθαι*, ad quem v. E. Maetzner. p. 217. Loquendi genus satis tritum vel ex Matth. Gr. §. 388. cognosci poterit. Eodem modo Latini loquuntur. Macrob. Saturn. VI, I. VI, 6. VII, 13: si volentibus vobis erit. VII, 7: si tibi volenti erit. In proximis *πολλάκις* paullulum traiectum pertinet ad *λέγων καὶ ἀκούων.*

E. *οἷόν τε καὶ ὅθεν γέγονε*] Post *οἷόν τε* intell. *ἐστίν.* Phaedr. p. 352. C: *ὅσοι δὲ Ἄρεός τε θεραπευταὶ καὶ ἐκείνου περιεπόλουν*, ubi simillima huic ratio est. Levissima res non animadversa proximam loci corrumpendi dedit occasionem. Neque quicquam offensionis habet, quod nunc simpliciter dicit exponere se velle *οἷόν τε καὶ ὅθεν γέγονε δικαιοσύνη*, quum et iam antea professus sit se aliorum senten-

ἀδικεῖν μήτ' ἀδικεῖσθαι. καὶ ἐντεῦθεν δὴ ἄρξασθαι νόμους τίθεσθαι καὶ ξυνθήκας αὐτῶν, καὶ ὀνομάσαι τὸ ὑπὸ τοῦ νόμου ἐπίταγμα νόμιμόν τε καὶ δίκαιον. καὶ εἶναι δὴ ταύτην γένεσίν τε καὶ οὐσίαν δικαιοσύνης, μεταξὺ οὖσαν τοῦ μὲν ἀρίστου ὄντος, ἐὰν ἀδικῶν μὴ διδῷ δίκην, τοῦ δὲ κακίστου, ἐὰν ἀδικούμενος τιμωρεῖσθαι ἀδύνατος ᾖ. τὸ δε δίκαιον ἐν μέσῳ ὂν τούτων ἀμφοτέρων ἀγαπᾶσθαι οὐχ ὡς ἀγαθόν, B ἀλλ' ὡς ἀῤῥωστίᾳ τοῦ ἀδικεῖν τιμώμενον· ἐπεὶ τὸν δυνάμενον αὐτὸ ποιεῖν καὶ ὡς ἀληθῶς ἄνδρα οὐδ' ἂν ἐνί ποτε ξυνθέσθαι τὸ μήτε ἀδικεῖν μήτε ἀδικεῖσθαι· μαίνεσθαι γὰρ ἄν. ἡ μὲν οὖν δὴ φύσις δι-

Florentinis libris fit perspicuum; patet etiam ex uno Vindobonensi Schneideri. Respice quaeso p. 358. C. in. et non dubitabis, quid rei sit. conf. explicat.

ἀμφοτέρων γεύωνται] Vind. Φ. Vat. r. γένωνται.

P. 359. τὸ δὲ αἱρεῖν δοκεῖν] Libri δοκεῖ, quod de coniectura Astii in δοκεῖν mutavimus. Est enim tota haec oratio obliqua. Sequuti sunt nuperrime etiam Turicenses. Hermannus autem δοκεῖ ex eo defendit, quod Glauco eorum personam agat, qui hanc sententiam defendant.

ξυνθήκας αὐτῶν] Mon. et Flor. β. αὐτοῖς. Hermannus αὐτῶν. cum vulg.

ταύτην γένεσιν] ταύτην τὴν γ. Par. DK.

B. οὐδ' ἂν ἐνί ποτε ξ.] Flor. β. Mon. Par. DK. οὐδ' ἂν ἐνί πω ξ.

ἡ μὲν οὖν δὴ φύσις] Steph. ἡ μέν γ' οὖν δὴ φ. invitis codd. ut videtur ad unum omnibus.

tiam esse defensurum, et deinceps pergat: πεφυκέναι γὰρ δή φασι τὸ μὲν ἀδ. ἀγ. At nimirum hoc quoque bonis criticis fuit offensioni, qui quum viderent Glauconem referre alienam sententiam, istud οἴονται inculcarunt, quod certe minime congruit cum insequenti καὶ ὅθεν γέγονε.

P. 359. λυσιτελεῖν ξυνθέσθαι — καὶ δίκαιον.] Docebant sophistae leges natura esse nullas, sed omnes propter necessitatem et utilitatem esse constitutas, quo infirmitas hominum impotentiorum defenderetur ab iis, qui essent natura validiores ac robustiores; v. Gorg. p. 483. A sqq. Protagor. p. 337. E. Legg. X. p. 889. et 890. — τὸ ὑπὸ τοῦ νόμου ἐπίταγμα, id, quod lege constitutum esset. Xenoph. Cyrop. III, 3, 2: ἥδεσθαι τῇ ὑπὸ πάντων τιμῇ. Infra libr. III. p. 390. C: Ἄρεώς τε καὶ Ἀφροδίτης ὑπὸ Ἡφαίστου δεσμός. — Ad καὶ ἀδικῶνται int. ὑπ' ἀλλήλων. v. ad Menex. p. 243. D.

ἐὰν ἀδικῶν μὴ δ. δίκην] Intelligunt τὶς, quo non opus, quum subiecti indefiniti notio iam in participio contineatur.

B. ἀλλ' ὡς ἀῤῥωστίᾳ τοῦ ἀδικεῖν τιμ.] Dativus causam

καιοσύνης, ὦ Σώκρατες, αὕτη τε καὶ τοιαύτη, καὶ ἐξ ὧν πέφυκε, τοιαῦτα, ὡς ὁ λόγος.

Cap. III. Ὡς δὲ καὶ οἱ ἐπιτηδεύοντες ἀδυναμίᾳ τοῦ ἀδικεῖν ἄκοντες αὐτὸ ἐπιτηδεύουσι, μάλιστ' ἂν C αἰσθοίμεθα, εἰ τοιόνδε ποιήσαιμεν τῇ διανοίᾳ· δόντες ἐξουσίαν ἑκατέρῳ ποιεῖν ὅ τι ἂν βούληται, τῷ τε δικαίῳ καὶ τῷ ἀδίκῳ, εἶτ' ἐπακολουθήσαιμεν

Cap. III. C. ἐπ' αὐτοφώρῳ οὖν λ.] Sic Vat. Θ. Ven. ΞΠ. Vind. Par. K. Mon. al. Vulgo ἐπαυτοφώρῳ.

νόμῳ δὲ βίᾳ] νόμῳ δὲ καὶ βίᾳ Ven. Π. Par. DK. Mon. Vat. r. m. Flor. a. b. c. α. β. γ. et editt. Bas. 1. 2. probante Bekkero.

indicat; v. Matth. Gr. §. 398. Prorsus eodem modo Latine sextum casum usurpant. Cicer. Legg. I, 15. extr. Religiones non metu, sed ea coniunctione, quae est homini cum deo, conservandas puto, ubi v. Goerenz. — De οὐδ' ἂν ἑνί v. ad p. 353. D.

Cap. III. C. δόντες ἐξουσίαν — ἄξει.] Adduntur haec superioribus per appositionem, ideoque legitima loquendi ratione particularum vinculis carent. Plurima huius generis exempla notavimus in Indic. Select. Dialogg. T. I et II. s. v. Asyndeton. De εἶτα post participium illato v. ad Phaedon. p. 70. E.

εἰς ταὐτὸν ἰόντα] Infra p. 360. C: ἀλλ' ἐπὶ ταὐτὸν ἴοιεν ἀμφότεροι. Eurip. Hec. v. 748. ed. Br. εἰς ταὐτὸν ἥκεις· καὶ γὰρ οὐδ' ἐγὼ κλύειν (βούλομαι). Hippolyt. v. 275. εἰς ταὐτὸν ἥκεις.

νόμῳ δὲ βίᾳ παράγεται —] lege autem violenter ad colendam aequalitatem impellitur s. ducitur. Verbo παράγεσθαι significat homines a recta agendi via, quam ipsa natura praescripserit, seduci solere ad ea, quae more et consuetudine sancita sint. Eurip. Phoeniss. p. 545: κεῖνο κάλλιον, τέκνον, ἰσότητα τιμᾶν, ἣ φίλους ἀεὶ φίλοις, πόλεις τε πόλεσι, συμμάχους τε συμμάχοις ξυνδεῖ· τὸ γὰρ ἴσον νόμιμον ἀνθρώποις ἔφυ, τῷ πλέονι δ' ἀεὶ πολέμιον καθίσταται τοὔλασσον κ. τ. λ. conf. Gorg. p. 508. A. et p. 403. A sqq., quo loco Callicles haec ipsa placita defendit.

τοιάδε μάλιστα, εἰ αὐτοῖς γένοιτο οἵαν —] Verba τοιάδε μάλιστα explicantur iis, quae deinceps sequuntur, εἰ αὐτοῖς γένοιτο κ. τ. λ. Itaque ante οἵαν apparet intelligi oportere τοιάδε. Qua in attractione interpunctionem melius omitti quam interponi una et consentiens est vox prudentiorum grammaticorum.

D. τῷ Γύγῃ — γενέσθαι.] Gygae annulus ab ipso Platone L. X. p. 612. B., et ab aliis multis, veluti a Cicerone Offic. III, 9. Lucian. Bis accus. §. 21. Navig. §. 42. Philostrat. Heroic. p. 28 ed. Boiss. commemoratur. Fundus fabulae ab aliis aliter exornatae (v. Creuzer. Historic. Graecor. antiquissimor. Fragm. p. 204.) reperitur in iis, quae memoriae prodiderunt Herod. I. 8. et Iustin. I. 7. extr. Quocirca cogitandum sine dubio de Gyge

θεώμενοι, ποῖ ἡ ἐπιθυμία ἑκάτερον ἄξει. ἐπ' αὐτοφώρῳ οὖν λάβοιμεν ἂν τὸν δίκαιον τῷ ἀδίκῳ εἰς ταὐτὸν ἰόντα διὰ τὴν πλεονεξίαν, ὃ πᾶσα φύσις διώκειν πέφυκεν ὡς ἀγαθόν, νόμῳ δὲ βίᾳ παράγεται ἐπὶ τὴν τοῦ ἴσου τιμήν. εἴη δ' ἂν ἡ ἐξουσία, ἣν λέγω, τοιάδε μάλιστα, εἰ αὐτοῖς γένοιτο οἵαν ποτέ φασι δύναμιν τῷ Γύγῃ [τοῦ Λυδοῦ προγόνῳ] γενέ- D

εἰ αὐτοῖς γένοιτο] αὐτῷ Vind. Φ. Vat. r.

D. *τῷ Γύγῃ τοῦ Λυδοῦ*] Soli Flor. x. et Ang. *τῷ Γύγῃ τοῦ Λ.* Sed Vat. m. *τοῦ Γύγου.* Vulgo erat *τῷ Γύγου τοῦ Λυδοῦ.* v. interpret. infra.

est, qui interfecto Candaule exstitit auctor novae regum Lydiorum familiae, quae fuit Mermnadarum, cuius primus rex fuit Gyges, ultimus Croesus, qui dicuntur imperasse Lydis annos CLXX. v. Graevius ad Iustin. l. l. Itaque nullo pacto veram esse credimus rationem C. E. Chr. Schneideri, qui quo tueretur lectionem codicum: *τῷ Γύγου τοῦ Λυδοῦ προγόνῳ,* alterum Gygen nobis commentus est ingenio et fortuna interfectori Candaulis similem. Nimirum hoc certe est codicum auctoritatem tutari fortiter, ut etiam in gratiam illorum novas et inauditas historias excogites. Itaque difficultas loci aliter expedienda est. Astius *τῷ* et *προγόνῳ* deletum ivit. Quo acquiesceremus, nisi audacius videretur vocabula plura intervallo disiuncta eliminare. Hermannus cum Wiegandio in diar. Zeitschrift f. Alterthumswiss. a. 1834. p. 863. *Γύγου* nomen eiiciendum statuit, ut *τῷ τοῦ Λυδοῦ προγόνῳ* intelligendus sit regum Lydorum auctor. Sed id usui loquendi adversatur. Nam ubicunque legitur *ὁ Λυδός, ὁ Ἀρμένιος, ὁ Πέρσης* al., de quo loquendi genere v. Wesseling. ad Herodot. Tom. V. p. 9. ed. Schweigh., non illud generatim de tota regum gente atque stirpe, sed de uno tantum eoque certo rege dicitur, qui populi sui nomine discernitur ab aliis. Itaque nos quidem etiam nunc in ea perseveramus sententia, ut ex aliquot codd. *τῷ Γύγῃ* scribendum, istud *τοῦ Λυδοῦ προγόνῳ* autem tanquam ineptum glossema exterminandum censeamus. Nam *τῷ Γύγῃ* est: celebrato illi Gygae, utpote hac ipsa de annulo fama notissimo; v. ad p. 329. E. Verba autem *τοῦ Λυδοῦ προγόνῳ* ab homine aliquo inepto addita sunt, qui illum Lydorum regum, quorum familiam duxit, principem fuisse significare vellet. In quo duplici modo ruit. Nam primum quidem praeter usum loquendi *τοῦ Λυδοῦ* de Lydorum regibus ultimae stirpis omnibus dixit, nisi forte de Lydo rege antiquo cogitavit. Deinde non sensit ipsum Platonem in proximis eum fuisse Lydum iam satis clare indicavisse. Ceterum de vi magica, quam veteres annulis tribuebant, praeter Kirchmann. De annulis C. XXI. exposuerunt Casaubon. ad Athen. III. 34. Intpp. ad Ammian. Marcellin. XXIX. 1, 31. Lobeck. Aglaopham. I. p. 377.

σθαι. εἶναι μὲν γὰρ αὐτὸν ποιμένα θητεύοντα παρὰ τῷ τότε Λυδίας ἄρχοντι, ὄμβρου δὲ πολλοῦ γενομένου καὶ σεισμοῦ ῥαγῆναί τι τῆς γῆς καὶ γενέσθαι χάσμα κατὰ τὸν τόπον, ᾗ ἔνεμεν. ἰδόντα δὲ καὶ θαυμάσαντα καταβῆναι καὶ ἰδεῖν ἄλλα τε δὴ μυθολογοῦσι θαυμαστὰ καὶ ἵππον χαλκοῦν, κοῖλον, θυρίδας ἔχοντα, καθ' ἃς ἐγκύψαντα ἰδεῖν ἐνόντα νεκρόν, ὡς φαίνεσθαι, μείζω ἢ κατ' ἄν-
E θρωπον. τοῦτον δὲ ἄλλο μὲν ἔχειν οὐδέν, περὶ δὲ τῇ χειρὶ χρυσοῦν δακτύλιον, ὃν περιελόμενον ἐκβῆναι. συλλόγου δὲ γενομένου τοῖς ποιμέσιν εἰωθότος,

ᾗ ἔνεμεν] ᾗ ἐκεῖνος ἔνεμεν Ambr. Ang. Flor. a. c. x. α. Darmst.

καὶ ἰδεῖν ἄλλα τε δὴ μυθολογοῦσιν] Vulgo ἃ ante μυθολογοῦσιν legitur interpositum, quod nunc omisimus auctoritate Par. A. Vat. Θr. Ven. Ξ. Vind. Φ. Eiecerunt etiam Turr. et Herm.

τοῦτον δὲ ἄλλο μὲν ἔχειν οὐδὲν] Addidimus, praeeunte Bekkero, quod vulgo aberat ἔχειν ex Ven. Π. Par. DK. Mon. Ambr. Ang. Vat. m. Flor. a. c. x. α. Darmst. Contra omisimus quod vulgo post χρυσοῦν δακτύλιον addebatur φέρειν, quod etsi recte dici docuit Lobeck. ad Phryn. p 585. tamen in uno tantum Ven. Ξ. repertum est, unde arripuit Stephanus. Baiterus utroque

D. εἶναι μὲν γὰρ αὐτὸν ποιμ.] De hoc usu infinitivi praesentis in narratione frequentati subtiliter disputavit Matth. Gr. §. 499. Proxima Cicero l. c. sic expressit: quum terra discessisset magnis quibusdam imbribus, descendit in illum hiatum, aeneumque equum, ut ferunt fabulae, animadvertit, cuius in lateribus fores essent. Quod epitheta cumulantur non interiecta copula, χαλκοῦν, κοῖλον, θυρίδας ἔχοντα, id cur fiat explicavit Matth. Gr. §. 444. — μείζω ἢ κατ' ἄνθρωπον. Cicero: „quibus apertis, hominis mortui vidit corpus *magnitudine inusitata*. Augustior grandiorque mortui species pertinet ad miraculi significationem, atque in signis divinae naturae aut originis habebatur; v. Heynii Excurs. XIII. ad libr. I. Aeneid. Virgil. p. 168 sqq. Quoniam autem numina natura humana excelsiora, ab iis, quibus apparent, e vulgari veterum sententia saepe non nisi obscuris quibusdam signis cognoscuntur, propterea additur nunc ὡς φαίνεσθαι, quod nollem Schneiderus l. c. ad νεκρόν retulisset. Scripsit enim ita ad hunc locum: „Haec verba, quae Ficinus non expressit, ad νεκρόν referenda sunt: utrum vere mortuus esset, an specie, fabula incertum relinquit.“ Nimirum videbatur Gyges cernere corpus humana figura maius atque grandius, ita ut eius animum subire posset mirae visionis cogitatio. Est autem verbi δοκεῖν et φαίνεσθαι usus hoc in genere sollemnis, de qua re pauca diximus ad Criton. p. 44. A.

ἵν' ἐξαγγέλλοιεν κατὰ μῆνα τῷ βασιλεῖ τὰ περὶ τὰ ποίμνια, ἀφικέσθαι καὶ ἐκεῖνον ἔχοντα τὸν δακτύλιον. καθήμενον οὖν μετὰ τῶν ἄλλων τυχεῖν τὴν σφενδόνην τοῦ δακτυλίου περιαγαγόντα πρὸς ἑαυτὸν εἰς τὸ εἴσω τῆς χειρός· τούτου δὲ γενομένου ἀφανῆ αὐτὸν γενέσθαι τοῖς παρακαθημένοις, καὶ διαλέγε- 360 σθαι ὡς περὶ οἰχομένου. καὶ τὸν θαυμάζειν τε καὶ πάλιν ἐπιψηλαφῶντα τὸν δακτύλιον στρέψαι ἔξω τὴν σφενδόνην, καὶ στρέψαντα φανερὸν γενέσθαι. καὶ τοῦτο ἐννοήσαντα ἀποπειρᾶσθαι τοῦ δακτυλίου, εἰ ταύτην ἔχοι τὴν δύναμιν, καὶ αὐτῷ ἀεὶ οὕτω ξυμ-

verbo eiecto ex praecedentibus cogitatione repeti vult ἰδεῖν ἔχοντα.

E. *ἵν' ἐξαγγέλλοιεν*] ἐξαγγέλοιεν Vat. Θ. Ven. Ξ. Vind. Φ. Ambr. Ang. Vat. m. Flor. a. c. x. α. γ. Darmst. v. Buttm. Gr. Ampl. p. 517. 2.

εἰς τὸ εἴσω] Bekkerus ex uno Par. D. ἔσω.

P. 360. *εἰ ταύτην ἔχοι τὴν δ.*] V. ἔχει, quod correctum ex Par. A. Ven. Ξ Π. Vind. Φ. Vat. m. r. Flor. a. c. α. γ.

ἀεὶ οὕτω ξυμβαίνειν] Addidi ἀεὶ cum Bekkero ex Mon. et Flor. β. v. explicatt. Ven. Π. Par. DK. καὶ αὐτῷ οὕτω καὶ οὕτω. Nimirum οὕτω ex antecedenti αὐτῷ ortum est, quo facto ἀεί temeraria mutatione genuinum ἀεὶ in καὶ est mutatum.

E. *ἵν' ἐξαγγέλλοιεν κατὰ μῆνα —*] „Praesens et aoristus in ceteris praeter indicativum modis eo maxime differunt, quod praesens rem diutius durantem vel saepius repetitam, aoristus rem brevi absolutam aut semel factam indicat.“ Herm. ad Viger. p. 748. Schneiderus: „Praesens, inquit, id ostendere videtur, quod in ipso consilio fieri debebat, ut singuli pastores de suis gregibus referrent, prius quam regi renuntiaretur.“ Sed verbum ἐξαγγέλλειν ipsam renuntiationem indicat, non illud, quod ei antecedebat.

τυχεῖν τὴν σφενδόνην — εἴσω τῆς χειρός] Cicero l. c. „Quem (annulum) ut detraxit, ipse induit: tum in pastorum se consilium recepit: ibi quum palam eius annuli ad palmam converterat, a nullo videbatur, ipse autem omnia videbat; idem rursus videbatur, quum in locum annulum inverterat.“ Voc. σφενδόνη illustravit Ruhnk. ad Tim. p. 244. et Schaefer. ad Long. p. 413. Ob oculos locum habuit Lucianus in Philopseud. T. III. p. 51: ἀναστρέψας — τὴν σφραγῖδα εἰς τὸ εἴσω τοῦ δακτύλου, ubi quod εἰς τὸ εἴσω scriptum est, id confirmat plurimorum codd. scripturam, quam I. Bekker. ex uno libro in εἰς τὸ ἔσω mutavit.

P. 360. *καὶ διαλέγεσθαι —*] sc. αὐτούς, ut solet subiectum, quod logici dicunt, a Graecis repente permutari; v. ad Protagor. p. 320. A. ad Phaedon. p. 71. B.

καὶ αὐτῷ ἀεὶ οὕτω ξυμβ.] et ei semper usu venisse, quotiescunque rem expe-

βαίνειν, στρέφοντι μὲν εἴσω τὴν σφενδόνην ἀδήλῳ γίγνεσθαι, ἔξω δὲ δήλῳ. αἰσθόμενον δὲ εὐθὺς διαπράξασθαι τῶν ἀγγέλων γενέσθαι τῶν παρὰ τὸν βα-
B σιλέα. ἐλθόντα δὲ καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ μοιχεύσαντα, μετ' ἐκείνης ἐπιθέμενον τῷ βασιλεῖ, ἀποκτεῖναι καὶ τὴν ἀρχὴν κατασχεῖν. εἰ οὖν δύο τοιούτω δακτυλίω γενοίσθην, καὶ τὸν μὲν ὁ δίκαιος περιθεῖτο, τὸν δὲ ὁ ἄδικος, οὐδεὶς ἂν γένοιτο, ὡς δόξειεν, οὕτως ἀδαμάντινος, ὃς ἂν μείνειεν ἐν τῇ δικαιοσύνῃ καὶ τολμήσειεν ἀπέχεσθαι τῶν ἀλλοτρίων καὶ μὴ ἅπτεσθαι, ἐξὸν αὐτῷ καὶ ἐκ τῆς ἀγορᾶς ἀδεῶς ὅ τι
C βούλοιτο λαμβάνειν, καὶ εἰσιόντι εἰς τὰς οἰκίας συγγίγνεσθαι ὅτῳ βούλοιτο καὶ ἀποκτιννύναι καὶ ἐκ δεσμῶν λύειν οὕστινας βούλοιτο, καὶ τἆλλα πράττειν,

τῶν παρὰ τὸν βασιλέα] V. περί, quod ex Par. A. marg. DK. Vat. Θ. Ven. Π. Vind. Φ. Ambr. Angel. Mon. Flor. a. c. x. α. β. γ. correctum.

C. ἀδικεῖν, ἀδικεῖ] bis ἀδικεῖν Par. A. et pr. Ven. Π.

D. ὥς φησιν ὁ περὶ τ. τ. λ.] φήσει Ven. Π. Par. DK. Mon. Ang. Flor. a. x. β. φήσει, quod Dübnerus etiam ex Par. A. enotavit. Et receperunt id nuper Turr.

riretur, ut pala introrsum conversa a nemine conspiceretur ctr. Hunc usum vocis ἀεί attigerunt Valcken. ad Herod. II, 98. ad Theocrit. Adoniazus. p. 273. Toup. ad Longin. p. 487. ed. Weisk. Platonica exempla haec sunt: De Rep. I. p. 354. B. VIII. p. 563. C. X. p. 616. A. Theaet. p. 148. D. Menon p. 80. A. Charmid. p. 164. E. Gorg. p. 464. D. Protagor. p. 313. E. Phileb. p. 15. E. Apol. Socr. p. 25. C. Menex. p. 238. D. al.

διαπράξασθαι τῶν ἀγγέλων γενέσθαι —] H. e. ὥστε γενέσθαι τῶν ἀγγέλων. Sed διαπράττεσθαι modo cum simplici infinitivo, modo cum ὥστε seq. infinitivo construi solere, docuerunt Heindorf. ad Gorg. p. 479. A. et Iacobs. ad Achill. Tat. p. 537.

B. ὡς δόξειεν, οὕτως ἀδαμάντινος] Astius scribendum censet ὡς δόξειεν ἄν invitis codd. Neque vero voculae ἄν nunc locus est, quandoquidem Glauco alienam refert opinionem. Aliter Matth. Gr. Ampl. T. II. p. 982. §. 515., qui praegressum ἄν etiam hoc orationis membrum afficere statuit. Dein quod post οὕτως infertur ὅς, conf. Matth. §. 479. De usu voc. ἀδαμάντινος, quod nunc est robustus, i. e. constans et immutabilis, v. Kühn. ad Ael. V. H. VI. 12. Boisson. ad Eunap. p. 432 ad Philostrat. Heroic. p. 405 sq. Gorg. p. 509. A: κατέχεται — σιδηροῖς καὶ ἀδαμαντίνοις λόγοις. De Rep. X. p. 619. A: ἀδαμαντίνως δεῖ δὴ ταύτην τὴν δόξαν ἔχοντα εἰς ᾅδου ἰέναι. — καὶ τολμήσειεν ἀπέχεσθαι, und es über sich

ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἰσόθεον ὄντα. οὕτω δὲ δρῶν οὐδὲν ἂν διάφορον τοῦ ἑτέρου ποιοῖ, ἀλλ' ἐπὶ ταὐτὸν ἴοιεν ἀμφότεροι. καίτοι μέγα τοῦτο τεκμήριον ἂν φαίη τις, ὅτι οὐδεὶς ἑκὼν δίκαιος, ἀλλ' ἀναγκαζόμενος, ὡς οὐκ ἀγαθοῦ ἰδίᾳ ὄντος· ἐπεὶ ὅπου γ' ἂν οἴηται ἕκαστος οἷός τε ἔσεσθαι ἀδικεῖν, ἀδικεῖ. λυσιτελεῖν γὰρ δὴ οἴεται πᾶς ἀνὴρ πολὺ μᾶλλον ἰδίᾳ D
τὴν ἀδικίαν τῆς δικαιοσύνης, ἀληθῆ οἰόμενος, ὥς φησιν ὁ περὶ τοῦ τοιούτου λόγου λέγων· ἐπεὶ εἴ τις τοιαύτης ἐξουσίας ἐπιλαβόμενος μηδέν ποτε ἐθέλοι ἀδικῆσαι μηδὲ ἅψαιτο τῶν ἀλλοτρίων, ἀθλιώτατος μὲν ἂν δόξειεν εἶναι τοῖς αἰσθανομένοις καὶ ἀνοητότατος, ἐπαινοῖεν δ' ἂν αὐτὸν ἀλλήλων ἐναντίον, ἐξαπατῶντες ἀλλήλους διὰ τὸν τοῦ ἀδικεῖσθαι φόβον. ταῦτα μὲν οὖν δὴ οὕτως.

μηδέν ποτε ἐθέλοι ἀδ.] *μηδέποτε* Par. K. Ang. Flor. x. Dein *θέλοι* Vat. Θ. Vind. Φ. Ang. Vat. r. et pauci alii. Num fuit: *ποτ' ἐθέλοι*?

ταῦτα μὲν οὖν δή] Additum *οὖν* ex Par. A D. Ven. *Π*. Ambr. Ang. Vat. m. Flor. a. c. x. *α*. *γ*. vulgo deerat.

gewinnen könnte, sich zu enthalten ctr. ut III. p. 391 D. IX. 575. E. Menex. p 245. A. D. Sic audere Horat. Ep. I 2, 40. II. 2, 111. Exquisitus verbi usus, quem attigerunt Gataker. Miscell. IX. p. 318. et Wetsten. ad Epistol. ad Rom. V, 7.

C. *διάφορον τοῦ ἑτέρου π.*] h. e. ἢ ὁ ἕτερος.

καίτοι μέγα τοῦτο τεκμ.] Schol. *σαφῶς ἂν δύναιτό τις ἐκ τούτου τεκμαίρεσθαι, ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀνθρώπων τῇ ἑαυτοῦ βουλήσει τὴν δικαιοσύνην τιμᾷ τε καὶ ἐπιτηδεύει καὶ τοῖς τῶν νόμων ἀκολουθεῖ προστάγμασι, ἀλλὰ προσβιαζόμενος, ὡς τῆς δικαιοσύνης οὐχ ἀρετῆς καθ' ἑαυτὴν οὔσης οὐδὲ τὸ παράπαν ὠφελούσης τὸν ἔχοντα.* Recte. Nam *κοινῇ* quidem utile esse nemo negare audebat: sed iustitiam dicebant *εἶναι ἀλλότριον μὲν ἀγαθόν, οἰκείαν δὲ ζημίαν* conf. p. 367. C. Eurip. Heraclid. in. *Πάλαι ποτ' ἐστὶ τοῦτ' ἐμοὶ δεδογμένον· ὁ μὲν δίκαιος τοῖς πέλας πέφυκ' ἀνήρ, ὁ δ' εἰς τὸ κέρδος λῆμ' ἔχων ἀνειμένον πόλει τ' ἄχρηστος καὶ ξυναλλάσσειν βαρύς, αὑτῷ δ' ἄριστος.*

D. *ὥς φησιν — λέγων*] h. e. quemadmodum contendit is, qui de hac re verba facit. Haec addit Glauco significaturus se non ex sua ipsius sententia illa disputasse, sed e mente eorum, qui de iustitiae dignitate secus statuant atque antea fecerit Socrates.

ἐπαινοῖεν δ' ἂν αὐτὸν ἀλλ.] laudarent vero eum palam inter sese, videlicet se ipsos decipientes propterea, quod metuunt, ne afficiantur iniuria.

Cap. IV. *Τὴν δὲ κρίσιν αὐτὴν τοῦ βίου πέρι*
E *ὧν λέγομεν, ἐὰν διαστησώμεθα τόν τε δικαιότατον καὶ τὸν ἀδικώτατον, οἷοί τ' ἐσόμεθα κρῖναι ὀρθῶς· εἰ δὲ μή, οὔ. τίς οὖν δὴ ἡ διάστασις; ἥδε· μηδὲν ἀφαιρῶμεν μήτε τοῦ ἀδίκου ἀπὸ τῆς ἀδικίας, μήτε τοῦ δικαίου ἀπὸ τῆς δικαιοσύνης, ἀλλὰ τέλεον ἑκάτερον εἰς τὸ ἑαυτοῦ ἐπιτήδευμα τιθῶμεν. πρῶτον μὲν οὖν ὁ ἄδικος ὥςπερ οἱ δεινοὶ δημιουργοὶ ποιείτω· οἷον κυβερνήτης ἄκρος ἢ ἰατρὸς τά τε δυνατὰ*
361 *ἐν τῇ τέχνῃ καὶ τὰ ἀδύνατα διαισθάνεται, καὶ τοῖς μὲν ἐπιχειρεῖ, τὰ δὲ ἐᾷ, ἔτι δὲ ἐὰν ἄρα πῃ σφαλῇ, ἱκανὸς ἐπανορθοῦσθαι· οὕτω καὶ ὁ ἄδικος ἐπιχειρῶν ὀρθῶς τοῖς ἀδικήμασι λανθανέτω, εἰ μέλλει σφό-*

Cap. IV. *Τὴν δὲ κρίσιν αὐτὴν*] V. *αὐτοῖν*, quod ex Par. ADK. Vat. Θ. Ven. Π. Vind. Φ. Ambr. Ang. Vat. m. r. Flor. a. c. x. α. γ. mutatum est. Pro vulg. *περὶ* recte Bekkerus *πέρι*.

E. *τίς οὖν ἡ διάστασις; ἥδε·*] Deerat vulgo post *διάστασις* interpunctio a Bekkero primum restituta. Eodem modo Phaedon. p. 73. C. Legg. VI. p. 780. A. Par. A. Dübn. *τί οὖν* exhibet prave.

τά τε δυνατὰ] Hunc ordinem Angel. Flor. x. et Ficinus servant, desideratum etiam a Benedicto. Ceteri libri cum vett.

Cap. IV. E. *Τὴν δὲ κρίσιν αὐτὴν τοῦ βίου πέρι ὧν λέγομεν*] **Ipsum autem iudicium de vita eorum, de quibus dicimus**, h. e. de vita iusti et iniusti, **ita demum recte poterimus instituere, si virum perfecte iustum ac perfecte iniustum inter se invicem opposuerimus.** Quod dicit *τὴν κρίσιν αὐτήν*, significat iudicium de utriusque vitae dignitate et praestantia esse partem huius sermonis gravissimam, cuius causa cetera omnia disputentur. Quocirca locum nunc quidem vitio liberum esse plane nobis persuasimus. Ceterum *κρίσις* proprium hoc in genere vocabulum. Phileb. p. 27. C: *ἆρ' οὖν νῦν, ἐπειδὴ ταῦτα οὕτω διειλόμεθα, κάλλιον ἂν ἴσως καὶ τὴν κρίσιν ἐπιτελεσαίμεθα πρώτου πέρι καὶ δευτέρου, περὶ ὧν δὴ τὸ πρῶτον ἠμφισβητήσαμεν;* qui locus huic est simillimus.

τίς οὖν δὴ ἡ διάστασις; ἥδε·] Interrogationes saepenumero apud Platonem sic interponuntur, ut oratio plus vigoris et alacritatis nanciscatur; v. ad Sympos. p. 178. D. et ad Gorg. p. 453. C.

οἷον κυβερνήτης ἄκρος ἢ ἰατρός —] **veluti**, i. e. exempli gratia, **gubernator perfectus** — nam *ἄκρος* i. q. *τέλεος*, de quo usu v. ad p. 566. B. — **aut perfectus medicus, quae arte effici possint quaeque non possint, intelligit, et illa quidem suscipit, haec autem omittit.**

δρα ἄδικος εἶναι. τὸν ἁλισκόμενον δὲ φαῦλον ἡγητέον· ἐσχάτη γὰρ ἀδικία δοκεῖν δίκαιον εἶναι μὴ ὄντα. δοτέον οὖν τῷ τελέως ἀδίκῳ τὴν τελεωτάτην ἀδικίαν, καὶ οὐκ ἀφαιρετέον, ἀλλ' ἐατέον τὰ μέγιστα ἀδικοῦντα τὴν μεγίστην δόξαν αὑτῷ παρεσκευακέναι εἰς δικαιοσύνην, καὶ ἐὰν ἄρα σφάλληταί τι, B
ἐπανορθοῦσθαι δυνατῷ εἶναι, λέγειν τε ἱκανῷ ὄντι πρὸς τὸ πείθειν, ἐάν τι μηνύηται τῶν ἀδικημάτων, καὶ βιάσασθαι, ὅσα ἂν βίας δέηται, διά τε ἀνδρείαν καὶ ῥώμην καὶ διὰ παρασκευὴν φίλων καὶ οὐσίας. τοῦτον δὲ τοιοῦτον θέντες τὸν δίκαιον παρ' αὐτὸν ἱστῶμεν τῷ λόγῳ ἄνδρα ἁπλοῦν καὶ γενναῖον, κατ' Αἰσχύλον οὐ δοκεῖν, ἀλλ' εἶναι ἀγαθὸν ἐθέλοντα.

editt. τά τε ἀδύνατα — καὶ τὰ δυνατά, quem ordinem Schneiderus per gratam orationis negligentiam excusat, ut libr. IV. p. 431. E. 432. A.

P. 361. B. ἐὰν ἄρα σφάλληταί τι] Vett. editt. vitiose: σφαλῇ καί τι, quod ex Par. ADK. Ven. *Π*. Mon. Aug. Vat. *Θ*. m. r. Vind. *Φ*. aliis, correctum.

τοῦτον δὲ τοιοῦτον θέντες] Laudant Euseb. Praep. Ev. XII. 10. p. 583. D. et Theodoret. Therap. XII. p. 667. B. Ille scribit τὸν δ' οὖν: hic habet τὸν γὰρ τοιοῦτον. Post δίκαιον uterque interponit αὖ.

P. 361. ἐὰν ἄρα πῃ σφαλῇ, ἱκ. ἐπ.] Gorg. p. 461. D: εἴ τι ἐγὼ καὶ Γοργίας — σφαλλόμεθα, σὺ παρὼν ἐπανόρθου.

ἐσχάτη γὰρ ἀδικία δ. δ. εἶν. μὴ ὄντα.] Adhibet Plutarch. Symp. I. p. 613. F. De Herodot. Malign. p. 854. E. De Discern. Adul. ab Amic. p. 50. E. Cicero de Offic. I. 13 extr. Totius autem iniustitiae nulla capitalior est quam eorum, qui, quum maxime fallunt, id agunt, ut viri boni esse videantur.

B. ἐπανορθοῦσθαι δυνατῷ εἶναι] Cohaerent haec verba cum superioribus illis: δοτέον οὖν τῷ τελέως ἀδίκῳ, quorum constructio variatur.

παρ' αὐτὸν ἱστῶμεν τῷ λόγῳ] P. 363. C: εἰς Ἅιδου ἀγαγόντες τῷ λόγῳ. Ibid. p. 369. C: τῷ λόγῳ ἐξ ἀρχῆς ποιῶμεν πόλιν. Libr. V. p. 451. C: φύλακας τοὺς ἄνδρας καθιστάναι τῷ λόγῳ. Ibid. p. 472. E: παράδειγμα ἐποιοῦμεν λόγῳ ἀγαθῆς πόλεως. Tim. p. 27. B: ὡς παρὰ μὲν τούτου δεδεγμένον ἀνθρώπους τῷ λόγῳ γεγονότας. In his cur τῷ λόγῳ additum sit, clarius apparet ex libr. VII. p. 534. D: παῖδας, οὓς τῷ λόγῳ τρέφεις τε καὶ παιδεύεις, εἴ ποτε ἔργῳ τρέφοις.

κατ' Αἰσχύλον οὐ δοκεῖν] Nobilissimi sunt versus Aeschyli in Septem c. Theb. v. 577: οὐ γὰρ δοκεῖν δίκαιος, ἀλλ' εἶναι θέλων, βαθεῖαν ἄλοκα διὰ φρενὸς καρπούμενος, Ἐξ ἧς τὰ κεδνὰ βλαστάνει βουλεύματα. cf. Ruhnken. ad Tim. p. 58. et Porson. in Adversariis p. 136. ed. Lips.

C ἀφαιρετέον δὴ τὸ δοκεῖν. εἰ γὰρ δόξει δίκαιος εἶναι, ἔσονται αὐτῷ τιμαὶ καὶ δωρεαὶ δοκοῦντι τοιούτῳ εἶναι· ἄδηλον οὖν, εἴτε τοῦ δικαίου εἴτε τῶν δωρεῶν τε καὶ τιμῶν ἕνεκα τοιοῦτος εἴη. γυμνωτέος δὴ πάντων πλὴν δικαιοσύνης καὶ ποιητέος ἐναντίως διακείμενος τῷ προτέρῳ· μηδὲν γὰρ ἀδικῶν δόξαν ἐχέτω τὴν μεγίστην ἀδικίας, ἵνα ᾖ βεβασανισμένος εἰς δικαιοσύνην τῷ μὴ τέγγεσθαι ὑπὸ κακοδοξίας καὶ τῶν ἀπ' αὐτῆς γιγνομένων· ἀλλ' ἔστω ἀμετάστατος μέχρι
D θανάτου, δοκῶν μὲν εἶναι ἄδικος διὰ βίου, ὢν δὲ

C. *τιμῶν ἕνεκα τοιοῦτος εἴη*] Flor. x. post τοιοῦτος inserit ἄν, quod in Flor. a. c. supra versum adscriptum. sed v. expl.
δόξαν ἐχέτω τὴν μεγίστην] Euseb. et Theodoret. l. c. τῆς μεγίστης, quod recepit Astius.
τῶν ἀπ' αὐτῆς γιγνομένων] Sic Euseb. et Theodoret. Libri Platonis omnes prave: ὑπ' αὐτῆς. v. explicatt. Nuperi editores proh dolor faciunt cum codd. Platonis manifesto corruptis uno excepto C. Fr. Hermanno, qui hic aliquando a ratione sua recessit qua vestigia Parisini A. constantissime persequitur.
ἀλλ' ἔστω ἀμετάστατος] Sic Flor. γ. Vind. D. Schneideri, Theodoret. Euseb. l. c. pro vulgato ἀλλ' ἤτω, quod est Grae-

C. *εἰ γὰρ δόξει δίκαιος — τοιοῦτος εἴη*] Nam si iustus esse videbitur, honores eum et dona consequentur, quum talis esse videatur; ita ut incertum futurum sit, ipsiusne iustitiae an donorum et honorum causa talem se praebeat. In his verbis praeter ubertatem sermonis, quae cernitur in additamento illo, δοκοῦντι τοιούτῳ εἶναι, imprimis animadvertendus est usus optativi εἴη, qui cavendum est ne temere in fraudis suspicionem adducatur. Etenim optativus nunc indicat cogitationem non loquentis (subiecti), sed illius ipsius, de quo sermo est, voluntatem atque studium. De quo genere loquendi summo cum ingenii acumine disseruit Reisigius Commentat. de vi et usu ἄν particulae p. 132 sqq. Germanice dicas: es ist also ungewiss, ob er wohl der Gerechtigkeit selbst, oder der Ehre und Belohnungen wegen ein solcher sein *möchte:* ex qua interpretatione apparet, hoc εἴη quam prope ad propriam et germanam optativi modi significationem accedat. Quippe sublata obliquae sive ligatae enuntiationis forma homini illi, ex cuius animo nunc Glauco verba facit, dicendum esset τοιοῦτος εἴην. Aliter tamen Schneiderus, cui optativi ratio in altera parte enuntiationis posita videtur ornamenta et dona continente, quae res ita comparatae sint, ut facile earum caussa iustitiam sequi aliquis existimari possit. Utut est, certe ex interpolatione fluxit ἄν, quod codd. quidam adiiciunt.
ἵνα ᾖ βεβασανισμένος εἰς δικ.] ut quasi ad Lydium lapidem exploratus sit il-

δίκαιος, ἵν' ἀμφότεροι εἰς τὸ ἔσχατον ἐληλυθότες, ὁ μὲν δικαιοσύνης, ὁ δὲ ἀδικίας, κρίνωνται, ὁπότερος αὐτοῖν εὐδαιμονέστερος.

Cap. V. Βαβαί, ἦν δ' ἐγώ, ὦ φίλε Γλαύκων, ὡς ἐῤῥωμένως ἑκάτερον, ὥςπερ ἀνδριάντα, εἰς τὴν κρίσιν ἐκκαθαίρεις τοῖν ἀνδροῖν. Ὡς μάλιστ', ἔφη, δύναμαι. ὄντοιν δὲ τοιούτοιν, οὐδὲν ἔτι, ὡς ἐγᾦμαι, χαλεπὸν ἐπεξελθεῖν τῷ λόγῳ οἷος ἑκάτερον βίος ἐπιμένει. λεκτέον οὖν. καὶ δὴ κἂν ἀγροικοτέρως λέγηται, E μὴ ἐμὲ οἴου λέγειν, ὦ Σώκρατες, ἀλλὰ τοὺς ἐπαι-

citatis citerioris. v. Suidas s. v. ἤτω et Buttmann. Gr. ampl. T. I. p. 550. Quanquam agnovit hanc formam Heraclides grammaticus apud Eustath. in Odyss. Vol. I. p. 50, 12. et II. p. 67, 38. ed. Lips. Quae tamen si esset apud Platonem reperta, certe grammatici ea de re haudquaquam tacuissent. Angel. habet: ἄλλως ἤτω, ἀλλ' ἔσται, quod etiam Flor. x. in marg. adscriptum habet. Flor. a. c. corr. ἀλλ' ἔσται. Turicenses de coniectura Neukirchii ediderunt ἴτω.

Cap. V. ὄντοιν δὲ τοιούτοιν] V. δή, invitis codd. et editt. Ald. Bas. 1. 2.

lius erga iustitiam amor, quod neque infamia molliatur atque inflectatur, neque iis, quae eam consequi solent: sed esto immutabilis usque ad mortem etc. Ita hunc locum bene interpretatur Muretus. — τῷ μὴ τέγγεσθαι, eo quod non molliatur s. moveatur; v. Matth. Gr. §. 541. Metaphoricum verbi τέγγεσθαι usum docte illustravit Ruhnk. ad Tim. Gloss. p. 248 sqq. — Deinde τῶν ἀπ' αὐτῆς γιγνομένων est: et quae inde proficiscuntur tanquam eventa. Nam ἀπό et ὑπό differunt sic, ut ὑπό de ipsa caussa dicatur, per quam quid efficitur; ἀπό autem de eo, quod praebet occasionem vel opportunitatem, ut aliquid fieri possit. Supra p. 358. B: τὰ γιγνόμενα ἀπ' αὐτῶν ἐᾶσαι χαίρειν. Ibid. ὅσα γίγνεται ἀπ' αὐτῶν. Mox p. 363. A. Crat. p. 423. B: τὸ ἀπὸ τούτων γιγνόμενον. Clarius infra in eadem re p. 367. C: τῶν τε ἀποβαινόντων ἀπ' αὐτῶν ἕνεκα.

Cap. V. D. ὥςπερ ἀνδριάντα, εἰς τὴν κρίσιν ἐκκαθαίρεις] hoc est, utramque horum virorum vitam tanquam imaginem sive statuam expolis, i. e. ea diligentia describis, ut quae non videntur pertinere ad ipsam iustitiam vel iniustitiam, ea omnia veluti expurges ac removeas. Nam haec est vis verbi ἐκκαθαίρειν, quod post Platonem ita frequentatum est a serioris aetatis scriptoribus; v. Astius ad h. l. Albinus Isagog. in Platon. §. 9. p. 130. ed. Fisch. καὶ ταύτας ἐκκαθαίρειν καὶ εὐκρινεῖς ἀποφαίνειν ὡς ἀρχάς.

E. ἐπαινοῦντας προ δικαιοσυνης] Usum praeposi-

νοῦντας πρὸ δικαιοσύνης ἀδικίαν. ἐροῦσι δὲ τάδε, ὅτι οὕτω διακείμενος ὁ δίκαιος μαστιγώσεται, στρε-
362 βλώσεται, δεδήσεται, ἐκκαυθήσεται τώφθαλμώ, τελευτῶν πάντα κακὰ παθὼν ἀνασχινδυλευθήσεται, καὶ γνώσεται, ὅτι οὐκ εἶναι δίκαιον, ἀλλὰ δοκεῖν δεῖ ἐθέλειν. τὸ δὲ τοῦ Αἰσχύλου πολὺ ἦν ἄρα ὀρθότερον λέγειν κατὰ τοῦ ἀδίκου. τῷ ὄντι γὰρ φήσουσι τὸν ἄδικον, ἅτε ἐπιτηδεύοντα πρᾶγμα ἀλη-

E. *ἐκκαυθήσεται τώφθαλμώ*] Clem. Al. Strom. IV. 7. T. I. p. 587. et V. 8. T. II. p. 714. ed. Potter. Euseb. Praep. Ev. XII. 10. p. 583. Theodoret. Therap. VIII. p. 602. et codd. Plat. Mon. Flor. *β*. Par. K. habent *ἐκκοπήσεται τώφθαλμώ*. Ambr. Flor. a. c. *α*. Vat. m. loco verbi *ἐκκαυθήσεται* exhibent *ἐκκοφθήσεται*. Itaque Astius legendum coniecit: *ἐκκαυθήσεται καὶ ἐκκοπήσεται τώφθαλμώ*. sed v. ann.

P. 362. *ἀνασχινδυλευθήσεται*] Sic Par. AD. Vat. *Θ* r. Ven. *Π*. Vind. *Φ*. Vett. editt. *ἀνασχινδιλευθήσεται*. Flor. x. Ang. et corr. Flor. a. *γ*. Clemens Al. Hesych. s. v. Etym. M. p. 100. 51. Euseb. Timaeus Lex. p. 32. *ἀνασκινδυλευθήσεται*. Sed Flor. c. *α*. Ambr. Vat. m. et a pr. m. Flor. a. *γ*. *ἀνασκινδαλευθήσεται*. Ambigitur igitur, scribendumne sit *ἀνασχινδυλευθήσεται*, an *ἀνασκινδυλευθήσεται*, an denique *ἀνασκινδαλευθήσεται*, quod videtur

tionis illustravit Matth. Gr. §. 575.

μαστιγώσεται — τώφθαλμώ] De his Gallonium De cruciatibus martyr. C. II sqq. et suppliciorum generibus praeter Astium ad h. l. confert Iacobus ad Luciani Toxar. p. 102. Quod in codd. nonnullis pro *ἐκκαυθήσεται* scriptum legitur *ἐκκοπήσεται*, id Astius acute suspicatur ortum esse ex hac lectione, quam ille unice veram putat: *ἐκκαυθήσεται καὶ ἐκκοπήσεται τώφθαλμώ*. Quam coniecturam fortasse alicui confirmare videbitur locus Ciceronis ap. Lactant. Institutt. V. c. 12. s. De Republ. III, 17. p. 374. ed. Moser. Proque hac opinione bonus ille vir vexetur, rapiatur, manus ei denique afferantur, *effodiantur oculi*, damnetur, vinciatur, *uratur*, exterminetur, egeat, postremo iure etiam optimo omnibus miserrimus esse videatur. Sed etsi coniectura illa per se satis speciosa est, tamen eam e Ciceronis loco, quoniam in illo poenarum genera ita recensentur, ut ex Platonico non videatur diligenter expressus esse, neutiquam defenderim. Neque quidquam valet ad eam tutandam, quod contendit Astius, oculos non exuri, sed excuti solitos esse. Quae sententia vel iis erroris coarguitur, quae notavit Lennep. ad Phalar. Epistol. XIII. §. 58. Accedit locus Gorgiae p. 473. C: *ληφθεὶς στρεβλῶται καὶ ἐκτέμνηται καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐκκάηται*, ubi codd. omnes de vulgata lectione consentiunt. Quocirca equidem arbitror *ἐκκοπήσεται* in locum veteris lectionis ab iis esse invectum, qui oculorum exustionem non ferrent, quoniam frequentissime oculo-

θείας ἐχόμενον καὶ οὐ πρὸς δόξαν ζῶντα, οὐ δοκεῖν ἄδικον ἀλλ' εἶναι ἐθέλειν,

βαθεῖαν ἄλοκα διὰ φρενὸς καρπούμενον,
ἐξ ἧς τὰ κεδνὰ βλαστάνει βουλεύματα,

πρῶτον μὲν ἄρχειν ἐν τῇ πόλει δοκοῦντι δικαίῳ εἶναι, ἔπειτα γαμεῖν ὁπόθεν ἂν βούληται, ἐκδιδόναι εἰς οὓς ἂν βούληται, ξυμβάλλειν, κοινωνεῖν οἷς ἂν ἐθέλῃ, καὶ παρὰ ταῦτα πάντα ὠφελεῖσθαι κερδαί- B

analogia commendari, quandoquidem apud Aristophanem semper dicitur *σκινδάλαμος* atque in Ranis v. 819. ed. Br. quod legitur *σχινδαλμῶν τε παραξόνια*, numerorum caussa in *σκινδαλαμῶν τε παραξόνια* mutari debet. v. intpp. ad Moer. Atticist. p. 360. Brunck. ad Rann. v. 819. Hermann. ad Nubb. v. 131. Bast. App. Epist. crit. p. 16. Hic quidem optimos codd. sequi tutissimum putavimus. Idem fecerunt Bekkerus, Schneiderus, alii.

B. *τῇ πόλει δοκοῦντι δ.*] Deest *δοκοῦντι* in Ambr. Vat. m. Flor. a. c. *α.* Astius putabat verbum aliquod excidisse, ut *γίγνεσθαι*. sed v. explicat.

ὁπόθεν ἂν βούληται] Vulgo *βούλοιτο* et mox *ἐθέλοι*, quod ex Par. A. Vat. Θ. Ven. Π. Vind. Φ. Ambr. Angel. Florentinis, aliis libris, emendatum.

rum effossorum mentionem fieri meminissent. Certe quidem *ἐκκανθήσεται* servandum esse apparet ex loco libri X. c. 11., qui ad hunc nostrum respicit: *καὶ ἃ ἄγροικα ἐφησθα σὺ εἶναι, ἀληθῆ λέγων, εἶτα στρεβλώσονται καὶ ἐκκαυθήσονται.*

P. 362. *τελευτῶν — ἀνασχινδυλευθήσεται*] denique — in crucem tolletur vel palo transfigetur; v. Schol. ad h. l. et Ruhnken. ad Tim. Gloss. p. 32 sq Pro *τελευτῶν* quod Theodoretus exhibet *τελευταῖον*, id ex glossemate ortum. — *γνώσεται*, cum damno suo sentiet et intelliget. v. ad VIII. p. 569. A.

πολὺ ἦν ἄρα] Imperfecti usum notavimus ad Phaedon. p. 68. B.

ἅτε ἐπιτηδεύοντα πρ. ἀλ. ἐχόμενον] Ficinus: Utpote veritati consona sectantem neque ad opinionem hominum viventem. De verbis *ἀληθείας ἐχόμενον*, cum veritate coniunctum, v. ad Symp. p. 147. ad Phaedon. p. 159 sq.

B. *πρῶτον μὲν — δοκοῦντι δικαίῳ εἶναι*] Pendent haec verba ex proxime superioribus: *τὰ κεδνὰ βλαστάνει βουλεύματα*, ad quae quum sponte intelligatur *αὐτῷ*, ipsi, perspicuum fit, quae sit caussa et ratio dativi *δοκοῦντι εἶναι δικαίῳ*. Quanquam deinceps structurae tenor paullulum inflectitur, quoniam subiicitur accusativus *κερδαίνοντα*. Sed haec constructionis mutatio sicuti non ita rara est, ita nec caret idonea ratione. Ceterum ante Bekkerum post *βουλεύματα* prave puncto distinctum erat. Ita locum etiam Ficinus intellexit, cuius haec est interpretatio: primum quidem magistra-

νοντα τῷ μὴ δυςχεραίνειν τὸ ἀδικεῖν. εἰς ἀγῶνας τοίνυν ἰόντα καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ περιγίγνεσθαι καὶ πλεονεκτεῖν τῶν ἐχθρῶν, πλεονεκτοῦντα δὲ πλουτεῖν
C καὶ τούς τε φίλους εὖ ποιεῖν καὶ τοὺς ἐχθροὺς βλάπτειν, καὶ θεοῖς θυσίας καὶ ἀναθήματα ἱκανῶς καὶ μεγαλοπρεπῶς θύειν τε καὶ ἀνατιθέναι, καὶ θεραπεύειν τοῦ δικαίου πολὺ ἄμεινον τοὺς θεοὺς καὶ τῶν ἀνθρώπων οὓς ἂν βούληται, ὥςτε καὶ θεοφιλέστερον αὐτὸν εἶναι μᾶλλον προςήκειν ἐκ τῶν εἰκότων ἢ τὸν δίκαιον. οὕτω φασίν, ὦ Σώκρατες, παρὰ θεῶν καὶ παρ' ἀνθρώπων τῷ ἀδίκῳ παρεσκευάσθαι τὸν βίον ἄμεινον ἢ τῷ δικαίῳ.

Cap. VI. Ταῦτ' εἰπόντος τοῦ Γλαύκωνος, ἐγὼ
D μὲν ἐν νῷ εἶχόν τι λέγειν πρὸς ταῦτα, ὁ δὲ ἀδελ-

C. παρὰ θεῶν καὶ παρ' ἀνθρώπων] Vat. Θ. r. Vind. Φ. καὶ παρὰ θεῶν καὶ παρ' ἀνθρ. Flor. a. c. x. α. Ambr. Ang. παρά τε θεῶν.

Cap. VI. D. Οὔ τί που οἴει] Sic Par. ADK. Ven. Π. Mon. Ambr. Ang. Flor. a. c. x. alii. Vulgo πω. Dein ἔφη om. Par. A. Vat. Θ. Ven. Ξ. Vind. Φ. recte fortasse; quanquam illud scribae subinde arbitrio suo exterminarunt, sicubi sponte intelligi

tus capere in sua civitate, quum iustus appareat: deinde quam velit uxorem ducere et suas, cui velit, locare ctr. Verbum ἐκδιδόναι, nuptum dare, illustravit Valcken. ad Herodot. V, 2. Mox de δυςχεραίνειν cum accusat. constructo v. infra p. 366. C. coll. Matth. Gr. §. 414. not. 12.

C. ὥςτε καὶ θεοφιλέστερον αὐτὸν εἶναι μᾶλλον προςήκειν —] ita ut etiam consentaneum sit eum diis esse multo magis amicum quam virum iustum; v. Heindorf. ad Gorg. p. 479. E. Matth. Gr. §. 535 — ἐκ τῶν εἰκότων, verisimiliter, ut infra p. 365. B: λέγοι γὰρ ἂν ἐκ τῶν εἰκότων. Similiter dicitur ἐκ τῶν ὁμοίων, ἐκ τῶν δυνατῶν, al.; v. Fischer. ad Weller. Gramm. T. III. P. II. p. 124.

Cap. VI. D. Οὔ τί που οἴει, ἔφη —] Nos dicimus: du glaubst doch nicht etwa, quae est formula negantis ἠθικῶς. v. ad Sympos. p. 194. B. = p. 84.

Αὐτό, ἦ δ' ὅς, οὐκ εἴρηται, ὃ μ.] Sic αὐτό saepius de re, quae ut praecipue notetur et animadvertatur plurimum refert: id ipsum, grade s. eben das; v. Matth. Gr. §. 469, qui etiam a Latinis ipsum pro id ipsum usurpari demonstravit Miscellan. Philolog. II. 1. p. 96. Charmid. p. 166. B: ἐπ' αὐτὸ ἥκεις ἐρευνῶν, ὅτῳ διαφέρει. Lysid. p. 204. A: αὐτοῦ πρῶτον ἡδέως ἀκούσαιμ' ἄν.

ἀδελφὸς ἀνδρὶ παρείη] „Frater adsit viro!“

φὸς αὐτοῦ Ἀδείμαντος, Οὔ τί πού οἴει, ἔφη, ὦ Σώ-
κρατες, ἱκανῶς εἰρῆσθαι περὶ τοῦ λόγου; Ἀλλὰ τί
μήν; εἶπον. Αὐτό, ἦ δ' ὅς, οὐκ εἴρηται, ὃ μάλι-
στα ἔδει ῥηθῆναι. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, τὸ λεγόμε-
νον, ἀδελφὸς ἀνδρὶ παρείη, ὥςτε καὶ σύ, εἴ τι ὅδε
ἐλλείπει, ἐπάμυνε. καίτοι ἐμέ γε ἱκανὰ καὶ τὰ ὑπὸ
τούτου ῥηθέντα καταπαλαῖσαι καὶ ἀδύνατον ποιῆσαι
βοηθεῖν δικαιοσύνῃ. Καὶ ὅς, Οὐδέν, ἔφη, λέγεις, E
ἀλλ' ἔτι καὶ τάδε ἄκουε· δεῖ γὰρ διελθεῖν ἡμᾶς καὶ
τοὺς ἐναντίους λόγους ὧν ὅδε εἶπεν, οἳ δικαιοσύνην
μὲν ἐπαινοῦσιν, ἀδικίαν δὲ ψέγουσιν, ἵν' ᾖ σαφέ-
στερον ὅ μοι δοκεῖ βούλεσθαι Γλαύκων. λέγουσι δέ
που καὶ παρακελεύονται πατέρες τε υἱέσι καὶ πάντες
οἱ τινῶν κηδόμενοι, ὡς χρὴ δίκαιον εἶναι, οὐκ αὐτὸ 363

videretur. Ante ἱκανῶς inserunt ἤδη Ambros. Angel. Flor. a. c. x. α.

καίτοι ἐμέ γε ἱκανὰ] Steph. τε pro γε edidit invitis codd. omnibus. Ald. Bas. 1. 2. ἐμέ σε.

P. 363. *οὐκ αὐτὸ δικαιοσύνην*] αὐτὴν Vind. Φ. Ambr. Ang. Vat. r. et ex corr. Par. K. Flor. x. α. sed v. explic. Mox pro γίγνηται corr. Flor. x. α. γίγνωνται.

Astius ante ἀνδρὶ interseri ἄν voluit, quo non opus. Dubitatur vero, unde haec sumpta sint. Scholiastes: ἀδελφὸς ἀεὶ παρείη, ὅτι προτιμητέον τοὺς οἰκείους εἰς βοήθειαν. Πλάτων ἐμνήσθη ἐνταῦθα. παρῆκται δὲ ἴσως παρὰ τὸ Ὁμηρικόν· Ἤ τι κασιγνήτοις ἐπιμέμφεαι, οἷσί περ ἀνὴρ Μαρναμένοισι πέποιθε, καὶ εἰ μέγα νεῖκος ὄρηται. Muretus contra ducta censet ex eo, quod Scamandrus Iliad. φ', quum Achilli par esse non posset, Simoenta fratrem auxilio invocat: Φίλε κασίγνητε, σθένος ἀνέρος ἀμφότεροί περ Σχῶμεν. Ceterum de mero optativo conf. Aristoph. Lys. v. 839: σὸν ἔργον εἴη.

ἐμέ γε ἱκανὰ καὶ τὰ ὑπὸ τούτου ῥηθ. κ.] quanquam vel ea, quae ab hoc dicta sunt, ad me deiiciendum sufficiunt. Metaphora a pugnantibus repetita. De dictione ἱκανὰ καὶ ταῦτα et ἀρκεῖ καὶ ταῦτα conf. Reip. VI. p. 506. D. VIII. p. 548. D. Menex. p. 247. C. Hipp. mai. p. 392. B. Alcib. I. p. 123. D. Apol. p. 28. A. B. al.

P. 363. *οὐκ αὐτὸ δικαιοσύνην ἐπαινοῦντες*] Opponitur αὐτὸ δικαιοσύνη, h. e. iustitia per se spectata, ταῖς ἀπ' αὐτῆς εὐδοκιμήσεσι ceterisque commodis, quae ab illa proficiscuntur. Quocirca non assentior Matthiaeo, qui Gramm. Ampl. p. 821. ed. 2. distinguendum censet: αὐτό, δικαιοσύνην, ἐπαινοῦντες. Nam αὐτό saepius apud Platonem cum nominibus substantivis etiam diversi generis ita coniungitur, ut rem in se spectatam significet. Unde factum est, ut Platonici recentio-

δικαιοσύνην ἐπαινοῦντες, ἀλλὰ τὰς ἀπ' αὐτῆς εὐδοκιμήσεις, ἵνα δοκοῦντι δικαίῳ εἶναι γίγνηται ἀπὸ τῆς δόξης ἀρχαί τε καὶ γάμοι καὶ ὅσαπερ Γλαύκων διῆλθεν ἄρτι ἀπὸ τοῦ εὐδοκιμεῖν ὄντα τῷ ἀδίκῳ. ἐπὶ πλέον δὲ οὗτοι τὰ τῶν δοξῶν λέγουσι· τὰς γὰρ παρὰ θεῶν εὐδοκιμήσεις ἐμβάλλοντες ἄφθονα ἔχουσι λέγειν ἀγαθά, τοῖς ὁσίοις ἅ φασι θεοὺς διδόναι, ὥσπερ ὁ γενναῖος Ἡσίοδός τε καὶ Ὅμηρός φασιν, ὁ
B μὲν τὰς δρῦς τοῖς δικαίοις τοὺς θεοὺς ποιεῖν

ἄκρας μέν τε φέρειν βαλάνους, μέσσας δὲ μελίσσας·
εἰροπόκοι δ' ὄϊες, φησί, μαλλοῖς καταβεβρίθασι,

εὐδοκιμεῖν ὄντα τῷ ἀδίκῳ] Sic Flor. x. α. β. Mon. et Angel., ut coniecit Muretus. Vulgo τῷ δικαίῳ, quod ignorant Par. K. et Ficinus. Locum etiam Hermannus refinxit, sicuti par fuit. Nimirum non dixerat Glauco haec viris iustis contingere, sed iniustis. Schneidero plurimorum codicum lectio ita explicanda videtur, ut ista commoda viro iusto non a Glaucone in superiore

res fingerent nomina cum αὐτό composita, qualia sunt αὐτοάνθρωπος, αὐτοαγαθόν, αὐτοέν, alia. Parmenid. p. 130. B: αὐτὸ ὁμοιότης, χωρὶς ἧς ἡμεῖς ὁμοιότητος ἔχομεν. Theaet. p. 146. E: γνῶναι ἐπιστήμην αὐτὸ ὅ τί ποτ' ἔστιν. De Rep. V. p. 472. C: ἐζητοῦμεν αὐτό τε δικαιοσύνην οἷόν ἐστι, καὶ ἄνδρα τὸν τελέως δίκαιον. Libr. X. p. 612. B. Loquendi genus quomodo explicandum sit, clarissime apparet e Sympos. p. 199. D: ὥςπερ ἂν εἰ αὐτὸ τοῦτο πατέρα ἠρώτων, ἆρα ὁ πατήρ ἐστι πατήρ τινος; quae verba ipse philosophus deinceps sic interpretatur: πατέρα, αὐτὸ τοῦτο ὅπερ ἔστιν. Itaque αὐτὸ δικαιοσύνην ἐπαινοῦντες idem est quod δικαιοσύνην ἐπαινοῦντες αὐτὸ ὅπερ ἔστιν.

γίγνηται — ἀρχαί τε καὶ γάμοι] Frustra γίγνωνται coniecit Stephanus. Exempla huius constructionis v. ap. Fischer. ad Weller. III. P. I. p. 345 sqq. Bernhardy Syntax. p. 417. Matth. Gr. §. 303. coll. ann. ad Symp. p. 188. A. et Ast. ad h. l.

ἐπὶ πλέον δὲ οὗτοι τὰ τῶν δοξῶν λέγουσι] Magis vero etiam isti celebrant illa, quae cum bona existimatione coniuncta sunt. Quippe se non continent in laudanda bona existimatione, qua apud homines fruuntur, sed ulterius etiam progredientes eos diis caros esse dicunt, a quibus multis magnisque beneficiis ornentur. Loci sensum primus perspexit Muretus. De ἐπὶ πλέον, magis, v. ad Gorg. p. 453. A: ἢ ἔχεις τι λέγειν ἐπὶ πλέον τὴν ῥητορικὴν δύνασθαι ἢ πειθὼ τοῖς ἀκούουσιν ἐν τῇ ψυχῇ ποιεῖν; Neque quenquam morabitur dictio λέγειν τὰ τῶν δοξῶν, verba facere de iis, quae cum bona existimatione coniuncta sunt, illa celebrare ac praedicare; v. ad Phaedon. p. 79. B. Apol. Socr. §. IX. A. — Deinde τοῖς ὁσίοις relativo ἅ cum vi praemittitur. Nam verba sic iungenda sunt: ἅ φασι θεοὺς διδό-

καὶ ἄλλα δὴ πολλὰ ἀγαθὰ τούτων ἐχόμενα. παραπλήσια δὲ καὶ ὁ ἕτερος· ὥςτε τευ γάρ φησιν

ἢ βασιλῆος ἀμύμονος, ὅςτε θεουδὴς
εὐδικίας ἀνέχῃσι, φέρῃσι δὲ γαῖα μέλαινα
πυροὺς καὶ κριθάς, βρίθῃσι δὲ δένδρεα καρπῷ, C
τίκτῃ δ' ἔμπεδα μῆλα, θάλασσα δὲ παρέχῃ ἰχθῦς.

Μουσαῖος δὲ τούτων νεανικώτερα τἀγαθὰ καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ παρὰ θεῶν διδόασι τοῖς δικαίοις· εἰς Ἅιδου γὰρ ἀγαγόντες τῷ λόγῳ καὶ κατακλίναντες καὶ συμπόσιον τῶν ὁσίων κατασκευάσαντες ἐστεφανωμένους ποιοῦσι τὸν ἅπαντα χρόνον ἤδη διάγειν μεθύοντας, D

eius sermone tributa, sed a parentibus, quum adhortantur suos, tribui dicantur. Quamobrem orationem post ἄρτι commate distinxit. Atqui cohaerent manifesto verba eo modo, ut ὄντα ad ὅσα pertineat, neque Glauco haec non ita dixit; conf. p. 362. A B. C.

B. εἰροπόκοι ὄιες] Accessit hic φησί ex Par. A. Vat. Θ. Ven. Ξ II. Angel. Vat. m. et quinque Florentinis.

και τοῖς ὁσίοις. Phaedr. p. 238. A: καὶ τούτων τῶν ἰδεῶν ἐκπρεπὴς ἣ ἂν τύχῃ γενομένη. Lib. IV. p. 426. B: τῶν πόλεων ὅσαι κακῶς κ. τ. λ.

B. ὁ μὲν τὰς δρῦς τοῖς δικ.] Hesiodus Opp. et DD. v. 230: Τοῖσι φέρει μὲν γαῖα πολὺν βίον· ὄρεσι δὲ δρῦς Ἄκρη μέν τε φέρει βαλάνους, μέσση δὲ μελίσσας· Εἰροπόκοι δ' ὄϊες μαλλοῖς καταβεβρίθασι.

καὶ ὁ ἕτερος] Sunt versus Homeri Odyss. XIX, 109 sqq.

C. Μουσαῖος δὲ τούτων νεαν.] De Musaei vita et carminibus v. Passow. Praefat. ad Musaeum p. 21 sqq. Huius filium fuisse dicit Eumolpum, de qua re alii aliter; v. Heyn. ad Apollodor. p. 337 sqq. Hic ex Thracia in Atticam profectus sacra condidit Eleusinia: unde Athenis Eumolpidae appellati sunt, penes quos erat cura sacrorum; v. Creuzer. Symbol. T. IV. p. 342 sqq. Intelligendum esse Eumolpum etiam ex eo colligas, quod deinde aperte mysteriorum doctrina tangitur, de quo deinceps. — νεανικώτερα sunt splendidiora, magnificentiora, ut libr. IV. p. 425. C. VI. p. 503. C. VIII. p. 563. E. Alcib. I. p. 104. A. Lys. p. 204. E. al. v. intpp. ad Eur. Hippol. v. 1204. — παρὰ θεῶν διδόασι τοῖς δικαίοις, i. e. λέγουσι παρὰ θεῶν δίδοσθαι τοῖς δικαίοις, ut mox εἰς πηλόν τινα κατορύττουσιν ἐν ᾅδου καὶ κ. ὕδωρ ἀναγκάζουσι φέρειν.

εἰς Ἅιδου γὰρ ἀγαγ.] Plena sunt his beatorum gaudiis veterum poetarum carmina. v. Homer. Odyss. XI. v. 601. Pindar. Nem. I. 100 sqq. Horat. III. 3, 33. III. 3, 9. IV. 8, 28. Virgil. Aen. VI. v. 637 sqq. ibique Heynius. Georgic. I. v. 36. ibique I. H. Vossius p. 60 sqq. Pindar. Olymp. II. v. 105 sqq. Praecipue conf. Auctorem Axiochi, vulgo Aeschini Socratico adscripti, p. 164. Ceterum Plutarchus Vit. Luculli p. 521. E. notante Wyttenbachio ad Opp. Moral. T.

ἡγησάμενοι κάλλιστον ἀρετῆς μισθὸν μέθην αἰώνιον. οἱ δ' ἔτι τούτων μακροτέρους ἀποτείνουσι μισθοὺς παρὰ θεῶν· παῖδας γὰρ παίδων φασὶ καὶ γένος κατόπισθεν λείπεσθαι τοῦ ὁσίου καὶ εὐόρκου. ταῦτα δὴ καὶ ἄλλα τοιαῦτα ἐγκωμιάζουσι δικαιοσύνην. τοὺς δὲ ἀνοσίους αὖ καὶ ἀδίκους εἰς πηλόν τινα κατορύττουσιν ἐν Ἅιδου καὶ κοσκίνῳ ὕδωρ ἀναγκάζουσι φέ-
E ρειν· ἔτι τε ζῶντας εἰς κακὰς δόξας ἄγοντες, ἅπερ Γλαύκων περὶ τῶν δικαίων δοξαζομένων δὲ ἀδίκων διῆλθε τιμωρήματα, ταῦτα περὶ τῶν ἀδίκων λέγουσιν, ἄλλα δὲ οὐκ ἔχουσιν. ὁ μὲν οὖν ἔπαινος καὶ ὁ ψόγος οὗτος ἑκατέρων.

Cap. VII. Πρὸς δὲ τούτοις σκέψαι, ὦ Σώκρατες,

κατόπισθεν λείπεσθαι] κατόπισθε Bekkerus ex uno Ven. Π. et Flor. γ. conf. Lobeck. ad Phryn. p. 284.

Cap. VII. P. 364. καὶ νόμῳ αἰσχρόν] Bekkerus αἰσχρά, quem errorem ipse in commentariis criticis emendavit.

ὡς ἐπὶ τὸ πλῆθος] ἐπὶ τὸ πλεῖστον Vind. Φ. Ang. Vat. r.

II. p. 120. C. = p. 108. ed. Lips., haec venuste confert in Luculli senectutem: ,,ποιούμενος, inquit, εὐωχίας καὶ πότους, ὥςπερ ὁ Πλάτων ἐπισκώπτει τοὺς περὶ τὸν Ὀρφέα τοῖς εὖ βεβιωκόσι φάσκοντας ἀποκεῖσθαι γέρας ἐν Ἅιδου μέθην αἰώνιον."

μακροτέρους ἀποτείνουσι μισθούς] Interpretantur: longiora praedicant praemia. Sed quaenam sunt tandem praemia ista longiora? Ego certe nulla video, siquidem iam μέθη illa sive compotatio satis longa est: vocatur enim αἰώνιος. Quocirca haec potius per breviloquentiam quandam dicta putaverim pro: μακροτέρους λόγους ἀποτείνουσι περὶ μισθῶν παρὰ θεῶν, longius sermone extendunt et copiosius celebrant. Pervulgatum est enim loquendi genus μακρὸν λόγον s. μακρὰν ῥῆσιν ἀποτείνειν, de quo dictum ad Gorg. p. 465. E. Protag. p. 353. C. — μισθοὺς παρὰ θεῶν. Non solum ubi articulus nomini additus reperitur, accedere illi potest praepositio cum nomine suo, ut p. 359. A: τὸ ὑπὸ τοῦ νόμου ἐπίταγμα, sed passim etiam nudis substantivis subiiciuntur praepositiones cum suo casu. Sophocl. v. 408: ὀσμὴ ἀπ' αὐτοῦ, ubi v. Erfurdt. Plat. Phaedon. p. 99. B: δίνη ὑπὸ τοῦ οὐρανοῦ. Supra p. 358. A: εὐδοκιμήσεις διὰ δόξαν. Mox p. 378. C: δεσμοὶ ὑπὸ υἱέος καὶ ῥίψεις ὑπὸ πατρός.

παῖδας γὰρ παίδων κ. τ. λ.] Hesiod. Opp. et DD. v. 282: Ὃς δέ κε μαρτυρίῃσιν ἑκὼν ἐπίορκον ὀμόσσας Ψεύσεται, ἐν δὲ δίκην βλάψας νήκεστον ἀάσθῃ Τοῦδέ τ' ἀμαυροτέρη γενεὴ μετόπισθε λέλειπται· Ἀνδρὸς εὐόρκου γενεὴ μετόπισθεν ἀμείνων.

ταῦτα δὴ καὶ ἄλλα τοιαῦτα ἐγκ.] h. e. ταῦτα — λέ-

ἄλλο αὖ εἶδος λόγων περὶ δικαιοσύνης τε καὶ ἀδικίας
ἰδίᾳ τε λεγόμενον καὶ ὑπὸ ποιητῶν. πάντες γὰρ ἐξ 364
ἑνὸς στόματος ὑμνοῦσιν, ὡς καλὸν μὲν ἡ σωφροσύνη
τε καὶ δικαιοσύνη, χαλεπὸν μέντοι καὶ ἐπίπονον,
ἀκολασία δὲ καὶ ἀδικία ἡδὺ μὲν καὶ εὐπετὲς κτήσασθαι, δόξῃ δὲ μόνον καὶ νόμῳ αἰσχρόν. λυσιτελέστερα
δὲ τῶν δικαίων τὰ ἄδικα ὡς ἐπὶ τὸ πλῆθος λέγουσι,
καὶ πονηροὺς πλουσίους καὶ ἄλλας δυνάμεις ἔχοντας
εὐδαιμονίζειν καὶ τιμᾶν εὐχερῶς ἐθέλουσι δημοσίᾳ τε
καὶ ἰδίᾳ, τοὺς δὲ ἀτιμάζειν καὶ ὑπερορᾶν, οἳ ἄν πῃ
ἀσθενεῖς τε καὶ πένητες ὦσιν, ὁμολογοῦντες αὐτοὺς B
ἀμείνους εἶναι τῶν ἑτέρων. τούτων δὲ πάντων οἱ
περὶ θεῶν τε λόγοι καὶ ἀρετῆς θαυμασιώτατοι λέ-

Flor. x. α. et Vaticanus Mureti, probante Salvinio. sed conf. Phaedr. p. 275. B.

ἀτιμάζειν τε καὶ ὑπερορᾶν] Sic vulgo. Sed *τε* om. Ven. *Π.* Par. DK. Mon. Ambr. Vat. m., Florr., quibus teste Duebnero etiam Par. A. suffragatur. Itaque voculam nunc abiecimus.

B. *τούτων δὲ πάντων*] *δὴ* Steph. invitis codicibus.

γοντες ἐγκωμιάζουσι. v. Matth. Gr. §. 421. 2. a. coll. ann. ad Phaedr. p. 243. C.

τοὺς δὲ ἀνοσίους—ἀναγκάζουσι φ.] Poetarum dicta vide ap. Valckenar. ad Hippolyt. v. 25. Praeterea ipse philosophus Phaedon. p. 69. C: *ἀλλὰ τῷ ὄντι πάλαι αἰνίττεσθαι ὅτι, ὃς ἂν ἀμύητος καὶ ἀτέλεστος εἰς Ἅιδου ἀφίκηται, ἐν βορβόρῳ κείσεται.*, ubi v. annot. Gorg. p. 493. B: *ὡς τῶν ἐν Ἅιδου – οὗτοι ἀθλιώτατοι ἂν εἶεν οἱ ἀμύητοι, καὶ φοροῖεν εἰς τὸν τετρημένον πίθον ὕδωρ ἑτέρῳ τοιούτῳ τετρημένῳ κοσκίνῳ.*, ubi itidem ad fabulam de Danai filiabus respicitur, sicuti hic verbis *κοσκίνῳ ὕδωρ ἀν. φ.*

Cap. VII. E. *ἰδίᾳ τε λεγόμενον καὶ ὑπὸ ποιητῶν*] h. e. *ὑπὸ ἰδιωτῶν τε λεγόμενον καὶ ὑπὸ π.*, in qua oppositione *ἰδιῶται* dicuntur, qui vulgari utuntur sermone. v. ad Sympos. p. 178. B. coll. infr. p. 366. E.

P. 364. *ἐξ ἑνὸς στόματος ὑμνοῦσιν*] omnes uno ore dictitare solent. Legg. I. p. 640. C: *μιᾷ δὲ φωνῇ καὶ ἐξ ἑνὸς στόματος πάντας συμφωνεῖν.* Verbum *ὑμνεῖν* illustravit Ruhnk. ad Tim. p. 262 sq. De sententia v. Hesiod. Opp. et DD. v. 287 sqq. Epicharmus ap. Xenoph. Memor. II, 1, 20. ibique Ruhnken. Lambinus ad Horat. Serm. I, 9, 60. De re ipsa conf. Simonidea in Protagora p. 339. B sqq.

ὡς ἐπὶ τὸ πλῆθος λ.] Recte schol. *ἀντὶ τοῦ ὡς ἐπὶ τὸ πολύ.* Phaedr. p. 275. B: *ἀγνώμονες ὡς ἐπὶ τὸ πλῆθος ὄντες.* Proxima sic intelligas: atque improbos, qui divites sint aut aliis modis multum valeant, beatos praedicare et honorare temere cupiunt. Post *πλουσίους* erunt qui *ὄντας* desiderent. Sed v. annot. ad Gorg. p. 501. A. — *εὐχερῶς*, promte et parate,

γονται, ὡς ἄρα καὶ θεοὶ πολλοῖς μὲν ἀγαθοῖς δυςτυχίας τε καὶ βίον κακὸν ἔνειμαν, τοῖς δ' ἐναντίοις ἐναντίαν μοῖραν. ἀγύρται δὲ καὶ μάντεις ἐπὶ πλουσίων θύρας ἰόντες πείθουσιν, ὡς ἔστι παρὰ σφίσι δύναμις ἐκ θεῶν ποριζομένη θυσίαις τε καὶ ἐπῳδαῖς,
C εἴτε τι ἀδίκημά του γέγονεν αὐτοῦ ἢ προγόνων, ἀκεῖσθαι μεθ' ἡδονῶν τε καὶ ἑορτῶν, ἐάν τέ τινα ἐχθρὸν πημῆναι ἐθέλῃ, μετὰ σμικρῶν δαπανῶν ὁμοίως δίκαιον ἀδίκῳ βλάψειν ἐπαγωγαῖς τισι καὶ καταδέσμοις τοὺς θεούς, ὥς φασι, πείθοντές σφισιν ὑπη-

C. ἐάν τέ τινα ἐχθρὸν] V. καὶ ἐάν τιν' ἐχθρόν, quod correctum ex Par. A. Vat. Θ. Ven. ΞΙΙ. Ambr. Ang. Vat. m. Flor. a. c. x. α. β. γ., qui fere τιν' ἐχθρόν habent, sed τινα ἐχθρόν Par. A. teste Duebnero.

ἀδίκῳ βλάψειν] Vulgo βλάψει. Infinitivum βλάψειν exhibent Mon. Ambros. probante Bekkero. In Angel. legitur βλάψῃ. Muretus coniecit βλάψαι. Sed pendet infinitivus ex ἔστι παρὰ

facile ac libenter, ut Phaed. p. 117. C. infra V. p. 475. Soph. Philoct. v. 519. Germanice dixeris: sie sind bereitwillig bei der Hand ctr.

B. βίον κακὸν ἔνειμαν] tribuere solent.

ἀγύρται δὲ καὶ μάντεις —] Ἀγύρται fuerunt circumforanei sacrificuli, qui ἀγείροντες, h. e. stipem deo deaeve alicui, cuius effigiem prae se ferebant, colligentes per oppida et vicos vagabantur et artibus suis simplicis plebeculae pecunias in sua marsupia derivabant. Etenim miracula se patrare posse dicebant ac modo medicos se, modo divinos et hariolos profitebantur, ut ex hoc ipso loco intelligitur. v. Ruhnken. ad Tim. Gloss. p. 10 sq. Hemsterhus. ad Lucian. Dial. Mort. XXVIII. Mendicantium more eos esse circumvagatos indicat formula ἐπὶ πλουσίων θύρας ἰέναι, quae de mendicis frequentatur, ut libr. VI. p. 489. B: οὐδὲ τοὺς σοφοὺς ἐπὶ πλουσίων θύρας ἰέναι. Phaedr. p. 233. E: καὶ ἐπὶ θύρας ἥξουσι. Ibid. p. 245. A. — ἐπῳδαῖς, i. e. carminibus, in quibus miram quandam inesse vim credebant, incantationibus magicis.

εἴτε τι ἀδίκημά του γέγονεν αὐτοῦ ἢ προγόνων] sive quis ipse iniustum quid commisit, sive eius maiores. Hos simul commemorat, quia veteres credebant lui poenas interdum ab hominibus non tantum eorum, quae ipsi perpetrassent, sed etiam, quae maiores ipsorum. v. I. H. Vossius ad Virgil. Georg. I. v. 501 sqq. De εἴτε — ἢ dixerunt Schaefer. Melett. critt. p. 5. Lobeck. ad Soph. Aiac. p. 245. et p. 442. Iacobs. ad Achill. Tat. p. 946. Heindorf. ad Plat. Phaedr. p. 277. D.

C. ἀκεῖσθαι μεθ' ἡδονῶν τε καὶ ἑορτῶν] habere se facultatem — delicti expiandi oblectamentis ac festis diebus, ac si quis inimico nocere velit, facto exiguo sumptu, iustum pariter atque iniustum laedendi. Verbum ἀκεῖσθαι omnino est damnum re-

ρετεῖν. τούτοις δὲ πᾶσι τοῖς λόγοις μάρτυρας ποιητὰς ἐπάγονται, οἱ μὲν κακίας πέρι εὐπετείας διδόντες, ὡς

τὴν μὲν κακότητα καὶ ἰλαδὸν ἔστιν ἑλέσθαι
ῥηϊδίως· λείη μὲν ὁδός, μάλα δ' ἐγγύθι ναίει· D
τῆς δ' ἀρετῆς ἱδρῶτα θεοὶ προπάροιθεν ἔθηκαν

καί τινα ὁδὸν μακράν τε καὶ ἀνάντη· οἱ δὲ τῆς τῶν θεῶν ὑπ' ἀνθρώπων παραγωγῆς τὸν Ὅμηρον μαρτύρονται, ὅτι καὶ ἐκεῖνος εἶπε

σφίσι δύναμις, quod quia idem valet atque δύνανται, rectissime cum infinitivo futuri construitur, de qua ratione ne Schneidero quidem perspecta v. Lobeck. ad Phrynich. p. 748. Schaefer. ad Poet. Gnom. ed. Brunck. Lips. p. 16 sqq. Nec vero in eo haerendum est, quod ἀκεῖσθαι, praesens tempus, antecedit, quum hic futurum per se propria vi sua utique polleat.

εὐπετείας διδόντες] Muretus coni. ἄδοντες. Winkelmannus διάδοντες. Neutro opus esse infra ostendimus.

parare et sarcire, aliquid sartum tectum reddere, etwas wieder gut machen, quemadmodum Lat. mederi item usurpatur. v. Ast. ad h. l. ad Legg. p. 465. Cortius ad Sallust. Iugurth. c. 39.

ἐπαγωγαῖς τισι καὶ καταδέσμοις] Ruhnken. ad Tim. Gloss. p. 114. „Genus quoddam θεαγωγίας vel ψυχαγωγίας est ἐπαγωγή, quum ψυχοπομποὶ γόητες, ut eleganter dicuntur a Synesio de Insomn. p. 150. C., precibus, incantamentis et fallacium illiciorum susurris daemonas in aliorum perniciem ab inferis evocant." Κατάδεσμοι sunt defixiones magicae, quae Legg. XI. p. 933. A. D. καταδέσεις vocantur. Sic καταδεῖν est magicis artibus constringere, de quo verbi usu v. Wyttenbach. ad Plutarch. Mor. p. 878. s. T. II. p. 178. ed. Lips. Latinum verbum defixionis illustravit Gronov. Lectt. Plautin. p. 166. Errat igitur Schleiermacherus p. 535. vertens ille: Verschlingungen. Ceterum participium πείθοντες per synesin explicandum est. Cohaeret enim cum antegressis: ὡς ἔστι παρὰ σφίσι δύναμις, quae idem significant quod ὡς δύνανται.

οἱ μὲν κακίας πέρι εὐπετείας διδόντες] Pro διδόντες Muretus ἄδοντες correxit, in quam coniecturam incidit etiam Schaeferus ad Dionys. De composit. verbor. p. 246. Quam coniecturam Astius ita refutat, ut διδόναι dicat esse tradere, docere. Sed tradendi docendique verbum ab hoc loco prorsus alienum est. Nihil tamen mutandum, quandoquidem εὐπετείας διδόντες intelligendum est ut p. 363. C. διδόασιν, ut sit iudicio suo tribuentes, adscribentes, διδόσθαι λέγοντες.

ὡς τὴν μὲν κακότ.] Hesiod. Opp. et DD. v. 285—90. ed. Gaisf. Afferuntur haec a Platone etiam Legg. IV. p. 718. E.

D οἱ δὲ τῆς τ. θ. — μαρτύρονται] Accurata ratio μαρτυρόμενοι exigebat: praecedit enim οἱ μὲν — διδόντες. Sed propter interiecta Hesiodi verba

στρεπτοὶ δέ τε καὶ θεοὶ αὐτοί,
καὶ τοὺς μὲν θυσίαισι καὶ εὐχωλαῖς ἀγαναῖσι
E λοιβῇ τε κνίσῃ τε παρατρωπῶσ' ἄνθρωποι
λισσόμενοι, ὅτε κέν τις ὑπερβήῃ καὶ ἁμάρτῃ.

βίβλων δὲ ὅμαδον παρέχονται Μουσαίου καὶ Ὀρφέως, Σελήνης τε καὶ Μουσῶν ἐγγόνων, ὥς φασι, καθ' ἃς θυηπολοῦσι, πείθοντες οὐ μόνον ἰδιώτας, ἀλλὰ καὶ πόλεις, ὡς ἄρα λύσεις τε καὶ καθαρμοὶ ἀδικημάτων

D. *στρεπτοὶ δέ τε καὶ θ.*] Vulgo *στρεπτοὶ δέ γε κ.*, quod ex Par. ADK. Vat. Θ. Ven. ΞΠ. Mon. Ang. Vat. m. Flor. x. β. mutavimus Bekkero praeeunte, ut nesciamus, cur Herm. nos scripserit Platonem ex Homero emendavisse. Nisi forte cogitavit de dittographia. Nam Par. A. Vat. Θ. Vind. Φ. Vat. r. Flor. a. c. γ. *λιστοὶ δὲ στρεπτοὶ.* Quanquam Par. A. teste Duebnero habet potius *λιστοὶ δὲ στρεπτοί τε.* At nimirum alterutrum certe redundat.

utitur nunc verbo finito, constructione leviter immutata. Cuius structurae exempla notavit Schaefer. ad Demosth. Appar. T. II. p. 75. Verba Homeri leguntur Iliad. IX, 493 sqq.

B. *βίβλων δὲ ὅμαδον παρ.*] Scholiastes: *βίβλων περὶ ἐπῳδῶν καὶ καθαρσίων καὶ μειλιγμάτων.* De his Musaei et Orphei libris sacrificalibus, ex quibus Orpheotelestae sacra expiatoria peragebant, v. Gesner. Praefat. ad Orpheum pag. 47. Fabricii Bibliothec. Graec. T. I. p. 120. Passow. ad Musaeum p. 21. et 40. Lobeck. Aglaopham. I. p. 311. sqq. G. H. Bode De Orpheo p. 101. et Geschichte der hellen. Dichtkunst. Vol. I. p. 186 sqq. Ceterum Themistius Orat. II. p. 32. B: *ἀλλὰ βιβλίων ὅμαδος ὅλος ἐπ' ἀλλήλοις συντεταγμένος ἀπισχυρίζεται.* — Musaeus Eumolpi et Selenes, Orpheus Calliopes filius habebatur; de hoc v. Apollodor. I. 24. ibique Heyn. p. 13., de illo Menag. ad Diogen. Laërt. Prooem. §. 3. et Fabricius l. c. p. 119 sq. Vocantur igitur ambo Lunae et Musarum *ἔγγονοι*. De cuius tamen nominis usu viri docti admodum incerti haerent, ut fuerint etiam qui h. l. *ἐκγόνων* potius requirerent. Thom. Mag. p. 489. *ἔκγονος, ὁ υἱός· ἔγγονος δέ, ὁ υἱοῦ ἢ θυγατρὸς υἱός.* Hesychius: *ἔγγονος, υἱὸς υἱοῦ, υἱωνός.* Contra alii aliter. Zonaras p. 596. *ἔγγονος· ὁ υἱός· ἔκγονος ὁ τοῦ υἱοῦ υἱός.* Nimirum significant haec vocabula ubique non tam filios quam nepotes et posteros ulteriores, unde toties in vett. inscriptionibus: *αὐτῷ καὶ ἐγγόνοις, αὐτὸν καὶ ἐκγόνους*; utrumque enim usurpatur promiscue, sicuti luculentis exemplis demonstravit Dindorfius in Thes. Ling. Gr. Stephan. ed. Paris. s. h. v. Tenendum tamen *ἐγγόνους* vel *ἐκγόνους* omnino etiam sobolem ac posteros omnes dici, ita ut primi gradus progenies sive filii minime excludantur. Cuius generis exempla iam notarunt veteres grammatici, ut Pollux On. III. 2, 12. et 19. attulitque Dorvill. De inscriptt. Deliacis in Obss. Miscell. Vol. VII. p. 53 sq. Itaque vocabulum generis liquidum est subinde pro vocabulo formae esse usurpatum, suntque nunc *ἔγγονοι* omnino Platoni ii-

διὰ θυσιῶν καὶ παιδιᾶς ἡδονῶν εἰσὶ μὲν ἔτι ζῶσιν, 365 εἰσὶ δὲ καὶ τελευτήσασιν, ἃς δὴ τελετὰς καλοῦσιν, αἳ τῶν ἐκεῖ κακῶν ἀπολύουσιν ἡμᾶς· μὴ θύσαντας δὲ δεινὰ περιμένει.

Cap. VIII. Ταῦτα πάντα, ἔφη, ὦ φίλε Σώκρατες, τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα λεγόμενα ἀρετῆς πέρι καὶ κακίας, ὡς ἄνθρωποι καὶ θεοὶ περὶ αὐτὰ ἔχουσι τιμῆς, τί οἰόμεθα ἀκουούσας νέων ψυχὰς ποιεῖν, ὅσοι

De lectione loci Homerici Il. IX. 493. consulas Heynium Obss. T. V. p. 640. sqq. Dein Flor. x. εὐχωλῇς ἀγανῇσι. Et habent ἀγανῇσι cum vulg. etiam alii. Sed ἀγαναῖσιν Par. A D. Ven. II. E. διὰ θυσιῶν καὶ παιδιᾶς ἡδονῶν] Pro δια Ven. II. Par. DK. καὶ. Ang. Flor. x. μετὰ habent. Mon. Flor. β. μετά τινων ἑορτῶν τε καὶ. Flor. a. α. διὰ θυσιῶν τε καὶ μετὰ παιδιᾶς. v. explic.

dem atque filii, υἱοί, quem usum Ammonius et Eustathius ad Odyss. λ.234 p.1652 iam apud Homerum notarunt. Verum si est discrimen vocc. ἔκγονος et ἔγγονος, quod constituit Thom. Mag. p. 489., utique cum Astio ἔκγονος scribendum videtur. Quanquam dubitare licet, an vocabulum generis, quod omnino stirpem significat, ita fuerit usitatum, ut etiam pro formae et partis vocabulo poneretur. v. Dorvill. ad Charit. p. 327. ed. Lips. — καθ' ἃς θυηπολοῦσιν. Timaeus Gloss. p.143. interpretatur: περιπολοῦσι, διὰ θυσιῶν ὑπισχνούμενοι θεοὺς ἐξιλάσκεσθαι, ubi v. Ruhnk. Referendum est καθ' ἃς ad antegressum βίβλων.

ὡς ἄρα λύσεις τε καὶ καθαρμοὶ ἀδικ.] De huiusmodi expiationibus et lustrationibus ab Orpheo aliisque vatibus, ut ferebatur, introductis v. Lobeck. l. c. Bode ll. cc. Credebantur autem ii, qui τελεταῖς essent initiati, apud inferos vitam degere beatissimam. De qua re v. Phaedon. p. 69. C. ibique annot. Pro διὰ θυσιῶν καὶ παιδιᾶς ἡδονῶν, quod supra dicebatur μεθ' ἡδονῶν, Stephan. coni. διὰ θυσιῶν καὶ παιδιᾶς καὶ ἡδονῶν, in quo numeri varietas offendit. Si quid mutandum, equidem cum Lennepio ad Phalar. p. 147. scribam: διὰ θυσιῶν καὶ παιδιῶν καὶ ἡδονῶν, Sic Legg. I. p. 635. B. τῶν μεγίστων ἡδονῶν καὶ παιδιῶν ἐπίταξιν ἀπέχεσθαι. Similiterque Latini ludos et oblectamenta coniungunt. Quanquam quid impedit, quominus nunc παιδιᾶς ἡδονάς intelligamus cum Astio de oblectamentis ludorum, qui festis diebus ad placandam deorum iram institui solebant? conf. etiam Herodot. VIII. 99. ἐν θυσίῃσι τε καὶ εὐπαθίῃσι. Id. IX. 11. Ὑακίνθιά τε ἄγετε καὶ παίζετε.

Cap. VIII. P. 365. ὡς ἄνθρωποι κ. θ. — τιμῆς] h. e. ὡς ἄνθρωποι — αὐτὰ τιμῶσι. v. Matth. Gr. §. 337. 1. — ἀκουούσας νέων ψυχὰς ποιεῖν. Xenoph. Cyrop. V. 1, 12: ἡ γάρ μοι ψυχὴ οὐχ ὡς βουλεύσουσα παρεσκεύασται, ἀλλ' ὡς ποιήσουσα, ubi item ἡ ψυχή dicitur ποιεῖν τι. Plat. Hipp. Mai. p. 296. D: ἀλλ' ἄρα τοῦτ' ἦν ἐκεῖνο, ὦ Ἱππία, ὃ ἐβούλετο ἡμῶν ἡ ψυχὴ εἰπεῖν. Sympos. p. D: ἄλλο τι βουλομένη ἑκατέρου

εὐφυεῖς καὶ ἱκανοί, ἐπὶ πάντα τὰ λεγόμενα ὥςπερ
B ἐπιπτόμενοι συλλογίσασθαι ἐξ αὐτῶν, ποῖός τις ἂν ὢν καὶ πῇ πορευθεὶς τὸν βίον ὡς ἄριστα διέλθοι; λέγοι γὰρ ἂν ἐκ τῶν εἰκότων πρὸς αὐτὸν κατὰ Πίνδαρον ἐκεῖνο τὸ *Πότερον δίκᾳ τεῖχος ὕψιον ἢ σκολιαῖς ἀπάταις ἀναβὰς* καὶ ἐμαυτὸν οὕτω

Cap. VIII. P. 365. *ὥσπερ ἐπιπτόμενοι*] Par. A. ex corr. ἐφιπτάμενοι. Benedictus coni. ἐπιπτάμενοι, quo non opus. Pauci libri ἐπισπόμενοι. De harum formarum usu v. Porson. ad Eurip. Med. in.

B. *καὶ πῇ πορευθεὶς*] ποῖ Vat. Θ. Vind. Φ. Par. DK. Mon. Ambr. Flor. α. β. probante Astio atque Boeckhio ad Pindari Fragmenta p. 671. Sed vere Reisig. Comm. crit. ad Soph. Oed. Col. p. 176. πῇ interpretatur: qua via. Pertinet enim ad πορευθείς.

Πότερον δίκᾳ τ. ὕψιον] Vulgo legebatur δίκας et σκολιᾶς. Sed apud Tyr. Max. XVIII. 1. et Euseb. Praep. Ev. XV. 5. in codd. nonnullis scribitur δίκᾳ, quod libri Platonis Par. ADK. Ven. II. Ambr. Mon. Vat. m. Flor. a. c. β. γ. utique confirmant scriptum exhibentes δίκαι. Nimirum orta est haec forma ex antiquiore scribendi ratione, qua iota subscriptum, quod vocatur, non subscribebatur, sed minore forma effictum iuxta ponebatur, quae scribendi ratio passim etiam in codice Platonis Clarkiano reperitur, sicuti perspicitur ex accuratissima huius libri collatione ab Gaisfordo instituta. Sed error etiam latius coepit serpere, quandoquidem in aliis libris scriptum legitur δίκαις, ut in

ἡ ψυχὴ δήλη ἐστίν, ὃ οὐ δύναται εἰπεῖν. Eurip. Hippol. v. 174. τί ποτ' ἐστιν ὃ μαθεῖν ἔραται ψυχή. Aristoph. Nubb. v. 319: ἀκούσασ' ἡ ψυχή. Horat. Sat. I. 2, 69: diceret haec animus. Ibid. Sat. I. 4, 17 sqq.

ἐπὶ πάντα — ἐπιπτόμενοι] h. l. e. omnia quae dicuntur cupide arripientes. — *εὐφυεῖς* eximie dicuntur ingeniosi; v. Valcken. ad Xenoph. Mem. III, 3, 13. p. 323. ed. Schn. Conf. infr. libr. V. p. 455. B., ubi qui sint εὐφυεῖς optime declaratur.

B. *Πότερον δίκᾳ — διαβιῶ;*] Utrum iustitia moenia altiora escendam, an obliquis dolis, atque me ipsum hoc modo (sc. σκολιαῖς ἀπάταις ἀναβὰς) muniens vitam transigam? Pro ὕψιον codd. nonnulli ὑψηλόν, quod iis debetur, qui illud esse comparativum a nomine ὕψος formatum non animadverterunt. v. Buttm. Gr. Ampl. T. I. p 277. Verbum ἀναβαίνειν cum accusativo iunctum. Phaedon. p. 113. D: ἀναβάντες ἃ δὴ αὐτοῖς ὀχήματά ἐστιν. — *Ἀπάται* dicuntur σκολιαί, i. e. dolosae. Conf. Gorg. p. 524. E: πάντα σκολιὰ ὑπὸ ψεύδους καὶ ἀλαζονείας. Sic Latini obliquum pro doloso dicunt, ut docuit Casp. Barthius Advers. I c. 19.

τὰ μὲν γὰρ λεγόμενα —] Anacoluthon hic agnoscendum. Nam τὰ μὲν γὰρ λεγόμενα no-

περιφράξας διαβιῶ; τὰ μὲν γὰρ λεγόμενα δικαίῳ μὲν ὄντι μοι, ἐὰν μὴ καὶ δοκῶ, ὄφελος οὐδέν φασιν εἶναι, πόνους δὲ καὶ ζημίας φανεράς· ἀδίκῳ δὲ δόξαν δικαιοσύνης παρασκευασαμένῳ θεσπέσιος βίος λέγεται. C οὐκοῦν, ἐπειδὴ τὸ δοκεῖν, ὡς δηλοῦσί μοι οἱ σοφοί, καὶ τὰν ἀλάθειαν βιᾶται καὶ κύριον εὐδαιμονίας,

Ang. Flor. x. α. aliis. Veram lectionem primus investigavit Astius. Deinceps vulgo erat litteris perscriptum: ἢ σκολιᾶς ἀπάτας. Dativum Par. ADK. Ven. II. Mon. Ambros. Vat. m. Flor. a.c. x. α. β. γ. exhibuerunt, quem firmant etiam codd. quidam Maximi Tyr. Eusebii, Ciceronis Epist. ad Attic. 38. et 41. Pro ὕψιον in Flor. a.c.x. etiam ὑψηλὸν legitur. Deinde καὶ ante ἐμαυτόν om. Par. DK. probante Boeckhio ad Pindarum T. III. p. 571.

τὰ μὲν γὰρ λεγόμενα] Astius coni. κατὰ τὰ μ. γ. λεγόμενα. sed v. explicat.

ἐὰν μὴ καὶ δοκῶ] Editt. ἐὰν καὶ μὴ δοκῶ. Verum praebuerunt Ang. et Flor. x., et Vind. F. Schneideri, quod restituendum viderunt Boeckh. l. c. et Dobraeus ad Aristoph. Nubb. p. 318. ed. Lips.; nobiscum nuper restituit etiam Hermannus. Deinde οὐδέν φασιν codd. optimi et plurimi. Vulgo inverso ordine φασὶν οὐδέν.

παρασκευασαμένῳ θεσπ.] παρασκευασαμένῳ Par. A. secundum Duebnerum, Vat. Θ. Ven. ΞΠ. Vind. Ambr. Ambr. Ang. Vat. r. quod Baitero suadente restituimus. Vulgo: παρεσκευασαμένῳ.

C. καὶ τὰν ἀλάθειαν β.] Sic Par. A. Ang. Vat. m. Flor.

minativo casu praemittitur, perinde ac si subsequuturum sit fere hoc: ἀποδείκνυσιν ὄφελος οὐδὲν εἶναι. Pro eo autem deinde infertur φασίν, ad quod οἱ ἄνθρωποι vel οἱ πολλοί intelligendum. Deinde utique scribendum fuit ἐὰν μὴ καὶ δοκῶ, quia sensus hic est: nisi etiam iustus habear; nisi, praeterquam quod iustus sim, simul etiam iustus esse videar. Nam quod Schneiderus interpretatur: etiamsi non videar, non animadvertit inter se nunc opponi δοκεῖν, atque εἶναι, neque illud omnino sententiae bene convenire.

C. ὡς δηλοῦσιν οἱ σοφοί] Οἱ σοφοί dicuntur poetae et sophistae.

καὶ τὰν ἀλάθειαν β.] Dictum Simonidis, quod proverbii vim habet, laudatur a scholiast. ad Eurip. Orest. v. 224. ed. Matth., ubi quod scriptum legitur: τὸ δοκεῖν καὶ τὰ μάλα θεῖα βιᾶται, id ex hoc loco sic emendandum: καὶ τὰν ἀλάθειαν β. Formam ἀλάθειαν restituimus propterea, quod solet philosophus, ubi ad poetarum dicta respicit, eorum dialectum imitari; v. ad libr. I. c. 2. extr. conf. Aesch. Ag. 762. Ad καὶ κύριον εὐδαιμονίας intell. ἐστίν, quae ratio post aliud verbum finitum paullo rarior est.

ἐπὶ τοῦτο δὴ τρεπτέον ὅλως· πρόθυρα μὲν καὶ σχῆμα κύκλῳ περὶ ἐμαυτὸν σκιαγραφίαν ἀρετῆς περιγραπτέον, τὴν δὲ τοῦ σοφωτάτου Ἀρχιλόχου ἀλώπεκα ἑλκτέον ἐξόπισθεν κερδαλέαν καὶ ποικίλην. ἀλλὰ γάρ,

a. b. α. γ. Vulgo erat ἀλήθειαν, a Bekkero remotum.

πρόθυρα μὲν καὶ σχῆμα] Adduntur haec verba praecedentibus illis, ἐπὶ τοῦτο δὴ τρεπτέον, explicationis gratia. Itaque non est, quod cum Stephano scribendum putes καὶ πρόθυρα μὲν κ. σχ. Sententia haec est: tanquam vestibulo aliquo et specioso obtentu me circumdare oportet virtutis specie. Nam verba construenda sunt sic: περιγραπτέον κύκλῳ περὶ ἐμαυτὸν σκιαγραφίαν ἀρετῆς (ὡς) πρόθυρα καὶ σχῆμα. Virtus simulata, quae verae virtutis speciem mentitur, σκιαγραφία vocatur etiam in Phaedon. p. 69. B. χωριζόμενα δὲ φρονήσεως καὶ ἀλλαττόμενα ἀντὶ ἀλλήλων, μὴ σκιαγραφία τις ᾖ ἡ τοιαύτη ἀρετή, ubi v. Wyttenbach. Etiam verbum σκιαγραφεῖν significatione simulandi vana specie veritatem ponitur libr. IX. p. 583. B. p. 586. B. al. Eleganter autem talis virtus, quae nihil nisi virtutis speciem habet, cum aedium aditu ac vestibulo comparatur, quippe ex quo verae illarum virtutes adeo non possint cognosci, ut saepenumero ornatu suo spectantium animos in fraudem et errorem inducat. Itaque πρόθυρα memorantur atque σχῆμα, scilicet intellecto externi decoris et ornamenti obtentu, ut σχῆμα idem sit quod alibi πρόσχημα, de cuius voc. usu v. Wesseling. ad Herod. V. 28. Comparavit Astius Themist. Orat. p. 142. C. XXXII. p. 375. D.

τὴν δὲ τοῦ σοφωτάτου — ποικίλην] Timaeus Gloss. p. 256. τὴν ἀλωπεκῆν· τὴν πανουργίαν. Quam glossam ad hunc locum pertinere recte iudicavit Ruhnkenius, cuius elegantissimam disputationem hic apponere licebit „Lectio Timaei, inquit, melior videri possit. Nihil tamen mutandum temere. Nam ἀλώπηξ dicitur pro pelle vulpina, ut λέων pro pelle leonina, et eiusdem generis alia, de quibus Toupius Ep. Crit. p. 118. et ad Schol. Theocrit. p. 209. Horat. de A. P. 437: Nunquam te fallant animi sub vulpe latentes. Sic tigres pro pellibus tigridum ap. Valer. Flacc. II, 260: fixaeque fremunt in limine tigres, ut pulcre vidit Wesseling. Probab. c. 7. Quid? vulgatam in Platone scripturam imitatione sua confirmat Themistius Orat. XXII. p. 279. A. „φύονται δέ τινες καὶ ἐν ἀνθρώποις ἀλώπεκες, μᾶλλον δὲ ἀνθρώπια σμικρά τε καὶ ἀνελεύθερα, τὰς ἀλώπεκας ὄπισθεν ἐφελκόμενα· οἱ δὲ αὐτῶν οὐκ ἀλώπεκας, ἀλλὰ δράκοντας κ. τ. λ.» Archilochi de vulpe fabulas, alteram de vulpecula et simia, alteram de vulpe et aquila, multi commemorant: de qua re v. Ruhnken. l. c. Liebel. Archiloch. Fragm. II. 161 sqq. et p. 165 sqq. Huschke in Matthiae Miscell. Philol. T. I. p. 27 sqq. qui quidem sicubi Archilochi ἀλώπηξ ut κερδαλῆ et ποικίλη memoretur, semper fabulam poetae de vulpe ac simia respici arbitratur. Nimirum in huius fabulae fragmento p. 165. ed. Liebel. haec

φήσει τις, οὐ ῥᾴδιον ἀεὶ λανθάνειν κακὸν ὄντα. οὐδὲ γὰρ ἄλλο οὐδὲν εὐπετές, φήσομεν, τῶν μεγάλων· ἀλλ' ὅμως, εἰ μέλλομεν εὐδαιμονήσειν, ταύτῃ ἰτέον, D ὡς τὰ ἴχνη τῶν λόγων φέρει. ἐπὶ γὰρ τὸ λανθάνειν

ἀλλὰ γάρ, φήσει τις] φησὶ Par. A. Vat. Θ. Ven. II. Vind. al.

leguntur: τῷ δ' (πιθήκῳ) ἄρ' ἀλώπηξ κερδαλῆ συνήντετο πυκνὸν ἔχουσα νόον. Atqui eadem epitheta Archilochus sine dubio etiam in altera fabula astutissimae bestiae tribuit; v. Liebel l. c. p. 162. Sed quidquid rei est, illud quidem videtur certissimum esse, quod censuit Jacobs Comm. in Anthol. Gr. T. I. p. 175. post Archilochum vulpeculam more fere constanti κερδαλέαν et ποικίλην appellari consuevisse. Negat autem Schleiermacherus, quem nuperetiam Schneiderus secutus est, cum Ruhnkenio de pelle vulpina cogitandum esse, ideoque locum sic interpretatur: « aber des allerweisesten Archilochus Fuchs muss ich hinterher ziehen s. zur Hinterthüre hereinlassen. Quam interpretationem Schneiderus ait propter epitheta κερδαλέαν et ποικίλην pro unice vera probandam esse. Nec tamen adducimur, ut huic rationi assentiamur. Non enim iniustus dicitur astutam vulpeculam in splendida aedium vestibula pertracturus esse. Quod qua tandem ratione fieri ita potuisse putabimus? Imo ille semet ipsum quoque ait, quo animi turpitudinem scilicet obtegat, pelle vulpina usurum esse eamque pone tracturum. Qua imagine quid significetur, in propatulo est. Vulpes enim extrorsum speciem mentitur simplicitatis, sinceritatis et innocentiae, dum intus astute meditatur frandes et fallacias. Quocirca ea bestia imago est hominis vafri et dolosi, qui vultu, gestu, oratione prae se fert alia omnia, ut alios fallat et sibi prosit, aliis autem obsit; quae quidem imago iam apud veteres creberrime usurpata est reperiturque etiam apud Lucam Evang. 32, 2. ubi Herodes Antipas vocatur ἀλώπηξ, quia erat summus simulator virtutis et fidei, quo magis aliis noceret. Praeter Erasmum in Adagg. de ea re doctissime exposuit Bochardtus in Hierozoico I. 1, 13. p. 859. ed. Bat. Esse autem de pelle leonina cogitandum, verbum ἑλκτέον evincit, itemque ἐξόπισθεν, quod est pone, in tergo. Quae quidem quod vocatur κερδαλέα et ποικίλη, tribuuntur ei non praeter morem loquendi quae proprie in ipsam vulpem conveniunt, quo clarius significetur mentis animique virtus vel potius turpitudo ab isto iniusto assumenda. Pari iure Latine dixeris: vulpem (i. e. vulpinam pellem) subdolam atque variam trahere. Nec Persius Sat. V. 117. dicere dubitavit: astutam servare in pectore vulpem.

ἀλλὰ γάρ, φήσει τις] At enim, dicat quispiam. Sunt verba eius, quem Adimantus fingit contrariam sententiam defendentem. Cui deinceps ipse respondet inde a verbis: οὐδὲ γὰρ ἄλλο οὐδὲν εὐπετὲς κτλ., ubi εὐπετές est quod facile alicui contingit.

D. ὡς τὰ ἴχνη τῶν λόγων φέρει.] Eadem imago est L.

ξυνωμοσίας τε καὶ ἑταιρείας συνάξομεν, εἰσί τε πειθοῦς διδάσκαλοι σοφίαν δημηγορικήν τε καὶ δικανικὴν διδόντες, ἐξ ὧν τὰ μὲν πείσομεν, τὰ δὲ βιασόμεθα, ὡς πλεονεκτοῦντες δίκην μὴ διδόναι. ἀλλὰ δὴ θεοὺς οὔτε λανθάνειν οὔτε βιάσασθαι δυνατόν. οὐκοῦν, εἰ μὲν μὴ εἰσὶν ἢ μηδὲν αὐτοῖς τῶν ἀνθρωπίνων μέλει, τί καὶ ἡμῖν μελητέον τοῦ λανθάνειν; εἰ δὲ εἰσί τε καὶ ἐπιμελοῦνται, οὐκ ἄλλοθέν τοι αὐ-

D. ξυνωμοσίας τε καὶ ἑτ.] Vitiose Steph. ξυνομοσίας. v. Lobeck. ad Phryn. p. 704.

τί καὶ ἡμῖν μελητέον —] Vett. editt. μέλει, καὶ ἡμῖν οὐ μελητέον. Sed istud οὐ ante μελητέον praeter unum solum Par. D., eumque correctum in margine, omnes codd. ignorant. Monac. et Flor. β. μέλει, οὐδ' ἡμῖν μελητέον, quod olim cum Bekker. evulgavimus, nunc grammatici alicuius correctioni acceptum referri putamus, ut sunt illi codd. omnino interpolati. Ambr. Ang. Flor. a. c. x. α. τί καὶ ἡμῖν μελ., quod tandem reposuimus. Scilicet τί praecedentis vocabuli ultima syllaba absorptum est. Habet eam scripturam etiam Vat. Θ., in quo τί super καὶ additum legitur. Hermannus locum sic refinxit: Οὔκουν, εἰ μὲν—μέλει, καὶ ἡμῖν μελητέον. Quod factum nollemus. Nam Οὐκοῦν manifesto ad utrumque orationis membrum pertinet; in Οὔκουν autem mutatum posteriorem sententiae partem non amplius afficit. Accedit quod ea correctione suscepta καὶ ante ἡμῖν molestissime languet. Istud τί καὶ

III. p. 410. A. Phaedon. c. 64. Lucian. T. IV. p. 38. κατὰ τὰ Χρυσίππου καὶ Ζήνωνος ἴχνη προϊών. — ἐπὶ γὰρ τὸ λανθάνειν, nam ut lateamus, coniurationes et factiones conflabimus. Voc. ἑταιρεία illustravit Heindorf. ad Theaet. p. 173. D. Usum illum praepositionis ἐπί, quo finem aut consilium significat, notavimus ad Libr. I. p. 341. D.

πειθοῦς διδάσκαλοι] quales descripsit philosophus in Gorgia p. 453 sqq. sophistarum notans nequitiam. Proxima recte interpretatur Ficinus: ex quibus (quorum ope) partim persuadebimus, partim cogemus, ut, dum nobis plura arrogamus, poenas minime persolvamus. Videlicet τὰ μὲν πείσομεν spectat ad πειθοῦς διδασκάλους, sed τὰ δὲ βιασόμεθα refertur ad ξυνωμοσίας καὶ ἑταιρείας.

ἀλλὰ δὴ θεοὺς οὔτε λ.] Haec rursus facit adversarium sibi obiicientem. Quo in genere sollemnis est usus vocularum ἀλλὰ δή et ἀλλὰ γάρ. v. libr. X. p. 600. A. Tim. p. 21. A. Protagor. p. 338. C. Criton. p. 54. A. al. Removet autem illam dubitationem adhibito dilemmatis artificio inde a verbis οὐκοῦν, εἰ μὲν μὴ εἰσὶν κτλ. Deos nihil latere quum alii docuerunt, tum Socrates apud Xenophont. Memor. I. 1, 19.

E. οὐκ ἄλλοθέν τοι αὐτούς] Hic quoque τοι vim asseverandi habet, ut perperam in codicibus nonnullis omissum videatur. Deos rerum humanarum nullam curam gerere praeter alios sophistas inprimis Protagoras docuit: quanquam hu-

τοὺς ἴσμεν ἢ ἀκηκόαμεν ἢ ἔκ τε τῶν λόγων καὶ τῶν E
γενεαλογησάντων ποιητῶν. οἱ δὲ αὐτοὶ οὗτοι λέγουσιν, ὥς εἰσὶν οἷοι θυσίαις τε καὶ εὐχωλαῖς ἀγαναῖσι καὶ ἀναθήμασι παράγεσθαι ἀναπειθόμενοι. οἷς ἢ ἀμφότερα ἢ οὐδέτερα πειστέον. εἰ δ' οὖν πειστέον, ἀδικητέον καὶ θυτέον ἀπὸ τῶν ἀδικημάτων.
δίκαιοι μὲν γὰρ ὄντες ἀζήμιοι μόνον ὑπὸ θεῶν ἐσό- 366

ἡμῖν autem huius sermonis alacritati plane est accommodatum, neque mentem Schneideri assequimur, qui καὶ in eo abesse maluit; v. ad Alcibiad. I. p. 106. C. Cratyl. p. 428. D. et p. 407. E.

E. ἴσμεν ἢ ἀκηκόαμεν] καὶ ἀκ. Vind. Ang. Vat. r. Flor. a. x. α.

εὐχωλαῖς ἀγαναῖσι] Sic Ang. Flor. x. Vind. F. Legebatur olim ἀγανῇσι, quod tenuit Schneider. cum nuperis editt., quia Adimantus utatur forma Jonica, ut non ipse, sed poetarum aliquis loqui videatur. At nonne isto pacto etiam εὐχωλαῖς Jonice fuit efferendum? conf. etiam p. 364. E., ubi meliores libri ἀγαναῖσιν.

P. 366. ἀζήμιοι μόνον ὑπὸ θ.] μόνον, vulgo omissum, addimus cum Bekkero ex Ven. II. Par. DK. Mon. Ambr. Ang. Vat. m. Flor. a. c. x. α. β. γ. Astius μὲν legi malebat. Schneid. Turr. et Herm. μόνον om.

ius verba quomodo intelligenda sint, dubitare licet. v. Theaet. p. 162. D. Diogen. Laërt. IX, 51. Cicero de Nat. Deor. I. 23. ibique intpp. Praeterea conf. Legg. x. p. 885. D. E: ἡμῶν μὲν γὰρ οἱ μὲν τὸ παράπαν θεοὺς οὐδαμῶς νομίζουσιν, οἱ δὲ μηδὲν ἡμῶν φροντίζειν, οἱ δὲ εὐχαῖς παράγεσθαι. Ibid. νῦν μὲν γὰρ ταῦτα ἀκούοντές τε καὶ τοιαῦθ' ἕτερα τῶν λεγομένων ἀρίστων εἶναι ποιητῶν τε καὶ ῥητόρων καὶ μαντέων καὶ ἱερέων καὶ ἄλλων πολλάκις μυρίων οὐκ ἐπὶ τὸ μὴ δρᾶν τὰ ἄδικα τρεπόμεθα οἱ πλεῖστοι, δράσαντες δὲ ἐξακεῖσθαι πειρώμεθα, quae verba hunc locum egregie illustrant. — παράγεσθαι est ad alia flecti et moveri, adiuncta tamen fraudis significatione; v. p. 383. A

P. 366. ἀζήμιοι μόνον ὑπὸ θ. ἐσόμ.] Hoc dicit: Iusti si erimus, hoc tantum commodi inde capiemus, ut a deorum poena simus liberi et immunes, sed emolumenta illa, quae iniustitia affert, aspernabimur atque perdemus: contra iniustitiam exercentes non solum commodo et utilitati nostrae prospiciemus, sed etiam salvi evademus, quum deos, si quando peccaverimus aut erraverimus, precibus flectere possimus. Extrema enim verba, quae habent notabilem participiorum concursum, sic iungenda sunt: καὶ λισσόμενοι (precibus) πείθοντες αὐτοὺς ἀζήμιοι ἀπαλλάξομεν, ὑπερβαίνοντες καὶ ἁμαρτ. i. e. ἐάν τι ὑπερβαίνωμεν καὶ

μεθα, τὰ δ' ἐξ ἀδικίας κέρδη ἀπωσόμεθα· ἄδικοι δὲ κερδανοῦμέν τε καὶ λισσόμενοι ὑπερβαίνοντες καὶ ἁμαρτάνοντες πείθοντες αὐτοὺς ἀζήμιοι ἀπαλλάξομεν. ἀλλὰ γὰρ ἐν Ἅιδου δίκην δώσομεν ὧν ἂν ἐνθάδε ἀδικήσωμεν, ἢ αὐτοὶ ἢ παῖδες παίδων. ἀλλ', ὦ φίλε, φήσει λογιζόμενος, αἱ τελεταὶ αὖ μέγα δύνανται καὶ
B οἱ λύσιοι θεοί, ὡς αἱ μέγισται πόλεις λέγουσι καὶ οἱ θεῶν παῖδες ποιηταὶ καὶ προφῆται τῶν θεῶν γενόμενοι, οἳ ταῦτα οὕτως ἔχειν μηνύουσι.

Cap. IX. *Κατὰ τίνα οὖν ἔτι λόγον δικαιοσύνην ἂν πρὸ μεγίστης ἀδικίας αἱροίμεθ' ἄν; ἣν ἐὰν μετ' εὐσχημοσύνης κιβδήλου κτησώμεθα, καὶ παρὰ θεοῖς*

αὖ μέγα δύνανται] Haec verba om. Par. A. Vind. Φ. Ambr. Vat. m. r. Flor. a. c. α. Quae omissio sicuti mero errore orta est, ita Hermanno mirae coniecturae opportunitatem dedit, de qua v. infra.

Cap. IX. C. *δύναμις ὑπάρχει ψυχῆς*] V. *τύχης*, quod recte in *ψυχῆς* mutant Par. ADK. Mon. Ang. Flor. a. c. x. α. β. γ. et pr. II.

ἀμ. Apparet autem ex hac interpretatione *μόνον* illud, ex codicibus nuper revocatum, per sententiam commode abesse non posse.

φήσει λογιζόμενος] inquiet argumentans, sc. ille, qui iniustitiae caussam defendit. Refert enim Adimantus non suam, sed alienam sententiam callide a se exornatam. Nodum in scirpo quaesivit Hermannus, qui quoniam verba: *αὖ μέγα δύνανται*, in multis codd. desunt, licet caussa omissionis aperta sit, tamen totum locum suo Marte ita refinxit: *ἀλλ' ὠφελήσουσιν ἁγνιζομένους αἱ τελεταὶ καὶ οἱ λύσιοι θ.*

αἱ τελεταὶ αὖ μέγα —] Vidend. cap. VII. extr. — *λύσιοι θεοί* sunt dii, quorum cultu et veneratione scelera expiantur. Cogitandum inprimis de diis, qui erant mysteriorum praesides. Ita etiam verba: *οἱ θεῶν παῖδες καὶ ποιηταὶ καὶ προφῆται τῶν θεῶν γενόμενοι*, praecipue ad Musaeum et Orpheum referenda sunt. Qui cur dicantur *θεῶν προφῆται*, si quis dubitet, docebit annotat. Bergleri ad Alciphron. II. Ep. IV. §. 77. Neque obscurum est, cur iidem audiant *παῖδες θεῶν*, quandoquidem Graeci omnino id, quod in quocunque genere optimum esset ac praestantissimum, ad divinam referebant originem; v. Huschk. Analect. Literar. p. 328 sqq.

Cap. IX. B. *κατὰ τίνα οὖν ἔτι λ.*] Quamnam igitur ob causam adhuc ctr. Voc. *κίβδηλον* Timaeus Gloss. p. 158. interpretatur: *οἱονεὶ κρυβδηλόν τι ὄν.*, ubi v. Ruhnk. — *ὁ τῶν τ. κ. ἄκρων λ. λ.*, ut plurimorum summorumque virorum oratio declarat. Sic *ἄκροι ποιητῶν*, praestantissimi poetarum, Theaetet. p.152 E., et similia. v. Valcken. ad Theocr. Adon. p 414.=262. ed. Berol. Conf. libr. III. p.

καὶ παρ' ἀνθρώποις πράξομεν κατὰ νοῦν ζῶντές τε
καὶ τελευτήσαντες, ὡς ὁ τῶν πολλῶν τε καὶ ἄκρων
λεγόμενος λόγος. ἐκ δὴ πάντων τῶν εἰρημένων τίς
μηχανή, ὦ Σώκρατες, δικαιοσύνην τιμᾶν ἐθέλειν, ᾧ C
τις δύναμις ὑπάρχει ψυχῆς ἢ χρημάτων ἢ σώματος
ἢ γένους, ἀλλὰ μὴ γελᾶν ἐπαινουμένης ἀκούοντα; ὡς
δή τοι εἴ τις ἔχει ψευδῆ μὲν ἀποφῆναι ἃ εἰρήκαμεν,
ἱκανῶς δὲ ἔγνωκεν, ὅτι ἄριστον δικαιοσύνη, πολλήν
που συγγνώμην ἔχει καὶ οὐκ ὀργίζεται τοῖς ἀδίκοις,
ἀλλ' οἶδεν, ὅτι, πλὴν εἴ τις θείᾳ φύσει δυςχεραίνων
τὸ ἀδικεῖν ἢ ἐπιστήμην λαβὼν ἀπέχεται αὐτοῦ, τῶν
γε ἄλλων οὐδεὶς ἑκὼν δίκαιος, ἀλλ' ὑπὸ ἀνανδρίας D
ἢ γήρως ἤ τινος ἄλλης ἀσθενείας ψέγει τὸ ἀδικεῖν,

ὡς δή τοι εἴ τις ἔχει] Pro *τοι* habent *τι* Vind. *Φ*. Ambr. Vat. r. Flor. a. et pr. m. Vat m. Dein vulgo scribebatur *ἔχοι*, quod correctum ex Par. A. Vat. *Θ*. Ven. II. Ambr. Angel. Vat. m. r. Flor. a. c. x. Praeterea Astius coni. *εἴ τις καὶ ἔχει*. Tum *εἴρηκεν* pro *εἰρήκαμεν* Ven. II. Par. DK. Mon.

405. A. V. p. 459. B. C. VI. p. 499. C.

C. *ἀλλὰ μὴ γελᾶν*] Expectabas *καὶ μὴ γ.* Sed v. annot. ad Protagor. p. 337. B. Libr. I. p. 347. C: *ἑκόντα ἐπὶ τὸ ἄρχειν ἰέναι, ἀλλὰ μὴ ἀνάγκην περιμένειν.*

ὡς δή τοι εἴ τις ἔχει —] Nam profecto, etsi quis potest erroris coarguere ea, quae diximus, adeoque probe novit iustitiam optimam esse; tamen multam, opinor, veniam dat iniustis nec iis irascitur ctr. Voculae *ὡς δή τοι* habent vim confirmandi et asseverandi cum quadam irrisionis significatione, neque confundendae sunt cum *ὡς δή τι*, de quo v. Lucian. Dialogg. Mort. XXIV, 4. ibique intpp. Quocirca tantum abest, ut *τοι* cum Astio in *τι* mutandum arbitremur, ut in aliis quibusdam locis, ubi *τι* vulgo editur, *τοι* reducendum videatur. Nam Phaedr. p. 242. C. recte codd. suppeditarunt: *ὡς δή τοι, ὦ ἑταῖρε, μαντικόν γέ τι καὶ ἡ ψυχή.* Item Tim. p. 26. B. Bekkerus ex plurimis optimisque codd. edidit: *ὡς δή τοι τὸ λεγόμενον τὰ παίδων μαθήματα θαυμαστὸν ἔχει τι μνημεῖον.* In quibus locis nemo est quin videat *ὡς* esse nam, *δή* nimirum, scilicet, *τοι* autem confirmandi vel asseverandi vi positum esse, ut nulla ex his voculis propria sua significatione destituta sit. Ceterum necesse non est, ut scribamus *εἴ τις καὶ ἔχει*, quod Astio placuit.

πλὴν εἴ τις θ. φ. — ἀπέχεται αὐτοῦ] nisi quis vel divina quadam naturae praestantia iniustitiam aversatus vel nactus verum rei scientiam ab iniustitia abstineat. Mox ad *ἀλλὰ — ψέγει τὸ ἀδικεῖν* ex praecedenti *οὐδείς* intell. *ἕκαστος*. De Rep. III. p. 382. B. IV. p. 438. A. VIII. p. 561. Sym-

ἀδυνατῶν αὐτὸ δρᾶν. ὡς δέ, δῆλον· ὁ γὰρ πρῶτος τῶν τοιούτων εἰς δύναμιν ἐλθὼν πρῶτος ἀδικεῖ, καθ' ὅσον ἂν οἷός τ' ᾖ.

Καὶ τούτων ἁπάντων οὐδὲν ἄλλο αἴτιον ἢ ἐκεῖνο, ὅθενπερ ἅπας ὁ λόγος οὗτος ὥρμησε καὶ τῷδε καὶ ἐμοὶ πρὸς σέ, ὦ Σώκρατες, εἰπεῖν, ὅτι Ὦ θαυμάσιε, πάντων ὑμῶν, ὅσοι ἐπαινέται φατὲ δικαιοσύνης εἶναι,
E ἀπὸ τῶν ἐξ ἀρχῆς ἡρώων ἀρξάμενοι, ὅσων λόγοι λελειμμένοι μέχρι τῶν νῦν ἀνθρώπων, οὐδεὶς πώποτε ἔψεξεν ἀδικίαν οὐδ' ἐπῄνεσε δικαιοσύνην ἄλλως ἢ δόξας τε καὶ τιμὰς καὶ δωρεὰς τὰς ἀπ' αὐτῶν γιγνομένας· αὐτὸ δ' ἑκάτερον τῇ αὑτοῦ δυνάμει ἐν τῇ τοῦ ἔχοντος ψυχῇ ἐνὸν καὶ λανθάνον θεούς τε καὶ ἀνθρώπους οὐδεὶς πώποτε οὔτ' ἐν ποιήσει οὔτ' ἐν ἰδίοις λόγοις ἐπεξῆλθεν ἱκανῶς τῷ λόγῳ, ὡς τὸ μὲν

D. ὡς δέ, δῆλον.] Bas. 2. τὸ δὲ δῆλον. Flor. a. c. x. α. ὧδε δὲ δῆλον. Ambr. Ang. ὧδε δῆλον. sed v. expl.

E. φατὲ δικαιοσύνης εἶναι] Par. A. teste Duebnero et Vind. Φ. Vat. m. r. om. εἶναι.

P. 367. A. ἕκαστος φύλαξ] ἄριστος vulgo post ἕκαστος adiectum om. Par. A. Vat. Θ. Vind. Φ. Ven. II. Ambr. Vat. m. r. Flor. γ. ante ἕκαστος ponunt Flor. c. x. α. Ambr. Ang. Eiecerunt nuperi editt.

pos. p. 192. E: ταῦτα ἀκούσας οὐδ' ἂν εἷς ἐξαρνηθείη —, ἀλλ' ἀτεχνῶς οἴοιτ' ἂν ἀκηκοέναι κτλ. i. e. ἀλλ' ἕκαστος οἴοιτ' ἄν., ubi v. annot. Loquendi genus utriusque linguae scriptoribus adeo frequentatum est, ut constans ac legitimum videatur. De Latinis v. Heindorf. ad Cic. de N. D. I. c. 7 extr. et quos laudavit, Heusinger. ad Nepot Dat. c. 6. Ruhnk. ad Rutil. Lup. p. 46.

ὡς δέ, δῆλον] Sic ὡς δέ positum Demosthen. c. Timocrat. p. 730, 25: ὡς δέ, ἐγὼ φράσω. Itaque h. l. servanda est lectio optimorum codicum.

οὐδὲν ἄλλο αἴτιον ἢ ἐκεῖνο] Dicere volebat ἢ ὅτι οὐδεὶς πώποτε ἔψεξεν ἀδικίαν κτλ. Nunc vero relicta oratione inchoata omnia accommodata sunt verbis: ὅθενπερ ἅπας ὁ λόγος ὥρμησε.

E. ἀπὸ τῶν ἐξ ἀρχῆς ἡρ. ἀρξάμενοι] inde ab heroibus illis, quorum orationes ad hanc nostram aetatem pervenerunt. Infra libr. VI. p. 493. C: οἶμαι μέντοι τοὺς πολλοὺς τῶν ἀκουόντων προθυμότερον ἔτι ἀντιτείνειν — ἀπὸ Θρασυμάχου ἀρξαμένους. Gorg. p. 471. D. Theaet. p. 170. C. Sophist. p. 142. D. Alcib. I. p. 104. A. Xenoph. Hellen. VII, 1, 32. Plerumque participium illud numero et casu ei ipsi nomini accommodatur, quod ita accuratius definitur, ut h. l. Interdum tamen etiam alii nomini adaptatur, praecipue ei, a quo suspensa est actio primaria, ut Sympos. p. 173. D: δοκεῖς μοι ἀτεχνῶς πάντας ἀνθρώπους ἀθλίους ἡγεῖσθαι πλὴν Σωκράτους, ἀπὸ σοῦ ἀρξάμενος.

μέγιστον κακῶν ὅσα ἴσχει ψυχὴ ἐν αὑτῇ, δικαιοσύνη 367
δὲ μέγιστον ἀγαθόν. εἰ γὰρ οὕτως ἐλέγετο ἐξ ἀρχῆς
ὑπὸ πάντων ὑμῶν καὶ ἐκ νέων ἡμᾶς ἐπείθετε,
οὐκ ἂν ἀλλήλους ἐφυλάττομεν μὴ ἀδικεῖν, ἀλλ' αὐτὸς
αὑτοῦ ἦν ἕκαστος φύλαξ, δεδιώς, μὴ ἀδικῶν τῷ με-
γίστῳ κακῷ ξύνοικος ᾖ. Ταῦτα, ὦ Σώκρατες, ἴσως
δὲ καὶ ἔτι τούτων πλείω Θρασύμαχός τε καὶ ἄλλος
πού τις ὑπὲρ δικαιοσύνης τε καὶ ἀδικίας λέγοιεν ἄν,
μεταστρέφοντες αὐτοῖν τὴν δύναμιν φορτικῶς, ὥς γέ
μοι δοκεῖ. ἀλλ' ἐγώ, οὐδὲν γάρ σε δέομαι ἀπο- B
κρύπτεσθαι, σοῦ ἐπιθυμῶν ἀκοῦσαι τἀναντία, ὡς
δύναμαι μάλιστα κατατείνας λέγω. μὴ οὖν ἡμῖν μό-
νον ἐνδείξῃ τῷ λόγῳ, ὅτι δικαιοσύνη ἀδικίας κρεῖτ-
τον, ἀλλὰ τί ποιοῦσα ἑκατέρα τὸν ἔχοντα αὐτὴ δι'
αὑτὴν ἡ μὲν κακόν, ἡ δὲ ἀγαθόν ἐστι· τὰς δὲ
δόξας ἀφαίρει, ὥςπερ Γλαύκων διεκελεύσατο. εἰ

κακῷ ξύνοικος ᾖ] Sic Par. A. Vat. Θ. Ven. Ξ. Vind. Φ. Ambr. Vat. m. r. Flor. a. c. α. γ. Bas. 2. Vulgo ξυνοικοίη. Coniunctivum post verba metuendi temporis praeteriti positum ad Protag. p. 320. A. tetigimus.

ὥς γε μοι δοκεῖ] ὥς γ' ἐμοὶ Bekker. Schn. cum Ambr. Flor. x.

B. ἀδικίας κρεῖττον] Sic Par. A. Ven. II. Mon. et corr. Par. DK. Flor. β. Vulgo κρείττων.

Xenoph. Cyrop. VII, 5, 65: ταῦτα γιγνώσκων, ἀρξάμενος ἀπὸ τῶν θυρωρῶν πάντας — ἐποιήσατο εὐνούχους.

ἄλλως ἢ δόξας τε—] Benedictus coniiciebat ἢ διώξας δόξας. Quo non opus. Nam ad ἢ δόξας — γιγνομένας rursus intelligendum est ἔψεξε καὶ ἐπῄνεσε. Notabilis vero breviloquentia.

οὔτ' ἐν ἰδίοις λόγοις] h. e. pedestri oratione. v. ad cap. VII. in.

ὡς τὸ μὲν μέγιστον — δικαιοσύνη δέ] Post τὸ μέν, ut saepius, in altero orationis membro infert nomen ipsum. v. Heindorf. ad Charm. p. 161. A: εἴπερ τὸ μὲν ἀγαθὸν τυγχάνει ὄν, αἰδὼς δὲ μηδὲν μᾶλλον ἀγαθόν. Ceterum intell. ἐστίν.

P. 367. μεταστρέφοντας — φορτικῶς] utriusque vim importune pervertentes. Voc φορτικῶς illustravit Heindorf. ad Cratyl. p. 58.

B. ὡς δύναμ. μ. κατατ. λέγω] quanta possum maxima cum contentione dico. v. ad libr. II. c. 2. — εἰ γὰρ μὴ ἀφαιρήσεις] Stephanus ordine verborum ita inverso: ἀφ. τὰς ψευδεῖς, τὰς δὲ ἀληθεῖς προςθήσεις, ipsam sententiam egregie pervertit. Verissime enim Astius iudicavit sensum esse hunc: Iustum per se laudandum est ab omni iustitiae specie adeo remotum et seiunctum, ut vel iniustum videatur esse, similiterque iniustum per se ita ab iniustitiae specie avellendum est et quasi purgandum, ut adeo pro iusto habeatur.

γὰρ μὴ ἀφαιρήσεις ἑκατέρωθεν τὰς ἀληθεῖς, τὰς δὲ ψευδεῖς προςθήσεις, οὐ τὸ δίκαιον φήσομεν ἐπαινεῖν
C σε, ἀλλὰ τὸ δοκεῖν, οὐδὲ τὸ ἄδικον εἶναι ψέγειν, ἀλλὰ τὸ δοκεῖν, καὶ παρακελεύεσθαι ἄδικον ὄντα λανθάνειν, καὶ ὁμολογεῖν Θρασυμάχῳ, ὅτι τὸ μὲν δίκαιον ἀλλότριον ἀγαθόν, ξυμφέρον τοῦ κρείττονος, τὸ δὲ ἄδικον αὑτῷ μὲν ξυμφέρον καὶ λυσιτελοῦν, τῷ δὲ ἥττονι ἀξύμφορον. ἐπειδὴ οὖν ὡμολόγησας τῶν μεγίστων ἀγαθῶν εἶναι δικαιοσύνην, ἃ τῶν τε ἀποβαινόντων ἀπ' αὐτῶν ἕνεκα ἄξια κεκτῆσθαι, πο-
D λὺ δὲ μᾶλλον αὐτὰ αὑτῶν, οἷον ὁρᾶν, ἀκούειν, φρονεῖν, καὶ ὑγιαίνειν δή, καὶ ὅσ' ἄλλα ἀγαθὰ γόνιμα τῇ αὑτῶν φύσει ἀλλ' οὐ δόξῃ ἐστί, τοῦτ' οὖν αὐτὸ ἐπαίνεσον δικαιοσύνης, ὃ αὐτὴ δι' αὑτὴν τὸν ἔχοντα

ἑκατέρωθεν τὰς ἀληθεῖς] Solus Steph. de coniectura: ἑκατ. τὰς ψευδεῖς, τὰς δὲ ἀληθεῖς. v. explicat.

C. εἶναι ψέγειν, ἀλλὰ τὸ δοκεῖν] Verba ἀλλὰ τὸ δοκεῖν Par. A. teste Duebnero in margine adscripta habet.

D. καὶ ἀδικία βλάπτει] Sic Par. ADK. Ven. II. Mon. Ambr. Ang. Vat. m. Flor. a. b. c. x. α. β. γ. Vulgo ἀδικίαν ὃ βλάπτει, quod est in uno Vat. Θ. corr. Nam Vat. Θ. pr. et Vind. Φ. Vat. r. ἀδικίαν βλάπτει.

ἀνασχοίμην ἂν οὕτως] ἀποσχοίμην Par. A. Ambr. Vat. m.

οὐ τὸ δίκαιον φήσομεν. Magis perspicuum foret οὐ τὸ δίκαιον εἶναι φ., quemadmodum deinceps dicitur οὐδὲ τὸ ἄδικον εἶναι φ. Opponitur enim ἀλλὰ τὸ δοκεῖν, sc. δίκαιον. Neque tamen sine libris quidquam mutaverim.

C. ὁμολογεῖν Θρασυμάχῳ —] Conf. sophistae orationem libr. I. p. 336. B sqq. p. 342. E sqq. p. 360. C. ibique annot.

ἐπειδὴ οὖν ὡμολόγησας —] V. p. 357. B sqq.

ἃ τῶν τε ἀποβαινόντων —] Saepenumero δέ post τε infertur, ubi alterum orationis membrum plus ponderis habet atque gravitatis. Symp. p. 186. E: ἥ τε οὖν ἰατρικὴ — κυβερνᾶται, ὡςαύτως δὲ καὶ γυμναστικὴ καὶ γεωργία. Thucyd. I, 25: Κορίνθιοι δὲ κατά τε τὸ δίκαιον ὑπεδέξαντο τὴν τιμωρίαν—, ἅμα δὲ καὶ μίσει. Plura collegi ad Polit. p. 270. D. Quocirca nemo iam Benedicto assentietur scribendum putanti ἃ τῶν γε ἀποβ. — Ad αὐτὰ αὑτῶν intell. ἕνεκα.

D. τοῦτ' οὖν αὐτὸ ἐπαιν.] Repetitum est οὖν post longiorem protasin, quemadmodum alibi solet post parenthesin interponi, de quo usu v. ad Protagor. p. 327. B. 341. B. Symp. p. 201. D. Euthydem. p. 290. B.C. 285. A. Apol. Socr. p. 29. D. 40. D. Lysid. p. 223. B. Genitivus δικαιοσύνης ex τοῦτ' αὐτό pendet; v. ad Protagor. p. 329. C. coll. Matth. Gr. §. 317. — ὃ αὐτὴ δι' αὑτήν, quatenus ipsa per se habenti afferat utilitatem. Neque enim ὅ cum Matthiaeo Gr. Ampl. §. 480. c. pro ὅτι acceperim.

καὶ ἀδικία βλάπτει] Haec

ὀνίνησι, καὶ ἀδικία βλάπτει· μισθοὺς δὲ καὶ δόξας πάρες ἄλλοις ἐπαινεῖν. ὡς ἐγὼ τῶν μὲν ἄλλων ἀνασχοίμην ἂν οὕτως ἐπαινούντων δικαιοσύνην καὶ ψεγόντων ἀδικίαν, δόξας τε περὶ αὐτῶν καὶ μισθοὺς ἐγκωμιαζόντων καὶ λοιδορούντων, σοῦ δὲ οὐκ ἄν, εἰ μὴ σὺ κελεύοις, διότι πάντα τὸν βίον οὐδὲν ἄλλο E σκοπῶν διελήλυθας ἢ τοῦτο. μὴ οὖν ἡμῖν ἐνδείξῃ μόνον τῷ λόγῳ, ὅτι δικαιοσύνη ἀδικίας κρεῖττον, ἀλλὰ καὶ τί ποιοῦσα ἑκατέρα τὸν ἔχοντα αὐτὴ δι' αὑτὴν, ἐάν τε λανθάνῃ ἐάν τε μή θεούς τε καὶ ἀνθρώπους, ἡ μὲν ἀγαθόν, ἡ δὲ κακόν ἐστιν.

Cap. X. *Καὶ ἐγὼ ἀκούσας ἀεὶ μὲν δὴ τὴν φύσιν*

ἀποδεχοίμην Par. A. in marg. et Ven. *Π.* Par. DK. Mon. Ang. Flor. x. *β.* et super vers. Flor. a. c. *γ.*

εἰ μὴ σὺ κελεύοις] Sic Par. ADK. Ven. *Π.* Mon. Ambr. Ang. Vat. m. et septem Florentini. Vulgo erat κελεύεις.

E. ἀδικίας κρεῖττων] κρείττων Vat. *Θ.* m. r. Ven. *Ξ.* Vind. *Φ.* Ang. Ambr.

ἀλλὰ καὶ τί ποιοῦσα] Addidi καὶ cum Par. DK. Ven. *Π.* Mon. Ambr. Ang. et septem Florentinis, quanquam illud Par. A. et Vat. *Θ.* ignorant. Mox αὑτὴν δι' αὑτὴν Par. A. Vat. *Θ.* Ven. *Π.* Vind. *Φ.* Par. D. Ang. Ambr. Vat. m. r.

per breviloquentiam quandam vel, si mavis, negligentiam adduntur. Neque enim antea dictum erat ἐπ. δικαιοσύνης καὶ ψέγε ἀδικίας, sed sola commemorabatur iustitia. Itaque orsus est orationem, quasi de una iustitia loquuturus; sed iniustitiae cogitatione simul animum subeunte breviter addit καὶ ἀδικία βλάπτει, perinde ac si antea addidisset καὶ ψέγε ἀδικίας. Simillimam orationis formam notavimus ad Protagor. p. 331. E. Quod in vett. editt. scriptum exstat καὶ ἀδικίαν, ὃ βλάπτει, id quum codicum testimonio parum firmatum est, tum per se vitii movet suspicionem. Scribendum certe fuit καὶ ἀδικίας (sc. τοῦτ' αὐτό), ὃ βλ.

οὕτως ἐπαινούντων —] Explicantur haec deinceps verbis: δόξας τε περὶ αὐτῶν — λοιδορούντων. Ἀνέχεσθαι cum genitivo nominis et participio iunctum habes etiam libr. VIII. p. 564. D. libr. X. p. 613. D. Gorg. p. 491. A. Phileb. p. 13. C. Apol. p. 21. B. al., qui loci simul docebunt, cur spernenda sit altera lectio ἀποδεχοίμην, quam scholiastes affert et libri quidam conservarunt.

Cap. X. E. ἀεὶ μὲν δὴ τὴν φ. —] His auditis, quum semper essem admiratus Glauconis et Adimanti ingenium, tunc tamen praecipue iis delectabar ctr. Protagor. p. 335. D: ἀεὶ μὲν ἔγωγέ σου τὴν φιλοσοφίαν ἄγαμαι, ἀτὰρ καὶ νῦν ἐπαινῶ καὶ φιλῶ. Hipp. mai. p. 282. C. al. Deinde quod Socrates Glauconem et Adimantum alloquitur: ὦ παῖδες ἐκείνου τοῦ ἀν-

τοῦ τε Γλαύκωνος καὶ τοῦ Ἀδειμάντου ἠγάμην, ἀτὰρ
368 οὖν καὶ τότε πάνυ γε ἥσθην καὶ εἶπον· Οὐ κακῶς εἰς ὑμᾶς, ὦ παῖδες ἐκείνου τοῦ ἀνδρός, τὴν ἀρχὴν τῶν ἐλεγείων ἐποίησεν ὁ Γλαύκωνος ἐραστής, εὐδοκιμήσαντας περὶ τὴν Μεγαροῖ μάχην, εἰπών·

παῖδες Ἀρίστωνος, κλεινοῦ θεῖον γένος ἀνδρός.

τοῦτό μοι, ὦ φίλοι, εὖ δοκεῖ ἔχειν· πάνυ γὰρ θεῖον πεπόνθατε, εἰ μὴ πέπεισθε ἀδικίαν δικαιοσύνης ἄμεινον εἶναι, οὕτω δυνάμενοι εἰπεῖν ὑπὲρ αὐτοῦ. δοκεῖτε
B δή μοι ὡς ἀληθῶς οὐ πεπεῖσθαι. τεκμαίρομαι δὲ ἐκ τοῦ ἄλλου τοῦ ὑμετέρου τρόπου· ἐπεὶ κατά γε αὐτοὺς τοὺς λόγους ἠπίστουν ἂν ὑμῖν. ὅσῳ δὲ μᾶλλον πιστεύω, τοσούτῳ μᾶλλον ἀπορῶ, ὅ τι χρήσωμαι· οὔτε γὰρ ὅπως βοηθῶ ἔχω· δοκῶ γάρ μοι ἀδύνατος εἶναι· σημεῖον δέ μοι, ὅτι ἃ πρὸς Θρασύμαχον λέγων ᾤμην ἀπο-

Cap. X. P 368. ὦ παῖδες ἐκείνου τοῦ ἀνδρ.] ὦ παῖδες τὰ ἐκείνου τοῦ ἀνδρός, ὅς τὴν ἀρχὴν Flor. c. x. α. Ambr. Ang. τὴν Μεγαροῖ μάχην] τὴν ἐν Μ. μ. Vat. Θ. r. Vind. Φ. Mox pro κλεινοῦ Vat. Θ. Vind. Φ. Vat. r. ἐκείνου.

δρός, vix recte cogitaveris de eorum parente. Imo faceta haec compellatio est, qua illi tanquam sophistae discipuli salutantur, cuius sententiam acutissime defendissent, quamvis ipsis non ex animo probatam. Ita Socrates in Philebo p. 36. D. Protarchum, qui Philebi sententiam tuetur, compellat: ὦ παῖ ἐκείνου τἀνδρός. Apponere iuvat quae scripsit Böttigerus in libro: Ideen zur Archäologie der Mahlerei p. 136. „Alle diese Periphrasen mit παῖς, wie φιλοσόφων παῖδες, πλαστῶν παῖδες, u. s. w. drücken stets eine Familiensippschaft, eine Schule u. s. w. aus, worin diese Lehre, diese Kunst fortgeerbt wurde.“ Sic apud ipsum Platonem Legg. VI. p. 769. B: παῖδες ζωγράφων dicuntur, qui pictorum arti ac disciplinae addicti sunt. Τέκνα s. παῖδας discipulos sophistarum esse appellatos, ipsos autem sophistas πατέρας nuncupatos, docet Cresollius in Theatro Rhetorum I, 9. p. 69. Unde lucem suam accipiunt illa in Phileb. p. 16. B: οὐ γὰρ οὖν ὦ παῖδες, ὥς φησιν ἡμᾶς προσαγορεύων Φίληβος. Faceto lusu autem eosdem deinde ait a poeta salutatos esse verbis: παῖδες Ἀρίστωνος mutato isto ἐκείνου in κλεινοῦ.

P. 368. ὁ Γλαύκωνος ἐραστής] Critiam harum elegiarum auctorem fuisse acute suspicatur Schleiermacherus; v. etiam Schneidewin. Del. Eleg. p. 136 sq.

περὶ τὴν Μεγαροῖ μάχην] Incertum est quaenam pugna ad Megaram commissa intelligenda sit. Pendet rei iudicium ex temporum, quibus hi sermones finguntur habiti, accuratiore definitione.

δοκεῖτε δή μοι ὡς ἀλ.] Ficinus: Videmini *autem* mihi persuasi non esse. Itaque δὲ legisse videtur. Quanquam vul-

φαίνειν, ὡς ἄμεινον δικαιοσύνη ἀδικίας, οὐκ ἀπεδέξασθέ μου· οὔτ' αὖ ὅπως μὴ βυηθήσω ἔχω· δέδοικα γάρ, μὴ οὐδ' ὅσιον ᾖ παραγενόμενον δικαιοσύνῃ κακηγορουμένῃ ἀπαγορεύειν καὶ μὴ βοηθεῖν ἔτι ἐμπνέοντα καὶ δυνάμενον φθέγγεσθαι. κράτιστον οὖν C
οὕτως, ὅπως δύναμαι, ἐπικουρεῖν αὐτῇ. Ὅ τε οὖν Γλαύκων καὶ οἱ ἄλλοι ἐδέοντο παντὶ τρόπῳ βοηθῆσαι καὶ μὴ ἀνεῖναι τὸν λόγον, ἀλλὰ διερευνήσασθαι τί τέ ἐστιν ἑκάτερον καὶ περὶ τῆς ὠφελείας αὐτοῖν τἀληθὲς ποτέρως ἔχει. εἶπον οὖν ὅπερ ἐμοὶ ἔδοξεν, ὅτι τὸ ζήτημα ᾧ ἐπιχειροῦμεν οὐ φαῦλον, ἀλλ' ὀξὺ βλέποντος, ὡς ἐμοὶ φαίνεται. ἐπειδὴ οὖν ἡμεῖς οὐ δεινοί, D
δοκεῖ μοι, ἦν δ' ἐγώ, τοιαύτην ποιήσασθαι ζήτησιν αὐτοῦ, οἵανπερ ἂν εἰ προςέταξέ τις γράμματα σμικρὰ πόῤῥωθεν ἀναγνῶναι μὴ πάνυ ὀξὺ βλέπουσιν, ἔπειτά

B. *ἀπορῶ, ὅ τι χρήσωμαι*] *χρήσομαι* Vat. Θ. r. Ven. Ξ. Par. D. K. Mon. Ambr. Ang. Flor. a. c. α. β. γ. v. ad Symp. p. 216. C. Dein *βοηθήσω* Angel. Flor. x.

gatam lectionem non sollicitem. Deinde ne ad *τεκμαίρομαι* putes addendum fuisse *τοῦτο*, usu fere constanti hoc verbum sine accusativo pronominis poni solere docuimus ad Criton. p. 44. A. Infra libr. III. p. 405. D: *τεκμαίρομαι δέ, ὅτι αὐτοῦ οἱ υἱεῖς — οὐκ ἐπέμψαντο.* Menex. p. 246. C. Lach. p. 192. C. Hipp. Mai. p. 288. C. Lysid. p. 204. E. Gorg. p. 484. B. Phaedon. p. 108. A. Xenoph. Symp. VIII, 10: *τεκμαίρομαι δὲ τῇ τοῦ ἐρωμένου καλοκἀγαθίᾳ.* Lucian. Somn. init. p. 4. ed. Lehm. Aeschyl. Prom. Vinct. v. 344. Eurip. Alcest. v. 245. al.

ἐκ τοῦ ἄλλου τοῦ ὑμ.] De geminato articulo v. annot. ad Libr. III. p. 407. B. VIII. p. 565. D. IX. p. 590. A. Hipp. mai. p. 281. D. Cratyl. p. 398. D.

B. *ἀπορῶ, ὅ τι χρήσωμαι*] Coniunctivi et futuri indicativi discrimen in hac formula notavimus ad Gorg. p. 521. C. Coniunctivum hic requirunt etiam proxima *οὔτε γὰρ ὅπως βοηθῶ ἔχω κ. τ. λ.*, in quibus obiter notare liceat temporum varietatem, *ὅπως βοηθῶ*, et *ὅπως μὴ βοηθήσω.*

C. *ἔτι ἐμπνέοντα καὶ δ. φθ.*] quamdiu adhuc spiritum ducas et vocem emittere possis.

εἶπον οὖν ὅπερ ἐμοὶ ἔδ.] Laudat haec verba usque ad *ἐπισκοποῦντες* Galenus de Hippocr. et Platon. decret. IX. p. 330. T. I. v. 47 sqq. — *οὐ φαῦλον, ἀλλ' ὀξὺ βλ.* Libr. IV. p. 435. C: *εἰς φαῦλόν γε αὖ — σκέμμα ἐμπεπτώκαμεν. — Οὐ πάνυ εἰς φαῦλον· ἴσως γὰρ — τὸ λεγόμενον ἀληθές, ὅτι χαλεπὰ τὰ καλά.*, ubi *φαῦλον* per *χαλεπόν* explicatur. Infr. p. 374. E: *οὐκ ἄρα φαῦλον πρᾶγμα ᾐράμεθα.* Sic etiam Parmen. p. 136. D. Politic. p. 263. A.

D. *οἵανπερ ἂν εἰ προςέταξέ τις*] Ad *οἵανπερ ἂν* intell. *ἐποιησάμεθα*, quod omittitur eadem ratione, qua in for-

τις ἐνενόησεν, ὅτι τὰ αὐτὰ γράμματα ἔστι που καὶ ἄλλοθι μείζω τε καὶ ἐν μείζονι· ἕρμαιον ἂν ἐφάνη, οἶμαι, ἐκεῖνα πρῶτον ἀναγνόντας οὕτως ἐπισκοπεῖν τὰ ἐλάττω, εἰ τὰ αὐτὰ ὄντα τυγχάνει. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη ὁ Ἀδείμαντος· ἀλλὰ τί τοιοῦτον, ὦ Σώ-
E κρατες, ἐν τῇ περὶ τὸ δίκαιον ζητήσει καθορᾷς; Ἐγώ σοι, ἔφην, ἐρῶ. δικαιοσύνη, φαμέν, ἔστι μὲν ἀνδρὸς ἑνός, ἔστι δέ που καὶ ὅλης πόλεως; Πάνυ γε, ἦ δ' ὅς. Οὐκοῦν μεῖζον πόλις ἑνὸς ἀνδρός; Μεῖζον, ἔφη. Ἴσως τοίνυν πλείων ἂν δικαιοσύνη ἐν τῷ μείζονι ἐνείη καὶ ῥᾴων καταμαθεῖν. εἰ οὖν βούλεσθε, πρῶτον
369 ἐν ταῖς πόλεσι ζητήσωμεν ποῖόν τί ἐστιν· ἔπειτα οὕτως ἐπισκεψώμεθα καὶ ἐν ἑνὶ ἑκάστῳ, τὴν τοῦ μεί-

E. *μεῖζον πόλις*] *μείζων* hic et statim post Par. A. Vat. Θ. Vind. Φ. Ambr. Sed Par. A. teste Duebnero a pr. m. *μεῖζον*.
P. 269. A. *ἐν ταῖς πόλεσι ζητήσωμεν*] *ζητήσομεν* Stephanus cum Ambros. Flor. a. b. *a*. Coniunctivum tuetur etiam Galenus. De Hippocr. et Platon. decr. IX. p. 330. Dein pro

mula *ὥσπερ ἂν εἰ*, de qua v. ad Apolog. Socr. p. 17. E. Videtur mihi, inquit, eiusmodi quaestio hac de re instituenda esse, ac si quis nos, quum non acute cerneremus, minutas literas procul legere iussisset, ac deinde easdem illas literas alicubi maiore forma et in maiore quapiam re pictas animadvertisset. Proxima etsi poterant sic annecti: *ἕρμαιον γὰρ ἂν ἐφάνη κ. τ. λ.*, tamen quia illustrandae sententiae inserviunt, recte addita sunt coniunctione non interiecta. Formulam *ἕρμαιον ἂν ἐφάνη*, lucrum id manifestum esset, illustravit Ruhnk. ad Tim. p. 151.

E. *καὶ ῥᾴων καταμαθεῖν*] De infinitivo activi diximus ad Phaedon. p. 90. C. Conf. Matth. Gr. §. 535, 1. Buttm. §. 127, 3. Eurip. Med. v. 321: *ὡς δ' αὔτως ἀνὴρ ῥᾴων φυλάσσειν ἢ σιωπηλὸς σοφός.*

P. 369. *εἰ γιγνομένην πόλιν θεασαίμεθα λόγῳ*] Nonne, si civitatem nascentem disputatione nostra consideremus, etiam iustitiam in ea nascentem videamus atque iniustitiam? — *ἐλπὶς εὐπ. ἰδεῖν*. Phaedon. p. 67. B: *πολλὴ ἐλπὶς ἀφικομένῳ — κτήσασθαι*. ibique annot. Sympos. p. 193. D: *ἐλπίδας παρέχεται — ἡμᾶς — εὐδαίμονας ποιῆσαι*. Lysias pro bonis Aristoph. p. 206. ed. Brem. *ἐλπὶς ἦν ὑπὸ τοῦ πάππου ἐκτραφῆναι*. Demosth. Olynth. I. p. 13. v. 16. ed. Reisk. *εἰς τί ποτ' ἐλπὶς ταῦτα τελευτῆσαι;* ubi hunc infinitivum aoristi tetigerunt interpretes Apparat. Schaefer. T. I. p. 204 sqq. Plura etiam suppeditabit Elmslei. ad Eurip. Med. v. 750. et Lobeck. ad Phryn. p. 752. Sed diu est ex quo rem copiosissima exemplorum enumeratione explicavit T. Hemsterhus. Miscellan. Observat

ζονος ὁμοιότητα ἐν τῇ τοῦ ἐλάττονος ἰδέᾳ ἐπισκοποῦντες. Ἀλλά μοι δοκεῖς, ἔφη, καλῶς λέγειν. Ἆρ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, εἰ γιγνομένην πόλιν θεασαίμεθα λόγῳ, καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτῆς ἴδοιμεν ἂν γιγνομένην καὶ τὴν ἀδικίαν; Τάχ' ἄν, ἦ δ' ὅς. Οὐκοῦν γενομένου αὐτοῦ ἐλπὶς εὐπετέστερον ἰδεῖν ὃ ζητοῦμεν; Πολύ γε. Δοκεῖ οὖν χρῆναι ἐπιχειρῆσαι περαίνειν; B οἶμαι μὲν γὰρ οὐκ ὀλίγον ἔργον αὐτὸ εἶναι. σκοπεῖτε οὖν. Ἔσκεπται, ἔφη ὁ Ἀδείμαντος· ἀλλὰ μὴ ἄλλως ποίει.

Cap. XI. Γίγνεται τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, πόλις, ὡς ἐγῷμαι, ἐπειδὴ τυγχάνει ἡμῶν ἕκαστος οὐκ αὐτάρκης, ἀλλὰ πολλῶν ἐνδεής. ἢ τίν' οἴει ἀρχὴν ἄλλην πόλιν οἰκίζειν; Οὐδεμίαν, ἦ δ' ὅς. Οὕτω δὴ ἄρα

ἐπισκεψόμεθα Par. A. Vat. Θ. Ven. Π. Ambr. Ang. Flor. c. x. α, et pr. Par. K. corr. Par. D. ἐπισκεψώμεθα.

P. 369. A. *γενομένου αὐτοῦ*] Steph. cum uno Vat. m. γιγνομένου.

Nov. T. III. p. 1–4.

Cap. XI. B. *Γίγνεται τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, πόλις*] Quae de origine civitatis deinceps disputantur, ea reprehendit Aristoteles Politic. IV, 4. p. 146. ed. Schneid. coll. V. 12. (10. Schn.), non rerum necessariarum gratia civilem societatem dicens iniri, sed potius honesti causa. Sed iniuria Platonem a Stagirite reprehendi docuerunt Camerarius ad Aristotel. Pol. IV, 4. Patricius Discuss. Peripat. T. III. libr. VIII. p. 356. Morgenstern. de Plat. Rep. Comment. III. p. 165. Pinzger. Comment. de iis, quae Aristotel. in Platonis Politia reprehendit p. 14 sqq. Videlicet non de eo nunc agitur, qualis esse debeat civitatis finis, sed disputatur de causa, qua effectum sit, ut homines civitatem condiderint. Quocirca Aristoteles causam (die Veranlassung) et finem (den Zweck) non distinxit, licet alibi discrimen eorum non neglexerit.

τυγχάνει ἡμῶν ἕκαστος] Porsonus ad Eurip. Hecub. v. 782. p. 60. ed. 3. Germ. ὧν excidisse suspicatur. Fallitur vir egregius; v. ad Apol. Socr. p. 83 ad Phaedon. p. 62. A. ad Gorg. p. 502. B. ad Phaedrum p. 230. A. qui loci vel soli sufficiunt ad evellendam animo illam suspicionem. — *ἢ τίν' οἴει ἀρχ.*, aut quodnam aliud esse censes civitatis condendae initium? Non est quod ἢ τιν' οἴει cum Astio corrigas, licet Ficinus haec ita interpretetur: an vero tu putas aliud exstitisse civitatibus constituendis initium? Atque respondet alter: Οὐδεμίαν. — *πόλιν οἰκίζειν*, i. e. ὥστε πόλιν οἰκίζειν. Aliter Matthiae Gr. §. 543. ann. 6.

ἄλλος ἄλλον ἐπ' ἄλλου] h. e. ἄλλος ἄλλον, τὸν μὲν ἐπ'

C παραλαμβάνων ἄλλος ἄλλον ἐπ' ἄλλου, τὸν δ' ἐπ' ἄλλου χρείᾳ, πολλῶν δεόμενοι, πολλοὺς εἰς μίαν οἴκησιν ἀγείραντες κοινωνούς τε καὶ βοηθούς, ταύτῃ τῇ ξυνοικίᾳ ἐθέμεθα πόλιν ὄνομα. ἦ γάρ; Πάνυ μὲν οὖν. Μεταδίδωσι δὴ ἄλλος ἄλλῳ, εἴ τι μεταδίδωσιν, ἢ μεταλαμβάνει, οἰόμενος αὑτῷ ἄμεινον εἶναι; Πάνυ γε. Ἴθι δή, ἦν δ' ἐγώ, τῷ λόγῳ ἐξ ἀρχῆς ποιῶμεν πόλιν. ποιήσει δὲ αὐτήν, ὡς ἔοικεν, ἡ ἡμετέρα χρεία. Πῶς δ' οὔ; Ἀλλὰ μὴν πρώτη γε καὶ
D μεγίστη τῶν χρειῶν ἡ τῆς τροφῆς παρασκευὴ τοῦ εἶναί τε καὶ ζῆν ἕνεκα. Παντάπασί γε. Δευτέρα δὴ οἰκήσεως, τρίτη δ' ἐσθῆτος καὶ τῶν τοιούτων. Ἔστι ταῦτα. Φέρε δή, ἦν δ' ἐγώ, πῶς ἡ πόλις ἀρκέσει ἐπὶ τοσαύτην παρασκευήν; ἄλλο τι γεωργὸς μὲν εἷς, ὁ δὲ οἰκοδόμος, ἄλλος δέ τις ὑφάντης; ἢ καὶ σκυτοτόμον αὐτόσε προσθήσομεν ἤ τιν' ἄλλον τῶν περὶ τὸ σῶμα θεραπευτήν; Πάνυ γε. Εἴη δ' ἂν ἥ γε

E. *ἕνα ἕκαστον τ.*] *ἕνα* vulgo omissum codd. unanima fere consensione firmant.

Cap. XI. D. *τρίτη δ' ἐσθῆτος*] *δ'* additum ex Par. A D. K. Ven. *Π*. Mon. Ang. Flor. x. *β*. Ante Bekker. scribebatur *τρίτη, ἐσθῆτος*. Par. A. teste Duebn. *τρίτη δὲ ἐσθ*.

ἑαυτῷ μόνον τέταρτον] Vulgo *μόνῳ*. Sed *μόνον* Par. A. secundum Duebn. et Ven *Ξ Π*. Ambr. Vat. m. Flor a. c. x. *α. γ*. quod restituimus.

τούτου τοῦ σιτίου] *σίτου* Par. A. a pr. m. secundum Duebn. et Ambr. Flor. *α*., quod recepit Herm.

P. 370. *οὕτω ῥᾷον*] V. *ῥᾴδιον*, quod frustra defendit Schneider. Verissime Mon. et Flor. *β*. *ῥᾷον*, quod etiam Astius et Heindorf. ad Phaedon. p. 66. revocandum censuerunt: receperunt item Bekker. et Turr. editione recentissima; conf. ann.

ἄλλου, τὸν δὲ ἐπ' ἄλλου χρείᾳ. v. ad Protagor. p. 330. A.

C. *Οὕτω δὴ παραλαμβάνων — ἀγείραντες — ταύτῃ τῇ ξ.*] Sunt nominativi absoluti. v. Valckenar. ad Eur. Phoeniss. v. 292, Elmslei. ad Sophocl. Oed. Tyr. v. 60. Matth. Gr. §. 562.

D. *πῶς ἡ πόλις ἀρκέσει—*] Sensus hic est: quomodo civitas sufficiet et idonea erit ad tantas res comparandas? h. e. qua ratione isti degent et quid agent, ut communibus desideriis satisfiat? Sententia declaratur inde a verbis: *Τί δὴ οὖν; ἕνα ἕκαστον κ. τ. λ.* — *ἥ γε ἀναγκαιοτάτη πόλις*, civitas, in qua nonnisi ea comparantur, quae ad vitam maxime necessaria sunt. — Ceterum etiam ea, quae dehinc exponuntur, Aristoteles Polit. IV, 3. (vulg. 4.) p. 146. ed. Schneider. multis verbis exagitat; cuius

ἀναγκαιοτάτη πόλις ἐκ τεττάρων ἢ πέντε ἀνδρῶν. E Φαίνεται. Τί δὴ οὖν; ἕνα ἕκαστον τούτων δεῖ τὸ αὑτοῦ ἔργον ἅπασι κοινὸν κατατιθέναι, οἷον τὸν γεωργὸν ἕνα ὄντα παρασκευάζειν σιτία τέτταρσι καὶ τετραπλάσιον χρόνον τε καὶ πόνον ἀναλίσκειν ἐπὶ σίτου παρασκευῇ, καὶ ἄλλοις κοινωνεῖν· ἢ ἀμελήσαντα ἑαυτῷ μόνον τέταρτον μέρος ποιεῖν τούτου τοῦ σιτίου 370
ἐν τετάρτῳ μέρει τοῦ χρόνου, τὰ δὲ τρία, τὸ μὲν ἐπὶ τῇ τῆς οἰκίας παρασκευῇ διατρίβειν, τὸ δὲ ἱματίου, τὸ δὲ ὑποδημάτων, καὶ μὴ ἄλλοις κοινωνοῦντα πράγματα ἔχειν, ἀλλ' αὐτὸν δι' αὑτὸν τὰ αὑτοῦ πράττειν; Καὶ ὁ Ἀδείμαντος ἔφη, Ἀλλ' ἴσως, ὦ Σώκρατες, οὕτω ῥᾷον ἢ ἐκείνως. Οὐδέν, ἦν δ' ἐγώ, μὰ Δί' ἄτοπον. ἐννοῶ γὰρ καὶ αὐτὸς εἰπόντος σοῦ, ὅτι πρῶτον μὲν ἡμῶν φύεται ἕκαστος οὐ πάνυ ὅμοιος ἑκάστῳ, B
ἀλλὰ διαφέρων τὴν φύσιν, ἄλλος ἐπ' ἄλλου ἔργου πρᾶξιν. ἢ οὐ δοκεῖ σοι; Ἔμοιγε. Τί δαί; πότερον

ad p. 347. Dein vulgo *κείνως*, quod saltem esse debebat *'κείνως*. Codd. plurimi *ἐκείνως*.

Οὐδέν, ἦν δ' ἐγώ,] V. *οὐδὲ*, quod ex Vat. *Θ*. Ven. *Ξ Π*. Vind. *Φ*. Par. D. K. Mon. Ang. Ambr. Vat. m. r. et septem Florentinis emendatum. Sed Par. A. *Ουδέ* tueri videtur.

πρῶτον μὲν ἡμῶν φύεται] *ἡμῶν* praeeunte Bekkero addidimus e Ven. *Π*. Par. D K. Mon. Ang. Flor. x. *β*. Nuperi editores omiserunt.

B. *ἔργου πρᾶξιν*] V. *πράξει* invitis libris Par. A D K. Ven. *Π*. Mon. Ambr. Ang. Flor. a. x. *α*. *β*. Dein vulgo erat *ἢ οὐ δ.* quod et ipsum ex Par. A. Vat. *Θ*. Ven. *Ξ Π*. et aliis nonnullis codd. correctum.

Τί δαί; πότερον] V. *Τί δέ;* quod ex Par. A. mutavi.

rationem examinavit Pinzger. l. c. p. 18 sqq.

καὶ ἄλλοις κοινωνεῖν;] Thomas M. p. 539. interpretatur: *μεταδιδόναι τούτου*. Est potius: cum aliis coniunctum esse bonorum communione.

P. 370. *τὰ δὲ τρία* —] tres reliquas partes temporis, quo negotia sua obire potest.

οὕτω ῥᾷον ἢ ἐκείνως] Referendum est *οὕτω* ad illa, quae Socrates primo loco posuit. Affirmat enim Adimantus opifices oportere ita in civitate coniunctos vivere, ut alter alterum mutuo adiuvet auxilio.

ἐννοῶ γὰρ καὶ αὐτὸς εἰπόντος σοῦ —] Astius genitivum putabat a verbo intelligendi pendere. Quod mihi quidem displicet. Sententia haec est: nam mihi ipsi quoque, dum tu haec dicis, in mentem venit, primum quidem

κάλλιον πράττοι ἄν τις εἷς ὢν πολλὰς τέχνας ἐργαζόμενος, ἢ ὅταν μίαν εἷς; Ὅταν, ἦ δ' ὅς, εἷς μίαν. Ἀλλὰ μήν, οἶμαι, καὶ τόδε δῆλον, ὡς, ἐάν τίς τινος παρῇ ἔργου καιρόν, διόλλυται. Δῆλον γάρ. Οὐ γάρ, οἶμαι, ἐθέλει τὸ πραττόμενον τὴν τοῦ πράττοντος σχολὴν περιμένειν, ἀλλ' ἀνάγκη τὸν πράττοντα τῷ
C πραττομένῳ ἐπακολουθεῖν μὴ ἐν παρέργου μέρει. Ἀνάγκη. Ἐκ δὴ τούτων πλείω τε ἕκαστα γίγνεται καὶ κάλλιον καὶ ῥᾷον, ὅταν εἷς ἓν κατὰ φύσιν καὶ ἐν καιρῷ, σχολὴν τῶν ἄλλων ἄγων, πράττῃ. Παν-

καὶ τόδε δῆλον] Sic Par. A D K. Ven. *Π*. Mon. Ambr. et septem Florentini. Vulgo *καὶ τοῦτο δῆλον*. In Vat. r. et pr. *Θ*. legitur *τότε*.

C. *ἓν κατὰ φύσιν*] V. *ἓν ἣ κατὰ φ.* invitis Par. A D K. Vat. *Θ*. Ven. *Ξ*. Mon. Angel. Vat. m. r. aliis.

εἰ μέλλει καλὸν] Sic Par. A. Vat. *Θ*. Ven, *Ξ Π*. Vind. *Φ*. Ambr. Vat. m. r. Flor. a. b. c. *α.γ.* Vulgo *μέλλοι*. Praeterea vulgo *κάλλιον*, invitis codd. fere omnibus.

D. *ἢ οὔ;*] Omittunt Par. A. Vat. *Θ*. Ven. *Ξ*. Vind. *Φ*.

neminem alteri omni ex parte similem nasci, sed ita esse institutum, ut alius ad aliud negotium sit natura idoneus. Eadem plane ratio obtinet p. 383. A: *οὕτως, ἔφη, ἔμοιγε καὶ αὐτῷ φαίνεται σοῦ λέγοντος*. Alcib. I. 119. B: *ἐννοῶ σοῦ εἰπόντος καὶ ξυγχωρῶ*. Legg. I. p. 640. A: *ἐμοῦ φράζοντος πειρῶ μανθάνειν*. Euthyphr. p. 7. C: *ἀλλ' ἐμοῦ λέγοντος σκόπει*. Ibid. p. 9. C: *τόδε δὲ σοῦ ἐνενόησα λέγοντος*. Ex his vero concludit deinceps melius unam aliquam artem ab unoquoque tractari quam omnes artes simul.

B. *ἢ ὅταν μίαν εἷς;*] Omittit verbum *ἐργάζηται*, quasi praecessisset coniunctivus, non participium *ἐργαζόμενος*. Itaque ellipsis facta est *κατὰ τὸ σημαινόμενον*.

Οὐ γὰρ ἐθέλει — περιμένειν —] Venuste res inanimatae *ἐθέλειν* dicuntur. Libr. IV. p. 436. B: *ταὐτὸν τἀναντία ποιεῖν ἢ πάσχειν — οὐκ ἐθελήσει ἅμα*. VI. p. 503. C: *εἰς ταὐτὸ ξυμφύεσθαι αὐτῆς τὰ μέρη ὀλιγάκις ἐθέλει*. Phaedr. p. 230. D: *τὰ μὲν οὖν χωρία καὶ τὰ δένδρα οὐδέν με θέλει διδάσκειν*. Phaedon. p. 102. D: *οὐδέποτε θέλειν (ταῦτα) ἅμα μέγα καὶ σμικρὸν εἶναι*. cfr. Gregor. Corinth. p. 135., qui cum aliis veteribus grammaticis per *δύνασθαι* explicat, quod nemo paullo prudentior assensu suo comprobabit. — *τὸ πραττόμενον* nunc omnino est negotium. — *μὴ ἐν παρέργου μέρει*, non ita, ut obiter et subseciva opera rem agat. v. Viger. p. 108. coll. ann. ad Libr. VI. p. 498. A.

C. *Ἐκ δὴ τούτων — πράττῃ.*] Pronomen *τούτων* explicatur verbis: *ὅταν εἷς ἓν κ. φ. — πράττῃ*. Nam verborum sententia haec est: Exinde igitur tum plura quaeque fiunt, tum pulcrius ac facilius perficiuntur, videlicet quando unus unum tractat negotium, natu-

τάπασι μὲν οὖν. Πλειόνων δή, ὦ Ἀδείμαντε, δεῖ πολιτῶν ἢ τεττάρων ἐπὶ τὰς παρασκευὰς ὧν ἐλέγομεν. ὁ γὰρ γεωργός, ὡς ἔοικεν, οὐκ αὐτὸς ποιήσεται ἑαυτῷ τὸ ἄροτρον, εἰ μέλλει καλὸν εἶναι, οὐδὲ σμινύην, D οὐδὲ τἆλλα ὄργανα ὅσα περὶ γεωργίαν. οὐδ' αὖ ὁ οἰκοδόμος· πολλῶν δὲ καὶ τούτῳ δεῖ. ὡσαύτως δὲ ὁ ὑφάντης τε καὶ ὁ σκυτοτόμος. ἢ οὔ; Ἀληθῆ. Τέκτονες δὴ καὶ χαλκῆς καὶ τοιοῦτοί τινες πολλοὶ δημιουργοί, κοινωνοὶ ἡμῖν τοῦ πολιχνίου γιγνόμενοι, συχνὸν αὐτὸ ποιοῦσιν. Πάνυ μὲν οὖν. Ἀλλ' οὐκ

Ambr. Vat. m. r. Flor. a. c. *α*. *γ*.

Τέκτονες δὴ καὶ χαλκῆς] *δὴ* pro vulg. *δὲ* restituimus ex Par. A. Ven. *Π*. Ambr. Vat. m. Flor. a. c. *α*. flagitante argumentationis ratione. Formam *χαλκῆς* obtulerunt Par. A. pr. Ven. *Π*. quam formam quum etiam vett. grammatici Platoni tribuant, ubicunque eius in codd. vestigia cernuntur, philosopho sine ulla dubitatione reddendam censemus; v. Eustath. ad Il. *α'* p. 38. Hemsterh. ad Arist. Plut. v. 808 intpp. ad Soph. Oed. T. v. 18.

rae convenienter et tempore opportuno, omissis ceteris negotiis. Verba *κατὰ φύσιν* cum Astio referenda sunt ad naturam et ingenium hominum in civitate viventium, sicuti perpicitur ex p. 374. B. C. Ceterum *τούτων* non vereor, ne quis in *τούτου* mutandum suspicetur lectis iis, quae ad Apol. Socr. p. 19. D. et ad Gorg. p. 447. A. de hoc usu numeri pluralis exposuimus. Dictionem *τῶν ἄλλων σχολὴν ἄγειν* legimus etiam p. 374. B.

D. *οὐδὲ σμινύην*] Schol. *σκαφίον. τινὲς δὲ ἀξίνην ἐκ τοῦ ἑτέρου μέρους δικελλοειδῆ.* Timaeus Gloss. p. 233: *σμινύην οἱ μὲν δίκελλαν, οἱ δὲ ἀξίνην καλοῦσιν,* ubi v. Ruhnken. Mox haud dubie scribendum fuit: *Τέκτονες δὴ καὶ χ.* Nam sententia haec est: Vides *igitur*, fabros tignarios et ferrarios et multos alios id genus opifices, in parvulam nostram civitatem receptos, eam reddere copiosam atque incolis frequentem.

Ἀλλ' οὐκ ἄν πω πάνυ γε — εἰ αὐτοῖς βουκόλους —] Cornarius, Stephanus, Astius, alii, scribendum censuerunt *εἰ μὴ αὐτοῖς β.* Quod etsi repertum est in nonnullis codicibus et a Ficino interpretatione expressum; tamen persuasum habeo non fuisse in ordinem verborum recipiendum. Etenim interrogat Socrates ita, ut civitatem, additis bubulcis, opilionibus ceterisque pastoribus, nondum amplam sibi videri simulet, quo veram Adimanti sententiam simulata hac interrogatione eliciat. Itaque ille deinde respondet: *Οὐδέ γε — σμικρὰ πόλις ἂν εἴη* — Neque vero, inquit, exigua erit urbs, his omnibus instructa. Quare fallitur Astius, qui hanc Adimanti responsionem ait negandi voculam *μή* requirere, quae mihi quidem illam prorsus aspernari videtur. Nec vero caussam video, cur Her-

ἄν πω πάνυ γε μέγα τι εἴη, εἰ αὐτοῖς βουκόλους τε καὶ ποιμένας τούς τε ἄλλους νομέας προςθεῖμεν,
E ἵνα οἵ τε γεωργοὶ ἐπὶ τὸ ἀροῦν ἔχοιεν βοῦς, οἵ τε οἰκοδόμοι πρὸς τὰς ἀγωγὰς μετὰ τῶν γεωργῶν χρῆσθαι ὑποζυγίοις, ὑφάνται δὲ καὶ σκυτοτόμοι δέρμασί τε καὶ ἐρίοις. Οὐδέ γε, ἦ δ' ὅς, σμικρὰ πόλις ἂν εἴη ἔχουσα πάντα ταῦτα. Ἀλλὰ μήν, ἦν δ' ἐγώ, κατοικίσαι γε αὐτὴν τὴν πόλιν εἰς τοιοῦτον τόπον, οὗ ἐπειςαγωγίμων μὴ δεήσεται, σχεδόν τι ἀδύνατον. Ἀδύνατον γάρ. Προςδεήσει ἄρα ἔτι καὶ ἄλλων, οἳ ἐξ ἄλλης πόλεως αὐτῇ κομιοῦσιν ὧν δεῖται. Δεήσει.
371 Καὶ μὴν κενὸς ἂν ἴῃ ὁ διάκονος, μηδὲν ἄγων ὧν

εἰ αὐτοῖς βουκ.] εἰ μὴ αὐτοῖς Ambr. Ang. Flor. a. c. x. α. γ., quod iniuria desiderarunt critici; v. explicat.

E. κατοικίσαι γε αὐτὴν] κατοικῆσαι cum Vat. Θ. Ven. Ξ Π. non pauci.

κομιοῦσιν ὧν δεῖται] Sic Ang. Flor. x. et corr. Φ. Vulgo κομίσουσι, quam formam etsi Lobeck. ad Phryn. p. 746. et Matthiae Gr. §. 181. 2. Atticis vindicare conati sunt, tamen Platoni tanto minus obtrudere audemus, quod alibi apud ipsum nulla eius reperiuntur vestigia. Itaque satius duximus trium codicum quamvis deteriorum auctoritatem sequi, qui soli verum servarunt. Forma futuri Attica etiam alibi a scribis temere oblitterata. Ven. Π. habet κομισοῦσιν, unde liquet error scribarum.

mannus nuper de suo ediderit: οὐδ' εἰ αὐτοῖς, verbis audacius interpolatis.

E. ἵνα οἵ τε γεωργοὶ ἐπὶ τ. —] Verbum ἔχοι duplici significatione positum est pro constructionis, quam habet, varietate atque diversitate. Repeti enim oportet ad χρῆσθαι ὑποζυγίοις, quum in primo membro cum accusativo nominis iunctum sit. — πρὸς τὰς ἀγωγάς est ad subvectanda onera s. ad vecturas.

κατοικίσαι γε αὐτὴν τὴν πόλιν] Hic quid αὐτὴν significet, non exputamus. Legendum videtur κατοικίσαι γε αὖ τὴν πόλιν κ. τ. λ.

καὶ μὴν κενὸς ἂν ἴῃ —] inanis ubi venerit minister (civitatis nostrae), nihil earum rerum (in alteram civitatem) importans, quibus illi indigent, a quibus arcessuntur ea, quae ipsis opus sunt; inanis redibit s. discedet. Etenim mercaturam adhuc una mercium permutatione contineri statuit. Per synesin ἐκεῖνοι intelliguntur οἱ τῆς ἄλλης πόλεως πολῖται, sed αὐτοί sunt ipsi illi cives, qui in suam ipsorum civitatem importari cupiunt res ad vitam bene feliciterque degendam necessarias. Hanc formam loquendi quum Abreschius Auctar. Thucyd. p. 364. 382. Hemsterhus. ad Aristoph. Plut. v. 502. 566. Fischerus ad Aeschin. Socrat. II, 1. p. 51. aliique viri docti explicaverint, non est cur pluribus illustremus, praesertim

ἐκεῖνοι δέονται παρ' ὧν ἂν κομίζωνται ὧν ἂν αὐτοῖς χρεία, κενὸς ἄπεισιν. ἦ γάρ; Δοκεῖ μοι. Δεῖ δὴ τὰ οἴκοι μὴ μόνον ἑαυτοῖς ποιεῖν ἱκανά, ἀλλὰ καὶ οἷα καὶ ὅσα ἐκείνοις, ὧν ἂν δέωνται. Δεῖ γάρ. Πλειόνων δὴ γεωργῶν τε καὶ τῶν ἄλλων δημιουργῶν δεῖ ἡμῖν τῇ πόλει. Πλειόνων γάρ. Καὶ δὴ καὶ τῶν ἄλλων διακόνων που, τῶν τε εἰςαξόντων καὶ ἐξαξόντων ἕκαστα. οὗτοι δέ εἰσιν ἔμποροι. ἦ γάρ; Ναί. Καὶ ἐμπόρων δὴ δεησόμεθα. Πάνυ γε. Καὶ ἐὰν μέν γε κατὰ θάλατταν ἡ ἐμπορία γίγνηται, συχνῶν καὶ B ἄλλων προςδεήσεται τῶν ἐπιστημόνων τῆς περὶ τὴν θάλατταν ἐργασίας. Συχνῶν μέντοι. Cap. XII. Τί

ἂν ἴη ὁ διάκ.] Sic uni Mon. et Flor. β. Ceteri omnes cum vett editt. *εἴη*. Quod fuit qui temere librorum auctoritate defenderet. Quasi vero nihil usquam in codd. sit depravatum, quantumvis ceteroquin sint praestantissimi. Praeterea de loquendi usu consulas explicat.

P. 371. *καὶ ὅσα ἐκείνοις, ὧν ἂν δ.*] Bekkerus ex uno Monac. post *ἐκείνοις* inseruit verba: *ἄξουσιν οἳ μεταδώσουσιν*. sed v. explicat.

κατὰ θάλατταν] V. *θάλασσαν*, quod Bekker. ex Par. A. Vat. Θ. Ven. Ξ Π. aliis mutavit.

Cap. XII. B. *Τί δὲ δή;*] *δαὶ* Par. A. Ante Bekkerum post *πόλει* demum distinctum.

quum mox p. 373. A. aliud eius exemplum reperiatur. Notanda est potius rarior ellipsis coniunctivi *ᾖ*, qui ad *ὧν ἂν αὐτοῖς χρεία* intelligendus relinquitur. Verumtamen eodem modo Plato Legg. VI. p. 752. D. E. XI. p. 914. D. 932. Demosthen. Or. Midian. p. 529. §. 14: *οἱ δὲ θεσμοθέται εἰσαγόντων εἰς τὴν Ἡλιαίαν τριάκοντα ἡμερῶν, ἀφ' ἧς ἂν ἡ γραφή*, ubi Marklando *ᾖ* ante *ἡ* inserenti recte adversatus est Bernhardy praeter hunc locum comparans Antiph. de Herode p. 133, 13: *ἐφ' οἷς ἂν τὸ πλεῖστον μέρος τοῦ βασάνου*, ubi v. Mätzner. p. 217. Plura huius omissionis exempla suppeditabunt Schaefer. ad Lamb. Bos. Ellips. p. 606. ad Gregor. Corinth. p. 152 sq. ad Demosth. App. III. p. 349. Sintenis ad Plut. Themist. p. 209. Ceterum docte monuit Astius, *κενὸν ἔρχεσθαι* et *ἰέναι* vel *ἀπιέναι* ut Lat. inanem et vacuis manibus abire vel redire esse fere dictionem proverbialem, quam in rem laudat Homer. Iliad. II, 298. IV. 181. Odyss. X. 42. Herodot. I. 73. Soph. Trachin. 495. Plutarch. Alcib. p. 206. Senec. De brevit. vit. 14. al.

P. 371. *Δεῖ δὴ τὰ οἴκοι μὴ μόνον* —] Ficinus: Oportet igitur non solum ea confici, quae illi civitati sufficiant; sed qualia et quot iis, quibus illa indiget. Nimirum admirabilis huic loco inest breviloquen-

δὲ δή; ἐν αὐτῇ τῇ πόλει πῶς ἀλλήλοις μεταδώσουσιν ὧν ἂν ἕκαστοι ἐργάζωνται; ὧν δὴ ἕνεκα καὶ κοινωνίαν ποιησάμενοι πόλιν ᾠκίσαμεν. Δῆλον δή, ἦ δ' ὅς, ὅτι πωλοῦντες καὶ ὠνούμενοι. Ἀγορὰ δὴ ἡμῖν καὶ νόμισμα ξύμβολον τῆς ἀλλαγῆς ἕνεκα γενήσεται ἐκ τούτου. Πάνυ μὲν οὖν. Ἂν οὖν κομίσας ὁ γε-
C ωργὸς εἰς τὴν ἀγοράν τι ὧν ποιεῖ ἤ τις ἄλλος τῶν δημιουργῶν μὴ εἰς τὸν αὐτὸν χρόνον ἥκῃ τοῖς δεομένοις τὰ παρ' αὐτοῦ ἀλλάξασθαι, ἀργήσει τῆς αὐτοῦ δημιουργίας καθήμενος ἐν ἀγορᾷ; Οὐδαμῶς, ἦ δ' ὅς, ἀλλ' εἰσὶν οἳ τοῦτο ὁρῶντες ἑαυτοὺς ἐπὶ τὴν διακονίαν τάττουσι ταύτην, ἐν μὲν ταῖς ὀρθῶς οἰκουμέναις πόλεσι σχεδόν τι οἱ ἀσθενέστατοι τὰ σώματα καὶ ἀχρεῖοί τι ἄλλο ἔργον πράττειν. αὐτοῦ γὰρ δεῖ
D μένοντας αὐτοὺς περὶ τὴν ἀγορὰν τὰ μὲν ἀντ' ἀργυρίου ἀλλάξασθαι τοῖς τι δεομένοις ἀποδόσθαι, τοῖς δὲ ἀντὶ αὖ ἀργυρίου διαλλάττειν ὅσοι τι δέονται πρίασθαι. Αὕτη ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, ἡ χρεία καπήλων ἡμῖν γένεσιν ἐμποιεῖ τῇ πόλει. ἢ οὐ καπήλους καλοῦμεν τοὺς πρὸς ὠνήν τε καὶ πρᾶσιν διακονοῦντας ἱδρυμένους ἐν ἀγορᾷ, τοὺς δὲ πλανήτας ἐπὶ τὰς πό-

C. *ἀχρεῖοί τι ἄλλο ἔργον*] *τι* addunt Vat. Θ. Ven. Ξ Π. Vind. Φ. Par. D K. Mon. Ambr. Vat. m. r. Flor. a. c. x. α. β. unde etiam Bekker. recepit.

D. *ἢ οὐ καπήλου*] Male vulgo *ἡ οὐ*. Correxit Bekker. *τοὺς δὲ πλανήτας*] *πλάνητας* Vat. Θ. Ven. Ξ. Par. K. Vat. r.

tia, quam hoc modo explicamus: *ἀλλὰ καὶ δεῖ (τὰ οἴκοι ποιεῖν) τοιαῦτα καὶ τόσα, οἷα καὶ ὅσα ἱκανά (ἐστιν) ἐκείνοις, ὧν ἂν δέωνται.* Ita non est quod cum Bekkero ex uno libro Monac. scribamus: *ἀλλὰ καὶ οἷα καὶ ὅσα ἐκείνοις ἄξουσιν, οἳ μεταδώσουσιν ὧν ἂν δέωνται*, quae lectio cur ferri non possit, in aprico esse putamus. Neque cum Astio corrigam: *ἀλλὰ καὶ ἐκείνοις, παρ' ὧν ἂν κομίζωνται ὧν ἂν δέωνται.* Quod *οἷα καὶ ὅσα* dicit, id eo facit consilio, ut plurimis aliis opificibus opus fore cum gravitate quadam significet.

Cap. XII. B. *Ἀγορὰ δὴ ἡμῖν καὶ νόμισμα ξύμβολον —*] Forum igitur et numus, quo in emtione venditione tanquam tessera utantur, mercium permutandarum gratia exinde nobis orietur s. opus erit. Nam ita *ξύμβολον* intelligendum.

C. *μὴ εἰς τὸν αὐτὸν χρόνον ἥκῃ τοῖς δεομένοις*] hoc est: non eodem tempore, quo venerunt ii, qui merces eius (*τὰ παρ' αὐτοῦ*) emere cupiunt. Eadem haec breviloquentia est, quam

λεις ἐμπόρους; Πάνυ μὲν οὖν. Ἔτι δή τινες, ὡς ἐγῷμαι, εἰσὶ καὶ ἄλλοι διάκονοι, οἳ ἂν τὰ μὲν τῆς διανοίας μὴ πάνυ ἀξιοκοινώνητοι ὦσι, τὴν δὲ τοῦ σώματος E
ἰσχὺν ἱκανὴν ἐπὶ τοὺς πόνους ἔχωσιν· οἳ δὴ πωλοῦντες τὴν τῆς ἰσχύος χρείαν, τὴν τιμὴν ταύτην μισθὸν καλοῦντες, κέκληνται, ὡς ἐγῷμαι, μισθωτοί. ἢ γάρ; Πάνυ μὲν οὖν. Πλήρωμα δὴ πόλεώς εἰσιν, ὡς ἔοικε, καὶ μισθωτοί. Δοκεῖ μοι. Ἆρ' οὖν, ὦ Ἀδείμαντε, ἤδη ἡμῖν ηὔξηται ἡ πόλις, ὥστ' εἶναι τελέα; Ἴσως. Ποῦ οὖν ἄν ποτε ἐν αὐτῇ εἴη ἥ τε δικαιοσύνη καὶ ἡ ἀδικία; καὶ τίνι ἅμα ἐγγενομένη ὧν ἐσκέμμεθα; Ἐγὼ μέν, ἔφη, οὐκ ἐννοῶ, ὦ Σώκρατες, εἰ μή που 372
ἐν αὐτῶν τούτων χρείᾳ τινὶ τῇ πρὸς ἀλλήλους. Ἀλλ' ἴσως, ἦν δ' ἐγώ, καλῶς λέγεις, καὶ σκεπτέον γε καὶ οὐκ ἀποκνητέον.

Πρῶτον οὖν σκεψώμεθα, τίνα τρόπον διαιτήσονται οἱ οὕτω παρεσκευασμένοι. ἄλλο τι ἢ σῖτόν τε ποιοῦντες καὶ οἶνον καὶ ἱμάτια καὶ ὑποδήματα, καὶ οἰκοδομησάμενοι οἰκίας, θέρους μὲν τὰ πολλὰ γυμνοί τε καὶ ἀνυπόδητοι ἐργάσονται, τοῦ δὲ χειμῶνος ἠμ- B
φιεσμένοι τε καὶ ὑποδεδεμένοι ἱκανῶς; θρέψονται δὲ

E. *τίνι ἅμα ἐγγενομένη*] ἐγγιγνομένη Ambr. Vat. m. Flor. a. c. α.

P. 372. *Πρῶτον οὖν σκεψώμεθα*] V. *Πρῶτον μὲν οὖν σκ.* Sed *μὲν* cum Par. A. Ven. Ξ Π. plurimi alii ignorant.

notavimus ad Gorg. p. 493. D: *ἄλλην σοι εἰκόνα λέγω ἐκ τοῦ αὐτοῦ γυμνασίου τῇ νῦν.* Ceterum *τὰ παρ' αὐτοῦ* pro *τὰ αὐτοῦ* positum propterea, quod dicitur *ἀλλάττεσθαί τι παρά τινος.* Xenoph. Cyrop. II, 4, 21: *τὸ δὲ παρὰ Κυαξάρου στράτευμα ὡς ᾔσθετο προσιόν*, ubi item dici poterat simpliciter *τὸ Κυαξάρου στράτευμα*, sed propter adveniendi verbum *παρά* accessit. — *ἀργήσει τῆς αὑτοῦ δημιουργίας*, ab opere suo cessabit; v. Matth. Gr. §. 352.

ἀχρεῖοί τι ἄλλο ἔργον πρ.] Ne quem offendat *τι* sic praepositum, quae omissionis causa fuisse videtur, eodem modo Gorg. p. 513. B: *εἰ μέλλεις τι γνήσιον ἀπεργάζεσθαι.* Apolog. p. 37. B. et centenis aliis locis.

D. *ἢ οὐ καπήλους καλοῦμεν —*] En discrimen *καπήλων* et *ἐμπόρων.* conf. Sophist. p. 223. D. Legg. VIII. p. 849. D. Gorg. p. 517. D. al.

E. *οἳ δὴ πωλοῦντες — μισθωτοί*] qui nimirum vendentes roboris usum, quia hoc praemium *mercedem* vocant, nomen *mercenariorum*, opinor, accepe-

ἐκ μὲν τῶν κριθῶν ἄλφιτα σκευαζόμενοι, ἐκ δὲ τῶν πυρῶν ἄλευρα, τὰ μὲν πέψαντες, τὰ δὲ μάξαντες; μάζας γενναίας καὶ ἄρτους ἐπὶ κάλαμόν τινα παραβαλλόμενοι ἢ φύλλα καθαρά, κατακλινέντες ἐπὶ στιβάδων ἐστρωμένων μίλακί τε καὶ μυῤῥίναις, εὐωχήσονται αὐτοί τε καὶ τὰ παιδία, ἐπιπίνοντες τοῦ οἴνου, ἐστεφανωμένοι καὶ ὑμνοῦντες τοὺς θεούς, ἡδέως ξυνόντες ἀλλήλοις, οὐχ ὑπὲρ τὴν
C οὐσίαν ποιούμενοι τοὺς παῖδας, εὐλαβούμενοι πενίαν ἢ πόλεμον; Cap. XIII. Καὶ ὁ Γλαύκων ὑπολαβών, Ἄνευ ὄψου, ἔφη, ὡς ἔοικας, ποιεῖς τοὺς ἄνδρας ἑστιωμένους. Ἀληθῆ, ἦν δ' ἐγώ, λέγεις. ἐπε-

B. *ἐστρωμένων μίλακι*] Vulgo *μίλακι*, quod Bekker. ex Par. K. in *σμίλακι* mutavit. De scriptura vocabuli v. intpp. ad Aelian. Varr. Hist. III. 1. p. 143. ed. Kühn. Schneider. ad Theophr. Hist. Pl. I. 10, 5. Herm. ad Aristoph. Nubb. v. 1007. et Christoph. Schneider ad h. l., qui certe satis docuerunt vulgarem lectionem unius libri auctoritate non fuisse protenus reiiciendam.

Cap. XIII. C. *ἅλας τε δῆλον ὅτι*] V. *δηλονότι*, quod cur ubique divisim scripserimus, ad Gorg. p. 477. C. ostendimus. Argutatur Schneiderus, qui nos rem iudicio decernendam ex codicum auctoritate runt. Verba *ταύτην τὴν τιμήν* referas ad notionem pretii in verbo *πωλοῦντες* latentem. Nihil igitur in hoc loco video difficultatis.

P. 372. B. *ἐκ μὲν τῶν κριθῶν ἄλφιτα* —] ex hordeo polentam conficientes et e tritico similam. Schol.: *ἄλφιτα κυρίως μὲν τὰ ἀπὸ πεφρυγμένων καὶ ἀλεσθεισῶν κριθῶν θραύσματα, καταχρηστικῶς δὲ καὶ τὰ ἀπὸ πυρῶν ῥοάκων.* Idem de proximis scribit: *πέψαντες, ἀρτοποιήσαντες· μάξαντες δέ, φυράσαντες, ζυμώσαντες· ἢ ἄλφιτα ἀπὸ τῶν κριθῶν πέψαντες, ἄλευρα ἀπὸ τῶν πυρῶν μάξαντες.*

μάζας γενναίας — ἢ πόλεμον;] Haec quum eo consilio sint addita, ut praecedens sententia, *θρέψονται δὲ κ. τ. λ.*, illustretur atque exornetur, non puto Stephanum et Astium audiendos esse, qui *καὶ μάζας* scribendum censuerunt. Similia si desideres, compara locos Indic. ad T. I. et II. s. v. Asyndeton a me notatos. *Μάζας γενναίας* ne mireris, conf. Legg. VIII. p. 844. D: *ὃς δ' ἂν τὴν γενναίαν νῦν λεγομένην σταφυλὴν ἢ τὰ γενναῖα σῦκα ἐπονομαζόμενα ὀπωρίζειν βούληται.* Hipp. Mai. p. 290. E: *τοὺς μέλλοντας ἑστιᾶσθαι ἄνευ ὄψου ἂν πάνυ γενναίου ποιήσειεν*, sc. *ἑστιωμένους*, unde liquet *γενναῖον* etiam de fructibus atque cibis dici. Simplicissimas autem fingit illorum epulas, qui mensarum et lectulorum apparatu destituti cibum tenuem in calamis foliisque appositum habeant ipsique in stramentis taxeis et myrteis accumbant. Coenam dicas vere calamitosam! quam tamen cur philosophus finxerit, neminem

λαθόμην, ὅτι καὶ ὄψον ἕξουσιν· ἅλας τε δῆλον ὅτι καὶ ἐλάας καὶ τυρόν, καὶ βολβοὺς καὶ λάχανα, οἷα δὴ ἐν ἀγροῖς ἑψήματα, ἑψήσονται. καὶ τραγήματά που παραθήσομεν αὐτοῖς τῶν τε σύκων καὶ ἐρεβίνθων καὶ κυάμων, καὶ μύρτα καὶ φηγοὺς σποδιοῦσι πρὸς τὸ πῦρ, μετρίως ὑποπίνοντες. καὶ οὕτω διά- D
γοντες τὸν βίον ἐν εἰρήνῃ μετὰ ὑγιείας, ὡς εἰκός, γηραιοὶ τελευτῶντες ἄλλον τοιοῦτον βίον τοῖς ἐκγόνοις παραδώσουσι. Καὶ ὅς, Εἰ δὲ ὑῶν πόλιν, ὦ Σώκρατες, ἔφη, κατεσκεύαζες, τί ἂν αὐτὰς ἄλλο ἢ ταῦτα ἐχόρταζες; Ἀλλὰ πῶς χρή, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Γλαύκων; Ἅπερ νομίζεται, ἔφη· ἐπί τε κλινῶν κα-

tate indicari debuisse putat. Quanquam nec codd. hanc scribendi rationem ignorant, quam hoc loco saltem Flor. x. sequutus est.

C. καὶ ἐλάας] Vind Φ. Flor. x. ἐλαίας, ut scriptum est apud Athenaeum IV. 14. T. II. p. 41. ed. Schweigh., ubi hic locus exscriptus legitur.

τῶν τε σύκων] συκῶν vulgo. Sed Vat. Θ. Ven. Ξ. Vind. Φ. Par. K. Ambr. Vat. m. r. Flor. a. c. x. σύκων.

D. τί ἂν αὐτὰς ἄλλο] Sic Par. A. Vat. Θ. Ven. ΞΠ. Vat. r. pro vulg. αὐτούς, sc. τοὺς πολίτας. Flor. a. c. α. Ambr. Vat. m. αὐταῖς. Vind. Φ. αὐτήν.

fugiet, qui totum locum attento animo consideraverit.

εὐωχήσονται αὐτοί τε καὶ τ. π.] De verbis ἐπιπίνοντες οἶνον conf. Synesius de Regn. p. 36. ed. Krabing. δριμέως ὄξους ἐπέπινεν (Ἐπαμινώνδας), μὴ ἐπιλάθοιτο. Coronarum in epulis usus notissimus. v. ad Sympos. p. 212. D. E.

Cap. XIII. C. σποδιοῦσι πρὸς τὸ πῦρ] ad ignem torrebunt. Schol. ἀντὶ τοῦ εἰς σποδὸν ἤγουν εἰς ἀνθρακιὰν ἐσβεσμένην ἑψήσουσιν.

D. ἄλλον τοιοῦτον βίον —] talem itidem vitam posteris suis tradent.

τί ἂν αὐτὰς ἄλλο ἢ ταῦτα ἐχόρταζες;] Ficinus: Si suibus, o Socrates, civitatem instituisses, quaenam alia ipsis cibaria praeparasses? Nimirum χορτάζειν, proprie est pabulum praebere s. ministrare, pabulo pascere, atque hoc loco aptissime adhibetur. Eustath. ad Iliad. λ. p. 883, 53. ed. Rom. τὸ χορτάζεσθαι κυρίως μὲν ἐπὶ ὑποζυγίων· τίθεται δὲ καὶ ἐπὶ ἀνθρώπων, ὡς καὶ Αἴλιος Διονύσιος παρασημαίνεται. Notanda autem verbi constructio, qua cum accusativo tum rei tum personae iunctum est. Similis tamen structura est in versu Cratini ap. Athenaeum p. 99. E. s. p. 228. T. I. et Dindorf. ἦσθε πανημέριοι χορταζόμενοι γάλα λευκόν, ubi habes accusativum rei. Ceterum quod Glauco haec dicit, conf. Libr. V. p. 459. A., ubi dicitur canibus venaticis et avibus alendis domi dedisse operam. v. etiam Libr. II. p. 375. D.

Ἅπερ νομίζεται —] sc.

τακεῖσθαι, οἶμαι, τοὺς μέλλοντας μὴ ταλαιπωρεῖ-
E σθαι, καὶ ἀπὸ τραπεζῶν δειπνεῖν καὶ ὄψα, ἅπερ καὶ οἱ νῦν ἔχουσι, καὶ τραγήματα. Εἶεν, ἦν δ' ἐγώ· μανθάνω· οὐ πόλιν, ὡς ἔοικε, σκοποῦμεν μόνον ὅπως γίγνεται, ἀλλὰ καὶ τρυφῶσαν πόλιν. ἴσως οὖν οὐδὲ κακῶς ἔχει· σκοποῦντες γὰρ καὶ τοιαύτην τάχ' ἂν κατίδοιμεν τήν τε δικαιοσύνην καὶ ἀδικίαν ὅπῃ ποτὲ ταῖς πόλεσιν ἐμφύονται. ἡ μὲν οὖν ἀληθινὴ πόλις δοκεῖ μοι εἶναι, ἣν διεληλύθαμεν, ὥςπερ ὑγιής τις· εἰ δ' αὖ βούλεσθε καὶ φλεγμαίνουσαν πόλιν θεωρήσωμεν, οὐδὲν ἀποκωλύει. ταῦτα γὰρ δή τισιν,

E. *ὅπως γίγνεται*] Vulg. *γίγνηται*, quod mutatum ex Par. A. Vat. Θ. Ven. ΞΠ. Vind. Φ. Par. K. Mon. Flor. β.

P. 373. *οὐδ' αὕτη ἡ δίαιτα*] Plerique codd. *οὐδ' αὐτὴ ἡ δ.* cum Steph. Correxit Bekkerus. Dein vitiose vulgo scribebatur *κλίναι*, quod idem emendavit.

καὶ θυμιάματα καὶ ἑταῖραι καὶ πέμματα] *πέμματα* post *παντοδαπά* transponit Vind. Φ. Dein *καὶ* ante *ἕκαστα* additum est a Bekkero ex Ven. Π. Vind. Φ. Par. DK. Mon. Angel. Flor. x. β. Quod etsi per se fieri recte potuit, quandoquidem significat

χρὴ κατασκευάζειν· Quae usitata sunt, inquit, ut in lectulis discumbant, nisi aerumnosam vitam acturi sint, et de mensis coenent, atque obsoniis, quibus nunc quoque utimur, fruantur et bellariis.

E. *ἀλλὰ καὶ τρυφῶσαν πόλιν.*] Fingit enim deinceps eam civitatem, in quam iam luxuries invasit neque amplius pristina vitae simplicitas regnat, quo clarius possit intelligi, quomodo iustitia atque iniustitia in civilem societatem paullatim ingrediantur, adeoque ordo militum fiat necessarius. Mox verba sic iungas: *ἡ μὲν οὖν ἀληθινὴ πόλις, ἣν διεληλύθαμεν, δοκεῖ μοι εἶναι ὥςπερ ὑγιής τις.* Sanae vero illi atque incorruptae civitati opponit civitatem luxuriosam quam vocat *φλεγμαίνουσαν*, quia *φλεγμαίνειν*, *φλέγμη* et *φλεγμονή*, inflammatio, morbum etiam in universum significant; v. Casaub. ad Athen. T. I. p. 98. et Creuzer. ad Olympiodor. in Alcib. I. T. I. p. 136. conf. Legg. III. p. 691. E.

ταῦτα γὰρ δή τισιν —] Intelligit illa, quae exposuit de simplici civium victu. — *αὕτη ἡ δίαιτα*, quam modo descripsi. — Ceterum *δή*, sexcenties ita cum *τις* iunctum, exemplis illustrarunt Heindorf. ad Phaedon. p. 221. Boissonad. ad Philostr. Heroic. p. 299. conf. nostra ad Phaedon. p. 108. C. et ad Sympos. p. 180. C. Recte Herm. ad Soph. Antigon. v. 158. *δή τις* interpretatur scilicet aliquis.

P. 373. *καὶ θυμιάματα καὶ ἑταῖραι καὶ πέμματα*] En hetaeras inter suffimenta et bellaria positas. Quam rationem esse intolerabilem, verissime perspexit G. W. Nitschius in Mus. Phil. Rhen. Nov. Vol. XI. a. 1857. p. 472. Is igitur legendum censuit *καὶ ἀθῆραι*,

ὡς δοκεῖ, οὐκ ἐξαρκέσει, οὐδ' αὕτη ἡ δίαιτα, ἀλλὰ 373
κλῖναί τε προςέσονται καὶ τράπεζαι καὶ τἆλλα σκεύη, καὶ ὄψα δὴ καὶ μύρα καὶ θυμιάματα καὶ ἑταῖραι καὶ πέμματα, ἕκαστα τούτων παντοδαπά. καὶ δὴ καὶ ἃ τὸ πρῶτον ἐλέγομεν οὐκέτι τἀναγκαῖα θετέον, οἰκίας τε καὶ ἱμάτια καὶ ὑποδήματα, ἀλλὰ τήν τε ζωγραφίαν κινητέον καὶ τὴν ποικιλίαν, καὶ χρυσὸν καὶ ἐλέφαντα καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα κτητέον. ἢ γάρ;
Ναί, ἔφη. Cap XIV. Οὐκοῦν μείζονά τε αὖ τὴν B
πόλιν δεῖ ποιεῖν· ἐκείνη γὰρ ἡ ὑγιεινὴ οὐκέτι ἱκανή· ἀλλ' ἤδη ὄγκου ἐμπληστέα καὶ πλήθους, ἃ οὐκέτι

et quidem, (v. Schaefer. ad Greg. Cor. p. 985 sq. Fritsch. Quaest. Luciann. p. 9 sqq.), tamen optimis libris invitis Platoni impertire noluimus.

καὶ τὴν ποικιλίαν] Haec verba Hermannus nuper eiecit auctoritate codicum Par. A. Vat. Θ. Ven. Ξ. Vind. Φ. Vat. m. r. Nimirum criticis cur ea displicuerint, infra significavimus.

ut cogitetur de pultis genere apud Aristoph. Plut. v. 673. et al. memorato, de quo pluribus Grammat. in Bekkeri Anecdot. p. 351. Vereor tamen ut haec vera lectio sit. Suspicor potius legendum esse: καὶ θυμιάματα καὶ ἕτερα πέμματα, et suffimenta *atque praeterea* bellaria, ut καὶ ἕτερα eodem modo positum sit quo alibi καὶ ἄλλος, de quo diximus ad Apol. Socr. p. 36. C. Phaedr. p. 232. E. Sympos. p. 191. B. al. Sic iam Hesiodus Theog. v. 367., qui quum multos iam commemorasset, subiungit deinde: τόσσοι δ' αὖθ' ἕτεροι ποταμοὶ καναχηδὰ ῥέοντες κ. τ. λ. tot *praeterea* alii fluvii sunt. Demosth. p. 644. 17: τρίτον δ' ἕτερον δικαστήριον πρὸς τούτοις. conf. Arist. Rann. 1135. Vitiato per hetaeras loco ante πέμματα male καὶ est insertum. Saepenumero ἕτεροι et ἑταῖροι in codd. permutantur, ut Reip. VIII. p. 569. E. Alia medicina petenda est loco Reip. IX. p. 573. D., ubi scribendum: θαλίαι καὶ ἑταιρεῖαι.

καὶ δὴ καὶ ἃ τὸ πρ. ἐλ.] quin etiam quae antea memorabamus, iam non amplius ponenda sunt tanquam *ea, quae* sint necessaria; sed arcessenda pictura est omnisque artis varietas ctr. Nam ποικιλίαν nunc nolim de una maxime arte vestimentorum acu pingendorum intelligere, sed latissimo sensu dictum accipimus, ut καὶ ποικιλίαν sit et omnem omnino artificiose variegandi et exornandi artem. Quod qui non intellexerunt, καὶ ποικιλίαν arbitratu suo eiecerunt.

Cap. XIV. B. ὄγκου ἐμπληστέα καὶ πλήθους, ἃ οὐκέτι] mole et copia earum rerum implenda est,

τοῦ ἀναγκαίου ἕνεκά ἐστιν ἐν ταῖς πόλεσιν, οἷον οἵ τε θηρευταὶ πάντες, οἵ τε μιμηταί, πολλοὶ μὲν οἱ περὶ τὰ σχήματά τε καὶ χρώματα, πολλοὶ δὲ οἱ περὶ μουσικήν, ποιηταί τε καὶ τούτων ὑπηρέται, ῥαψῳδοί, ὑποκριταί, χορευταί, ἐργολάβοι, σκευῶν τε παν-
C *τοδαπῶν δημιουργοί, τῶν τε ἄλλων καὶ τῶν περὶ τὸν γυναικεῖον κόσμον. καὶ δὴ καὶ διακόνων πλειόνων δεησόμεθα. ἢ οὐ δοκεῖ δεήσειν παιδαγωγῶν, τιτθῶν, τροφῶν, κομμωτριῶν, κουρέων, καὶ αὖ ὀψοποιῶν τε καὶ μαγείρων; ἔτι δὲ καὶ συβωτῶν προςδεησόμεθα. τοῦτο γὰρ ἡμῖν ἐν τῇ προτέρᾳ πόλει οὐκ ἐνῆν· ἔδει γὰρ οὐδέν· ἐν δὲ ταύτῃ καὶ τούτου προςδεήσει. δεήσει δὲ καὶ τῶν ἄλλων βοσκημάτων παμπόλλων, εἴ τις αὐτὰ ἔδεται. ἦ γάρ; Πῶς γὰρ*
D *οὔ; Οὐκοῦν καὶ ἰατρῶν ἐν χρείαις ἐσόμεθα πολὺ*

Cap. XIV. C. *ἢ οὐ δοκεῖ δεήσειν*] Steph. cum Ven. Ξ. *δοκεῖ σοι δεήσειν.*

D. *ἢ πῶς λέγομεν;*] V. *λέγωμεν.* Mutavi e Vat. Θ. Ven. Π. Vind. Φ. Par. DK. Mon. Ang. Vat. m. r. Flor. a. b. c. x. β. γ. et Par. A. corr. v. explicat.

quae ctr. Itaque ante ἃ omissum est *τούτων*. Lysias pro bonis Aristophan. p. 207. ed. Brem. *μὴ οὖν καταγιγνώσκετε ἀδικίαν τοῦ εἰς αὐτὸν — δαπανῶντος, ἀλλ' ὅσοι καὶ τὰ πατρῷα — εἰθισμένοι εἰσὶν ἀναλίσκειν.*, i. e. *ἀλλὰ τούτων, ὅσοι—.* Sophocl. Philoct. v. 139: *καὶ γνώμᾳ* (sc. *ἐκείνου*) *παρ' ὅτῳ τὸ θεῖον Διὸς σκῆπτρον ἀνάσσεται,* ubi v. Buttm. coll. Matth. Gr. §. 482. Nec Latini hanc rationem prorsus aspernantur. Plaut. Amphitr. Prol. v. 106. Quantusque amator siet (sc. eius), quod complacitum est semel. Cornel. Nep. Dion. c. 9: Miseranda vita (eorum), qui se metui quam amari volunt. Plura dabit Ruddimannus meus T. II. p. 20. Quanquam ἃ etiam per synesin licebit ad *ὄγκου καὶ πλήθους* referre. Voc. *ὄγκος* utitur, ut significet eiusmodi civitatem quasi turgidam et inflatam esse, quippe rerum inutilium minimeque necessariarum copia affluentem. Ceterum post *τε* per anacoluthon deinde infertur *ἀλλ' ἤδη ὄγκου* ctr. pro *καὶ ὄγκου ἐμ.*

οἷον οἵ τε θηρευταί] Astius hoc vocabulum sensu metaphorico accipiendum ratus intelligendos censet eos omnes, qui non ipsum verum et pulcrum sectentur, sed horum simulacris quibusdam multitudinis sensibus blandiantur eiusque gratiam ac laudem aucupentur. Quem vocis usum vellem vir egregius similium exemplorum comparatione demonstrasset. Nam quae attulit, ea plane diversa sunt, quum semper additam habeant eius rei, quam quis venetur, disertam significationem. Quocirca ego quidem

μᾶλλον οὕτω διαιτώμενοι ἢ ὡς τὸ πρότερον; Πολύ γε.

Καὶ ἡ χώρα που ἡ τότε ἱκανὴ τρέφειν τοὺς τότε σμικρὰ δὴ ἐξ ἱκανῆς ἔσται. ἢ πῶς λέγομεν; Οὕτως, ἔφη. Οὐκοῦν τῆς τῶν πλησίον χώρας ἡμῖν ἀποτμητέον, εἰ μέλλομεν ἱκανὴν ἕξειν νέμειν τε καὶ ἀροῦν; καὶ ἐκείνοις αὖ τῆς ἡμετέρας, ἐὰν καὶ ἐκεῖνοι ἀφῶσιν αὐτοὺς ἐπὶ χρημάτων κτῆσιν ἄπειρον, ὑπερβάντες τὸν τῶν ἀναγκαίων ὅρον; Πολλὴ ἀνάγκη, ἔφη, E ὦ Σώκρατες. Πολεμήσομεν δὴ τὸ μετὰ τοῦτο, ὦ Γλαύκων; ἢ πῶς ἔσται; Οὕτως, ἔφη. Καὶ μηδέν γέ πω λέγωμεν, ἦν δ' ἐγώ, μήτ' εἴ τι κακὸν μήτ' εἴ τι ἀγαθὸν ὁ πόλεμος ἐργάζεται, ἀλλὰ τοσοῦτον μόνον, ὅτι πολέμου αὖ γένεσιν εὑρήκαμεν· ἐξ ὧν μάλιστα ταῖς πόλεσι καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ κακὰ γίγνεται, ὅταν

E. *Πολεμήσομεν δὴ τὸ μετὰ τοῦτο*] Inserui δὴ ex Ambr. Angel. Flor. a. b. c. x. α. quo vocab. aegre carueris.

εἴ τι ἀγαθὸν] Hic quoque τι inserui ex Par. DK. Mon. Ambr. Ang. Vat. r. Flor. a. b. c. α. β. γ. Ita clarior fit boni et mali distinctio, qualis huic loco aptissima est.

venatores cuiuscunque generis (*πάντες*) intelligo, nec unum aliquod genus eorum. Quum enim urbis opulentae et luxuriosae descriptio exhibeatur, multa hominum genera inutilia, ad amplitudinem tamen ac luxum pertinentia, commemorantur. In proximis quod in poetarum ministris numerantur recitatores, actores et saltatores, id neminem praeter Cornarium morabitur, qui *τορευταὶ* scribendum putavit. Sed quod inter eosdem referuntur *ἐργολάβοι*, id fortasse primo adspectu alicui mirum videatur, quum *ἐργολάβοι* omnino dicantur mancipes et redemtores cuiuscunque operis locatione conductione perficiendi. v. Pollux. VII. 182. coll. VII. 33. sect. 8. ibique Hemsterhus. p. 820. Verum quoniam *ἐργολάβοι* tales intelligendi sunt, qui poetis ministrent, cogitandum utique de rei scenicae redemtoribus, de quibus v. ad Apolog. Socr. p. 26. E.

C. *τῶν ἄλλων βοσκημάτων*] et *praeterea* opus erit; v. ann. ad p. 373. A.

D. *ἢ πῶς λέγομεν;*] an quomodo dicimus?, i. e. an quomodo iudicamus? v. not. ad Gorg. p. 480. B. et Hipp. mai. 302. E.

ἀφῶσιν αὐτοὺς ἐπὶ χρ. κτ. ἄπειρον] Notetur dictio *ἀφιέναι ἑαυτὸν εἴς τι*, dare s. dedere se alicuius rei cupiditati atque studio. Sententia haec est: si illi quoque se in infinitam opum quaerendarum cupiditatem immiserint.

E. *ἐξ ὧν μάλιστα ταῖς πόλεσι*] i. e. ex cuiusmodi rebus ctr. v. Matthiae Gr. 434. 2. 6. Verba *ὅταν γίγνηται*

γίγνηται. Πάνυ μὲν οὖν. Ἔτι δή, ὦ φίλε, μείζο-
νος τῆς πόλεως δεῖ οὔτι σμικρῷ, ἀλλ' ὅλῳ στρατο-
374 πέδῳ, ὃ ἐξελθὸν ὑπὲρ τῆς οὐσίας ἁπάσης καὶ ὑπὲρ
ὧν νῦν δὴ ἐλέγομεν διαμαχεῖται τοῖς ἐπιοῦσιν. Τί
δαί; ἦ δ' ὅς· αὐτοὶ οὐχ ἱκανοί; Οὔκ, εἰ σύ γε,
ἦν δ' ἐγώ, καὶ ἡμεῖς ἅπαντες ὡμολογήσαμεν καλῶς,
ἡνίκα ἐπλάττομεν τὴν πόλιν. ὡμολογοῦμεν δέ που,
εἰ μέμνησαι, ἀδύνατον ἕνα πολλὰς καλῶς ἐργάζεσθαι
τέχνας. Ἀληθῆ λέγεις, ἔφη. Τί οὖν; ἦν δ' ἐγώ·
B ἡ περὶ τὸν πόλεμον ἀγωνία οὐ τεχνικὴ δοκεῖ εἶναι;
Καὶ μάλα, ἔφη. Ἦ οὖν τι σκυτικῆς δεῖ μᾶλλον κή-
δεσθαι ἢ πολεμικῆς; Οὐδαμῶς. Ἀλλ' ἄρα τὸν μὲν
σκυτοτόμον διεκωλύομεν μήτε γεωργὸν ἐπιχειρεῖν εἶναι
ἅμα μήτε ὑφάντην μήτε οἰκοδόμον, ἵνα δὴ ἡμῖν τὸ
τῆς σκυτικῆς ἔργον καλῶς γίγνοιτο, καὶ τῶν ἄλλων
ἑνὶ ἑκάστῳ ὡσαύτως ἓν ἀπεδίδομεν, πρὸς ὃ πεφύκει
ἕκαστος καὶ ἐφ' ᾧ ἔμελλε τῶν ἄλλων σχολὴν ἄγων,

καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ] Par. A. in marg. adscripta habet.

P. 374. *Τί δαί; ἦ δ' ὅς·*] Sic Par. A. Vat. m. Flor. a. c. γ. Vulgo *Τί δέ;*

αὐτοὶ οὐχ ἱκανοί;] Post *ἱκανοί* vulgo additum erat *διαμάχεσθαι*, quod om. Par. A. Vat. Θ. Ven. ΞΠ. Ambr. Ang. Vat. m. r. Flor. a. b. c. x. α. γ.

ὡμολογοῦμεν δέ που] V. *δή που*, invitis Par. A. Vat. Θ. Ven. Ξ. Vind. Φ. Mon. Ambr. Ang. Vat. m. r. Flor. a. α. β. γ.

B. *ἵνα δὴ ἡμῖν*] Ante haec verba vulgo olim insertum legebatur: *ἀλλὰ σκυτοτόμον*, quod additamentum om. Par. A. Vat.

indicant tempus indefinitum, quandocunque oriuntur, si quando oriuntur. Euthyphr. p. 7. D: *ἐχθροὶ ἀλλήλοις γιγνόμεθα, ὅταν γιγνώμεθα.* Gorg. p. 468. A: *ταῦτα ἕνεκεν τῶν ἀγαθῶν πράττουσιν, ὅταν πράττωσιν.* Ibid. p. 468. B. Phaedon. p. 68. D. Phileb. p. 31. B. al.

P. 374. *ὃ ἐξελθὸν — διαμαχεῖται*] Verbum *ἐξέρχεσθαι* saepenumero sine nomine ita ponitur, ut sit in bellum proficisci, ad expeditionem exire, ausmarschiren, aufbrechen, quem usum notavit Pollux Onom. I, 162. Multa huiusmodi exempla notata sunt in Lexico Xenophonteo T. II. p. 218. — *αὐτοὶ οὐχ ἱκανοί;* sc. *διαμάχεσθαι;* ipsine ad pugnandum non idonei sunt, ut opus sit peculiari militum ordine? Ad *αὐτοί* ex praecedenti *πόλις* rursus intelligendum *πολῖται*, ut p. 370. E. Legg. III. 701. E. VIII. 828. B. VI. 780. A. X. 886. C. XII. 945. E. 950. A. 952. B. al.

ὡμολογοῦμεν δέ που] V. p. 369. E sqq.

B. *Ἀλλ' ἄρα τὸν μὲν σκυτοτόμον*] In his *ἀλλ' ἄρα* re-

διὰ βίου αὐτὸ ἐργαζόμενος, οὐ παριεὶς τοὺς καιρούς, C
καλῶς ἀπεργάζεσθαι· τὰ δὲ δὴ περὶ τὸν πόλεμον πότερον οὐ περὶ πλείστου ἐστὶν εὖ ἀπεργασθέντα; ἢ οὕτω ῥᾴδιον, ὥςτε καὶ γεωργῶν τις ἅμα πολεμικὸς ἔσται καὶ σκυτοτομῶν καὶ ἄλλην τέχνην ἡντινοῦν ἐργαζόμενος, πεττευτικὸς δὲ ἢ κυβευτικὸς ἱκανῶς οὐδ' ἂν εἷς γένοιτο μὴ αὐτὸ τοῦτο ἐκ παιδὸς ἐπιτηδεύων, ἀλλὰ παρέργῳ χρώμενος; καὶ ἀσπίδα μὲν
λαβὼν ἤ τι ἄλλο τῶν πολεμικῶν ὅπλων τε καὶ ὀρ- D
γάνων αὐθημερὸν ὁπλιτικῆς ἤ τινος ἄλλης μάχης τῶν κατὰ πόλεμον ἱκανὸς ἔσται ἀγωνιστής, τῶν δὲ ἄλλων ὀργάνων οὐδὲν οὐδένα δημιουργὸν οὐδὲ ἀθλητὴν ληφθὲν ποιήσει, οὐδ' ἔσται χρήσιμον τῷ μήτε τὴν ἐπιστήμην ἑκάστου λαβόντι μήτε τὴν μελέτην ἱκανὴν παρασχομένῳ; Πολλοῦ γὰρ ἄν, ἦ δ' ὅς, τὰ ὄργανα ἦν ἄξια. Cap. XV. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ,
ὅσῳ μέγιστον τὸ τῶν φυλάκων ἔργον, τοσούτῳ σχο- E

Θ. Ven. Ξ. Vind. Φ. Vat. m. r. Flor. a. c. x. α. cum edit. Bas. 2. post γίγνοιτο ponunt Ambr. Ang. Flor. b. ά. conf. Heindorf. ad Phaed. p. 156.

σχολὴν ἄγων] Haec om. Vat. Θ. Ven. Ξ. Vind. Φ. Vat. r.

C. καλῶς ἀπεργάζεσθαι] ἀπεργάσεσθαι Ven. Π. Mon. quod edidit Bekker. ἀπεργάσασθαι Par. DK.

γεωργῶν τις] Steph. γεωργός τις, omnibus libris adversantibus.

τῶν κατὰ πόλεμον] Vulgo κατὰ τὸν πόλ. contra fidem codicum plurimorum.

spondet Latino at nimirum, ita ut ἆρα conclusione a minore ad maius facta indicet, id quod deinde commemoretur, non esse eiusmodi, ut recte possit comprobari. Similiter ponitur ap. Xenoph. Hieron. I, 13. εἴποις οὖν ἂν ἴσως σύ. Ἀλλ' ἆρα ἔρχεται αὐτοῖς τὰ τοιαῦτα καὶ οἴκοι μένουσι. Itaque non est quod ἄρα scribendum putemus.

πρὸς ὃ πεφύκει ἕκαστος —] Iungas: καὶ ἐφ' ᾧ ἄγων σχολὴν τῶν ἄλλων ἔμελλε καλῶς ἀπεργάζεσθαι. Quod dictum est pro: καὶ ὃ ἔμελλε καλῶς ἀπ. ἐπ' αὐτῷ σχολὴν ἄγων τῶν ἄλλων. De pronomine relativo proximo participio accommodato v. ad Symp. p. 174. E. Locus male a criticis tentatus.

C. αὐτὸ τοῦτο ἐκ παιδὸς ἐπιτ.] sc. τὸ πεττευτικὸς ἢ κυβευτικὸς γενέσθαι. — Formula παρέργῳ τινὶ χρῆσθαι significat obiter aliquid tractare, horis subsecivis aliquid agere, minore cura et fere relaxandi animi gratia aliquid facere.

Cap. XV. E. ὅσῳ μέγιστον — τοσούτῳ — πλείονης] ut est gravissimum cu-

λῆς τε τῶν ἄλλων πλείστης ἂν εἴη καὶ αὖ τέχνης τε καὶ ἐπιμελείας μεγίστης δεόμενον. Οἶμαι ἔγωγε, ἦ δ' ὅς. Ἆρ' οὖν οὐ καὶ φύσεως ἐπιτηδείας εἰς αὐτὸ τὸ ἐπιτήδευμα; Πῶς δ' οὔ; Ἡμέτερον δὴ ἔργον ἂν εἴη, ὡς ἔοικεν, εἴπερ οἷοί τ' ἐσμέν, ἐκλέξασθαι τίνες τε καὶ ποῖαι φύσεις ἐπιτήδειαι εἰς πόλεως φυλακήν. Ἡμέτερον μέντοι. Μὰ Δί', ἦν δ' ἐγώ, οὐκ ἄρα φαῦλον πρᾶγμα ἠράμεθα· ὅμως δὲ οὐκ
375 ἀποδειλιατέον, ὅσον γ' ἂν δύναμις παρείκῃ. Οὐ γὰρ οὖν, ἔφη. Οἴει οὖν τι, ἦν δ' ἐγώ, διαφέρειν φύσιν γενναίου σκύλακος εἰς φυλακὴν νεανίσκου εὐγενοῦς; Τὸ ποῖον λέγεις; Οἷον ὀξύν τε που δεῖ αὐτοῖν ἑκά-

Cap. XV. E. δύναμις παρείκῃ] V. παρείκοι. Coniunctivum tuentur Par. A D K. Vat. Θ. m. r. Ven. Π. Mon. Flor. a. c. β. γ. In Flor. α. Ambr. Ang. scriptum exstat: εἰς ὅσον δὴ δύναμις παρείκει, quod habet etiam Stobaeus Serm. XLI. p. 273.

P. 375. αἰσθανόμενον διωκάθειν] Vulg. διώκειν. Aliter Par. A D K. Ven. Π. Mon. Ang. Ambr. Vat. m. Flor. a. c. x. α.

stodum munus — ita plurimum vacabit a ceteris negotiis atque maximam artem et diligentiam requiret. Hunc superlativi usum illustrat Matth. Gr. §. 462. Neque εἴη ἂν δεόμενον insolens est; v. ad Phaedon. p. 100. D. ad Gorg. p. 500. C. et quae collegit Göttling. ad Aristotel. Politic. p. 287. Ast. ad Legg. p. 212.

ὅσον γ' ἂν δύναμις παρείκῃ] quantum quidem vires concedunt. Sympos. p. 187. E: καθόσον παρείκει, φυλακτέον. Ceterum digna est, quam adscribamus, Mureti disputatio de eo, qui sequitur, loco. „Natura hominis, inquit, in corpore et animo sita est: quorum utrumque ad id munus, quo quisque functurus est, aptum et attemperatum esse oportet. Institutio deinde sequitur: quae ipsa quoque ad eundem finem dirigenda est. Aliter enim instituendus est futurus miles, aliter futurus orator: neque regum et privatorum filiis eadem educatio convenit. Recte igitur et pro cetera sapientia sua Socrates, de custodibus civitatis disputaturus, primum quidem exposuit, quomodo eos et animis et corporibus a natura conformatos ac temperatos esse oporteat. Atque inprimis acutos eos ac sagaces esse debere monuit, ita ut omnia celeriter odorentur ac sentiant. Quis enim stupidum aliquem et obtusum atque hebetem ad privatae domus, nedum ad civitatis custodiam aptum iudicaverit? Prius omnia compilaverint fures quam ille expergiscatur. Secundo loco in iis requirit celeritatem. Quid enim profuerit fures videre, si eos, quum consequi non possis, effugere patiaris? Quid porro, si consequaris quidem, sed viribus inferior sis, ita ut neque praedam eripere, neque eos re-

τερον εἶναι πρὸς αἴσθησιν καὶ ἐλαφρὸν πρὸς τὸ αἰσθανόμενον διωκάθειν, καὶ ἰσχυρὸν αὖ, ἐὰν δέῃ ἑλόντα διαμάχεσθαι. Δεῖ γὰρ οὖν, ἔφη, πάντων τούτων. Καὶ μὴν ἀνδρεῖόν γε, εἴπερ εὖ μαχεῖται. Πῶς δ' οὔ; Ἀνδρεῖος δὲ εἶναι ἆρα ἐθελήσει ὁ μὴ θυμοειδὴς εἴτε ἵππος εἴτε κύων ἢ ἄλλο ὁτιοῦν ζῷον; ἢ οὐκ ἐννενόηκας, ὡς ἄμαχόν τε καὶ ἀνίκητον θυμός, οὗ παρόντος ψυχὴ πᾶσα πρὸς πάντα ἄφοβός τέ ἐστι καὶ ἀήττητος; Ἐννενόηκα. Τὰ μὲν τοίνυν τοῦ σώματος οἷον δεῖ τὸν φύλακα εἶναι, δῆλα. Ναί. Καὶ μὴν καὶ τὰ τῆς ψυχῆς, ὅτι γε θυμοειδῆ. Καὶ τοῦτο. Πῶς οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Γλαύκων, οὐκ ἄγριοι B

β. γ. De usu illius formae diximus ad Apolog. Socrat. p. 32. A. ad Euthyphron. p. 15. D.

B. ἄφοβός τέ ἐστι καὶ ἀήττητος] ἐστιν, vulgo omissum, ex Par. A. sec. Duebn. Vat. Θ. Ven. Ξ. Vind. Φ. Ambr. Ang. Vat. m. r. Flor. a. c. x. α. γ. restitui. Olim errore post ἄμαχόν τε interposui, quorsum enotata scripturae varietas non referenda erat.

tinere possis? Itaque robur quoque requiri ait. Sunt igitur haec tria in corporibus necessaria, sagacitas, celeritas, robur. Sed haec omnia inutilia fuerint, si abfuerit animi praesentia. Ergo illud quoque requiritur, ut corporis vires animi fortitudo comitetur. Fortes autem qui sunt, iidem plerumque et iracundi esse consueverunt; recteque dictum est a Peripateticis iram esse fortitudinis cotem. At quae spes est, in ea civitate pacem ac concordiam fore, in qua homines robusti et iracundi arma teneant? Nonne et ipsi inter se saepe digladiabuntur, et reliquam multitudinem ita oppressam tenebunt, ut mussare non audeat? Nisi quis forte dicat eos quodammodo ex iracundia et ex lenitate permistos ac temperatos esse debere. At difficilis est ista fortitudinis cum lenitate ac facilitate coniunctio. Copulari tamen haec inter se, vel ex canibus intelligamus licet, quae fere notis ac familiaribus blandiri solent, ignotos et alienos allatrare. Eodem igitur et custodes ingenio deligemus, qui civibus lenes se ac faciles, hostibus truculentos ac terribiles offerant. Ac natura quidem custodum qualis esse debeat, diximus. Sequitur, ut de eorundem institutione dicamus."

ἆρα ἐθελήσει ὁ μὴ θυμοειδής] Hic quoque ἐθέλειν pro μέλλειν positum, sive, ut grammatici exponunt, pro δύνασθαι. v. ad p. 370 B. Itaque hic locus refellit Buttmanni sententiam ad Charmid. p. 154. E. ed. Heind., qui ἐθέλειν ita tantummodo de rebus inanimis adhiberi arbitratur.

B. ὡς ἄμαχόν τε] Apte comparavit Astius locum Senec. De ira I, 7: Extollit (ira) animos et incitat, nec

ἀλλήλοις ἔσονται καὶ τοῖς ἄλλοις πολίταις, ὄντες τοιοῦτοι τὰς φύσεις; Μὰ Δί', ἦν δ' ὅς, οὐ ῥᾳδίως.
C Ἀλλὰ μέντοι δεῖ γε πρὸς μὲν τοὺς οἰκείους πράους αὐτοὺς εἶναι, πρὸς δὲ τοὺς πολεμίους χαλεπούς. εἰ δὲ μή, οὐ περιμενοῦσιν ἄλλους σφᾶς διολέσαι, ἀλλ' αὐτοὶ φθήσονται αὐτὸ δράσαντες. Ἀληθῆ, ἔφη. Τί οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ποιήσομεν; πόθεν ἅμα πρᾶον καὶ μεγαλόθυμον ἦθος εὑρήσομεν; ἐναντία γάρ που θυμοειδεῖ πραεῖα φύσις. Φαίνεται. Ἀλλὰ μέντοι τούτων ὁποτέρου ἂν στέρηται, φύλαξ ἀγαθὸς οὐ μὴ γένηται.
D ταῦτα δὲ ἀδυνάτοις ἔοικε, καὶ οὕτω δὴ ξυμβαίνει ἀγαθὸν φύλακα ἀδύνατον γενέσθαι. Κινδυνεύει, ἔφη. Καὶ ἐγὼ ἀπορήσας τε καὶ ἐπισκεψάμενος τὰ ἔμπροσθεν, Δικαίως γε, ἦν δ' ἐγώ, ὦ φίλε,

καὶ τοῖς ἄλλοις πολ.] Sic verissime Par. K. Mon. Ambr. Ang. Flor. a. c. x. α. γ. Pessime vulgo καὶ τοῖς ἀλλοτρίοις πολ., quod etiam Stobaeus habet.

C. εἰ δὲ μή, οὐ περιμενοῦμεν] Steph. cum solis Ven. Ξ. Flor. b. εἰ δὲ μή γε, quod nec habet Stob. Serm. XLI. p. 273.

ἅμα πρᾶον καὶ μεγ.] Ang. Flor. x. Stob. ἅμα πρᾶόν τε καὶ μεγ. Et solet ἅμα ita cum τε καὶ consociari, ut Phil. p. 15. C. Legg. I. p. 626. E. 634. E.

Ἀλλὰ μέντοι τούτων] Post τούτων addunt γε Ang. Ambr. Flor. a. c. x. α. Stob. l. c. quod nunc improbaverim.

D. φύλακα ἀδύνατον γενέσθαι] Post ἀδύνατον Mon. Flor. β. inserunt εἶναι, quod recepit Bekker. Sed verba sic iungenda: ξυμβαίνει ἀδύνατον φύλακα ἀγαθὸν γενέσθαι. Nam ξυμβαίνει etiam cum simplici nomine praedicati coniungitur non addito infinitivo aut participio, ut Sophist. p. 248. E: ἀναγκαῖον ξυμβαί-

quidquam sine illa magnificum in bello fortitudo gerit, nisi hinc flamma subdita est et hinc stimulus peragitavit misitque in pericula audaces.

C. εἰ δὲ μή, οὐ περιμενοῦσιν] Etsi hic nolim defendere veterem lectionem εἰ δὲ μή γε, quam codices fere omnes ignorant; tamen non assentior Astio eam loquendi formam apud scriptores sacros tantum veluti apud Matthaeum, reperiri affirmanti. v. annot. ad libr. IV. p. 425. E., ubi hoc ipsum εἰ δὲ μή γε scriptum exstat certioremque habet sedem. Quippe formulae εἰ μή γε, quae est creberrima, etiam particula δέ interponi potuit. conf. Klotz. ad Devar. p. 526 sq. De accusativo c. infin. post περιμένειν illato v. Matth. Gr. §. 537. s. T. II. p. 1056. Mox de forma feminina πραεῖα v. Lobeck. ad Phrynich. p. 403 sq. et Matth. Gr. ampl. T. I. p. 521.

D. ταῦτα δὲ ἀδυνάτοις ἔοικε,] Sc. τούτων ὁποτέρου στέρεσθαι. Negat enim fieri posse, ut salva boni custodis laude al-

ἀποροῦμεν· ἧς γὰρ προὐθέμεθα εἰκόνος ἀπελείφθημεν. Πῶς λέγεις; Οὐκ ἐνοήσαμεν, ὅτι εἰσὶν ἄρα φύσεις, οἵας ἡμεῖς οὐκ ᾠήθημεν, ἔχουσαι τἀναντία ταῦτα; Ποῦ δή; Ἴδοι μὲν ἄν τις καὶ ἐν ἄλλοις ζώοις, οὐ μέντ' ἂν ἥκιστα ἐν ᾧ ἡμεῖς παρεβάλλομεν τῷ φύλακι. οἶσθα γάρ που τῶν γενναίων κυνῶν ὅτι E τοῦτο φύσει αὐτῶν τὸ ἦθος, πρὸς μὲν τοὺς συνήθεις τε καὶ γνωρίμους ὡς οἷόν τε πρᾳοτάτους εἶναι, πρὸς δὲ τοὺς ἀγνῶτας τοὐναντίον. Οἶδα μέντοι. Τοῦτο μὲν ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, δυνατόν, καὶ οὐ παρὰ φύσιν ζητοῦμεν τοιοῦτον εἶναι τὸν φύλακα. Οὐκ ἔοικεν. Cap. XVI. Ἆρ' οὖν σοι δοκεῖ ἔτι τοῦδε προςδεῖσθαι ὁ φυλακικὸς ἐσόμενος, πρὸς τῷ θυμοειδεῖ ἔτι προςγενέσθαι φιλόσοφος τὴν φύσιν; Πῶς

νει. Gorg. p. 479. C: μέγιστον ξυμβαίνει, ubi v. ann.

Οὐκ ἐνοήσαμεν] Mon. Flor. β. c. ἐνενοήσαμεν, probante Bekkero. ἐνενοήκαμεν Ambr. Ang. Flor. x. α.

εἰσὶν ἄρα φύσεις] Vulgo: εἰσὶν ἄρα τοιαῦται φ. Sed τοιαῦται om. Par. A. Vat. Θ. Ven. Ξ. Ambr. Vat. m. r., unde recte delevit Bekker. Ex codd. Florentin. nostris nihil discrepantiae notatum fuit; ergo olim, nondum cognitis Bekkeri copiis, retinuimus lectionem vulgatam.

παρεβάλλομεν τῷ φύλακι] Prinsterer. Prosopogr. Plat. p. 209. coni. τῷ σκύλακι, quam coniecturam inanem esse proxima verba evincunt.

Cap. XVI. ἔτι τοῦδε προςδεῖσθαι] ἔτι καὶ τοῦδε πρ. Mon. Flor. β., ut scripsit Bekker., quem olim sequuti sumus.

προςγενέσθαι φιλόσοφος] προςγενέσθαι καὶ φιλ. Mon. Flor. β. et Bekker.

-terutro privetur. Frustra locum pro corrupto habuit Heusdius Init. III. p. 61. De ταῦτα ita posito v. ann. ad Gorgiam p. 447. Apol. p. 19. D.

ἧς γὰρ προυθέμ. —] ab ea enim, quam antea proposuimus, comparatione s. imagine digressi sumus. Dictionis propriam significationem disces a Matth. §. 357.

ὅτι εἰσὶν ἄρα φύσεις] Etiam hic ἄρα eam habet vim, ut aliquid praeter opinionem accidere significet, quod deinde verbis οἵας ἡμεῖς οὐκ ᾠήθημεν diserte indicatur. Germanice dicas similiter: Wir bedachten nicht, dass es *also doch* dergleichen Naturen giebt.

οὐ μέντ' ἂν ἥκιστα ἐν ᾧ ἡμεῖς παρεβ.] h. e. ἐν τῷ ζώῳ, ὃ ἡμεῖς παρεβάλλομεν τῷ φύλακι, i. e. in cane. Frustra locum sollicitavit Groen v. Prinsterer Prosopograph. Platon. p. 209. scribendum putans σκύλακι pro φύλακι.

E. οἶσθα γάρ που τῶν γενναίων κυνῶν] Genitivus

376 δή; ἔφη· οὐ γὰρ ἐννοῶ. Καὶ τοῦτο, ἦν δ' ἐγώ, ἐν τοῖς κυσὶ κατόψει, ὃ καὶ ἄξιον θαυμάσαι τοῦ θηρίου. Τὸ ποῖον; Ὃν μὲν ἂν ἴδῃ ἀγνῶτα, χαλεπαίνει, οὐδὲν δὴ κακὸν προπεπονθώς· ὃν δ' ἂν γνώριμον, ἀσπάζεται, κἂν μηδὲν πώποτε ὑπ' αὐτοῦ ἀγαθὸν πεπόνθῃ. ἢ οὔπω τοῦτο ἐθαύμασας; Οὐ πάνυ, ἔφη, μέχρι τούτου προςέσχον τὸν νοῦν· ὅτι δέ που δρᾷ ταῦτα, δῆλον. Ἀλλὰ μὴν κομψόν γε φαίνεται
B τὸ πάθος αὐτοῦ τῆς φύσεως καὶ ὡς ἀληθῶς φιλόσοφον. Πῇ δή; Ἧι, ἦν δ' ἐγώ, ὄψιν οὐδενὶ ἄλλῳ φίλην καὶ ἐχθρὰν διακρίνει ἢ τῷ τὴν μὲν καταμαθεῖν, τὴν δὲ ἀγνοῆσαι. καίτοι πῶς οὐκ ἂν φιλομαθὲς εἴη συνέσει τε καὶ ἀγνοίᾳ ὁριζόμενον τό τε οἰκεῖον καὶ τὸ ἀλλότριον; Οὐδαμῶς, ἦ δ' ὅς, ὅπως

P. 376. *Τὸ ποῖον; Ὃν μὲν ἂν ἴδῃ*] ὅτι ὃν Ven. II. Par. D. K. Mon. Angel. Flor. a. c. x. α. β. Stob. ut scripsit Bekker. Nec nunc eam lectionem sperneremus, dummodo plus commendationis a melioribus codd. haberet. Quanquam necessaria non est. Dein Ang. Mon. et quatuor Florr. *μισεῖ τε καὶ χαλεπαίνει.* Pro *οὐδὲν δὴ* Par. A. Vat. Θ. Ven. II. Vind. Φ. Ambr. Vat. m. r. *οὐδὲν δὲ κ.* Ven. Ξ. *οὐδέν γε. οὐδὲν* Ang. Stob. omisso *δή*. Duo Vindd. *οὐδέ*. Vulgata sincera videtur. Sed *δὲ* recepit Herm.

ἀγαθὸν πεπόνθῃ] V. *πεπόνθοι*, quod ex Par. A. Vat. Θ. Vind. Φ. Mon. correctum. Alii vel *πεπόνθει* vel *ἐπεπόνθει* vel *πέπονθεν*.

pendet ex verbis *ὅτι τοῦτο φύσει αὐτῶν τὸ ἦθος*, quae nominis substantivi vim et potestatem habent. Poterat enim etiam sic dici: *οἶσθα γάρ που τὸ ἦθος τῶν γενναίων κυνῶν ὅτι φύσει τοῦτ' ἐστίν.* Libr. VII. p. 525. C. Gorg. p. 517. C: *ἀγνοοῦντες ἀλλήλων ὅ τι λέγομεν*, i. e. *τὰς ἀλλήλων γνώμας*, quem locum aliter explicavi. Xenoph. Cyrop. V, 2, 18: *ἐνενόησε δὲ αὐτῶν καὶ ὡς ἐπηρώτων ἀλλήλους τοιαῦτα*, i. e. *αὐτῶν τὰς ἐρωτήσεις*, ubi plura Poppo. Sed v. Hermann. ad Viger. p. 880. Buttm. Gr. §. 119. obs. 7. Krüger über d. Attraction §. 67. p. 163 sqq. Respexit hunc locum Aristotel. Pol VII, 7. s. c. 5. §. 2 ed. Schneid.

οὐ παρὰ φύσιν ζητοῦμεν —] non praeter naturam volumus custodem talem esse. Verbum *ζητεῖν* cupiendi significatione positum illustravit Heusdius Specim. Crit. p. 104.

Cap. XVI. P. 376. *ὃ καὶ ἄξιον θ. τοῦ θηρίου.*] Genitivus pendet ab *ὅ*. Men. p. 9[illegible] C: *καὶ Γοργίου μάλιστα — ταῦτα ἄγαμαι.* Theaet p. 161. B: *ὃ θαυμάζω τοῦ ἑταίρου σου Πρωταγόρου.* Protagor. p. 32[illegible] C: *ὃ δ' ἐθαύμασά σου λέγοντος.* De Rep. II, 367. D: *τοῦτ' αὐτὸ ἐπαίνεσον δικαιοσύνης.* Mene[illegible]

οὖ. Ἀλλὰ μέντοι, εἶπον ἐγώ, τό γε φιλομαθὲς καὶ φιλόσοφον ταὐτόν; Ταὐτὸν γάρ, ἔφη. Οὐκοῦν θαῤῥοῦντες τιθῶμεν καὶ ἐν ἀνθρώπῳ, εἰ μέλλει πρὸς τοὺς οἰκείους καὶ γνωρίμους πρᾶός τις ἔσεσθαι, φύ- C σει φιλόσοφον καὶ φιλομαθῆ αὐτὸν δεῖν εἶναι; Τιθῶμεν, ἔφη. Φιλόσοφος δὴ καὶ θυμοειδὴς καὶ ταχὺς καὶ ἰσχυρὸς ἡμῖν τὴν φύσιν ἔσται ὁ μέλλων καλὸς κἀγαθὸς ἔσεσθαι φύλαξ πόλεως; Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη. Οὗτος μὲν δὴ ἂν οὕτως ὑπάρχοι. θρέψονται δὲ δὴ ἡμῖν οὗτοι καὶ παιδευθήσονται τίνα τρόπον; καὶ ἆρά τι προὔργου ἡμῖν ἐστιν αὐτὸ σκοποῦσι πρὸς τὸ κατιδεῖν, οὗπερ ἕνεκα πάντα σκοποῦ- D μεν, δικαιοσύνην τε καὶ ἀδικίαν, τίνα τρόπον ἐν πόλει γίγνεται, ἵνα μὴ ἐῶμεν ἱκανὸν λόγον ἢ συχνὸν

B. τό γε φιλομαθὲς] τε Ven. Π. Vind. Φ. Par. DK. Mon. Vat. r. Flor. β. Laudat locum Stob. Serm. XLI. p. 260.

C. πρᾶός τις ἔσεσθαι, φύσει φιλ.] Vulgo distinguebatur: πρᾶός τις ἔσεσθαι φύσει, φιλόσοφον. Recte Astius et Boeckhius in Specim. nov. edit. Tim. p. 16. comma post ἔσεσθαι inferendum censuerunt, cui rationi frustra obloquutus est Schneider., obtemperarunt Turr. et Hermann.

ἂν οὕτως ὑπάρχοι] ὑπάρχῃ Steph. cum uno Ven. Ξ.

D. ἵνα μὴ ἐῶμεν —] Pro μὴ Mon. ἤ. Idem liber cum Flor. β. inverso ordine: συχνὸν λόγον ἢ ἱκανόν. Dein διεξιόντες Vind. Φ. Vat. r. De toto loco v. infra.

p. 241. B: τοῦτο ἄξιον ἐπαινεῖν τῶν ἀνδρῶν. v. Matth. Gr. §. 317. Eadem constructionis ratio est infra p. 383. A: πολλὰ ἄρα Ὁμήρου ἐπαινοῦντες ἄλλα τοῦτο οὐκ ἐπαινεσόμεθα.

B. ὄψιν οὐδενὶ ἄλλῳ —] Fragmentum lexici mapti ap. Creuzer. ad Plotin. de Pulcritud. p. 377: ὄψις καὶ ἡ πρόσοψις, καὶ ἡ ὁρατικὴ δύναμις· καὶ ὄψις τὸ θεαθέν. Proxima sic intelligas: ut vero qui non φιλομαθὲς fuerit, quum quis intelligentia et ignoratione definiat, quid proprium sit, quid alienum?

τό γε φιλομαθὲς καὶ φ. ταὐτόν.] Utrumque apud Platonem idem subinde significat, de qua re v. ad Phaedon. p. 82. D. cap. XXXIII. in.

C. ἆρά τι προὔργου ἡμῖν —] numquid hoc nobis considerantibus conducit, quo magis perspiciamus illud, cuius causa haec omnia disputamus, quomodo iustitia et iniustitia in civitate oriantur? Menon. p. 84. B: προὔργου γοῦν τι πεποιήκαμεν, ὡς ἔοικε, πρὸς τὸ ἐξευρεῖν ὅπῃ ἔχει.

D. ἵνα μὴ ἐῶμεν ἱκανὸν λόγ. — διεξίωμεν;] H. e. num qua haec consideratio educationis custodum nobis prodest ad id, cuius

διεξίωμεν; Καὶ ὁ τοῦ Γλαύκωνος ἀδελφός, Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη, ἔγωγε προςδοκῶ προὔργου εἶναι εἰς τοῦτο ταύτην τὴν σκέψιν. Μὰ Δία, ἦν δ' ἐγώ, ὦ φίλε Ἀδείμαντε, οὐκ ἄρα ἀφετέον, οὐδ' εἰ μακροτέρα τυγχάνει οὖσα. Οὐ γὰρ οὖν. Ἴθι οὖν, ὥςπερ
E ἐν μύθῳ μυθολογοῦντές τε καὶ σχολὴν ἄγοντες λόγῳ παιδεύωμεν τοὺς ἄνδρας. Ἀλλὰ χρή.

Cap. XVII. Τίς οὖν ἡ παιδεία; ἢ χαλεπὸν εὑρεῖν βελτίω τῆς ὑπὸ τοῦ πολλοῦ χρόνου εὑρημένης;

εἶναι εἰς τοῦτο] ταὐτὸ Ven. Π. Vind. Φ. Par. DK. Mon. Flor. β. In Ang. τοῦτο omissum.

μυθολογοῦντές τε καὶ σχ. ἄγ.] τε ἅμα καὶ Ambr. Ang. Flor. a. c. x. α. v. ad p. 375. C.

Cap. XVII. E. Μουσικῆς δ', εἶπον, τίθης λ.] Editt. omnes: Μουσικῆς δ' εἰπὼν τίθης λ. quod perspecte emendavit Astius. Emendationem firmant Euseb. Pr. Ev. XIII. 15. p. 694. A. Flor. a. Ang., corr. Vat Θ. Vind. Φ. Par. D. et Vind. B. F

caussa consideramus omnia, quomodo in civitate iustitia nascatur et iniustitia, ut ne materiem disserendi *aptam et idoneam* omittamus aut *spissam atque confusam* disputatione persequamur? (damit wir nicht das *Gehörige* auslassen, oder *Vielerlei durcheinander* abhandeln). Etenim ἱκανὸς λόγος de disputandi materia accipiendum ad susceptam quaestionem commoda et idonea, ut Gorg. p. 512. E: ἱκανὸς γὰρ αὐτῷ ὁ λόγος. Quorsum sane valet disputatio de educandis formandisque futuris reipublicae custodibus, qua omissa iustitia non posset plane intelligi et cognosci. Sed συχνὸς λόγος est materia disputandi densa, spissa, non distincta, ideoque confusa temere atque mixta. Qualis ut ne tractanda sit, singulari de militum educatione disputatione prohibitum iri significat. v. IV. p. 511 C. Itaque sana hic sunt omnia, neque veri quid vidit Naegelsbach. Emendatt. Plat. p. 4. corrigendum ratus ἵνα μὴ ἐῶμεν μὴ ἱκανὸν λόγον. Verbum ἐᾶν de disputatione ita positum Protag. p. 332. A. 347. C. Parm. p. 159. C. Cratyl. p. 397. B. al.

λόγῳ παιδεύωμεν τοὺς ἄνδρας.] h. e. fingamus oratione nostra, quomodo viros illos educari oporteat. P. 361 B. τὸν δίκαιον παρ' αὐτὸν ἱστῶμεν τῷ λόγῳ. P. 363. C. Legg. IV. p. 712. A: πράττειν τῷ λόγῳ τοὺς νόμους.

Cap. XVII. E. ἢ χαλεπὸν εὑρεῖν β.] Antiquam educationis disciplinam Socrates etiam in custodibus civitatis erudiendis formandisque retinendam arbitratur. Quae quum duabus partibus contineatur, gymnastica et musica, quarum altera animos reddit mitiores atque cultiores, altera ad corpora corroboranda et conformanda spectat; primum explicare studet, qua ratione custodes instituendi sint, ut cum naturali ingenii vehementia et calore mansuetudinem, moderationem sapientiam-

ἔστι δέ που ἡ μὲν ἐπὶ σώμασι γυμναστική, ἡ δ' ἐπὶ ψυχῇ μουσική. Ἔστι γάρ. Ἀρ' οὖν οὐ μουσικῇ πρότερον ἀρξόμεθα παιδεύοντες ἢ γυμναστικῇ; Πῶς δ' οὔ; Μουσικῆς δ', εἶπον, τίθης λόγους, ἢ οὔ; Ἔγωγε. Λόγων δὲ διττὸν εἶδος, τὸ μὲν ἀληθές, ψεῦδος δ' ἕτερον; Ναί. Παιδευτέον δ' ἐν ἀμφοτέροις, πρό- 377 *τερον δ' ἐν τοῖς ψευδέσιν; Οὐ μανθάνω, ἔφη, πῶς λέγεις. Οὐ μανθάνεις, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι πρῶτον τοῖς παιδίοις μύθους λέγομεν; τοῦτο δέ που, ὡς τὸ ὅλον*

Schneideri, qui *μουσικῆς εἰπὼν τίθης λόγους* per attractionem dictum putat pro *μουσικὴν εἰπὼν αὐτῆς τίθης λόγους κ. τ. λ.* hoc sensu: Huius musicae, quam dixisti, sermones esse statuis, an non? Quod ut nimis contortum minus placet; v. explicat.

ψεῦδος δ' ἕτερον;] Flor. α. *ψευδὲς*, quod Stephanus requirebat. sed vid. explic. Euseb. Praep. Ev. XII. 4. p. 575. D. *τὸ δὲ ψευδές*, manifesta correctione arbitraria.

que coniungant. Ceterum conf. Criton. p. 50. D. *οἱ νόμοι παραγγέλλουσι τοὺς παῖδας ἐν μουσικῇ καὶ γυμναστικῇ παιδεύειν.* Protagor. p. 312. B sqq. ibique annot.

Μουσικῆς δ', εἶπον, τίθης λόγους] Ad musicam autem, inquam, refersne sermones? Etenim musica complectebatur ea omnia, quae ad animi eruditionem pertinere iudicantur, neque tam arctis finibus continebatur, quam vulgo putant. De structura conf. Phileb. p. 60. D: *φρόνησιν καὶ ἀληθῆ δόξαν τῆς αὐτῆς ἰδέας τιθέμενος.* Ibid. p. 66. D: *ἆρ' οὖν οὐ τέταρτα, ἃ τῆς ψυχῆς ἔθεμεν αὐτῆς, ἐπιστήμας τε καὶ τέχνας κ. τ. λ.* De Rep. IV. p. 424. C. 437. B. 439. A. al. — Ceterum vulg. scripturam *Μουσικῆς δ' εἰπὼν τίθης*, quam nuperi editores servarunt omnes, parum apte cum Schneidero per attractionem defendas, perinde ac si scriptum sit: *μουσικὴν εἰπὼν αὐτῆς κ. τ. λ.* quum Adimantus musicam ne nominaverit quidem. Nimirum *εἰπὼν* scripserunt qui non meminissent *εἶπον* similiter atque *ἦν δ' ἐγώ* rectae orationi interponi; cuius usus exempla sunt De Rep. I. p. 331. E. cap. VI. in. ubi est *εἶπον ἐγώ.* II. p. 377. D. VI. p. 500. D. p. 506. E. p. 506. C. al., ubi solum *εἶπον* reliquo sermoni sicuti hic interpositum est.

ψεῦδος δ' ἕτερον;] Facili opera *ψευδές* corrigas, quod melius respondere videatur praecedenti *ἀληθές*. Sed ea inanis correctio foret, quandoquidem apud Platonem sexcenties *ψεῦδος* opponitur adiectivo *ἀληθές*. v. Apolog. p. 34. E: *εἴτ' οὖν ἀληθὲς εἴτ' οὖν ψεῦδος.* Phileb. p. 37. B: *ὅτι δόξῃ — ἐπιγίγνεσθον ψεῦδός τε καὶ ἀληθές.* Gorg p. 505. E. al. Plura dabit Heindorf. ad Cratyl. p. 385. C.

P. 377. *τοῦτο δέ που, ὡς τὸ ὅλον —*] Hoc autem, opinor, ut totum genus complectar s. ut in universum dicam, mendacium est, quanquam etiam vera

εἰπεῖν, ψεῦδος, ἔνι δὲ καὶ ἀληθῆ. πρότερον δὲ μύθοις πρὸς τὰ παιδία ἢ γυμνασίοις χρώμεθα. Ἔστι ταῦτα. Τοῦτο δὴ ἔλεγον, ὅτι μουσικῆς πρότερον ἁπτέον ἢ γυμναστικῆς. Ὀρθῶς, ἔφη. Οὐκοῦν οἶσθ', ὅτι ἀρχὴ παντὸς ἔργου μέγιστον, ἄλλως τε καὶ νέῳ
B καὶ ἁπαλῷ ὁτῳοῦν; μάλιστα γὰρ δὴ τότε πλάττεται καὶ ἐνδύεται τύπος, ὃν ἄν τις βούληται ἐνσημήνασθαι ἑκάστῳ. Κομιδῇ μὲν οὖν. Ἆρ' οὖν ῥᾳδίως οὕτω παρήσομεν τοὺς ἐπιτυχόντας ὑπὸ τῶν ἐπιτυχόντων μύθους πλασθέντας ἀκούειν τοὺς παῖδας καὶ λαμβάνειν ἐν ταῖς ψυχαῖς ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐναντίας δόξας ἐκείναις, ἅς, ἐπειδὰν τελεωθῶσιν, ἔχειν οἰησόμεθα δεῖν αὐτούς; Οὐδ' ὁπωστιοῦν παρήσομεν. Πρῶτον δὴ ἡμῖν, ὡς ἔοικεν, ἐπιστατητέον τοῖς μυ-
C θοποιοῖς, καὶ ὃν μὲν ἂν καλὸν ποιήσωσιν, ἐγκριτέον,

P. 377. B. *ἐνσημήνασθαι ἑκάστῳ*] Steph. *ἐνσήμησθαι.* errore.

Πρῶτον δὴ ἡμῖν —] Post *πρῶτον* inserunt *μὲν* Euseb. et codd. Ang. Flor. x. Pro *ἐπιστατητέον* Euseb. *ἐπιστατέον.* v. infra.

insunt. Fabulae enim fictae sunt ideoque ab ipsa rerum veritate recedunt.

Τοῦτο δὴ ἔλεγον, ὅτι μουσικῆς —] Hoc igitur illud erat, quod dicebam, musicam prius attingendam esse quam gymnasticam. Nam ita haec explicanda censeo, quae paullo aliter enucleavit Heindorf. ad Theaet. p. 198. E., ubi eodem modo: *τοῦτο δὴ ἄρτι ἠρώτων, ὅπως χρὴ τοῖς ὀνόμασι χρώμενον λέγειν.* Alcib. I. p. 129. D: *τοῦτο τοίνυν ἀρτίως ἠρώτων, εἰ ὅ χρώμενός τε καὶ ᾧ χρῆται, ἀεὶ δοκεῖ ἕτερον εἶναι.* Proverbium *ἀρχὴ ἥμισυ παντός*, ad quod deinde respicitur, non attinet exponere quantopere a vett. scriptoribus celebratum sit. Otium praeterea fecerunt tum alii, tum Astius ad h. l.

B. *Πρωτον δὴ ἡμῖν* —] Coercendam, quasique certis regendam finibus esse ait licentiam eorum, qui fabulas fingunt, neque permittendum, ut quidlibet arbitratu suo comminiscantur spargantque in populum; sed habendus fabularum delectus, ut quae pulcrae erunt admittantur ac comprobentur, quae minus, separentur ac secernantur a ceteris et reiiciantur. Muretus. Ceterum *ἐπιστατέον*, quod ab *ἐφιστάναι*, attendere, derivatum est, cave confundas cum *ἐπιστατητέον*, quod ab *ἐπιστατεῖν* praeesse, descendere docuit Lobeck. ad Phrynich. p. 766 sq. Verbum *ἐγκρίνειν* et *ἐγκρίνεσθαι* de iis, quae facta probatione recipiuntur, usurpatum illustrat Lobeck. ad Phrynich. p. 385 sq. Contrarium est *ἀποκρίνειν* conf. III. p. 413. C. D.

C. *ὃν μὲν ἂν καλὸν ποιήσωσιν*] Ex antegresso *μυθο-*

ὃν δ' ἂν μή, ἀποκριτέον. τοὺς δ' ἐγκριθέντας πείσομεν τὰς τροφούς τε καὶ μητέρας λέγειν τοῖς παισί, καὶ πλάττειν τὰς ψυχὰς αὐτῶν τοῖς μύθοις πολὺ μᾶλλον ἢ τὰ σώματα ταῖς χερσίν. ὧν δὲ νῦν λέγουσι τοὺς πολλοὺς ἐκβλητέον. Ποίους δή; ἔφη. Ἐν τοῖς μείζοσιν, ἦν δ' ἐγώ, μύθοις ὀψόμεθα καὶ τοὺς ἐλάττους. δεῖ γὰρ δὴ τὸν αὐτὸν τύπον εἶναι καὶ ταὐτὸν δύνασθαι τούς τε μείζους καὶ τοὺς ἐλάττους. ἢ οὐκ D οἴει; Ἔγωγ', ἔφη· ἀλλ' οὐκ ἐννοῶ οὐδὲ τοὺς μείζους τίνας λέγεις. Οὓς Ἡσίοδός τε, εἶπον, καὶ Ὅμηρος ἡμῖν ἐλεγέτην καὶ οἱ ἄλλοι ποιηταί. οὗτοι γάρ που μύθους τοῖς ἀνθρώποις ψευδεῖς συντιθέντες ἔλεγόν τε καὶ λέγουσιν. Ποίους δή, ἦ δ' ὅς, καὶ τί αὐτῶν μεμφόμενος λέγεις; Ὅπερ, ἦν δ' ἐγώ, χρὴ καὶ πρῶτον καὶ μάλιστα μέμφεσθαι, ἄλλως τε καὶ

C. *καλὸν ποιήσωσιν*] V. *καλὸν μῦθον π.* Sed om. *μῦθον* Par. A. Vat. Θ. Ven. Ξ. Vind. Φ. Ambr. Vat. m. r. Flor. a. c. α. v. explicat.

ποιοῖς intelligendum relinquitur *μῦθον*, quod invitis libris melioribus interposuerunt. Sic Legg. I. p. 644. D. ex *θεῖον* petendum *θεοί*. Ibid. IX. p. 864. D. ex *παιδία* intell. *παῖδες*. Ibid. IX. p. 886. C. ex *θεογονίαν* int. *θεοί*. conf. ibid. VIII. p. 828. p. 829. B. IX. 876. III. p. 692. D., ubi ex *Περσικὸς στόλος* int. *Πέρσαι*. Phaedon. p. 58. B. ex *πλοῖον* assumendum *οἱ πλέοντες*, ubi v. ann. Aristoph. Rann. v. 191: *εἰ μὴ νεναυμάχηκε τὴν περὶ τῶν κρεῶν*, ubi ex verbo intell. *μαχήν*. Ibid. v. 704: *τοὺς μὲν ναυμαχήσαντας μίαν*. Avv. v. 106: *πτερορῥυεῖ τε, καὖθις ἕτερα φύομεν*, sc. *πτερά*. Sed late patet hic usus loquendi, ut satis sit eius exempla aliquot posuisse, unde quid rei sit perspiciatur. conf. etiam ad Libr. III. p. 399. D.

δεῖ γὰρ δὴ τὸν αὐτὸν τύπον εἶναι —] Oportet enim fabulas eandem habere speciem eandemque vim tum maiores tum minores. Ad *δεῖ γὰρ τὸν αὐτὸν τύπον εἶναι* intelligas *αὐτῶν*. Alioquin *ἔχειν* scribendum fuerit. Dictionem *ταὐτὸν δύνασθαι*, eandem vim habere, et nos attigimus in annotatione ad Protagoram, et ante nos illustravit Wyttenbach. Bibl. Crit. T. II. P. I. p. 47., qui inter alia comparat Thucyd. VIII, 36: *αἱ ἀγγελίαι τοῦτο δύνανται*, haec est vis rumorum. Demosth. Pro cor. p. 233: *τί δὲ τοῦτ' ἠδύνατο, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐγὼ διδάξω.*

D. *τί αὐτῶν μ. λέγεις*] Duo reprehendit in veteribus poetis, quod non bene imitati sint quae debebant, et quod ea imitati sini, quae non debebant. Muretus.

E ἐάν τις μὴ καλῶς ψεύδηται. Τί τοῦτο; Ὅταν εἰκάζῃ τις κακῶς τῷ λόγῳ περὶ θεῶν τε καὶ ἡρώων οἷοί εἰσιν, ὥςπερ γραφεὺς μηδὲν ἐοικότα γράφων οἷς ἂν ὅμοια βουληθῇ γράψαι. Καὶ γάρ, ἔφη, ὀρθῶς ἔχει τά γε τοιαῦτα μέμφεσθαι. ἀλλὰ πῶς δὴ λέγομεν καὶ ποῖα; Πρῶτον μέν, ἦν δ' ἐγώ, τὸ μέγιστον καὶ περὶ τῶν μεγίστων ψεῦδος ὁ εἰπὼν οὐ καλῶς ἐψεύσατο, ὡς Οὐρανός τε εἰργάσατο ἅ φησι δρᾶσαι αὐτὸν Ἡσίοδος, ὅ τε αὖ Κρόνος ὡς ἐτιμω-
378 ρήσατο αὐτόν. τὰ δὲ δὴ τοῦ Κρόνου ἔργα καὶ πάθη ὑπὸ τοῦ υἱέος οὐδ' ἄν, εἰ ἦν ἀληθῆ, ᾤμην δεῖν ῥᾳδίως οὕτω λέγεσθαι πρὸς ἄφρονάς τε καὶ νέους, ἀλλὰ μάλιστα μὲν σιγᾶσθαι, εἰ δὲ ἀνάγκη τις ἦν

E. Ὅταν εἰκάζῃ τις κακῶς τ. λ.] Sic Par. A. Vat. Θ. Ven. Ξ. Vind. Φ. Vat. m. r. Flor. a. c. α. Euseb. p. 693. Stephanus edidit: ὅταν εἰκάζῃ τις κακῶς οὐσίας τῷ λόγῳ, quod origiginem duxit e lectione aliorum librorum κακῶς οὐσίαν τῷ λόγῳ. Sed haec ipsa lectio inde orta videtur, quod grammatici loquutionem εἰκάζειν τῷ λόγῳ περί τινος moleste tulerunt.

πρῶτον μέν, ἦν δ' ἐγώ,] Laudat usque ad ἀποῤῥήτων ἀκούειν Euseb. II. p. 48. = I. p. 161 sqq. ed. Gaisf. et usque ad ἐτιμωρήσατο αὐτόν XIII. p. 406. item. Theodoret. Therap. III. p. 769.

πῶς δὴ λέγομεν] λέγωμεν Steph.

E. Ὅταν εἰκάζῃ τις κακῶς τῷ λόγῳ —] Si quis male oratione effingit (darstellt) quales sint dii et heroes. Phileb. p. 59. D: εἴ τις φαίη — καλῶς ἂν τῷ λόγῳ ἀπεικάζοι. conf. Timaeus Gloss. p. 95. ibique Ruhnk.

ἅ φησι δρᾶσαι αὐτὸν Ἡσ.] Theogon. v. 154 sq. v. 178 sq. Euthyphron iu cognomine dialogo p. 5. E. suam excusans iniustitiam: αὐτοὶ γὰρ οἱ ἄνθρωποι, inquit, τυγχάνουσι νομίζοντες τὸν Δία τῶν θεῶν ἄριστον καὶ δικαιότατον, καὶ τοῦτον ὁμολογοῦσι τὸν αὑτοῦ πατέρα δῆσαι, ὅτι τοὺς υἱεῖς κατέπινεν οὐκ ἐν δίκῃ, κἀκεῖνόν γε αὖ τὸν αὑτοῦ πατέρα ἐκτεμεῖν δι' ἕτερα τοιαῦτα.

P. 378. πάθη ὑπὸ τοῦ υἱέος] h. e. ἃ ἔπασχε ὑπὸ τοῦ υἱέος. Sic mox sect. D: δεσμοὶ ὑπὸ υἱέος καὶ Ἡφαίστου ῥίψεις ὑπὸ πατρός. Etenim huiusmodi nominibus ὑπό additur, quia cognatam habent verbo passivo vim et significationem. Plura exempla si desideras, adi Heindorf. ad Phaedon. p. 188. §. 110. Wyttenbach. ad Plut. 20. E. p. 213 sqq. ed. Oxon. In proximis ἂν post οὐδ' interpositum referas ad ᾤμην.

ἀλλὰ μάλιστα μὲν — εἰ δὲ] μάλιστα μέν — εἰ δέ creberrimum Platoni. v. Boeckh. in Min. p. 87. coll. Krüger. ad Dionys. p. 27. — δι' ἀποῤῥήτων, secreto. Memorat Proclus in Polit. p. 371. v. 10.

ἀλλά τι μέγα καὶ ἄπορον

λέγειν, δι' ἀποῤῥήτων ἀκούειν ὡς ὀλιγίστους, θυσα-
μένους οὐ χοῖρον, ἀλλά τι μέγα καὶ ἄπορον θῦμα,
ὅπως ὅ τι ἐλαχίστοις συνέβη ἀκοῦσαι. Καὶ γάρ, ἦ
δ' ὅς, οὗτοί γε οἱ λόγοι χαλεποί. Καὶ οὐ λεκτέοι
γ', ἔφην, ὦ Ἀδείμαντε, ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πόλει. οὐδὲ B
λεκτέον νέῳ ἀκούοντι, ὡς ἀδικῶν τὰ ἔσχατα οὐδὲν
ἂν θαυμαστὸν ποιοῖ, οὐδ' αὖ ἀδικοῦντα πατέρα κο-
λάζων παντὶ τρόπῳ, ἀλλὰ δρῴη ἂν ὅπερ θεῶν οἱ
πρῶτοί τε καὶ μέγιστοι. Οὐ μὰ τὸν Δία, ἦ δ' ὅς,
οὐδὲ αὐτῷ μοι δοκεῖ ἐπιτήδεια εἶναι λέγειν. Οὐδέ
γε, ἦν δ' ἐγώ, τὸ παράπαν, ὡς θεοὶ θεοῖς πολε-
μοῦσί τε καὶ ἐπιβουλεύουσι καὶ μάχονται — οὐδὲ
γὰρ ἀληθῆ —· εἴ γε δεῖ ἡμῖν τοὺς μέλλοντας τὴν C

ὁ εἰπὼν οὐ καλῶς ἐψ.] Astius ex Euseb. ὃ εἰπὼν scripsit commate post ψεῦδος posito.

P. 378. ὑπὸ τοῦ υἱέος] υἱέως Steph. hic et in proximis, ut habet Ven. Ξ.

ὅπως ὅ τι ἐλαχίστοις] V. ὅ τι ὅπως, quod ex Par. A D K. Ven. Π. Mon. Ang. Ambr. et Eusebio emendatum.

B. θαυμαστὸν ποιοῖ] Sic Par. A D K. Ven. Π. Mon. Ang. Ambr. Vat. m. r. Flor. a. c. x. Euseb. Theodor. pro vulg. ποιῇ.

αὐτῷ μοι δοκεῖ] Sic Steph. cum Angel. Vat. m. Flor. x. Sed Ald. Bas. 1. 2. cum plurimis aliis δοκῶ.

θῦμα] Toupius Emendatt. in Suid. P. III. Opusc. critt. T. I. p. 570. ed. Lips. legi iubebat ἄπυρον, incruentum sacrificium quod oppositum esset τῷ χοίρῳ, vilissimae et immundissimae pecudi. Sed scire velim, qua ratione incruentum opponi queat immundo et exiguo. Quanto rectius Vigerus ad Euseb. Praep. Ev. XIII, 15. p. 694. A. annot. p. 5., ἄπορον θῦμα, inquit, est victima rara paratuque difficillima; ex eo enim optime sequitur paucos admodum hoc sermonis genus audituros. Ceterum Socrates ad morem illum respicit, quo iis, qui sacris Eleusiniis initiari vellent, porcus immolandus erat. v. Aristoph. Pac. p. 373 sq., ubi Trygaeus tres drachmas sibi mutuas dari vult, ut porcum mysticum emere queat. conf. Acharn. v. 747. et 764. ibique schol. Deinde Stephanus ὅπως συνέβη, inquit, si sincera est haec scriptura, dictum fuerit pro ὅπως συμβαίη. Nimirum sententia primaria quoniam habet εἰ cum indicativo praeteriti, facile apparet ne haec quidem modo optativo addi recte potuisse.

B. ὡς ἀδικῶν τὰ ἔσχατα] h. e. εἰ ἀδικοῖ τὰ ἔσχατα. Itaque nihili est quod legitur ap. Theodoret. Therap. Serm. III. p. 512. D. ὁ ἀδικῶν.

C. εἴ γε δεῖ ἡμῖν τοὺς μέλλ. —] h. e. siquidem futuros civitatis custodes nobis oportet putare tur-

πόλιν φυλάξειν αἴσχιστον νομίζειν τὸ ῥᾳδίως ἀλλήλοις ἀπεχθάνεσθαι· πολλοῦ δεῖ γιγαντομαχίας τε μυθολογητέον αὐτοῖς καὶ ποικιλτέον καὶ ἄλλας ἔχθρας πολλὰς καὶ παντοδαπὰς θεῶν τε καὶ ἡρώων πρὸς συγγενεῖς τε καὶ οἰκείους αὐτῶν. ἀλλ' εἴ πως μέλλομεν πείσειν, ὡς οὐδεὶς πώποτε πολίτης ἕτερος ἑτέρῳ ἀπήχθετο οὐδ' ἔστι τοῦτο ὅσιον, τοιαῦτα λεκ-
D τέα μᾶλλον πρὸς τὰ παιδία εὐθὺς καὶ γέρουσι καὶ

C. πολλοῦ δεῖ γιγ.] πολλοῦ γε δεῖ Theodor. probante Astio. τοιαῦτα λεκτέα] λεκτέα om. Par. A. Ven. Ξ. Vind. Φ. Vat. r. et pr. Vat. Θ. Alii libri post μᾶλλον ponunt. Uncis secluserunt Turr. eiecit Hermann. Nobis genuinum videtur et per errorem

pissimum facile inter se suscipere inimicitias. Proxima interpretamur sic: multum abest, ut iis pugnae cum gigantibus narrandae sint atque depingendae ctr. Continent enim haec verba gravem quandam superioris sententiae confirmationem atque epexegesin; unde adduntur per asyndeton, ut fieri in talibus assolet. Itaque ad *μυθολογητέον* liquet *εἶναι* cogitatione esse adiiciendum. Istud *ποικιλτέον* autem quorsum spectet, optime declarat locus Euthyphron. p. 6. B: *καὶ πόλεμον ἄρα ἡγεῖ σὺ εἶναι τῷ ὄντι ἐν τοῖς θεοῖς πρὸς ἀλλήλους, καὶ ἔχθρας γε δεινὰς καὶ μάχας καὶ ἄλλα τοιαῦτα πολλά, οἷα λέγεταί τε ὑπὸ τῶν ποιητῶν, καὶ ὑπὸ τῶν ἀγαθῶν γραφέων τά τε ἄλλα ἱερὰ ἡμῖν καταπεποίκιλται, καὶ δὴ καὶ τοῖς μεγάλοις Παναθηναίοις ὁ πέπλος μεστὸς τῶν τοιούτων ποικιλμάτων ἀνάγεται εἰς τὴν ἀκρόπολιν*, ubi v. Fischerus p. 25. Proclus: *ἐκεῖνος ὁ τῶν Παναθηναίων πέπλος ἔχει τοὺς Γίγαντας νικωμένους ὑπὸ τῶν Ὀλυμπίων θεῶν.*

D. καὶ πρεσβυτέροις γιγνομένοις] Ficinus: talia quaedam potius et *pueris statim et adolescentibus* a senioribus aniculisque narranda sunt. Quae interpretatio si vera est, variata est verbi *λεκτέα* constructio, quod primum adiunctum habet *πρὸς τὰ παιδία* ob sequentes dativos *καὶ γέρουσι καὶ γραυσί*, deinde vero adsciscit dativum *πρεσβυτέροις γιγνομένοις*, h. e. *καὶ αὐτοὺς πρεσβυτέρους γιγνομένους.* Structurae mutatio minus offendet, ubi animo reputaveris, tum *λέγειν τινί τι*, tum *λέγειν πρός τινά τι* usu frequentari. Prorsus eadem ratio est loci vexatissimi Sympos. p. 203. A: *διὰ τούτου πᾶσά ἐστιν ἡ ὁμιλία καὶ ἡ διάλεκτος θεοῖς πρὸς ἀνθρώπους, καὶ ἐγρηγορόσι καὶ καθεύδουσι*, i. e. *καὶ ἐγρηγορότας καὶ καθεύδοντας.* Sed dubitamus nunc de huius interpretationis veritate. Quippe non soli senes et anus iubentur talia pueris dicere, sed etiam illi, qui fiunt iam seniores, atque ad eam aetatem perveniunt, qua ipsi narrare magis quam audire fabulas incipiunt. Rem acu tetigit Schneiderus.

δεσμοὺς ὑπὸ υἱέος —] Muretus corrigi iubet *ὑπὸ Διός*, quia Iupiter ipse dicatur Iunonem constrinxisse, v. Iliad. XV. v. 18 sq., Vulcanus autem,

γραυσὶ καὶ πρεσβυτέροις γιγνομένοις, καὶ τοὺς ποιητὰς ἐγγὺς τούτων ἀναγκαστέον λογοποιεῖν. Ἥρας δὲ δεσμοὺς ὑπὸ υἱέος καὶ Ἡφαίστου ῥίψεις ὑπὸ πατρός, μέλλοντος τῇ μητρὶ τυπτομένῃ ἀμύνειν, καὶ θεομαχίας ὅσας Ὅμηρος πεποίηκεν, οὐ παραδεκτέον εἰς τὴν πόλιν, οὔτ' ἐν ὑπονοίαις πεποιημένας οὔτε ἄνευ ὑπονοιῶν. ὁ γὰρ νέος οὐχ οἷός τε κρίνειν ὅ τί τε ὑπόνοια καὶ ὃ μή, ἀλλ' ἃ ἂν τηλικοῦτος ὢν λάβῃ ἐν

transmissum. Dein Ang. Flor. x. ἐγγύς τε τούτων, in quo latet fortasse ἐγγύς τι τούτων.

D. τυπτομένῃ ἀμύνειν] ἀμυνεῖν Bekker. cum Vat. Θ. Vind. D. et Euseb. p. 376.

matrem solvere conatus, in Lemnum deiectus esse, Iliad. I. v. 588. Sed acute monuit Astius δεσμοὺς ὑπὸ υἱέος vocari vincula, quae Vulcanus Iovis iussu matri suae iniecisse narretur, conferri iubens Paul. Leopard. Emendatt. XVI, 8. Etenim Clemens apud Suidam s. v. Ἥρα haec tradit: Ἥρας δεσμοὺς ὑπὸ υἱέος, Πλάτων Πολιτείας β. οὕτω γραπτέον, παρὰ Πινδάρῳ γὰρ ὑπο Ἡφαίστου δεσμεύεται ἐν τῷ ὑπ' αὐτοῦ κατασκευασθέντι θρόνῳ. ὅ τινες ἀγνοοῦντες γράφουσιν ὑπὸ Διός, καί φασι δεθῆναι αὐτὴν ἐπιβουλεύσασαν Ἡρακλεῖ. Κλήμης. Ἡ ἱστορία καὶ παρὰ Ἐπιχάρμῳ ἐν Κωμασταῖς ἢ Ἡφαίστῳ. Neque in articuli omissione haerendum. Solent enim huiusmodi nomina, etsi de certo aliquo homine dicuntur, tamen frequenter articulo carere; v. Schaefer. Melett. critt. p. 45. et p. 116.

οὔτ' ἐν ὑπονοίαις πεπ.] Memorabilis est hic locus, quippe qui doceat fabularum interpretationem allegoricam iam illa aetate viguisse. Nam hanc significari vocabulo ὑπονοίας certis constat veterum scriptorum testimoniis, veluti Plutarchi, qui in libro De Aud. Poet. p. 19. E. scribit: ταῖς πάλαι μὲν ὑπονοίαις, ἀλληγορίαις δὲ νῦν λεγομέναις. v. Ruhnken. ad Tim. Glossar. p. 200 sq. Huiusmodi mythorum interpretes fuere Stesimbrotus, Lampsacenus, Glaucon et Metrodorus, quorum mentio fit Ion. p. 530. D. Licet autem plures philosophi antiquioris aetatis, veluti Pythagoras, Empedocles, Democritus, alii, fabulas poetarum ad placita sua vel confirmanda traduxissent ideoque eas ἀλληγορικῶς accepissent, tamen teste Diogene Laert. II, 11. Anaxagoras primus fuit, qui hoc interpretationis genus certa et constanti ratione ad carmina Homerica transferret, unde interpretes, qui illo utebantur, nomen Anaxagoreorum acceperunt. v. Menag. ad Diog. L. l. c. Wolf. Prolegom. ad Hom. p. 162. Schaubach. De Fragmentt. Anaxagorae Clazomen. p. 31 sq. et p. 37 sq. Etiam Heraclides Allegor. Hom. p. 1 sq. dicit Homerum ἠσεβηκέναι, εἰ μηδὲν ἠλληγόρησεν. conf. idem p. 72. et Schow. ad Her. p. 228. Ceterum bene Proclus Theolog. Platon. V, 36. p. 32. et I, 4. p. 19. monuit poetas ob hos my-

E ταῖς δόξαις, δυςέκνιπτά τε καὶ ἀμετάστατα φιλεῖ γίγνεσθαι. ὧν δὴ ἴσως ἕνεκα περὶ παντὸς ποιητέον ἃ πρῶτα ἀκούουσιν ὅ τι κάλλιστα μεμυθολογημένα πρὸς ἀρετὴν ἀκούειν. Cap. XVIII. Ἔχει γάρ, ἔφη, λόγον. ἀλλ' εἴ τις αὖ καὶ ταῦτα ἐρωτῴη ἡμᾶς, ταῦτα ἅττα ἐστὶ καὶ τίνες οἱ μῦθοι, τίνας ἂν φαῖμεν; Καὶ ἐγὼ εἶπον, Ὦ Ἀδείμαντε, οὐκ ἐσμὲν ποιηταὶ
379 ἐγώ τε καὶ σὺ ἐν τῷ παρόντι, ἀλλ' οἰκισταὶ πόλεως. οἰκισταῖς δὲ τοὺς μὲν τύπους προςήκει εἰδέναι, ἐν οἷς δεῖ μυθολογεῖν τοὺς ποιητάς, παρ' οὓς ἐὰν ποιῶσιν, οὐκ ἐπιτρεπτέον, οὐ μὴν αὐτοῖς γε ποιητέον μύθους. Ὀρθῶς, ἔφη· ἀλλ' αὐτὸ δὴ τοῦτο, οἱ τύποι περὶ θεολογίας, τίνες ἂν εἶεν; Τοιοίδε πού τινες, ἦν δ' ἐγώ. οἷος τυγχάνει ὁ θεὸς ὢν ἀεὶ δήπου ἀποδοτέον, ἐάν τέ τις αὐτὸν ἐν ἔπεσι ποιῇ, ἐάν

E. ὧν δὴ ἴσως ἕνεκα] ὧν δὴ καὶ ἴσως Steph. cum Ven. Ξ. Cap. XVIII. ταῦτα ἐρωτῴη ἡμᾶς, ταῦτα ἅττα] Sic Par. A. Vat. Θ. Ven. Ξ. Ambr. Vat. m. Flor. a. c. α. γ. Lob. et Schneideri Vind. E. pro vulg. αὐτὰ ἅττα exhibent, ut ταῦτα iteratum sit. Quod Schneiderus aliique nuper ita revocarunt, ut post ἡμᾶς commate distinxerint. Ac videtur repetitio pronominis caussa extitisse, ut altero loco poneretur αὐτά. Exempla tamen eius sunt Libr. I. p. 341. E. et Phaed. p. 83. C., quae memoravit Schneider. Nec caret posterius ταῦτα vi et gravitate, siquidem interpretandum est: *ista quaenam sint;* de quo usu v. ad Apol. p. 17. B. Crit. p. 45. A. Symp. 181. E.

ποιηταὶ ἐγώ τε καὶ σύ] ἔγωγε καὶ σὺ Steph. cum Mon. et Flor. β.

thos potissimum Platoni displicuisse.

E. δυςέκνιπτά τε καὶ ἀμ. φ.] Δυσέκνιπτα nunc dicuntur quae semel animo hausta ac percepta non possunt rursus elui. v. libr. IV. p. 429. E. Usum vocis ab imitatoribus Platonis studiose frequentatum notarunt Ruhnken. ad Tim. Gloss. p. 76. Iacobs. ad Achill. Tat. p. 856. Creuzer. ad Proclum et Olympiodor. T. II. p. 51 sq.

Cap. XVIII. P. 379. οὐ μὴν αὐτοῖς γε π. μ.] hoc est τοῖς οἰκισταῖς πόλεως.

ἐάν τέ τις αὐτὸν ἐν ἔπεσιν] Quod ἐάν τε ἐν μέλεσιν in codd. nonnullis iisque optimis omittitur, id vereor, ne errori sit tribuendum, siquidem philosophus omnia poesis genera, tum epicum, tum lyricum, tum dramaticum, respici voluit neque lyricum ullo modo excludere potuit. De generibus poesis v. Legg. III. p. 700. A sq. De Rep. III. p. 392 — 394. D.

Οὐκοῦν ἀγαθὸς ὅ γε θ.] Proclus hunc locum p. 356. interpretatur sic: ὄντως ἀγαθός, καθὸ καί ἐστι θεός. conf. eundem in Tim. p. 335. Do-

τε ἐν μέλεσιν, ἐάν τε ἐν τραγῳδίᾳ. Δεῖ γάρ. Οὐκοῦν ἀγαθὸς ὅ γε θεὸς τῷ ὄντι τε καὶ λεκτέον οὕ- B
τως; Τί μήν; Ἀλλὰ μὴν οὐδέν γε τῶν ἀγαθῶν βλαβερόν. ἦ γάρ; Οὔ μοι δοκεῖ. Ἆρ' οὖν ὃ μὴ βλαβερὸν βλάπτει; Οὐδαμῶς. Ὃ δὲ μὴ βλάπτει, κακόν τι ποιεῖ; Οὐδὲ τοῦτο. Ὃ δέ γε μηδὲν κακὸν ποιεῖ, οὐδ' ἄν τινος εἴη κακοῦ αἴτιον; Πῶς γάρ; Τί δαί; ὠφέλιμον τὸ ἀγαθόν; Ναί. Αἴτιον ἄρα εὐπραγίας; Ναί. Οὐκ ἄρα πάντων γε αἴτιον τὸ ἀγαθόν, ἀλλὰ τῶν μὲν εὖ ἐχόντων αἴτιον, τῶν δὲ κακῶν ἀναίτιον. Παντελῶς γε, ἔφη. Οὐδ' ἄρα, ἦν C
δ' ἐγώ, ὁ θεός, ἐπειδὴ ἀγαθός, πάντων ἂν εἴη αἴτιος, ὡς οἱ πολλοὶ λέγουσιν, ἀλλ' ὀλίγων μὲν τοῖς ἀνθρώποις αἴτιος, πολλῶν δὲ ἀναίτιος· πολὺ γὰρ ἐλάττω τἀγαθὰ τῶν κακῶν ἡμῖν. καὶ τῶν μὲν ἀγα-

P. 379. *ἐάν τε ἐν μέλεσιν*] Haec om. Par. A. Vat. Θ. Ven. Ξ. Vind. Φ. Ambr. Vat. m. r. Fidem verbis negavit Herm. in Gesammelt. Schrift. p. 182. eaque in edit. Teubner. extrusit; sed v. infra. Scilicet philosophum in superiorlbus ait de unis tantum epicis et tragicis egisse neque lyricam damnare. Recte vero. Hic tamen ubi de impiis fabulis animorum sanctitati noxiis agitur, ne lyricos quidem potuit transmittere silentio. Exstant verba etiam apud Eusebium.

B. *Τί δαί; ὠφελ.*] Sic Par. A. Vulgo *δέ*.

Παντελῶς γε, ἔφη,] Ita Par. A. Ang. et pr. H. Flor. x. Euseb. Theodor Vulgo erat *Παντελῶς γάρ*. conf. Libr. VI. p. 485. D. ubi omnes codd. *παντελῶς γε*.

ctrinam Platonis de deo tractavit Tennemann. System. Plat. Philosoph. T. III. p. 125 sq. Ceterum hoc loco tres typi *θεολογίας* traduntur. bonitas, immutabilitas, veritas: veritas autem cum immutabilitate arctissime copulatur.

B. *Οὐκ ἄρα πάντων γε αἴτιον*] Nobilissimum hoc est philosophi placitum, nullius mali causam deo adscribi posse; de quo vid. etiam libr. X. p. 617. D. E: *αἰτία ἑλομένου· θεὸς ἀναίτιος*. Elmenhorstius ad Apuleium de dogm. Plat. p. 205. T. II. ed. Oudend. hanc in rem laudavit Philon. Ind. decal. fol. 525: *θεὸς κύριος ἀγαθὸς μόνων ἀγαθῶν αἴτιον, κακοῦ δ' οὐδενός*. Trismegist. c. 14. Chalcidium ad Tim. p. 243. Plotin. Ennead. I, 8. et quae ipse observavit ad Arnob. libr. II. p. 59. Addit Astius Suidam T. III. p. 128. Nos adiicimus Iamblich. de Myster. I, 18.

C. *ὀλίγων μὲν τοῖς ἀνθρώποις αἴτιος.*] Homines enim arbitrii libertate gaudent. v. libr. X p. 617. E.

θῶν οὐδένα ἄλλον αἰτιατέον, τῶν δὲ κακῶν ἄλλ' ἄττα δεῖ ζητεῖν τὰ αἴτια, ἀλλ' οὐ τὸν θεόν. Ἀληθέστατα, ἔφη, δοκεῖς μοι λέγειν. Οὐκ ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, ἀποδεκτέον οὔτε Ὁμήρου οὔτ' ἄλλου ποιητοῦ
D ταύτην τὴν ἁμαρτίαν περὶ τοὺς θεοὺς ἀνοήτως ἁμαρτάνοντος καὶ λέγοντος, ὡς δοιοὶ πίθοι

κατακείαται ἐν Διὸς οὔδει
κηρῶν ἔμπλειοι, ὁ μὲν ἐσθλῶν, αὐτὰρ ὁ δειλῶν·
καὶ ᾧ μὲν ἂν μίξας ὁ Ζεὺς δῷ ἀμφοτέρων,
ἄλλοτε μέν τε κακῷ ὅ γε κύρεται, ἄλλοτε δ' ἐσθλῷ·
ᾧ δ' ἂν μή, ἀλλ' ἄκρατα τὰ ἕτερα, τὸν δὲ
κακὴ βούβρωστις ἐπὶ χθόνα δῖαν ἐλαύνει·

E οὐδ' ὡς ταμίας ἡμῖν Ζεὺς
ἀγαθῶν τε κακῶν τε τέτυκται.

D. καὶ ᾧ μὲν ἂν μίξας —] Sic Par. A. Vat. Θ. Ven. ΞΠ. Vind. Φ. Mon. Ang. Vat. r. Flor. a. c. x. β. γ. Euseb. Vulgo

οὐδένα ἄλλον αἰτιατέον] neminem alium auctorem habere atque dicere licet. Cave αἴτιον αἰτιατέον scribendum putes. Phaedon. p. 98. B: ὁρῶ ἄνδρα — ἀέρας καὶ αἰθέρας καὶ ὕδατα αἰτιώμενον καὶ ἄλλα πολλὰ ἄτοπα. Ibid. p. 98. D: καὶ αὖ περὶ τοῦ διαλέγεσθαι ὑμῖν ἑτέρας τοιαύτας αἰτίας λέγοι, φωνάς τε καὶ ἀέρας καὶ ἀκοὰς καὶ ἄλλα μυρία τοιαῦτα αἰτιώμενος. Phileb. p. 65. A: ὡς τοῦτο οἷον ἓν ὀρθότατ' ἂν αἰτιασαίμεθα τῶν ἐν τῇ ξυμμίξει.

D. ὡς δοιοὶ πίθοι] Versus sunt Iliad. XXIV, 527 sq. multis veterum disputationibus celebrati. v. Proclus in Rempubl. p. 378. Olympiodor. ad Alcibiad. I. p. 6. ed. Creuzer. et quos laudavit Heyn. ad Iliad. T. VIII. p. 705.

καὶ ᾧ μέν] Vers. 529. l. c.

ᾧ δ' ἂν μή] Vers. 531. De voc. βούβρωστις schol. ad h. l. ἔστιν, inquit, πονηρία ἢ μέγας λιμός· οἱ δὲ οἶστρον ἢ ἀσθένειαν.

E. οὐδ' ὡς ταμίας] hoc est οὐδ' ἀποδεκτέον — λέγοντος, ὡς ταμίας ἡμῖν Ζεὺς κ. τ. λ. Itaque erravit Heynius Obss. Homer. T. VIII. p. 706. corrigens οὐδ' ὥς, ne sic quidem. Proxima ἀγαθῶν τε κακῶν τε sic intelligas: sicuti bonorum, ita etiam malorum; v. Matth. Gr. §. 626. Ex qua interpretatione apparet ἀγαθῶν neutiquam adversari iis, quae supra disputata sunt, in qua sententia fuit Astius, delendum ille arbitratus vocabulum ἀγαθῶν iuxta cum particulis τε — τε. Verba haec ipsa in Homero nostro nusquam leguntur; sed dubitare licet cum Plutarcho, num respiciatur ad Iliad. IV, 84. et XIX, 224.

Cap XIX. E. ἦν ὁ Πάνδαρος, συνέχεεν] Convenerat inter Graecos et Troianos, ut pugnae et certamina componerentur. Sed Iliad. IV, 55 sq. Minerva a Iove missa persuadet Pandaro Lycio, ut contra foedus telum in Menelaum mittat.

Cap. XIX. *Τὴν δὲ τῶν ὅρκων καὶ σπονδῶν σύγχυσιν, ἣν ὁ Πάνδαρος συνέχεεν, ἐάν τις φῇ δι' Ἀθηνᾶς τε καὶ Διὸς γεγονέναι, οὐκ ἐπαινεσόμεθα· οὐδὲ θεῶν ἔριν τε καὶ κρίσιν διὰ Θέμιτός τε καὶ* 380
Διός· οὐδ' αὖ, ὡς Αἰσχύλος λέγει, ἐατέον ἀκούειν τοὺς νέους, ὅτι

θεὸς μὲν αἰτίαν φύει βροτοῖς,
ὅταν κακῶσαι δῶμα παμπήδην θέλῃ.

ἀλλ' ἐάν τις ποιῇ ἐν οἷς ταῦτα τὰ ἰαμβεῖα ἔνεστι, τὰ τῆς Νιόβης πάθη ἢ τὰ Πελοπιδῶν ἢ τὰ Τρωϊκὰ ἤ τι ἄλλο τῶν τοιούτων, ἢ οὐ θεοῦ ἔργα ἐατέον αὐτὰ λέγειν, ἢ εἰ θεοῦ, ἐξευρετέον αὐτοῖς σχεδὸν ὃν

καμμίξας. Par. DK. *ἀμμίξας.* Ang. Vat. m. Flor. *α. ἀναμίξας.*
τὸν δὲ κακὴ βούβρ.] Astius *τόνδε.* Sed recte se habet *τὸν δέ:* hunc vero dira fames agitet. v. Hermann. et Buttmann. ad Soph. Philoct. v. 87.

οὐδὲ θεῶν ἔριν τε καὶ κρίσιν] Iliad. XX, 4: *Ζεὺς δὲ Θέμιστα κέλευσε θεοὺς ἀγορήνδε καλέσσαι.* Pars illa Iliados vocatur a veteribus *θεῶν μάχη.* Pro Graecis pugnant Iuno, Minerva, Neptunus, Vulcanus, Mercurius: pro Troianis Venus, Apollo, Diana, Latona, Mars, Scamander. Iudicium dearum notum est ex Iliad. XXIV, etsi versus illi *νοθεύονται.* Muretus. De forma genitivi *Θέμιτος* v. Buttm. Gr. Ampl. T. II. p. 405.

P. 380. *ὡς Αἰσχύλος λέγει*] Aeschyli versus laudavit praeter alios Plutarch. De Audiend. Poet. c. 2., ad quem locum vid. Wyttenbach. T. I. p. 134 sq. ed. Lips. Acute ille coniecit illam Aeschyli sententiam in tragoedia Niobe exstitisse. Inter incerta Menandri fragmenta versus retulit Meinekius p. 304., nimium tribuens Stobaeo Serm. II. p. 30. Platonis immemor. — *Ἰαμβεῖα* opponuntur lyricis chori carminibus suntque partes tragoediae dramaticae. Aristotel. Poet. IV, 19: *πλεῖστα γὰρ ἰαμβεῖα λέγομεν ἐν τῇ διαλέκτῳ τῇ πρὸς ἀλλήλους.* v. Astius ad h. l. Hermann. ad Lucian. de Histor. Conscrib. p. 5.

ἐξευρετέον αὐτοῖς —] vel si dei opera dicantur, investiganda iis (poetis) eiusmodi fere oratio est, qualem nunc quaerimus, dicendumque deum iusta atque bona fecisse, quum illis castigatio profuerit: miseros autem esse qui poenam luant, idque deo ista (mala) efficiente s. immittente, id non permittendum est poetae dicere; sin autem dicant, illis poena opus fuisse, quum miseri sint mali, ideoque a deo exigenda poena utilitatem esse allatam, hoc concedendum est. Egregie haec concinunt cum iis, quae in Gorgia p. 478. D sqq. et p. 525.

νῦν ἡμεῖς λόγον ζητοῦμεν, καὶ λεκτέον, ὡς ὁ μὲν
B θεὸς δίκαιά τε καὶ ἀγαθὰ εἰργάζετο, οἱ δὲ ὠνίναντο
κολαζόμενοι· ὡς δὲ ἄθλιοι μὲν οἱ δίκην διδόντες,
ἦν δὲ δὴ ὁ δρῶν ταῦτα θεός, οὐκ ἐατέον λέγειν τὸν
ποιητήν· ἀλλ' εἰ μέν, ὅτι ἐδεήθησαν κολάσεως, λέ-
γοιεν, ὡς ἄθλιοι οἱ κακοί, διδόντες δὲ δίκην ὠφε-
λοῦντο ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ἐατέον· κακῶν δὲ αἴτιον φά-
ναι θεόν τινι γίγνεσθαι ἀγαθὸν ὄντα, διαμαχητέον
παντὶ τρόπῳ μήτε τινὰ λέγειν ταῦτα ἐν τῇ αὑτοῦ
πόλει, εἰ μέλλει εὐνομήσεσθαι, μήτε τινὰ ἀκούειν,
C μήτε νεώτερον μήτε πρεσβύτερον, μήτε ἐν μέτρῳ μήτε
ἄνευ μέτρου μυθολογοῦντα, ὡς οὔτε ὅσια ἂν λεγό-

Cap. XIX. P. 380. B. ἦν δὲ δὴ ὁ δρῶν] δὴ om. Steph. cum Ven. Ξ. Deinde prave interpungunt sic: ἀλλ', εἰ μὲν ὅτι ἐδ. κολ. λέγοιεν, ὡς ἄθλιοι κ. τ. λ. quod nunc correximus.

κακῶν δὲ αἴτιον φάναι] Laudat Theod. Therap. V. p. 549 C. D., qui τὸν θεὸν legit omisso τινὶ γίγνεσθαι. Pro διαμαχετέον, quod vulgo scribebatur, Euseb. et Theod. διαμαχητέον, quam scripturam probat Astius non dissentientibus Lobeckio ad Phryn. p. 446 Matthiae Gramm. Ampl. T. I. p. 419. E. firmant διαμαχητέον Vat. Θ. Vind. Mon. Ang. Ambr. Vat. r. cum Schneideri Lobcov. Vind. BE. Incerta item scriptura μαχετέον est Sophist. p. 241. D. et p. 249. C. Scilicet praevaluisse in talibus effingendis videtur ratio temporis perfecti, quod est μεμάχημαι.

B sqq. disputantur, ubi item docetur ὡς ἄθλιοι οἱ κακοί, poenarumque finem esse hunc, ut homines improbitatis miseria liberentur. Quod λέγοιεν post τὸν ποιητήν infertur, pluralis post singularem, id non magis offendere potest, quam quod paullo ante ἐξευρετέον αὐτοῖς dixit, licet praecedat ἀλλ' ἐάν τις ποιῇ.

C. μήτε ἐν μέτρῳ μήτε ἄνευ μέτρου μυθολογοῦντα] Astius μυθολογούμενα scribendum suspicatur. Elegans coniectura, quanquam, mea quidem sententia, non plane necessaria. Additur μυθολογοῦντα, perinde ac si nihil praecessisset nisi haec: διαμαχητέον παντὶ τρόπῳ μηδένα ταῦτα λέγειν, quae quum primariam contineant sententiam, mirandum non est, quod verborum reliquorum nulla iam amplius ratio habetur. Confirmant hoc nostrum iudicium quae deinceps adduntur, ὡς οὔθ' ὅσια ἂν λεγόμενα, εἰ λέγοιτο.

D. Τί δὲ δὴ ὁ δεύτερος;] Possis δοκεῖ σοι intelligere; v. ad Gorg. p. 501. E. Politic. p. 308. A. Matth. Gr. §. 630. p. 1516. ed. 3. De verbo φαντάζεσθαι, quod nunc est apparere, docta est disputatio Creuzeri ad Plotin. de Pulcrit. p. 135 sq.

τοτὲ μὲν αὐτὸν γιγνόμενον] Astius et Benedictus pro αὐτόν legendum censent ἄλλον, quod Ficinus etiam videtur in libro suo habuisse.

μενα, εἰ λέγοιτο, οὔτε ξύμφορα ἡμῖν οὔτε ξύμφωνα αὐτὰ αὑτοῖς. Σύμψηφός σοί εἰμι, ἔφη, τούτου τοῦ νόμου, καί μοι ἀρέσκει. Οὗτος μὲν τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, εἷς ἂν εἴη τῶν περὶ θεοὺς νόμων τε καὶ τύπων, ἐν ᾧ δεήσει τούς τε λέγοντας λέγειν καὶ τοὺς ποιοῦντας ποιεῖν, μὴ πάντων αἴτιον τὸν θεόν, ἀλλὰ τῶν ἀγαθῶν. Καὶ μάλ', ἔφη, ἀπόχρη.

D Τί δὲ δὴ ὁ δεύτερος ὅδε; ἆρα γόητα τὸν θεὸν οἴει εἶναι καὶ οἷον ἐξ ἐπιβουλῆς φαντάζεσθαι ἄλλοτε ἐν ἄλλαις ἰδέαις, τοτὲ μὲν αὐτὸν γιγνόμενον καὶ ἀλλάττοντα τὸ αὑτοῦ εἶδος εἰς πολλὰς μορφάς, τοτὲ δὲ ἡμᾶς ἀπατῶντα καὶ ποιοῦντα περὶ αὐτοῦ τοιαῦτα

Quocirca videndum, ne etiam paullo ante cum codd. nonnullis ἐξευρητέον potius quam ἐξευρετέον scribendum fuerit.

λέγειν ταῦτα] Steph. ταῦτα λέγειν cum Ven. Ξ.

C. μήτε ἐν μέτρῳ] μὴ ἐν μ. Par. A. Vat. Θ. Ven. Ξ. Vind. Φ. Vat. m. r. quod ortum videtur ex μήτ' ἐν μ.

τούς τε λέγοντας λ.] Voculam τε, vulgo omissam, suppeditarunt Euseb. et Theodoret. cum Ang. Ambros. Flor. a. c. x. α.

D. Τί δὲ δὴ ὁ δεύτερος] δαὶ δὴ Par. A.

καὶ ἀλλάττοντα] καὶ ἐναλλάττοντα Ang. Ambr. Flor. x. α. Pro αὐτὸν γιγνόμενον Astius et Benedictus scribendum censuerunt ἄλλον γιγνόμενον, quod etiam Ficinus et Cornarius expresserunt, sed v. explicat.

Non assentior. Nam opponitur hoc *αὐτὸν γιγν.* verbis *τοτὲ δ' ἡμᾶς ἀπατῶντα καὶ — δοκεῖν.* Quocirca sententia verborum haec est: num deum putas esse praestigiatorem atque eum, qui tanquam ex insidiis modo sub hac, modo sub illa forma se conspiciendum praebeat, ita ut interdum quidem *ipse* (non obiecta falsa imagine) aliquid fiat mutetque speciem suam (quam revera habet) multas in formas, interdum autem (falsa specie oblata) nos ludificetur efficiatque, ut nobis de ipso talia videantur? Confirmant hanc interpretationem verba p. 382. E. Ceterum egregia haec est ac plane admirabilis philosophi de Deo disputatio. Docet quippe Deum neque mutari neque homines ludificari. Illud enim fieri propterea non posse quod numen eius sit simplex ideoque nulli obnoxium mutationi; hoc autem adversari eius veracitati, qua ab omni genere mendacii sit alienissimus. Talia legenti mihi nescio quomodo saepenumero in mentem veniunt illa Erasmi: „Sacris quidem literis ubique prima debetur auctoritas; sed tamen ego nonnunquam offendo quaedam vel dicta a veteribus vel scripta ab ethnicis, etiam poetis, tam caste, tam sancte, tam divinitus, ut mihi non possim persuadere, quin pectus illorum, quum illa scriberent, numen aliquod bo-

δοκεῖν; ἢ ἁπλοῦν τε εἶναι καὶ πάντων ἥκιστα τῆς ἑαυτοῦ ἰδέας ἐκβαίνειν; Οὐκ ἔχω, ἔφη, νῦν γε οὕτως εἰπεῖν. Τί δὲ τόδε; οὐκ ἀνάγκη, εἴπερ τι ἐξίσταιτο τῆς αὑτοῦ ἰδέας, ἢ αὐτὸ ὑφ' ἑαυτοῦ μεθί-
E στασθαι ἢ ὑπ' ἄλλου; Ἀνάγκη. Οὐκοῦν ὑπὸ μὲν ἄλλου τὰ ἄριστα ἔχοντα ἥκιστα ἀλλοιοῦταί τε καὶ κινεῖται; οἷον σῶμα ὑπὸ σιτίων τε καὶ ποτῶν καὶ πᾶν φυτὸν ὑπὸ εἱλήσεών τε καὶ ἀνέμων καὶ τῶν τοιούτων παθημάτων, οὐ τὸ ὑγιέστατον καὶ ἰσχυ-
381 ρότατον ἥκιστα ἀλλοιοῦται; Πῶς δ' οὔ; Ψυχὴν δὲ οὐ τὴν ἀνδρειοτάτην καὶ φρονιμωτάτην ἥκιστ' ἄν τι ἔξωθεν πάθος ταράξειέ τε καὶ ἀλλοιώσειεν; Ναί. Καὶ μήν που καὶ τά γε ξύνθετα πάντα σκεύη τε καὶ οἰκοδομήματα καὶ ἀμφιέσματα κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον τὰ εὖ εἰργασμένα καὶ εὖ ἔχοντα ὑπὸ χρόνου τε καὶ τῶν ἄλλων παθημάτων ἥκιστα ἀλλοιοῦται. Ἔστι δὴ ταῦτα. Πᾶν δὴ τὸ καλῶς ἔχον ἢ
B φύσει ἢ τέχνῃ ἢ ἀμφοτέροις ἐλαχίστην μεταβολὴν ὑπ' ἄλλου ἐνδέχεται. Ἔοικεν. Ἀλλὰ μὴν ὁ θεός γε καὶ

P. 381. *ψυχὴν δὲ οὐ τὴν ἀνδρειοτάτην*] Ald. Bas. 1. 2. Euseb. *ψυχὴν δὲ αὐτὴν ἀνδρειοτάτην.* Stephan. Ast. Bekker. *ψυχὴν δὲ αὐτὴν οὐ τὴν ἀνδρειοτάτην.* Par. A. Vat. *Θ.* Ven. *Ξ.* Vind. *Φ.* Vat. m. r. Ambr. Ang, Flor. a. c. x. *α. γ.* *ψυχὴν δὲ οὐ τὴν ἀνδρειοτάτην.* Quod unice verum est. Ven. *Π.* Par. DK. Mon. *ψυχὴν δὲ αὐτὴν ἀνδρειοτάτην.* Flor. *β.* *ψυχὴν δὲ αὖ τὴν ἀν*-

num agitaverit. Et fortasse latius se fundit spiritus Christi quam nos interpretamur, et multi sunt in consortio sanctorum, qui non sunt apud nos in catalogo."

νῦν γε οὕτως εἰπεῖν] sic ut nunc sum, re nondum accuratius considerata. Xenoph. Mem. III, 6, 9: *οὐκ ἂν ἔχοιμί σοι οὕτω γε ἀπὸ στόματος εἰπεῖν.* Plat. Phaedr. p. 235. C: *νῦν μὲν οὕτως οὐκ ἔχω εἰπεῖν,* ubi v. intpp.

E. *Οὐκοῦν ὑπὸ μὲν ἄλλου —*] Cave hoc *μέν* referendum putes ad *δέ* in verbis *Ψυχὴν δὲ οὐ τὴν ἀνδρειοτάτην κ. τ. λ.* Est enim *ἀνανταπόδοτον.* Quippe in animo iam habet illa p. 381. B., ubi docere instituit Deum nec a semet ipso ullo modo mutari posse. Et praecedunt verba, *ἢ αὐτὸ ὑφ' ἑαυτοῦ — ἢ ὑπ' ἄλλου.* — Voc. *εἱλήσεων* schol. interpretatur *ὑπὸ τῶν τοῦ ἡλίου ἐκκαύσεων,* v. Ruhnken. ad Tim. p. 96.

P. 381. *Ψυχὴν δὲ οὐ τὴν ἀνδρειοτάτην*] Dixerat, quo quid melius ac praestantius sit, eo minus ab alio mutari posse, eiusque rei exempla nonnulla posuerat. Itaque nunc idem de animo confirmaturus: Animum

τὰ τοῦ θεοῦ πάντῃ ἄριστα ἔχει. Πῶς δ' οὔ; Ταύτῃ μὲν δὴ ἥκιστ' ἂν πολλὰς μορφὰς ἴσχοι ὁ θεός. Ἥκιστα δῆτα.

Cap. XX. *Ἀλλ' ἆρα αὐτὸς αὑτὸν μεταβάλλοι ἂν καὶ ἀλλοιοῖ; Δῆλον, ἔφη, ὅτι, εἴπερ ἀλλοιοῦται. Πότερον οὖν ἐπὶ τὸ βέλτιόν τε καὶ κάλλιον μεταβάλλει ἑαυτόν, ἢ ἐπὶ τὸ χεῖρον καὶ τὸ αἴσχιον ἑαυτοῦ; Ἀνάγκη, ἔφη, ἐπὶ τὸ χεῖρον, εἴπερ ἀλλοιοῦται· οὐ γάρ που ἐνδεᾶ γε φήσομεν τὸν θεὸν κάλλους ἢ ἀρετῆς εἶναι. Ὀρθότατα, ἦν δ' ἐγώ, λέγεις.* C *καὶ οὕτως ἔχοντος δοκεῖ ἄν τίς σοι, ὦ Ἀδείμαντε, ἑκὼν αὑτὸν χείρω ποιεῖν ὁπῃοῦν ἢ θεῶν ἢ ἀνθρώπων; Ἀδύνατον, ἔφη. Ἀδύνατον ἄρα, ἔφην, καὶ θεῷ ἐθέλειν αὑτὸν ἀλλοιοῦν, ἀλλ', ὡς ἔοικε, κάλλιστος καὶ ἄριστος ὢν εἰς τὸ δυνατὸν ἕκαστος αὐτῶν μένει ἀεὶ ἁπλῶς ἐν τῇ αὑτοῦ μορφῇ. Ἅπασα, ἔφη, ἀνάγκη ἔμοιγε δοκεῖ. Μηδεὶς ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, ἄριστε, λεγέτω ἡμῖν τῶν ποιητῶν, ὡς* D

θεοὶ ξείνοισιν ἐοικότες ἀλλοδαποῖσι,

δρειοτάτην.

καὶ ἀμφιέσματα] Haec om. Par. A. Vat. Θ. Ven. Ξ. Vind. Φ. Vat. m. r, Abiecit Herm. conf. p. 379. A.

B. *Ἀλλὰ μὴν ὁ θεός γε καὶ τὰ τ. θ.*] *γε* restitui ex Ven. Π Par. DK. Flor. β. Euseb. Legunt enim vulgo *τε*, quod sententiae minus aptum videtur. Nobiscum sentit etiam Schneider.

vero inquit, nonne tanto minus externus aliquis casus perturbabit et mutabit, quo fuerit fortior ac prudentior? In hac sententiarum connexione equidem non video quam vim aut significationem habeat pronomen *αὐτήν* vulgo post *Ψυχὴν δὲ* intrusum; quod quum mihi quidem errore ortum videatur, auctoritate optimorum librorum mutare non dubitavi. Idem fecit etiam Schneiderus suffragantibus codicibus praestantissimis.

Cap. XX. C. *οὕτως ἔχοντος*] quum res ita se habeat. v. Matth. Gr. §. 563.

D. *θεοὶ ξείνοισιν ἐοικ.*] Odyss. XVII, 485 sq. — Proteus notus vel tironibus ex Odyss. IV, 364 sqq. Ovid. Metam. VIII. v. 730 sqq. Fortasse philosophus in mente habuit Aeschyli Proteum, fabulam satyricam. Thetis fatorum necessitate mortali viro nubere coacta, quum Peleus eam adiret, in alias atque alias formas se mutavit, ut coniugium illud vitaret. v. Pindar. Nem. V. 60 sqq. Apollodor. III, 13, 5. Hygin. fab. 54. Ovid. Metam. XI, 221 sqq. Peculiari carmine nuptias Pelei et Thetidis celebraverat Hesiodus: in quo

παντοῖοι τελέθοντες ἐπιστρωφῶσι πόληας·
μηδὲ Πρωτέως καὶ Θέτιδος καταψευδέσθω μηδείς, μηδ' ἐν τραγῳδίαις μηδ' ἐν τοῖς ἄλλοις ποιήμασιν εἰςαγέτω Ἥραν ἠλλοιωμένην ὡς ἱέρειαν ἀγείρουσαν

Ἰνάχου Ἀργείου ποταμοῦ παισὶν βιοδώροις·

E καὶ ἄλλα τοιαῦτα πολλὰ μὴ ἡμῖν ψευδέσθωσαν. μηδ' αὖ ὑπὸ τούτων ἀναπειθόμεναι αἱ μητέρες τὰ παιδία ἐκδειματούντων, λέγουσαι τοὺς μύθους κακῶς, ὡς ἄρα θεοί τινες περιέρχονται νύκτωρ πολλοῖς ξένοις καὶ παντοδαποῖς ἰνδαλλόμενοι, ἵνα μὴ ἅμα μὲν εἰς θεοὺς βλασφημῶσιν, ἅμα δὲ τοὺς παῖδας ἀπεργάζωνται δειλοτέρους. Μὴ γάρ, ἔφη. Ἀλλ' ἆρα, ἦν δ' ἐγώ, αὐτοὶ μὲν οἱ θεοί εἰσιν οἷοι μὴ μεταβάλλειν, ἡμῖν δὲ ποιοῦσι δοκεῖν σφᾶς παντοδαποὺς φαίνεσθαι, ἐξαπατῶντες καὶ γοητεύοντες; Ἴσως, ἔφη. Τί δέ; ἦν

Cap. XX. D. παισὶν βιοδώροις] Cornar. coni. βίου δῶρα. Monac. βίον δώροις.

si Thetidis transformationes memoratae fuerunt, non dubito, quin philosophus praecipue de Ascraeo cogitaverit.

Πρωτέως — καταψευδέσθω] de Proteo falsa comminiscatur; v. ad Phaedon. p. 85. A.

εἰςαγέτω Ἥραν ἠλλοιωμ.] Timaeus Gloss. p. 9: ἀγείρουσαν· ὡς ἱέρειαν περιερχομένην. Recte hic ἱέρειαν ad ἀγείρουσαν refert, non ad ἠλλοιωμένην, quod faciunt, qui cum vulgatis editt. post ἱέρειαν distinguunt. Nam Iuno dicitur, mutata figura (ἠλλοιωμένη), tanquam sacerdos stipem mendicans in scenam inducta esse. Et quis unquam dixit ἀλλοιοῦσθαι ὡς ἱέρειαν? Totum locum egregie illustravit Ruhnken ad Tim. l. c., qui et de sacerdotibus stipem mendicantibus exposuit, et verbum ἀγείρειν pro mendicando colligere usurpatum exemplis confirmavit, et quis sit ille tragicus, quem Plato perstrinxerit, demonstrare conatus est. Quanquam in postrema parte res ei cessit minus feliciter. Contendit enim vir egregius Sophoclem intelligi, cui Platonem fuisse iniquiorem probabiliter disputaverit Valckenar. ad Phoeniss. v. 1628., versum autem istum sumptum esse ex Inacho, fabula poetae satyrica. At enim vero neque recte Valckenarius de Platonis in Sophoclem animo statuisse videtur, ut docuit Boeckh. ad Legg. p. 182., et De Graecae tragoed. princip. p. 182., neque verum est versum a Platone laudatum Sophocli esse tribuendum, quem Euripidi potius aut Aeschylo vindicaverit Valcken. Diatrib. de Fragm. Eurip. p. 11 — βιοδώροις, almis, epitheton Inachi, utpote fluvii, filiis convenientissimum.

E. περιέρχονται — ἰνδαλλόμενοι] deos quosdam noctu circumvagari mul-

δ' ἐγώ· ψεύδεσθαι θεὸς ἐθέλοι ἂν ἢ λόγῳ ἢ ἔργῳ 382
φάντασμα προτείνων; Οὐκ οἶδα, ἦ δ' ὅς. Οὐκ οἶ-
σθα, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι τό γε ὡς ἀληθῶς ψεῦδος, εἰ
οἷόν τε τοῦτο εἰπεῖν, πάντες θεοί τε καὶ ἄνθρωποι
μισοῦσι; Πῶς, ἔφη, λέγεις; Οὕτως, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι
τῷ κυριωτάτῳ που ἑαυτῶν ψεύδεσθαι καὶ περὶ τὰ
κυριώτατα οὐδεὶς ἑκὼν ἐθέλει, ἀλλὰ πάντων μάλιστα
φοβεῖται ἐκεῖ αὐτὸ κεκτῆσθαι. Οὐδὲ νῦν πω, ἦ δ'
ὅς, μανθάνω. Οἴει γάρ τί με, ἔφην, σεμνὸν λέγειν· B
ἐγὼ δὲ λέγω, ὅτι τῇ ψυχῇ περὶ τὰ ὄντα ψεύδεσθαί
τε καὶ ἐψεῦσθαι καὶ ἀμαθῆ εἶναι καὶ ἐνταῦθα ἔχειν
τε καὶ κεκτῆσθαι τὸ ψεῦδος πάντες ἥκιστα ἂν δέ-
ξαιντο καὶ μισοῦσι μάλιστα αὐτὸ ἐν τῷ τοιούτῳ.
Πολύ γε, ἔφη. Ἀλλὰ μὴν ὀρθότατά γ' ἄν, ὃ νῦν
δὴ ἔλεγον, τοῦτο ὡς ἀληθῶς ψεῦδος καλοῖτο, ἡ ἐν

P. 382. *φάντασμα προτείνων*] *φαντάσματα* Ambr. Angl. Flor. x. *α*. Euseb. conf. Thom. Mag. p. 887 sqq. ibique intpp.

tos variosque hospites assimilantes. Nam *ἰνδάλλεσθαι* non solum est *φαντάζεσθαι*, sed etiam *ὁμοιοῦσθαι*. v. Timaei Gloss. p. 150. ibique Ruhnken. Ceterum hinc Iamblich. De myster. p. 42. Gal. *τὰ τῶν δαιμόνων ἰνδάλλεται ἄλλοτε ἐπ' ἄλλης ὁρώμενα μορφῆς καὶ μεγάλα καὶ μικρὰ τὰ αὐτὰ φαινόμενα.*

Μὴ γάρ, ἔφη.] intell. *τοιαῦτα λεγόντων*. Eadem loquendi forma est libr. IX. p. 584. B. X. p. 597. A. Theaet. p. 177. E. al.

ποιοῦσι δοκεῖν — φαίνεσθαι] efficiunt, ut nobis *videantur* aliis atque aliis formis induti *apparere*. Nam ita *δοκεῖν φαίνεσθαι* capiendum, quod fuerunt qui abundanter dictum putarent, veluti Fischerus ad Weller. Gr. T. III. P. II. p. 39.

P. 382. *ὅτι τῷ κυριωτάτῳ που —*] praestantissima sui parte (animo) ac de rebus gravissimis (*περὶ τὰ ὄντα*, ut mox ipse dicit) nemo falli sua sponte cupit. — *ἐκεῖ* sc. *ἐν τῷ κυριωτάτῳ καὶ περὶ τὰ κυριώτατα*. Pronomen *αὐτό* referendum ad *ψεύδεσθαι*. — Ad v. *ἀλλὰ πάντων μάλιστα φοβεῖται*, apparet ex *οὐδείς* intelligendum esse *ἕκαστος*. v. ad p. 366. D. Praeterea *κεκτῆσθαι τὸ ψεύδεσθαι* dictum ut Eurip. Med. 212: *δύςκλειαν ἐκτήσαντο*. Sophocl. Ant. v. 924: *τὴν δυσσέβειαν ἐκτησάμην*.

B. *Οἴει — σεμνὸν λέγειν*] grande quid ac sublime, quod non facile possit intelligi; v. Heindorf. ad Cratyl. p. 104.

Ἀλλὰ μὴν ὀρθότατά γ' ἄν —] Atqui hoc quidem, quod nunc ipsum dicebam, rectissime verum ac germanum dixeris mendacium, inscientiam scilicet in animo insidentem, eamque eius, qui *περὶ τὰ ὄντα* falsus est. Falso enim

τῇ ψυχῇ ἄγνοια ἡ τοῦ ἐψευσμένου· ἐπεὶ τό γε ἐν τοῖς λόγοις μίμημά τι τοῦ ἐν τῇ ψυχῇ ἐστι παθήματος καὶ ὕστερον γεγονὸς εἴδωλον, οὐ πάνυ ἄκρατον ψεῦδος. ἢ οὐχ οὕτως; Πάνυ μὲν οὖν. Cap. XXI.
C Τὸ μὲν δὴ τῷ ὄντι ψεῦδος οὐ μόνον ὑπὸ θεῶν, ἀλλὰ καὶ ὑπ' ἀνθρώπων μισεῖται. Δοκεῖ μοι. Τί δὲ δή; τὸ ἐν τοῖς λόγοις ψεῦδος πότε καὶ τῷ χρήσιμον, ὥςτε μὴ ἄξιον εἶναι μίσους; ἆρ' οὐ πρός τε τοὺς πολεμίους καὶ τῶν καλουμένων φίλων, ὅταν διὰ

B. ἄγνοια ἡ τοῦ ἐψευσμένου] Angel. τοῦ ἐψευσμένου ἄγνοια, omisso ἡ, sicut etiam Flor. x. et Euseb. Astius pro ἡ de coniectura sua scripsit τῇ. Sed nihil mutandum; v. interpr.

Cap. XXI. C. καὶ τῷ χρήσιμον] τῷ Par. ADK. Vat. Θ. Ven. Π. Mon. Flor. β. γ. Vulgo τί χρήσιμον. Alii libri τὸ vel τοῦτο χρ.

καὶ τῶν καλουμένων φίλων] Mon. rec. et Euseb. post φίλων addunt τινάς. Flor. a. c. et corr. Angel. καὶ τοὺς καλουμένους φίλους. Ceteri omnes de vulg. consentiunt; v. explicat.

ὅταν διὰ μανίαν ἤ τινα —] Istud ὅταν audacter Her-

Schneiderus, loco minime intellecto, interpretatur: eius qui mentitus est s. mentiti. Nimirum mendacium per se est animi, qui, quum τὰ ὄντα cognoscere studeat, fraudem ea in re admittit atque fallitur, ut non assequatur id, quod verum est. conf. Sophist. p. 228. B. In quo patet ψεῦδος, ut Lat. fraus, dici de mentis inscientia non voluntaria et a vero aberratione, ut fit passim apud Platonem. Huic autem mendacio, quod est in animi inscientia, philosophus continuo opponit mendacium verbis et sermone expromptum, quod quoniam illam nescientis conditionem imitatur et ad primitivi mendacii similitudinem se componit, quasi quandam imaginem illius habendum esse arbitratur. Etenim oratio nihil est aliud nisi mentis imago, ut praeclare docetur in Sophist. p. 263. E.

Cap. XXI. C. πότε καὶ τί χρήσιμον] Astius de sententia laudavit Aristot. Ethic. Nicom. IV. 15. Dein non multum refert τῷ an τί χρήσιμον legatur. Nam τί χρησιμον, ad quid utile, dicitur Charm. p. 165. D. Lysid. p. 220. C. Aristoph. Nubb. v. 203: ταυτ' οὖν τί ἐστι χρήσιμον; Sed codd. optimi τῷ, h. e. τίνι; quod sic interrogatur, quia deinde etiam amicorum iniicitur mentio. Sic τῷ pro τίνι in recta interrogatione positum ap. Xenoph. Mem. IV. 4, 17. τίνι —; τῷ —; ἢ τίνα νομίζει; Ibid. IV. 5, 10: τῷ γὰρ ἂν ἧττον φήσαιμεν; κ. τ. λ. Aristoph. Plut. v. 44. Quanquam dubitare licet num τί universi loci sententiae sit convenientius ut prope suspicemur, criticos dictionem rariorem temere mutavisse in usitatius.

καὶ τῶν καλουμένων φίλων] Genitivus per anacoluthon quoddam explicandus. Debebat enim sic fere pergi: καὶ τῶν καλ. φίλων ἕνεκα, ὅταν κ. τ. λ. Istud ἕνεκα vero iam in animo habens scriptor, praemissa,

μανίαν ἤ τινα ἄνοιαν κακόν τι ἐπιχειρῶσι πράττειν, τότε ἀποτροπῆς ἕνεκα ὡς φάρμακον χρήσιμον γίγνεται; καὶ ἐν αἷς νῦν δὴ ἐλέγομεν ταῖς μυθολογίαις D διὰ τὸ μὴ εἰδέναι ὅπῃ τἀληθὲς ἔχει περὶ τῶν παλαιῶν ἀφομοιοῦντες τῷ ἀληθεῖ τὸ ψεῦδος ὅ τι μάλιστα, οὕτω χρήσιμον ποιοῦμεν; Καὶ μάλα, ἦ δ' ὅς, οὕτως ἔχει. Κατὰ τί δὴ οὖν τούτων τῷ θεῷ τὸ ψεῦδος χρήσιμον; πότερον διὰ τὸ μὴ εἰδέναι τὰ παλαιὰ ἀφομοιῶν ἂν ψεύδοιτο; Γελοῖον μέντ' ἂν εἴη, ἔφη. Ποιητὴς μὲν ἄρα ψευδὴς ἐν θεῷ οὐκ ἔνι.

mannus arbitrio suo in οἳ ἂν mutavit, ut inde genitivus τῶν καλουμένων φίλων suspensus esset: nam sustulit post φίλων interpunctionem. Cui rationi vel proximum τότε multum adversatur. De genitivo autem frustra sollicitus fuit vir egregius; qui quomodo explicandus sit, infra ostendimus.

D. ἐλέγομεν ταῖς μυθολογίαις] ταῖς, vulgo omissum, reddiderunt Par. A. Vat. Θ. Ven. ΞΠ. Vind. Φ. Ang. Ambr. Vat. m. r. Flor. a. c. x. α. γ. Euseb.

ut fit, intermedia sententia, deinde huius ipsius habita ratione infert: τότε ἀποτροπῆς ἕνεκα, unde, sensum quidem ubi spectamus, genitivus ille pendere existimandus est. Schneiderus falso narrat nos in iis esse, qui τινάς intelligi voluerimus, id quod merito stomachum movit Gernhardo Quaestt. Platon. Specim. II. p. 7. nostrae interpretationi calculum suum adiicienti. Ipse Schneiderus non τινάς, sed τινές vult intelligi, sublato post φίλων commate, perinde ac si scriptum esset: καὶ ὅταν τῶν καλουμένων φίλων διὰ μανίαν κ. τ. λ. laudato A. Matthiae Gr. §. 323. Quam rationem vix futuros esse putamus qui assensu suo dignam arbitrentur. Nec vero C. Fr. Hermannum probamus, cuius sententiam in annot. critica retulimus.

D. Ποιητὴς μὲν ἄρα ψευδής —] Poeta igitur mendax in deo non inest; ein lügenhafter Dichter steckt also nicht in Gott, h. e. non cadit in vim et naturam dei, ut mentiatur, sicuti poetae, propter antiquarum rerum ignorantiam. Luditur autem simul ambiguitate vocabuli ποιητής, quod de deo ut rerum omnium auctore ponitur De Rep. X. p. 597. D. et Tim. p. 28. C. Eodem loquendi genere usus est Sulla, iuvenis Caesaris amicis, eius salutem expetentibus teste Suetonio Vit. Caes. 1. respondens: Vincerent ac sibi haberent, dummodo scirent — *Caesari multos Marios inesse.* Idem usurpat etiam Plutarchus de eadem re in Vita Caesaris narrans: οὐκ ἔχειν νοῦν αὐτούς, εἰ μὴ πολλοὺς ἐν τῷ παιδὶ τούτῳ Μαρίους ἐνορῶσι. Et Dionysius maior narratur filium his verbis increpare solitus esse: οὐκ ἔστιν ἐν σοὶ τύραννος. Alius generis est illud Plat. Phaedon. p. 77. E: ἀλλ' ἴσως ἔνι τις καὶ ἐν ἡμῖν παῖς, ὅστις τὰ τοιαῦτα φοβεῖται. Qua-

E Οὔ μοι δοκεῖ. Ἀλλὰ δεδιὼς τοὺς ἐχθροὺς ψεύδοιτο; Πολλοῦ γε δεῖ. Ἀλλὰ δι' οἰκείων ἄνοιαν ἢ μανίαν; Ἀλλ' οὐδείς, ἔφη, τῶν ἀνοήτων καὶ μαινομένων θεοφιλής. Οὐκ ἄρα ἔστιν οὗ ἕνεκα ἂν θεὸς ψεύδοιτο. Οὐκ ἔστι. Πάντῃ ἄρα ἀψευδὲς τὸ δαιμόνιόν τε καὶ τὸ θεῖον. Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη. Κομιδῇ ἄρα ὁ θεὸς ἁπλοῦν καὶ ἀληθὲς ἔν τε ἔργῳ καὶ ἐν λόγῳ, καὶ οὔτε αὐτὸς μεθίσταται οὔτε ἄλλους ἐξαπατᾷ, οὔτε κατὰ φαντασίας οὔτε κατὰ λόγους οὔτε κατὰ σημείων πομπάς, οὔθ' ὕπαρ οὔτ' ὄναρ.

E. τοὺς ἐχθροὺς ψεύδοιτο] ἂν post ἐχθροὺς inferunt Ang. Flor. x. Euseb. non opus.

ἐξαπατᾷ, οὔτε κατὰ φαντασίας] Verba οὔτε κατὰ φαντασίας om. Par. A. Vat. Θ. m. r. Ven. Ξ. Vind. Φ. Quae nollem ab Hermanno continuo extrusa essent. Nam visiones deorum hac in caussa utique memorandae fuerunt. Codd. autem illos meminimus in talibus saepe esse decurtatos, ut p. 358. A. 366. A. 370. D. 373. A. 379. A. et 381. A.

οὔθ' ὕπαρ οὔτ' ὄναρ] V. οὐδ' ὄναρ, quod nemo cum Schneidero tuebitur, ubi proverbialem loquutionem esse meminerit οὔθ' ὕπαρ οὔτ' ὄναρ, de qua v. annot. ad Phileb. p. 36. E. 65. E. Rectissime igitur Bekkerus ex cod. Monac. οὔτ' ὄναρ restituit, quod etiam Hermannus pro vero agnovit.

re haud scio an non probanda sit coniectura Marklandi ad Lysiam p. 408. ed. Reisk. legendum putantis Ταύτῃ μὲν ἄρα ψεῦδος ἐν θεῷ οὐκ ἔνι. Placuit tamen haec ratio etiam Ruhnkenio Opuscul. T. I. p. 234. ed. Bergm. Angel. ψευδής post θεῷ ponit, et Monac. θεοῖς exhibet.

Ἀλλὰ δεδιὼς — ψεύδοιτο;] Loquitur Socrates quasi ex mente dei atque quaerit, num deo propter metum inimicorum optandum sit, ut mentiri ipsi liceat; v. ad p. 361. C. Nisi defectum voculae illo modo excusare malueris quem attigit Hermann. ad Viger. p. 944 sq. Iterata enim quaestio ἂν facile denuo apud animum iterare sinit. v. ad I. p. 352. E.

E. σημείων πομπαί] portenta quae mittuntur. Formula proverbialis οὐδ' ὄναρ οὔθ' ὕπαρ, h. e. nunquam, saepe apud Platonem legitur, ut Phileb. p. 36. E. p. 65. D. al. illustrarunt eam copiosius Valcken. ad Ammon. III, 15. Dorvill. ad Charit. p. 291.

P. 383. ὡς μήτε αὐτοὺς γόητας ὄντας — ἢ ἐν ἔργῳ;] Duo hic observanda sunt, quae facile aliquem impediant, quominus verba recte intelligat. primum enim post ὡς infertur accusativus participii, quem vulgo absolutum putant. De quo genere structurae breviter monui ad libr. I. p. 345. E. Deinde tenendum est, sermonem in altero membro a participio ad infinitivum transire. Debebat enim ex usitata loquendi ratione dici μήτε — παράγοντας. Sed quoniam in illo ὡς latet statuendi notio, nihil mirum, quod infinitivus subiicitur, prae-

Οὕτως, ἔφη, ἔμοιγε καὶ αὐτῷ φαίνεται σοῦ λέγοντος. 383
Συγχωρεῖς ἄρα, ἔφην τοῦτον δεύτερον τύπον εἶναι, ἐν ᾧ δεῖ περὶ θεῶν καὶ λέγειν καὶ ποιεῖν, ὡς μήτε αὐτοὺς γόητας ὄντας τῷ μεταβάλλειν ἑαυτοὺς μήτε ἡμᾶς ψεύδεσι παράγειν ἐν λόγῳ ἢ ἐν ἔργῳ; Συγχωρῶ. Πολλὰ ἄρα Ὁμήρου ἐπαινοῦντες ἄλλα τοῦτο οὐκ ἐπαινεσόμεθα, τὴν τοῦ ἐνυπνίου πομπὴν ὑπὸ Διὸς τῷ Ἀγαμέμνονι· οὐδὲ Αἰσχύλου, ὅταν φῇ ἡ Θέτις τὸν Ἀπόλλω ἐν τοῖς αὐτῆς γάμοις ᾄδοντα B
ἐνδατεῖσθαι τὰς ἑὰς εὐπαιδίας,

P. 383. τοῦτον δεύτερον τύπον] Hunc verborum ordinem praestant libri optimi et plurimi. Vulgo τύπον δεύτερον.

P. 383. μήτε αὐτοὺς γόητας ὄντας] Vulgo ὄντας aberat, quod ex Vat. Θ. Ven. ΞΠ. Vind. Φ. Par. D. Mon. Ang. Vat. m. r. Flor. a. c. x. β. γ. restitutum est. Caret tamen illo Par. A., ut miremur criticos huic codici mancipatos novam lectionem tam promto animo suscepisse. At nimirum caussam, cur critici participium eliminaverint, nullo negotio ex iis perspicies, quae in interpret. de verborum constructione exposuimus. Ceterum Astius τῷ expungi volebat, de cuius usu v. ad Criton. p. 51. D. et Phaedon. p. 60. B.

ἐν λόγῳ ἢ ἐν ἔργῳ] Alterum ἐν additum ex Par. A. Ven. Π. Angel. Flor. x. et Euseb.

sertim quum ἡ ἀπὸ μετοχῆς εἰς ῥῆμα μετάβασις Graecis mire frequentata sit, de qua v. Schaefer. ad Demosthen. App. T. II. p. 75. Eadem prorsus ratio est Charm. p. 164. C. Legg. I. p. 626. A. Quocirca totum locum interpretamur sic: Concedis igitur, inquam, hunc alterum esse modum, quo de diis et dicendum sit et fingendum, ut statuamus, neque ipsos esse praestigiatores eo, quod sese mutent, neque mendaciis nos in fraudem ab iis induci, sive verbis id fiat sive re ipsa.

τοῦτο οὐκ ἐπαινεσόμεθα, τὴν τοῦ ἐνυπνίου —] Eadem orationis forma est p. 382. B: ἀλλὰ μὴν ὀρθότατά γ' ἂν — τοῦτο — ψεῦδος καλοῖτο, ἡ ἐν τῇ ψυχῇ ἄγνοια, Phaedon. p. 67. D. De Republ. III. p. 407. A. cf. Matth. Gr. §. 472. e. Nomen πομπή eodem modo construitur, quo verbum, unde derivatum est. Etenim dici etiam poterat: ὅτι τὸ ἐνύπνιον πέμπεται ὑπὸ Διὸς τῷ Ἀγαμέμνονι. Ceterum respicitur ad Iliad. libr. II. in.

οὐδ' Αἰσχύλου] sc. τοῦτ' ἐπαινεσόμεθα. Locus, in quo poeta Thetin de Apolline querentem inducit, petitus est non ex eius Ψυχοστασίᾳ, ut vulgo putant, sed ex incerto ipsius dramate; v. Wyttenbach. ad Select. Princip. Histor. p. 388. Versus hinc laudant Plutarch. De Legend. Poet. p. 16. E. Athenagoras Legat. pro Christ. p. 22. B. Eusebius Praepar. Evang. XIII, 3. Apollinem nuptiis Pelei interfuisse narrat etiam Homer. Iliad. XXIV, 26 sqq.

B. ἐνδατεῖσθαι τὰς ἑὰς

νόσων τ' ἀπείρους καὶ μακραίωνας βίους.
ξύμπαντά τ' εἰπὼν θεοφιλεῖς ἐμὰς τύχας
παιῶν' ἐπευφήμησεν, εὐθυμῶν ἐμέ.
κἀγὼ τὸ Φοίβου θεῖον ἀψευδὲς στόμα
ἤλπιζον εἶναι, μαντικῇ βρύον τέχνῃ.
ὁ δ', αὐτὸς ὑμνῶν, αὐτὸς ἐν θοίνῃ παρών,
αὐτὸς τάδ' εἰπών, αὐτός ἐστιν ὁ κτανὼν
τὸν παῖδα τὸν ἐμόν.

B. *νόσων τ' ἀπείρους*] τ' om. Vat. Θ. Vind. Φ. Par. K. *παιῶν' ἐπευφήμησεν*] Sic Schol. ad h. l. Ven. Ξ. Vat. m. Ald. Bas. 1. 2 *παιῶν*. Steph. et Bekker. *παιὼν ἐπ.* Vat. Θ. et Par. A. faciunt cum Steph. Par. DK. *παίων*. Nimirum requiritur accusativus, qui in hac scripturae varietate utique delituit. Flor. a. b. c. x. α. Ang. Ambr. Vat. r. habent *παῖαν*, quod propter me-

εἰπ.] Ordiri ab his verbis Aeschyli orationem docet vel Aeschyleum verbum *ἐνδατεῖσθαι*, de quo dixerunt Elmslei. ad Sophocl. Oed. Tyr. v. 196. et Blomfield. in Glossar. ad Aeschyl. Sept. c. Theb. v. 575. Est autem *ἐνδατεῖσθαι*, quod proprie significat dividere, nunc per partes celebrare, quo sensu item positum videtur apud Sophoclem l. c. Hinc factum, ut significet iactare, modo in bonam, modo in malam partem. Ceterum philosophus ab initio verba Aeschyli cum suo ipsius iunxit sermone; sed inde ab *Ξύμπαντά τ' εἰπὼν θ.* repente infertur recta oratio. Quae ratio minime ab usu abhorret, quum etiam alibi oratio aliunde suspensa subito in rectam mutetur; v. ad Protagor. p. 322. C. 338. B. Itaque non est quod *τὰς ἑὰς* cum Astio deleamus, aut cum Blomfieldio l. c. in *τὰς ἐμὰς* mutemus. Quippe quod Aeschylus ipse posuerat *τὰς ἐμὰς εὐπαιδίας*, id Plato obliquae orationis gratia in *ἑάς* mutavit.

καὶ μακραίωνας βίους] Eusebius *μακραίωνος βίου*, quod non debebat probare Stephanus. Etiam apud Sophocl. Oed. T. v. 518. *μακραίωνος βίου* legi observavit Astius.

ξύμπαντά τ' εἰπὼν —] Stephanus et Bekkerus *Παιὼν ἐπευφ.*, quod nullo modo comprobari potest. Recte Astius accusativum reposuit, in eo tamen falsus, quod *ἐπευφήμησεν* cum duplici accusativo constructum putavit. Nam *ἐμὰς τύχας* pendet ab *εἰπών*, istud *ξύμπαντα* autem cum *θεοφιλεῖς* connectendum, ut in illo *πάντ' ἄριστος*, ac similibus formulis. Itaque sensus verborum hic est: Ac prorsus quum dixisset caras diis fore meas fortunas, paeanem accinit, animum mulcens meum.

τὸ Φοίβου θεῖον ἀψευδὲς στόμα] Apollo enim fallere nescius. v. Aeschyl. Prom. v. 1032. Choephor. v. 555., et ipse Plato Apolog. Socr. p. 21. B.

αὐτὸς ὑμνῶν, αὐτὸς —, αὐτός —, αὐτός ἐστιν ὁ κτανών] Repetitum *αὐτός* magna cum indignatione perfidiam dei indicat. Sic Aeschyl. Eum. v. 765: *αὐτὸς ὁ χρήσας αὐτὸς ἦν ὁ μαρτυρῶν*. Xenoph. Cyrop. III. 3. 2: *αὐτὸς ὀμόσας ἡμῖν, αὐτὸς δεξιὰς δούς, αὐτὸς*

ὅταν τις τοιαῦτα λέγῃ περὶ θεῶν, χαλεπανοῦμέν τε C
καὶ χορὸν οὐ δώσομεν, οὐδὲ τοὺς διδασκάλους ἐάσομεν ἐπὶ παιδείᾳ χρῆσθαι τῶν νέων, εἰ μέλλουσιν ἡμῖν οἱ φύλακες θεοσεβεῖς τε καὶ θεῖοι γίγνεσθαι, καθ' ὅσον ἀνθρώπῳ ἐπὶ πλεῖστον οἷόν τε. Παντάπασιν, ἔφη, ἔγωγε τοὺς τύπους τούτους συγχωρῶ, καὶ ὡς νόμοις ἂν αὐτοῖς χρῴμην.

liorum librorum auctoritatem alteri postponendum est. Quanquam relicta optione utpote tragicum maximeque Aeschyleum per se minime spernendum videtur. De varia scriptura vocabuli v. etiam ann. ad Symp. 177. A. Legg. II. p. 674. C. Ruhnken. ad Tim. p. 202.

C. νόμοις ἂν αὐτοῖς χρ.] αὐτοῖς ex Ambr. Ang. Flor. a c. x. α. et Eusebio praeeunte Astio adiecimus.

ἐξαπατήσας Xenoph. Anab. II. 3, 4. Lysias adv. Eratosth. p. 81. ed. Brem. αὐτὸς ἐπαγγειλάμενος σώσειν τὴν πόλιν αὐτὸς ἀπώλεσε. Aristid. Or. I. p. 181. Dind.

C. χορὸν οὐ δώσομεν] Χορὸν διδόναι est fabulae docendae potestatem facere. v. Hesych. s. v. χορὸν δ., qui hunc locum respexit, et intpp. ad Arist. Rann. v. 94. Falliter Casaub. ad Athen. XIV, 9.

ARGUMENTUM

LIBRI TERTII.

Expositum est libro secundo de religione atque pietate, qua eorum animi, qui olim futuri sint civitatis custodes, imbui debeant. Sequitur, ut de aliis partibus educationis eorum dicatur. Ac primum quidem cavendum est, ne iuvenes talia audiant vel legant, quae ipsorum fortitudinem frangere aut debilitare videantur; quorsum pertinent quae de mortis tristitia atque rebus inferorum vulgo narrantur; quae de querelis ac lamentationibus magnorum virorum adeoque deorum passim apud poetas leguntur; denique quae de intemperanti risu, qui animum arguit minus fortem et constantem, exponuntur. P. 386 — 389. A. Porro veritatis amor iis instillandus est quam maximus. Tametsi enim iis, qui rempublicam gubernant, interdum publicae salutis caussa a vero recedere licet; tamen singulis civibus id nullo pacto concedendum est. P. 389. B. – D. Praeterea nec temperantia iuvenibus nostris negligenda est, quae cernitur in eo, ut et pareant iis, qui ad gubernacula reipublicae sedent, nec immodice indulgeant suis cupiditatibus. Itaque omnia ea, quae vel debitum imperantibus obsequium minuant vel intemperantis cupiditatis vim suscitent vel inflamment, eos studiose celare debemus, quanquam plurimae eiusmodi narrationes de heroibus atque diis apud Homerum leguntur. P. 389. D. — 391 E. Denique etiam

id curandum est, ut ne iustitiae dignitas sermonibus et orationibus coram iuvenibus nostris deprimatur. De qua re etsi posterius dicendum erit, ubi explicatam tenebimus iustitiae notionem; tamen in praesenti monere saltem hoc liceat, fieri id maxime ab iis solere, qui iustitiam cum malis et calamitatibus, iniustitiam cum magnis commodis et utilitatibus coniunctam esse dictitant. P. 392. A. — C.

Et haec quidem de argumento orationum, quas iuvenibus nostris publice tradendas arbitramur. Sequitur, ut dicamus de modo ac ratione, qua cum illis communicentur. Quem locum ubi pertractaverimus, quid de tota causa statuendum sit, clarius etiam perspiciemus. Quaecunque igitur a poetis aut mythographis narrantur, aut de praesentibus aut de praeteritis aut de futuris rebus agunt. Est autem omnis narratio vel simplex, quum ipsi alicui aliquid narramus, vel cum imitatione coniuncta, quum ex aliorum persona loquimur eorum ingenia et mores imitantes, vel ex utroque hoc genere mixta et composita. Unde tria genera poeseos emergunt: lyricum, in quo poeta sua ipse sensa eloquitur; dramaticum, quod in sola versatur aliorum imitatione; epicum, quod imitationem cum simplici narratione habet coniunctam. P. 392. C. — 394. D. His expositis oritur quaestio, utrum illud poeseos genus sit in civitate tolerandum, quod habet imitationem, an omnis omnino imitatio interdici debeat. De qua re sic statuendum videtur. Omnibus reipublicae nostrae civibus hanc legem in superioribus scripsimus, ut quisque unam tantum rem agat neque pluribus negotiis se immisceat: neque enim naturae humanae imbecillitas ferre videbatur, ut quis in pluribus rebus simul ad aliquam facultatem aut praestantiam perveniret. Quocirca etiam custodes hoc unum curare decet, ut patriae tueantur libertatem, studia autem illa, quae imitatione continentur, fugere atque evitare debent. Accedit, quod imitationis studium, si a tenera aetate exerceatur, facile in naturam abit et viros militares corrumpit: imitantes enim mulierem cum marito altercantem aut sese iactantem aut lamentantem, vel etiam virum meticulosum aut servum, aliosque, quorum mores ab ipsorum munere abhorrent, fieri non poterit, quin et ipsi plurima quasi imbibant, quae custodibus civitatis

plane indigna sint. Quanquam bonorum ac fortium virorum orationes ac mores imitando exprimere iis licebit, quoniam id aliquid valet ad augendam confirmandamque virtutem. Sed artifices harum rerum, quorum opera unice in eo versatur, ut varios aliorum mores imitando exprimant et quasi effingant, cum laude et honore e civitate sunt dimittendi. P. 394. D. — 398. B. Haec de illa musicae parte, quae orationibus et narrationibus continetur. Superest, ut de modis et carminibus dicatur. Carmen ex tribus partibus constat, verbis, harmonia, rhythmo. De verbis sive argumento carminum quid iudicandum sit, iam e superiore disputatione apparet. Harmoniam autem et rhythmum verbis aptum et accommodatum esse convenit. Quemadmodum igitur lamentationes et querelas ab orationibus abesse voluimus, ita etiam modi queruli, quales sunt Lydius mixtus et Lydius acutus, a civitate nostra arcendi sunt. Neque molles istos sonos, qui animum effeminant ac frangunt, ullo modo feremus ideoque hormoniam Ioniam et Lydiam aspernabimur. Denique ii tantum modi in republica nostra sunt relinquendi, qui decent viros fortes atque temperantes, quales sunt Dorii ac Phrygii: qui quidem simul id habebunt commodi, quod neque multos artifices neque multa organa musica requirunt. Sequitur, ut de rhythmis dicatur. Ex his igitur vitandi sunt ii, qui habent multam varietatem receduntque a simplicitate illa, quae cum vita moderata atque forti unice convenit. Itaque eos tantum probabimus, qui cum orationibus et modis antea descriptis concinant. P. 398. C. — 400. D. — Quoniam autem carminum sententia, unde etiam harmoniae ac numeri probitas suspensa est, tota proficisci debet ab animo bene morato, nostris adolescentibus id est agendum, ut quibuscunque modis possint animi virtutem sibi comparent. Quare non tantum poetae intra certos quosdam fines legibus sunt cohibendi, sed omnes omnino artifices admonendi et cogendi, ut quidquid boni et honesti sensui adversetur, ab operibus suis removeant. Diligens enim per musicam institutio plurimum valet ad formandos animos atque erudiendos. Quam qui magistram expertus est, in eius animo virtutum omnium, temperantiae, fortitudinis, generositatis, magnanimita-

tis, pulcherrimus nascetur concentus. Quo quidem concentu etiam omnis tolletur libidinis petulantia, quippe quae animi auferat constantiam et aequabilitatem. Atque ita fit, ut qui sic est eruditus, nec turpi amoris cupiditate unquam abripiatur. Quippe veri amoris natura in eo est posita, ut quis honestum et pulcrum appetat cum temperantia: qua in re musicae disciplinae summa vis ac praestantia cernitur. P. 400. D. — 403. C.

Praeter musicam etiam gymnastica colenda est, quae et ipsa multam requirit disciplinam et exercitationem. Et quum animus non corpore bonus efficiatur, sed vicissim corpus animo; quid recta ratio ad corporis valetudinem tuendam praecipiat observari convenit. Primum igitur custodes plane abstineant ab ebrietate: turpe est enim custodem custode indigere. Deinde nec pingui athletarum sagina utantur, quae tantum abest, ut corpus corroboret, ut et lassitudinem efficiat et, si vel minimum ab ea recedatur, plurimos morbos afferat hominesque reddat aestus, frigoris, aëris impatientes. Imo victus simplex et frugalis sit necesse est, ita ut grata ciborum delicatorum varietas plane repudietur. Qua in re vera gymnastica prorsus germana est optimae musicae. Quemadmodum enim haec simplicitate sua temperantiam in animis efficit, ita illa severa frugalitate in corporibus gignit sanitatem. Intemperantia vero et luxurie in civitate grassante multa iudicia opus sunt multaeque medicorum aperiuntur officinae. Nullum est autem certius reipublicae male constitutae argumentum, quam si medicis et iudicibus perfectis indigeamus. Nam quibus opus est iudicibus, ii suo atque proprio iure carent et propter honesti ac pulcri inscitiam litibus operam navant: qui vero carere medicina non possunt, ii propter inertiam et vivendi rationem imbecilli et morbosi exstiterunt. Quocirca ars iudiciaria et medica, quae sunt intemperantiae ac morborum remedia, quam minime in civitate nostra adhibendae sunt. Nam qui civilibus negotiis operam dant, iis ne tempus quidem aegrotandi relinquitur, suntque remediis praesentissimis sanandi: morbosos vero et intemperantes neque ipsis neque reliquis civibus expedit vivere. Quanquam bonis medicis et iudicibus civitati utique erit opus, de qua re certae

quaedam leges publice sanciendae sunt. Adolescentes tamen nostri per simplicem illam musicam et gymnasticam, ne arte iudiciaria aut medica indigeant, studiose cavebunt. P. 403 C. — 410. B. Licet autem gymnastica ad corpus spectare videatur, tamen non tam, ut corporis vires augeantur, instituta est, quam ut iustum animositatis atque mansuetudinis temperamentum in animis efficiatur. Quocirca ea semper cum musica disciplina copulari debet. Nam qui gymnasticae tantum operam dant, ii ferociores evadere solent atque induere mores agrestes: qui vero solam musicam sectantur, facile mollescunt et effeminantur. P. 410. B. — 412. A.

Expositis educationis rationibus superest, ut quaeratur, penes quos in republica nostra imperium esse conveniat. Tribuendum est autem illud custodum senioribus atque praestantissimis, quippe qui rationem conservandae tuendaeque reipublicae optime teneant. Sunt autem ex his ii potissimum ad imperandum deligendi, quorum studium atque amor in rempublicam maxime spectatus est. Quod quo rectius possit fieri, inde a tenera aetate diligenter observandi sunt, ut de ingenio et moribus eorum certissime constet. Itaque ii, qui per totam vitam semper optimis rebus studuerunt, publicis muneribus ac magistratibus ornandi sunt. Nam hi demum veri erunt salutis publicae custodes, qui civitatem non solum ab externis, sed etiam a domesticis periculis gnaviter sint defensuri. In quo negotio seniores ab iis, qui minus aetate provecti sunt, adiuvari par est. P. 412. B. — 414. B.

Atque ut omnes cives concordia contineantur, iis persuadendum est ipsos fratres esse, neque tamen omnes aeque ad eadem negotia ac munera videri idoneos. Etenim homines natura admodum diversi sunt: quorum alii ad imperandum nati videntur, alii ad auxiliandum, alii ad agriculturam et opificia tractanda. Quos omnes poetico figmento cum auro, argento, aere et ferro comparare licebit. Quoniam autem non raro accidit, ut ex aureo patre nascatur ferreus filius et vicissim; id erit diligentissime curandum, ut unusquisque pro ea, quam natura accepit, indole suum in civitate locum accipiat et ad eas res tractandas adhibeatur, ad quas maxime factus

videatur. Hoc enim neglecto civitatem funditus everti necesse est. P. 414. B. — 415. D.

Commorandi locum custodes cum militibus deligant eum, qui tum ad arcendam exterorum vim, tum ad cives in officio continendos maxime sit idoneus. Illic in aedificiis habitent non ad ostentationem, sed ad usus militares praecipue comparatis. Ne vero ex custodibus direptores reipublicae evadant, omnis habendi cupiditas ex animis eorum radicitus exstirpanda est. Itaque nihil patrimonii aut fundorum possideant; vitam ex aerario communi tolerent; denique persuasum habeant se auro et opibus non indigere, quum animum habeant vere aureum omnique auro praestantiorem. Quid quod expediet etiam eos aurum neque tangere nec domi habere et ab omni genere quaestus abstinere, ne forte pro custodibus fiant agricolae aut domini atque inimici ceterorum civium exsistant. P. 415. D. — 417. B.

Cap. I. Τὰ μὲν δὴ περὶ θεούς, ἦν δ' ἐγώ, 386
τοιαῦτ' ἄττα, ὡς ἔοικεν, ἀκουστέον τε καὶ οὐκ ἀκουστέον εὐθὺς ἐκ παίδων τοῖς θεούς τε τιμήσουσι καὶ γονέας τήν τε ἀλλήλων φιλίαν μὴ περὶ σμικροῦ ποιησομένοις. Καὶ οἶμαί γ', ἔφη, ὀρθῶς ἡμῖν φαίνεσθαι. Τί δὲ δή; εἰ μέλλουσιν εἶναι ἀνδρεῖοι, ἆρ' οὐ ταῦτά τε λεκτέον καὶ οἷα αὐτοὺς ποιῆσαι ἥκιστα
τὸν θάνατον δεδιέναι; ἢ ἡγεῖ τινά ποτ' ἂν γενέσθαι B
ἀνδρεῖον ἔχοντα ἐν αὑτῷ τοῦτο τὸ δεῖμα; Μὰ Δία, ἦ δ' ὅς, οὐκ ἔγωγε. Τί δέ; τἀν Ἅιδου ἡγούμενον εἶναί τε καὶ δεινὰ εἶναι οἴει τινὰ θανάτου ἀδεῆ ἔσεσθαι καὶ ἐν ταῖς μάχαις αἱρήσεσθαι πρὸ ἥττης τε καὶ δουλείας θάνατον; Οὐδαμῶς. Δεῖ δή, ὡς ἔοικεν, ἡμᾶς ἐπιστατεῖν καὶ περὶ τούτων τῶν μύθων τοῖς ἐπιχειροῦσι λέγειν, καὶ δεῖσθαι μὴ λοιδορεῖν

Cap. I. P. 386. B. *θανάτου ἀδεῆ*] ἀδεᾶ Mon. Flor. α. β pro vulg. ἀδεῆ. v. Thom. M. p. 864. Moeris Att. p. 375. Matth. Gr §. 113., qui attulit ex Platone vulgaris formae exempla, quibus ex Platone addere licet De Rep. V. p. 455. B. ubi est εὐφυῆ et ἀφυῆ. Menon. p. 77. A. ὑγιῆ. Legg. IX. 857. E. Phaedon. p. 86. A. 89. D. Deinde Bas. 2. et aliquot codd. πρὸ τῆς ἥττης, quod nemo probabit.

Cap. I. P. 386. *Τὰ μὲν δὴ περὶ θ.*] Expositum est in libro superiore de custodum animis ad veram pietatem formandis. Pergit deinceps de ceteris virtutibus disserere atque docere, quid fieri vel non fieri oporteat, ut custodes fortes, sapientes, temperantes atque iusti evadant: quae disputatio p. 392. C. absolvitur. Vix est quod moneam quattuor illas virtutis partes, quas vulgo cardinales appellant, hic quoque a philosopho esse notatas: quanquam iis etiam praemisit pietatem. Qua in re Socratem videtur esse sequutus, quem illi virtuti plurimum tribuisse novimus e Xenoph. Memor. I, 1, 16. Nec profecto in hac custodum disciplina et institutione pietatis atque religionis deorum commemoratio ullo modo omitti potuit. — *καὶ οἷα αὐτοὺς ποιῆσαι*, i. e. καὶ τοιαῦτα, ὥστε — ποιῆσαι.

B. *μὴ λοιδορεῖν ἁπλῶς*

ἁπλῶς οὕτως τὰ ἐν Ἅιδου, ἀλλὰ μᾶλλον ἐπαινεῖν,
C ὡς οὔτ' ἀληθῆ λέγοντας οὔτ' ὠφέλιμα τοῖς μέλλουσι μαχίμοις ἔσεσθαι. Δεῖ μέντοι, ἔφη. Ἐξαλείψομεν ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, ἀπὸ τοῦδε τοῦ ἔπους ἀρξάμενοι πάντα τὰ τοιαῦτα·

βουλοίμην κ' ἐπάρουρος ἐὼν θητευέμεν ἄλλῳ
ἀνδρὶ παρ' ἀκλήρῳ, [ᾧ μὴ βίοτος πολὺς εἴη,]
ἢ πᾶσιν νεκύεσσι καταφθιμένοισιν ἀνάσσειν·

καὶ τὸ

D οἰκία δὲ θνητοῖσι καὶ ἀθανάτοισι φανείη
σμερδαλέ', εὐρώεντα, τά τε στυγέουσι θεοί περ·

καὶ

ὢ πόποι, ἦ ῥά τις ἔστι καὶ εἰν Ἀΐδαο δόμοισι
ψυχὴ καὶ εἴδωλον, ἀτὰρ φρένες οὐκ ἔνι πάμπαν·

καὶ τὸ

οἴῳ πεπνῦσθαι, ταὶ δὲ σκιαὶ ἀΐσσουσι·

καὶ

ψυχὴ δ' ἐκ ῥεθέων πταμένη Ἄϊδόσδε βεβήκει,

C. *Ἐξαλείψομεν ἄρα*] Stephanus: *Ἐξαλείψωμεν*, quod pauci codd. tuentur, nec habet Euseb. Praep. Evang. XIII, 14. p. 693. A., ubi hic locus laudatur. Verba: *ᾧ μὴ βίοτος π. εἴη* desunt in Par. *Α Θ Φ* m. r.

D. *ὢ πόποι*] V. *ὦ π.*, quod ex uno Vind. emendavit Bekkerus.

οἴῳ πεπνῦσθαι] V. *πεπνύσθαι*. Accentum correxit Bekker. e Ven. *Π*. Par. D. Mon. consentiente Flor. x. Pro *ταὶ δὲ σκ.* quod Stephanus dedit *τοὶ δὲ σκ.*, id nonnisi paucorum librorum nititur testimonio.

οὕτω —] et rogare eos, ne sic simpliciter, nulla adiecta rei ratione, ea, quae sunt apud inferos, reprehendant. Deinde accusativus participii additur, licet praecedat *τοῖς ἐπιχειροῦσι* et ad *δεῖσθαι* intelligendus sit genitivus *αὐτῶν*. Nec tamen Platoni hic usus infrequens; v. Sympos. p. 176. D. Gorg. p. 456. E. p. 492. B. p. 510. E. p. 513. E. al.

C. *ἀπὸ τοῦδε τοῦ ἔπους ἀρξάμενοι*] initio ab his versibus facto. Intelligit versus proximos *βουλοίμην κ' ἐπαρ. κ. τ. λ.*, quae sunt verba Achillis ad Ulyssem apud inferos versantem. Hom. Od. XI, 488.

D. *οἰκία δὲ θνητ.*] Hom. Il. XX, 64.

ὢ πόποι] Hom. Il. XXIII, 103.

οἴῳ πεπνῦσθαι] Hom. Odyss. X, 495. Astius censet etiam versum praecedentem a Platone adscriptum fuisse: *Τῷ καὶ τεθνειῶτι νόον πόρε Περσεφόνεια*, videlicet ut et sententia

ὃν πότμον γοόωσα, λιποῦσ' ἀνδροτῆτα καὶ ἥβην·
καὶ τὸ 387

ψυχὴ δὲ κατὰ χθονός, ἠΰτε καπνός,
ᾤχετο τετριγυῖα·

καὶ

ὡς δ' ὅτε νυκτερίδες μυχῷ ἄντρου θεσπεσίοιο
τρίζουσαι ποτέονται, ἐπεί κέ τις ἀποπέσῃσιν
ὁρμαθοῦ ἐκ πέτρης, ἀνά τ' ἀλλήλῃσιν ἔχονται,
ὣς αἱ τετριγυῖαι ἅμ' ᾔεσαν.

ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα παραιτησόμεθα Ὅμηρόν B
τε καὶ τοὺς ἄλλους ποιητὰς μὴ χαλεπαίνειν ἂν διαγράφωμεν, οὐχ ὡς οὐ ποιητικὰ καὶ ἡδέα τοῖς πολλοῖς ἀκούειν, ἀλλ' ὅσῳ ποιητικώτερα, τοσούτῳ ἧττον ἀκουστέον παισὶ καὶ ἀνδράσιν, οὓς δεῖ ἐλευθέρους εἶναι, δουλείαν θανάτου μᾶλλον πεφοβημένους. Παντάπασι μὲν οὖν. Cap. II. Οὐκοῦν ἔτι καὶ τὰ περὶ ταῦτα ὀνόματα πάντα τὰ δεινά τε καὶ φοβερὰ ἀποβλητέα, Κωκυτούς τε καὶ Στύγας καὶ ἐνέρους καὶ C

Ἀϊδόσδε βεβήκει] V. *Ἄϊδος δὲ β.* Dein *ἀνδροτῆτα* codd. omnes, quam lectionem nuper etiam Homero pro v. *ἀδροτῆτα* reddiderunt.

καὶ τὸ Ψυχὴ δὲ κ.] Stephanus *τό* om. libris plerisque omnibus adversantibus.

Cap. II. P. 387. B. *πάντα τὰ δεινά τε καὶ φ.*] Articulum *τά*, vulgo temere neglectum, redhibuerunt Par. A Vat. Θ. Ven. Ξ Π. Vind. Mon. Ambr. Ang. Vat. m. r. et sex Florentini nostri. Deinde pro *ἐνέρους* Angel. Flor. *a.* x. *Κερβέρους*. Pro *ἀλίβαντας* nonnulli libri *ἀλείβαντας*.

perspicua esset et constructionis ratio clarius appareret. Sed meminerimus scripta haec esse eruditis atque doctis Atheniensibus, qui talia audientes vel legentes statim unde essent repetita recordarentur; v. annot. ad Protagor. p 315. B.

Ψυχὴ δ' ἐκ ῥεθ.] Hom. Il. XVI, 856. — *ῥέθη* Homero sunt *πάντα τὰ μέλη*, ut interpretantur Hesych., Suidas, Etymol. M., alii.

Ψυχὴ δὲ κατὰ χθ.] Hom. Il. XXII, 100.

P. 387. *ὡς δ' ὅτε νυκτ.*] Hom. Od. XXIV, 6 sqq.

B. *δουλείαν θ. μ. πεφοβημένους*] metu servitutis multo magis repletos quam metu mortis. Monui, ne quis *φοβουμένους* scriptum mallet.

Cap. II. C. *Κωκυτούς τε καὶ Στύγας*] Usum pluralis numeri tetigit Valcken. ad Theocr. Adoniaz. p. 413. C, ut alios taceam. De proximis scholiast. ad h. l. *ἐνέρους*, inquit, *τοὺς νεκρούς, ἀπὸ τοῦ ἐν τῇ ἔρᾳ, ὅ ἐστι τῇ γῇ, κεῖσθαι.*

ἀλίβαντας, καὶ ἄλλα ὅσα τούτου τοῦ τύπου ὀνομαζόμενα φρίττειν δὴ ποιεῖ ὡς οἷόν τε πάντας τοὺς ἀκούοντας. καὶ ἴσως εὖ ἔχει πρὸς ἄλλο τι· ἡμεῖς δὲ ὑπὲρ τῶν φυλάκων φοβούμεθα, μὴ ἐκ τῆς τοιαύτης φρίκης θερμότεροι καὶ μαλακώτεροι τοῦ δέοντος γένωνται ἡμῖν. Καὶ ὀρθῶς γ', ἔφη, φοβούμεθα. Ἀφαιρετέα ἄρα; Ναί. Τὸν δὲ ἐναντίον τύπον τούτοις λεκτέον τε καὶ ποιητέον; Δῆλα δή. Καὶ τοὺς
D ὀδυρμοὺς ἄρα ἐξαιρήσομεν καὶ τοὺς οἴκτους τοὺς τῶν ἐλλογίμων ἀνδρῶν. Ἀνάγκη, ἔφη, εἴπερ καὶ τὰ πρότερα. Σκόπει δή, ἦν δ' ἐγώ, εἰ ὀρθῶς ἐξαιρήσομεν ἢ οὔ. φαμὲν δὲ δή, ὅτι ὁ ἐπιεικὴς ἀνὴρ τῷ ἐπιεικεῖ, οὗπερ καὶ ἑταῖρός ἐστι, τὸ τεθνάναι οὐ δεινὸν ἡγήσεται. Φαμὲν γάρ. Οὐκ ἄρα ὑπέρ γ' ἐκείνου ὡς δεινόν τι πεπονθότος ὀδύροιτ' ἄν. Οὐ δῆτα. Ἀλλὰ μὴν καὶ τόδε λέγομεν, ὡς ὁ τοιοῦτος

C. *ὡς οἷόν τε πάντας τ.*] Par. A D. Vat. Θ. Ven. Ξ Π. Vind. Ambr. Ang. Vat. m. r. Flor. a. x. α. *ὡς οἴεται π.* Hermann. de coni. *ὅσα ἔτη*, ut annuae rhapsodorum recitationes respiciantur. Languidius certe est *ὡς οἷόν*. Winckelm. *οἰκέτας*.

ὑπὲρ τῶν φυλ.] *ὑπὸ* Par. A. Vind. Φ. Vat. Θ. r. al. male.

θερμότεροι καὶ μ.] Stephanus coni. *ἀθερμότεροι*, quod vocabulum, etsi alibi apud Platonem legitur, tamen, quoniam nunc non habet excusationem ab opposito *θερμόν*, ut in loco Phaedonis,

ἀλίβαντας δὲ τόπους ἐν ᾅδου ἢ καὶ αὐτοὺς τοὺς νεκροὺς νοητέον διὰ τὴν τῆς λιβάδος ἀμεθεξίαν. Originationem illam vocis *ἔνεροι* merito repudiavit Passowius, qui multo probabilius eam derivavit ab obsoleto v. *ἐνέρ* (inner), unde *ἔνερθε, ἐνέρτερος, ἐνέρτατος* fluxerunt. Quanquam etiam Platonem ita sensisse equidem non credo. *Ἀλίβαντες* sunt qui vi vitali carent, *ζωτικῆς λιβάδος ἄμοιροι*, ideoque mortui, i. q. *οἱ νεκροί*. v. Plutarch. Q. S. VIII, 10 et 9. p. 702.

καὶ ἄλλα ὅσα τούτου τοῦ τ. ὀνομ.] Ficinus: „aliaque eiusdem generis nomina. Terrent vehementer quippe omnes quicunque audiunt. Legit igitur *ὀνόματα* pro *ὀνομαζόμενα*. Non opus est mutatione. Genitivus *τούτου τοῦ τύπου* pendet ab *ὅσα ἄλλα*: participium *ὀνομαζόμενα* autem sic intelligas: quum pronuntiantur: De *ὡς οἷόν τε* v. Fritsch. ad Lucian. Icar. 11. p. 319.

εὖ ἔχει πρὸς ἄλλο τι] Videlicet ad suavitatem et delectationem; v. p. 387. B 390. A. 397. D. p. 398. A. al. De proximorum verborum constructione conf. Theag. p. 127. C. *πάνυ φοβοῦμαι ὑπὲρ τούτου, μή τινι ἄλλῳ ἐντύχῃ*. Phaedon. p. 88. B. *δεδιέναι ὑπὲρ τῆς ψυχῆς, μὴ ἐν τῇ νῦν τοῦ σώματος δια-*

μάλιστα αὐτὸς αὑτῷ αὐτάρκης πρὸς τὸ εὖ ζῆν καὶ
διαφερόντως τῶν ἄλλων ἥκιστα ἑτέρου προςδεῖται. E
Ἀληθῆ, ἔφη. Ἥκιστ' ἄρ' αὐτῷ δεινὸν στερηθῆναι
υἱέος ἢ ἀδελφοῦ ἢ χρημάτων ἢ ἄλλου του τῶν τοι-
ούτων. Ἥκιστα μέντοι. Ἥκιστ' ἄρα καὶ ὀδύρεσθαι,
φέρειν δὲ ὡς πραότατα, ὅταν τις αὐτὸν τοιαύτη
ξυμφορὰ καταλάβῃ. Πολύ γε. Ὀρθῶς ἄρ' ἂν ἐξαι-
ροῖμεν τοὺς θρήνους τῶν ὀνομαστῶν ἀνδρῶν, γυναιξὶ
δὲ ἀποδιδοῖμεν, καὶ οὐδὲ ταύταις σπουδαίαις, καὶ
ὅσοι κακοὶ τῶν ἀνδρῶν, ἵνα ἡμῖν δυςχεραίνωσιν 388
ὅμοια τούτοις ποιεῖν, οὓς δή φαμεν ἐπὶ φυλακῇ τῆς
χώρας τρέφειν. Ὀρθῶς, ἔφη. Πάλιν δὴ Ὁμήρου
τε δεησόμεθα καὶ τῶν ἄλλων ποιητῶν μὴ ποιεῖν
Ἀχιλλέα, θεᾶς παῖδα, ἄλλοτ' ἐπὶ πλευρᾶς κατα-
κείμενον, ἄλλοτε δ' αὖτε ὕπτιον, ἄλλοτε
δὲ πρηνῆ, τοτὲ δ' ὀρθὸν ἀναστάντα πλωΐ-

hic quidem tolerandum non est. Astius malebat ἀθυμότεροι, quod scriptum exstat in Angel.

E. Ὀρθῶς ἄρ' ἂν ἐξαιροῖμεν] Recte ἂν nuper additum est ex codd. Ven. *II.* Par. D K. Mon. Flor. a. c. *β*.

P. 388. Πάλιν δὴ Ὁμήρου τε] Euseb. Pr. Ev. III, 14. p. 693. B. cum edit. Bas. 2. τε om. Idem deinde cum editt. Homeri ἐπὶ πλευράς exhibet, comprobante Astio.

ζεύξει — ἀπόληται. Voc. θερμότεροι insolentius positum nec tamen mutandum videtur. Dicuntur enim animi futurorum custodum istis rebus tanquam candefieri eoque exsistere molliores, quam deceat. Metaphora a ferro candefacto ad animum translata, quandoquidem ferra igne emolliuntur. Sic infra p. 411. B: εἴ τι θυμοειδὲς εἶχεν, ὥσπερ σίδηρον ἐμάλαξεν. et mox: τὸ μετὰ τοῦτο ἤδη τήκει καὶ λείβει, ἕως ἂν ἐκτήξῃ τὸν θυμόν. conf. Sophocl. Aiac. v. 650 sq.

E. Ἥκιστ' ἄρα καὶ ὀδύρεσθαι, φέρειν δὲ] Hi infinitivi quia per sententiae rationem non possunt ex antecedentibus pendere αὐτῷ δεινόν ἐστι, quod perturbaret totam disputationem, neque per synesin aliquam explicari, ut χρή aut tale quid intelligatur, videntur iuxta cum superioribus suspensi esse ex antegresso λέγομεν. Nam istud quidem ubi etiam ad ἥκιστ' ἄρα αὐτῷ δεινόν intellexerimus, omnia decurrunt facillime, ut mutatione verborum non opus sit. Alioquin lenissime correxeris ὀδύρεται et φέρει δέ, quod propter antegressum infinitivum temere in infinitivum mutatum est.

P. 388. ἄλλοτ' ἐπὶ πλ.] Respicitur ad Il. XXIV, 10 sqq. Mox Heynius Observatt. ad Homer. T. VIII. p. 585. corrigebat πρωΐζοντα, matutinum

ζοντ' ἀλύοντ' ἐπὶ θῖν' ἁλὸς ἀτρυγέτοιο,

B μηδὲ ἀμφοτέρῃσι χερσὶν ἑλόντα κόνιν αἰθαλόεσσαν χευάμενον κὰκ κεφαλῆς· μηδὲ ἄλλα κλαίοντά τε καὶ ὀδυρόμενον ὅσα καὶ οἷα ἐκεῖνος ἐποίησε· μηδὲ Πρίαμον ἐγγὺς θεῶν γεγονότα λιτανεύοντά τε καὶ

κυλινδόμενον κατὰ κόπρον,
ἐξονομακλήδην ὀνομάζοντ' ἄνδρα ἕκαστον.

πολὺ δ' ἔτι τούτων μᾶλλον δεησόμεθα μήτοι θεούς γε ποιεῖν ὀδυρομένους καὶ λέγοντας

C ὤμοι ἐγὼ δειλή, ὤμοι δυςαριστοτόκεια.

εἰ δ' οὖν θεούς, μήτοι τόν γε μέγιστον τῶν θεῶν τολμῆσαι οὕτως ἀνομοίως μιμήσασθαι, ὥςτε ὢ πόποι φάναι

ἦ φίλον ἄνδρα διωκόμενον περὶ ἄστυ
ὀφθαλμοῖσιν ὁρῶμαι. ἐμὸν δ' ὀλοφύρεται ἦτορ·

B. *κυλινδόμενον κατὰ κ.*] Sic Par. A. Duebn. Vat. Θ. Ven. Π. Vind. Par. D K. Mon. Vat. r. Flor. β. Vulgo *κυλινδούμενον*, quod praefert Herm. et Schneider. quia obliqua oratio formam poeticam non requirat. Atqui falsus fuit Herm. de Paris. A. Deinde vett. editt. *κόπρου*, quod item ex optimis libris mutatum. Accusativum etiam Homeri exempla habent.

μήτοι θεούς γε π.] Vind. Angel. Vat. r. Flor. x. *μήτι θεους γε.* Iidem libri praeter Angel. etiam mox *μήτι τόν γε μ.* Sed vide Hermann. ad Viger. p. 803.

Cap. III. D. *ἑαυτόν γέ τις, ἄνθρωπον ὄντα, ἀν.*] Sic Par. A D. Ven. Π. Mon. Ang. Flor. α. β. x. Vulgo ante *ἄνθρωπον* addebatur *αὐτόν*. Ante *ἄνθρωπον* Paris. K. interponit *καί*, quod Astius ex *ὡς* ortum putat. Non assentior. Mox *αὐτῷ*

se agentem. Nimirum apud ipsum Homerum versus legitur sic scriptus: *Δινεύεσκ' ἀλύων παρὰ θῖν' ἁλός, οὐδέ μιν Ἠὼς κ. τ. λ.* Codd. Platonis omnes *πλωΐζοντ'* tuentur, paucis exceptis, qui habent *πλάζοντα*. Neque tamen dubium est, quin lectio vulgata depravata sit, quae videtur etiam Schleiermacheri sententia esse p. 541. Optima videtur emendatio Astii *πλωΐσοντ' ἁλ.*

B. *μηδὲ Πρίαμον ἐγγὺς θ.*] Hom. Il. XXII, 414. Quod Priamum vocat *ἐγγὺς θεῶν γεγονότα*, de eo v. ad cap. V. p. 391. E.

ὤμοι ἐγὼ δειλ.] Hom. Il. XVIII, 54.

ὢ πόποι, φ.] Hom. Il. XXII, 168.

αἲ αἲ ἐγών] Hom. Il. XVI, 433.

Cap. III. D. *ἄνθρωπον ὄντα, ἀνάξιον ἡγ. τ.*] vix quisquam, quippe quum homo sit, talia se indigna esse censeat. Nam ita haec sunt intelligenda, quae Ficinus, Cornarius, alii, minus recte interpretati sunt. Ad *ἐπιπλή-*

καὶ

αἲ αἲ ἐγών, ὅτε μοι Σαρπηδόνα φίλτατον ἀνδρῶν
Μοῖρ' ὑπὸ Πατρόκλοιο Μενοιτιάδαο δαμῆναι. D

Cap. III. *Εἰ γάρ, ὦ φίλε Ἀδείμαντε, τὰ τοιαῦτα ἡμῖν οἱ νέοι σπουδῇ ἀκούοιεν καὶ μὴ καταγελῷεν ὡς ἀναξίως λεγομένων, σχολῇ ἂν ἑαυτόν γέ τις, ἄνθρωπον ὄντα, ἀνάξιον ἡγήσαιτο τούτων καὶ ἐπιπλήξειεν, εἰ καὶ ἐπίοι αὐτῷ τοιοῦτον ἢ λέγειν ἢ ποιεῖν, ἀλλ' οὐδὲν αἰσχυνόμενος οὐδὲ καρτερῶν πολλοὺς ἐπὶ σμικροῖσι παθήμασι θρήνους ἂν ᾄδοι καὶ ὀδυρμούς. Ἀληθέστατα, ἔφη, λέγεις. Δεῖ δέ γε οὔχ, ὡς ἄρτι* E *ἡμῖν ὁ λόγος ἐσήμαινεν· ᾧ πειστέον, ἕως ἄν τις ἡμᾶς ἄλλῳ καλλίονι πείσῃ. Οὐ γὰρ οὖν δεῖ. Ἀλλὰ μὴν οὐδὲ φιλογέλωτάς γε δεῖ εἶναι. σχεδὸν γὰρ ὅταν τις ἐφιῇ ἰσχυρῷ γέλωτι, ἰσχυρὰν καὶ μεταβολὴν ζητεῖ τὸ τοιοῦτον. Δοκεῖ μοι, ἔφη. Οὔτε ἄρα ἀνθρώπους*

post *ἐπίοι* om. Par. D K. Ven. *Π.* Mon. Flor. *β*, in eius locum *τι* substituto. Ang. *αὐτῷ τι τοιοῦτον.*

ἐπὶ σμικροῖσι παθ.] V. *σμικροῖς*, quod ex optimis plurimisque libris mutatum. Veterem illam dativi formam Platoni satis frequentatam esse docuit Astius ad Legg. p. 11. Quanquam adeo promiscuus usus est huius atque vulgaris formae, ut iudicium de singulorum locorum scriptura unice pendeat ab auctoritate codicum.

E. *ἐφιῇ ἰσχυρῷ γέλωτι*] Pro *ἐφιῇ*, quod ante Bekkerum scribebatur *ἐφίῃ*, non pauci libri, ut Par. A., *ἔφη* vel *ἔφην*: quae lectio e male intellecto verbo *ἐφιῇ* orta est pariter atque illud, quod marg. Par. A. adscriptum legitur *ἰσχυρῷ κατέχοιτο.* Nisi forte in ea latet *ἐφῇ* aoristus, quem Herm. evulgavit.

ξειεν intell. *ἑαυτῷ*, more pervulgato, de quo vide sis Matth. Gr. §. 428. Neque enim *ἐπιπλήττειν* usquam cum accusativo constructum reperitur, de qua re disputatum est ad Protagor. p. 327. A.

E. *Δεῖ δέ γε οὔχ*] Sc. *θρήνους ᾄδειν καὶ ὀδυρμοὺς ἐπὶ παθήμασιν,*

ἐφιῇ ἰσχυρῷ γέλωτι] quando quis se vehementi dedit risui s. vehementi risui indulsit, vehementem etiam mutationem tale quid requirere solet. Nam *ἐφιέναι* more pervulgato intransitive positum; v. Protagor. p. 336. A. p. 338. E. ibique annot. De sententia conf. Libr. VIII. p 563. E: *τὸ ἄγαν τι ποιεῖν μεγάλην φιλεῖ εἰς τοὐναντίον μεταβολὴν ἀνταποδιδόναι.* Et profecto risus effusus magnum est levitatis signum. Unde etiam Aristotel. Eth. libr. IV. c. 18 docet licere quidem moderate ridere et exhilarari, sed non exsultare aut nimia laetitia iactari.

Οὔτε ἄρα ἀνθρώπους — πολὺ δὲ ἧττον] Post *οὔτε* in-

ἀξίους λόγου κρατουμένους ὑπὸ γέλωτος ἄν τις ποιῇ,
389 ἀποδεκτέον, πολὺ δὲ ἧττον, ἐὰν θεούς. Πολὺ μέντοι, ἦ δ' ὅς. Οὐκοῦν Ὁμήρου οὐδὲ τὰ τοιαῦτα ἀποδεξόμεθα περὶ θεῶν,

ἄσβεστος δ' ἄρ' ἐνῶρτο γέλως μακάρεσσι θεοῖσιν,
ὡς ἴδον Ἥφαιστον διὰ δώματα ποιπνύοντα.

οὐκ ἀποδεκτέον κατὰ τὸν σὸν λόγον. Εἰ σύ, ἔφη,
B βούλει ἐμὸν τιθέναι· οὐ γὰρ οὖν δὴ ἀποδεκτέον.

P. 389. *Εἰ σύ, ἔφη, βούλει*] Steph. *βούλει, ἔφη,* contra fidem codicum fere omnium. Deinde post *ἐμόν* vulgo *τὸν λόγον* interponunt, quod quum libri optimi atque plurimi omittant, non fertur *δέ*, quia alterum orationis membrum maiore pollet vi et gravitate. Legg. I. p. 627. E: *μήτε ἀπολέσειε μηδένα, διαλλάξας δὲ εἰς τὸν ἐπίλοιπον χρόνον — διαφυλάττειν δύναιτο.* Ibid. p. 639. C: *μήθ' ἑωρακὼς εἴη — ἀεὶ δὲ ἄναρχον κ. τ. λ.* Xenoph. Anab. VI, 1, 17: *ἀλλὰ δὴ ἐκεῖ μὲν οὔτε πλοῖα ἔστιν οἷς ἀποπλευσούμεθα, μένουσι δὲ αὐτοῦ οὐδὲ μιᾶς ἡμέρας ἔστι τὰ ἐπιτήδεια.* Ad eundem modum post *τέ* et *καί* in altero membro saepe *δέ* infertur, de quo loquendi genere v. ad p. 394. C. coll. Hermann. ad Viger. p. 836. Matth. Gr. §. 609. Cobetus Varr. Lect. p. 141. corr. *Οὔτοι ἄρα.*

P. 389. *ἄσβεστος δ' ἄρ' ἐν.*] Hom. Il. I. 599.

Ἀλλὰ μὴν καὶ ἀλήθειάν γε —] De constantia et fortitudine postquam exposuit, pergit explicare de veritatis amore, in quo prudentia atque sapientia cernitur. In quo verbis: *εἰ γὰρ ὀρθῶς ἐλέγομεν ἄρτι*, respicit ad illa Libr. II. p. 382. C. D., ubi dixerat de mendacii in narrationibus utilitate, quam non quidem dii, sed homines certa quadam rerum conditione inde percipere possint. Et usum quidem *τοῦ ψεύδους* in republica censet solis civitatis gubernatoribus republicae utilitatis caussa concedendum esse, ceteris civibus omnibus eripiendum, quemadmodum medicamentorum usus medicis tantum, artis salutaris peritis, non item *ἰδιώταις*, h. e. artis medicae imperitis (v. ad Symp. p. 178. B. Protagor. p. 322. C. et 345. A. Theaet. p. 178. C.) permitti soleat. Quamobrem si qui cives mendacio utantur, eos censet non modo magistratuum dignitatem violare, sed etiam publicam laedere salutem, ideoque poena dignos esse gravissima. De mendacii in republica usu conf. etiam infra p. 414. B. Libr. V. p. 459. C. 460. A. C. 461. C. Caussae, cur Plato, fictae civitatis conditor, isto modo statuerit, variae sunt ac multiplices. Nam primum quidem *τοῦ ψεύδους* notionem latius patere voluit, siquidem etiam mentis inscientiam a recto aberrantem mendacii (*ψεύδους*) nomine insignivit. v. ad p. 382. C. Itaque hactenus mendacii notio sanequam diligenter animadvertenda est, ne philosopho temere callidae fraudulentiae disciplinam tribuamus. Deinde meminisse debemus salutis publicae caussa ista omnia concedi, ut apud nos quoque similia similem ob caussam

Ἀλλὰ μὴν καὶ ἀλήθειάν γε περὶ πολλοῦ ποιητέον. εἰ γὰρ ὀρθῶς ἐλέγομεν ἄρτι, καὶ τῷ ὄντι θεοῖσι μὲν ἄχρηστον ψεῦδος, ἀνθρώποις δὲ χρήσιμον ὡς ἐν φαρμάκου εἴδει, δῆλον, ὅτι τό γε τοιοῦτον ἰατροῖς δοτέον, ἰδιώταις δὲ οὐχ ἁπτέον. Δῆλον, ἔφη. Τοῖς ἄρχουσι δὴ τῆς πόλεως, εἴπερ τισὶν ἄλλοις, προσήκει ψεύδεσθαι ἢ πολεμίων ἢ πολιτῶν ἕνεκα ἐπ' ὠφελείᾳ τῆς πόλεως· τοῖς δὲ ἄλλοις πᾶσιν οὐχ ἁπτέον τοῦ τοι-

est dubium, quin ex grammatici alicuius annotatione originem duxerit.

B. *καὶ τῷ ὄντι θεοῖσι*] V. *θεοῖς*, quod e Par. A. Düebn. Vat. *Θ*. Ven. *Π*. Vind. Ambr. aliis mutatum.

subinde conceduntur. Praeterea detestatur philosophus per omnia fictiones cum aliqua turpitudine coniunctas, ut turpe mendacium certe ubique remotum velit, utpote honestati inimicum. Quod sane aliquanto melius est quam quod homines quidam Christiani nominis suaserunt, boni opinati caussa vel dirissima scelera committi licere. Accedit ad haec quod mendacii usum detulit unis philosophis in ideae boni meditatione habitantibus, quos certe sperare licuit non petulanter, non iniuste, non inepte hac in caussa acturos esse. Porro etiam reputare debemus, Platonem nimia sane idea civitatis supremae ductum unitati eius et concordiae tribuisse omnia, ut hac in re, sicuti in aliis rebus similibus, a vitae communis humanitate utique deflexerit ideoque etiam mendacium admiserit, ubi neutiquam careat honestatis offensione. In quo tamen nec illud negligendum est, quod philosophus hac in caussa etiam aequalium et popularium suorum sequutus est iudicia, qui certe de mendacio vel ideo longe aliter atque nostri sentiebant, quia nec inimicorum noverant amorem nec iis utebantur institutis civilibus, quibus hodie vel religionis Christianae vel etiam cultioris humanitatis beneficio utimur. Utut est, peccavit sane in his philosophus, sed peccavit propter ideam ipsius perfectionis, quam civitati suae propriam esse voluit, et in fraudem seductus moribus et institutis aetatis suae, quibus mortales fere plus minusve servire coguntur. Rem subtilius explicavit Schleiermacherus ad h. l. p. 541 sq. De mendacio salubri autem, quod Latini vocant, Astius comparavit sententiam Darii apud Herodot. III, 72, Sextum Emp. ad Logg. VII. §. 43. p. 378 Respexit ad hunc locum Liban. Epist. CXXI. p. 64: *ἐψεύσω μὲν, ἀλλ' ὁ παῖς σοι τῷ ψεύδει γεγένηται βελτίων, τῷ δὲ τοιούτῳ ψεύδει κἂν τῇ Πλάτωνος πόλει χώραν ὁρῶμεν οὖσαν.* Laudarunt verba Stobaeus Serm. XLIV. p. 317. Clem. Al. Strom. VII. p. 730. C. T. II. p. 863. Potter.

ὡς ἐν φαρμάκου εἴδει] Conf. libr. V. p. 459. D: *ἔφαμέν που ἐν φαρμάκου εἴδει πάντα τὰ τοιαῦτα χρήσιμα εἶναι.* Dictionem multi posterioris aetatis scriptores celebrarunt, quos magnam partem laudarunt Gataker. ad Antonin. p. 331. et Wyttenbach. ad Plutarch. de educat. puer. p. 6. E. = 106. ed. Oxon.

C οὔτου, ἀλλὰ πρός γε δὴ τοὺς τοιούτους ἄρχοντας ἰδιώτῃ ψεύσασθαι ταὐτὸν καὶ μεῖζον ἁμάρτημα φήσομεν ἢ κάμνοντι πρὸς ἰατρὸν ἢ ἀσκοῦντι πρὸς παιδοτρίβην περὶ τῶν τοῦ αὑτοῦ σώματος παθημάτων μὴ τἀληθῆ λέγειν, ἢ πρὸς κυβερνήτην περὶ τῆς νεώς τε καὶ τῶν ναυτῶν μὴ τὰ ὄντα λέγοντι, ὅπως ἢ αὐτὸς ἢ τις τῶν ξυνναυτῶν πράξεως ἔχει. Ἀληθέστατα, ἔφη. Ἂν ἄρ' ἄλλον τινὰ λαμβάνῃ ψευδό-
D μενον ἐν τῇ πόλει τῶν

οἳ δημιοεργοὶ ἔασι,

μάντιν ἢ ἰητῆρα κακῶν ἢ τέκτονα δούρων,

κολάσει ὡς ἐπιτήδευμα εἰςάγοντα πόλεως ὥςπερ νεὼς ἀνατρεπτικόν τε καὶ ὀλέθριον. Ἐάν γε, ἦ δ' ὅς, ἐπί γε λόγῳ ἔργα τελῆται.

D. οἳ δημιοεργοὶ ἔασι] Ald. Bas 1. 2. et codd. non pauci δημιουργοί cum Par A. unde Schn. Turr. et Herm. receperunt.

Ἐάνγε, ἦ δ' ὅς, ἐπί γε] V. Ἐάν γε. Ambr. Angel. ἐάνπερ γε. Flor. a. x. ἐάνπερ. Sed duplex γε hic minime importunum.

Τί δέ; σωφροσύνης] δαί Par. A. Flor. α'. Stob. Serm. V. p. 75.

E. καὶ περὶ ἐδωδὰς ἡδονῶν;] Flor x. addit ἀπέχεσθαι. v. annot.

C. ἢ ἀσκοῦντι πρὸς παιδοτρίβην] Recte Phavorinus: ἀσκῶ κυρίως ἐπὶ γυμνασίας λέγεται. Neque rara est intransitiva verbi significatio, se exercere, meditari. Lachet. p. 184. E. Xenoph. Cyrop. II, 1, 29: πρός γε μὴν τοὺς πολεμίους μεγαλοφρονέστεροι γίγνονται οἳ ἂν ξυνειδῶσιν ἑαυτοῖς εὖ ἠσκηκότες. Ibid. VIII, 8, 24: ὁμοίους τοὺς ἀνασκήτους τοῖς ἠσκηκόσι ἔσεσθαι. Ceterum παιδοτρίβαι s. doctores palaestrici debebant iudicare, utrum corpora eorum, qui exerceri vellent, ad labores gymnasticos essent idonea nec ne: v. Erast. p. 134. A sq. et intpp. ad Aristoph. Nubb. v. 969.

D. λαμβάνῃ ψευδόμενον —] Transiit a plurali numero ad singularem: nam intelligitur ὁ ἄρχων τῆς πόλεως, v. Phaedon. p. 62. D. Protagor. p. 319. D. p. 324. B. p. 334. C. Gorg. p. 505. D. infra p. 413. D. VIII. p. 558. A. IX. p. 590. E. al., coll. Matth. Gr. §. 303. 3. Genus loquendi Benedictum quum fugisset, importune coniecit λαμβάνῃς. — λαμβάνῃ, i. q. καταλαμβάνῃ. Gorg. p. 473. B. ἐὰν ἀδικῶν ἄνθρωπος ληφθῇ, ubi plura.

οἳ δημιοεργοί] Hom. Od. XVII, 383 sq.

Ἐάν γ', ἦ δ' ὅς, ἐπί γε λόγῳ] Duplex γε utrobique pollet vi sua ideoque recte se habet. Multa istiusmodi exempla collegimus ad Phileb. p. 62. E. Siquidem, inquit, praeter sermonem etiam perpetrantur facinora. Prave enim haec Schneiderus in-

Τί δέ; σωφροσύνης ἆρα οὐ δεήσει ἡμῖν τοῖς νεανίαις; Πῶς δ' οὔ; Σωφροσύνης δὲ ὡς πλήθει οὐ τὰ τοιάδε μέγιστα, ἀρχόντων μὲν ὑπηκόους εἶναι, αὐτοὺς δὲ ἄρχοντας τῶν περὶ πότους καὶ ἀφροδίσια καὶ περὶ ἐδωδὰς ἡδονῶν; Ἔμοιγε δοκεῖ. Τὰ δὴ τοιάδε φήσομεν, οἶμαι, καλῶς λέγεσθαι, οἷα καὶ Ὁμήρῳ Διομήδης λέγει, E

τέττα, σιωπῇ ἧσο, ἐμῷ δ' ἐπιπείθεο μύθῳ,

καὶ τὰ τούτων ἐχόμενα, τὰ

ἴσαν μένεα πνείοντες Ἀχαιοί,

σιγῇ δειδιότες σημάντορας,

καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα. Καλῶς. Τί δέ; τὰ τοιάδε

οἰνοβαρές, κυνὸς ὄμματ' ἔχων, κραδίην δ' ἐλάφοιο

καὶ τὰ τούτων ἑξῆς ἆρα καλῶς, καὶ ὅσα ἄλλα τις 390

οἷα καὶ Ὁμήρῳ] Praepositionem *παρ'* vulgo ante *Ὁμήρῳ* illatam cum plurimis optimisque libris omisit Bekkerus, probantibus etiam Turr. Schn. Herm.

Τί δέ; τὰ τοιάδε] Par. A. *δαί*.

P. 390. *ὅσα ἄλλα τις*] Deest *ἄλλα* in Par. D K. Mon. Flor. β'. In Angel. Ambr. Flor. α'. x. legitur *ὅσα ἄλλα τοιαῦτά τις*. Mox Bas. 2. et aliquot codd. mss. *νεανισκεύματα*. Par. A. Tur. *νεανικεύματα*.

terpretatur.

ἆρα οὐ δεήσει ἡμῖν —] De dativo *ἡμῖν* conf. infra p. 391. D: *μηδὲ ἡμῖν ἐπιχειρεῖν πείθειν τοὺς νέους*. Theaet. p. 143. E: *ἀκοῦσαι πάνυ ἄξιον, οἵῳ ὑμῖν τῶν πολιτῶν μειρακίῳ ἐντετύχηκα*. Sophist. p. 216. E. *τοῦ μέντοι ξένου ἡμῖν ἡδέως ἂν πυνθανοίμην*, ubi v. Heindorf., qui tamen perperam dativum in talibus pro genitivo positum putat, in qua sententia miramur fuisse etiam Astium ad Legg. p. 9. Meliora docuit Matth. Gr. §. 389. Cf. annotationem nostram ad libr. I. p. 343. A.

Σωφροσύνης δὲ ὡς πλήθει] Duae potissimum temperantiae partes hic ponuntur, obedientia in magistratus, et abstinentia a nimiis voluptatibus. Itaque *ὡς πλήθει* i. q. *ὡς ἐπὶ τὸ πλῆθος* (libr. II. cap. 7.), ut plerumque, in universum, de qua formulae significatione dixit Fischer. ad Weller. Gr. T. III. P. I. p. 222. Aliter haec intellexit Matth. Gr. §. 388. — *αὐτοὺς δὲ ἄρχοντας κ. τ. λ.*, ipsos autem in potus, veneris, cibi cupiditates exercere imperium.

E. *τέττα σιωπῇ ἧσο*] Hom. Il. IV, 412.

ἴσαν μένεα —] Hom. Il. III, 8. et IV, 431., qui versus in unum coniuncti sunt. Hermannus tamen posteriora ad interpolatorem refert, quum non sit credibile Platonem duos Homeri locos ita conflasse, ut alter ab altero pendere videretur.

οἰνοβαρές, κυνὸς ὄμ.] Hom. Il. I, 225. — *καὶ τὰ*

ἐν λόγῳ ἢ ἐν ποιήσει εἴρηκε νεανιεύματα ἰδιωτῶν εἰς ἄρχοντας; Οὐ καλῶς. Οὐ γάρ, οἶμαι, εἴς γε σωφροσύνην νέοις ἐπιτήδεια ἀκούειν· εἰ δέ τινα ἄλλην ἡδονὴν παρέχεται, θαυμαστὸν οὐδέν. ἢ πῶς σοι φαίνεται; Οὕτως, ἔφη. Cap. IV. *Τί δέ; ποιεῖν ἄνδρα τὸν σοφώτατον λέγοντα, ὡς δοκεῖ αὐτῷ κάλλιστον εἶναι πάντων, ὅταν*

παραπλεῖαι ὦσι τράπεζαι
B *σίτου καὶ κρειῶν, μέθυ δ' ἐκ κρητῆρος ἀφύσσων*
οἰνοχόος φορέῃσι καὶ ἐγχείῃ δεπάεσσι,

δοκεῖ σοι ἐπιτήδειον εἶναι πρὸς ἐγκράτειαν ἑαυτοῦ ἀκούειν νέῳ; ἢ τὸ

λιμῷ δ' οἴκτιστον θανέειν καὶ πότμον ἐπισπεῖν;

ἢ Δία, καθευδόντων τῶν ἄλλων θεῶν τε καὶ ἀνθρώπων ὡς μόνος ἐγρηγορὼς ἃ ἐβουλεύσατο, τούτων πάν-
C *των ῥᾳδίως ἐπιλανθανόμενον διὰ τὴν τῶν ἀφροδισίων ἐπιθυμίαν καὶ οὕτως ἐκπλαγέντα ἰδόντα τὴν Ἥραν,*

Cap. IV. B. *ὡς μ. ἐγρ. ἃ ἐβουλεύσατο*] Monac. et ex corr. Flor. *β'*. post *ἐβουλεύσατο* addunt *τελέσειε*. Pro *ὡς μόνος* Herm. de coni. dedit *καὶ μόνος*, coll. Ritschel. Mus. Rhen. T. IV. p. 441. sed v. explic.

C. *οὐδ' Ἄρεός τε καὶ Ἀφρ.*] V. *Ἄρεως*, quod e Vat. *Θ*. Vind. Ambr. Vat. r. et Paris. A. corr. praeeunte Bekkero mutavi;

τούτων ἑξῆς, et quae deinceps sequuntur. Voc. *ἑξῆς* modo cum genitivo, modo cum dativo iunctum Schaefer. ad Dionys. de Comp. Verb. p. 142. illustravit.

Cap. IV. P. 390. *παραπλεῖαι ὦσι τράπεζ.*] Hom. Od. IX, 8.

B. *λιμῷ δ' οἴκτ.*] Hom. Od. XI. 342.

ἢ Δία, καθευδόντων —] Cohaerent haec quoque cum superioribus: *Τί δέ; ποιεῖν.* Iungendum autem: *ἢ Δία (ποιεῖν) ῥᾳδίως ἐπιλανθανόμενον τούτων, ἃ ἐβουλεύσατο ὡς μόνος ἐγρηγορὼς* (ut solus vigil) *τῶν ἄλλων — καθευδόντων. καὶ οὕτως ἐκπλαγέντα ἰδόντα τὴν Ἥραν*, i. e. *καὶ ποιεῖν οὕτως ἐκπλ. ἰδόντα Ἥρ.* (Iunone conspecta) ctr. Temere hic haeserunt critici.

C. *εἰς τὸ δωμάτιον*] *Δωμάτιον* est *κοιτών*, thalamus s. cubiculum, ubi lecti erant cubiculares, diversi a triclinaribus; v. Aristoph. Eccl. 3. Lysistrat. v. 160. Casaubon. ad Theophr. Char. p. 154. ed. Fischer. Ceterum respicitur ad Iliad. XIV, 291. Platonis locum qui respexerint, indicavit ad h. l. Astius. — *αὐτοῦ*, *αὐτόθι*.

οὐδ' Ἄρεός τε καὶ Ἀφρ.] Hom. Od. VIII, 266. — *δι' ἕτερα τοιαῦτα*, i. e. item ob vehementiorem cupiditatem, s. propter si-

ὥςτε μηδ' εἰς τὸ δωμάτιον ἐθέλειν ἐλθεῖν, ἀλλ' αὐτοῦ βουλόμενον χαμαὶ ξυγγίγνεσθαι, καὶ λέγοντα, ὡς οὕτως ὑπὸ ἐπιθυμίας ἔχεται, ὡς οὐδ' ὅτε τὸ πρῶτον ἐφοίτων πρὸς ἀλλήλους

φίλους λήθοντε τοκῆας;

οὐδὲ Ἄρεός τε καὶ Ἀφροδίτης ὑπὸ Ἡφαίστου δεσμὸν δι' ἕτερα τοιαῦτα. Οὐ μὰ τὸν Δία, ἦ δ' ὅς, οὔ μοι φαίνεται ἐπιτήδειον. Ἀλλ' εἴ πού τινες, ἦν δ' ἐγώ, D *καρτερίαι πρὸς ἅπαντα καὶ λέγονται καὶ πράττονται ὑπὸ ἐλλογίμων ἀνδρῶν, θεατέον τε καὶ ἀκουστέον, οἷον καὶ τὸ*

στῆθος δὲ πλήξας κραδίην ἠνίπαπε μύθῳ·
τέτλαθι δὴ κραδίη, καὶ κύντερον ἄλλο ποτ' ἔτλης.

Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη. Οὐ μὲν δὴ δωροδόκους γε ἐατέον εἶναι τοὺς ἄνδρας οὐδὲ φιλοχρηματους. Οὐδαμῶς. Οὐδ' ᾀστέον αὐτοῖς, ὅτι E

δῶρα θεοὺς πείθει, δῶρ' αἰδοίους βασιλῆας.

v. Buttm. Gr. Ampl. T. I. p. 227. Par. A. pr. m. *ἄρεως*.

δι' ἕτερα τοιαῦτα] Sic Par. A. Vat. *Θ*. Ven. *Ξ Π*. Vind. alii multi. Vulgo *οὐδ' ἕτερα τ.*

φαίνεται ἐπιτήδειον.] Sic codd. optimi atque plurimi cum ed. Bas. 2. pro vulg. *ἐπιτήδεια*, quod propter antegressum *ἐπιτήδειον* spernendum.

milem causam. Ferri etiam potest lectio vulgata *οὐδ' ἕτερα τοιαῦτα*, quae tamen destituitur meliorum librorum testimonio. Ceterum neminem offendet, quod ab interrogatione negante repente ad usum negantis particulae ita transiit, ut interrogationis formam prorsus sustulerit. Repetendum vero e superioribus *λέγειν ἐπιτήδειόν ἐστιν*.

Οὐ μὰ τὸν Δία, ἦ δ' ὅς, οὔ μοι φ.] Infra libr. V. p. 453. D: *οὐ μὰ τὸν Δία, οὐ [γάρ] εὐκόλῳ ἔοικεν.* Libr. X. p. 605. E. VI. p. 481. E. VII. 536. C. Theaet. p. 142. E: *οὐ μὰ, τὸν Δία, οὔκουν οὕτω γε ἀπὸ στόματος.* Xenoph. Symp. II, 4: *οὐ μὰ Δί', ἔφη, οὐ παρὰ τῶν μυροπωλῶν.* Ibid. IV, 3: *οὐ μὰ τὸν Δί', ἔφη, οὐδὲ τοῦτο.*, et sic centenis locis.

D. *στῆθος δὲ πλ.*] Hom. Od. XX, 17. conf. Wyttenbach. ad Phaed. p. 49. D. — *δωροδόκοι* Tim. Gloss. p. 91. interpretatur *καὶ οἱ διδόντες δῶρα καὶ οἱ λαμβάνοντες.*, ubi v. Ruhnken.

E. *δῶρα θεοὺς πείθει*] Suidas T. I. p. 623. hunc versum laudans addit: *οἱ μὲν Ἡσιόδειον οἴονται τὸν στίχον.* Alludit ad hunc versum, iudice Barnesio, etiam Eurip. Med. v. 934: *πείθειν δῶρα καὶ θεοὺς λόγος.* Ovid. de Art. Am. III. v. 653: Munera, crede mihi, capiunt hominesque deosque: placatur donis Iuppiter ipse datis.

οὐδὲ τὸν τοῦ Ἀχιλλέως παιδαγωγὸν Φοίνικα ἐπαινε-
τέον, ὡς μετρίως ἔλεγε συμβουλεύων αὐτῷ δῶρα μὲν
λαβόντι ἐπαμύνειν τοῖς Ἀχαιοῖς, ἄνευ δὲ δώρων μὴ
ἀπαλλάττεσθαι τῆς μήνιος. οὐδ' αὐτὸν τὸν Ἀχιλλέα
ἀξιώσομεν οὐδ' ὁμολογήσομεν οὕτω φιλοχρήματον εἶ-
ναι, ὥςτε παρὰ τοῦ Ἀγαμέμνονος δῶρα λαβεῖν, καὶ
391 τιμὴν αὖ λαβόντα νεκροῦ ἀπολύειν, ἄλλως δὲ μὴ
ἐθέλειν. Οὔκουν δίκαιόν γε, ἔφη, ἐπαινεῖν τὰ τοι-
αῦτα. Ὀκνῶ δέ γε, ἦν δ' ἐγώ, δι' Ὅμηρον λέγειν,
ὅτι οὐδ' ὅσιον ταῦτά γε κατὰ Ἀχιλλέως φάναι καὶ
ἄλλων λεγόντων πείθεσθαι. καὶ αὖ ὡς πρὸς τὸν
Ἀπόλλω εἶπεν·

ἔβλαψάς μ' ἑκάεργε, θεῶν ὀλοώτατε πάντων·
ἦ σ' ἂν τισαίμην, εἴ μοι δύναμίς γε παρείη.

B καὶ ὡς πρὸς τὸν ποταμόν, θεὸν ὄντα, ἀπειθῶς εἶχε
καὶ μάχεσθαι ἕτοιμος ἦν· καὶ αὖ τὰς τοῦ ἑτέρου

E. *ἀπαλλάττ. τῆς μήνιος.*] V. *μήνιδος*, quod codd. fere omnes aspernantur. conf. Matth. Gr. ampl. p. 158. et p. 517. Solet Plato, ut iam alibi observavimus, ubi poetarum dicta respicit, eorum linguam imitari: unde hic formam Ion. servavit.

P. 391 *Ὀκνῶ δέ γε, ἦν δ' ἐγώ,*] Verba *ἦν δ' ἐγώ* Vat. *Θ.* r. Vind. locant post *Ὅμηρον*. Abesse non possunt, quum Socrates ipse nunc primum Homero dictorum impietatem exprobret.

C. *νοσήματε δύο ἐναντ.*] Dualem cum Par. A. codd.

τὸν τοῦ Ἀχιλλέως π.] Hom. Il. IX, 435 sqq. — *μετρίως ἔλεγε,* i. e. recte.

δῶρα λαβεῖν] Hom. Il. XIX, 278 sq.

καὶ τιμὴν αὖ λαβόντα] Hom. Il. XXIV, 175 sq.

P. 391. *Ὀκνῶ δέ γε —*] Tim. Gloss. p. 190: *ὀκνεῖ· εὐλαβῶς ἔχει,* ubi v. Ruhnk. Etiam schol. ad h. l. annotavit *ἀντὶ τοῦ εὐλαβῶς ἔχω.* Imo est vereor Homeri causa dicere. — *καὶ ἄλλων λ. πείθεσθαι*, et, quum alii dicunt, iis fidem habere. Minus recte enim Wyttenbach. ad Select. Princip. Histor. p. 353. genitivum a *πείθεσθαι* pendere voluit.

ἔβλαψάς μ' ἑκάεργε] Hom. Il. XXII, 15 sq.

B. *καὶ ὡς πρὸς τὸν ποταμόν, θεὸν ὄντα*] Scamandrum intelligit; v. Hom. Il. XXI, 222 sqq. De proximis v. Il. XXIII, 151.

τάς τε αὖ Ἕκτορος ἕλξεις] Hom. Il. XXII, 394 sqq.

τὰς τῶν ζωγρ. σφαγάς] Hom. Il. XXIII. 175.

C. *καὶ τρίτον ἀπὸ Διός*] Nam Peleus Aeaci filius et Iovis nepos fuit; v. Hom. Il. XXI, 188.

ὑπὸ τῷ σοφωτάτῳ Χείρωνι τεθρ.] Dativus non hoc simpliciter indicat, Achillem ab Chirone educatum esse, quod significaretur potius genitivo praepositioni adiecto; sed notat eum magistro, quo tempore eius disciplina utebatur, fere

ποταμοῦ Σπερχειοῦ ἱερὰς τρίχας Πατρόκλῳ ἥρωϊ,
ἔφη, κόμην ὀπάσαιμι φέρεσθαι, νεκρῷ ὄντι,
καὶ ὡς ἔδρασε τοῦτο, οὐ πειστέον. τάς τε αὖ Ἕ-
κτορος ἕλξεις περὶ τὸ σῆμα τὸ Πατρόκλου καὶ τὰς
τῶν ζωγρηθέντων σφαγὰς εἰς τὴν πυράν, ξύμπαντα
ταῦτα οὐ φήσομεν ἀληθῆ εἰρῆσθαι, οὐδ' ἐάσομεν
πείθεσθαι τοὺς ἡμετέρους, ὡς Ἀχιλλεύς, θεᾶς ὢν C
παῖς καὶ Πηλέως, σωφρονεστάτου τε καὶ τρίτου ἀπὸ
Διός, καὶ ὑπὸ τῷ σοφωτάτῳ Χείρωνι τεθραμμένος,
τοσαύτης ἦν ταραχῆς πλέως, ὥςτ' ἔχειν ἐν αὑτῷ
νοσήματε δύο ἐναντίω ἀλλήλοιν, ἀνελευθερίαν μετὰ
φιλοχρηματίας καὶ αὖ ὑπερηφανίαν θεῶν τε καὶ
ἀνθρώπων. Ὀρθῶς, ἔφη, λέγεις. Cap. V. Μὴ
τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, μηδὲ τάδε πειθώμεθα, μηδ' ἐῶ-
μὲν λέγειν, ὡς Θησεὺς Ποσειδῶνος υἱὸς Πειρίθους
τε Διὸς ὥρμησαν οὕτως ἐπὶ δεινὰς ἁρπαγάς, μηδέ D

fere omnes praebuerunt. Vett. editt. *νοσήματά τε δύο.*

Cap. V. C. *Μὴ τοίνυν — μηδὲ τάδε π., μηδ' ἐῶμεν*] Bekker. de coni. *μήτε τάδε — μήτ' ἐῶμεν.* v. infra.

D. *ὥρμησαν οὕτως*] *ὥρμησεν* Par. A. Vat. Θ. Vind. Φ. Par. DK. Singularem si scriptor posuit numerum, uterque heroum per se seorsum intelligendus est. Quamquam nihil tale offert A. Matthiae Gr. Gr. ampl. §. 304.

μηδέ τιν' ἄλλον θεοῦ] V. *ἄλλου*, recte repugnantibus

subiectum fuisse. Libr. VIII. p. 558. D: *υἱὸς ὑπὸ τῷ πατρὶ τεθραμμένος.* IX. p. 572. C. Lachet. p. 184. E: *ὅστις τυγχάνει ὑπὸ παιδοτρίβῃ ἀγαθῷ πεπαιδευμένος.* v. Matth. §. 394. annot. De Chirone, Achillis magistro, omnia in vulgus nota.

Cap. V. *Μὴ τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ —*] In his prius *μηδὲ* est ne — quidem, posterius autem alterum membrum annectit; praeterea *τάδε* referendum est ad ea, quae deinde afferuntur. Itaque locus sic interpretandus est: Ne igitur, inquam ego, ne haec quidem credamus nec vero dicere permittamus ctr. Itaque librorum mss. lectionem facile apparet non fuisse sollicitandam.

D. *ὡς Θησεὺς Ποσειδ.*] Theseus, qui vulgo Aegei filius fuisse dicitur, cur ab aliis Neptuni filius perhibeatur, exposuit Plutarch. Vit Thes. c. VI: *ἦν δὲ λόγος ὑπὸ τοῦ Πιτθέως διαδοθείς, ὡς ἐκ Ποσειδῶνος τεκνωθείη. Ποσειδῶνα γὰρ Τροιζήνιοι σέβουσι διαφερόντως, καὶ θεὸς οὗτός ἐστιν αὐτοῖς πολιοῦχος.* conf. Apollodor. III, 15, 7. Hygin. fab. 37. De raptu Proserpinae vide sis Isocr. Encom. Hel. p. 496. Apollodor. II, 5, 12. Diodor. Sic. IV. p. 265. Hygin. fab. 79. Propert. II, 1, 37. Ovid. Trist. I, 5, 19 al. Ceterum Plato tragicum poetam nescio quem ob oculos habuisse videtur.

οὕτως ἐπὶ δεινὰς ἁρπα-

τιν' ἄλλον θεοῦ παῖδά τε καὶ ἥρω τολμῆσαι ἂν δεινα καὶ ἀσεβῆ ἐργάσασθαι, οἷα νῦν καταψεύδονται αὐτῶν· ἀλλὰ προςαναγκάζωμεν τοὺς ποιητὰς ἢ μὴ τούτων αὐτὰ ἔργα φάναι ἢ τούτους μὴ εἶναι θεῶν παῖδας, ἀμφότερα δὲ μὴ λέγειν, μηδὲ ἡμῖν ἐπιχειρεῖν πείθειν τοὺς νέους, ὡς οἱ θεοὶ κακὰ γεννῶσι καὶ
E ἥρωες ἀνθρώπων οὐδὲν βελτίους. ὅπερ γὰρ ἐν τοῖς πρόσθεν ἐλέγομεν, οὔθ' ὅσια ταῦτα οὔτ' ἀληθῆ· ἐπεδείξαμεν γάρ που, ὅτι ἐκ θεῶν κακὰ γίγνεσθαι ἀδύνατον. Πῶς γάρ οὔ; Καὶ μὴν τοῖς γε ἀκούουσι βλαβερά· πᾶς γὰρ ἑαυτῷ ξυγγνώμην ἕξει κακῷ ὄντι, πεισθείς, ὡς ἄρα τοιαῦτα πράττουσί τε καὶ ἔπραττον καὶ οἱ θεῶν ἀγχίσποροι,

οἱ Ζηνὸς ἐγγύς, ὧν κατ' Ἰδαῖον πάγον

libris Vat Θ. Ven. II. Vind. Par. DK. Mon. Ang. Vat. r. Flor. x.

E. ἐν τοῖς πρόσθεν ἐλέγ.] V. ἐν τοῖς ἔμπροσθεν, quod nonnisi pauci libri tuentur.

E. οἱ Ζηνὸς ἐγγύς] οἱ hic de suo addidit Bekk.

P. 302. Τί οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ἡμῖν] Sic Vat. Θ. Ven. II.

γάς] i. e. ἐφ' οὕτω δεινὰς ἁρπαγάς. Xenoph. Cyrop. II, 2, 13: ὅμως οὕτως ἐν πολλῇ ἀτιμίᾳ ἡμᾶς ἔχεις. — τολμῆσαι ἂν δ., a se impetrare potuisse, ut ctr., de qua verbi significatione supra diximus ad p. 360. B.

ἢ μὴ τούτων αὐτὰ ἔργα φάναι ἢ τούτους] Ne quem pronominis iteratio offendat, quae certe non caret sua vi, prorsus eodem modo Sympos. p. 219. B: καὶ ἀναστάς γε, οὐδὲ ἐπιτρέψας τούτῳ εἰπεῖν οὐδὲν ἔτι, ἀμφιέσας τὸ ἱμάτιον τὸ ἐμαυτοῦ τοῦτον — ὑπὸ τὸν τρίβωνα κατακλινεὶς τὸν τουτονί, περιβαλὼν τὼ χεῖρε τούτῳ τῷ δαιμονίῳ ὡς ἀληθῶς καὶ θαυμαστῷ, κατεκείμην τὴν νύκτα ὅλην. — De usu pronominis αὐτά, pro quo exspectes ταῦτα, v. Matth. Gr. §. 469. 8. — ἀμφότερα δέ, sc. eos et filios esse deorum et talia perpetrasse facinora.

καὶ ἥρωες ἀνθρ. οὐδ. βελτίους] Nam deorum filios convenit humanam sortem multum superare. Illustravit locum P. Victor. Varr. Lectt. I, 15., ab Astio laudatus.

E. ἐν τοῖς πρόσθεν ἐλέγομεν] Libr. II. c. 18. et III. 391. A.

καὶ οἱ θεῶν ἀγχίσποροι, οἱ Ζηνός ἐγγύς] Veteres enim putabant, quo quid propius ab ortu et progenie divino abesset, hoc melius illud ac praestantius esse oportere. Itaque non solum deorum filiis, sed etiam hominibus aetate diis propioribus singularem sapientiam ac virtutem tribuerunt. Hinc intelligitur, cur p. 388. B. Priamus dicatur ἐγγὺς θεῶν γεγώς, et cur Tim. p. 32. A. legatur: πειστέον τοῖς ἔμπροσθεν εἰρηκόσιν, ἐκγόνοις δὲ θεῶν οὖσιν. Quid sit θεῶν ἀγχίσπορον εἶναι et Ζηνὸς ἐγγύς, accuratius deinde explicatur, versu postremo: οὔπω σφιν ἐξίτηλον κ. τ. λ., quibus

Διὸς πατρῴου βωμός ἐστ' ἐν αἰθέρι,
καὶ
οὔ πώ σφιν ἐξίτηλον αἷμα δαιμόνων.

ὧν ἕνεκα παυστέον τοὺς τοιούτους μύθους, μὴ ἡμῖν πολλὴν εὐχέρειαν ἐντίκτωσι τοῖς νέοις πονηρίας. Κο- 392
μιδῇ μὲν οὖν, ἔφη.

Τί οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ἡμῖν ἔτι λοιπὸν εἶδος, λόγων πέρι ὁριζομένοις οἵους τε λεκτέον καὶ μή; περὶ μὲν γὰρ θεῶν ὡς δεῖ λέγεσθαι εἴρηται, καὶ περὶ δαιμόνων τε καὶ ἡρώων καὶ τῶν ἐν Ἅιδου. Πάνυ μὲν οὖν. Οὐκοῦν καὶ περὶ ἀνθρώπων τὸ λοιπὸν εἴη B
ἄν; Δῆλα δή. Ἀδύνατον δή, ὦ φίλε, ἡμῖν τοῦτό γε ἐν τῷ παρόντι τάξαι. Πῶς; Ὅτι οἶμαι ἡμᾶς ἐρεῖν, ὡς ἄρα καὶ ποιηταὶ καὶ λογοποιοὶ κακῶς λέγουσι περὶ ἀνθρώπων τὰ μέγιστα, ὅτι εἰσὶν ἄδικοι μέν,

Par. DK. Pronomen Par. A. omnino omittit, assentiente Herm. Vulgo erat: *Τί οὖν ἡμῖν, ἦν δ' ἐγώ.* Mox vett. editt. *περιοριζομένοις*, quod Bekk. ex Par. K. Mon. Ambr. mutavit.

λεκτέον καὶ μή;] V. *καὶ οὓς μή;* Sed recte *οὓς* cum Bas.

nondum effluxit sanguis deorum. Bekkerus locum sic concinnatum exhibet: — *οἱ θεῶν ἀγχίσποροι οἱ Ζηνὸς ἐγγύς, ὧν κατ' Ἰδαῖον πάγον Διὸς πατρῴου — αἰθέρι κοὔ πώ σφιν κτλ.*, quae conformatio quum non profecta sit ex aliquo codice, merito displicuit Huschkio. Anal. Litt. p. 328. „Primum, inquit ille, huic rationi obstat Platonis aliorumque consuetudo, eiusmodi poetarum loca propriis verbis interrupta et *σποράδην* proferendi: deinde, quod caput est, intercedit auctoritas Luciani, qui primum versum aliter dispositum exhibet Demosthen. Encom. c. 13. T. III. p. 501., ubi agit de coelestis cuiusdam aureae, quam dicit, catenae *ἕλξει*, ad ipsius pulcritudinis puram formam trahentis *μανίᾳ σώφρονι τῶν ψυχῶν, ὅσαι* vel *αἱ Ζηνὸς ἐγγὺς καὶ θεῶν ἀγχίσποροι· φησὶν ὁ τραγικός.*" Patet ex his Luciani verbis versus esse veteris alicuius tragici. Nimirum sumti sunt ex Aeschyli Niobe, unde laudantur a Strabone XII. p. 870. A. v. de hac fabula God. Hermann. Opuscul. III. p. 58.

P. 392. *Ἀδύνατος δή, ὦ φίλε, ἡμῖν*] At vero, inquit, hoc in praesenti nondum possumus constituere. Est enim haec quaestio arctissime coniuncta cum illa, quae est de iustitia. Cuius naturam quoniam nondum indagavimus, quales esse debeant sermones de vitae humanae rationibus nondum possumus constituere. Pro *δή* recte, opinor, coniecit Astius legendum esse *δέ*.

B. *ὅτι εἰσὶν ἄδικοι μέν*] Haec sophistae docebant. Respiciuntur vero orationes a Thrasymacho in primo libro p. 336. A. — 344. C. de iniustitiae laudibus habitae. Ibi inter alia p. 343. C. *ἀγνοεῖς, ὅτι ἡ μὲν δικαιοσύνη τε καὶ τὸ δίκαιον ἀλλό-*

εὐδαίμονες δὲ πολλοί, δίκαιοι δὲ ἄθλιοι, καὶ ὡς λυσιτελεῖ τὸ ἀδικεῖν, ἐὰν λανθάνῃ, ἡ δὲ δικαιοσύνη ἀλλότριον μὲν ἀγαθόν, οἰκεία δὲ ζημία· καὶ τὰ μὲν τοιαῦτα ἀπερεῖν λέγειν, τὰ δ' ἐναντία τούτων προστάξειν ᾄδειν τε καὶ μυθολογεῖν. ἢ οὐκ οἴει; Εὖ μὲν οὖν, ἔφη, οἶδα. Οὐκοῦν ἐὰν ὁμολογῇς ὀρθῶς με λέγειν, φήσω σε ὡμολογηκέναι ἃ πάλαι ἐζητοῦμεν;
C Ὀρθῶς, ἔφη, ὑπέλαβες. Οὐκοῦν περὶ ἀνθρώπων ὅτι τοιούτους δεῖ λόγους λέγεσθαι, τότε διομολογησόμεθα, ὅταν εὕρωμεν οἷόν ἐστι δικαιοσύνη καὶ ὡς φύσει λυσιτελοῦν τῷ ἔχοντι, ἐάν τε δοκῇ ἐάν τε μὴ τοιοῦτος εἶναι. Ἀληθέστατα, ἔφη.

Cap. VI. Τὰ μὲν δὴ λόγων πέρι ἐχέτω τέλος, τὸ δὲ λέξεως, ὡς ἐγᾦμαι, μετὰ τοῦτο σκεπτέον, καὶ ἡμῖν ἅ τε λεκτέον καὶ ὡς λεκτέον παντελῶς ἐσκέψεται. Καὶ ὁ Ἀδείμαντος Τοῦτο, ἦ δ' ὅς, οὐ μανθάνω ὅ τι λέ-
D γεις. Ἀλλὰ μέντοι, ἦν δ' ἐγώ, δεῖ γε. ἴσως οὖν τῇδε μᾶλλον εἴσει. ἆρ' οὐ πάντα, ὅσα ὑπὸ μυθολόγων ἢ

2. plurimi optimique libri omittunt. Dein vulg. περὶ γὰρ θεῶν. Recepi μέν e Ven. Ξ. Ambr. Ang. Flor. a. c. x. α'.
C. δεῖ λόγους λέγεσθαι] Vat. Θ. Ven. Π. Vind. Φ. Par.

τριον ἀγαθὸν τῷ ὄντι, τοῦ κρείττονός τε καὶ ἄρχοντος ξυμφέρον, οἰκεία δὲ τοῦ πειθομένου τε καὶ ὑπηρετοῦντος βλάβη, ad quae hic respici manifestum est. Luculentius Plato hunc locum tractavit Legg. X. p. 899. D. sqq.

ἃ πάλαι ἐζητοῦμεν] in quibus explorandis dudum versati sumus. Ficinus: quae iam diu quaerimus. Num legit ζητοῦμεν? Hoc quidem nuper Hermannus de nostra coniectura recepit coll. IV. 1.

C. λυσιτελοῦν τῷ ἔχοντι] Intell. αὐτήν. v. ad Phaedr. 283. A. Ceterum Plato hanc rem fusius tractavit infra libr. X. p. 595—608. B. Quae manifesto iam hic significantur.

Cap. VI. τὸ δὲ λέξεως —] Intelligit rationem, qua omnia pueris tradenda sint. Dixerat enim hactenus de sermonum vel orationum argumento. — παντελῶς ἐσκέψεται, plane a nobis erit exploratum. Ficinus interpretatur: atque ita nobis compertum erit: unde Astio videbatur οὕτω legisse.

D. διήγησις οὖσα τυγχάνει] Participium praedicato accommodatur; v. ad libr. I. p. 333. E. Cap. VIII. in.

Ἆρα οὖν οὐχὶ ἤτοι —] Tria sunt poeticae narrationis (διηγήσεως, der Darstellung) genera. Aut enim ipse poeta loquitur utiturque simplici narratione; aut alios loquentes inducit ita, ut eorum ingenia et mores per imitationem effingat; aut utrumque genus miscet. Ex quibus poeseos generibus primum tantum vult philosophus in civitate sua inveniri, quippe in

ποιητῶν λέγεται, διήγησις οὖσα τυγχάνει ἢ γεγονότων ἢ ὄντων ἢ μελλόντων; Τί γάρ, ἔφη, ἄλλο; Ἆρ' οὖν οὐχὶ ἤτοι ἁπλῇ διηγήσει ἢ διὰ μιμήσεως γιγνομένῃ ἢ δι' ἀμφοτέρων περαίνουσι; Καὶ τοῦτο, ἦ δ' ὅς, ἔτι δέομαι σαφέστερον μαθεῖν. Γελοῖος, ἦν δ' ἐγώ, ἔοικα διδάσκαλος εἶναι καὶ ἀσαφής. ὥςπερ οὖν οἱ ἀδύνατοι λέγειν, οὐ κατὰ ὅλον, ἀλλ' ἀπολαβὼν E
μέρος τι πειράσομαί σοι ἐν τούτῳ δηλῶσαι ὃ βούλομαι. καί μοι εἰπέ· ἐπίστασαι τῆς Ἰλιάδος τὰ πρῶτα, ἐν οἷς ὁ ποιητής φησι τὸν μὲν Χρύσην δεῖσθαι τοῦ Ἀγαμέμνονος ἀπολῦσαι τὴν θυγατέρα, τὸν δὲ χαλεπαίνειν, τὸν δέ, ἐπειδὴ οὐκ ἐτύγχανε, κατεύχεσθαι 393
τῶν Ἀχαιῶν πρὸς τὸν θεόν; Ἔγωγε. Οἶσθ' οὖν, ὅτι μέχρι μὲν τούτων τῶν ἐπῶν

καὶ ἐλίσσετο πάντας Ἀχαιούς,
Ἀτρείδα δὲ μάλιστα δύω κοσμήτορε λαῶν

λέγει τε αὐτὸς ὁ ποιητὴς καὶ οὐδ' ἐπιχειρεῖ ἡμῶν τὴν διάνοιαν ἄλλοσε τρέπειν, ὡς ἄλλος τις ὁ λέγων ἢ αὐτός· τὰ δὲ μετὰ ταῦτα ὥςπερ αὐτὸς ὢν ὁ Χρύ- B

DK. Vat. r. ἑλέσθαι.

qua suum quisque assignatum sibi habeat munus, ita ut nemo multiplex atque varius esse possit. Ceterum tria haec poeticae orationis genera distinxit etiam Aristotel. Poet. c. III. §. 2.

ὥςπερ οὖν οἱ ἀδύνατοι λέγειν] Tertium narrationis genus illustraturus utitur exemplo ab Homero repetito, quo ostenditur illud in poesi epica esse conspicuum, quippe quae simplicem narrationem habeat cum imitatione coniunctam. — ἐν τούτῳ δηλῶσαι, will ich versuchen dir an demselben deutlich zu machen. Phileb. p. 17. A: λάμβανε αὐτὸ ἐν τούτοις, οἷςπερ καὶ πεπαίδευσαι. Ibid. p. 21. A: οὐκοῦν ἐν σοὶ πειρώμεθα βασανίζοντες ταῦτα. Sophist. p. 238. D: τὸ σαφέστερον ἐν ἐμοὶ σκοπεῖν. Menon. p. 82. B: ἀλλά μοι προςκάλεσον τῶν πολλῶν ἀκολούθων τουτωνὶ τῶν σαυτοῦ ἕνα, — ἵνα ἐν τούτῳ σοι ἐπιδείξωμαι. Phaedr. p. 256. C. al.

E. ἐπίστασαι τῆς Ἰλιάδος] tenesne memoria Iliados initium? Sic ἐπίστασθαι positum etiam Phaedon. p. 61. B. Gorg. p. 484. B.

P. 393. τὴν διάνοιαν ἄλλοσε τρέπειν] Haec quid significent, ipse explicat verbis ὡς ἄλλος τις ὁ λέγων ἢ αὐτός. Aristaenet. Epist. V. p. 26. ed. Boiss. αὐτὸν ἐξαπατήσω, καὶ τὸν νῦν αὐτῷ κατ' ἐμοῦ διενοχλοῦντα λογισμὸν ἑτέρωσε παρατρέψω.

B. ὥςπερ αὐτὸς ὢν ὁ Χρύσης —] Ex hoc loco facile intelligas Platonem vocabulo μιμήσεως tribuere nunc angustiorem significationem, ut sit alium loquentem inducere eius-

σης λέγει, καὶ πειρᾶται ἡμᾶς ὅ τι μάλιστα ποιῆσαι μὴ Ὅμηρον δοκεῖν εἶναι τὸν λέγοντα, ἀλλὰ τὸν ἱερέα, πρεσβύτην ὄντα. καὶ τὴν ἄλλην δὴ πᾶσαν σχεδόν τι οὕτω πεποίηται διήγησιν περί τε τῶν ἐν Ἰλίῳ καὶ περὶ τῶν ἐν Ἰθάκῃ καὶ ὅλῃ Ὀδυσσείᾳ παθημάτων. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Οὐκοῦν διήγησις μέν ἐστι καὶ ὅταν τὰς ῥήσεις ἑκάστοτε λέγῃ καὶ ὅταν τὰ μεταξὺ τῶν ῥήσεων; Πῶς γὰρ οὔ; Ἀλλ᾽ ὅταν γέ τινα λέγῃ
C ῥῆσιν ὥς τις ἄλλος ὤν, ἆρ᾽ οὐ τότε ὁμοιοῦν αὐτὸν φήσομεν ὅ τι μάλιστα τὴν αὑτοῦ λέξιν ἑκάστῳ, ὃν ἂν προείπῃ ὡς ἐροῦντα; Φήσομεν· τί γάρ; Οὐκοῦν τό γε ὁμοιοῦν ἑαυτὸν ἄλλῳ ἢ κατὰ φωνὴν ἢ κατὰ σχῆμα μιμεῖσθαί ἐστιν ἐκεῖνον, ᾧ ἄν τις ὁμοιοῖ; Τί μήν; Ἐν δὴ τῷ τοιούτῳ, ὡς ἔοικεν, οὗτός τε καὶ οἱ ἄλλοι ποιηταὶ διὰ μιμήσεως τὴν διήγησιν ποιοῦνται. Πάνυ μὲν οὖν. Εἰ δέ γε μηδαμοῦ ἑαυτὸν ἀποκρύπτοιτο ὁ ποιητής, πᾶσα ἂν αὐτῷ ἄνευ μιμήσεως ἡ
D ποίησίς τε καὶ διήγησις γεγονυῖα εἴη. ἵνα δὲ μὴ εἴπῃς, ὅτι οὐκ αὖ μανθάνεις, ὅπως ἂν τοῦτο γένοιτο, ἐγὼ φράσω. εἰ γὰρ Ὅμηρος εἰπών, ὅτι ἦλθεν ὁ Χρύ-

Cap. VI. P. 393. C. *Φήσομεν· τί γὰρ οὔ;*] V. *τί γὰρ οὔ;* quod vix unus alterve ex codicibus tuetur, et manifesto errore ortum est. Nimirum non intellexerunt *τί γάρ;* idem significare quod *τί γὰρ ἄλλο;* v. Heindorf. ad Sophist. p. 232. C.

ἡ ποίησίς τε καὶ διήγησις] V. repetito articulo *καὶ ἡ διήγ.* contra fidem librorum Par. ADK. Vat. Θ. Ven. II. Mon. Ang. Vat. r. Flor. x. β'.

E. *αὐτοὺς σωθῆναι*] Paris. A. Vat. m. Flor. γ'. *δέ* vulgo

que quasi personam agere, mimisch darstellen. Ipse enim in proximis explicat: *τὸ ὁμοιοῦν ἑαυτὸν ἄλλῳ ἢ κατὰ φωνὴν ἢ κατὰ σχῆμα μιμεῖσθαί ἐστιν ἐκεῖνον, ᾧ ἄν τις ὁμοιοῖ*: Itaque p. 394. C. tragoediam et comoediam dicit *ὅλην εἶναι διὰ μιμήσεως*· epicam autem poesin ex imitatione atque simplici narratione mixtam esse arbitratur. Aliquanto latiorem significationem vocabulo tribuit libr. X. p. 597. E sqq. Conf. etiam Sophist. p. 235. E. — 236. C. p. 265. A. A Platone discedit Aristotel. Poet. c. I., qui omnia poeseos genera id commune habere dicit, quod in imitatione versentur: *ἐποποιία δή*, inquit, *καὶ ἡ τῆς τραγῳδίας ποίησις, ἔτι δὲ ἡ κωμῳδία καὶ ἡ διθυραμβοποιητικὴ καὶ τῆς αὐλητικῆς ἡ πλείστη καὶ κιθαριστικῆς, πᾶσαι τυγχάνουσιν οὖσαι μιμήσεις τὸ σύνολον.* v. Hermann. ad Aristot. Poet. p. 84.

D. *οἶσθ᾽ ὅτι οὐκ ἂν μιμ.*] Formulam *οἶσθ᾽ ὅτι* attigimus ad Gorg. p. 486. B. Proxima Astio iudice imitatus est Tyr. Max. diss. VI, 1. T. I. p. 84.

σης τῆς τε θυγατρὸς λύτρα φέρων καὶ ἱκέτης τῶν Ἀχαιῶν, μάλιστα δὲ τῶν βασιλέων, μετὰ τοῦτο μὴ ὡς Χρύσης γενόμενος ἔλεγεν, ἀλλ' ἔτι ὡς Ὅμηρος, οἶσθ', ὅτι οὐκ ἂν μίμησις ἦν, ἀλλ' ἁπλῆ διήγησις. εἶχε δ' ἂν ὧδέ πως — φράσω δὲ ἄνευ μέτρου. οὐ γάρ εἰμι ποιητικός —· ἐλθὼν ὁ ἱερεὺς εὔχετο ἐκεί- E
νοις μὲν τοὺς θεοὺς δοῦναι ἑλόντας τὴν Τροίαν αὐτοὺς σωθῆναι, τὴν δὲ θυγατέρα οἱ λῦσαι δεξαμένους ἄποινα καὶ τὸν θεὸν αἰδεσθέντας. ταῦτα δὲ εἰπόντος αὐτοῦ, οἱ μὲν ἄλλοι ἐσέβοντο καὶ συνῄνουν, ὁ δὲ Ἀγαμέμνων ἠγρίαινεν ἐντελλόμενος νῦν τε ἀπιέναι καὶ αὖθις μὴ ἐλθεῖν, μὴ αὐτῷ τό τε σκῆπτρον καὶ τὰ τοῦ θεοῦ στέμματα οὐκ ἐπαρκέσοι· πρὶν δὲ λυθῆναι αὐτοῦ τὴν θυγατέρα, ἐν Ἄργει ἔφη γηράσειν μετὰ οὗ· ἀπιέναι δ' ἐκέλευε καὶ μὴ
ἐρεθίζειν, ἵνα σῶς οἴκαδε ἔλθοι. ὁ δὲ πρεσβύτης 394
ἀκούσας ἔδεισέ τε καὶ ἀπῄει σιγῇ, ἀποχωρήσας δὲ ἐκ τοῦ στρατοπέδου πολλὰ τῷ Ἀπόλλωνι εὔχετο, τάς τε ἐπωνυμίας τοῦ θεοῦ ἀνακαλῶν καὶ ὑπομιμνή-

post *αὐτούς* intrusum recte omittunt. Expungendum vidit iam Heynius Obss. in Iliad. T. IV. p. 15. v. annot.

θυγατέρα οἱ λῦσαι] Par A D K. Vat. Θ. Ven. II. Vind. Vat. r. Ang. Flor. x. β'. γ'. Vulgo *οἱ αὐτῷ λῦσαι*. Etiam Valcken. Opusc. critt. p. 119. T. II. *αὐτῷ* delendum iudicavit.

στέμματα οὐκ ἐπαρκέσοι] Vat. Θ. *ἐπαρκέσειεν*, quod recepit Bekk.

καὶ μὴ ἐρεθίζειν] Valcken. Dissert. de Schol. in Hom. Opuscul. critt. T. II. p. 119. *καὶ μὴ ἔ ἐρεθίζειν* legi iubet. Vereor,

ed. Lips. *ἐγώ σοι ὑπὲρ τοῦ Ὁμήρου διηγήσομαι ὡς πεζῷ τῷ λόγῳ· οὐ γάρ εἰμι ποιητικός.*

E. *ἑλόντας τὴν Τροίαν, αὐτοὺς σωθῆναι*] Quod vulgo post *αὐτούς* insertum legebatur *δέ*, id sic demum ferri posset, si, verbis in protasin et apodosin distributis, aliqua emergeret oppositio. Quod nunc secus est. Nam quae ratio olim placuit Buttmanno, ut haec explicarentur sic: *τὴν μὲν Τροίαν ἑλεῖν, αὐτοὺς δὲ σωθῆναι*, eam ipse postea in dubitationem vocavit et propemodum abiecit Excurs. XII. ad Demosth. Midian. p. 149 sq.

P. 394. *τάς τε ἐπωνυμίας τ. θ. ἀνακ.*] dei cognomina memorans, more precantium, quem obiter observare liceat a Luciano rideri in Timon. p. 99. ed. Bat. Pro *οἰκοδομήσειε* Astius legendum coniecit *κοσμήσειεν*. Ipse tamen concessit etiam vulgatum recte habere, si Homericum v. *ἔρεψα*, quod respicitur, cum Eustathio interpretemur *ὠρόφωσα*; tectum imposui; v. Eustath. p. 27. ed. Rom.

σκων καὶ ἀπαιτῶν, εἴ τι πώποτε ἢ ἐν ναῶν οἰκοδομήσεσιν ἢ ἐν ἱερῶν θυσίαις κεχαρισμένον δωρήσαιτο· ὧν δὴ χάριν κατεύχετο τῖσαι τοὺς Ἀχαιοὺς τὰ ἃ δάκρυα τοῖς ἐκείνου βέλεσιν. οὕτως, ἦν δ' ἐγώ, ὦ
B ἑταῖρε, ἄνευ μιμήσεως ἁπλῆ διήγησις γίγνεται. Μανθάνω, ἔφη. Cap. VII. Μάνθανε τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι ταύτης αὖ ἐναντία γίγνεται, ὅταν τις τὰ τοῦ ποιητοῦ τὰ μεταξὺ τῶν ῥήσεων ἐξαιρῶν τὰ ἀμοιβαῖα καταλείπῃ. Καὶ τοῦτο, ἔφη, μανθάνω, ὅτι ἐστὶ τὸ περὶ τὰς τραγῳδίας τοιοῦτον. Ὀρθότατα, ἔφην, ὑπέλαβες, καὶ οἶμαί σοι ἤδη δηλοῦν ὃ ἔμπροσθεν οὐχ οἷός τ' ἦ, ὅτι τῆς ποιήσεώς τε και μυθολογίας ἡ
C μὲν διὰ μιμήσεως ὅλη ἐστίν, ὥςπερ σὺ λέγεις, τραγῳδία τε καὶ κωμῳδία, ἡ δὲ δι' ἀπαγγελίας αὐτοῦ τοῦ ποιητοῦ — εὕροις δ' ἂν αὐτὴν μάλιστά που ἐν

ut pronomine opus sit. Ficinus: seque, ut salvus abire posset, non irritare.

P. 394. *ἢ ἐν ναῶν οἰκοδομήσεσιν*] Par. K. Mon. Flor. β'. *οἰκοδομήμασιν*. Ast. coni. *κοσμήσεσιν*.

τὰ ἃ δάκρυα] ἃ om. Angel. Vat. m. r. Vind. Φ. v. ann.

Cap. VII. B. *ἐξαιρῶν τ. ἀμ. καταλείπῃ*. V. *ἐξαίρων* et *καταλίπῃ*. Illud de coniectura mutavit Ast., consentiente praestantissimo libro Paris. A. et Mon.: hoc ex Par. AK. Vat. Θ. r. Ven. II. Mon. Flor. β'. mutatum. Praesens vel *ἐξαιρῶν*, praesentis participium, cum *καταλείπῃ* arcte cohaerens illud, requirere videbatur. Reposuit etiam Bekk.

οὐχ οἷός τ' ἦ] Hanc formam pro vulg. *ἦν* Venet. II. serva-

et Heynius ad Iliad. T. IV. p. 23. Quippe templa solebant etiam celsioribus ornari fastigiis; v. Valcken. Diatrib. in Eurip. fragm. p. 214. sqq. intpp. ad Pind. Olymp. XIII. 39.

τὰ ἃ δάκρυα] Ὅς, suus, a tragicis non valde frequentari observavit Elmsleius ad Eurip. Med. v. 925., a solutae orationis scriptoribus nunquam usurpatum esse contendit Matth. Gr. §. 149., qui illud hoc loco ex imitatione dialecti Homericae repetitum arbitratur. Verum enim vero etsi lubenter largior orationem traxisse aliquid coloris Homerici, tamen quum omnia in Atticum sermonem convertantur, Plato vix usus esset hac forma, si ea apud Athenienses plane e vitae quotidianae consuetudine fuisset sublata. Itaque suspicor veterem dialectum Atticam illam formam aliquamdiu retinuisse, unde factum est, ut certe in antiquis formulis atque legibus usurparetur. Hoc ut coniiciam, facit lex apud Demosthen. in Macartat. p. 1068. 2. ed. Reisk. *ὁ δὲ ζυγίτης (ἐκδιδότω) ἑκατὸν πεντήκοντα πρὸς οἷς αὐτῆς*. Nam ita Reiskius locum verissime emendavit, quanquam eum iuxta cum reliquis interpretibus male intellexit.

Cap. VII. B. *ὅταν τις τὰ τοῦ ποιητοῦ*] si quis poetae verba orationibus in-

διθυράμβοις —, ἡ δ' αὖ δι' ἀμφοτέρων ἔν τε τῇ
τῶν ἐπῶν ποιήσει, πολλαχοῦ δὲ καὶ ἄλλοθι, εἴ μου
μανθάνεις. Ἀλλὰ ξυνίημι, ἔφη, ὃ τότε ἐβούλου λέγειν.
Καὶ τὸ πρὸ τούτου δὴ ἀναμνήσθητι, ὅτι ἔφαμεν ἃ
μὲν λεκτέον ἤδη εἰρῆσθαι, ὡς δὲ λεκτέον ἔτι σκεπτέον
εἶναι. Ἀλλὰ μέμνημαι. Τοῦτο τοίνυν αὐτὸ ἦν ὃ ἔλε-
γον, ὅτι χρείη διομολογήσασθαι, πότερον ἐάσομεν D
τοὺς ποιητὰς μιμουμένους ἡμῖν τὰς διηγήσεις ποιεῖ-
σθαι ἢ τὰ μὲν μιμουμένους, τὰ δὲ μή, καὶ ὁποῖα
ἑκάτερα, ἢ οὐδὲ μιμεῖσθαι. Μαντεύομαι, ἔφη, σκο-
πεῖσθαί σε, εἴτε παραδεξόμεθα τραγῳδίαν τε καὶ κω-
μῳδίαν εἰς τὴν πόλιν, εἴτε καὶ οὔ. Ἴσως, ἦν δ' ἐγώ·
ἴσως δὲ καὶ πλείω ἔτι τούτων. οὐ γὰρ δὴ ἔγωγέ πω
οἶδα, ἀλλ' ὅπῃ ἂν ὁ λόγος ὥσπερ πνεῦμα φέρῃ, ταύ-

vit: eandem confirmat scriptura codicum Par. DK Vat.m. εἶ. Itaque eam ut passim oblitteratam ex tenuibus hisce vestigiis restituimus, ut Herm. ait, praeter necessitatem, sed, ut nos putamus, non praeter verisimilitudinem.

C. εἴ μου μανθάνεις] Libri εἴ μοι μανθ. Par. DK. Mon. Flor. β. οἶμαι μανθάνεις. v. annot.

D. ὅτι χρείη διομολ.] Salvinius malebat χρή, quod exstat in Flor. α. x. Vind. Vat. Θ. Ang. Vat. r. Non video quae necessitas ad veterem lectionem mutandam cogat, praesertim libris melioribus fere omnibus eam constanter tuentibus.

Ἴσως, ἦν δ' ἐγώ· ἴσως δὲ] Sic Par. A. sec. Duebn. Vulgo ἴσως δὲ ante καὶ πλείω deerat.

teriecta (τὰ μεταξὺ τῶν ῥήσεων)· eximens sermones relinquat. Videlicet ἀμοιβαῖα nunc vocantur carmina, in quibus personae alternis colloquuntur, ut fit in tragoedia et comoedia.

C. δι' ἀπαγγελίας αὐτοῦ τοῦ π.] Haec antea ἁπλῆ διήγησις dicebatur. Inesse autem eam maxime in dithyrambis arbitratur, de quibus v. ad Gorg. p. 501. E. Quod addit μάλιστα, id eum etiam de lyricis carminibus omnino cogitari velle significat.

πολλαχοῦ δὲ καὶ ἄλλοθι] δὲ post τε illatum, ut libr. II. p. 367. C. Sympos. p. 186. E. al. Deinde εἴ μου μανθάνεις correxit Heindorf. ad Charmid. p. 89. comprobante Astio. Prorsus eodem modo Phileb. p. 51. C: ἀλλ' εὐθύ τι λέγω — εἴ μου μανθάνεις. Legg. III. p. 689. O. εἴ μου καταμανθάνετε. Nec abludit Gorg. p. 463. D: ἆρ' οὖν ἂν μάθοις ἀποκριναμένου; Attuli haec, quia nuper exstitit qui Heindorfii rationem propterea improbaret, quod μαθεῖν et similia verba ita tantum cum genitivo construi posse viderentur, si aut pronomen demonstrativum diserte additum haberent, aut enuntiatum aliquod sequeretur, unde genitivus penderet, de quo structurae genere dictum est ad libr. II. p. 375. D.

D. Μαντεύομαι, ἔφη]. V.

E τῇ ἰτέον. Καὶ καλῶς γ', ἔφη, λέγεις. Τόδε τοίνυν, ὦ Ἀδείμαντε, ἄθρει, πότερον μιμητικοὺς ἡμῖν δεῖ εἶναι τοὺς φύλακας ἢ οὔ, ἢ καὶ τοῦτο τοῖς ἔμπροσθεν ἕπεται, ὅτι εἷς ἕκαστος ἓν μὲν ἂν ἐπιτήδευμα καλῶς ἐπιτηδεύοι, πολλὰ δ' οὔ, ἀλλ' εἰ τοῦτο ἐπιχειροῖ, πολλῶν ἐφαπτόμενος πάντων ἀποτυγχάνοι ἄν, ὥςτ' εἶναί που ἐλλόγιμος; Τί δ' οὐ μέλλει; Οὐκοῦν καὶ περὶ μιμήσεως ὁ αὐτὸς λόγος, ὅτι πολλὰ ὁ αὐτὸς μιμεῖσθαι εὖ ὥςπερ ἓν οὐ δυνατός; Οὐ γὰρ οὖν.
395 Σχολῇ ἄρα ἐπιτηδεύσει τέ τι ἅμα τῶν ἀξίων λόγου ἐπιτηδευμάτων καὶ πολλὰ μιμήσεται καὶ ἔσται μιμητικός, ἐπεί που οὐδὲ τὰ δοκοῦντα ἐγγὺς ἀλλήλων εἶναι δύο μιμήματα δύναιντ' ἂν οἱ αὐτοὶ ἅμα εὖ μιμεῖσθαι, οἷον κωμῳδίαν καὶ τραγῳδίαν ποιοῦντες. ἢ οὐ μιμήματα ἄρτι τούτω ἐκάλεις; Ἔγωγε, καὶ ἀληθῆ γε λέγεις, ὅτι οὐ δύνανται οἱ αὐτοί. Οὐδὲ μὴν ῥαψῳδοί γε καὶ ὑποκριταὶ ἅμα. Ἀληθῆ. Ἀλλ' οὐδέ
B τοι ὑποκριταὶ κωμῳδοῖς τε καὶ τραγῳδοῖς οἱ αὐτοί. πάντα δὲ ταῦτα μιμήματα. ἢ οὔ; Μιμήματα. Καὶ

E. *πάντων ἀποτυγχάνοι ἄν*] Ast. coniecit *πάντως*. v. annot.
P. 395. *ἐπιτηδεύσει τέ τι ἅμα*] Steph. *γε*: errore, ut videtur. Nam codd. cum Ald. Bas. 1. 2. scriptum exhibent. Soli Vind. Vat. r. *γέ τι ἄρα ἐπιτηδ.* Receperunt *γε* Turr.
δύο μιμήματα δύναιντ' ἄν] V. *δύο μιμήματα δύνανται.* Mon. Ang Flor. *β'.* x. *μιμήματε*, quod edidit Bekk. Ceteri libri fere omnes *μιμήματά τε*, unde patet illius lectionis origo. Pro *δύνανται* Par. DK. *δύναιντο.* Monac. Flor. *β'.* *δύναιντ' ἄν*, quod unice verum.

annot. ad I. p. 349.
E. *εἰ τοῦτο ἐπιχειροῖ*] Videlicet *πολλὰ ἐπιτηδεύειν.*
πάντων ἀποτυγχάνοι ἄν, ὥςτ' εἶναι —] Ficinus: Quod si quis plura tractare ingrediatur, in singulis ita deficiet, ut in nullo evadat egregius. Legit igitur *ὥςτ' οὐκ εἶναι.* Sed sententia haec est: Nam si quis multa tractare studet, multa aggrediens omnibus deficiet. Quibus postremis per epexegesin additur *ὥςτ' εἶναί που ἐλλόγιμος*, quod ex solo *ἀποτυγχάνοι* pendet, quasi *πάντων* non praecesserit.

P. 395. *οἱ αὐτοὶ ἅμα εὖ μιμεῖσθαι*] Aliter Socrates in Sympos. p. 223. D., ubi Agathonem ridens contendit *τοῦ αὐτοῦ ἀνδρὸς εἶναι κωμῳδίαν καὶ τραγῳδίαν ἐπίστασθαι ποιεῖν.* Scilicet ibi artem et scientiam spectat, quae sane utriusque est eadem.

Οὐδὲ μὴν ῥαψῳδοί γε — ἅμα] Intell. *δύναιντ' ἂν εἶναι.* Ficinus: Neque etiam rhapsodi (id est cantores he-

ἔτι γε τούτων, ὦ Ἀδείμαντε, φαίνεταί μοι εἰς σμικρότερα κατακεκερματίσθαι ἡ τοῦ ἀνθρώπου φύσις, ὥστ' ἀδύνατος εἶναι πολλὰ καλῶς μιμεῖσθαι, ἢ αὐτὰ ἐκεῖνα πράττειν, ὧν δὴ καὶ τὰ μιμήματά ἐστιν ἀφομοιώματα. Ἀληθέστατα, ἦ δ' ὅς. Cap. VIII. Εἰ ἄρα τὸν πρῶτον λόγον διασώσομεν, τοὺς φύλακας ἡμῖν τῶν ἄλλων πασῶν δημιουργιῶν ἀφειμένους δεῖν C εἶναι δημιουργοὺς ἐλευθερίας τῆς πόλεως πάνυ ἀκριβεῖς καὶ μηδὲν ἄλλο ἐπιτηδεύειν ὅ τι μὴ εἰς τοῦτο φέρει, οὐδὲν δὴ δέοι ἂν αὐτοὺς ἄλλο πράττειν οὐδὲ μιμεῖσθαι· ἐὰν δὲ μιμῶνται, μιμεῖσθαι τὰ τούτοις προσήκοντα εὐθὺς ἐκ παίδων, ἀνδρείους, σώφρονας, ὁσίους, ἐλευθέρους, καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα, τὰ δὲ ἀνελεύθερα μήτε ποιεῖν μήτε δεινοὺς εἶναι μιμήσασθαι, μηδὲ ἄλλο μηδὲν τῶν αἰσχρῶν, ἵνα μὴ ἐκ τῆς μιμήσεως τοῦ εἶναι ἀπολαύσωσιν. ἢ οὐκ ᾔσθησαι, D ὅτι αἱ μιμήσεις, ἐὰν ἐκ νέων πόῤῥω διατελέσωσιν, εἰς ἔθη τε καὶ φύσιν καθίστανται καὶ κατὰ σῶμα

καὶ ἀληθῆ γε λέγεις] γε accessit ex optimo Paris. A., unde iam Bekk. recepit. De geminata hac particula v. p. 335. B. p. 348. C. al.

B. εἰς σμικρότερα καταx.] V. μικρότερα, quod Bekk. ex Par. A. Vat. Θ. Vind. Vat. m. r. mutavit.

Cap. VIII. C. τοῦ εἶναι ἀπολ.] Ast. τὸ εἶναι ἀπ. scripsit: sed codd. τοῦ constanter tuentur. v. annot. Pro ἵνα μὴ ἐκτ. Par. A. rec. Tur. ἵνα ἐκτ.

D. καὶ κατὰ σῶμα καὶ φωνάς] Codd. Vat. Θ. Ven. II. Paris. DK. Vind. Vat. r. κατά omittunt. Monac. et Flor. β. κατὰ

roicorum) simul esse et histriones possunt.

B. εἰς σμικρότερα κατακεκ.] quin etiam in minora his concisa esse mihi videtur humana natura, ita ut multa simul bene imitari, aut illa ipsa quorum simulacra sunt imitationes, bene agere, (sc. si sint varia et multiplicia) non possit. Humana natura dicitur *εἰς σμικρότερα κατακεκερματίσθαι*, quoniam unicuique a natura sua quasi negotii et muneris adscripta est, in qua elaboret, particula minime ampla, sed perexigua: unde fit, ut ne imitari quidem multa possit, nedum multa opera, ad quae pertinet imitatio, peragere.

Cap. VIII. C. δεῖν εἶναι δημιουργοὺς ἐλευθερίας] Custodes ait esse oportere libertatis publicae quasi opifices quosdam, quia id unice iis agendum est, ut idonei illius defensores exsistant.

μιμεῖσθαι τὰ τούτοις πρ.] Intell. δέοι ἂν αὐτούς.

ἵνα μὴ ἐκ τῆς μ. τοῦ εἶναι ἀπολ.] Genitivum, quem Astius libris invitis in *τὸ εἶναι* mutavit, fortasse ita explicare licet: ne revera aliquid

καὶ φωνὰς καὶ κατὰ τὴν διάνοιαν; Καὶ μάλα, ἦ δ᾽ ὅς. Οὐ δὴ ἐπιτρέψομεν, ἦν δ᾽ ἐγώ, ὧν φαμεν κήδεσθαι καὶ δεῖν αὐτοὺς ἄνδρας ἀγαθοὺς γενέσθαι, γυναῖκα μιμεῖσθαι ἄνδρας ὄντας, ἢ νέαν ἢ πρεσβυτέραν, ἢ ἀνδρὶ λοιδορουμένην ἢ πρὸς θεοὺς ἐρίζουσάν τε καὶ μεγαλαυχουμένην, οἰομένην εὐδαίμονα εἶναι, ἢ ἐν ξυμφοραῖς τε καὶ πένθεσι καὶ
E θρήνοις ἐχομένην· κάμνουσαν δὲ ἢ ἐρῶσαν ἢ ὠδίνουσαν, πολλοῦ καὶ δεήσομεν. Παντάπασι μὲν οὖν, ἦ δ᾽ ὅς. Οὐδέ γε δούλας τε καὶ δούλους πράττοντας ὅσα δούλων. Οὐδὲ τοῦτο. Οὐδέ γε ἄνδρας κακούς, ὡς ἔοικε, δειλούς τε καὶ τἀναντία πράττοντας ὧν νῦν δὴ εἴπομεν, κακηγοροῦντάς τε καὶ κωμῳδοῦντος ἀλλήλους καὶ αἰσχρολογοῦντας, μεθύοντας ἢ καὶ
396 νήφοντας, ἢ καὶ ἄλλα ὅσα οἱ τοιοῦτοι καὶ ἐν λόγοις καὶ ἐν ἔργοις ἁμαρτάνουσιν εἰς αὑτούς τε καὶ εἰς ἄλλους. οἶμαι δὲ οὐδὲ μαινομένοις ἐθιστέον ἀφομοιοῦν αὑτοὺς ἐν λόγοις οὐδ᾽ ἐν ἔργοις· γνωστέον μὲν

σῶμά τε καὶ φωνάς. Angel. *καὶ κατὰ φωνάς.* Deinde Flor. *β.* Mon. Paris. K. *καὶ κατὰ διάνοιαν*, quod verum puto.

E. *πολλοῦ καὶ δεήσομεν*] *πολλοῦ γε καὶ* Ven. Ξ. Mon. Ambr. Vat. m. Flor. *α. β. γ.* a. c. Quod usitate dictum esse testantur liquido grammatici, quos laudavit Fischer. ad Euthyphron. p 16. Quanquam *γε* deest etiam Euthyphr. p. 13. C: *πολλοῦ καὶ δέω.* conf. ad Gorg. p. 474. B.

Παντάπασι μὲν οὖν —] *οὖν*, quod vulgo aberat, rediit nuper ex Paris. A. Ven. Ξ. Ambr. Ang. Vat. m. Flor. x. *α΄. γ΄.*

pravitatis ex imitatione trahant. Quanquam etiam Matth. Gr. §. 327. Astii coniecturam probavit. At nimirum ingenitivum partis indicem omnis generis verbis adiungi solere ab eodem discas Gr. Gr. §. 323.

D. *καὶ κατὰ σῶμα καὶ φωνάς*] Offendit me nescio quo modo haec verborum coniunctio, quum *σῶμα* multo latius pateat quam *φωνῶν* notio. Vide igitur an scribendum sit *καὶ κατὰ σχῆμα καὶ φωνάς.* Nostine, inquit, imitationem — in mores atque ingenium abire tum ad habitum et gestum corporis, tum ad vocem ac loquelam, tum ad animum? Infra p. 397. B: *λέξις ἅπασα διὰ μιμήσεως φωναῖς τε καὶ σχήμασιν.* Nisi forte corporis habitus intelligendus est neque ipsum corpus.

καὶ δεῖν αὐτοὺς ἄνδρας —] Accurata ratio exigebat *καὶ οὓς φαμεν δεῖν ἄνδρας ἀγαθοὺς γενέσθαι.* Sed nihil hac constructione frequentius; v. libr. V. p. 505. E: *ὃ δὴ διώκει μὲν ἅπασα ψυχὴ καὶ τούτου ἕνεκα πάν-*

γὰρ καὶ μαινομένους καὶ πονηροὺς ἄνδρας τε καὶ
γυναῖκας, ποιητέον δὲ οὐδὲν τούτων οὐδὲ μιμητέον.
Ἀληθέστατα, ἔφη. Τί δ', ἦν δ' ἐγώ· χαλκεύοντας ἢ
τι ἄλλο δημιουργοῦντας ἢ ἐλαύνοντας τριήρεις ἢ κε-
λεύοντας τούτοις ἤ τι ἄλλο τῶν περὶ ταῦτα μιμη-
τέον; Καὶ πῶς, ἔφη, οἷς γε οὐδὲ προςέχειν τὸν νοῦν B
τούτων οὐδενὶ ἐξέσται; Τί δέ; ἵππους χρεμετίζοντας
καὶ ταύρους μυκωμένους καὶ ποταμοὺς ψοφοῦντας
καὶ θάλατταν κτυποῦσαν καὶ βροντὰς καὶ πάντα αὖ
τὰ τοιαῦτα ἦ μιμήσονται; Ἀλλ' ἀπείρηται αὐτοῖς,
ἔφη, μήτε μαίνεσθαι μήτε μαινομένοις ἀφομοιοῦσθαι.
Εἰ ἄρ', ἦν δ' ἐγώ, μανθάνω ἃ σὺ λέγεις, ἔστι τι εἶ-
δος λέξεώς τε καὶ διηγήσεως, ἐν ᾧ ἂν διηγοῖτο ὁ C
τῷ ὄντι καλὸς κἀγαθός, ὁπότε τι δέοι αὐτὸν λέγειν,
καὶ ἕτερον αὖ ἀνόμοιον τούτῳ εἶδος, οὗ ἂν ἔχοιτο
ἀεὶ καὶ ἐν ᾧ διηγοῖτο ὁ ἐναντίως ἐκείνῳ φύς τε καὶ
τραφείς. Ποῖα δή, ἔφη, ταῦτα; Ὁ μέν μοι δοκεῖ, ἦν

P. 396. *καὶ εἰς ἄλλους.*] Vulgo *ἀλλήλους*, quod ex Par. ADK. Ven II. Mon. Ambr. Vat. m. Flor. α'. β'. γ'. a. c. emendatum. Scilicet ortum est ex interpretamento, quandoquidem *αὐτούς* idem est quod *ἀλλήλους*. v. ad Tim. p. 83. A. coll. De Rep. III. p. 408. B. V. p. 468. A. VI. p. 510. D.

C. *ἀνόμοιον τούτῳ εἶδος*] Vett. editt. *τούτων*. Par. A. Angel. Flor. x. α'. γ'. *τούτῳ*. Ficinus: et alia quaedam huic dissimilis.

τα πράττει. Gorg. p. 452. D: *ὃ φῂς σὺ μέγιστον ἀγαθὸν εἶναι τοῖς ἀνθρώποις καί σε δημιουργὸν εἶναι αὐτοῦ*, ubi plura dedi.

ἢ ἐν ξυμφοραῖς — ἐχομένην] Dictionem ad Criton. p. 43. C. et ad Gorg. p. 522. A. illustratam videbis.

E. *πολλοῦ καὶ δεήσομεν*] E superioribus repetendum apud animum *ἐπιτρέπειν μιμεῖσθαι*. Mox *κωμῳδοῦντας* omnino est *σκώπτοντας*, v. Ruhnken. ad Tim. p. 171. Dein ad *Οὐδέ γε δούλας τε καὶ δούλους* int. rursus *αὐτοὺς μιμεῖσθαι ἐπιτρέψομεν.*

P. 396. *ἀφομοιοῦν αὐτοὺς ἐν λόγοις οὐδ' ἐν ἔργοις*] Ne quis requirat *οὔτ' ἐν λόγοις οὔτ' ἐν ἔργοις*, quia praecedit: *καὶ ἐν λόγοις καὶ ἐν ἔργοις*, eadem ratio reperitur quum alibi, tum libr. X. p. 614. A. *ταῦτα τοίνυν — οὐδέν ἐστι πλήθει οὐδὲ μεγέθει πρὸς ἐκεῖνα.*

ἐλαύνοντας τριήρεις —] *ἐλαύνειν τριήρεις* dicuntur remiges naves remis impellentes: verbum *κελεύειν* autem intelligendum de hortatore remigum, qui ab Graecis *κελευστής* dicitur, et qui remigibus signum dabat, quo certum in remigando rhythmum servarent; v. Pollux I, 96.

δ' ἐγώ, μέτριος ἀνήρ, ἐπειδὰν ἀφίκηται ἐν τῇ διηγήσει ἐπὶ λέξιν τινὰ ἢ πρᾶξιν ἀνδρὸς ἀγαθοῦ, ἐθελήσειν ὡς αὐτὸς ὢν ἐκεῖνος ἀπαγγέλλειν καὶ οὐκ αἰσχυνεῖσθαι ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ μιμήσει, μάλιστα μὲν μιμούμενος τὸν ἀγαθὸν ἀσφαλῶς τε καὶ ἐμφρόνως
D πράττοντα, ἐλάττω δὲ καὶ ἧττον ἢ ὑπὸ νόσων ἢ ὑπὸ ἐρώτων ἐσφαλμένον ἢ καὶ ὑπὸ μέθης ἤ τινος ἄλλης ξυμφορᾶς· ὅταν δὲ γίγνηται κατά τινα ἑαυτοῦ ἀνάξιον, οὐκ ἐθελήσειν σπουδῇ ἀπεικάζειν ἑαυτὸν τῷ χείρονι, εἰ μὴ ἄρα κατὰ βραχύ, ὅταν τι χρηστὸν ποιῇ, ἀλλ' αἰσχυνεῖσθαι, ἅμα μὲν ἀγύμναστος ὢν τοῦ μιμεῖσθαι τοὺς τοιούτους, ἅμα δὲ καὶ δυς-

D. ἐλάττω δὲ καὶ ἧττον] Salvinius corr. ἔλαττον. Sed v. ann. Ast. legendum coniecit ἔλαττον δὲ τὸν ἧττω ἢ.

E. τῶν κακιόνων τύπους, ἀτιμάζων —] Steph.: τύπους καὶ ἀτιμάζων, quod est in libris paucissimis. Participium ἀτιμάζων causam indicat τοῦ δυσχεραίνειν ideoque recte caret copula.

Cap. IX. οἷα ἡμεῖς ὀλίγον πρ.] Steph. οἷαν invitis omnibus codicibus. Deinde τοῦ ante Ὁμήρου om. Flor. a. c. α'. γ'. Ambr. Vat. m.

Gronov. Obss. IV. c. XXVI. Blomfield. Glossar. in Aesch. Persas v. 403.

C. μάλιστα μὲν μιμούμενος τὸν ἀγαθόν —] tum maxime imitans virum bonum, quum agat prudenter atque sic, ut fraudi et errori non sit obnoxius, in paucioribus vero atque minus, quum vel morbis vel amoribus vel etiam temulentia aliove malo in fraudem inductus sit. Sic ἐλάττω positum etiam Gorg. p. 512. B. οὐδενὸς ἐλάττω ἐνίοτε δύναται σώζειν. Et prorsus ad eundem modum p. 417. B: πολὺ πλείω καὶ μᾶλλον δεδιότες. Legg. X. p. 904: ἐλάττω μεταβάλλοντα et πλείω καὶ ἀδικώτερα μεταπεσόντα. conf. ann. ad Criton. p. 46. C. Bornemann. ad Xenoph. Cyropaed. I. 3, 8. ed. 1840. Lips.

D. ὅταν δὲ γίγνηται κατά τινα —] Ad γίγνηται intelligas e superioribus τῇ διηγήσει. Menex. p. 239. D: δεῖ δὴ αὐτὴν ἰδεῖν, εἰ μέλλει τις καλῶς ἐπαινεῖν ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ γενόμενον τῷ λόγῳ, i. e. oratione in illo tempore versantem: nam ita haec intelligenda.

E. ἀτιμάζων τῇ διανοίᾳ—] istos peiorum hominum τύπους mente despiciens, nisi quatenus eos ioci causa ferat vel admittat. Morgenstern. Symbol. ad Plat. Polit. p. X. παιδείας praefert, quod est in uno Paris. K. Etenim παιδιᾶς notionem a Platonis mente videri alienam; παιδείας solam τοῦ τῷ ὄντι καλοῦ κἀγαθοῦ in civitate perfecta gravitati consentaneam esse. Quod iudicium mihi quidem paullo severius videtur. Nam primum ipse philosophus infra demum p. 397. D. accuratius definivit, quasnam

χεραίνων αὐτὸν ἐκμάττειν τε καὶ ἐνιστάναι εἰς τοὺς E *τῶν κακιόνων τύπους, ἀτιμάζων τῇ διανοίᾳ, ὅ τι μὴ παιδιᾶς χάριν. Εἰκός, ἔφη.* Cap. IX. *Οὐκοῦν διηγήσει χρήσεται οἵᾳ ἡμεῖς ὀλίγον πρότερον διήλθομεν περὶ τὰ τοῦ Ὁμήρου ἔπη, καὶ ἔσται αὐτοῦ ἡ λέξις μετέχουσα μὲν ἀμφοτέρων, μιμήσεώς τε καὶ τῆς ἄλλης διηγήσεως, σμικρὸν δέ τι μέρος ἐν πολλῷ λόγῳ τῆς μιμήσεως; ἢ οὐδὲν λέγω; Καὶ μάλα, ἔφη, οἷόν γε ἀνάγκη τὸν τύπον εἶναι τοῦ τοιούτου ῥήτορος. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, ὁ μὴ τοιοῦτος αὖ,* 397 *ὅσῳ ἂν φαυλότερος ᾖ, πάντα τε μᾶλλον διηγήσεται καὶ οὐδὲν ἑαυτοῦ ἀνάξιον οἰήσεται εἶναι, ὥςτε πάντα*

σμικρὸν δέ τι μέρος ἐν π. λ. τῆς μιμήσεως] Bekk. *σμικρὸν δέ τι μέρος μιμήσεως ἐν π. λ. τῆς διηγήσεως.* Videlicet *μιμήσεως* post *μέρος* intulit ex Mon. et *λόγῳ τῆς διηγήσεως* exhibent Par. DK. Mon. Flor. *β'*. Sed vulgata lectio non est quod contra fidem meliorum librorum mutetur. Dein Vat. *Θ*. Vind. Vat r. *καὶ μάλα γε.*

P. 397. *μᾶλλον διηγήσεται*] *μιμήσεται* Monac. probante Schneid. et Herm. Sed ceteri libri omnes *διηγήσεται.* v. explicat.

ἑαυτοῦ ἀνάξιον] Steph. *ἀνάξιον ἑαυτοῦ*, quod libri meliores omnes aspernantur. Mox *σπουδῇ γε καὶ* Par. A. solus.

imitationis formas in civitate sua ferendas iudicaret. Deinde praegressum *σπουδῇ* postulat h. l. *παιδιᾶς* ex constanti loquendi consuetudine, de qua erudite disputavit Wyttenbach. Epist. Crit. p. 236. ed. Lips. Boisson. ad Philostrat. Her. p. 525. conf. Phaedr. p. 234. D. Politic. p. 288. C. Gorg. p. 481. B. Phileb. p. 30. E. al.

Cap. IX. *καὶ τῆς ἄλλης διηγήσεως*] et narrationis alterius, i. e. et praeterea narrationis. Proxima hunc sensum habent: sed exiguam tantum imitationis habebit partem, licet longa sit oratio.

P. 397. *πάντα τε μᾶλλον διηγήσεται*] Ante *μᾶλλον* intelligere liceat *τοσούτῳ*. Frequens haec ratio; v. ad Apolog. Socr. p. 30. A. Gorg. p. 458. A. p. 520. B. De Republ. V. p. 472. A. — Pro *διηγήσεται* Schneiderus contendit ex cod. Mon. legendum esse *μιμήσεται,* quoniam in sermonibus ad educationem adhibendis, de quibus hic agatur, nihil omnino ita comparatum sit, ut ne narrari quidem debeat. Itaque de una tantum imitatione sermonem esse censet, ideoque legendum *μιμήσεται.* Atque hanc sententiam comprobarunt etiam Turicenses atque C. Fr. Hermannus, qui ita scriptum ediderunt. Nos vero cum codd. omnibus reliquis faciendum putamus. Nimirum definivit sane Socrates antea, quibus sermonibus esset in educatione utendum; atque pravum etiam illorum usum statuit; conf. p. 396. C.D. Quamobrem p. 396. E. absoluta huius rei quaestione addebat haec: *Οὐκοῦν οἵᾳ διηγήσει χρήσεται κτλ.* Nunc igitur verissime adumbrat *τὸν τύπον ῥήτορος μὴ τοιούτου.* Hunc enim ait non dubitaturum esse omnis

ἐπιχειρήσει μιμεῖσθαι σπουδῇ τε καὶ ἐναντίον πολλῶν, καὶ ἃ νῦν δὴ ἐλέγομεν, βροντάς τε καὶ ψόφους ἀνέμων τε καὶ χαλαζῶν καὶ ἀξόνων καὶ τροχιλίων καὶ σαλπίγγων καὶ αὐλῶν καὶ συρίγγων καὶ πάντων ὀργάνων φωνάς, καὶ ἔτι κυνῶν καὶ προβάτων καὶ ὀρνέων φθόγγους· καὶ ἔσται δὴ ἡ τούτου
B λέξις ἅπασα διὰ μιμήσεως φωναῖς τε καὶ σχήμασιν, ἢ σμικρόν τι διηγήσεως ἔχουσα; Ἀνάγκη, ἔφη, καὶ τοῦτο. Ταῦτα τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, ἔλεγον τὰ δύο εἴδη τῆς λέξεως. Καὶ γάρ ἔστιν, ἔφη. Οὐκοῦν αὐτοῖν τὸ μὲν σμικρὰς τὰς μεταβολὰς ἔχει, καὶ ἐάν τις ἀποδιδῷ πρέπουσαν ἁρμονίαν καὶ ῥυθμὸν τῇ λέξει, ὀλίγου πρὸς τὴν αὐτὴν γίγνεται λέγειν τῷ ὀρθῶς λέγοντι καὶ ἐν μιᾷ ἁρμονίᾳ — σμικραὶ γὰρ αἱ μεταβολαί —
C καὶ δὴ ἐν ῥυθμῷ ὡσαύτως παραπλησίῳ τινί; Κομιδῇ μὲν οὖν, ἔφη, οὕτως ἔχει. Τί δέ; τὸ τοῦ ἑτέρου εἶδος οὐ τῶν ἐναντίων δεῖται, πασῶν μὲν ἁρμονιῶν,

καὶ τροχιλίων] Vat. Θ. Ven. Π. Vind. Par. DK. Mon. Flor. β'. Vat r. τροχίλων. Ang. Flor. x. τροχιλίας.

ἔσται δὴ ἡ τούτου λ.] V. τούτων δὴ ἡ λ. contra fidem plurimorum librorum.

B. αὐτὴν γίγνεται λέγειν] ἀεί post αὐτὴν inserunt Mon. et Flor. β., quod olim restitui praeeunte Bekkero. Non opus.

καὶ δὴ ἐν ῥυθμῷ] V. καὶ δὴ καὶ ἐν ῥυθμῷ. Sed alterum καί soli habent Ven. Ξ. Ang. Flor. x. γ'.

generis uti sermonibus, ita ut etiam quaelibet imitatione sit expressurus sine ulla verecundia. Itaque rectissime una cum imitatione etiam τῆς διηγήσεως mentio facta est, quippe sine qua imitatio ne intelligi quidem posset. — τροχιλίων, i. e. trochlearum. Scriptura vocis varia est: alii enim τροχίλιον, alii τροχιλία et τροχαλία, alii τροχηλία dixerunt; v. Hemsterhus. ad Polluc. X, 31. p. 1177.

B. διὰ μιμήσεως φωναῖς τε καὶ σχήμασιν] imitatio per voces et gestus. Dativum nominibus ita iunctum illustravit Heindorf. ad Cratyl. p. 131. conf. Matth. Gr. §. 396.

ὀλίγου πρὸς τὴν αὐτὴν ἀεὶ γίγνεται λ.] Ficinus: Ferme ad eandem orationis formam semper dicendum est recte loquenti, atque in una insuper consonantia. Itaque in codice suo item legit ἀεί, quod habent Mon. et unus Flor. Simplex orationis species iudicatur, etiamsi quis ei iustum numerum et harmoniam tribuat, tamen non multam capere variationem. Nam recte dicenti evenit, ut propemodum ad eandem formam dicat, quod quid significet, declaratur deinde verbis: καὶ ἐν μιᾷ ἁρμονίᾳ καὶ δὴ ctr. Ceterum harmonia et rhythmus hic tribuitur carminum recitationi,

πάντων δὲ ῥυθμῶν, εἰ μέλλει αὖ οἰκείως λέγεσθαι, διὰ τὸ παντοδαπὰς μορφὰς τῶν μεταβολῶν ἔχειν; Καὶ σφόδρα γε οὕτως ἔχει. Ἆρ' οὖν πάντες οἱ ποιηταὶ καὶ οἵ τι λέγοντες ἢ τῷ ἑτέρῳ τούτων ἐπιτυγχάνουσι τύπῳ τῆς λέξεως ἢ τῷ ἑτέρῳ ἢ ἐξ ἀμφοτέρων τινὶ ξυγκεραννύντες; Ἀνάγκη, ἔφη. Τί οὖν ποιήσομεν; ἦν δ' ἐγώ· πότερον εἰς τὴν πόλιν πάντας D *τούτους παραδεξόμεθα, ἢ τῶν ἀκράτων τὸν ἕτερον ἢ τὸν κεκραμένον; Ἐὰν ἡ ἐμή, ἔφη, νικᾷ, τὸν τοῦ ἐπιεικοῦς μιμητὴν τὸν ἄκρατον. Ἀλλὰ μήν, ὦ Ἀδείμαντε, ἡδύς γε καὶ ὁ κεκραμένος, πολὺ δὲ ἥδιστος παισί τε καὶ παιδαγωγοῖς ὁ ἐναντίος οὗ σὺ αἱρεῖ καὶ τῷ πλείστῳ ὄχλῳ. Ἥδιστος γάρ. Ἀλλ' ἴσως, ἦν δ' ἐγώ, οὐκ ἂν αὐτὸν ἁρμόττειν φαίης τῇ ἡμετέρᾳ* E *πολιτείᾳ, ὅτι οὐκ ἔστι διπλοῦς ἀνὴρ παρ' ἡμῖν οὐδὲ πολλαπλοῦς, ἐπειδὴ ἕκαστος ἓν πράττει. Οὐ γὰρ οὖν ἁρμόττει. Οὐκοῦν διὰ ταῦτα ἐν μόνῃ τῇ τοιαύτῃ*

C. *εἰ μέλλει αὖ οἰκείως*] V. *μέλλοι.* Indicativum Par. AK. Vat. Θ. Ven. Ξ. Π. Ambr. Ang. Vat. m. r. Flor. α'. γ'. x. praebuerunt. Mox vulg. *Σφόδρα γε.* Accessit *καὶ* ex plurimis libris.

D. *τούτους παραδεξόμεθα*] Multi libri *δεξόμεθα.* Sed optimus Par. A. cum aliis recte tuetur vulgatam.

μιμητὴν τὸν ἄκρατον.] Articulum ante *ἄκρατον* male ommittunt Par. A. secundum Duebn. Par. DK. Mon. Ambr. Ang. Flor.

quatenus ea, prouti res postulat, concinne ac numerose efferuntur. Sic *ἁρμονία* etiam Longino §. 39. et 40. dicta.

C. *ἢ ἐξ ἀμφοτέρων τινὶ ξυγκεραννύντες;*] Erunt fortasse qui *ξυγκεκραμένῳ* exspectent. Quod si scriptum legeretur, verborum structura sane facilis esset nec quidquam haberet impedimenti. Sed nec in vulgata lectione haerendum, quippe quae explicanda sit per confusionem diversarum constructionum, hunc in modum: *ἢ τινι ἐξ ἀμφοτέρων αὐτὸν ξυγκεραννύντι.* Nimirum dici simpliciter poterat *ἢ τίνι ἀμφοτέρων*; sed participium *ξυγκεραννύντες* iam in animo habens scriptor addidit praepositionem *ἐξ*, dativum autem *τινὶ* propter verborum antecedentium rationem conservavit.

D. *Ἐὰν ἡ ἐμη νικᾷ*] Int. *γνώμη.* Legg. IX. p. 862. A: *τὸν τῆς ὠφελείας αἴτιον ἀδικεῖν φήσομεν, ἐὰν ἥ γε ἐμὴ νικᾷ.* Plura collegimus ad Phileb. p. 416. B.

τὸν τοῦ ἐπιεικοῦς μιμητὴν τὸν ἄκρατον] Quem descripsit p. 396. C. D. E.

ὁ ἐναντίος οὗ σὺ αἱρεῖ] Intelligit illum, quem p. 397. A. depinxit.

E. *ἐν μόνῃ τῇ τοιαύτῃ πόλει*] Sic *μόνος* eleganti usu positum Sympos. c. 37: *πρῶτον μὲν νοῦν ἔχοντας ἔνδον μόνους*

πόλει τόν τε σκυτοτόμον σκυτοτόμον εὑρήσομεν καὶ οὐ κυβερνήτην πρὸς τῇ σκυτοτομίᾳ, καὶ τὸν γεωργὸν γεωργὸν καὶ οὐ δικαστὴν πρὸς τῇ γεωργίᾳ, καὶ τὸν πολεμικὸν πολεμικὸν καὶ οὐ χρηματιστὴν πρὸς τῇ πολεμικῇ, καὶ πάντας οὕτως; Ἀληθῆ, ἔφη. Ἄνδρα δή,
398 ὡς ἔοικε, δυνάμενον ὑπὸ σοφίας παντοδαπὸν γίγνεσθαι καὶ μιμεῖσθαι πάντα χρήματα, εἰ ἡμῖν ἀφίκοιτο εἰς τὴν πόλιν αὐτός τε καὶ τὰ ποιήματα βουλόμενος ἐπιδείξασθαι, προςκυνοῖμεν ἂν αὐτὸν ὡς ἱερὸν καὶ θαυμαστὸν καὶ ἡδύν, εἴποιμεν δ' ἄν, ὅτι οὐκ

a. c. x. β'. γ'. Errorem satis frequentem tetigerunt Bast. et Schaef. Epist. crit. Append. p. 3. Herm. tamen τὸν abiecit.

P. 398. οὔτε θέμις ἐγγενέσθαι] Vulg. οὔτε mutavit Bekkerus in οὐδέ contra fidem omnium codicum. Sed audias Hermannum ad Euripidis Medeam v. 1321. „Haec si ut coniuncta cogitantur, neque esse illic talem virum nec tolerari

εὑρήσει τῶν λόγων. Lysiae Orat. adv. Alcibiad. p. 127. ed. Brem. ἡγοῦμαι δέ — ὅλῳ τῷ νόμῳ μόνον αὐτὸν τῶν πολιτῶν ἔνοχον εἶναι. — Mox οὐ κυβερνήτην προς τῇ σκυτοτομίᾳ breviter dictum hoc sensu: neque gubernatorem praeterquam quod artem sutrinam exerceat.

P. 397. αὐτός τε καὶ τὰ ποιήματα βουλόμενος ἐπ.] Genus hoc appositionis αὐτός τε καὶ τὰ ποιήματα abunde illustravimus ad Criton. p. 50. E. Lysid. p. 203. E. conf. Reip. III. p. 414. D. VIII. 550. D. 568. B. Istud ἐπιδείξασθαι absolute positum i. q. ἐπίδειξιν ποιήσασθαι; v. ad Gorg. p. 447. B. Verbum προςκυνεῖν cum accusativo iunctum tetigit Lobeck. ad Phrynich. p. 463. Pronomen αὐτόν post longiorem orationis intercapedinem interpositum, ut praegressum illud ἄνδρα δή denuo in memoriam revocetur; v. Matth. Gr. §. 472.

μύρον κατὰ τῆς κεφαλῆς καταχέαντες καὶ ἐρίῳ στέψαντες] Locus nobilissimus, quem imprimis propter verba ἀποπέμποιμέν τε ἂν κτλ. scriptores posterioris aetatis multum celebrarunt. Quanquam eum plerumque male intellexerunt. Nam primum verbis μύρον καταχέαντες κτλ. fuerunt qui genus contumeliae indicari putarent, veluti Ioach. Kuhn. ad Ael. V. H. XII, 12., in quo errarunt vehementer. Deinde plerique haec de Homero acceperunt, quum tamen sermo sit de eiusmodi imitatore, qui omnes personas agere atque formas maxime varias induere possit, ut multo potius de tragicis et comicis, quam de Homero cogitari oporteat. Nimirum Homerum quidem quanti philosophus propter artem et suavitatem fecerit, intelligas ex Reip. libr. X. p. 595. C. 607. A. C. Legg. III. p. 682. A. VI. 776. E. Theaet. p. 152. E. Phil. p. 62. D. Phaed. 95. A. Porro etiam de huius iudicii causis multi multa commenti sunt. Nam Dionys. Halic. Ep. de Platone T. VI. p. 756. ed. Reisk.

ἔστι τοιοῦτος ἀνὴρ ἐν τῇ πόλει παρ' ἡμῖν οὔτε θέμις ἐγγενέσθαι, ἀποπέμποιμέν τε εἰς ἄλλην πόλιν μύρον κατὰ τῆς κεφαλῆς καταχέαντες καὶ ἐρίῳ στέψαντες, αὐτοὶ δ' ἂν τῷ αὐστηροτέρῳ καὶ ἀηδεστέρῳ ποιητῇ χρώμεθα καὶ μυθολόγῳ ὠφελείας ἕνεκα, ὃς ἡμῖν B
τὴν τοῦ ἐπιεικοῦς λέξιν μιμοῖτο καὶ τὰ λεγόμενα λέγοι ἐν ἐκείνοις τοῖς τύποις, οἷς κατ' ἀρχὰς ἐνομοθετησάμεθα, ὅτε τοὺς στρατιώτας ἐπεχειροῦμεν παιδεύειν. Καὶ μάλ', ἔφη, οὕτως ἂν ποιοῖμεν, εἰ ἐφ' ἡμῖν εἴη. Νῦν δή, εἶπον ἐγώ, ὦ φίλε, κινδυνεύει ἡμῖν τῆς

posse, recte positum est *οὔτε*. Sed Bekkerus *οὐδὲ* edidit: quo facto haec ut disiuncta cogitantur, non adesse talem virum, neque vero posse adesse." Aliter tamen C. Fr. Hermann., qui *οὔτε* sermonis legi repugnare censuit et invitis codd. cum Bekkero *οὐδὲ* scripsit.

B. *Νῦν δή, εἶπον ἐγώ*] V. *νυν δέ, εἶπον ἐγώ,* libris omnibus invitis. Ficinus: Videmur iam, inquam ego.

ἦν τῇ Πλάτωνος φύσει, inquit, *πολλὰς ἀρετὰς ἐχούσῃ τὸ φιλότιμον· ἐδήλωσε δὲ τοῦτο μάλιστα διὰ τῆς πρὸς Ὅμηρον ζηλοτυπίας, ὃν ἐκ τῆς κατασκευαζομένης ὑπ' αὐτοῦ πολιτείας ἐκβάλλει, στεφανώσας καὶ μύρῳ χρίσας.* Eodem modo de Homero locum intellexerunt Ioseph. c. Apion. II. §. 36. Minuc. Felix. Octav. c. 22. Maxim. Tyr. Diss. 23. T. I. p. 446. Diss. 24. p. 463., ubi v. Davis. et Markland. Itaque a multis verba explicari sic, ut omnia referantur ad irrisionem et contumeliam, nemo iam mirabitur. Aristides Orat. Plat. III. T. II. p. 326: *Ὅμηρον μύρῳ χρίσας ἐκπέμπει χελιδόνος τιμὴν καταθείς.* Theodoret. Gr. Aff. Cur. Serm. II. p. 22. ed. Sylb. *Ὅμηρον τῶν φιλοσόφων ὁ ἄριστος μύρῳ γε ἀλείψας, καθάπερ αἱ γυναῖκες τὰς χελιδόνας, ἐκ τῆς ὑπ' αὐτοῦ ξυντεθείσης ἀπέπεμψε πόλεως, ἀκολασίας καλέσας καὶ ἀσεβείας διδάσκαλον.* Dio Chrysost. T. II. p. 276: *καὶ κελεύει μάλα εἰρωνικῶς στέψαντας αὐτὸν ἐρίῳ καὶ μύρῳ — καταχέαντας ἀφιέναι παρ' ἄλλους. τοῦτο δὲ αἱ γυναῖκες ἐπὶ τῶν χελιδόνων ποιοῦσι.* Quae explicatio ex quo more fluxerit, ostendere studuit Casaubon. ad Sueton. Caesar. c. 81. p. 214. ed. Wolf. Ironiam verbis contineri etiam Astius arbitratus est p. 452. Fateor tamen mihi secus videri, quoniam id mirifice adversatur verbis praecedentibus *προσκυνοῖμεν ἂν αὐτὸν ὡς ἱερὸν καὶ θαυμαστὸν καὶ ἡδύν.* Perfundit philosophus, opinor, artificem admirabilem unguento atque lana coronat tanquam virum plane divinum atque in suo genere singularem, eoque honore mactatum e civitate sua dimittit; in qua sententia fuerunt etiam Proclus in Plat. Polit. p. 360. et scholiastes ad h. l., qui inter alia haec habet: *μύρον καταχέειν ἐν τοῖς ἁγιωτάτοις ἱεροῖς ἀγαλμάτων θέμις ἦν· ἐρίῳ δὲ στέφειν, καὶ τοῦτο κατά τινα ἱερατικὸν νόμον, ὥς ὁ μέγας Πρόκλος φησίν.* Nimirum omnia, quae maxime sacra erant, et honore summo digna vide-

μουσικῆς τὸ περὶ λόγους τε καὶ μύθους παντελῶς διαπεπεράνθαι· ἅ τε γὰρ λεκτέον καὶ ὡς λεκτέον, εἴρηται. Καὶ αὐτῷ μοι δοκεῖ, ἔφη.

C Cap. X. Οὐκοῦν μετὰ τοῦτο, ἦν δ' ἐγώ, τὸ περὶ ᾠδῆς τρόπου καὶ μελῶν λοιπόν; Δῆλα δή. Ἆρ' οὖν οὐ πᾶς ἤδη ἂν εὕροι ἃ ἡμῖν λεκτέον περὶ αὐτῶν οἷα δεῖ εἶναι, εἴπερ μέλλομεν τοῖς προειρημένοις συμφωνήσειν; Καὶ ὁ Γλαύκων ἐπιγελάσας, Ἐγὼ τοίνυν, ἔφη, ὦ Σώκρατες, κινδυνεύω ἐκτὸς τῶν πάντων εἶναι· οὔκουν ἱκανῶς γε ἔχω ἐν τῷ παρόντι ξυμβαλέσθαι, ποῖ' ἄττα δεῖ ἡμᾶς λέγειν, ὑποπτεύω μέντοι. Πάντως
D δήπου, ἦν δ' ἐγώ, πρῶτον μὲν τόδε ἱκανῶς ἔχεις λέγειν, ὅτι τὸ μέλος ἐκ τριῶν ἐστι συγκείμενον, λόγου

Cap. X. C. *περὶ αὐτῶν οἷα δεῖ εἶναι*] Steph.: *καὶ οἷα δεῖ εἶναι.* Sed recte codices omnes praeter Vat. r. et Ven. Ξ. *καί* omittunt. Iunge: *οἷα δεῖ εἶναι ἃ ἡμῖν λεκτέον περὶ αὐτῶν.*

ἐκτὸς τῶν πάντων εἶναι] V. *ἐκτὸς τούτων τῶν πάντων*, quod soli Ven. Ξ et Ambr. habent. Par. K. *ἐκτὸς πάντων*, omisso *τῶν*. Mox codd. plurimi *ξυμβάλλεσθαι*. Sed aoristum tuetur opti-

bantur, ungebantur, et lana laneisque taeniis et coronis ornabantur, sicuti ostendit Graevius Lectt. Hesiodeis Cap. XXIII. p. 114. edit. Amstelod. 1701. 8.

Cap. X. C. *Οὐκοῦν μετὰ τοῦτο* —] Postquam definitum est, quae *ἐν τοῖς λόγοις καὶ μύθοις* dicenda et quo modo dicenda sint, ad musicam progreditur angustiore sensu dictam, atque *τὸν τῆς ᾠδῆς τε καὶ μελῶν τρόπον*, cantus et carminum modum, praescribit. Erat enim apud Graecos tanta poeseos atque musices coniunctio, ut illa tractata altera nullo modo posset silentio praetermitti. Tractavit hunc locum philosophus etiam Legg. II. p. 654. B. sqq. II. p. 669. C. sqq. VII. p. 712. sqq.

κινδυνεύω ἐκτὸς τῶν πάντων εἶναι] Ego igitur non videor in omnium istorum, quos tu dicis, numero esse. Respicit verba Socratis: *πᾶς ἤδη ἂν εὕροι κτλ.* Prot. p. 322. E. *ἐκτὸς τῶν ὀλίγων.*

D. *ὅτι τὸ μέλος ἐκ τριῶν ἐστι συγκ.*] Recte Ger. Vossius Institut. Poet. libr. II. c. 9. §. 2. ex hoc loco docuit *μέλος* nihil aliud esse nisi *λόγον ᾀδόμενον.* conf. Legg. II. p. 655. A. Plutarch. de Mus. p. 1144. A.

Καὶ μὴν τήν γε ἁρμ.] Harmoniam atque rhythmum ait esse debere similiter comparatam atque orationem. Quemadmodum enim ex illa exemerunt ea omnia, quae probitati et verae virtuti adversari viderentur, ita etiam a musica censet removenda esse quae vitae molli, desidiosae, intemperanti aliquo modo faveant. Discrimen harmoniae et rhythmi optime intelligitur e Legg. II. p. 665. A: *τῇ δὲ τῆς κινήσεως τάξει ῥυθμὸς ὄνομα· τῇ δ' αὖ τῆς φωνῆς, τοῦ τε ὀξέος ἅμα καὶ βαρέος συγκεραννυμένων, ἁρμονίας ὄνομα προσαγορεύοιτο.* Conf. Phileb. p.

τε καὶ ἁρμονίας καὶ ῥυθμοῦ. Ναί, ἔφη, τοῦτό γε. Οὐκοῦν ὅσον γε αὐτοῦ λόγος ἐστίν, οὐδὲν δήπου διαφέρει τοῦ μὴ ᾀδομένου λόγου πρὸς τὸ ἐν τοῖς αὐτοῖς δεῖν τύποις λέγεσθαι, οἷς ἄρτι προείπομεν, καὶ ὡςαύτως; Ἀληθῆ, ἔφη. Καὶ μὴν τήν γε ἁρμονίαν καὶ ῥυθμὸν ἀκολουθεῖν δεῖ τῷ λόγῳ. Πῶς δ' οὔ; Ἀλλὰ μέντοι θρήνων τε καὶ ὀδυρμῶν ἔφαμεν ἐν λόγοις οὐδὲν προςδεῖσθαι. Οὐ γὰρ οὖν. Τίνες οὖν θρηνώδεις ἁρμονίαι; λέγε μοι· σὺ γὰρ μουσικός. Μι- E
ξολυδιστί, ἔφη, καὶ συντονολυδιστὶ καὶ τοιαῦταί τινες. Οὐκοῦν αὗται, ἦν δ' ἐγώ, ἀφαιρετέαι· ἄχρηστοι γὰρ καὶ γυναιξίν, ἃς δεῖ ἐπιεικεῖς εἶναι, μὴ ὅτι ἀνδράσιν. Πάνυ γε. Ἀλλὰ μὴν μέθη γε φύλαξιν ἀπρεπέστατον καὶ μαλακία καὶ ἀργία. Πῶς γὰρ οὔ; Τίνες οὖν

mus Par. A. cum aliis.

D. *Οὐ γὰρ οὖν*] Sic Vat. Θ. Par. DK. Ven. II. Mon. Ang. Vat. r. Flor. β'. x. Vulgo *Οὐ γὰρ οὔ*.

E. *Μιξολυδιστί, ἔφη, —*] Stephanus praefixo articulo scribendum censuit *Ἡ μιξολυδιστί, ἔφη, καὶ συντονολυδιστί*, assentiente Astio. Idem mox *Ἡ ἰαστί* scribi voluit.

17. D. ibique annot. Ceterum classicus eadem de re locus est Legg. VII. p. 712. B—E., qui multa habet ad cognoscendam vett. Graecorum musicam perquam utilia.

Τίνες οὖν θρηνώδεις ἁρμονίαι] De singulorum modorum vi et charactere v. Aristides Quintil. De mus. I. p. 22. ad quem conf. Meibom. p. 232. Heraclides Ponticus apud Athenaeum XIV. p. 624. D. Aristotel. Polit. VIII, 5. p. 327 sq. ed. Schneid. Boeckh. de metris Pindari T. I. P. II. p. 238 sqq, qui etiam de modorum apud veteres Graecos varietate ac divisione docte disputavit p. 235 sqq.

E. *Μιξολυδιστί, ἔφη, καὶ συντονολ.*] Mirum accidit, quod ante haec adverbia tum hic tum in proximis articulus constanter omittitur. Quanquam ego quidem illum de mera coniectura addere non audeam, quum Plato videatur technicorum morem sequutus esse, qui in notandis harmoniae generibus simpliciter adverbiis uterentur, neglecta reliquorum verborum ratione et constructione. Athenaeus I. p. 624 D: *τὴν οὖν ἀγωγὴν τῆς μελῳδίας, ἣν οἱ Δωριεῖς ἐποιοῦντο, Δώριον ἐκάλουν ἁρμονίαν· ἐκάλουν δὲ καὶ Αἰολίδα ἁρμονίαν, ἣν Αἰολεῖς ᾖδον· Ἰαστὶ δὲ τὴν τρίτην ἔφασκον.* Aristotel. l. c.: *ἀλλὰ πρὸς μὲν ἐνίας ὀδυρτικωτέρως καὶ συνεστηκότως μᾶλλον (ἀκούοντας διατίθεσθαι), οἷον πρὸς τὴν μιξολυδιστὶ καλουμένην*, i. e. *πρός τὴν καλουμένην μιξολυδιστί.* Quanquam hic deinceps etiam *ἡ φρυγιστί* dixit, addito articulo, quod non est cur miremur, siquidem liberiorem illum adverbiorum usum ad severiores linguae leges adstrinxit. De harmonia mixolydia Aristoxenus ap. Plutarch. De

μαλακαί τε καὶ συμποτικαὶ τῶν ἁρμονιῶν; Ἰαστί, ἦ
399 *δ' ὅς, καὶ λυδιστί, αἵτινες χαλαραὶ καλοῦνται. Ταύταις οὖν, ὦ φίλε, ἐπὶ πολεμικῶν ἀνδρῶν ἔσθ' ὅ τι χρήσει; Οὐδαμῶς, ἔφη· ἀλλὰ κινδυνεύει σοι δωριστὶ λείπεσθαι καὶ φρυγιστί. Οὐκ οἶδα, ἔφην ἐγώ, τὰς ἁρμονίας, ἀλλὰ κατάλειπε ἐκείνην τὴν ἁρμονίαν, ἣ ἔν τε πολεμικῇ πράξει ὄντος ἀνδρείου καὶ ἐν πάσῃ βιαίῳ ἐργασίᾳ πρεπόντως ἂν μιμήσαιτο φθόγγους τε καὶ προςῳδίας, καὶ ἀποτυχόντος, ἢ εἰς τραύματα ἢ εἰς θανά-*

αἵτινες χαλαραὶ καλοῦνται] Pro *αἵτινες* Vat. Θ. Vind. Par. DK. Mon. Vat. r. et corr. Ven. II. *καὶ τοιαῦταί τινες*. Baiterus coni. *καὶ αἵτινες*. Sed error. ex superioribus fluxit.

P. 399. *ἔσθ' ὅ τι χρήσει;*] Meibomius ad Aristid. Quintil. p. 232. scribebat *ἔσθ' ὅτε*, ut legitur in Par. K. Non opus. Nam *ὅ τι* i. q. *πρὸς ὅ τι*. Deinde Astius scripsit *ἢ δωριστὶ λείπεσθαι*, Stephano obsequutus. Mox *κατάλειπε* Par. A. Ambros. Flor. x. Vulgo *κατάλιπε*.

ἢ εἰς θανάτους ἰόντος] Praepositionem *εἰς* vulgo temere

Musica p. 1136. D: *καὶ ἡ μιξολύδιος δὲ παθητική τίς ἐστι, τραγῳδίαις ἁρμόζουσα. Ἀριστόξενος δέ φησι Σαπφὼ πρώτην εὕρασθαι τὴν μιξολυδιστί, παρ' ἧς τοὺς τραγῳδοποιοὺς μαθεῖν.* Ibidem. B. Plutarchus ad h. l. respexit.

Ἰαστί — καὶ λυδιστὶ —] Iudicia veterum de harum indole harmoniarum docte exposuit Boeckhius l. c. p. 240. et 241. Memorant hanc Platonis sententiam Aristot. de Rep. VIII. c. 7. Aristides Quinctil. de Mus. I. p. 22. Plutarch. de Mus. p. 1136. E. Et Aristoteles quidem reprehendit Platonem, tum quod *τὰς ἀνειμένας ἁρμονίας* reiecerit, tum quod Phrygium modum in civitatem suam admiserit. In quo rursus iniuria magistrum carpere videtur. Nam recte Plato eas tantum harmonias in republica sua tolerari voluit, quae vel in bello ad fortitudinem et magnanimitatem excitandam valerent, vel in pace temperantiam et moderationem efficerent et adiuvarent; ceteras omnes, quae affectus et cupiditates nimis moverent, ex eadem exsulare iussit. Quod autem Phrygius modus eius severitati minus accommodatus esse visus est Aristoteli, non animadvertit acerrimus censor hanc harmoniam a Socrate non simpliciter comprobari. Postquam enim Adimantus Phrygiam et Doriam harmoniam sibi recipiendam videri professus est, ille, non sum, inquit, musicae peritus; sed illos mihi modos relinquas, quos modo volebam, hoc est, qui bello et paci sint consentanei. Quae quis non videt ad Phrygiam harmoniam esse referenda? Etenim Phrygia harmonia varii erat ac diversi generis, ut quaedam eius partes retinendae videri potuerint, inprimis quae ad sacrum enthusiasmum excitandum valerent. Proclus ap. Schol. ad h. l. *τὴν μὲν Δώριον ἁρμονίαν εἰς παιδείαν ἐξαρκεῖν ὡς καταστηματικήν, τὴν δὲ Φρύγιον εἰς ἱερὰ καὶ ἐνθεασμοὺς ὡς ἐκστατικήν.* Conf. Boeckh. l. c. p. 239. Dorium denique modum plurimum habuisse gravitatis ac severitatis ideoque ad

τους ἰόντος ἢ εἴς τινα ἄλλην ξυμφορὰν πεσόντος, ἐν πᾶσι τούτοις παρατεταγμένως καὶ καρτερούντως ἀμυνομένου τὴν τύχην· καὶ ἄλλην αὖ ἐν εἰρηνικῇ τε καὶ μὴ βιαίῳ, ἀλλ' ἐν ἑκουσίῳ πράξει ὄντος, ἢ τινά τι πείθοντός τε καὶ δεομένου, ἢ εὐχῇ θεὸν ἢ διδαχῇ καὶ νουθετήσει ἄνθρωπον, ἢ τοὐναντίον ἄλλῳ δεομένῳ ἢ διδάσκοντι ἢ μεταπείθοντι ἑαυτὸν ὑπέχοντα, καὶ ἐκ τούτων πράξαντα κατὰ νοῦν, καὶ μὴ ὑπερηφάνως ἔχοντα, ἀλλὰ σωφρόνως τε καὶ μετρίως ἐν B

omissam Par. A. Vat. Θ. Ven. Ξ Π. Vind. Ambr. Ang. Vat. m. r. Flor. a. c. x. α'. γ'. praebuerunt.

B. παρατεταγμένως καὶ καρτ.] Ast. coni. παρατεταμένως, sed v. annot.

ἑαυτὸν ὑπέχοντα] Unus Ven. Ξ. ὑπέχοντα. Plurimi optimique libri, inter quos est Par. A., ἐπέχοντα, quod Turr. receperunt. Mon. Flor. β'. παρέχοντα. Angel. ἐπέχοντος — πράξαντος — ἔχοντος — πράττοντος — ἀγαπῶντος, quod in Flor. x. α'. supra versus adscriptum. v. annot.

constantiam, moderationem, fortitudinem augendam firmandamque aptissimum iudicatum esse multi loci docent; v. Aristot. l. c. Heraclid. Pont. ap. Athen. XIV. p. 624. D. Aristid. Quinct. de Mus. II. p. 96. I. p. 25. et ipse Plato Lachet. p. 188. D. p. 193. D. Epistol. VII. p. 336. D., ubi vitam optimam in eo putat contineri, ut quis Δωριστί vivat. Ceterum etiam Pythagoras non solum dialectum, sed etiam harmoniam Doriam omnium optimam esse indicavit; v. Iambl. Vit. Pyth. c. 34. p. 194. Proclus in Polit. p. 365. et p. 366.

P. 399. καὶ ἀποτυχόντος ἢ εἰς τραύματα —] et qui, re minus prospere gesta vel vulneribus ac morti obviam eat vel in aliam calamitatem incidat, in omnibus hisce casibus composito gradu fortique animo fortunae ictus a se defendat. Metaphoram patet repetitam esse a militibus, qui instructa acie et gradu composito cum hostibus dimicant: id quod etiam additum καρτερούντως docet. Quocirca non exputo, cur Ast. παρατεταμένως legendum iudicaverit. Quidni enim παρατεταγμένως recte possit ad hominem transferri, qui promto paratoque animo fortunae plagas excipiat? Vulgatam defendit etiam Morgenstern l. c. p. X.

B. ἑαυτὸν ὑπέχοντα —] Mutata est constructio; ponitur enim accusativus participiorum, perinde ac si solum μιμήσαιτο praecederet. Anacoluthiam iam Ast. notavit. Loquutio ὑπέχειν ἑαυτόν τινι significat sui copiam facere alicui. Xenoph. Cyrop. VII, 5, 17: εἴ τις οὖν τούτοις ὑφέξει ἑαυτὸν κ. τ. λ. Quod in codd. plurimis legitur ἐπέχοντα, vix habet explicationem idoneam neque placuit recentioribus editoribus. Nam ἑαυτὸν ἐπέχειν τινί a Graecitatis usu abhorret. Si autem ἐπέχειν putamus significare: attendere, ut idem sit quod νοῦν ἐπέχειν, de quo v. Wesseling ad Herodot. I. 80. et ἑαυτόν connectimus cum διδάσκοντι et μεταπείθοντι, sententia oritur et obscura et inepta. Nam ita certe ambiguum est, istud ἑαυτον quemnam significet, eum-

C πᾶσι τούτοις πράττοντά τε καὶ τὰ ἀποβαίνοντα ἀγαπῶντα. ταύτας δύο, βίαιον, ἑκούσιον, δυστυχούντων, εὐτυχούντων, σωφρόνων, ἀνδρείων ἁρμονίας, αἵτινες φθόγγους μιμήσονται κάλλιστα, ταύτας λεῖπε. Ἀλλ', ἦ δ' ὅς, οὐκ ἄλλας αἰτεῖς λείπειν ἢ ἃς νῦν δὴ ἐγὼ ἔλεγον. Οὐκ ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, πολυχορδίας γε οὐδὲ πα-

τὰ ἀποβαίνοντα ἀγ.] τὰ om. Par. A. Ambr. Vat. m.
ταύτας δύο, βίαιον, ἑκούσιον —] Ast. scripsit *βιαίου, ἑκουσίου*, invitis codicibus; v. annot. Vocem *ἁρμονίας*, vulgo post *ταύτας δύο* interpositam, auctoritate codd. Par. ADK. Ven. II. Mon. Ambr. Ang. Vat. m. Flor. a. c. x. α'. β'. γ'. post *ἀνδρείων* collocavi. Cum cancellis revocavit Herm. olim a nobis in suspicionem vocatam.
ἃς νῦν δὴ ἐγὼ ἔλεγον] Sic Par. A. Ambr. Ang. Vat. m. Flor. a. c. x. α'. γ'. pro vulg. *ἃς δὴ νῦν* Vat. Θ. Ven. II. Par.

ne ipsum, qui doceat et alia suadeat, an illum alterum, qui attendat docenti et alia suadenti. Praeterea vero etiam sententia parum convenit sequentibus, sicuti acute pervidit Schneiderus, qui recte ita scribit: „nam docentem et meliora suadentem quamvis attente audiens, nisi paruerit seque ei dederit, non obtinebit, ut res ex voto procedant. — *τὰ ἀποβ. ἀγαπῶντα*, in iis, quae eveniunt, acquiescentem; v. ad libr. I. p. 330. B. Euthydem. p. 306. C.

C. *ταύτας δύο, βίαιον, ἑκούσιον*] Harmoniam *βίαιον* vocat, quae *ἐν βιαίῳ ἐργασίᾳ πρεπόντως ἂν μιμήσαιτο φθόγγους τε καὶ προσῳδίας κτλ.* similiterque *ἑκούσιον*, quae virum decet *ἐν ἑκουσίῳ πράξει* versantem. v. Legg. VII. 814. E. Itaque non est quod cum Astio *βιαίου, ἑκουσίου* corrigamus. Nam saepenumero personarum epitheta ad res cum illis coniunctas transferuntur. Ceterum quod in aliquot libris est *βίαιον καὶ ἑκούσιον*, id debetur iis, qui copulae omissionem in hac oppositorum enumeratione ab utriusque linguae scriptoribus frequentari non meminissent. De asyndeto in contrariorum enumeratione usitato v. Protag. p. 319. D. Legg. X. p. 897. A. B., quo uno in loco magna exemplorum copia cernitur. Cicer. Tuscul. I. 26. ibique intpp.

C. *Τριγώνων ἄρα καὶ πηκτίδων* —] Reiicit omnia instrumenta musica, quae quum multas habeant chordas et harmoniarum varietate aures demulceant, animum tamen nihilo meliorem reddant, sed potius effeminent multisque affectibus et cupiditatibus repleant. Huc maxime refert tibiae usum, quem etiam Pythagoras reiecerat. Hic enim *τοὺς αὐλοὺς ὑπελάμβανεν ὑβριστικόν τε καὶ πανηγυρικὸν καὶ οὐδαμῶς ἐλευθέριον τὸν ἦχον ἔχειν*, ut narrat Iamblich. Vit. Pyth. c. 25. p. 93. adeoque teste Aristid. Quinct. de Mus. II. p. 110. discipulis suadebat suis *αὐλοῦ μὲν αἰσθομένοις ἀκοὴν ὡς πνεύματι μιανθεῖσαν ἀποκλύζεσθαι, πρὸς δὲ τὰ λύριον ἐνιαυσίοις μέλεσι τὰς τῆς ψυχῆς ἀλόγους ὁρμὰς ἀποκαθαίρεσθαι.* Et Platoni quidem ars tibicinaria videbatur *τὴν ἡδονὴν ἡμῶν μόνον διώκειν, ἄλλο δ' οὐδὲν φροντίζειν*, ut patet e Gorgia p. 501. E., unde mirandum non est eum lyrae usum ab institutione iu-

ναρμονίου ἡμῖν δεήσει ἐν ταῖς ᾠδαῖς τε καὶ μέλεσιν; Οὔ μοι, ἔφη, φαίνεται. Τριγώνων ἄρα καὶ πηκτίδων καὶ πάντων ὀργάνων, ὅσα πολύχορδα καὶ πολυαρμόνια, δημιουργοὺς οὐ θρέψομεν; Οὐ φαινόμεθα. Τί δέ; αὐλοποιοὺς ἢ αὐλητὰς παραδέξει εἰς τὴν πόλιν; ἢ οὐ τοῦτο πολυχορδότατον, καὶ αὐτὰ τὰ παναρμό- D

DK. Mon. Flor. β. ἃς νῦν ἂν ἐγὼ ἔλεγον. Vind. Vat. r. νῦν αὖ ἐγὼ ἔλ. Omittunt ἐγώ cum Steph. Ven. Ξ. Ambr. Angel. Vat. m.
ταύτας λεῖπε] λίπε Par. DK. Vat. Θ. Ven. II. Mon. Ang. Vat. r. Flor. α. β. x. Sed λεῖπε secundum Tur. etiam Par. A.
καὶ πηκτίδων] πυκτίδων Par. DK. Mon. cum paucis aliis.
D. ἢ οὐ τοῦτο πολυχορδότατον] Verba corrupta sunt. Codd. tamen nihil variant, nisi quod Ambr. et Flor. α. pro αὐλοῦ habent αὐτοῦ. v. annot. Deinde ὄντα μίμητια Par. A. et pr. II. pro ὄντα μιμήματα.

ventutis in civitate sua removisse. Quam severitatem etiam Aristotelem comprobasse exploratum habemus. De tibiarum generibus v. quae narrat Athenaeus libr. IV. c. 80. p. 177. iam ab Astio laudatus. conf. Schneiderus Indic. ad Scriptores Rei Rusticae s. v. Tibia, et Boeckhius De metris Pindari T. II. P. II. p. 259 sqq.

ἢ οὐ τοῦτο πολυχορδότατον] Locum depravatum esse putat Cornarius in Eclogg. p. 96. τὰ πολυχορδότατα legendum ratus. Quam mutationem Henr. Stephanus in Adnotatt. p. 20. ita probat, ut ipse tamen malit τὰ πολύχορδα. Astius τὸ πολυχορδότατον refingi voluit. Ipse olim scripsi τοῦτο τὸ πολυχορδότατον, magadin aut simile instrumentum musicum pluribus fidibus tensum intelligens; nam viginti chordarum magadin se habere Anacreon apud Athen. IV. p. 182. profitetur. Nimirum incredibile visum est omnibus, tibiam chordis fuisse instructam, de quo nihil usquam memoriae proditum est. At enim vero praeteriit omnes πολυχορδότατον translate dici etiam de tibia, ita ut πολυχορδότατον non sit plurimis fidibus instructum, sed maxima sonorum varietate insigne. Id quod dudum animadvertit Pollux On. IV. 9, 5: Πλάτων δὲ καὶ πολύχορδον εἴρηκε καὶ τὸν αὐλόν, quem locum a Schneidero ad h. l. memoratum dudum ad rem declarandam adhibuerat Salmasius ad Solin. p. 8. πολύχορδον idem esse putans quod πολύτρητον, quia scilicet foramina tibiae citharae chordis responderint. In quo tamen fallitur vir doctissimus. Imo verba musica de instrumentis, quae pulsabantur, etiam ad tibiam, quamvis inflaretur, translata sunt. Plutarch. Quaest. Symp. 4: ἐπιεικῶς γὰρ ἀπολαύειν τὰ νεώτερα πράγματα κειμένων ἐν τοῖς παλαιοτέροις ὀνομάτων, ὥς που καὶ τὸν αὐλὸν ἡρμόσθαι λέγουσι, καὶ κρούματα αὐλήματα καλοῦσιν, ἀπὸ τῆς λύρας λαμβάνοντες. Aristoph. Avv. v. 682: καλλιβόαν κρέκουσ' αὐλόν, ubi v. intpp. et de Latinis Huschke ad Tibull. I. 1, 4. De tibiarum sonis eorumque varietate Proclus in Alcibiad. p. 197. ed. Creuzer. οὐκοῦν οὐδὲ ὁ Πλάτων αὐτὴν παραδέχεται. τὸ δὲ αἴτιον ἡ ποικιλία τοῦδε τοῦ ὀργάνου, τοῦ αὐλοῦ λέγω, ὃ τὴν τέχνην τὴν χρωμένην αὐτῷ ἀπέφηνε φυ-

νια αὐλοῦ τυγχάνει ὄντα μιμήματα; Δῆλα δή, ἦ δ' ὅς. Λύρα δή σοι, ἦν δ' ἐγώ, καὶ κιθάρα λείπεται, κατὰ πόλιν χρήσιμα· καὶ αὖ κατ' ἀγροὺς τοῖς νομεῦσι σύριγξ ἄν τις εἴη. Ὡς γοῦν, ἔφη, ὁ λόγος
E ἡμῖν σημαίνει. Οὐδέν γε, ἦν δ' ἐγώ, καινὸν ποιοῦμεν, ὦ φίλε, κρίνοντες τὸν Ἀπόλλω καὶ τὰ τοῦ Ἀπόλλωνος ὄργανα πρὸ Μαρσύου τε καὶ τῶν ἐκείνου ὀργάνων. Μὰ Δί', ἦ δ' ὅς, οὔ μοι φαινόμεθα. Καὶ νὴ τὸν κύνα, εἶπον, λελήθαμέν γε διακαθαίροντες πάλιν ἣν ἄρτι τρυφᾶν ἔφαμεν πόλιν. Σωφρονοῦντές

κατὰ πόλιν χρ.] Vulgo *καὶ κατὰ πόλιν*. Sed *καί* de sententia Astii et Morgensternii expunximus. Omisit, qui locum laudavit, Demetrius Phaler. de Elocut. §. CLXXXV. Omittit etiam cod. Vat. Θ. Servant tamen Bekk. Turr. Schn. Herm.

E. καινὸν ποιοῦμεν] Steph. *δεινὸν ποιοῦμεν*, nescimus referri, ut tibiae vilitatem citharaeque praestantiam significet. Ceterum nobilis est ac celebrata Clar. Böttigeri disputatio de huius fabulae argumento, quae inserta legitur Museo Attico a Wielandio edito T. I. P. II. p. 353 sqq.

κτήν. *καὶ γὰρ τὰ παναρμόνια καὶ ἡ πολυχορδία μιμήματα τῶν αὐλῶν ἐστίν. ἕκαστον γὰρ τρύπημα* (foramen) *τῶν αὐλῶν τρεῖς φθόγγους, ὥς φασιν, τοὐλάχιστον ἀφίησιν. εἰ δὲ καὶ τὰ παρατρυπήματα ἀνοιχθείη, πλείους.* conf. Müller. De Doriens. Vol. I. p. 344 sq. ed. 1. et Boeckh. l. c. De cautione in deligendis harmoniis et variis canendi sonis conf. etiam infra Libr. IV. p. 424. D. coll. Cicer. De Legg. II. 15. §. 38. sqq. Ceterum h. l. τοῦτο *πολυχορδότατον* per synesin dictum, quandoquidem ex *αὐλοποιοὺς ἢ αὐλητὰς* intell. *ὄργανον*, sc. *τοῦ αὐλοῦ*. Cuius generis usum loquendi supra ann. ad Libr. II. p. 372. C. attigimus.

κρίνοντες τὸν Ἀπ. — πρὸ Μ. est: Apollinem ctr. anteferentes. v. ad Phileb. p. 57. E.

E. τὰ τοῦ Ἀπόλλωνος ὄργανα —] Marsyae cum Apolline certamen notum est ex Herodot. VII, 26. Apollodor. I, 4. 2. Diodor. Sic. III. p. 192. Hygin. fab. 165. Palaephat. c. 48. al. Vult autem philosophus narrationem illam eo

E. Σωφρονοῦντές γε ἡμεῖς] bene quidem sapientes. Hipp. Mai. p. 304. A: *παντός γε μᾶλλον φήσομεν, ὦ Ἱππία, ἂν σωφρονῶμεν.* Libr. VI. p. 501. D: *καὶ πολύ γε, ἦ δ' ὅς, εἰ σωφρονοῦσιν.* Int. *διεκαθήραμεν.*

Cap. XI. μὴ ποικίλους αὐτοὺς δ.] ut ne varietatem illorum venemur ac multitudinem *τῶν βάσεων*. Respexit Dio Chrys. de Regno Orat. II. p. 30. A. B. C. et Longinus XXXIV. §. 2, ubi Weiskius *βάσεις* censet rhythmi clausulas intelligendas esse. Rectius, opinor, Morus interpretatur numeri incessum, den Gang des Rhythmus od. Taktes. Astius intelligit fundamentum rhythmi, h. e. principium orationis rhythmicae. Mori sententiam confirmant Commentaria in Her-

γε ἡμεῖς, ἦ δ' ὅς. Cap. XI. Ἴθι δή, ἔφην, καὶ τὰ
λοιπὰ καθαίρωμεν. ἑπόμενον γὰρ δὴ ταῖς ἁρμονίαις
ἂν ἡμῖν εἴη τὸ περὶ ῥυθμούς, μὴ ποικίλους αὐτοὺς
διώκειν μηδὲ παντοδαπὰς βάσεις, ἀλλὰ βίου ῥυθμοὺς
ἰδεῖν κοσμίου τε καὶ ἀνδρείου τίνες εἰσίν· οὓς ἰδόντα 400
τὸν πόδα τῷ τοιούτῳ λόγῳ ἀναγκάζειν ἕπεσθαι καὶ
τὸ μέλος, ἀλλὰ μὴ λόγον ποδί τε καὶ μέλει. οἵτινες
δ' ἂν εἶεν οὗτοι οἱ ῥυθμοί, σὸν ἔργον, ὥςπερ τὰς
ἁρμονίας, φράσαι. Ἀλλὰ μὰ Δί', ἔφη, οὐκ ἔχω λέγειν.
ὅτι μὲν γὰρ τρί' ἄττα ἐστὶν εἴδη ἐξ ὧν αἱ βάσεις

unde. Nam codd. omnes unanimi consensu *καινόν* exhibent.

Cap. XI. E. *οὓς ἰδόντα*] Steph. *ἰδόντας*. Dein *τῷ τοιούτου λόγῳ* Par. A. Vat. m. Alii *τούτου* vel *τοῦ τοιούτου*. Sed *τῷ τοιούτῳ* Ven. Ξ. Ambr. Flor. a. b. c. x.

mogenem p. 381: *βάσις καλεῖται ἡ κατάληξις τῶν κώλων, ἢ καὶ ἀνάπαυσις λέγεται. μεταφορικὴ δὲ λέξις ἀπὸ τῶν χορευτῶν. τὴν γὰρ ἐν χρόνοις βάσιν ὁρίζονται οὕτως οἱ μουσικοί· βάσις ἐστὶν ἄρσεως καὶ θέσεως ποδῶν σημείωσις.* Sed *βάσις* quid musicis sit, optime explicavit Hermannus de metrorum quorundam mensura rhythmica p. V. „Quemadmodum *βάσιν* rhythmici nunc de thesi, quam ipsi dicunt, usurpant, ut Aristox. Fragm. Rhyth. p. 292. 294. et Psellus p. 301., nunc de sede et loco integri pedis, ut schol. Hephaestionis p. 44. et Aristophan. Nubb. 652., nunc etiam universe de incessu numeri dicunt, ut Aristides p. 38. v. 22. ita etiam *σημεῖον* modo moram sive tempus vocant etc.“ Itaque h. l. *ῥυθμός* est numerus, *βάσις* numeri s. rhythmi scansio atque incessus. Unde Hesychius: *βάσις· ὁ ῥυθμός, πορεία, ὁδός*, ubi v. intpp.

οὓς ἰδόντα] sc. *τινά*. Nam subiectum est indefinitum. Sine causa Steph. scripsit *ἰδόντας*. Ceterum infinitivi pendent e praecedenti *ἑπόμενον — ἂν ἡμῖν εἴη*.

P. 400. *ἀλλὰ μὴ λόγον ποδί τε καὶ μέλει.*] Quum eos numeros tantum in civitate usurpari velit, qui sint vitae decorae et fortis, musicam ait poesi subiectam esse oportere, non vicissim, quod posteriore tempore factum; v. Athen. XIV. p. 617. C. D. De nimia numerorum varietate a iuventutis institutione arcenda v. etiam Legg. VII. p. 712. C. D. E.

τρί' ἄττα ἐστὶν εἴδη ἐξ ὧν αἱ βάσεις πλέκονται] „Genera rhythmorum, spectata positionis et sublationis mensura, (*βάσει*, v. Spanhem. ad Callim. p. 87. ed. Ern.) veterum plurimi et antiquissimi statuere tria, ut Plato, Aristoxenus, quique eum sequuti sunt permulti: alii addidere quartum, docentibus Aristide, Marciano Capella, Aurelio Augustino atque Psello; v. Aristox. p. 300. Aristid. p. 36. Marcianus Cap. p. 192. Augustin. de Mus. p. II, 12. Psell. ap. Morell. ad Aristox. p. 300. add. Quinctil. Institt. or. IX, 4, 46. 47. Mar. Victorin. I. p. 2484. Schol. Hephaest. p. 11. Tria illa sunt par (*ἴσον*),

πλέκονται, ὥςπερ ἐν τοῖς φθόγγοις τέτταρα, ὅθεν αἱ πᾶσαι ἁρμονίαι, τεθεαμένος ἂν εἴποιμι· ποῖα δ' ὁποίου βίου μιμήματα, λέγειν οὐκ ἔχω. Ἀλλὰ ταῦτα
B μέν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ μετὰ Δάμωνος βουλευσόμεθα, τίνες τε ἀνελευθερίας καὶ ὕβρεως ἢ μανίας καὶ ἄλλης κακίας πρέπουσαι βάσεις, καὶ τίνας τοῖς ἐναντίοις λειπτέον ῥυθμούς. οἶμαι δέ με ἀκηκοέναι οὐ σαφῶς ἐνόπλιόν τέ τινα ὀνομάζοντος αὐτοῦ ξύνθετον καὶ δάκτυλον καὶ ἡρῷόν γε, οὐκ οἶδα ὅπως διακοσμοῦντος καὶ ἴσον ἄνω καὶ κάτω τιθέντος, εἰς βραχύ τε καὶ μακρὸν γιγνόμενον, καί, ὡς ἐγῷμαι, ἴαμβον καί τιν' ἄλλον τροχαῖον ὠνόμαζε, μήκη δὲ καὶ βραχύτητας

P. 400. A. *ποῖα δ' ὁποίου*] ποίου Ang. Ambr. Vat. m. probante Herm. In Par. A. verba: ποῖα — βίου, desunt.

B. *τοῖς ἐναντίοις λειπτέον*] V. ληπτέον, quod ex Par. AD. Vat. Θ. Ven. II. Vind. Ambr. Ang. Vat. m. r. Flor. a. c. α. γ. emendatum.

C. *καὶ τούτων τισὶν οἶμαι*] Ficinus: et in aliquibus istorum arbitror eum vituperare vel laudare ductiones pedis ctr., unde fuit qui ἐν inserendum putaret: quo vereor ut opus sit.

sescuplex s. sesquialterum (ἡμιόλιον), et duplex (διπλάσιον): in aequali arsis totidem morarum est ac thesis; in sesquialtero altera est alterius sescuplex; duplum arseos theseosque rationem habet duplam." Boeckh. Pindar. T. I. P. II. p. 24. Conf. Cratyl. p. 424. B. C.

ὥςπερ ἐν τοῖς φθόγγοις τέτταρα] Cogitandum de tetrachordo primitivo, de quo v. Forkel. Histor. Mus. T. I. p. 82. 322 sq. Boeckh. l. c. p. 204. sq.

ποῖα δ' ὁποίου βίου μιμ.] quales vero et qualis vitae sint imitationes ctr. Binas interrogandi voces iunxit more Graecis admodum frequentato, de quo v. Seidlerus ad Sophocl. Antigon. v. 2. ed. Herm. Neque quidquam habet offensionis, quod ποῖον et ὁποῖον ita iunctum est. Eurip. Iphig. T. v. 1322: οὐδ' ἔχω ὅπα πρὸς πότερον εἴπω. conf. ad Gorg. p. 448. E. p. 500. A. Crit. p. 48. C.

B. *μετὰ Δάμωνος*] Damo, celeberrimus illius aetatis musicus, quo, teste Plutarcho Vit. Pericl. c. 4., etiam Pericles magistro usus est. Memoratur etiam libr. IV. p. 424. C. Lachet. p. 180. D. p. 200. A. Alcibiad. I. p. 109. D. Plura de eo iam olim exposuit Meibom. ad Aristid. Quintil. p. 300 sqq.

οἶμαι δέ με ἀκηκοέναι] De accusativo v. Sympos. p. 175. E: οἶμαι γάρ με παρὰ σοῦ πολλῆς καὶ καλῆς σοφίας πληρωθήσεσθαι. Euthydem. p. 290. A. ibique ann. De proximis scholiastes: ὁ ἐνόπλιος σύνθετός ἐστιν ἐξ ἰάμβου καὶ δακτύλου καὶ τῆς περιαμβίδος, ἀνδρικὸς πρὸς πράξεις ἀναγκαίας καὶ ἀκουσίους, ἐξορμητικὸς εἰς πόλεμον. ὁ δὲ ἡρῷος δάκτυλος, ἁπλοῦς, κοσμιότητος ποιητικὸς καὶ ὁμαλότητος

προςῆπτε. καὶ τούτων τισὶν οἶμαι τὰς ἀγωγὰς τοῦ ποδὸς αὐτὸν οὐχ ἧττον ψέγειν τε καὶ ἐπαινεῖν ἢ τοὺς ῥυθμοὺς αὐτούς, ἤτοι ξυναμφότερόν τι· οὐ γὰρ ἔχω λέγειν. ἀλλὰ ταῦτα μέν, ὥςπερ εἶπον, εἰς Δάμωνα ἀναβεβλήσθω· διελέσθαι γὰρ οὐ σμικροῦ λόγου. ἢ σὺ οἴει; Μὰ Δί', οὐκ ἔγωγε. Ἀλλὰ τόδε γε, ὅτι τὸ τῆς εὐσχημοσύνης τε καὶ ἀσχημοσύνης τῷ εὐρύθμῳ τε καὶ ἀῤῥύθμῳ ἀκολουθεῖ, δύνασαι διελέσθαι; Πῶς δ' οὔ; Ἀλλὰ μὴν τὸ εὔρυθμόν γε καὶ ἄῤῥυθμον τὸ μὲν τῇ καλῇ λέξει ἕπεται ὁμοιούμενον, τὸ δὲ τῇ ἐναντίᾳ, καὶ τὸ εὐάρμοστον καὶ ἀνάρμοστον ὡςαύτως, εἴπερ ῥυθμός γε

C

D

οὐ γὰρ ἔχω λέγειν] V. οὐ γὰρ ἔγωγε ἔχω λέγειν. Delevi ἔγωγε cum Par. ADK. Ven. Ξ. Mon. Ang. Ambr. Vat. m. et sex Florentinis. Deinde a verbis ἀλλὰ ταῦτα μέν, ὥςπερ εἶπον, κτλ. incipit cod. Flor. n., cuius lectiones hinc passim memorabimus.

ἢ σὺ οἴει] V. ἦ σὺ οἴει; quod correximus cum Astio et Bekkero.

D. *τὸ εὔρυθμόν γε καὶ ἄῤῥ.*] γε pro vulg. τε praebuerunt. Par. A. Vat. Θ. Ven. II. Flor. γ. Dein Par. A. καὶ τὸ ἄῤῥ. repetito articulo teste Duebnero.

παιδευομένοις προςήκων, ὡς ἰσότητι κεκοσμημένος, ὡς ἐν τῷ εἰς ταῦτα ὑπομνήματι Πρόκλος φησίν., in quibus Hermannus Element. Doctrin. Metr. p. 352. reponendum suspicatur: ὁ ἐνόπλιος σύνθετός ἐστιν ἐκ τροχαίου καὶ ἰάμβου καὶ δακτύλου καὶ τῆς περιαμβίδος. conf. Schol. ad Aristoph. Nubb. v. 651. Ceterum obscuro loco aliquid lucis affundent quae disputavit Laur. Santenius in commentariis ad Terentianum Maurum, ed. Iac. van Lennep Traiect. ad Rhen. p. 77—82.

C. *καὶ τούτων τισὶ τὰς ἀγ.*] et in horum nonnullis, quantum meminerim, ductus pedis non minus vituperabat quam rhythmos ipsos, aut adeo utrumque. Nomine ἀγωγῆς significatur numerorum moderatio ac temperamentum, quam nostri vocant Tempo, Graeci et Latini agogen rhythmicam et ductum rhythmicum appellaverunt. v. Aristid. Quintil. p. 40. sqq. coll. Legg. VII. p. 712. D. E. ubi res describitur. — *εἰς Δάμωνα ἀναβεβλ.*, ad Damonem reiecta sint. Verbum διελέσθαι, definiendi vi praeditum, frequens est apud Platonem.

ὅτι τὸ τῆς εὐσχημοσύνης — ἀκολουθεῖ] Rhythmi virtus cum orationis virtute copulata, quae utraque proficiscitur ab εὐηθείᾳ, efficit εὐσχημοσύνην, εὐρυθμίαν, εὐαρμοστίαν, quae sunt σώφρονός τε καὶ ἀγαθοῦ ἤθους ἀδελφά τε καὶ μιμήματα. Nimirum musica id spectat, ut animum ad κατακόσμησιν καὶ συμφωνίαν ἑαυτῷ provehat, ut ait Tim. p. 47. D. Nam πᾶς ὁ βίος εὐρυθμίας τε καὶ εὐαρμοστίας δεῖται, teste Protagora p. 326. B. Totum locum

καὶ ἁρμονίᾳ λόγῳ, ὥςπερ ἄρτι ἐλέγετο, ἀλλὰ μὴ λόγος τούτοις. Ἀλλὰ μήν, ἦ δ᾽ ὅς, ταῦτά γε λόγῳ ἀκολουθητέον. Τί δ᾽ ὁ τρόπος τῆς λέξεως, ἦν δ᾽ ἐγώ, καὶ ὁ λόγος; οὐ τῷ τῆς ψυχῆς ἤθει ἕπεται; Πῶς γὰρ οὔ; Τῇ δὲ λέξει τἆλλα; Ναί. Εὐλογία ἄρα καὶ εὐαρμοστία καὶ εὐσχημοσύνη καὶ εὐρυθμία εὐη-
E θείᾳ ἀκολουθεῖ, οὐχ ἣν ἄνοιαν οὖσαν ὑποκοριζόμενοι καλοῦμεν ὡς εὐήθειαν, ἀλλὰ τὴν ὡς ἀληθῶς εὖ τε καὶ καλῶς τὸ ἦθος κατεσκευασμένην διάνοιαν. Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη. Ἆρ᾽ οὖν οὐ πανταχοῦ ταῦτα διωκτέα τοῖς νέοις, εἰ μέλλουσι τὸ αὑτῶν πράττειν; Διωκτέα μὲν οὖν. Ἔστι δέ γέ που πλήρης μὲν γραφικὴ
401 αὐτῶν καὶ πᾶσα ἡ τοιαύτη δημιουργία, πλήρης δὲ ὑφαντικὴ καὶ ποικιλία καὶ οἰκοδομία καὶ πᾶσα αὖ ἡ τῶν ἄλλων σκευῶν ἐργασία, ἔτι δὲ ἡ τῶν σωμάτων φύσις καὶ ἡ τῶν ἄλλων φυτῶν· ἐν πᾶσι γὰρ τούτοις ἔνεστιν εὐσχημοσύνη ἢ ἀσχημοσύνη. καὶ ἡ μὲν ἀσχημοσύνη καὶ ἀῤῥυθμία καὶ ἀναρμοστία κακολογίας καὶ κακοηθείας ἀδελφά, τὰ δ᾽ ἐναντία τοῦ ἐναντίου, σώφρονός τε καὶ ἀγαθοῦ ἤθους, ἀδελφά τε καὶ μιμήματα. Παντελῶς μὲν οὖν, ἔφη.

B Cap. XII. Ἆρ᾽ οὖν τοῖς ποιηταῖς ἡμῖν μόνον

Cap, XII. P. 401. B. *ἡμῖν μόνον ἐπιστατητέον*] Ald. Bas. 1. 2. cod. Par. K. *ἐπιστατέον*. Sed v. ad libr. II. p. 377.

suo modo retulit Theo Smyrn. p. 15 sqq. ed. Gelder.

D. *ταῦτά γε λόγῳ ἀκολουθητέον*] h. e. *ταῦτα δεῖ ἀκολουθεῖν*, v. ad Criton. p. 49. A. coll. Matth. Gr. §. 447. A.

E. *οὐχ ἣν ἄνοιαν* —] Nam *εὐηθής* et bonum significat, et per *ὑποκορισμόν* stultum; v. Ruhnk. ad Tim. p. 131. Usum verbi *ὑποκορίζεσθαι* nemo doctius illustravit quam Spohnius De Extrema Odyss. Parte p. 109 sqq.

τὸ αὑτῶν πράττειν;] i. e. suo satisfacere officio; ut p. 406. E. libr. IV. p. 433. A. al.

Cap. XII. P. 401. B. *τὴν τοῦ ἀγαθοῦ εἰκόνα ἤθους*] Advertas verborum collocationem pro *τὴν τοῦ ἀγαθοῦ ἤθους εἰκόνα*. Deinde *ποιεῖν* est carmina pangere. Usum verbi sic simpliciter positi attigimus ad Phaedon. p. 60. D.

ἵνα μὴ ἐν κακίας εἰκόσι —] ne custodes pravitatis imaginibus nutriti, tanquam in malo pabulo (prato) multa quotidie paullatim a multis decerpentes et depascentes, unum

ἐπιστατητέον καὶ προσαναγκαστέον τὴν τοῦ ἀγαθοῦ εἰκόνα ἤθους ἐμποιεῖν τοῖς ποιήμασιν ἢ μὴ παρ' ἡμῖν ποιεῖν, ἢ καὶ τοῖς ἄλλοις δημιουργοῖς ἐπιστατητέον καὶ διακωλυτέον τὸ κακόηθες τοῦτο καὶ ἀκόλαστον καὶ ἀνελεύθερον καὶ ἄσχημον μήτε ἐν εἰκόσι ζώων μήτε ἐν οἰκοδομήμασι μήτε ἐν ἄλλῳ μηδενὶ δημιουργουμένῳ ἐμποιεῖν, ἢ ὁ μὴ οἷός τε ὢν οὐκ ἐατέος παρ' ἡμῖν δημιουργεῖν, ἵνα μὴ ἐν κακίας εἰκόσι τρεφόμενοι ἡμῖν οἱ φύλακες ὥςπερ ἐν κακῇ βοτάνῃ, πολλὰ ἑκάστης ἡμέρας κατὰ σμικρὸν ἀπὸ πολλῶν C δρεπόμενοί τε καὶ νεμόμενοι, ἕν τι ξυνιστάντες λανθάνωσι κακὸν μέγα ἐν τῇ αὑτῶν ψυχῇ· ἀλλ' ἐκείνους ζητητέον τοὺς δημιουργοὺς τοὺς εὐφυῶς δυναμένους ἰχνεύειν τὴν τοῦ καλοῦ τε καὶ εὐσχήμονος φύσιν, ἵν', ὥςπερ ἐν ὑγιεινῷ τόπῳ οἰκοῦντες οἱ νέοι ἀπὸ παντὸς ὠφελῶνται, ὁπόθεν ἂν αὐτοῖς ἀπὸ τῶν καλῶν ἔργων ἢ πρὸς ὄψιν ἢ πρὸς ἀκοήν τι προςβάλῃ, ὥςπερ αὔρα φέρουσα ἀπὸ χρηστῶν τόπων ὑγίειαν, καὶ εὐθὺς ἐκ παίδων D λανθάνῃ εἰς ὁμοιότητά τε καὶ φιλίαν καὶ ξυμφωνίαν τῷ καλῷ λόγῳ ἄγουσα; Πολὺ γὰρ ἄν, ἔφη, κάλλιστα οὕτω τραφεῖεν. Ἆρ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Γλαύκων, τούτων ἕνεκα κυριωτάτη ἐν μουσικῇ τροφή, ὅτι μάλιστα κα-

B. coll. Lobeck. ad Phryn. p. 766.

C. ἀπὸ παντὸς ὠφελῶνται] Solus Steph. inverso ordine dedit ὠφ. ἀπὸ π.

quoddam inscii colligant malum in suis ipsorum animis.

C. τὴν τοῦ καλοῦ — φύσιν] h. e. τὸ καλὸν καὶ εὐσχ. Phileb. p. 30. B: μεμηχανῆσθαι τὴν τῶν καλλίστων καὶ τιμιωτάτων φύσιν, ubi v. annot. Proxima sic intelligimus: ut tanquam in salubri loco habitantes iuvenes ab omni re capiant utilitatem, undecunque quid de pulcris operibus ad oculos eorum vel aures accedit, tanquam aura ex locis salubribus sanitatem afferens, et inde a tenera aetate animum sensim adducat (sc. ἡ τοῦ καλοῦ τε καὶ εὐσχήμονος φύσις) ad similitudinem et amicitiam et concentum cum pulcra ratione. Verbum προςβάλλειν accedendi significatione positum, imprimis de iis, quae sensus feriunt vel animum afficiunt, illustraverunt Koenius ad Gregor. Corinth. p. 36 sq. Boisson. ad Philostr. Her. p. 303., quos iam Astius laudavit. Idem vir doctus acute monuit proprie plenius fuisse dicendum: προςβάλῃ τι φέρον καλόν τι καὶ ἀγαθόν,

ταδύεται εἰς τὸ ἐντὸς τῆς ψυχῆς ὅ τε ῥυθμὸς καὶ ἁρμονία, καὶ ἐῤῥωμενέστατα ἅπτεται αὐτῆς φέροντα τὴν εὐσχημοσύνην, καὶ ποιεῖ εὐσχήμονα, ἐάν τις ὀρθῶς
E τραφῇ, εἰ δὲ μή, τοὐναντίον; καὶ ὅτι αὖ τῶν παραλειπομένων καὶ μὴ καλῶς δημιουργηθέντων ἢ μὴ καλῶς φύντων ὀξύτατ' ἂν αἰσθάνοιτο ὁ ἐκεῖ τραφεὶς ὡς ἔδει, καὶ ὀρθῶς δὴ δυςχεραίνων τὰ μὲν καλὰ ἐπαινοῖ, καὶ χαίρων [καὶ] καταδεχόμενος εἰς τὴν ψυχὴν τρέφοιτ' ἂν ἀπ' αὐτῶν, καὶ γίγνοιτο καλός τε
402 κἀγαθός, τὰ δ' αἰσχρὰ ψέγοι τ' ἂν ὀρθῶς καὶ μισοῖ ἔτι νέος ὤν, πρὶν καὶ λόγον δυνατὸς εἶναι λαβεῖν, ἐλθόντος δὲ τοῦ λόγου ἀσπάζοιτ' ἂν αὐτὸν γνωρίζων δι' οἰκειότητα μάλιστα ὁ οὕτω τραφείς; Ἐμοὶ γοῦν δοκεῖ, ἔφη, τῶν τοιούτων ἕνεκα ἐν μου-

D. φέροντα τὴν εὐσχημοσύνην] φέρει τε τὴν εὐσχ. Mon. Par. K. Flor. β. Ceteri libri omnes φέροντα τὴν εὐσχ., quod non fuit mutandum.

P. 402. πρὶν καὶ λόγον δυν.] καὶ cum Stephano tuentur

ὥςπερ αὔρα ἀπὸ χρηστῶν τόπων ὑγίειαν φέρουσα. Dativus τῷ λόγῳ pendet e praecedentibus nominibus ὁμοιότητα, φιλίαν, ξυμφωνίαν; v. ad Phaedon. p. 109. A., ubi est ὁμοιότης ἑαυτῷ.

D. φέροντα τὴν εὐσχημ.] Sc. ὅ τε ῥυθμὸς καὶ ἁρμονία. De sententia conf. Legg. I. p. 643. A. C.

E. ὁ ἐκεῖ τραφείς] sc. ἐν τῇ μουσικῇ.

καὶ ὀρθῶς δὴ δυςχεραίνων —] Cohaerent haec verba non cum priore orationis membro, sed cum illis, quae in altera parte inferuntur: τὰ δ' αἰσχρὰ ψέγοι τ' ἂν κ. τ. λ. Quocirca locus ita explicandus est: ac recto fastidio, quum pulcra audet, eaque cum laetitia in animum recipiens illis nutriatur atque bonus et honestus efficiatur, tamen turpia recte vituperat ctr. Nimirum huc quoque revocanda sunt quae scripsit Fr. Aug. Wolfius de loco Ciceronis de Nat. Deor. I, 9, 23. in Analectt. litt. I, 2. p. 318. „Idiomatis forma haec est, ut simpliciter iungantur duo membra inter se quodammodo contraria, quae nobis novitias linguas spectantibus magis perspicua fiant, si ea interiecto quum inter se connectantur, eorumque relatio implicatione periodica significetur." v. ad Libr. I. p. 336. E. Ceterum καί post χαίρων mihi quidem inepte intrusum videtur. Et omittit cod. Ambros. cum Flor. α. Itaque uncis inclusi.

P. 402. πρὶν καὶ λόγον δ. εἶναι λ.] prius adeo quam rationem suscipere potest atque capere. Sic λόγον λαβεῖν est libr. VII. p. 534. B. Theaet. p. 148. D. Legg. p. 645. B. al. — ἀσπάζοιτ' ἂν αὐτὸν γνωρίζων, quae

σικῇ εἶναι ἡ τροφή. Ὥςπερ ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, γραμμάτων πέρι τότε ἱκανῶς εἴχομεν, ὅτε τὰ στοιχεῖα μὴ λανθάνοι ἡμᾶς ὀλίγα ὄντα ἐν ἅπασιν οἷς ἔστι περιφερόμενα, καὶ οὔτ' ἐν σμικρῷ οὔτ' ἐν μεγάλῳ ἠτιμάζομεν αὐτά, ὡς οὐ δέοι αἰσθάνεσθαι, ἀλλὰ B πανταχοῦ προὐθυμούμεθα διαγιγνώσκειν, ὡς οὐ πρότερον ἐσόμενοι γραμματικοὶ πρὶν οὕτως ἔχοιμεν — Ἀληθῆ. Οὐκοῦν καὶ εἰκόνας γραμμάτων, εἴ που ἢ ἐν ὕδασιν ἢ ἐν κατόπτροις ἐμφαίνοιντο, οὐ πρότερον γνωσόμεθα, πρὶν ἂν αὐτὰ γνῶμεν, ἀλλ' ἔστι τῆς αὐτῆς τέχνης τε καὶ μελέτης; Παντάπασι μὲν οὖν. Ἆρ' οὖν, ὃ λέγω, πρὸς θεῶν, οὕτως οὐδὲ μουσικοὶ πρότερον ἐσόμεθα, οὔτε αὐτοὶ οὔτε οὓς φαμεν ἡμῖν παιδευτέον εἶναι τοὺς φύλακας, πρὶν ἂν τὰ τῆς σω- C

Flor. a. c. x. Ven. Ξ. Ang. Ceteri voculam omittunt. Abiecit Bekk.

τὰ στοιχεῖα μὴ λανθάνοι] Sic Par. A D. Vat. Θ. Ven. II. Ang. Mon. Vat. m. r. Flor. α. β. γ. a. x. et ex em. Par. K. Vulgo soloece *λανθάνῃ*. Pauci *λανθάνει*.

si accesserit, eam amplectetur, quum is, qui ita educatus est, illam propter cognationem (cum ea) agnoscat. Politic. p. 258. A: *δεῖ δὴ τούς τε ξυγγενεῖς ἡμᾶς ἀεὶ προθύμως διὰ λόγων ἀναγνωρίζειν.* Lachet. p. 181. D. al.

Ὥςπερ ἄρα — γραμμάτων κ.] Quemadmodum nemo literas bene didicerit earumque erit peritus et *γραμματικός*, nisi qui singulas continuo cognoscat ubicunque legantur, quum ipsas tum etiam earum imagines in aquis vel speculis conspicuas, neque ullas neglexerit, sive magnae sive parvae sint; ita is demum *μουσικός* dici recte potest, qui pulcra, decora, honesta, ubicunque obvia sint, e vestigio animadvertit, tam ipsa quam eorum in artium operibus simulacra. Sunt vero haec elementa virtutis, quemadmodum illic literae habentur grammatices elementa. Post *ἔχοιμεν* interpellatur Socratis oratio, quae sic debebat absolvi: *καὶ δὴ καὶ εἰκόνας αὐτῶν, εἴ που — ἐμφαίνοιτο, ἐγιγνώσκομεν, οὕτως οὐδὲ μουσικοὶ πρότερον κ. τ. λ.* Cuius generis exempla aliquot notavit Heindorf. ad Sophist. p. 443. Itaque perspicuitatis gratia signum abruptae orationis addidi. Ceterum facile intelligitur respondere inter se: *ὥςπερ ἄρα — τότε ἱκανῶς εἴχομεν*, et *ἆρ' οὖν — οὕτως οὐδὲ μουσικοὶ πρότερον ἐσόμεθα;* structuram autem intermediorum esse licentiorem. — *ἐν ἅπασιν οἷς ἔστι περ.*, i. e. *ἐν οἷς ἔστι περ.*. v. ad Phaedon. p. 76. D.

C. *παιδευτέον εἶναι τοὺς φύλακας*] Exspectabas *οἱ φύλακες*, sed appositio relativo accommodata est, ut Phaedon. p. 66. E. Apol. Socr. p. 41. A. Hipp. Mai. p. 281. C. libr. VII.

φροσύνης εἴδη καὶ ἀνδρείας καὶ ἐλευθεριότητος καὶ μεγαλοπρεπείας καὶ ὅσα τούτων ἀδελφὰ καὶ τὰ τούτων αὖ ἐναντία πανταχοῦ περιφερόμενα γνωρίζωμεν καὶ ἐνόντα ἐν οἷς ἔνεστιν αἰσθανώμεθα, καὶ αὐτὰ καὶ εἰκόνας αὐτῶν, καὶ μήτε ἐν σμικροῖς μήτε ἐν μεγάλοις ἀτιμάζωμεν, ἀλλὰ τῆς αὐτῆς οἰώμεθα τέχνης εἶναι καὶ μελέτης; Πολλὴ ἀνάγκη, ἔφη. Οὐκοῦν,
D ἦν δ' ἐγώ, ὅτου ἂν ξυμπίπτῃ ἔν τε τῇ ψυχῇ καλὰ ἤθη ἐνόντα καὶ ἐν τῷ εἴδει ὁμολογοῦντα ἐκείνοις καὶ ξυμφωνοῦντα, τοῦ αὐτοῦ μετέχοντα τύπου, τοῦτ' ἂν εἴη κάλλιστον θέαμα τῷ δυναμένῳ θεᾶσθαι; Πολύ γε. Καὶ μὴν τό γε κάλλιστον ἐρασμιώτατον. Πῶς δ' οὔ; Τῶν δὴ ὅ τι μάλιστα τοιούτων ἀνθρώπων ὅ γε μουσικὸς ἐρῴη ἄν· εἰ δὲ ἀξύμφωνος εἴη, οὐκ ἂν ἐρῴη. Οὐκ ἄν, εἴ γέ τι, ἔφη, κατὰ τὴν ψυχὴν ἐλλείποι· εἰ μέντοι τι κατὰ τὸ σῶμα, ὑπομείνειεν ἄν,
E ὥστ' ἐθέλειν ἀσπάζεσθαι. Μανθάνω, ἦν δ' ἐγώ· ὅτι ἔστι σοι ἢ γέγονε παιδικὰ τοιαῦτα, καὶ συγχωρῶ.

D. *Οὐκ ἄν, εἴ γέ τι, ἔφη*] Steph. *ἂν* om.
εἰ μέντοι τι κατὰ τὸ σῶμα] *τι* ex Par. AD. Ven. *Π.* Vat. m. Flor. *β. γ.* x. accessit.
P. 403. B. *Οὐ προσοιστέον ἄρα αὕτη ἡ ἡδονή*] Editt. omnes *Οὐ προσοιστέον ἄρα αὐτῷ ἡδονήν.* Sed *αὕτη ἡ ἡδονή* exhibent Par. A. Mon. Ambr. Vat. m. Flor. a. c. n. *γ. β.*, quod confirmant etiam ceteri codices. Nam Angel. Flor. x. *αὐτὴ ἡ ἡδονή.* Vat. Θ. Ven. *Π. αὐτὴ ἡδονή.* Vind. *αὐτὴν ἡδονῇ.* Flor. a. *αὐτὴν* p. 535. C. conf. Rost Gr. § 137. 4. b. *β.*

D. *Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, ὅτου ἂν ξυμπίπτῃ —*] De sententia hac plane divina laudant Heusdius Specim. p. 124. et Astius ad h. l. Timaeum p. 87. E. Lucian. Imagg. p. 9. T. II. ibid. p. 469. Themist. Orat. VI. p. 77. A. Quibus addas de Rep. VI. p. 494. B. Charmid. p. 154 D. E. Plotin. p. 54. A. Sympos. p. 209. B. Laudat Stob. Serm. 63. p. 409. conf. eundem 63. p. 406.

εἰ μέντοι τι κατὰ τὸ σῶμα —] sin vero quid in corpore desit, id quidem tolerabit, ita ut eum amplecti non nolit. Eadem sententia Legg. IX. p. 859. D., ubi docetur *τοὺς δικαίους ἀνθρώπους, ἂν καὶ τυγχάνωσιν ὄντες αἰσχροὶ τὰ σώματα, κατ' αὐτό γε τὸ δικαιότατον ἦθος ταύτῃ παγκάλους εἶναι.* In proximis post *ἦν δ' ἐγώ* loco commatis colon posui. Nam haec *ὅτι ἔστι σοι κ. τ. λ.* non pendent a verbo *μανθάνω*, sed ex praegressis rursus intelligendum: *ὑπομένειν ἐθέλεις*, unde patet *ὅτι* quia significare. Eandem rationem

*ἀλλὰ τόδε μοι εἰπέ· σωφροσύνῃ καὶ ἡδονῇ ὑπερβαλ-
λούσῃ ἔστι τις κοινωνία; Καὶ πῶς, ἔφη, ἥ γε ἔκ-
φρονα ποιεῖ οὐχ ἧττον ἢ λύπη; Ἀλλὰ τῇ ἄλλῃ
ἀρετῇ; Οὐδαμῶς. Τί δέ; ὕβρει τε καὶ ἀκολασίᾳ;* 403
*Πάντων μάλιστα. Μείζω δέ τινα καὶ ὀξυτέραν ἔχεις
εἰπεῖν ἡδονὴν τῆς περὶ τὰ ἀφροδίσια; Οὐκ ἔχω, ἦ
δ' ὅς, οὐδέ γε μανικωτέραν. Ὁ δὲ ὀρθὸς ἔρως πέ-
φυκε κοσμίου τε καὶ καλοῦ σωφρόνως τε καὶ μουσι-
κῶς ἐρᾶν; Καὶ μάλα, ἦ δ' ὅς. Οὐδὲν ἄρα προσοι-
στέον μανικὸν οὐδὲ ξυγγενὲς ἀκολασίας τῷ ὀρθῷ
ἔρωτι; Οὐ προσοιστέον. Οὐ προσοιστέον ἄρα αὕτη* B
*ἡ ἡδονή, οὐδὲ κοινωνητέον αὐτῆς ἐραστῇ τε καὶ παι-
δικοῖς ὀρθῶς ἐρῶσί τε καὶ ἐρωμένοις; Οὐ μέντοι,
μὰ Δί', ἔφη, ὦ Σώκρατες, προσοιστέον. Οὕτω δή,
ὡς ἔοικε, νομοθετήσεις ἐν τῇ οἰκιζομένῃ πόλει φιλεῖν
μὲν καὶ ξυνεῖναι καὶ ἅπτεσθαι ὥσπερ υἱέος παιδικῶν
ἐραστήν, τῶν καλῶν χάριν, ἐὰν πείθῃ· τὰ δ' ἄλλα
οὕτως ὁμιλεῖν πρὸς ὅν τις σπουδάζοι, ὅπως μηδέ-*

ἡδονήν. Vat. r. *αὐτὴ ἡδονῇ.* Par. DK. *αὖ τῇ ἡδονῇ.* Ven. Ξ. *ἥδε αὐτὴ ἡ ἡδονή.* Ven. Ξ. Ambr. *αὐτοῖς.* Vat. m. *αὐτοῦ.* Quod autem in libris hic et mox *προσοιστέον* scriptum est, nec hanc lectionem mutandam censemus, licet Mon. et Flor. *β. προσοιστέα* scriptum exhibeant. v. explicat.

ὅπως μηδέποτε δόξῃ] Bekk. e Vat. m., quocum consentit Flor. *γ. δόξει*, Dawesii praecepto obsequutus. Sed idem ille liber Vat. *δόξῃ* supra versus adscriptum habet. Pro *σπουδάζοι.* Paris. K. a pr. m. Ambros. Flor. *α'. σπουδάζει.*

animadvertimus libr. I. p. 332. A. et Euthyphron. p. 3. B. Ceterum Socratem patet haec cum urbanitate faceta iuveni amico dicere.

P. 403. B. *Οὐ προσοιστέον ἄρα αὕτη ἡ ἡδονή*] Intelligitur *ἡ περὶ τὰ ἀφροδίσια*, quam ait esse longe vehementissimam. Pronomen *αὕτη*, ista, cum contemtu dictum, quem usum notavimus Criton. p. 45. A. Sympos. p. 181 E. Gorg. p. 452. E. p. 497. B. Protagor. p. 339. C. Librarii locum temere depravarunt, quem nunc in integrum restituisse videmur. Ceterum reprehendit haec Aristotel. Pol. II, 2. (§. 15. ed. Schneider.), sed reprehendit iniuria. Quippe non videtur percepisse Platonis de amore sententiam; v. Pinzger. l. c. p. 45. Pro *προσοιστέον*, quod propter antegressa genere neutro enuntiatum est, ne quis *προσοιστέα* requirat, alia id genus exempla ad Phileb. p. 57. A. et Sophist. p. 223. B. attulimus. conf. infra Libr. V. p. 460. B.

ὥσπερ υἱέος παιδικῶν—] Ita de Socrate narrat Alcibiades Sympos. cap. XLII.

C ποτε δόξῃ μακρότερα τούτων ξυγγίγνεσθαι· εἰ δὲ μή, ψόγον ἀμουσίας καὶ ἀπειροκαλίας ὑφέξοντα. Οὕτως, ἔφη. Ἆρ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ σοὶ φαίνεται τέλος ἡμῖν ἔχειν ὁ περὶ μουσικῆς λόγος; οἷ γοῦν δεῖ τελευτᾶν, τετελεύτηκε· δεῖ δέ που τελευτᾶν τὰ μουσικὰ εἰς τὰ τοῦ καλοῦ ἐρωτικά. Ξύμφημι, ἦ δ' ὅς.

Cap. XIII. *Μετὰ δὴ μουσικὴν γυμναστικῇ θρεπτέοι οἱ νεανίαι. Τί μήν; Δεῖ μὲν δὴ καὶ ταύτῃ*
D *ἀκριβῶς τρέφεσθαι ἐκ παίδων διὰ βίου. ἔχει δέ πως, ὡς ἐγῷμαι, ὧδε· σκόπει δὲ καὶ σύ. ἐμοὶ μὲν γὰρ οὐ φαίνεται, ὃ ἂν χρηστὸν ᾖ σῶμα, τοῦτο τῇ αὑτοῦ ἀρετῇ ψυχὴν ἀγαθὴν ποιεῖν, ἀλλὰ τοὐναντίον ψυχὴ ἀγαθὴ τῇ αὑτῆς ἀρετῇ σῶμα παρέχειν ὡς οἷόν τε βέλτιστον· σοὶ δὲ πῶς φαίνεται; Καὶ ἐμοί, ἔφη, οὕτως. Οὐκοῦν εἰ τὴν διάνοιαν ἱκανῶς θεραπεύσαντες παραδοῖμεν αὐτῇ τὰ περὶ τὸ σῶμα ἀκριβολογεῖ-*

Cap. XIII. C. *θρεπτέοι οἱ νεανίαι*] Par. DK. Mon. Flor. β, *θρεπτέον τοὺς νεανίας.*

C. *δεῖ δέ που τελευτᾶν — ἐρωτικά.*] Nam omnis institutio ac disciplina musica id propositum habere debet, ut animum excitet atque evehat ad sublimem illum veri, pulcri et honesti amorem, qui pertinet ad ideas et philosophiae fons ac finis est. Quod quomodo fiat, philosophus divine explicavit Sympos. p. 209. A sqq. usque ad p. 212. A.

Cap. XIII. *Μετὰ δὴ μουσικὴν γυμν.*] Expositum est de custodum per musicam, i. e. per artes liberales, institutione ac disciplina. Sequitur, ut dicendum sit de gymnastica. Nam his duabus artibus Socrates libr. II. p. 376. E. omnem contineri disciplinam iudicaverat. Censet autem philosophus utramque artem arctissime esse coniungendam, quoniam altera alterius auxilio destituta non eam habeat vim, ut per eam custodes perfecti, hoc est tum eruditi tum animosi, evadant. Qua in re prorsus admirabilis est Platonis sapientia. Neque enim unam gymnasticam sufficere iudicavit ad corporis valetudinem aut decoram speciem efficiendam, sed praefici illi voluit musicam, quippe quae sola animo rite excolendo efficiat, ut corporis grata concinnaque forma appareat atque generosa animi virtus per eam pelluceat. Sunt enim artes illae, musica et gymnastica, ex eius sententia animi potissimum gratia constitutae; v. libr. III. p. 410. C. libr. IX. p. 591. D. Quare nec mirandum est, quod custodes civitatis *ἐκ παίδων διὰ βίου*, i. e. per totam vitam, gymnastica exercendos esse iudicavit, quodque non tradidit nunc singula artis exercendae praecepta, sed

σθαι, ἡμεῖς δὲ ὅσον τοὺς τύπους ὑφηγησαίμεθα, ἵνα μὴ μακρολογῶμεν, ὀρθῶς ἂν ποιοῖμεν; Πάνυ μὲν οὖν. Μέθης μὲν δὴ εἴπομεν ὅτι ἀφεκτέον αὐτοῖς· παντὶ γάρ που μᾶλλον ἐγχωρεῖ ἢ φύλακι μεθυσθέντι μὴ εἰδέναι ὅπου γῆς ἔστι. Γελοῖον γάρ, ἦ δ' ὅς, τόν γε φύλακα φύλακος δεῖσθαι. Τί δὲ δὴ σίτων πέρι; ἀθληταὶ μὲν γὰρ οἱ ἄνδρες τοῦ μεγίστου ἀγῶνος. ἢ οὐχί; Ναί. Ἆρ' οὖν ἡ τῶνδε τῶν ἀσκητῶν ἕξις προσήκουσ' ἂν εἴη τούτοις; Ἴσως. Ἀλλ', 404 ἦν δ' ἐγώ, ὑπνώδης αὕτη γέ τις καὶ σφαλερὰ πρὸς ὑγίειαν. ἢ οὐχ ὁρᾷς, ὅτι καθεύδουσί τε τὸν βίον, καὶ ἐὰν σμικρὰ ἐκβῶσι τῆς τεταγμένης διαίτης, μεγάλα καὶ σφόδρα νοσοῦσιν οὗτοι οἱ ἀσκηταί; Ὁρῶ. Κομψοτέρας δή τινος, ἦν δ' ἐγώ, ἀσκήσεως δεῖ τοῖς πολεμικοῖς ἀθληταῖς, οὕς γε ὥσπερ κύνας ἀγρύπνους τε ἀνάγκη εἶναι καὶ ὅ τι μάλιστα ὀξὺ ὁρᾶν καὶ

P. 404. *Κομψοτέρας δή τινος*] Vulg. *δέ* ex Par. A. Vat. Θ. Ven. ΞΠ. Vind. Mon. Ambr. Ang. Vat. m. r. Flor. β. γ. n. emendatum.

ea tantum attulit, quae vel ad vitia animi et corporis a civitate, quam fingit, arcenda pertinere, vel ad virtutem in ea excitandam et augendam valere viderentur.

D. *παραδοῖμεν αὐτῇ τὰ π. τ. σ. ἀκριβολ.*] res ad corpus pertinentes ei accuratius (die Grundzüge) tantum praemonstremus. Verbum *ὑφηγεῖσθαι* praeire, praeformare, praescribere, Platoni est frequentissimum, ut Theaet. p. 148. D. Gorg. p. 455. D. 458. D. Euthydem. p. 278. C. al. — *ὅσον* i. q. *ὅσον μόνον*. — Pro *μακρολογῶμεν* non est quod optativum cum Astio desideres; v. Matth. Gr. §. 518. 4. Nimirum *ὀρθῶς ἂν ποιοῖμεν* fere idem est quod *ὀρθῶς ποιήσομεν*.

E. *Μέθης μὲν δὴ εἴπομεν*] P. 398. E.

ἀθληταὶ μὲν γὰρ οἱ ἄνδρες τ. μ. ἀγῶνος] Defendenda enim ac tuenda iis est civitatis salus ac libertas. De loquendi genere comparant p. 404. A. p. 416. D. VIII. p. 543. B. Lachet. p. 182. A. Demosth. c. Aristogit. p. 799., ubi commemorantur *ἀθληταὶ τῶν καλῶν ἔργων*. intpp. ad Aristot. Pol. VI, 8. (c. 4. §. 5. ed. Schn.)

P. 404. *ὑπνώδης αὕτη γε —*] De athletarum sagina laudat Astius Mercurial. de arte gymnast. I, 15. Spanhem. ad Iul. Orat. I, p. 102 sqq. Vocem *ὑπνώδης* iniuria damnavit Thom. Mag. p. 871. Ad sententiam compares Plutarch. Vit. Philopoem. p. 357. C. D. ed. Francof. Mox de *μεγάλα καὶ σφόδρα* v. ann. ad Phaed. p. 93. B. 70. D. Phil. p. 41. C. Hipp. mai. p. 299. D.

ἀκούειν καὶ πολλὰς μεταβολὰς ἐν ταῖς στρατείαις
B μεταβάλλοντας ὑδάτων τε καὶ τῶν ἄλλων σίτων καὶ
εἰλήσεων καὶ χειμώνων μὴ ἀκροσφαλεῖς εἶναι πρὸς
ὑγίειαν. Φαίνεταί μοι. Ἆρ' οὖν ἡ βελτίστη γυμναστικὴ ἀδελφή τις ἂν εἴη τῆς ἁπλῆς μουσικῆς, ἣν ὀλίγον πρότερον διῇμεν; Πῶς λέγεις; Ἁπλῆ που καὶ ἐπιεικὴς γυμναστικὴ καὶ μάλιστα ἡ τῶν περὶ τὸν πόλεμον. Πῇ δή; Καὶ παρ' Ὁμήρου, ἦν δ' ἐγώ, τά γε τοιαῦτα μάθοι ἄν τις. οἶσθα γάρ, ὅτι ἐπὶ στρατείας ἐν ταῖς τῶν ἡρώων ἑστιάσεσιν οὔτε ἰχθύ-
C σιν αὐτοὺς ἑστιᾷ, καὶ ταῦτα ἐπὶ θαλάττῃ ἐν Ἑλλησπόντῳ ὄντας, οὔτε ἑφθοῖς κρέασιν, ἀλλὰ μόνον ὀπτοῖς, ἃ δὴ μάλιστα ἂν εἴη στρατιώταις εὔπορα· πανταχοῦ γάρ, ὡς ἔπος εἰπεῖν, αὐτῷ τῷ πυρὶ χρῆ-

ἐν ταῖς στρατείαις μ.] V. *στρατιαῖς*, quod ex Vat. Θ. Ven. Π. Vat. r. Flor. n. mutatum. v. ad Phaedr. p. 260. B. unde nec *στρατιαῖς* plane spernendum esse patebit. Deinde aliquot libri *εἱλήσεων*.

B. *τῆς ἁπλῆς μουσικῆς*] *ἁπλῆς* male om. Par. A. Ambr. Vat. m. Flor. a. c.

ὅτι ἐπὶ στρατείας —] Vulg. *στρατιᾶς*, quod ex Vat. Θ. Ven. Π. Vind. Par. DK. Mon. Vat. r. Flor. β. n. emendatum. v. ad Phaedr. p. 260. B.

C. *ἢ τοῦτο μὲν καὶ οἱ ἄλλοι* —] Benedictus et Astius *ἢ* delendum censuerunt; v. annot.

D. *Συρακοσίαν δή, ὦ φίλε, τράπεζαν* —] *Συρακοσίαν* Par. A. Vat. Θ. pro vulg. *Συρακουσίαν*. Vind. Vat. r. Flor. α. β. n. *Συῤῥακουσίαν*. Nomen urbis constanter *Συράκουσαι* vel *Συρά-*

B. *καὶ τῶν ἄλλων σίτων* —] ac praeterea ciborum. v. ad Libr. II. p. 372. D. p. 357. C. X. p. 618. A. — *εἱλήσεις* sunt solis calores, aestus; quem usum vocabuli docte illustravit Ruhnken. ad Tim. Glossar. p. 96 sq. — *ἀκροσφαλεῖς*, proclives ad lapsum, ideoque periculo obnoxii. — *πρὸς ὑγίειαν*, quod pertinet ad valetudinem. Universi loci sententiam uberius dilucidavit Victorius Varr. Lectt. VIII. 7.

C. *ἐν Ἑλλησπόντῳ ὄντας*] Eum Homerus vocat *ἰχθυόεντα*, Il. IX. 360.

ἢ τοῦτο μὲν καὶ οἱ ἄλλοι —] an id quidem etiam ceteri athletae intelligunt, eum, qui velit prospera uti corporis valetudine, oportere istis omnibus abstinere?

D. *Συρακοσίαν δή* —] Siculae dapes in vulgus notae; v. praeter Astium ad h. l. quae collegit Mitscherlich. ad Horat. Od. III, 1, 19. conf. etiam Gorg. p. 518. B. C.

Κορινθίαν κόρην φίλην

σθαι εὐπορώτερον ἢ ἀγγεῖα ξυμπεριφέρειν. Καὶ μάλα. Οὐδὲ μὴν ἡδυσμάτων, ὡς ἐγῷμαι, Ὅμηρος πώποτε ἐμνήσθη. ἢ τοῦτο μὲν καὶ οἱ ἄλλοι ἀσκηταὶ ἴσασιν, ὅτι τῷ μέλλοντι σώματι εὖ ἕξειν ἀφεκτέον τῶν τοιούτων ἁπάντων; Καὶ ὀρθῶς γε, ἔφη, ἴσασί τε καὶ ἀπέχονται. Συρακοσίαν δή, ὦ φίλε, τράπεζαν καὶ D
Σικελικὴν ποικιλίαν ὄψων, ὡς ἔοικας, οὐκ αἰνεῖς, εἴπερ σοι ταῦτα δοκεῖ ὀρθῶς ἔχειν. Οὔ μοι δοκῶ. Ψέγεις ἄρα καὶ Κορινθίαν κόρην φίλην εἶναι ἀνδράσι μέλλουσιν εὖ σώματος ἕξειν. Παντάπασι μὲν οὖν. Οὐκοῦν καὶ Ἀττικῶν πεμμάτων τὰς δοκούσας εἶναι εὐπαθείας; Ἀνάγκη. Ὅλην γάρ, οἶμαι, τὴν τοιαύτην σίτησιν καὶ δίαιταν τῇ μελοποιίᾳ τε καὶ ᾠδῇ τῇ ἐν τῷ παναρμονίῳ καὶ ἐν πᾶσι ῥυθμοῖς πε- E

κουσα scribitur: sed adiectivi forma variatur. Apud Platonem optimi libri *Συρακόσιος* scriptum exhibent, consentientes cum optimis Thucydidis codicibus, de quibus v. Poppon. ad Thucyd. II, 1. p. 155. Pro *δέ* sensu postulante reposui *δή*, quod legit etiam Ficinus, qui vertit: Syracusanas itaque, o amice, mensas ctr. Idem placuit Schneidero Programmat. Vratislav. a. 1817. edito p. 28. Mox plurimi libri *ποικιλίαν ὄψον*, quod recepit Bekk. Unice placet vulgatum, quod tuentur Ambr. Ven. Ξ. Flor. a. c. α.

Κορινθίαν κόρην φίλην εἶναι] Par. K. *κόρην* omittit, probante Astio; v. annot. Steph. ante *Κορινθίαν* putabat *τὸ* interponendum esse: quo non opus.

ἐν τῷ παναρμονίῳ] Sic Par. A. Vat. m. Flor. α. γ. pro vulg. *ἐν τῇ παναρμονίῳ*, quod etiam Ast. et Bekk. repudiarunt. Vix enim *μουσικῇ* ex praecedentibus intelligi recte poterit.

εἶναι] Memorat *τὰς ἑταίρας — τὰς Κορινθίας* Aristoph. Thesmophor. v. 665. Plut. v. 149. ubi vid. intpp. Corinthiorum dissoluta hoc in genere licentia notatur a multis. Cum hoc loco compares Maxim. Tyr. Diss. III, 3 XXVII, 5. Themist. Orat. XXIV. p. 301. B., quos Astius laudavit. Ceterum *κόρην* ne exsulare iubeamus, ipsa verborum elegantia prohibet. Verecundius enim ac suavius ita dictum, quam si *κόρη* abesset. Innocentem puellam eiicere ex Platonis republica voluerunt triumviri praestantissimi Buttmannus, Morgensternius (l. c. p. XI., ubi idem etiam ... Buttmanno narratur) et nuperrime Astius. Tueri eandem videtur elegantissimus Ruhnkenius Opuscul. T. I. p. 235. ed. Bergm.

Οὐκοῦν καὶ Ἀττικῶν π.] Nonne etiam Atticorum bellariorum, quae videntur esse, delicias? De his bellariis v. Athenaeus libr. III. p. 101. D. E. p. 109 sqq.

E. *τῇ ἐν τῷ παναρμονίῳ* —] Respicit ad p. 399. C. D.

ποιημένῃ ἀπεικάζοντες ὀρθῶς ἂν ἀπεικάζοιμεν. Πῶς γὰρ οὔ; Οὐκοῦν ἐκεῖ μὲν ἀκολασίαν ἡ ποικιλία ἐνέτικτεν, ἐνταῦθα δὲ νόσον, ἡ δὲ ἁπλότης κατὰ μὲν μουσικὴν ἐν ψυχαῖς σωφροσύνην, κατὰ δὲ γυμναστικὴν ἐν σώμασιν ὑγίειαν; Ἀληθέστατα, ἔφη. Ἀκο-
405 λασίας δὲ καὶ νόσων πληθυουσῶν ἐν πόλει ἆρ' οὐ δικαστήριά τε καὶ ἰατρεῖα πολλὰ ἀνοίγεται, καὶ δικανική τε καὶ ἰατρικὴ σεμνύνονται, ὅταν δὴ καὶ ἐλεύθεροι πολλοὶ καὶ σφόδρα περὶ αὐτὰ σπουδάζωσιν; Τί γὰρ οὐ μέλλει; Cap. XIV. Τῆς δὲ κακῆς τε καὶ αἰσχρᾶς παιδείας ἐν πόλει ἆρα μή τι μεῖζον ἕξεις λαβεῖν τεκμήριον ἢ τὸ δεῖσθαι ἰατρῶν καὶ δικαστῶν ἄκρων μὴ μόνον τοὺς φαύλους τε καὶ χειροτέχνας, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐν ἐλευθέρῳ σχήματι προσποιουμένους
B τεθράφθαι; ἢ οὐκ αἰσχρὸν δοκεῖ καὶ ἀπαιδευσίας

Cap. XIV. P. 405. *προσποιουμένους τεθράφθαι*] V. *τετράφθαι*, quod ex Par. A. Ven. Ξ. Vind. Ambr. Vat. r. correxit Bekk.

B. [*καὶ*] *ἀπορίᾳ οἰκείων*] *καὶ* delendum censuit Astius. Sed defendit Schn. et quidem explicans. Flor. x. *ἐπὶ ἀπορίᾳ οἰκείων*. Angel. *ὡς ἀπορίᾳ οἰκείων*. Hermannus scripsit *ἀπορία* casu nominativo, quem cum *αἰσχρὸν καὶ μέγα τεκμ.* iungit.

πεισθῇ καλλωπίζεσθαι] Sic Par. A. Mon. Ambr. Ang. Vat. m. Flor. a. n. x, *α. β. γ.* *πείσθηται* Vat. *Θ.* *πεισθῆναι* Ven.

P. 405. *καὶ δικανική τε κ. ἰατρ. σεμνύνονται*] et artes iudiciaria atque medica sese iactant et efferunt, quando scilicet etiam multi ingenui studiose iis operam dant? *καὶ σφόδρα* dictum ut *καὶ μάλα, καὶ πάνυ*, al., v. ad Protagor. p. 315. D. Strabo VI. p. 398: *τοῦτο δὲ καὶ Πλάτων εἴρηκεν, ὅτι παρ' οἷς πλεῖστοι νόμοι καὶ δίκαι, παρὰ τούτοις καὶ βίος μοχθηρός, καθάπερ παρ' οἷς ἰατροὶ πολλοί, καὶ νόσους εἶναι πολλάς.*

Cap. XIV. *ἰατρῶν καὶ δ. ἄκρων*] h. e. valde peritis, praestantibus. Libr. II. p. 366. B. Theaet. p. 152. E. al. — *τοὺς ἐν ἐλ. σχ. προσποιουμένους τεθράφθαι*, eos, qui liberaliter educati videri volunt.

B. *ἀπορίᾳ οἰκείων*] Exspectabas *οἰκείου, π. τοῦ δικαίου*. Sed loquitur generalius, perinde ac si dicas: propter inopiam propriorum bonorum.

ἐπ' αὐτῷ δὴ τούτῳ πεισθ. καλλωπίζεσθαι] sed etiam ideo, quia caret pulcri honestique sensu, eo se adduci patiatur, ut in hoc ipso scilicet se iactet, quod in inferendis iniuriis excellat et omnium strapharum sit peritus, omnesque expertus exitus elabi queat callida inflexione, ne poenas det

μέγα τεκμήριον τὸ ἐπακτῷ παρ' ἄλλων, ὡς δεσποτῶν τε καὶ κριτῶν, τῷ δικαίῳ ἀναγκάζεσθαι χρῆσθαι [καὶ] ἀπορίᾳ οἰκείων; Πάντων μὲν οὖν, ἔφη, αἴσχιστον. Ἦ δοκεῖ σοι, ἦν δ' ἐγώ, τούτου αἴσχιον εἶναι τοῦτο, ὅταν τις μὴ μόνον τὸ πολὺ τοῦ βίου ἐν δικαστηρίοις φεύγων τε καὶ διώκων κατατρίβηται, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ ἀπειροκαλίας ἐπ' αὐτῷ δὴ τούτῳ πεισθῇ καλλωπίζεσθαι, ὡς δεινὸς ὢν περὶ τὸ ἀδικεῖν καὶ ἱκανὸς πάσας μὲν στροφὰς στρέφεσθαι, πά- C σας δὲ διεξόδους διεξελθὼν ἀποστραφῆναι λυγιζόμενος, ὥςτε μὴ παρασχεῖν δίκην, καὶ ταῦτα σμικρῶν τε καὶ οὐδενὸς ἀξίων ἕνεκα, ἀγνοῶν ὅσῳ κάλλιον καὶ ἄμεινον τὸ παρασκευάζειν τὸν βίον αὑτῷ μηδὲν δεῖσθαι νυστάζοντος δικαστοῦ; Οὐκ· ἀλλὰ τοῦτ', ἔφη, ἐκείνου ἔτι αἴσχιον. Τὸ δὲ ἰατρικῆς, ἦν δ'

ll. Par. DK. Vulgo πείθηται.

C. ἀποστραφῆναι λυγιζόμενος] V. λογιζόμενος. Sed recte λυγιζόμενος Schol. ad h. l. Suidas T. II. p. 465. Photius Lex. T. II. s. h. v., quod reponendum iudicarunt Astius, Morgensternius (p. XI.), Porsonus ap. Malthby. in Morelli Thes. Prosod. p. 603. et in Miscell. p. 266. Et ita teste Duebnero Par. A. clare et nitide.

παρασχεῖν δίκην] Sic Par. A. Ambr. Ang. Flor. a. c. x. α'. γ'. δίκην. Vulgo δίκας.

etr. Usus verbi *στρέφεσθαι* et *στροφαί* de hominibus versutis, callidis, fraudulentis, notior est, quam ut exemplis illustrandus videatur. — *Διέξοδοι* sunt **fallendi effugiendique viae ac rationes.** Vulgatum *λογιζόμενος*, h. e. **rationem subducens**, etsi ferri potest, tamen multo est deterius ea lectione, quam post alios in ordinem recepimus. Est enim *λυγίζεσθαι* verbum proprium de gladiatoribus et luctatoribus, qui adversariorum ictus celeri corporis inflexione eludunt; quod dicebatur *λυγισμός*. Itaque eleganter hoc loco dicitur de versutis artibus eorum, qui in iudiciis poenas effugere student. Schol. ad h. l. *λυγιζόμενος*· *στρεφόμενος, καμπτόμενος, ἀπὸ τῶν λύγων. λύγος δέ ἐστι φυτὸν ἱμαντῶδες.* Eadem fere habent **Suidas** T. II. p. 465. et **Photius** p. 200. T. II. ed. Lips., hunc ipsum locum afferentes. Plura dabit **Spanhem.** ad Aristophan. Rann. v. 788.

C. *μηδὲν δεῖσθαι νυστάζοντος δικαστοῦ*] **ut nihil opus sit iudice nutante ac dormitante**, h. e. eo, qui ius violari patiatur et iniustitiae indulgeat.

Οὐκ· ἀλλὰ τοῦτ', ἔφη] h. e. *Οὐκ ἐκεῖνό μοι αἴσχιον εἶναι δοκεῖ, ἀλλὰ κ. τ. λ.* Loquendi genus illustravi ad Protagor. p. 343. D. conf. etiam ann. ad Gorg. p. 453. D.

ἐγώ, δεῖσθαι ὅ τι μὴ τραυμάτων ἕνεκα ἤ τινων ἐπε-
D τείων νοσημάτων ἐπιπεσόντων, ἀλλὰ δι' ἀργίαν τε καὶ δίαιταν, οἵαν διήλθομεν, ῥευμάτων τε καὶ πνευμάτων ὥςπερ λίμνας ἐμπιπλαμένους φύσας τε καὶ κατάῤῥους νοσήμασιν ὀνόματα τίθεσθαι ἀναγκάζειν τοὺς κομψοὺς Ἀσκληπιάδας, οὐκ αἰσχρὸν δοκεῖ; Καὶ μάλ', ἔφη, ὡς ἀληθῶς καινὰ ταῦτα καὶ ἄτοπα νοσημάτων ὀνόματα. Οἷα, ἦν δ' ἐγώ, ὡς οἶμαι, οὐκ ἦν ἐπ' Ἀσκληπιοῦ. τεκμαίρομαι δέ, ὅτι αὐτοῦ οἱ

ὅ τι μὴ τραυμάτων] V. ὅτι.
νοσημάτων ἐπιπεσόντων] V. περιπεσόντων, quod solus Ven. Ξ. cum Stephano tuetur. Quanquam περιπίπτει κακόν τινι alias legitur, velut ap. Aristoph. Thesmoph. v. 271.
D. ἐμπιπλαμένους φύσας τε κ.] Vulgatum φύσσας ex Par. A. Vat. Θ. Vind. ΞII. Vind. Ambr. Ang. Vat. m. r. Flor. a. c. x. n. α. γ. mutatum; conf. Foës. Oecom. Hipp. p. 669 sq. Nimirum φύσσα scripserunt, quia primam syllabam in φύσα producendam esse vidissent. Ceterum Paris. A. ἐμπιμπλ.

D. ἀλλὰ δι' ἀργίαν τε καὶ δ.] sed propter ignaviam vivendique rationem, qualem diximus, fluxibus ac flatibus veluti lacus repletos rem eo deducere, ut gratiosi Asclepiadae cogantur physarum et catarrhorum nomina morbis imponere, non turpe videtur? Respexit Tyr. Max. X, 2. Loquendi genus idem Phileb. p. 60. A: καὶ δύο ὀνόματα, ἀγαθὸν καὶ ἡδύ, ἐνί τινι καὶ φύσει μιᾷ τούτω ὀρθῶς τεθὲντ' ἔχειν. Voc. κομψός illustravit Ruhnken. ad Tim. p. 161. Ab Aristotele medici χαρίεντες vocantur, unde postea sunt gratiosi appellati.
ὅτι αὐτοῦ οἱ υἱεῖς —] Machaon et Podalirius. v. Hom. Il. II, 729. Respicitur locus Il. XI, 623 sqq. et 829 sqq., ubi tamen Machaoni, non Eurypylo ab Hecamede potus ille praebetur, atque Patroclus Eurypylo vulnerato non potionem offert, sed radicem tritam et in pulverem solutam vulneri imponit. Itaque Astius nomen Eurypyli itemque verba οὐδὲ Πατρόκλῳ — ἐπετίμησαν pro insiticiis habet. Sed quominus orationem depravatam esse existimemus, vel iterata p. 408. A. Eurypyli mentio prohibet. Melius igitur Schneiderus l. c. „Memorabilis hic locus, inquit, ad historiam carminum Homericorum est, et princeps, ni fallimur, in genere eo, de quo disputavit Wolfius in Prolegom. sect. XI.“ Quanquam vereor, ut recte haec scripserit, siquidem ipse Plato Ion. p. 508. C. rem ita narrat, ut prorsus cum Homero consentiat. Itaque scriptorem putaverim memoria lapsum rem nunc minus diligenter narravisse ac duos Homeri locos commiscuisse. Et certe verba, οὐδὲ Πατρόκλῳ τῷ ἰωμένῳ ἐπετίμησαν, nihil habent offensionis, quandoquidem τῷ ἰωμένῳ omnino est medicinam facienti. — De vino Pra-

E υἱεῖς ἐν Τροίᾳ Εὐρυπύλῳ τετρωμένῳ ἐπ' οἶνον Πράμνειον ἄλφιτα πολλὰ ἐπιπασθέντα καὶ τυρὸν ἐπιξυσθέντα, ἃ δὴ δοκεῖ φλεγματώδη εἶναι, οὐκ ἐμέμψαντο
406 τῇ δούσῃ πιεῖν, οὐδὲ Πατρόκλῳ τῷ ἰωμένῳ ἐπετίμησαν. Καὶ μὲν δή, ἔφη, ἄτοπόν γε τὸ πῶμα οὕτως ἔχοντι. Οὔκ, εἴ γ' ἐννοεῖς, εἶπον, ὅτι τῇ παιδαγωγικῇ τῶν νοσημάτων ταύτῃ τῇ νῦν ἰατρικῇ πρὸ τοῦ Ἀσκληπιάδαι οὐκ ἐχρῶντο, ὥς φασι, πρὶν Ἡρόδικον γενέσθαι. Ἡρόδικος δὲ παιδοτρίβης ὢν καὶ νοσώδης

Καὶ μάλ', ἔφη, ὡς ἀλ.] Errore Steph. ἔφην scripsit. Errant etiam qui post ἔφη plenius interpungunt.

E. *ἄλφιτα π. ἐπιπασθέντα*] V ἐπιπλασθέντα, quod iam Cornar. et Steph. emendarunt. Veram lectionem libri tantum non omnes praebuerunt.

P. 406. *τὸ πῶμα οὕτως ἔχοντι.*] V. πόμα. Recte Par. A. a pr. m. πῶμα. v. ad Phileb. p. 34. E. Gorg. p. 522. A.

Ἡρόδικος δὲ παιδοτρ.] Sic Par. A. Vat. Θ. Ven. II. Vind. Ang. Vat. m. r. Flor. a. c. n. x. γ., quod cum Bekkero recipere debueram. Vulgo Ἡρόδικος γὰρ π.

mneo v. intpp. ad Il. XI, 638. Od. X, 235. Athen. libr. I. p. 10. 30. A. B., qui eius usum medicum, quum sit φλεγμοναῖς ἐναντιώτον, laudibus celebrat. Sed abunde satisfaciet Astius ad Theophr. p. 69. Ad τεκμαίρομαι δέ intell. τοῦτο, v. ad libr. II. p. 368. B. Ceterum verba ita cohaerent: ὅτι οἱ υἱεῖς αὐτοῦ οὐκ ἐμέμψαντο τῇ δούσῃ (i. e. Hecamedae) Εὐρυπύλῳ τετρωμένῳ πιεῖν ἄλφιτα πολλὰ ἐπιπασθέντα καὶ τυρὸν ἐπιξυσθέντα ἐπ' οἶνον Πράμνειον.

P. 406. *πρὶν Ἡρόδικον γενέσθαι*] Herodicus Selybrianus artis gymnasticae magister satis fuit nobilis; v. Protagor. p. 316. E. Dicitur hic primus gymnasticam, quae antea unice ad corporis vires corroborandas eiusque habitum formandum pertinere indicata erat, ad valetudinem corporis iam male affecti restituendam adhibuisse. Quo quidem nomine reprehenditur a Platone, quia non ut Asclepiadae olim aegros aut celeriter sanaverit, aut, si sanari non possent, e vita discedere passus sit; verum miseram miserorum vitam multos per annos protrahens longam efficere mortem instituerit. Gymnasticam ad medicum usum paullo ante Platonis aetatem revocari coeptam esse scribit etiam Galenus de arte san. tuendi etr. ad Thrasybul. §. 33. Atque Hippocrat. de morbis epidem. libr. VI. §. 3. memoriae tradidit Herodicum eos, qui febri laborarent, ambulationibus, luctis, multisque fomentis enecuisse. Quanquam iam Galenus in Commentariis ad h. l. dubitat, Leontinum an Selybrianum intelligi voluerit. Selybrianum tamen ut intelligendum censeam, prope adducor loco Phaedri Plat. p. 227. E. Utut est, in eo certe Galenus ad Thrasybul. §. 33. cum Platone consentit, quod et ipse docet pristinos illos Asclepiadas ea medicae artis parte, quae vocatur diaetetica, non admo-

B γενόμενος, μίξας γυμναστικὴν ἰατρικῇ, ἀπέκναισε πρῶτον μὲν καὶ μάλιστα ἑαυτόν, ἔπειτ' ἄλλους ὕστερον πολλούς. Πῇ δή; ἔφη. Μακρόν, ἦν δ' ἐγώ, τὸν θάνατον αὑτῷ ποιήσας. παρακολουθῶν γὰρ τῷ νοσήματι θανασίμῳ ὄντι οὔτε ἰάσασθαι, οἶμαι, οἷός τ' ἦν ἑαυτόν, ἐν ἀσχολίᾳ τε πάντων ἰατρευόμενος διὰ βίου ἔζη ἀποκναιόμενος, εἴ τι τῆς εἰωθυίας διαίτης ἐκβαίη, δυςθανατῶν δὲ ὑπὸ σοφίας εἰς γῆρας ἀφίκετο. Καλὸν ἄρα τὸ γέρας, ἔφη, τῆς τέχνης ἠνέγκατο. Οἷον εἰ-
C κός, ἦν δ' ἐγώ, τὸν μὴ εἰδότα, ὅτι Ἀσκληπιὸς οὐκ ἀγνοίᾳ οὐδὲ ἀπειρίᾳ τούτου τοῦ εἴδους τῆς ἰατρικῆς τοῖς ἐκγόνοις οὐ κατέδειξεν αὐτό, ἀλλ' εἰδώς, ὅτι πᾶσι τοῖς εὐνομουμένοις ἔργον τι ἑκάστῳ ἐν τῇ πόλει προςτέτακται, ὃ ἀναγκαῖον ἐργάζεσθαι, καὶ οὐδενὶ σχολὴ διὰ βίου κάμνειν ἰατρευομένῳ. ὃ ἡμεῖς γελοίως ἐπὶ μὲν τῶν δημιουργῶν αἰσθανόμεθα, ἐπὶ

Cap. XV. D. *Τέκτων μέν, ἦν δ' ἐγώ, κάμν.*] Post *Τέκτων* Par. A. Ven. Ξ. Ambr. Vat. m. Flor. a. c. n. α. γ. inferunt *μέν* ante Bekkerum neglectum.

μακρὰν δίαιταν πρ] Par. ADK. Vind. Ven. ll. Vat. r.

dum usos esse, et paullo ante Platonis tempora gymnasticam artem athletarumque exercitationem ad curandam corporis valetudinem esse adhibitam. Conf. Eustath. ad Iliad. λ. p. 829. 40: *φασὶ γὰρ τὸ χειρουργικὸν καὶ φαρμακευτικὸν μόνον εὑρῆσθαι παρὰ τοῖς παλαιοῖς, τοῦ δὲ διαιτητικοῦ Ἱπποκράτην μὲν κατάρξαι, Ἡρόδικον δὲ συντελέσαι καὶ Πραξαγόραν καὶ Χρύσιππον.* De Herodico hoc si qui plura scire cupiant, ii Gesnerum et Hermannum annot. ad Lucian. de Conscrib. Hist. §. 35. Heindorfium ad Phaedr. §. 2. adeant. — *ἀπέκναισε* schol. interpretatur *διέφθειρεν, ὡς νῦν σημαίνει δὲ καὶ ἔκοψε καὶ ἐλύπησεν.* v. Ruhnk. ad Tim. p. 42. — Ceterum si qui sunt, qui hanc Platonis sententiam duri quid et inhumani habere arbitrentur; ipse philosophus suam causam ita tuetur, ut dicat in civitate bene constituta ac perfecta nemini licere *σχολὴν διὰ βίου κάμνειν*, sed suum cuique onus esse impositum; cui sustinendo si vires perpetuo sint defuturae, non esse cuiquam illic manendum, ubi neque ipse beatus vivere, neque ad civilem societatem quidquam utilitatis conferre possit.

B. *παρακολουθῶν γὰρ τῷ ν.*] quum labantem valetudinem sustentare conaretur.

δυςθανατῶν — ἀφίκετο] dum malam obit mortem, ad senectutem sapientiae ope pervenit. Proxima *καλὸν ἄρα — ἠνέγκατο* cum *εἰρωνείᾳ* dicta esse neminem fugiet. Pulcrum igitur, inquit, artis suae praemium

δὲ τῶν πλουσίων τε καὶ εὐδαιμόνων δοκούντων εἶναι οὐκ αἰσθανόμεθα. Πῶς; ἔφη. Cap XV. Τέκτων μέν, ἦν δ' ἐγώ, κάμνων ἀξιοῖ παρὰ τοῦ ἰατροῦ D
φάρμακον πιὼν ἐξεμέσαι τὸ νόσημα ἢ κάτω καθαρθεὶς ἢ καύσει ἢ τομῇ χρησάμενος ἀπηλλάχθαι· ἐὰν δέ τις αὐτῷ μακρὰν δίαιταν προστάττῃ, πιλίδιά τε περὶ τὴν κεφαλὴν περιτιθεὶς καὶ τὰ τούτοις ἑπόμενα, ταχὺ εἶπεν, ὅτι οὐ σχολὴ κάμνειν οὐδὲ λυσιτελεῖ οὕτω ζῆν, νοσήματι τὸν νοῦν προσέχοντα, τῆς δὲ προκειμένης ἐργασίας ἀμελοῦντα. καὶ μετὰ ταῦτα χαίρειν εἰπὼν τῷ τοιούτῳ ἰατρῷ, εἰς τὴν εἰωθυῖαν δίαι- E
ταν ἐμβάς, ὑγιὴς γενόμενος ζῇ τὰ ἑαυτοῦ πράττων· ἐὰν δὲ μὴ ἱκανὸν ᾖ τὸ σῶμα ὑπενεγκεῖν, τελευτήσας πραγμάτων ἀπηλλάγη. Καὶ τῷ τοιούτῳ μέν γ', ἔφη, δοκεῖ πρέπειν οὕτως ἰατρικῇ χρῆσθαι. Ἆρ', ἦν δ'
ἐγώ, ὅτι ἦν τι αὐτῷ ἔργον, ὃ εἰ μὴ πράττοι, οὐκ 407

Flor. n. μικράν, ut Turicc. et Schneider. Mon. Flor. β. σμικράν, quod recepit Bekk. Vat. Θ. a. pr. m. μικράν, sed intra versus μακράν. Atque hoc unice verum, quod etiam Herm. recepit.

E. οὐκ ἐλυσιτέλει ζῆν;] Astius coni. οὐκ ἂν ἐλ.

reportavit, nimirum vitam misere per multos annos protractam.

Cap. XV. D. μακρὰν δίαιταν] i. e. vivendi rationem, quam per multum tempus observare debeat. Quid μικρὰν δίαιταν possit significare, id quidem me ignorare libere confiteor. — Πιλίδια sunt pileoli lanei, quos homines molles vel aegrotantes capiti imponebant. Demosthen. de fals. legat. p. 421. 22. ed. Reisk., ad quem locum conferas quae collegit Schaeferus Apparat. T. II. p. 670 sq. Plura etiam dabit Ruhnken. ad Lyconis fragmentum apud Rutilium Lupum p. 105 sq. — καὶ τὰ τούτοις ἑπόμενα, et quae cum his coniuncta esse solent.

ταχὺ εἶπεν] statim dixerit. Aoristi usum cognoscas comparatis locis Gorg. p. 484. A. p. 511. D. p. 524. E. p. 525. A. p. 526. C. de Rep. V. p. 462. C. VI. p. 495. B. p. 508. D. IX. p. 586. A. Sophist. p. 262. C. Phaedon. p. 73. D. Sympos. p. 188. B. p. 197. A. infra p. 411. A. B. vid. Viger. p. 208 et ibi Hermannum. Idem usus mox notandus in verbis τελευτήσας πρ. ἀπηλλάγη.

E. Καὶ τῷ τοιούτῳ μέν γ', ἔφη] Libr. V. p. 461. C: καὶ ταῦτα μέν γ', ἔφη, μετρίως λέγεται. P. 475. E: καὶ τοῦτο μέν γ', ἔφη, ὀρθῶς. In quibus locis omnibus alterum orationis membrum cogitatione addendum relinquitur: γὲ autem cur post μέν inferatur, neminem, opinor, latebit.

ὅτι ἦν τι αὐτῷ ἔργον] Ne quis ἦν pro ἐστί positum putet, dici etiam poterat, ὅτι ἐστὶν αὐ-

ἐλυσιτέλει ζῆν; Δῆλον, ἔφη. Ὁ δὲ δὴ πλούσιος, ὥς φαμεν, οὐδὲν ἔχει τοιοῦτον ἔργον προκείμενον, οὗ ἀναγκαζομένῳ ἀπέχεσθαι ἀβίωτον. Οὔκουν δὴ λέγεταί γε. Φωκυλίδου γάρ, ἦν δ' ἐγώ, οὐκ ἀκούεις πῶς φησι, δεῖν, ὅταν τῳ ἤδη βίος ᾖ, ἀρετὴν ἀσκεῖν. Οἶμαι δέ γε, ἔφη, καὶ πρότερον. Μηδέν, εἶπον, περὶ τούτου αὐτῷ μαχώμεθα, ἀλλ' ἡμᾶς αὐτοὺς διδάξω-

P. 407. *πλούσιος, ὥς φαμεν*] Vat. Θ. Par. DK. Ven. II. Vind. Mon. Vat. r. Flor. β. *ἔφαμεν*. Praefero vulgatam.

Φωκυλίδου γάρ, ἦν δ' ἐγώ] Bas. 2. *Φωκυλίδης*. Vat. Θ. *Φωκυλίδην*.

Οἶμαι δέ γ', ἔφη, καὶ πρ.] Steph. *Οἶμαί γ', ἔφη, καὶ πρ.*, quod est in Ven. Ξ. Flor. c. In Flor. x. Mon. exstat *οἶμαι δ' ἔγωγε.*

B. *ἢ νοσοτροφία τεκτ.*] Vulgo haec legebantur sic scripta: *τῷ μὴ μελετῶντι, ἡ νοσοτροφία. τεκτονικῇ μὲν γὰρ καὶ ταῖς ἄλλαις τέχναις — οὐδὲν ἐμποδίζει.* Quam scripturam Bekk., quem ipse olim sequutus sum, ita retinuit, ut pro *ἡ νοσοτροφία* ex Par. DK. Mon. scripserit *ἢ νοσοτροφία*, et post *ἐμποδίζει* signum interrogandi posuerit. Sed *γάρ* post *τεκτονικῇ μέν* omittunt Paris. A D K. Vat. Θ. Vind. Ambr. Ang. Vat. m. r. Flor. a. c. n. x. α. β. γ., ut manifestum sit voculam deberi loci corruptoribus. Loco vulg.

τῷ, ὡς ἄρτι ἐλέγομεν, ἔργον τι. v. ad libr. VI. p. 490. A. Nisi forte propter aoristos praecedentes nunc imperfectum adhibitum esse putare malis. Mox nemo iam *οὐκ ἂν ἐλυσιτέλει* requirat, qui meminerit annot. ad Gorg. p. 514. C. Nimirum non hypothetice haec proponuntur, sed tanquam certa narrantur. Quod quid sibi velit, facile intelliges, si reputaveris etiam sic dici potuisse: *ὃ εἰ μὴ πράττοι, οὐκ ἐδόκει λυσιτελεῖν αὐτῷ ζῆν.*

P. 407. *οὗ ἀναγκ. ἀπέχεσθαι ἀβίωτον*] a quo si cessare cogatur, vita ei non vitalis sit. Proxima sic interpretanda: Nempe Phocylidem, inquam, non audis, i. e. probas, dicentem, ei cui iam suppetat victus, virtutem esse exercendam. Nam *βίος* accipiendum de rebus ad vitam degendam necessariis; de qua significatione v. ad Gorg. p. 486. D. Non male comparant Horatianum illud Epist. I, 1, 55: O cives, cives, quaerenda pecunia primum est, Virtus post numos. Quanquam philosophus poetae verbis uti videtur, ut doceat eius testimonio divitias labore partas etiam virtute esse ornandas, ideoque ne divitibus quidem licere ignavo otio vitae tempus transigere. Verba poetae in collectionem Phocylidis carminum retulit Adam. Schier. p. 64.

Οἶμαι δέ γ', ἔφη, καὶ πρότερον] etiam prius, quam quis sibi comparaverit divitias, exercendam esse virtutem. — *περὶ τούτου*, quod virtutem dixit coli oportere *ὅταν τῳ ἤδη βίος ᾖ.*

πότερον μελετητέον τοῦτο —] sc. *τὸ ἀρετὴν ἀσκεῖν.* Illud potius, inquit, exquiramus, utrum diviti hoc agendum sit, ut colat virtutem, neque ei

μεν, πότερον μελετητέον τοῦτο τῷ πλουσίῳ καὶ ἀβίωτον τῷ μὴ μελετῶντι, ἢ νοσοτροφία τεκτονικῇ μὲν B καὶ ταῖς ἄλλαις τέχναις ἐμπόδιον τῇ προσέξει τοῦ νοῦ, τὸ δὲ Φωκυλίδου παρακέλευσμα οὐδὲν ἐμποδίζει; Ναὶ μὰ τὸν Δία, ἦ δ' ὅς, σχεδόν γέ τι πάντων μάλιστα ἥ γε περαιτέρω γυμναστικῆς ἡ περιττὴ αὕτη ἐπιμέλεια τοῦ σώματος. Καὶ γὰρ πρὸς οἰκονομίας

παρακέλευμα scripsi παρακέλευσμα, ut habent Vind. Ambr. Vat. r. Flor. x. et a sec. manu Par. A.

Ναὶ μὰ τὸν Δία, ἦ δ' ὅς, σχεδόν γέ τι πάντων] Vulgo legebatur: Ναὶ μὰ τὸν Δία, ἦ δ' ὅς. Σχεδὸν δέ τι πάντων κ. τ. λ., quod retinuit etiam Bekk. Sed verba σχεδόν γέ τι Glauconi continuanda esse docet sententiarum ordo ac ratio. Pro δέ τι recte γέ τι Par. A. Vat. Θ. Ven. Ξ II. Vind. Mon. Ambr. Vat. m. r. Flor. a. c. n. α. β. γ. Apud Galen. T. IV. p. 297. ed. Bas. est σχεδόν τί γε, quod habet Angel. Ceteri libri δέ τι, quod patet iis deberi, qui proxima Socrati tribuenda iudicassent. Dein ἥ γε περαιτέρω cum Bekkero scripsimus ex Par. A. Vat. Θ. Ven II. Vind. Vat. r. Mon. Flor. n. x. β. γ. pro vulg. εἴ γε περ. Astius locum sic refingi voluit: ἧ γε περαιτέρω γυμναστικῆς περιττὴ αὕτη ἐπιμέλεια. Flor. α. περ. γυμναστικῆς περιττὴ αὕτη ἡ ἐπιμέλεια.

Καὶ γὰρ πρὸς οἰκ.] Quod vulgo ante πρὸς iteratur καί,

omisso hoc studio vita vitalis sit, an morborum nutritio in fabrili quidem ceterisque artibus animi attentioni officiat, Phocylidis autem praeceptum, quod virtutem a divitibus exerceri iubet, minime tollat, i. e. divitibus autem nullum in colenda virtute obiiciat impedimentum? Simplicius universa haec sententia sic poterat enuntiari: videamus, utrum divitibus quoque virtus constanter colenda sit, ita ut morborum diuturnorum curationi indulgere minime queant, an forte afflictae valetudinis cura eos certe non impediat, quominus huic officio suo satisfacere possint. Sententia per se satis perspicua incredibile est quantopere vel criticos vel enarratores perturbaverit.

B. *Ναὶ μὰ τὸν Δία, ἦ δ' ὅς, —*] Respondet Glauco, omissa priore interrogationis parte, nonnisi ad posteriorem, morborum diuturnorum curationem profitens sibi non magis videri cum virtutis studio quam cum artium tractatione coniungi posse. I m p e d i t p r o f e c t o, inquit, q u a e g y m n a s t i c a m (sc. veram illam atque germanam) e x c e d i t, n i m i a h a e c c o r p o r i s c u r a. Articuli usus in his verbis ne quem in posterum offendat, ex eodem genere sunt haec: Libr. II. p. 368. B: ἐκ τοῦ ἄλλου τοῦ ὑμετέρου τρόπου. VIII. p. 565. D: τὸ ἐν Ἀρκαδίᾳ τὸ τοῦ Διὸς τοῦ Λυκαίου ἱερόν. Sympos. p. 213. E: τὴν τούτου ταυτηνὶ τὴν θαυμαστὴν κεφαλήν. Gorg. p. 502. A: τί δὲ δὴ ἡ σεμνὴ αὕτη καὶ θαυμαστὴ ἡ τῆς τραγῳδίας ποίησις; conf. Matth Gr. §. 277. Responsionis vero ita ad unam tantum partem interrogationis relatae exempla passim alibi notavimus, ut Hipp. mai. p. 204. A.

B. *Καὶ γὰρ πρὸς οἰκονομίας —*] Haec Socrati attribuenda putavimus usque ad

καὶ πρὸς στρατείας καὶ πρὸς ἑδραίους ἐν πόλει ἀρχὰς δύςκολος· τὸ δὲ δὴ μέγιστον, ὅτι καὶ πρὸς μα-
C θήσεις ἁςτινασοῦν καὶ ἐννοήσεις τε καὶ μελέτας πρὸς ἑαυτὸν χαλεπή, κεφαλῆς τινας ἀεὶ διατάσεις καὶ ἰλίγγους ὑποπτεύουσα καὶ αἰτιωμένη ἐκ φιλοσοφίας ἐγγίγνεσθαι, ὥςτε, ὅπῃ αὕτη, ἀρετῇ ἀσκεῖσθαι καὶ δοκιμάζεσθαι πάντῃ ἐμπόδιος. κάμνειν γὰρ οἴεσθαι ποιεῖ ἀεὶ καὶ ὠδίνοντα μήποτε λήγειν περὶ τοῦ σώ-

consentientibus Flor. β. n. x. Par. ADK. Ven. II. Vind. Vat. Θ. Mon. Vat. r. delevimus praeeunte Bekkero.

C. *τινας ἀεὶ διατάσεις*] Sic Flor. α. Angel. Galen. V. p. 874. cum Stephano. Ceteri libri omnes *διαστάσεις*, ut Turr. et Schneid.

ὥςτε, ὅπῃ αὕτη] Par. ADK. aliique *ὥςτε ὅπῃ ταύτῃ*, Male. Plene dicendum fuit *ὅπῃ αὕτη (ἡ νοσοτροφία) ἐστίν*. Dein codd. meliores praeter Vat. Θ. fere omnes *ἀσκεῖται καὶ δοκιμάζεται*. Nimirum offendit librarios structurae ratio, de qua v. annot.

καὶ ὠδίνοντα μήποτε λ.] Sic libri omnes praeter Par. D., in quo *ὠδινόμενα* scriptum exstat. Steph. edidit *ὀδυνώμενον*: nescimus unde. Ficinus: neque desinamus unquam de habitu corporis queri. Legisse igitur videtur *ὀδυρόμενον*.

περὶ τοῦ σώματος. Ceterum *καὶ γάρ* est: nam etiam, ut altero *καὶ* non opus sit, v. ad Sympos. p. 176. B.

C. *κεφαλῆς τ. διατάσεις*] capitis distentiones, quemadmodum Celsus II, 4. et 8. VIII, 4. in. dixit nervorum distentiones.

ὅπῃ αὕτη, ἀρετῇ ἀσκ. —] ut, ubi ista invaserit, virtuti omnino officiat, quominus exerceri factisque comprobari possit. Itaque *ἀσκεῖσθαι καὶ δοκιμάζεσθαι* explicationis causa additum. E vulgari loquendi ratione *αὐτήν* exspectaveras; sed de dativo per attractionem quandam ad *ἐμπόδιος* relato v. ad Gorg. p. 513. E. et ad libr. I. de Rep. p. 342. B. Virtus nunc *δοκιμάζεσθαι* dicitur, quatenus ita colitur, ut spectari et tanquam proba cognosci possit. — Mox quod *ἡ νοσοτροφία* dicitur efficere, ut quis perpetuo *ὠδίνῃ περὶ τοῦ σώματος*, elegantissime *ὠδίνειν*, quod proprie dicitur de doloribus parturientium, transfertur ad eos, qui morborum curae semper indulgentes prae morositate alios atque alios dolores sentire sibi videntur.

ἀποκεκριμένον ἴσχοντας ἐν αὑτοῖς] Vulgatam lectionem *ἀποκεκριμένον* F. Anton. Saracenus apud Stephan. Annot. T. II. p. 78. sic interpretatur, ut dicat intelligi affectionem morbosam, quae certam aliquam corporis sedem eamque maxime externam occupaverit; ideoque morbum secretum vel separatum, qui singularem aliquam corporis partem, non totum corpus afficiat. Quem verbi usum etsi nemo dum exemplis e veteribus medicis Graecis confirmavit, tamen alteram lectionem *ἀποκεκρυμμένος* plane nihili esse persuasum habeo.

ματος. Εἰκός γ', ἔφη. Οὐκοῦν ταῦτα γιγνώσκοντα φῶμεν καὶ Ἀσκληπιὸν τοὺς μὲν φύσει τε καὶ διαίτῃ ὑγιεινῶς ἔχοντας τὰ σώματα, νόσημα δέ τι ἀποκεκριμένον ἴσχοντας ἐν αὑτοῖς, τούτοις μὲν καὶ ταύτῃ τῇ D ἕξει καταδεῖξαι ἰατρικήν, φαρμάκοις τε καὶ τομαῖς τὰ νοσήματα ἐκβάλλοντα αὐτῶν τὴν εἰωθυῖαν προστάττειν δίαιταν, ἵνα μὴ τὰ πολιτικὰ βλάπτοι, τὰ δ' εἴσω διὰ παντὸς νενοσηκότα σώματα οὐκ ἐπιχειρεῖν

Εἰκός γ', ἔφη] Haec om. Vat. Θ. Vind. Ven. II. Par. DK. Mon. q. Vat. r. Flor. n. β. Sed omissa sunt haud dubie ab iis, qui praecedentem orationem inde a *καὶ γὰρ πρὸς οἰκ.* non vidissent Socrati tribuendam esse. Servat ea Par. A. cum ceteris. Deinde Mon. Flor. n. β. *Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, ταῦτα γιγν.*

νόσημα δέ τι ἀποκεκριμένον] V. *ἀποκεκριμένον* Salvinius Observatt. Miscell. Vol. II. T. II. p. 282. in *ἀποκεκρυμμένον* mutavit, probante Ruhnken. Opuscull. T. I. p. 236. ed. Bergm. Et hanc lectionem confirmant Flor. x. Vind. Paris. K. Angel. Nec multum discrepant Ald. Bas. 1. 2., ubi est *ἀποκεκριμμένον*. Sed vide annot.

D. *τὰ πολιτικὰ βλάπτοι*] V. *βλάπτοιντο*, quod solus Ven. Ξ. tuetur Angel. *βλάπτοιτο*. Ceteri omnes *βλάπτοι*, vel *βλάπτῃ*. Etiam Ficinus: ne civilia negotia disturbaret.

Neque enim de occultis morbis posse cogitari, vel proxima verba *φαρμακοῖς τε καὶ τομαῖς* luculenter demonstrant. Accedit, quod opponuntur deinde *τα εἴσω διὰ παντὸς νενοσηκότα*, ubi morbi interni intelliguntur, qui corpus ita occuparunt, ut celeriter sanari nullo modo possint. Etsi igitur usus ille verbi *ἀποκρίνεσθαι* nondum exemplis firmatus est; tamen quoniam cum primaria eius significatione egregie convenit, hic quidem locum habere videtur, ut non sit, cur veterem lectionem sollicitemus. Ceterum notetur anacoluthon. Nam accusativus ponitur, quasi consequuturum sit verbum aliquod cum eo casu construi solitum: mutatur vero repente orationis structura inde a verbis *τούτοις μὲν — καταδεῖξαι ἰατρικήν*. Nimirum scriptor in mente habebat haec: *τούτους μὲν ἰάσασθαι.*

D. *καταδεῖξαι ἰατρικήν*] Verbum de artium inventoribus proprium. Aristoph. Rann. v. 1064: *Ὀρφεὺς μὲν γὰρ τελετὰς ἡμῖν κατέδειξεν.*

φαρμάκοις τε καὶ τομαῖς —] ac potionibus et sectionibus morbos eorum depellentem consuetam adhibuisse diaetam, ne (curandis eiusmodi aegrotis) violaret reipublicae salutem, s. reipublicae parum consuluisse videretur.

τα δ' εἴσω δια π. —] Rursus inchoatam orationis structuram relinquit. Nam dicere volebat: *τὰ δὲ — σώματα οὐκ ἐπιχειρεῖν ἰάσασθαι διαίταις κατὰ σμικρὸν ἀπαντλοῦντα καὶ ἐπιχέοντα.* Sed enuntiata priore parte gravior ei in mentem venit sententia: *μακρὸν καὶ κακὸν βίον ἀνθρώπῳ ποιεῖν.* Huic igitur reliqua accommodans per-

διαίταις κατὰ σμικρὸν ἀπαντλοῦντα καὶ ἐπιχέοντα μακρὸν καὶ κακὸν βίον ἀνθρώπῳ ποιεῖν, καὶ ἔκγονα αὐτῶν, ὡς τὸ εἰκός, ἕτερα τοιαῦτα φυτεύειν, ἀλλὰ
E *τὸν μὴ δυνάμενον ἐν τῇ καθεστηκυίᾳ περιόδῳ ζῆν μὴ οἴεσθαι δεῖν θεραπεύειν, ὡς οὔτε αὐτῷ οὔτε πόλει λυσιτελῆ; Πολιτικόν, ἔφη, λέγεις Ἀσκληπιόν. Δῆλον, ἦν δ' ἐγώ· καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ δεικνύοιεν ἄν, ὅτι τοιοῦτος ἦν. ἢ οὐχ ὁρᾷς, ὡς καὶ ἐν Τροίᾳ*
408 *ἀγαθοὶ πρὸς τὸν πόλεμον ἐφάνησαν, καὶ τῇ ἰατρικῇ, ὡς ἐγὼ λέγω, ἐχρῶντο; ἢ οὐ μέμνησαι, ὅτι καὶ τῷ Μενέλεῳ ἐκ τοῦ τραύματος οὗ ὁ Πάνδαρος ἔβαλεν*

αἷμ' ἐκμυζήσαντ' ἐπί τ' ἤπια φάρμακ' ἔπασσον,

ὅ τι δ' ἐχρῆν μετὰ τοῦτο ἢ πιεῖν ἢ φαγεῖν οὐδὲν μᾶλλον ἢ τῷ Εὐρυπύλῳ προςέταττον, ὡς ἱκανῶν ὄντων τῶν φαρμάκων ἰάσασθαι ἄνδρας πρὸ τῶν τραυ-
B *μάτων ὑγιεινούς τε καὶ κοσμίους ἐν διαίτῃ, κἂν εἰ*

E. *ὡς οὔτε π. — λυσιτελῆ;*] Vulgo *ὅς — λυσιτελεῖ.* Sed *ὡς* recte codd. fere omnes. Pro *λυσιτελεῖ* autem Par. A. Ven. ΞII. Ambr. Vat. m. Flor. a. c. *γ. λυσιτελῆ*, quod reposuit Bekk., quem cum aliis sequutus sum. Pro eo *λυσιτελοῦν* Mon. Ang. Flor. *β.* x. suppeditarunt; quod et ipsum tolerabile est. v. Matthiae Gr. §. 564.

καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ δεικνύοιεν ἄν, ὅτι —] *δεικνύοιεν* deest in Par. A. Ambr. Vat. m. Flor. a. c. et pr. II., tuentur tamen alii cum Vat. *Θ.* Praeterea *ἄν* desideratur in Par. ADK. Ven. II. Ambr. Ang. Mon. Flor. *β.* absorptum scilicet syllaba antegressa. Turicenses ediderunt: *καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ, ὅτι τοιοῦτος ἦν, οὐχ ὁρᾷς ὡς — ἐχρῶντο;* Quod merito displicuit Sauppio

git: *ἐπιχειρεῖν διαίταις — ποιεῖν.* Sententia vero haec est: iis autem, quorum corpora intus omnino morbida essent, non instituisse diaetis vitam longam et aerumnosam efficere, adhibitis minutatim evacuationibus, ut ita dicam, et infusionibus.

E. *ἐν τῇ καθεστηκυίᾳ π. ζῆν*] constitutum a natura vitae cursum conficere.

P. 408. *τῷ Μενέλεῳ ἐκ τοῦ τρ.*] Hom. Il. IV, 218., quem versum Plato paullulum mutavit.

B. *κυκεῶνα πιόντες;*] De hoc v. Astius ad Theophr. p. 69. aut, si mavis, Passow. Lex. s. v. Deinde post *νοσώδη — καὶ ἀκόλαστον* infertur pluralis numerus *ἐπὶ τούτοις τὴν τέχνην δεῖν εἶναι οὐδὲ θεραπευτέον αὐτούς*, quod notandum quidem est, nec vero mirandum.

οὐδ' εἰ Μίδου πλουσιώτεροι εἶεν] Respicit ad Tyrtaei Eleg. III. v. 6: *οὐδ' εἰ*

τύχοιεν ἐν τῷ παραχρῆμα κυκεῶνα πιόντες; νοσώδη δὲ φύσει τε καὶ ἀκόλαστον οὔτε αὐτοῖς οὔτε τοῖς ἄλλοις ᾤοντο λυσιτελεῖν ζῆν, οὐδ' ἐπὶ τούτοις τὴν τέχνην δεῖν εἶναι, οὐδὲ θεραπευτέον αὐτούς, οὐδ' εἰ Μίδου πλουσιώτεροι εἶεν. Πάνυ κομψούς, ἔφη, λέγεις Ἀσκηπιοῦ παῖδας. Cap. XVI. Πρέπει, ἦν δ' ἐγώ. καίτοι ἀπειθοῦντές γε ἡμῖν οἱ τραγῳδοποιοί τε καὶ Πίνδαρος Ἀπόλλωνος μέν φασιν Ἀσκληπιὸν εἶναι, ὑπὸ δὲ χρυσοῦ πεισθῆναι πλούσιον ἄνδρα θα- C
νάσιμον ἤδη ὄντα ἰάσασθαι, ὅθεν δὴ καὶ κεραυνωθῆναι αὐτόν. ἡμεῖς δὲ κατὰ τὰ προειρημένα οὐ πεισόμεθα αὐτοῖς ἀμφότερα, ἀλλ' εἰ μὲν θεοῦ ἦν, οὐκ ἦν, φήσομεν, αἰσχροκερδής· εἰ δ' αἰσχροκερδής, οὐκ ἦν θεοῦ. Ὀρθότατα, ἦ δ' ὅς, ταῦτά γε. ἀλλὰ περὶ τοῦδε τί λέγεις, ὦ Σώκρατες; ἆρ' οὐκ ἀγαθοὺς δεῖ ἐν τῇ πόλει κεκτῆσθαι ἰατρούς; εἶεν δ' ἂν που

Epist. crit. ad G. Hermannum p. 88. qui locum sic refingit: *Δῆλοι, ἦν δ' ἐγώ, καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ, ὅτι τοιοῦτος ἦν. οὐχ ὁρᾷς, ὡς καὶ κ. τ. λ.* coll. Criton. p. 44. D. Malui cum Schneidero servare lectionem vulgatam. Verbum *δεικνύναι* docendi vi positum copiose illustrat Valcken. ad Eur. Phoen. 532.

Pag. 408. B. *οὔτε αὐτοῖς*] *αὐτοῖς* Par. A. teste Duebn.

Cap. XVI. *οἱ τραγῳδοποιοί τε καὶ Π.*] *τε* om. Florentt. aliquot et Venet. Ξ. cum Stephano. Ceteri omnes exhibent.

C. *οὐ πεισόμεθα*] Sic Ang. Mon. Flor. β. x. Vulgo *οὐ πειθόμεθα*, quod etiam Bekk. correxit.

Ὀρθότατα, ἦ δ' ὅς, τ.] V. *Ὀρθότατά γε, ἦ δ' ὅς.* Sed *γε* hic om. Par. A. Ambr. Vat. m.

Τιθωνοῖο φυὴν χαριέστερος εἴη, Πλουτοίη δὲ Μίδεω καὶ Κινύρεω βάθιον, quem etiam ob oculos habuit Legg. III. p. 660. E: *ἐὰν δὲ ἄρα πλουτῇ μὲν Κινύρα τε καὶ Μίδα μᾶλλον.* Ceterum conf. Ovid. Metam. XI. v. 102. ibique intpp.

Cap. XVI. *οἱ τραγῳδοποιοί τε καὶ Πίνδαρος* —] De Aesculapio mortuum in vitam revocante v. Pindar. Pyth. III. v. 96 sqq. (v. 54. ed. Boeckh.) ibique schol. coll. Aesch. Agam. 993. schol. ad Eurip. Alcest. v. 1. Apollodor. III, 10, 3. cum Heynii annot. Creuzer. Symb. II. p. 357. Boeckh. ad Pind. l. c., qui praeter alia haec scripsit: „Mercede id captum Aesculapium fecisse recentior est fictio, Pindari fortasse ipsius, quem tragici sequuti sunt, haud dubie a medicorum avaris moribus profecta, qui Graecorum medicis nostrisque communes sunt.“ Eos in Graecia magno pretio conductos esse ipse docuit Oeconom. civit. Ath. T. I. p. 132.

C. *κατὰ τὰ προειρημένα*] Libr. II. p. 377. D.

μάλιστα τοιοῦτοι ὅσοι πλείστους μὲν ὑγιεινούς, πλεί-
D στους δὲ νοσώδεις μετεχειρίσαντο; καὶ δικασταὶ αὖ
ὡςαύτως οἱ παντοδαπαῖς φύσεσιν ὡμιληκότες; Καὶ
μάλα, εἶπον, ἀγαθοὺς λέγω. ἀλλ' οἶσθα οὓς ἡγοῦ-
μαι τοιούτους; Ἂν εἴπῃς, ἔφη. Ἀλλὰ πειράσομαι,
ἦν δ' ἐγώ. σὺ μέντοι οὐχ ὅμοιον πρᾶγμα τῷ αὐτῷ
λόγῳ ἤρου. Πῶς; ἔφη. Ἰατροὶ μέν, εἶπον, δεινό-
τατοι ἂν γένοιντο, εἰ ἐκ παίδων ἀρξάμενοι πρὸς τῷ
μανθάνειν τὴν τέχνην ὡς πλείστοις τε καὶ πονηρο-
E τάτοις σώμασιν ὁμιλήσειαν καὶ αὐτοὶ πάσας νόσους
κάμοιεν καὶ εἶεν μὴ πάνυ ὑγιεινοὶ φύσει. οὐ γάρ, οἶ-
μαι, σώματι σῶμα θεραπεύουσιν — οὐ γὰρ ἂν αὐτὰ
ἐνεχώρει κακὰ εἶναί ποτε καὶ γενέσθαι — ἀλλὰ ψυχῇ
σῶμα, ἣ οὐκ ἐγχωρεῖ κακὴν γενομένην τε καὶ οὖσαν
εὖ τι θεραπεύειν. Ὀρθῶς, ἔφη. Δικαστὴς δέ γε,
409 ὦ φίλε, ψυχῇ ψυχῆς ἄρχει, ᾗ οὐκ ἐγχωρεῖ ἐκ νέας
ἐν πονηραῖς ψυχαῖς τεθράφθαι τε καὶ ὡμιληκέναι
καὶ πάντα ἀδικήματα αὐτὴν ἠδικηκυῖαν διεξεληλυθέ-
ναι, ὥςτε ὀξέως ἀφ' αὐτῆς τεκμαίρεσθαι τὰ τῶν ἄλ-
λων ἀδικήματα οἷον κατὰ σῶμα νόσους· ἀλλ' ἄπει-
ρον αὐτὴν καὶ ἀκέραιον δεῖ κακῶν ἠθῶν νέαν οὖ-

D. *Καὶ μάλα, εἶπον, ἀγαθ.*] Vat. Θ. Ven. II. Vind. Par. DK. Mon. Vat. r. Flor. β. n. *καὶ μάλιστα*, quod nemo praeferat.
E. *Δικαστὴς δέ γε, ὦ φίλε, ψ.*] Mon. Flor. β. *δικαστὴς δέ γε, ἦν δ' ἐγώ, ὦ φ.*, quod recepit Bekk.
P. 409. A. *κρινεῖν ὑγιῶς*] *κρίνειν* Par. A. sec. Duebn.
P. 409. B. *Τοιγάρτοι, ἦν δ' ἐγώ,*] *τῷ τοι* Vat. Θ. Ven. II. Vind. Φ. Par. DK. Mon. Angel. Vat. r. Flor. n. x.

D. *οἱ παντοδαπαῖς φύσεσιν ὡμιληκότες*] Loquendi genus illustravit Wyttenbach. ad Iulian. p. 169. ed. Lips. Prorsus eodem modo scriptor Characterum Theophrasteorum Prooem., *ὡμιληκὼς πολλαῖς τε καὶ παντοδαπαῖς φύσεσι*.

σὺ μέντοι οὐχ ὅμοιον πρ.] tu vero dissimilia ex me eadem interrogatione quaesivisti. Alia enim bonorum medicorum ratio est; alia perfectorum iudicum; id quod deinceps exponitur accuratius. — *πρὸς τῷ μανθάνειν τὴν τέχνην*, praeterquam quod artem discant, ut libr. I. p. 337. D. Protagor. p. 333. A. Phaedr. 252. A. al.

E. *οὐ γὰρ ἂν αὐτὰ — γενέσθαι*] non enim ipsa eorum corpora unquam possent prava esse vel exstitisse, si corpore corpus sanarent: tum enim medicorum corpora nunquam non sana esse oporteret.

σαν γεγονέναι, εἰ μέλλει καλὴ κἀγαθὴ οὖσα κρινεῖν ὑγιῶς τὰ δίκαια. διὸ δὴ καὶ εὐήθεις νέοι ὄντες οἱ ἐπιεικεῖς φαίνονται καὶ εὐεξαπάτητοι ὑπὸ τῶν ἀδίκων, ἅτε οὐκ ἔχοντες ἐν ἑαυτοῖς παραδείγματα ὁμοιο- B
παθῆ τοῖς πονηροῖς. Καὶ μὲν δή, ἔφη, σφόδρα γε αὐτὸ πάσχουσιν. Τοιγάρτοι, ἦν δ' ἐγώ, οὐ νέον, ἀλλὰ γέροντα δεῖ τὸν ἀγαθὸν δικαστὴν εἶναι, ὀψιμαθῆ γεγονότα τῆς ἀδικίας οἷόν ἐστιν· οὐκ οἰκείαν ἐν τῇ αὐτοῦ ψυχῇ ἐνοῦσαν ᾐσθημένον, ἀλλ' ἀλλοτρίαν ἐν ἀλλοτρίαις μεμελετηκότα ἐν πολλῷ χρόνῳ διαισθάνεσθαι οἷον πέφυκε κακόν, ἐπιστήμῃ, οὐκ ἐμπειρίᾳ οἰκείᾳ κεχρημένον. Γενναιότατος γοῦν, ἔφη, C
ἔοικεν εἶναι ὁ τοιοῦτος δικαστής. Καὶ ἀγαθός γε, ἦν δ' ἐγώ, ὃ σὺ ἠρώτας· ὁ γὰρ ἔχων ψυχὴν ἀγαθὴν ἀγαθός. ὁ δὲ δεινὸς ἐκεῖνος καὶ καχύποπτος, ὁ πολλὰ αὐτὸς ἠδικηκὼς καὶ πανοῦργός τε καὶ σοφὸς οἰόμενος εἶναι, ὅταν μὲν ὁμοίοις ὁμιλῇ, δεινὸς φαίνεται ἐξευλαβούμενος, πρὸς τὰ ἐν αὑτῷ παραδείγματα ἀποσκοπῶν· ὅταν δὲ ἀγαθοῖς καὶ πρεσβυτέροις ἤδη πλησιάσῃ, ἀβέλτερος αὖ φαίνεται ἀπιστῶν παρὰ D
καιρὸν καὶ ἀγνοῶν ὑγιὲς ἦθος, ἅτε οὐκ ἔχων παρά-

ἐν πολλῷ χρόνῳ διαισθάνεσθαι] Stob. Serm. XLIV. p. 317. *δεῖ αἰσθάνεσθαι.* Infinitivus pendet a *μεμελετηκότα.* Nec ineptum est verbum *διαισθάνεσθαι*, ut Astius frustra lectionem librorum Platonicorum sollicitaverit.

D. *ἔχων παράδειγμα τοῦ τοιούτου.*] V. *παραδείγματα*, quod paucissimi tenent.

ἢ οὐκ ἐγχωρεῖ —] animo corpus curant, qui, si quando malus exstitit et est, non potest bene quidquam curare. Accusativus post dativum *ἢ* infertur more haud ita raro; v. Matth. Gr. §. 536. annot. Conf. mox p. 414. A.

P. 409. *πάντα ἀδικήματα — διεξεληλυθέναι*] Germanice dicas: alle Schlechtigkeiten *durchgemacht* haben. Isocrat. Trapezit. p. 629. ed. Lang. *τί γὰρ [τῶν αἰσχρῶν ἢ δεινῶν οὐ διεξῆλθον;* i. e. non exercuerunt?

ἀκέραιον δεῖ κακῶν ἠθῶν —] integrum et purum a mala sentiendi cogitandique ratione eum oportet adolevisse. Mox tenenda est duplex vocis *εὐήθης* significatio, qua et bonum et simplicem ac stolidum notat.

C. *ὃ σὺ ἠρώτας*] id quod tu rogabas, conf. p. 408. C. D.

*δειγμα τοῦ τοιούτου. πλεονάκις δὲ πονηροῖς ἢ χρη-
στοῖς ἐντυγχάνων σοφώτερος ἢ ἀμαθέστερος δοκεῖ
εἶναι αὑτῷ τε καὶ ἄλλοις. Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη,
ἀληθῆ.* Cap. XVII. *Οὐ τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, τοιοῦ-
τον χρὴ τὸν δικαστὴν ζητεῖν τὸν ἀγαθόν τε καὶ σο-
φόν, ἀλλὰ τὸν πρότερον. πονηρία μὲν γὰρ ἀρετήν*
E *τε καὶ αὑτὴν οὔποτ' ἂν γνοίη, ἀρετὴ δὲ φύσεως
παιδευομένης χρόνῳ ἅμα αὑτῆς τε καὶ πονηρίας ἐπι-
στήμην λήψεται. σοφὸς οὖν οὗτος, ὥς μοι δοκεῖ,
ἀλλ' οὐχ ὁ κακὸς γίγνεται. Καὶ ἐμοί, ἔφη, ξυνδο-
κεῖ. Οὐκοῦν καὶ ἰατρικήν, οἵαν εἴπομεν, μετὰ τῆς
τοιαύτης δικαστικῆς κατὰ πόλιν νομοθετήσεις, αἳ
τῶν πολιτῶν σοι τοὺς μὲν εὐφυεῖς τὰ σώματα καὶ*
410 *τὰς ψυχὰς θεραπεύσουσι, τοὺς δὲ μή, ὅσοι μὲν κατὰ
σῶμα τοιοῦτοι, ἀποθνήσκειν ἐάσουσι, τοὺς δὲ κατὰ
τὴν ψυχὴν κακοφυεῖς καὶ ἀνιάτους αὐτοὶ ἀποκτενοῦ-*

ἢ χρηστοῖς ἐντυγχ.] Solus Steph. *σοφοῖς* pro *χρηστοῖς*, nescio quo errore.

Cap. XVII. E. *σοφὸς οὖν οὗτος, ὥς μοι δ.*] Solus Paris. K. *σοφὸς μὲν οὖν οὗτος*, probante Schneidero, qui *μέν* ait significare, obversari aliquid animo loquentis, quod adversarium dictis, certe diversum ab iis sit, et impediat, quominus absolutus videatur disputationis cursus.

D. *σοφώτερος ἢ ἀμαθέστερος δοκεῖ*] Duplex comparativus linguae Graecae cum Latina communis est; v. Herm. ad Viger. p. 719. Matth. Gr. §. 456. Platonica collegit Heindorf. ad Theaet. p. 289.

Cap. XVII. *ἀρετὴ δὲ φύσεως παιδ.*] virtus autem, dum natura paullatim excolitur, et sui ipsius et pravitatis cognitionem adipiscetur. Possis tamen *χρόνῳ* etiam cum sequentibus verbis coniungere, hoc sensu: virtus autem, dum indoles excolitur, tandem (mit der Zeit) et sui ipsius et pravitatis cognitionem adipiscetur. — *ἀλλὰ τὸν πρότερον*, quem descripsit p. 409. B. inde a verbis *Τοιγάρτοι, ἦν δ' ἐγώ, οὐ νέον κ. τ. λ.*

P. 410. B. *Ἆρ' οὖν οὐ κατὰ ταὐτὰ ἴχνη —*] Nonne his iisdem vestigiis musicus gymnasticam persequens, si voluerit, id consequetur, ut medica arte non indigeat, nisi necessitas ita ferat? Hoc igitur dicit, eum, qui cum artium liberalium studio coniungat severae illius atque simplicis gymnastices exercitationem, id esse consequuturum, ut corporis viribus vere corroboratis et confirmatis raro indigeat artis medicae ope.

B. *πρὸς τὸ θυμοειδὲς —*] Partes animi ex Platonis sen-

σιν; Τὸ γοῦν ἄριστον, ἔφη, αὐτοῖς τε τοῖς πά-
σχουσι καὶ τῇ πόλει οὕτω πέφανται. Οἱ δὲ δὴ νέοι,
ἦν δ' ἐγώ, δῆλον ὅτι εὐλαβήσονταί σοι δικαστικῆς
εἰς χρείαν ἰέναι, τῇ ἁπλῇ ἐκείνῃ μουσικῇ χρώμενοι,
ἣν δὴ ἔφαμεν σωφροσύνην ἐντίκτειν. Τί μήν; ἔφη.
Ἆρ' οὖν οὐ κατὰ ταὐτὰ ἴχνη ταῦτα ὁ μουσικὸς γυ- B
μναστικὴν διώκων, ἐὰν ἐθέλῃ, αἱρήσει, ὥςτε μηδὲν
ἰατρικῆς δεῖσθαι, ὅ τι μὴ ἀνάγκη; Ἔμοιγε δοκεῖ.
Αὐτὰ μὴν τὰ γυμνάσια καὶ τοὺς πόνους πρὸς τὸ
θυμοειδὲς τῆς φύσεως βλέπων κἀκεῖνο ἐγείρων πονή-
σει μᾶλλον ἢ πρὸς ἰσχύν, οὐχ ὥςπερ οἱ ἄλλοι ἀθλη-
ταὶ ῥώμης ἕνεκα σιτία καὶ πόνους μεταχειριεῖται.
Ὀρθότατα, ἦ δ' ὅς. Ἆρ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Γλαύ-
κων, καὶ οἱ καθιστάντες μουσικῇ καὶ γυμναστικῇ
παιδεύειν οὐχ οὗ ἕνεκά τινες οἴονται καθιστᾶσιν, ἵνα C
τῇ μὲν τὸ σῶμα θεραπεύοιντο, τῇ δὲ τὴν ψυχήν;

P. 410. B. *Αὐτὰ μὴν τὰ γυμνάσια*] V. αὐτά γε μήν, quod e Flor. a. c. n. x. α. γ. Par. A. aliis mutatum est. Alii ταῦτα μήν. Voculam γε solus Ven. Ξ. tuetur. Galenus Vol. IV. p. 297. Bast. ταῦτα μὲν τ. γ. Deinde Hermann. ex Galeno: μεταχειρίζονται, cuius consilii rationem sese narrat reddidisse in Ritschel. Mus. Rhen. T. IV. p. 410.

tentia sunt τὸ λογιστικόν et τὸ ἄλογον, quorum alterum rursus in duas partes distributum putavit, τὸ θυμικόν et τὸ ἐπιθυμητικόν. v. libr. IV. p. 439. B sqq. libr. IX. p. 580. D. Itaque gymnasticam non tam ad robur corporis augendum, quam ad τὸ θυμοειδὲς excitandum referri oportere arbitratur.

οὐχ ὥςπερ οἱ ἄλλοι — μεταχειριεῖται] De formula οὐχ ὥςπερ comparationem superioribus annectente v. Gorg. p. 592. A. Protagor. p. 341. A. et quae ibi collegit eius exempla Heindorf. Gorg. p. 522. A. Sympos. p. 179. E. 189. C. Habet autem ea hoc sibi proprium, quod in membro comparativo numerus, tempus et persona fere non accommodantur ei nomini, quocum aliquid comparatur, sed potius ei nomini adaptantur, quod subiecti locum in membro comparativo tuetur. Quocirca C. Fr. Hermannus ex Galeno μεταχειρίζονται restitui voluit. Sed similis certe huic loco est Sympos. p. 179. E., ubi rem dilucidius exposuit Rückertus. Accedit, quod hoc loco vis oppositionis etiam verbum μεταχειριεῖται ad musicum ut referretur necessitate quadam effecit, ita ut sola verba ὥςπερ οἱ ἄλλοι ἀθληταί comparationem contineant.

C. *οἴονται καθιστᾶσιν, ἵνα — θεραπεύοιντο*] Coniecerunt θεραπεύωνται, quod adeo invitis codicibus in ordi-

Ἀλλὰ τί μήν; ἔφη. Κινδυνεύουσιν, ἦν δ' ἐγώ, ἀμφότερα τῆς ψυχῆς ἕνεκα τὸ μέγιστον καθιστάναι. Πῶς δή; Οὐκ ἐννοεῖς, εἶπον, ὡς διατίθενται αὐτὴν τὴν διάνοιαν οἳ ἂν γυμναστικῇ μὲν διὰ βίου ὁμιλήσωσι, μουσικῆς δὲ μὴ ἅψωνται; ἢ ὅσοι ἂν τοὐ-
D ναντίον διατεθῶσιν; Τίνος δέ, ἦ δ' ὅς, πέρι λέγεις; Ἀγριότητός τε καὶ σκληρότητος, ἦν δ' ἐγώ, καὶ αὖ μαλακίας τε καὶ ἡμερότητος. Ἔγωγε, ἔφη· ὅτι οἱ μὲν γυμναστικῇ ἀκράτῳ χρησάμενοι ἀγριώτεροι τοῦ δέοντος ἀποβαίνουσιν, οἱ δὲ μουσικῇ μαλακώτεροι αὖ γίγνονται ἢ ὡς κάλλιον αὐτοῖς. Καὶ μήν, ἦν δ' ἐγώ, τό γε ἄγριον τὸ θυμοειδὲς ἂν τῆς φύσεως

D. *καὶ σκληρότητος, ἦν δ' ἐγώ, καὶ αὖ μ.*] Vulgo *ἦν δ' ἐγώ* post *ἡμερότητος* interponitur, quod cum Bekkero ex eius codd. fere omnibus mutavi. Astio plura hic conturbata videbantur, ideoque scribendum censebat: *Ἀγριότητός τε καὶ σκληρότητος καὶ αὖ μαλακίας τε καὶ ἡμερότητος. ὅτι οἱ μὲν — αὐτοῖς. καὶ μήν, ἦν δ' ἐγώ, τό γε ἄγριον — εἰκός*, ut *ὅτι* spectaret ad praegr. *λέγεις*, ex quo *τοῦτο γὰρ λέγω* eruendum esset. Neque mihi olim locus integer videbatur: nunc ne literulam quidem loco movendam censeo.

nem recepit Astius in prima editione. Sed recte optativus ponitur vel praesenti tempore antecedente, ubi nihil nisi merum alicuius consilium animique cogitatio ex eius ipsius mente significatur; praesentis rerum conditionis ratio nulla habetur. Et hoc quidem loco optativus ideo adhibetur, quia Socrates non e sua ipsius sententia rem affert, sed consilium, quod gymnastices conditores sequuti sint, ex ipsorum mente indicat. Constructionis genus docta disputatione magnoque ingenii acumine illustravit Reisigius Commentt. critt. ad Sophocl. Oed. Col. p. 168 sqq. Accedit hoc loco quod praesens *καθιστᾶσιν* simul complectitur praeteriti temporis vim et significationem.

διατίθενται αὐτὴν τὴν διάνοιαν] *ipsam* mentem (eben am Geiste); nam huius gratia musicae et gymnasticae disciplinam institutam dixerat.

D. *Ἀγριότητός τε καὶ σκλ.*] Ad hos genitivos ex antecedentibus repetendum est *περί*, usu creberrimo. v. ad Gorg. p. 449. E. Sympos. p. 202. B. Menon. p. 80. C. Politic. p. 268. D. 295. B. De ingeniorum diversitate, quam hic statuit philosophus, v. Politic. p. 306. A sqq.

Ἔγωγε, ἔφη· ὅτι οἱ μὲν γυμναστ. —] Non erat, quod haec verba in fraudis suspicionem adducerentur. Nam *ὅτι* refertur ad verbum remotius, quod ex praecedentibus denuo intelligendum relinquitur. Repetendum est *ἐννοῶ*. Similem orationis formam animadvertimus

παρέχοιτο, καὶ ὀρθῶς μὲν τραφὲν ἀνδρεῖον ἂν εἴη, μᾶλλον δ' ἐπιταθὲν τοῦ δέοντος σκληρόν τε καὶ χαλεπὸν γίγνοιτ' ἄν, ὡς τὸ εἰκός. Δοκεῖ μοι, ἔφη. Τί δέ; τὸ ἥμερον οὐχ ἡ φιλόσοφος ἂν ἔχοι φύσις; E
καὶ μᾶλλον μὲν ἀνεθέντος αὐτοῦ μαλακώτερον ἂν εἴη τοῦ δέοντος, καλῶς δὲ τραφέντος ἥμερόν τε καὶ κόσμιον; Ἔστι ταῦτα. Δεῖν δέ γέ φαμεν τοὺς φύλακας ἀμφοτέρα ἔχειν τούτω τὼ φύσει. Δεῖ γάρ. Οὐκοῦν ἡρμόσθαι δεῖ αὐτὰς πρὸς ἀλλήλας; Πῶς δ' οὔ; Καὶ τοῦ μὲν ἡρμοσμένου σώφρων τε καὶ ἀνδρεία ἡ ψυχή. Πάνυ γε. Τοῦ δὲ ἀναρμόστου δειλὴ 411
καὶ ἄγροικος. Καὶ μάλα. Cap. XVIII. Οὐκοῦν

σκληρόν τε καὶ χαλ.] V. σκληρότερον, quod ex codd. longe plurimis optimisque mutatum.

E. μαλακώτερον ἂν εἴη] ἂν om. Par. A. Ambr. Vat. m. Flor. a. c. α. et pr. m. Ven. II. Eiecerunt nuperi editt.

τούτω τὼ φύσει.] Sic Par. A. pr. secundum Duebn. item Vat. Θ. Ven. II. Vind. Par. DK. Ambr. Vat. m. r. Flor. a. c. γ. pro vulg. φύσεε. Par. A. sec. φύση, quod recepit Bekk. Flor. x. Ang. φύσεων. Pro ἀμφότερα cum Schneidero scripsi ἀμφοτέρα.

libr. I. p. 332. A. et III. p. 402. E. et Apolog. Socrat. p. 33. C.

ἢ ὡς κάλλιον αὐτοῖς.] Laudat haec Priscianus XVIII. p. 1185. interpretans ἀντὶ τοῦ· ἢ ὡς προσήκει. Comparativi usum Apol. Socr. p. 19. A. Phaedon. p. 98. E. p. 115. A. Gorg. p. 468. B. D. Criton. p. 54. B. notavimus. Sed notandum hic praeterea istud ἢ ὡς pro simplici ἢ vel ὡς positum, duabus constructionibus in unum coniunctis. Nam ὡς post comparativum habes infr. libr. VII. p. 526. C: ἅ γε μείζω πόνον παρέχει μανθάνοντι καὶ μελετῶντι, οὐκ ἂν ῥᾳδίως οὐδὲ πολλὰ ἂν εὕροις, ὡς τοῦτο. Item apud Lysiam. p. 572, 5. ed. Reisk. μᾶλλον ὥς μοι προσῆκε. Ibid. p. 285: προθυμότερον — ὡς ὑπὸ τῆς πόλεως. al. v. Bremi p. 46. et Hermann. ad Viger. p. 720. Itaque hoc loco particula alternandi ἤ, quae post comparativos communi usu recepta fuit, coniungitur cum ὡς, particula comparandi, quo fit, ut alternationis comparationisque notio quasi in unum coalescat. Germanice dicas: sie werden weichlicher, als wie es sich für sie schickt.

E. καὶ μᾶλλον μὲν ἀνεθέντος αὐτοῦ] Hic quoque μᾶλλον significat iusto magis, nimis, de quo usu dictum est ad Phaedon. p. 63. D: φησὶ γὰρ θερμαίνεσθαι μᾶλλον διαλεγομένους. Ad αὐτοῦ intell. τοῦ φιλοσόφου.

τούτω τὼ φύσει.] De hac forma v. Buttm. Gr. Ampl. T. I. p. 191. et Matth. T. I. p. 227.

ὅταν μέν τις μουσικῇ παρέχῃ καταυλεῖν καὶ καταχεῖν τῆς ψυχῆς διὰ τῶν ὤτων, ὥςπερ διὰ χώνης, ἃς νῦν δὴ ἡμεῖς ἐλέγομεν τὰς γλυκείας τε καὶ μαλακὰς καὶ θρηνώδεις ἁρμονίας, καὶ μινυρίζων τε καὶ γεγανωμένος ὑπὸ τῆς ᾠδῆς διατελῇ τὸν βίον ὅλον, οὗτος
B τὸ μὲν πρῶτον, εἴ τι θυμοειδὲς εἶχεν, ὥςπερ σίδηρον ἐμάλαξε καὶ χρήσιμον ἐξ ἀχρήστου καὶ σκληροῦ ἐποίησεν· ὅταν δ' ἐπέχων μὴ ἀνῇ, ἀλλὰ κηλῇ, τὸ μετὰ τοῦτο ἤδη τήκει καὶ λείβει, ἕως ἂν ἐκτήξῃ τὸν

Cap. XVIII. P. 411. *καὶ καταχεῖν τῆς ψυχῆς*] *κατηχεῖν* Vat. Θ. Vind. Vat. r. Sed proximum *διὰ χώνης* vulgatum satis tuetur. Paullo ante Schleiermacherus legi mavult *δειλὴ ἢ καὶ ἄγροικος.* Mox *νῦν δή* pro *δὴ νῦν* codd. plurimi praebuerunt, Par. A. Ven. ΞII. Mon. Ang. Vat. m. Flor. a. c. x. *α. γ.*

B. *ὅταν δ' ἐπέχων μὴ ἀνῇ*] Sic Vat. Θ. Par. DK. Vind. Vat. r. Flor. *a.* n. et ex corr. Ven. II. pro vulg. *ἀνίῃ,* quod etiam Bekk. mutavit. Pro *ἐπέχων* Morgenstern. Symboll. critt. p. XII. coniecit *ἐπιχέων.* Quod tamen vereor ut vulgatam lectionem elegantia superet. Etenim *ἐπέχων* convenientius dictum videtur superioribus illis: *ὅταν τις μουσικῇ παρέχῃ καταυλεῖν.* Ficinus: quando autem incumbit diutius.

φύσει ἄθυμον λάβῃ] Pro vulg. *φύσιν* Par. A. Vat. Θ. Ven. II. Ang. Ambr. Vat. m. r. Vind. Flor. a. c. n. x. *α. γ.* *φύσει,* quod etiam Ficinus legit, vertens: Ac si a principio **hominem** nacta sit natura sine robore, cito hoc perficit. At vero subiectum, quod vocant, non esse posse *μουσική,* satis docent proxima verba *ἀσθενῆ ποιήσας τ. θ. ὀξ. ἀπειργάσατο,* et ipsa sententiae ratio docet. Sin vero *τις* subiectum manet, absurdum fuerit ad *ἄθυμον* intelligere *θυμόν,* quod certe hoc loco ferri

Cap. XVIII. P. 411. *μουσικῇ παρέχῃ καταυλεῖν*] si quis se musicae dat demulcendum et animum suum concentibus istis, quos modo diximus, suaves, molles, flebiles, per aures tanquam per infundibula perfundendum praebet. Ad *παρέχῃ* possis *ἑαυτόν* intelligere, usu satis trito, de quo diximus ad Gorg. p. 475. E. Charm. p. 176. B. item ad Protagor. p. 340. A. Pro *καταυλεῖν* quod Heusdius Specim. crit. p. 127. legendum coniecit *καταντλεῖν,* id certe non est necessarium, etiamsi primo adspectu cum proximo verbo *καταχεῖν* melius videatur convenire. Nimirum *καταυλεῖν* est proprie tibiarum sono replere et perfundere: Germanice dicas: beflöten. Unde apparet quam apte addatur istud *καταχεῖν.* Ceterum mireris Astium post *ἐλέγομεν* distinguentem, quia accusativi *τὰς γλυκείας — ἁρμονίας* e verbo *καταχεῖν* pendeant. Ad sententiam compares Themist. Orat. XXII. p. 265. B: *οἱ δὲ ᾄδουσι καὶ προσᾴδουσι γλυκεῖάν τε καὶ μαλακὴν καταχέοντες ὑμῶν ἁρμονίαν.* Plutarch. T. II. p. 713. A: *εἶτα ἀπελίγανε καὶ διεξῆλθε τῶν ὤτων*

θυμόν, καὶ ἐκτέμῃ ὥςπερ νεῦρα ἐκ τῆς ψυχῆς, καὶ ποιήσῃ μαλθακὸν αἰχμητήν. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Καὶ ἐὰν μέν γε, ἦν δ' ἐγώ, ἐξ ἀρχῆς φύσει ἄθυμον λάβῃ, ταχὺ τοῦτο διεπράξατο· ἐὰν δὲ θυμοειδῆ, ἀσθενῆ ποιήσας τὸν θυμὸν ὀξύῤῥοπον ἀπειργάσατο, ἀπὸ σμικρῶν ταχὺ ἐρεθιζόμενόν τε καὶ κατασβεννύ- C μενον. ἀκράχολοι οὖν καὶ ὀργίλοι ἀντὶ θυμοειδοῦς γεγένηνται, δυςκολίας ἔμπλεῳ. Κομιδῇ μὲν οὖν. Τί δέ; ἂν αὖ γυμναστικῇ πολλὰ πονῇ καὶ εὐωχῆται εὖ

non potest. Itaque nihil restat, nisi hoc, ut ad φύσει ἄθυμον intelligamus ψυχήν. Deinde Winckelmann. coni. ἀσθεν. ποιήσασα.

C. ἀκράχολοι οὖν καὶ ὀργ.] V. ἀκρόχολοι e Ven. II. mutavi cum Bekkero. Vat. Θ. ἀκροάχολοι. Nam ut ceteri codd. vulgatam hic tueantur, tamen paucorum librorum auctoritatem duplicem ob caussam non spernendam putavimus. Primum enim Plat. Legg. V. p. 731 D. VII. p. 791. D. codd. meliores omnes receptam scripturam confirmant. Deinde Atticum esse ἀκράχολον testantur Grammatici, imprimisque Eustath. ad Odyss. II. p. 42. 21. ed. Lips. Quin etiam Antiatticista Bekkeri Anecdot. I. p. 77: ἀκράχολος: Πλάτων δευτέρῳ Πολιτείας; qui manifesto hunc locum ab oculos habuit. conf. Lobeck ad Phrynich. p. 664., qui et ipse unice probat ἀκράχολοι. Atticam hanc fuisse formam, cognoscas etiam ex Ionico ἀκρηχολία et ἀκρητόχολος, quo usus est Hippocrates Epidem. VII. 559. F. et De fract. p. 267. D. Pollux Onom. II. c. IV. quod scribit: καὶ ἀκρόχολον δὴ καὶ ἀκροχολοῦντα Πλάτων λέγει, non loquitur ille de forma sed de usu et significatione vocabuli, ut apud hunc quoque ἀκράχολον et ἀκραχολοῦντα refingendum videatur. Deinde pro vulg. ἀντὶ θυμοειδῶν recte libri meliores omnes ἀντὶ θυμοειδοῦς.

καταχεόμενος φωνὴν ἡδεῖαν ἄχρι τῆς ψυχῆς ποιοῦσαν γαλήνην.

καὶ μινυρίζων τε καὶ γεγανωμ.] Μινυρίζω Suida indice ductum est a μινύω, minuo; unde est minuta s. exili voce cantillare, ut h. l., deinde acuta voce plorare; denique omnino queri, lugubri voce lamentari. conf. Hom. Iliad. ε'. 889. Odyss. δ. 719. Aristoph. Avv. v. 1414. Vesp. p. 219. Verbum γανόω descendit a γάνος, splendor et laetitia, ideoque significat laetitia perfusum quasi nitere; hilaritatem vultu habituque prodere.

B. ποιήσῃ μαλθακὸν αἰχμητήν.] Alludit ad Hom. Il. XVII, 588. Hinc verbi μαλθακίζεσθαι usus Phileb. p. 21. C., de quo v. Ruhnk. ad Tim. p. 99.

φύσει ἄθυμον λάβῃ] Ita si legitur, ex antecedentibus intell. ψυχήν, nec quidquam praeterea mutandum.

ὀξύῤῥοπον ἀπειργάσατο] efficit, ut facile moveatur parvisque causis celeriter irritetur et defervescat.

C. καὶ εὐωχῆται εὖ μάλα] ut athletae.

μάλα, μουσικῆς δὲ καὶ φιλοσοφίας μὴ ἅπτηται, οὐ πρῶτον μὲν εὖ ἴσχων τὸ σῶμα φρονήματός τε καὶ θυμοῦ ἐμπίπλαται καὶ ἀνδρειότερος γίγνεται αὐτὸς αὑτοῦ; Καὶ μάλα γε. Τί δαί; ἐπειδὰν ἄλλο μηδὲν
D πράττῃ μηδὲ κοινωνῇ Μούσης μηδαμῇ, οὐκ εἴ τι καὶ ἐνῆν αὐτοῦ φιλομαθὲς ἐν τῇ ψυχῇ, ἅτε οὔτε μαθήματος γευόμενον οὐδενὸς οὔτε ζητήματος, οὔτε λόγου μετίσχον οὔτε τῆς ἄλλης μουσικῆς, ἀσθενές τε καὶ κωφὸν καὶ τυφλὸν γίγνεται, ἅτε οὐκ ἐγειρόμενον οὐδὲ τρεφόμενον, οὐδὲ διακαθαιρομένων τῶν αἰσθήσεων αὐτοῦ; Οὕτως, ἔφη. Μισόλογος δή, οἶμαι, ὁ τοιοῦτος γίγνεται καὶ ἄμουσος, καὶ πειθοῖ μὲν διὰ λόγων οὐδὲν ἔτι χρῆται, βίᾳ δὲ καὶ ἀγριό-
E τητι ὥσπερ θηρίον πρὸς πάντα διαπράττεται, καὶ ἐν ἀμαθίᾳ καὶ σκαιότητι μετὰ ἀῤῥυθμίας τε καὶ ἀχαριστίας ζῇ. Παντάπασιν, ἦ δ' ὅς, οὕτως ἔχει.

Τί δαί; ἐπειδὰν ἄλλο μ.] Permulti libri, in iisque Vat. Θ. Vind. Par. DK. Mon. Ambr., δέ scriptum exhibent. Deinde pro *Μούσης* Ast. legendum coniecit *μουσικῆς*: sed vide annot.

D. *οὔτε ζητήματος*] Sic Mon. Flor. a. c. n. x. α. β. γ. Par. K. et fortasse alii. Vulgo *οὐ ζητήματος*.

ἅτε οὐκ ἐγειρόμενον οὐδὲ τρεφόμενον] Sic libri omnes praeter Monac., qui cum Stephano *ἐγειρομένων* et *τρεφομένων* exhibet. In Flor. n. β. Vat. Θ. Par. DK. Ven. II. Vind. aliis etiam *διακαθαιρόμενον* per errorem scriptum. Deinde vett. editt. *Οὕτως ἔχει.* Recte codd. omnes praeter Ven. Ξ. *Οὕτως, ἔφη.* Pro *Μισόλογος* Schneid. et Turr. prave *Μισολόγος*.

E. *πρὸς πάντα διαπράττεται*] Mon. Flor. β. *ἅπαντα*. Flor. α'. *διατάττεται*. Flor. x. Angel. *διαταράττει*. Morgensternius l. c. p. XIII. *διαράττεται* corrigit, locum sic interpretans: zu al-

φρονήματός τε καὶ θυμοῦ] ferocia et animositate: v. Wyttenbach. ad Plutarch. de Educat. Puer. p. 70. T. I. p. 35. ed. Lips. De proximis conf. p. 421. B: *ἀργὸς δὲ καὶ ἀμελὴς γενήσεται μᾶλλον αὐτὸς αὑτοῦ.* v. Matth. Gr. §. 452.

μηδὲ κοινωνῇ Μούσης] h. e. *μουσικῆς*, per metonymiam, ut Libr. VIII. p. 548. B. Legg. VII. p. 790. E. Politic. p. 309. D. Epinom. p. 975. D. Eurip. Hipp. 454. Vulgatam lectionem tuetur etiam Morgenstern. Symbol. critt. p. XII.

D. *ἅτε οὐκ ἐγειρόμενον* —] quum neque excitetur neque alatur neque sensus eius purgentur. Notandum, quod sententia causali iam praemissa denuo causa rei affertur.

βίᾳ δὲ καὶ ἀγρ. — διαπράττεται] sed vi et feritate sicuti bellua in omni-

Ἐπὶ δὴ δύ' ὄντε τούτω, ὡς ἔοικε, δύο τέχνα θεὸν ἔγωγ' ἄν τινα φαίην δεδωκέναι τοῖς ἀνθρώποις, μουσικήν τε καὶ γυμναστικὴν ἐπὶ τὸ θυμοειδὲς καὶ τὸ φιλόσοφον, οὐκ ἐπὶ ψυχὴν καὶ σῶμα, εἰ μὴ εἴη πάρεργον, ἀλλ' ἐπ' ἐκείνω, ὅπως ἂν ἀλλήλοιν ξυναρμοσθῆτον ἐπιτεινομένω καὶ ἀνιεμένω μέχρι τοῦ προσή- 412
κοντος. Καὶ γὰρ ἔοικεν, ἔφη. Τὸν κάλλιστ' ἄρα μουσικῇ γυμναστικὴν κεραννύντα καὶ μετριώτατα τῇ ψυχῇ προσφέροντα, τοῦτον ὀρθότατ' ἂν φαῖμεν εἶναι τελέως μουσικώτατον καὶ εὐαρμοστότατον, πολὺ μᾶλλον ἢ τὸν τὰς χορδὰς ἀλλήλαις ξυνιστάντα. Εἰκότως γ', ἔφη, ὦ Σώκρατες. Οὐκοῦν καὶ ἐν τῇ πόλει ἡμῖν, ὦ Γλαύκων, δεήσει τοῦ τοιούτου τινὸς ἀεὶ ἐπιστάτου, εἰ μέλλει ἡ πολιτεία σώζεσθαι; Δεήσει B
μέντοι ὡς οἷόν τέ γε μάλιστα.

Cap. XIX. Οἱ μὲν δὴ τύποι τῆς παιδείας τε

lem mit Getöse durchbricht. Astius olim coniecerat διαπέτεται: postea vulgatam defendit. Ficinus: sed vi et agresti immanitate tanquam fera quaedam ad omnia fertur. Hermann. διαπράττεται tanquam ex interpolatione ortum circumscripsit, quo sublato antecedentia ex χρῆται pendeant. Nihil istorum omnium opus est; v. explicatt.

εἰ μὴ εἴη πάρεργον] Par. A. Flor. c. ἢ. Ven. II. εἰ. Ambr. Flor. a. εἰ. Hermann. scripsit εἰ μὴ εἰ π. cuius exempla dedi ad Gorg. c. 36.

ἀλλ' ἐπ' ἐκείνω] V. ἐκεῖνο, quod ex plurimis optimisque codicibus emendatum. Verum iam Salvinius coniectura erat assequutus.

P. 412. δεήσει τοῦ τοιούτου] τοῦ accessit e Par. A. Vat. Θ. Vind. II., aliis, probante Schneid. et Herm.

bus suum peragit propositum. Nam διαπράττεσθαι est: res suas peragere, suum negotium conficere, obtinere studere; poniturque absolute, ut Herodot. IV. 24. IX. 41. conf. supra II. p. 360. A. Hipp. mai. p. 281. A. al. — πρὸς πάντα, quod pertinet ad omnia, i. q. πάντως.

εἰ μὴ εἴη πάρεργον] nisi forte id obiter quasi et per accessionem fiat. — ἀλλ' ἐπ' ἐκείνω, sc. τὸ θυμοειδὲς καὶ τὸ φιλόσοφον. Ac ne quem offendat haec verborum repetitio, eadem ratio est Gorg. p. 452. E: ὁ δὲ χρηματιστὴς οὗτος ἄλλῳ ἀναφανήσεται χρηματιζόμενος καὶ οὐχ αὑτῷ, ἀλλὰ σοὶ τῷ δυναμένῳ λέγειν. et Euthydem. p. 368. E.

τοῦ τοιούτου τινός] De τις post articulum illato v. Hermann. ad Soph. Oed. Col. v. 288.

καὶ τροφῆς οὗτοι ἂν εἶεν. χορείας γάρ τί ἄν τις διεξίοι τῶν τοιούτων, καὶ θήρας τε καὶ κυνηγέσια καὶ γυμνικοὺς ἀγῶνας καὶ ἱππικούς; σχεδὸν γάρ τι δῆλα δή, ὅτι τούτοις ἑπόμενα δεῖ αὐτὰ εἶναι, καὶ οὐκέτι χαλεπὰ εὑρεῖν. Ἴσως, ἦ δ' ὅς, οὐ χαλεπά. Εἶεν, ἦν δ' ἐγώ· τὸ δὴ μετὰ τοῦτο τί ἂν ἡμῖν διαιρετέον εἴη; ἆρ' οὐκ αὐτῶν τούτων οἵτινες ἄρξουσί
C τε καὶ ἄρξονται; Τί μήν; Ὅτι μὲν πρεσβυτέρους τοὺς ἄρχοντας δεῖ εἶναι, νεωτέρους δὲ τοὺς ἀρχομένους, δῆλον; Δῆλον. Καὶ ὅτι γε τοὺς ἀρίστους αὐτῶν; Καὶ τοῦτο. Οἱ δὲ γεωργῶν ἄριστοι ἆρ' οὐ γεωργικώτατοι γίγνονται; Ναί. Νῦν δ', ἐπειδὴ φυλάκων αὐτοὺς ἀρίστους δεῖ εἶναι, ἆρ' οὐ φυλακικωτάτους πόλεως; Ναί. Οὐκοῦν φρονίμους τε εἰς τοῦτο δεῖ ὑπάρχειν καὶ δυνατοὺς καὶ ἔτι κηδεμόνας
D τῆς πόλεως; Ἔστι ταῦτα. Κήδοιτο δέ γ' ἄν τις μάλιστα τούτου, ὃ τυγχάνοι φιλῶν. Ἀνάγκη. Καὶ μὴν τοῦτό γ' ἂν μάλιστα φιλοῖ, ᾧ ξυμφέρειν ἡγοῖτο τὰ αὐτὰ καὶ ἑαυτῷ, καὶ ὅταν μάλιστα ἐκείνου μὲν εὖ πράττοντος οἴοιτο ξυμβαίνειν καὶ ἑαυτῷ εὖ πράττειν, μὴ δέ, τοὐναντίον. Οὕτως, ἔφη. Ἐκλεκτέον

Cap. XIX. C. *Τί μήν; Ὅτι μὲν πρεσβ.*] V. *Τί μήν; Οὐκοῦν ὅτι μὲν κ. τ. λ.*, quod soli tenent Ven. Ξ. Ambr. Ang. Vat. m. Flor. c. x. β.

φυλακικωτάτους πόλεως] Steph. *φυλ. προσήκει εἶναι πόλεως.* Verba *προσήκει εἶναι* desunt in libris omnibus praeter Flor. a. c Ven. Ξ. Nimirum profecta sunt e glossemate. Denuo enim intelligendum *δεῖ εἶναι.*

D. *οἴοιτο ξυμβαίνειν*] Par. A. Ven. Ξ. Vat. m. *οἴοιτο* pro vulg. *οἴηται,* ut nunc ediderunt. *οἷόν τε* Vat. Θ. Ven. Φ. Par. DK. r. *οἷον τὸ* Ven. Π. al. Herm. *ὅταν μάλιστα* circumscripsit ut-

Cap XIX. P. 242. B. *ὅτι τούτοις ἑπόμενα δεῖ —*] i. e. similiter comparata atque ea, de quibus dictum est; illis consentanea.

C. *Ὅτι μὲν πρεσβυτέρους*] Exspectabas *Ὅτι μὲν οὖν πρ.* Sed frequens asyndeton in novae disputationis principio; v. ad Phaedon. c. XLI. init.

D. *ᾧ ξυμφέρειν ἡγοῖτο τὰ αὐτὰ καὶ ἑαυτῷ*] Hoc est: prodesse putabit eadem atque sibimet ipsi.

καὶ ὅταν μάλιστα — οἴοιτο ξυμβ.] Transit oratio relativa ad demonstrativam illata coniunctione *ὅταν.* Poterat enim pergi hoc modo: *καὶ οὗ μὲν εὖ πράττοντος οἴοιτο ξυμβαίνειν καὶ ἑαυτῷ εὖ πράττειν, μὴ δέ,* (sc. *εὖ πράττοντος*), *τοὐναντίον.* Ita-

ἄρ' ἐκ τῶν ἄλλων φυλάκων τοιούτους ἄνδρας, οἳ ἂν σκοποῦσιν ἡμῖν μάλιστα φαίνωνται παρὰ πάντα τὸν βίον, ὃ μὲν ἂν τῇ πόλει ἡγήσωνται ξυμφέρειν, E
πάσῃ προθυμίᾳ ποιεῖν, ὃ δ' ἂν μή, μηδενὶ τρόπῳ πρᾶξαι ἂν ἐθέλειν. Ἐπιτήδειοι γάρ, ἔφη. Δοκεῖ δή μοι τηρητέον αὐτοὺς εἶναι ἐν ἁπάσαις ταῖς ἡλικίαις, εἰ φυλακικοί εἰσι τούτου τοῦ δόγματος καὶ μήτε γοητευόμενοι μήτε βιαζόμενοι ἐκβάλλουσιν ἐπιλανθανόμενοι δόξαν τὴν τοῦ ποιεῖν δεῖν ἃ τῇ πόλει βέλτιστα. Τίνα, ἔφη, λέγεις τὴν ἐκβολήν; Ἐγώ σοι, ἔφην, ἐρῶ. φαίνεταί μοι δόξα ἐξιέναι ἐκ διανοίας ἢ ἑκουσίως ἢ ἀκουσίως, ἑκουσίως μὲν ἡ ψευδὴς τοῦ μεταμανθά- 413
νοντος, ἀκουσίως δὲ πᾶσα ἡ ἀληθής. Τὸ μὲν τῆς ἑκουσίου, ἔφη, μανθάνω, τὸ δὲ τῆς ἀκουσίου δέομαι μαθεῖν. Τί δαί; οὐ καὶ σὺ ἡγεῖ, ἔφην ἐγώ, τῶν μὲν ἀγαθῶν ἀκουσίως στέρεσθαι τοὺς ἀνθρώπους, τῶν δὲ κακῶν ἑκουσίως; ἢ οὐ τὸ μὲν ἐψεῦσθαι τῆς ἀληθείας κακόν, τὸ δὲ ἀληθεύειν ἀγαθόν; ἢ οὐ τὸ τὰ ὄντα δοξάζειν ἀληθεύειν δοκεῖ σοι εἶναι; Ἀλλ', ἦ δ' ὅς, ὀρθῶς λέγεις, καί μοι δοκοῦσιν ἄκοντες ἀληθοῦς δόξης στερίσκεσθαι. Οὐκοῦν κλαπέντες ἢ γοη- B

pote optativo *οἴοιτο* non conveniens, sciolo illud deberi ratus, quem demonstrativum *ἐκείνου* post relativum *ᾧ* offendisset.

μὴ δέ, τοὐναντίον.] Recte *μὴ δέ, τοὐναντίον* habent Par. ADK. Vat. Θ. Ven. Ξ11. Mon. Ambr. Vat. m. Flor. a. c. x. *α. β. γ.* Vulgo *εἰ δὲ μή*. Flor. *γ.* x. *εἰ δὲ μή* in marg. adscriptum exhibent, quod tueri videtur Flor. n. Vind., unde nihil discrepantiae enotatum. In Angel. legitur *μὴ εἰ δὲ μὴ δέ*.

P. 413. *ἢ οὐ τὸ τὰ ὄντα δοξάζειν —*] *ἢ* a Stephano mero errore omissum.

que *ὅταν* verissime cum optativo iungitur, quandoquidem optativi eiusdem est ratio, quae optativi antecedentis licet *ὅταν μάλιστα* dictum sit. Sed vide quae de hoc constructionis genere exposuimus ad Phaedon. p. 101. D. Alcibiad. II. p. 146. A. coll. Rost. Gr. Gr. Ampl. §. 121. 5. c. p. 623. ed. 7. et p. 625., ubi eius exempla bene multa afferuntur. Ex his vero sponte intellectum iri putamus, quid de Hermanni ratione existimandum sit, qui *ὅταν μάλιστα* eliminandum censuit. Nam ne *μάλιστα* quidem inepte interpositum esse, qui antecedentia bene perpenderint, ultro largientur.

P. 413. *ἢ οὐ τὸ τὰ ὄντα δοξάζειν — δοκεῖ σοι εἶναι;*] Haec verba Astio vi-

τευθέντες ἢ βιασθέντες τοῦτο πάσχουσιν; Οὐδὲ νῦν, ἔφη, μανθάνω. Τραγικῶς, ἦν δ' ἐγώ, κινδυνεύω λέγειν. κλαπέντας μὲν γὰρ τοὺς μεταπεισθέντας λέγω καὶ τοὺς ἐπιλανθανομένους, ὅτι τῶν μὲν χρόνος, τῶν δὲ λόγος ἐξαιρούμενος λανθάνει. νῦν γάρ που μανθάνεις; Ναί. Τοὺς τοίνυν βιασθέντας λέγω οὓς ἂν ὀδύνη τις ἢ ἀλγηδὼν μεταδοξάσαι ποιήσῃ. Καὶ τοῦτ', ἔφη, ἔμαθον, καὶ ὀρθῶς λέγεις. Τοὺς μὴν γοητευθέντας, ὡς ἐγᾦμαι, κἂν σὺ φαίης εἶναι οἳ
C *ἂν μεταδοξάσωσιν ἢ ὑφ' ἡδονῆς κηληθέντες ἢ ὑπὸ φόβου τι δείσαντες. Ἔοικε γάρ, ἦ δ' ὅς, γοητεύειν πάντα ὅσα ἀπατᾷ.* Cap. XX. *Ὃ τοίνυν ἄρτι ἔλε-*

B. *Οὐδὲ νῦν, ἔφη, μανθάνω.*] V. *Οὐδὲν νῦν,* quod codd. fere omnes aspernantur, nec ferri ullo modo potest.

Τοὺς μὴν γοητευθέντας —] V. *Τούς γε μὴν γ.*, quod soli Ven. Ξ Flor. *α.* tenere videntur, unde nihil varietatis enotatum. In Par. A. deesse *γε* testatus est Duebner. Deest vocula etiam ap. Stob. Serm. XLI. p. 274, ubi totus locus exscriptus.

Cap. XX. C. *τοῦτο ὡς ποιητέον*] Sic Bas. 2. et codd. Par. ADK. Vat. *Θ* Ven. II. Ambr. Ang. Vat. m. r. Flor. a. c. n. x. *α. β. γ.* Stephanus scripsit *ποιητέον τοῦτο.* In Ald. et Bas. 1. verba *ὡς ποιητέον* desunt. Cornarius coni. *τοῦτο ποιεῖν δεῖν,* quo nunc facile carebis. Post *πόλει* vulgo omissum *ἀεί* reddiderunt Par. A. Ambr. Ang. Vat. m. Flor. a. c. n. x. *α. γ.* cum ed. Bas. 2. Confirmant etiam alii libri non pauci, qui scriptum exhibent: *τῇ πόλει ἃ δοκ.*

βέλτιστον εἶναι] Post *εἶναι* addunt *αὐτοῖς ποιεῖν* Par. A. sec. Turr. Ven. II. Par. K. Angel. Vat. m. Quod adscivit Herm. *αὐτοῖς* in accusativum *αὐτοὺς* mutato.

dentur ex interpretatione verbi *ἀληθεύειν* fluxisse. Neque carent primo adspectu vitii suspicione. Offendit enim repetitum istud *ἢ οὔ;* et *δοκεῖ σοι εἶναι* melius post *ἀληθεύειν ἀγαθόν* collocatum legeretur. Neque tamen nihil vidit Morgenstern., qui l. c. p. XIII. haec scripsit: „Sine idonea causa haec uncis inclusisse mihi videtur Ast. Neque enim sententiarum nexum turbant: imo praeparant quod Glauco respondet: *Ἀλλ' — ὀρθῶς λέγεις, καί μοι δοκοῦσιν ἄκοντες ἀληθοῦς δόξης στερίσκεσθαι.* Accuratissime enim responsio interrogationi non convenisset, nisi eiusmodi explicatio verbi *ἀληθεύειν* praecessisset, cui inesset notio *τοῦ δοξάζειν.*"

B. *Τραγικῶς, ἦν δ' ἐγώ, κινδ. λ.*] i. e. tumide et magnifice ntius, ideoque obscure. Libr. VIII. p. 545. E: *καὶ φῶμεν αὐτὰς τραγικῶς ὡς πρὸς παῖδας ἡμᾶς παιζούσας καὶ ἐρεσχελούσας — ὑψηλολογουμένας.* Men. p. 76. E. Cratyl. p. 414. C. ibique Heindorf. Aristid. T. I. p. 37 ed. Iebb. *εἰ δὲ θέλεις τραγικώτερον εἰπεῖν κ. τ. λ.*

γον, ζητητέον, τίνες ἄριστοι φύλακες τοῦ παρ' αὐ-
τοῖς δόγματος, τοῦτο ὡς ποιητέον, ὃ ἂν τῇ πόλει
ἀεὶ δοκῶσι βέλτιστον εἶναι. τηρητέον δὴ εὐθὺς ἐκ
παίδων προθεμένοις ἔργα, ἐν οἷς ἄν τις τὸ τοιοῦτον
μάλιστα ἐπιλανθάνοιτο καὶ ἐξαπατῷτο, καὶ τὸν μὲν
μνήμονα καὶ δυςεξαπάτητον ἐγκριτέον, τὸν δὲ μὴ D
ἀποκριτέον. ἦ γάρ; Ναί. Καὶ πόνους γε αὖ καὶ
ἀλγηδόνας καὶ ἀγῶνας αὐτοῖς θετέον, ἐν οἷς ταὐτὰ
ταῦτα τηρητέον. Ὀρθῶς, ἔφη. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ,
καὶ τρίτου εἴδους τοῦ τῆς γοητείας ἅμιλλαν ποιητέον,
καὶ θεατέον, ὥςπερ τοὺς πώλους ἐπὶ τοὺς ψόφους
τε καὶ θορύβους ἄγοντες σκοποῦσιν εἰ φοβεροί, οὕτω

ἐν οἷς ἄν τις τὸ τοιοῦτον] *τις* accessit ex Par. ADK. Ven. II. Ambr. Ang. Mon. Vat. m. Florentinis, et Stob. Serm. XLI. p. 274. Loco vulg. *τοῦ τοιούτου* libri plurimi optimique *τὸ τοιοῦτον*. Denique numerum pluralem *ἐπιλανθάνοιντο καὶ ἐξαπατῷντο* Steph. de mera coniectura invexerat.

D. *καὶ πόνους γε αὖ καὶ ἀλγηδόνας καὶ ἀγῶνας*] Steph. cum Ald. et Bas. 1. *καὶ πόνων γε αὖ καὶ ἀλγηδόνων ἀγῶνας*, quod ex tot codicibus ne unus quidem exhibuit, ut ex coniectura ortum videatur.

τρίτου εἴδους τοῦ τῆς γοητείας] Par. A. Mon. Ang. *τούτοις* pro *τοῦ τῆς*. Vat. Θ. a pr. m. Ven. II. Vind. Par. DK. Vat. r. Flor. n. *τούτους*. Flor. x. *τούτοις*. Dativum *τούτοις* reposuit Bekk., Schneid. Turr. Sed recte se habet *τοῦ τῆς*. Tertium enim hoc genus, antea p. 413. A. memoratum, a duobus reliquis discernitur. Itaque errori tribuenda est scriptura *τούτοις*, quae etiam misere languet.

Cap. XX. C. *ὃ τοίνυν ἄρτι ἔλεγον* —] In his ad *ζητητέον* intell. *ἐστίν*; illa autem *τοῦτο ὡς ποιητέον κ. τ. λ.* pendent ex *τοῦ παρ' αὐτοῖς δόγματος*; ut *τοῦτο* propter vim et gravitatem, qua pollet, praemissum sit. Neque *ἀεί* temere inculcatur, ut quod significet jedesmal, unter den jedesmaligen Umständen.

προθεμένοις ἔργα —] Observandi sunt igitur statim inde a pueris ita, ut iis talia proponantur, in quibus quis illius facillime oblivisci atque in eo decipi queat. Accusativus *τὸ τοιοῦτον*, quem in genitivum mutarunt, nullo modo offendere debebat; v. Matth. Gr. §. 347. 2. De verbo *ἐγκριτέον* v. ann. ad Libr. II. p. 377. C.

D. *Καὶ πόνους γε αὖ — ἀγῶνας αὐτοῖς θετέον*] Singula enumerat, quum e vulgari loquendi ratione dicendum esset *Καὶ πόνων — ἀλγηδόνων ἀγῶνας*, quod non erat cur invitis codicibus reponeretur.

ὥςπερ τοὺς πώλους — οὕτω νέους —] Haec praecedentibus *ἀσυνδέτως* adduntur il-

νέους ὄντας εἰς δείματ' ἄττα κομιστέον καὶ εἰς ἡδο-
E νὰς αὖ μεταβλητέον, βασανίζοντας πολὺ μᾶλλον ἢ χρυσὸν ἐν πυρί, εἰ δυςγοήτευτος καὶ εὐσχήμων ἐν πᾶσι φαίνεται, φύλαξ αὑτοῦ ὢν ἀγαθὸς καὶ μουσικῆς ἧς ἐμάνθανεν, εὔρυθμόν τε καὶ εὐάρμοστον ἑαυτὸν ἐν πᾶσι τούτοις παρέχων, οἷος δὴ ἂν ὢν καὶ ἑαυτῷ καὶ πόλει χρησιμώτατος εἴη. καὶ τὸν ἀεὶ ἔν τε παισὶ καὶ νεανίσκοις καὶ ἐν ἀνδράσι βασανιζόμε-
414 νον καὶ ἀκήρατον ἐκβαίνοντα καταστατέον ἄρχοντα τῆς πόλεως καὶ φύλακα, καὶ τιμὰς δοτέον καὶ ζῶντι καὶ τελευτήσαντι, τάφων τε καὶ τῶν ἄλλων μνημείων μέγιστα γέρα λαγχάνοντα· τὸν δὲ μὴ τοιοῦτον ἀπο-

P. 414. ἐν τύπῳ, μὴ δι' ἀκρ.] Par. K. καὶ μὴ δι' ἀκρ. quod ex grammatici alicuius annotatione ortum.

lustrationis causa. Libr. IV. p. 432. D: πάλαι φαίνεται πρὸ ποδῶν ἡμῖν ἐξ ἀρχῆς κυλινδεῖσθαι καὶ οὐχ ἑωρῶμεν ἄρ' αὐτό, ἀλλ' ἦμεν καταγελαστότατοι, ὥσπερ οἱ ἐν ταῖς χερσὶν ἔχοντες ζητοῦσιν ἐνίοτε ὃ ἔχουσι, καὶ ἡμεῖς εἰς αὐτὸ μὲν οὐκ ἀπεβλέπομεν. Libr. VI. p. 497. B. VIII. p. 557. C. conf. ad Phaedon. p. 61. A.

E. βασανίζοντας πολὺ μᾶλλον] Accusativus pendet e praecedenti κομιστέον καὶ μεταβλητέον, i. e. κομίζειν καὶ μεταβάλλειν δεῖ, v. ad Criton. p. 49. A. Apte utitur verbo βασανίζειν, quod proprie dicitur de auro, cuius virtus in lydio lapide vel igne spectatur; deinde vero etiam de quacunque re indaganda et exploranda usurpari solet; v. Suidas s. v. βάσανος et βασανίζειν T. I. p. 418. Deinde in verbis εἰ δυςγοήτευτος καὶ εὐσχήμων κ. τ. λ. observes transitum a numero multitudinis ad singularem, de quo v. ad p. 389. D.

καὶ ἀκήρατον ἐκβαίνοντα] sincerum evadentem nullamque vitii maculam contrahentem. Vocis usum illustravit Ruhnken. ad Tim. p. 17. Eadem fere iterantur libr. VI. p. 503. A.

P. 414. μέγιστα γέρα λαγχάνοντα] Non est quod quis cum Benedicto λαγχάνοντι corrigat, quanquam accurata ratio utique dativum postulat. Sed accusativus per plagiasmum positus est, ut accommodatus sit superiori ἄρχοντα.

ὡς ἐν τύπῳ, μὴ δι' ἀκριβείας, εἰρῆσθαι] ut summatim dicamus, neque rem diligenter persequamur. Τύπος, quod proprie de imaginum adumbratione dicitur, indicat generalem neque singula persequentem rei descriptionem: unde ἐν τύπῳ λέγειν est summatim dicere. Hinc lucem accipient illa libr. VI. p. 491. C. coll. p. 504. D. VIII. p. 559. A. Plura dedi ad Phileb. p. 61. A. et Protagor. p. 344. B.

B. τῶν τε ἔξωθεν πολεμίων τῶν τε —] Observes diligentiam et subtilitatem, quae cernitur in usu adverbiorum

κριτέον. τοιαύτη τις, ἦν δ' ἐγώ, δοκεῖ μοι, ὦ Γλαύκων, ἡ ἐκλογὴ εἶναι καὶ κατάστασις τῶν ἀρχόντων τε καὶ φυλάκων, ὡς ἐν τύπῳ, μὴ δι' ἀκριβείας, εἰρῆσθαι. Καὶ ἐμοί, ἦ δ' ὅς, οὕτω πῃ φαίνεται. Ἆρ' οὖν ὡς ἀληθῶς ὀρθότατον καλεῖν τούτους μὲν φύλακας παντελεῖς τῶν τε ἔξωθεν πολεμίων τῶν τε ἐντὸς φιλίων, ὅπως οἱ μὲν μὴ βουλήσονται, οἱ δὲ μὴ δυνήσονται κακουργεῖν, τοὺς δὲ νέους, οὓς νῦν δὴ φύλακας ἐκαλοῦμεν, ἐπικούρους τε καὶ βοηθοὺς τοῖς τῶν ἀρχόντων δόγμασιν; Ἔμοιγε δοκεῖ, ἔφη. B

Cap. XXI. Τίς ἂν οὖν ἡμῖν, ἦν δ' ἐγώ, μη-

B. πολεμίων τῶν τε ἐντὸς φιλίων] Steph. φίλων, quod solus Ven. Ξ. a pr. m. scriptum exhibet.

οὓς νῦν δὴ φ.] V. δὴ νῦν, quod e Par. ADK. Vat. Θ.. Flor. x. α. aliis, emendatum.

ἔξωθεν atque ἐντός. Nam ἔξωθεν dixit, quia hostes cogitantur aliunde civitatem invadere: ἐντός autem posuit, quia amici in ipsa habitant civitate. Prorsus eodem modo infra p. 417. B. et p. 415. E. IV. p. 442. B. Tim. p. 17. D. Legg. VIII. p. 829. A: πολεμικὸς δὲ (βίος) ἔξωθέν τε καὶ ἔνδοθεν, ἂν ᾖ κακή. Pro φίλων quod ex libris restituimus φιλίων, id etsi prima specie improbandum videntur, tamen minime ab usu loquendi abhorret. Videtur enim oppositi vocabuli ratio Graecos permovisse, ut in talibus aliquantulum a communi consuetudine recederent, praesertim quum φίλιον alias quoque dicerent eum, qui amicus, non hostis esset. Sympos. p. 221. B: ἠρέμα περισκοπῶν καὶ τοὺς φιλίους καὶ τοὺς πολεμίους. Menex. p. 243. C: νικήσαντες μὲν τοὺς πολεμίους, λυσάμενοι δὲ τοὺς φιλίους, quem locum frustra ad Phileb. p. 21. E. tentavi.

Cap. XXI. Τίς ἂν οὖν ἡμῖν —] Verba sic inter se cohaerent: τίς ἂν οὖν ἡμῖν μηχανὴ γένοιτο, ψευδομένους (ἡμᾶς) γενναῖόν τι ἓν τῶν ψευδῶν τῶν ἐν δέοντι γιγνομένων, ὧν νῦν δὴ ἐλέγομεν, πεῖσαι μάλιστα μὲν καὶ αὐτοὺς τοὺς ἄρχοντας, εἰ δὲ μή, τὴν ἄλλην πόλιν. Quomodo igitur, inquit, effici poterit, ut unum quoddam mendacium ex iis, quibus scilicet nunc dicebamus utendum esse civitatis gubernatoribus, comminiscentes persuadeamus maxime quidem ipsis principibus civitatis, aut saltem civitati reliquae? De mendacio in civitate admittendo dixit p. 389. B — D., ubi vid. annot. Unde etiam intelligetur, quorsum pertineat istud: τῶν ἐν δέοντι γιγνομένων. Sed γενναῖον mendacium cum lepore quodam dicitur quasi germanum quoddam ac splendidum (eine recht tüchtige Lüge). Nimirum locum habet hic quoque facetus amphiboliae lusus, quo veteres mire delectantur. De μάλιστα μέν, εἰ δὲ μή v. ad Libr. V. p. 461. C. Quod autem addit, εἰ δὲ μή, pertinet hoc eo, quod principibus civitatis significat utpote eruditioribus fabulam istam

χανὴ γένοιτο τῶν ψευδῶν τῶν ἐν δέοντι γιγνομένων,
ὧν δὴ νῦν ἐλέγομεν, γενναῖόν τι ἓν ψευδομένους
C πεῖσαι μάλιστα μὲν καὶ αὐτοὺς τοὺς ἄρχοντας, εἰ
δὲ μή, τὴν ἄλλην πόλιν; Ποῖόν τι; ἔφη. Μηδὲν
καινόν, ἦν δ' ἐγώ, ἀλλὰ Φοινικικόν τι, πρότερον
μὲν ἤδη πολλαχοῦ γεγονός, ὥς φασιν οἱ ποιηταὶ καὶ
πεπείκασιν, ἐφ' ἡμῶν δὲ οὐ γεγονὸς οὐδ' οἶδα εἰ
γενόμενον ἄν, πεῖσαι δὲ συχνῆς πειθοῦς. Ὡς ἔοι-
κας, ἔφη, ὀκνοῦντι λέγειν. Δόξω δέ σοι, ἦν δ' ἐγώ,
καὶ μάλ' εἰκότως ὀκνεῖν, ἐπειδὰν εἴπω. Λέγ', ἔφη,

Cap. XXI. C. *γενναῖόν τι ἓν ψευδομ.*] Sic Par. A. Ven. Ξ. Ambr. Ang. Vat. m. Flor. a. c. x. *α*. *γ*. et a pr. m. Ven. II. Vulgo *εἶναι* pro *ἓν* legebatur, quod primus correxi. Nam *εἶναι* quorsum pertineat aut referendum sit, nemo quisquam dixerit. Post *Τίς οὖν* vulgo omissum *ἡμῖν*, quod suppeditarunt Par. ADK. Ven. II. Mon. Ambr. Ang. Vat. m. Flor. a. c. x. *α*. *γ*. Ceterum *ὧν νῦν δὴ* scriptum exhibent Par. K. Ambr. probante Schneidero.

D. *ὁποίᾳ τόλμῃ*] Flor. x. Vat. *Θ*. Vindob. Ang. Vat. r. *ποίᾳ τ.* Sine idonea causa, etsi sequitur *ποίοις λόγοις*.

minus credibilem visum iri. Ceterum ex iis, quae deinde enarrantur, sponte intelligitur, quid philosopho in his comminiscendis fuerit propositum. Quum enim secundum ipsius sententiam ad civitatis salutem et felicitatem nihil concordia sit potentius, fabulam aliquam vel mythum censuit excogitari oportere, cuius haec esset vis, ut omnes cives crederent, divino instituto ita fieri, ut varii sint in republica civium ordines, quorum unicuique non solum munus et officium suum obeundum esset, sed eriam virtus sua constare deberet. Itaque religiosum quoddam commentum ad rem suam adhibuit, idque ductum etiam ex populari de Cadmo narratione. In quo sane excidit ausis suis, siquidem in condenda civitate optima nimium respexit hominum imbecillitatem. At nimirum Graecus philosophus nec popularium suorum statum et conditionem omnino potuit negligere.

C. *Μηδὲν καινόν*] Hoc dicit: Noli novum quiddam suspicari, sed Phoenicium aliquid. Scholiastes: *τὸ ψεῦδος Φοινικικόν φησιν ἀπὸ τῶν κατὰ τὸν δράκοντα καὶ τοὺς σπαρτοὺς καὶ Κάδμον ψευδῆ λεγομένων· οὗτος γὰρ Ἀγήνορος, τοῦ Ποσειδῶνος παιδ. Λιβύης, ἦν, ἧς ἡ Φοινίκη χώρα.* Praeterea inest in verbis elegans lusus ambiguitatis. Nam *ψεῦδος Φοινικικόν* in proverbio fuit celebratum. v. Erasmi Adagg. p. 751. Iun. ad Erasmi Adagg. p. 305. Ruhnk. ad Schol. Plat. p. 157. Inde Strabo III. p. 259. B: *ψεῦσμα Φοινικικόν.* — *ἐφ. ἡμῶν*, nostra aetate.

πεῖσαι δὲ συχνῆς πειθοῦς] quod multam exigit persuasionem, si civibus velis persuadere. Nam ad *συχνῆς πειθοῦς* int. *ὄν*, in qua ellipsi ne offendas, compares Theaetet. p. 201. A: *οὐκοῦν τοῦτό γε βραχείας σκέψεως.*

καὶ μὴ φοβοῦ. Λέγω δή· καίτοι οὐκ οἶδα ὁποίᾳ D
τόλμῃ ἢ ποίοις λόγοις χρώμενος ἐρῶ· καὶ ἐπιχειρήσω
πρῶτον μὲν αὐτοὺς τοὺς ἄρχοντας πείθειν καὶ τοὺς
στρατιώτας, ἔπειτα δὲ καὶ τὴν ἄλλην πόλιν, ὡς ἄρ',
ἃ ἡμεῖς αὐτοὺς ἐτρέφομέν τε καὶ ἐπαιδεύομεν, ὥςπερ
ὀνείρατα ἐδόκουν ταῦτα πάντα πάσχειν τε καὶ γί-
γνεσθαι περὶ αὐτούς, ἦσαν δὲ τότε τῇ ἀληθείᾳ ὑπὸ
γῆς ἐντὸς πλαττόμενοι καὶ τρεφόμενοι καὶ αὐτοὶ καὶ
τὰ ὅπλα αὐτῶν καὶ ἡ ἄλλη σκευὴ δημιουργουμένη, E
ἐπειδὴ δὲ παντελῶς ἐξειργασμένοι ἦσαν, [καὶ] ἡ γῆ

πλαττόμενοι καὶ τρεφόμενοι] πλ. τε καὶ τρ. Par. DK. Mon. Ambr. Ang. Non male.

καὶ ἡ ἄλλη σκευὴ δημιουργουμένη] Sic Par. A. Ambr. Ang. Vat. m. Mon. Flor. a. c. x. α. γ. Confirmant etiam Par. K. Flor. β. δημιουργούμενοι exhibentes. Vulgo δημιουργούμενα.

E. καὶ ἡ γῆ αὐτοὺς μ.] Molestum est καί, quod Ast. delendum censuit. Rectissime. Herm. de suo dedit ὡς ἡ γῆ, ut ὡς, unde tota structura pependit, iteretur. Mox Par. A. a sec. m. ἑιῶς pro ἕως. v. Ruhnken. ad Tim. p. 200.

sc. ἐστίν. Legg. V. p. 729. E. IV. 708. D: πολλῆς εὐλαβείας, int. ἐστίν. Ibid. V. p. 728. D: τοῦτο δὲ νομοθέτου, sc. ἐστίν. Ibid. V. p. 735. C: σπουδῆς τῆς μεγίστης, ubi item ἐστίν supplendum. Ibid. I. p. 641. D: θεοῦ, sc. ἐστίν. III. p. 708. D: χρόνον πολλοῦ eadem ellipsi. Sed affatim, opinor, exemplorum, quae certe prohibebunt, ne aut locus hic Platonis aut nostra eius interpretatio temere rursus in controversiam vocetur.

Ὡς ἔοικας — λέγειν.] In his ὡς exclamandi facit indicium, ut Gorg. p. 490. E. p. 491. E. p. 521. C. Verbum ἔοικας autem sic cum participio iunctum habes Apol. Socr. p. 26. E. Men. p. 80. D. al.

D. ὁποίᾳ τόλμῃ ἢ ποίοις λ.] Relativum cum interrogativo iunctum non est quod mireris. Gorg. p. 500. A: ποῖα ἀγαθά — καὶ ὁποῖα κακά. Crit. p. 48. A: οὐκ ἄρα φροντιστέον, τί ἐροῦσιν οἱ πολλοί — ἀλλ' ὅ τι ὁ ἐπαΐων, ubi plura dedi.

ὡς ἄρ', ἃ ἡμεῖς —] ea scilicet omnia quibus nos eos nutriverimus et instituerimus, veluti somnia visos esse pati et experiri; fuisse autem tum, quum nutrirentur et educarentur, revera sub tellure, intus formatos ac nutritos una cum armis ipsorum reliquoque apparatu. In his ἃ ἡμ. — ἐπαιδεύομεν est: ταῦτα, (καθ') ἃ ἡμ. ἐτρ. Deinde vero καὶ γίγνεσθαι annectitur, perinde ac si non ἐδόκουν sed potius ἐδόκει praecesserit ταῦτα πάντα pro nominativo accepto. Sic δοκεῖν dupliciter positum etiam Legg. II. p. 659. D. E. Apol. p. 25. B., ubi v. ann.

E. ἐπειδὴ δὲ παντελῶς ἐξειργ. —] postquam vero plane essent absoluti, tellurem matrem eos emisisse. Nam cohaerent haec

αὐτοὺς μήτηρ οὖσα ἀνῆκε, καὶ νῦν δεῖ ὡς περὶ μητρὸς καὶ τροφοῦ τῆς χώρας ἐν ᾗ εἰσὶ βουλεύεσθαί τε καὶ ἀμύνειν αὐτούς, ἐάν τις ἐπ' αὐτὴν ἴῃ, καὶ ὑπὲρ τῶν ἄλλων πολιτῶν ὡς ἀδελφῶν ὄντων καὶ γηγενῶν διανοεῖσθαι. Οὐκ ἐτός, ἔφη, πάλαι ᾐσχύ-
415 νου τὸ ψεῦδος λέγειν. Πάνυ, ἦν δ' ἐγώ, εἰκότως· ἀλλ' ὅμως ἄκουε καὶ τὸ λοιπὸν τοῦ μύθου. ἐστὲ μὲν γὰρ δὴ πάντες οἱ ἐν τῇ πόλει ἀδελφοί, ὡς φήσομεν πρὸς αὐτοὺς μυθολογοῦντες, ἀλλ' ὁ θεὸς πλάττων, ὅσοι μὲν ὑμῶν ἱκανοὶ ἄρχειν, χρυσὸν ἐν τῇ γενέσει ξυνέμιξεν αὐτοῖς, διὸ τιμιώτατοί εἰσιν· ὅσοι δ' ἐπίκουροι, ἄργυρον· σίδηρον δὲ καὶ χαλκὸν τοῖς τε γεωργοῖς καὶ τοῖς ἄλλοις δημιουργοῖς. ἅτε οὖν ξυγγενεῖς ὄντες πάντες τὸ μὲν πολὺ ὁμοίους ἂν ὑμῖν
B αὐτοῖς γεννῷτε, ἔστι δ' ὅτε ἐκ χρυσοῦ γεννηθείη ἂν ἀργυροῦν καὶ ἐξ ἀργυροῦ χρυσοῦν ἔκγονον καὶ τἆλλα πάντα οὕτως ἐξ ἀλλήλων. τοῖς οὖν ἄρχουσι καὶ πρῶτον καὶ μάλιστα παραγγέλλει ὁ θεός, ὅπως

P. 415. ἐστὶ μὲν γὰρ δή —] Laudant Euseb. Praep. Evang. XII, 43. p. 613. Clemens Al. Strom. V. p. 595. D. p. 706. T. II. ed. Pott. Pro ὡς φήσομεν Astius ὣς φήσομεν, ut ὥς positum sit pro οὕτως.

B. καὶ ἐξ ἀργυροῦ χρυσοῦν] ἐξ ἀργυροῦ correxit Boeckhius Specim. in Tim. p. XXIII. consentientibus libris Par. A. Ven. Ξ. Ambr. Vat. m. Flor. n. α. et corr. Vat. Θ. Vind. Vulgatum ἀργύρου tuetur Astius.

C. ὅταν αὐτὴν ὁ σίδηρος ἢ ὁ χαλκὸς φ.] Par. A. sec.

quoque cum iis, quae proxime praecedunt. Neque obscurum est καὶ errore natum esse.

P. 415. ὡς φήσομεν — μυθολογοῦντες] Exspectabas φήσομεν omisso ὡς. Sed eodem modo ὡς φήσομεν rectae orationi insertum Libr. V. p. 455. E: ἔστι γάρ, οἶμαι, ὡς φήσομεν, καὶ γυνὴ ἰατρική.

ἀλλ' ὁ θεὸς πλάττων, ὅσοι μὲν ὑμῶν —] Reprehendit haec Aristoteles Polit. II, 3. s. II, 2. §. 15. ed. Schneid., adversus cuius cavillationes disputavit G. Pinzger. Commentat. de iis, quae Aristoteles in Platonis Politia reprehendit. p. 50 sqq.

B. καὶ ἐξ ἀργυροῦ χρυσοῦν ἔκγονον] Ficinus quum praecedens ἐκ χρυσοῦ pro adiectivo habuisset, tamen haec convertit: et ex argento similiter aureus. Etenim ἔκγονον, ut acute vidit Astius, procreatur demum ex auro (χρυσοῦ) vel argento (ἀργύρου), non ex argenteo (ἀργυροῦ). Nihilominus recte se ha-

μηδενὸς οὕτω φύλακες ἀγαθοὶ ἔσονται μηδ' οὕτω σφόδρα φυλάξουσι μηδὲν ὡς τοὺς ἐκγόνους, ὅ τι αὐτοῖς τούτων ἐν ταῖς ψυχαῖς παραμέμικται, καὶ ἐάν τε σφέτερος ἔκγονος ὑπόχαλκος ἢ ὑποσίδηρος γένηται, μηδενὶ τρόπῳ κατελεήσουσιν, ἀλλὰ τὴν τῇ φύσει C
προσήκουσαν τιμὴν ἀποδόντες ὤσουσιν εἰς δημιουργούς, καὶ ἂν αὖ ἐκ τούτων τις ὑπόχρυσος ἢ ὑπάργυρος φυῇ, τιμήσαντες ἀνάξουσι τοὺς μὲν εἰς φυλακήν, τοὺς δὲ εἰς ἐπικουρίαν, ὡς χρησμοῦ ὄντος τότε τὴν πόλιν διαφθαρῆναι, ὅταν αὐτὴν ὁ σίδηρος ἢ ὁ χαλκὸς φυλάξῃ. τοῦτον οὖν τὸν μῦθον ὅπως ἂν πεισθεῖεν, ἔχεις τινὰ μηχανήν; Οὐδαμῶς, ἔφη, ὅπως γ' ἂν αὐτοὶ οὗτοι· ὅπως μέντ' ἂν οἱ τούτων υἱεῖς D
καὶ οἱ ἔπειτα οἵ τ' ἄλλοι ἄνθρωποι οἱ ὕστερον. Ἀλλὰ καὶ τοῦτο, ἦν γ' ἐγώ, εὖ ἂν ἔχοι πρὸς τὸ μᾶλλον αὐτοὺς τῆς πόλεώς τε καὶ ἀλλήλων κήδεσθαι· σχεδὸν γάρ τι μανθάνω ὃ λέγεις. καὶ τοῦτο μὲν δὴ ἕξει ὅπῃ ἂν αὐτὸ ἡ φήμη ἀγάγῃ.

Tur. σίδηρος ἢ ὁ χαλκος σίδηρος φύλαξ· ἢ ὁ χαλκοῦς pr. sed φύλαξ in litura est manu vetusta scriptum ab eademque ex σίδηρος factum est σιδηροῦς. Ven. Ξ. σιδηροῦς. Ambr. Ang. Vat. m. Flor. a. c. x. α. et Euseb. ὅταν αὐτὴν ὁ σιδηροῦς φύλαξ ἢ ὁ χαλκοῦς φυλάξῃ, quae est manifesta vulgatae lectionis interpretatio. Plurimi libri praeterea χαλκοῦς, non interposito antea vocabulo φύλαξ. Dubitationem tollit scriptura Par. A. unde quid genuinum sit, facile cognoscas. Schneider. et alii minus recte: ὁ σιδηροῦς ἢ ὁ χαλκοῦς φυλάξῃ.

bet ἀργυροῦ, ad quod intell. ἐκγόνου.

C. ὅταν αὐτὴν ὁ σίδηρος ἢ ὁ χαλκὸς φ.] i. e. custodes minus virtutis habentes.

D. καὶ τοῦτο μὲν δὴ ἕξει ὅπῃ ἂν αὐτό —] Ficinus: et hoc quidem illuc tendet, quo oraculum perducet. Unde Astius olim ἥξει restituendum putabat. Sed ipse postea hanc coniecturam tanquam supervacaneam repudiavit, recte monens ad ἔχειν ex ὅπῃ intelligi οὕτως posse, ut quod in eo comprehendatur. Phaedr. p. 243. D: ἀλλ' εὖ ἴσθι, ὅτι ἕξει τοῦθ' οὕτως. De voc. φήμη optime disseruit Wyttenb. ad Iulian. Bibl. crit. T. III. P. I. p. 57 sqq. Hoc loco non de oraculo cum Ficino accipiendum est, sed intelligendum potius de rumore de re divina divinitus exorto atque propagato, ut apud Herodot. IX. 100. et 101., ubi consulendus est Wesseling. Itaque sententia verborum haec est: sed istud quidem ita se habebit, ut rumor hic atque fama de divino hoc instituto, qua-

Cap. XXII. Ἡμεῖς δὲ τούτους τοὺς γηγενεῖς ὁπλίσαντες προάγωμεν ἡγουμένων τῶν ἀρχόντων. ἐλθόντες δὲ θεασάσθων τῆς πόλεως ὅπου κάλλιστον
E στρατοπεδεύσασθαι, ὅθεν τούς τε ἔνδον μάλιστ' ἂν κατέχοιεν, εἴ τις μὴ ἐθέλοι τοῖς νόμοις πείθεσθαι, τούς τε ἔξωθεν ἀπαμύνοιεν, εἰ πολέμιος ὥςπερ λύκος ἐπὶ ποίμνην τις ἴοι. στρατοπεδευσάμενοι δέ, θύσαντες οἷς χρή, εὐνὰς ποιησάσθων. ἢ πῶς; Οὕτως, ἔφη. Οὐκοῦν τοιαύτας, οἵας χειμῶνός τε στέγειν
416 καὶ θέρους ἱκανὰς εἶναι; Πῶς γὰρ οὐχί; οἰκήσεις γάρ, ἔφη, δοκεῖς μοι λέγειν. Ναί, ἦν δ' ἐγώ, στρατιωτικάς γε, ἀλλ' οὐ χρηματιστικάς. Πῶς, ἔφη, αὖ
B τοῦτο λέγεις διαφέρειν ἐκείνου; Ἐγώ σοι, ἦν δ' ἐγώ, πειράσομαι εἰπεῖν. δεινότατον γάρ που πάντων καὶ αἴσχιστον ποιμέσι τοιούτους γε καὶ οὕτω τρέφειν κύ-

Cap. XXII. D. *τούτους τοὺς γηγενεῖς*] τούς om. Steph. invitis omnibus codicibus.

E. *εἴ τις μὴ ἐθέλοι*] Steph. ἐθέλει, contra fidem Par. ADK. Vat. Θ. Ven. II. Ambr. Ang. Monac. Flor. n. x. α. β. γ.

P. 416. B *μὴ τοιοῦτον ἡμῖν οἱ ἐπ.*] Ast. scripsit τοιοῦτόν τι. v. enarration. Deinde Stephan. cum Ven. Ξ. soloece ἐπειδὰν αὐτῶν κρείττους εἰσίν.

le descripsimus, apud cives nostros fidem invenerit. Neque enim dubitat philosophus, quin ita fieri possit, quanquam quem eventum aut progressum res habitura sit, in incerto relinquit. Parum verisimiliter Schneiderus Socratem statuit callida ironia usum esse, qua castigare voluerit Atheniensium et superstitionem et arrogantiam, quorum oratores semper illud: *αὐτόχθονες δ' ἔφυμεν*, in ore habuerint. Nam irrisionis vestigium toto hoc loco ne levissimum quidem cernitur. Quanquam philosophus popularibus istiusmodi traditionibus utique permoveri potuit, ut quam ipse de ortu civium finxit fabulam, eam apud posteros crederet aliquando fidem adipisci posse.

Cap. XXII. P. 416. *δεινότατον γάρ που πάντων —*] Synesius de Regno p. 49. ed. Krabinger: *ὅςτις οὖν ἐμοῦ τὸν μὲν ἀλλόφυλον ἐχθρὸν ἀπερύκει, αὐτὸς δὲ οὐ τὰ μέτριά μοι χρῆται, οὗτος οὐδέν μοι δοκεῖ διαφέρειν κυνὸς δι' αὐτὸ τοῦτο τοὺς λύκους ὡς πορρωτάτω διώκοντος, ἵνα αὐτὸς ἐπὶ σχολῆς κεράϊζῃ τὴν ποίμνην κ. τ. λ.*, ubi editor doctissimus conferri iubet Themist. Or. IX. p. 121. D. cum annot. Petavii p. 440. Orat. XIII. p. 171. C. Iulian. Or. II. p. 87 A. Liban. Orat. LX. T. III. p. 327.

B. *μὴ τοιοῦτον ἡμῖν οἱ ἐπίκουροι π.*] Astius scribendum putabat *τοιοῦτόν τι.* Non opus. Libr. I. p. 340. E: *τοιοῦτον οὖν δή σοι καὶ ἐμὲ ὑπόλαβε νῦν γε ἀποκρίνασθαι.* Libr.

νας ἐπικούρους ποιμνίων, ὥςτε ὑπὸ ἀκολασίας ἢ λιμοῦ ἤ τινος ἄλλου κακοῦ ἔθους αὐτοὺς τοὺς κύνας ἐπιχειρῆσαι τοῖς προβάτοις κακουργεῖν καὶ ἀντὶ κυνῶν λύκοις ὁμοιωθῆναι. Δεινόν, ἦ δ' ὅς· πῶς δ' B
οὔ; · Οὐκοῦν φυλακτέον παντὶ τρόπῳ, μὴ τοιοῦτον ἡμῖν οἱ ἐπίκουροι ποιήσωσι πρὸς τοὺς πολίτας, ἐπειδὴ αὐτῶν κρείττους εἰσίν· ἀντὶ ξυμμάχων εὐμενῶν δεσπόταις ἀγρίοις ἀφομοιωθῶσι. Φυλακτέον, ἔφη. Οὐκοῦν τὴν μεγίστην τῆς εὐλαβείας παρεσκευασμένοι ἂν εἶεν, εἰ τῷ ὄντι καλῶς πεπαιδευμένοι εἰσίν; Ἀλλὰ μὴν εἰσί γ', ἔφη. Καὶ ἐγωγ' εἶπον, Τοῦτο μὲν οὐκ ἄξιον διισχυρίζεσθαι, ὦ φίλε Γλαύκων· ὃ μέντοι ἄρτι ἐλέγομεν, ἄξιον, ὅτι δεῖ αὐτοὺς τῆς ὀρθῆς τυχεῖν C
παιδείας, ἥτις ποτ' ἐστιν, εἰ μέλλουσι τὸ μέγιστον ἔχειν πρὸς τὸ ἥμεροι εἶναι αὐτοῖς τε καὶ τοῖς φυ-

ἀντὶ ξυμμάχων εὐμενῶν] Vett. editt. *καὶ ἀντὶ ξυμμ.* Recte *καὶ* om. Par. A. Ven. *ΠΞ*. Vind. Ambr. Vat. m. r. Flor. a. c. α. γ.

C. *πρὸς τὸ ἥμεροι εἶναι*] Vett. editt. *τῷ*, quod recte ex Par. ADK. Ven. *Π*. Mon. Ambr. Ang. Vat. m. de coniectura Stephani mutarunt. Pro *αὐτοῖς τε* verissime Par. A. Ven. *Ξ*. Mon. *αὑτοῖς τε*.

III. p. 388. D: *εἴ καὶ ἐπίοι αὐτῷ τοιοῦτον ἢ λέγειν ἢ ποιεῖν.* IV. p. 426. B. p. 429. E. IX. p. 590. E. Deinde qui verbis *ἀντὶ ξυμμάχων* praefixerunt *καί*, ii non recordati sunt sententias explicationis gratia additas vulgari loquendi consuetudine copulam non additam habere; v. ad Apol. Socr. p. 22. A. Symp. p. 198. C. Phaedon. p. 68. E. ubi *καὶ* addendo pariter est peccatum. Neque offendit hoc in genere usus coniunctivi. Eurip. Heraclid. v. 179: *μὴ πάθῃς σὺ τοῦτο· τοὺς ἀμείνονας παρὸν φίλους ἑλέσθαι τοὺς κακίονας λάβῃς.*

τὴν μεγίστην τῆς εὐλαβείας] Dictum pro *τὴν μεγίστην εὐλάβειαν*, ut *ἡ ὀρθοτάτη τῆς φρονήσεως, ὁ πολὺς τοῦ χρόνου.* Crat. p. 391. B. Symp. 209. A: *τὸν πλεῖστον τοῦ βίου.* Thucyd. I. 5. Sed de his vid. Matth. Gr. §. 442. 2. Deinde pro *εἶεν* Ast. *εἶμεν* legendum coniecit. Nonne, inquit, maximam adhibuerimus cautionem, si revera bene instituti sunt? Sed quidni ipsi custodes *τὴν μεγίστην τῆς εὐλαβείας παρασκευσάμενοι* dici possint, utpote maxima cautione ornati, ubi bene sunt instituti?

C. *εἰ μέλλουσι τὸ μέγιστον ἔχειν πρὸς τὸ ἥμ.*] si habituri sint illud, quod plurimum valet ad mansuetudinem et inter ipsos et in eos, quos custodiant. Ex qua interpretatione apparet, cur vulg. *πρὸς τῷ ἥμεροι εἶναι* ferri non possit.

λαττομένοις ὑπ' αὐτῶν. Καὶ ὀρθῶς γε, ἦ δ' ὅς. Πρὸς τοίνυν τῇ παιδείᾳ ταύτῃ φαίη ἄν τις νοῦν ἔχων δεῖν καὶ τὰς οἰκήσεις καὶ τὴν ἄλλην οὐσίαν τοιαύτην αὐτοῖς παρασκευάσασθαι, ἥτις μήτε τοὺς φύλακας ὡς ἀρίστους εἶναι παύσοι αὐτούς, κακουρ-
D γεῖν τε μὴ ἐπαροῖ περὶ τοὺς ἄλλους πολίτας. Καὶ ἀληθῶς γε φήσει. Ὅρα δή, εἶπον ἐγώ, εἰ τοιόνδε τινὰ τρόπον δεῖ αὐτοὺς ζῆν τε καὶ οἰκεῖν, εἰ μέλλουσι τοιοῦτοι ἔσεσθαι· πρῶτον μὲν οὐσίαν κεκτημένον μηδεμίαν μηδένα ἰδίαν, ἂν μὴ πᾶσα ἀνάγκη· ἔπειτα οἴκησιν καὶ ταμιεῖον μηδενὶ εἶναι μηδὲν τοιοῦτον, εἰς ὃ οὐ πᾶς ὁ βουλόμενος εἴσεισι· τὰ δ' ἐπιτήδεια, ὅσων δέονται ἄνδρες ἀθληταὶ πολέμου σώ-
E φρονές τε καὶ ἀνδρεῖοι, ταξαμένους παρὰ τῶν ἄλλων

αὐτοῖς παρασκευάσασθαι] Sic Par. A. Vat. m. Flor. a. c. Vulgo: *παρεσκευάσθαι*.

ὡς ἀρίστους εἶναι παύσοι — ἐπαροῖ —] Steph. *παύσῃ*, soloece; quod in uno Vat. r. legitur. Vindob. Flor. Ξ. et Angel. *παύσει*, quod edidit Bekk. Ceteri libri omnes *παύσοι*. Deinde Steph. cum Ald. Bas. 1. 2 *ἐπαρῇ* ut Turr. Schn. Sed Bekk. dedit *ἐπαρεῖ*, de mera, ut videtur, coniectura. Flor. x. *ἐπάροι*. Vat. Θ. Ang. Flor. n. *ἐπάροι*. Unde cum Astio effinxi *ἐπαροῖ*, probante Hermanno. Optativus e praegresso *φαίης ἂν* suspensus est. Ceterum Astius coni *αὐτούς τε κακουργεῖν μὴ ἐπαροῖ*.

D. *οὐσίαν κεκτημένον μηδ.*] *κεκτημένους* Par. K. Monac. Laudat Stob. Serm. XLI. p. 274.

ἥτις μήτε τοὺς φύλακας κ. τ. λ.] quae neque custodes ipsos, per se spectatos (*αὐτοὺς*), impediat, quo minus quam optimi sint, neque eos ad iniuriam ceteris civibus inferendam sollicitet et inducat. *Ἐπαίρειν τινά* est aliquem ad aliquid faciendum impellere vel inducere; v. Kuster. ad Aristoph. Nubb. v. 43. Ruhnken ad Tim. Gloss. p. 119. Cum infinitivo verbum iunctum est etiam Hipp. min. p. 373. A.

D. *οὐσίαν κεκτημένον μηδ. μ.*] Schol. ad h. l. *εἰ μὴ τὴν ἀναγκαίαν, ἱμάτιόν φημι καὶ βρώματα εὐτελῆ*. Unde Astius *εἰ μὴ πᾶσα ἀνάγκη* olim scriptum fuisse suspicatur.

ἄνδρες ἀθληταὶ πολέμου] Dictum ut p. 403. E: *ἀθληταὶ μὲν γὰρ οἱ ἄνδρες τοῦ μεγίστου ἀγῶνος*.

E. *ταξαμένους παρὰ τῶν ἄλλων πολ.*] Astius *ταξαμένους* vi passiva accipiendum censet, iussos a reliquis civibus tantam custodiae mercedem accipere etr. Non credo. Nec credidit Lobeck. ad Phrynich. p. 320. Imo *ταξαμένους — δέχεσθαι μισθόν* est: nachdem sie sich dazu verstanden haben, nachdem sie für sich (mit

πολιτῶν δέχεσθαι μισθὸν τῆς φυλακῆς τοσοῦτον, ὅσον μήτε περιεῖναι αὐτοῖς εἰς τὸν ἐνιαυτὸν μήτε ἐνδεῖν· φοιτῶντας δὲ εἰς ξυσσίτια, ὥςπερ ἐστρατοπεδευμένους, κοινῇ ζῆν· χρυσίον δὲ καὶ ἀργύριον εἰπεῖν αὐτοῖς ὅτι θεῖον παρὰ θεῶν ἀεὶ ἐν τῇ ψυχῇ ἔχουσι καὶ οὐδὲν προςδέονται τοῦ ἀνθρωπείου, οὐδὲ ὅσια τὴν ἐκείνου κτῆσιν τῇ τοῦ θνητοῦ χρυσοῦ κτήσει ξυμμιγνύντας μιαίνειν, διότι πολλὰ καὶ ἀνόσια περὶ
τὸ τῶν πολλῶν νόμισμα γέγονε, τὸ παρ' ἐκείνοις δὲ 417
ἀκήρατον· ἀλλὰ μόνοις αὐτοῖς τῶν ἐν τῇ πόλει μεταχειρίζεσθαι καὶ ἅπτεσθαι χρυσοῦ καὶ ἀργύρου οὐ θέμις, οὐδ' ὑπὸ τὸν αὐτὸν ὄροφον ἰέναι οὐδὲ περιάψασθαι οὐδὲ πίνειν ἐξ ἀργύρου ἢ χρυσοῦ. καὶ οὕτω μὲν σώζοιντό τ' ἂν καὶ σώζοιεν τὴν πόλιν·

P. 417. *ἀνόσια περὶ τὸ τῶν πολλῶν*] Steph. pro *περὶ* dedit *παρά*. Articulum *τό*, in vett. editt. neglectum, praebuerunt Par. A. Vat. Θ. Vind. Ven. Ξ. Ambr. Ang. Vat. r. Florentini.

ὑπὸ τὸν αὐτὸν ὄροφον ἰέναι] Faehsius Syllog. p. 176. coni. *τὸν αὐτῶν ὄροφον ἰέναι*, quod confirmant quodammodo Flor. α. x. Angel. et corr. Monac. *αὐτῶν* exhibentes. Ficinus: aut sub tecto suo recipere.

οὕτω μὲν σώζοιντό τ' ἂν] Sic Mon. et Stob. Ante Astium legebatur *σώζοιντ' ἄν*. Confirmavit receptam lectionem nova collatio Par. A. Duebner., unde tandem etiam codicum mancipiis placere coepit, scilicet uni Par. A. maxime addictis.

andern) übereingekommen sind. Nam *τάξασθαι* in re tributaria est: pacisci cum aliquo de vectigali vel pendendo vel accipiendo, quasi dicas sibi ipsi vectigal vel mercedem statuere. Herodot. III. 97: *οἱ Κόλχοι ἐτάξαντο ἐς τὴν δωρεήν*. Ibid. *δῶρα τὰ ἐτάξαντο, ἀγίνεον*. Thucyd. I. 99, 3: *χρήματα ἐτάξαντο ἀντὶ τῶν νεῶν — ἀνάλωμα φέρειν*. Ibid. I. 101, 2. Itaque Latine interpreteris: *ex condicto eos a reliquis civibus mercedis loco pro custodia tantum* (h. e. non nisi tantum) accipere ctr. Nam *τοσοῦτον* vi deminuendi positum, de quo usu diximus ad Sophist. p. 217. E. Phaedon. p. 83. B. Legg. V. p. 743. D. Sic etiam Latini tantus et quantus, de quo v. intpp. ad Horat. Sat. II. 4, 81.

οὐδὲ ὅσια —] neque fas esse. De plurali v. Matth. Gr. §. 443.

P. 417. *ὑπὸ τὸν αὐτὸν ὄροφον ἰέναι*] idem tectum subire sc. cum auro et argento. — *οὐδὲ περιάψασθαι*, neque se circumdare auro et argento, aurum et argentum gestare. — Deinde *ἄργυρος* et *χρυσός* per metonymiam significant vasa argentea et aurea, quemadmodum etiam La-

ὁπότε δ' αὐτοὶ γῆν τε ἰδίαν καὶ οἰκίας καὶ νομίσματα κτήσονται, οἰκονόμοι μὲν καὶ γεωργοὶ ἀντὶ φυλάκων ἔσονται, δεσπόται δ' ἐχθροὶ ἀντὶ ξυμμά-
B χων τῶν ἄλλων πολιτῶν γενήσονται, μισοῦντες δὲ δὴ καὶ μισούμενοι καὶ ἐπιβουλεύοντες καὶ ἐπιβουλευόμενοι διάξουσι πάντα τὸν βίον, πολὺ πλείω καὶ μᾶλλον δεδιότες τοὺς ἔνδον ἢ τοὺς ἔξωθεν πολεμίους, θέοντες ἤδη τότε ἐγγύτατα ὀλέθρου αὐτοί τε καὶ ἡ ἄλλη πόλις. τούτων οὖν πάντων ἕνεκα, ἦν δ' ἐγώ, φῶμεν οὕτω δεῖν κατεσκευάσθαι τοὺς φύλακας οἰκήσεώς τε πέρι καὶ τῶν ἄλλων, καὶ ταῦτα νομοθετήσωμεν, ἢ μή; Πάνυ γε, ἦ δ' ὃς ὁ Γλαύκων.

B. *πολὺ πλείω καὶ μᾶλλον δ.*] Pro *πλείω* Par. K. Mon. Ambr. Ang. Flor. *α. β. γ.* x. Stob. *πλεῖον*. Sed v. p. 396. D. *ἐλάττω δὲ καὶ ἧττον — ἐσφαλμένον.*

ταῦτα νομοθετήσωμεν] Sic Par. A. Vat. *Θ*. Ven. *Π*. Mon. Ambr. Ang. Flor. a. n. x. *α. β.* pro vulg. *νομοθετήσομεν*. Paullo ante edit. Stephan. et codd. aliquot *τού τε φύλακας*, quod recte ex optimis libris correctum.

tini argentum et aurum dixerunt; v. Heindorf. ad Horat. Satyr. I, 4, 28. — Ceterum summam totius disputationis de custodum institutione ac displina adhuc institutae exhibuit ipse philosophus in Timaei principio p. 17. C. – 18. B.

ARGUMENTUM

LIBRI QUARTI.

Persequuntur a principio huius libri disputationem de custodibus institutam. Adimantus enim illis arbitratur vitam praescribi duriorem minusque felicem quam pro negotiorum multitudine et gravitate. Cui respondet Socrates non ideo ab ipsis condi civitatem, ut unus aliquis civium ordo praeter ceteros felix beatusque fiat, sed ut universa civitas quam maximam felicitatem consequatur; in tali enim civitate, quae sit una sibique concors, sperare ipsos facillime sese iustitiam esse inventuros; in illa vero, quae male sit constituta, iniustitiam. Addit praeterea causam, cur custodes tanta cum severitate in vitae simplicitate et frugalitate continendi sint; aliter enim fieri non posse censet, ut officiis suis omni ex parte satisfaciant, quo ipso futurum sit, ut ruina civitatis acceleretur; quippe salutem publicam ita tantum conservari, si singuli civium ordines sua munera recte obeant, tantaque fruantur felicitate, quanta frui sui cuique muneris ratio permittat. P. 419. — 421. C. Quoniam vero, sic enim pergit disputare, duae potissimum res impediunt, quominus singuli cives officiis suis recte fungantur, divitiarum abundantia, quae luxum, mollitiem, desidiam invehit in civitatem, et egestatis inopia, qua animi improbitas, nequitia, tumultus excitantur; a civitatis moderatoribus id diligentissime curandum erit, ne alterutra in eam invadere queat. At, dixerit quispiam, civitas ista, quae

opum et divitiarum careat auxilio, quomodo tandem poterit cum finitima civitate, quae opulenta sit, bellum gerere? Nimirum primo cives nostri ab omni aberunt mollitie, quae frangit militum vires atque animos, ideoque alios fortitudine multum superabunt; deinde propter laudem continentiae, qua apud alios florebunt, facile cum populis opulentioribus societatem coniungent. Sed ut finitima aliqua civitas opibus plurimum valeat; tamen ea minime nobis erit metuenda. Etenim eiusmodi civitas revera non una est, sed propter inaequalem civium conditionem plures in se complectitur civitates, invicem inter sese pugnantes. Quocirca caret firmissimo salutis publicae munimento, civium concordia. Quamdiu igitur nostra respublica illam servabit simplicitatem et aequalitatis constantiam, quam in ipsa inesse volumus, tam diu erit potentissima, et propter internam singularum partium convenientiam prorsus invicta. P. 421. C. — 423. B. Atque ex his etiam intelligitur, quousque salva publica salute terrae fines promovere liceat. Quam diu enim civitatis unitas conservabitur neque ipsa eius magnitudine singularum, quibus constat, partium convenientia tolletur, tam diu crescere eius ambitus poterit. Quocirca reipublicae nostrae moderatores non tam id spectabunt, ut fines illius dilatentur, quam ut unitas et concordia in ea conservetur, atque ipsa sibi ad se tuendam sufficiat. Fiet autem hoc etiam melius, si quisque ad illud munus in civitate admovebitur, ad quod natura factus videatur, et si in musica et gymnastica institutione ab iis, quae posuimus, ne minimum quidem recedetur; alioquin enim metuendum est, ne civium mores depraventur. Neque tamen ideo legum numerus temere augendus est. Qui enim liberaliter educati et instituti fuerint, ii in privatae vitae negotiis sua sponte observabunt quae legibus diligentius definiri potuerint. Quare nec de civitatis constitutione, de feminarum ac liberorum communione, aliis rebus, singulatim est praecipiendum. Quae autem ad religionem et cultum deorum pertinent, ea, si quae oriantur dubitationes, ex oraculorum effatis instituenda sunt atque peragenda. P. 423. B. — 427. C.

Postquam hac ratione civitas condita est, Socrates omnes, qui adsunt, circumspicere iubet, ubinam

in ea iustitia appareat, et ubi iniustitia; porro quodnam inter utramque discrimen intercedat, et utram possidere eum oporteat, qui beatus esse velit, sive deos hominesque lateat, sive non lateat. Haec omnia autem ita facillime inventum iri censet, si ex iis, quae iam compareant, civitatis virtutibus, id quod adhuc obscurum sit, hoc est iustitiae natura, quaeratur et colligatur. Quoniam vero perfecta est civitas, quae iam condita est, sponte consequitur, ut quattuor illas virtutis formas in se complectatur, quibus omnis perfectio censetur, prudentiam s. sapientiam, fortitudinem, temperantiam et iustitiam. Et prudentia quidem civitatis non in eo cernitur, quod varii generis habet opifices, quanquam ex his longe maximus efficitur civium numerus, sed in eo potius est posita, ut se ipsam sapienter regere et administrare valeat; quae quidem sapientia quum inesse debeat in iis, qui reipublicae praefecti sunt, sponte consequitur, ut propter horum ipsorum sapientiam universa civitas prudentiae virtutem possidere videatur. Eadem fere ratio est fortitudinis. Haec enim universae civitati tribuitur, non quo omnes ac singuli cives fortitudine excellant, sed propter custodes illos, qui ita sunt educati et instituti, ut et intelligant, quid sit formidolosum, et pericula, quae saluti publicae immineant, propulsare queant. P. 427. C. — 430. C. Sed diversa hoc in genere temperantia est. Haec enim in eo cernitur, ut quis cupiditates suas regere et moderari ac se ipsum quasi vincere possit. Quocirca civitati nostrae ideo tribuenda est temperantiae virtus, quia viri prudentes et sapientes eam regunt et gubernant, ita ut multitudinis cupiditates ad boni honestique leges ducantur et flectantur. Ex quo apparet hanc virtutem non esse uni cuidam reipublicae parti propriam, sed regnare per omnes civium ordines debere universamque civitatem cupiditatibus moderandis quasi continere. P. 430. C. — 432. A. Superest, ut iustitia civitatis investigetur. Desideratur autem adhuc ea virtus, quae tum principium et causam virtutum antea memoratarum in se contineat, tum iisdem afferat firmitatem et constantiam. Quae omnia efficere videtur iustitia, quippe quae in eo posita sit, ut unaquaeque civitatis pars suo muneri atque officio satisfaciat

neque aliena tractet. Quocirca civitati recte tribuetur iustitia, quatenus tres illi civium ordines, opifices, custodes, principes sive rectores, missis alienis negotiis, suum atque proprium ipsis munus administrant; contra πολυπραγμοσύνη illorum ordinum, quae mutuorum officiorum rationem omnem conturbat plurimumque civitati affert detrimenti, pro iniustitia habenda erit. P. 434. C.

Sed ut clarius etiam appareat veram esse hanc iustitiae et iniustitiae definitionem, Socrates eam nunc ad singulos homines transferendam censet. Propositum enim nobis fuit, inquit, ut iustitiam prius in maiore aliqua et illustriore re contemplaremur, quoniam ita futurum esset, ut eam facilius cognosceremus; deinde descenderemus ad considerandam unius hominis virtutem. Postquam igitur vidimus, quae sit in optima civitate iustitiae natura, eandem in homine investigemus. P. 434. D. E.

Conveniet vero illa iustitiae definitio, quam de civitate exhibuimus, item in hominem singularem, si in hominis animo tria illa εἴδη insint, quae tribus reipublicae ordinibus omni ex parte respondeant. Quaeritur igitur, animus una eademque vi omnia peragat, an variae sint atque diversae eius facultates. De qua re ut certi quid exploretur, haec consideremus. Fieri non potest, ut eadem res eadem sui parte contraria faciat aut patiatur. Qua tamen in re diligenter cavendum est, ne communi loquendi consuetudine decepti fallamur, quae saepenumero contraria iisdem rebus tribuit. Veluti hominem saepenumero dicimus simul quiescere et moveri, quum tamen alia sui parte quiescat, alia moveatur; atque turbinem, quoties circa centrum agitatur, simul stare ac circumagi affirmamus, quum secundum rectam lineam stare videatur, secundum cursum moveatur. Haec igitur nequaquam tollunt legem illam, ex qua fieri posse negamus, ut quidquam eadem sui parte contraria faciat aut patiatur. Ex quo consequitur, ut, si cui rei contraria insint, ea non plane una sit, sed partes diversas habeat. Observare autem licet primum ingens rationis et cupiditatis in animo nostro dissidium. Quod quale sit, ex famis ac sitis natura et ratione optime perspici potest, ex quibus altera cibi, potus altera cu-

piditate continetur. Accidit enim saepissime, ut quis, licet potus aut cibi cupiditate incensus sit, tamen propter certas quasdam causas bibere aut edere nolit. Quocirca inest quiddam in animo, quod sitientem aut esurientem a cupiditatis expletione prohibeat, ideoque a cupiditate natura sua discrepet. Ea vero ratio est, quae saepenumero cupiditatibus adversatur. Haec igitur si vere disputata sunt, duae iam discernendae sunt animi vires, altera τὸ λογιστικόν, altera ἡ ἐπιθυμία s. τὸ ἄλογον. At enim vero in hac quidem virium distributione nobis nondum acquiescendum. Nam cupiditatis vis rursus in duas partes dispesci potest, quarum alteram τὸ θυμοειδές, alteram τὸ ἐπιθυμητικόν vocare licet. Etenim ὁ θυμός, iracunda animi pars, saepe cum appetitu nostro et cupiditate pugnat eique quasi irascitur; idem, sicubi ratio cum cupiditatibus conflictatur, illius imbecillitati succurrens efficit, ut ne ea opprimatur. Ex quo apparet τὸν θυμόν s. τὸ θυμοειδές a cupiditatibus plane diversum esse. Nec minus a ratione differt: id quod quum e superioribus cognoscitur, tum inde maxime perspicitur, quod pueris iam inest ira; ratio autem sero demum accedit adeoque interdum perpetuo desiderari videtur. P. 435. A. — 441. B.

Apparet igitur tres discernendas esse animi partes. Quae prorsus respondent tribus illis hominum ordinibus in civitate conspicuis. Nam τὸ ἐπιθυμητικόν respondet τῷ χρηματιστικῷ; τὸ θυμοειδές simile est τῷ ἐπικουρικῷ; denique τὸ λογιστικόν idem est quod in civitate τὸ φυλακικόν. Quae quum ita sint, sapientia, fortitudo, temperantia et iustitia non modo civitati sed etiam singulis hominibus prorsus iisdem rationibus tribuenda est. Et iustitia quidem, quoniam in civitate ea virtus esse videbatur, qua singuli civium ordines suo atque proprio funguntur munere, ne in animo quidem aliud quid esse potest, nisi ea diversarum virium ratio, qua unaquaeque sua peragit negotia nec suscipit aliena, hoc est, qua τὸ λογιστικόν imperat, τὸ θυμοειδές autem huic imperio paret atque opitulatur, quo cupiditatum petulantia reprimatur et coerceatur. Qui quidem singularum virium concentus ut efficiatur, τὸ λογιστι-

κόν et τὸ θυμοειδὲς pariter atque in civitate principes et custodes musica et gymnastica formari debet. — Cum tali vero iustitia coniuncta erit etiam fortitudo, quae sedem suam in τῷ θυμοειδεῖ habet, atque in eo cernitur, ut haec animi pars rationis iussa, quamvis dura, constanter tueatur et exsequatur. Neque deerit sapientia, quae in τῷ λογιστικῷ domicilium fixit suum, atque cognoscit et prospicit, quid tum singulis animi partibus, tum universo animo utile sit futurum. Denique etiam temperantia exsplendescet, quae amicitiam continet et concordiam trium animi partium, ut rationis imperio ceterae non adversentur. P. 441. B.—442. D.

Eandem vero esse civitatis ac singulorum hominum iustitiam, si cui nondum persuasum sit, poterit illud etiam clarius certiusque confirmari. Neque enim talis vir, in cuius animo iustitia, modo a nobis descripta, habitat, unquam committet, ut perfide, iniuste, impie, nefarie egisse videatur, idque non aliam ob causam quam propter id ipsum, quod singulae animi partes semper et ubique suo satisfaciunt muneri et officio. Servat igitur iustitiam qui semper sua rite in ordinem disposuit, qui semper secum ipse consentit, qui tres illas sui partes tanquam tres terminos harmoniae, imae, summae, mediae, secum invicem conciliavit et connexuit, atque ita per hunc concentum plane e multis factus est unus ac simplex; tum vero etiam qualis intus esse solet, talem se foris praestat in pecunia quaerenda, in corpore colendo, in pactis ineundis servandisque, in rebus civilibus administrandis, in his omnibus iustam ducens actionem, quae illum animi habitum referat, conservet ac perficiat, iniustam vero eam, quae ab illo habitu discrepet. P. 442. D. — 442. E. Quo quidem loco apertum est definitiones iustitiae in primo libro propositas tandem ita perfici et emendari ut vera iustitiae vis ac natura iam planissime perspiciatur.

Explorata vero iustitia non iam difficile est iniustitiae naturam cognoscere. Est enim ista nihil aliud nisi discordia ac seditio quaedam trium illarum animi partium, dum unaquaeque pluribus alienisque negotiis occupatur, neque illae, quae parere debent,

rationi iustum praestant obsequium. Unde ea cum errore, inscitia, incontinentia, denique omnis generis pravitate coniuncta est. P. 444. A. B.

Sunt vero iustae et iniustae actiones animo idem, quod salubres et perniciosi cibi corporibus. Quemadmodum enim cibi noxii morbem afferunt corpori, sic iniustae actiones iniustitiam in animo efficiunt; et quemadmodum cibi boni corporis sanitatem roborant et conservant, ita iustae actiones iustitiam animi augent atque confirmant. Est autem sanitatem corporis efficere nihil aliud nisi singulas eius partes ita constituere, ut secundum naturam vel se regant invicem vel ab aliis regantur; contra morbum iniicere est efficere, ut eae praeter naturam vel imperio potiantur vel regantur. Ex quo patet, quae sit iustitiae et iniustitiae origo. Nam quum singulae animi partes se ita habent, ut naturae convenienter vel regant, vel regantur, nascitur iustitia; quum autem praeter naturam id, cuius est alterius imperio obsequi, principatum nanciscitur, et vicissim illud, quod regere ac dominari debet, imperio privatur, iniustitia oriri solet. P. 444. B. — D. Quocirca virtus, ut patet, continetur sanitate quadam animi et pulcritudine et bono animi habitu; pravitas vero nihil est aliud nisi morbus, turpitudo, imbecillitas. Ad illam studiorum honestas perducit; hanc cupiditatum turpitudo efficit. P. 444. D. E.

Quaerendum autem iam restat, utrum prosit colere iustitiam honestisque rebus operam dare, sive vir bonus lateat sive non lateat; an iniuste agere et iniustum esse, si quis possit poenam effugere nec fiat castigatione melior. Et Glauconi quidem haec quaestio plane inutilis videtur, quum talem esse iustitiae et iniustitiae naturam apparuerit. Sed Socrates rei investigationem neutiquam supervacaneam fore arbitratur. Itaque quinque distinguit animi humani formas ac totidem civitatis, ex quibus unam, de qua adhuc disputatum est, rectam, quattuor reliquas pravas arbitratur. P. 445. A. — E.

---

419 Cap. I. Καὶ ὁ Ἀδείμαντος ὑπολαβών, Τί οὖν ἔφη, ὦ Σώκρατες, ἀπολογήσει, ἐάν τίς σε φῇ μὴ πάνυ τι εὐδαίμονας ποιεῖν τούτους τοὺς ἄνδρας, καὶ ταῦτα δι' ἑαυτούς, ὧν ἔστι μὲν ἡ πόλις τῇ ἀληθείᾳ, οἱ δὲ μηδὲν ἀπολαύουσιν ἀγαθὸν τῆς πόλεως, οἷον οἱ ἄλλοι,

Cap. I. P. 419. *μὴ πάνυ τι εὐδαίμ.*] Vat. Θ. m. Vind. Φ. Par. DK. Mon. Flor. β. et a m. sec. Ven. Π. *πάνυ τοι.* Eadem confusio est Libr. X. p. 595. C. Lysid. p. 204. D. Theaet. p. 150. C. al. v. Schaefer. ad Greg. Corinth. p. 937. Bornemann ad Xenoph. Cyrop. I, 1, 2.

καὶ ταῦτα δι' ἑαυτούς] Steph. coni. *καὶ ταῦτα δὴ αὐτοῖς ὧν ἔστι μὲν κ. τ. λ.* Morgensternius Commentatt. de Plat. Republ. p. 215. annot. 107. legendum proposuit: *καὶ ταῦτα δὴ αὐτούς*, comprobante Buttmanno. Non opus mutatione. v. annot.

οἷον οἱ ἄλλοι] Articulum *οἱ* soli Ven. Ξ. et Flor. β. cum

Cap. I. *Τί οὖν — ἀπολογήσει*] quid defendendi causa afferes? v. Criton. p. 54. B. Apol. p. 34. B. Phaed. p. 69. D. Sympos. p. 174. D. et mox p. 420. B. — *μὴ πάνυ τι* significat non admodum, nicht eben sehr. Aliud quid est *μὴ πάνυ τοι*, quod fortiter asseverat, wahrlich, in der That nicht sehr.

P. 419. *καὶ ταῦτα δι' ἑαυτούς, ὧν ἔστι μὲν ἡ π.*] Recte Astius locum interpretatur sic: Haud felices efficis viros, idque sua ipsorum voluntate, ut qui, quum revera civitas in ipsorum potestate sit, hac sua possessione non fruantur. Libr. V. p. 466. A. Socrates ad haec respiciens: *Μέμνησαι οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι ἐν τοῖς πρόσθεν οὐκ οἶδα ὅτου λόγος ἡμῖν ἐπέπληξεν, ὅτι τοὺς φύλακας οὐκ εὐδαίμονας ποιοῖμεν, οἷς ἐξὸν πάντα ἔχειν τὰ τῶν πολιτῶν οὐδὲν ἔχοιεν.* Hanc interpretationem, etiam Schleiermachero probatam, argute carpit Schneiderus, quia scilicet, si custodes sua culpa i. e. sua voluntate, minus felices essent, id Socrati vitio verti non posset. Quasi vero Socrates non tales finxerit custodes, quorum conditio et fortuna in republica ita ferat, ut ipsis *δι' ἑαυτούς*, propter semet ipsos et suo ipsorum arbitrio bonis illis carendum sit, quibus reliqui civium ordines fruantur!

οἱ δὲ μηδὲν ἀπολαύουσιν] Facit nunc eum, qui ista obiicit, utentem oratione recta. Repentinam hanc obliquae orationis cum recta permutationem

ἀγρούς τε κεκτημένοι καὶ οἰκίας οἰκοδομούμενοι καλὰς καὶ μεγάλας, καὶ ταύταις πρέπουσαν κατασκευὴν κτώμενοι, καὶ θυσίας θεοῖς ἰδίας θύοντες, καὶ ξενοδοκοῦντες, καὶ δὴ καί, ἃ νῦν δὴ σὺ ἔλεγες, χρυσόν τε καὶ ἄργυρον κεκτημένοι καὶ πάντα ὅσα νομίζεται τοῖς μέλλουσι μακαρίοις εἶναι; ἀλλ' ἀτεχνῶς, φαίη ἄν, ὥςπερ ἐπίκουροι μισθωτοὶ ἐν τῇ πόλει φαίνονται καθῆσθαι οὐδὲν ἄλλο ἢ φρουροῦντες. Ναί, ἦν δ' 420
ἐγώ, καὶ ταῦτά γε ἐπισίτιοι καὶ οὐδὲ μισθὸν πρὸς τοῖς σιτίοις λαμβάνοντες, ὥςπερ οἱ ἄλλοι, ὥςτε οὐδ', ἂν ἀποδημῆσαι βούλωνται ἰδίᾳ, ἐξέσται αὐτοῖς, οὐδ' ἑταίραις διδόναι, οὐδ' ἀναλίσκειν, ἄν ποι βούλωνται ἄλλοσε, οἷα δὴ οἱ εὐδαίμονες δοκοῦντες εἶναι ἀνα-

ed. Stephani tuentur. Recte. Opponuntur enim ceteri civium custodibus. Expunxerunt Schn. Turr. Herm. conf. p. 420. A.

P. 420. *φαίνονται καθῆσθαι*] *κεκτῆσθαι* Steph., quod est in marg. Ven. Ξ. et in Flor. x.

οὐδὲ ἑταίραις διδόναι] Sic Par. A. Ven. Π. Vat. m. Flor. a. c. Legit etiam Ficinus, qui vertit: neque quidquam scortis largiri. Ceteri codd. *οὐδ' ἑτέροις διδόναι*, unde originem duxit lectio vulgata *οὐδὲ ἄλλοις διδόναι.*

ἄν ποι βούλωνται] Sic Par. A D K. Vat. Θ. Ven. Π. Angel. Flor. β. γ. a. x. pro vulg. *πῃ*, quod recte repudiavit Bekker.

alibi etiam notavimus, ut ad Protagor. p. 322. C. p. 338. B. cf. Matth. Gr. §. 529. 5. Proxima sic iungas: *ἀγρούς τε κεκτημένοι καὶ οἰκ. οἰκοδομούμενοι — οἷον οἱ ἄλλοι.* Nam participia cohaerent cum *μηδὲν ἀπολαύουσιν ἀγαθόν.*

P. 420. *καθῆσθαι οὐδὲν ἄλλο ἢ φρουροῦντες*] h. e. otiosi sedere, non ut ceteri agros colere, aedificia exstruere, denique res ad vitam bene beateque degendam necessarias sibi comparare. Quocirca additur *οὐδὲν ἄλλο ἢ φρουροῦντες*, i. e. *οὐδὲν ἄλλο ποιοῦντες ἢ φρουροῦντες*, de qua loquendi forma etiam Latinis usitata v. Viger. p. 475. Matth. Gr. §. 635. Buttm. §. 137. p. 441. Gronov. ad Liv. XXI, 24. Ernesti ad Sueton. Caes. c. 20. Verbum *καθῆσθαι* de vita otiosa satis frequens, ut Lat. sedere et desidere. Ceterum Ast. illo simul notari arbitratur vile hominum genus; etenim *καθῆσθαι* et *καθήμενοι* etiam de iis dicitur, qui artes sellularias tractant, ut docuerunt Salmas. de usur. c. 12. Valcken. ad Herod. II, 86. ad Ammon. p. 215.

καὶ ταῦτά γε ἐπισίτιοι] Ruhnken. ad Tim. p. 212. „Famuli, victum pro mercede capientes, (praeterquam quod *πελάται* nominantur) alio nomine *ἐπισίτιοι* dicuntur a Platone Polit. IV., ubi scholiastes: *ἐπισίτιοι, οἱ τροφῆς χάριν ἐργαζόμενοι*, ut Hesychius et Suidas, quorum glossae ex hoc ipso fonte fluxerunt. Eodem Platonis loco usus est Athen. VI. p. 247. A.“

λίσκουσι. ταῦτα καὶ ἄλλα τοιαῦτα συχνὰ τῆς κατηγορίας ἀπολείπεις. Ἀλλ', ἦ δ' ὅς, ἔστω καὶ ταῦτα
B κατηγορημένα. Τί οὖν δὴ ἀπολογησόμεθα, φῄς; Ναί. Τὸν αὐτὸν οἶμον, ἦν δ' ἐγώ, πορευόμενοι εὑρήσομεν, ὡς ἐγᾦμαι, ἃ λεκτέα. ἐροῦμεν γάρ, ὅτι θαυμαστὸν μὲν ἂν οὐδὲν εἴη, εἰ καὶ οὗτοι οὕτως εὐδαιμονέστατοί εἰσιν, οὐ μὴν πρὸς τοῦτο βλέποντες τὴν πόλιν οἰκίζομεν, ὅπως ἕν τι ἡμῖν ἔθνος ἔσται διαφερόντως εὔδαιμον, ἀλλ' ὅπως ὅ τι μάλιστα ὅλη ἡ πόλις· ᾠήθημεν γὰρ ἐν τῇ τοιαύτῃ μάλιστ' ἂν εὑρεῖν δικαιοσύνην καὶ αὖ ἐν τῇ κάκιστα οἰκουμένῃ
C ἀδικίαν, κατιδόντες δὲ κρῖναι ἂν ὃ πάλαι ζητοῦμεν. νῦν μὲν οὖν, ὡς οἰόμεθα, τὴν εὐδαίμονα πλάττομεν οὐκ ἀπολαβόντες ὀλίγους ἐν αὐτῇ τοιούτους τινὰς

B. *ἂν οὐδὲν εἴη*] V. *οὐδὲν ἂν εἴη,* optimis libris non consentientibus.

C. *τινὰς τιθέντες*] Sic Par. A. Ang. Ambr. Vat. m. Flor. a. c. x. *α. γ.* Vulgo *θέντες.*

Τί οὖν δὴ ἀπολογησόμεθα, φῄς;] Astius in altera editione Ienensi scripsit *Τί οὖν δή; ἀπολογησόμεθα, φῄς;* Quam rationem miramur sane etiam C. Fr. Hermanno placuisse. Manifestum est enim repeti hic quaestionem ab initio p. 419. A. ab Adimanto positam, quanquam nunc prima persona numeri plurativi utitur.

B. *ὅπως ἕν τι ἡμῖν ἔθνος*] De usu voc. *ἔθνος* v. ad libr. I. p. 351. C.

C. *πλάττομεν οὐκ ἀπολαβόντες*] Participium *ἀπολαβόντες* illustratur additis verbis *ὀλίγους ἐν αὐτῇ τοιούτους τινὰς θέντες.* Sine causa Benedictus scribi voluit *ἀπολαβόντες, οὐκ ὀλίγους κ. τ. λ.* Sententia haec est: nunc beatam, opinor, civitatem fingimus non ex parte, sed totam.

ὥσπερ οὖν ἂν εἰ ἡμᾶς —] Vulgo repetito *ἂν* scribebatur *προσελθὼν ἄν τις ἔψεγε.* Quod nullo pacto ferendum. Nam quod Astius voculam cum *προσελθών* nectendam censuit, id fieri propterea non potest, quod ea ita demum recte participio adiiceretur, si illo in verbum finitum commutato locum suum obtineret. Quod quidem hic secus est. Nam non aliter haec explicari possunt, nisi hoc modo: *εἰ ἡμᾶς ἀνδριάντας γράφοντας προσῆλθέ τις καὶ ἔψεγε.* Alia ratio est libr. X. p. 598. C. Nec vero statui licet *ἂν* ter esse positum sic, ut totidem verbum *ἐδοκοῦμεν* afficiat. Hoc enim si ita esset, certe non potuisset interponi ei sententiae parti, quae habet conditionem. Itaque recte Schaefer. Melet. critt. p. 102. istud *ἂν* delendum censuit, perspicacior ea in re Schneidero, qui illud iudicavit esse tolerabile. Est enim profecto prorsus intolerabile. Deinde Schaeferus l. c. refingendum censet *προστιθεῖμεν.*

τιθέντες, ἀλλ' ὅλην· αὐτίκα δὲ τὴν ἐναντίαν σκεψόμεθα. ὥςπερ οὖν ἂν εἰ ἡμᾶς ἀνδριάντας γράφοντας προςελθών τις ἔψεγε λέγων, ὅτι οὐ τοῖς καλλίστοις τοῦ ζώου τὰ κάλλιστα φάρμακα προςτίθεμεν — οἱ γὰρ ὀφθαλμοί, κάλλιστον ὄν, οὐκ ὀστρείῳ ἐναληλιμμένοι εἶεν, ἀλλὰ μέλανι —, μετρίως ἂν ἐδοκοῦμεν πρὸς αὐτὸν ἀπολογεῖσθαι λέγοντες· Ὦ θαυμάσιε, D μὴ οἴου δεῖν ἡμᾶς οὕτω καλοὺς ὀφθαλμοὺς γράφειν, ὥςτε μηδὲ ὀφθαλμοὺς φαίνεσθαι, μηδ' αὖ τἆλλα μέρη, ἀλλ' ἄθρει, εἰ τὰ προςήκοντα ἑκάστοις ἀποδιδόντες τὸ ὅλον καλὸν ποιοῦμεν· καὶ δὴ καὶ νῦν μὴ ἀνάγκαζε ἡμᾶς τοιαύτην εὐδαιμονίαν τοῖς φύλαξι προςάπτειν, ἣ ἐκείνους πᾶν μᾶλλον ἀπεργάσεται ἢ φύλακας. ἐπιστάμεθα γὰρ καὶ τοὺς γεωργοὺς ξυστίδας E

προςελθών τις ἔψεγε] V. iterato ἂν scribebatur πρ. ἄν τις ἔψεγε. quam lectionem soli Ven. Ξ. Ang. Vat. m. Flor. γ. a. c. x. tenent. Voculam eiecit Bekk. v. annot.

Quod si legeretur in codd. mss., facile amplecteremur. Nunc *προςτίθεμεν* ex obliquae et rectae orationis confusione explicandum putamus, de qua v. Hermann. ad Viger. p. 991. Nimirum prudenter monuit Astius, duas mixtas videri constructiones: ἔψεγε ὅτι οὐ — προςτιθεῖμεν, et λέγων, ὅτι οὐ προςτίθετε, posteriore dictione, orationi aliunde suspensae accommodata. conf. etiam Loers ad Platon. Menex. p. 64. — *ἀνδριάντες* sunt pictae imagines, ut recte interpretatur Schaeferus Melet. critt. p. 102. Sic etiam Antiatticista Bekkeri p. 82. 11. et Lexic. rhet. Bekk. p. 210, 15. p. 211, 14.

οἱ γὰρ ὀφθαλμοί — μέλανι] Optativus post ὅτι, ὡς et accusativum cum infinitivo in oratione obliqua ponitur, ubi alterius opinio ac sententia ipsis eius verbis oblique refertur; cuius rei exempla memoravimus bene multa ad Phileb. p. 58. A. conf. Hermann. De part. ἄν p. 139. Matthiae Gr. §. 529. 3. Pro κάλλιστον ὄν ne quis requirat κάλλιστον ὄντες, v. ann. ad Libr. I. p. 333. D.

D. *τὸ ὅλον ποιοῦμεν*] Fuit qui post ποιοῦμεν minore interpunctione utendum censeret, ut proxima apodosin continere putarentur. Non assentior. Etenim ὥςπερ, ut Lat. veluti, ubi idem significat quod exempli causa, ut exemplo utar, saepe non habet apodosin subsequentem. v. Matthiae Gr. §. 523. 3. p. 1205. ed 3. Exemplum rei si desideras, lege Gorg. p. 451. A sq., qui locus longior est, quam ut hic adscribi possit. Quanquam sententiam si respectamus, hoc loco apodosis inest in verbis: καὶ δὴ καὶ νῦν μὴ ἀν. etr., ubi scribi potuit etiam: οὕτω καὶ νῦν μὴ ἀν. etr.

E. *ἐπιστάμεθα γάρ καὶ*

ἀμφιέσαντες καὶ χρυσὸν περιθέντες πρὸς ἡδονὴν ἐργάζεσθαι κελεύειν τὴν γῆν, καὶ τοὺς κεραμέας κατακλίναντες πρὸς τὸ πῦρ διαπίνοντάς τε καὶ εὐωχουμένους, τὸν τροχὸν παραθεμένους, ὅσον ἂν ἐπιθυμῶσι κεραμεύειν, καὶ τοὺς ἄλλους πάντας τοιούτῳ τρόπῳ μακαρίους ποιεῖν, ἵνα δὴ ὅλη ἡ πόλις εὐδαιμονῇ. ἀλλ' ἡμᾶς μὴ οὕτω νουθέτει· ὡς, ἄν σοι
421 πειθώμεθα, οὔτε ὁ γεωργὸς γεωργὸς ἔσται, οὔτε ὁ κεραμεὺς κεραμεύς, οὔτε ἄλλος οὐδεὶς οὐδὲν ἔχων

E. *κατακλίναντες ἐπιδέξια*] V. *ἐπὶ δεξιά.* Illud tenet liber praestantissimus, Par. A. Vulg. Casaub. ad Athen. I. p. 168. ed. Schweigh. corrigendum vidit. cf. annot.

ὅσον ἂν ἐπιθυμῶσι] Solus Steph. *ἐπιθυμήσωσι*, nescimus unde.

P. 421. *πόλιν ἀπολλύασι*] Steph. *ἀπολλύουσι*, quod est in libris paucissimis iisque deterioribus. conf. Buttmann. Gr. Ampl. T. 1. P. 1. p. 524.

καὶ αὖ τοῦ εὖ οἰκεῖν] Sic Par. A. Vat. m. Flor. a. c. γ. et in marg. Flor. x. Vulgo: *ἀπολλύουσιν· ἂν τοῦ εὖ οἰκεῖν.* Alii libri habent vel *καὶ ἀντὶ τοῦ εὖ οἰκεῖν*, vel *καὶ γὰρ αὐτοί*, vel *καὶ ἂν καὶ αὖ*: quae varietas receptae scripturae veritatem testatur. Verum dudum viderat Ast. Mox vulgo *ἔχωσιν*, quod ex compluribus optimorum librorum emendatum.

τοὺς γεωργοὺς κ.τ.λ.] Frustra Astius olim haec verba sollicitavit scribendo *ἠπιστάμεθα*. Sensus est: Possumus enim etiam agricolas magnificis vestibus ornatos auroque cinctos voluptatis causa colere terram iubere, et figulos, dum discumbentes commode et eleganter ad ignem (focum) bibant et conviventur, rota apposita, quantum velint, figlinam exercere. Scholiastes: *ξυστίς ἐστι λεπτὸν ὕφασμα, περιβόλαιον, ἢ χιτὼν ποδήρης γυναικεῖος κ. τ. λ.* Plura de hoc vestimenti genere dixerunt intpp. ad Aristoph. Nubb. v. 70. Equitt. 967. Hemsterhus. ad Lucian. Nigrin. p. 50. Toup. ad Longin. p. 228. Ruhnken. ad Tim. Gloss. p. 188. Verbum *ἀμφιεννύναι* de more cum duplici accusativo constructum, de quo v. Matth. Gr. §. 418. g. — *Ἐργάζεσθαι*, ut Lat. opus facere, *κατ' ἐξοχὴν* dicitur de laboribus rusticis. Quare *ἐργάζεσθαι τὴν γῆν* est agrum colere. Xenoph. Cyrop. III, 2, 8: *ἐξεῖναι ὑμῖν γῆς ἐργάζεσθαι ὁπόσην ἂν βούλησθε.* Ibid. IV, 4, 3. V, 4, 12. al. Deinde *ἐπιδέξια*, i. e. *ἐπιδεξίως*, cum *κατακλίναντες* connectendum. Quocirca mutavi quod vulgo legebatur *ἐπὶ δεξιά*. Neque nunc potest esse versus dexteram, sed potius significat scite et eleganter, ut vere observavit Casaubon. ad Athen. Animadvv. T. I. p. 168. ed. Schweigh. Conf. Valcken. ad Eurip. Hippolyt. v. 1360. Bergler. ad Aristoph. Avv. v. 1567. Eustath. ad Iliad. μ'. p. 902. ed. Rom. Itaque miramur Schneiderum, qui deserta Parisini optimi au-

σχῆμα, ἐξ ὧν πόλις γίγνεται. ἀλλὰ τῶν μὲν ἄλλων ἐλάττων λόγος· νευῤῥάφοι γὰρ φαῦλοι γενόμενοι καὶ διαφθαρέντες καὶ προσποιησάμενοι εἶναι, μὴ ὄντες, πόλει οὐδὲν δεινόν· φύλακες δὲ νόμων τε καὶ πόλεως μὴ ὄντες, ἀλλὰ δοκοῦντες, ὁρᾷς δὴ ὅτι πᾶσαν ἄρδην πόλιν ἀπολλύασι καὶ αὖ τοῦ εὖ οἰκεῖν καὶ εὐδαιμονεῖν μόνοι τὸν καιρὸν ἔχουσιν. εἰ μὲν οὖν ἡμεῖς μὲν φύλακας ὡς ἀληθῶς ποιοῦμεν ἥκιστα κακούργους B τῆς πόλεως, ὁ δ' ἐκεῖνο λέγων γεωργούς τινας καὶ

εἰ μὲν οὖν ἡμεῖς μὲν —] Alterum *μέν* deest in Monac. Flor. β. Par. K. Praeterea in Flor. x. verbis *εἰ μὲν οὖν* superscriptum *ἔστι τοῦτο*. Locus varie tentatus est. Orellius Epist. crit. ad calcem Memnonis adiecta p. 253. legendum censet *εἶεν οὖν· ἡμεῖς μὲν κ. τ. λ.* Astius omissis verbis *εἰ μέν* scribi vult: *ἡμεῖς μὲν οὖν φύλακας κ. τ. λ.* C. Fr. Hermann. post *λέγων* commate distinguit, ut apodosis ordiatur a verbis: *σκεπτέον οὖν* etc. Alii etiam alia suaserunt. Totum locum Ficinus convertit sic: Quamobrem si veros civitatis custodes quaerimus, minime eos eligere debemus, qui noceant civitati. Qui vero illud dicit, et agricolas non tanquam in civitate, sed tanquam in festiva quadam celebritate discumbentes facit, aliquid certe aliud quam bonum considerat civitatis.

ctoritate vulgatam scripturam ita defendit, ut omnino loci significationem desiderari arbitretur.

ὡς ἂν σοι πειθώμεθα —] Hoogeveenus Doctrin. Particul. T. II. p. 1190., quem sequitur Zeunius ad Viger. p. 559. a., *ὡς* dictum putat *τελικῶς*. Male. Voculam nunc significare nam vel negans particula *οὔτε* arguit, ut recte observavit Schaefer. ad Demosth. T. V. p. 108.

P. 421. *οὐδὲν ἔχων σχῆμα, ἐξ ὧν πόλις γ.*] h. e. *οὐδὲν σχῆμα τούτων, ἐξ ὧν κ. τ. λ.* Ad *ἔχων* int. *ἔσται*, de qua loquendi ratione v. ad Phaedon. p. 100. D. Sympos. p. 216. E. Vocatur autem nunc *σχῆμα* habitus, quem quis in republica observare, ac persona, quam sustinere debet, Stand u. Verhältniss.

ἀλλὰ τῶν μὲν ἄλλων] praeter custodes. — *καὶ προσποιούμενοι εἶναι*, sc. *νευῤῥάφοι*.

τοῦ εὖ οἰκεῖν — καιρὸν ἔχουσιν] atque contra ex iis bonae administrationis ac felicitatis momentum pendere. Nam ita formulam *καιρὸν ἔχειν τοῦ εὖ οἰκεῖν* explicandam puto.

εἰ μὲν οὖν ἡμεῖς μὲν — πόλιν λέγοι.] Locus ad explicandum difficillimus, cuius sententia haec esse videtur: Si igitur nos custodes volumus esse civitati minime noxios, sed quam utilissimos, ille vero eos vult esse agricolas quosdam et beatos convivatores, sententiae nostrae eo inter se discrepant, quod nos solius salutis publicae neque vero privatae custodum felicitatis rationem habendam esse putamus, hic autem omnia tribuit iucunditati

ὥςπερ ἐν πανηγύρει, ἀλλ' οὐκ ἐν πόλει ἑστιάτορας εὐδαίμονας, ἄλλο ἄν τι ἢ πόλιν λέγοι. σκεπτέον οὖν, πότερον πρὸς τοῦτο βλέποντες τοὺς φύλακας καθιστῶμεν, ὅπως ὅ τι πλείστη αὐτοῖς εὐδαιμονία ἐγγενήσεται, ἢ τοῦτο μὲν εἰς τὴν πόλιν ὅλην βλέποντας θεατέον, εἰ ἐκείνῃ ἐγγίγνεται, τοὺς δ' ἐπικούρους
C τούτους καὶ τοὺς φύλακας ἐκεῖνο ἀναγκαστέον ποιεῖν καὶ πειστέον, ὅπως ὅ τι ἄριστοι δημιουργοὶ τοῦ ἑαυτῶν ἔργου ἔσονται, καὶ τοὺς ἄλλους ἅπαντας ὡςαύτως, καὶ οὕτω ξυμπάσης τῆς πόλεως αὐξανομένης καὶ καλῶς οἰκιζομένης ἐατέον ὅπως ἑκάστοις τοῖς ἔθνεσιν ἡ φύσις ἀποδίδωσι τοῦ μεταλαμβάνειν εὐδαιμονίας. Cap. II. Ἀλλ', ἦ δ' ὅς, καλῶς μοι δοκεῖς λέγειν. Ἆρ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ τὸ τούτου ἀδελφὸν δόξω σοι μετρίως λέγειν; Τί μάλιστα; Τοὺς ἄλλους
D αὖ δημιουργοὺς σκόπει εἰ τάδε διαφθείρει, ὥςτε καὶ κακοὺς γίγνεσθαι. Τὰ ποῖα δὴ ταῦτα; Πλοῦτος, ἦν

B. *ἐν πόλει ἑστιάτορας εὐδαίμονας*] V. *ἑστιάτορας καὶ εὐδαίμονας*, quod Wyttenbach. ad Plutarch. Moral. T. I. p. 322. ed. Ox. p. 253. ed. Lips. in *καὶ δαιτυμόνας* mutandum censebat. Sed istud *καί* praeter Ven. Ξ. Ang. Flor. c. x. omnes codices omittunt, ut nunc quidem coniectura illa, sanequam elegantissima, non opus sit.

C. *τοῦ ἑαυτῶν ἔργου ἔσονται*] Steph. *ἑαυτοῦ*, quod errore, ut videtur, ortum.

Cap. II. E. *ἄλλους οὓς ἂν διδάσκῃ*] Sic Par. A. Vat. Θ. Ven. Π. Ξ. Vind. Ambr. Ang. Vat. m. r. Flor. a. c. x. α. γ. pro vulg. *διδάξῃ*. Praesens cur praeferendum sit, neminem, opinor, latebit.

μήποτε αὐτοὺς λήσει] Sic Ven. Π. Vind. Par. DK. Vat.

vitae, qua custodes fruantur, civitatem nihil curat. Haec vero si verborum sententia est, facile intelligitur, ad verba: *ὁ δ' ἐκεῖνο λέγων — εὐδαίμονας*, ex praecedente *ποιοῦμεν* intelligendum relinqui *ποιεῖ*, apodosin autem decurtatam esse, quandoquidem ea protasis posteriori tantum parti accommodata est, quum ceterum sponte appareat, quid plene dicendum fuerit. Neque enim Schneiderum audiendum censemus, ad verba priora: *εἰ μὲν οὖν — τῆς πόλεως*, suppleri iubentem: *ἡμεῖς μὲν ὀρθῶς ποιοῦμεν*, quod nec grammatice fieri potest. Immo accommodavit disputator apodosin posteriori protasis parti, quia gravius indicare voluit istam quidem opinionem nihil ad civitatis rationes pertinere, a quibus sit alienissima. Quamobrem locum sic reddere possis: si igitur, quum nos custodes revera civitati minime noxios (quod per *μείωσιν* dictum est pro: reipublicae quam maxime

δ' ἐγώ, καὶ πενία. Πῶς δή; Ὧδε. πλουτήσας χυτρεὺς δοκεῖ σοι ἔτι θελήσειν ἐπιμελεῖσθαι τῆς τέχνης; Οὐδαμῶς, ἔφη. Ἀργὸς δὲ καὶ ἀμελὴς γενήσεται μᾶλλον αὐτὸς αὑτοῦ; Πολύ γε. Οὐκοῦν κακίων χυτρεὺς γίγνεται; Καὶ τοῦτο, ἔφη, πολύ. Καὶ μὴν καὶ ὄργανά γε μὴ ἔχων παρέχεσθαι ὑπὸ πενίας ἤ τι ἄλλο τῶν εἰς τὴν τέχνην, τά τε ἔργα πονηρότερα ἐργάσεται E καὶ τοὺς υἱεῖς, ἢ ἄλλους, οὓς ἂν διδάσκῃ, χείρους δημιουργοὺς διδάξεται. Πῶς δ' οὔ; Ὑπ' ἀμφοτέρων δή, πενίας τε καὶ πλούτου, χείρω μὲν τὰ τῶν τεχνῶν ἔργα, χείρους δὲ αὐτοί. Φαίνεται. Ἕτερα δή, ὡς ἔοικε, τοῖς φύλαξιν εὑρήκαμεν, ἃ παντὶ τρόπῳ φυλακτέον, ὅπως μήποτε αὐτοὺς λήσει εἰς τὴν πόλιν παραδύντα. Ποῖα ταῦτα; Πλοῦτος, ἦν δ' ἐγώ, καὶ πενία, ὡς τοῦ μὲν τρυφὴν καὶ ἀργίαν καὶ νεωτερι- 422 σμὸν ἐμποιοῦντος, τοῦ δὲ ἀνελευθερίαν καὶ κακουργίαν πρὸς τῷ νεωτερισμῷ. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. τόδε

r. Mon. Flor. β. n. Ante Astium scribebatur soloece λήσῃ. v. Lobeck. ad Phryn. p. 719. Deinde Τὰ ante ποῖα cum plurimis libris abiecit Bekk.; servant Ven. Ξ. Ambr. Ang. Flor. a. c. Statim vett. editt. cum plurimis libris Πλοῦτός τε, ἦν δ' ἐγώ. Sed τε praeeunte Bekkero omisimus auctoritate codd. Par. K. Flor. α. β. et Stobaei Sermon. XLI. p. 275. Sic item antea: Πλοῦτος, ἦν δ' ἐγώ, καὶ πενία, in libris omnibus scriptum.

P. 422. τρυφὴν καὶ ἀργίαν καὶ νεωτ.] V. τρυφήν τε καὶ ἀργ. Sed τε praeter Ven. Ξ. Ambr. Angel. Flor. x. α. omnes libri cum Par. A. Duebn. ignorant. Pro ἐμποιοῦντες Par. ADK. Vat. Θ. Ven II. alii ποιοῦντος. Praefero vulgatam. Mox libri plerique κακοεργίαν, quod e Bas. 1. 2. Flor. α. x. Ambr. Ang. mutatum.

salutares) facere studeamus, ille, qui istud dicit, eosdem custodes vult esse agricolas quosdam vitae quotidianae negotiis et lucro intentos ac denique tanquam in festa celebritate neque vero in civitate convivas beatos, certe aliud quid quam civitatem dicet, h. e. non de republica loquetur eiusque ducet rationem. Haec vero interpretatio eo videtur esse probabilior, quod etiam verbis proxime superioribus optime congruit, quae pro apodosi non videntur accipi posse, sicuti Hermanno placuit.

Cap. II. E. χείρους δημιουργοὺς διδάξεται] inertiores reddet opifices; v. Matth. Gr. §. 420. ann. 3. Pro διδάξεται Cobet. Varr. Lectt. p. 310. requirit διδάξει.

ὅπως μὴ αὐτοὺς λήσει] Soloecum aoristum λήσῃ recte sustulit Astius. Debebat enim λάθῃ scribi. Complures locos isto vitio inquinatos purgavit

μέντοι, ὦ Σώκρατες, σκόπει· πῶς ἡμῖν ἡ πόλις οἵα τ' ἔσται πολεμεῖν, ἐπειδὰν χρήματα μὴ κεκτημένη ᾖ, ἄλλως τε κἂν πρὸς μεγάλην τε καὶ πλουσίαν ἀναγκασθῇ πολεμεῖν; Δῆλον, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι πρὸς μὲν
B μίαν χαλεπώτερον, πρὸς δὲ δύο τοιαύτας ῥᾷον. Πῶς εἶπες; ἦ δ' ὅς. Πρῶτον μέν που, εἶπον, ἐὰν δέῃ μάχεσθαι, ἆρα οὐ πλουσίοις ἀνδράσι μαχοῦνται αὐτοὶ ὄντες πολέμου ἀθληταί; Ναὶ τοῦτό γε, ἔφη. Τί οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Ἀδείμαντε; εἷς πύκτης ὡς οἷόν τε κάλλιστα ἐπὶ τοῦτο παρεσκευασμένος δυοῖν μὴ πύκταιν, πλουσίοιν δὲ καὶ πιόνοιν, οὐκ ἂν δοκεῖ σοι ῥᾳδίως μάχεσθαι; Οὐκ ἂν ἴσως, ἔφη, ἅμα γε. Οὐδ' εἰ ἐξείη, ἦν δ' ἐγώ, ὑποφεύγοντι τὸν πρότερον
C ἀεὶ προσφερόμενον ἀναστρέφοντα κρούειν, καὶ τοῦτο ποιοῖ πολλάκις ἐν ἡλίῳ τε καὶ πνίγει; ἆρά γε οὐ καὶ πλείους χειρώσαιτ' ἂν τοιούτους ὁ τοιοῦτος; Ἀμέλει, ἔφη, οὐδὲν ἂν γένοιτο θαυμαστόν. Ἀλλ' οὐκ οἴει πυκτικῆς πλέον μετέχειν τοὺς πλουσίους ἐπιστήμῃ τε

B. *ἐπὶ τοῦτο παρεσκευασμένος*] V. *τούτῳ*. quod nunc praeeunte Bekkero in *τοῦτο* mutare placuit ex Par. A. Ven. Ξ. Vind. Ambr. Ang. Vat. m. r.

οὐκ ἂν δοκεῖ σοι ῥ. μ.] V. *δοκῇ*. soloece. Recte Par. A D K. Ven. II. Ambr. Ang. Mon. Flor. α. β. *δοκεῖ*, nam *ἄν* pertinet ad infinitivum. Similia notavit Schaef. meletem. critt. p. 60.

Lobeck. ad Phrynich. p. 719. De *ὅπως μή* cum futuro iuncto optime praecepit Thiersch. Gr. §. 342. 9. p. 662. ed. III.

P. 422. B. *μαχοῦνται αὐτοὶ ὄντες* —] Intell. *οἱ πολῖται* ex praecedenti *πόλις*.

ἐπὶ τοῦτο παρεσκευασμένος] Sc. *ἐπὶ τὸ πυκτεύειν*.

C. *ἀναστρέφοντα κρούειν*] Verbum *κρούειν* de pugilatu proprium monente Heindorfio ad Protagor. p. 557. Accusativus participii rursus post dativum illatus. Sententia haec est: An ne tum quidem, si ei liceat subterfugienti semper prius irruentem caedere conversione subito facta? — *ἐκ τῶν εἰκότων*, ut probabile s. verisimile est; v. ad libr. II. c. 8.

D. *οἴει τινὰς ἀκούσαντας τ.*] num futuros esse putas, qui his auditis adversus canes duros et macros, quales erunt nostrae reipublicae cives, pugnare malint, quam cum canibus adversus pecudes pingues ac molles? i. e. viros opulentos quidem, sed imbelles et effeminatos. Quod ante Stephanum legebatur *αἱρήσασθαι*, est haec aoristi forma plane so-

καὶ ἐμπειρίᾳ ἢ πολεμικῆς; Ἔγωγ᾽, ἔφη. Ῥᾳδίως ἄρα ἡμῖν οἱ ἀθληταὶ ἐκ τῶν εἰκότων διπλασίοις τε καὶ τριπλασίοις αὑτῶν μαχοῦνται. Συγχωρήσομαί σοι, ἔφη· δοκεῖς γάρ μοι ὀρθῶς λέγειν. Τί δ᾽, ἂν πρεσβείαν πέμψαντες εἰς τὴν ἑτέραν πόλιν τἀληθῆ εἴπωσιν, D ὅτι Ἡμεῖς μὲν οὐδὲν χρυσίῳ οὐδ᾽ ἀργυρίῳ χρώμεθα, οὐδ᾽ ἡμῖν θέμις, ὑμῖν δέ· ξυμπολεμήσαντες οὖν μεθ᾽ ἡμῶν ἔχετε τὰ τῶν ἑτέρων· οἴει τινὰς ἀκούσαντας ταῦτα αἱρήσεσθαι κυσὶ πολεμεῖν στερεοῖς τε καὶ ἰσχνοῖς μᾶλλον ἢ μετὰ κυνῶν προβάτοις πίοσί τε καὶ ἁπαλοῖς; Οὔ μοι δοκεῖ. ἀλλ᾽ ἐὰν εἰς μίαν, ἔφη, πόλιν ξυναθροισθῇ τὰ τῶν ἄλλων χρήματα, ὅρα, μὴ κίνδυνον φέρῃ τῇ μὴ πλουτούσῃ. E Εὐδαίμων εἶ, ἦν δ᾽ ἐγώ, ὅτι οἴει ἄξιον εἶναι ἄλλην τινὰ προσειπεῖν πόλιν ἢ τὴν τοιαύτην, οἵαν ἡμεῖς κατεσκευάζομεν. Ἀλλὰ τί μήν; ἔφη. Μειζόνως, ἦν δ᾽ ἐγώ, χρὴ προσαγορεύειν τὰς ἄλλας· ἑκάστη γὰρ αὐτῶν πόλεις εἰσὶ πάμπολλαι, ἀλλ᾽ οὐ πόλις, τὸ τῶν

C. πλείους χειρ.] πλέους ex Par. A. Herm. coll. p. 330. A. Sed ceteri codd. cum vett. editt. omnes πλείους.
τριπλασίοις αὑτῶν] V. αὐτῶν. Correxit Ast.
D. ταῦτα αἱρήσεσθαι] Ald. Bas. 1. 2. αἱρήσασθαι. Pessime.
E. ἡμεῖς κατεσκευάζομεν] Flor. x. Ang. κατασκευάζομεν. Recte habet imperfectum.

locca, ut demonstravit Lobeck. ad Phryn. p. 718. Nihil igitur egit Ast., qui, ut aoristum defenderet, hoc tempus post verba putandi, confirmandi, sperandi etiam de rebus futuris usurpari solere monuit.

E. ὅτι οἴει ἄξιον εἶναι—] quod putas ullam aliam civitatem dignam esse, quae hoc nomine appelletur, praeter talem, qualem nos modo condebamus. Illud εὐδαίμων εἶ liquet ironice esse accipiendum.

πόλεις εἰσὶ πάμπολλαι] Verbum sequitur numerum praedicati. Gorg. p. 502. C. λόγοι γίγνονται τὸ λειπόμενον. Demosthen. adv. Onetor. p. 877. 26 ed. Reisk. ἡ τε προὶξ ὀγδοήκοντα μναῖ γενήσονται. v. Heindorf. ad Parmenid. p. 244. — τὸ τῶν παιζόντων. Scholiastes: πόλεις παίζειν εἶδός ἐστι πεττευτικῆς παιδιᾶς· μετῆκται δὲ καὶ εἰς παροιμίαν. Eadem fere Suidas habet s. v. πόλις. Conf. intpp. ad Pollue. IX. 98. Zenob. V. 67. Meursius de ludis Graec. in Gronovi Thesaur. T. VII, p. 983. Erasmi Adagg. Chil. III. Cent. II, 28. Meineke Fragm. Com. I. p. 441.

παιζόντων. δύο μὲν γάρ, κἂν ὁτιοῦν ᾖ, πολεμία ἀλ-
423 λήλαις, ἡ μὲν πενήτων, ἡ δὲ πλουσίων· τούτων δ' ἐν ἑκατέρᾳ πάνυ πολλαί, αἷς ἐὰν μὲν ὡς μιᾷ προσφέρῃ, παντὸς ἂν ἁμάρτοις, ἐὰν δὲ ὡς πολλαῖς, διδοὺς τὰ τῶν ἑτέρων τοῖς ἑτέροις, χρήματά τε καὶ δυνάμεις ἢ καὶ αὐτούς, ξυμμάχοις μὲν ἀεὶ πολλοῖς χρήσει, πολεμίοις δ' ὀλίγοις. καὶ ἕως ἂν ἡ πόλις σοι οἰκῇ σωφρόνως, ὡς ἄρτι ἐτάχθη, μεγίστη ἔσται, οὐ τῷ δοκεῖν λέγω, ἀλλ' ὡς ἀληθῶς μεγίστη καὶ ἐὰν μόνον
B ᾖ χιλίων τῶν προπολεμούντων· οὕτω γὰρ μεγάλην πόλιν μίαν οὐ ῥᾳδίως οὔτε ἐν Ἕλλησιν οὔτε ἐν βαρβάροις εὑρήσεις, δοκούσας δὲ πολλὰς καὶ πολλαπλασίας τῆς τηλικαύτης. ἢ ἄλλως οἴει; Οὐ μὰ τὸν Δί', ἔφη.

Cap. III. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, οὗτος ἂν εἴη καὶ κάλλιστος ὅρος τοῖς ἡμετέροις ἄρχουσιν, ὅσην δεῖ τὸ

δύο μὲν γάρ] *γὰρ* om. Vat. m. cum Par. A. probantibus Turr.

κἂν ὁτιοῦν ᾖ, πολεμία ἀλλ'.] V. *κἂν ὁπηοῦν εἶεν.* Sed *ὁτιοῦν* habent Par. ADK. Ven. II. Vind. Mon. Ambr. Ang. Vat. m. r. et Florentini omnes; *εἶεν* autem solus Steph. habet cum Ven. Ξ. et Vat. Θ., in quo corr. restitutum est. Nimirum veram lectionem non intellexerunt qui illam mutaverunt. Dein pro vulg. *ἀλλήλαιν* Par. ADK. Ven. II. Vind. Φ. Ang. Ambr. Vat m. r. Flor. a. c. x. α. γ. β. praebuerunt *ἀλλήλαις*.

P. 423. *τῶν ἑτέρων τοῖς ἑτέροις*] Steph. cum solo Ven. Ξ. *ταῖς ἑτέραις*. Perperam.

ἕως ἂν ἡ πόλις σοι οἰκῇ] V. *ὡς*, quod iam Steph. corrigendum vidit. *ἕως* Flor. a. x. Angel. praebuerunt. Mon. β. *καὶ οὕτως ἄν*.

κἂν ὁτιοῦν ᾖ] si vel tantilla sit, eiusmodi civitas. Nam *κἂν* idem quod *καὶ ἐάν*. Sophocl. Antigon. v. 234: *τέλος γε μέντοι δεῦρ' ἐνίκησεν μολεῖν, σοί, κεἰ τὸ μηδὲν ἐξερῶ, φράσων δ' ὅμως.* nam sic ibi scribendum pro *φράσω δ' ὅμως*. Participium nominativo casu infertur propterea, quod *ἐνίκησεν μολεῖν* significat statui venire. Nec infrequens est *καὶ ὁτιοῦν*. Phileb. p. 59 C: *πῶς ἂν ποτε βέβαιον γίγνοιτ' ἂν ἡμῖν καὶ ὁτιοῦν εἶναι.* Apol. Socr. p. 35. B. *τοὺς δοκοῦντας καὶ ὁτιοῦν εἶναι.*

P. 423. *οὐ τῷ δοκεῖν λέγω*] Quum *τῷ δοκεῖν* deinde opponatur *ὡς ἀληθῶς*, facile existimari potest, quid de vulgata lectione *τῷ εὐδοκιμεῖν*, quam Bekk. quoque servavit, statuendum sit. Etenim non *τῷ εὐδοκιμεῖν*, sed *τῷ δοκεῖν* opponi solet *τὸ ὡς ἀληθῶς εἶναι* vel *τὸ εἶναι*. v. libr. II. p. 361. Xenoph. Mem. I, 7, 1. II, 6, 39. Sympos. VIII, 43. al. Neque agitur nunc de bona talis civi-

μέγεθος τὴν πόλιν ποιεῖσθαι καὶ ἡλίκῃ οὔσῃ ὅσην χώραν ἀφορισαμένους τὴν ἄλλην χαίρειν ἐᾶν. Τίς, ἔφη, ὅρος; Οἶμαι μέν, ἦν δ' ἐγώ, τόνδε· μέχρι οὗ ἂν ἐθέλῃ αὐξομένη εἶναι μία, μέχρι τούτου αὔξειν, πέρα δὲ μή. Καὶ καλῶς γ', ἔφη. Οὐκοῦν καὶ τοῦτο C αὖ ἄλλο πρόσταγμα τοῖς φύλαξι προστάξομεν, φυλάττειν παντὶ τρόπῳ, ὅπως μήτε σμικρὰ ἡ πόλις ἔσται μήτε μεγάλη δοκοῦσα, ἀλλά τις ἱκανὴ καὶ μία. Καὶ φαῦλόν γ', ἔφη, ἴσως αὐτοῖς προστάξομεν. Καὶ τούτου γε, ἦν δ' ἐγώ, ἔτι φαυλότερον τόδε, οὗ καὶ ἐν τῷ πρόσθεν ἐπεμνήσθημεν λέγοντες, ὡς δέοι, ἐάν τε τῶν φυλάκων τις φαῦλος ἔκγονος γένηται, εἰς τοὺς ἄλλους αὐτὸν ἀποπέμπεσθαι, ἐάν τ' ἐκ τῶν ἄλλων σπουδαῖ- D ος, εἰς τοὺς φύλακας. τοῦτο δ' ἐβούλετο δηλοῦν, ὅτι καὶ τοὺς ἄλλους πολίτας, πρὸς ὅ τις πέφυκε, πρὸς τοῦτο ἕνα πρὸς ἓν ἕκαστον ἔργον δεῖ κομίζειν, ὅπως

οὐ τῷ δοκεῖν λέγω] V. τῷ εὐδοκιμεῖν. Recte Par. K. τῷ δοκεῖν.

Cap. III. B. οὗτος ἂν εἴη καὶ κάλλιστος ὅρος] Recte Bekker. addidit καί, quod cum Stephano omittunt soli Ven. Ξ. Ambr. Vat. m. Flor. a. c. α.

τὴν ἄλλην χαίρειν ἐᾶν] In edit. Steph. ἐᾶν errore videtur excidisse.

μέχρι οὗ ἂν ἐθέλῃ] V. μέχρις, quod ex Par. A. Ang. Vat. Flor. β. x. correctum. Coniunctivum ἐθέλῃ, quem postulant leges grammaticae, loco vulg. ἐθέλοι optimi plurimique libri suppeditarunt. Dein vulg. αὐξανομένη, quod ex Par. A. Ambr. Vat. m. Flor. a. c. n. γ. et pr. Ven. Ξ. mutatum.

D. ἐβούλετο δηλοῦν] Vat. Θ. Vind. Ven. II. Par. DK. Ang. Vat. r. Mon. Flor. n. x. β. βούλεται. Vera est lectio vulgata.

tatis existimatione: Recte iam **Ficinus**: *non ad opinionem* inquam, sed revera maximam fore, etiamsi mille duntaxat propugnatoribus constet. Reprehendit extrema **Aristoteles** Pol. II, 4.

Cap. III. B. οὗτος ἂν εἴη καὶ κάλλιστος] Ex iis, quae de civitatis unitate atque concordia disputata sunt, colligi etiam posse arbitratur, quid de terminis ac finibus eius iudicandum sit. Vult enim eam sic augeri, ut mediocritate conservata unitas eius ac singularum partium concinnitas non periclitetur.

Οἶμαι μέν, ἦν δ' ἐγώ] Huic μέν non subiicitur δέ. v. **Heindorf.** ad Sophist. p. 288. **Hermann.** ad Viger. p. 841 sq. coll. annot. ad libr. 1. p. 334. B.

C. ἐν τῷ πρόσθεν] Libr. III. p. 415. A. sqq. coll. II. p. 370. B. 374. A.

ἂν ἓν τὸ αὑτοῦ ἐπιτηδεύων ἕκαστος μὴ πολλοί, ἀλλὰ εἷς γίγνηται, καὶ οὕτω δὴ ξύμπασα ἡ πόλις μία φύηται, ἀλλὰ μὴ πολλαί. Ἔστι γάρ, ἔφη, τοῦτο ἐκείνου σμικρότερον. Οὔτοι, ἦν δ' ἐγώ, ὦ 'γαθὲ Ἀδείμαντε, ὡς δόξειεν ἄν τις, ταῦτα πολλὰ καὶ μεγάλα αὐτοῖς
E προστάττομεν, ἀλλὰ πάντα φαῦλα, ἐὰν τὸ λεγόμενον ἓν μέγα φυλάττωσι, μᾶλλον δ' ἀντὶ μεγάλου ἱκανόν. Τί τοῦτο; ἔφη. Τὴν παιδείαν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ τροφήν. ἐὰν γὰρ εὖ παιδευόμενοι μέτριοι ἄνδρες γίγνωνται, πάντα ταῦτα ῥᾳδίως διόψονται, καὶ ἄλλα γε, ὅσα νῦν ἡμεῖς παραλείπομεν, τήν τε τῶν γυναικῶν
424 κτῆσιν καὶ γάμων καὶ παιδοποιίας, ὅτι δεῖ ταῦτα κατὰ τὴν παροιμίαν πάντα ὅ τι μάλιστα κοινὰ τῶν φίλων ποιεῖσθαι. Ὀρθότατα γάρ, ἔφη, γίγνοιτ' ἄν. Καὶ μήν, εἶπον, πολιτεία ἐάνπερ ἅπαξ ὁρμήσῃ εὖ,

P. 424. κοινὰ τῶν φίλων π.] V. κοινὰ τὰ τῶν φίλων π. Par. A. Vat. Θ. Ven. II. Vind. Ang. Vat. r. Flor. x. κοινὰ τὰ φίλων π., quod dederunt Bekk. Schneid. Turr. Herm. Ambr. Vat. m. Flor. α. γ. a. c. n. et Ven. Ξ. a. pr. m. κοινὰ τῶν φίλων, quod verum esse arguit verborum constructio, de qua v. infra.

D. οὔτοι, ἦν δ' ἐγώ, — ἀντὶ μεγάλου ἱκανόν.] Sententia haec est: neque tamen singula haec praecepta admodum gravia sunt, sed levia, si unum illud magnum, quod dicebamus, diligenter observent, aut potius unum illud ἱκανόν, quo fit, ut civitas sibi ipsa sufficiens sit. Laudat haec Stobaeus Serm. XLI. p 275.

E. Τὴν παιδείαν — καὶ τροφήν.] Sexcenties haec iunguntur; v. ad Crit. 50. D. πάντα ταῦτα, singula illa praecepta.

P. 424. ὅτι δεῖ ταῦτα — κοινὰ τῶν φίλων] Respicit ad vocem illam Pythagoricam τὰ τῶν φίλων κοινά. v. Rittershus. ad Porphyr. Vit. Pythagor. p. 46. intpp. ad Diog. Laert. III. 10. Heusinger ad Cicer. de Offic. I, 16, 5. Eurip. Orest. 725. κοινὰ γὰρ τὰ τῶν φίλων. De re ipsa conf. libr. V. p. 464. B. sqq. Ceterum constructio verborum quia sic procedit: ὅτι κατὰ τὴν παροιμίαν δεῖ ταῦτα πάντα ποιεῖσθαι ὅ τι μάλιστα κοινὰ τῶν φίλων, cur vulgatum τὰ τῶν φίλων ferri nequeat, neminem fugiet.

ἐάνπερ ἅπαξ ὁρμήσῃ εὖ] h. e. si semel a bono initio profecta est, (wenn sie einmal einen guten Anlauf genommen hat), sicuti circulus procedit ita, ut semper crescat et augeatur, nunquam minuatur.

B. τούτου ἀνθεκτέον τοῖς ἐπιμ.] Quia magistratus id curare debent, ut ne quae morum corruptio irrepat in civitatem, hoc maxime caveri oportere arbitratur, ne quid praeter legem in gymnastica et musica innovetur. Inprimis vero tuendae musicae studium graviter com-

ἔρχεται ὥςπερ κύκλος αὐξανομένη. τροφὴ γὰρ καὶ παίδευσις χρηστὴ σωζομένη φύσεις ἀγαθὰς ἐμποιεῖ, καὶ αὖ φύσεις χρησταὶ τοιαύτης παιδείας ἀντιλαμβανόμεναι ἔτι βελτίους τῶν προτέρων φύονται, εἴς τε τἆλλα καὶ εἰς τὸ γεννᾶν, ὥςπερ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ζώοις. Εἰκός γ', ἔφη. Ὡς τοίνυν διὰ βραχέων εἰπεῖν, τούτου ἀνθεκτέον τοῖς ἐπιμεληταῖς τῆς πόλεως, ὅπως ἂν αὐτοὺς μὴ λάθῃ διαφθαρέν, ἀλλὰ παρὰ πάντα αὐτὸ φυλάττωσι, τὸ μὴ νεωτερίζειν περὶ γυμναστικήν τε καὶ μουσικὴν παρὰ τὴν τάξιν, ἀλλ' ὡς οἷόν τε μάλιστα φυλάττειν, φοβουμένους, ὅταν τις λέγῃ, ὡς τὴν ἀοιδὴν μᾶλλον ἐπιφρονέουσιν ἄνθρωποι, B

ἥτις ἀειδόντεσσι νεωτάτη ἀμφιπέληται,

μὴ πολλάκις τὸν ποιητήν τις οἴηται λέγειν οὐκ ᾄσματα νέα, ἀλλὰ τρόπον ᾠδῆς νέον, καὶ τοῦτο ἐπαι- C

B. ἀλλὰ παρὰ πάντα] V. παρ' ἅπαντα, quod Bekk. ex optimis libris correxit, consentiente Stobaeo Serm. XLI. p. 275.

μᾶλλον ἐπιφρονέουσιν ἄνθρωποι] Stob. Flor. α. γ. Vat. m. ἐπιφρονέουσ'. Unde Bekk. haec: ἀοιδὴν μᾶλλον ἐπιφρονέουσ' ἄνθρωποι, ut integrum versum, a reliquis verbis seiunctum, scripsit.

mendat, quippe qua mutata facile morum corruptio per omnes civium ordines proserpat atque in dies crescat. Quod quidem philosophi iudicium nemo mirabitur, qui musicam arctissimo vinculo cum artibus liberalibus omnibus apud Graecos coniunctam fuisse meminerit. Atque inde etiam intelligitur, cur querelae de veteris musicae novatoribus tam frequenter etiam ab aliis iactatae sint, veluti ab Aristoxeno ap. Athen. XIV. p. 362. A. conf. Plat. Legg. libr. II. p. 656. C. — 659. E. libr. III. p. 700. A. sqq. libr. VII. passim. Plutarch. de Mus. p. 1141. D. Dio Chrys. Or. XXXII. p. 380. C. al. Ceterum imprimis Doricam esse hanc severitatem discas a Müllero. De Dorr. II. p. 320 sq. Decretum Platonis memorat Cicero. De Legg. II. 15, 38. sq. III. 14, 32.

ἀλλ' ὡς οἷόν τε μάλιστα φυλάττειν] Infinitivus pendet e verbo δεῖ, cuius notio latet in praecedenti ἀνθεκτέον. v. ad Criton. p. 51. B. c. XII. Deinde respicitur ad Hom. Od. I, 352: τὴν γὰρ ἀοιδὴν μᾶλλον ἐπικλείουσ' ἄνθρωποι, ἥτις ἀκουόντεσσι νεωτάτη ἀμφιπέληται, ubi de scripturae discrepantia disputavit Nitzschius. Eandem sententiam habet Xenoph. Cyrop. I, 6: σφόδρα γὰρ ἐν τοῖς μουσικοῖς τὰ νέα καὶ ἀνθηρὰ εὐδοκιμεῖ. — μὴ πολλάκις, ne forte. Libr. IX. p. 584. B: ἵνα μὴ πολλάκις οἰηθῇς. Critia p. 113. A: μὴ πολλάκις ἀκούοντες — θαυμάσητε. Plura dabunt Abresch. Dilucc. Thucyd. p. 174. Heindorf. ad Phaedon. p. 19. Astius ad Phaedr. p. 260. Ex quo fonte frequens haec vocis significatio fluxerit, docere conatus est Fr. A. Wolf. zu

νῇ. δεῖ δ' οὔτ' ἐπαινεῖν τὸ τοιοῦτον οὔτε ὑπολαμβάνειν. εἶδος γὰρ καινὸν μουσικῆς μεταβάλλειν εὐλαβητέον ὡς ἐν ὅλῳ κινδυνεύοντα· οὐδαμοῦ γὰρ κινοῦνται μουσικῆς τρόποι ἄνευ πολιτικῶν νόμων τῶν μεγίστων, ὥς φησί τε Δάμων καὶ ἐγὼ πείθομαι. Καὶ ἐμὲ τοίνυν, ἔφη ὁ Ἀδείμαντος, θὲς τῶν πεπεισμένων.

D Cap. IV. Τὸ δὴ φυλακτήριον, ἦν δ' ἐγώ, ὡς ἔοικεν, ἐνταῦθά που οἰκοδομητέον τοῖς φύλαξιν, ἐν μουσικῇ. Ἡ γοῦν παρανομία, ἔφη, ῥᾳδίως αὕτη λανθάνει παραδυομένη. Ναί, ἔφην, ὡς ἐν παιδιᾶς γε μέρει καὶ ὡς κακὸν οὐδὲν ἐργαζομένη. Οὐδὲ γὰρ ἐργάζεται, ἔφη, ἄλλο γε ἢ κατὰ σμικρὸν εἰσοικισαμένη ἠρέμα ὑποῤῥεῖ πρὸς τὰ ἤθη τε καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα, ἐκ δὲ τούτων εἰς τὰ πρὸς ἀλλήλους ξυμβόλαια μείζων ἐκ-

C. εἶδος γὰρ καινὸν μουσικῆς μετ.] Davisius ad Cicer. de Legg. III, 14. καινόν in παλαιόν mutari iubebat. Frustra. Neque felicior Görenzi conjectura est, scribendum putantis κοινόν. v. annot. Edit. Bas. 2. habet μεταλαμβάνειν, ut codd. Vat. Θ. Vind. Vat. r.

Platon's Phaedon. p. 25., qui explicat gar, vollends, wirklich, vielleicht, sed minus recte negavit, oratores eodem usos esse loquendi genere, quem errorem notavit Schaef. ad Demosthen. T. IV. p. 502.

C. εἶδος γὰρ καινὸν μουσικῆς μ.] Cavendum est enim, ne mutatione facta nova musicae species inducatur, quum universae civitatis salus ita in periculum et discrimen vocetur. Vere iudicavit Astius μεταβάλλειν esse mutando assumere, mutatione facta accipere et eligere. Libr. VII. c. 15. p. 535. E: χωλὸς δὲ καὶ ὁ τἀναντία τούτου μεταβεβληκὼς τὴν φιλοπονίαν. Phaedr. p. 241. A: μεταβαλὼν ἄλλον ἄρχοντα, ubi v. Astium p. 266. Conf. nostra ad Euthyphr. p. 61.

θὲς τῶν πεπεισμένων] Loquendi formam tetigi ad libr. II. p. 376. E.

Cap. IV. Τὸ δὴ φυλακτήριον —] Sententia haec est: Arx quasi et propugnaculum salutis publicae hic a custodibus civitatis exstruatur, videlicet in musica, quippe a qua mores civium proficiscantur. — ἡ γοῦν παρ. — αὕτη, videlicet quae pertinet ad musicam.

D. ὡς ἐν παιδιᾶς γε μέρει] Libr. I. c. 20. p. 348. E: εἰ ἐν ἀρετῆς καὶ σοφίας τίθης μέρει τὴν ἀδικίαν. Demosth. adv. Mid. p. 567 extr. τὴν ἐπίδοσιν ἐν χάριτος μέρει καὶ δωρεᾶς παρεῖχον τῇ πόλει. — κατὰ σμικρὸν εἰσοικισαμένη, recte interpretatur Hemsterh. in Misc. Obss. Vol. VI. T. II. p. 349. pedetentim immigrans, sese insinuans et veluti in domum subrepens.

βαίνει, ἐκ δὲ δὴ τῶν ξυμβολαίων ἔρχεται ἐπὶ τοὺς E
νόμους καὶ πολιτείας σὺν πολλῇ, ὦ Σώκρατες, ἀσελγείᾳ, ἕως ἂν τελευτῶσα πάντα ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ ἀνατρέψῃ. Εἶεν, ἦν δ' ἐγώ· οὕτω τοῦτ' ἔχει; Δοκεῖ μοι, ἔφη. Οὐκοῦν, ὃ ἐξ ἀρχῆς ἐλέγομεν, τοῖς ἡμετέροις παισὶν ἐννομωτέρου εὐθὺς παιδιᾶς μεθεκτέον, ὡς, παρανόμου γιγνομένης αὐτῆς καὶ παίδων τοιούτων, ἐννόμους τε καὶ σπουδαίους ἐξ αὐτῶν ἄνδρας αὐξάνε- 425
σθαι ἀδύνατον ὄν; Πῶς δ' οὐχί; ἔφη. Ὅταν δὴ ἄρα καλῶς ἀρξάμενοι παῖδες παίζειν εὐνομίαν διὰ τῆς μουσικῆς εἰςδέξωνται, πάλιν τοὐναντίον ἢ 'κείνοις εἰς πάντα ξυνέπεταί τε καὶ αὔξει, ἐπανορθοῦσα, εἴ τι καὶ πρότερον τῆς πόλεως ἔκειτο. Ἀληθῆ μέντοι, ἔφη.
Καὶ τὰ σμικρὰ ἄρα, εἶπον, δοκοῦντα εἶναι νόμιμα B

Cap. IV. D. *ῥᾳδίως αὕτη λανθάνει*] Sic plurimi optimorum librorum et non pauci ex deterioribus. V. *Ἡ γοῦν παρανομία αὕτη ῥᾳδίως, ἔφη, κ. λ.*

E. *εὐθὺς παιδιᾶς μεθεκτέον*] Sic Par. AD. Ven. Ξ. II. Ambr. Ang. Vat. m. Mon. Florentini et marg. Stobaei. Vulgo *παιδείας*.

De sententia v. Plat. Legg. III. p. 700. A. sqq. II. p. 669. sqq. Cicero Legg. II, 15, 38: Assentior enim Platoni, nihil tam facile in animos teneros atque molles influere quam varios canendi sonos, quorum dici vix potest quanta vis sit in utramque partem. conf. etiam Maxim. Tyr. XXXVII, 4. Totum hunc locum de musices vi ad hominum mores plenissime exposuit Den Tex Disput. De vi musices ad excolendum hominem, imprimis p. 34. et 132.

E. *Εἶεν, ἦν δ' ἐγώ· οὕτω τοῦτ' ἔχει;*] Sympos. p. 208. B: *Εἶεν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ σοφωτάτη Διοτίμα· ταῦτα ὡς ἀληθῶς οὕτως ἔχει; Καὶ ἥ, — εὖ ἴσθι, ἔφη, ὦ Σώκρατες, κτλ.* Euthydem. p. 290. C: *Εἶεν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ κάλλιστε καὶ σοφώτατε Κλεινία· τοῦτο οὕτως ἔχει;* ubi haec commode comparavit Routhius. — *ἐννομωτέρου εὐθὺς παιδιᾶς μ.* Utitur voc. *παιδιᾶς* respiciens ad illa: *Ναί, ἔφην, ὥς ἐν παιδιᾶς γε μέρει.* Mox etiam dicit: *ὅταν δὴ ἄρα καλῶς ἀρξάμενοι παῖδες παίζειν κτλ.* Proximum *ὡς* iungas cum *ἀδύνατον ὄν*: quia fieri non potest, ut evadant tales, qui leges observent atque probi sint. Protagor. p. 327. B: *οὗτος ἂν ἐλλόγιμος ηὐξήθη*, ubi hoc loquendi genus illustravit Heindorf.

P. 425. *τοὐναντίον ἢ 'κείνοις*] sc. *τοῖς διὰ παρανόμου παιδιᾶς παρανόμοις.* Sensus est: haec contra atque illos in omnibus rebus eos sequitur atque provehit, emendans etiam, si quid antea

ἐξευρίσκουσιν οὗτοι, ἃ οἱ πρότερον ἀπώλλυσαν
B πάντα. Ποῖα; Τὰ τοιάδε· σιγάς τε τῶν νεωτέρων παρὰ πρεσβυτέροις, ὡς πρέπει, καὶ κατακλίσεις καὶ ὑπαναστάσεις καὶ γονέων θεραπείας, καὶ κουράς γε καὶ ἀμπεχόνας καὶ ὑποδέσεις καὶ ὅλον τὸν τοῦ σώματος σχηματισμὸν καὶ τἆλλα ὅσα τοιαῦτα. ἢ οὐκ οἴει; Ἔγωγε. Νομοθετεῖν δ' αὐτὰ οἶμαι εὔηθες· οὔτε γάρ που γίγνεται οὔτ' ἂν μείνειε λόγῳ τε καὶ γράμμασι νομοθετηθέντα. Πῶς γάρ; Κινδυνεύει γοῦν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Ἀδείμαντε, ἐκ τῆς παιδείας ὅπῃ
C ἄν τις ὁρμήσῃ, τοιαῦτα καὶ τὰ ἑπόμενα εἶναι. ἢ οὐκ ἀεὶ τὸ ὅμοιον ὂν ὅμοιον παρακαλεῖ; Τί μήν; Καὶ τελευτῶν δή, οἶμαι, φαῖμεν ἂν εἰς ἕν τι τέλεον καὶ νεανικὸν ἀποβαίνειν αὐτὸ ἢ ἀγαθὸν ἢ καὶ τοὐναν-

P. 425. B. *ὡς πρέπει*] Flor. a. c. α. γ. Ambr. Vat. m. ἂς πρέπει. Etiam Par. A. ἂς πρέπει, teste Duebn.

οὔτ' ἂν μείνειε λόγῳ] μείνειεν ἐν λόγῳ Flor. β. Par. DK. Mon. μείνειεν λόγῳ Vind. Vat. r. μένειν λόγῳ Stob.

ὅπῃ ἄν τις ὁρμήσῃ] Sic Flor. β. n. Mon. Vind. Par. DK. Vat. r., recte comprobante Astio. Ceterae editt. ὅποι. Stobaeus: ὁποῖά τις ὁρμησθῇ. Dobree Advers. Vol. I. P. I. p. 157. coni. ὁποίας ἄν τις.

C. *ἀεὶ τὸ ὅμοιον ὄν*] ὄν om. Vat. m. Ambr. Flor. a. c. α. Sed recte habet participium, quod sic explices: τοῦτο, ὃ ὅμοιόν ἐστιν.

Τί γὰρ οὐκ; ἦ δ' ὅς.] V. Τί γάρ; Οὔκ, ἦ δ' ὅς. Correxi cum Heusdio Specim. Crit. p. 55., Astio et Bekkero, codicibus non paucis assentientibus. Astius Τί γαρ οὔ; legendum putabat, in civitate neglectum iacebat. Nam ita κεῖσθαι capiendum.

σιγάς τε τῶν νεωτέρων—] Tribus modis, inquit Astius, apud antiquos, imprimis Lacedaemonios, senibus a iunioribus reverentia praestabatur, silendo coram senibus, de via decedendo (τῷ ὁδοῦ παραχωρῆσαι s. ὑποχωρῆσαι) et de sede assurgendo (τῷ καθήμενον ὑπαναστῆναι). v. Xenoph. Mem. II, 3, 16. Hier. VII, 2, 9. De Republ. Lac. IX, 5. XV, 6. Sympos. IV, 31. Herod. II, 80., ubi v. Valcken. Quum igitur duo modi reverentiae, ἡ σιγή et ἡ ὑπανάστασις, hoc loco significati sint, tertium illud, τὸ ὑποχωρῆσαι colligit indicari voc. κατακλίσεων. Quocirca κατακλίσεις ipsi non sunt accubationes, sed loci cessiones honoris gratia. Comparavit vir doctissimus Aristotel. Ethic. IX. c. 2. p. 395. ed. Zell. παντὶ δὲ τῷ πρεσβυτέρῳ τιμὴν καθ' ἡλικίαν ἀποδοτέον ὑπαναστάσεσι καὶ κατακλίσεσι. Schneidero voc. κατακλίσεις auxilium potius denotari videtur, quod senioribus accubituris vel decubituris a iunioribus praestandum esset, quoniam ita dicitur κατακλίνειν τινά. conf. Wyttenbach. ad Plut. Mor. p. 148. E.

B. *οὔτ' ἂν μείνειε λόγῳ τε κ. γρ.*] neque per-

τιον. Τί γὰρ οὔκ; ἦ δ' ὅς. Ἐγὼ μὲν τοίνυν, εἶπον, διὰ ταῦτα οὐκ ἂν ἔτι τὰ τοιαῦτα ἐπιχειρήσαιμι νομοθετεῖν. Εἰκότως γ', ἔφη. Τί δέ, ὦ πρὸς θεῶν, ἔφην, τάδε τὰ ἀγοραῖα ξυμβολαίων τε πέρι κατ' ἀγορὰν ἕκαστοι ἃ πρὸς ἀλλήλους ξυμβάλλουσιν, εἰ δὲ βούλει, καὶ χειροτεχνικῶν περὶ ξυμβολαίων καὶ λοι- D δοριῶν καὶ αἰκίας καὶ δικῶν λήξεως καὶ δικαστῶν καταστάσεως, καὶ εἴ που τελῶν τινες ἢ πράξεις ἢ θέσεις ἀναγκαῖοί εἰσιν ἢ κατ' ἀγορὰς ἢ λιμένας, ἢ καὶ τὸ παράπαν ἀγορανομικὰ ἄττα ἢ ἀστυνομικὰ ἢ ἐλλιμενικὰ ἢ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα, τούτων τολμήσομέν τι νομοθετεῖν; Ἀλλ' οὐκ ἄξιον, ἔφη, ἀνδράσι καλοῖς κἀγαθοῖς ἐπιτάττειν· τὰ πολλὰ γὰρ αὐτῶν, ὅσα δεῖ νομοθετήσασθαι, ῥᾳδίως που εὑρήσουσι. Ναί, ὦ E

laudans hanc in rem Dorvill. ad Charit. p. 591. ed. Lips. et Boeckh. ad Simon. Socr. Dial. p. XX. Habes tamen οὔκ in fine interrogationis etiam Libr. I. p. 349. C. 351. B. al. Nisi forte hi quoque loci corrigendi sunt.

C. *τάδε τὰ ἀγοραῖα*] τάδε om. Par. A. Ang. Vat. m. Flor. a. c. quod abiecit Herm.

D. *δικῶν λήξεως*] Sic verissime Vind. Par. DK. Mon. Ang. Flor. α. β. x. pro vulg. λήξεις. Eodem modo deinceps vulgo erratum scribendo καταστήσεις, quod ex codd. fere omnibus nuper mutatum est. Revocavit tamen Herm. λήξεις et καταστάσεις. Mox aliquot codd. ἀναγκαῖαι. sed v. Buttmann. Gr. Ampl. T. I. P. I. p. 247. coll. libr. VIII. p. 554. A.

ἢ καὶ τὸ παράπαν ἀγορ.] Sic cum ed. Steph. Vat. m. Ven. Ξ. Ambr. Flor α. γ. c. Ceteri libri omnes ἢ τὸ πάμπαν.

manebunt, etiamsi oratione et literis praecepta sint. De legumlatione supervacanea in civitate bene morata v. Politic. p. 298. sqq. p. 297. E. sqq.

C. *ἐκ τῆς παιδείας ὅπῃ ἄν τις ὁρμήσῃ*] Male vulgo post παιδείας commate interpungunt atque inepte ὅποι legunt. Sententia haec est: Videntur certe, o Adimante, prouti quis ex institutione ac disciplina prodierit atque inde initium fecerit, talia etiam esse quae consequuntur. Fuit quum legendum conicerem ὁποῖος ἄν τις, quo tamen non opus est, quoniam notio voc. ὁποῖος revera iam inest in verbis ὅπῃ ἄν τις ὁρμήσῃ.

εἰς ἕν τι τέλεον καὶ νεανικὸν ἀποβαίνειν] in unum aliquod perfectum atque magnificum abire sive bonum sive malum, i. e. perfectum quid et magnificum inde exsistere. De v. νεανικόν v. supra ad p. 363. C.

ἕκαστοι ἃ] i. e. ἃ ἕκαστοι. v. ad Phaedr. p. 238. A.

D. *καὶ δικῶν λήξεως*] Harpocratio: Λῆξις· τὸ ἔγκλημα, καθ' ὃν λόγον φαμὲν λαχεῖν δίκην. v. ad Euthyphr. p. 5. B. coll. Ruhnk. ad Tim. p. 174. — *εἴ που τελῶν τι-*

φίλε, εἶπον, ἐάν γε θεὸς αὐτοῖς διδῷ σωτηρίαν τῶν νόμων ὧν ἔμπροσθεν διήλθομεν. Εἰ δὲ μή γε, ἦ δ' ὅς, πολλὰ τοιαῦτα τιθέμενοι ἀεὶ καὶ ἐπανορθούμενοι τὸν βίον διατελέσουσιν, οἰόμενοι ἐπιλήψεσθαι τοῦ βελτίστου. Λέγεις, ἔφην ἐγώ, βιώσεσθαι τοὺς τοιούτους ὥςπερ τοὺς κάμνοντάς τε καὶ οὐκ ἐθέλοντας ὑπ' ἀκολασίας ἐκβῆναι πονηρᾶς διαίτης. Πάνυ μὲν οὖν. Καὶ
426 μὴν οὗτοί γε χαριέντως διατελοῦσιν. ἰατρευόμενοι γὰρ οὐδὲν περαίνουσι, πλήν γε ποικιλώτερα καὶ μείζω ποιοῦσι τὰ νοσήματα, καὶ ἀεὶ ἐλπίζοντες, ἐάν τις φάρμακον ξυμβουλεύσῃ, ὑπὸ τούτου ἔσεσθαι ὑγιεῖς. Πάνυ γάρ, ἔφη, τῶν οὕτω καμνόντων τὰ τοιαῦτα πάθη. Τί δέ; ἦν δ' ἐγώ· τόδε αὐτῶν οὐ χαρίεν, τὸ

E. *βίον διατελέσουσιν*] Damnat hanc formam ut minus Atticam ideoque corrigit *διατελοῦσιν* Cobet. Varr. Lectt. p. 242. Ampliandum duximus. v. Matthiae Gr. 181. 2. b. Codd. certe omnes hic in communi forma tuenda conspirant.

P. 426. *καὶ ἀεὶ ἐλπίζοντες*] *καί* om. Vind. Ven. Ξ. Vat. r. Flor. n.

καμνόντων τὰ τοιαῦτα πάθη] Stephan. cum solo Ven. Ξ. *τὰ τοιάδε π.*

τόδε αὐτῶν οὐ χαρίεν] Bekk. *χαρίεν* pro vulg. *χάριεν* sine codicum praeterquam Ambr. Lobc. Vind. EF. suffragiis. Accentum in primam syllabam ab Atticis reiici solere narrant veteres

νες ἢ πρ. κτλ., sicubi vel exigenda vel imponenda sint.

E. *Εἰ δὲ μή γε, ἦ δ' ὅς*] Libro II. p. 375. C., ubi vulgo *γέ* in hac formula additum legebatur, codicum auctoritate illud cum Astio delevimus. Sed quod vir doctissimus eam vocularum coniunctionem citerioris aetatis scriptoribus relinquendam iudicavit, in eo erroris hoc ipso loco coarguitur. Complures veterum scriptorum locos, in quibus *εἰ δὲ μή γε* aut certam sedem habet aut probabiliter restituendum est, collegit Dindorf. Praefat. ad Demosth. P. I. p. V sq. ed. Teubn. et Boeckhius in Indice lectionum per aestatem anni 1823. Berolini habendarum p. 5. Sententia verborum haec est: Sin vero secus evenerit, in multis id genus constituendis semper atque rursus emendandis aetatem transigent, opinantes se id, quod optimum sit, esse consequuturos. Si educatio bona negligatur, necesse fore arbitratur, ut nascentibus quotidie novis vitiis novae perpetuo condantur leges ac rursus mutentur.

P. 426. *χαριέντως διατελοῦσιν*] Schol. *εὐτραπέλως, σκωπτικῶς*. — *καὶ ἀεὶ ἐλπίζοντες*, idque semper sperantes ctr. Neque enim *καί* recte interpretatur Astius per quamvis. Usum vocis sic participiis praemissae illustravit Valcken. ad Phoen. p. 98 sq.

B. *οὐδ' αὖ ἐπῳδαὶ — οὐδὲ περίαπτα*] Significat *περίαπτον* quod Plinius amule-

πάντων ἔχθιστον ἡγεῖσθαι τὸν τἀληθῆ λέγοντα, ὅτι, πρὶν ἂν μεθύων καὶ ἐμπιπλάμενος καὶ ἀφροδισιάζων καὶ ἀργῶν παύσηται, οὔτε φάρμακα οὔτε καύσεις οὔτε B τομαὶ οὐδ' αὖ ἐπῳδαὶ αὐτὸν οὐδὲ περίαπτα οὐδὲ ἄλλο τῶν τοιούτων οὐδὲν ὀνήσει; Οὐ πάνυ χαρίεν, ἔφη· τὸ γὰρ τῷ εὖ λέγοντι χαλεπαίνειν οὐκ ἔχει χάριν. Οὐκ ἐπαινέτης εἶ, ἔφην ἐγώ, ὡς ἔοικας, τῶν τοιούτων ἀνδρῶν. Οὐ μέντοι μὰ Δία. Cap. V. Οὐδ' ἂν ἡ πόλις ἄρα, ὅπερ ἄρτι ἐλέγομεν, ὅλη τοιοῦτον ποιῇ, οὐκ ἐπαινέσει. ἢ οὐ φαίνονταί σοι ταὐτὸν ἐργάζεσθαι τούτοις τῶν πόλεων ὅσαι κακῶς πολιτευόμεναι C προαγορεύουσι τοῖς πολίταις τὴν μὲν κατάστασιν τῆς πόλεως ὅλην μὴ κινεῖν, ὡς ἀποθανουμένους ὃς ἂν

grammatici, quos laudant Maittair. de Dialect. Att. p. 56. et Fischer ad Weller. T. I. p. 297. sed id de adverbio *χάριεν* tantum ita statuendum esse, patet ex Apollon. de adverb. p. 750. 25. in Bekk. Anecd. quem Schneider numeris male perturbatis significavit.

Cap. V. C. *προαγορεύουσι τοῖς πολίταις*] Ald. Bas. 1. 2. et aliquot mss. *προσαγορεύουσι*. Male.

ὡς ἀποθανουμένους ὅς ἄν τ.] Sic Par. A. Ven. II. Ambr. Ang. Vat. m. Flor. a. c. n. x. *α. γ.* Ald. Bas. 1. 2. Vat. *Θ.* Ven. Ξ. Par. DK. *ἀποθανούμενος*. Vind. Vat. r. *ἀποθανουμένου*. Stephanus scripsit *ἀποθανούμενον*, quod servarunt Ast. et Bekk.

tum vocare solet. Plutarchus Vit. Pericl. c. 15. *ὅτι νοσῶν Περικλῆς ἐπισκοπουμένῳ τινὶ τῶν φίλων δείξειε περίαπτον ὑπὸ γυναικῶν τῷ τραχήλῳ περιηρτημένον.* Id. de Audiend. Poet. I, 2. Theophrast. Histor. Plant. IX. c. 21. Dioscor. III, 14.

Cap. V. *Οὐδ' ἂν ἡ πόλις ἄρα — οὐκ ἐπαινέσει.*] Ne quem offendat iterata negandi particula, verissime Bremius ad Aeschin. adv. Ctesiph. p. 325. *Οὐδέ*, inquit, ab initio enuntiationis ponitur ita, ut interdum aliquot vocabulis interiectis negatio item repetatur ad verbum. Collectis ab illo exemplis addas quae congesserunt Fritsch. Quaest. Lucian. p. 153. Schömann. ad Isaeum p. 470. Mox genitivus *τῶν πόλεων* propter oppositionis gravitatem relativo praemittitur, ut Libr. II. p. 363. A: *τοῖς ὁσίοις ἅ φασι θεοὺς διδόναι*, ubi v. annot. Sententia haec est: an tibi non videntur idem quod illi facere eae civitates omnes, quae, quum male administrentur, tamen civibus edicunt, ut ne universum civitatis statum mutent.

C. *ὡς ἀποθανουμένους ὅς ἂν—*] comminantes eos supplicio affectum iri. De accusativo participiorum sic post *ὡς* poni solito v. Matth. Gr. §. 568. 3. coll. annot. ad Phaed. p. 109. D. Protagor. p. 342. B. de Rep. I. p. 345. E. Pluralem numerum participii quod ex codicibus revocavi, licet *ὅς* subsequatur, probabunt, opinor, omnes qui legerint annot. ad Protagor.

τοῦτο δρᾷ· ὃς δ' ἂν σφᾶς οὕτω πολιτευομένους ἥδιστα θεραπεύῃ καὶ χαρίζηται ὑποτρέχων καὶ προγιγνώσκων τὰς σφετέρας βουλήσεις καὶ ταύτας δεινὸς ᾖ ἀποπληροῦν, οὗτος ἄρα ἀγαθός τε ἔσται ἀνὴρ καὶ σοφὸς τὰ μεγάλα καὶ τιμήσεται ὑπὸ σφῶν; Ταὐτὸν μὲν οὖν, ἔφη, ἔμοιγε δοκοῦσι δρᾶν, καὶ οὐδ' ὁπωσ-
D τιοῦν ἐπαινῶ. Τί δ' αὖ, τοὺς ἐθέλοντας θεραπεύειν τὰς τοιαύτας πόλεις καὶ προθυμουμένους οὐκ ἄγασαι τῆς ἀνδρείας τε καὶ εὐχερείας; Ἔγωγ', ἔφη, πλήν γ' ὅσοι ἐξηπάτηνται ὑπ' αὐτῶν καὶ οἴονται τῇ ἀληθείᾳ πολιτικοὶ εἶναι, ὅτι ἐπαινοῦνται ὑπὸ τῶν πολλῶν. Πῶς λέγεις; οὐ συγγιγνώσκεις, ἦν δ' ἐγώ, τοῖς ἀνδράσιν; ἢ οἴει οἷόν τ' εἶναι ἀνδρὶ μὴ ἐπισταμένῳ μετρεῖν, ἑτέρων τοιούτων πολλῶν λεγόντων, ὅτι τετρά-
E πηχύς ἐστιν, αὐτὸν ταῦτα μὴ ἡγεῖσθαι περὶ αὑτοῦ; Οὐκ ἄν, ἔφη, τοῦτό γε. Μὴ τοίνυν χαλέπαινε. καὶ γάρ πού εἰσι πάντων χαριέστατοι οἱ τοιοῦτοι νομοθετοῦντές τε οἷα ἄρτι διήλθομεν καὶ ἐπανορθοῦν-

E. *Οὐκ ἄν, ἔφη*] *αὖ* Par. A. Ambr. Vat. m. Flor. a. c. x. quod iniuria probarunt Turr.

οἰόμενοί τι πέρας εὑρήσειν] Steph. *τε*, contra fidem optimorum atque plurimorum librorum.

ὥσπερ Ὕδραν τέμνουσι.] Flor. c. Ven. Ξ. post *Ὕδραν* addunt *τινά*. Bene. Quanquam ceteris libris invitis nolim recipere.

p. 345. D. Infra VIII. p. 566. D: *ἀσπάζεται πάντας, ᾧ ἂν περιτυγχάνῃ.* Conf. Matth. Gr. §. 475.

ὃς δ' ἂν σφᾶς — ἥδιστα θεραπ.] Fortasse philosophus Atheniensium rempublicam ob oculos habuit. Isocrat. de Pac. §. 2: *εἰώθατε πάντας τοὺς ἄλλους ἐκβάλλειν, πλὴν τοὺς συναγορεύοντας ταῖς ὑμετέραις ἐπιθυμίαις.* Ibid. §. 3: *οὐκ ἐθέλετε ἀκούειν, πλὴν τῶν πρὸς ἡδονὴν δημηγορούντων κτλ.* — Verbum *ὑποτρέχειν* est in alicuius benevolentiam se insinuare, sich einschleichen, adulari, blandiri. Legg. XI. p. 923. B: *ἐάν τις ὑμᾶς θωπείας ὑποδραμὼν — πείθῃ.* Aeschin. adv. Ctesiph. §. 50. ed. Brem. *οὗτος — τὸν Ἀλέξανδρον ὑποτρέχει καὶ πλησιάζει αὐτῷ.* Huiusmodi autem adulatores, quia populo omnibus modis gratificari student, votis eius et voluntatibus tam cupide satisfaciunt, ut non exspectent, dum ille quid fieri velit ipse declaret, sed *προγιγνώσκουσι τὰς αὐτοῦ βουλήσεις*, quod similiter dictum atque illa Gorg. p. 454. C. *ὑπονοοῦντες προαρπάζειν τὰ ἀλλήλων λεγόμενα.*

D. *πλήν γ' ὅσοι ἐξαπ.*] illos non admiror sed qui ab istis decipi sese passi sunt sibique videntur civitatis administrandae periti esse, quia a populi

τες ἀεί, οἰόμενοί τι πέρας εὑρήσειν περὶ τὰ ἐν τοῖς ξυμβολαίοις κακουργήματα καὶ περὶ ἃ νῦν δὴ ἐγὼ ἔλεγον, ἀγνοοῦντες, ὅτι τῷ ὄντι ὥςπερ Ὕδραν τέμνουσι. Καὶ μήν, ἔφη, οὐκ ἄλλο τί γε ποιοῦσιν. Ἐγὼ μὲν τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, τὸ τοιοῦτον εἶδος νό- 427
μων πέρι καὶ πολιτείας οὔτ' ἐν κακῶς οὔτ' ἐν εὖ πολιτευομένῃ πόλει ᾤμην ἂν δεῖν τὸν ἀληθινὸν νομοθέτην πραγματεύεσθαι, ἐν τῇ μέν, ὅτι ἀνωφελῆ καὶ πλέον οὐδέν, ἐν δὲ τῇ, ὅτι τὰ μὲν αὐτῶν κἂν ὁςτιςοῦν εὕροι, τὰ δὲ ὅτι αὐτόματα ἔπεισιν ἐκ τῶν ἔμπροσθεν ἐπιτηδευμάτων.

Τί οὖν, ἔφη, ἔτι ἂν ἡμῖν λοιπὸν τῆς νομοθεσίας B
εἴη; Καὶ ἐγὼ εἶπον, ὅτι Ἡμῖν μὲν οὐδέν, τῷ μέντοι Ἀπόλλωνι τῷ ἐν Δελφοῖς τά τε μέγιστα καὶ κάλλιστα καὶ πρῶτα τῶν νομοθετημάτων. Τὰ ποῖα; ἦ δ' ὅς. Ἱερῶν τε ἱδρύσεις καὶ θυσίαι καὶ ἄλλαι θεῶν τε καὶ δαιμόνων καὶ ἡρώων θεραπεῖαι, τελευτησάντων τε αὖ θῆκαι καὶ ὅσα τοῖς ἐκεῖ δεῖ ὑπηρετοῦντας ἵλεως αὐ-

P. 427. ὅτι ἀνωφελῆ καὶ πλ.] Sic Par. A. Vat. Θ. Ven. II. Vind. Ambr. Ang. Vat. m. r. Mon. Florentini. Vulgo ἀνωφελές. Par. DK. ἀνωφελεῖ, quod receptam lectionem confirmat.

B. τελευτησάντων τε αὖ] τε codd. omnes praeter Ven. Ξ. omittunt. Deest etiam in Ald. Bas. 1. 2. Recte illud inseruit Steph., qui nescio an lectionibus Ven. Ξ. usus sit. Mira est enim huius libri cum illius editione consensio, etiam ubi ceteri codd. omnes lectiones prorsus diversas exhibent.

C. ἀλλ' ἢ τῷ πατρίῳ] Par. DK. ex corr. Ven. II. πατρῴῳ,

multitudine laudentur. His vero sit non minus erroris veniam esse dandam quam illis, qui, quum metiendi artem non teneant, ab aliis, metiendi peritis, persuaderi sibi patiantur corpus ipsorum habere quattuor cubitorum longitudinem. Facete admodum et ironice! Deinde ad Οὐκ ἂν τοῦτό γε intell. οἷόν τ' εἴη, αὐτὸν ταῦτα μὴ ἡγεῖσθαι περὶ αὑτοῦ.

E. ὥςπερ Ὕδραν τέμνουσι.] Nam quoniam morum depravatio regnat in eiusmodi civitate, in locum eorum malorum, quae modo sublata sunt, nova semper mala succedunt, ut legum ferendarum nullus sit finis. Proverbium ab hydra Lernaea petitum; v. schol. ad h. l. Erasmi Adagg. Chil. I. Cent. X, 9. intpp. ad Horat. Carm. IV. 61.

P. 427. ὅτι ἀνωφελῆ] Pluralem numerum ne quis miretur, conf. annot. ad Prot. p. 331. E. Mox scriptum malim τὰ δὲ αὐτόματα ἔπεισιν κτλ. Nisi forte malueris apud animum repetere οὐ πραγματεύσεται.

B. τῷ μέντοι Ἀπόλλωνι] Prudenter philosophus quae pertinent ad religionem et cultum deorum Apollini Delphico instituenda relinquit. Conf. Legg. VI. p. 759. C. — Verba ἱδρύσθαι,

τοὺς ἔχειν. τὰ γὰρ δὴ τοιαῦτα οὔτ' ἐπιστάμεθα
C ἡμεῖς, οἰκίζοντές τε πόλιν οὐδενὶ ἄλλῳ πεισόμεθα, ἐὰν νοῦν ἔχωμεν, οὐδὲ χρησόμεθα ἐξηγητῇ ἀλλ' ἢ τῷ πατρίῳ· οὗτος γὰρ δήπου ὁ θεὸς περὶ τὰ τοιαῦτα πᾶσιν ἀνθρώποις πάτριος ἐξηγητὴς ἐν μέσῳ τῆς γῆς ἐπὶ τοῦ ὀμφαλοῦ καθήμενος ἐξηγεῖται. Καὶ καλῶς γ', ἔφη, λέγεις· καὶ ποιητέον οὕτως.

D Cap. VI. Ὠικισμένη μὲν τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, ἤδη ἄν σοι εἴη, ὦ παῖ Ἀρίστωνος, ἡ πόλις· τὸ δὲ δὴ μετα τοῦτο σκόπει ἐν αὐτῇ, φῶς ποθεν πορισάμενος ἱκανόν, αὐτός τε καὶ τὸν ἀδελφὸν παρακάλει καὶ Πολέμαρχον καὶ τοὺς ἄλλους, ἐάν πως ἴδωμεν, ποῦ ποτ' ἂν εἴη ἡ δικαιοσύνη καὶ ποῦ ἡ ἀδικία, καὶ τί ἀλλήλοιν διαφέρετον, καὶ πότερον δεῖ κεκτῆσθαι τὸν μέλλοντα εὐδαίμονα εἶναι, ἐάν τε λανθάνῃ ἐάν τε μὴ πάντας θεούς τε καὶ ἀνθρώπους. Οὐδὲν λέγεις, ἔφη
E ὁ Γλαύκων· σὺ γὰρ ὑπέσχου ζητήσειν, ὡς οὐχ ὅσιόν

quod nunc non probaverim.

Cap. VI. E. *μὴ οὐ βοηθεῖν*] *οὐ* ex Par. A. Vat. m. Flor. a. c. x. *α. γ.* additum. Notum est *μὴ οὐ* post negationem poni solere; v. Phaed. p. 88. A. B. Sophocl. Oed. Tyr. v. 13. 221. 283. al.

ἵδρυμα, ἱδρύσεις, propria sunt de templis, statuis, et sacris aedificiis, ut observavit Wyttenbach. ad Iulian. Orat. I. p. 193. ed. Lips. — *τελευτησάντων θῆκαι* sunt mortuorum sepulcra. Sic *θήκη* legitur ap. Herodot. I, 67, 187. III, 16. IV, 35. al.

C. *ἀλλ' ἢ τῷ πατρίῳ*] Apollo ab Atheniensibus sub nomine *τοῦ πατρῴου* colebatur tanquam generis auctor. Ion enim, a quo Athenienses olim Iones dicti, Apollinis ex Creusa filius credebatur. Hanc rationem cognominis reddit Plato Euthydem. p. 305. D. et schol. Aristoph. ad Nubb. v. 1470., quos locos iam notavit Meursius in Fastis Atticis Libr. II. c. 12. Conf. Creuzer. ad Cicer. de Nat. Deor. p. 595. 599. 614. Iam vero Apollo hoc loco in universum commemoratur ut communis rerum divinarum et sacrarum auctor. Neque enim Socrates partes Atheniensis alicuius sustinet. Ex quo consequens est ut *πάτριος* potius quam *πατρῷος* appellandus fuerit. Ceterum de Apolline *πατρῴῳ* conf. etiam Schömann Opusc. Academ. I. p. 318—349. Voc. *ἐξηγητής* designatur religionum interpres, de qua vocabuli significatione doctissime exposuit Ruhnken. ad Tim. Gloss. p. 109 sq.

ἐν μέσῳ τῆς γῆς —] Delphi in media terra siti credebantur, unde nomen acceperunt *τοῦ ὀμφαλοῦ τῆς γῆς*. Optime vero monuit Astius *ὀμφαλόν* proprie dictam esse sedem lapideam in templo Delphico; v. Aeschyl. Eumen. v. 40. Pausan. X, 16.

Cap. VI. D. *αὐτός τε καὶ τὸν ἀδελφὸν παρακάλει* —]

σοι ὂν μὴ οὐ βοηθεῖν δικαιοσύνῃ εἰς δύναμιν παντὶ τρόπῳ. Ἀληθῆ, ἔφην ἐγώ, ὑπομιμνήσκεις, καὶ ποιητέον μέν γε οὕτως, χρὴ δὲ καὶ ὑμᾶς ξυλλαμβάνειν. Ἀλλ', ἔφη, ποιήσομεν οὕτως. Ἐλπίζω τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, εὑρήσειν αὐτὸ ὧδε. οἶμαι ἡμῖν τὴν πόλιν, εἴπερ ὀρθῶς γε ᾤκισται, τελέως ἀγαθὴν εἶναι. Ἀνάγκη, ἔφη. Δῆλον δή, ὅτι σοφή τ' ἐστὶ καὶ ἀνδρεία καὶ σώφρων καὶ δικαία. Δῆλον. Οὐκοῦν ὅ τι ἂν αὐτῶν εὕρωμεν ἐν αὐτῇ, τὸ ὑπόλοιπον ἔσται τὸ οὐχ εὑρημένον; Τί μήν; Ὥςπερ τοίνυν ἄλλων τινῶν τεττάρων 428 *εἰ ἕν τι ἐζητοῦμεν, αὐτῶν ἐν ὁτῳοῦν ὁπότε πρῶτον ἐκεῖνο ἔγνωμεν, ἱκανῶς ἂν εἶχεν ἡμῖν, εἰ δὲ τὰ τρία πρότερον ἐγνωρίσαμεν, αὐτῷ ἂν τούτῳ ἐγνώριστο τὸ ζητούμενον· δῆλον γάρ, ὅτι οὐκ ἄλλο ἔτι ἦν ἢ τὸ ὑπολειφθέν. Ὀρθῶς, ἔφη, λέγεις. Οὐκοῦν καὶ περὶ τούτων, ἐπειδὴ τέτταρα ὄντα τυγχάνει, ὡςαύτως ζητητέον; Δῆλα δή.*

P. 428. *ἐζητοῦμεν, αὐτῶν*] Comma vulgo post *ὁτῳοῦν* illatum post *ἐζητοῦμεν* collocavi.

οὐκ ἄλλο ἔτι ἦν ἢ τὸ ὑπολ.] *οὐκ ἄλλο τι ἦν*, quod et librorum testimoniis adversatur, nec per sententiam unice requiritur.

E vulgari ratione dicendum erat: *αὐτός τε καὶ ὁ ἀδελφὸς καὶ Πολέμαρχος καὶ οἱ ἄλλοι.* Sed orationem paullulum mutans pergit: *καὶ τὸν ἀδελφὸν παρακάλει κτλ.*

Οὐδὲν λέγεις, ἔφη ὁ Γλ.] Nihil est, inquit, quod nobis dicis hoc investigandum esse: promisisti enim te ipsum hoc esse facturum. Respicit ad illa Socratis libr. II. c. 10. *δέδοικα γάρ, μὴ οὐδ' ὅσιον ᾖ παραγενόμενον δικαιοσύνῃ κακηγορουμένῃ ἀπαγορεύειν καὶ μὴ βοηθεῖν ἔτι ἐμπνέοντα καὶ δυνάμενον φθέγγεσθαι.* — *χρὴ δὲ καὶ ὑμᾶς ξυλλαμβάνειν*, i. e. quaestionis esse participes et adiutores. v. Sympos. p. 218. D. Xenoph. Mem. II, 2, 12. II, 2, 32.

E. *Οὐκοῦν ὅ τι ἂν αὐτῶν* —] Nonne si quid istorum in ea invenerimus, id quod reliquum est illud erit, quod nondum investigatum et inventum fuerit?

P. 428. *Ὥςπερ τοίνυν ἄλλων τινῶν* —] Hoc dicit: Si de quattuor rebus unam aliquam investigantes illam ipsam, quae quaereretur, primum reperissemus; desiderio nostro continuo satisfactum esset, neque amplius de tribus reliquis partibus disputare cogeremur: sin autem trium reliquarum partium notitiam prius nobis comparassemus, ex hoc ipso colligi posset, quale esset id, quod adhuc desideraretur: manifestum enim foret non aliud iam (*ἔτι*) illud esse, nisi quod relictum esset necdum investigatum. — *ὡςαύτως ζητητέον*; videlic. sic, ut modo indicatum est. Sequitur autem Socrates deinde prudenter rationem posteriorem, utpote ostensurus, singulas civita-

Καὶ μὲν δὴ πρῶτόν γε μοι δοκεῖ ἐν αὐτῷ κατά-
B *δηλον εἶναι ἡ σοφία· καί τι ἄτοπον περὶ αὐτὴν φαί-*
νεται. Τί; ἦ δ' ὅς. Σοφὴ μὲν τῷ ὄντι δοκεῖ μοι ἡ πόλις εἶναι ἣν διήλθομεν· εὔβουλος γάρ. οὐχί; Ναί. Καὶ μὴν τοῦτό γε αὐτό, ἡ εὐβουλία, δῆλον ὅτι ἐπιστήμη τίς ἐστιν· οὐ γάρ που ἀμαθίᾳ γε, ἀλλ' ἐπιστήμῃ εὖ βουλεύονται. Δῆλον. Πολλαὶ δέ γε καὶ παντοδαπαὶ ἐπιστῆμαι ἐν τῇ πόλει εἰσί. Πῶς γὰρ οὔ;
C *Ἆρ' οὖν διὰ τὴν τῶν τεκτόνων ἐπιστήμην σοφὴ καὶ*
εὔβουλος ἡ πόλις προσρητέα; Οὐδαμῶς, ἔφη, διά γε ταύτην, ἀλλὰ τεκτονική. Οὐκ ἄρα διὰ τὴν ὑπὲρ τῶν ξυλίνων σκευῶν ἐπιστήμην βουλευομένην ὡς ἂν ἔχοι βέλτιστα, σοφὴ κλητέα πόλις. Οὐ μέντοι. Τί δέ; τὴν ὑπὲρ τῶν ἐκ τοῦ χαλκοῦ ἤ τινα ἄλλην τῶν τοιούτων; Οὐδ' ἡντινοῦν, ἔφη. Οὐδὲ τὴν ὑπὲρ τοῦ καρ-

B. *Σοφὴ μὲν τῷ ὄντι*] Steph. cum Ven. Ξ. *Σοφὴ μέντοι δοκεῖ.*
C. *βουλευομένην ὡς ἂν ἔχοι βέλτιστα*] Codd. omnes cum vett. editt. *βουλευομένη*, quod de coniectura Heindorfi ad Phaedon. p. 37. in *βουλευομένην* mutavimus. Pro *ἔχῃ* ex Par. A. Vat. Θ. Ven. II. Ang. Flor. x. scripsimus *ἔχοι*, quod etiam Bekk. aliique critici nuper restituerunt. Ante *πόλις* vulgo *ἡ* adiectum, quod soli Ven. Ξ. Flor. β. γ. n. tenent.
ὑπὲρ τῶν ἐκ τοῦ χαλκοῦ] *τοῦ* om. Par. DK. Flor. β. Mon. In Flor. α. n. x. est *τὴν ὑπὲρ τοῦ χαλκοῦ.*
ἀλλὰ γεωργική. Δοκεῖ μοι.] Sic verissime Angel. Vat. m. r. Flor. a. c. n. x. α. β. γ. Par. K. Intelligendum: *κλητέα πόλις,* agriculturae perita vocanda est. Vulgo *γεωργικήν,* quod Bekk., iam ab Astio de errore monitus, non debebat servare.
D. *ἢ οὐχ ὑπὲρ τ.*] Herm. corr. *ᾗ*.

tis partes singulis animi virtutibus respondere.

B. *ἐν αὐτῷ κατάδηλον*] in eo, de quo nunc quaerimus, hoc est in civitate. Schleiermacherus ex cod. Monac. *αὐτῇ* restituendum censet.

C. *σοφὴ καὶ εὔβουλος ἡ πόλις προσρ.*] Sapientiam docet civitati tribuendam esse, non ideo quia multos habeat opifices, qui artis suae periti sint; sed quod eos habeat praefectos ac magistratus, qui universam rempublicam prudenter regere et administrare possint.

βουλευομένην ὡς ἂν ἔχοι βέλτιστα] Accusativum cur restituerimus, vel illa docent, quae mox leguntur: *ἔστι τις ἐπιστήμη —, ᾗ οὐχ ὑπὲρ τῶν ἐν τῇ πόλει τινὸς βουλεύεται.* Atque propter hanc ipsam participii adiectionem *τὴν ὑπὲρ τῶν ξυλίνων σκευῶν ἐπιστήμην* scriptum est, quam loquendi formam notavimus ad Apolog. Socr. p. 32. B. Phaed. p. 57. E. p. 76. D. Sympos. p. 202. E. Gorg. p. 523. B. Neque nunc opus est, ut *τὴν βουλευομένην* scribatur, repetito articulo; participium enim explican-

που τῆς γενέσεως ἐκ τῆς γῆς, ἀλλὰ γεωργική. Δοκεῖ μοι. Τί δέ; ἦν δ' ἐγώ· ἔστι τις ἐπιστήμη ἐν τῇ ἄρτι ὑφ' ἡμῶν οἰκισθείσῃ παρά τισι τῶν πολιτῶν, ᾗ οὐχ ὑπὲρ τῶν ἐν τῇ πόλει τινὸς βουλεύεται, ἀλλ' ὑπὲρ D
αὐτῆς ὅλης, ὅντινα τρόπον αὐτή τε πρὸς αὐτὴν καὶ πρὸς τὰς ἄλλας πόλεις ἄριστ' ἂν ὁμιλοίη; Ἔστι μέντοι. Τίς, ἔφην ἐγώ, καὶ ἐν τίσιν; Αὕτη, ἦ δ' ὅς, ἡ φυλακική, καὶ ἐν τούτοις τοῖς ἄρχουσιν, οὓς νῦν δὴ τελέους φύλακας ὠνομάζομεν. Διὰ ταύτην οὖν τὴν ἐπιστήμην τί τὴν πόλιν προσαγορεύεις; Εὔβουλον, ἔφη, καὶ τῷ ὄντι σοφήν. Πότερον οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ἐν τῇ πόλει οἴει ἡμῖν χαλκέας πλείους ἐνέσεσθαι ἢ E
τοὺς ἀληθινοὺς φύλακας τούτους; Πολύ, ἔφη, χαλκέας. Οὐκοῦν, ἔφην, καὶ τῶν ἄλλων, ὅσοι ἐπιστήμας

ὑπὲρ αὐτῆς ὅλης] V. *ἑαυτῆς*, quod Bekk. ex Vat. Θ. Vind. Ven. II. Par. DK. Mon. Ang. Vat. r. mutavit. Etiam Flor. n. x. β. *αὐτῆς*.

ἄριστ' ἂν ὁμιλοίη;] Sic unus Flor. n. Vulgo *ἄριστα ὁμιλοίη*. Voculam *ἂν* restituendam vidit Ast. *ὁμιλοῖ* scribunt Par. A. Ambr. Ang. Vat. m. et pr. Ven. II.

τελέους φύλακας ὠνομ.] V. *τελέως*, quod ex plurimis libris, partim optimis, emendatum.

Πότερον οὖν] *οὖν* om. Par. ADK. Vat. Θ. Vind. Φ.

E. *Πολύ, ἔφη, χαλκέας.*] Non hic Paris. K. *γ'* post *Πολύ* addit, quod putabat Ast., sed in proximis. Itaque hoc loco vulgata lectio conservanda erat: in proximis autem solus Steph. voculam neglexit.

dum per *ὅτι βουλεύεται*. v. Matth. Gr. §. 277. b. Defendit vulgatam lectionem Schneiderus sic, ut *βουλευομένη* statuat, licet ad *πόλις* relatum sit, tamen praepositionem *ὑπέρ* tamquam adscivisse. Quae ratio etsi C. Fr. Hermanno non displicuit, tamen non id efficit, ut *διὰ τὴν ὑπὲρ τῶν ξυλ. σκευῶν* recte dici potuisse credamus. Quod tam diu ita statuemus, donec alterum talis dictionis exemplum inventum fuerit: *ἡ πόλις σοφὴ καλεῖται βουλευομένη διὰ τὴν ὑπὲρ τῶν ξυλίνων σκευῶν ἐπιστήμην*. Nec vero Schneidero assentimur ad *ὡς ἂν ἔχοι βέλτιστα* subiecti loco *τὰ σκεύη* intelligendum esse contendenti. Imo intelligitur *ἡ πόλις*, sc. *εἰς τὰ σκεύη*: quomodo ipsa sese optime habeat vasorum ligneorum habita ratione.

Τί δέ; τὴν ὑπὲρ τῶν ἐκ χ.] Repetas post *τί δέ;* praepositionem *διά*. Sic Phaedon. p. 64 D., ubi hunc locum comparavit Heindorf. Eodem modo deinde post *Οὐδέ* praepositio intelligenda relinquitur.

E. *Πολύ, ἔφη, χ.*] Intell. *πλείους*.

ἔχοντες ὀνομάζονταί τινες εἶναι, πάντων τούτων οὗτοι ἂν εἶεν ὀλίγιστοι; Πολύ γε. Τῷ σμικροτάτῳ ἄρα ἔθνει καὶ μέρει ἑαυτῆς καὶ τῇ ἐν τούτῳ ἐπιστήμῃ, τῷ προεστῶτι καὶ ἄρχοντι, ὅλη σοφὴ ἂν εἴη κατὰ φύσιν οἰκισθεῖσα πόλις· καὶ τοῦτο, ὡς ἔοικε, φύσει
429 ὀλίγιστον γίγνεται γένος, ᾧ προσήκει ταύτης τῆς ἐπιστήμης μεταλαγχάνειν, ἣν μόνην δεῖ τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν σοφίαν καλεῖσθαι. Ἀληθέστατα, ἔφη, λέγεις. Τοῦτο μὲν δὴ ἓν τῶν τεττάρων οὐκ οἶδα ὅντινα τρόπον εὑρήκαμεν, αὐτό τε καὶ ὅπου τῆς πόλεως ἵδρυται. Ἐμοὶ γοῦν δοκεῖ, ἔφη, ἀποχρώντως εὑρῆσθαι.

Cap. VII. Ἀλλα μὴν ἀνδρεία γε αὐτή τε καὶ ἐν ᾧ κεῖται τῆς πόλεως, δι' ὃ τοιαύτη κλητέα ἡ πόλις, οὐ πάνυ χαλεπὸν ἰδεῖν. Πῶς δή; Τίς ἄν, ἦν δ'
B ἐγώ, εἰς ἄλλο τι ἀποβλέψας ἢ δειλὴν ἢ ἀνδρείαν πόλιν εἴποι ἀλλ' ἢ εἰς τοῦτο τὸ μέρος, ὃ προπολεμεῖ τε καὶ στρατεύεται ὑπὲρ αὐτῆς; Οὐδ' ἂν εἷς, ἔφη, εἰς ἄλλο τι. Οὐ γάρ, οἶμαι, εἶπον, οἵ γε ἄλλοι ἐν

P. 429. *Ἐμοὶ γοῦν δοκεῖ*] Steph. *Καὶ ἐμοὶ γοῦν δ.*, quod praeter Ven. Ξ. Ambr. Ang. Flor. a. c. nullus liber exhibet. Deinde vulg. *εἰρῆσθαι*, quod recte mutavit Ast., cuius coniecturam firmant Par. A. Mon. Ambr. Vat. m. Flor. a. c. x. *α. β. γ.*

Cap. VII. B. *ἢ τοίαν αὐτὴν εἶναι*] V. bis *τοιάν*, quod ex multis optimisque libris mutatum.

C. *τῆς ὑπὸ νόμου*] Stephan. *νόμον*, contra fidem codicum

ὀνομάζονταί τινες εἶναι] aliquod nomen habent, veluti *τεκτόνων, γεωργῶν*, al. Perperam enim Astius *τινες* emphatico sensu accepit. Infinitivus *εἶναι* post *ὀνομάζεσθαι* frequenter sic infertur. v. Heindorf. ad Theaet. p. 344. Iacobs. Addit. in Athen. p. 225. Schaefer. ad Dionys. de Compos. Verbor. p. 141. Reiz. ad Viger. p. 750.

P. 429. *τῆς ἐπιστήμης μεταλαγχάνειν*] Dictionem illustravit Ruhnk. ad Tim. p. 179. — *αὐτό τε καὶ ὅπου τ. π. ἵδρυται*, tum naturam eius, tum sedem ac domicilium in nostra civitate.

Cap. VII. B. *κύριοι ἂν εἶεν ἢ τοίαν αὐτὴν εἶναι —*] efficiant, ut talis ea sit vel talis. Infra p. 437. E. *τοῦ δὲ τοίου ἢ τοίου τὰ προςγιγνόμενα*. Phaedr. p. 271. D. *ἔστιν οὖν τόσα καὶ τόσα καὶ τοῖα καὶ τοῖα, ὅθεν οἱ μὲν τοιοίδε, οἱ δὲ τοιοίδε γίγνονται.*

C. *τῷ ἔν τε λύπαις ὄντα διασώζ.*] eo quod si quis doloribus afficitur, eam (*τὴν περὶ τῶν δεινῶν δόξαν*) animo suo retinet atque conservat — neque abiicit.

αὐτῇ ἢ δειλοὶ ἢ ἀνδρεῖοι ὄντες κύριοι ἂν εἶεν ἢ
τοίαν αὐτὴν εἶναι ἢ τοίαν. Οὐ γάρ. Καὶ ἀνδρεία
ἄρα πόλις μέρει τινὶ ἑαυτῆς ἐστι, διὰ τὸ ἐν ἐκείνῳ
ἔχειν δύναμιν τοιαύτην, ἣ διὰ παντὸς σώσει τὴν
περὶ τῶν δεινῶν δόξαν, ταῦτά τε αὐτὰ εἶναι καὶ C
τοιαῦτα, ἅ τε καὶ οἷα ὁ νομοθέτης παρήγγειλεν ἐν
τῇ παιδείᾳ. ἢ οὐ τοῦτο ἀνδρείαν καλεῖς; Οὐ πάνυ,
ἔφη, ἔμαθον ὃ εἶπες, ἀλλ' αὖθις εἰπέ. Σωτηρίαν
ἔγωγ', εἶπον, λέγω τινὰ εἶναι τὴν ἀνδρείαν. Ποίαν
δὴ σωτηρίαν; Τὴν τῆς δόξης τῆς ὑπὸ νόμου διὰ τῆς
παιδείας γεγονυίας περὶ τῶν δεινῶν, ἅ τέ ἐστι καὶ
οἷα. διὰ παντὸς δὲ ἔλεγον αὐτὴν σωτηρίαν τῷ ἔν τε
λύπαις ὄντα διασώζεσθαι αὐτὴν καὶ ἐν ἡδοναῖς καὶ D
ἐν ἐπιθυμίαις καὶ ἐν φόβοις καὶ μὴ ἐκβάλλειν. ᾧ δέ
μοι δοκεῖ ὅμοιον εἶναι ἐθέλω ἀπεικάσαι, εἰ βούλει.
Ἀλλὰ βούλομαι. Οὐκοῦν οἶσθα, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι οἱ
βαφεῖς, ἐπειδὰν βουληθῶσι βάψαι ἔρια ὥστ' εἶναι
ἁλουργά, πρῶτον μὲν ἐκλέγονται ἐκ τοσούτων χρω-

omnium usumque linguae. Vulgatum γεγονυῖαν e Flor. β. et Mon. correximus. Vitium iam Ast. animadvertit, quod sustulerunt etiam Bekker. Turr. alii.

τῷ ἔν τε λύπαις κ. τ. λ.] Par. A D. Vat. Θ. Ven. ΞII. Ang. Ambr. Vat. m. r. τὸ ἔν τε λ. pro τῷ ἔν τε λ. quod ita probat Herm., ut verba αὐτὴν σωτηρίαν tanquam glossema eiicienda censeat.

De τῷ sic cum infinitivo iuncto v. Heindorf. ad Phaedon. p. 60. C. In participio ὄντα autem continetur notio indefiniti subiecti. Neque enim opus est, ut τινά cum vulgo grammaticorum intelligas.

D. ὅτι οἱ βαφεῖς, ἐπειδὰν βουλ.] Nobilissima comparatio, qua philosophus ostendit animum vitiis et virtutes tanquam colorem quendam imbibere. Scriptores posterioris aetatis quam saepe hunc locum imitando expresserint, docebunt Gataker. ad Antonin. III, 4. p. 70. Ruhnk. ad Tim. Gloss. p. 75 sq. Wyttenbach. ad Plutarch. de S. N. V. p. 111. Et conf. annot. ad libr. II. p. 378. E. Aptissime Ruhnk. l. c. contulit Ciceronis locum apud Nonium p. 386. 521. Uti qui combibi purpuram volunt sufficiunt prius lanam medicamentis quibusdam, sic literis talibusque doctrinis ante excoli animos et ad sapientiam concipiendam imbui et praeparari decet. — ἁλουργόν ipse Plato Tim. p. 68. C. interpretatur ἐρυθρὸν μέλανι λευκῷ τε κραθέν. Conf. Heeren Ideen über Handel etr. der alten Welt, T.

μάτων μίαν φύσιν τὴν τῶν λευκῶν, ἔπειτα προπα-
ρασκευάζουσιν οὐκ ὀλίγῃ παρασκευῇ θεραπεύσαντες,
ὅπως δέξεται ὅ τι μάλιστα τὸ ἄνθος, καὶ οὕτω δὴ
E βάπτουσι. καὶ ὃ μὲν ἂν τούτῳ τῷ τρόπῳ βαφῇ,
δευσοποιὸν γίγνεται τὸ βαφέν, καὶ ἡ πλύσις οὔτ'
ἄνευ ῥυμμάτων οὔτε μετὰ ῥυμμάτων δύναται αὐτῶν
τὸ ἄνθος ἀφαιρεῖσθαι· ἃ δ' ἂν μή, οἶσθα οἷα δὴ
γίγνεται, ἐάν τέ τις ἄλλα χρώματα βάπτῃ ἐάν τε καὶ
ταῦτα μὴ προθεραπεύσας. Οἶδα, ἔφη, ὅτι ἔκπλυτα
καὶ γελοῖα. Τοιοῦτον τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, ὑπόλαβε
κατὰ δύναμιν ἐργάζεσθαι καὶ ἡμᾶς, ὅτε ἐξελεγόμεθα
430 τοὺς στρατιώτας καὶ ἐπαιδεύομεν μουσικῇ καὶ γυμνα-

D. φύσιν τὴν τῶν λευκῶν] τοῦ λευκοῦ Stob. Serm. XLI. p. 252.

ὅπως δέξεται ὅ τι μ.] Sic Par. A D. Ven. II. Ang. Flor. a. x. Stobaeus, probante etiam Porsono ad Eurip. Hecub. p. 100. ed. 3. Germ. Vulgo δέξωνται. Flor. n. Par. K. Vat. Θ. r. Vind. Mon. δέξηται.

E. οἶσθα οἷα δὴ γιγν.] δή accessit ex Par. A. Ven. II. Mon. Ambr. Ang. Vat. m. Flor. a. c. x. α. β. γ. Stob.

Τοιοῦτον τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ] Verba ἦν δ' ἐγώ ante Bekkerum desiderabantur. Restituta sunt ex codd. fere omnibus atque Stobaeo.

I. Part. p. 97 seqq., ubi de colore purpureo copiose disputatur.

μίαν φύσιν τὴν τῶν λευκῶν] h. e. μόνα τὰ λευκά. De hoc usu v. φύσις v. Phaedr. p. 251. B. p. 270. E. Legg. XII. p. 968. Wyttenbach. ad Phaedon. p. 232. ed. Bat. Ast. ad Legg. p. 311. — τὸ ἄνθος nunc significat colorem purpureum. v. Boisson. ad Philostr. Her. p. 382. Iacobs ad Philostr. Imagg. p. 444. et 564.

E. δευσοποιὸν γίγνεται τὸ βαφέν] Recte hic τὸ βαφέν positum est, quum ὃ ἂν βαφῇ fere idem sit quod ἐὰν βαφῇ. Voc. δευσοποιόν Scholiastes et Timaeus Gloss. p. 75. interpretantur ἔμμονον καὶ δυσαπόπλυτον. Vocem illustrarunt praeter Ruhnk. l. c. Iacobs. Epistol. ad Goellerum p. 258. Valcken. in Epistol. ad I. A. Ernesti a Tittmanno edit. p. 155. Proxima sic intelligimus: neque lotio potest eorum florem eluere, sive medicamenta repurgantia adhibeantur sive non adhibeantur; quod postremum apparet idem significare quod nullo modo. Quod αὐτῶν post ὃ ἂν illatum est, v. ad Symp. p. 183 A. Phaedon. p. 109. D. Remp. VII. p. 536. A. 'Ρύμματα schol. explicat τρίμματα, σμήγματα, τὸ δὲ σμῆγμά ἐστι σποδός. Cornarius Eclogg. p. 98. ed. Fischer. „Sunt autem ῥύμματα, quae extersoriam et repurgantem vim habent, velut est nitrum, quod hic χαλαστραῖον a loco vocat, et lixi-

στικῇ· μηδὲν οἶον ἄλλο μηχανᾶσθαι η ὅπως ἡμῖν ὅ τι κάλλιστα τοὺς νόμους πεισθέντες δέξοιντο ὥςπερ βαφήν, ἵνα δευσοποιὸς αὐτῶν ἡ δόξα γίγνοιτο καὶ περὶ δεινῶν καὶ περὶ τῶν ἄλλων διὰ τὸ τήν τε φύσιν καὶ τὴν τροφὴν ἐπιτηδείαν ἐσχηκέναι, καὶ μὴ αὐτῶν ἐκπλύναι τὴν βαφὴν τὰ ῥύμματα ταῦτα, δεινὰ ὄντα ἐκκλύζειν, ἥ τε ἡδονή, παντὸς χαλαστραίου δεινοτέρα οὖσα τοῦτο δρᾶν καὶ κονίας, λύπη τε καὶ B φόβος καὶ ἐπιθυμία, παντὸς ἄλλου ῥύμματος. τὴν δὴ τοιαύτην δύναμιν καὶ σωτηρίαν διὰ παντὸς δόξης ὀρθῆς τε καὶ νομίμου δεινῶν πέρι καὶ μὴ ἀνδρείαν ἔγωγε καλῶ καὶ τίθεμαι, εἰ μή τι σὺ ἄλλο λέγεις.

P. 430. *μηδὲν οἶον ἄλλο μηχ.*] V. *καὶ μηδὲν οἶον κ. τ. λ.* Sed *καί* om. Par. ADK. Vind. Ven. II. Vat. Θ Flor. β. n. al. Neque temere. Explicantur enim his verbis, quae proxime antecedunt.

περὶ δεινῶν καὶ περὶ τῶν ἄλλων] Flor. n. β. Par. K. *καὶ τῶν ἄλλων.*

παντὸς χαλαστραίου] Par. A. Vat. Θ. Ven. II. Vind. Φ. Mon. Vat. r. Flor. n. β. *χαλεστραίου.* Alii *χαλιστραίου.* Similiter variatur etiam apud Moerin, Pollucem, alios.

B. *τὴν δὴ τοιαύτην δ.*] V. *δέ*, quod ex codd. optimis plurimisque correctum. Etiam Stobaeus *δή* praebuit.

vium, quod *κονίαν* hic appellat, quanquam etiam calcem haec vox significat. Est autem lixivium e calce paratum primarium et maxime vi illa praeditum.“ Locos veterum scriptorum, qui vocem vel usurparunt vel explicuerunt, indicavit Ruhnken. ad Tim. p. 229. In verbis *ἔκπλυτα καὶ γελοῖα* haeret labes. Vide, num corrigendum sit *καὶ ἀγελαῖα.*

P. 430. *παντὸς χαλαστραίου δ.*] Scholiastes: *Χαλάστρα πόλις τῆς Μακεδονίας καὶ λίμνη, ἔνθα τὸ Χαλαστραῖον νίτρον γιγνόμενον διὰ ἐννεατηρίδος πήγνυται, ὁμοίως δὲ λύεται.* Plinius Histor. Nat. XXXI, 10, 5, 46. ed. Hard. Optimum (nitrum) copiosumque in Litis Macedoniae, quod vocant Chalastricum, candidum purumque, proximum sali. Plura dabit Ruhnk. ad Tim. p. 272. Voc. *κονία* schol. interpretatur *σμῆγμα, σποδός*, i. e. cinis lixivius s. lixivia, *Lauge.* v. Aristoph. Lysistr. v. 470.

B. *εἰ μή τι σὺ ἄλλο λέγεις.*] Libr. VI. p. 492. A: *εἰ μὴ ἔτ' ἄλλο λέγεις τι σύ.* Gorg. p. 462. C: *εἰ μή τι σὺ ἄλλο λέγεις.* Ibid. p. 513. C: *εἰ μή τι σὺ ἄλλο λέγεις.* Cratyl. p. 427. D: *εἰ μή τι ἄλλο Κρατύλος ὅδε λέγει.* Phaedr. p. 235. A. Hipp. mai. p. 291. A. Euthyd. p. 301. E. Deinde *'Αλλ' οὐδὲν ἄλλο λέγω* idem valet quod *'Αλλ' οὐδὲν ἄλλο λέγω.* Pro *οὔτε πάνυ νόμιμον ἡγεῖσθαι* Steph. *οὔτε πάνυ μόνιμον ἡγεῖσθαι* legendum suspicatus est. Nam hoc *τῇ ὀρθῇ δόξῃ* secundum Platonis doctri-

Ἀλλ' οὐδέν, ἦ δ' ὅς, λέγω. δοκεῖς γάρ μοι τὴν ὀρθὴν δόξαν περὶ τῶν αὐτῶν τούτων ἄνευ παιδείας γεγονυῖαν, τήν τε θηριώδη καὶ ἀνδραποδώδη, οὔτε πάνυ νόμιμον ἡγεῖσθαι, ἄλλο τέ τι ἢ ἀνδρείαν
C καλεῖν. — Ἀληθέστατα, ἦν δ' ἐγώ, λέγεις. Ἀποδέχομαι τοίνυν τοῦτο ἀνδρείαν εἶναι. Καὶ γὰρ ἀποδέχου, ἦν δ' ἐγώ, πολιτικήν γε, καὶ ὀρθῶς ἀποδέξει. αὖθις δὲ περὶ αὐτοῦ, ἐὰν βούλῃ, ἔτι κάλλιον δίιμεν. νῦν γὰρ οὐ τοῦτο ἐζητοῦμεν, ἀλλὰ δικαιοσύνην· πρὸς οὖν τὴν ἐκείνου ζήτησιν, ὡς ἐγῷμαι, ἱκανῶς ἔχει. Ἀλλὰ καλῶς, ἔφη, λέγεις.

D Cap. VIII. Δύο μήν, ἦν δ' ἐγώ, ἔτι λοιπά, ἃ δεῖ κατιδεῖν ἐν τῇ πόλει, ἥ τε σωφροσύνη καί, οὗ δὴ

δόξαν περὶ τῶν αὐτῶν τούτων] Steph. cum solo Ven. Ξ. omittit *τῶν*, quod etiam Stobaeus servavit. Pro *ὀρθήν* Angel. Vat. m. Ambros. *αὐτήν*. Sed vulgatam defendit Schleiermach. p. 553.

Cap. VIII. D. *βούλομαί γε, εἰ μὴ ἀδικῶ.*] V. *ἢν μὴ ἀδικῶ*. Sed *εἰ* praebuerunt Par. AK. Ven. II. Mon. Angel. Flor. α. β. γ. x.

E. *κρείττω δὴ αὐτοῦ λέγοντες* —] Ald. Bas. 1. Steph. post *φασί* punctum ponunt et deinde scribunt *κρείττω δὲ αὐτοῦ φαίνονται οὐκ οἶδα κ. τ. λ.* Bas. 2. servata eadem distinctione *κρείττω δὴ αὐτοῦ λέγοντες οὐκ οἶδα ὅντινα τρ. κ. τ. λ.* Pro vulg. *δέ* cum Bas. 2. *δή* exhibent Par. AK. Vat. Θ. Ven. II. Mon.

nam proprium, quod etiamsi verum assequuta sit, tamen incerta vagatur caretque prorsus firmo fundamento. v. Menon. p. 97. A sqq. Sed haec coniectura, quamvis speciosa sit, tamen supervacanea est. Referenda enim haec sunt ad illa: *δόξης τῆς ὑπὸ νόμου διὰ τῆς παιδείας γεγονυίας περὶ τῶν δεινῶν.* Hinc p. 433. C. memoratur *ἡ περὶ δεινῶν τε καὶ μὴ — δόξης ἐννόμου σωτηρία ἐν τοῖς στρατιώταις ἐγγενομένη.* Cogitandum igitur de recta opinione, quae publica civitatis disciplina excitata, aucta, firmata est, eoque etiam cum iis sensibus, qui in republica vigere debeant, consentit atque *ἔννομος* exstitit adeoque *πολιτική*.

C. *οὐ τοῦτο ἐζητοῦμεν*] h. e. non id propositum habebamus, ut de fortitudine quaereremus diligentius. Neutrum *αὐτοῦ* et *τοῦτο* post femininum illatum usu haudquaquam raro, quem notavimus Phaedon. p. 88. A. Gorg. p. 465. A. Men. p. 73. C. p. 87. B. D. p. 86. C. D. al. Et sic saepius in proximis.

Cap. VIII. D. *ἵνα μηκέτι πραγματευώμεθα*] ut non iam operam impendamus temperantiae investigandae. Nam *πραγματεύεσθαι* et *πραγματεία* saepe dicuntur de diligenti alicuius rei tractatione et perscrutatione; v. Ast. ad Phaedr. p. 382. *Μηκέτι* autem nunc non significat non am-

ἕνεκα πάντα ζητοῦμεν, δικαιοσύνη. Πάνυ μὲν οὖν. Πῶς οὖν ἂν τὴν δικαιοσύνην εὕροιμεν, ἵνα μηκέτι πραγματευώμεθα περὶ σωφροσύνης; Ἐγὼ μὲν τοίνυν, ἔφη, οὔτε οἶδα οὔτ' ἂν βουλοίμην αὐτὸ πρότερον φανῆναι, εἴπερ μηκέτι ἐπισκεψόμεθα σωφροσύνην· ἀλλ' εἰ ἔμοιγε βούλει χαρίζεσθαι, σκόπει πρότερον τοῦτο ἐκείνου. Ἀλλὰ μέντοι, ἦν δ' ἐγώ, βούλομαί γε, εἰ μὴ ἀδικῶ. Σκόπει δή, ἔφη. Σκεπτέον, E
εἶπον· καὶ ὥς γε ἐντεῦθεν ἰδεῖν, ξυμφωνίᾳ τινὶ καὶ ἁρμονίᾳ προςέοικε μᾶλλον ἢ τὰ πρότερον. Πῶς; Κόσμος πού τις, ἦν δ' ἐγώ, ἡ σωφροσύνη ἐστὶ καὶ ἡδονῶν τινων καὶ ἐπιθυμιῶν ἐγκράτεια, ὥς φασι, κρείττω δὴ αὑτοῦ λέγοντες [φαίνονται] οὐκ οἶδ' ὄν-

Ambr. Ang. Vat. m. Flor. a. c. x. α. β. γ. Verbum φαίνονται om. Vat. m. In Flor. α. φαίνονται λέγοντες οὐκ οἶδα scriptum Flor. a. λέγοντες φαίνονται, sed φαίνονται a pr. m. in eo libro omissum. Etiam Flor. c. x. in marg. λέγοντες addunt. Bekkerus item servata veteri interpunctione ex cod. Monac. edidit: κρείττω δὴ αὑτοῦ φαίνονται οὐκ οἶδ' ὅντινα τρόπον καλοῦντες καὶ ἄλλα ἄττα — αὐτῆς λέγεται. Quae lectio extat etiam in Flor. β. a sec. m. restituta. Paris. A. γϱαι λέγοντες, quae adnotatio teste Rettigio Prolegg. in Plat. Remp. p. 326. ei versui adscripta est, in quo vocabulum φαίνονται idque puncto notatum perscriptum legitur; quanquam eam Bekkerus retulit ad voc. λέγεται, cui vocabulo in marg. duae transversae lineolae sunt appictae. Ven. Ξ. αὐτῆς λέ-

plius, sed non iam; ut Lysid. p. 204. B. de qua re v. Bornem. ad Xenoph. Cyrop. I, 6. 27. Quippe quaestionem de temperantia antea nondum attigit.

E. εἰ μὴ ἀδικῶ.] h. e. δίκαιος γάρ εἰμι τοῦτο ποιεῖν. Formulam, etiam infra libr. X. p. 608. D. et p. 612. D. obviam, illustravit Heindorf. ad Charmid. p. 156. A. Deinde pro Σκεπτέον Ast. σκέπτομαι vel σκοπῶ reponendum censet. Qua mutatione non opus est. Socrates enim cognita amici voluntate continuo graviter asseverat rem ita esse instituendam ac deinde pergit: καὶ ὥς γε ἐντεῦθεν ἰδεῖν ctr. Itaque post εἶπον maiorem fecimus interpunctionem. — Verba ὥς γε ἐντεῦθεν ἰδεῖν Germanice interpreteris: wenigstens so viel man es von diesem Standpuncte aus betrachten kann.

ὥς φασι, κρείττω δὴ αὑτοῦ λ. —] Sic locum refinximus codicum secuti vestigia. Nam φαίνονται in Par. A. punctis est notatum, quod vitii indicium esse solere praeter alios docet Bastius Comment. palaeogr. ad Gregor. Corinth. p. 855. et Epist. crit. p. 201. Atque idem verbum in aliis libris prorsus est omissum substituto in eius locum participio λέγοντες, quod in marg. Par. A. adscriptum legitur. In aliis illud

τινα τρόπον, καὶ ἄλλα ἄττα τοιαῦτα ὥςπερ ἴχνη αὐτῆς λέγεται. ἦ γάρ; Πάντων μάλιστα, ἔφη. Οὐκοῦν τὸ μὲν κρείττων αὑτοῦ γελοῖον; ὁ γὰρ ἑαυτοῦ κρείττων καὶ ἥττων δήπου ἂν αὑτοῦ εἴη καὶ ὁ
431 ἥττων κρείττων· ὁ αὐτὸς γὰρ ἐν ἅπασι τούτοις προςαγορεύεται. Τί δ' οὔ; Ἀλλ', ἦν δ' ἐγώ, φαίνεταί

γονται. Flor. n. Vind. Vat. r. ἐγκράτεια· καὶ ὥς φασι, διὰ ταῦτα καὶ ἄλλ' ἄττα τοιαῦτα ὥςπερ ἴχνη αὐτῆς ὄντα κρείττων αὐτὴ ἑαυτῆς φαίνεταί τε καὶ λέγεται, καὶ τὰ ἑξῆς. ἦ γάρ; Adscripsimus integram lectionis varietatem, ut locus manifesto corruptus ab ipsis lectoribus melius iudicari posset.

una cum λέγοντες mala utriusque lectionis confusione facta conservatum. Itaque φαίνονται merito de corruptione suspectum habetur. Quae quidem suspicio eo est iustior, quod hoc verbo abiecto et λέγοντες restituto omnia habent explicationem longe facillimam, dummodo post ὥς φασι sublato puncto hypostigmen posuerimus. Nempe ita λέγοντες cum φασὶ connectendum est, ut novum deinde adiungatur orationis membrum verbis οὐκ οἶδ' ὅντινα τρόπον ad λέγοντες relatis. Sententia verborum igitur haec est: quemadmodum dicunt, dum nescio quo modo semet ipso potentiorem scilicet memorant atque alia quaedam istiusmodi vestigia eius (temperantiae) sermone produntur. Itaque significat, ex eo, quod temperans dicatur κρείττων ἑαυτοῦ, intelligi posse σωφροσύνην esse κόσμον τινὰ atque συμφωνίᾳ καὶ ἁρμονίᾳ contineri, eiusdemque rei in sermone communi etiam alia quaedam similia reperiri indicia et argumenta. Atque his quidem utcunque expeditis superest ut paucis de singulis enuntiati partibus explicandum sit. Et primum quidem quod post κρείττω δὴ λέγοντες additur istud οὐκ οἶδ' ὅντινα τρόπον, significat Socrates, quod deinde clarius indicat, rem satis mirabilem primo adspectu videri istud κρείττω ἑαυτοῦ εἶναι. Itaque sponte intelligitur hic quidem nihil esse difficultatis. Deinde autem quod pergitur sic: καὶ ἄλλα — λέγεται, fatendum sane est structuram enuntiati esse insolentiorem. Transitur enim ab usu participii ad verbum finitum, siquidem usitate dicendum fuit: καὶ ἄλλα ἄττα τοιαῦτα ὥςπερ ἴχνη αὐτῆς ἐν τῷ λόγῳ σημαίνοντες. At enim vero transitus iste ad verbum finitum etiamsi rarior sit et insolentior, tamen Graecis minime inauditus est, cuius exempla bene multa collegerunt Schaefer. ad Demosth. Appar. II. p. 75. ad Dionys. De comp. verb. p. 31 sqq. ad Eurip. Med. v. 1313. ed. Pors. Lips. Boeckh. ad Pindar. Explicatt. Ol. I. p. 105. Poppo ad Xenoph. Cyrop. p. 216. 333. Matthiae Gr. Gr. §. 631. 4. Denique aliquam admonitionem requirere videtur loquutio ἄλλα τοιαῦτα ὥςπερ ἴχνη αὐτῆς λέγεται. In ea enim iam veteres haesisse criticos ex eo perspicuum fit, quod teste Rettigio in cod. Paris. A. ad marginem versus in quo hoc verbum litte-

μοι βούλεσθαι λέγειν οὗτος ὁ λόγος, ὥς τι ἐν αὐτῷ τῷ ἀνθρώπῳ περὶ τὴν ψυχὴν τὸ μὲν βέλτιον ἔνι, τὸ δὲ χεῖρον, καὶ ὅταν μὲν τὸ βέλτιον φύσει τοῦ χείρονος ἐγκρατὲς ᾖ, τοῦτο λέγειν τὸ κρείττω αὑτοῦ — ἐπαινεῖ γοῦν —, ὅταν δὲ ὑπὸ τροφῆς κακῆς ἤ τινος ὁμιλίας κρατηθῇ ὑπὸ πλήθους τοῦ χείρονος

P. 431. *ὥς τι ἐν αὐτῷ τ. ἀνθρ.*] Steph. ὥς τε. Cornarius coni. ὡς δυοῖν ἐν αὐτῷ τῷ ἀνθρ. Sed ita certe exspectabam: ὡς δυοῖν ἐνόντων τῷ ἀνθρ. Ast. malebat ὡς τῶν, quod cum περὶ τὴν ψυχήν connecteretur. Non opus ulla mutatione.

τὸ μὲν βέλτιον ἔνι] Steph. cum solo Ven. Ξ. εἶναι. Ast. cur pro ἔνι scriptum malit ἔστι, mihi non liquet.

ris est perscriptum, duae lineolae transversae positae sunt. Nimirum tales lineae erroris suspicionem indicabant et ideo appingebantur, ut correctorem advertereut. v. Bast. Comment. palaeogr. p. 855. Quod qui neglexerunt, ii h. l. putarunt λέγοντες antea ad φαίνονται appictum ad istud ipsum λέγεται referendum esse, in qua sententia una cum I. Bekkero etiam Rettigius fuit, qui inde collegit totum locum hoc modo refingi oportere: ὥς φασιν. κρείττω δὴ αὑτοῦ φαίνονται οὐκ οἶδα ὅντινα τρόπον καὶ ἄλλα ἄττα τοιαῦτα ὥσπερ ἴχνη αὐτῆς λέγοντες. In qua correctione, ut aperte fateamur, nec δή nec istud: φαίνονται λέγοντες, manifesto dicunt, ullo modo placet. Sed redimus eo, unde paullisper deflex imus. Haeserunt igitur in isto ὥσπερ ἴχνη λέγεται iam veteres critici. Sed haeserunt item recentiores. Certe quidem Car. Fr. Hermannus fidenter de suo reposuit: ὥς φασι, κρείττω δὴ αὑτοῦ λέγοντες οὐκ οἶδ' ὅντινα τρόπον, καὶ ἄλλα ἄττα τοιαῦτα ὥσπερ ἴχνη αὐτῆς φαίνεται. Nimirum non viderunt critici, ἄλλα τοιαῦτα ὥσπερ ἴχνη λέγεται propter antegressum λέγοντες breviter dictum esse pro: λόγῳ σημαίνεται aut simili aliqua formula, atque hanc ipsam dicendi insolentiam caussam exstitisse, cur ad passivam loquendi rationem transiretur. Haec igitur omnia faciunt eo, ut, eiecto φαίνονται et in eius locum suffecto λέγοντες omnia sarta tecta esse existimemus. Atque similiter statuit etiam Schneiderus, qui locum sic constituit: ὥς φασιν. κρείττω δὴ αὑτοῦ λέγοντες οὐκ οἶδα ὅντινα τρόπον καὶ ἄλλ' ἄττα τοιαῦτα ὥσπερ ἴχνη αὐτῆς λέγεται. Etenim censuit ille isto modo locum habere asyndeton, siquidem scriptor pergere voluerit: ὥσπερ ἴχνη αὐτῆς λέγουσι, sed propter insolentiam locutionis ἴχνη λέγειν ad formam passivam transierit. Qua in ratione tamen non modo δή, sed etiam asyndeti singularis audacia magnae est offensioni.

Οὐκοῦν τὸ μὲν κρείττων αὑτοῦ γ.] Restitui nominativum κρείττων e Bas. 1. 2. Stob. et Flor. n. Nam quod ad vulg. τὸ μὲν κρείττω intelligunt λέγειν τινα, id vereor ut fieri recte possit. Germanice dicas: Ist nicht der Ausdruck κρείττων ἑαυτοῦ etwas lächerliches? Atque eadem emendatione etiam opus est in proximis p. 431. A., ubi refingendum: τοῦτο λέγειν τὸ κρείττων αὑτοῦ, nisi forte

σμικρότερον τὸ βέλτιον ὄν, τοῦτο δὲ ὡς ἐν ὀνείδει
B ψέγειν τε καὶ καλεῖν ἥττω ἑαυτοῦ καὶ ἀκόλαστον τὸν οὕτω διακείμενον. Καὶ γὰρ ἔοικεν, ἔφη. Ἀπόβλεπε τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, πρὸς τὴν νέαν ἡμῖν πόλιν, καὶ εὑρήσεις ἐν αὐτῇ τὸ ἕτερον τούτων ἐνόν· κρείττω γὰρ αὐτὴν αὑτῆς δικαίως φήσεις προσαγορεύεσθαι, εἴπερ οὗ τὸ ἄμεινον τοῦ χείρονος ἄρχει, σῶφρον κλητέον καὶ κρεῖττον αὑτοῦ. Ἀλλ' ἀποβλέπω, ἔφη, καὶ ἀληθῆ λέγεις. Καὶ μὴν καὶ τάς γε πολλὰς καὶ
C παντοδαπὰς ἐπιθυμίας καὶ ἡδονάς τε καὶ λύπας ἐν παισὶ μάλιστα ἄν τις εὕροι καὶ γυναιξὶ καὶ οἰκέταις καὶ τῶν ἐλευθέρων λεγομένων ἐν τοῖς πολλοῖς τε καὶ φαύλοις. Πάνυ μὲν οὖν. Τὰς δέ γε ἁπλᾶς τε καὶ μετρίας, αἳ δὴ μετὰ νοῦ τε καὶ δόξης ὀρθῆς λογισμῷ ἄγονται, ἐν ὀλίγοις τε ἐπιτεύξει καὶ τοῖς βέλτιστα μὲν φῦσι, βέλτιστα δὲ παιδευθεῖσιν. Ἀληθῆ, ἔφη. Οὐκοῦν καὶ ταῦτα ὁρᾷς ἐνόντα σοι ἐν τῇ πό-

B. εἴπερ οὗ τὸ ἄμ.] οὖν pro οὗ Par. A. Sed οὗ est ὅπου, ubi.

C. λύπας ἐν παισὶ] Turr. de Heusdii et Winckelmanni coni. ἐν παισὶ pro ἐν πᾶσι.

ibi praestat cum libro Paris. A. Flor. α. Vind. scribere τὸν κρείττω αὑτοῦ. Sed veri vestigium exstat in Flor. n. κρεῖττον exhibente. Alia ratio est eorum, quae inferius paullo subiiciuntur, καὶ καλεῖν ἥττω ἑαυτοῦ, quandoquidem hic subiungitur τὸν οὕτω διακείμενον. Schneiderus tamen utrobique κρείττω αὑτοῦ, licet accusativi ratio non suppetat idonea, tanquam adscitam formulam servandam iudicavit. Ad rem conf. Legg. I. p. 627. A. sqq.

P. 431. ὥς τι — τὸ μὲν β. — τὸ δὲ χ.] Conf. Matth. Gr. §. 288. ann. I. Mox τὸ βέλτιον φύσει dictum pro τὸ φύσει βέλτιον. — τοῦτο λέγειν, sc. φαίνεται βούλεσθαι ὁ λόγος. τοῦτο δὲ ὡς ἐν ὀν.] Particula δέ post τοῦτο cum vi repetita; v. ad Phaedon. p. 78. C.

B. πρὸς τὴν νέαν ἡμῖν πόλιν] De dativo ἡμῖν v. Matth. Gr. §. 389. collat. annot. ad libr. I. p. 343. A. III. p. 389. D. Eodem modo pronomen infertur in illis, quae mox sequuntur: ὁρᾷς ἐνόντα σοι ἐν τῇ πόλει.

εἴπερ οὗ τὸ ἄμ. — κρεῖττον αὑτοῦ] ubi id, quod melius est, peiori imperat, ibi temperans et semet ipso praestantius esse dicendum est. Nam ad σῶφρον κλητέον intelligendum est ἐκεῖ. Quae dictio ne quem offendat, alia id genus ad Phaedon. p. 107. C. collegimus. Nimirum regnat in his brevitas quaedam, ut hic dilatatius dicendum

λει καὶ κρατουμένας αὐτόθι τὰς ἐπιθυμίας τὰς ἐν τοῖς πολλοῖς τε καὶ φαύλοις ὑπό τε τῶν ἐπιθυμιῶν D
καὶ τῆς φρονήσεως τῆς ἐν τοῖς ἐλάττοσί τε καὶ ἐπιεικεστέροις; Ἔγωγ', ἔφη. Cap. IX. Εἰ ἄρα δεῖ τινὰ πόλιν προςαγορεύειν κρείττω ἡδονῶν τε καὶ ἐπιθυμιῶν καὶ αὐτὴν αὑτῆς, καὶ ταύτην προςρητέον. Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη. Ἆρ' οὖν οὐ καὶ σώφρονα κατὰ πάντα ταῦτα; Καὶ μάλα, ἔφη. Καὶ μὴν εἴπερ αὖ ἐν ἄλλῃ πόλει ἡ αὐτὴ δόξα ἔνεστι τοῖς τε ἄρχουσι καὶ ἀρχομένοις περὶ τοῦ οὕςτινας δεῖ ἄρχειν, E
καὶ ἐν ταύτῃ ἂν εἴη τοῦτο ἐνόν. ἢ οὐ δοκεῖ; Καὶ μάλα, ἔφη, σφόδρα. Ἐν ποτέροις οὖν φήσεις τῶν πολιτῶν τὸ σωφρονεῖν ἐνεῖναι, ὅταν οὕτως ἔχωσιν; ἐν τοῖς ἄρχουσιν, ἢ ἐν τοῖς ἀρχομένοις; Ἐν ἀμφοτέροις που, ἔφη. Ὁρᾷς οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι ἐπιεικῶς ἐμαντευόμεθα ἄρτι, ὡς ἁρμονίᾳ τινὶ ἡ σωφροσύνη ὡμοίωται; Τί δή; Ὅτι οὐχ ὥςπερ ἡ ἀνδρεία

Cap. IX. D. *καὶ ταύτην προςρ.*] *καί* om. Steph. cum Ven. Ξ. Mon. Vulg. *κατὰ ταῦτα πάντα*, contra fidem meliorum librorum.

fuerit: *ἐκεῖ ἐστιν, ὃ κλητέον σώφρον καὶ κρεῖττον αὑτοῦ*.

C. *ἐν παισὶ μάλιστα ἄν τις εὕροι*] Sine haesitatione scripsimus *ἐν παισὶ* pro vulg. *ἐν πᾶσι*. Quam emendationem necessariam esse rectissimo iudicio perspexerunt Phil. Guil. van Heusde Init. Philos. Platon. Vol. III. p. 100 ed. n. 1836. et Winckelmannus in edit. Turicens. Sic haec iunguntur mox p. 433 D: *καὶ ἐν παιδὶ καὶ ἐν γυναικὶ καὶ ἐν δούλῳ καὶ ἐν ἐλευθέρῳ*.

Τάς δέ γε ἁπλᾶς —] Accusativum ponit verbum superius *εὕροι* adhuc in animo retinens, quanquam deinde *ἐπιτεύξει* infert. Nisi forte, quae est Schneideri sententia, verbum *ἐπιτυγχάνειν* cum accusativo iunctum esse putare malueris, qua constructione utitur etiam Xenoph. Hellen. IV. 5, 19. Utut res sese habet, certe Plato hac constructione propter accusativum antegressum usus esse existimandus est. conf. Matthiae Gr. Ampl. §. 328. ann.

Cap. IX. E. *ἐπιεικῶς ἐμαντευόμεθα*] V. ad libr. I. p. 349. A.

Ὅτι οὐχ ὥςπερ ἡ ἀνδρεία — οὐχ οὕτω ποιεῖ αὕτη] sc. *τὴν πόλιν σώφρονα*. Praeterea notandum est repetitum *οὐχ* ante *οὕτως*, quod non magis offendit, quam iteratum *καί* apud Lysiam p. 48. ed. Brem. *οἳ οὐ μόνον ἀλλήλων ταῦτ' ἴσασιν —, ἀλλὰ καὶ περὶ ὧν ἀποκρυπτόμεθα μηδένα εἰδέναι, καὶ περὶ ἐκείνων πυνθάνονται*.

καὶ ἡ σοφία ἐν μέρει τινὶ ἑκατέρα ἐνοῦσα ἡ μὲν σο-
432 φήν, ἡ δὲ ἀνδρείαν τὴν πόλιν παρείχετο, οὐχ οὕτω ποιεῖ αὕτη, ἀλλὰ δι' ὅλης ἀτεχνῶς τέταται διὰ πασῶν παρεχομένη ξυνᾴδοντας τούς τε ἀσθενεστάτους ταὐτὸν καὶ τοὺς ἰσχυροτάτους καὶ τοὺς μέσους, εἰ μὲν βούλει, φρονήσει, εἰ δὲ βούλει, ἰσχύϊ, εἰ δέ, καὶ πλήθει ἢ χρήμασιν ἢ ἄλλῳ ὁτῳοῦν τῶν τοιούτων· ὥςτε ὀρθότατ' ἂν φαῖμεν ταύτην τὴν ὁμόνοιαν σωφροσύνην εἶναι, χείρονός τε καὶ ἀμείνονος κατὰ φύ-
B σιν ξυμφωνίαν, ὁπότερον δεῖ ἄρχειν καὶ ἐν πόλει καὶ ἐν ἑνὶ ἑκάστῳ. Πάνυ μοι, ἔφη, ξυνδοκεῖ.

Εἶεν, ἦν δ' ἐγώ, τὰ μὲν τρία ἡμῖν ἐν τῇ πόλει κατῶπται, ὥς γε οὑτωσὶ δόξαι· τὸ δὲ δὴ λοιπὸν εἶδος, δι' ὃ ἂν ἔτι ἀρετῆς μετέχοι πόλις, τί ποτ' ἂν εἴη; δῆλον γάρ, ὅτι τοῦτό ἐστιν ἡ δικαιοσύνη. Δῆ-

P. 432. οὐχ οὕτω ποιεῖ αὕτη] Vett. editt. cum Ven. Ξ. Angel. Flor. c. x. α. post οὕτω inserunt τὴν πόλιν. Quae verba recte in ceteris libris desunt.

καὶ τοὺς ἰσχυροτάτους] Temere haec vulgo omissa sunt invitis codicibus omnibus et reluctante sententia. Expressit ea etiam Ficinus.

C. πρότερος ἐμοῦ ἴδῃς] V. πρότερον, contra fidem codicum fere omnium. Deinde Ast. pro vulg. καὶ ἐμοὶ φράσῃς legen-

P. 432. διὰ πασῶν παρεχομένη] h. e. πάντως, metaphora a re musica petita propter verbum ξυνᾴδοντας. Intell. χορδῶν. De isto: εἰ μὲν βούλει, εἰ δὲ βούλει, εἰ δέ, conf. Sympos. p. 212. C. Alcib. I. p. 114. B. Euthydem. p. 285. C. Cratyl. p. 407. D., ubi similiter ad εἰ δέ denuo βούλει repetendum.

B. τοῦτό ἐστιν ἡ δικαιοσύνη] Recte Schleiermacherus animadvertit nihil in superioribus esse expositum, unde appareat omnem virtutis ambitum his quattuor ipsius formis absolvi. At nimirum suscepit philosophus hanc de quattuor virtutibus cardinalibus sententiam sic, ut, dum ea ad rem praesentem usus est, eandem callidissimo consilio argumentis confirmaverit et ex ipsa humana natura ita illustraverit, ut quibusnam ea fundamentis niteretur, ab unoquoque intelligi posset. Ex quo sponte intelligitur, cur philosophus nunc hoc ita esse posuerit, non antea subtilius demonstraverit.

Οὐκοῦν — νῦν δὴ δεῖ κ. τ. λ.] Suavissima allegoria a venatione sumpta. Solet enim philosophus verba venatoria transferre ad veri investigationem atque disputationem, ut Politic. p. 258. E. p. 284. B. Laches. p. 194. B. Hipp. Mai. p. 294. E. Alia collegit Wyttenbach. Epist. Crit. p. 259. ed. Lips. —

λον. Οὐκοῦν, ὦ Γλαύκων, νῦν δὴ ἡμᾶς δεῖ ὥςπερ
κυνηγέτας τινὰς θάμνον κύκλῳ περιίστασθαι προςέ-
χοντας τὸν νοῦν, μή πῃ διαφύγῃ ἡ δικαιοσύνη καὶ
ἀφανισθεῖσα ἄδηλος γένηται· φανερὸν γὰρ δή, ὅτι C
ταύτῃ πῃ ἔστιν. ὅρα οὖν καὶ προθυμοῦ κατιδεῖν,
ἐάν πως πρότερος ἐμοῦ ἴδῃς καὶ ἐμοὶ φράσῃς. Εἰ
γὰρ ὤφελον, ἔφη. ἀλλὰ μᾶλλον ἐάν μοι ἑπομένῳ
χρῇ καὶ τὰ δεικνύμενα δυναμένῳ καθορᾶν, πάνυ με-
τρίως χρήσει. Ἕπου, ἦν δ' ἐγώ, εὐξάμενος μετ'
ἐμοῦ. Ποιήσω ταῦτα, ἀλλὰ μόνον, ἦ δ' ὅς, ἡγοῦ.
Καὶ μήν, εἶπον ἐγώ, δύςβατός γέ τις ὁ τόπος φαί-
νεται καὶ ἐπίσκιος· ἔστι γοῦν σκοτεινὸς καὶ δυςδιε-
ρεύνητος. ἀλλὰ γὰρ ὅμως ἰτέον. Ἰτέον γάρ, ἔφη. D
Καὶ ἐγὼ κατιδών, Ἰοὺ ἰού, εἶπον, ὦ Γλαύκων· κιν-
δυνεύομέν τι ἔχειν ἴχνος, καί μοι δοκεῖ οὐ πάνυ τι

dum coniecit *καί μοι φράσεις.* Pronomen *μοι* Monac. habet et *φράσεις* Par. A. et Mon. Sed vid. explic. Dein *ὄφελον* Par. AK. Ven. Ξ. Vind. Φ. Mon. Ambr. Ang. Vat. m.

πάνυ μετρίως] *πάνυ μοι μετρ.* Par. A. Angel. errore, opinor. receperunt tamen Turr.

ἔστι γοῦν σκοτεινὸς] V. *οὖν*, quod est in solo Ven. Ξ.

D. *κινδυνεύομέν τι ἔχειν ἴχνος*] V. post *ἔχειν* importune addunt *δοκεῖν*, quod plerique libri recte omittunt.

ὅτι ταύτῃ πῃ ἔστιν, eam in hac fere parte versari.

C. *ἐάν πως — φράσῃς.*] num forte me prius animadvertere mihique indicare possis. Non erat cur haec tentaret Astius, in fraudem inductus eo, quod virgula post *ἴδῃς* vulgo interposita non vidit; unde *φράσῃς* esset suspensum.

ἀλλὰ μᾶλλον — πάνυ μετρίως χρήσει.] Sententia haec est: sed, ut verius dicam, si me habebis eum, qui te sequi atque disputationem tuam perspicere possit, bene mecum actum erit. Nam ad *πάνυ μετρίως* (i. e. *καλῶς*) *χρήσει* rursus intelligendum *μοι*, quod in libris quibusdam post *πάνυ* adscriptum legitur.

Ἕπου — εὐξάμενος μετ' ἐμοῦ.] Rei gravissimae indagatio et inventio quum agatur, precibus opus esse ait. Eadem ratio est Phileb. p. 25. B. *Σωκρ. Θεὸς μὲν οὖν, ἄνπερ γε ἐμαῖς εὐχαῖς ἐπήκοος γίγνηταί τις θεῶν. Πρ. Εὔχου δή, καὶ σκόπει. Σωκρ. Σκοπῶ· καί μοι δοκεῖ τις, ὦ Πρώταρχε, αὐτῶν φίλος ἡμῖν νῦν δὴ γεγονέναι.* conf. etiam Tim. p. 27. B. C. Proxima imitatione expressit Themistius Orat. XXI. p. 254. D. Orat. XXII. p. 271. C., ut observavit Heusdius Spec. crit. p. 37. Comparationem illustravit Wyttenbach. Epistol. Crit. p. 259. ed. Lips.

ἐκφευξεῖσθαι ἡμᾶς. Εὖ ἀγγέλλεις, ἦ δ' ὅς. Ἦ μήν, ἦν δ' ἐγώ, βλακικόν γε ἡμῶν τὸ πάθος. Τὸ ποῖον; Πάλαι, ὦ μακάριε, φαίνεται πρὸ ποδῶν ἡμῖν ἐξ ἀρχῆς κυλινδεῖσθαι, καὶ οὐχ ἑωρῶμεν ἄρ' αὐτό, ἀλλ' ἦμεν καταγελαστότατοι· ὥσπερ οἱ ἐν ταῖς χερσὶν
E ἔχοντες ζητοῦσιν ἐνίοτε ὃ ἔχουσι, καὶ ἡμεῖς εἰς αὐτὸ μὲν οὐκ ἀπεβλέπομεν, πόῤῥω δέ ποι ἀπεσκοποῦμεν, ᾗ δὴ καὶ ἐλάνθανεν ἴσως ἡμᾶς. Πῶς, ἔφη, λέγεις; Οὕτως, εἶπον, ὡς δοκοῦμέν μοι καὶ λέγοντες αὐτὸ καὶ ἀκούοντες πάλαι οὐ μανθάνειν ἡμῶν αὐτῶν, ὅτι ἐλέγομεν τρόπον τινὰ αὐτό. Μακρόν, ἔφη, τὸ προοίμιον τῷ ἐπιθυμοῦντι ἀκοῦσαι. Cap. X. Ἀλλ', ἦν
433 δ' ἐγώ, ἄκουε, εἴ τι ἄρα λέγω. ὃ γὰρ ἐξ ἀρχῆς ἐθέμεθα δεῖν ποιεῖν διὰ παντός, ὅτε τὴν πόλιν κατῳκίζομεν, τοῦτό ἐστιν, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, ἤτοι τούτου τι εἶδος ἡ δικαιοσύνη. ἐθέμεθα δὲ δήπου καὶ πολ-

E. *πόῤῥω δέ ποι ἀπεσκ.*] V. *πῃ*, quod ex Par. A. Vat. Θ. Ven. II. Vind. Ang. Vat. r. Flor. x. mutatum.

Cap. X. P. 433. B. *τῇ πόλει, ὧν*] *τῶν* Par. A.

D. *οὐχ ἑωρῶμεν ἄρ' αὐτό*] Sexcenties *ἄρα* sic ponitur, ut indicet admirationem de eo, quod praeter exspectationem evenisse videtur; v. ad Phaed. p. 68. B. Mox verba *ὥσπερ οἱ ἐν ταῖς χ.* praecedentibus annectuntur explicationis gratia, unde particula explicandi more prope constanti omittitur; v. libr. III. p. 413. D. VI. p. 497. B. VIII. p. 557. coll. annot. ad Phaedon. p. 61. A.

E. *ὡς δοκοῦμέν μοι καὶ λ.*] Thom. Mag. p. 246: *Ὥσπερ λέγομεν δοκῶ μοι, οὕτω καὶ μοὶ δοκοῦμεν ἐπὶ πληθυντικοῦ.* Theaet. p. 147. E. p. 203. C. Cratyl. p. 415. C. Euthyd. p. 279. C. al.

Cap. X. P. 433. *τοῦτό ἐστιν — ἤτοι τούτου τι εἶδος ἡ δικ.*] Quod ab initio statuimus per omnia fieri oportere (ut unusquisque suum in civitate obiret munus), in eo, opinor, iustitia cernitur, aut certe est aliqua huius rei species. Dicit igitur Socrates iustitiam aut esse ipsum illud *τὸ τὰ ἑαυτοῦ πράττειν*, aut certe *εἶδός τι αὐτοῦ*. Non video cur Ast. coniecerit *ἤτοι τούτου τι εἶδος ἢ αὐτὴ ἡ δικαιοσύνη*, quandoquidem *ἤτοι* subinde etiam in posteriore orationis membro ponitur; v. ad Libr. I. p. 344. E.

καὶ τοῦτο ἄλλων τε πολλῶν ἀκηκόαμεν] V. de hac definitione quae scripsit Heindorf. ad Charmid. p. 161. B.

B. *ὃ πᾶσιν ἐκείνοις τὴν δύναμιν π.*] Diligenter totus hic locus, inprimis inde a p. 443. C., legendus est, quippe in qua de vi et natura iustitiae

λάκις ἐλέγομεν. εἰ μέμνησαι, ὅτι ἕνα ἕκαστον ἓν δέοι ἐπιτηδεύειν τῶν περὶ τὴν πόλιν, εἰς ὃ αὐτοῦ ἡ φύσις ἐπιτηδειοτάτη πεφυκυῖα εἴη. Ἐλέγομεν γάρ. Καὶ μὴν ὅτι γε τὸ τὰ αὑτοῦ πράττειν καὶ μὴ πολυπραγμονεῖν δικαιοσύνη ἐστί, καὶ τοῦτο ἄλλων τε πολλῶν ἀκηκόαμεν καὶ αὐτοὶ πολλάκις εἰρήκαμεν. Εἰ- B
ρήκαμεν γάρ. Τοῦτο τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ φίλε, κινδυνεύει τρόπον τινὰ γιγνόμενον ἡ δικαιοσύνη εἶναι, τὸ τὰ αὑτοῦ πράττειν. οἶσθα, ὅθεν τεκμαίρομαι; Οὔκ, ἀλλὰ λέγ', ἔφη. Δοκεῖ μοι, ἦν δ' ἐγώ, τὸ ὑπόλοιπον ἐν τῇ πόλει ὧν ἐσκέμμεθα, σωφροσύνης καὶ ἀνδρείας καὶ φρονήσεως, τοῦτο εἶναι, ὃ πᾶσιν ἐκείνοις τὴν δύναμιν παρέσχεν, ὥςτε ἐγγενέσθαι, καὶ ἐγγενομένοις γε σωτηρίαν παρέχειν, ἕωςπερ ἂν ἐνῇ. καίτοι ἔφαμεν δικαιοσύνην ἔσεσθαι τὸ ὑπο- C
λειφθὲν ἐκείνων, εἰ τὰ τρία εὕροιμεν. Καὶ γὰρ

καὶ ἐγγενομένοις γε σωτ.] V. *ἐγγενόμενα*, quod ex tot codd. nuper collatis praeter unum Vind. Φ. eumque correctum nullus plane exhibere videtur. Deinde *περ* post *ἕως* Steph. et pauci codices omittunt.

hoc est eius virtutis, de qua praecipue hoc opere agitur, accuratius disseratur. Etenim iustitia nunc ea virtus esse dicitur, quae prudentiae, fortitudini, temperantiae quasi vim suam praebeat, quippe qua una efficiatur, ut istae virtutes possint florere et esse efficaces ac salutiferae. Nimirum cernitur illa omnino in eo, ut per omnia certus quidam ordo conservetur, ita ut unaquaeque pars suum tractet munus suoque officio satisfaciat. Quocirca civitatis iustitia nihil est aliud, nisi ordinum civilium inter se invicem iusta consensio, quae in eo posita est, ut tum opifices (*χρηματιστικὸν γένος*), tum milites (*ἐπικουρικόν*), tum principes (*φυλακικόν*) missis alienis negotiis munus ipsis assignatum diligenter obeant. In ipso autem hominis animo illa virtus comparet, si sua quaeque animi pars perficit nec alienis se immiscet, eoque modo ordinem et harmoniam hominis interni tuetur. Quocirca mirandum non est, quod iustitia passim latiore sensu pro universa virtute dici videtur. v. l. p. 350. C. D. 351. A. 354. A. VIII, 554. E. al. Nam ipsa virtus ex sententia Platonis ordine et harmonia continetur. Nec profecto sapientia aut fortitudo aut temperantia quidquam valet, nisi ordo quidam et convenientia veri honestique (sittliche Harmonie) ad illas virtutes accedat.

καὶ ἐγγ. σωτ. παρέχειν] Astius: „Verbum *παρέχειν*, inquit, vide ne supposititium sit." Pendet ex *δοκεῖ μοι*, nec habet quidquam offensionis. — *καίτοι ἔφαμεν*. P. 428. A.

ἀνάγκη, ἔφη. Ἀλλὰ μέντοι, ἦν δ' ἐγώ, εἰ δέοι γε κρῖναι, τί τὴν πόλιν ἡμῖν τούτων μάλιστα ἀγαθὴν ἀπεργάσεται ἐγγενόμενον, δύςκριτον ἂν εἴη, πότερον ἡ ὁμοδοξία τῶν ἀρχόντων τε καὶ ἀρχομένων, ἢ ἡ περὶ δεινῶν τε καὶ μή, ἅττα ἐστί, δόξης ἐννόμου σωτηρία ἐν τοῖς στρατιώταις ἐγγενομένη, ἢ ἡ ἐν τοῖς
D ἄρχουσι φρόνησίς τε καὶ φυλακὴ ἐνοῦσα, ἢ τοῦτο μάλιστα ἀγαθὴν αὐτὴν ποιεῖ ἐνὸν καὶ ἐν παιδὶ καὶ ἐν γυναικὶ καὶ δούλῳ καὶ ἐλευθέρῳ καὶ δημιουργῷ καὶ ἄρχοντι καὶ ἀρχομένῳ, ὅτι τὸ αὑτοῦ ἕκαστος εἷς ὢν ἓν ἔπραττε καὶ οὐκ ἐπολυπραγμόνει. Δύςκριτον, ἔφη· πῶς δ' οὔ; Ἐνάμιλλον ἄρα, ὡς ἔοικε, πρὸς ἀρετὴν πόλεως τῇ τε σοφίᾳ αὐτῆς καὶ τῇ σωφροσύνῃ καὶ τῇ ἀνδρείᾳ ἡ τοῦ ἕκαστον ἐν αὐτῇ τὰ αὑτοῦ πράττειν δύναμις. Καὶ μάλ', ἔφη. Οὐκοῦν
E δικαιοσύνην τό γε τούτοις ἐνάμιλλον ἂν εἰς ἀρετὴν πόλεως θείης; Παντάπασι μὲν οὖν. Σκόπει δὴ καὶ τῇδε, εἰ οὕτω δόξει. ἆρα τοῖς ἄρχουσιν ἐν τῇ πόλει τὰς δίκας προςτάξεις δικάζειν; Τί μήν; Ἢ ἄλλου οὑτινοςοῦν μᾶλλον ἐφιέμενοι δικάσουσιν ἢ τούτου, ὅπως ἂν ἕκαστοι μήτ' ἔχωσι τἀλλότρια μήτε τῶν αὑτῶν στέρωνται; Οὔκ, ἀλλὰ τούτου. Ὡς δικαίου ὄντος; Ναί. Καὶ ταύτῃ ἄρα πῃ ἡ τοῦ οἰκείου τε

D. καὶ δούλῳ καὶ ἐλευθ.] V. καὶ ἐν δ. καὶ ἐν ἐλευθ. Sed ἐν utrinque recte om. Par. AK. Ven. II. Mon. alii, cum Stobaeo.
εἷς ὢν ἓν ἔπραττε] Deest ἓν in omnibus codicibus Recte illud reposuit Ast. ex Stob. Serm. XLI. p. 254. Legit etiam Ficinus, qui haec interpretatur: quod videlicet suum quisque unus unum egerit. Nam etsi potest per sensum abesse, tamen ad sententiam est aptissimum.
E. δικάσουσιν ἢ τούτου] τοῦτο Par. A. Vat. m. Ambr.
ἄρα πῃ ἡ τοῦ οἰκείου] Prave vett. editt. ἄρα ποιητοῦ, quod errori typothetarum debetur.
P. 434. πάντα τἆλλα μεταλλαττόμενα] Venet. Ξ. a pr.

δόξης ἐννόμ.] V. ad p. 430. B.

D. εἷς ὢν ἓν ἔπραττε καὶ οὐκ ἐπ.] Imperfectum ponit, quia respicitur ad ea, quae paullo ante de hac re disputata sunt. v. ad Criton. p. 47. B. D. Phaedon. p. 72. A. al.

E. μήτ' ἔχωσι τἀλλότρια] Articulus recte habet, praesertim quum τὰ αὑτῶν opponantur. Phaedr. p. 230. A: γελοῖον δή μοι φαίνεται τοῦτο

καὶ ἑαυτοῦ ἕξις τε καὶ πρᾶξις δικαιοσύνη ἂν ὁμολο- 434
γοῖτο. Ἔστι ταῦτα. Ἴδε δή, ἐὰν σοί, ὅπερ ἐμοί, ξυνδοκῇ. τέκτων σκυτοτόμου ἐπιχειρῶν ἔργα ἐργάζεσθαι ἢ σκυτοτόμος τέκτονος, ἢ τὰ ὄργανα μεταλαμβάνοντες τἀλλήλων ἢ τιμάς, ἢ καὶ ὁ αὐτὸς ἐπιχειρῶν ἀμφότερα πράττειν, πάντα τἆλλα μεταλλαττόμενα, ἆρά σοι ἄν τι δοκεῖ μέγα βλάψαι πόλιν; Οὐ πάνυ, ἔφη. Ἀλλ' ὅταν γε, οἶμαι, δημιουργὸς ὢν ἤ
τις ἄλλος χρηματιστὴς φύσει, ἔπειτα ἐπαιρόμενος ἢ B
πλούτῳ ἢ πλήθει ἢ ἰσχύϊ ἢ ἄλλῳ τῳ τοιούτῳ εἰς τὸ τοῦ πολεμικοῦ εἶδος ἐπιχειρῇ ἰέναι, ἢ τῶν πολεμικῶν τις εἰς τὸ τοῦ βουλευτικοῦ καὶ φύλακος, ἀνάξιος ὤν, καὶ τὰ ἀλλήλων οὗτοι ὄργανα μεταλαμβάνωσι καὶ τὰς τιμάς, ἢ ὅταν ὁ αὐτὸς πάντα ταῦτα ἅμα ἐπιχειρῇ πράττειν, τότε οἶμαι καὶ σοὶ δοκεῖν ταύτην τὴν τούτων μεταβολὴν καὶ πολυπραγμοσύνην ὄλεθρον εἶναι τῇ πόλει. Παντάπασι μὲν οὖν. Ἡ τριῶν ἄρα
ὄντων γενῶν πολυπραγμοσύνη καὶ μεταβολὴ εἰς ἄλ- C
ληλα μεγίστη τε βλάβη τῇ πόλει καὶ ὀρθότατ' ἂν προσαγορεύοιτο μάλιστα κακουργία. Κομιδῇ μὲν οὖν. Κακουργίαν δὲ τὴν μεγίστην τῆς ἑαυτοῦ πόλεως οὐκ ἀδικίαν φήσεις εἶναι; Πῶς δ' οὔ; Τοῦτο μὲν ἄρα ἀδικία. Cap. XI. Πάλιν δὲ ὧδε λέγωμεν· χρηματι-

m. μεταλλαττόμενος.

δοκεῖ μέγα βλάψαι] V. δοκῇ, quod vitium sustulit Boeckh. in Min. p. 141. Indicativum testantur Par. A K. Ang.

B. ἢ ἄλλῳ τῳ τοιούτῳ] V. τῳ abest, quod plurimi optimique libri reddiderunt.

Ἡ τριῶν ἄρα ὄντων γενῶν] Steph. cum Ven. Ξ. Flor. α. c. γ. Ἡ τῶν τριῶν ἄρα ὄντων γ., quod nunc auctoritate tam multorum codicum praeeunte Bekkero mutavimus. Mox μάλιστα ante κακουργία, in vett. omissum, ex optimis et plurimis libris cum Bekkero restituimus.

Cap. XI. C. Πάλιν δὲ ὧδε λέγωμεν] Steph. λέγωμεν,

ὅτε ἀγνοοῦντα (sc. τὸ γνῶναι ἑαυτόν) τὰ ἀλλότρια σκοπεῖν. Conf. annot. ad p. 443 D. — ἡ τοῦ οἰκείου τε καὶ ἑαυτοῦ ἕξις τε καὶ πρᾶξις, i. e. τὸ τὰ οἰκεῖα ἔχειν καὶ τὰ ἑαυτοῦ πράττειν.

P. 434. πάντα τἆλλα μεταλλ.] denique quae reliqua omnia permutantur. Asyndeton obvium etiam Symp. p. 186 D. Gorg. p. 503. E. p. 517. D. Demosth. Olynth. I. p. 11. ed. Reisk. al.

στικοῦ, ἐπικουρικοῦ, φυλακικοῦ γένους οἰκειοπραγία, ἑκάστου τούτων τὸ ἑαυτοῦ πράττοντος ἐν πόλει, τοὐναντίον ἐκείνου δικαιοσύνη τ' ἂν εἴη καὶ τὴν πόλιν
D δικαίαν παρέχοι. Οὐκ ἄλλῃ ἔμοιγε δοκεῖ, ἦ δ' ὅς, ἔχειν ἢ ταύτῃ. Μηδέν, ἦν δ' ἐγώ, πω πάνυ παγίως αὐτὸ λέγωμεν, ἀλλ' ἐὰν μὲν ἡμῖν καὶ εἰς ἕνα ἕκαστον τῶν ἀνθρώπων ἰὸν τὸ εἶδος τοῦτο ὁμολογῆται καὶ ἐκεῖ δικαιοσύνη εἶναι, ξυγχωρησόμεθα ἤδη· τί γὰρ καὶ ἐροῦμεν; εἰ δὲ μή, τότε ἄλλο τι σκεψόμεθα. νῦν δ' ἐκτελέσωμεν τὴν σκέψιν, ἣν ᾠήθημεν, εἰ ἐν μείζονί τινι τῶν ἐχόντων δικαιοσύνην πρότερον ἐκεῖ ἐπιχειρήσαιμεν θεάσασθαι, ῥᾷον ἂν ἐν ἑνὶ ἀν-
E θρώπῳ κατιδεῖν οἷόν ἐστι. καὶ ἔδοξε δὴ ἡμῖν τοῦτο εἶναι πόλις, καὶ οὕτως ᾠκίζομεν ὡς ἐδυνάμεθα ἀρίστην, εὖ εἰδότες, ὅτι ἔν γε τῇ ἀγαθῇ ἂν εἴη. ὃ οὖν ἡμῖν ἐκεῖ ἐφάνη, ἐπαναφέρωμεν εἰς τὸν ἕνα.

consentientibus Par. A. Vat. Θ. Mon. Flor. b. Sed Ald. Bas. 1. 2. Flor. a. c. n. x. α. β. γ. Ven. Ξ. Π. Par. K. Ambr. Ang. Vat. m. λέγομεν. quod non temere spernendum. v. ad Gorg. p. 480. B.

D. Μηδέν, ἦν δ' ἐγώ, πω] V. που, quod ex Par. AK. Vat. Θ. Ven. Π. Vind. Vat. r. Flor. n. x. α. β. γ. mutatum.

τὸ εἶδος τοῦτο ὁμολ.] Sic Par. A. Vat. Θ. Vind. Ven. Π. Ang. Vat. r. Flor. α. β. n. x. pro vulg. τὸ εἶδος τούτων.

πρότερον ἐκεῖ ἐπιχειρήσαιμεν] Vulgatum ἐκεῖνο e Ven. Π. Vind. Par. K. Ang. Vat. m. r. Flor. a. c. n. x. α. β. γ. mutavi. Cum vi ἐκεῖ denuo inculcat illud ἐν μείζονί τινι: ad θεάσασθαι autem facile δικαιοσύνην intelligas.

Cap. XI. D. παγίως αὐτὸ λέγωμεν] i. e. *certo illud affirmemus*; v. libr. V. p. 479. C. et Heindorf. ad Theaet. p. 157. A. Quod πω aliquot vocibus interiectis a μηδέν dirimitur, id nihil offensionis habet. Phileb. p. 22. C: οὐκ ἀμφισβητῶ πω ὑπὲρ νοῦ. Men. p. 72. D: οὐ μέντοι ὥς βούλομαί γέ πω κατέχω. Ibid. p. 83. E: οὐδ' ἄρα ἀπὸ τῆς τρίποδός πω τὸ ὀκτώπουν χωρίον γίγνεται. — Proxima sic intelligas: *sed si etiam in unumquemque hominum illa iustitiae species conveniat atque ibi quoque* (ἐν ἑνὶ ἑκάστῳ) *iustitia esse omnibus videatur, tum vero concedemus.* Vult igitur iustitiae notionem, quam in optima civitate deprehenderint, nunc ad ipsum hominem transferri; in quem si item conveniat, certo id argumento fore arbitratur, vera esse quae antea de civitatis iustitia disputaverint.

ἣν ᾠήθημεν — ῥᾷον ἂν κατιδεῖν] Ficinus: *Nunc autem disceptationi huic finem iam imponamus, se-*

κἂν μὲν ὁμολογῆται, καλῶς ἕξει· ἐὰν δέ τι ἄλλο ἐν τῷ ἑνὶ ἐμφαίνηται, πάλιν ἐπανιόντες ἐπὶ τὴν πόλιν βασανιοῦμεν. καὶ τάχ' ἂν παρ' ἄλληλα σκοποῦντες 435 καὶ τρίβοντες, ὥςπερ ἐκ πυρείων, ἐκλάμψαι ποιήσαιμεν τὴν δικαιοσύνην, καὶ φανερὰν γενομένην βεβαιωσαίμεθ' ἂν αὐτὴν παρ' ἡμῖν αὐτοῖς. Ἀλλ', ἔφη, καθ' ὁδόν τε λέγεις καὶ ποιεῖν χρὴ οὕτως.

Ἆρ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὅ γε ταὐτὸν ἄν τις προςείποι μεῖζόν τε καὶ ἔλαττον, ἀνόμοιον τυγχάνει ὂν ταύτῃ, ᾗ ταὐτὸν προςαγορεύεται, ἢ ὅμοιον; Ὅμοιον, ἔφη. Καὶ δίκαιος ἄρα ἀνὴρ δικαίας πόλεως κατ' B αὐτὸ τὸ τῆς δικαιοσύνης εἶδος οὐδὲν διοίσει, ἀλλ' ὅμοιος ἔσται. Ὅμοιος, ἔφη. Ἀλλὰ μέντοι πόλις γε ἔδοξεν εἶναι δικαία, ὅτε ἐν αὐτῇ τριττὰ γένη φύσεων ἐνόντα τὸ αὐτῶν ἕκαστον ἔπραττε· σώφρων δὲ αὖ καὶ ἀνδρεία καὶ σοφὴ διὰ τῶν αὐτῶν τούτων γε-

E. *εὖ εἰδότες, ὅτι*] V. *ὡς* pro *ὅτι*, quod restitutum ex Par. A. Vat. Θ. Ven. II. Vind. Mon. Ambr. Ang. Vat. m. et septem Florentinis nostris.

P. 435. *βεβαιωσαίμεθ' ἂν*] Par. A. *βεβαιωσώμεθ'* et a m. sec. *βεβαιωσόμεθ'*.

B. *ὅτε ἐν αὐτῇ τριττὰ γένη —*] V. *ὅτι* mutavimus ex Par. A. Ven. Ξ. Vat. m. Flor. a. c. γ.

διὰ τῶν αὐτῶν τούτων γ.] V. *γενῶν καὶ οὐ κατ' ἄλλ' ἄττα π.* Inepte. Veram lectionem debemus Par. AK. Vat. Θ. Ven. II. Mon. Ambr. Vat. m. Flor. a. c. β. γ. Eandem sequutus est Ficinus: propter alios quosdam eorundem generum affectus et habitus.

cundum quam existimavimus, si plurium habentium justitiam in maiori prius eam contemplaremur, facile deinde in homine uno nos quale hoc sit inspecturos.

P. 435. *ὥςπερ ἐκ πυρείων*] Elegans comparatio. Quemadmodum lignis conterendis ignis elicitur, ita civitatis cum homine comparatione censet melius certiusque inventum iri iustitiae vim et naturam. De loci imitatoribus v. Ruhnk. ad Longin. p. 481. ed. Weisk.

Ἆρ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὅ γε τ.] Hoc quaerit: num id, quod *ταὐτόν* vocetur, sive maius illud sit sive minus, sibi ipsi dissimile sit eatenus, quatenus *ταὐτὸν* dicatur. Dobraeus Advers. Vol. I. P. I. p. 157. post *ἔλαττον* addendum censet *ὄν*, quo tamen non opus videtur esse. — *κατ' αὐτὸ τὸ τῆς δικαιοσύνης εἶδος*, i. e. respecta iustitiae notione.

B. *ὅτε ἐν αὐτῇ —*] tum quum tria naturarum genera, quae in ea reperiun-

νῶν ἄλλ' ἄττα πάθη τε καὶ ἕξεις. Ἀληθῆ, ἔφη. Καὶ τὸν ἕνα ἄρα, ὦ φίλε, οὕτως ἀξιώσομεν, τὰ
C αὐτὰ ταῦτα εἴδη ἐν τῇ αὑτοῦ ψυχῇ ἔχοντα, διὰ τὰ αὐτὰ πάθη ἐκείνοις τῶν αὐτῶν ὀνομάτων ὀρθῶς ἀξιοῦσθαι τῇ πόλει. Πᾶσα ἀνάγκη, ἔφη. Εἰς φαῦλόν γε αὖ, ἦν δ' ἐγώ, ὦ θαυμάσιε, σκέμμα ἐμπεπτώκαμεν περὶ ψυχῆς, εἴτε ἔχει τὰ τρία εἴδη ταῦτα ἐν αὑτῇ εἴτε μή. Οὐ πάνυ μοι δοκοῦμεν, ἔφη, εἰς φαῦλον. ἴσως γάρ, ὦ Σώκρατες, τὸ λεγόμενον ἀληθές, ὅτι χαλεπὰ τὰ καλά. Φαίνεται, ἦν δ' ἐγώ.
D καὶ εὖ γ' ἴσθι, ὦ Γλαύκων, ὡς ἡ ἐμὴ δόξα, ἀκριβῶς μὲν τοῦτο ἐκ τοιούτων μεθόδων, οἵαις νῦν ἐν τοῖς λόγοις χρώμεθα, οὐ μή ποτε λάβωμεν· ἀλλὰ γὰρ μακροτέρα καὶ πλείων ὁδὸς ἡ ἐπὶ τοῦτο ἄγουσα· ἴσως μέντοι τῶν γε προειρημένων τε καὶ προεσκεμμέ-

C. *ὀρθῶς ἀξιοῦσθαι τῇ π.*] Voc. ὀρθῶς, quod vix abesse potest, addidi ex Vat. Θ. Ven. II. Vind. Par. K. Ang. Vat. m. r. Flor. a. c. n. x. α. γ. Ficinus: eadem nomina *merito* cum civitate sortiri. Firmavit rationem nostram etiam Par. A. denuo collatus.

Εἰς φαῦλόν γε αὖ —] V. *Οὐκ εἰς φαῦλόν γε*. Recte negandi vocem codd. optimi plurimique omittunt.

D. *Ἀλλὰ γὰρ μακρ.*] Herm. ex Flor. α. et Galeno T. V.

tur, suum quodque agerent. Minus placet quod vulgo legebatur *ὅτι*.

C. *Εἰς φαῦλον* —] i. e. facilem; v. ad Phaedon. p. 90. A. Urbane et ironice haec interrogat, ut patet ex sequentibus. Cuius urbanitatis qui non capaces fuere critici, *Οὐκ εἰς φ.* scripserunt.

χαλεπὰ τὰ καλά.] Proverbium legitur etiam libr. VI. c. 11. Cratyl. p. 384. A. Hipp. mai. p. 304. E., ubi scholiastes Solonem narrat dicti auctorem fuisse.

D. *Ἴσως μέντοι — ἀξίως*] Intell. *αὐτὸ ληψόμεθα* s. *λάβοιμεν ἄν*. Vult igitur popularem hanc et vulgarem disserendi rationem, sicuti antea, ita porro conservari, neque subtiliorem philosophandi rationem adhiberi. Quanquam aliter fit inde a p. 504. B.

Οὐκοῦν ἀγαπητόν;] Ἀγαπητόν non est idem quod ἀγαπητέον, sed id quo contenti esse possumus, in quo acquiescere licet. v. Hipp. mai. p. 302. B. Crat. p. 429. E. 430. A. 439. B.

E. *ἄλλοθεν ἐκεῖσε ἀφῖκται.*] sc. ἢ ἐξ ἡμῶν. Nam ἐκεῖσε est εἰς τὴν πόλιν. Praeclara vero haec Platonis sententia est. Civitas enim ex eius mente nihil est aliud nisi hominis ipsius imago quaedam atque species. Unde δεῖ αὐτὴν καθάπερ ἕνα ἄνθρωπον ζῆν εὖ, ut scribit Legg. VIII. p. 828. E. Itaque mores et ingenia hominum privatorum efficiunt, ut

νων ἀξίως. Οὐκοῦν ἀγαπητόν; ἔφη· ἐμοὶ μὲν γὰρ ἔν γε τῷ παρόντι ἱκανῶς ἂν ἔχοι. Ἀλλὰ μέντοι, εἶπον, ἔμοιγε καὶ πάνυ ἐξαρκέσει. Μὴ τοίνυν ἀποκάμῃς, ἔφη, ἀλλὰ σκόπει. Ἆρ' οὖν ἡμῖν, ἦν δ' ἐγώ, E
πολλὴ ἀνάγκη ὁμολογεῖν, ὅτι γε τὰ αὐτὰ ἐν ἑκάστῳ ἔνεστιν ἡμῶν εἴδη, τε καὶ ἤθη, ἅπερ ἐν τῇ πόλει; οὐ γάρ που ἄλλοθεν ἐκεῖσε ἀφῖκται. γελοῖον γὰρ ἂν εἴη, εἴ τις οἰηθείη τὸ θυμοειδὲς μὴ ἐκ τῶν ἰδιωτῶν ἐν ταῖς πόλεσιν ἐγγεγονέναι, οἳ δὴ καὶ ἔχουσι ταύτην τὴν αἰτίαν, οἷον οἱ κατὰ τὴν Θρᾴκην τε καὶ Σκυθικὴν καὶ σχεδόν τι κατὰ τὸν ἄνω τόπον, ἢ τὸ φιλομαθές, ὃ δὴ περὶ τὸν παρ' ἡμῖν μάλιστ' ἄν τις αἰτιάσαιτο τόπον, ἢ τὸ φιλοχρήματον, ὃ περὶ τούς 436
τε Φοίνικας εἶναι καὶ τοὺς κατὰ Αἴγυπτον φαίη τις ἂν οὐχ ἥκιστα. Καὶ μάλα, ἔφη. Τοῦτο μὲν δὴ

p. 480. ἄλλη γάρ.

Οὐκοῦν ἀγαπητόν;] Ambr. ἀγαπητέον. v. annot.

E. *ὅτι γε τὰ αὐτὰ ἐν —*] Additum γε ex codd. plurimis atque optimis.

ἐν ταῖς πόλεσιν ἐγγεγον.] Sic etiam Par. A. sec. Duebn. Itaque nunc retractabunt sententiam qui γεγονέναι scripserunt, quod Vat. Θ. r. Ven. II. Par. K. Mon. Flor. n. x. β. exhibent ac falso etiam Par. A. a Bekkero tributum fuit.

civitas certum aliquem χαρακτῆρα nanciscatur, nec vero vicissim cives evadunt tales, qualis est respublica, in qua vitam degunt.

οἳ δὴ καὶ ἔχουσιν ταύτην τὴν αἰτίαν] qui scilicet etiam θυμοειδεῖς esse dicuntur. Nam αἰτίαν ἔχειν saepe omnino est dici, perhiberi, ut etiam in bonam partem dicatur. v. praeter Ast. ad h. l. ann. nostr. ad Apolog. Socr. p. 38. C. De ingenio Phoenicum et Aegyptiorum idem statuit Plato Legg. V. p. 747. C. Sententiam Platonis respexit Aristid. Quint. Mus. II. p. 72.

P. 436. *ὃ περὶ τούς τε Φοίνικας —*] Nam hi propter habendi cupiditatem male audiebant; v. Boissonad. ad Philostr. Heroic. p. 286. Ceterum optime Astius, „Memorabilis est, inquit, hic Platonis locus: quae humanae naturae et civitatis sunt elementa, τὸ θυμοειδές, τὸ ἐπιθυμητικόν, et τὸ σοφόν, horum singula non solum in singulis hominibus, sed in singulis quoque gentibus eminent et apparent, ita ut, id quod in rerum natura positum est, τὸ θυμοειδές, in civitate τὸ ἐπικουρικόν, ex quo ἀνδρεία virtus efflorescit, apud nationes septemtrionales inprimis regnet, τὸ ἐπιθυμητικόν, s. in civitate τὸ χρηματιστικόν, apud gentes australes, ut quae molli et inerti vitae deditae sint, et τὸ λογιστικόν s. φιλομαθές in regione temperata, in qua vera humanitatis cultura floret."

οὕτως ἔχει, ἦν δ' ἐγώ, καὶ οὐδὲν χαλεπὸν γνῶναι. Οὐ δῆτα. Cap. XII. Τόδε δὲ ἤδη χαλεπόν, εἰ τῷ αὐτῷ τούτῳ ἕκαστα πράττομεν, ἢ τρισὶν οὖσιν ἄλλο ἄλλῳ· μανθάνομεν μὲν ἑτέρῳ, θυμούμεθα δὲ ἄλλῳ τῶν ἐν ἡμῖν, ἐπιθυμοῦμεν δ' αὖ τρίτῳ τινὶ τῶν
B περὶ τὴν τροφήν τε καὶ γέννησιν ἡδονῶν καὶ ὅσα τούτων ἀδελφά, ἢ ὅλῃ τῇ ψυχῇ καθ' ἕκαστον αὐτῶν πράττομεν, ὅταν ὁρμήσωμεν. ταῦτ' ἔσται τὰ χαλεπὰ διορίσασθαι ἀξίως λόγου. Καὶ ἐμοὶ δοκεῖ, ἔφη. Ὧδε τοίνυν ἐπιχειρῶμεν αὐτὰ ὁρίζεσθαι, εἴτε τὰ αὐτὰ ἀλλήλοις εἴτε ἕτερά ἐστι. Πῶς; Δῆλον, ὅτι ταὐτὸν τἀναντία ποιεῖν ἢ πάσχειν κατὰ ταὐτόν
437 γε καὶ πρὸς ταὐτὸν οὐκ ἐθελήσει ἅμα, ὥςτ', ἄν που εὑρίσκωμεν ἐν αὐτοῖς ταῦτα γιγνόμενα, εἰσόμε-
C θα, ὅτι οὐ ταὐτὸν ἦν, ἀλλὰ πλείω. Εἶεν. Σκόπει δὴ ὃ λέγω. Λέγε, ἔφη. Ἑστάναι, εἶπον, καὶ

P. 436. *ὅ περὶ τούς τε —*] *τὸ περὶ* Par. A. sec. Tur.

Cap. XII. *τροφήν τε καὶ γέννησιν*] Vulgo *γένεσιν*. Sed Θ. Ven. II. Vind. Mon. Ang. Vat. r. Flor. β. x. *γέννησιν*. Habet idem etiam Photius p. 525. et Suidas sub v. *τροφή*, qui *τροφήν* intelligunt *βρῶμα καὶ πῶμα*, sed *γέννησιν* volunt esse *τὰ ἀφροδίσια*. Itaque vulgatum deseruimus.

B. *ταῦτ' ἔσται τὰ χαλ.*] Vat. Θ. Par. K. Ven. II. Vind. Mon. alii *τά* omittunt. Male.

C. *ἀκριβέστερον ὁμολογησώμεθα*] Multi libri cum Ald. *ὁμολογησόμεθα*. Galenus de dogm. Hipp. et Plat. V. p. 293. Bas.

Cap. XII. P. 436. *Τόδε δὲ ἤδη χαλεπόν —*] Difficile esse dicit definire, utrum una eademque animi vi omnia agamus, an tres diversae sint animi facultates, quarum quaeque suum sibi assignatum habeat munus et officium. Verba *μανθάνομεν μὲν ἑτέρῳ κ. τ. λ.* explicationis causa adiiciuntur, atque sic accipienda sunt, ac si scriptum esset: *τοῦτ' ἔστι, πότερον μανθάνομεν κ. τ. λ.* Mox ne quis haereat in ista *ὑστερολογίᾳ*: *περὶ τὴν τροφήν τε καὶ γέννησιν*, non desunt alia huius collocationis exempla, veluti Hom. Il. I, 251. Od. XII, 134. XIV, 201. Soph. Oed. Tyr. 820., ubi v. Erfurdt. Eurip. Electr. 973. Suppl. 919. Xenoph. Memor. III, 5, 10., quem locum docte a criticorum dubitationibus vindicavit Schaefer. Melett. critt. p. 16.

καθ' ἕκαστον αὐτῶν πράττομεν] Exspectabas *καθ' ἕκαστον αὐτὰ πρ.* aut *ἐν ἕκαστον αὐτῶν πράττομεν.* Sed ita post *κατά* cum huiusmodi verbis iunctum passim ponitur genitivus. Demosthen. Philipp. I. p. 45: *ἐγὼ φράσω καθ' ἕκαστον τούτων διεξιὼν χωρίς.* Lucian. Toxar. §. 30: *περιιὼν ἀνεσκοπεῖτο καθ' ἕκαστον τῶν δεδεμένων*, i. e. *τοὺς*

κινεῖσθαι τὶ αὐτὸ ἅμα κατὰ τὸ αὐτὸ ἆρα δυνατόν; Οὐδαμῶς. Ἔτι τοίνυν ἀκριβέστερον ὁμολογησώμεθα, μή πῃ προϊόντες ἀμφισβητήσωμεν. εἰ γάρ τις λέγοι ἄνθρωπον ἑστηκότα, κινοῦντα δὲ τὰς χεῖράς τε καὶ τὴν κεφαλήν, ὅτι ὁ αὐτὸς ἕστηκέ τε καὶ κινεῖται ἅμα, οὐκ ἄν, οἶμαι, ἀξιοῖμεν οὕτω λέγειν δεῖν, ἀλλ' ὅτι τὸ μέν τι αὐτοῦ ἕστηκε, τὸ δὲ κινεῖται. οὐχ οὕ- D
τως; Οὕτως. Οὐκοῦν καὶ εἰ ἔτι μᾶλλον χαριεντίζοιτο ὁ ταῦτα λέγων, κομψευόμενος, ὡς οἵ γε στρόβιλοι ὅλοι ἑστᾶσί τε ἅμα καὶ κινοῦνται, ὅταν ἐν τῷ αὐτῷ πήξαντες τὸ κέντρον περιφέρωνται, ἢ καὶ ἄλλο τι κύκλῳ περιιὸν ἐν τῇ αὐτῇ ἕδρᾳ τοῦτο δρᾷ, οὐκ ἂν ἀποδεχοίμεθα, ὡς οὐ κατὰ ταὐτὰ ἑαυτῶν τὰ τοιαῦτα τότε μενόντων τε καὶ φερομένων, ἀλλὰ φαῖ- E
μεν ἂν ἔχειν αὐτὰ εὐθύ τε καὶ περιφερὲς ἐν αὐτοῖς, καὶ κατὰ μὲν τὸ εὐθὺ ἑστάναι, οὐδαμῇ γὰρ ἀποκλί-

διομολογησόμεθα, unde Ast. διομολογησώμεθα dedit, quod sane frequentius. Sed recte vulgatam defendit Ludov. Dindorf. ad Xenoph. Sympos. c. IV. §. 56. collatis locis de Rep. VIII. p. 544. A. Cratyl. p. 439. B. Verbi medii vis in talibus non obscura.

εἰ γάρ τις λέγοι] V. λέγει, contra fidem librorum fere omnium. Etiam Galenus optativum praebet.

D. *ἢ καὶ ἄλλο τι κύκλῳ.*] Mon. Flor. β. ἢ εἰ καὶ ἄλλο τι κ., quod recepit Bekk.

E. *οὐδαμῇ γὰρ ἀποκλίνειν*] Vind. Vat. r. Flor. n. οὐδαμοῦ. Bekk. οὐδαμοῖ coniecit, quo non opus est, quum per οὐ-

δεδεμένους καθ' ἕκαστον. Diodor. Sicul. XIX, 48: ἐνετείλατο κατ' ὀλίγους αὐτῶν — ἀποστέλλειν. Ibid. I, 21: εἰςκαλεσαμένην δὲ κατὰ γένη αὐτῶν. Plutarch. Vit. Caton. Ut. §. 68: καθ' ἕνα τῶν οἰκετῶν ἐκάλεσε. Pertinet etiam huc Phileb. p. 65. B. p. 365. ed. Goth. καθ' ἓν ἕκαστον τοίνυν τῶν τριῶν —κρίνωμεν. Plura dabit Schaef. ad Dionys. de Compos. Verbor. p. 358. et p. 44.

οὐκ ἐθελήσει ἅμα] V. ad libr. II. p. 730. B.

C. *ὅτι οὐ ταὐτὸν ἦν*] h. e. ὅτι οὐ ταὐτόν ἐστιν, ὥςπερ φόμεθα. v. libr. I. p. 335. E. II. p. 357. A. X. p. 609. B: οὐκ ἤδη εἰσόμεθα, ὅτι — ὄλεθρος οὐκ ἦν; Conf. Matth. Gr. §. 505. 2.

D. *κομψευόμενος, ὡς οἵ γε στρόβιλοι*] *Κομψεύεσθαι* de oratione festiva, arguta et ad capiendos animos apta usurpatum docte illustravit Ruhnk. ad Tim. p. 154 sqq. *Χαριεντίζεσθαι* est scite et festive loqui, cavillari; v. ad Apol. Socr. p. 24. C.

ἢ καὶ ἄλλο τι κύκλῳ π.] Repetendum ὡς ex praegressis. Non enim probamus, quod Bekkerus ἢ εἰ καὶ ἄλλο τι κ. edi-

νειν, κατὰ δὲ τὸ περιφερὲς κύκλῳ κινεῖσθαι· ὅταν δὲ τὴν εὐθυωρίαν ἢ εἰς δεξιὰ ἢ εἰς ἀριστερὰ ἢ εἰς τὸ πρόσθεν ἢ εἰς τὸ ὄπισθεν ἐγκλίνῃ ἅμα περιφερόμενον, τότε οὐδαμῇ ἔστιν ἑστάναι. Καὶ ὀρθῶς γε, ἔφη. — Οὐδὲν ἄρα ἡμᾶς τῶν τοιούτων λεγόμενον ἐκπλήξει, οὐδὲ μᾶλλόν τι πείσει, ὥς ποτέ τι ἂν τὸ αὐτὸ ὂν ἅμα κατὰ τὸ αὐτὸ πρὸς τὸ αὐτὸ τἀναντία
437 πάθοι ἢ καὶ ποιήσειεν. Οὔκουν ἐμέ γε, ἔφη. Ἀλλ' ὅμως, ἦν δ' ἐγώ, ἵνα μὴ ἀναγκαζώμεθα πάσας τὰς τοιαύτας ἀμφισβητήσεις ἐπεξιόντες καὶ βεβαιούμενοι ὡς οὐκ ἀληθεῖς οὔσας μηκύνειν, ὑποθέμενοι ὡς τούτου οὕτως ἔχοντος εἰς τὸ πρόσθεν προΐωμεν, ὁμολογήσαντες, ἐάν ποτε ἄλλῃ φανῇ ταῦτα ἢ ταύτῃ, πάντα ἡμῖν τὰ ἀπὸ τούτου ξυμβαίνοντα λελυμένα ἔσεσθαι. Ἀλλὰ χρή, ἔφη, ταῦτα ποιεῖν. Cap. XIII.

δαμῇ idem significetur. Mox pro vulg. *εἰς δεξιὰν* et *εἰς ἀριστερὰν* ex Ambr. Mon. Ang. Flor. *α. β.* x. et Galeno reposui *εἰς δεξιά* et *εἰς ἀριστερά*, quod etiam Astio placuit. Vulgatum *εις το ἔμπροσθεν* ex Par. A. Vat. *Θ.* Ven. II. Vind. Ang. Vat. r. Flor. *γ.* e. n. x. et Galeno mutatum.

Οὐδὲν ἄρα ἡμᾶς] Sic codd. fere omnes cum Galeno. Vulgo *ἡμᾶς* post *λεγόμενον* positum.

P. 437. *πάθοι ἢ καὶ ποιήσειεν.*] *πάθοι ἢ καὶ εἴη ἢ καὶ ποιήσειεν* Par. AK. Ven. ΞII. Mon. Vat. m. Flor. a. c. *β. γ.*, quod contra sensum pugnat et ortum est haud dubie ex prava scriptura verborum *ἢ καὶ ποιήσειεν*, quae ipsa deinde ex emendatione

dit. Quae deinde adduntur, *ὡς οὐ κατὰ ταὐτὰ — καὶ φερομένων*, ea Ficinus sic interpretatur: quia non secundum eadem sui haec tunc moveantur et maneant. Sed ita certe scribendum fuit *τῶν τοιούτων*. Quocirca Astius *τὰ τοιαῦτα* inducendum censuit. Nisi forte *τὰ τοιαῦτα* vi adverbii pollet in accusativo positum absolute, quum usus adverbii *τοιούτως* non suppeteret ac *τοιουτοτρόπως*, ab Herodoto et Thucydide usurpatum, philosopho displiceret.

P. 437. A. *πάθοι ἢ καὶ ποιήσειεν*] Inepte codices: *πάθοι ἢ καὶ εἴη ἢ καὶ ποιήσειεν*, quod quomodo ortum videatur, supra significavimus; cur ineptum sit, hoc loco paucis declarare licebit. Et primum quidem istud *ἢ καὶ εἴη* perverse interponitur inter *πάθοι ἢ καὶ ποιήσειεν*, quorum verborum oppositio isto modo de medio tollitur. Deinde ipse Plato et paullo superius et mox tripertitam istam divisionem ignorat, bipartitam agnoscit. Nam p. 436. B. legimus: *ὅτι ταὐτὸν τἀναντία ποιεῖν ἢ πάσχειν κατὰ ταὐτόν γε καὶ πρὸς ταὐτὸν οὐκ ἐθελήσει ἅμα*: mox autem p. 437. B. memorantur rursus duo tantum rerum status: *ποιήματα καὶ παθήματα*. Ex quo sequi-

Ἆρ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, τὸ ἐπινεύειν τῷ ἀνανεύειν καὶ B
τὸ ἐφίεσθαί τινος λαβεῖν τῷ ἀπαρνεῖσθαι καὶ τὸ προσάγεσθαι τῷ ἀπωθεῖσθαι, πάντα τὰ τοιαῦτα τῶν ἐναντίων ἀλλήλοις θείης εἴτε ποιημάτων εἴτε παθημάτων; οὐδὲν γὰρ ταύτῃ διοίσει. Ἀλλ', ἦ δ' ὅς, τῶν ἐναντίων. Τί οὖν; ἦν δ' ἐγώ· διψῆν καὶ πεινῆν καὶ ὅλως τὰς ἐπιθυμίας, καὶ αὖ τὸ ἐθέλειν καὶ τὸ βούλεσθαι, οὐ πάντα ταῦτα εἰς ἐκεῖνά πῃ ἂν θείης τὰ εἴδη τὰ νῦν δὴ λεχθέντα; οἷον ἀεὶ τὴν C
τοῦ ἐπιθυμοῦντος ψυχὴν οὐχὶ ἤτοι ἐφίεσθαι φήσεις ἐκείνου οὗ ἂν ἐπιθυμῇ, ἢ προσάγεσθαι τοῦτο ὃ ἂν βούληταί οἱ γενέσθαι, ἢ αὖ, καθ' ὅσον ἐθέλει τί οἱ πορισθῆναι, ἐπινεύειν τοῦτο πρὸς αὑτήν, ὥςπερ τινὸς ἐρωτῶντος, ἐπορεγομένην αὐτοῦ τῆς γενέσεως; Ἔγωγε. Τί δαί; τὸ ἀβουλεῖν καὶ μὴ ἐθέλειν μηδ'

accesserunt. Herm. verba *εἴη ἢ καὶ* uncis seclusit ut de errore suspecta. Recepit tamen Bekker. et argute defendit Schneider.

Cap XIII. B. *Ἆρ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, τὸ ἐπιν.*] Laudat h. l. Galenus libr. V. p. 280. et libr. VI. p. 298.

εἰς ἐκεῖνά πῃ ἂν θείης] V. *ποι*, quod ex Flor. β. n. Vat. Θ. Vind. Par. K. Mon. Vat. r. mutavi. Mox *δή* post *νῦν* praebuerunt Par. AK. Vat. Θ. Ven. II. Vind. Mon. Flor. β. γ. n. x. Vat. r. Galenus.

C. *ὥςπερ τινὸς ἐρωτῶντος*] Sic Vat. Θ. Ven. ΞII. Vind. Mon. Flor. β. et Galenus, cum Bas. 2. In Ald. Bas. 1. Steph. est *ὁρῶντος*. Ceteri *ἐρῶντος*.

tur, eum ne hic quidem *τοῦ εἶναι* duxisse rationem. Denique in declarando contrario rerum statu satis utique fuit *τοῦ παθεῖν* et *τοῦ ποιῆσαι* meminisse, quandoquidem his ipsis variae *τοῦ εἶναι* rationes, quatenus in contrariis rerum conditionibus emergunt, sine dubio iam comprehenduntur. Dissentimus igitur prorsus cum Schneidero, qui verborum inepte inculcatorum patrocinium suscepit. Quod quomodo fecerit, narrare nihil attinet.

Cap. XIII. P. 437. B. *τῶν ἐναντίων ἀλλήλοις θείης*] Constructionem ad libr. II. p. 376. E. attigimus. Mox dicitur *εἰς ἅπαντα τἀναντία ἐκείνοις θήσομεν.* — *ταύτῃ διοίσει*, sc. quatenus sunt vel *ποιήματα*, vel *παθήματα*. Ad *θείης* Astius quod *ἂν* additum vult, consule nostra ad Lachet. p. 190. B. Ceterum quod *ἐθέλειν* et *βούλεσθαι* repetito articulo discernuntur, discrimen utriusque verbi hoc esse constat, ut hoc voluntatem ab animi studio et inclinatione proficiscentem, illud voluntatem deliberatione et consilio nitentem significet; unde expendas talia. Demosth. Olynth. II. §. 24: *ἂν οἵ τε θεοὶ θέλωσι καὶ ὑμεῖς βούλησθε.* Opponitur mox *ἀβουλεῖν* et *μὴ ἐθέλειν*.

ἐπιθυμεῖν οὐκ εἰς τὸ ἀπωθεῖν καὶ ἀπελαύνειν ἀπ' αὐτῆς καὶ εἰς ἅπαντα τἀναντία ἐκείνοις θήσομεν; D Πῶς γὰρ οὔ; Τούτων δὴ οὕτως ἐχόντων ἐπιθυμιῶν τι φήσομεν εἶναι εἶδος, καὶ ἐναργεστάτας αὐτῶν τούτων ἥν τε δίψαν καλοῦμεν καὶ ἣν πεῖναν; Φήσομεν, ἦ δ' ὅς. Οὐκοῦν τὴν μὲν ποτοῦ, τὴν δὲ ἐδωδῆς; Ναί. Ἆρ' οὖν, καθ' ὅσον δίψα ἐστί, πλέονος ἄν τινος ἢ οὗ λέγομεν ἐπιθυμία ἐν τῇ ψυχῇ εἴη; οἷον δίψα ἐστὶ δίψα ἆρά γε θερμοῦ ποτοῦ ἢ ψυχροῦ, ἢ πολλοῦ ἢ ὀλίγου, ἢ καὶ ἑνὶ λόγῳ ποιοῦ τινος πώματος; ἢ ἐὰν μέν τις θερμότης τῷ δίψει E προςῇ, τὴν τοῦ ψυχροῦ ἐπιθυμίαν προςπαρέχοιτ' ἄν, ἐὰν δὲ ψυχρότης, τὴν τοῦ θερμοῦ; ἐὰν δὲ διὰ πλήθους παρουσίαν πολλὴ ἡ δίψα ᾖ, τὴν τοῦ πολλοῦ

τἀναντία ἐκείνοις θήσομεν;] V. φήσομεν ἐκείνοις, contra fidem librorum tantum non omnium.

D. ἢ οὗ λέγομεν] V. ποῦ λέγωμεν. Recte ἢ οὗ λέγομεν coniecerat Astius. Plurimi optimique libri λέγομεν. Illud ἢ οὗ exhibent Flor. n. a. γ., confirmat etiam Par. A., qui habet ἢ οἱ, et Vat. m., in quo est ἢ οὐ. Alii libri in ἢ ποτοῦ, ἢ ὀλίγου. ἢ ποτοῦ ἢ ὀλίγου peccant.

ἐν τῇ ψυχῇ εἴη; οἷον δίψα ἐστὶ δίψα —] Vett. editt. ἐν τῇ ψυχῇ εἴη; Οἷον δίψα ἐστι. Δίψα ἄρα γε θερμοῦ κ. τ. λ. Recte libri plurimi ἆρά γε. Distinctionem verborum cum Bekkero emendavimus. Variis modis locum corrigere conatus est Astius. Nos quidem nunc nihil loco movendum arbitramur.

ἢ καὶ ἑνὶ λόγῳ] Platonis codices cum Athenaeo III, 96. ἐν

D. Ἆρ' οὖν, καθ' ὅσον δίψα ἐστί —] Sententia haec est: Num sitis, quatenus sitis est et per se spectatur, amplius quiddam desiderat, quam illud, quod dicimus, h. e. quam potionem? H. e. Num notionem sitis definientibus nobis opus est, ut praeterquam quod eam dicimus esse potionis cupiditatem, etiam hoc addamus, contineri eam calidae vel frigidae, multae vel exiguae potionis desiderio? Quaerit igitur, an in sitis definitione necessario etiam potionis ποιότης describenda sit. Hanc autem sententiam illustraturus addit: οἷον δίψα ἐστὶ δίψα κ. τ. λ., quae verba nunc quidem in integrum restituta sic interpretamur: veluti sitis estne sitis calidae potionis an frigidae, multae an exiguae, denique (ἢ καὶ ἑνὶ λόγῳ) certae cuiusdam formae potionis? Nam ποιοῦ τινος i. q. ποιότητά τινα ἔχοντος.

E. τοῦ ψυχροῦ ἐπιθυμίαν —] Palmaria est emendatio C. Fr. Hermanni scribendum iudicantis: τὴν τοῦ θερμοῦ ἐπιθυμίαν, ac deinde: τὴν τοῦ ψυχροῦ. Quam rationem veram esse evincunt proxime sequentia.

παρέξεται, ἐὰν δὲ ὀλίγη, τὴν τοῦ ὀλίγου; αὐτὸ δὲ τὸ διψῆν οὐ μή ποτε ἄλλου γένηται ἐπιθυμία ἢ οὗπερ πέφυκεν, αὐτοῦ πώματος, καὶ αὖ τὸ πεινῆν βρώματος; Οὕτως, ἔφη, αὐτή γε ἡ ἐπιθυμία ἑκάστη αὐτοῦ μόνου ἑκάστου οὗ πέφυκε, τοῦ δὲ τοίου ἢ τοίου τὰ προςγιγνόμενα. Μήτοι τις, ἦν δ' ἐγώ, ἀσκέπτους ἡμᾶς ὄντας 438
θορυβήσῃ, ὡς οὐδεὶς ποτοῦ ἐπιθυμεῖ, ἀλλὰ χρηστοῦ ποτοῦ, καὶ οὐ σίτου, ἀλλὰ χρηστοῦ σίτου. πάντες γὰρ ἄρα τῶν ἀγαθῶν ἐπιθυμοῦσιν· εἰ οὖν ἡ δίψα ἐπιθυμία ἐστί, χρηστοῦ ἂν εἴη εἴτε πώματος εἴτε ἄλλου ὅτου ἐστὶν ἐπιθυμία, καὶ αἱ ἄλλαι οὕτως. Ἴσως γὰρ ἄν, ἔφη, δοκοῖ τι λέγειν ὁ ταῦτα λέγων. Ἀλλὰ μέντοι, ἦν δ' ἐγώ, ὅσα γ' ἐστὶ τοιαῦτα, οἷα B
εἶναί του, τὰ μὲν ποί' ἄττα ποιοῦ τινός ἐστιν, ὡς

ὀλίγῳ, quod nihili est. Emendavit Cornar. Eclogg. p. 10. et Dobraeus ad Aristoph. Plut. p. 250. ed. Lips. Loco vulg. *πόματος* recte aliquot libri Platonis et Athenaei *πώματος*. v. ad Phileb. p. 34. E. ann. crit. Hanc formam etiam in proximis ubique non sine librorum consensione revocavimus. Nec dubitare licet, quin ea in Platone ubique revocanda sit, si quidem in eius scriptis vix sex septemve loci reperiuntur, in quibus omnes libri constanter in *πόμα* consentiant. Hoc loco Par. A. et Ven. II. a pr. m. constanter *πώματος* scribunt.

P. 438. *Μήτοι τις, ἦν δ' ἐγώ*] Ast. *Μή τι* coniecit, quod habet Vat. Θ. a pr. m. Sed verum praestant ceteri libri.

εἴτε ἄλλου ὅτου] *ὁτουοῦν* Mon. Ang. Flor. β. x. Par. K. Vulgatum servarunt Bekker. Turr. alii.

αὐτοῦ πώματος] h. e. potionis in universum spectatae neque peculiaribus quibusdam notis distinctae. Ita mox *αὐτὴ ἡ ἐπιθυμία* est genus cupiditatis in universum spectatae, neque una aliqua eius forma ac species. — *τοῦ δὲ τοίου ἢ τοίου τὰ πρ.*, h. e. prouti vero ipsa cupiditas talis vel talis est, ita etiam ad hanc vel illam potionem feretur: id est, pro diversa cupiditatis forma etiam diversa potionis genera expetentur.

P. 438. *θορυβήσῃ, ὡς οὐδεὶς π.*] conturbet, contendens neminem potionis per se spectatae cupiditate teneri, sed tantum bonae potionis.

B *τοιαῦτα, οἷα εἶναί του*] i. e. *ὥστε εἶναί του*, ut ad aliud quid referantur. Quae natura sua, ut ita dicam, relativa sunt, neque absoluta, ea dicit ita esse comparata, ut vel ad aliam quandam rem peculiarem referri possint atque inde nomen aliquod sortiantur, vel per se tantum spectentur, non habita peculiaris cuiusdam rei ratione, sed item generis (*αὐτῶν μόνων*) alicuius. Veluti scientia per se considerata, i. e. in universum dicta, non alio

ἐμοὶ δοκεῖ, τὰ δ' αὐτὰ ἕκαστα αὐτοῦ ἑκάστου μόνον. Οὐκ ἔμαθον, ἔφη. Οὐκ ἔμαθες, ἔφην, ὅτι τὸ μεῖζον τοιοῦτόν ἐστιν, οἷον τινὸς εἶναι μεῖζον; Πάνυ γε. Οὐκοῦν τοῦ ἐλάττονος; Ναί. Τὸ δέ γε πολὺ μεῖζον πολὺ ἐλάττονος. ἦ γάρ; Ναί. Ἆρ' οὖν καὶ τὸ ποτὲ μεῖζον ποτὲ ἐλάττονος, καὶ τὸ ἐσόμενον μεῖζον ἐσομένου ἐλάττονος; Ἀλλὰ τί μήν; ἦ δ' ὅς.
C Καὶ τὰ πλείω δὴ πρὸς τὰ ἐλάττω καὶ τὰ διπλάσια πρὸς τὰ ἡμίσεα καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα, καὶ αὖ βαρύτερα πρὸς κουφότερα καὶ θάττω πρὸς βραδύτερα, καὶ ἔτι γε τὰ θερμὰ πρὸς τὰ ψυχρὰ καὶ πάντα τὰ τούτοις ὅμοια ἆρ' οὐχ οὕτως ἔχει; Πάνυ μὲν οὖν. Τί δὲ τὰ περὶ τὰς ἐπιστήμας; οὐχ ὁ αὐτὸς τρόπος; ἐπιστήμη μὲν αὐτὴ μαθήματος αὐτοῦ ἐπιστήμη ἐστὶν ἢ ὅτου δεῖ θεῖναι τὴν ἐπιστήμην, ἐπιστήμη δέ τις καὶ ποιά τις ποιοῦ τινος καὶ τινός.
D λέγω δὲ τὸ τοιόνδε· οὐκ ἐπειδὴ οἰκίας ἐργασίας ἐπιστήμη ἐγένετο, διήνεγκε τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν, ὥστε οἰκοδομικὴ κληθῆναι; Τί μήν; Ἆρ' οὐ τῷ ποιά τις εἶναι, οἵα ἑτέρα οὐδεμία τῶν ἄλλων; Ναί. Οὐ-

B. *αὐτὰ ἕκαστα αὐτοῦ ἑκάστου μόνον.*] Pro *αὐτοῦ*, quod codd. plerique omnes exhibuerunt, vett. editt. vitiose *ἐκ τοῦ*.
C. *θάττω πρὸς βραδύτερα*] V. *πρὸς τὰ βρ.*, quod ex Paris. K. et Vat. r. mutatum, praeeunte Bekkero. Baiterus articulum etiam ante *θάττω* addendum esse suspicatur.
ἢ ὅτου δεῖ θεῖναι] Par. A. Vat. m. post *ὅτου* interponunt *δή*, quod probarunt Turr. Nobis *δὴ* ex *δεῖ* ortum videtur ac dittographia natum.
Cap. XIV. E. *καὶ οὔ τι λέγω*] Sic Par. A. Ven. II. Mon. Ambr. Vat. m. Flor. a. c. x, *α. β. γ.* pro vulg. *οὔτοι λέγω*.

nomine nisi scientiae insigniri potest; refertur enim omnino ad artem ac disciplinam in universum spectatam: sed prouti ad has vel illas res singulares refertur, varias et ipsa nanciscitur formas atque species ideoque variis nominibus peculiaribus vocatur. Relativarum notionum naturam philosophus illustraverat dudum in Charmide p. 168. B sqq. qui locus diligenti dignus est comparatione.

C. *ἐπιστήμη μὲν αὐτὴ μαθ. αὐτοῦ*] scientia per se spectata, h. e. in universum dicta, refertur ad artis ac disciplinae genus universum: sed *ποιότητός τινος* comprehendit vim et actionem, sicubi ad *ποιόν τι*, h. e. speciem aliquam et formam universi generis, pertinet.
Cap. XIV. E. *καὶ οὔ τι λέγω*] und ich meine nicht etwa ctr. v. libr. V. p. 451. A. Tim. p. 19. D., ubi *οὔτι* —

κοῦν ἐπειδὴ ποιοῦ τινος, καὶ αὐτὴ ποιά τις ἐγένετο· καὶ αἱ ἄλλαι οὕτω τέχναι τε καὶ ἐπιστῆμαι; Ἔστιν οὕτω. Cap. XIV. *Τοῦτο τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, φάθι με τότε βούλεσθαι λέγειν, εἰ ἄρα νῦν ἔμαθες, ὅτι ὅσα ἐστὶν οἷα εἶναί του, αὐτὰ μὲν μόνα αὐτῶν μόνων ἐστί, τῶν δὲ ποιῶν τινων ποί' ἄττα. καὶ οὔ τι* E *λέγω, ὡς, οἵων ἂν ᾖ, τοιαῦτα καὶ ἔστιν, ὡς ἄρα καὶ τῶν ὑγιεινῶν καὶ νοσωδῶν ἡ ἐπιστήμη ὑγιεινὴ καὶ νοσώδης καὶ τῶν κακῶν καὶ τῶν ἀγαθῶν κακὴ καὶ ἀγαθή· ἀλλ' ἐπειδὴ οὐκ αὐτοῦ οὗπερ ἐπιστήμη ἐστὶν ἐγένετο ἐπιστήμη, ἀλλὰ ποιοῦ τινος, τοῦτο δ' ἦν ὑγιεινὸν καὶ νοσῶδες, ποιὰ δή τις ξυνέβη καὶ αὐτὴ γενέσθαι, καὶ τοῦτο αὐτὴν ἐποίησε μηκέτι ἐπιστήμην ἁπλῶς καλεῖσθαι, ἀλλὰ τοῦ ποιοῦ τινος προσγενομένου ἰατρικήν. Ἔμαθον, ἔφη, καί μοι δοκεῖ οὕτως ἔχειν. Τὸ δὲ δὴ δίψος, ἦν δ' ἐγώ, οὐ τού-* 439 *των θήσεις τῶν τινὸς εἶναι τοῦτο ὅπερ ἔστι; ἔστι δὲ δήπου δίψος; Ἔγωγε, ἦ δ' ὅς· πώματός γε. Οὐκοῦν ποιοῦ μέν τινος πώματος ποιόν τι καὶ δίψος, δίψος δ' αὖ αὐτὸ οὔτε πολλοῦ οὔτε ὀλίγου, οὔτε*

P. 439. *οὐ τούτων θήσεις*] Pro *τούτων* unus Par. K. *τοῦτο.* Deinde vulgo: *ἔστι δὲ δήπου δίψος; ἔγωγε, ἦ δ' ὅς, κ. τ. λ.,* pro quo Astius coni. *ἔστι δὲ δήπου δίψος, ἦ δ' ὅς, πώματός γε:* quod audaciae nomine displicet. Morgenstern. malebat: *ἔστι δὲ δή του* (i. e. *τινος*) *δίψος. Ἔγωγε,* sc. *τίθημι· πώματός γε.* Aliam lectionem: *καὶ ἔστι δήπου τὸ δίψος δίψος του;* Monac. et Flor. *β.* praebuerunt. Sed vera videtur vulgata lectio. v. explicat.

δίψος δ' αὖ αὐτό] V. *οὖν*, quod in *αὖ* mutandum esse Morgenstern. Programm p. XX et Astius viderunt. Et exhibent *αὖ* Par. K. Mon. Flor. *β.*

ἀλλά eodem modo dictum.

P. 439. A. *Τὸ δὲ δὴ δίψος — οὐ τούτων θήσεις —*] *Iam vero sitim, inquam ego, nonne inter illa pones esse, quae ad aliquid referuntur, ipsam per se? est autem, opinor, sitis* (per se), *et quidem potus* (relatione ipsius spectata). Transferuntur enim nunc, quae antea erant universe exposita, ad sitim. Quam quidem et ipsam inter ea, quae ad aliquid referantur, numerandam esse ostenditur, ita quidem ut denuo admoneamur in relativis notionibus duo esse spectanda, absolutam ipsarum vim et naturam, atque relationis rationem. Itaque *τούτων* refertur ad superiora p. 438. B: *ὅσα γ' ἐστὶ τοιαῦτα, οἷα εἶναί του.* coll. p. 438. D. E. declaraturque accuratius verbis: *τῶν τινός.* Nam *εἶναι* pendet ex *θήσεις*, siquidem ordo ver-

ἀγαθοῦ οὔτε κακοῦ, οὐδὲ ἑνὶ λόγῳ ποιοῦ τινος, ἀλλ' αὐτοῦ πώματος μόνον αὐτὸ δίψος πέφυκε; Παντάπασι μὲν οὖν. Τοῦ διψῶντος ἄρα ἡ ψυχή, καθ' ὅσον διψῇ, οὐκ ἄλλο τι βούλεται ἢ πιεῖν, καὶ τού-
B του ὀρέγεται καὶ ἐπὶ τοῦτο ὁρμᾷ. Δῆλον δή. Οὐκοῦν εἴ ποτέ τι αὐτὴν ἀνθέλκει διψῶσαν, ἕτερον ἄν τι ἐν αὐτῇ εἴη αὐτοῦ τοῦ διψῶντος καὶ ἄγοντος ὥςπερ θηρίου ἐπὶ τὸ πιεῖν; οὐ γὰρ δή, φαμέν, τό γε αὐτὸ τῷ αὐτῷ ἑαυτοῦ περὶ τὸ αὐτὸ ἅμα τἀναντία πράττοι. Οὐ γὰρ οὖν. Ὥςπερ γε, οἶμαι, τοῦ τοξότου οὐ καλῶς ἔχει λέγειν ὅτι αὐτοῦ ἅμα αἱ χεῖρες τὸ τόξον ἀπωθοῦνταί τε καὶ προςέλκονται, ἀλλ' ὅτι ἄλλη μὲν ἡ ἀπωθοῦσα χείρ, ἑτέρα δὲ ἡ προςαγομένη.
C Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη. Πότερον δὴ φῶμέν τινας

B. *ἅμα τἀναντία πράττοι*] Libri omnes *πράττοι*, praeterquam quod Flor. *a*. Ambr. Galen. *πράττειν*. Unde facile cum Astio *πράττει* efformaveris. Sed vere animadvertit Schneider. optativum hic rursus ab antecedenti *ἄν* affici, ut Libr. I. p. 352. E: *ἀκούσαις*. II. p. 360. C: *ἴοιεν*. III. p. 398. A: *ἀποπέμποιεν*. et 410. B: *εἴη*.

C. *Πότερον δὴ φῶμεν* —] Sic codd. fere omnes. Solus borum hic est: *οὐ θήσεις εἶναι τούτων τινός*. Verba autem insequentia: *τοῦτο ὅπερ ἔστι*, indicant vim et naturam sitis per se consideratam, qualis supra significabatur verbis *τὰ δ' αὐτὰ ἕκαστα αὐτοῦ ἑκάστου μόνον* (B) et *αὐτὰ μόνα αὐτῶν μόνων* (D). Quod quidem non praeter usum ita fieri, docebunt abunde quae ad Phileb. p. 62. A. et Men. p. 72. B. adnotavimus. Atque his ita explicatis sponte cognoscitur etiam sequentium verborum sententia. Nam *ἔστι δὲ δήπου δίψος* est: est enim (absolute) sitis; relatione autem accedente sitis potus. Aliorum interpretationes referre longum est et inutile.

B. *Οὐκοῦν εἴ ποτέ τι αὐτὴν ἀνθ.*] Rem uberius persequitur Galen. de Hippocr. et Plat. decretis V. p. 293 sqq. T. I. ed. Bas.

καὶ ἄγοντος ὥςπερ θηρίου] Conf. libr. IX. p. 588. C. Politic. p. 309. D. *τῷ αὐτῷ ἑαυτοῦ* est eadem sui parte.

τοῦ τοξότου οὐ καλῶς ἔχει λέγειν, ὅτι —] Genitivus *τοξότου* positus videtur sic, ut ex sq. *χεῖρες* pendeat pronomine *αὐτοῦ* abundanter illato. Potest tamen etiam ab integra sententia, quae per *ὅτι* annexa est, suspensus esse: haec enim vices nominis substantivi explet, ut acute demonstravit Hermann. ad Viger. p. 880., quocum consentit G. T. A. Krügerus in libro egregio, quem de Attractione Linguae Latinae Germanice scriptum edidit, p. 163 sqq. Poterat etiam dici: *τοῦτο τοῦ τοξότου οὐ καλῶς ἔχει λέγειν*. De *ἄλλη μέν, ἑτέρα δέ* v. ad Phileb. p. 52. B.

ἔστιν ὅτε διψῶντας οὐκ ἐθέλειν πιεῖν; Καὶ μάλα γ', ἔφη, πολλοὺς καὶ πολλάκις. Τί οὖν, ἔφην ἐγώ, φαίη τις ἂν τούτων πέρι; οὐκ ἐνεῖναι μὲν ἐν τῇ ψυχῇ αὐτῶν τὸ κελεῦον, ἐνεῖναι δὲ τὸ κωλῦον πιεῖν, ἄλλο ὂν καὶ κρατοῦν τοῦ κελεύοντος; Ἔμοιγε, ἔφη, δοκεῖ. Ἆρ' οὖν οὐ τὸ μὲν κωλῦον τὰ τοιαῦτα ἐγγίγνεται, ὅταν ἐγγένηται, ἐκ λογισμοῦ, τὰ δὲ ἄγοντα καὶ ἕλκοντα διὰ παθημάτων τε καὶ νοσημάτων παραγίγνεται; Φαίνεται. Οὐ δὴ ἀλόγως, ἦν δ' ἐγώ, ἀξιώσομεν αὐτὰ διττά τε καὶ ἕτερα ἀλλήλων εἶναι, τὸ μὲν ᾧ λογίζεται λογιστικὸν προσαγορεύοντες τῆς ψυχῆς, τὸ δὲ ᾧ ἐρᾷ τε καὶ πεινῇ καὶ διψῇ καὶ περὶ τὰς ἄλλας ἐπιθυμίας ἐπτόηται ἀλόγιστόν τε καὶ ἐπιθυμητικόν, πληρώσεών τινων καὶ ἡδονῶν ἑταῖρον. Οὔκ, ἀλλ' D

Ven. Ξ. cum vett. editt. *Πότερον δὲ δὴ φ.* Deinde Vat. Θ. Ven. Π. Vind. al. *Καὶ μάλ', ἔφη.*

οὐκ ἐνεῖναι μὲν — ἐνεῖναι δὲ τὸ κ.] Ast. coni. *ἐνεῖναι δὲ καὶ τὸ κ.* Sed *καί* non magis necessarium quam p. 441. C. *τὰ αὐτὰ μὲν ἐν πόλει, τὰ αὐτὰ δὲ ἐν — ψυχῇ.* p. 445. D.

ὅταν ἐγγένηται] Schneider. coni. *ἐγγίγνηται.*

C. *ὅταν ἐγγένηται*] V. ad Phaedon. p. 68. D.

D. *τὸ μὲν ᾧ λογίζεται*] Quia fieri potest, ut uno eodemque tempore eandem rem et appetamus et fugiamus, philosophus inde colligit diversas animi esse facultates, alteram *τὸ λογιστικόν*, alteram *τὸ ἄλογον*, quod rursus in duas partes distributum sit, *τὸ θυμικόν* et *τὸ ἐπιθυμητικόν* (das Vermögen des Zornmuthes (Gemüthes u. Herzens, u. des Begehrens.) conf. etiam libr. IX. p. 571. C. — 572. A. p. 580. D. Tim. p. 68. E sqq. Gorg. p. 493. A. De natura animi ex sententia Platonis praeter Alcinoum de Doctr. Plat. c. 23. 24. Laërt. Vit. Plat. III §. 67. disputarunt Davis. ad Ciceron. Tuscul. II, 20. IV, 5. et Tennemann. System. philos. Platon. T. III. p. 50 sq. alii.

περὶ τὰς ἄλλας ἐπιθυμίας ἐπτόηται] *πτοεῖσθαι περί τι*, trepidare circa aliquid, de nimio alicuius rei studio poni solere docuerunt Gataker. ad Antonin. IV, 19. p. 104. Aug. Ernesti ad Callim. hymn. in Dian. v. 191. Prorsus ut hoc loco Phaedon. p. 68. C: *οὐκοῦν καὶ ἡ σωφροσύνη — τὸ περὶ τὰς ἐπιθυμίας μὴ ἐπτοῆσθαι, ἀλλ' ὀλιγώρως ἔχειν καὶ κοσμίως*, ubi formulae vis et significatio cognoscitur ex oppositione verborum *ὀλιγώρως ἔχειν.*

πληρώσεών τινων — ἑταῖρον] Nam cupiditas efficitur *κενώσει*, quam qui tollere *πληρώσει* studet, is aliquid cupere dicitur. v. Phileb. p. 35. A sqq. Sympos. p. 200. E sqq. Voc. *ἑταῖρον* sic legitur Gorg. p. 510. A.

E εἰκότως, ἔφη, ἡγοίμεθ' ἂν οὕτω. Ταῦτα μὲν τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, δύο ἡμῖν ὡρίσθω εἴδη ἐν ψυχῇ ἐνόντα. τὸ δὲ δὴ τοῦ θυμοῦ καὶ ᾧ θυμούμεθα πότερον τρίτον, ἢ τούτων ποτέρῳ ἂν εἴη ὁμοφυές; Ἴσως, ἔφη, τῷ ἑτέρῳ, τῷ ἐπιθυμητικῷ. Ἀλλ', ἦν δ' ἐγώ, ποτὲ ἀκούσας τι πιστεύω τούτῳ, ὡς ἄρα Λεόντιος ὁ Ἀγλαΐωνος ἀνιὼν ἐκ Πειραιῶς ὑπὸ τὸ βόρειον τεῖχος ἐκτός, αἰσθανόμενος νεκροὺς παρὰ τῷ δημίῳ κειμένους, ἅμα μὲν ἰδεῖν ἐπιθυμοῖ, ἅμα δ' αὖ δυσχεραίνοι καὶ ἀποτρέποι ἑαυτόν, καὶ τέως μὲν μάχοιτό τε καὶ πα-
440 ρακαλύπτοιτο, κρατούμενος δ' οὖν ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας, διελκύσας τοὺς ὀφθαλμούς, προσδραμὼν πρὸς τοὺς

E. *τὸ δὲ δὴ τοῦ θυμοῦ*] Additum nuper est *δή* ex codd. omnibus. Mox Monac. et Flor. *β. ὁποτέρῳ ἂν εἴη.*

ἀνιὼν ἐκ Πειραιῶς] Sic unus Paris. K. pro vulg. *Πειραιέως*, quod Atticorum consuetudini adversatur. Dein *αἰσθόμενος* Par. A. Angel. Galen. quod pro *αἰσθανόμενος* scripserunt Turr. et Schneid. Mox recte Bekkerus *παρὰ τῷ δημίῳ* dedit ex Par. A K. Vat. *Θ.* Ven. ΞΠ. Vind. Mon. Ang. Vat. m. r. Flor. *α. β. γ.* x. Vulgo *δημείῳ.* v. Lobeck. ad Phryn. p. 476.

P. 440. *κρατούμενος δ' οὖν* —] *δ' αὖ* Galen., probante Astio. *μὲν* post *τέως* tuentur vett. editt. Ven. Ξ. Vat. r. Flor. c. x. *α.*

E. *τούτων ποτέρῳ*] horum alterutri. v. ad Phileb. p. 20. E. 60. C.

ὑπὸ τὸ βόρειον τεῖχος] Lys. p. 203. A: *ἐπορευόμην μὲν ἐξ Ἀκαδημίας εὐθὺ Λυκείου τὴν ἔξω τείχους ὑπ' αὐτὸ τὸ τεῖχος.* Unde apparet quid sit hoc loco *ἐκτός.* Murus *βόρειος* qui fuerit, patebit ex annotat. ad Gorg. p. 455. E. Conf. Hemsterhus. Anecdot. T. I. p. 233 sq. ed. Geel. — *παρὰ τῷ δημίῳ*, i. e. prope carnificem, i. e. in vicinia loci, ubi supplicia de publice damnatis sumebantur. Tib. Hemsterhus. Anecdot. T. I. p. 252. scribendum suspicabatur *παρὰ τῷ Διομείῳ*, laudans Etymol. M. p. 102. 44. *Διός, Δίομος, πατὴρ Ἡρακλέους.* Porphyr. de Abst. II. §. 10. 29. Hesych. s. v. *Διομεῖς.*

P. 440. *κρατούμενος δ' οὖν ὑπὸ τῆς ἐπ.*] Non substituam *αὖ* pro *οὖν*, quod Astio placuit. Nam *δ' οὖν* indicat hominem post longiorem dubitationem **tandem** ad cadavera mortuorum accessisse. Usum vocularum illustravit Hermann. ad Lucian. de Conscrib. Histor. p. 146. Istud *τέως μέν* sic positum legitur Lysid. p. 207. A. Lachet. 183. D. Plura collegit Hermann. ad Lucian. l. c. p. 186. Vocula *μέν* in plurimis codd. omissa aegre carueris. — *διελκύσας τοὺς ὀφθαλμούς*, oculis late diductis.

Cap. XV. *Οὐκοῦν καὶ ἄλλοθι* —] Alio argumento docet *τὸν θυμόν*, utpote generosiorem animi partem, *τῷ λόγῳ* inter-

νεκρούς, ἰδοὺ ὑμῖν, ἔφη, ὦ κακοδαίμονες, ἐμπλήσθητε τοῦ καλοῦ θεάματος. Ἤκουσα, ἔφη, καὶ αὐτός. Οὗτος μέντοι, ἔφην, ὁ λόγος σημαίνει τὴν ὀργὴν πολεμεῖν ἐνίοτε ταῖς ἐπιθυμίαις, ὡς ἄλλο ὂν ἄλλῳ. Σημαίνει γάρ, ἔφη. Cap. XV. Οὐκοῦν καὶ ἄλλοθι, ἔφην, πολλαχοῦ αἰσθανόμεθα, ὅταν βιάζωνταί τινα παρὰ τὸν λογισμὸν ἐπιθυμίαι, λοιδοροῦντά τε αὑτὸν B καὶ θυμούμενον τῷ βιαζομένῳ ἐν αὑτῷ, καὶ ὥσπερ δυοῖν στασιαζόντοιν ξύμμαχον τῷ λόγῳ γιγνόμενον τὸν θυμὸν τοῦ τοιούτου; ταῖς δ' ἐπιθυμίαις αὐτὸν κοινωνήσαντα, αἱροῦντος λόγου μὴ δεῖν, ἀντιπράττειν οἶμαί σε οὐκ ἂν φάναι γενομένου ποτὲ ἐν σεαυτῷ

τὴν ὀργὴν πολεμεῖν] V. *τὴν ὀργὴν π.* Cod. Mon. et Flor. *β.* probante Bekkero *τὸν θυμὸν π.*, quod ortum videtur ex interpretatione lectionis germanae.

Cap. XV. B. *μὴ δεῖν ἀντιπράττειν*] V. *μηδὲν ἀντιπράττειν. οἶμαι δέ σε*, duplici vitio. Pro *μηδὲν* recte *μὴ δεῖν* Par. AK. Vat. *Θ.* Vind. Mon. Ang. Vat. m. r. Flor. a. c. *β. γ* Pro *ἀντιπράττειν* Mon. et Flor. *β.* *ἄν τι πράττειν*, quod recepit Bekkerus. Sed *ἂν* quid hic velit, nemo dixerit. Galenus: *μὴ δεῖν τι πράττειν.* Post *οἶμαι* recte *δέ* omittunt Par. AK. Ven *Π.* Vind. Mon. Ang. Vat. *Θ.* a pr. m. et Vat. m. r. Flor. *α. β.* atque Galen. Recepimus ex optimis codd. quod unice verum videtur.

dum ferre auxilium, ut *τῆς ἐπιθυμίας* ferocitas coerceatur et corrigatur. Etenim *τὸν θυμόν* philosophus censet inter rationem atque cupiditatem medium locum occupare, quemadmodum ex eius sententia *τὸ ἐπικουρικόν* medium inter custodes atque opifices locum in civitate obtinet.

P. 440. C. *ταῖς δ' ἐπιθυμίαις αὐτὸν — ἐν ἄλλῳ*] Sententia horum verborum opposita est verbis proxime superioribus. Nam toto loco hoc fere docetur: iracundiam (*τὸν θυμὸν*) cum ratione (*τῷ λόγῳ*) coniunctam cupiditatibus huius imperio repugnantibus adversari atque rationi opitulari, saepenumero animadvertimus; sed iracundiam item cum cupiditatibus consociatam rationi, istam coniunctionem dissuadenti atque improbanti, officere et repugnare, id quidem neque in nobis neque in aliis observare licet. Haec vero quum universi loci sententia sit, certe nec adeo difficile videtur secundum meliorum librorum testimonia decernere, quid de posteriore loci parte, quae sane paullo est intricatior, existimari oporteat. Etenim primum quidem in his tenendum est *αὐτόν* referri ad *τὸν θυμόν*. Is vero *ταῖς ἐπιθυμίαις* dicitur *κοινωνήσας*, quatenus cum cupiditatibus tanquam iniit societatem. Cavendum enim diligentissime est, ne *ταῖς ἐπιθυμίαις* iungatur cum *ἀντιπράττειν*, quo facto loci sententia miserrime perverteretur. Porro ad *αἱροῦντος λόγου μὴ δεῖν* ex κοι-

τοῦ τοιούτου αἰσθέσθαι, οἶμαι δ' οὐδ' ἐν ἄλλῳ. Οὐ
C μὰ τὸν Δία, ἔφη. Τί δέ; ἦν δ' ἐγώ· ὅταν τις οἴηται ἀδικεῖν, οὐχ ὅσῳ ἂν γενναιότερος ᾖ, τοσούτῳ ἧττον δύναται ὀργίζεσθαι καὶ πεινῶν καὶ ῥιγῶν καὶ ἄλλο ὁτιοῦν τῶν τοιούτων πάσχων ὑπ' ἐκείνου, ὃν ἂν οἴηται δικαίως ταῦτα δρᾶν, καὶ ὃ λέγω, οὐκ ἐθέλει πρὸς τοῦτον αὐτοῦ ἐγείρεσθαι ὁ θυμός; Ἀληθῆ, ἔφη. Τί δέ; ὅταν ἀδικεῖσθαί τις ἡγῆται, οὐκ

C. ζεῖ τε καὶ χαλ.] ζητεῖ A K. Θ. Π. Φ. Ang. Vat. m. r. καὶ διὰ τὸ πεινῆν καὶ διὰ τὸ ῥιγ.] διὰ τοῦ bis Mon. et Flor. β. pro vulg. τὸ — τό. Deinde pro τὰ τοιαῦτα πάσχειν, quod omnes editt. tenent. τ. τ. πάσχων libri Mon. et Flor. β. Ante ὑπομένων νικᾷ omisimus καί, ibi vulgo inepte intrusum, et in multis libris ut Par. A. Vat. Θ. Ven. Π. Vind. Φ. Ang. Vat. m. r. post ὑπομένων interpositum. Recte illud om. Mon. Flor. β. et Paris.

νωνήσαντα supplendum κοινωνεῖν, quum ratio evincat non oportere talem iniri societatem. Nam ita αἱρεῖ ὁ λόγος sexcenties apud Platonem usurpatur, de quo vid. ad Criton. p. 48. C. coll. Gataker. ad Antonin. IV. 24. Dorvill. ad Charit. p. 645. Porro ἀντιπράττειν, resistere, repugnare, reniti est aliter facere sive contra facere, quam ratio suadeat atque iubeat, cohaeretque cum superioribus illis αὐτὸν κοινωνήσαντα, ut prave a multis cum μὴ δεῖν coniunctum sit commate post δεῖν neglecto. Positus autem hic infinitivus est per anacoluthon. Mutatur enim deinceps inchoata verborum constructio, siquidem subiunguntur verba: φάναι γενομένου τοῦ τοιούτου αἰσθέσθαι, pro quibus legitima ratione fere inferendum fuit: οἶμαί σε οὐκ ἂν ἰδεῖν aut simile quiddam. Itaque locus utique sincerus est nec ulla labe affectus, ut silentio transmittere liceat sententias criticorum sanequam varias ac diversas, qui eum vel interpretari aliter conati sunt, ut Schneiderus et Hermannus, qui partem quidem veri viderunt, omnem verborum rationem neutiquam perspexerunt, vel etiam coniecturis tentaverunt sanequam inanibus atque supervacaneis. Quippe non illi animadverterunt ad μὴ δεῖν intelligi oportere κοινωνεῖν ταῖς ἐπιθυμίαις.

C. ὅταν τις οἴηται ἀδικεῖν — ὁ θυμός;] quando quis sese putat alteri inferre iniuriam, nonne quo est generosior, eo minus irasci potest, dum esurit et alget et aliud quidvis tale patitur ab illo, quem iure haec agere censet, ut scilicet istis malis afficiatur?

οὐκ ἐν τούτῳ ζεῖ τε καὶ χαλεπαίνει — πραϋνθῇ;] Prave in his, interpunctione post δικαίῳ omissa, verba: καὶ διὰ τὸ πεινῆν — τοιαῦτα πάσχειν pertrahuntur ad ζεῖ τε καὶ χαλεπαίνει καὶ συμμαχεῖ τῷ δοκοῦντι δικαίῳ, quam rationem dissuadet antegressi enuntiati comparatio et falsam esse evincit καὶ in melioribus codd. ante ὑπομένων omissum aut inde in alium locum eumque importunum

ἐν τούτῳ ζεῖ τε καὶ χαλεπαίνει καὶ ξυμμαχεῖ τῷ δοκοῦντι δικαίῳ, καὶ διὰ τὸ πεινῆν καὶ διὰ τὸ ῥιγοῦν καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα πάσχειν ὑπομένων νικᾷ, καὶ D οὐ λήγει τῶν γενναίων, πρὶν ἂν ἢ διαπράξηται ἢ τελευτήσῃ ἢ ὥσπερ κύων ὑπὸ νομέως ὑπὸ τοῦ λόγου τοῦ παρ' αὐτῷ ἀνακληθεὶς πραϋνθῇ; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη, ἔοικε τούτῳ ᾧ λέγεις· καί τοί γ' ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πόλει τοὺς ἐπικούρους ὥσπερ κύνας ἐθέμεθα

K. Astius et Benedictus olim scribendum coniecerunt *ὑπομένειν νικᾷ*. Postea Astius maluit *καὶ ὑπομένει νικᾶν*. Non opus est mutatione.

D. *ἀνακληθεὶς πραϋνθῇ;*] Vulg. *ἀνακλινθεὶς* vix quisquam defenderit. Recte codd. Par. A K. Vat. Θ. Ven. ΞΠ. Vind. Mon. Vat. m. r. et sex Florentini *ἀνακληθεὶς*.

translatum. Superior enim eaque ex altera parte huic opposita sententia haec est: quando quis sibi videtur iniuste agere, tum generosissimus quisque minime indignatur fame, frigore, aliis malis sibi ab eo illatis, quem putat iuste agere. Itaque consentaneum est nunc hunc in modum dici: quando autem aliquis sibi videtur iniuria affici, tum vero fervet iracundia, indignatur et iusto, quod sibi videtur, opitulatur atque per famem, per frigus, per alia id genus, dum fortiter perseverat, vincit neque prius a generoso opere desistit, quam vel perfecerit vel finem invenerit, vel ut canis a pastore revocatus a ratione, quae in ipso inest, mitigatus ac delenitus fuerit. Illic igitur omnia dicitur perferre iracundia non excandescente, quia iniustitiae sibi conscius est; hic vero iracundia inflammatus omnia perpeti ac tentare iudicatur, ut superior discedat, quoniam sibi iniuriam illatam esse sentit. Hac vero ratione quum iusta membrorum parilitas emergat, consentaneum fuit locum eo quo fecimus modo refingere. Qua ratione simul id consecuti sumus, ut istud *καί* vulgo invitis codicibus melioribus ante *ὑπομένων* interpositum abiicere licuerit. Ceterum *διά* patet hic non significare propter, sed accipiendum esse sic, ut modo indicavimus.

D. *ἔοικε τούτῳ ᾧ λέγεις*] Admodum similis res est ei, quod dicis; enim vero etiam *τοὺς ἐπικούρους* in civitate nostra diximus rectoribus civitatis pariter parere debere atque canes pastoribus. Quem locum vero *οἱ ἐπίκουροι* in republica tenent, eum *τῷ θυμῷ* in animo nostro tribuimus. Tertia persona *ἔοικε* posita est sic, ut subiectum *αὐτό* vel *τὸ πρᾶγμα* intelligendum sit. Sic De Rep. V. p. 453. D: *οὐ γὰρ εὐκόλῳ ἔοικεν, sc. αὐτό.* IX. 580. D. Phaedon. p. 69. D. 93. A. 99. E. Phaedr. p. 271. C. Symp. p. 187. E. Theaetet. p. 187. C., ad quem locum plurima huius loquendi generis exempla attulimus.

ὑπηκόους τῶν ἀρχόντων ὥςπερ ποιμένων πόλεως.' Καλῶς γάρ, ἦν δ' ἐγώ, νοεῖς ὃ βούλομαι λέγειν.
E ἀλλ' εἰ πρὸς τούτῳ καὶ τόδε ἐνθυμεῖ. Τὸ ποῖον;
Ὅτι τοὐναντίον ἢ ἀρτίως ἡμῖν φαίνεται περὶ τοῦ θυμοειδοῦς. τότε μὲν γὰρ ἐπιθυμητικόν τι αὐτὸ ᾠόμεθα εἶναι, νῦν δὲ πολλοῦ δεῖν φαμεν, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον αὐτὸ ἐν τῇ τῆς ψυχῆς στάσει τίθεσθαι τὰ ὅπλα πρὸς τοῦ λογιστικοῦ. Παντάπασιν, ἔφη. Ἆρ' οὖν ἕτερον ὂν καὶ τούτου, ἢ λογιστικοῦ τι εἶδος, ὥςτε μὴ τρία, ἀλλὰ δύο εἴδη εἶναι ἐν ψυχῇ, λογιστικὸν καὶ ἐπιθυμητικόν; ἢ καθάπερ ἐν τῇ πόλει ξυνεῖχεν
441 αὐτὴν τρία ὄντα γένη, χρηματιστικόν, ἐπικουρικόν, βουλευτικόν, οὕτω καὶ ἐν ψυχῇ τρίτον τοῦτό ἐστι τὸ θυμοειδές, ἐπίκουρον ὂν τῷ λογιστικῷ φύσει, ἐὰν μὴ ὑπὸ κακῆς τροφῆς διαφθαρῇ; Ἀνάγκη, ἔφη, τρίτον. Ναί, ἦν δ' ἐγώ, ἄν γε τοῦ λογιστικοῦ ἄλλο

ἀλλ' εἰ πρὸς τούτῳ —] Codd. omnes cum vett. editt. ἀλλ' εἰ, praeter Flor. x., qui habet ἀλλ' οὖν. Astius ἀλλ' ἤ, num vero, correxit.

E. τὰ ὅπλα πρὸς τοῦ λογιστικοῦ.] Par. A K. Vat. Θ. m. r. Ven. II. Vind. Φ. Flor. a. c. x. α. γ. τὸ λογιστικόν. Male. Iidem fere mox ἕτερον ὂν καὶ τοῦτο.

ἀλλ' εἰ πρὸς τούτῳ καὶ τόδε ἐνθυμεῖ] Non posse εἰ in interrogatione recta poni, sed speciose tantum subinde ita usurpari videri, satis videmur demonstravisse ad Sophist. p. 233. A. et Alcibiad. I. p. 115. A. Itaque Schneiderus sublato post ἐνθυμεῖ interrogandi signo ellipsin statuit, vertitque: sed *vide, num et hoc* insuper animadvertas. Sed hoc supplementum caret idonea ratione. Nobis proxime antegressa considerantibus εἰ non videtur interrogativum esse, sed conditionem indicare. Est enim oratio abrupta, quam collocutor interpellavit verbis: Τὸ ποῖον; Additurus autem Socrates erat: αὐτὸ καὶ κάλλιον νοήσεις, aut simile quiddam. De sermone sic interrupto vid. annot. ad Sophist. p. 265. C. Phil. p. 57. D.

E. τίθεσθαι τὰ ὅπλα πρὸς τοῦ λογιστικοῦ] i. e. se accingere s. arma capere ad τὸ λογιστικόν defendendum. Τὰ ὅπλα τίθεσθαι proprie est arma sua iuxta se collocare; deinde inter alia etiam in aciem consistere; se ad pugnam accingere, ut h. l. Formulam alii aliter interpretati sunt. v. Viger. de Idiot. p. 297 sqq. Wesseling. ad Diodor. XX, 31. Bornemann. Ind. ad Xenoph. Anabas. s. v. ὅπλα., qui varias eius significationes copiosius rimatus est. Dein πρὸς τοῦ λογιστ. est a partibus τοῦ λογιστικοῦ stans. Demosth. T. II. p. 1006: κἂν οὕτω πρὸς ἐμοῦ δι-

τι φανῇ, ὥςπερ τοῦ ἐπιθυμητικοῦ ἐφάνη ἕτερον ὄν. Ἀλλ᾽ οὐ χαλεπόν, ἔφη, φανῆναι. καὶ γὰρ ἐν τοῖς παιδίοις τοῦτό γ᾽ ἄν τις ἴδοι, ὅτι θυμοῦ μὲν εὐθὺς γενόμενα μεστά ἐστι, λογισμοῦ δ᾽ ἔνιοι μὲν ἔμοιγε δοκοῦσιν οὐδέποτε μεταλαμβάνειν, οἱ δὲ πολλοὶ ὀψέ B ποτε. Ναὶ μὰ Δί᾽, ἦν δ᾽ ἐγώ, καλῶς γε εἶπες. ἔτι δὲ ἐν τοῖς θηρίοις ἄν τις ἴδοι ὃ λέγεις, ὅτι οὕτως ἔχει. πρὸς δὲ τούτοις καὶ ὃ ἄνω που ἐκεῖ εἴπομεν, τὸ τοῦ Ὁμήρου μαρτυρήσει, τὸ

στῆθος δὲ πλήξας κραδίην ἠνίπαπε μύθῳ·

ἐνταῦθα γὰρ δὴ σαφῶς ὡς ἕτερον ἑτέρῳ ἐπιπλῆττον πεποίηκεν Ὅμηρος τὸ ἀναλογισάμενον περὶ τοῦ βελ- C τίονός τε καὶ χείρονος τῷ ἀλογίστως θυμουμένῳ. Κομιδῇ, ἔφη, ὀρθῶς λέγεις.

Cap. XVI. Ταῦτα μὲν ἄρα, ἦν δ᾽ ἐγώ, μόγις διανενεύκαμεν, καὶ ἡμῖν ἐπιεικῶς ὁμολογεῖται τὰ αὐτὰ

δύο εἴδη εἶναι ἐν ψυχῇ] V. ἐν τῇ ψυχῇ. Articulum om. Par. A K. Vat. Θ. Ven. II. Vind. Mon. Ang. Vat. r. et sex Florentini nostri. Mox Par. A. ἐπικουρητικόν, quod dedit Herm. Probarem, si alii libri addicerent. v. Lobeck. ad Phryn. p. 520.

Cap. XVI. P. 441. Ταῦτα μὲν ἄρα —] Laudat Stob. Serm. IX. p. 116. Edit. Bas. 2. διανενέγκαμεν.

καίως τὴν ψῆφον ἔθεσθε. Plat. Hipp. mai. p. 285. B: δοκεῖς τὸν λόγον πρὸς ἐμοῦ λέγειν. Et notissima est formula εἶναι πρός τινος. Sed vid. quae larga manu de hoc loquendi genere expromsit A. Matthiae Gr. Gr. §. 590. 6. Ceterum etiam hic locus luculente docet parum caute agere eos, qui optimis scilicet codicibus ubique fidendum esse arbitrantur. Nam hic quidem, sicuti centenis aliis locis, veram lectionem servarunt codices reliqui.

Ἆρ᾽ οὖν ἕτερον ὄν] De toto hoc loco disputat Galen. VI p. 229 sqq. ed. Bas.

P. 441. τοῦ λογιστικοῦ ἄλλο] aliud quid quam τὸ λογιστικόν. Deinceps dicitur τοῦ ἐπιθυμητικοῦ ἕτερον ὄν.

B. στῆθος δὲ πλήξας] Hom. Od. XX. 17. Locum illustrat Galen. de Hipp. et Plat. Decret. III. p. 267. T. I. ed. Bas. Verbis ἄνω που ἐκεῖ significat Libr. III. p. 390. D.

Cap. XVI. C. μόγις διανενεύκαμεν] Metaphora crebro ad disputationem translata. Conf. libr. V. p. 453. C. D. p. 472. A. Parmenid. p. 137. A: πῶς χρὴ τηλικόνδε ὄντα διανεῦσαι τοιοῦτόν τε καὶ τοσοῦτον πέλαγος λόγων. Phaedr. p. 264. A: ἐξ ὑπτίας ἀνάπαλιν διανεῖν ἐπιχειρεῖ τὸν λόγον. Protagor. p. 338. A: φεύγειν εἰς τὸ πέλαγος τῶν λόγων. Hunc locum imitatur Themist. Orat. XXIII. p. 297. B: τὸν μὲν δὴ ἔμμισθον σοφιστὴν μόλις πως ἄρα διανενεύκαμεν. Vide Hemsterhus ad Lucian.

μὲν ἐν πόλει, τὰ αὐτὰ δ' ἐν ἑνὸς ἑκάστου ψυχῇ γένη ἐνεῖναι καὶ ἴσα τὸν ἀριθμόν. Ἔστι ταῦτα. Οὐκοῦν ἐκεῖνό γε ἤδη ἀναγκαῖον, ὡς πόλις ἦν σοφὴ καὶ ᾧ, οὕτω καὶ τὸν ἰδιώτην καὶ τούτῳ σοφὸν εἶναι; Τί μήν; Καὶ ᾧ δὴ ἀνδρεῖος ἰδιώτης καὶ ὥς, τούτῳ
D καὶ πόλιν ἀνδρείαν καὶ οὕτω, καὶ τἆλλα πάντα πρὸς ἀρετὴν ὡςαύτως ἀμφότερα ἔχειν. Ἀνάγκη. Καὶ δίκαιον δή, ὦ Γλαύκων, οἶμαι, φήσομεν ἄνδρα εἶναι τῷ αὐτῷ τρόπῳ, ᾧπερ καὶ πόλις ἦν δικαία. Καὶ τοῦτο πᾶσα ἀνάγκη. Ἀλλ' οὔ πη μὴν τοῦτο ἐπιλελήσμεθα, ὅτι ἐκείνη γε τῷ τὸ ἑαυτοῦ ἕκαστον ἐν αὐτῇ πράττειν τριῶν ὄντων γενῶν δικαία ἦν. Οὔ μοι δοκοῦμεν, ἔφη, ἐπιλελῆσθαι. Μνημονευτέον ἄρα ἡμῖν, ὅτι καὶ ἡμῶν ἕκαστος, ὅτου ἂν τὰ αὑτοῦ ἕκαστον
E τῶν ἐν αὐτῷ πράττῃ, οὗτος δίκαιός τε ἔσται καὶ τὰ αὑτοῦ πράττων. Καὶ μάλα, ἦ δ' ὅς, μνημονευ-

ἐν ἑνὸς ἑκάστου ψυχῇ] V. ἐνὶ ἑκάστῳ τῇ ψυχῇ. Genitivum ἑνός praebent Vat. Θ. Ven. Ξ. Vind. Mon. Vat. r. Flor. β. et ἑκάστου praeter illos libros tenent Par. A K. Ven. Π. Flor. γ. Articulum τῇ omisi cum Vat. Θ. Ven. Π. Vind. Par.K. Mon. Vat. r. Flor. β., quem Turr. servarunt.

D. καὶ πόλιν ἀνδρείαν] καὶ πόλιν καὶ ἀνδρείαν. Par. A. Ven. Π. Vat. m. Flor. a. c. α., quod significaret: ea re etiam civitatem *et fortem* esse *et eodem modo fortem* esse necesse esse. Quae distinctio parum placet.

Ἀλλ' οὔπη μὴν τοῦτο] Mon. Angel. Flor. α. β. Stobaeus οὔ πω.

ὅτου ἂν τὰ αὑτοῦ ἕκαστον τῶν ἐν αὐτῷ πράττῃ] Sic verissime Bekk. ex Par. A. Angel. Vat. m., quibuscum consentiunt Flor. α. γ. a. c. x. pro vulgat. ὅταν τὰ αὑτοῦ ἐν αὐτῷ πράττῃ. Pro ὅταν etiam Ven. Π. Par. K. ὅτου ἄν. Flor. β. ὅπου ἂν τὰ ἑαυτοῦ ἐν αὐτῷ πράττῃ. In Flor. α. superscriptum est ὅτῳ, quod Astio reponendum videbatur.

Diall. Marin. VII. p. 306. Ruhnken. ad Tim. Gloss. p. 79.

D. ὅτου ἂν τὰ αὑτοῦ —] h. e. ὅτου ἂν ἕκαστον τῶν ἐν αὐτῷ πράττῃ τὰ αὑτοῦ. Recte iam Ficinus: cuius singulae animae partes quod suum est agunt.

P. 442. τὸ μὲν ἐπιτείνουσα] sc. τὸ λογιστικόν. Dein τὸ δέ est τὸ θυμοειδές. Ante ἡμεροῦσα quod vulgo καί inferciunt, eo non opus est in trimembri hac oratione. Poterat etiam per polysyndeton dici: ἀνιεῖσα καὶ παραμυθουμένη καὶ ἡμεροῦσα. Sed asyndeto cur scriptor uti maluerit, causa in promptu est. Mox Im. Bekk. legendum coniecit προστατήσετον, quod verum putamus, quum προστήσω semper activam significationem habere

τέον. Οὐκοῦν τῷ μὲν λογιστικῷ ἄρχειν προςήκει,
σοφῷ ὄντι καὶ ἔχοντι τὴν ὑπὲρ ἁπάσης τῆς ψυχῆς
προμήθειαν, τῷ δὲ θυμοειδεῖ ὑπηκόῳ εἶναι καὶ ξυμ-
μάχῳ τούτου; Πάνυ γε. Ἆρ' οὖν οὐχ, ὥςπερ ἐλέγο-
μεν, μουσικῆς καὶ γυμναστικῆς κρᾶσις ξύμφωνα αὐτὰ
ποιήσει, τὸ μὲν ἐπιτείνουσα καὶ τρέφουσα λόγοις τε
καλοῖς καὶ μαθήμασι, τὸ δὲ ἀνιεῖσα, παραμυθουμένη, 442
ἡμεροῦσα ἁρμονίᾳ τε καὶ ῥυθμῷ; Κομιδῇ γε, ἦ δ'
ὅς. Καὶ τούτω δὴ οὕτω τραφέντε καὶ ὡς ἀληθῶς
τὰ αὑτῶν μαθόντε καὶ παιδευθέντε προστήσετον τοῦ
ἐπιθυμητικοῦ, ὃ δὴ πλεῖστον τῆς ψυχῆς ἐν ἑκάστῳ
ἐστὶ καὶ χρημάτων φύσει ἀπληστότατον· ὃ τηρήσετον
μὴ τῷ πίμπλασθαι τῶν περὶ τὸ σῶμα καλουμένων
ἡδονῶν πολὺ καὶ ἰσχυρὸν γενόμενον οὐκ αὖ τὰ αὑ-
τοῦ πράττῃ, ἀλλὰ καταδουλώσασθαι καὶ ἄρχειν ἐπι- B
χειρήσῃ ὧν οὐ προςῆκον αὐτῷ γενῶν, καὶ ξύμπαντα

E. *οὗτος δικαιός τε ἔσται*] *οὗτος* addidit Bekk. ex Par. A K. Ven. II. Mon. Ang. Vat. m.

P. 442. *τὸ δὲ ἀνιεῖσα, παραμυθουμένη, ἡμεροῦσα*] Vulgo ante *ἡμεροῦσα* interponitur *καί*, quod praeeunte Bekkero delevimus auctoritate codd. Par. A K. Vat. Θ. Ven. II. Vind. Mon. Angel. Vat. m. r. et sex Florent.

προστήσετον τοῦ ἐπ.] *προςτατήσετον* coni. Bekkerus quod dedit Hermann. Sed *προστήσεσθον* Schneider.

ὃ τηρησ.] *ᾧ* Par. A. Vat. Θ. Vind Φ. Vat. m. r.

οὐκ αὖ τὰ αὑτοῦ πράττῃ] Sic Par. A. Ven. II. Mon. Ang. Flor. α. β. x. pro vulg. *οὐ τὰ αὑτοῦ πρ.* Receptam lectionem confirmant etiam alii libri, qui *οὐκ αὐτὰ αὑτοῦ* scriptum exhibent.

B. *οὐ προςῆκον αὐτῷ γενῶν*] V. *προςῆκον αὐτῷ γε ᾖ*. Astius correxit *γε ἦν*. Par A K. Ven. II. Ang. Vat. m. Ven. Ξ. a pr. m. et alii *γένει*. Vat. Θ. *γένη*. Dedi cum Bekk. *γενῶν*, quod Mon. et Flor. β. exhibent. Iidem vero codices *προςῆκεν*.

exploratum sit. Proxima deinceps iungas sic: *ὃ δὴ τῆς ψυχῆς πλεῖστον ἐν ἑκάστῳ ἐστὶ κ. τ. λ.* Quo facto non est quod cum Astio corrigamus *ὃ δὴ τὸ πλεῖστον τῆς ψ.*

B. *ὧν οὐ προςῆκον αὐτῷ γενῶν*] sc. *ἄρχειν ἐστίν*. Supra p. 441. C: *ὁμολογεῖται τὰ αὐτὰ ἐν ἑνὸς ἑκάστου ψυχῇ γένη ἐνεῖναι*, quorum verborum immemores librarii hic temere in usu v. *γενῶν* offenderunt. Schneiderus Bekkerum miratur sprevisse lectionem *γένει*, qui sit dativus caussae, significans, cupiditatibus propter genus et indolem suam non convenire imperium. Nos vero vicissim Schneiderum miramur *λέγει* probantem, quod indolem et naturam non potuit significare.

τὸν βίον πάντων ἀνατρέψῃ. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Ἆρ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ τοὺς ἔξωθεν πολεμίους τούτω ἂν κάλλιστα φυλαττοίτην ὑπὲρ ἁπάσης τῆς ψυχῆς τε καὶ τοῦ σώματος, τὸ μὲν βουλευόμενον, τὸ δὲ προπολεμοῦν, ἑπόμενον δὲ τῷ ἄρχοντι καὶ τῇ ἀνδρείᾳ ἐπιτελοῦν τὰ βουλευθέντα; Ἔστι ταῦτα. Καὶ ἀνδρεῖον δή, οἶμαι, τούτῳ τῷ μέρει καλοῦμεν ἕνα
C ἕκαστον, ὅταν αὐτοῦ τὸ θυμοειδὲς διασώζῃ διά τε λυπῶν καὶ ἡδονῶν τὸ ὑπὸ τοῦ λόγου παραγγελθὲν δεινόν τε καὶ μή. Ὀρθῶς γ', ἔφη. Σοφὸν δέ γε ἐκείνῳ τῷ σμικρῷ μέρει, τῷ ὃ ἦρχέ τ' ἐν αὐτῷ καὶ ταῦτα παρήγγελλεν, ἔχον αὖ κἀκεῖνο ἐπιστήμην ἐν αὐ-

τούτω ἂν κάλλιστα φυλαττοίτην] Vulgo τούτω ἂν κάλλιστα φυλάττοι τῷ ὑπὲρ κ. τ. λ., quod certatim correxerunt Benedict., Buttm., Morgenst., Heind. ad Phaedr. p. 336., Ast. Coniecturam confirmant Par. A. Vat. m. Mon. Flor. a. c. *α. β. γ.*, qui vel φυλαττοίτην vel φυλάττοι τὴν scriptum exhibent.

τὸ δὲ προπολεμοῦν] V. πολεμοῦν. Veram lectionem plurimi optimique codices praebuerunt, et habet iam ed. Bas. 2.

C. τῷ ὃ ἦρχέ τ' ἐν αὐτῷ] τῷ om. Par. K. Mon.

D. καὶ τὼ ἀρχομένω τὸ λογιστ.] V. τῷ ἀρχομένῳ ὁμοδοξῶσιν, ὡς δεῖν ἄρχειν τὸ λογιστικόν. Veram lectionem Ast. coniectura erat assequutus, quam nunc codd. satis confirmant. Nam

De sequentibus conferre licebit Gorg. p. 481. C: ἡμῶν ὁ βίος ἀνατετραμμένος ἂν εἴη τῶν ἀνθρώπων, καὶ πάντα τὰ ἐναντία πράττομεν.

τούτω ἂν κάλλιστα φυλ.] sc. τὸ λογιστικόν et τὸ θυμοειδές. Deinde prava est Benedicti coniectura, προςπολεμοῦν legendum putantis. v. ad libr. I. p. 332. E.

C. δεινόν τε καὶ μή] h. e. sive terribile sit sive non sit.

τῷ σμικρῷ μέρει, τῷ ὃ ἦρχέ τ' ἐν αὐτῷ] Articulum ante ὃ ἦρχε ab Astio extrusum abunde tuebuntur quae monuimus ad Phaedon. p. 75. B. Conf. Matth. Gr. §. 287. 1. — ἔχον αὖ κἀκεῖνο, h. e. item illud habens in se scientiam, quemadmodum principibus civitatis eam tribuendam iudicavimus. Nam ita αὖ accipiendum.

D. ὅταν τό τε ἄρχον καὶ τὼ ἀρχομένω] Intelliguntur τὸ θυμοειδές et τὸ ἐπιθυμητικόν. Mira vero prima specie sententiae forma, qua dicitur id, quod imperet, h. e. τὸ λογιστικόν, et illa, quae regantur, de eo consentire, regnum ei deberi, quod imperet. Quanquam re accuratius perpensa nihil mutandum videbis. Nimirum etiam τὸ λογιστικὸν persuasum habere debet principatum sibi merito a ceteris partibus deferri.

Ἀλλὰ μὲν δὴ δίκαιός γε —] Exspectaveram ᾧ καὶ ὡς πολλάκις λέγομεν: Iustus vero ea ratione et per illud erit, qua ratione et per quod saepius dicimus? v. p. 441. C. D. Et ita videtur legisse Ficinus, qui convertit haec

τῷ τὴν τοῦ ξυμφέροντος ἑκάστῳ τε καὶ ὅλῳ τῷ κοινῷ σφῶν αὐτῶν τριῶν ὄντων. Πάνυ μὲν οὖν. Τί δέ; D
σώφρονα οὐ τῇ φιλίᾳ καὶ ξυμφωνίᾳ τῇ αὐτῶν τούτων, ὅταν τό τε ἄρχον καὶ τὼ ἀρχομένω τὸ λογιστικὸν ὁμοδοξῶσι δεῖν ἄρχειν καὶ μὴ στασιάζωσιν αὐτῷ; Σωφροσύνη γοῦν, ἦ δ' ὅς, οὐκ ἄλλο τί ἐστιν ἢ τοῦτο, πόλεώς τε καὶ ἰδιώτου. Ἀλλὰ μὲν δὴ δίκαιός γε, ᾧ πολλάκις λέγομεν, τούτῳ καὶ οὕτως ἔσται. Πολλὴ ἀνάγκη. Τί οὖν; εἶπον ἐγώ· μή πῃ ἡμῖν ἀπαμβλύνεται ἄλλο τι δικαιοσύνη δοκεῖν εἶναι ἢ ὅπερ ἐν τῇ πόλει ἐφάνη; Οὐκ ἔμοιγε, ἔφη, δοκεῖ. Ὧδε γάρ, ἦν δ' ἐγώ; παντάπασιν ἂν βεβαιωσαίμεθα, εἴ τι E

Vind. Ang. Flor. a. c x. γ. ἀρχομένω. Ante δεῖν interpositum vulgo ὡς omittunt Par. AK. Ven. II. Ang. Vat. m. Mon. et Flor. a. c. x. α. β. γ. Voc. τὸ λογιστικόν in ea, qua posuimus, sede collocant Par. A. Ven. II. Ang. Vat. m. Flor. a. c. x. γ.

ᾧ πολλάκις λέγομεν] Sic Par. A. Ven. II. Ang. Vat. m. Flor. a. x. α. γ. pro vulg. ὡς π. λ. Quanquam locus vitio laborare videtur; v. annot. Pro λέγομεν Ang. ἐλέγομεν.

ἀπαμβλύνεται ἄλλο τι δικαιοσ.] V. ἡμῖν ἀπαμβ. — δικαιοσύνη δεῖ εἶναι. Ang. δικαιοσύνην. Pro δεῖ εἶναι Par. ADK. Ven. II. Mon. Ang. Vat. m. Flor. a. c. x. β. γ. Stob. δοκεῖν εἶναι, quod cum Bekkero recepimus.

sic: Iustus denique ex eo atque ita erit quisque, ex quo saepe iam diximus et quemadmodum exposuimus.

μή πῃ ἡμῖν ἀπαμβλ. — ἐφάνη;] Astius in prima editione scripsit: μή πῄ τι ἡμῖν ἀπαμβλ. ἄλλο τι δικαιοσύνην δοκοῦν (putans) εἶναι ἢ ὅπερ κτλ. In altera autem editione legendum suasit: μή πῄ τι ἡμῶν (ut in sqq. εἴ τι ἡμῶν) vel μή πῄ τι ἐν ἡμῖν ἀπαμβλύνεται, ὥστε ἄλλο τι δικαιοσύνην δοκεῖν εἶναι κτλ. Et nobis quoque olim locus de vitio suspectus fuit. Nunc tamen codicum meliorum lectione supra repraesentata acquiescimus. Nam ut subiectum ad ἀμβλύνεται referendum est δικαιοσύνη, i. e. τὸ εἶδος sive species eius animo concepta, levi hyperbato admisso. Itaque hoc dicit: num qua nobis obtunditur et hebetatur (turbatur) iustitiae species (notio), ita ut aliud quid videatur esse, quam quod in civitate videbatur? Nimirum ita interrogat, quia iustitiae species antea informata, si in ipsum hominem non conveniret, utique videri deberet tanquam retundi atque refringi, id quod Schneiderus acute perspexit. Perspicuum est autem Socratem hanc ponere quaestionem, ut Glauconem gravitatem et magnitudinem rei admoneat, de qua nunc dispiciendum sit. Voces μή πῃ sic leguntur libr. V. p. 466. A: μή πῃ κατὰ τὸν τῶν σκυτοτόμων φαίνεται βίον; VI. p. 486. E: μή πῃ δοκοῦμέν σοι οὐκ ἀναγκαῖα ἕκαστα διεληλυθέναι;

ἡμῶν ἔτι ἐν τῇ ψυχῇ ἀμφισβητεῖ, τὰ φορτικὰ αὐτῷ προσφέροντες. Ποῖα δή; Οἷον εἰ δέοι ἡμᾶς ἀνομολογεῖσθαι περί τε ἐκείνης τῆς πόλεως καὶ τοῦ ἐκείνῃ ὁμοίως πεφυκότος τε καὶ τεθραμμένου ἀνδρός, εἰ δοκεῖ ἂν παρακαταθήκην χρυσίου ἢ ἀργυρίου δεξάμενος ὁ τοιοῦτος ἀποστερῆσαι, τίν' ἂν οἴει οἰηθῆναι
443 τοῦτο αὐτὸν δρᾶσαι μᾶλλον ἢ ὅσοι μὴ τοιοῦτοι; Οὐδέν' ἄν, ἔφη. Οὐκοῦν καὶ ἱεροσυλιῶν καὶ κλοπῶν καὶ προδοσιῶν, ἢ ἰδίᾳ ἑταίρων ἢ δημοσίᾳ πόλεων, ἐκτὸς ἂν οὗτος εἴη; Ἐκτός. Καὶ μὴν οὐδ' ὁπωστιοῦν ἄπιστος ἢ κατὰ ὅρκους ἢ κατὰ τὰς ἄλλας ὁμολογίας. Πῶς γὰρ ἄν; Μοιχεῖαι μὴν καὶ γονέων ἀμέλειαι καὶ θεῶν ἀθεραπευσίαι παντὶ ἄλλῳ μᾶλλον ἢ τῷ τοιούτῳ
B προσήκουσι. Παντὶ μέντοι, ἔφη. Οὐκοῦν τούτων πάντων αἴτιον, ὅτι αὐτῷ τῶν ἐν αὐτῷ ἕκαστον τὰ αὑτοῦ πράττει ἀρχῆς τε πέρι καὶ τοῦ ἄρχεσθαι; Τοῦτο μὲν οὖν, καὶ οὐδὲν ἄλλο. Ἔτι τι οὖν ἕτερον ζη-

E. τοῦτο αὐτὸν δρᾶσαι] τοῦτον Par. A. Vat. Θ. Ven. Π. Vind. Ang. Vat. m. r.

P. 443. Μοιχεῖαι μὴν καὶ γ.] Stobaeus γε μήν, quod recepit Ast.

B. ὅτι αὐτῷ τῶν ἐν αὐτῷ ἕκαστον] V. ὅτι αὐτό, quod ex plerisque libris in ὅτι αὐτοῦ mutavit Bekk., reluctante sententia. Locum in integrum nunc restituisse nobis videmur revocato αὐτῷ, quod habet Par. K. et ex corr. Vat. Θ. Sed αὐτοῦ etiam

P. 443. τίν' ἂν οἴει οἰηθῆναι] quemnam putas existimaturum? Vult nimirum rem negari ab altero. De forma loquendi οἴει οἰηθῆναι v. Reip. IX. p. 584. D. Hipparch. p. 226. A.

B. ὅτι αὐτῷ τῶν ἐν αὐτῷ ἕκαστον —] h. e. ὅτι ἕκαστον τῶν ἐν αὐτῷ τὰ αὑτοῦ πράττει αὐτῷ κτλ.

Cap. XVII. ὡς εὐθὺς ἀρχόμενοι τῆς πόλεως οἰκίζειν —] nam statim ut incepimus condere civitatem, deo aliquo duce videmur principium atque formam quandam iustitiae ingressi esse, h. e. repperisse s. ad illam delati esse. Pro ἀρχόμενοι τὴν πόλιν οἰκίζειν per attractionem dictum ἀρχόμενοι τῆς πόλεως οἰκίζειν, quod genus loquendi ad libr. I. p. 342. B. illustravimus.

C. Τὸ δέ γε ἦν ἄρα, ὦ Γλ.] Erat autem, o Glauco, quamobrem etiam prodest, simulacrum aliquod iustitiae, videlicet quod qui natura aptus esset ad calceos conficiendos, eum consentaneum erat calceos facere ctr. Itaque verba τὸ τὸν μὲν σκυτοτ. κτλ. explicant praecedens illud τὸ δέ, quod ne cum Astio in τόδε mutandum putes, prohibebunt, opinor, quae adscripsimus ad libr. II.

τεῖς δικαιοσύνην εἶναι ἢ ταύτην τὴν δύναμιν, ἣ τοὺς τοιούτους ἄνδρας τε παρέχεται καὶ πόλεις; Μὰ Δία, ἦ δ' ὅς, οὐκ ἔγωγε. Cap. XVII. Τέλεον ἄρα ἡμῖν τὸ ἐνύπνιον ἀποτετέλεσται, ὃ ἔφαμεν ὑποπτεῦσαι· ὡς εὐθὺς ἀρχόμενοι τῆς πόλεως οἰκίζειν κατὰ θεόν τινα εἰς ἀρχήν τε καὶ τύπον τινὰ τῆς δικαιοσύνης C κινδυνεύομεν ἐμβεβηκέναι. Παντάπασι μὲν οὖν. Τὸ δέ γε ἦν ἄρα, ὦ Γλαύκων, δι' ὃ καὶ ὠφελεῖ, εἴδωλόν τι τῆς δικαιοσύνης, τὸ τὸν μὲν σκυτοτομικὸν φύσει ὀρθῶς ἔχειν σκυτοτομεῖν καὶ ἄλλο μηδὲν πράττειν, τὸν δὲ τεκτονικὸν τεκταίνεσθαι, καὶ τἆλλα δὴ οὕτως. Φαίνεται. Τὸ δέ γε ἀληθές, τοιοῦτο μέν τι ἦν, ὡς ἔοικεν, ἡ δικαιοσύνη, ἀλλ' οὐ περὶ τὴν ἔξω πρᾶξιν τῶν αὑτοῦ, ἀλλὰ περὶ τὴν ἐντὸς ὡς ἀληθῶς, περὶ ἑαυτὸν καὶ τὰ ἑαυτοῦ, μὴ ἐάσαντα τἀλλότρια πράττειν ἕκαστον ἐν αὑτῷ μηδὲ πολυπραγμονεῖν πρὸς ἄλληλα τὰ ἐν τῇ ψυχῇ γένη, ἀλλὰ τῷ ὄντι D

Schneid. Turr. Herm.

Ἔτι τι οὖν ἕτερον ζ.] V. Τί οὖν; ἕτερον ζ. Pro τί Par. A D K. Ven. II. Mon. Ang. Vat. m. r. Flor. a. c. x. α. β. γ. Stob. exhibuerunt ἔτι. Iidem exceptis Florentinis, unde nihil enotatum fuit, τι post ἔτι adiiciunt. Dedit Bekker.

Cap. XVII. C. καὶ τύπον τινὰ τῆς δικ.] τινά accessit nuper ex Par. A. Ven. ΞII. Ang. Vat. m. In proximis γε errore excidit in edit. Stephan.

p. 357. A. Nec opus videtur, ut ὠφελεῖ in ὠφέλει convertatur, quanquam hoc, si librorum testimonium haberet, utique praeferremus.

Τὸ δέ γε ἀληθές, —] Revera autem tale quiddam, ut videtur, iustitia erat, neque tamen quod attinet ad externam suorum actionem, sed revera quod ad internam pertinet. Non est igitur cur ἀλλ' ante οὐ περὶ τὴν ἔξω πρᾶξιν cum Astio delendum putemus. Illud τὸ δὲ ἀληθές, revera autem, eodem modo positum Tim. p. 86. D: τὸ δὲ ἀληθές, ἡ περὶ τὰ ἀφροδίσια ἀκολασία — νόσος ψυχῆς γέγονε. Plura laudavit Ast. Commentar. p. 363.

D. μὴ ἐάσαντα τἀλλότρια πράττειν] Ne quis ἀλλότρια πράττειν scribendum opinetur, articuli usum in hac formula constantem esse ac legitimum docuit Heindorf. ad Sophist. p. 223. D. Conf. annot. ad p. 433. E. Neque etiam ἕκαστον τῶν ἐν αὑτῷ cum Astio invitis codicibus scribam, quandoquidem verba sic construenda sunt: μὴ ἐάσαντα ἕκαστον τὰ ἀλλότρια πράττειν ἐν αὑτῷ. Dictionem τὰ οἰκεῖα εὖ τίθεσθαι egregie illustravit Hemsterhus. ad Lucian. Necyomant. p. 416. ed. Lehm. T. III. Mox verba καὶ κοσμήσαντα post καὶ φίλον γενό-

τὰ οἰκεῖα εὖ θέμενον καὶ ἄρξαντα αὐτὸν αὑτοῦ καὶ κοσμήσαντα καὶ φίλον γενόμενον ἑαυτῷ καὶ ξυναρμόσαντα τρία ὄντα, ὥςπερ ὅρους τρεῖς ἁρμονίας ἀτεχνῶς, νεάτης τε καὶ ὑπάτης καὶ μέσης, καὶ εἰ ἄλλα ἄττα μεταξὺ τυγχάνει ὄντα, πάντα ταῦτα ξυνδήσαντα καὶ παντάπασιν ἕνα γενόμενον ἐκ πολλῶν, σώφρονα
E καὶ ἡρμοσμένον, οὕτω δὴ πράττειν ἤδη, ἐάν τι πράττῃ ἢ περὶ χρημάτων κτῆσιν ἢ περὶ σώματος θεραπείαν ἢ καὶ περὶ πολιτικόν τι ἢ περὶ τὰ ἴδια ξυμβόλαια, ἐν πᾶσι τούτοις ἡγούμενον καὶ ὀνομάζοντα δικαίαν μὲν καὶ καλὴν πρᾶξιν, ἣ ἂν ταύτην τὴν ἕξιν σώζῃ τε καὶ ξυναπεργάζηται, σοφίαν δὲ τὴν ἐπιστατοῦσαν ταύτῃ τῇ πράξει ἐπιστήμην, ἄδικον δὲ πρᾶ-
444 ξιν, ἣ ἂν ἀεὶ ταύτην λύῃ, ἀμαθίαν δὲ τὴν ταύτῃ αὖ ἐπιστατοῦσαν δόξαν. Παντάπασιν, ἦ δ' ὅς, ὦ Σώκρατες, ἀληθῆ λέγεις. Εἶεν, ἦν δ' ἐγώ· τὸν μὲν δί-

E. ἢ καὶ περὶ πολιτικόν τι] Sic Ald. Bas. 1. 2. Steph. et Stob. Gesn. Libri Platonis praeter unum Ven. Ξ. omittunt περί, quod Bekk. aliique nuper abiecerunt. Dein Par. A. ἢ καὶ περὶ τὰ ἴδια.

P. 444. ταύτῃ αὖ ἐπιστατοῦσαν δ.] V. ἄν, quod Ast. in αὖ mutandum vidit. Exhibent αὖ Par. A. Ven. ΞII. Ang. Vat. m. Flor. a. c. x. α. γ.

μενον ἑαυτῷ transponenda putabat De Geerius Diatrib. de Politic. Plat. Princip. p. 102. Elegans sane coniectura. Quanquam haud scio an minus necessaria sit. Nam quid sit istuc κοσμήσαντα, sc. ἑαυτόν, verbis sequentibus declaratur copiosius.

νεάτης τε —] Νεάτη, ἤγουν νήτη, ὑπερβολαίων ἡ ἐσχάτη χορδὴ τοῦ δὶς διὰ πασῶν συστήματος, ὑπάτη δὲ ἡ μετὰ τὸν προςλαμβανόμενον λεγόμενον φθόγγον πρώτη χορδὴ τοῦ αὐτοῦ τοῦ δὶς διὰ πασῶν συστήματος. μέση δὲ καὶ αὐτὴ ἤτοι φθόγγος ἢ χορδὴ ἡ τελευταία μὲν τοῦ πρώτου διὰ πασῶν, ἀρχὴ δὲ τοῦ δευτέρου, ὡς εἶναι τούτων κοινήν, ὥς Πτολεμαῖός τέ φησι καὶ οἱ ἄλλοι μουσικοί. Schol. ad h. l. Νεάτη secundum nostram rationem non infima, sed summa chorda est, quae acutissimum sonum emittit; ὑπάτη autem vocatur quae apud nos est chorda infima, quae habet sonum gravissimum. Iudicanda haec sunt e variis Graecorum systematis musicis, de quibus v. Boeckh. De metris Pindari p. 203. sqq.

P. 444. ὃ τυγχάνει ἐν αὐτοῖς ὄν] sc. ἐν τῇ πόλει καὶ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ. Pro ὃ τυγχάνει fortasse quispiam scriptum malit τί τυγχάνει. Sed eodem modo Menon. p. 80. C: καὶ νῦν περὶ ἀρετῆς, ὃ ἔστιν, ἐγὼ μὲν οὐκ οἶδα. Noli tamen in huiusmodi locis ὅ pro τί dictum putare, quod placuit Matth. Gr. §. 485. Servat enim pronomen in talibus quoque vim et significationem sibi propriam, ut ad

καιον καὶ ἄνδρα καὶ πόλιν καὶ δικαιοσύνην, ὃ τυγχάνει ἐν αὐτοῖς ὄν, εἰ φαῖμεν εὑρηκέναι, οὐκ ἂν πάνυ τι, οἶμαι, δόξαιμεν ψεύδεσθαι. Μὰ Δία οὐ μέντοι, ἔφη. Φῶμεν ἄρα; Φῶμεν.

Cap. XVIII. Ἔστω δή, ἦν δ' ἐγώ· μετὰ γὰρ τοῦτο σκεπτέον, οἶμαι, ἀδικίαν. Δῆλον ὅτι. Οὐκοῦν στάσιν τινὰ αὖ τριῶν ὄντων τούτων δεῖ αὐτὴν εἶναι B καὶ καὶ πολυπραγμοσύνην καὶ ἀλλοτριοπραγμοσύνην καὶ ἐπανάστασιν μέρους τινὸς τῷ ὅλῳ τῆς ψυχῆς, ἵν' ἄρχῃ ἐν αὐτῇ οὐ προσῆκον, ἀλλὰ τοιούτου ὄντος φύσει οἵου πρέπειν αὐτῷ δουλεύειν τῷ τοῦ ἀρχικοῦ γένους ὄντι. τοιαῦτ' ἄττα, οἶμαι, φήσομεν καὶ τὴν τούτων ταραχὴν καὶ πλάνην εἶναι τήν τε ἀδικίαν καὶ ἀκολασίαν καὶ δειλίαν καὶ ἀμαθίαν καὶ ξυλλήβδην πᾶσαν κακίαν. Ταὐτὰ μὲν οὖν ταῦτα, ἔφη. Οὐκοῦν, C ἦν δ' ἐγώ, καὶ τὸ ἄδικα πράττειν καὶ τὸ ἀδικεῖν

B. αὐτῷ δουλεύειν τῷ τοῦ ἀρχικοῦ] δουλεύειν τοῦ δ' αὖ δουλεύειν ἀρχικοῦ Par. ADK. Ven. II. Vat. m.
Cap. XVIII. C. Ταὐτὰ μὲν οὖν ταῦτα] V. ταῦτα μὲν οὖν ταύτῃ. Bekk. ex Par. A. et Vat. m. r. ταὐτὰ μὲν οὖν ταῦτα, pro quo ταῦτα μ. ο. ταῦτα Vat. Θ. Ven. IIΞ. Vind. Flor. a. c. Ast. coni. ταῦτα μὲν οὖν τοιαῦτα. Dein prave Par. A. Θ. Ven. ΞII. Viud. Vat. m. r. τὰ δίκ. π.

Menonis locum docuimus. Hoc loco dici etiam poterat: τοῦθ' ὃ τυγχάνει ἐν αὐτοῖς ὄν.

Cap. XVIII. B. ἐπανάστασιν μέρους τινὸς τῷ ὅλῳ] Nomen verbale cum casu tertio constructum, quem verbum ἐπανίστασθαι adsciscere solet; v. ad Euthyphr. p. 13. D. et 15 A. — οὐ προσῆκον, quum ei non conveniat.

ἀλλὰ τοιούτου ὄντος φύσει —] Oratio est ἀνακόλουθος. Pergitur enim inde ab ἀλλὰ τοιούτου ὄντος sic, ac si antea pro οὐ προσῆκον dictum sit οὐκ ἀξίου (ἄρχειν). Quo animadverso non erit iam, opinor, qui locum sanissimum et a scribis multum vexatum pro lacunoso aut vitioso ducat. Nam οἵου πρέπειν αὐτῷ liquet idem esse quod ὥστε πρέπειν αὐτῷ; conf. Matthiae Gr. §.473. ann. 2. et τῷ τοῦ ἀρχικοῦ γένους ὄντι (sc. μέρει τῆς ψυχῆς) est ei parti animi, quae est generis imperatorii, h. e. τῷ λογιστικῷ. Offensioni autem criticis fuit αὐτῷ post οἵου illatum, quod removere studuerunt scribendo αὖ δουλεύειν. Quae correctio postea sinistre in textum illata et cum verbis genuinis temere confusa est. Inde igitur natae sunt turbae scribarum in Parisinis aliisque libris conspicuae, quibus maiores etiam excitarunt nuperi critici, scilicet istis scribarum erroribus aliquid reconditius subesse suspicati.

Ταὐτὰ μὲν οὖν ταῦτα —] Imo, inquit, eadem sunt ista omnia. De μὲν οὖν v. ad Criton. p. 44. B. Mire etiam

καὶ αὖ τὸ δίκαια ποιεῖν, ταῦτα πάντα τυγχάνει ὄντα κατάδηλα ἤδη σαφῶς, εἴπερ καὶ ἡ ἀδικία τε καὶ δικαιοσύνη; Πῶς δή; Ὅτι, ἦν δ' ἐγώ, τυγχάνει οὐδὲν διαφέροντα τῶν ὑγιεινῶν τε καὶ νοσωδῶν, ὡς ἐκεῖνα ἐν σώματι, ταῦτα ἐν ψυχῇ. Πῇ; ἔφη. Τὰ μέν που ὑγιεινὰ ὑγίειαν ἐμποιεῖ, τὰ δὲ νοσώδη νόσον. Ναί. Οὐκοῦν καὶ τὸ μὲν δίκαια πράττειν δικαιοσύνην ἐμποιεῖ, τὸ δ'
D ἄδικα ἀδικίαν; Ἀνάγκη. Ἔστι δὲ τὸ μὲν ὑγίειαν ἐμποιεῖν τὰ ἐν τῷ σώματι κατὰ φύσιν καθιστάναι κρατεῖν τε καὶ κρατεῖσθαι ὑπ' ἀλλήλων, τὸ δὲ νόσον παρὰ φύσιν ἄρχειν τε καὶ ἄρχεσθαι ἄλλο ὑπ' ἄλλου. Ἔστι γάρ. Οὐκοῦν αὖ, ἔφην, τὸ δικαιοσύνην ἐμποιεῖν τὰ ἐν τῇ ψυχῇ κατὰ φύσιν καθιστάναι κρατεῖν τε καὶ κρατεῖσθαι ὑπ' ἀλλήλων, τὸ δὲ ἀδικίαν παρὰ φύσιν ἄρχειν τε καὶ ἄρχεσθαι ἄλλο ὑπ' ἄλλου; Κομιδῇ, ἔφη. Ἀρετὴ μὲν ἄρα, ὡς ἔοικεν, ὑγίειά τέ τις
E ἂν εἴη καὶ κάλλος καὶ εὐεξία ψυχῆς, κακία δὲ νόσος τε καὶ αἶσχος καὶ ἀσθένεια. Ἔστιν οὕτως. Ἆρ' οὖν οὐ καὶ τὰ μὲν καλὰ ἐπιτηδεύματα εἰς ἀρετῆς κτῆσιν φέρει, τὰ δ' αἰσχρὰ εἰς κακίας; Ἀνάγκη.

εἴπερ καὶ ἡ ἀδικία] Articulum addunt Par. A. Vat. Θ. Ven. ΠΞ. Vind. Ang. Vat. m. r. Flor. a. c. x. α. γ. Stobaeus.

ὑγιεινὰ ὑγίειαν ἐμποιεῖ] Steph. errore ἐμποιεῖν dedit; conf. Libr. I. p. 333. E. sq.

D. τὸ μὲν ὑγίειαν ἐμποιεῖν] Sic Ven. Ξ. Vat. m. Flor. de his nuper hallucinati sunt critici.

C. Πῶς δή;] sc. τοῦτ' ἐρωτᾷς; De re ipsa Morgenstern. Commentatt. p. 112. „Perspecta virtutis et vitiositatis natura, tandem apparet id, quod a principio quaerebatur: actionum honestarum et turpium iustarum et iniustarum discrimen naturale. Sunt enim, quae res salubres circa corpus, illae circa animum. Res salubres sanitatem gignunt, insalubres morbum. Sic actiones iustae iustitiam gignunt, iniustae iniustitiam. Est autem sanitatem efficere, quae circa corpus sunt ita disponere, ut secundum naturae ipsius ordinem aliud alii superius sit; morbum vero, ut contra naturam aliud alii imperet. Itidem iustitiam inserere nihil aliud est quam animi partes ita constituere, ut secundum naturam imperent et pareant: iniustitiam nihil aliud quam uni parti imperium dare contra leges naturae.“ Conf. libr. IX. p. 589. D.

D. Ἀρετὴ μὲν ἄρα —] Virtus enim cernitur in concentu virium ita temperato, ut τὸ λογιστικόν imperet, ceterae partes illi pareant; v. annot. ad Phaedon. p. 61. A. et Mor-

Cap. XIX. *Τὸ δὴ λοιπὸν ἤδη, ὡς ἔοικεν, ἡμῖν ἐστι σκέψασθαι, πότερον αὖ λυσιτελεῖ δίκαιά τε πράττειν καὶ καλὰ ἐπιτηδεύειν καὶ εἶναι δίκαιον, ἐάν τε* 445
λανθάνῃ ἐάν τε μὴ τοιοῦτος ὤν, ἢ ἀδικεῖν τε καὶ ἄδικον εἶναι, ἐάνπερ μὴ διδῷ δίκην μηδὲ βελτίων γίγνηται κολαζόμενος. Ἀλλ', ἔφη, ὦ Σώκρατες, γελοῖον ἔμοιγε φαίνεται τὸ σκέμμα γίγνεσθαι ἤδη, εἰ τοῦ μὲν σώματος τῆς φύσεως διαφθειρομένης δοκεῖ οὐ B
βιωτὸν εἶναι οὐδὲ μετὰ πάντων σιτίων τε καὶ ποτῶν καὶ παντὸς πλούτου καὶ πάσης ἀρχῆς, τῆς δὲ αὐτοῦ τούτου ᾧ ζῶμεν φύσεως ταραττομένης καὶ διαφθειρομένης βιωτὸν ἄρα ἔσται, ἐάνπερ τις ποιῇ ὃ ἂν βουληθῇ ἄλλο πλὴν τοῦτο, ὁπόθεν κακίας μὲν καὶ ἀδικίας ἀπαλλαγήσεται, δικαιοσύνην δὲ καὶ ἀρετὴν κτήσεται, ἐπειδήπερ ἐφάνη γε ὄντα ἑκάτερα οἷα ἡμεῖς διεληλύθαμεν. Γελοῖον γάρ, ἦν δ' ἐγώ. ἀλλ' ὅμως ἐπείπερ ἐνταῦθα ἐληλύθαμεν, ὅσον οἷόν τε σαφέστατα κατιδεῖν, ὅτι ταῦτα οὕτως ἔχει, οὐ χρὴ ἀποκάμνειν. Ἥκιστα νὴ τὸν Δία, ἔφη, πάντων ἀποκμητέον.

α. β. γ. Vulgo ποιεῖν, quod etiam Bekk. et Ast. mutarunt.

P. 445. B. ταραττομένης καὶ διαφθ.] Post ταραττ. voculam τε inferunt Ven. Ξ. Ang. Flor. a. c. x. α. γ.

πάντων ἀποκμητέον] Egregia haec est Bekkeri emendatio, recepta etiam a Turicenss. Libri omnes cum vett. editt. ὑπο-

gensteru. l. c. p. 111 et p. 119.

Cap. XIX. P. 445. ἐάν τε λανθάνῃ — τοιοῦτος ὤν] Subiectum, ad quod persona verbi et τοιοῦτος ὤν refertur, τις indefinitum est contineturque praecedenti infinitivo; v. ad Gorg. p. 469. C.

εἰ τοῦ μὲν σώματος — τῆς δὲ αὐτοῦ — ἄρα ἔσται] Concludit a minore ad maius; in qua conclusionis forma μὲν — δὲ ἄρα frequentatur. Phileb. p. 30. B. Apolog. Socr. p. 34. C. p. 37. D. Phaedon. p. 68. A. Protag. p. 325. C. Xenoph. Mem. IV, 2, 2. et 6. al.

B. ἐάνπερ τις ποιῇ ὃ ἂν βουλ.] si quis faciat quodcunque voluerit praeter illud, quo a pravitate et iniustitia liberetur κτλ.

ἐπείπερ ἐνταῦθα ἐληλ., ὅσον —] De hoc usu voc. ἐνταῦθα v. ad 509. 494. E. Steph. ὅσον in ὅθεν mutari voluit. Astio magis placebat ὅπου, quod responderet praecedenti ἐνταῦθα. Sed recte censet Schneiderus ὅσον ab οἷόν τε σαφέστατα non posse divelli; ἐνταῦθα autem per epexegesin sequente infinitivo κατιδεῖν declarari; conf. Matthiae Gr. §. 532. et ann. ad Phaedon. 64. C. 70. C. 72. C.

C Δεῦρο νῦν, ἦν δ' ἐγώ, ἵνα καὶ ἴδῃς ὅσα καὶ εἴδη ἔχει ἡ κακία, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, ἅ γε δὴ καὶ ἄξια θέας. Ἕπομαι, ἔφη· μόνον λέγε. Καὶ μήν, ἦν δ' ἐγώ, ὥςπερ ἀπὸ σκοπιᾶς μοι φαίνεται, ἐπειδὴ ἐνταῦθα ἀναβεβήκαμεν τοῦ λόγου, ἓν μὲν εἶναι εἶδος τῆς ἀρετῆς, ἄπειρα δὲ τῆς κακίας, τέτταρα δ' ἐν αὐτοῖς ἄττα ὧν καὶ ἄξιον ἐπιμνησθῆναι. Πῶς λέγεις; ἔφη. Ὅσοι, ἦν δ' ἐγώ, πολιτειῶν τρόποι εἰσὶν εἴδη ἔχοντες, τοσοῦτοι κινδυνεύουσι καὶ ψυχῆς τρόποι εἶναι. Πόσοι

D δή; Πέντε μέν, ἦν δ' ἐγώ, πολιτειῶν, πέντε δὲ ψυχῆς. Λέγε, ἔφη, τίνες. Λέγω, εἶπον, ὅτι εἷς μὲν οὗτος ὃν ἡμεῖς διεληλύθαμεν πολιτείας εἴη ἂν τρόπος, ἐπονομασθείη δ' ἂν καὶ διχῇ. ἐγγενομένου μὲν γὰρ ἀνδρὸς ἑνὸς ἐν τοῖς ἄρχουσι διαφέροντος βασιλεία ἂν κληθείη, πλειόνων δὲ ἀριστοκρατία. Ἀληθῆ, ἔφη. Τοῦτο μὲν τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, ἓν εἶδος λέγω· οὔτε

κινητέον, quod Schneiderus tueri conatus est. Deinde vulgo Δεῦρο δή scribebatur, quod ex Par. A. Vat. Θ. Ven. ΞΠ. Vind. Ang. Vat. m. r. Flor. a. c. x. α. γ. Stob. Serm. XLI. p. 254. mutatum. Post ὅσα om. καί Vat. Θ. Vind. Vat. m. r. Flor. a. α. γ.

C. ἐπειδὴ ἐνταῦθα ἀναβεβήκαμεν] Sic codd. omnes praeter Ven. Ξ., qui cum vett. editt. ἐπειδήπερ exhibet.

D. πέντε δὲ ψυχῆς.] Stobaeus πέντε δὲ καὶ ψυχῆς. v. ad p. 439. C.

E. κινήσειεν ἂν τῶν ἀξ.] Flor. β. κινήσειεν ἄν τι τ. Apud Stobaeum legitur κινήσειεν ἄν τινα. Ast. coni. κινήσειεν ἕνα τινά.

C. Δεῦρο νῦν, ἦν δ' ἐγώ] Recte scribitur νῦν, quod ad praegressum: ἐπείπερ ἐνταῦθα ἐληλύθαμεν spectat. Formulam δεῦρό μοι, δεῦρο δή, vel δεῦρο νῦν attigimus ad Apolog. Socrat. p. 24. C. Deinde καί prorsus eodem modo repetitum, quo in Alcibiad. I. p. 106. C: ἔστω, εἰ βούλει, οὕτως ἵνα καὶ εἰδῶ ὅ τι καὶ ἐρεῖς. ubi illud docte tuitus est Buttm. item Cratyl. p. 407. E.

E. κινήσειεν ἂν τῶν ἀξίων λόγου —] nam nec plures nec unus, si regnum acceperit, mutaverit quidquam in legibus civitatis utilibus ac praestantibus, ea usus educatione ac disciplina, quam exposuimus. De genitivo τῶν ἀξ. λ. νόμων verbo κινήσειεν adiecto v. ad Gorgiam p. 514. A. Schaefer. ad Lamb. Bos. Ellips. p. 475. sqq. Elmsley. ad Eurip. Heraclid. v. 908. Monk. ad Eur.

γὰρ ἂν πλείους οὔτε εἷς ἐγγενόμενος· κινήσειεν ἂν τῶν E ἀξίων λόγου νόμων τῆς πόλεως, τροφῇ τε καὶ παιδείᾳ χρησάμενος ᾗ διήλθομεν. Οὐ γὰρ εἰκός, ἔφη.

sed v. ann. Deinde ᾗ διήλθομεν. Par. A. Vat. Θ. Ven. Π. Vind. Ang. Vat. m. r. Flor. α. γ. a. x. Stobaeus, pro vet. lect. ἣν διήλθομεν.

Alcest. v. 861. intpp. ad Aristoph. Plut. v. 1021. Non opus, ut τι aut τινά adiiciatur, licet apud animum possit intelligi.

ARGUMENTUM

LIBRI QUINTI.

Socrates, quattuor illas pravitatis formas, tum in singulis hominibus tum in civitate conspicuas, accuratius consideraturus, et quid de iis statuendum sit explicaturus, a Polemarcho et Adimanto monetur, ut quod dixerat in superioribus, etiam feminas et liberos custodibus communes esse debere, dilucidius iam exponere velit. Itaque digreditur dehinc oratio ad illustrandam mutuam virorum et mulierum in civitate rationem atque coniunctionem. Quam quidem disputationis partem sponte patet inventa demum iustitia commode explicari potuisse et ad civitatis imaginem, quam philosophus una cum optimi hominis specie descriptam exhibere constituerat, prorsus esse necessariam. — Arbitratur autem feminas, etsi natura sint imbecilliores, tamen minime ineptas esse ad munera publica obeunda et administranda. Quocirca eas pariter atque viros vult musica et gymnastica arte erudiri, ut eiusdem atque illi virtutis participes evadant. Quum autem aliae ad alia negotia natura aptae sint, faciendum putat, ut quae ad bellum reperiantur idoneae, eae militum, quae ad rempublicam administrandam aptae, eae magistratuum munere ornentur. P. 449. — 457. B. Has porro feminas custodibus communes esse vult, itemque liberos ex iis procreatos. De qua re sic fere disputat. Quum civitatis plurimum intersit, ut habeat semper viros egregios ac mulieres virtute praestantes, ex omni

numero deligendi sunt optimi iuvenes optimaeque puellae, qui matrimoniis iungantur, ne custodum proles aliquando exsistat deterior. Quod quo facilius possit fieri, omnis matrimoniorum cura sapientum magistratuum arbitrio commissa sit. Quocirca hi festis quibusdam diebus multitudinem convocabunt atque per sortes subtili quodam artificio coniugia ita instituent, ut validissimi cum robustissimis, deteriores autem cum sui similibus conveniant. Qua in re utentur sortibus, ut vitetur omnis offensio aut invidia. Et mares quidem liberis procreandis operam dabunt inde ab anno aetatis tricesimo usque ad quinquagesimum quintum; feminae autem ab anno vicesimo usque ad quadragesimum. Erit vero in contrahendis matrimoniis modestiae ac verecundiae habenda ratio, ut ne omnibus liceat rem habere quibuscum voluerint. Bonorum autem custodum numerus ut crescat et augeatur, iis, qui virtute sua imprimis excelluerint, praemii loco concedendum erit, ut saepius cum mulieribus consuescant. p. 457. C. — 460. B. Liberi ex his coniugiis procreati publice alendi et educandi sunt in loco quodam a reliquorum commercio civium separato, ubi matres lacte exuberantes infantes nutriant. Qui vero nati fuerint ex deterioribus aut ab iis qui non sint sollemni ritu a magistratibus copulati, quique in lucem editi fuerint nuptiis vel seris vel praematuris, hi non sunt una cum ceteris educandi, ne proles generosior cum vitiosa misceatur. Magnopere autem cavendum est, ne qua mater infantem suum agnoscat; pariterque liberis ignotum esse debet, quibus parentibus nati sint. Imo nomina patris, matris, filii, filiae, et quae sunt id genus alia, ab omnibus pro aetatis cuiusque ratione promiscue usurpanda sunt. Ita enim usu eveniet, ut summus inter omnes oriatur amor et consensus, quandoquidem quod alicui acciderit, id omnes ad se pertinere iudicabunt, sicuti in corpore humano, si quod membrum male affectum est, cetera quoque dolorem ad se pertinere sentiunt ideoque id agunt, ut laboranti subveniant. P. 460. B. — 461. E.

Quaeritur iam (ita enim Socrates disputare pergit), an haec instituta civitati salutaria futura sint. Ad quod recte diiudicandum necesse est hoc teneamus, nullum maius esse civitati bonum quam unita-

tem et concordiam; nullum malum magis pestiferum quam civium discordiam ac dissensionem. Et concordiam quidem nihil magis videtur munire et confirmare quam illa ipsa instituta, quae modo descripsimus. Omnes enim cives inter se amicis utentur compellationibus. Quippe reipublicae praefecti non principes vel domini audient, sed patriae servatores ac defensores, ceteri autem cives non servi illorum esse videbuntur, sed nutritores ac praebitores: neque enim illi quidquam proprii possidebunt, sed de publico alentur. Praeterea etiam in civitate nostra, quum omnes cognationis vinculo mutuoque amore contineantur, lites et controversiae, quales de agris, hereditatibus, aliis rebus oriri solent, nullae prorsus exsistent: nec vis ulla aut petulantia erumpet, si quidem seniorum reverentia atque pudor et metus singulos in officio continebit. P. 461. E. — p. 465. C. Itaque hac ratione, nam alia leviora, quae huc referri possint, silentio praeterire satius est, hac ratione igitur cives nostri vitam agent longe beatissimam, nec custodibus deerit, ut supra dicebatur, vitae felicitas, quippe qui publicae salutis participes futuri atque vivi et mortui summos honores sint consequuturi. P. 465. C. — 466. D.

Sequitur ut quaerendum sit, an haec communio in civitate aliqua locum habere et quomodo introduci queat. De qua re priusquam dicamus, haec monenda videntur. Pueri statim a tenera aetate ad fortitudinem formandi sunt. Quod quidem ita fiet, ut mature ad bellum educantur, quo sint virtutis spectatores et militiae laboribus, quantum fieri possit, assuescant. Disciplinae militaris severitas maxima sit. Puniantur igitur qui ordinem deserant aut arma abiiciant; qui autem fortiter pugnarunt aut pro patria mortem oppetierunt praemiis et honoribus summis afficiantur. Belli genera probe distinguenda sunt. Aliter enim adversus exteros dimicandum est, aliter adversus Graecos. Nam bellum, quod cum Graecis gerendum est, vix hoc nomine dignum, sed potius seditio appellari debet. Quippe Graeci omnes necessitudine quadam inter se continentur, ut alteri alteris parcere debeant; barbari autem natura sunt hostes, adversus quos severe agendum est. Itaque nato cum Graecis dissidio aut potius seditione custodes nostri abstine-

bunt ab agrorum devastationibus, ab incendiis, denique ab immanibus et crudelibus facinoribus, quae adversus populares committere nefas est. P. 466. D. — 471. C.

His explicatis Socrates a Glaucone monetur, ut tandem doceat fieri revera posse, ut talis respublica constituatur; sibi enim hoc difficillimum videri. Cui ille respondet, licet hoc fieri nequeat, tamen praeclaram fore eam civitatem, quae ad speciem illam, quam ipse descripserit, proxime accedat. Causam autem cur eae, quae nunc sint, civitates ab exemplari illo perfectae reipublicae tantopere recedant, in eo positam censet, quod reipublicae administrandae ratio et philosophia a se invicem divelli ac plane seiungi soleant. Nulli enim reipublicae bene sperandum esse, nisi aut philosophi regnent, aut reges philosophentur, neque prius eam, quam condiderint, civitatem lucem esse adspecturam. Quod ut appareat quam vim habeat et quorsum spectet, proponit deinceps philosophi imaginem, ex qua cognoscatur, quid sit quod in administrandis regendisque civitatibus praecipue spectari debeat. Et philosophum quidem eum dicit, qui sapientiam amet atque expetat, non mancam illam et imperfectam, sed plenam et integram, ideoque insatiabili eius cupiditate teneatur. Distinguit autem a vero germanoque philosopho, qui quid sit *τὸ ὄντως ὄν* quaerat et ipsam rerum *οὐσίαν* sive ideam animo intueatur, illum, qui in contemplandis rebus corporeis et perpetuae mutationi obnoxiis haereat earumque varietate unice delectetur. Hunc enim arbitratur nunquam ad certam ipsius veritatis cognitionem posse pervenire, sed sola opinionis (*δόξης*) regi ducique temeritate; illum vero solum consequi veram ac nomine suo dignam scientiam (*γνώμην* s. *ἐπιστήμην*), quippe cuius animus ad id, quod natura sua aeternum, immutabile, constans sit, perpetuo convertatur. Est enim, inquit, genus rerum aliquod, quod absolute esse dicimus; cui opponitur illud, quod plane non est. Cum illo coniuncta est scientia (*ἐπιστήμη*); hoc inscientiam sibi adiunctam habet, quandoquidem id, quod non est, nullo modo cognosci potest. Sed inter illud, quod vere esse dicimus, et inter id, quod non est, medium

locum tenent res sub sensus subiectae, quae, quum vere esse videantur, tamen rursus non sunt, et vicissim saepenumero, quum non esse dicantur, essentiae participes videntur. Unde usu venire solet, ut ea, quae pulcra, bona, iusta dicuntur, item turpia, mala, iniusta videantur. Ad quas quidem res, quae neque sunt neque non sunt, referenda opinio est sive δόξα, quae inter scientiam et inscientiam media interiacet. Et vulgus quidem veram rerum essentiam ne divinare quidem videtur, sed unice contemplandis rebus mutabilibus occupatus sola ducitur opinione. Quos homines discernere debemus a veris germanisque philosophis; sunt enim opinionum amatores s. φιλόδοξοι. Veri autem philosophi est ipsi iusto, bono, pulchro cognoscendo ita operam dare, ut eius speciem, aeternam illam atque immutabilem, animo intueatur. P. 471. C — 480. A.

---

bentis tantum res sub sensus subire, quae, quum vera esse videantur, tamen revera non sunt, et vicissim adspectu res, quum non esse dicuntur, essentiae participes videntur. Unde non verum est, ut ea, quae pulcra, bona, justa dicuntur, non turpia, mala, iniqua videantur. Ad quas quidem res, quae neque sunt neque non sunt, pertinet opinio sive δόξα, quae inter scientiam et ignorantiam media interiacet. Et vulgus quidem verum rerum essentiam ne discernere quidem videtur, sed tantum contemplandis rebus mutabilibus occupatus sola ducitur opinione. Quos homines discernere debemus a veris germanisque philosophis: sunt enim opinionum amatores s. φιλόδοξοι. Veri autem philosophi ii, qui justo, bono, pulcro cognoscendo ita operam dant, ut eam speciem, aeternam illam atque immutabilem, animo intueantur. P. 474. C — 480. A.

Cap. I. Ἀγαθὴν μὲν τοίνυν τὴν τοιαύτην πόλιν 449
τε καὶ πολιτείαν καὶ ὀρθὴν καλῶ καὶ ἄνδρα τὸν τοιοῦτον, κακὰς δὲ τὰς ἄλλας καὶ ἡμαρτημένας, εἴπερ αὕτη ὀρθή, περί τε πόλεων διοικήσεις καὶ περὶ ἰδιωτῶν ψυχῆς τρόπου κατασκευήν, ἐν τέτταρσι πονηρίας εἴδεσιν οὔσας. Ποίας δὴ ταύτας; ἔφη.

Καὶ ἐγὼ μὲν ᾖα τὰς ἐφεξῆς ἐρῶν, ὥς μοι ἐφαί-
νοντο ἕκασται ἐξ ἀλλήλων μεταβαίνειν· ὁ δὲ Πολέ- B
μαρχος — σμικρὸν γὰρ ἀπωτέρω τοῦ Ἀδειμάντου καθῆστο — ἐκτείνας τὴν χεῖρα καὶ λαβόμενος τοῦ ἱματίου ἄνωθεν αὐτοῦ παρὰ τὸν ὦμον, ἐκεῖνόν τε προςηγάγετο καὶ προτείνας ἑαυτὸν ἔλεγεν ἄττα προς-

Cap. I. P. 449. *καὶ ἄνδρα τὸν τοιοῦτον*] Articulum *τόν* Bekk. recte ex Par. A. restituit. Ceteri libri eum omittunt, quibuscum facit Schneider. argute articuli omissionem defendens.

Cap. I. P. 449. *τὴν τοιαύτην πόλιν — καὶ ἄνδρα τὸν τοιοῦτον*] Videlicet, qualem in superiore disputatione descripsimus. Ex quo apparet, cur *τόν* adiiciendum fuerit. Mox notandus est concursus genitivorum *περὶ ἰδιωτῶν ψυχῆς τρόπου κατασκευήν*, de quo v. Matth. Gr. §. 380. 2. Astius *ψυχῆς* ex glossemate ortum putat, quia *τρόπος* iam mores et ingenium significet. Equidem nullam video vocis tollendae necessitatem, de cuius usu v. Legg. VII. 797. E. *ἐν τρόποις ψυχῆς*. Ibid. 803. A. *κατὰ τρόπους τοὺς τῶν ψυχῶν*.

ἐν τέτταρσι π. εἴδ. οὔσας] Iunge cum *τὰς ἄλλας*. Quattuor haec pravitatis genera in civitatibus pariter atque in singulis hominibus conspicua recensentur demum libri octavi initio, ubi filum huius disputationis Polemarchi interpellatione subito abruptum denuo connectitur.

ᾖα τὰς ἐφεξῆς ἐρῶν] in eo eram, ut ceteras deinceps recenserem, quae post unam illam civitatis formam, quae bona videbatur, enumerandae erant. Usum formae *ᾖα* docte illustravit Matth. Gr. §. 219. ann. 4. p. 417. ed. mai. De futuro partic. post verba eundi et veniendi v. ad libr. VIII. p. 562. C: *ὅπερ ᾖα νῦν δὴ ἐρῶν*.

B. *λαβόμενος τοῦ ἱματίου*] V. ann. ad Libr. I. p. 327. B.

κεκυφώς, ὧν ἄλλο μὲν οὐδὲν κατηκούσαμεν, τόδε δέ, Ἀφήσομεν οὖν, ἔφη, ἢ τί δράσομεν; Ἥκιστά γε, ἔφη ὁ Ἀδείμαντος μέγα ἤδη λέγων. Καὶ ἐγώ, Τί μάλιστα,
C ἔφην, ὑμεῖς οὐκ ἀφίετε; Σέ, ἦ δ' ὅς. Ὅτι ἐγώ, εἶπον, τί μάλιστα; Ἀποῤῥαθυμεῖν ἡμῖν δοκεῖς, ἔφη, καὶ εἶδος ὅλον οὐ τὸ ἐλάχιστον ἐκκλέπτειν τοῦ λόγου, ἵνα μὴ διέλθῃς, καὶ λήσειν οἰηθῆναι εἰπὼν αὐτὸ φαύλως, ὡς ἄρα περὶ γυναικῶν τε καὶ παίδων παντὶ δῆλον, ὅτι κοινὰ τὰ τῶν φίλων ἔσται. Οὐκοῦν ὀρθῶς, ἔφην, ὦ Ἀδείμαντε; Ναί, ἦ δ' ὅς. ἀλλὰ τὸ ὀρθῶς τοῦτο, ὥςπερ τἆλλα, λόγου δεῖται, τίς ὁ τρόπος τῆς κοινωνίας· πολλοὶ γὰρ ἂν γένοιντο. μὴ οὖν παρῇς ὅντινα σὺ λέγεις. ὡς ἡμεῖς πάλαι περιμένομεν οἰόμενοί σέ

C. Ὅτι ἐγώ, εἶπον, τί μάλιστα;] V. Ὅτι ἐγὼ εἶπον, τί μάλιστα; Astius distinguit: Ὅτι, ἐγὼ εἶπον, τί μάλιστα Bekk.; Turr.: Ἔτι ἐγὼ εἶπον, τί μάλιστα; quod etsi libri omnes praeter Ven. Ξ. exhibent, tamen ferendum non putamus. Nam quod Schneiderus interpretatur: etiamnum s. adhuc quaero, noch immer frage ich: τί μάλιστα; non sensit bonus criticus istud ipsum: τί μάλιστα; esse ineptum, quum iam responsum sit σέ. Nobis assensit Hermann.

καὶ λήσειν οἰηθῆναι] Sic libri omnes praeter Venet. Ξ. et Ambr., qui cum vett. editt. οἴει exhibent. Hoc Ast. defendit sic, ut οἴει εἰπών accipiat pro οἰηθεὶς εἶπες, quam rationem fateor

Ἀφήσομεν οὖν—ἢ τί δράσομεν;] V. ad Gorg. p. 505. C. Deinde μέγα λέγων est contenta s. clara voce loquens. Nam antea summissa voce erant colloquuti.

C. Ὅτι ἐγώ, εἶπον, τί μάλιστα;] Libr. I. p. 343. A: Ὅτι δὴ τί μάλιστα; Interponit ἐγώ, quia Adimantus interrogatus, quid potissimum non essent dimissuri, responderat, te, o Socrate. Itaque Socrates: Quid est maxime cur ego retinendus videar? Formulam ellipticam illustrat Hermannus ad Viger. p. 849. Post quam quod Schneiderus scribit in responsione semper ὅτι subiungi, ipse commentus hunc canonem est, a quo Graeci non ita raro deflexerunt. Et hoc quidem loco responsio ipsa satis aperte caussam indicat. conf. Schaefer. Apparat. Demosth. IV. p. 154. Verbum ἀποῤῥαθυμεῖν est prae segnitie et levitate animi aliquid omittere, ut ap. Xenoph. Mem. III, 7, 9. Demosth. de reb. Chers. p. 108. ed. Reisk.

ἐκκλέπτειν τοῦ λόγου] h. e. nobis imprudentibus omittere, callide silentio transire, ne tibi accuratius explicandum sit. Deinde infinitivus οἰηθῆναι pendet e praecedenti δοκεῖς. Nam sententia haec est: videris credere nos non animadversuros, te hanc rem leviter tantum attigisse. Hoc enim significare φαύλως εἰπεῖν, luculenter docent loci iam ab Astio comparati Theaet. p. 147. C: ἔπειτα γε

που μνησθήσεσθαι παιδοποιίας τε πέρι πῶς παιδοποιήσονται, καὶ γενομένους πῶς θρέψουσι, καὶ ὅλην ταύτην ἣν λέγεις κοινωνίαν γυναικῶν τε καὶ παίδων· μέγα γάρ τι οἰόμεθα φέρειν καὶ ὅλον εἰς πολιτείαν ὀρθῶς ἢ μὴ ὀρθῶς γιγνόμενον. νῦν οὖν ἐπειδὴ ἄλλης ἐπιλαμβάνει πολιτείας, πρὶν ταῦτα ἱκανῶς διελέσθαι, δέδοκται ἡμῖν τοῦτο, ὃ σὺ ἤκουσας, τὸ σὲ μὴ μεθιέναι, πρὶν ἂν ταῦτα πάντα ὥσπερ τἄλλα διέλθῃς. Καὶ ἐμὲ τοίνυν, ὁ Γλαύκων ἔφη, κοινωνὸν τῆς ψήφου ταύτης τίθετε. Ἀμέλει, ἔφη ὁ Θρασύμαχος, πᾶσι ταῦτα δεδογμένα ἡμῖν νόμιζε, ὦ Σώκρατες. Cap. II. Οἷον, ἦν δ' ἐγώ, εἰργάσασθε ἐπιλαβόμενοί μου! ὅσον λόγον πάλιν, ὥσπερ ἐξ ἀρχῆς, κι-

D (line 1)

450 (line 8)

mihi displicere, quanquam non immemor sum eorum, quae de simili loquendi genere monuerunt intpp. ad Greg. Cor. p. 87. 16. Heindorf. ad Gorg. p. 124 sq. Seidler ad Eurip. Iphig. T. v. 1412.

κοινὰ τὰ τῶν φίλων] τῶν accessit ex Par. K. et Flor. α. conf. IV. p. 424. A. Eur. Or. 725. κοινὰ γὰρ τὰ τῶν φίλων.

P. 450. πρὶν ἂν ταῦτα πάντα ὥσπερ τἄλλα] πάντα Flor. α. om. In aliis libris scriptum ὥσπερ τἄλλα πάντα: in aliis ὥσπερ πάντα τἄλλα. Itaque πάντα suspectum videri possit. Tuetur tamen optimus Par. A. cum paucis aliis. Deinde Vind. ἔφη ὦ Γλαύκων.

που, ἐξὸν φαύλως καὶ βραχέως ἀποκρίνασθαι, περιέρχεται ἀπέραντον ὁδόν. Legg. XI. p. 929. A. Pro ὡς ἄρα — παντὶ δῆλον nemo, opinor, requiret ὡς ἄρα παντὶ δῆλον ὄν, qui talia comparaverit: Protagor. p. 323. B. ὡς ἀναγκαῖον οὐδένα — μετέχειν αὐτῆς, v. ad libr. II. p. 358. C. Ceterum respicitur ad verba libr. IV. p. 423. E. et p. 424. A.

Οὐκοῦν ὀρθῶς, ἔφην] Intell. ἔλεξα.

D. μέγα γάρ τι οἰόμεθα φ.] multum enim, imo omnia putamus referre quod attinet ad civitatem; recte hoc an secus fiat. Nam sic μέγα καὶ ὅλον intelligendum; v. ad Apolog. Socr. p. 23 A.

ἐπειδὴ ἄλλης ἐπιλ. πολ.] quoniam aliam arripis civitatem, h. e. quoniam ad alias πολιτείας partes considerandas celeriter accedis, priusquam illa accurate disceptasti. Mox de collocatione verborum, ὁ Γλαύκων ἔφη, v. ad Protagor. p. 317. D.

Cap. II. P. 450. ὅσον λόγον — κινεῖτε] Libr. VI. p. 503. B: πεφοβημένοι κινεῖν τὸ νῦν παρόν. Sympos. p. 198. E: πάντα λόγον κινοῦντες. Theaet. p. 163. A: τούτου χάριν τὰ πολλὰ καὶ ἄτοπα ταῦτα ἐκινησάμην. Politic. p. 297. C. Alia collegit Wyttenbach ad Plutarch. de S. N. V. p. 83. Non confundendus est cum hac loquendi ratione ille usus verbi, quem notavimus ad libr. I. c. 4. Sic etiam ἐγείρειν ponitur. Phileb. p. 36 D: λόγον μέντοι τι-

B νεῖτε περὶ τῆς πολιτείας! ἣν ὡς ἤδη διεληλυθὼς ἔγωγε
ἔχαιρον, ἀγαπῶν, εἴ τις ἐάσοι ταῦτα ἀποδεξάμενος
ὡς τότε ἐῤῥήθη. ἃ νῦν ὑμεῖς παρακαλοῦντες οὐκ
ἴστε ὅσον ἑσμὸν λόγων ἐπεγείρετε· ὃν ὁρῶν ἐγὼ πα-
ρῆκα τότε, μὴ παράσχοι πολὺν ὄχλον. Τί δέ; ἦ δ᾽
ὃς ὁ Θρασύμαχος· χρυσοχοήσοντας οἴει τούςδε νῦν
ἐνθάδε ἀφῖχθαι ἀλλ᾽ οὐ λόγων ἀκουσομένους; Ναί,
450 εἶπον, μετρίων γε. Μέτρον δέ γ᾽, ἔφη, ὦ Σώκρατες,
ὁ Γλαύκων, τοιούτων λόγων ἀκούειν ὅλος ὁ βίος
C νοῦν ἔχουσιν. ἀλλὰ τὸ μὲν ἡμέτερον ἔα· σὺ δὲ περὶ
ὧν ἐρωτῶμεν μηδαμῶς ἀποκάμῃς ᾗ σοι δοκεῖ διεξιών,
τίς ἡ κοινωνία τοῖς φύλαξιν ἡμῖν παίδων τε πέρι
καὶ γυναικῶν ἔσται, καὶ τροφῆς νέων ἔτι ὄντων τῆς
ἐν τῷ μεταξὺ χρόνῳ γιγνομένης γενέσεώς τε καὶ παι-
δείας, ἣ δὴ ἐπιπονωτάτη δοκεῖ εἶναι. πειρῶ οὖν εἰ-
πεῖν, τίνα τρόπον δεῖ γίγνεσθαι αὐτήν. Οὐ ῥᾴδιον,

Cap. II. *εἴ τις ἐάσοι τ.*] V. *ἐάσει*, quod defendit Astius, laudans Heindorf. ad Sophist. p. 439 sq. Nec vero temere; est enim ea constructio pervulgata. Sed optimus Par. A. cum Ven. II. Ang. Vat. m. et sex Florentinis *ἐάσοι*. Mon. *ἐάσῃ*. Deinde Par. A. Vat. Θ. Ven. II. Mon. Vat. m. cum Bas. 2. *ἐῤῥήθη* pro vulg. *ἐῤῥέθη*. Posterior forma etsi apud Platonem in codd. subinde reperitur, tamen labenti Graecitati tribuenda videtur.

B. *Μέτρον δέ γ᾽, ἔφη, ὦ Σ.*] V. *μέτριον*, quod ex Vat. Θ. Ven. ΞII. Vind. Par. DK. Mon. Ang. Vat. m. r. Florentinis et Fi-

τὰ κινδυνεύομεν οὐ πάνυ σμικρὸν ἐπεγείρειν. Theaet. p. 184. A.

ἀγαπῶν, εἴ τις ἐάσοι —] Similiter Tim. p. 29. C: *ἀλλ᾽ ἐὰν ἄρα μηδενὸς ἧττον παρεχώμεθα εἰκότας (λόγους), ἀγαπᾶν χρή, μεμνημένον, ὡς ὁ λέγων ἐγὼ ὑμεῖς τε κριταὶ φύσιν ἀνθρωπίνην ἔχομεν, ὥστε περὶ τούτων τὸν εἰκότα μῦθον ἀποδεχομένους πρέπει τούτου μηδὲν ἔτι πέρα ζητεῖν*, quae verba hunc locum egregie illustrant. De *ἀγαπᾶν*, acquiescere, contentum esse aliqua re, v. Gorg. p. 483. C. de Rep. I. p. 330. B. V. p. 450. A. p. 472. C. al.

B. *ἃ νῦν ὑμεῖς παρακαλοῦντες*] h. e. in disputationem vocantes, quum ego antea praeterierim. Dictionem *ἑσμὸν λόγων ἐπεγείρειν* vel attigerunt vel illustrarunt Valcken. Epistol. ad Roever. p. XLVII. Wyttenbach. ad Plutarch. T. XII. p. 640. Heusd. Specim. p. 110. Iacobs ad Achill. Tat. p. 407.

χρυσοχοήσοντας οἴει τ.] Verbum *χρυσοχοεῖν* in proverbio dicitur de iis, qui in suscepto aliquo negotio excidunt spe, quam magnam conceperant. Illustrant Suidas T. III. p. 694. Harpocration s. v. Erasmus Adagg. Chil. III. Cent. IV, 36. in proverb. Aurificem te futurum credebas.

Μέτρον δέ γ᾽, ἔφη, ὦ Σ.] Recte iam Ficinus: „Modus

ὦ εὔδαιμον, ἦν δ' ἐγώ, διελθεῖν· πολλὰς γὰρ ἀπι-
στίας ἔχει, ἔτι μᾶλλον τῶν ἔμπροσθεν ὧν διήλθομεν.
καὶ γὰρ ὡς δυνατὰ λέγεται, ἀπιστοῖτ' ἄν, καὶ εἰ ὅ
τι μάλιστα γένοιτο, ὡς ἄριστ' ἂν εἴη ταῦτα καὶ ταύ- D
τῃ, ἀπιστήσεται. διὸ δὴ καὶ ὄκνος τις αὐτῶν ἅπτε-
σθαι, μὴ εὐχὴ δοκῇ εἶναι ὁ λόγος, ὦ φίλε ἑταῖρε.
Μηδέν, ἦ δ' ὅς, ὄκνει· οὔτε γὰρ ἀγνώμονες οὔτε
ἄπιστοι οὔτε δύσνοι οἱ ἀκουσόμενοι. Καὶ ἐγὼ εἶπον·
Ὦ ἄριστε, ἦ που βουλόμενός με παραθαῤῥύνειν λέ-
γεις; Ἔγωγ', ἔφη. Πᾶν τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, τοὐναν-
τίον ποιεῖς. πιστεύοντος μὲν γὰρ ἐμοῦ ἐμοὶ εἰδέ-
ναι ἃ λέγω, καλῶς εἶχεν ἡ παραμυθία· ἐν γὰρ φρο- E
νίμοις τε καὶ φίλοις περὶ τῶν μεγίστων τε καὶ φί-
λων τἀληθῆ εἰδότα λέγειν ἀσφαλὲς καὶ θαῤῥαλέον,
ἀπιστοῦντα δὲ καὶ ζητοῦντα ἅμα τοὺς λόγους ποι-
εῖσθαι, ὃ δὴ ἐγὼ δρῶ, φοβερόν τε καὶ σφαλερόν,

cini interpretatione correctum.

C. ἡ κοινωνία τοῖς φύλαξιν ἡμῖν] Sic pro vulg. ἡμῶν scriptum ex libris omnibus praeter Ang. Etiam Ald. Bas. 1. 2. ἡμῖν.

D. ταῦτα καὶ ταύτῃ, ἀπιστήσεται] Distinguunt ταῦτα, καὶ ταύτῃ ἀπιστήσεται, repugnante sententia. Ast. coniecit ταῦτα ταύτῃ, ἀπιστήσεται. Non opus mutatione.

οὔτε δύσνοι] Flor. α. x. δύσνοοι. v. Buttm. Gr. Ampl. T. I. p. 247.

vero et terminus horum sermonum audiendorum omnis vita est." Verbum ἔφη a nomine suo ὁ Γλαύκων interiecto vocativo seiunctum frequenti usu, de quo v. ad Phaedon. p. 78. A. coll. libr. I. p. 340. A.

C. τῆς ἐν τῷ μεταξὺ χρ. γ.] h. e. tenerrima aetate. Verba iungenda sunt hunc in modum: τῆς γιγνομένης ἐν τῷ μεταξὺ γενέσεώς τε καὶ παιδείας χρόνῳ. Notabile hyperbaton.

D. μὴ εὐχὴ δοκῇ εἶναι ὁ λόγος] h. e. ne omnis haec disputatio nihil veri continere et in irritum cadere videatur. Nam εὐχή, ut Lat. votum; dicitur de re, quam expetas quidem, sed quae vanum sit somnium. Loquendi genus illustrant Davis. ad Ciceron. Tuscul. II, 12. p. 166. ed. Rath. Schaefer. et Koenius ad Greg. Corinth. p. 133. Libr. VI. p. 499. C: εὐχαῖς ὅμοια λέγοντες. VIII. p. 540. D: μὴ παντάπασιν ἡμᾶς εὐχὰς εἰρηκέναι. Libr. V. p. 456. B: οὐκ ἄρα ἀδύνατά γε οὐδὲ εὐχαῖς ὅμοια ἐνομοθετοῦμεν. Sophist. p. 249. D: κατὰ τὴν τῶν παίδων εὐχήν — ξυναμφότερα λέγειν. De proximis Grammaticus in Bekkeri Anecdot. T. I. p. 334: Ἀγνώμονες, οἱ κακογνωμοῦντες. Πλάτων δὲ ἐν Πολιτείᾳ ἔφη τοὺς γνῶσιν μὴ ἔχοντας, ἀλλ' ἀνεπιστήμονας.

E. καλῶς εἶχεν ἡ παρα-

451 οὔ τι γέλωτα ὀφλεῖν — παιδικὸν γάρ τοῦτό γε —, ἀλλὰ μὴ σφαλεὶς τῆς ἀληθείας οὐ μόνον αὐτὸς ἀλλὰ καὶ τοὺς φίλους ξυνεπισπασάμενος κείσομαι περὶ ἃ ἥκιστα δεῖ σφάλλεσθαι. προςκυνῶ δὲ Ἀδράστειαν,

P. 451. οὔ τι γέλωτα ὀφλεῖν] Pro vulg. ὄφλειν ex Stob. ὀφλεῖν dedimus, praeeunte Schneidero. Quanquam Lobeckio ad Buttm. Gr. II. p. 262. ed. n. ὄφλειν visum esse Attice dici consuevisse, ut, sicuti aliae formae verborum mere Atticae, hic et illic tantum servatum sit in codd. Nec vero negari potest apud Thucydidem, Demosthenem, alios, passim huius infinitivi formae exempla reperiri. Quae tamen omnia vitiosae Graecitatis esse documenta censent Elmsl. ad Eur. Heracl. v. 985. Guil. Dindorf.

μυθία] Falleretur vehementer qui καλῶς ἂν εἶχεν scribendum putaret. v. ad Sympos. p. 190. C.

P. 451. ἀλλὰ μὴ σφαλεὶς τῆς ἀλ. — κείσομαι] Pendent haec non tam a σφαλερόν, ut verba οὔ τι γέλωτα ὀφλεῖν, quam a φοβερόν, quod cum μή et indicativo futuri constructum est. Noli autem hanc constructionem mirari. Nam μή post metuendi verba ubi cum indicativo constructum infertur, proprie interrogandi potestate positum est, v. Hermann. ad Aristoph. Nubb. 489. coll. ad Eurip. Med. v. 310. Quum autem μή sic interroget, ut, qui eo utitur, is se aliquid vereri aut nolle significet, apertum esse arbitramur hanc constructionem ibi usurpari, ubi quis id, quod vereatur, re vera esse vel fuisse vel futurum esse indicare velit. De praeteritis exempla attulimus alibi. Nunc invitante occasione futuri usum explanabimus, ne temere ibi scripsisse videamur, μή ita non solum cum perfecto, sed etiam cum aoristo, praesenti ac futuro copulari. Phileb. p. 13. A: φοβοῦμαι δέ, μή τινας ἡδονὰς ἡδοναῖς εὑρήσομεν ἐναντίας: metuo autem, num (id quod ego nolim) inventuri simus voluptates quasdam voluptatibus contrarias: ich bin aber in Furcht, ob wir vielleicht (was ich nicht möchte; denn ich fürchte;) vel: ob wir nicht etwa, einige Lüste andern Lüsten entgegengesetzt finden werden, h. e. puto futurum esse, ut voluptates voluptatibus contrariae appareant. Lucian. Diall. Mort. X, 1: ἢν — ἐμβῆτε, δέδια, μὴ ὕστερον μετανοήσετε: wenn ihr den Nachen betretet, so fürchte ich, ob ihr vielleicht, oder ob ihr nicht etwa, es späterhin bereuen werdet, i. e. so werdet ihr gewiss es späterhin bereuen. Plat. Cratyl. p. 393. C: φύλαττε, μή πῃ παρακρούσομαί σε. Sed plura exempla suppeditabit Matth. Gr. §. 519. 7., qui item de origine huius structurae breviter monuit. Ceterum de μή interrogante conf. etiam quae monuit Thiersch. Gr. §. 351. 20. — τοὺς φίλους ξυνεπισπ. κ., h. e. lapsus traham etiam amicos meos. Verbum συνεπισπάσασθαι, ab athletis repetitum, docte illustravit Hemsterhus. ad Lucian. Nigrin. p. 264. ed. Lehm. T. I. §. 11.

προςκυνῶ δὲ Ἀδράστειαν —] Oro, inquit, Adrasteam, ne me puniat propterea, quae dicturus sum: spero enim minus peccare eum, qui invitus aliquem interficiat, quam qui aliquem decipiat de eo, quod

ὦ Γλαύκων, χάριν οὗ μέλλω λέγειν. ἐλπίζω γὰρ οὖν ἔλαττον ἁμάρτημα ἀκουσίως τινὸς φονέα γενέσθαι ἢ ἀπατεῶνα καλῶν τε καὶ ἀγαθῶν καὶ δικαίων νομίμων πέρι. τοῦτο οὖν τὸ κινδύνευμα κινδυνεύειν ἐν

praef. ad Demosth. p. XIII. Bekker. praef. ad Thucyd. p. IV. ed. Oxon. dissentiente, ut videtur, Poppone ad Thucyd. V. 101. Apud Platonem Alcibiad. I. p. 121. B. codd. optimi quique ὀφλεῖν. Praeterea Vind. Par. K. Mon. Vat. r. Flor. β. οὗ τοι. Mox Par. K. ξυνεπιστάμενος. male.

καὶ δικαίων νομίμων] καὶ δικαίων νομίμων Par. ADK. Ven. II. Mon. Ang. Vat. m. Vulgo καὶ δικαίων καὶ νομίμων πέρι τοῦτο κτλ. Vett. editt. sic distinguunt: καὶ νομίμων. Περὶ τοῦτο κτλ.

pulcrum, bonum iustumque sit. Usum verbi ἐλπίζειν docte illustravit Budaeus Comment. Ling. Gr. p. 1411. et Triller. ad Thom. Mag. p. 299 sq. Notavit Plato ipse Legg. I. p. 644. D: πρὸς δὲ τούτοιν ἀμφοῖν αὖ δόξας μελλόντων, οἷν κοινὸν μὲν ὄνομα ἐλπίς. Neque Latini verbo sperandi aliter abusi sunt. v. Duker. ad Flor. III, 1. Cort. ad Sallust. Catil. XX. Formula προςκυνῶ τὴν Νέμεσιν vel Ἀδράστειαν Graeci utebantur ad deprecandam invidiam; v. Valcken. ad Herod. III. 40. intpp. ad Aristaen. p. 241 sqq. ed. Boiss. Dorvill. ad Charit. p. 401. ed. Lips. Bergler. ad Alciphron. T. I. p. 188. ed. Wagn. et quae collegit Blomfield. ad Aeschyl. Prometh. v. 972., ubi etiam de nomine Ἀδραστείας plurima collegit. Habebatur ultrix necis et homicidii: id quod hoc loco maxime tenendum. De verbis νομίμων πέρι magna est interpretum et criticorum dubitatio, ne nunc quidem sublata illa, posteaquam καὶ ante νομίμων tollendum fuisse codicum meliorum auctoritate certo constare coepit. Nam Schneiderus quidem ita καλῶν τε καὶ ἀγαθῶν καὶ δικαίων praedicatum esse statuit nominis νομίμων, quod substantivi vim habere sit. Nec vero de hoc usu voc. νόμιμα ulla potest esse controversia, de quo exposuit Heindorf. ad Sophist. p. 319. et ipsi quoque nuper explicavimus ad Phaedrum p. 265. A. plura daturi ad Legg. I. p. 636. B. VII. p 823. C. Sed ut isto pacto grammaticae verborum rationi consultum sit, tamen vel sic laboratur de sensu eorum magnopere. Quid enim? Quis tandem sibi persuadebit recte memorari δίκαια νόμιμα? Et quis fieri ita potuisse putabit, ut Socrates instituta civilia, de quibus nunc non sine verecundia quadam expositurus est, iam ab initio sui sermonis καλὰ καὶ ἀγαθὰ καὶ δίκαια vocare audeat? Nimirum haec quidem omnia tantas afferunt difficultates et molestias, ut eam interpretationem falsam esse denique omnibus fatendum sit. Itaque Schneiderus ipse dubitavit de eius veritate, qui fortasse δικαίων ex glossemate fluxisse suspicatus est. Atque hanc sententiam assensu suo probarunt postea etiam Sommerus in Diar. Zeitschrift f. d. Alterth. a. 1835. p. 891. et C. Fr. Hermann., qui δικαίων in editione Teubner. uncis inclusit. At enim vero ex iis, quae modo exposuimus, ne hanc quidem rationem ad tollendas dubitationes satis valere sponte intellectum iri existimamus, quandoquidem vel sic Socrates importunus pro-

ἐχθροῖς κρεῖττον ἢ φίλοις, ὥςτε οὐκ εὖ με παρα-
B μυθεῖ. Καὶ ὁ Γλαύκων γελάσας Ἀλλ', ὦ Σώκρατες, ἔφη, ἐάν τι πάθωμεν πλημμελὲς ὑπὸ τοῦ λόγου, ἀφίεμέν σε ὥςπερ φόνου καθαρὸν εἶναι καὶ μὴ ἀπατεῶνα ἡμῶν. ἀλλὰ θαῤῥήσας λέγε. Ἀλλὰ μέντοι, εἶπον, καθαρός γε καὶ ἐκεῖ ὁ ἀφεθείς, ὡς ὁ νόμος λέγει· εἰκὸς δέ γε, εἴπερ ἐκεῖ, κἀνθάδε. Λέγε τοίνυν, ἔφη, τούτου γ' ἕνεκα. Λέγειν δή, ἔφην ἐγώ, χρὴ ἀνάπαλιν αὖ νῦν, ἃ τότε ἴσως ἔδει ἐφεξῆς λέγειν. τάχα

B. ὥςτε οὐκ εὖ με παραμ.] Negandi particula, quae in vett. editt. deest, e Mon. et Flor. β. restituta est. Restituerunt etiam Ast. et Bekker. omiserunt rursus Schneider. et Turicenss. malo errore, opinor. vid. explicatt. Errorem dudum notaverant Cornarius et Steph. Mox καὶ καθαρὸν εἶναι Par. A. Vat. m. Flor. α. γ. errore manifesto, quem iterarunt Paris. K. εἰκὸς δέ, εἴπερ, probante Astio.

dit eorum institutorum laudator, de quibus adhuc verecunde dubitavit verba facere. Itaque alia ratio loci explicandi investiganda videtur, quae menti scriptoris melius conveniat. Ea vero non longe arcessenda, sed tanquam in medio posita est, ut mirari subeat fugisse eam aciem interpretum omnium. Etenim nos quidem genitivos καλῶν τε καὶ ἀγαθῶν καὶ δικαίων non ex πέρι suspensos et cum νομίμων praedicati instar iungendos esse arbitramur, sed potius putamus esse genitivos obiecti, qui pendeant ex nomine substantivo ἀπατεῶνα; istud νομίμων πέρι autem, reliquis subiectum, per se seorsum accipiendum censemus. Qua ratione probata sensum verborum hunc emergere liquet: quam si fraudem de pulcris, bonis et iniustis committat, ubi agitur de legum institutis, ratione habita institutorum civilium, de quibus sermo susceptus est. Eam vero sententiam et per se optimam esse et Socratis personae plane consentaneam non est quod copiosius demonstremus. Nec vero ἀπατεῶνα quisquam infitiabitur recte cum genitivo rei coniungi, qui nomina similis significationis: φώρ, κλοπεύς, κλέπτης, ψευστής eodem modo coniungi meminerit, praesertim quum etiam ἀπαιᾶν et ἐξαπατᾶν τινά τι in usu fuerit. De περὶ autem absolute cum genitivo usurpato v. ann. ad Phaedr. p. 231. D. 250. C. 270 C. 274. B.

ὥςτε οὐκ εὖ με παραμυθεῖ] Non bene ait ipsum consolari, propterea quod in inimicis melius sit rei experimentum capere quam in amicis, ut qui facillime in erroris ac fraudis societatem pertrahantur. Itaque opus est negandi particula. Cuius defectum qui ironia loquentis excusare studuerunt, ad quam etiam proximum γελάσας censuerunt pertinere, ii nec irrisioni hic locum esse concessum intellexerunt, nec quorsum risus iste Glauconis referendus sit, ullo modo perspexerunt. Etenim ironiae sermonis officit vel hoc, quod sententia est consecutiva: ita ut me praeclare scili-

δὲ οὕτως ἂν ὀρθῶς ἔχοι, μετὰ ἀνδρεῖον δρᾶμα παντελῶς διαπερανθὲν τὸ γυναικεῖον αὖ περαίνειν, ἄλλως τε καὶ ἐπειδὴ σὺ οὕτω προκαλεῖ. C

Cap. III. *Ἀνθρώποις γάρ, φῦσι καὶ παιδευθεῖσιν ὡς ἡμεῖς διήλθομεν, κατ' ἐμὴν δόξαν οὐκ ἔστ' ἄλλη ὀρθὴ παίδων τε καὶ γυναικῶν κτῆσίς τε καὶ χρεία ἢ κατ' ἐκείνην τὴν ὁρμὴν ἰοῦσιν, ἥνπερ τὸ πρῶτον ὡρμήσαμεν. ἐπεχειρήσαμεν δέ που ὡς ἀγέλης φύλακας τοὺς ἄνδρας καθιστάναι τῷ λόγῳ. Ναί. Ἀκο-* D

ἃ τότε ἴσως ἔδει] Sic Ang. Flor. *α.* x. Ante Bekker. legebatur *ἅ ποτε.*

C. *μετὰ ἀνδρεῖον δρ.*] V. *μετὰ τὸ ἀνδρ. δρ.* Articulum praeeunte Bekker. omisimus auctoritate codicum fere omnium. Solus Flor. *γ.* eum tuetur.

C. III. *οὐκ ἔστ' ἄλλη ὀρθὴ π.*] Sic Par. A. Ven. Ξ. Vat. m. Flor. a. c. x. *α. γ.* et Ficinus. Vett. editt. *ἔσται.*

cet consoleris!: magis etiam adversatur, quod Socrates severa argumentatione efficit, quod nunc ipsum consequi ait. Quod autem proximum *γελάσας* asseverarunt non habiturum esse quorsum referatur, nisi bellus iste ironiae lusus admittatur, risus Glauconis neutiquam huc referendus est, sed pertinet ad facetam Socratis orationem, qua sese comparaverat cum aliquo caedis reo, sicuti luculentissime evincunt verba: *ἐάν τι πάθωμεν —ἀφίεμέν σε ὥσπερ φόνου καθαρὸν εἶναι* ctr. Nimirum *οὐκ* aut per errorem scribarum excidit propter insequens *εὖ*, aut a nasutis et sciolis criticis est extrusum, qui universi loci sententia neglecta animum advertissent ad una verba proxime praecedentia: *ἐν ἐχθροῖς κρεῖττον ἢ φίλοις.* Unde illi continuo concluserunt, bonum hoc esse solatium, quippe quum res nunc ipsum in amicis esset experiunda. Assentitur huic indicio nostro Hermannus, ita tamen, ut pro *εὖ* posuerit *οὗ* scripseritque: *οὗ με παραμυθεῖ.* Quae tamen oratio est debilior, quam pro sententiae gravitate. Itaque accedendum omnino iis codicibus est, qui *οὐκ εὖ* liquido scriptum perhibuerunt; neque meris indulgendum hariolationibus.

B. *ἀφίεμέν σε ὥσπερ φόνου κ.*] Phileb. p. 50. D: *ῥᾴδιον — ἀφεῖναί με μηκέτι ἐπ' ἐκεῖνα ἰόντα δεῖν μηκύνειν τοὺς λόγους.* Legg. I. p. 635. A: *αὐτοὶ δ' ἕνεκα γήρως ἀφείμεθ' ὑπὸ τοῦ νομοθέτου — μηδὲν ἂν πλημμελεῖν.* Et sic *μή* etiam infertur infra p. 472. A: *ἧττον ἀφεθήσει ὑφ' ἡμῶν πρὸς τὸ μὴ εἰπεῖν πῇ δυνατὴ γίγνεσθαι.*

καθαρός γε καὶ ἐκεῖ —] sc. ubi caedes commissa est. — *τούτου γ' ἕνεκα.* conf. ad libr. I. c. XI. extr.

ἃ τότε ἴσως ἔδει —] antea, quum rem attingeremus. Usum voc. *τότε* exemplis firmavimus tum alibi, tum ad Protagor. p. 325. E. — Deinde virorum munera et officia festive vocat *ἀνδρεῖον δρᾶμα.* Similem lusum notavit Heindorf. ad Theaet. §. 19.

D λουθῶμεν τοίνυν καὶ τὴν γένεσιν καὶ τροφὴν παραπλησίαν ἀποδιδόντες, καὶ σκοπῶμεν, εἰ ἡμῖν πρέπει ἢ οὔ. Πῶς; ἔφη. Ὧδε. τὰς θηλείας τῶν φυλάκων κυνῶν πότερα ξυμφυλάττειν οἰόμεθα δεῖν ἅπερ ἂν οἱ ἄῤῥενες φυλάττωσι καὶ ξυνθηρεύειν καὶ τἆλλα κοινῇ πράττειν, ἢ τὰς μὲν οἰκουρεῖν ἔνδον ὡς ἀδυνάτους διὰ τὸν τῶν σκυλάκων τόκον τε καὶ τροφήν, τοὺς δὲ πονεῖν τε καὶ πᾶσαν ἐπιμέλειαν ἔχειν περὶ τὰ ποί-
E μνια; Κοινῇ, ἔφη, πάντα· πλὴν ὡς ἀσθενεστέραις χρώμεθα, τοῖς δὲ ὡς ἰσχυροτέροις. Οἷόν τ' οὖν, ἔφην ἐγώ, ἐπὶ τὰ αὐτὰ χρῆσθαί τινι ζώῳ, ἂν μὴ τὴν αὐτὴν τροφήν τε καὶ παιδείαν ἀποδιδῷς; Οὐχ οἷόν τε. Εἰ ἄρα ταῖς γυναιξὶν ἐπὶ ταὐτὰ χρησόμεθα καὶ τοῖς
452 ἀνδράσι, ταὐτὰ καὶ διδακτέον αὐτάς; Ναί. Μουσικὴ μὲν ἐκείνοις τε καὶ γυμναστικὴ ἐδόθη; Ναί. Καὶ ταῖς γυναιξὶν ἄρα τούτω τὼ τέχνα καὶ τὰ περὶ τὸν πόλεμον ἀποδοτέον, καὶ χρηστέον κατὰ ταὐτά; Εἰκὸς ἐξ ὧν λέγεις, ἔφη. Ἴσως δή, εἶπον, παρὰ τὸ ἔθος γελοῖα ἂν φαίνοιτο πολλὰ περὶ τὰ νῦν λεγόμενα, εἰ πράξεται ᾗ λέγεται. Καὶ μάλα, ἔφη. Τί, ἦν δ' ἐγώ,

E. *πλὴν ὡς ἀσθενεστέραις χρ.*] *πλὴν ταῖς μὲν* Flor. α. et Galen. de Hippocrat. et Plat. decret. IX. p. 331. ed. Bas. Ceteri libri cum vett. editt. *πλὴν ὡς ἀσθενεστέραις κτλ.*

P. 452. *Μουσικὴ μὲν ἐκείνοις τε καὶ γ.*] *τε* om. Flor. α. γ. c. Vat. m. cum Galeno Notabilis certe vocis collocatio est. Mox Bekker. e Vat. Θ. Ven. II. Par. D. *γέλοια* scripsit. V. Lobeck ad Phrynich. p. 227. et Buttm. Gr. T. I. p. 44. Idem ex cod. Mon. dedit *εἰ πεπράξεται ᾗ λέγεται.* Vulgatam praeter libros

Cap. III. C. *καθιστάναι τῷ λόγῳ*] V. ad II. p. 361. B.

D. *πλὴν ὡς ἀσθενεστέραις*] H. e. *πλὴν ταῖς μὲν ἀσθεν.* v. ad Symp. p. 207. D. Protag. p. 330. A. infra p. 455 E. De re ipsa conf. Xenoph. Symp. I. 9.

P. 452. B. *ὅταν ῥυσοὶ καὶ μὴ ἡδ.*] De v. *ῥυσός* v. Ruhnk. ad Tim. Gloss. p. 228. *Ὄψις* nunc est facies, de qua significatione v. Hemsterhus. ad Lucian. Indic. Vocal. § 6. — *ὥς γε ἐν τῷ παρ.*, ut in praesenti rerum statu et conditione.

τὰ τῶν χαριέντων σκώμματα] Hi mox dicuntur *ἀστεῖοι* et *ταῦτα πάντα κωμῳδεῖν.*

εἰς τὴν τοιαύτην μεταβολὴν γενομένην] h. e. *εἰ γένοιτο.* Unde apparet cur *ἂν* ferri non possit. Phileb. p. 43. B: *ἀλλὰ γὰρ ἐπεκστῆναι τὸν λόγον ἐπιφερόμενον τοῦτον βούλομαι.* Ibid. C: *αἱ μεταβολαὶ κάτω τε καὶ ἄνω γιγνόμεναι λύπας τε καὶ ἡδονὰς ἀπεργάζονται.* In talibus participium non cum no-

γελοιότατον αὐτῶν ὁρᾷς; ἢ δῆλα δὴ ὅτι γυμνὰς τὰς γυναῖκας ἐν ταῖς παλαίστραις γυμναζομένας μετὰ τῶν ἀνδρῶν, οὐ μόνον τὰς νέας, ἀλλὰ καὶ ἤδη B τὰς πρεσβυτέρας, ὥςπερ τοὺς γέροντας ἐν τοῖς γυμνασίοις, ὅταν ῥυσοὶ καὶ μὴ ἡδεῖς τὴν ὄψιν ὅμως φιλογυμναστῶσι; Νὴ τὸν Δία, ἔφη· γελοῖον γὰρ ἄν, ὥς γε ἐν τῷ παρεστῶτι, φανείη. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, ἐπείπερ ὡρμήσαμεν λέγειν, οὐ φοβητέον τὰ τῶν χαριέντων σκώμματα, ὅσα καὶ οἷα ἂν εἴποιεν εἰς τὴν τοιαύτην μεταβολὴν γενομένην καὶ περὶ τὰ γυμνάσια καὶ περὶ μουσικὴν καὶ οὐκ ἐλάχιστα περὶ τὴν τῶν C ὅπλων σχέσιν καὶ ἵππων ὀχήσεις; Ὀρθῶς, ἔφη, λέγεις. Ἀλλ' ἐπείπερ λέγειν ἠρξάμεθα, πορευτέον πρὸς τὸ τραχὺ τοῦ νόμου, δεηθεῖσί τε τούτων μὴ τὰ αὑτῶν πράττειν, ἀλλὰ σπουδάζειν, καὶ ὑπομνήσασιν, ὅτι οὐ πολὺς χρόνος, ἐξ οὗ τοῖς Ἕλλησιν ἐδόκει αἰσχρὰ εἶναι καὶ γελοῖα ἅπερ νῦν τοῖς πολλοῖς τῶν βαρβάρων, γυμνοὺς ἄνδρας ὁρᾶσθαι. καὶ ὅτε ἤρχοντο τῶν γυμνασίων πρῶτοι μὲν Κρῆτες, ἔπειτα D

ceteros omnes tuetur etiam Euseb. Praepar. Evang. XIII, 19. p. 706. A.

B. *ἀλλὰ καὶ ἤδη τὰς πρεσβ.*] Sic codd. omnes praeter Ven. Ξ. Vulgo *ἤδη καί*. Mox pro vulg. *ῥυσσοί* cum Bekkero scripsi *ῥυσοί*, ut habent Ven. ΞII. Vind. Vat. m. r. Flor. a. c. *α. γ.* Nam altera scriptura errore nata. v. Iacobs ad Achill. Tat. p. 747. Seidler. ad Eurip. El. v. 485. Schneider. ad h. l.

μεταβολὴν γενομένην] Mon. Flor. *β.* post *γενομένην* add. *ἄν*, quod nunc non probaverim. Recepit tamen Bekker.

C. *πρῶτοι μὲν Κρῆτες* —] V. *πρῶτον*, quod praeeunte mine, sed cum verbo arctius cohaerere, ipsa participii ratio docet.

C. *μὴ τὰ αὑτῶν πράττειν*] ne faciant quod solent; ne more suo agant. Hoc enim formula nunc significat. Itaque *τὰ αὑτῶν πράττειν* i. q. *κωμῳδεῖν*.

ἐδόκει αἰσχρὰ εἶναι — γυμνοὺς ἄνδρας ὁρᾶσθαι.] Herodot. I. 10: *παρὰ γὰρ τοῖσι Λυδοῖσι, σχεδὸν δὲ καὶ παρὰ τοῖσι ἄλλοισι βαρβάροισι, καὶ ἄνδρα ὀφθῆναι γυμνὸν ἐς αἰσχύνην μεγάλην φέρει.* Philostrat. Imag. I. 30. p. 49, 7. ed. Iacobs. *Λυδοὶ γὰρ καὶ οἱ ἄνω βάρβαροι καθείρξαντες ἐς τοιάσδε ἐσθῆτας τὸ κάλλος λαμπρύνονται τοιοῖσδε ὑφάσμασιν, ἐνὸν λαμπρύνεσθαι τῇ φύσει.* ubi v. Iacobsius.

Κρῆτες, ἔπειτα Λακεδαιμ.] Teste Thucyd. I, 6. Lacedaemonii *πρῶτοι ἐγυμνώθησαν καὶ εἰς τὸ φανερὸν ἀποδύντες λίπα μετὰ τοῦ γυμνάζεσθαι ἠλείψαντο.* Conf. Theaet. p. 162. B. ibique Heindorf. Fabri

Λακεδαιμόνιοι, ἐξῆν τοῖς τότε ἀστείοις πάντα ταῦτα κωμῳδεῖν. ἢ οὐκ οἴει; Ἔγωγε. Ἀλλ' ἐπειδή, οἶμαι, χρωμένοις ἄμεινον τὸ ἀποδύεσθαι τοῦ συγκαλύπτειν πάντα τὰ τοιαῦτα ἐφάνη, καὶ τὸ ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς δὴ γελοῖον ἐξεῤῥύη ὑπὸ τοῦ ἐν τοῖς λόγοις μηνυθέντος ἀρίστου, καὶ τοῦτο ἐνεδείξατο, ὅτι μάταιος ὃς γελοῖον ἄλλο τι ἡγεῖται ἢ τὸ κακόν, καὶ ὁ γελωτοποιεῖν ἐπιχειρῶν πρὸς ἄλλην τινὰ ὄψιν ἀποβλέ-
E πων ὡς γελοίου ἢ τὴν τοῦ ἄφρονός τε καὶ κακοῦ, καὶ αὖ σπουδάζει πρὸς ἄλλον τινὰ σκοπὸν στησάμενος ἢ τὸν τοῦ ἀγαθοῦ. Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη. Cap. IV. Ἆρ' οὖν οὐ πρῶτον μὲν τοῦτο περὶ αὐ-

Bekkero ex Par. A. Vat. Θ. Ven. Ξ. Vind. Vat. m. r. Flor. a. c. x. α. mutavimus.

D. πάντα ταῦτα κωμ.] V. ταῦτα πάντα, quod auctoritate multorum codicum, inter quos est Par. A., mutatum.

ὅτι μάταιος —] Legebatur: ἢ τὴν τοῦ ἄφρονός τε καὶ κακοῦ, ἢ σπουδάζειν, πρὸς ἄλλον τινὰ σκοπὸν στησάμενος ἢ τὸν τοῦ ἀγαθοῦ. Itaque Ast. coni. καὶ γελωτοποιεῖν ἐπιχείρει – ἢ σπουδάζει. Bekk. cum Schneidero nihil mutavit nisi quod cum plurimis codd. scripsit σπουδάζει. Pro ἢ σπ. Par. A. secundum Duebner. et Turr. cum Ven. II Par. DK. Angel. Vat. m. καὶ καλοῦ αὖ σπ. Flor. a. c. x. α. γ. καὶ κακοῦ καὶ καλοῦ αὖ σπ. Flor. β. καὶ κακοῦ καὶ οὐ καλοῦ αὖ σπ. Mon. καὶ οὐ καλοῦ αὖ σπ. In Vat. Θ. Ven. Ξ. Vind. Vat. r. nihil nisi ἢ ante σπουδ. omissum. Stobaeus

Agonist. II, 4. intpp. ad Xenoph. Symp. II. 18. Perizon. ad Ael. V. H. III. 38. Mox ad χρωμένοις intell. γυμνασίοις. Saepe hoc verbum ita sine dativo ponitur. Xenoph. Cyrop. IV, 3, 23: ὁ μὲν οὕτως ἐπήρετο, οἱ δὲ πάντες συνεπῄνεσαν· ὥστε ἔτι καὶ νῦν ἐξ ἐκείνου οὕτω χρῶνται οἱ Πέρσαι. Infr. libr. VI. p. 489. B: τοὺς μὴ χρωμένους κέλευε αἰτιᾶσθαι. Sed plura v. ad Sophist. p. 217. C., quibus adde Legg. XI. p. 920 C. 935. C. D.

D. καὶ τοῦτο ἐνεδείξατο, ὅτι μάταιος —] etiam hoc docuit, vanum esse qui aliud quid ridiculum putet quam quod malum est, et qui traducere quid conetur aliam speciem tanquam ridiculam intuens quam insipientis ac mali, aut qui vicissim serio quid tractare instituat alium finem sibi proponens quam bonum. Mutatus structurae tenor effecit, ut locus a librariis variis partibus corrumperetur. Quum enim ab initio ὅς — ἡγεῖται dictum sit, utique exspectes deinde subiectum iri, καὶ ἐπιχειρεῖ κ. τ. λ. Sed pro relativo cum verbo finito infertur ὁ ἐπιχειρῶν. Hoc nimirum idem est quod ὅς ἐπιχειρεῖ. Iam vero inde ab καὶ σπουδάζει constructio revertitur ad structuram relativam. Her-

τῶν ἀνομολογητέον, εἰ δυνατὰ ἢ οὔ, καὶ δοτέον ἀμφισβήτησιν, εἴτε τις φιλοπαίσμων εἴτε σπουδαστικὸς ἐθέλει ἀμφισβητῆσαι, πότερον δυνατὴ φύσις ἡ ἀνθρωπίνη ἡ θήλεια τῇ τοῦ ἄῤῥενος γένους κοινωνῆ- 453
σαι εἰς ἅπαντα τὰ ἔργα ἢ οὐδ᾽ εἰς ἕν, ἢ εἰς τὰ μὲν οἵα τε, εἰς δὲ τὰ οὔ, καὶ τοῦτο δὴ τὸ περὶ τὸν πόλεμον ποτέρων ἐστίν; ἆρ᾽ οὐχ οὕτως ἂν κάλλιστά τις ἀρχόμενος, ὡς τὸ εἰκός, καὶ κάλλιστα τελευτήσειε; *Πολύ γε*, ἔφη. *Βούλει οὖν*, ἦν δ᾽ ἐγώ, ἡμεῖς πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς ὑπὲρ τῶν ἄλλων ἀμφισβητήσωμεν, ἵνα μὴ ἔρημα τὰ τοῦ ἑτέρου λόγου πολιορκῆται; *Οὐδέν*, ἔφη, κωλύει. *Λέγωμεν δὴ ὑπὲρ αὐτῶν*, ὅτι, B

Serm. I. p. 24. *καὶ καλοῦ ἂν σπουδάζει.* Itaque *καί* pro *ἤ* restitui, *σπουδάζει* conservato. Pro quo tamen dubitare liceat num potius *σπουδάζειν* tenendum sit. Illud *καλοῦ* autem, quod in aliquot codd. interiectum est, et ad quod in aliis accessit *καὶ κακοῦ κ. τ. λ.*, errore natum arbitror. Voculam *αὖ* sensus propemodum flagitat.

Cap. IV. E. *εἴτε τις φιλοπαίσμων*] V. *φιλοπαίγμων*. Par. A. Vat. m. Flor. a. c. γ. et ex corr. Vat. Θ. *φιλοπαίσμων*, quod Atticum vocat schol. ad h. l.

P. 453. A. *καὶ κάλλιστα τελευτήσειε*] Dobraeus Adversar. I. 1. p. 137. coni. *κάλλιστα καὶ τελ.* ut mox: *ἄλλο καὶ ἔργον.* vide eum etiam ad Aristoph. Thesmoph. 587.

mannus verba: *ὁ γελωτοποιεῖν* usque ad *καὶ κακοῦ καὶ* uncis seclusit ut insiticia et *καὶ καλοῦ αὖ σπουδάζει* scripsit. Cui sententiae nullo pacto suffragari possumus. Ceterum ad *στησάμενος* intell. *αὐτὸν* sc. *ἄλλον σκοπόν*, notissimo loquendi usu; v. ad Sophist. p. 217. C. 230. B. al.

Cap. IV. P. 453. *πότερον δυνατὴ φύσις ἡ ἀνθρ.*] De hoc argumento v. Legg. VI. p. 780. E sqq. VII. p. 794. C. D. VIII. p. 833. C sqq. Contra Platonem disputat Aristotel. Pol. I, 8. §. 5. ed. Schneid. p. 33. II, 1. et 3. 5, 2. § 15. ed. Schn. Conf. Morgenstern. Commentatt. de Platonis Republ. p. 219 sqq.

καὶ κάλλιστα τελευτήσειε;] Non opus est, ut cum Dobraeo scribamus *κάλλιστα καὶ τελευτήσειε;* Nam *κάλλιστα τελευτήσειε* arctissime cogitatione coniungendum, ut recte *καὶ* utrique voci praemittatur.

ἵνα μὴ ἔρημα — πολιορκῆται;] Recte Ficinus: ne sine defensione quae sunt alterius rationis oppugnentur. Nam Socrates adversariorum argumenta, quibus ipsius rationem oppugnare possint, in medium affert ita, ut illorum partes suscepisse videatur. De metaphora verbi *πολιορκεῖν* v. ad Alcib. II. p. 142. A.

Ὦ Σώκρατές τε καὶ Γλαύκων, οὐδὲν δεῖ ὑμῖν ἄλλους ἀμφισβητεῖν· αὐτοὶ γὰρ ἐν ἀρχῇ τῆς κατοικίσεως, ἣν ᾠκίζετε πόλιν, ὡμολογεῖτε δεῖν κατὰ φύσιν ἕκαστον ἕνα ἓν τὸ αὑτοῦ πράττειν. Ὡμολογήσαμεν, οἶμαι· πῶς γὰρ οὔ; Ἔστιν οὖν ὅπως οὐ πάμπολυ διαφέρει γυνὴ ἀνδρὸς τὴν φύσιν; Πῶς δ' οὐ διαφέρει; Οὐκοῦν ἄλλο καὶ ἔργον ἑκατέρῳ προσήκει
C προστάττειν τὸ κατὰ τὴν αὑτοῦ φύσιν; Τί μήν; Πῶς οὖν οὐχ ἁμαρτάνετε νῦν καὶ τἀναντία ἡμῖν αὐτοῖς λέγετε, φάσκοντες αὖ τοὺς ἄνδρας καὶ τὰς γυναῖκας δεῖν τὰ αὐτὰ πράττειν πλεῖστον κεχωρισμένην φύσιν ἔχοντας; Ἕξεις τι, ὦ θαυμάσιε, πρὸς ταῦτ' ἀπολογεῖσθαι; Ὡς μὲν ἐξαίφνης, ἔφη, οὐ πάνυ ῥᾴδιον· ἀλλὰ σοῦ δεήσομαί τε καὶ δέομαι καὶ τὸν ὑπὲρ ἡμῶν λόγον, ὅστις ποτ' ἔστιν, ἑρμηνεῦσαι. Ταῦτ' ἐστίν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Γλαύκων, καὶ ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα,
D ἃ ἐγὼ πάλαι προορῶν ἐφοβούμην τε καὶ ὤκνουν

C. *Ἕξεις τι, ὦ θ.*] Accessit *τι* ex plurimis optimisque codicibus. Servavit etiam Galen. de Hippocr. et Plat. decret. IX. p. 332. et edit. Platonis inter veteres optima, hoc est Bas. 2.

D. *ἡμᾶς ὑπολαβεῖν ἄν*] V. *ἀπολαβεῖν*, quod praeter Flor. *a.* nullus liber habere videtur. Et *ὑπολαβεῖν* de coniectura resti-

B. *οὐδὲν δεῖ ὑμῖν ἄλλους ἀμφισβητεῖν*] Non opus est, ut alii vobis adversentur: ipsi enim, quum civitatem condereti, vobis videmini repugnasse. Hac verborum sententia non satis perspecta Heusdius Specim. crit. p. 119. *ἀλλήλοις* scribendum coniecit.

C. *Ἕξεις τι — ἀπολογεῖσθαι*] aliquid defendendi caussa proferre; v. ad libr. IV. p. 419. A.

D. *Οὐ μὰ τὸν Δία, ἔφη, οὐ γὰρ εὐκόλῳ ἔοικεν*] Haec non dubitamus quin librariorum culpa labem contraxerint. Nam istuc *Οὐ μὰ τὸν Δία* ita demum aptum esset, si Glauco, quod Socrates negandum censuisset, item negaret. Quocirca vide an lenissima mutatione scribendum sit: *Οὐ μὰ τὸν Δία, ἔφη, οὐκ εὐκόλῳ ἔοικεν.* Ita enim haec in unam sententiam coeunt habetque illud *Οὐ μὰ τὸν Δία* verbum *ἔοικεν*, ad quod commode referatur. Loquendi genus ad libr. III. p. 390. C. exemplis illustratum. Ficinus: Profecto, non leve istud apparet. Schneiderus codicum scriptura servata locum sic interpretatur: Minime, per Iovem, temere tu et sine caussa hanc rem tractare dubitabas; haud enim facilis videbatur. Quod parum nobis satisfacit.

ἄντε τις εἰς κολυμβήθραν —] „Illustravit haec Petr. Victorius Varr. Lectt. III, 10." Astius. De imagine, qua utitur Socrates, dictum est iam ad libr. IV. p. 441. C. Conf. etiam infra p. 457. B., ubi ad

ἅπτεσθαι τοῦ νόμου τοῦ περὶ τὴν τῶν γυναικῶν καὶ παίδων κτῆσιν καὶ τροφήν. Οὐ μὰ τὸν Δία, ἔφη· οὐ γὰρ εὐκόλῳ ἔοικεν. Οὐ γάρ, εἶπον. ἀλλὰ δὴ ὧδ' ἔχει· ἄν τέ τις εἰς κολυμβήθραν μικρὰν ἐμπέσῃ ἄν τε εἰς τὸ μέγιστον πέλαγος μέσον, ὅμως γε νεῖ οὐδὲν ἧττον. Πάνυ μὲν οὖν. Οὐκοῦν καὶ ἡμῖν νευστέον καὶ πειρατέον σῴζεσθαι ἐκ τοῦ λόγου, ἤτοι δελφῖνά τινα ἐλπίζοντας ἡμᾶς ὑπολαβεῖν ἂν ἤ τινα
ἄλλην ἄπορον σωτηρίαν; Ἔοικεν, ἔφη. Φέρε δή, E
ἦν δ' ἐγώ, ἐάν πῃ εὕρωμεν τὴν ἔξοδον. ὡμολογοῦμεν γὰρ δὴ ἄλλην φύσιν ἄλλο δεῖν ἐπιτηδεύειν, γυναικὸς δὲ καὶ ἀνδρὸς ἄλλην εἶναι· τὰς δὲ ἄλλας φύσεις τὰ αὐτά φαμεν νῦν δεῖν ἐπιτηδεῦσαι. ταῦτα ἡμῶν κατηγορεῖτε; Κομιδῇ γε. Ἦ γενναία, ἦν δ'
ἐγώ, ὦ Γλαύκων, ἡ δύναμις τῆς ἀντιλογικῆς τέχνης. 454
Τί δή; Ὅτι, εἶπον, δοκοῦσί μοι εἰς αὐτὴν καὶ ἄκοντες πολλοὶ ἐμπίπτειν καὶ οἴεσθαι οὐκ ἐρίζειν, ἀλλὰ

tuerunt Heusdius Specim. crit. p. 31. Hemsterhus. ad Lucian. T. II. p. 435. ed. Lehm. Deinde Par. K. εὔπορον σωτηρίαν Vind. Φ. ἄπειρον.

E. ὡμολογοῦμεν γὰρ δή] ὁμολογοῦμεν Par. A. Ang. Vat. m. et pr. Ven. Π.

hunc locum respicitur. Mox post ἡμῖν νευστέον, quod accusativus ἐλπίζοντας infertur, conf. Gorg. p. 456. E. ibique annot. — Delphinum esse amicum homini animal, discas ex Plin. H. N. IX, 8. sect. 7 sqq. Usum verbi ὑπολαβεῖν, in tergum suscipere, tetigit Hemsterhus. ad Lucian. T. II. p. 435. ed. Lehm. Minus commode legebatur ἀπολαβεῖν, quanquam hoc defendit Ast., explicans secum auferre ideoque periculo eripere.

E. Ἦ γενναία, ἦν δ' ἐγώ, — τῆς ἀντιλογικῆς τέχνης.] h. e. artis contra omnia disputandi; quam Plato quantopere oderit, docent complures loci, quibus eam descripsit accuratius, veluti Sophist. p. 225. B. C. Phileb. p. 17. A. Men. p. 75. C. Phaed. p. 90. B. C. p. 101. E. Phaedr. p. 261. D. E. Magnam autem vim huic arti nunc tribuit, quia multi ea utantur inviti, nonnisi de verbis disceptantes, quum sibi rem ipsam inquirere videantur. Quippe illi non adhibent veram dialecticam, cuius est τὸ κατ' εἴδη διαιρούμενον τὸ λεγόμενον ἐπισκοπεῖν. Sophist. p. 253 D: τὸ κατὰ γένη διαιρεῖσθαι καὶ μήτε ταὐτὸν εἶδος ἕτερον ἡγήσασθαι μήτε ἕτερον ὂν ταὐτὸν μῶν οὐ τῆς διαλεκτικῆς φήσομεν ἐπιστήμης εἶναι; Et hac quidem qui utitur, is vere διαλέγεται; sed artem ἀντιλογικήν qui adhibet, nihil nisi ἐρίζειν videtur, ideoque est ἐριστικός, non διαλεκτικός. v. Menon. p. 75. C. Theaet. p. 167. E. Voc. διάλεκτος simi-

διαλέγεσθαι, διὰ τὸ μὴ δύνασθαι κατ' εἴδη διαιρούμενοι τὸ λεγόμενον ἐπισκοπεῖν, ἀλλὰ κατ' αὐτὸ τὸ ὄνομα διώκειν τοῦ λεχθέντος τὴν ἐναντίωσιν, ἔριδι, οὐ διαλέκτῳ πρὸς ἀλλήλους χρώμενοι. Ἔστι γὰρ δή, ἔφη, περὶ πολλοὺς τοῦτο τὸ πάθος· ἀλλὰ μῶν καὶ πρὸς ἡμᾶς τοῦτο τείνει ἐν τῷ παρόντι; Παντάπασι
B μὲν οὖν, ἦν δ' ἐγώ· κινδυνεύομεν γοῦν ἄκοντες ἀντιλογίας ἅπτεσθαι. Πῶς; Τὸ μὴ τὴν αὐτὴν φύσιν ὅτι οὐ τῶν αὐτῶν δεῖ ἐπιτηδευμάτων τυγχάνειν πάνυ ἀνδρείως τε καὶ ἐριστικῶς κατὰ τὸ ὄνομα διώκομεν, ἐπεσκεψάμεθα δὲ οὐδ' ὁπῃοῦν, τί εἶδος τὸ τῆς ἑτέρας τε καὶ τῆς αὐτῆς φύσεως καὶ πρὸς τί τεῖνον ὡριζόμεθα τότε, ὅτε τὰ ἐπιτηδεύματα ἄλλῃ φύσει ἄλλα, τῇ δὲ αὐτῇ τὰ αὐτὰ ἀπεδίδομεν. Οὐ γὰρ
C οὖν, ἔφη, ἐπεσκεψάμεθα. Τοιγάρτοι, εἶπον, ἔξεστιν ἡμῖν, ὡς ἔοικεν, ἀνερωτᾶν ἡμᾶς αὐτούς, εἰ ἡ αὐτὴ φύσις φαλακρῶν καὶ κομητῶν καὶ οὐχ ἡ ἐναντία, καὶ ἐπειδὰν ὁμολογῶμεν ἐναντίαν εἶναι, ἐὰν φαλα-

P. 454. B. *Τὸ μὴ τὴν αὐτὴν φ.*] *μή* deest in Par. ADK. Vat. Θ. Ven II. Vind. Mon. Ang. Vat. m. r. et sex Florentinis, Galen. Sed recte illud servat Ven. Ξ. cum vett. editt. Baiter. coni. *τὸ τὴν ἄλλην* coll. p 453. E. idque recepit Herm. v. annot.
D. *τὸ πρὸς αὐτὰ τεῖνον τὸ ἐπιτηδ.*] Plerique codd. *τὰ π. αὐτὰ τείνοντα ἐπιτηδεύματα.* Verum servarunt soli Mon. et Flor. β., ut hinc quoque eluceat horum librorum virtus et praestantia.
ἰατρὸν καὶ ἰατρικὸν —] Vulgo *ἰατρικὸν καὶ ἰατρικὴν τὴν ψυχὴν ἔχοντα.* Pro *ἰατρικὴν* Flor. β. Mon. *ἰατρικόν.* Pro *ἔχοντα*

lem usum habes Sympos. p. 203. A.
P. 454. *κατ' αὐτὸ τὸ ὄνομα* —] h. e. unice in verbis haerentes persequuntur contrarium eius, quod dictum est. Sophist. p. 218. C: *δεῖ δὲ ἀεὶ παντὸς περὶ τὸ πρᾶγμα αὐτὸ μᾶλλον διὰ λόγων ἢ τοὔνομα μόνον συνωμολογῆσθαι.*
B. *κινδυνεύομεν γοῦν ἄκοντες* —] In ipsos quoque cadere dicit, quod multos indicaverit imprudentes arte eristica potius quam dialectica in disputando uti. Neque enim illud iam ab ipsis esse investigatum, quaenam nunc intelligatur diversitatis inter viros ac mulieres forma ac species et quorsum ea spectet; sed neglecta rei definitione accuratiore non nisi *κατὰ τὸ ὄνομα* esse disceptatum. Itaque *ἀντιλογίας ἅπτεσθαι* nunc est ingredi s. incidere in *ἀντιλογίαν*, quemadmodum *ἅπτεσθαι τοῦ λόγου* est sermonem ingredi, ap. Xenoph. Symp. III, 2. atque alibi. Proxima iungas in

χροὶ σκυτοτομῶσι, μὴ ἐᾶν κομήτας, ἐὰν δ' αὖ κομῆται, μὴ τοὺς ἑτέρους. Γελοῖον μέντ' ἂν εἴη, ἔφη. Ἆρα κατ' ἄλλο τι, εἶπον ἐγώ, γελοῖον, ἢ ὅτι τότε οὐ πάντως τὴν αὐτὴν καὶ τὴν ἑτέραν φύσιν ἐτιθέμεθα, ἀλλ' ἐκεῖνο τὸ εἶδος τῆς ἀλλοιώσεώς τε καὶ ὁμοιώσεως μόνον ἐφυλάττομεν τὸ πρὸς αὐτὰ τεῖνον D
τὰ ἐπιτηδεύματα; οἷον ἰατρὸν μὲν καὶ ἰατρικὸν τὴν ψυχὴν ὄντα τὴν αὐτὴν φύσιν ἔχειν ἐλέγομεν. ἢ οὐκ οἴει; Ἔγωγε. Ἰατρικὸν δὲ καὶ τεκτονικὸν ἄλλην; Πάντως που. Cap. V. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ τὸ τῶν ἀνδρῶν καὶ τὸ τῶν γυναικῶν γένος, ἐὰν μὲν πρὸς τέχνην τινὰ ἢ ἄλλο ἐπιτήδευμα διαφέρον φαίνηται, τοῦτο δὴ φήσομεν ἑκατέρῳ δεῖν ἀποδιδόναι· ἐὰν δ' αὐτῷ τούτῳ φαίνηται διαφέρειν, τῷ τὸ μὲν θῆλυ τίκτειν, τὸ δὲ ἄῤῥεν ὀχεύειν, οὐδέν τί πω φή- E
σομεν μᾶλλον ἀποδεδεῖχθαι, ὡς πρὸς ὃ ἡμεῖς λέγομεν διαφέρει γυνὴ ἀνδρός, ἀλλ' ἔτι οἰησόμεθα δεῖν τὰ αὐτὰ ἐπιτηδεύειν τούς τε φύλακας ἡμῖν καὶ τὰς

Par. ADK. Ven. Ξ II. Mon. Vind. Ang. Vat. m. r. Galen. et Florentini omnes *ὄντα*. Itaque prius *ἰατρικὸν* duce Ficino in *ἰατρόν* mutato cum Bekkero codicum lectionem restituimus. Schneider. et Turr. praeter rectam rationem etiam prius *ἰατρικὸν* servarunt. Hermannus autem locum hunc in modum refictum edidit: *οἷον ἰατρικὸν μὲν καὶ ἰατρικὴν τὴν ψυχὴν ὄντας τὴν αὐτὴν φύσιν ἔχειν*: quod in textum receptum nollemus.

Ἰατρικὸν δὲ καὶ τ.] *δέ γε* Flor. x. Angel. Galen.

hunc modum: *πάνυ ἀνδρείως τε καὶ ἐριστικῶς κατὰ τὸ ὄνομα διώκομεν τὸ ὅτι μὴ τὴν αὐτὴν φύσιν οὐ δεῖ τῶν αὐτῶν ἐπιτηδευμάτων τυγχάνειν.* Itaque *τό* pervulgari more universae sententiae praemissum; et illud *μὴ τὴν αὐτὴν φύσιν* idem est quod *εἰ μὴ ἡ αὐτὴ φύσις ἐστίν.*

C. *ἀλλ' ἐκεῖνο τὸ εἶδος τῆς ἀλλοιώσεως* —] sed illam tantum diversitatis et aequalitatis speciem ob oculos habebamus, quae ad ipsa refertur vitae studia.

Cap. V. D *τὸ δὲ ἄῤῥεν ὀχεύειν*] Verbi usum notavit Suidas s. v. Proprie brutarum est animantium; nam homines dicuntur *ἀφροδισιάζειν*. conf. Naekius ad Choeril. p. 245.

P. 455. *Δίκαιον γοῦν.*] Sic libr. X. p. 597. D. Politic. p. 259. B. al.

ὅπερ σὺ ὀλίγον πρότερον ἔλεγες] P. 453. C: *ὡς μὲν ἐξαίφνης — οὐ πάνυ ῥᾴδιον.*

γυναῖκας αὐτῶν; Καὶ ὀρθῶς γ', ἔφη. Οὐκοῦν μετὰ τοῦτο κελεύομεν τὸν τὰ ἐναντία λέγοντα τοῦτο αὐτὸ
455 διδάσκειν ἡμᾶς, πρὸς τίνα τέχνην ἢ τί ἐπιτήδευμα τῶν περὶ πόλεως κατασκευὴν οὐχ ἡ αὐτή, ἀλλὰ ἑτέρα φύσις γυναικός τε καὶ ἀνδρός; Δίκαιον γοῦν. Τάχα τοίνυν ἄν, ὅπερ σὺ ὀλίγον πρότερον ἔλεγες, εἴποι ἂν καὶ ἄλλος, ὅτι ἐν μὲν τῷ παραχρῆμα ἱκανῶς εἰπεῖν οὐ ῥᾴδιον, ἐπισκεψαμένῳ δὲ οὐδὲν χαλεπόν. Εἴποι γὰρ ἄν. Βούλει οὖν δεώμεθα τοῦ τὰ τοιαῦτα
B ἀντιλέγοντος ἀκολουθῆσαι ἡμῖν, ἐάν πως ἡμεῖς ἐκείνῳ ἐνδειξώμεθα, ὅτι οὐδέν ἐστιν ἐπιτήδευμα ἴδιον γυναικὶ πρὸς διοίκησιν πόλεως; Πάνυ γε. Ἴθι δή, φήσομεν πρὸς αὐτόν, ἀποκρίνου. ἆρα οὕτως ἔλεγες, τὸν μὲν εὐφυῆ πρός τι εἶναι, τὸν δὲ ἀφυῆ, ἐν ᾧ ὁ μὲν ῥᾳδίως τι μανθάνοι, ὁ δὲ χαλεπῶς; καὶ ὁ μὲν ἀπὸ βραχείας μαθήσεως ἐπὶ πολὺ εὑρετικὸς εἴη οὗ ἔμαθεν, ὁ δὲ πολλῆς μαθήσεως τυχὼν καὶ μελέτης μηδ' ἃ ἔμαθε σῴζοιτο; καὶ τῷ μὲν τὰ τοῦ σώμα-
C τος ἱκανῶς ὑπηρετοῖ τῇ διανοίᾳ, τῷ δὲ ἐναντιοῖτο; ἆρ' ἄλλ' ἄττα ἐστὶν ἢ ταῦτα, οἷς τὸν εὐφυῆ πρὸς ἕκαστα καὶ τὸν μὴ ὡρίζου; Οὐδείς, ἦ δ' ὅς, ἄλλα

Cap. V. E. *Καὶ ὀρθῶς γ', ἔφη.*] Addidi γ' e Flor. a. c. x. Ven. Ξ. Angel. et Galen. Omittunt editt. reliquae.

Οὐκοῦν μετὰ τοῦτο κελεύομεν] Ven. Ξ. *κελεύωμεν.* Malim *κελεύσομεν*, etsi adversatur Schneider.

P. 455. C. *οὐ πάντα ταῦτα τὸ τῶν ἀνδρ.*] Vigerus ad Euseb. Praep. Ev. XII, 32. p. 608. C., ubi totus hic locus recitatur, corrigebat *ταὐτά*, quod scriptum exstat in codd. Par. A. Flor. a. c. α. Sed proba est lectio vulgata, quia respicitur ad praecedentia illa, *τὸ εὐφυῆ εἶναι εὑρετικὸν κ. τ. λ.*

D. *γυναῖκες μέντοι πολλαὶ*] *μέν τοι* corr. Herm.

B. *ἐν ᾧ ὁ μὲν ῥᾳδίως τι μανθάνοι*] h. e. *εἴ ἔν τινι ὁ μὲν ῥ. μ. τι.* Usum loquendi tetigi ad Euthyphr. p. 17. Conf. Apol. Socr. p. 22. B. Symp. p. 176. D. Ast. *ἐν ᾧ* interpretatur propterea quod, eo nomine quod. Pro *εὐφυῆ* et *ἀφυῆ* ne quis corrigat *εὐφυᾶ* et *ἀφυᾶ*, v. annot. crit. ad Libr. III. p. 386. B.

μηδ' ἃ ἔμαθε σῴζοιτο;] h. e. ne memoria quidem servaret; auch nicht einmal das *behielte.* Hunc usum verbi notavit iam Heindorf. ad Theaet. p. 153. B. Infra libr. VI. p. 486. C. activi forma legitur, ut Eurip. Helen. v. 274. Medium est Eurip. Suppl. v. 916. Sophocl. Trachin. v. 684. al. v. Porson. Supplem. Praef. ad Hecub. p. XXXIII.

φύσει. Οἶσθά τι οὖν ὑπὸ ἀνθρώπων μελετώμενον, ἐν ᾧ οὐ πάντα ταῦτα τὸ τῶν ἀνδρῶν γένος διαφερόντως ἔχει ἢ τὸ τῶν γυναικῶν; ἢ μακρολογῶμεν τήν τε ὑφαντικὴν λέγοντες καὶ τὴν τῶν ποπάνων τε καὶ ἑψημάτων θεραπείαν, ἐν οἷς δή τι δοκεῖ τὸ D
γυναικεῖον γένος εἶναι, οὗ καὶ καταγελαστότατόν ἐστι πάντων ἡττώμενον; Ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις, ὅτι πολὺ κρατεῖται ἐν ἅπασιν, ὡς ἔπος εἰπεῖν, τὸ γένος τοῦ γένους. γυναῖκες μέντοι πολλαὶ πολλῶν ἀνδρῶν βελτίους εἰς πολλά· τὸ δὲ ὅλον ἔχει ὡς σὺ λέγεις. Οὐδὲν ἄρα ἐστίν, ὦ φίλε, ἐπιτήδευμα τῶν πόλιν διοικούντων γυναικὸς διότι γυνή, οὐδ' ἀνδρὸς διότι ἀνήρ, ἀλλ' ὁμοίως διεσπαρμέναι αἱ φύσεις ἐν ἀμφοῖν τοῖν ζῴοιν, καὶ πάντων μὲν μετέχει γυνὴ ἐπιτηδευμάτων κατὰ φύσιν, πάντων δὲ ἀνήρ, ἐπὶ πᾶσι δὲ ἀσθενέ- E
στερον γυνὴ ἀνδρός. Πάνυ γε. Ἦ οὖν ἀνδράσι πάντα προστάξομεν, γυναικὶ δὲ οὐδέν; Καὶ πῶς; Ἀλλ' ἔστι γάρ, οἶμαι, ὡς φήσομεν, καὶ γυνὴ ἰατρική, ἡ δ' οὔ, καὶ μουσική, ἡ δ' ἄμουσος φύσει. Τί μήν; Γυμναστικὴ δ' ἄρα οὔ, οὐδὲ πολεμική, ἡ δὲ ἀπόλε- 456

E. *Καὶ πῶς: Ἀλλ' ἔστι γάρ*] In edit. Steph. errore *Καί* excidit.

Γυμναστικὴ δ' ἄρα οὔ, οὐδὲ πολεμική, —] Vulgo: *Τί μήν; Καὶ γυμναστική, ἡ δ' ἄρα οὔ. οὐδὲ πολεμική· ἡ δὲ ἀπόλεμος καὶ οὐ φιλογυμναστική, ἡ δὲ ἄρα οὔ; Οἶμαι ἔγωγε κ. τ. λ.* In his *καί* ante *γυμναστικὴ* omittunt Par. A. Angel. Vat. m. Flor. a. c. x. γ. Deinde δ' *ἄρα καί* Par. K. Ang. Flor α. et Mon. Flor. β. *ἄρα καί*. Sed δ' *ἄρα οὔ· οὐδὲ* pro vulg. *ἡ δ' ἄρα οὔ· οὐδέ*, omisso *ἡ* Par. A. Vat. Θ. Ven. II. Vind. Φ. Par. DK. Mon. Angel. Vat. m. r. Flor. a. c. γ. δ' *ἄρα; οὐδὲ πολ.* Flor. x. *δὲ ἄρα*

C. *τὴν τῶν ποπάνων —*] Schol. *πλακουντίων πλατέων καὶ λεπτῶν καὶ περιφερῶν. Ἕψημα δέ ἐστιν ὃ ἔνιοι ἑραῖον καλοῦσιν, οἱ δὲ γλυκύ.* v. Casaub. ad Athen. IV, 72. T. II. p. 615. ed. Schw. De verbis *διαφερόντως ἔχει ἢ τὸ τῶν γυναικῶν* conf. libr. VII. p. 538. B. Phaedon. p. 85. B., ubi constructionis rationem illustravimus.

D. *ἐν ἅπασιν, ὡς ἔπος εἰπεῖν*] Formula referenda ad *ἐν ἅπασιν*; v. ad Apol. Socr. p. 78. E. Symp. 179. A. Reip. I. p. 341. B. — Mox *διότι γυνή* est quatenus mulier est.

ἀλλ' ὁμοίως διεσπαρμέναι αἱ φ.] sed aequaliter naturae, i. e. naturae vires, in utroque animante, in viro et muliere, diffusae sunt.

E. *καὶ γυνὴ ἰατρική*] Ple-

μος καὶ οὐ φιλογυμναστική; Οἶμαι ἔγωγε. Τί δέ; φιλόσοφός τε καὶ μισόσοφος; καὶ θυμοειδής, ἡ δ' ἄθυμος; Ἔστι καὶ ταῦτα. Ἔστιν ἄρα καὶ φυλακικὴ γυνή, ἡ δ' οὔ. ἢ οὐ τοιαύτην καὶ τῶν ἀνδρῶν τῶν φυλακικῶν φύσιν ἐξελεξάμεθα; Τοιαύτην μὲν οὖν. Καὶ γυναικὸς ἄρα καὶ ἀνδρὸς ἡ αὐτὴ φύσις εἰς φυλακὴν πόλεως, πλὴν ὅσα ἀσθενεστέρα ἢ ἰσχυροτέρα
B ἐστί. Φαίνεται. Cap. VI. Καὶ γυναῖκες ἄρα αἱ τοιαῦται τοῖς τοιούτοις ἀνδράσιν ἐκλεκτέαι ξυνοικεῖν τε καὶ ξυμφυλάττειν, ἐπείπερ εἰσὶν ἱκαναὶ καὶ ξυγγενεῖς αὐτοῖς τὴν φύσιν. Πάνυ γε. Τὰ δ' ἐπιτηδεύματα οὐ τὰ αὐτὰ ἀποδοτέα ταῖς αὐταῖς φύσεσι; Τὰ αὐτά. Ἥκομεν ἄρα εἰς τὰ πρότερα περιφερόμενοι, καὶ ὁμολογοῦμεν μὴ παρὰ φύσιν εἶναι ταῖς τῶν φυλάκων γυναιξὶ μουσικήν τε καὶ γυμναστικὴν ἀποδι-
C δόναι. Παντάπασι μὲν οὖν. Οὐκ ἄρα ἀδύνατά γε οὐδὲ εὐχαῖς ὅμοια ἐνομοθετοῦμεν, ἐπείπερ κατὰ φύσιν ἐτίθεμεν τὸν νόμον· ἀλλὰ τὰ νῦν παρὰ ταῦτα

καὶ πολεμική· ἡ δὲ ἀπ. Flor. α. Porro pro φιλογυμναστική Monac. et Flor. β. tuentur γυμναστική. Astius pro eo malebat olim φιλογυμναστής. Denique verba: ἡ δ' ἄρα οὔ; vulgo post φιλογυμναστική addita desunt in Par. ADK. Vat. Θmr. Ven. II. Vind. Φ. Mon. Ang. Florentinis, ut unus Ven. Ξ. exhibere ea videatur, qui a m. rec. in marg. posita habet. Itaque liquet meliorum atque plurimorum librorum fide et auctoritate confirmari loci lectionem, quam supra repraesentavimus. Bekkerus quem ipsi olim sequuti sumus ex Mon. et Flor. β. fide scripsit: *Τί μήν; Καὶ γυμναστικὴ ἄρα καὶ πολεμική, ἡ δὲ ἀπόλεμος καὶ οὐ γυμναστική; Οἶμαι ἔγωγε.*

ne dicendum fuit: *καὶ γυνὴ ἡ μὲν ἰατρική, ἡ δὲ οὔ.* Quae breviloquentia etiam in proximis aliquoties notanda. v. supra ad p. 451. D. De *ὡς φήσομεν* v. ad libr. III p. 415. A.

P. 456. *Τί δέ; φιλόσοφός τε καὶ μισόσοφος;*] Haec nihil aliud significant nisi hoc: *τί δέ; ἡ μὲν φιλόσοφος, ἡ δὲ μισόσοφος;* Quocirca miror Astium scribendum censuisse: *τί δέ; φιλόσοφός τε, ἡ δὲ μισόσοφος, καὶ θυμοειδὴς κ. τ. λ.*

πλὴν ὅσα ἀσθενεστέρα, ἡ δὲ ἰσχυροτέρα] h. e. praeterquam quod eadem haec natura *utriusque sexus* imbecillior aut validior est, ita ut gradu tantum differat, sed ipsa per se spectata eadem videatur.

Cap. VI. B. *Ἥκομεν ἄρα — περιφερόμενοι*] Revolvimur igitur ad superiora, atque confitemur non esse contra naturam custodum mulieribus musicam et gymnasticam tribuere. Similiter Legg. II. p.

γιγνόμενα παρὰ φύσιν μᾶλλον, ὡς ἔοικε, γίγνεται. Ἔοικεν. Οὐκοῦν ἡ ἐπίσκεψις ἡμῖν ἦν, εἰ δυνατά γε καὶ βέλτιστα λέγοιμεν; Ἦν γάρ. Καὶ ὅτι μὲν δὴ δυνατά, διωμολόγηται; Ναί. Ὅτι δὲ δὴ βέλτιστα, τὸ μετὰ τοῦτο δεῖ διομολογηθῆναι; Δῆλον. Οὐκοῦν πρός γε τὸ φυλακικὴν γυναῖκα γενέσθαι οὐκ ἄλλη μὲν ἡμῖν ἄνδρας ποιήσει παιδεία, ἄλλη δὲ γυναῖκας, ἄλλως τε καὶ τὴν αὐτὴν φύσιν παραλαβοῦσα; Οὐκ D ἄλλη. Πῶς οὖν ἔχεις δόξης τοῦ τοιοῦδε πέρι; Τίνος δή; Τοῦ ὑπολαμβάνειν παρὰ σεαυτῷ τὸν μὲν ἀμείνω ἄνδρα, τὸν δὲ χείρω. ἢ πάντας ὁμοίους ἡγεῖ; Οὐδαμῶς. Ἐν οὖν τῇ πόλει, ἣν ᾠκίζομεν, ποτέρους οἴει ἡμῖν ἀμείνους ἄνδρας ἐξειργάσθαι, τοὺς φύλακας, τυχόντας ἧς διήλθομεν παιδείας, ἢ τοὺς σκυτοτόμους, τῇ σκυτικῇ παιδευθέντας; Γελοῖον, ἔφη, ἐρωτᾷς. Μανθάνω, ἔφην. τί δέ; τῶν ἄλλων πολι- E τῶν οὐχ οὗτοι ἄριστοι; Πολύ γε. Τί δέ; αἱ γυ-

P. 456. ἀσθενεστέρα ἢ ἰσχυροτέρα] Eusebius: ἡ δὲ ἰσχυροτέρα, probante Astio. Sed non opus mutatione. v. explicc. Par. A. ἢ om.

Cap. VI. C. ἡμῖν ἦν, εἰ δυνατά γε] Bekker. τε mavult, quod mihi quoque vehementer placet. v. p. 457. C. D. Recepit Herm.

D. ποτέρους οἴει ἡμῖν ἀμ.] Editt. omnes πότερον. Ego vero e Mon. et Flor. β. ποτέρους scripsi, posita post ἐξειργάσθαι distinctione.

654. C: δοκεῖ μοι τρίτον ἢ τέταρτον ὁ λόγος εἰς ταὐτὸν περιφερόμενος ἥκειν.

C. οὐδὲ εὐχαῖς ὅμοια] Schol. τὰ μὴ καθήκοντα· ἔστι γὰρ ὅτε καὶ τὰ τοιαῦτα εὐχόμεθα. Tetigi ad p. 450. D.

Οὐκοῦν πρός γε τὸ φ. γ. γενέσθαι] quod attinet ad id, ut mulieres ad custodiam aptae evadant. Mox παιδεία dicitur παραλαβοῦσα τὴν αὐτὴν φύσιν, h. e. in disciplinam accepisse eandem naturam. Nam παραλαμβάνειν est verbum hoc in genere proprium. Apolog. Socrat. p. 18. B: ὑμῶν τοὺς πολλοὺς ἐκ παίδων παραλαμβάνοντες. Alcibiad. I. p. 121. E. Xenoph. Mem. II, 1, 1: εἰ δέοι σε παιδεύειν παραλαβόντα δύο τῶν νέων, — πῶς ἂν ἑκάτερον παιδεύοις;

D. Τίνος δή; Τοῦ ὑπολ.] Repete ex antecedentibus περί. Plura ad III. 410. D. IV. 428. D.

ἢ τοὺς σκυτοτόμους] Non sine causa hos potissimum memorat. Erant enim inter βαναύ-

ναῖκες τῶν γυναικῶν οὐχ αὗται ἔσονται βέλτισται; Καὶ τοῦτο, ἔφη, πολύ. Ἔστι δέ τι πόλει ἄμεινον ἢ γυναῖκάς τε καὶ ἄνδρας ὡς ἀρίστους ἐγγίγνεσθαι; Οὐκ ἔστι. Τοῦτο δὲ μουσική τε καὶ γυμναστικὴ
457 παραγιγνόμεναι, ὡς ἡμεῖς διήλθομεν, ἀπεργάσονται; Πῶς δ' οὔ; Οὐ μόνον ἄρα δυνατόν, ἀλλὰ καὶ ἄριστον πόλει νόμιμον ἐτίθεμεν; Οὕτως. Ἀποδυτέον δὴ ταῖς τῶν φυλάκων γυναιξίν, ἐπείπερ ἀρετὴν ἀντὶ ἱματίων ἀμφιέσονται, καὶ κοινωνητέον πολέμου τε καὶ τῆς ἄλλης φυλακῆς τῆς περὶ τὴν πόλιν, καὶ οὐκ ἄλλα πρακτέον· τούτων δ' αὐτῶν τὰ ἐλαφρότερα ταῖς γυναιξὶν ἢ τοῖς ἀνδράσι δοτέον διὰ τὴν τοῦ γέ-
B νους ἀσθένειαν. ὁ δὲ γελῶν ἀνὴρ ἐπὶ γυμναῖς γυναιξί, τοῦ βελτίστου ἕνεκα γυμναζομέναις, ἀτελῆ τοῦ γελοίου σοφίας δρέπων καρπόν, οὐδὲν οἶ-

E. *Τοῦτο δὲ μουσική*] V. δή, quod ex optimis libris correxit Bekk.

P. 457. *αὐτῶν τὰ ἐλαφρότερα*] Bekker. invitis libris omnibus *ἐλαφρώτερα*. Erravit hoc in genere Porson. ad Phoeniss. v. 1367., quem Bekker. sequutus videtur, quippe qui brevem vocalem in huiusmodi formis per totum Platonem expulerit. Sed conf. Buttmann. Gramm. Ampl. T. I. p. 263.

σους fere vilissimi et maxime contemti. v. Heindorf. ad Charmid. p. 163 B: *εἰ τὰ τοιαῦτα ἐκάλει — οὐδενὶ ἂν ὄνειδος φάναι εἶναι σκυτοτομοῦντι ἢ ταριχοπωλοῦντι κ. τ. λ.*

E. *Καὶ τοῦτο, ἔφη, πολύ.*] h. e. *καὶ τοῦτο ἔσται πολὺ βέλτισται ἔσονται.* Notabis breviloquentiam.

P. 457. *Ἀποδυτέον δὴ ταῖς τῶν φ.*] Astio haec adumbrata videntur ad illud Herodoti I, 8: *ἅμα δὲ χιτῶνι ἐκδυομένῳ συνεκδύεται καὶ τὴν αἰδῶ γυνή.* Mihi res ipsa videtur philosophum in hanc sententiam deduxisse, praesertim quum pervulgato loquendi usu verba induendi et exuendi ad virtutes et vitia transferri solerent: qua de re exposuit Gataker. Opp. Crit. p. 223 sq. Locum laudat Stob. Serm. XLI. p. 255. Mox *ταῖς γυναιξὶν ἢ τοῖς ἀνδράσι δοτέον* interpreteris: mulieribus potius quam viris tribuenda sunt. Nec tamen *μᾶλλον* per ellipsin esse omissum, disces ab Hermanno ad Viger. p. 884 sq. Continetur vocis significatio comparativo *ἐλαφρότερα.*

B. *ὁ δὲ γελῶν ἀνὴρ ἐπὶ γ.*] Docet hic locus pariter atque ille p. 452. B. C. haec Spartanorum instituta, priusquam Politia Platonis in vulgus emissa esset, a comicis poetis in scena traducta fuisse. Quocirca non assentimur Morgensternio Commentatt. p. 73., qui exinde, quod Aristophanes in Ecclesiazusis haec placita magnam partem perstrinxit, Platonis Rempublicam ante actam Ecclesiazusas, hoc est

δεν, ὡς ἔοικεν, ἐφ' ᾧ γελᾷ οὐδ' ὅ τι πράττει· κάλλιστα γὰρ δὴ τοῦτο καὶ λέγεται καὶ λελέξεται, ὅτι τὸ μὲν ὠφέλιμον καλόν, τὸ δὲ βλαβερὸν αἰσχρόν. Παντάπασι μὲν οὖν.

Cap. VII. Τοῦτο μὲν τοίνυν ἓν ὥςπερ κῦμα φῶμεν διαφεύγειν τοῦ γυναικείου περὶ νόμου λέγοντες, ὥςτε μὴ παντάπασι κατακλυσθῆναι τιθέντας, C ὡς δεῖ κοινῇ πάντα ἐπιτηδεύειν τούς τε φύλακας ἡμῖν καὶ τὰς φυλακίδας, ἀλλά πῃ τὸν λόγον αὐτὸν αὑτῷ ὁμολογεῖσθαι, ὡς δυνατά τε καὶ ὠφέλιμα λέγει; Καὶ μάλα, ἔφη, οὐ σμικρὸν κῦμα διαφεύγεις. Φήσεις γε, ἦν δ' ἐγώ, οὐ μέγα αὐτὸ εἶναι, ὅταν τὸ μετὰ τοῦτο ἴδῃς. Λέγε δή, ἴδω, ἔφη. Τούτῳ, ἦν δ' ἐγώ, ἕπεται νόμος καὶ τοῖς ἔμπροσθεν τοῖς ἄλλοις, ὡς ἐγῷμαι, ὅδε. Τίς; Τὰς γυναῖκας ταύτας τῶν ἀνδρῶν

Cap. VII. C. *αὐτὸν αὑτῷ ὁμολογεῖσθαι*] Vulgo *ὡμολογῆσθαι*. Sed Par. A. *ὁμολογεῖσθαι*, lectione vulgari superscripta. Vat. Θ. *ὡμολογεῖσθαι*. Etiam Flor. a. c. x. *α*. *γ*. Ven. Ξ. Ang. Vat. m. *ὁμολογεῖσθαι*. Mox Flor. x. Angel. *Φήσεις δέ*. In Vat. Θ. *γε* deest. Scribendum fortasse *Φήσεις δέ γε*.

Λέγε δή, ἴδω] V. *ὡς ἴδω*. Delevit *ὡς* Bekkerus ex Par. ADK. Vat. Θ. Ven. II. Vind. Ang. Vat. m. r., quibuscum Flor. a. c. x. *α*. *γ*. consentiunt. v. Schaefer. ad Lamb. Bos Ell. p. 764.

ante Olymp. 96. vel 97., in lucem editam esse docere conatus est. Verba *ἀτελῆ σοφίας δρέπων καρπόν*, sunt Pindari, ut testatur Stobaeus Sermon. CCXI. p. 711. Conf. Boeckh. Pindar. T. II. P. II. p. 10. et p. 669. Itaque philosophus *τοῦ γελοίου* de suo interposuit, nisi forte hoc additamentum ex glossemate ortum est. — *καὶ λελέξεται* est atque dictum erit, und wird gesagt bleiben. Neque enim recte Coraius ad Heliodor. p. 68. T. II. explicat *ἀεὶ λεχθήσεται*.

Cap. VII. *Τοῦτο μὲν τοίνυν ἓν ὥσπερ κ.*] Hac imagine utitur respiciens ad illa p. 453. D.

C. *ἀλλά πῃ τὸν λόγον αὐτὸν αὑτῷ ὁμ.*] Ficinus: Imo vero sibimet oratio nostra consonuit, quod videlicet et possibilia et utilia ferret. Infinitivus ex *φῶμεν* pendet. De voc. *φυλακίδες* v. Lobeck. ad Phrynich. p. 452. Mox quod post *καὶ μάλα* infertur negans sententia, eodem modo Eurip. Heraclid. v. 387: *καὶ μάλ' οὐ σμικρὸν φρονῶν*.

Τὰς γυναῖκας — εἶναι κοινάς] Morgensternius Commentatt. de Rep. p. 224. „Nullam beatam esse posse civitatem Plato arbitrabatur, in qua esset inter cives dissensio et discordia; nullam adeo vere perfectam, in qua aliud videretur privatae utilitatis studium, aliud salutis publicae. Infestae illius dissensionis semina, ut exstirparentur, commendatam ab eo vidimus bonorum apud milites civitatis suae communionem. Verum cui malo hac via occur-

D τούτων πάντων πάσας εἶναι κοινάς, ἰδίᾳ δὲ μηδενὶ μηδεμίαν συνοικεῖν· καὶ τοὺς παῖδας αὖ κοινούς, καὶ μήτε γονέα ἔκγονον εἰδέναι τὸν αὑτοῦ μήτε παῖδα γονέα. *Πολύ*, ἔφη, τοῦτο ἐκείνου μεῖζον πρὸς ἀπιστίαν καὶ τοῦ δυνατοῦ πέρι καὶ τοῦ ὠφελίμου. Οὐκ οἶμαι, ἦν δ' ἐγώ, περί γε τοῦ ὠφελίμου ἀμφισβητεῖσθαι ἄν, ὡς οὐ μέγιστον ἀγαθὸν κοινὰς μὲν τὰς γυναῖκας εἶναι, κοινοὺς δὲ τοὺς παῖδας, εἴπερ οἷόν τε· ἀλλ' οἶμαι περὶ τοῦ εἰ δυνατὸν ἢ μὴ πλείστην

E ἀμφισβήτησιν γενέσθαι. Περὶ ἀμφοτέρων, ἦ δ' ὅς, εὖ μάλ' ἂν ἀμφισβητηθείη. Λέγεις, ἦν δ' ἐγώ, λόγων ξύστασιν· ἐγὼ δ' ᾤμην ἔκ γε τοῦ ἑτέρου ἀποδράσεσθαι, εἴ σοι δόξειεν ὠφέλιμον εἶναι, λοιπὸν δὲ δή μοι ἔσεσθαι περὶ τοῦ δυνατοῦ καὶ μή. Ἀλλ' οὐκ ἔλαθες, ἦ δ' ὅς, ἀποδιδράσκων, ἀλλ' ἀμφοτέρων πέρι δίδου λόγον. Ὑφεκτέον, ἦν δ' ἐγώ, δίκην. τοσόνδε μέντοι χάρισαί μοι· ἔασόν με ἑορτάσαι, ὥσ-

458 περ οἱ ἀργοὶ τὴν διάνοιαν εἰώθασιν ἑστιᾶσθαι ὑφ' ἑαυτῶν, ὅταν μόνοι πορεύωνται. καὶ γὰρ οἱ τοιοῦτοί που, πρὶν ἐξευρεῖν τίνα τρόπον ἔσται τι ὧν ἐπιθυ-

D. πλείστην ἀμφισβήτησιν] Post πλείστην Angel. et Monac. ἂν adiiciunt. Non probo. Structuram praeter alios illustrat Lobeck. ad Phryn. p. 751.

P. 458. τίνα τρόπον ἔσται τι ὧν ἐπιθυμ.] Interiectum τι post ἔσται Monac. Par. DK. Flor. β. om.

ὡς ὑπάρχον εἶναι ὃ βούλονται] Post ὑπάρχον recte codd. Par. AD. Ven. II. Ang. Vat. m. Flor. a. c. x. α. γ. addunt εἶναι, quod vulgo om.

B. ἐπισκέψασθαι, εἰ δυνατά] Par. A. Vat. Θ. Ven.

rere voluit, eius vim tantam existimabat, ut uno illo remedio non acquiesceret. Aliud insuper, quo ab alia quadam parte pestis fons praecluderetur, excogitavit. Loquor iam de famosissima illa uxorum et liberorum, quam vocant, communione. Alii hoc commentum refutarunt, alii irriserunt, detestati sunt alii, alii excusaverunt, pauci satis intellexerunt aut recte iudicaverunt." Sed legenda est tota viri clarissimi de hoc argumento disputatio. Adversus Platonem suo more disputat Aristotel. Pol. II, 2. et Histor. Animal. IX, 1. Alios, qui idem egerunt, ad h. l. recensuit Ast.

D. καὶ τοὺς παῖδας αὖ κ.] *atque item* liberos communes. Nam ita καὶ αὖ capiendum, ut saepe, veluti infra p. 461. C. p. 472. C.

E. Λέγεις, ἦν δ' ἐγώ, λόγων ξύστασιν·] Narras, inquam ego, sermonum con-

μοῦσι, τοῦτο παρέντες, ἵνα μὴ κάμνωσι βουλευόμενοι
περὶ τοῦ δυνατοῦ καὶ μή, θέντες ὡς ὑπάρχον εἶναι
ὃ βούλονται, ἤδη τὰ λοιπὰ διατάττουσι καὶ χαίρουσι
διεξιόντες οἷα δράσουσι γενομένου, ἀργὸν καὶ ἄλλως
ψυχὴν ἔτι ἀργοτέραν ποιοῦντες. ἤδη οὖν καὶ αὐτὸς B
μαλθακίζομαι, καὶ ἐκεῖνα μὲν ἐπιθυμῶ ἀναβαλέσθαι
καὶ ὕστερον ἐπισκέψασθαι, εἰ δυνατά, νῦν δὲ ὡς δυ-
νατῶν ὄντων θεὶς σκέψομαι, ἄν μοι παριῇς, πῶς
διατάξουσιν αὐτὰ οἱ ἄρχοντες γιγνόμενα, καὶ ὅτι
πάντων ξυμφορώτατ' ἂν εἴη πραχθέντα τῇ τε πόλει
καὶ τοῖς φύλαξι. ταῦτα πειράσομαί σοι πρότερα συν-
διασκοπεῖσθαι, ὕστερα δ' ἐκεῖνα, εἴπερ παρίῃς. Ἀλλὰ
παρίημι, ἔφη, καὶ σκόπει.

Οἶμαι τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, εἴπερ ἔσονται οἱ ἄρ-
χοντες ἄξιοι τούτου τοῦ ὀνόματος. οἵ τε τούτοις C
ἐπίκουροι κατὰ ταὐτά, τοὺς μὲν ἐθελήσειν ποιεῖν
τὰ ἐπιταττόμενα, τοὺς δὲ ἐπιτάξειν, τὰ μὲν αὐτοὺς
πειθομένους τοῖς νόμοις, τὰ δὲ καὶ μιμουμένους, ὅσα
ἂν ἐκείνοις ἐπιτρέψωμεν. Εἰκός, ἔφη. Σὺ μὲν τοί-
νυν, ἦν δ' ἐγώ, ὁ νομοθέτης αὐτοῖς, ὥσπερ τοὺς

ΞΙΙ. Vind. Angel. Vat. m. r. Flor. a. c. x. *α. γ.* *ἢ δυνατά*, quod olim cum Bekkero recepi: nunc non probem. Mox *παριῇς* pro vulg. *παρίῃς* dedi praeeunte Bekkero. v. Buttm. Gr. Ampl. T. I. p. 543.

τῇ τε πόλει] *τε* om. Par. A. Vat. m. probante Hermanno.

C. *τὰ δὲ καὶ μιμουμένους*] Monac. *τὰ δὲ μὴ πειθομένους*. Male

ὥσπερ τοὺς ἄνδρας ἐξέλεξας] Verbum *ἐξέλεξας*, in vett.

spirationem, qui mihi simul negotium creaturi sint. Hesychius: *σύστασις· συναγωγή, σύνοδος*. Schleiermacherus interpretatur: Das ist in eine Rotte von Reden, die du mir ankündigest.

οὐκ ἔλαθες — ἀποδιδράσκων] h. e. non latebat nos te aufugere velle. Nam participium praesentis nunc conatum, quem vocant, indicat.

P. 458. *ἐασόν με ἑορτάσαι —*] *Τὴν διάνοιαν ἑστιᾶσθαι ὑφ' ἑαυτοῦ* est vanis cogitationum epulis animum pascere, ut observavit Valckenar. ad Theocrit. Adoniaz. v. 25., ubi est: *ἀεργοῖς αἰὲν ἑορτά*. Vocem *ἑορτῆς* iam Aeschylus adhibuit similiter Eumen. v. 191. — *θέντες ὡς ὑπάρχον*, sumentes iam esse quod velint. Mox *καὶ ἄλλως* est iam alioquin.

B. *ἐπισκέψασθαι, εἰ δυνατά·*] Recte habet *εἰ*, quod Bekker. in *ἢ* mutavit. Non

ἄνδρας ἐξέλεξας, οὕτω καὶ τὰς γυναῖκας ἐκλέξας πα-
ραδώσεις καθ' ὅσον οἷόν τε ὁμοφυεῖς· οἱ δέ, ἅτε
οἰκίας τε καὶ ξυσσίτια κοινὰ ἔχοντες, ἰδίᾳ δὲ οὐδε-
νὸς οὐδὲν τοιοῦτο κεκτημένου, ὁμοῦ δὴ ἔσονται, ὁμοῦ
D *δὲ ἀναμεμιγμένων καὶ ἐν γυμνασίοις καὶ ἐν τῇ ἄλλῃ*
τροφῇ ὑπ' ἀνάγκης, οἶμαι, τῆς ἐμφύτου ἄξονται
πρὸς τὴν ἀλλήλων μῖξιν. ἢ οὐκ ἀναγκαῖά σοι δοκῶ
λέγειν; Οὐ γεωμετρικαῖς γε, ἦ δ' ὅς, ἀλλ' ἐρωτι-
καῖς ἀνάγκαις, αἳ κινδυνεύουσιν ἐκείνων δριμύτεραι
εἶναι πρὸς τὸ πείθειν τε καὶ ἕλκειν τὸν πολὺν λεών.
Cap. VIII. *Καὶ μάλα, εἶπον. ἀλλὰ μετὰ δὴ ταῦτα,*
E *ὦ Γλαύκων, ἀτάκτως μὲν μίγνυσθαι ἀλλήλοις ἢ ἄλλο*
ὁτιοῦν ποιεῖν οὔτε ὅσιον ἐν εὐδαιμόνων πόλει οὔτ'
ἐάσουσιν οἱ ἄρχοντες. Οὐ γὰρ δίκαιον, ἔφη. Δῆλον
δή, ὅτι γάμους τὸ μετὰ τοῦτο ποιήσομεν ἱεροὺς
εἰς δύναμιν ὅ τι μάλιστα· εἶεν δ' ἂν ἱεροὶ οἱ ὠφελιμώ-
459 *τατοι. Παντάπασι μὲν οὖν. Πῶς οὖν δὴ ὠφελιμώ-*
τατοι ἔσονται; τόδε μοι λέγε, ὦ Γλαύκων· ὁρῶ γὰρ

editt. omissum, reddiderunt Par. ADK. Ven. II. Vind. Mon. Ang. Vat. m. r. Florentini sex et edit. Bas. 2. Habent etiam Euseb. Praepar. Evang. XIII. p. 708. D. et Theodoret. Therap. IX. p. 617. A.

ξυσσσίτια κοινὰ ἔχοντες] V. *κοινῇ*, quod mutavi e Par. A. repetitae lectionis, Vat. Θ. Ven. ΞII. Vind. Par. DK. Mon. Ang. sex Florentinis et Eusebio. Vulgatum Turr. tenuerunt cum Schneidero, nunc mentem mutaturi, comperta vera optimi codicis scriptura, eaque cum aliis libris praestantissimis conveniente.

enim qua ratione res fieri possit potissimum dubitatur, sed an omnino fieri possit.

D. *Οὐ γεωμετρικαῖς γε, ἦ δ' ὅς*] Vid. annot. ad Gorg. p. 472. E. ad Sympos. p. 223. D. et Fabricius ad Sext. Empir. adv. Math. III. p. 327. Respexit ad hunc locum Plutarch. Vit. Lycurg. p. 48. C. Dicuntur autem istae *ἀνάγκαι ἕλκειν τὸν πολὺν λεών*. i. e. *τοὺς πολλούς*. Sic Lucian. de Histor. Conscrib. §. 10. dixit *ὁ πολὺς δῆμος*, ubi vide nuperum editorem.

E. *εἰς δύναμιν ὅ τι μάλιστα*] Eadem dictio est Tim. p 42. E. 71. D. 89. D. Cratyl. 422. D. Politic. p. 279. C. Legg. IV. 717. C. V. 739. C. E. VI. 766. A. 777. D. 783. D. VII. 817. B. XII. 950. E. Phaedr. 257. A.

Cap. VIII. P. 459. B. *Τί δὲ ἵππων οἴει —*] Quid autem de equis censes ctr. V. ad Phaed. p. 78. D. coll. Matth. Gr. §. 342.

ὡς ἄρα σφόδρα ἡμῖν δεῖ ἄκρων εἶναι τῶν ἀρχόντων] quam praestantibus nobis opus est rectoribus, siquidem eadem ratio est

σου ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ κύνας θηρευτικοὺς καὶ τῶν γενναίων ὀρνίθων μάλα συχνούς· ἆρ' οὖν, ὦ πρὸς Διός, προσέσχηκάς τι τοῖς τούτων γάμοις τε καὶ παιδοποιίαις; Τὸ ποῖον, ἔφη; Πρῶτον μὲν αὐτῶν τούτων, καίπερ ὄντων γενναίων, ἆρ' οὐκ εἰσί τινες καὶ γίγνονται ἄριστοι; Εἰσί. Πότερον οὖν ἐξ ἁπάντων ὁμοίως γεννᾷς, ἢ προθυμεῖ ὅ τι μάλιστα ἐκ τῶν
ἀρίστων; Ἐκ τῶν ἀρίστων. Τί δ'; ἐκ τῶν νεω- B
τάτων ἢ ἐκ τῶν γεραιτάτων ἢ ἐξ ἀκμαζόντων ὅ τι μάλιστα; Ἐξ ἀκμαζόντων. Καὶ ἐὰν μὴ οὕτω γεννᾶται, πολύ σοι ἡγεῖ χεῖρον ἔσεσθαι τό τε τῶν ὀρνίθων καὶ τὸ τῶν κυνῶν γένος; Ἔγωγ', ἔφη. Τί δὲ ἵππων οἴει, ἦν δ' ἐγώ, καὶ τῶν ἄλλων ζώων; ἢ ἄλλῃ πῃ ἔχειν; Ἄτοπον μέντ' ἄν, ἦ δ' ὅς, εἴη. Βαβαί, ἦν δ' ἐγώ, ὦ φίλε ἑταῖρε, ὡς ἄρα σφόδρα ἡμῖν δεῖ ἄκρων εἶναι τῶν ἀρχόντων, εἴπερ καὶ περὶ
τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος ὡσαύτως ἔχει. Ἀλλὰ μὲν C
δὴ ἔχει, ἔφη· ἀλλὰ τί δή; Ὅτι ἀνάγκη αὐτοῖς, ἦν

Cap. VIII. D. *ἀλλὰ μετὰ δη ταῦτα*] V. *ἀλλὰ δὴ μ. τ.*, quod ex codd. fere omnibus mutatum. Dein Par. A. repetitae lectionis *ἀτακτῶς δὲ γυμνοῦσθαι* pro *ἀτ. δ. μίγνυσθαι.*

P. 459. *γάμοις τε καὶ παιδοποιίαις*] Ven. II. Par. DK. Mon. Ang. Vat. m. et sex Florentini *παιδοποιίᾳ*, quod ortum ex antiqua scribendi ratione *παιδοποιίαι*: quae quam facile ex vera lectione oriri potuerit, nemini obscurum.

B. *δεῖ ἄκρων εἶναι τῶν ἀρχ.*] Mon. et Flor. *β. εἶναι* omittunt, quod etiam Steph. deleri voluit; sed vid. interpret.

generis humani. Steph. expungi *εἶναι* volebat. Cui merito adversantur Heusdius Specim. crit. p. 57. et Matth. Gr. §. 632., qui constructionem conflatam dicit ex his partibus: *ἡμῖν δεῖ ἄκρων ἀρχόντων* et *ἡμῖν δεῖ τοὺς ἄρχοντας ἄκρους εἶναι.* Alia notavimus ad libr. I. p. 342. B. De usu voc. *ἄκρος* v. ad libr. II. p. 366. B.

C. *ἰατρὸν δέ που μὴ δεομένοις μὲν σώμασι* —] Medicum autem, opinor, si corpora non indigeant remediis, sed aegroti praescriptam vivendi rationem lubentes sequantur, putamus sufficere, si vel imperitior sit ac deterior: sin vero opus est ctr. Steph. pro *ἐθελόντων* scribendum putans *ἐθέλουσιν*, quod ad *σώμασι* referretur, immemor fuit talium locorum, quales collegit Matth. Gr. §. 563. Nec *εἶναι* post *ἡγούμεθα* cum Astio delendum putem, siquidem verba recte possunt in hunc modum iungi: *ἡγούμεθα ἀρκεῖν καὶ φαυλότερον εἶναι*, i. e. *ἐὰν καὶ φαυλότερος ᾖ.* Mox usitatius erat dicere: *ἀλλὰ πρὸς τί τοῦτο λέγεις;*

δ' ἐγώ, φαρμάκοις πολλοῖς χρῆσθαι. ἰατρὸν δέ που μὴ δεομένοις μὲν σώμασι φαρμάκων, ἀλλὰ διαίτῃ ἐθελόντων ὑπακούειν, καὶ φαυλότερον ἐξαρκεῖν ἡγούμεθα εἶναι· ὅταν δὲ δὴ καὶ φαρμακεύειν δέῃ, ἴσμεν, ὅτι ἀνδρειοτέρου δεῖ τοῦ ἰατροῦ. Ἀληθῆ· ἀλλὰ πρὸς τί λέγεις; Πρὸς τόδε, ἦν δ' ἐγώ· συχνῷ τῷ ψεύδει καὶ τῇ ἀπάτῃ κινδυνεύει ἡμῖν δεήσειν χρῆσθαι τοὺς
D ἄρχοντας ἐπ' ὠφελείᾳ τῶν ἀρχομένων. ἔφαμεν δέ που ἐν φαρμάκου εἴδει πάντα τὰ τοιαῦτα χρήσιμα εἶναι. Καὶ ὀρθῶς γε, ἔφη. Ἐν τοῖς γάμοις τοίνυν καὶ παιδοποιίαις ἔοικε τὸ ὀρθὸν τοῦτο γίγνεσθαι οὐκ ἐλάχιστον. Πῶς δή; Δεῖ μέν, εἶπον, ἐκ τῶν ὡμολογημένων τοὺς ἀρίστους ταῖς ἀρίσταις συγγίγνεσθαι ὡς πλειστάκις, τοὺς δὲ φαυλοτάτους ταῖς φαυλοτάταις τοὐναντίον, καὶ τῶν μὲν τὰ ἔκγονα τρέ-
E φειν, τῶν δὲ μή, εἰ μέλλει τὸ ποίμνιον ὅ τι ἀκρότατον εἶναι· καὶ ταῦτα πάντα γιγνόμενα λανθάνειν

C. ἀλλὰ διαίτῃ ἐθελόντων] Flor. α. γ. Vind. Vat. r. ἐθέλουσιν, ut Steph. coniecit. Paullo ante Ast. scribi mavult: ἰατρόν γέ που. Sed δέ recte habere videtur.

D. τοῦτο γίγνεσθαι οὐκ ἐλάχιστον] Steph., qui γενέσθαι invitis codd. edidit, ἄν addendum suspicabatur. Frustra.

κινδυνεύει ἡμῖν δεήσειν χρῆσθαι] Ne quis miretur istud δεήσειν, latissime patet usus infinitivorum futuri temporis, ut qui coniungantur cum plurimis verbis, quorum legitimos comites vulgo habent praesentis aoristique infinitivos. Plurima rei exempla collegerunt duumviri praestantissimi, Schaeferus ad Poetas Gnomicos p. 16 sq. et Lobeckius ad Phrynich. p. 748. Conf. infra p. 471. C.

D. ἐν φαρμάκου εἴδει] remedii loco. v. ad libr. III. p. 389. A., ubi de istis mendaciis a philosopho in republica admissis disseruimus.

τὸ ὀρθὸν τοῦτο γίγνεσθαι —] hoc quod rectum nobis videtur, non ex minima parte fieri.

τῶν μὲν τὰ ἔκγονα — τῶν δὲ μή,] V. p. 460. C. et 461. C., ubi de tractandis infantibus et mutilis et contra legem procreatis disseritur.

E. ὅ τι ἀκρότατον εἶναι] i. e. quam praestantissimum. Non opus est Stephani coniectura, qui ἀκρατότατον vel ἀκεραιότατον scribendum putabat: quanquam sequentia: εἴπερ μέλλει καθαρὸν τὸ γένος τῶν φυλάκων ἔσεσθαι tale quid primo adspectu requirere videantur. Neque in proximis πάντας pro πάντα scripserim, licet Ficinus fortasse sic legerit, ut qui haec interpretetur: ab omnibus praeterquam a

*πλὴν αὐτοὺς τοὺς ἄρχοντας, εἰ αὖ ἡ ἀγέλη τῶν φυ-
λάκων ὅ τι μάλιστα ἀστασίαστος ἔσται. Ὀρθότατα,
ἔφη. Οὐκοῦν δὴ ἑορταί τινες νομοθετητέαι, ἐν αἷς
ξυνάξομεν τάς τε νύμφας καὶ τοὺς νυμφίους, καὶ
θυσίαι καὶ ὕμνοι ποιητέοι τοῖς ἡμετέροις ποιηταῖς* 460
*πρέποντες τοῖς γιγνομένοις γάμοις· τὸ δὲ πλῆθος
τῶν γάμων ἐπὶ τοῖς ἄρχουσι ποιήσομεν, ἵν' ὡς μά-
λιστα διασώζωσι τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν τῶν ἀνδρῶν,
πρὸς πολέμους τε καὶ νόσους καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα
ἀποσκοποῦντες, καὶ μήτε μεγάλη ἡμῖν ἡ πόλις κατὰ
τὸ δυνατὸν μήτε σμικρὰ γίγνηται. Ὀρθῶς, ἔφη.
Κλῆροι δή τινες, οἶμαι, ποιητέοι κομψοί, ὥστε τὸν
φαῦλον ἐκεῖνον αἰτιᾶσθαι ἐφ' ἑκάστης συνέρξεως τύ-
χην, ἀλλὰ μὴ τοὺς ἄρχοντας. Καὶ μάλα, ἔφη.*
Cap. IX. *Καὶ τοῖς ἀγαθοῖς γέ που τῶν νέων ἐν* B
πολέμῳ ἢ ἀλλοθί που γέρα δοτέον καὶ ἆθλα ἄλλα

E. *ἑορταί τινες νομοθετητέαι*] Addunt *ἔσονται*, quod cum Vat. Θ. Ven. II. Vind. Par. DK. Mon. Ang. Vat. m. r. et sex Florent. delevi.

P. 460. *πρὸς πολέμους τε καὶ νόσους*] Sic Par. A. Ven. ΞII. Vind. Ang. Vat. m. Flor. a. c. x. *α. γ.* pro vulg. *πολεμίους*. Praeterea *τε* post *πολέμους* inserui ex Par. A. Ven. Ξ. Ang. Vat. m.

principibus ignorari. Recte enim Ast. monuit e verbis *πλὴν τοὺς ἄρχοντας* facile intelligi posse *τοὺς ἄλλους*.

P. 460. *τὸ δὲ πλῆθος — ἐπὶ τοῖς ἄρχουσι ποιήσομεν*] i. e. penes rectores esse iubebimus; numerum nuptiarum rectoribus definiendum permittemus. Sic Gorg. p. 508: *εἶναι ἐπὶ τῷ βουλομένῳ*. Xen. Cyr. I. 6, 2. *ἐπὶ μάντεσιν εἶναι*.

ἐφ' ἑκάστης συνέρξεως τ.] Sic *ἐπί* positum Theaet p. 159 C: *καὶ ἕτερα δὴ ἐφ' ἑκατέρου* (in jeglichem Falle) *γεννήσομεν ἐγώ τε ὁ πάσχων καὶ ἐκεῖνο τὸ ποιοῦν*, et alibi. Ceterum Socrates in Timaei principio p. 18. D. ad haec respiciens: *ἆρ' οὐ μεμνήμεθα*, inquit, *ὡς τοὺς ἄρχοντας ἔφαμεν καὶ τὰς ἀρχούσας δεῖν εἰς τὴν τῶν γάμων ξύνερξιν λάθρα μηχανᾶσθαι κλήροις τισίν, ὅπως οἱ κακοὶ χωρὶς οἵ τ' ἀγαθοὶ ταῖς ὁμοίαις ἑκάτεροι ξυλλέξονται καὶ μή τις αὐτοῖς ἔχθρα διὰ ταῦτα γίγνηται, τύχην ἡγουμένοις αἰτίαν τῆς ξυλλέξεως*.

Cap. IX. B. *καὶ γέρα δοτέον καὶ ἆθλα — ἡ ἐξουσία*] Verbale neutrius generis eodem modo constructum supra Libr. III. p. 403. C: *προσοιστέον αὕτη ἡ ἡδονή*. Phileb. p. 57. A: *πότερον ὡς μία ἑκατέρα λεκτέον*. Sophist. p. 223. B: *ἡ τέχνης οἰκειωτικῆς — γιγνομένη θήρα προσρητέον*, ubi v. ann. Cratyl. p. 410. C. Itaque etiam *γέρα*

τε καὶ ἀφθονεστέρα ἡ ἐξουσία τῆς τῶν γυναικῶν ξυγκοιμήσεως, ἵνα καὶ ἅμα μετὰ προφάσεως ὡς πλεῖστοι τῶν παίδων ἐκ τῶν τοιούτων σπείρωνται. Ὀρθῶς. Οὐκοῦν καὶ τὰ ἀεὶ γιγνόμενα ἔκγονα παραλαμβάνουσαι αἱ ἐπὶ τούτων ἐφεστηκυῖαι ἀρχαὶ εἴτε ἀνδρῶν εἴτε γυναικῶν εἴτε ἀμφότερα —, κοιναὶ μὲν γάρ που
C καὶ ἀρχαὶ γυναιξί τε καὶ ἀνδράσι. Ναί. — Τὰ μὲν δὴ τῶν ἀγαθῶν, δοκῶ, λαβοῦσαι εἰς τὸν σηκὸν οἴσουσι παρά τινας τροφούς, χωρὶς οἰκούσας ἔν τινι μέρει τῆς πόλεως· τὰ δὲ τῶν χειρόνων, καὶ ἐάν τι τῶν ἑτέρων ἀνάπηρον γίγνηται, ἐν ἀπορρήτῳ τε καὶ ἀδήλῳ κατακρύψουσιν, ὡς πρέπει. Εἴπερ μέλλει, ἔφη, καθαρὸν τὸ γένος τῶν φυλάκων ἔσεσθαι. Οὐ-

Cap. IX. B. *καὶ ἀφθονεστέρα ἡ ἐξουσία*] Mon. Flor. β. *ἀφθονωτέρα*. De forma *ἀφθονεστέρα* v. Matth. Gr. T. I. p. 251.
εἴτε γυναικῶν εἴτε ἀμφότερα] Sic Par. A. Vat. Θ. Ven. ΞΠ. Vind. Vat. m. r. et fortasse Florentini. Vulgo *ἀμφότεραι*.
γάρ που καὶ ἀρχαὶ γ.] Ven. Ξ. Vat. m. Flor. a. c. γ. inserto articulo *καὶ αἱ ἀρχαί*.
C. *Εἴπερ μέλλει — καθαρόν*] Par. A. Ven. Π. Par. D. Mon. Vat. m. *μέλλοι*. Male.
D. *ἐὰν μὴ αὖται ἱκ.*] Par A. probantibus Turr. et Schneid. *αὐταί*.

— *καὶ ἆθλα* nominativo casu accipiendum, nisi constructionis enallagen statuere voluerimus.
B. *Οὐκοῦν καὶ τὰ ἀεὶ γ. ἔκγ. παραλαμβάνουσαι*] Ast. aut *παραλαμβάνουσιν* scribendum aut *εἰσίν* intelligendum putabat. Non credo. Oratio parenthesi interrupta deinde continuatur verbis: *Τὰ μὲν δὴ τῶν ἀγαθῶν κ. τ. λ.*, quae iam in mente habebat Socrates, additurus haud dubie in hunc modum: *τὰ μὲν τῶν ἀγαθῶν εἰς τὸν σηκὸν οἴσουσι κ. τ. λ.* Deinde *εἴτε ἀμφότερα* absolute additum, usu haud infrequenti; v. ad Apolog. Socrat. p. 22. E. Voc. *σηκός* Timaeus Gloss. p. 230. interpretatur: *ἔπαυλις τριγχῷ περιεχομένη*, ubi v. Ruhnk.
C. *ἀνάπηρον γίγνηται*] Pollux Onom. II, 61: *ἀνάπηρός ἐστιν ὁ πᾶν τὸ σῶμα πεπηρωμένος*. Schol. ad Iliad. β. v. 599: *πηρὸς καλεῖται ὁ κατά τι μέρος τοῦ σώματος βεβλαμμένος.* Verbum *σπαργᾶν*, quod omnino de luxuriante humorum, ad excretionem prurientium, impetu dicitur, hoc loco de lacte, quod ubera distendit, accipiendum, docente Ruhnkenio ad Tim. Gloss. p. 234. et schol. ad h. l.
ἐν ἀπορρήτῳ τε καὶ ἀδήλῳ κατακρύψουσιν] Tim. p. 19. A., ubi haec referuntur: *καὶ μὴν ὅτι γε τὰ μὲν τῶν ἀγαθῶν θρεπτέον ἔφαμεν εἶναι, τὰ δὲ τῶν φαύλων εἰς τὴν ἄλλην λάθρα διαδοτέον πόλιν, ἐπαυξομένων δὲ σκοποῦντας ἀεὶ τοὺς ἀξίους πάλιν ἀνάγειν δεῖν, τοὺς δὲ παρὰ σφίσιν ἀναξίους ἐς τὴν τῶν ἐπανιόντων χώραν μεταλλάττειν.* Ex quibus verbis Göttling. Praefat. ad Aristotel.

χοῦν καὶ τροφῆς οὗτοι ἐπιμελήσονται, τάς τε μητέρας ἐπὶ τὸν σηκὸν ἄγοντες, ὅταν σπαργῶσι, πᾶσαν μηχανὴν μηχανώμενοι, ὅπως μηδεμία τὸ αὑτῆς αἰσθήσεται, καὶ ἄλλας γάλα ἐχούσας ἐκπορίζοντες, ἐὰν D μὴ αὗται ἱκαναὶ ὦσι· καὶ αὐτῶν τούτων ἐπιμελήσονται, ὅπως μέτριον χρόνον θηλάσονται, ἀγρυπνίας δὲ καὶ τὸν ἄλλον πόνον τιτθαῖς τε καὶ τροφοῖς παραδώσουσι; Πολλὴν ῥᾳστώνην, ἔφη, λέγεις τῆς παιδοποιίας ταῖς τῶν φυλάκων γυναιξί. Πρέπει γάρ, ἦν δ' ἐγώ. τὸ δ' ἐφεξῆς διέλθωμεν ὃ προθυμούμεθα. ἔφαμεν γὰρ δὴ ἐξ ἀκμαζόντων δεῖν τὰ ἔκγονα γίγνεσθαι. Ἀληθῆ. Ἆρ' οὖν σοι ξυνδοκεῖ μέτριος χρόνος E ἀκμῆς τὰ εἴκοσιν ἔτη γυναικί, ἀνδρὶ δὲ τὰ τριά-

μέτριον χρόνον θηλάσονται] V. θηλάσωνται, quod nunc praeeunte Bekkero e Ven. Θ. Ven. Ξ. Vind. Ang. Vat. r. Flor. a. x. mutare placuit. Mox τιτθαῖς Par. A. probante Bekkero. Vulgo τίτθαις. conf. p. 343. A.

ὃ προθυμούμεθα] Vat. Θ. Ven. II. Par. DK. Vat. r Flor. α. β. et a sec. m. Ven. Ξ. προμηθούμεθα. Vulgatum προθυμούμεθα etiam Ast. et Bekker. retinuerunt. Flor. x. Ang. προὐθέμεθα.

γίγνεσθαι. Ἀληθῆ. Ἆρ' οὖν σοι —] Vett. editt. praeter Bas. 1. 2. γίγνεσθαι ἀληθῆ. Ἆρ' οὖν κ. τ. λ. Errorem certatim

Ethic. p. XIV. collegit ne hic quidem de infantum expositione cogitandum esse. Ibi enim clarissime patere, quid sit εἰς τὴν ἄλλην πόλιν διαδοτέον. Quippe intelligi classem civium tertiam, h. e. ordinem opificum et agricolarum. Quod si ita est, nec supra p. 459. D. aliter existimandum erit, atque τρέφειν intelligendum de publica educatione, quae unis militibus et principibus civitatis obtingit, ceteris civibus, opificibus et agricolis, recusata est. Atque idem etiam iudicari debebit de verbis p. 461. C. ἐὰν δέ τι βιάσηται, οὕτω τιθέναι, ὡς οὐκ οὔσης τροφῆς τῷ τοιούτῳ. Ac fatemur libere eam interpretationem nobis unice probari. Neque enim credibile est Platonem istiusmodi custodum filios, quia vel mutili vel contra leges procreati essent, continuo tanta inhumanitate ad summam miseriam detrudi voluisse, quanquam philosophus utique de re longe gravissima hoc loco minus perspicue quam velles exposuit. Accedit huc, quod in Graeciae civitatibus imprimisque in civitate Athenarum expositio infantum magis ab inhumanitate privatorum hominum ortum habuit, quam a publicarum legum licentia, quanquam de liberis mutilis ac deformibus vulgo durius est iudicatum. v. Hermann. Lehrbuch der griech. Privatalterthümer Cap I. §. 11. et quos ann. 6. laudavit. Ceterum Ficinus vertit: in abditis locis.

E. τὰ εἴκοσιν ἔτη γ. — τὰ τριάκοντα] Articulum ponit de certo quodam cogitans temporis spatio quod deinceps

κοντα; Τὰ ποῖα αὐτῶν; ἔφη. Γυναικὶ μέν, ἦν δ'
ἐγώ, ἀρξαμένῃ ἀπὸ εἰκοσαετίδος μέχρι τετταρακον-
D ταετίδος τίκτειν τῇ πόλει· ἀνδρὶ δέ, ἐπειδὰν τὴν ὀξυ-
τάτην δρόμου ἀκμὴν παρῇ, τὸ ἀπὸ τούτου γεννᾶν
τῇ πόλει μέχρι πεντεκαιπεντηκονταέτους. Ἀμφοτέρων
461 γοῦν, ἔφη, αὕτη ἀκμὴ σώματός τε καὶ φρονήσεως.
Οὐκοῦν ἐάν τε πρεσβύτερος τούτων ἐάν τε νεώτερος
τῶν εἰς τὸ κοινὸν γεννήσεων ἅψηται, οὔτε ὅσιον οὔτε
δίκαιον φήσομεν τὸ ἁμάρτημα, ὡς παῖδα φιτύοντος
τῇ πόλει, ὅς, ἂν λάθῃ, γενήσεται οὐχ ὑπὸ θυσιῶν
οὐδ' ὑπὸ εὐχῶν φύς, ἃς ἐφ' ἑκάστοις τοῖς γάμοις
εὔξονται καὶ ἱέρειαι καὶ ἱερεῖς καὶ ξύμπασα ἡ πόλις,
ἐξ ἀγαθῶν ἀμείνους καὶ ἐξ ὠφελίμων ὠφελιμωτέρους

notarunt Heusd. Specim. p. 116. Ast. Morgenstern. Programm. p. IV., Faehse Syllog. Lectt. p. 377.

E. *ἀπὸ εἰκοσαετίδος*] Par. A. sec. Ang. Vat. m. *εἰκοσιέτιδος*, sed Par. A. pr. *εἰκοσιετίδος* teste recentissimo collatore, et Par. A. Vat. Θ. *τετταρακονταέτιδος*, accentu item reiecto, ut legitur etiam ap. Euseb. Praep. Ev. XIII. 19. p. 709. A. et Theodoret. Therap. IX p. 618. A. v. Lobeck. ad Phryn. p. 407. Astius Atticas formas *εἰκοσέτιδος* et *τεσσαρακοντούτιδος* reposuit, de quibus v. Maittair. de Dialect. p. 47. et Fischer. ad Weller. T. I. p. 272. T. II. p. 180. Sed Atticistarum praeceptis hac in re non esse temere fidem habendam animadvertimus ad Gorg. p. 471. C. Mox Flor. β. Mon. *μέχρι πέντε καὶ πεντηκοστοῦ ἔτους*.

P. 461. A. *οὔτε δίκαιον φήσομεν*] *θήσομεν* Par. A. em.
γενήσεται οὐχ ὑπὸ —] *γεννήσεται* Par. A. Vat. Θ. Ven. Ξ 11. Vat. m. Turr.
καὶ ἱέρειαι καὶ ἱερεῖς] V. *ἱερεῖα*, contra fidem librorum fere omnium.

B. *μετὰ δεινῆς ἀκρατείας γεγ.*] V. *ἀκρασίας*. Flor. x. et Angel. *ἀκρατίας*, quod recepit Bekker. Nos e Par. A. sec. Duebn. Vat. Θ Vind. Par. DK. Vat. m. r. Flor. a. c. α. β. γ. *ἀκρατείας*

definit accuratius. Quorsum pertinet *Τὰ ποῖα;* h. e. *ποῖα λέγεις ταῦτα τὰ εἴκοσι ἔτη καὶ τὰ τριάκοντα.* Quippe mulieri tribuit viginti annorum spatium pertinens a vicesimo aetatis anno usque ad annum quadragesimum; viro autem concedit spatium triginta annorum, inde ab anno aetatis vigesimo quinto usque ad annum quinquagesimum quintum. Nihil simplicius hac loci interpretatione, de quo Schneiderus prolixissima disputatione magnas excitavit tragoedias. *Ἀκμή* est flos aetatis. — *ἐπειδὰν τὴν ὀξυτάτην δρόμου ἀκμὴν παρῇ*, quum acerrimum curriculi vigorem transmiserit. Verba, nisi fallor, ex poeta aliquo petita, hoc significant: exacta ea iuvenilis aetatis parte, qua vires adhuc quasi fervent et aestuant. Vult

ἀεὶ τοὺς ἐκγόνους γίγνεσθαι, ἀλλ' ὑπὸ σκότου μετὰ δεινῆς ἀκρατείας γεγονώς. Ὀρθῶς, ἔφη. Ὁ αὐτός δέ γ', εἶπον, νόμος, ἐάν τις τῶν ἔτι γεννώντων μὴ ξυνέρξαντος ἄρχοντος ἅπτηται τῶν ἐν ἡλικίᾳ γυναικῶν· νόθον γὰρ καὶ ἀνέγγυον καὶ ἀνίερον φήσομεν αὐτὸν παῖδα τῇ πόλει καθιστάναι. Ὀρθότατα, ἔφη. Ὅταν δὲ δή, οἶμαι, αἵ τε γυναῖκες καὶ οἱ ἄνδρες τοῦ γεννᾶν ἐκβῶσι τὴν ἡλικίαν, ἀφήσομέν που ἐλευθέρους αὐτοὺς συγγίγνεσθαι ᾗ ἂν ἐθέλωσι, πλὴν θυγατρὶ καὶ μητρὶ καὶ ταῖς τῶν θυγατέρων παισὶ καὶ ταῖς ἄνω μητρός, καὶ γυναῖκας αὖ, πλὴν υἱεῖ καὶ πατρὶ καὶ τοῖς τούτων εἰς τὸ κάτω καὶ ἐπὶ τὸ ἄνω, καὶ ταῦτά γ' ἤδη πάντα διακελευσάμενοι προ- B C

recepimus. In Tim. p. 86. D. vicissim unus liber ἡδονῶν ἀκράτεια habet, ceteri ἀκρατία. Gorg. p. 525. A. item plurimi libri ἀκρατία exhibent. Sed Legg. XI. p. 934. A. X. p. 886. A. p. 908. C. I. p. 636. C. A. p. 734. B. libri optimi et plurimi in ἀκράτεια ἡδονῶν consentiunt. Difficile est igitur, quid singulis locis pro vero habendum sit, certo definire. v. Lobeck. ad Phrynich. p. 524. sq.

ἀνίερον φήσομεν αὐτὸν π.] V. θήσομεν, quod ex Par. A. Vat. m. Ven. Ξ. aliis mutatum. Mox pro ἀφήσομεν plurimi codd. φήσομεν cum Ald. Bas. 1. 2.

ᾗ ἂν ἐθέλωσι,] ᾧ ἂν Par. A. Ven II. Vind. Φ. Ang. Vat. r. et pr. Θ. ὡς Par. DK. Mon. ὃ Vat. m. Schneiderus ᾧ recepit, quod ad utrumque sexum referatur. In quo non vidit continuo subiungi πλὴν θυγατρὶ ctr. et ad καὶ γυναῖκας αὖ intelligendum relinqui: ἐλευθέρας ἀφήσομεν συγγίγνεσθαι ᾧ ἂν ἐθέλωσι. Quod ipsum errori ansam dedit.

C. καὶ γυναῖκας αὖ] Sic codd. optimi atque plurimi pro vulg. καὶ τὰς γ. αὖ. Deinde vett. editt. καὶ τοῖς τῶν τοιούτων εἰς τὸ κ., quod ex Par. A. Ang. Vat. m. Flor. a. c. x. α. γ. cum Bekkero mutavimus.

enim iuvenes anno aetatis quinto et vigesimo matrimonium inire. Paullo aliter de tempore matrimonii ineundi statuit Aristotel. Pol. VI, 16. VII, 16. Conf. etiam Plat. Legg. IV. p. 721. B. VI. p. 772. D.

P. 461. ὡς παῖδα φιτύοντος] sc. αὐτοῦ, quod referendum ad subiectum indefinitum in ἅψηται comprehensum. Nec rarum esse genitivum absolutum sine subiecto positum docebit Matth. Gr. §. 563.

B. ἀφήσομέν που ἐλευθέρους αὐτοὺς σ.] libertatem iis concedemus, ita ut consuescere possint cum quacunque velint.

C. καὶ γυναῖκας αὖ] sc. ἀφήσομεν ἐλευθέρας συγγίγνεσθαι ᾧ ἂν ἐθέλωσι.

καὶ ταῦτά γε ἤδη πάντα—] Repetendum ἀφήσομεν; ad quod διακελευσάμενοι pertinet. Hoc

θυμεῖσθαι μάλιστα μὲν μηδ' εἰς φῶς ἐκφέρειν κύημα μηδέν, ἐὰν γένηται, ἐὰν δέ τι βιάσηται, οὕτω τιθέναι, ὡς οὐκ οὔσης τροφῆς τῷ τοιούτῳ. Καὶ ταῦτα μέν γ', ἔφη, μετρίως λέγεται· πατέρας δὲ καὶ θυ-
D γατέρας καὶ ἃ νῦν δὴ ἔλεγες πῶς διαγνώσονται ἀλλήλων; — Οὐδαμῶς, ἦν δ' ἐγώ, ἀλλ' ἀφ' ἧς ἂν ἡμέρας τις αὐτῶν νυμφίος γένηται, μετ' ἐκείνην δεκάτῳ μηνὶ καὶ ἑβδόμῳ δὴ ἃ ἂν γένηται ἔκγονα, ταῦτα πάντα προςερεῖ τὰ μὲν ἄῤῥενα υἱεῖς, τὰ δὲ θήλεα θυγατέρας, καὶ ἐκεῖνα ἐκεῖνον πατέρα, καὶ οὕτω δὴ τὰ τούτων ἔκγονα παίδων παῖδας, καὶ ἐκεῖνα αὖ ἐκείνους πάππους τε καὶ τηθάς, τὰ δ' ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ γεγονότα, ἐν ᾧ αἱ μητέρες καὶ οἱ πατέρες αὐτῶν ἐγέννων, ἀδελφάς τε καὶ ἀδελφούς, ὥςτε, ὃ
E νῦν δὴ ἐλέγομεν, ἀλλήλων μὴ ἅπτεσθαι. ἀδελφοὺς

μηδ' εἰς φῶς ἐκφέρειν] Theodoret. et Euseb. μή pro μηδ' exhibent. Dein pro μηδέν Par. A. μηδέ γε ἕν. Vat. m. μηδέ γ' ἕν, ut Flor. a. c. α. γ. Et sic scripserunt Turr. cum Schneid.
οὕτω τιθέναι] V. ἐκτιθέναι, quod de tot libris mss. ne unus quidem confirmavit. Ficinus: ita ponere praecipiemus etc.

igitur dicit: et haec quidem omnia iam iis permittemus addita cohortatione, ut studiosissime caveant, ne ullum fetum proferant in lucem, si conceptus fuerit: sin autem cogat aliqua necessitas, ut eum ita ponant, quasi tali infanti nulla obtingere possit educatio, sc. publica; v. ann. ad p. 460. C. Ceterum de μάλιστα μέν, εἰ δέ s. ἐὰν δέ v. infra libr. IX. p. 590. D: μάλιστα μὲν οἰκεῖον ἔχοντος ἐν αὑτῷ, εἰ δὲ μή, ἔξωθεν ἐφεστῶτος. P. 473. B. et libr. III. p. 414. C.

D. πάππους τε καὶ τηθάς] Audias Lobeckium ad Phrynich. p. 134: „Natricem τίτθην dixerunt, non τήθην, ut et in Athen. XIII, 44. 103. et in Ammonio scriptum legitur. Τήθην enim censemus fuisse aviae nomen (quam Dorienses μαῖαν dixerunt, v. Iamblich. Vit. Pyth. XI, 56. 114.) tum paternae tum maternae, honoris et reverentiae causa tributum; eoque sensu reperitur Aristoph. Lys. v. 549, Acharn. v. 49. Andocid. de Myster. p. 63. Menand. Athen. II, 88. 277. Plutarch. de Curios. II, 131. T. X. Dion. Cass. LXXIX, 11. 1360. Iulian. Orat. in Const. p. 8. Lips. (Adde Isaeum T. VII. p. 29, 35, 216. ed. Reisk.) Et sicubi hac significatione τίτθη offertur, ut Plat. de Rep. V. c. 9. — nemo deprecabitur, quominus in τήθη transmutetur vel τηθή, nam et hoc fluctuat." Conf. etiam Ruhnken. ad Tim. p. 256.

δὲ καὶ ἀδελφὰς δώσει ὁ νόμος συνοικεῖν, ἐὰν ὁ κλῆρος ταύτῃ ξυμπίπτῃ καὶ ἡ Πυθία προςαναιρῇ. Ὀρθότατα, ἦ δ' ὅς. E

Cap. X. Ἡ μὲν δὴ κοινωνία, ὦ Γλαύκων, αὕτη τε καὶ τοιαύτη γυναικῶν τε καὶ παίδων τοῖς φύλαξί σοι τῆς πόλεως· ὡς δὲ ἑπομένη τε τῇ ἄλλῃ πολιτείᾳ καὶ μακρῷ βελτίστη, δεῖ δὴ τὸ μετὰ τοῦτο βεβαιώσασθαι παρὰ τοῦ λόγου. ἢ πῶς ποιῶμεν; Οὕτω νὴ 462 Δία, ἦ δ' ὅς. Ἆρ' οὖν οὐχ ἥδε ἀρχὴ τῆς ὁμολογίας, ἐρέσθαι ἡμᾶς αὐτούς, τί ποτε τὸ μέγιστον ἔχομεν εἰπεῖν εἰς πόλεως κατασκευήν, οὗ δεῖ στοχαζόμενον τὸν νομοθέτην τιθέναι τοὺς νόμους, καὶ τί μέγιστον κακόν, εἶτα ἐπισκέψασθαι, ἆρα ἃ νῦν δὴ διήλθομεν εἰς μὲν τὸ τοῦ ἀγαθοῦ ἴχνος ἡμῖν ἁρμόττει, τῷ δὲ τοῦ κακοῦ ἀναρμοστεῖ; Πάντων μάλι-

D. καὶ ἐκεῖνα αὖ] ἐκείνου αὖ Par. A. Ven. II. Vat. m. παππούς τε καὶ τηθάς] V. τίτθας. Paris. A. Ang. Flor. x. τηθάς. Astius τήθας. v. de hac accentus varietate Lobeck. ad Phryn. p. 134.

Cap. X. E. ἢ πῶς ποιῶμεν;] Steph. invitis libris omnibus ποιοῦμεν; quod Ast. non debebat pro futuro deliberativo habere. Etiam Stob. Serm. XLI. p. 255. ποιῶμεν.

E. ἡ Πυθία προςαναιρῇ.] et praeterea Pythiae oraculum suaserit.

Cap. X. βεβαιώσασθαι παρὰ τοῦ λόγου] Schleiermacherus: „dies müssen wir nun zunächst bestätigen lassen durch die Rede." Gorg. p. 489: βεβαιώσωμαι ἤδη παρὰ σοῦ, ubi Heindorfius praeterea comparavit Sympos. p. 199. B.

P. 462. Ἆρ' οὖν οὐχ ἥδε ἀρχὴ τῆς ὁμ.] Cave scribendum putes ἥδε ἡ ἀρχή. Nam ἥδε subiecti munere fungitur, ἀρχή praedicati partes sustinet; v. ad Gorg. p. 510. D. Mox εἶτα, atque tum, pro καὶ εἶτα positum, ut saepe. Genus loquendi ad Apolog. Socr. p. 23. C. attigimus. Ante ἆρα vulgo punctum ponitur, quod miror servasse Bekkerum. Ἆρα sexcenties ita in interrogatione aliunde suspensa usurpatur, veluti Gorg. p. 475. B. p. 476. A. p. 512. E. Phaed. p. 70. E. Lachet. p. 185. E. ut nec opus sit coniectura Dobraei Advers. I. 1. p. 157. legendum putantis: εἰ ἄρα ἃ νῦν κ. τ. λ. conf. ann. ad Lachet. p. 185. D. Veram interpunctionem suaserat dudum Buttmannus teste Morgensternio Progr. laud. p. IV. Vult igitur Socrates primum ab ipsis quaeri, quid summum sit in civitate bonum, quid summum malum; deinde investigari, num ea, quae modo constituerint, cum summo illo bono consentiant, a malo abhorreant.

στα, ἔφη. Ἔχομεν οὖν τι μεῖζον κακὸν πόλει ἢ
B ἐκεῖνο, ὃ ἂν αὐτὴν διασπᾷ καὶ ποιῇ πολλὰς ἀντὶ μιᾶς; ἢ μεῖζον ἀγαθὸν τοῦ ὃ ἂν ξυνδῇ τε καὶ ποιῇ μίαν; Οὐκ ἔχομεν. Οὐκοῦν ἡ μὲν ἡδονῆς τε καὶ λύπης κοινωνία ξυνδεῖ, ὅταν ὅ τι μάλιστα πάντες οἱ πολῖται τῶν αὐτῶν γιγνομένων τε καὶ ἀπολλυμένων παραπλησίως χαίρωσι καὶ λυπῶνται; Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη. Ἡ δέ γε τῶν τοιούτων ἰδίωσις διαλύει, ὅταν οἱ μὲν περιαλγεῖς, οἱ δὲ περιχαρεῖς γίγνωνται
C ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς παθήμασι τῆς πόλεώς τε καὶ τῶν ἐν τῇ πόλει; Τί δ' οὔ; Ἆρ' οὖν ἐκ τοῦδε τὸ τοιόνδε γίγνεται, ὅταν μὴ ἅμα φθέγγωνται ἐν τῇ πόλει τὰ τοιάδε ῥήματα, τό τε ἐμὸν καὶ τὸ οὐκ ἐμόν; καὶ

P. 462. *καὶ ποιῇ πολλὰς ἀντὶ μιᾶς*] V. *ποιοῖ*, quod ex optimis libris correctum. Mox Par. A. Vat. Θ. Ven. Π. Vat. m. *ξυνδεῖ*, unde aliquis *ξυνδέῃ* effingat. Sed iidem libri deinde etiam *ποιεῖ*.

C. *Κομιδῇ μὲν οὖν. Ἐν ᾗτινι δὴ πόλει — ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατὰ ταὐτά*] Haec verba in plurimis codicibus et in vett. editt. propter *ὁμοιοτέλευτον* exciderunt. Servarunt ea Par. A. Ven. Ξ. Ang. Vat. m. Flor. a. c. x α. β. γ. et Stobaeus, qui exhibet

Ἔχομεν οὖν τι μεῖζον κακὸν π.] Summum bonum civitatis in eo ponit, ut sit una atque concors, hoc est, ut omnes cives idem cupiant, idemque fugiant; idem doleant et gaudeant; denique ut omnes similiter inter se consentiant atque singula unius corporis membra. Adversus Platonem disputavit Aristoteles Polit. II, 1, 16. II, 2, 9., cuius iudicium examinarunt Franc. Patricius Discuss. Peripatet. p. 350 sq. Fülleborn. Annot. ad Garvii interpret. Aristot. Polit. T. II. p. 194. Morgenstern. Comment. p. 235. Pinzger. l. c. p. 31 sqq. Ceterum ad sententiam conf. libr. IV. p. 422. E.

B. *ὃ ἂν ξυνδῇ τε καὶ π. μ.*] Observes formam coniunctivi, quae haud scio an non in *ξυνδέῃ* mutanda sit, quum verbum *δεῖν*, ligare, etiam in aliis formis ε per contractionem amiserit. v. Buttm. Gr. Ampl. T. I. p. 497. Matth. Gr. §. 50. coll. infra p. 465. D.

τῶν τοιούτων ἰδίωσις] Opponitur *ἡ ἰδίωσις τῇ κοινωνίᾳ*, quam antea memorabat. Antiattic. Bekkeri Anecd. I. p. 100: *Ἰδίωσις, Πλάτων πεμπτῷ Πολιτειῶν.*

C. *Ἆρ' οὖν ἐκ τοῦδε τὸ τοιόνδε γίγνεται*] Referendum est *τοῦδε* ad verba sequentia, *ὅταν μὴ ἅμα φθέγγωνται κ. τ. λ.*; sed *τὸ τοιόνδε* spectat ad praegressa illa, *ὅταν οἱ μὲν περιαλγεῖς κ. τ. λ.* Sententiam laudat Plutarch. De Frat. Amor. p. 484. B: *Πλάτων παραινεῖ τοῖς πολίταις τὸ ἐμὸν ἐξαιρεῖν καὶ τὸ οὐκ ἐμόν.* Amator. p. 767. D: *ἐκ τῆς Πλατωνικῆς πόλεως τὸ ἐμὸν οὐχ ἕξει καὶ τὸ οὐκ ἐμόν.* Praecept. Coniug. p. 140. D. Iamblich. Vit. Pythagor. §. 167: *ἀρχὴ τοίνυν ἐστὶ δικαιοσύνης μὲν τὸ κοινὸν καὶ ἴσον*

περὶ τοῦ ἀλλοτρίου κατὰ ταὐτά; Κομιδῇ μὲν οὖν. Ἐν ᾗτινι δὴ πόλει πλεῖστοι ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατὰ ταὐτὰ τοῦτο λέγουσι τὸ ἐμὸν καὶ τὸ οὐκ ἐμόν, αὕτη ἄριστα διοικεῖται; Πολύ γε. Καὶ ἥτις δὴ ἐγγύτατα ἑνὸς ἀνθρώπου ἔχει· οἷον, ὅταν που ἡμῶν δάκτυλός του πληγῇ, πᾶσα ἡ κοινωνία ἡ κατὰ τὸ σῶμα πρὸς τὴν ψυχὴν τεταμένη εἰς μίαν σύνταξιν τὴν τοῦ ἄρ- D χοντος ἐν αὐτῇ ᾔσθετό τε καὶ πᾶσα ἅμα ξυνήλγησε μέρους πονήσαντος ὅλη, καὶ οὕτω δὴ λέγομεν, ὅτι ὁ ἄνθρωπος τὸν δάκτυλον ἀλγεῖ· καὶ περὶ ἄλλου ὁτουοῦν τῶν τοῦ ἀνθρώπου ὁ αὐτὸς λόγος, περί τε λύπης, πονοῦντος μέρους, καὶ περὶ ἡδονῆς, ῥαΐζοντος. Ὁ αὐτὸς γάρ, ἔφη· καί, τοῦτο ὃ ἐρωτᾷς, τοῦ

δὴ πόλει πλεῖστοί σοι, τὸ αὐτό. Legit etiam Ficin. Pro λέγουσι Par. DK. λέγωσι. Sed Par. A. secundum repetitam lectionem liquido λέγουσι. Astius pro ἐπὶ τὸ αὐτὸ scripsit πρὸς τὸ αὐτό.

πρὸς τὴν ψυχὴν τεταμένη] τεταγμένη Vat. Θ. Ven. Ξ.

D. *τοῦ ἀνθρ. ὁ αὐτὸς λόγος*] V. ὁ αὐτός γε λόγος. Voculam γέ cum optimis plurimisque codd. delevimus.

καὶ — ὁμοπαθεῖν πάντας καὶ ἐπὶ τὸ αὐτὸ τὸ ἐμὸν φθέγγεσθαι καὶ ἀλλότριον, ὥσπερ δὴ καὶ Πλάτων μαθὼν παρὰ τῶν Πυθαγορείων συμμαρτυρεῖ, quae Iamblichi verba egregie tuentur lectionem in proximis restitutam: ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατὰ ταὐτά, quod Astius Cornario duce in πρὸς ταὐτὸν κατὰ ταὐτά mutavit. Nimirum ἐπὶ ταὐτό est idem spectantes, nec debebat Wyttenbach. ad Plutarch. T. II. p. 184. ed. Lips. ἐπὶ ταὐτῷ scribendum suspicari.

καὶ ἥτις δὴ ἐγγύτατα — ἔχει] Intell. αὕτη ἄριστα διοικεῖται.

τεταμένη εἰς μίαν σύνταξιν τὴν τοῦ ἄρχοντος ἐν αὐτῇ] Videl. ἐν τῇ ψυχῇ. Dixit autem σύνταξιν nunc τὴν συντεταγμένην διοίκησιν. Sic Tim. ταύτην οὖν δὴ τότε ξύμπασαν διακόσμησιν καὶ σύνταξιν ἡ θεὸς προτέρους ὑμᾶς διακοσμήσασα κατῴκισεν. Alia huius usus exempla praebebit Index Demosthenis Reiskianus. Quocirca ἡ τοῦ ἄρχοντος σύνταξις est constitutio, quae profecta est ab ea animi parte, penes quam est totius hominis imperium. Usum aoristi ᾔσθετό τε καὶ ξυνήλγησε non est quod illustremus post ea, quae praeter alios de eo exposuit Matth. Gr. §. 502. 3.

D. *ὁ ἄνθρωπος τὸν δάκτυλον ἀλγεῖ*] Egregie hoc utitur exemplo, quo recte unitatem totius hominis significari arbitratur. Germanice item dicimus: der Mensch leidet Schmerz an dem Finger, videlicet totum hominem dolore affectum indicantes.

τοῦτο ὃ ἐρωτᾷς] Prorsus ad eundem modum Latini dicunt: id quod interrogas. conf. Gorg. p. 461. C. Theaetet.

τοιούτου ἐγγύτατα ἡ ἄριστα πολιτευομένη πόλις οἰκεῖ. Ἑνὸς δή, οἶμαι, πάσχοντος τῶν πολιτῶν ὁτιοῦν ἢ
E ἀγαθὸν ἢ κακὸν ἡ τοιαύτη πόλις μάλιστά τε φήσει ἑαυτῆς εἶναι τὸ πάσχον καὶ ἢ ξυνησθήσεται ἅπασα ἢ ξυλλυπήσεται. Ἀνάγκη, ἔφη, τήν γε εὔνομον.
Cap. XI. Ὥρα ἂν εἴη, ἦν δ' ἐγώ, ἐπανιέναι ἡμῖν ἐπὶ τὴν ἡμετέραν πόλιν, καὶ τὰ τοῦ λόγου ὁμολογήματα σκοπεῖν ἐν αὐτῇ, εἰ αὐτὴ μάλιστ' ἔχει εἴτε καὶ ἄλλη τις μᾶλλον. Οὐκοῦν χρή, ἔφη. Τί οὖν;
463 ἔστι μέν που καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσιν ἄρχοντές τε καὶ δῆμος, ἔστι δὲ καὶ ἐν αὐτῇ; Ἔστι. Πολίτας μὲν δὴ πάντες οὗτοι ἀλλήλους προσεροῦσι; Πῶς δ' οὔ; Ἀλλὰ πρὸς τῷ πολίτας τί ὁ ἐν ταῖς ἄλλαις δῆμος τοὺς ἄρχοντας προσαγορεύει; Ἐν μὲν ταῖς πολλαῖς δεσπότας, ἐν δὲ ταῖς δημοκρατουμέναις αὐτὸ τοὔνομα τοῦτο, ἄρχοντας. Τί δ' ὁ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ δῆμος; πρὸς τῷ πολίτας τί τοὺς ἄρχοντάς φησιν
B εἶναι; Σωτῆράς τε καὶ ἐπικούρους, ἔφη. Τί δ' οὗτοι τὸν δῆμον; Μισθοδότας τε καὶ τροφέας. Οἱ δ' ἐν ταῖς ἄλλαις ἄρχοντες τοὺς δήμους; Δούλους,

E. *καὶ ἢ ξυνησθήσεται*] *καί*, quod vulgo aberat, revocatum ex Par. A. Vat. Θ. Ven. ΞΠ. Vind. Ang. Vat. m. r. Flor. x. Stob. et edit. Bas. 2.

Cap. XI. P. 463. *Ἀλλὰ πρὸς τῷ πολίτας*] Flor. α. *πρὸς τῷ π. εἶναι τί ὁ ἐν τ. ἄλλ.* Idem liber etiam in proximis *εἶναι* addit post *πρὸς τῷ πολίτας*.

B. *Οἱ δ' ἐν ταῖς ἄλλαις ἄρχοντες τ. δ.*] Sic Par. A. Ven. Ξ. Ang. Vat. m. Flor. a. c. x. α. γ. Stob. et edit. Bas. 2. Vulgo: *Καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις οἱ ἄρχοντες τοὺς δήμους.*

p. 172. D. Mox *οἰκεῖν* de ipsa urbe dictum, ut p. 472. E. p. 473. A. libr. VIII. p. 543. A. p. 547. C. p. 557. A. Plura dabit Ast. ad Legg. I. c. 3. p. 15.

Cap. XI. P. 463. *ἔστι μέν που καὶ ἐν ἄλλαις*] De numero verbi singulari v. annot. ad libr. II. p. 363. A. Paullo ante ne quis scribendum putet *Ὥρα ἂν οὖν εἴη*, eodem modo infra p. 474. C: *Ὥρα ἂν εἴη, ἔφη, ὁρίζεσθαι.* Symp. p. 176. B: *ἕρμαιον ἂν εἴη.* Theaet. p. 181. B: *σκεπτέον ἂν εἴη*, ubi v. annot. ubi addas Legg. V. p. 747. E: *πρῶτον τρεπτέον ἐπὶ τὰ τοιαῦτα.* Ibid. VI. p. 751. A., VII. p. 823. A. X. p. 891. C. quo loco *σκόπει* sine coniunctione ponitur sic, ut ad novam disputationem transeatur. Xenoph. Cyrop. I, 4. 28: *Ὥρα ἂν εἴη, ἔφη ὁ Μῆδος, μάλα πάλιν σε φιλεῖν ἐμέ.*

Ἀλλὰ πρὸς τῷ πολίτας]

ἔφη. Τί δ' οἱ ἄρχοντες ἀλλήλους; Ξυνάρχοντας,
ἔφη. Τί δ' οἱ ἡμέτεροι; Ξυμφύλακας. Ἔχεις οὖν
εἰπεῖν τῶν ἀρχόντων τῶν ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσιν, εἴ
τίς τινα ἔχει προςειπεῖν τῶν ξυναρχόντων τὸν μὲν ὡς
οἰκεῖον, τὸν δ' ὡς ἀλλότριον; Καὶ πολλούς γε. Οὐ-
κοῦν τὸν μὲν οἰκεῖον ὡς ἑαυτοῦ νομίζει τε καὶ λέγει,
τὸν δ' ἀλλότριον ὡς οὐχ ἑαυτοῦ; Οὕτω. Τί δὲ οἱ C
παρὰ σοὶ φύλακες; ἔσθ' ὅςτις αὐτῶν ἔχοι ἂν τῶν
ξυμφυλάκων νομίσαι τινὰ ἢ προςειπεῖν ὡς ἀλλότριον;
Οὐδαμῶς, ἔφη· παντὶ γάρ, ᾧ ἂν ἐντυγχάνῃ τις, ἢ
ὡς ἀδελφῷ ἢ ὡς ἀδελφῇ ἢ ὡς πατρὶ ἢ ὡς μητρὶ ἢ
υἱεῖ ἢ θυγατρὶ ἢ τούτων ἐκγόνοις ἢ προγόνοις νομιεῖ
ἐντυγχάνειν. Κάλλιστα, ἦν δ' ἐγώ, λέγεις· ἀλλ' ἔτι
καὶ τόδε εἰπέ· πότερον αὐτοῖς τὰ ὀνόματα μόνον οἰ-
κεῖα νομοθετήσεις, ἢ καὶ τὰς πράξεις πάσας κατὰ D
τὰ ὀνόματα πράττειν, περί τε τοὺς πατέρας, ὅσα
νόμος περὶ πατέρας αἰδοῦς τε πέρι καὶ κηδεμονίας
καὶ τοῦ ὑπήκοον δεῖν εἶναι τῶν γονέων, ἢ μήτε πρὸς
θεῶν μήτε πρὸς ἀνθρώπων αὐτῷ ἄμεινον ἔσεσθαι,
ὡς οὔτε ὅσια οὔτε δίκαια πράττοντος ἄν, εἰ ἄλλα

τῶν ἀρχόντων τῶν ἐν ταῖς ἄλλαις] Articulum *τῶν* post *ἀρχόντων* e Flor. β. x. restituimus. Exhibere videntur etiam Bekkeri codices omnes praeter Vat. m. r. In Par. A. pro *τῶν* est rasura octo litterarum.

C. *ἢ ὡς μητρί*] *ὡς* ante *μητρί* om. Vat. Θ. Ven. II. Vind. Var. DK. Ang. Vat. r. Flor. x. Idem deinde vulgo ante *υἱεῖ* illatum omisimus auctoritate codd. Par. ADK. Vat. Θ. Ven. II. Vind. Mon. Vat. m. Flor. a. c. x. β. γ.

D. *τοῦ ὑπήκοον δεῖν εἶναι*] *τό* Vind. Par. D. Mon. Vat. m. r. et sex Florentini. Non placet.

Intell. *προςαγορεύειν*. Nam nihili est quod in uno codice additur *εἶναι*. Conf. annot. ad libr. I. p. 337. D. III. p. 408. D. Protagor. p. 332. D. Sympos. p. 195. C. Mox similiter ad *πρὸς τοὺς πολίτας* intelligendum *φάναι εἶναι*.

C. *πότερον αὐτοῖς — οἰκεῖα νομοθετήσεις*] Nomina *οἰκεῖα* sunt *τὰ τῶν οἰκείων ὀνόματα*, nomina quae cognatos significant, ut Sophist. p. 226. B: *οἰκετικὰ ὀνόματα* vocantur, quae indicant servilia ministeria. Sed de hoc usu iam ad libr. I. p. 344. B. monuimus. Ceterum notabis variatam constructionem verbi *νομοθετεῖν*, quod primo cum accusativo nominis, deinde cum infinitivo verbi iunctum est. Sed nec hoc inusitatum, ut exempla structurae afferre supervacaneum videatur. Interim contulisse iuvabit illa p. 466. C. D.

D. *καὶ τοῦ ὑπήκοον δ. εἶ-*

πράττοι ἢ ταῦτα; αὗταί σοι ἢ ἄλλαι φῆμαι ἐξ ἁπάν-
των τῶν πολιτῶν ὑμνήσουσιν εὐθὺς περὶ τὰ τῶν
παίδων ὦτα καὶ περὶ πατέρων, οὓς ἂν αὐτοῖς τις
E ἀποφήνῃ, καὶ περὶ τῶν ἄλλων ξυγγενῶν; *Αὗται,*
ἔφη· γελοῖον γὰρ ἂν εἴη, εἰ ἄνευ ἔργων οἰκεῖα ὀνό-
ματα διὰ τῶν στομάτων μόνον φθέγγοιντο. *Πασῶν*
ἄρα πόλεων μάλιστα ἐν αὐτῇ ξυμφωνήσουσιν ἑνός
τινος ἢ εὖ ἢ κακῶς πράττοντος, ὃ νῦν δὴ ἐλέγομεν
τὸ ῥῆμα, τὸ ὅτι τὸ ἐμὸν εὖ πράττει ἢ ὅτι τὸ ἐμὸν
464 κακῶς. *Ἀληθέστατα, ἦ δ' ὅς.* Οὐκοῦν μετὰ τούτου
τοῦ δόγματός τε καὶ ῥήματος ἔφαμεν ξυνακολουθεῖν
τάς τε ἡδονὰς καὶ τὰς λύπας κοινῇ; *Καὶ ὀρθῶς*
γε ἔφαμεν. Οὐκοῦν μάλιστα τοῦ αὐτοῦ κοινωνήσου-
σιν ἡμῖν οἱ πολῖται, ὃ δὴ ἐμὸν ὀνομάσουσι; τούτου
δὲ κοινωνοῦντες οὕτω δὴ λύπης τε καὶ ἡδονῆς μά-
λιστα κοινωνίαν ἕξουσι; *Πολύ γε.* Ἆρ' οὖν τούτων

D. *αὗταί σοι ἢ ἄλλαι φ.*] Sic Par. A. Vat. Θ. Ven. Ξ. Vind. Mon. Ang. Vat. r. Flor. α. β. γ. Stob. Legebatur *αὐταί.*

P. 464. *ὃ δὴ ἐμὸν ὀνομάσουσι;*] V. *ὀνομάζουσι,* quod nullus liber confirmat. In Venet. Ξ. tamen *ὀνομάζουσι* superscriptum.

Cap. XII. *Ἀλλὰ μὴν μέγιστόν γε*] A. *τε,* quod ex Par.

ναι] Tria commemorat quae parentibus debeantur, verecundiam, curam, obedientiam. Quocirca lectio *τὸ ὑπήκοον* damnanda. Deinde *ἢ* ante *μήτε πρὸς θεῶν* est alioquin, ut Phaedr. p. 245. D. E. p. 249. E. p. 250. A. Protagor. p. 323. A. Tim. p. 52. C. Cratyl. p. 426. A. de Republ. VI. p. 490. A., ubi de infinitivi ratione et usu monebimus. Legg. IV. p. 719. E. VII. p. 820. C. al. Post *αὐτοῖς* quod nunc infertur *αὐτῷ ἄμεινον ἔσεσθαι,* nihil frequentius hac transitione a numero plurali ad singularem. v. ad Protagor. p. 319. D. coll. Matth. Gr. §. 303. ann. 3.

αὗταί σοι — ὑμνήσουσιν] Vere observavit Astius verbum *ὑμνεῖν* nunc intransitivo sensu positum esse, ut sit sonare, resonare. Cuius usus exemplum attulit locum Critiae p. 118. B: *τὰ δὲ περὶ αὐτὸν ὄρη τότε ὕμνει τὸ πλῆθος — παρὰ πάντα τὰ νῦν ὄντα γεγονέναι,* ubi tamen nunc *ὑμνεῖτο* legitur. Ficinus: Aliine in hac tua civitate sermones, quam hi, cunctis ex civibus protinus ad aures puerorum circumsonabunt?

E. *διὰ στομάτων μόνον φθέγγοιντο.*] h. e. ore tantum creparent. Libr. VI. p. 505. C: *ἐπειδὰν τὸ τοῦ ἀγαθοῦ φθέγξωνται ὄνομα.* Theaet. p. 157. B. al. Mox ad *ξυμφωνήσουσιν* intelligendum est *οἱ πολῖται,* quod in cod. Flor. x. superscriptum legitur. Recte Ficinus: In hac igitur civitate maxime omnium, uno aliquo

αἰτία πρὸς τῇ ἄλλῃ καταστάσει ἡ τῶν γυναικῶν τε καὶ παίδων κοινωνία τοῖς φύλαξι; Πολὺ μὲν οὖν μάλιστα, ἔφη. Cap. XII. Ἀλλὰ μὴν μέγιστόν γε B πόλει αὐτὸ ὡμολογήσαμεν ἀγαθόν, ἀπεικάζοντες εὖ οἰκουμένην πόλιν σώματι πρὸς μέρος αὐτοῦ λύπης τε πέρι καὶ ἡδονῆς ὡς ἔχει. Καὶ ὀρθῶς γε, ἔφη, ὡμολογήσαμεν. Τοῦ μεγίστου ἄρα ἀγαθοῦ τῇ πόλει αἰτία ἡμῖν πέφανται ἡ κοινωνία τοῖς ἐπικούροις τῶν τε παίδων καὶ τῶν γυναικῶν. Καὶ μάλ', ἔφη. Καὶ μὲν δὴ καὶ τοῖς πρόσθεν γε ὁμολογοῦμεν· ἔφαμεν γάρ που οὔτε οἰκίας τούτοις ἰδίας δεῖν εἶναι οὔτε γῆν οὔτε τι κτῆμα, ἀλλὰ παρὰ τῶν ἄλλων τροφὴν C λαμβάνοντας, μισθὸν τῆς φυλακῆς, κοινῇ πάντας ἀναλίσκειν, εἰ μέλλοιεν ὄντως φύλακες εἶναι. Ὀρθῶς, ἔφη. Ἆρ' οὖν οὐχ, ὅπερ λέγω, τά τε πρόσθεν εἰρημένα καὶ τὰ νῦν λεγόμενα ἔτι μᾶλλον

A. Ven. Ξ. Angel. Vat. m. Florentinis et Stob. mutatum. Par. K. τῇ πόλει.

B. τοῖς πρόσθεν γε ὁμολογοῦμεν] Sic Ven. Ξ. Ang. Vat. m. pro vulg. ὡμολογοῦμεν, quod sententiae adversatur. Tenuerunt tamen Tur. Herm. Schneid. In Par. K. et Stob. γε deest, probante Astio.

bene vel male affecto, uno ore clamabunt omnes: „Meum bene se habet! vel Meum se habet male!"

P. 464. μετὰ τούτου τοῦ δόγματος — ξυνακολουθεῖν] Dubitarunt viri docti, probane esset constructio verborum συνεῖναι et συνακολουθεῖν cum μετά et genitivo. Quae dubitatio plane inanis est. Plat. Legg. I. p. 639. C: μετὰ κακῶν ἀρχόντων συνοῦσαν. Sympos. p. 195. B: μετὰ δὲ νέων ἀεὶ ξύνεστί τε καί ἐστιν. Et συνακολουθεῖν μετά τινος dixit etiam Isocrates Panegyr. §. 40. Mox οὕτω δὴ post participium κοινωνοῦντες illatum usu frequenti; v. ad Protagor. p. 314. C. — Πολύ γε, sc. μάλιστα.

πρὸς τῇ ἄλλῃ καταστάσει —] praeter reliquam civitatis constitutionem. Dativus φύλαξι positus, ut mox: αἰτία ἡμῖν πέφανται ἡ κοινωνία τοῖς ἐπικούροις. Plura dabit Matth. Gr. §. 389. g.

Cap. XII. B. ἀπεικάζοντες εὖ οἰκουμένην π.] P. 462. C. D.

καὶ μὲν δὴ καὶ τοῖς πρόσθεν γε ὁμ.] Bene sententiam expressit Ficinus: Atqui et superioribus haec consonant. De particulis καὶ μὲν δή — γε conf. libr. VII. p. 526. B: καὶ μὲν δή — σφόδρα γε ποιεῖ αὐτά. Ibid. p. 528. D: καὶ μὲν δή, ἔφη, τό γε ἐπίχαρι καὶ διαφερόντως ἔχει. Theaet. p. 155. E: Καὶ μὲν δή, ὦ Σώκρατες, κληρούς γε λέγεις. Gorg. p. 507. B: Καὶ μὲν δὴ καὶ ἀνδρεῖόν γε ἀνάγκη.

ἀπεργάζεται αὐτοὺς ἀληθινοὺς φύλακας, καὶ ποιεῖ μὴ διασπᾶν τὴν πόλιν, τὸ ἐμὸν ὀνομάζοντας μὴ τὸ αὐτό, ἀλλ' ἄλλον ἄλλο, τὸν μὲν εἰς τὴν αὐτοῦ οἰκίαν ἕλκοντα ὅ τι ἂν δύνηται χωρὶς τῶν ἄλλων κτή-
D σασθαι, τὸν δὲ εἰς τὴν ἑαυτοῦ ἑτέραν οὖσαν, καὶ γυναῖκά τε καὶ παῖδας ἑτέρους, ἡδονάς τε καὶ ἀλγηδόνας ἐμποιοῦντας ἰδίων ὄντων ἰδίας, ἀλλ' ἑνὶ δόγματι τοῦ οἰκείου πέρι ἐπὶ τὸ αὐτὸ τείνοντας πάντας εἰς τὸ δυνατὸν ὁμοπαθεῖς λύπης τε καὶ ἡδονῆς εἶναι; Κομιδῇ μὲν οὖν, ἔφη. Τί δέ; δίκαι τε καὶ ἐγκλήματα πρὸς ἀλλήλους οὐκ οἰχήσεται ἐξ αὐτῶν, ὡς ἔπος εἰπεῖν, διὰ τὸ μηδὲν ἴδιον ἐκτῆσθαι πλὴν τὸ σῶμα, τὰ δ' ἄλλα κοινά; ὅθεν δὴ ὑπάρχει τού-
E τοις ἀστασιάστοις εἶναι, ὅσα γε διὰ χρημάτων ἢ παίδων καὶ ξυγγενῶν κτῆσιν ἄνθρωποι στασιάζουσι;

D. καὶ παῖδας ἑτέρους] Mon. Flor. β. καὶ παῖδας καὶ ἑταίρους.

διὰ τὸ μηδὲν ἴδιον ἐκτῆσθαι] Vulgo: διὰ τὸ μηδένα ἴδιον κτλ. Bekker. sine codicum auctoritate scripsit διὰ τὸ μηδένα μηδὲν ἴδιον ἐκτῆσθαι. Nimirum Vat. Θ. μηδενὶ pro μηδένα habet. Sed plurimi, ut Par. A D K. Ven. II. Vind. Mon. Angel. μηδέν, omisso μηδένα, ut scripserunt etiam Turr. cum Schneidero. Paris. K. cum Stob. κεκτῆσθαι.

E. παίδων καὶ ξυγγ.] V. ἤ, quod ex Par. A. Ang. Vat. m. Flor. a. c. x. α. γ. mutatum.

ἀνάγκην σωμάτων ἐπιμελείας τιθ.] V. ἀνάγκη σ. ἐπιμέλειαν τ. Accusativum ἀνάγκην debemus Par. A. Ang. Vat. m. sex Florentinis et Stobaeo. Pro ἐπιμέλειαν Par. A. Ven. II. Ang. Vat. m. ἐπιμελείᾳ, quod cum ἀνάγκην reposuit Bekkerus, quem

C. τὸ ἐμὸν ὀνομάζοντας κ. τ. λ.] Referas haec ad postrema verba: καὶ ποιεῖ μὴ διασπᾶν τὴν πόλιν.

D. καὶ γυναῖκά τε καὶ π. ἑτέρους] Astius per zeugma ex praecedenti ἕλκοντα intelligendum censet ἔχοντα. Non credo. Pendent haec ab ὀνομάζοντας. Mox idem vir doctus ὁμοιοπαθεῖς legendum putat, ut libr. III, 16: ἅτε οὐκ ἔχοντες ἐν ἑαυτοῖς παραδείγματα ὁμοιοπαθῆ τοῖς πονηροῖς. Tim. p. 45. C: ὁμοιοπαθὲς δὴ δι' ὁμοιότητα πᾶν γενόμενον. Sed horum locorum alia ratio est. Nunc enim indicatur omnes una dolore et voluptate affici debere, quemadmodum unius corporis membra; cfr. p. 462. A. B. Ceterum haec: ἀλλ' ἑνὶ δόγματι — ὁμοπαθεῖς — εἶναι, pendent ab illo ἀλλὰ ποιεῖ. Nam primaria sententiae pars haec est: καὶ ποιεῖ μὴ διασπᾶν τὴν πόλιν, ἀλλ' ἑνὶ δόγματι — ἡδονῆς εἶναι.

E. ἀνάγκην σωμάτων ἐπιμελείας τιθέντες] imponentes iis necessitatem corporum curandorum, h. e. legem iis hanc praescribentes,

Πολλὴ ἀνάγκη, ἔφη, ἀπηλλάχθαι. Καὶ μὴν οὐδὲ βιαίων γε οὐδ' αἰκίας δίκαι δικαίως ἂν εἶεν ἐν αὐτοῖς. ἥλιξι μὲν γὰρ ἥλικας ἀμύνεσθαι καλὸν καὶ δίκαιόν που φήσομεν, ἀνάγκην σωμάτων ἐπιμελείας τιθέντες. Ὀρθῶς, ἔφη. Καὶ γὰρ τόδε ὀρθὸν ἔχει, ἦν δ' ἐγώ, 465
οὗτος ὁ νόμος· εἴ πού τίς τῳ θυμοῖτο, ἐν τῷ τοιούτῳ πληρῶν τὸν θυμὸν ἧττον ἐπὶ μείζους ἂν ἴοι στάσεις. Πάνυ μὲν οὖν. Πρεσβυτέρῳ μὴν νεωτέρων πάντων ἄρχειν τε καὶ κολάζειν προςτετάξεται. Δῆλον. Καὶ μὴν ὅτι γε νεώτερος πρεσβύτερον, ἂν μὴ οἱ ἄρχοντες προςτάττωσιν, οὔτε ἄλλο βιάζεσθαι ἐπιχειρήσει ποτὲ οὔτε τύπτειν, ὡς τὸ εἰκός. οἶμαι δ', οὐδὲ ἄλλως ἀτιμάσει· ἱκανὼ γὰρ τὼ φύλακε κωλύοντε, δέος B
τε καὶ αἰδώς, αἰδὼς μὲν ὡς γονέων μὴ ἅπτεσθαι

etiam Schneider. Turr. Herm. sequuti sunt. Sed dativus debetur criticis temere in genetivorum concursu haerentibus habetque explicationem longe difficillimam, imo nullam. v. explicat. Recte Par. DK. cum Stobaeo ἐπιμελείας.

P. 465. εἴ πού τίς τῳ θυμ.] V. τίς γε θυμ., quod ex Par. ADK. Ven. II. Mon. Ang. Vat. m. Florentinis et Stobaeo mutatum. Vat. Θ. Vind. τε pro vulg. γε habent. Deinde Stob. ἐν γὰρ (marg. γε) τοιούτῳ — στάσις.

Πρεσβυτέρῳ μὴν] Steph. errore μέν. Pro πάντων Par. A. super vers. et Stob. πάντῃ.

ἂν μὴ οἱ ἄρχοντες] Articulum cum Bekkero adiecimus e Mon. et Flor. β. Pro οὔτε ἄλλο βιάζεσθαι Ald. Bas. 1. 2. ἄλλος β. Hinc Steph. ἄλλως. Verum est ἄλλο, quod praebuerunt Par. A. Vat. Θ. Ven. ΞII. Vind. Vat. m. r. Flor. a. c. α. γ.

ut corporum curam habeant, nec ea temere laedi aut violari patiantur. Qui dativum ἐπιμελείᾳ tuentur, ii necessitatem ipsi tutelae impositam dici censent, sicuti fecit Schneiderus, qui eo significari censet, tutelam non singulorum arbitrio esse relictam. Quod nobis quidem non videtur probabile.

P. 465. ἐν τῷ τοιούτῳ πληρῶν —] Ficinus locum paullo aliter scriptum legisse videtur, ut qui eum sic converterit: quod si quis in aliquem irascatur iramque explere contendat, minus in maiores *maiorumve* transibit seditiones.

Καὶ μὴν ὅτι γε νεώτερος —] Ficinus: Constat praeterea, quod iunior in seniorem, nisi iussu principum, saeviet unquam, neque caedere audebit ctr. Constructio verborum per anacoluthiam explicanda, quandoquidem ὡς τὸ εἰκός infertur, quum sequi deberet εἰκός ἐστι, ut inde penderent verba: ὅτι γε νεώτερος κτλ. Genus dicendi non adeo rarum atque etiam Latinis usur-

εἴργουσα, δέος δὲ τὸ τῷ πάσχοντι τοὺς ἄλλους βοηθεῖν, τοὺς μὲν ὡς υἱεῖς, τοὺς δὲ ὡς ἀδελφούς, τοὺς δὲ ὡς πατέρας. Ξυμβαίνει γὰρ οὕτως, ἔφη. Πανταχῇ δὴ ἐκ τῶν νόμων εἰρήνην πρὸς ἀλλήλους οἱ ἄνδρες ἄξουσι; Πολλήν γε. Τούτων μὴν ἐν ἑαυτοῖς μὴ στασιαζόντων οὐδὲν δεινόν, μή ποτε ἡ ἄλλη πόλις πρὸς τούτους ἢ πρὸς ἀλλήλους διχοστατήσῃ. Οὐ γὰρ
C οὖν. Τά γε μὴν σμικρότατα τῶν κακῶν δι' ἀπρέπειαν ὀκνῶ καὶ λέγειν, ὧν ἀπηλλαγμένοι ἂν εἶεν, κολακείας τε πλουσίων πένητες, ἀπορίας τε καὶ ἀλγηδόνας ὅσας ἐν παιδοτροφίαις καὶ χρηματισμοῖς διὰ τροφὴν οἰκε-

B. εἰρήνην — ἄξουσι] Sic Par. A. Ven. ΞΙΙ. Vat. m. Flor. a. c. γ. Stob. pro vulg. ἕξουσι.

C. πλουσίων πένητες] Astius, cui assentitur vir quidam doctus Ephem. Lips. ann. 1805. n. 119. p. 1581., voc. πένητες orationis cohaerentiam turbare ideoque videri insiticium censuit. Cui Schneiderus ita adversatur, ut πένητες dicat referri ad ὧν ἀπηλλαγμένοι ἂν εἶεν, unde per breviloquentiam quandam intelligatur: αἷς ἔνοχοι ἂν εἶεν. Sed nobis quidem haec ratio ut contortior animum non explet, suspicamurque etiam nunc locum aliquid labis suscepisse. Omnia forent perspicua, si legeretur πενίας, i. e.

patum copiosius illustravi ad Phaedrum p. 272. D. et Phileb. p. 20. D. Pro ἄρχοντες quod scripsimus οἱ ἄρχοντες, etiamnunc videmur recte fecisse. Intelligendi enim sunt ii magistratus, qui in civitate publice constituti sunt, quicunque demum in tali caussa iudicare debent. Nimis indefinitum est ἄρχοντες, quod editt. praeter Bekkerum omnes amplexi sunt. Deinde οἶμαι δὲ rectae praemissum orationi attigimus ad Gorg. p 460. A. conf. V. p. 473. D. VI. p. 507. D. X. p. 608. D. Lys. 206. C.

B. δέος δὲ τὸ τῷ πάσχοντι τοὺς ἄλλους βοηθεῖν] Possis sane cum Astio hoc τὸ βοηθεῖν pro accusativo absoluto habere. Quanquam equidem accusativum pro casu obiecti habendum arbitror, qui a δέος pendeat, perinde ac si scriptum esset, δέος δέ, ὃ δείδειν αὐτὸν ποιεῖ τὸ βοηθεῖν. Quam explicationem eo magis veram puto, quod etiam alibi δεός et φόβος cum accusativo obiecti iunctum reperitur; v. Taylor. ad Demosthen. de Male Gest. Legat. Apparat. Schaefer. T. II. p. 503. et ipse Schaeferus ibid. T. IV. p. 603., unde disces nomina verbalia interdum etiam cum accusativo copulari. Itaque Germanice haec sic interpretamur: Scheu, welche verhindert, die Aeltern anzutasten, und Furcht davor, dass die Uebrigen dem Beleidigten beistehen. Bernhardy Syntax. p. 355. verba τὸ — βοηθεῖν censet appositionem esse nominis δέος. Artificiosius Schneiderus explicat, qui τὸ ad δέος potius quam ad βοηθεῖν referri vult, ut sensus sit: δέος δὲ τὸ τῆς τῶν ἄλλων βοηθείας τῷ πάσχοντι. Illud μή ante ἅπτεσθαι ne quis cum Astio temere hic intrusum putet, con-

τῶν ἀναγκαίαν ἴσχουσι, τὰ μὲν δανειζόμενοι, τὰ δὲ ἐξαρνούμενοι, τὰ δὲ πάντως πορισάμενοι θέμενοι παρὰ γυναῖκάς τε καὶ οἰκέτας, ταμιεύειν παραδόντες, ὅσα τε, ὦ φίλε, περὶ αὐτὰ καὶ οἷα πάσχουσι, δῆλα τε δὴ καὶ ἀγεννῆ καὶ οὐκ ἄξια λέγειν. Δῆλα γὰρ, ἔφη, καὶ τυφλῷ. Cap. D XIII. Πάντων τε δὴ τούτων ἀπαλλάξονται, ζήσουσί τε τοῦ μακαριστοῦ βίου, ὃν οἱ ὀλυμπιονῖκαι ζῶσι, μακαριώτερον. Πῇ; Διὰ σμικρόν που μέρος εὐδαιμονίζονται ἐκεῖνοι ὧν τούτοις ὑπάρχει· ἥ τε γὰρ τῶνδε νίκη καλλίων, ἥ τ' ἐκ τοῦ δημοσίου τροφὴ τελεωτέρα. νίκην τε γὰρ νικῶσι ξυμπάσης τῆς πόλεως

πενήτων. Deinde Vat. Θ. Ven. II. Par. DK. Vat. r. ἐν παιδοτρόφῳ. Par. A. Mon. Ang. Vat. m. Florentini ἐν παιδοτροφίαι. Hinc Bekkerus: ἐν παιδοτροφίᾳ. Sed fateor numerum pluralem mihi unice placere.

δῆλά τε δὴ καὶ ἀγ.] Vulgo: δειλά τε. Sed recte Par. AD. Ven. II. Ang. Vat. m. Flor. a. c. x. α. γ. et ex corr. Par. K. δῆλα. Voculam δή addiderunt Par. A. Ang. Vat. m. Flor. a. c. x. α. γ.

Cap. XIII. D. Πάντων τε δὴ τ.] Male δὲ δή Flor. a. c. α. γ.

tulisse iuvabit Viger. p. 459. 810 sq. Buttmann. Excurs. XI. ad Demosthen. Midian. p. 142 sqq.

οὐδὲν δεινόν, μή ποτε ἡ ἄλλη πόλις] Apolog. Socrat. p. 28. A: οὐδὲν δεινὸν δέ, μὴ ἐν ἐμοὶ στῇ. Phaedon. p. 84: οὐδὲν δεινόν, μὴ φοβηθῇ. Xenoph. Mem. II. 1, 25: οὐ φόβος, μή σε ἀγάγω ἐπὶ τὸ ταῦτα πορίζεσθαι. Aristoph. Ecclesiaz. v. 646: ὥστ' οὐχὶ δέος, μή σε φιλήσῃ. Verba ἡ ἄλλη πόλις male interpretatur Astius: urbs universa, die Stadt überhaupt, quum significent potius: reliqua civitatis pars praeter custodes. De his enim hactenus sermo fuit.

C. κολακείας τε πλ. —] Accusativi κολακείας, ἀπορίας τε καὶ ἀλγηδόνας et ὅσα τε, i. e. καὶ ἄλλα ὅσα — πάσχουσιν, cohaerent cum ὀκνῶ λέγειν. Post πορισάμενοι perperam commate distinguebatur, quum sensus verborum hic sit: alia utcunque (πάντως) comparata apud mulieres ac servos deponentes iisque condenda tradentes. Talis participiorum complurium concursus quam frequens sit, vel ex iis patebit, quae in Indic. Tom. I. et II. s. v. Participium notavimus.

ὅσα τε, ὦ φίλε, — λέγειν.] et quae in istis atque qualia patiuntur, partim in vulgus nota illa (δῆλα δή), partim illiberalia et mentione indigna. Duas enim caussas memorat, cur haec iam silentio transmittenda videantur. Itaque vulg. δειλά pariter atque δοῦλα, quod Benedictus coniecit, utique aspernandum fuit.

D. Δῆλα γάρ, ἔφη, καὶ τυφλῷ] Dictio proverbialis, qua utitur Plato etiam Sophist. p. 241. D. et infra libr. VIII. p. 550. D.

Cap. XIII. D. ὃν οἱ ὀλυμ-

σωτηρίαν, τροφῇ τε καὶ τοῖς ἄλλοις πᾶσιν, ὅσων
E βίος δεῖται, αὐτοί τε καὶ παῖδες ἀναδοῦνται, καὶ γέ-
ρα δέχονται παρὰ τῆς αὐτῶν πόλεως ζῶντές τε καὶ
τελευτήσαντες ταφῆς ἀξίας μετέχουσι. Καὶ μάλα, ἔφη,
καλά. Μέμνησαι οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι ἐν τοῖς πρό-
σθεν οὐκ οἶδα ὅτου λόγος ἡμῖν ἐπέπληξεν, ὅτι τοὺς
466 φύλακας οὐκ εὐδαίμονας ποιοῖμεν, οἷς ἐξὸν πάντα
ἔχειν τὰ τῶν πολιτῶν οὐδὲν ἔχοιεν; ἡμεῖς δέ που εἴ-
πομεν, ὅτι τοῦτο μέν, εἴ που παραπίπτοι, εἰςαῦθις
σκεψόμεθα, νῦν δὲ τοὺς μὲν φύλακας φύλακας ποι-
οῦμεν, τὴν δὲ πόλιν ὡς οἷοί τ' εἶμεν εὐδαιμονεστά-
την, ἀλλ' οὐκ εἰς ἓν ἔθνος ἀποβλέποντες ἐν αὐτῇ τοῦ-
το εὔδαιμον πλάττοιμεν; Μέμνημαι, ἔφη. Τί οὖν;
νῦν ἡμῖν ὁ τῶν ἐπικούρων βίος, εἴπερ τοῦ γε τῶν

E. ζῶντές τε καὶ τελευτ.] Ita sex Florentini cum Par. AD. Ven. II. Vind. Mon. Ang. Vat. m. r. Vulgo τε post ζῶντες aberat.

P. 466. εὐδαίμονας ποιοῖμεν] ποιοῦμεν Par. A. Vat. m. Turr.

ἡμεῖς δέ που εἴπομεν] που ex plurimis optimisque codd. additum olim deerat.

εἰςαῦθις σκεψόμεθα] Ang. Flor. x. σκεψοίμεθα, quod olim cum Astio in ordinem recepi, restituendum etiam Bekker. censuit. Sed vid. annot.

φύλακας ποιοῦμεν] ποιοῦμεν Par. A. Vat. m. Flor. a. c. α. γ. pro vulg. ποιοῖμεν.

πιονῖκαι ζ.] De horum honoribus v. Krause Olympia p. 199. sqq.

τροφῇ τε — παῖδες ἀναδοῦνται] victu ceterisque rebus ad vitam degendam necessariis coronae loco ornantur. Dictio propria et impropria per breviloquentiam in unum conflata; cuius generis exempla ad Menexen. p. 246. B. attulimus.

E. καὶ γέρα δέχονται — μετέχουσι] H. e. καὶ ζῶντες τε γέρα δέχονται παρὰ τῆς αὐτῶν πόλεως καὶ τελευτῶντες ταφῆς ἀξίας μετέχουσι. Traiectum est istud ζῶντές τε, quo magis emergeret oppositio verborum ζῶντες et τελευτήσαντες.

ἐν τοῖς πρόσθεν] Respicitur ad initium libri IV. p. 419. A. sq.

P. 466. οἷς ἐξὸν πάντα ἔχειν] Pronomen relativum per quandam attractionem participio accommodatum est, quum proprie dicendum esset: οἳ ἐξὸν αὐτοῖς — οὐδὲν ἔχοιεν. Gorg. p. 492. B: οἷς ἐξὸν ἀπολαύειν τῶν ἀγαθῶν — δεσπότην ἐπαγάγοιντο κτλ., ubi v. annot. Pertinet huc etiam Sympos. p. 174 E: οἷ μὲν γὰρ εὐθὺς παῖδά τινα ἔνδοθεν ἀπαντήσαντα ἄγειν οὗ κατέκειντο οἱ ἄλλοι, quae verba mirum est quantopere sollicitata sint. Conf. libr. VI. p. 493. B. ibique annotat. critica.

εἴ που παραπίπτοι] Phileb. p. 14. C: τὸν νῦν δὴ παραπεσόντα λόγον λέγω. Libr. VIII.

ὀλυμπιονικῶν πολύ γε καὶ καλλίων καὶ ἀμείνων φαί-
νεται, μή πῃ κατὰ τὸν τῶν σκυτοτόμων φαίνεται B
βίον ἤ τινων ἄλλων δημιουργῶν ἢ τὸν τῶν γεωργῶν;
Οὔ μοι δοκεῖ, ἔφη. Ἀλλὰ μέντοι, ὅ γε καὶ ἐκεῖ
ἔλεγον, δίκαιον καὶ ἐνταῦθα εἰπεῖν, ὅτι, εἰ οὕτως
ὁ φύλαξ ἐπιχειρήσει εὐδαίμων γίγνεσθαι, ὥςτε μηδὲ
φύλαξ εἶναι, μηδ' ἀρκέσει αὐτῷ βίος οὕτω μέτριος
καὶ βέβαιος καὶ ὡς ἡμεῖς φαμεν ἄριστος, ἀλλ' ἀνό-
ητός τε καὶ μειρακιώδης δόξα ἐμπεσοῦσα εὐδαιμονίας
πέρι ὁρμήσει αὐτὸν διὰ δύναμιν ἐπὶ τὸ ἅπαντα τὰ
ἐν τῇ πόλει οἰκειοῦσθαι, γνώσεται τὸν Ἡσίοδον ὅτι C
τῷ ὄντι ἦν σοφὸς λέγων πλέον εἶναί πως ἥμισυ παν-
τός. Ἐμοὶ μέν, ἔφη, ξυμβούλῳ χρώμενος μενεῖ ἐπὶ
τούτῳ τῷ βίῳ. Συγχωρεῖς ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, τὴν τῶν

οἷοί τε εἶμεν] V. ἐσμεν. Par. A. Ven. II. Vat. m. Flor. a. c. α. γ. εἶμεν. Mon. Flor. β. εἴημεν.

τοῦτο εὔδαιμον πλ.] Vulgo τοῦτο τὸ εὐδ., quod e Vat. Θ. Ven. ΞII. Vind. Mon. Ang. Vat. m. r. Flor. a. c. x. α. β. mutatum.

εἴπερ τοῦ γε] V. ὅςπερ, Par. A. aliisque invitis.

πολύ γε καὶ καλλίων] V. πολύ τε καλλίων. Flor. a. c. α. γ. Ven. Ξ. Vat. m. πολύ τε καὶ κ. In Ang. Flor. x. πολύ γε κ. Itaque πολύ γε καὶ κ. dedi. Dein aliquot libri μή ποι.

B. ὡς ἡμεῖς φαμεν] V. ἔφαμεν, quod cum Bekkero ex Par. A. Ang. Vat. m. Flor. a. c. x. α. γ. mutavi. Ficinus: ut nos asserimus.

p. 561. B. Similiter λόγος dicitur ἐμπίπτειν Protagor. p. 314. C. Dion. Chrysost. Orat. VII init. μηδένα διωθεῖσθαι ῥᾳδίως τῶν ἐμπιπτόντων λόγων. Pro σκεψόμεθα ne quis requirat σκεψοίμεθα, est haec modi enallage post ὅτι non adeo rara; de qua re vide annot. ad Gorg. p. 512. A. ad Protagor. p. 335. A. De Rep. VI. p. 490. D. coll. Matth. Gr.§.529.4. Quapropter deinde etiam ποιοῦμεν revocavimus aliis exemplum praeeuntibus.

μή πῃ κατὰ τὸν τῶν σκυτ.] num qua ratione videtur comparari posse cum vita ctr. neque multo pluris aestimari debere? Gorg. p. 512. B: μή σοι δοκεῖ κατὰ τὸν δικανικὸν εἶναι; Sympos. p. 211. D: οὐ κατὰ χρυσίον τε καὶ ἐσθῆτα — δόξει σοι εἶναι. De voculis μή πῃ v. ad libr. IV. p. 442. E. c. 16.

C. ὁρμήσει αὐτὸν — ἐπὶ τὸ — οἰκειοῦσθαι] eum eo abripiat, ut omnia, quae sunt in civitate, ob potentiam sibi arrogare studeat. In proximis respicitur ad Hesiod. OO. et DD. v. 40: νήπιοι οὐδ' ἴσασιν, ὅσῳ πλέον ἥμισυ παντός.

Συγχωρεῖς ἄρα, ἦν δ' ἐγώ] Haec verba facilem habent explicationem, dummodo meminerimus verbum συγχωρεῖς cum accusativo obiecti κοινωνίαν esse coniunctum, ac postea inde a verbis: κατά τε πόλιν κτλ. epexe-

γυναικῶν κοινωνίαν τοῖς ἀνδράσιν, ἣν διεληλύθαμεν, παιδείας τε πέρι καὶ παίδων καὶ φυλακῆς τῶν ἄλλων πολιτῶν, κατά τε πόλιν μενούσας εἰς πόλεμόν τε ἰούσας καὶ ξυμφυλάττειν δεῖν καὶ ξυνθηρεύειν ὥςπερ
D κύνας, καὶ πάντα πάντῃ κατὰ τὸ δυνατὸν κοινωνεῖν; καὶ ταῦτα πραττούσας τά τε βέλτιστα πράξειν καὶ οὐ παρὰ φύσιν τὴν τοῦ θήλεος πρὸς τὸ ἄῤῥεν, ᾗ πεφύκατον πρὸς ἀλλήλω κοινωνεῖν; Συγχωρῶ, ἔφη.

Cap. XIV. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, ἐκεῖνο λοιπὸν διελέσθαι, εἰ ἄρα καὶ ἐν ἀνθρώποις δυνατόν, ὥςπερ καὶ ἐν ἄλλοις ζώοις, ταύτην τὴν κοινωνίαν ἐγγενέσθαι, καὶ ὅπῃ δυνατόν; Ἔφθης, ἔφη, εἰπὼν ᾗ ἔμελλον ὑπολήψεσθαι. Περὶ μὲν γὰρ τῶν ἐν τῷ πολέμῳ οἶ-
E μαι, ἔφην, δῆλον, ὃν τρόπον πολεμήσουσι. Πῶς; ἦ δ' ὅς. Ὅτι κοινῇ στρατεύσονται, καὶ πρός γε ἄξουσι τῶν παίδων εἰς τὸν πόλεμον ὅσοι ἁδροί, ἵν' ὥςπερ οἱ τῶν ἄλλων δημιουργῶν θεῶνται ταῦτα, ἃ τελεωθέντας δεήσει δημιουργεῖν· πρὸς δὲ τῇ θέᾳ διακο-

Cap. XIV. D. ὥςπερ καὶ ἐν ἄλλοις ζ.] Addidi καὶ e Vat. Θ. Ven. Ξ. Vind. Par. DK. Mon. Vat. r. Flor. β. Neque enim credibile est eam vocem a scribis mero arbitratu adiectam esse in libris tam multis et virtute sua insignibus, quibus certe non minus tribuendum, quam uni Paris. A.

ᾗ ἔμελλον ὑπολήψεσθαι] Sic Ald. Bas. 1. Par. ADK.

gesin superiorum verborum per infinitivum subiungi. Probas igitur, inquit, mulierum ac virorum communionem s. communitatem, quam persequuti sumus, quod attinet vel ad institutionem ac disciplinam, (quam utrique sexui communem esse debere iudicabamus,) vel ad liberos, (quos nulli proprios esse volebamus), vel ad custodiam et tutelam reliquorum civium, (quam et a viris et a mulieribus agendam esse arbitrabamur), ut scilicet mulieres belli domique et una custodiam agere debeant et canum instar una venari et omnia omnino quoad fieri possit, communia habere, etr. Itaque liquet voculam καὶ ante παίδων neque delendam neque in τῶν mutandam esse, quod Astio in mentem venit. Dativus τοῖς ἀνδράσιν pendet ex κοινωνία, nomine verbali, ut libr. III. p. 491. D. IV. 444. E. al. v. ad Charmid. p. 166. B. Cratyl. p. 434. B.

Cap. XIV. D. ὥςπερ καὶ ἐν ἄλλοις ζ.] Voculam καὶ in comparatione ita geminatam notavimus Gorg. p. 457. E. Protagor. p. 361. C. conf. infra p. 470. B.

E. καὶ πρός γε ἄξουσι] ac praeterea ad bellum ducent ex liberis quotquot

νεῖν καὶ ὑπηρετεῖν πάντα τὰ περὶ τὸν πόλεμον, καὶ 467
θεραπεύειν πατέρας τε καὶ μητέρας. ἢ οὐκ ᾔσθησαι τὰ περὶ τὰς τέχνας, οἷον τοὺς τῶν κεραμέων παῖδας, ὡς πολὺν χρόνον διακονοῦντες θεωροῦσι, πρὶν ἅπτεσθαι τοῦ κεραμεύειν; Καὶ μάλα. Ἦ οὖν ἐκείνοις ἐπιμελέστερον παιδευτέον ἢ τοῖς φύλαξι τοὺς αὑτῶν ἐμπειρίᾳ τε καὶ θέᾳ τῶν προσηκόντων; Καταγέλαστον μέντ' ἄν, ἔφη, εἴη. Ἀλλὰ μὴν καὶ μαχεῖταί γε
πᾶν ζῷον διαφερόντως παρόντων ὧν ἂν τέκῃ. Ἔστιν B
οὕτω. κίνδυνος δέ, ὦ Σώκρατες, οὐ σμικρὸς σφαλεῖσιν, οἷα δὴ ἐν πολέμῳ φιλεῖ, πρὸς ἑαυτοῖς παῖδας ἀπολέσαντας ποιῆσαι καὶ τὴν ἄλλην πόλιν ἀδύνατον ἀναλαβεῖν. Ἀληθῆ, ἦν δ' ἐγώ, λέγεις. ἀλλὰ σὺ πρῶτον μὲν ἡγεῖ παρασκευαστέον τὸ μή ποτε κινδυνεῦσαι; Οὐδαμῶς. Τί δ'; εἴ που κινδυνευτέον, οὐκ
ἐν ᾧ βελτίους ἔσονται κατορθοῦντες; Δῆλον δή. C
Ἀλλὰ σμικρὸν οἴει διαφέρειν καὶ οὐκ ἄξιον κινδύνου θεωρεῖν ἢ μὴ τὰ περὶ τὸν πόλεμον παῖδας

Vat. Θ. Ven. II. Vind. Mon. Ang. Vat. r. Flor. β. γ. x. pro vulg. ὃ ἐμ. ὑπ. Vat. m. Flor. a. c. α. εἰ ἐμ.

P. 367. C. πόλεμον παῖδας τοὺς ἄνδρ.] V. πόλεμον τοὺς π. τοὺς ἄνδρ. contra fidem Par. ADK. Ven. II. Mon. Ang. Vat. m. Flor. a. c. α. γ.

adoleverint ctr. Sic καὶ πρός γε legimus libr. I. p. 328. A. — ἃ τελεωθέντας, i. e. εἰς τέλος ἀφικομένους.

πρὸς δὲ τῇ θέᾳ διακονεῖν —] Notanda est singularis horum verborum constructio. Nam sententiae ratio exigebat coniunctivum: διακονῶσι καὶ ὑπηρετῶσι καὶ θεραπεύωσιν, qui penderet a praecedenti ἵνα. Sed quia interiecta sunt haec: ἃ τελεωθέντας δεήσει δημιουργεῖν, per quoddam attractionis genus reliqua pars sententiae primariae attemperatur ad constructionem verborum quae illi interiecta sunt. Conf. Matth. Gr. §. 631. 2. Quocirca locus sic intelligendus: ut, quemadmodum reliquorum opificum filii, spectent ea, quae ipsis aetate confirmata agenda erunt, ac praeter spectationem etiam ministrent et procurent res ad bellum necessarias parentibusque officia praestent. Astius structurae causa non perspecta ex praegresso ἵνα putabat ὥστε erui oportere, quod Plato in mente habuisset.

B. οἷα δὴ ἐν πολέμῳ φιλεῖ] Intell. γίγνεσθαι, quod tamen passim omittitur. Plene Herodot. VII, 160: οἷα φιλέει γίγνεσθαι ἐν πολέμῳ. Mox ἀναλαβεῖν intransitive dictum puto pro ἑαυτὴν ἀναλαβεῖν, vires recuperare, vires reficere;

τοὺς ἄνδρας πολεμικοὺς ἐσομένους; Οὔκ, ἀλλὰ διαφέρει πρὸς ὃ λέγεις. Τοῦτο μὲν ἄρα ὑπαρκτέον, θεωροὺς πολέμου τοὺς παῖδας ποιεῖν, προςμηχανᾶσθαι δ' αὐτοῖς ἀσφάλειαν· καὶ καλῶς ἕξει. ἢ γάρ; Ναί. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, πρῶτον μὲν αὐτῶν οἱ πατέρες, ὅσα ἄνθρωποι, οὐκ ἀμαθεῖς ἔσονται, ἀλλὰ γνωμονικοὶ
D τῶν στρατειῶν ὅσαι τε καὶ μὴ ἐπικίνδυνοι; Εἰκός, ἔφη. Εἰς μὲν ἄρα τὰς ἄξουσιν, εἰς δὲ τὰς εὐλαβήσονται. Ὀρθῶς. Καὶ ἄρχοντάς γέ που, ἦν δ' ἐγώ, οὐ τοὺς φαυλοτάτους αὐτοῖς ἐπιστήσουσιν, ἀλλὰ τοὺς ἐμπειρίᾳ τε καὶ ἡλικίᾳ ἱκανοὺς ἡγεμόνας τε καὶ παιδαγωγοὺς εἶναι. Πρέπει γάρ. Ἀλλὰ γάρ, φήσομεν, καὶ

D. εἰς δὲ τὰς εὐλαβήσονται.] Vind. Vat. r. εὐλαβηθήσονται.

E. καὶ διδαξαμένους ἱππεύειν] Schneiderus et Tur. cum Vat. Θ. Ven. Ξ. Vind. Vat. r. α. Flor. x. ed. Bas. 2. διδαχθέντας. Vulgo cum Par. A. ctr. διδαξομένους, quod Bekker. e Mon. in διδαξαμένους mutavit. Etiam Ang. a sec. m. διδαχθέντας scriptum

neque enim commode τοὺς παῖδας intelligas. Huius usus exempla collegit Bährius ad Plutarch. Alcibiad. p. 115. Similiter Dioscor. V. cap. 27. ἀναλαμβάνοντας sine accusativo vocat eos, qui ex morbo convalescunt. V. Dorvill. ad Chariton. p. 342. ed. Lips. Et prorsus cum hoc usu convenit ἀναφέρειν, recreari, quod illustrant Iacobs. ad Philostrati Imagg. p. 473. et Schaefer. ad Demosthen. App. T. I. p. 861.

C. τοὺς ἄνδρας πολεμικοὺς ἐσομένους;] Articuli vim Germanice sic exprimas: sie, die kriegerische Männer werden sollen. Verba ὅσα ἄνθρωποι bene interpretatur Ficinus: quoad hominibus concessum est. Intelligas δύνανται aut simile aliquod verbum.

D. Εἰς μὲν ἄρα τὰς ἄξουσιν, εἰς δὲ τὰς εὐλ.] h. e. εἰς τὰς μὲν ἄρα—εἰς τὰς δέ. Phaedr. p. 263. B: ἐν μὲν ἄρα τοῖς συμφωνοῦμεν, ἐν δὲ τοῖς οὔ. Sed otium fecerunt Fischer. ad Weller. I. p. 331. Hermann. ad Viger. p. 699. Ast. ad Leges p. 177. Matth. Gr. §. 288. 3.

πτεροῦν χρὴ π. ὄντα εὐθύς] alatos reddere oportet statim ut iuvenes facti sunt, ut, si quid opus sit, volantes, i. e. celeriter, aufugiant. Iulian. Orat. I. p. 11. D: ὁ γενναῖος ἠξίωσε Πλάτων οἱονεὶ πτερὰ τοῖς παισὶ χαριζόμενον καὶ ἐπὶ τοὺς ἵππους ἀνάγοντα ἄγειν ὡς τὰς μάχας. Xenoph. Cyrop. IV, 3, 4: νομίζω, ἐὰν ἱππεὺς γένωμαι, ἄνθρωπος πτηνὸς ἔσεσθαι. Eadem metaphora Plat. Euthyphr. p. 4. A: πετόμενόν τινα διώκεις. Plura dabit Dorvill. ad Charit. p. 309. ed. Lips.

E. καὶ διδαξαμένους]

παρὰ δόξαν πολλὰ πολλοῖς δὴ ἐγένετο. Καὶ μάλα. Πρὸς τοίνυν τὰ τοιαῦτα, ὦ φίλε, πτεροῦν χρὴ παιδία ὄντα εὐθύς, ἵν', ἄν τι δέῃ, πετόμενοι ἀποφεύγωσι. Πῶς λέγεις; ἔφη. Ἐπὶ τοὺς ἵππους, ἦν δ' ἐγώ, ἀναβιβαστέον ὡς νεωτάτους, καὶ διδαξαμένους ἱππεύειν ἐφ' ἵππων ἀκτέον ἐπὶ τὴν θέαν, μὴ θυμοειδῶν μηδὲ μαχητικῶν, ἀλλ' ὅ τι ποδωκεστάτων καὶ εὐηνιωτάτων. οὕτω γὰρ κάλλιστά τε θεάσονται τὸ αὐτῶν ἔργον καὶ ἀσφαλέστατα, ἄν τι δέῃ, σωθήσονται μετὰ πρεσβυτέρων ἡγεμόνων ἑπόμενοι. Ὀρθῶς, ἔφη, μοι δοκεῖς λέγειν. E 468

Τί δὲ δή, εἶπον, τὰ περὶ τὸν πόλεμον; πῶς ἐκτέον σοι τοὺς στρατιώτας πρός αὑτούς τε καὶ τοὺς πολεμίους; ἆρ' ὀρθῶς μοι καταφαίνεται ἢ οὔ; Λέγ',

exhibet. Nimirum *διδαχθέντας* videtur ortum ex interpretatione verae lectionis. v. explic.

P. 468. *πῶς ἐκτέον σοι τοὺς στρ.*] Sic Par. A. Vat. Θ. Ven. Ξ11. Vind. Ang. Vat. m. r. Flor. α. x. cum Bas. 2. pro vulg. *ἀκτέον*, quod nunc prorsus ineptum.

Λέγ', ἔφη, ποῖ' ἂν] Codd. partim *ποίαν*, partim *ποῖα*. Par.

Erunt fortasse qui pro *διδάξαντας* dictum accipiant. v. Schaefer. ad Long. Pastor. p. 346. Elmslei. ad Med. p. 131. v. 290. Matthiae ad Med. v. 299. Nimirum ita *διδαξαμένους* referendum est ad parentes puerorum atque interpretandum sic: quum eos arte equitandi instituí curaverint. Pendet autem eo pacto accusativus ex *ἀκτέον*, quod idem est atque *ἄγειν δεῖ*. Neque ea ratio temere spernenda est, quae placuit etiam C. Fr. Hermanno. Sed poterit *διδαξαμένους* etiam pro *διδαχθέντας* accipi, eo quidem sensus discrimine, ut *διδαχθέντες* sint ab aliis edocti, *διδαξάμενοι* autem suo ipsorum studio edocti, ut Sophocl. Antig. v. 354. conf. Matthiae Gramm. §. 496. 5. Posterius nobis placet. De *ἀναβιβαστέον ἐπὶ τοὺς ἵππους* v. Hemsterhus. ad Lucian. T. II. p. 385. ed. Lehm.

ἐφ' ἵππων ἀκτέον ἐπὶ τὴν θ.] Respiciuntur haec infra libr. VII. p. 537. A. Mox *ἕπεσθαι* iunctum cum *μετά* et genitivo, usu haud ita raro, quem notarunt Gottleber. ad Menex. p. 19. Heindorf. ad Phaedr. p. 250. B. Lobeck. ad Phryn. p. 353 sq. Matth. Gr. §. 398. Paullo rarius *μοὶ* encliticum sic post *ἔφη* illatum, quanquam nec hoc exemplo carere docuit Fritzsch. Quaest. Lucian. p. 27. Talibus in locis fuerunt qui ante voculas encliticas removenda censerent omnia interpunctionis signa: quod consilium equidem non improbo. Quanquam nec illi perspicuitati orationis male consulunt, qui servant interpunctionem, monentes tamen Graecos talia orationis membra non videri tam violenter disiunxisse, quam nostrates facere soleant.

ἔφη, ποῖ ἄν. Αὐτῶν μέν, εἶπον, τον λιπόντα τάξιν ἢ ὅπλα ἀποβαλόντα ἤ τι τῶν τοιούτων ποιήσαντα δια κάκην ἆρα οὐ δημιουργόν τινα δεῖ καθιστάναι ἢ γεωργον; Πάνυ μὲν οὖν. Τὸν δὲ ζῶντα εἰς τοὺς πολεμίους ἁλόντα ἆρ' οὐ δωρεὰν διδόναι τοῖς θέ-
B λουσι χρῆσθαι τῇ ἄγρᾳ ὅ τι ἂν βούλωνται; Κομιδῇ γε. Τὸν δὲ ἀριστεύσαντά τε καὶ εὐδοκιμησαντα οὐ πρῶτον μὲν ἐπὶ στρατείας ὑπὸ τῶν συστρατευομένων μειρακίων τε καὶ παίδων ἐν μέρει ὑπὸ ἑκάστου δοκεῖ σοι χρῆναι στεφανωθῆναι; ἢ οὔ; Ἔμοιγε. Τί δέ; δεξιωθῆναι; Καὶ τοῦτο. Ἀλλὰ τόδ', οἶμαι, ἦν δ' ἐγώ, οὐκέτι σοι δοκεῖ. Τὸ ποῖον; Τὸ φιλῆσαί τε καὶ φιληθῆναι ὑπὸ ἑκάστου. Πάντων, ἔφη, μάλιστα· καὶ προστίθημί γε τῷ νόμῳ, ἕως ἂν ἐπὶ ταύ-
C της ὦσι τῆς στρατείας, καὶ μηδενὶ ἐξεῖναι ἀπαρνηθῆναι ὃν ἂν βούληται φιλεῖν, ἵνα καί, ἐάν τίς του τύχῃ ἐρῶν ἢ ἄῤῥενος ἢ θηλείας, προθυμότερος ᾖ πρὸς τὸ τἀριστεῖα φέρειν. Καλῶς, ἦν δ' ἐγώ. ὅτι μὲν γὰρ ἀγαθῷ ὄντι γάμοι τε ἕτοιμοι πλείους ἢ τοῖς ἄλ-

A. Vat. m. Flor. a. c. ποῖ' ἄν; quod recepimus cum Bekker. assentientibus Turr. Schn. Herm. Vulgo erat ποῖον.
Τὸ φιλῆσαί τε καὶ φ.] Mon. φιλῆσαί τε omittit.
C. καὶ μηδενὶ ἐξεῖναι] καί, quod vulgo aberat, optimi

P. 468. ποιήσαντα διὰ κάκην] Hac vocabuli forma Platonem saepenumero usum esse docuit Ruhnk. ad Tim. Gloss. p. 152.

εἰς τοὺς πολεμίους ἁλόντα] Verbi constructio e breviloquentiae studio explicanda. Nam ἁλῶναι εἰς τοὺς πολεμίους idem est quod ἁλῶναι, ὥστε πεσεῖν εἰς τοὺς πολεμίους. Xenoph. Hellen. I. 1, 23. γράμματα πεμφθέντα ἑάλωσαν εἰς Ἀθήνας. Aesop. Fab. XLVI: εἰς τὸν βρόχον ἑάλω. Ibid. LV: εἰς πάγην ἁλούς. Sententia haec est: Eum vero, qui vivus ad hostes captus est, nonne gratis decet tradere iis, qui praeda ista uti ad aliquid velint, ad quodcunque lubeat?

B. οὐκέτι σοι δοκεῖ] non iam s. non item tibi videtur. Mox ad τὸ φιλῆσαι ex ὑπὸ ἑκάστου intelligendum ἕκαστον. v. ad libr. II. p. 358. E. Menex. p. 243. D. Ceterum ridet haec Platonis decreta Lucian. Vitar. Auct. §. 17. p. 556. T. I. ed. Reitz.

C. πρὸς τἀριστεῖα φέρειν] ut — cupidior sit praemii victoriae reportandi. Φέρειν et φέρεσθαι de accipiendo praemio promiscue usurpari monuit Reisigius ad Oedip. Col. v. 6. Ceterum haec respexit Aristot. Pol. II. 2.

Cap. XV. καὶ καθ' Ὅμηρον] Hom Il. VII, 321: νώτοισιν δ' Αἴαντα διηνεκέεσσι γέραιρεν

*λοις καὶ αἱρέσεις τῶν τοιούτων πολλάκις παρα τοὺς
ἄλλους ἔσονται, ἵν' ὅ τι πλεῖστοι ἐκ τοῦ τοιούτου γί-
γνωνται, εἴρηται ἤδη. Εἴπομεν γάρ, ἔφη.* Cap. XV.
*Ἀλλὰ μὴν καὶ καθ' Ὅμηρον τοῖς τοιοῖσδε δίκαιον
τιμᾶν τῶν νέων ὅσοι ἀγαθοί. καὶ γὰρ Ὅμηρος τὸν* D
*εὐδοκιμήσαντα ἐν τῷ πολέμῳ νώτοισιν Αἴαντα ἔφη
διηνεκέεσσι γεραίρεσθαι, ὡς ταύτην οἰκείαν οὖσαν τι-
μὴν τῷ ἡβῶντί τε καὶ ἀνδρείῳ, ἐξ ἧς ἅμα τῷ τι-
μᾶσθαι καὶ τὴν ἰσχὺν αὐξήσει. Ὀρθότατα, ἔφη. Πει-
σόμεθα ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, ταῦτά γε Ὁμήρῳ. καὶ γὰρ
ἡμεῖς ἔν τε θυσίαις καὶ τοῖς τοιούτοις πᾶσι τοὺς
ἀγαθούς, καθ' ὅσον ἂν ἀγαθοὶ φαίνωνται, καὶ ὕμνοις
καὶ οἷς νῦν δὴ ἐλέγομεν τιμήσομεν, πρὸς δὲ τούτοις
ἕδραις τε καὶ κρέασιν ἰδὲ πλείοις δεπάεσ-* E
*σιν, ἵνα ἅμα τῷ τιμᾶν ἀσκῶμεν τοὺς ἀγαθοὺς ἄν-
δρας τε καὶ γυναῖκας. Κάλλιστα, ἔφη, λέγεις. Εἶεν.
τῶν δὲ δὴ ἀποθανόντων ἐπὶ στρατείας ὃς ἂν εὐδο-
κιμήσας τελευτήσῃ ἆρ' οὐ πρῶτον μὲν φήσομεν τοῦ
χρυσοῦ γένους εἶναι; Πάντων γε μάλιστα. Ἀλλ' οὐ*

plurimique codd. praebuerunt. Firmavit etiam Par. A. repetitae lectionis.

Cap. XV. D. *ταῦτά γε Ὁμήρῳ*] Steph. *ταῦτά γε.*

Ἥρως Ἀτρείδης, εὐρυκρείων Ἀγαμέμνων. Scilicet optimam carnis partem Homerici heroes non, ut alii, femur, sed dorsum habuerunt, conf. Odyss. δ. 65. ξ. 437. θ. 475. et ad postremum locum Eustathium p. 1606. 14. Hunc igitur morem etiam in optima civitate sua probavit. De verbis *ὡς ταύτην οἰκείαν οὖσαν τ.* vid. libr. I. p. 344. B. IV. p. 612. C. Protagor. p. 342. C. Phaed. p. 109. D: coll. Rost. Gr. §. 131. 4.

D. *Πεισόμεθα ἄρα — ταῦτά γε Ὁμήρῳ*] Steph. scripsit *ταὐτά γε Ὁμ.* videlicet talia in mente habens: Euthyphr. p. 8. D: *οὐκοῦν ταὐτά γε ταῦτα καὶ οἱ θεοὶ πεπόνθασιν.* Eurip. Bacch. v. 189: *ταὐτά μοι πάσχεις ἄρα.* Aristoph. Eccles. v. 339: *ταὐτὰ τοίνυν ἀντίκρυς ἐμοὶ πέπονθας.* At enim vero *πεισόμεθα* nunc ducendum esse a *πείθεσθαι* vel illa docent: *Ἀλλ' οὐ πεισόμεθα Ἡσιόδῳ*: unde apparet *ταῦτά γε* esse unice verum. Deinceps *καὶ γὰρ* non etenim significat, sed nam etiam. v. ad Gorg. p. 467. B. Ad verba *ἕδραις τε καὶ κρ. — δεπάεσσιν* conf. Hom. Iliad. VIII. 162. et XII. 311. — *ἅμα τῷ τιμᾶν* una cum tali honore, praeterquam quod eos honoribus afficimus, etiam ctr.

E. *τῶν δὲ δὴ ἀποθαν.*] „Laudant Clemens Al. Strom. IV, 4. p. 481. Euseb. Praep. Evang XIII, 11. p. 663. A. Theo-

πεισόμεθα Ἡσιόδῳ, ἐπειδάν τινες τοῦ τοιούτου γένους τελευτήσωσιν, ὡς ἄρα

469 οἱ μὲν δαίμονες ἁγνοὶ ἐπιχθόνιοι τελέθουσιν,
ἐσθλοί, ἀλεξίκακοι, φύλακες μερόπων ἀνθρώπων;

Πεισόμεθα μὲν οὖν. Διαπυθόμενοι ἄρα τοῦ θεοῦ, πῶς χρὴ τοὺς δαιμονίους τε καὶ θείους τιθέναι καὶ τίνι διαφόρῳ, οὕτω καὶ ταύτῃ θήσομεν, ᾗ ἂν ἐξηγῆται; Τί δ' οὐ μέλλομεν; Καὶ τὸν λοιπὸν δὴ χρό-
B νον, ὡς δαιμόνων, οὕτω θεραπεύσομέν τε καὶ προσκυνήσομεν αὐτῶν τὰς θήκας: ταὐτὰ δέ ταῦτα νομιοῦμεν καὶ ὅταν τις γήρᾳ ἢ τινι ἄλλῳ τρόπῳ τελευτήσῃ τῶν ὅσοι ἂν διαφερόντως ἐν τῷ βίῳ ἀγαθοὶ κριθῶσι; Δίκαιον γοῦν, ἔφη.

Τί δέ; πρὸς τοὺς πολεμίους πῶς ποιήσουσιν ἡμῖν οἱ στρατιῶται; Τὸ ποῖον δή; Πρῶτον μὲν ἀνδραποδισμοῦ πέρι, δοκεῖ δίκαιον Ἕλληνας Ἑλληνίδας πόλεις ἀνδραποδίζεσθαι, ἢ μηδ' ἄλλοις ἐπιτρέπειν κατὰ τὸ δυνατόν, καὶ τοῦτο ἐθίζειν, τοῦ Ἑλληνικοῦ γέ-

E. ἐπειδάν τινες — τελευτήσωσιν] Desunt haec in Par. DK. Mon. Flor. β.

P. 469. ἂν ἐξηγῆται] ἂν ἐκεῖνος ἐξηγῆται Mon. et Flor. β.

B. ταὐτὰ δὲ ταῦτα νομιοῦμεν καί] καί e Flor. α. et Theodoreto addidi. Pro vulg. ταῦτα δὲ ταύτῃ autem e Flor. a. c. x. α. γ. Ang. scripsi ταὐτὰ δὲ ταῦτα. Par. A D. Vat. Θ. Ven. II. Vind. Vat. m. r. ταῦτα δὲ ταῦτα, quo lectio recepta firmatur. Dederunt etiam Schneid. Turr. Herm.

μηδ' ἄλλοις ἐπιτρέπειν] Sic Ang. Flor. α. Vulg. μηδ'

dor. Serm. VIII. p. 601. C." Ast. — τοῦ χρυσοῦ γένους. v. Libr. III. p. 414. B sqq.

P. 469. οἱ μὲν δαίμονες—] Versus leguntur Opp. et DD. 121 sq., ubi de scripturae discrepantia vide Gaisford. Paullo aliter scripti exstant in Cratyl. p. 379. E. conf. Buttmann. Mythol. II. p. 22. ann. In proximis τιθέναι de reponendis mortuorum cadaveribus dictum; et θῆκαι sunt sepulcra s. camerae sepulcrales. Usum verborum tetigit Schweighaeus. Lexico Herodot. s. v. θῆκαι. Sed οὕτω καὶ ταύτῃ dictum ut Legg. III. p. 681. D. IV. 714. D. οὕτω τε καὶ ταύτῃ. Legg. XII. p. 944. D. Nostri eodem modo: auf diese Art und Weise. Pertinent huc etiam ὅπως καὶ ὅπῃ. Legg. X. p. 899. A. B. XII. p. 966. A: κατὰ ταὐτὰ καὶ ταύτῃ Legg. VI. p. 765. B. item πάντῃ πάντως, οὐδαμῇ οὐδαμῶς al.

C. Ὅλῳ καὶ παντί, ἔφη, διαφέρει] Dictionem illustravit Wyttenbach. ad Phaedon. p. 203. = p. 79. E.

μήτε αὐτούς, τοῖς τε ἄλλοις—] Poterat simpliciter dici μήτε τοὺς ἄλλους. Sed sententia

νους φείδεσθαι, εὐλαβουμένους τὴν ὑπὸ τῶν βαρβάρων δουλείαν; Ὅλῳ καὶ παντί, ἔφη, διαφέρει τὸ φείδεσθαι. Μηδὲ Ἕλληνα ἄρα δοῦλον ἐκτῆσθαι μήτε αὐτούς, τοῖς τε ἄλλοις Ἕλλησιν οὕτω συμβουλεύειν; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη· μᾶλλόν γ' ἂν οὖν οὕτω πρὸς τοὺς βαρβάρους τρέποιντο, ἑαυτῶν δ' ἀπέχοιντο. Τί δέ; σκυλεύειν, ἦν δ' ἐγώ, τοὺς τελευτήσαντας πλὴν ὅπλων, ἐπειδὰν νικήσωσιν, ἦ καλῶς ἔχει; ἢ οὐ πρόφασιν μὲν τοῖς δειλοῖς ἔχει μὴ πρὸς τὸν μαχόμενον ἰέναι, ὥς τι τῶν δεόντων δρῶντας, ὅταν περὶ τὸν τεθνεῶτα κυπτάζωσι, πολλὰ δὲ ἤδη στρατόπεδα διὰ τὴν τοιαύτην ἁρπαγὴν ἀπώλετο; Καὶ μάλα. Ἀνελεύθερον δὲ οὐ δοκεῖ καὶ φιλοχρήματον νεκρὸν συλᾶν, καὶ γυναικείας τε καὶ σμικρᾶς διανοίας τὸ πολέμιον νομίζειν τὸ σῶμα τοῦ τεθνεῶτος, ἀποπταμένου τοῦ ἐχθροῦ, λελοιπότος δὲ ᾧ ἐπολέμει; ἢ οἴει τι διάφορον δρᾶν τοὺς τοῦτο ποιοῦντας τῶν κυνῶν, αἳ τοῖς λίθοις οἷς ἂν βληθῶσι χαλεπαίνουσι τοῦ βαλόντος

C

D

E

ἄλλῳ. Par. A D Ven. Π. Mon. Vat. m. Flor. a. c. β γ. ἄλλῃ. quod Bekk. assentientibus Turr. et Schneid. recepit. Bas. 2. ἢ μηδ' ἄλλῳ.

D. πρὸς τὸν μαχόμενον] Flor. x. τό, ut Steph. scriptum volebat.

τὸ πολέμιον νομίζειν τὸ σ.] V. τὸ aberat, quod codd. ad unum omnes cum Stob. Serm. CXXIV. p. 620. tuentur.

E. τοῦ βαλόντος οὐχ ἁπτ.] V. βάλλοντος, quod cum Bekkero ex Par. A. mutavi. Schneiderus tamen aliique βάλλοντος.

paullo aliter conformata sic loquitur: τοῖς τε ἄλλοις Ἕλλησιν οὕτω ξυμβουλεύειν.

D. μὴ πρὸς τὸν μαχόμενον ἰέναι] h. e. adversus hostem. Frustra Steph. μὴ πρὸς τὸ μαχόμενον scribendum putabat. Deinceps rursus ὡς cum accusativo participii iunctum, ut p. 468 C. Ficinus: quasi magnificum aliquid moliantur, quando inter cadavera volutantur.

E. ἢ οἴει τι διάφορον δρᾶν] Aristotel. Rhetor. III, 4: χρήσιμον δὲ ἡ εἰκὼν καὶ ἐν λόγῳ, ὀλιγάκις δέ· ποιητικὸν γάρ. οἰστέαι δὲ ὥσπερ αἱ μεταφοραί. — οἷον — τὸ ἐν τῇ Πολιτείᾳ τῇ Πλάτωνος, ὅτι οἱ τοὺς τεθνεῶτας σκυλεύοντες ἐοίκασι τοῖς κυνιδίοις, ἃ τοὺς λίθους δάκνει, τῶν βαλόντων οὐχ ἁπτόμενα.

χαλεπαίνουσι τοῦ βαλ.] Suidas: Περιχαίνω· αἰτιατικῇ. οἷόν τι ποιοῦσιν οἱ κύνες τοὺς λίθους, οἷς βάλλονται, περιχαίνοντες. Inde Toup. Em. in Suid. T. II. p. 64. Platoni pro χαλεπαίνουσι reddendum censet περιχαίνουσι et τοὺς λίθους. — Mox ἀναιρέσεις intelligendum de tollendis mortuorum cadaveribus se-

οὐχ ἁπτόμενοι; Οὐδὲ σμικρόν, ἔφη. Ἐατέον ἄρα τὰς νεκροσυλίας καὶ τὰς τῶν ἀναιρέσεων διακωλύσεις; Ἐατέον μέντοι, ἔφη, νὴ Δία. Cap. XVI. Οὐδὲ μήν που πρὸς τὰ ἱερὰ τὰ ὅπλα οἴσομεν ὡς ἀναθήσοντες, ἄλλως τε καὶ τὰ τῶν Ἑλλήνων, ἐάν τι
470 ἡμῖν μέλῃ τῆς πρὸς τοὺς ἄλλους Ἕλληνας εὐνοίας· μᾶλλον δὲ καὶ φοβησόμεθα, μή τι μίασμα ᾖ πρὸς ἱερὸν τὰ τοιαῦτα ἀπὸ τῶν οἰκείων φέρειν, ἐὰν μή τι δὴ ὁ θεὸς ἄλλο λέγῃ. Ὀρθότατα, ἔφη. Τί δὲ γῆς τε τμήσεως τῆς Ἑλληνικῆς καὶ οἰκιῶν ἐμπρήσεως; ποῖόν τί σοι δράσουσιν οἱ στρατιῶται πρὸς τοὺς πολεμίους; Σοῦ, ἔφη, δόξαν ἀποφαινομένου ἡδέως ἂν ἀκούσαιμι. Ἐμοὶ μὲν τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, δοκεῖ τού-

Cap. XVI. P. 470. *μᾶλλον δὲ καὶ φοβησόμεθα*] φοβησόμεθα Par. AK. Vat. Θ. Flor. a. c. ά. γ. Vulgo φοβηθησόμεθα. Utrumque probum, nec tamen sine aliquo sensus discrimine, ut alibi docebimus.

B. *δύο ταῦτα ὀνόματα*] V. δύο ταῦτα τὰ ὀνόματα. Recte Par. A. a pr. m. Vat. Θ. Ven. II. Vind. Par. DK. Mon. Ang.

pulturae caussa, ut ἀναιρεῖσθαι Apol. Socrat. p. 32. B.

Cap. XVI. *Οὐδὲ μήν που πρὸς τὰ ἱερὰ τὰ ὅπλα*] Nec vero etiam, opinor, arma illis erepta in templa portabimus illic ea suspensuri. — *ἀπὸ τῶν οἰκείων φέρειν*, a cognatis, i. e. Graecis.

P. 470. *Τί δὲ γῆς τε τμήσεως —*] Gorg. p. 500. D: τί δὲ δὴ τοῦ ἀδικεῖν; πότερον, ἐὰν μὴ βούληται ἀδικεῖν, ἱκανόν τοῦτ' ἐστίν; Infra VII. p. 515. B. IX. p. 582. C. Phaed. p. 250. D. Ibid. p. 78. D., ubi v. ann. Vulgo interpungitur: Τί δέ; γῆς τε τμ. κτλ. Loquutio ἡδέως ἂν ἀκούσαιμι, Platoni admodum familiaris, legitur Phaedon. p. 108. D. p. 110. B. p. 57. A. Theaet. p. 143. C. Tim. p. 19. C. Lys. 204. A. etr.

B. *ὀνομάζεται δύο ταῦτα ὀνόματα*] Legg. I. p. 628. A: Τί δ' ὁ τὴν πόλιν ξυναρμόττων πρὸς πόλεμον αὐτῆς ἂν τὸν ἔξωθεν βλέπων τὸν βίον κοσμοίη μᾶλλον, ἢ πρὸς πόλεμον τὸν ἐν αὐτῇ γιγνόμενον ἑκάστοτε, ἣ δὴ καλεῖται στάσις;

ἐπὶ μὲν τῇ τοῦ οἰκείου] In hoc asyndeto haeserunt critici, qui οὖν inculcarunt. Sed locum illud habere in sententiis per μέν—δέ explicationis caussa subiectis docebunt ann. ad Gorg. p. 464. B. Heindorf. ad Protagor. p. 565. Schaefer. ad Demosth. App. T. III. p. 378. Loquutionem ὀνομάζειν s. καλεῖν τι ἐπί τινι, nomen rei indere, habes libr. VI. p. 493. C: ὀνομάζοι δὲ πάντα ταῦτα ἐπὶ ταῖς τοῦ μεγάλου ζώου δόξαις. Parmenid. p. 147. D: ἕκαστον τῶν ὀνομάτων οὐκ ἐπί τινι καλεῖς; Ibid. p. 164. B. Euthyd. p. 277. E. So-

των μηδέτερα ποιεῖν, ἀλλὰ τὸν ἐπέτειον καρπὸν ἀφαιρεῖσθαι. καὶ ὧν ἕνεκα, βούλει σοι λέγω; Πάνυ γε. Φαίνεταί μοι, ὥςπερ καὶ ὀνομάζεται δύο ταῦτα ὀνόματα, πόλεμός τε καὶ στάσις, οὕτω καὶ εἶναι δύο, ὄντα ἐπὶ δυοῖν τινοιν διαφοραῖν. λέγω δὲ τὰ δύο τὸ μὲν οἰκεῖον καὶ ξυγγενές, τὸ δὲ ἀλλότριον καὶ ὀθνεῖον· ἐπὶ μὲν τῇ τοῦ οἰκείου ἔχθρᾳ στάσις κέκληται, ἐπὶ δὲ τῇ τοῦ ἀλλοτρίου πόλεμος. Καὶ οὐδέν γε, ἔφη, ἄπο τρόπου λέγεις. Ὅρα δὴ καί, εἰ τόδε πρὸς τρόπου λέγω. φημὶ γὰρ τὸ μὲν Ἑλληνικὸν γένος αὐτὸ αὐτῷ οἰκεῖον εἶναι καὶ ξυγγενές, τῷ δὲ βαρβαρικῷ ὀθνεῖόν τε καὶ ἀλλότριον. Καλῶς γε, ἔφη. Ἕλληνας μὲν ἄρα βαρβάροις καὶ βαρβάρους Ἕλλησι πολεμεῖν

B

C

Vat. r. Flor. β. x. τά omittunt. Mox Bekk. δυεῖν e Vind. et Vat. r. scripsit.

ἐπὶ μὲν τῇ τοῦ οἰκείου ἔχθρᾳ] V. ἐπὶ μὲν οὖν τ. τ. Delevi οὖν cum Ven. Ξ. Mon. Flor. β. Vat. m, quod dubium non est quin ex glossemate ortum sit. Quam sententiam Schneiderus temere improbavit.

C. πολεμεῖν μαχομένους] Mon. Ang. Flor. x. μαχομένους πολεμεῖν.

phist. p. 218. C: τὸ δὲ ἔργον ἐφ' ᾧ καλοῦμεν. Alcib. I. p. 135. C. p. 108. A. Infra VIII. p. 558. E: τοῦτο ἐπ' αὐταῖς ἐροῦμεν τὸ ἀναγκαῖον.

ἄπο τρόπου λέγεις] Theaet. p. 143. C: καὶ οὐδέν γε ἄπο τρόπου, ubi Schol. explicat οὐ πόῤῥω τοῦ καθήκοντος. Ibid. p. 179. C: οὐκ ἄπο σκοποῦ εἴρηκεν. Tim. p. 25. E. Phaedr. p. 278. D: καὶ οὐδέν γε ἄπο τρόπου. Phileb. p. 34. A: οὐκ ἄπο τρόπου φθέγγοιτ' ἄν. In his locis omnibus vulgo perperam ἀπὸ τρόπου scribebatur. Accentus cur retrahendus fuerit, docuit Schaefer. Melett. critt. p. 51 sq. Errat enim Wyttenbach. ad Plutarch. Mor. T. I. p. 388. ed. Ox. Contrarium est πρὸς τρόπου.

ὀθνεῖόν τε καὶ ἀλλότριον] Photius: ὀθνεῖος = ἀλλογενής. ξένος, ἀλλότριος. Πλάτων καὶ Ἰσαῖος. conf. etiam Pollux On III 55. qui poeticum vocat. Harpocratio s. v. Utitur Plato vocabulo etiam Legg. I p. 629. E. III. 697. B. Protag. p. 316. C.

C. πολεμεῖν μαχομένους τε φ.] Erunt qui alteram scripturam μαχομένους πολεμεῖν τε φ. praeferant. Enimvero sententia verborum haec est: Quum Graeci cum barbaris et barbari cum Graecis pugnant, hoc dicemus *bellare* eosque esse natura *hostes*. Sed non opus est mutatione. Nam πολεμεῖν μαχομένους plane in unam notionem coeunt, unde etiam vocula τε non post πολεμεῖν, sed post μαχομένους infertur. Prorsus eadem ratio est Apolog. Socrat. p. 18. D: σκιαμαχεῖν ἀπολογούμενόν τε καὶ ἐλέγχειν μηδενὸς ἀποκρινομένου. Accedit quod μαχομένους et φύσει ad se invicem referuntur.

μαχομένους τε φήσομεν καὶ πολεμίους φύσει εἶναι, καὶ πόλεμον τὴν ἔχθραν ταύτην κλητέον· Ἕλληνας δὲ Ἕλλησιν, ὅταν τι τοιοῦτον δρῶσι, φύσει μὲν φίλους εἶναι, νοσεῖν δ' ἐν τῷ τοιούτῳ τὴν Ἑλλάδα
D καὶ στασιάζειν, καὶ στάσιν τὴν τοιαύτην ἔχθραν κλητέον. Ἐγὼ μέν, ἔφη, ξυγχωρῶ οὕτω νομίζειν. Σκόπει δή, εἶπον, ὅτι ἐν τῇ νῦν ὁμολογουμένῃ στάσει, ὅπου ἄν τι τοιοῦτον γένηται καὶ διαστῇ πόλις, ἐὰν ἑκάτεροι ἑκατέρων τέμνωσιν ἀγροὺς καὶ οἰκίας ἐμπιπρῶσιν, ὡς ἀλιτηριώδης τε δοκεῖ ἡ στάσις εἶναι καὶ οὐδέτεροι αὐτῶν φιλοπόλιδες· οὐ γὰρ ἄν ποτε ἐτόλμων τὴν τροφόν τε καὶ μητέρα κείρειν· ἀλλὰ μέ-
E τριον εἶναι τοὺς καρποὺς ἀφαιρεῖσθαι τοῖς κρατοῦσι τῶν κρατουμένων, καὶ διανοεῖσθαι ὡς διαλλαγησομένων καὶ οὐκ ἀεὶ πολεμησόντων. Πολὺ γάρ, ἔφη, ἡμερωτέρων αὕτη ἡ διάνοια ἐκείνης. Τί δὲ δή; ἔφην· ἣν σὺ πόλιν οἰκίζεις, οὐχ Ἑλληνὶς ἔσται; Δεῖ γ'

D. *ἀλλὰ μέτριον εἶναι*] Steph. deesse putabat *ἡγοῦντο* vel *ἐνόμιζον*.

E. *ὧνπερ οἱ ἄλλοι*] Articulum vulgo omissum bene servarunt Par. A. Vat. Θ. Ven. Ξ. Vind. Vat. m. r. Flor. a. c. x. α. γ.

D. *Σκόπει δή, εἶπον, ὅτι ἐν τῇ ν. ὁμ.*] Fallitur Ast. *ὡς* ante *ἀλιτηριώδης* pro *λίαν*, perquam, accipiens. Imo *ὡς* post *ὅτι* iteratur, quemadmodum alibi *ὅτι* post interiectam aliquam sententiam repeti solet. Xenoph. Cyrop. V, 3, 30: *ἴσως κἀκεῖνο ἐννοεῖται, ὡς, εἰ — ὑφ' ἡμῶν ἀπολοῦνται, ὅτι τάχα οὐδένα εἰκὸς σὺν αὐτῷ βουλήσεσθαι εἶναι.* v. Zeunius ad Viger. p. 551. b. Krüger. ad Anab. V, 6, 19. Voc. *ἀλιτηριώδης* illustravit Ruhnk. ad Tim. p. 23.

τὴν τροφόν τε καὶ μητέρα κείρειν] Isocrat. Panegyr. §. 4: *μόνοις γὰρ ἡμῖν τῶν Ἑλλήνων τὴν αὐτὴν τροφὸν καὶ πατρίδα καὶ μητέρα καλέσαι προσήκει.* Iulian. Orat. I. p. 5. B: *καὶ ἡ μὲν βασιλεύουσα τῶν πάντων πόλις μητὴρ οὖσα σὴ καὶ τροφός.* Similiter Sophocl. Oed. T. v. 1110. Cithaeronem vocat Oedipi *τροφὸν καὶ μητέρα*. Ceterum *κείρειν* est populari, vastare.

ἀλλὰ μέτριον εἶναι —] Si sana est veterum librorum scriptura, verba explicanda sunt per anacoluthon, aut, si mavis, per zeugma. Nam ex praegresso *οὐκ ἂν ἐτόλμων* post *ἀλλά* aptum aliquod verbum intelligendum relinquitur, veluti *ἀλλ' ἐνόμιζον*, quod Stephanus excidisse suspicabatur. Schneidero infinitivus ad antegressum *δοκεῖ* referendus videtur. Constructionem verbi *ἀφαιρεῖσθαι* notavit Matth. Gr. §. 418 e. annot.

αὐτήν, ἔφη. Οὐκοῦν καὶ ἀγαθοί τε καὶ ἥμεροι ἔσον-
ται; Σφόδρα γε. Ἀλλ' οὐ φιλέλληνες; οὐδὲ οἰ-
κείαν τὴν Ἑλλάδα ἡγήσονται, οὐδὲ κοινωνήσουσιν
ὧνπερ οἱ ἄλλοι ἱερῶν; Καὶ σφόδρα γε. Οὐκοῦν
τὴν πρὸς τοὺς Ἕλληνας διαφοράν, ὡς οἰκείους, στά- 471
σιν ἡγήσονται καὶ οὐδὲ ὀνομάσουσι πόλεμον; Οὐ γάρ.
Καὶ ὡς διαλλαγησόμενοι ἄρα διοίσονται; Πάνυ μὲν
οὖν. Εὐμενῶς δὴ σωφρονιοῦσιν, οὐκ ἐπὶ δουλείᾳ
κολάζοντες οὐδ' ἐπ' ὀλέθρῳ, σωφρονισταὶ ὄντες, οὐ
πολέμιοι. Οὕτως, ἔφη. Οὐδ' ἄρα τὴν Ἑλλάδα Ἕλ-
ληνες ὄντες κεροῦσιν, οὐδὲ οἰκήσεις ἐμπρήσουσιν, οὐδὲ
ὁμολογήσουσιν ἐν ἑκάστῃ πόλει πάντας ἐχθροὺς αὐ-
τοῖς εἶναι, καὶ ἄνδρας καὶ γυναῖκας καὶ παῖδας,
ἀλλ' ὀλίγους ἀεὶ ἐχθροὺς τοὺς αἰτίους τῆς διαφο- B
ρᾶς. καὶ διὰ ταῦτα πάντα οὔτε τὴν γῆν ἐθελήσουσι
κείρειν αὐτῶν, ὡς φίλων τῶν πολλῶν, οὔτε οἰκίας
ἀνατρέπειν· ἀλλὰ μέχρι τούτου ποιήσονται τὴν δια-

P. 471. *ἐχθροὺς αὐτοῖς εἶναι*] Sic Flor. α. et teste Schneidero Mon. Vulgo *αὐτοῖς*, quod nuper correxerunt.

ἀλλ' ὀλίγους ἀεὶ ἐχθρ.] *ἀεὶ* om. Vat. Θ. Ven. Π. Vind. Par. DK. Mon. Vat. r. Flor. β. Male. Est enim idem quod *ἑκάστοτε*.

E. *διανοεῖσθαι ὡς διαλλαγησομένων*] Frequens satis structura ne quem fallat, eodem modo Cratyl. p. 439. C: *διανοηθέντες — ὡς ἰόντων τε ἁπάντων ἀεὶ καὶ ῥεόντων*. Critia p. 108. B: *ὡς ὑπαρχούσης αὐτῷ ξυγγνώμης — οὕτως λεγέτω*. De Rep. I. p. 327. C. Plura collegit Wyttenb. Bibl. Crit. III, 1. p. 29.

Ἀλλ' οὐ φιλέλληνες;] sc. *ἔσονται*; Astio cur manca visa sit oratio, me non perspicere libere confiteor.

P. 471. *Εὐμενῶς δὴ σωφρονιοῦσιν —*] Benevole igitur eos ad temperantiam reducent, non eo consilio eos castigantes, ut aut in servitutem redigantur aut plane intereant, quippe qui sint correctores, non hostes. Voc. *σωφρονιστής* Hesych. interpretatur per *νουθετητής*.

B. *μέχρι οὗ ἂν οἱ αἴτιοι ἀν.*] Ficinus: quatenus qui discordiae causam dederunt, insontibus poenam solvant. Parum accurate. Sententia haec est: donec qui discordiae auctores exstiterunt, ab innocentibus, dum hi doleant, poenas dare coacti fuerint. Ex qua interpretatione apparet, opinor, cur improbandam censeamus docti cuiusdam viri sententiam, qui *ἀναιτίως* scribendum arbitrabatur.

φοράν, μέχρι οὗ ἂν οἱ αἴτιοι ἀναγκασθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀναιτίων ἀλγούντων δοῦναι δίκην. Ἐγὼ μέν, ἔφη, ὁμολογῶ οὕτω δεῖν πρὸς τοὺς ἐναντίους τοὺς ἡμετέρους πολίτας προςφέρεσθαι· πρὸς δὲ τοὺς βαρβάρους, ὡς νῦν οἱ Ἕλληνες πρὸς ἀλλήλους. Τιθῶ-
C μεν δὴ καὶ τοῦτον τὸν νόμον τοῖς φύλαξι, μήτε γῆν τέμνειν μήτε οἰκίας ἐμπιπράναι; Θῶμεν, ἔφη, καὶ ἔχειν γε καλῶς ταῦτά τε καὶ τὰ πρόσθεν.

Cap. XVII. Ἀλλὰ γάρ μοι δοκεῖς, ὦ Σώκρατες, ἐάν τίς σοι τὰ τοιαῦτα ἐπιτρέπῃ λέγειν, οὐδέποτε μνησθήσεσθαι ὃ ἐν τῷ πρόσθεν παρωσάμενος πάντα ταῦτα εἴρηκας, τὸ ὡς δυνατὴ αὕτη ἡ πολιτεία γενέσθαι καὶ τίνα τρόπον ποτὲ δυνατή· ἐπεὶ ὅτι γε, εἰ γένοιτο, πάντ' ἂν εἴη ἀγαθὰ πόλει ᾗ γένοιτο, καί — ἃ σὺ παραλείπεις ἐγὼ λέγω — ὅτι

B. *μέχρι οὗ ἂν οἱ αἴτιοι*] Vulgatum *μέχρις* ex Par AD. Ven. II. Ang. Flor, β. x. mutavi. vid. ad Gorg. p. 500. B. ad Protagor. p. 325. C. Dein Basil. 2. *ἀλγοῦντες*, quod in Ven. Ξ. superscriptum.

δεῖν πρὸς τοὺς ἐναντίους] Mon. Flor. β. *πρὸς τοὺς Ἕλληνας τοὺς ἀλλήλους: καὶ τοῦτο: τιθῶμεν.*

C. *τοῖς φύλαξι, μήτε γῆν*] *ἕλλησι* Mon.

πρὸς τοὺς ἐναντίους] Graecos, quibuscum civitas dissideat, adversarios vocat, non hostes. Quocirca ex correctione praepostera duxit originem quod in cod. Mon et Flor. β. legitur *πρὸς τοὺς Ἕλληνας*. Observandum praeterea hoc loco est, quam vehementer philosophus Graecorum inter ipsos discordias atque bella aversatus sit, ut mirum profecto non sit eum in sua ipsius patria publicis muneribus nunquam fungi voluisse. Sed de hoc argumento exposuit Ferd. Delbrück in libro, qui inscriptus est: Vertheidigung Platon's gegen einen Angriff auf seine Bürgertugend. Bonn, 1828. 8.

C. *Θῶμεν, ἔφη, καὶ ἔχειν γε καλῶς* —] Ad verba *καὶ ἔχειν γε κ.* denuo intelligendum *θῶμεν*, ut sensus hic sit: Feramus, inquit, hanc legem, atque tum haec tum superiora illa bene habere ponamus, i. e. persuasum habeamus. Gorg. p. 509. A: *ἐγὼ μὲν οὖν αὖ τίθημι ταῦτα οὕτως ἔχειν.* De Rep. I. p. 351. A: *ἔγωγε τίθημι τὴν τῶν χρημάτων κτῆσιν πλείστου ἀξίαν εἶναι.*

Cap. XVII. *Ἀλλὰ γάρ μοι δοκεῖς — μνησθήσεσθαι*] Infinitivus futuri neminem morabitur, qui legerit annotat. Schaeferi ad Poet. Gnom. p. 16 sq. Et conf. ad p. 459. C.

ὡς δυνατὴ αὕτη ἡ πολ. γενέσθαι] h. e. *ὡς δυνατὸν ταύτην τὴν πολιτείαν γενέσθαι.* Phaedr. p. 256. B: *οὗ μεῖζον ἀγαθὸν οὔτε σωφροσύνη ἀνθρωπίνη οὔτε θεία μανία δυνατὴ πο-*

καὶ τοῖς πολεμίοις ἄριστ' ἂν μάχοιντο τῷ ἥκιστα D
ἀπολείπειν ἀλλήλους, γιγνώσκοντές τε καὶ ἀνακα-
λοῦντες ταῦτα τὰ ὀνόματα ἑαυτούς, ἀδελφούς, πα-
τέρας, υἱεῖς· εἰ δὲ καὶ τὸ θῆλυ συστρατεύοιτο, εἴτε
καὶ ἐν τῇ αὐτῇ τάξει εἴτε καὶ ὄπισθεν ἐπιτεταγμέ-
νον, φόβων τε ἕνεκα τοῖς ἐχθροῖς καὶ εἴ ποτέ τις
ἀνάγκη βοηθείας γένοιτο, οἶδ' ὅτι ταύτῃ πάντῃ ἄμα-
χοι ἂν εἶεν· καὶ οἴκοι γε ἃ παραλείπεται ἀγαθά,
ὅσα ἂν εἴη αὐτοῖς, ὁρῶ· ἀλλ' ὡς ἐμοῦ ὁμολογοῦντος E
πάντα ταῦτα ὅτι εἴη ἂν καὶ ἄλλα γε μυρία, εἰ γέ-
νοιτο ἡ πολιτεία αὕτη, μηκέτι πλείω περὶ αὐτῆς λέγε,
ἀλλὰ τοῦτο αὐτὸ ἤδη πειρώμεθα ἡμᾶς αὐτοὺς πεί-
θειν, ὡς δυνατὸν καὶ ᾗ δυνατόν, τὰ δ' ἄλλα χαί-
ρειν ἐῶμεν. Ἐξαίφνης γε σύ, ἦν δ' ἐγώ, ὥςπερ 472
καταδρομὴν ἐποιήσω ἐπὶ τὸν λόγον μου, καὶ οὐ συγ-

Cap. XVII. D. *ἄριστ' ἂν μάχοιντο*] Ald. Bas. 1. 2. cum Flor. a. c. α. γ. Vat. m. *μάχοιτο.*

τὰ ὀνόματα ἑαυτούς] V. *ἑαυτοῖς.* Illud auctoritate Par. A. Vat. m. Flor. a. c. x. α. γ. recepimus.

E. *ὁμολογοῦντος πάντα ταῦτα*] Sic Par. A. Ven. II. Vind. Ang. Vat. r. Flor. x. Vulgo *ταῦτα πάντα.*

ρίσαι ἀνθρώπῳ. Libr. VIII. p. 559. B: *δυναιὴ δὲ κολαζομένη — ἀπαλλάττεσθαι.*

ἐπεὶ ὅτι γε, εἰ γένοιτο] Exspectabas post illa: *ἀνακαλοῦντες ταῦτα τὰ ὀνόματα ἑαυτούς, ἀδελφούς, πατέρας, υἱεῖς,* additum iri *ξυγχωρῶ, δῆλόν ἐστιν,* aut simile quiddam: sed fervore dicendi abreptus non addito verbo finito ad alia pergit, quibus inserit *οἶδα* et *ὁρῶ.* Sic post *ὅτι* verbum finitum omitti observavimus libr. I. p. 352. C. Verba *ἃ οὐ παραλείπεις ἐγὼ λέγω* parenthesi seclusimus, ut quae per se posita sint neque cum reliquis verbis arcte cohaereant. Post *μάχοιντο* vulgo male distinguunt commate; nam *τῷ ἥκιστα ἀπολείπειν* cum *ἄριστ' ἂν μάχοιντο* arctissime coniungendum. hoc sensu: eos cum hostibus fortissime pugnaturos esse ideo, quia se ipsos minime desererent. Sic *τῷ* cum infinitivo sexcenties positum, ut libr. IV. p. 429. C. Phaed. p. 60. B. al.

D. *φόβων τε ἕνεκα τοῖς ἐχθροῖς καὶ εἴ ποτέ τις —*] tam ut hostibus terrorem incutiant, quam auxilii causa, si forte eo opus sit. De praecedenti *εἴτε καὶ — εἴτε καὶ* conf. libr. VIII. p. 557. A: *ἐάν τε καὶ δι' ὅπλων γίγνηται, ἐάν τε καὶ διὰ φόβον.* Lysias in Eratosthen. p. 423. ed. Reisk. *εἴτε καὶ τῶν ἱερῶν ἐμποδὼν ὄντων, εἴτε καὶ αὐτῶν οὐ βουλομένων.*

E. *ἀλλ' ὡς ἐμοῦ ὁμολογοῦντος —*] Sed quum ego largiar haec omnia alia-

γιγνώσκεις στρατευομένῳ. ἴσως γὰρ οὐκ οἶσθα, ὅτι μόγις μοι τὼ δύο κύματε ἐκφυγόντι νῦν τὸ μέγιστον καὶ χαλεπώτατον τῆς τρικυμίας ἐπάγεις, ὃ ἐπειδὰν ἴδῃς τε καὶ ἀκούσῃς, πάνυ συγγνώμην ἕξεις, ὅτι εἰκότως ἄρα ὤκνουν τε καὶ ἐδεδοίκη οὕτω παράδοξον λέγειν λόγον τε καὶ ἐπιχειρεῖν διασκοπεῖν. Ὅσῳ ἄν, ἔφη, τοιαῦτα πλείω λέγῃς, ἧττον ἀφεθήσει ὑφ' ἡμῶν
B *πρὸς τὸ μὴ εἰπεῖν πῇ δυνατὴ γίγνεσθαι αὕτη ἡ πολιτεία. ἀλλὰ λέγε καὶ μὴ διάτριβε.*

Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, πρῶτον μὲν χρὴ τόδε ἀνα-

P. 472. *συγγιγνώσκεις στρατευομένῳ*] Libri omnes *στρατευομένῳ*. Turr. et Schneid. de coniectura Casp. Orelli *στραγγευομένῳ*, quod Schneiderus in Vind. F. ab antiqua manu subscriptum invenit. Mox vulg. *δύω*, quod e Ven. Ξ. et Vat. m. emendavit Bekk. Quamquam nec *δύω* Platoni videtur abiudicandum. *καὶ ἐδεδοίκη*] V. *ἐδεδοίκειν*. Flor. γ. *ἐδεδοίκην*. Par. A. prim. m. sec. Duebn. Ven. Π. ex corr. *ἐδεδοίκη*. Atticam formam saepius in Platone obliteratam vidimus. v. ad Sympos. c. XX. Deinde Par. ADK. Vat. Θ. Ven. Π. Vind. Mon. Vat. r. *λέγειν λόγον τε*, quod recepimus cum Bekkero. Vulgo *λόγον λέγειν τε*.

que innumerabilia futura, si civitas haec exstiterit, noli iam plura de ea disserere, sed hoc potissimum conemur etc. *Τοῦτ' αὐτό* hic quoque de re dicitur, in qua totius causae quasi cardo vertitur; v. ad Gorg. p. 482. D.

P. 472. *οὐ συγγιγνώσκεις στρατευομένῳ*] Ficinus: neque mihi ignoscis militiae laboribus iam defesso. Hinc Orellius elicuit: *στραγγευομένῳ*. Nimirum videtur Ficinus *στραγγεύεσθαι* cum vulgo eruditorum interpretatus esse laboribus defatigari, quum sit potius cunctari, morari, tergiversari, quam significationem illustrant Valcken. ad Ammon. p. 130. Kuster. ad Suid. s. v. *ἡ δεῖ χελώνης*, quo loco etiam pluribus exemplis docuit hoc verbum saepius ab imperitis librariis mutatum esse in *στρατεύομαι*. Conf. etiam intpp. ad Aristoph. Acharn. v. 126. Sed quamvis haec coniectura longe sit speciosissima, tamen nunc quidem eam damnamus ut plane supervacaneam neque ullo modo necessariam. Nam *στρατευομένῳ*, militiam facienti, lepide ac venuste dictum est pro vulgari: de re militari disputanti eamque illustranti. De quo loquendi genere monuimus ad Theaetet. p. 181. A., ubi *οἱ ῥέοντες* dicuntur Heraclitei, omnia perpetuo flumine agitari statuentes. conf. Hemsterhus. ad Thom. Magistr. p. 187 — 189. ed. Bernard. intpp. ad Minuc. Felicem c. 22. p. 226. ed. Gron. Orell. ad Arnob. II. c. 52. Tom. II. p. 70. Nimirum disputaverat Socrates proxime antea de re militari in eaque illustranda etiam diutius erat versatus. Cum hac interpretatione planissime conveniunt etiam verba: *καταδρομὴν ἐποιή-*

μνησθῆναι, ὅτι ἡμεῖς ζητοῦντες δικαιοσύνην οἷόν ἐστι καὶ ἀδικίαν δεῦρο ἥκομεν; Χρή· ἀλλὰ τί τοῦτο; ἔφη. Οὐδέν. ἀλλ' ἐὰν εὕρωμεν οἷόν ἐστι δικαιοσύνη, ἆρα καὶ ἄνδρα τὸν δίκαιον ἀξιώσομεν μηδὲν δεῖν αὐτῆς ἐκείνης διαφέρειν, ἀλλὰ πανταχῇ τοιοῦτον εἶναι, οἷον δικαιοσύνη ἐστίν; ἢ ἀγαπήσομεν, ἐὰν ὅ τι C
ἐγγύτατα αὐτῆς ᾖ καὶ πλεῖστα τῶν ἄλλων ἐκείνης μετέχῃ; Οὕτως, ἔφη· ἀγαπήσομεν. Παραδείγματος ἄρα ἕνεκα, ἦν δ' ἐγώ, ἐζητοῦμεν αὐτό τε δικαιοσύνην οἷόν ἐστι, καὶ ἄνδρα τὸν τελέως δίκαιον, εἰ γέ-

B. *χρὴ τόδε ἀναμν.*] Par. A. Ven. Ξ. Vat. m. *τόδε χρή*, quod recepit Bekker. Idem deinde ex solo Par. A. *ἀλλὰ τί τοῦτό γ'*; quam lectionem susceperunt etiam Turr.

C. *ἐζητοῦμεν αὐτό τε δ.* Vat. Θ. Ven. Π. Vind. Par. DK. Mon. Ang. Vat. r. Flor. β. x. *ζητοῦμεν*. Pro *αὐτό* Mon. male *αὐτήν*.

τὸν τελέως δίκαιον] Recte *τελέως* addunt Par. A. Ang. Vat. m. Flor. a. c. x. α. γ. Opponitur enim mox ὁ *ἀδικώτατος*. Pro *ἢ γένοιτο*, quod de coniectura Bekkerus posuit, libri omnes habent *εἰ γένοιτο*, quod unice verum.

σω ἐπὶ τὸν λόγον μου. Quid praeterea coniecturae Orellii quantumvis speciosae opponi queat, nunc exponere non opus esse putamus.

τὼ δύο κύματε ἐκφυγόντι] Respicit ad p. 441. C. p. 453. D. et p. 457. B. — *τῆς τρικυμίας*. Latini vocant fluctum decumanum. Nam tertius quisque fluctus maximus esse vulgo credebatur, vel, ut Festus tradit, decimus. Multa de hac re praeter Astium ad h. l. collegit Blomfield. Gloss. ad Aeschyl. Prom. v. 1051. conf. etiam Boissonad. ad Marini Vit. Procl. p. 96 sq. Vim dictionis ipse Plato p. 473. C. declarat verbis: *ἐπ' αὐτὸ δὴ — εἶμι, ὃ τῷ μεγίστῳ προσεικάζομεν κύματι*. De metaphora conf. Euthydem. p. 293. A: *σῶσαι ἡμᾶς — ἐκ τῆς τρικυμίας τοῦ λόγου*. Plutarch. de Sera Num. Vind. p. 975: *τί γὰρ δεῖ τὸ τρίτον ἐπεισενεγκεῖν κῦμα καὶ προσκατακλύσαι τὸν λόγον, εἰ καὶ τὰ πρότερα μὴ δυνατός ἐστι διώσασθαι;*

ἧττον ἀφεθήσει — πρὸς τὸ μὴ εἰπεῖν] Ante *ἧττον* possis *τοσούτῳ* intelligere. v. ad Euthyphron. p. 11. D. et ad libr. III. p. 397. A. Post *ἀφεθήσει* infertur *μή*, ut p. 451. B., ubi v. annot.

B. *ἀλλὰ τί τοῦτο;*] quid hoc est? quid istud refert? quid ad rem facit? Nusquam in hac formula, quod sciam, *γε* additum reperias. v. Gorg. p. 448. B. p. 497. E. Charmid. p. 164. A. Plene libr. I. p. 349. A: *τί δέ σοι τοῦτο διαφέρει;* Quae hac in caussa memorat Schneiderus, ut voculae *γε* in hac formula usum evincat, ea nihil probant, quia sunt generis diversi.

C. *αὐτό τε δικαιοσύνην οἷον ἐστι*] V. ad libr. II. p. 363. A.

νοιτο καὶ οἷος ἂν εἴη γενόμενος, καὶ ἀδικίαν αὖ καὶ τὸν ἀδικώτατον, ἵνα εἰς ἐκείνους ἀποβλέποντες, οἷοι ἂν ἡμῖν φαίνωνται εὐδαιμονίας τε πέρι καὶ τοῦ ἐναντίου, ἀναγκαζώμεθα καὶ περὶ ἡμῶν αὐτῶν ὁμο-
D λογεῖν, ὃς ἂν ἐκείνοις ὅ τι ὁμοιότατος ᾖ, τὴν ἐκείνοις μοῖραν ὁμοιοτάτην ἕξειν, ἀλλ' οὐ τούτου ἕνεκα, ἵν' ἀποδείξωμεν, ὡς δυνατὰ ταῦτα γίγνεσθαι. Τοῦτο μέν, ἔφη, ἀληθὲς λέγεις. Οἴει ἂν οὖν ἧττόν τι ἀγαθὸν ζωγράφον εἶναι, ὃς ἂν γράψας παράδειγμα οἷον ἂν εἴη ὁ κάλλιστος ἄνθρωπος καὶ πάντα εἰς τὸ γράμμα ἱκανῶς ἀποδοὺς μὴ ἔχῃ ἀποδεῖξαι, ὡς καὶ δυνατὸν γενέσθαι τοιοῦτον ἄνδρα; Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγ', ἔφη. Τί οὖν; οὐ καὶ ἡμεῖς, φαμέν, παράδει-
E γμα ἐποιοῦμεν λόγῳ ἀγαθῆς πόλεως; Πάνυ γε. Ἧττόν τι οὖν οἴει ἡμᾶς εὖ λέγειν τούτου ἕνεκα, ἐὰν

D. τὴν ἐκείνοις μοῖραν ὁμοιοτ.] Par. ADK. Vat. Θ. Ven. II. Flor. a. c. γ. ἐκείνης, quod Schneider. recepit, ὅμοιον probans etiam genitivo iungi; de quo certe nemo unquam dubitavit.

παράδειγμα, οἷον ἂν εἴη] Steph. libris invitis οἷος. Solus Flor. β. οἷος.

ἀποδοὺς μὴ ἔχῃ ἀπ.] Sic Par. AK. Ven. II. Ang. Vat. m. Flor. a. c. α. γ. x. Soloece vett. editt. ἔχοι. Pro vulg. ἐπιδεῖξαι Par. A. Ven. Ξ. Vat. m. Flor. α. x. ἀποδεῖξαι. utrumque saepissime in codd. permutatum.

E. ἡμᾶς εὖ λέγειν] Mon. Flor. β. λέγειν εὖ, quod recepit Bekker.

εἰ γένοιτο καὶ οἷος —] num exsisteret, et qualis esset ubi exstitisset. v. libr. II. p. 368. C sqq. Schneiderus verba: εἰ γένοιτο, a reliqua oratione commatis seclusa, interpretatur: ea conditione, si fieri et existere talis posset. Sed ita καὶ ante οἷος ἂν εἴη creat molestiam.

ἵνα εἰς ἐκείνους ἀποβλ. — ἀναγκαζώμεθα] Coniunctivus post coniunctionem finalem praecedente praeterito positus propter transitionem ad tempus praesens, quo utitur in proximis.

D. τὴν ἐκείνοις μοῖραν] Per hyperbaton dicta pro τὴν μοῖραν ἐκείνοις ὁμοιοτάτην, in quo non est quod quis offendat. De duplici vero ἐκεῖνος ad idem subiectum relato v. ad libr. I. p. 342. coll. ann. ad Phaedon. p. 106. B.

οὐ καὶ ἡμεῖς, φαμέν, παράδειγμα] Sic φαμέν interpositum libr. II. p. 368. E. 476. A. V. 478 A. IX. 576. D. 580. D. Charmid. p. 168 D: οἷον ἡ ἀκοή, φαμέν, οὐκ ἄλλου τινὸς ἦν ἀκοή. et alibi. De verbis ἐποιοῦμεν λόγῳ v. ad libr. II. p. 361. B.

E. εἰ δὲ δὴ καὶ τοῦτο προθυμ.] si vero etiam ad hoc me oportet tua causa

μὴ ἔχωμεν ἀποδεῖξαι, ὡς δυνατὸν οὕτω πόλιν οἰκῆ-
σαι, ὡς ἐλέγετο; Οὐ δῆτα, ἔφη. Τὸ μὲν τοίνυν
ἀληθές, ἦν δ' ἐγώ, οὕτως· εἰ δὲ δὴ καὶ τοῦτο προ-
θυμηθῆναι δεῖ σὴν χάριν, ἀποδεῖξαι πῇ μάλιστα
καὶ κατὰ τί δυνατώτατ' ἂν εἴη, πάλιν μοι πρὸς
τὴν τοιαύτην ἀπόδειξιν τὰ αὐτὰ διομολόγησαι. Τὰ
ποῖα; Ἆρ' οἷόν τέ τι πραχθῆναι ὡς λέγεται, ἢ 473
φύσιν ἔχει πρᾶξιν λέξεως ἧττον ἀληθείας ἐφάπτε-
σθαι, κἂν εἰ μή τῳ δοκεῖ; ἀλλὰ σὺ πότερον ὁμο-
λογεῖς οὕτως ἢ οὔ; Ὁμολογῶ, ἔφη. Τοῦτο μὲν δὴ
μὴ ἀνάγκαζέ με, οἷα τῷ λόγῳ διήλθομεν, τοιαῦτα
παντάπασι καὶ τῷ ἔργῳ δεῖν γιγνόμενα ἀποφαίνειν·
ἀλλ', ἐὰν οἷοί τε γενώμεθα εὑρεῖν ὡς ἂν ἐγγύτατα
τῶν εἰρημένων πόλις οἰκήσειε, φάναι ἡμᾶς ἐξευρηκέ-
ναι, ὡς δυνατὰ ταῦτα γίγνεσθαι, ἃ σὺ ἐπιτάττεις.

τὰ αὐτὰ διομολόγησαι] Ang. *ὁμολόγησαι*. Gorg. 500 E. *ἴθι δή, ἃ καὶ πρὸς τούσδε ἐγὼ ἔλεγον, διομολόγησαί μοι.*

P. 473. *κἂν εἰ μή τῳ δοκεῖ;*] Sic Ven. II. Mon. Flor. x. Vulgo *δοκῇ*. Ven. Ξ. *δοκοῖ*, quod recepit Bekk. Indicativus nunc rei ipsi videtur accommodatior, receptus etiam a Schneidero, Turr. Herm.

καὶ τῷ ἔργῳ δεῖν γιγνόμενα] Vulgo: *καὶ τ. ἔ. δὴ γιγν.* Sed Ald. Bass. Par. A. Ven. Ξ. Mon. Aug. Vat. m. *δεῖν* pro *δή*, quod primus recepit Bekk. In Vat Θ. Ven. II. Vind. Par. DK. Vat. r. Ald. Bas. 1. 2. *δεῖ*. In Ven. Ξ. Flor. a. c. x. α. β. γ. *δή*, quod Stephanus evulgavit.

promptum et paratum esse, ut ostendam, quo modo maxime et quatenus facillime possit esse etc. Nam *τοῦτο* explicatur verbis *ἀποδεῖξαι πῇ μάλιστα κ. τ. λ.* Structurae genus ad Phaedon. p. 61. A. p. 64. C. ad Gorg. p. 469. C. Apolog. Socr. p. 38. C. 39. A. explanavimus. conf. etiam Matthiae ann. ad Eurip. Alcest. v. 36.

P. 473. *ἢ φύσιν ἔχει*] an naturae rei consentaneum est s. an natura ita fert. Libr. VI. p 489. B: *οὐ γὰρ ἔχει φύσιν κυβερνήτην ναυτῶν δεῖσθαι ἄρχεσθαι.* Theaet. p. 147. D. Demosth. Olynth. II, 25: *ἀλλ' οὔτ' εὔλογον οὔτ' ἔχον ἐστὶ φύσιν τοῦτό γε.* De voculis *κἂν εἰ μή*, quae aut cum indicativo, aut cum optativo, nusquam cum coniunctivo, construuntur, v. ad Phaedon. p. 71. B.

Τοῦτο μὲν δὴ μὴ ἀνάγκαζέ με] V. Matthiae Gr. §. 419. Deinde *λόγος* et *ἔργον* notissima loquendi consuetudine opponuntur, de qua vide, si tanti est, Bergler. ad Alciphron. I, 9. Boisson. ad Aristaen. p. 481. Denique *μὴ ἀνάγκαζέ με — δεῖν* sic intelligas: *μή με ἀνάγκαζε, ὥστε δεῖν κ. τ. λ.*

φάναι ἡμᾶς ἐξευρηκέναι] En infinitivum loco imperativi positum, quem usum loquendi

B ἢ οὐκ ἀγαπήσεις τούτων τυγχάνων; ἐγὼ μὲν γὰρ ἂν ἀγαπῴην. Καὶ γὰρ ἐγώ, ἔφη. Cap. XVIII. Τὸ δὲ δὴ μετὰ τοῦτο, ὡς ἔοικε, πειρώμεθα ζητεῖν τε καὶ ἀποδεικνύναι, τί ποτε νῦν κακῶς ἐν ταῖς πόλεσι πράττεται, δι' ὃ οὐχ οὕτως οἰκοῦνται, καὶ τίνος ἂν σμικροτάτου μεταβαλόντος ἔλθοι εἰς τοῦτον τὸν τρόπον τῆς πολιτείας πόλις, μάλιστα μὲν ἑνός, εἰ δὲ μή, δυοῖν, εἰ δὲ μή, ὅ τι ὀλιγίστων τὸν ἀριθμὸν καὶ σμικροτάτων τὴν δύναμιν.
C Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη. Ἑνὸς μὲν τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, μεταβαλόντος δοκοῦμέν μοι ἔχειν δεῖξαι, ὅτι μεταπέσοι ἄν, οὐ μέντοι σμικροῦ γε οὐδὲ ῥᾳδίου, δυνατοῦ δέ. Τίνος; ἔφη. Ἐπ' αὐτὸ δή, ἦν δ' ἐγώ, εἶμι, ὃ τῷ

Cap. XVIII. C. *δοκοῦμέν μοι ἔχειν δεῖξαι*] Vulgo *δοκεῖ μεν*, invitis codicibus omnibus.

μεγίστῳ προεικάζομεν] Sic Par. A D K. Vat. Θ. Ven. II. Vind. Mon. Vat. r. Flor. β. Vulgo *παρεικάζομεν*. Flor. x. Ang. *προςῃκάζομεν*. Bekker. *προῃκάζομεν* legendum censet. Sed augmentum pariter omissum Sympos. p. 216. C. Gorg. p. 493. C. v. Buttmann. Gr. T. I. p. 328.

μέλλει γέλωτί τε ἀτεχνῶς — ἀδοξίᾳ] Sic vett. editt. olim fuerunt qui Atticis scriptoribus abiudicarent, aut post alios tantum imperativos concederent. Libr. VI. p. 508. B: *τοῦτον τοίνυν — φάναι με λέγειν.* Ibid. p. 509. B: *καὶ τοῖς γιγνωσκομένοις τοίνυν μὴ μόνον τὸ γιγνώσκεσθαι φάναι.* Libr. IX. p. 580. B. p. 585. C. Plura dabunt Heindorf. ad Lysid. § 18. et Astius ad Legg. p. 70.

Cap. XVIII. B. *τίνος ἂν σμικροτάτου μεταβάλοντος*] *Μεταβάλλειν* usu loquendi apud Platonem creberrimo intransitive positum, ut subinde Lat. mutare. v. Dorvill. ad Chariton. p. 386. et Schaefer. ad Lamb. Bos. p. 312. Sententia haec est: et quid minimum sit, quo mutato ad hanc administrationem civitas perveniat; si fieri possit, maxime una res; sin aliter, numero quam paucissimae et vi minimae. De *μάλιστα μέν, εἰ δὲ μή* v. ad p. 461. C.

C. *ὅτι μεταπέσοι ἂν*] sc. ἡ πόλις.

προεικάζομεν κύματι] antea maximo comparabamus fluctui et tamquam in antecessum.

εἰρήσεται δ' οὖν, εἰ καὶ μέλλει] *Sed nihilo minus* illud dicere etr. v. ad Reip. X. p. 608. A. Subiectum verbi *μέλλει* est *αὐτό*, h. e. ipsum illud decretum, quod enuntiaturus est. Istud *κῦμα ἐκγελῶν*, fluctus cachinnos extollens, videtur poetae dictum vulgari sermone usurpatum, sicuti arguit *ἀτεχνῶς*. de quo v. ad Phaedon. p. 534. D. 90. C. Ion. p. 534. D.

Ἐὰν μή, ἦν δ' ἐγώ, ἢ οἱ φ. β.] De hoc paradoxo, quod iam a veteribus scriptoribus mi-

μεγίστῳ προεικάζομεν κύματι. εἰρήσεται δ' οὖν, εἰ καὶ μέλλει γέλωτί τε ἀτεχνῶς ὥςπερ κῦμα ἐκγελῶν καὶ ἀδοξίᾳ κατακλύσειν. σκόπει δὲ ὃ μέλλω λέγειν. Λέγε, ἔφη. Ἐὰν μή, ἦν δ' ἐγώ, ἢ οἱ φιλόσοφοι βασιλεύσωσιν ἐν ταῖς πόλεσιν ἢ οἱ βασιλῆς τε νῦν D λεγόμενοι καὶ δυνάσται φιλοσοφήσωσι γνησίως τε καὶ ἱκανῶς, καὶ τοῦτο εἰς ταὐτὸν ξυμπέσῃ, δύναμίς τε πολιτικὴ καὶ φιλοσοφία, τῶν δὲ νῦν πορευομένων χωρὶς ἐφ' ἑκάτερον αἱ πολλαὶ φύσεις ἐξ ἀνάγκης ἀποκλεισθῶσιν, οὐκ ἔστι κακῶν παῦλα, ὦ φίλε Γλαύκων, ταῖς πόλεσι, δοκῶ δ' οὐδὲ τῷ ἀνθρωπίνῳ γένει, οὐδὲ αὕτη ἡ πολιτεία μήποτε πρότερον φυῇ τε E εἰς τὸ δυνατὸν καὶ φῶς ἡλίου ἴδῃ, ἣν νῦν λόγῳ

et codd. plurimi. Ast. coni. γελῶν τις ἀτεχνῶς ὥςπερ κῦμα ἀδοξίᾳ κατακλύσειν. Mon. et Flor. β. γέλως τέ τις ὥςπερ κῦμα ἐκγελῶν καὶ ἀδοξία (nomin. casu) κατακλ., quod olim edidimus. Stob. Serm. XLI. p. 259. καὶ ἀταξίαν καταλύσειν. Ficinus: Quanquam suspicor, ne effusiore incredulorum risu inundante penitus submergatur.

D. ἢ οἱ βασιλῆς τε νῦν λ.] V. βασιλεῖς, quod nunc cum Bekkero ex Par. A. pr. m. Ven. II. mutavi.

rifice celebratum est, prudenter disputavit Morgensternius Commentatt. de Rep. Plat. p. 203 — 213., recte ille monens nunc non esse intelligendos sapientes eos, qui doctrinam de ideis quidem optime teneant, sed careant rerum humanarum scientia et usu. Verba Platonis quam crebro a Graecis Latinisque scriptoribus usurpata sint, docta disputatione ostendit Ruhnken. ad Rutil. Lup. 21 sq. Muretus Opp. T. I. p. 66 ed. Ruhnk. „Non enim Plato, quum illam nobilissimam vocem tanquam ex oraculo edidit, tum demum beatas civitates fore, quum aut regnarent philosophi, aut reges philosopharentur, intellexit, tum id eventurum, quum reges aut in disserendi subtilitate aut in pervestigandis rerum naturalium causis occupati essent; quae quanquam praeclara sunt, longissime tamen absunt ab eo, ut beatas respublicas efficere possint: sed quum virtutis pulcritudine incensi omnes vires suas ad eam non cognoscendam modo, sed exercendam, excolendam, propagandam contulissent.“ Conf. libri sexti initium.

D. τῶν δὲ νῦν πορ. χωρὶς ἐφ' ἑκάτερον] Male Ficinus: neque, quod nunc fit, a diversis duo haec tractentur ingeniis. Imo hoc dicit Plato: ex iis vero, qui nunc ad alterutrum accedunt, ita ut non utrumque coniungant, sed alterum prae altero contemnant (χωρίς), plurimi vi arceantur et excludantur, sc. ab administrandis muneribus publicis.

οὐδὲ αὕτη ἡ πολιτεία μήποτε πρότερον φυῇ τε]

διεληλύθαμεν. ἀλλὰ τοῦτό ἐστιν, ὃ ἐμοὶ πάλαι ὄκνον ἐντίθησι λέγειν, ὁρῶντι, ὡς πολὺ παρὰ δόξαν ῥηθήσεται· χαλεπὸν γὰρ ἰδεῖν, ὅτι οὐκ ἂν ἄλλη τις εὐδαιμονήσειεν οὔτε ἰδίᾳ οὔτε δημοσίᾳ. Καὶ ὅς, Ὦ Σώκρατες, ἔφη, τοιοῦτον ἐκβέβληκας ῥῆμά τε καὶ λόγον, ὃν εἰπὼν ἡγοῦ ἐπὶ σὲ πάνυ πολλούς τε καὶ οὐ φαύλους νῦν οὕτως, οἷον ῥίψαντας τὰ ἱμάτια,
474 γυμνοὺς λαβόντας ὅ τι ἑκάστῳ παρέτυχεν ὅπλον, θεῖν διατεταμένους ὡς θαυμάσια ἐργασομένους· οὓς εἰ μὴ ἀμυνεῖ τῷ λόγῳ καὶ ἐκφεύξει, τῷ ὄντι τωθαζόμενος δώσεις δίκην. Οὐκοῦν σύ μοι, ἦν δ' ἐγώ, τούτων αἴτιος; Καλῶς γ', ἔφη, ἐγὼ ποιῶν. ἀλλά τοί σε οὐ προδώσω, ἀλλ' ἀμυνῶ οἷς δύναμαι· δύναμαι δὲ εὐνοίᾳ τε καὶ τῷ παρακελεύεσθαι, καὶ ἴσως
B ἂν ἄλλου του ἐμμελέστερόν σοι ἀποκρινοίμην. ἀλλ' ὡς ἔχων τοιοῦτον βοηθὸν πειρῶ τοῖς ἀπιστοῦσιν ἐνδείξασθαι, ὅτι ἔχει ᾗ σὺ λέγεις. Πειρατέον, ἦν δ' ἐγώ, ἐπειδὴ καὶ σὺ οὕτω μεγάλην ξυμμαχίαν παρέ-

E. *χαλεπὸν γὰρ ἰδεῖν, ὅτι*] Pro *ἰδεῖν* Cornarius malebat *πείθειν*. Ficinus quoque: nam haud facile persuadetur. Dein Turr. *οὐκ ἂν ἄλλη τις* ex Mon.

τοιοῦτον ἐκβέβληκας ῥ.] Flor. α. *ἐμβέβληκας*, quod Ast. olim de coniectura dedit. Ego vulgatam nunc non sollicitem.

P. 474. *θεῖν διατεταμένους*] Sic Par. A. Ven. II. Vind. Vat. m. r. Flor. a. c. β. γ.. ut coniecerat Ast. V. *διατεταγμένους*. Mon. *διατεταγμένως*.

Talibus in locis *οὐ μή* cum coniunctivo aoristi Latine per futurum exprimas: neque haec civitas, inquit, prius efflorescet, ita ut revera exsistere possit, aut prius lucem solis conspiciet. Quam interpretationem satis recte habere, huiusmodi loci docent: De Rep. VI. p. 494. E: *οὔτε γὰρ γίγνεται οὔτε γέγονεν οὔτε οὖν μὴ γένηται ἀλλοῖον*, ubi v. annot.

E. *χαλεπὸν γὰρ ἰδεῖν*] Non est cur *πείθειν* requiras. Nam *ἰδεῖν* ad animum translatum nec ab usu Platonis abhorret. v. ad Menex. p. 239. D.

νῦν οὕτως οἷον ῥίψαντας τὰ ἱμάτια] sic ut nunc sunt, h. e. statim, tanquam vestibus abiectis nudatosque arma, quae cuique forte oblata fuerint, correpturos citatoque gradu te invasuros esse, mira tibi facturos. *Γυμνοί* dicuntur, qui, veste exteriore abiecta, tunica tantum induti sunt, ideoque ad pugnandum expediti; v. Cuper. Observatt. I. c. 7. p. 39. Vulgatum *διατεταγμένους*

χει. ἀναγκαῖον οὖν μοι δοκεῖ, εἰ μέλλομέν πῃ ἐκφεύξεσθαι οὓς λέγεις, διορίσασθαι πρὸς αὐτούς, τοὺς φιλοσόφους τίνας λέγοντες τολμῶμεν φάναι δεῖν ἄρχειν, ἵνα διαδήλων γενομένων δύνηταί τις ἀμύνεσθαι, ἐνδεικνύμενος, ὅτι τοῖς μὲν προςήκει φύσει ἅπτεσθαί τε φιλοσοφίας ἡγεμονεύειν τ' ἐν πόλει, τοῖς δ' C
ἄλλοις μήτε ἅπτεσθαι ἀκολουθεῖν τε τῷ ἡγουμένῳ. Ὥρα ἂν εἴη, ἔφη, ὁρίζεσθαι. Ἴθι δή, ἀκολούθησόν μοι τῇδε, ἐὰν αὐτὸ ἁμηγέπῃ ἱκανῶς ἐξηγησώμεθα. Ἄγε, ἔφη. Ἀναμιμνήσκειν οὖν σε, ἦν δ' ἐγώ, δεήσει; ἢ μέμνησαι, ὅτι ὃν ἂν φῶμεν φιλεῖν τι, δεῖ φανῆναι αὐτόν, ἐὰν ὀρθῶς λέγηται, οὐ τὸ μὲν φιλοῦντα ἐκείνου, τὸ δὲ μή, ἀλλὰ πᾶν στέργοντα;

Cap. XIX. Ἀναμιμνήσκειν, ἔφη, ὡς ἔοικε, δεῖ· οὐ γὰρ πάνυ γε ἐννοῶ. Ἄλλῳ, εἶπον, ἔπρεπεν, ὦ Γλαύ- D
κων, λέγειν ἃ λέγεις· ἀνδρὶ δ' ἐρωτικῷ οὐ πρέπει ἀμνημονεῖν, ὅτι πάντες οἱ ἐν ὥρᾳ τὸν φιλόπαιδα καὶ ἐρωτικὸν ἁμηγέπῃ δάκνουσί τε καὶ κινοῦσι, δο-

B. ξυμμαχίαν παρέχει] V. παρέχεις, quod ex plurimis libris vel παρέχῃ vel παρέχει exhibentibus mutatum. Medium verbum sententiae nunc accommodatius.

C. ἡγεμονεύειν τ' ἐν τῇ πόλει] τῇ om. Par. A. Vat. Θ. Vind. II. Ang. Flor. γ. x. Omisit etiam Bekker. suffragantibus Turr. aliisque.

Ἄγε, ἔφη.] Ἄγε δή, ἔφη, contra fidem codicum Par. ADK. Vat. Θ. Vind. Ven. II. Mon. Vat. r. Flor. β. Etiam Bekk. δή omisit.

hic et VI. p. 501. C. recte repudiavit Astius: nulla enim τάξις in turba tumultuantium. Frequens haec verborum confusio. v. Dorvill. ad Charit. p. 643. et Heusd. Spec. Crit. p. 105 sq. Loquutionem ἐκβάλλειν ῥῆμα illustrabunt quae scripsimus ad Sympos. p. 219. B.

P. 474. τωθαζόμενος δώσεις δίκην.] i. e. λοιδορούμενος. Ruhnk. ad Tim. p. 261. Pierson. ad Moer. p. 366. intpp. ad Hesych. v. τωθάζειν. Fischer. Ind. ad Aeschin. Socr. s. v. ἐπιτωθάζειν.

C. ἀκολούθησόν μοι τῇδε] V. ad Phaedrum p. 237. D.

ἀλλὰ πᾶν στέργοντα] V. Matth. Gr. §. 399. 1.

Cap. XIX. D. οἱ ἐν ὥρᾳ — δάκνουσί τε καὶ κινοῦσι] Δάκνειν, κνίζειν, κινεῖν, alia huiusmodi verba, de amore usurpari solere docuit Dorvill. ad Charit. p. 542. Similia notarunt etiam Valcken. ad Eurip. Hippolyt. v. 1303. Ast. ad Plat. Phaedr. p. 315. Creuzer. ad Plotin. 53. E. (p. 216.) et 714. A.

κοῦντες ἄξιοι εἶναι ἐπιμελείας τε καὶ τοῦ ἀσπάζεσθαι. ἢ οὐχ οὕτω ποιεῖτε πρὸς τοὺς καλούς; ὁ μέν, ὅτι σιμός, ἐπίχαρις κληθεὶς ἐπαινεθήσεται ὑφ' ὑμῶν, τοῦ δὲ τὸ γρυπὸν βασιλικόν φατε εἶναι, τὸν δὲ δὴ διὰ
E μέσου τούτων ἐμμετρότατα ἔχειν, μέλανας δὲ ἀνδρικοὺς ἰδεῖν, λευκοὺς δὲ θεῶν παῖδας εἶναι· μελιχλώρους δὲ καὶ τοὔνομα οἴει τινὸς ἄλλου ποίημα εἶναι ἢ ἐραστοῦ ὑποκοριζομένου τε καὶ εὐχερῶς φέροντος τὴν ὠχρότητα, ἐὰν ἐπὶ ὥρᾳ ᾖ; καὶ ἑνὶ λόγῳ πάσας προφά-
475 σεις προφασίζεσθέ τε καὶ πάσας φωνὰς ἀφίετε, ὥστε μηδένα ἀποβάλλειν τῶν ἀνθούντων ἐν ὥρᾳ. Εἰ βούλει, ἔφη, ἐπ' ἐμοῦ λέγειν περὶ τῶν ἐρωτικῶν, ὅτι οὕτω ποιοῦσι, συγχωρῶ τοῦ λόγου χάριν. Τί

Cap. XIX. D. *κληθεὶς ἐπαινεθήσεται*] Flor. a. c. α. γ. Ven. Ξ. Vat. m. *ἐπαινεῖται*. Male. Non ceperunt librarii futuri elegantiam. Mox *δή* post *τὸν δέ* deest in aliquot codicibus non optimae notae.

E. *μελιχλώρους δὲ καί*] V. *μελαγχλώρους*. Par. A. *μελιχλώρους* ex annot. Mon. Flor. β. *μελίχλωρον*. Etiam cod. Paris. apud Faehs. Syllog. Lectt. p. 299. 378. *μελιχλώρους*, quod confirmat schol. Ruhnk. p. 168.

ὅτι σιμός, ἐπίχαρις κληθεὶς ἐπ.] Locus a multis imitatione expressus, veluti a Plutarcho De Audiend. Poet. c. 13. De Adulat. et Amic. p. 56. C., ad quem v. Wyttenb. T. I. p. 157. ed. Lips. ab Aristaeneto Epist. I, 18. extr. Memoratur etiam a Philostrat. Imag. I, 4. et Liban. Epist. DCCV. Plures recensuit Wyttenb. ad Plutarch. T. I. p. 388 ed. Ox. = 301. Lips. Similis hypocorismi usum tangunt auctor Alcibiadis secundi p. 141. C. et Horatius Sat. I. 3. 38. sqq. ubi v. intpp. Ovid. De arte amand. II. v. 657. Tibull. I. 4, 69

τὸν δὲ δὴ διὰ μέσου τούτων] h. e. eum, qui nec plane *σιμός* est, neque etiam *γρυπός*. De *ἐπιγρύπῳ* s. *γρυπῷ* vultum regalem referente v. Olympiodor. in Alcibiad. I. p. 153. ed. Creuz.

E. *λευκοὺς δὲ θεῶν παῖδας εἶναι*] Charit. II, 1: *θεῶν παῖδές εἰσιν οἱ καλοί*, ubi v. Dorvill. Pro *μελιχλώρους* quod vulgo circumferebatur *μελαγχλώρους*, id certe non est *ὑποκοριζομένου τινός*, ut recte observarunt Steph., Lambin. ad Horat. Serm. I, 3, 38. Wakefield. ad Lucret. IV, 1153. Boeckh. in Min. p. 139 sq. Ast. ad h. l. Itaque Steph. *μελιχρόους* legendum coniecit, ut est apud Plutarch. l. c., idque comprobarunt Ast. et Boeckh. Nos cum Bekkero Lambinum sequuti sumus, qui *μελιχλώρους* (eine Brünette) scribendum vidit. Hoc enim non solum scholiastes ad h. l. legit, sed etiam complures codices confirmant. Usus est hac

δαί; ἦν δ' ἐγώ· τοὺς φιλοίνους οὐ τὰ αὐτὰ ταῦτα
ποιοῦντας ὁρᾷς, πάντα οἶνον ἐπὶ πάσης προφάσεως
ἀσπαζομένους; Καὶ μάλα. Καὶ μὴν φιλοτίμους γε,
ὡς ἐγῷμαι, καθορᾷς, ὅτι, ἂν μὴ στρατηγῆσαι δύ-
νωνται, τριττυαρχοῦσι, κἂν μὴ ὑπὸ μειζόνων καὶ σε-
μνοτέρων τιμᾶσθαι, ὑπὸ σμικροτέρων καὶ φαυλοτέ- B
ρων τιμώμενοι ἀγαπῶσιν, ὡς ὅλως τιμῆς ἐπιθυμηταὶ
ὄντες. Κομιδῇ μὲν οὖν. Τοῦτο δὴ φάθι ἢ μή· ἆρ'
ὃν ἄν τινος ἐπιθυμητικὸν λέγωμεν, παντὸς τοῦ εἴ-
δους τούτου φήσομεν ἐπιθυμεῖν, ἢ τοῦ μέν, τοῦ δὲ
οὔ; Παντός, ἔφη. Οὐκοῦν καὶ τὸν φιλόσοφον σο-
φίας φήσομεν ἐπιθυμητὴν εἶναι, οὐ τῆς μέν, τῆς δ'
οὔ, ἀλλὰ πάσης; Ἀληθῆ. Τὸν ἄρα περὶ τὰ μα- C

P. 475. B. *καὶ σεμνοτέρων τιμᾶσθαι*] Sic Par. A. repetitae lectionis. Vat. Θ. m. Ven. II. Mon. Flor. β. Vind. Φ. cum Ald. et Bas. 1. Alii *τιμῶνται* cum Steph. Nimirum ad infinitivum repetendum *δύνωνται*.

ἆρ' ὃν ἄν τινος ἐπιθ.] Sic Par. A. Vat. Θ. Ven. Ξ. Vind. Ang. Vat. m. r. Flor. a. c. x. α. γ. et Ficinus: Num eum, quem amare quippiam dicimus. Vulgo *ἆρ' οὖν ἄν τινος* κ. τ. λ., quod iam Steph. vidit corrigi oportere.

voce etiam Theocrit. X, 27., ut observavit Ast. Ceterum conf. Iacobsius ad Philostrat. Imagg. p. 230. Postrema respexit Plutarch. De Sens. Prof. in Virt. p. p. 84. E.

P. 475. *πάσας φωνὰς ἀφιέτε*] Aristaenetus l. c. *πάσας φωνὰς ἀναφθέγγεσθε*. Legg. p. 890. D: *ἀλλὰ (δεῖ) πᾶσαν, τὸ λεγόμενον, φωνὴν ἱέντα — ἐπίκουρον γίγνεσθαι*. Euthydem. p. 292. E: *πᾶσαν ἤδη φωνὴν ἠφίειν δεόμενος τοῖν ξένοιν — σῶσαι ἡμᾶς*. Phaedr. p. 259. D. Aristoph. Vesp. v. 760. Plura notavit Wyttenbach. ad Iulian. Or. I. p. 23. D. Biblioth. Crit. Part. X. p. 22. et ad Eunap. p. 199.

τῶν ἀνθούντων ἐν ὥρᾳ.] *Ἄνθος* et *ἀνθεῖν* de pulcritudine florentis aetatis non infrequens, observante Abresch. ad Aristaen. p. 494. ed. Boiss.

ἐπ' ἐμοῦ λέγειν] h. e. ita ut de me rei exemplum petatur. Libr. X. p. 597. B: *ἐπ' αὐτῶν τούτων τὸν μιμητὴν τοῦτον ζητήσωμεν*. v. Matth. Gr. §. 584. ζ.

τριττυαρχοῦσι] Schol. *Ἀθήνησι δέκα μὲν ἦσαν φυλαί, διῄρητο δ' ἑκάστη τούτων εἰς τρία, τὰς τριττύας, εἰς ἔθνη, εἰς φρατρίας. οἱ οὖν ἑκάστης τριττύος ἄρχοντες τριττύαρχοί τε καλοῦνται καὶ τριττυαρχοῦσιν.* conf. Pollux. VIII. 8, 109.

B. *φάθι ἢ μή.*] Sic Gorg. p. 475. E: *ἢ φάθι ἢ μὴ ἃ ἐρωτῶ*. Apolog. Socr. p. 30. B: *ἢ πείθεσθε Ἀνύτῳ ἢ μή*. Mox notandum *δυσχεραίνειν περί τι*, de quo v. Heindorf. ad Gorg. p. 17.

θήματα δυςχεραίνοντα, ἄλλως τε καὶ νέον ὄντα καὶ μήπω λόγον ἔχοντα τί τε χρηστον καὶ μή, οὐ φήσομεν φιλομαθῆ οὐδὲ φιλόσοφον εἶναι, ὥςπερ τὸν περὶ τὰ σιτία δυςχερῆ οὔτε πεινῆν φαμεν οὔτ' ἐπιθυμεῖν σιτίων, οὐδὲ φιλόσιτον, ἀλλὰ κακόσιτον εἶναι. Καὶ ὀρθῶς γε φήσομεν. Τὸν δὲ δὴ εὐχερῶς ἐθέλοντα παντὸς μαθήματος γεύεσθαι καὶ ἀσμένως ἐπὶ τὸ μανθάνειν ἰόντα καὶ ἀπλήστως ἔχοντα, τοῦτον δ' ἐν δίκῃ φήσομεν φιλόσοφον. ἦ γάρ; Καὶ ὁ
D Γλαύκων ἔφη, Πολλοὶ ἄρα καὶ ἄτοποι ἔσονταί σοι τοιοῦτοι· οἵ τε γὰρ φιλοθεάμονες πάντες ἔμοιγε δοκοῦσι τῷ καταμανθάνειν χαίροντες τοιοῦτοι εἶναι, οἵ τε φιλήκοοι ἀτοπώτατοί τινές εἰσιν, ὥς γ' ἐν φιλοσόφοις τιθέναι, οἳ πρὸς μὲν λόγους καὶ τοιαύτην διατριβὴν ἑκόντες οὐκ ἂν ἐθέλοιεν ἐλθεῖν, ὥςπερ δὲ

D. οἵ τε γὰρ φιλοθεάμονες π.] Pro οἵ τε Steph. ὥςτε, contra fidem omnium codicum. Ficinus: nam qui spectaculorum avidi sunt.

ὥς γ' ἐν φιλοσόφ.] ὡς οὓς δεῖ γε Ang. ὡς οὓς δεῖ ἐν Flor. α. et marg. x. Pro περιθέουσιν Flor. β. et Mon. ἐπιθέουσιν.

E. μαθητικοὺς καὶ τ.] Sic Steph. legendum coniecit, cu-

C. μήπω λόγον ἔχοντα τί τε χρηστὸν καὶ μή] nondum intelligentem, quid utile sit, quid non utile. Deinde quod φιλομαθής et φιλόσοφος coniungitur, factum hoc est more illo Platonis, quem notavit Wyttenbach. ad Phaedon. p. 82. D. c. XXXIII. in. Voc. κακόσιτον schol. interpretatur κακόχυμον, βεβλαμμένον.

D. οἵ τε φιλήκοοι ἀτοπ.] Ficinus paullo liberius: Et ad audiendum curiosos homines absurdum est philosophos dicere. Structurae genus idem est atque Protagor. p. 314. B: ἡμεῖς ἔτι νέοι, ὥςτε τοσοῦτον πρᾶγμα διελέσθαι. Ac ne quis ὥςτε scribendum putet, conf. Xenoph. Cyrop. I, 5, 11: ἰδιώτας ὄντας, ὡς πρὸς ἡμᾶς ἀγωνίζεσθαι. Nos dicimus: „sie sind ganz untauglich, um sie unter die Philosophen zu setzen."

D. οὔτε τῶν κατὰ πόλεις —] Schol. Διονύσια ἑορτὴ Ἀθήνησι Διονύσῳ ἤγετο, τὰ μὲν κατ' ἀγροὺς μηνὸς Ποσειδεῶνος, τὰ δὲ Λήναια μηνὸς Μαιμακτηριῶνος, τὰ δὲ ἐν ἄστει Ἐλαφηβολιῶνος. De his omnibus v. Boeckh. Comment. de Lenaeis in d. Abhandlungen der Akad. d. Wissensch. in Berlin. a. 1817. et Buttmann. Excurs. I. ad Demosth. Midian. p. 118. Preller. in Pauly Encycl. II. p. 1058 sqq. Sententia haec est: sed quasi aures locaverint ad omnes choros audiendos, discursitant Dionysiis, neque urbana neque ruralia praetermittentes.

τούτους οὖν πάντας] „Laudant Clemens. Alex.

ἀπομεμισθωκότες τὰ ὦτα ἐπακοῦσαι πάντων χορῶν περιθέουσι τοῖς Διονυσίοις, οὔτε τῶν κατὰ πόλεις οὔτε τῶν κατὰ κώμας ἀπολειπόμενοι. τούτους οὖν πάντας καὶ ἄλλους τοιούτων τινῶν μαθητικοὺς καὶ E
τοὺς τῶν τεχνυδρίων φιλοσόφους φήσομεν; Οὐδαμῶς, εἶπον, ἀλλ' ὁμοίους μὲν φιλοσόφοις.

Cap. XX. Τοὺς δὲ ἀληθινούς, ἔφη, τίνας λέγεις; Τοὺς τῆς ἀληθείας, ἦν δ' ἐγώ, φιλοθεάμονας. Καὶ τοῦτο μέν γ', ἔφη, ὀρθῶς· ἀλλὰ πῶς αὐτὸ λέγεις; Οὐδαμῶς, ἦν δ' ἐγώ, ῥᾳδίως πρός γε ἄλλον· σὲ δὲ οἶμαι ὁμολογήσειν μοι τὸ τοιόνδε. Τὸ ποῖον; Ἐπειδή ἐστιν ἐναντίον καλὸν αἰσχρῷ, δύο αὐτὼ εἶναι. Πῶς δ' οὔ; Οὐκοῦν ἐπειδὴ δύο, καὶ 476
ἓν ἑκάτερον; Καὶ τοῦτο. Καὶ περὶ δικαίου καὶ ἀδίκου καὶ ἀγαθοῦ καὶ κακοῦ καὶ πάντων τῶν εἰ-

ius sententiam confirmant Vindob. Par. K. et a pr. man. Par. A. Vulgo *μαθηματικούς*. Sed *μαθηματικός* fere dicitur qui altioribus disciplinis et artibus studet, ut docuit Fabricius ad Sext. Empir. adv. Mathem. p. 214.; hic autem sermo est de rebus vilioribus, quarum cognoscendarum cupiditate istiusmodi homunciones flagrare solent.

Strom. I, 19. p. 315. D. p. 373. T. I. ed. Pott. Cyrill. c. Iulian. V. p. 179. E. Theodoret. Therapeut. I. p. 470. C." Ast.

E. *ἀλλ' ὁμοίους μὲν φιλοσόφοις*] Criton. p. 43. D: *οὗτοι δὴ ἀφῖκται, ἀλλὰ δοκεῖ μέν μοι ἥξειν*, ubi v. annot.

Cap. XX. *Τοὺς δὲ ἀληθινούς, ἔφη, τίνας λ.*] Exhibetur dehinc praeclara imago philosophorum, quales Plato vult reipublicae duces esse atque principes: P. 475. E. — libr. VI. p. 487. A. 500. B. — 501. E. In qua si cui forte nimia videatur inesse rerum humanarum contemtio atque idearum doctrinae iusto plus tribui; is meminerit Platonem omnem veritatis cognitionem, sine qua ne civilia quidem negotia recte administrari posse arbitrabatur, a rerum in se spectatarum vel idearum cognitione repetendam iudicasse. Quippe nullam censuit esse hominis felicitatem, nisi eam, quae cum vera sapientia ac virtute esset coniuncta; quam quidem ab unis philosophis, qui in aeterna rerum natura investiganda versati essent, comparari posse iudicavit.

τῆς ἀληθείας — φιλοθεάμονας] Veri enim philosophi aeternas rerum species animo veluti intuentur, unde dicuntur *τὸ καλόν, τὸ δίκαιον, τὸ ἀγαθόν, τἀληθὲς θεᾶσθαι καὶ αὐτῷ ξυνεῖναι*. v. Sympos. p. 211. E. p. 212. A. infr. libr. VI. c. 13. libr. IX. p. 582. C. al.

ἐναντίον καλὸν αἰσχρῷ] intelligit nunc *αὐτὸ τὸ καλόν* et *αὐτὸ τὸ αἰσχρόν*, ut docent verba *καὶ πάντων τῶν εἰδῶν πέρι*, et *αὐτὸ μὲν ἓν ἕκαστον εἶναι*.

δῶν πέρι ὁ αὐτὸς λόγος· αὐτὸ μὲν ἓν ἕκαστον εἶναι, τῇ δὲ τῶν πράξεων καὶ σωμάτων καὶ ἀλλήλων κοινωνίᾳ πανταχοῦ φανταζόμενα πολλὰ φαίνεσθαι ἕκαστον. Ὀρθῶς, ἔφη, λέγεις. Ταύτῃ τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, διαιρῶ, χωρὶς μὲν οὓς νῦν δὴ ἔλεγες φιλοθεάμονάς τε καὶ φιλοτέχνους καὶ πρακτικούς, καὶ χωρὶς
B αὖ περὶ ὧν ὁ λόγος, οὓς μόνους ἄν τις ὀρθῶς προσείποι φιλοσόφους. Πῶς, ἔφη, λέγεις; Οἱ μέν που, ἦν δ' ἐγώ, φιλήκοοι καὶ φιλοθεάμονες τάς τε καλὰς φωνὰς ἀσπάζονται καὶ χρόας καὶ σχήματα καὶ πάντα τὰ ἐκ τῶν τοιούτων δημιουργούμενα, αὐτοῦ δὲ τοῦ καλοῦ ἀδύνατος αὐτῶν ἡ διάνοια τὴν φύσιν ἰδεῖν τε καὶ ἀσπάσασθαι. Ἔχει γὰρ οὖν δή, ἔφη, οὕτως. Οἱ δὲ δὴ ἐπ' αὐτὸ τὸ καλὸν δυνατοὶ ἰέναι τε καὶ
C ὁρᾶν καθ' αὑτὸ ἆρα οὐ σπάνιοι ἂν εἶεν; Καὶ μάλα. Ὁ οὖν καλὰ μὲν πράγματα νομίζων, αὐτὸ δὲ κάλλος μήτε νομίζων μήτε, ἄν τις ἡγῆται ἐπὶ τὴν γνῶσιν αὐτοῦ, δυνάμενος ἕπεσθαι, ὄναρ ἢ ὕπαρ δοκεῖ σοι ζῆν; σκόπει δέ. τὸ ὀνειρώττειν ἆρα οὐ τόδε ἐστίν, ἐάν τε ἐν ὕπνῳ τις ἐάν τε ἐγρηγορὼς τὸ ὅμοιόν τῳ μὴ ὅμοιον, ἀλλ' αὐτὸ ἡγῆται εἶναι ᾧ ἔοικεν; Ἐγὼ

Cap. XX. P. 476. D. ἡμῖν χαλεπαίνῃ οὗτος] V. χαλεπήνῃ, contra fidem plurimorum optimorumque librorum.

P. 476. τῇ δὲ τῶν πράξεων καὶ σωμ. καὶ ἀλλήλων κ.] Ipsae ideae per se simplices sunt et immutabiles; sunt aeternae ac semper fuerunt ab omni liberae mutatione; v. Sympos. c. 19. Itaque etiam τὸ δίκαιον, τὸ ἄδικον, τὸ ἀγαθόν, τὸ κακόν, per se spectatum (αὐτὸ) semper unum est, unaque mentis notione comprehenditur. Sed quoniam res pulcrae, turpes, bonae, malae, iustae, iniustae, quas oculis cernimus sensibusque percipimus, ad idearum similitudinem expressae sunt illarumque virtutes quodammodo participant, hinc fieri solet, ut idearum vis per eas quasi dispersa ac disseminata videatur. Quare ἕκαστον τῇ τῶν πράξεων καὶ σωμάτων κοινωνίᾳ πανταχοῦ πολλὰ φαίνεται. Quae verba nihil habent difficultatis. Difficilius videatur explicare, quid significet isthuc καὶ ἀλλήλων. Sed nec hoc obscurum erit iis, qui locum Sophistae p. 250. A sqq. attente legerint.

B. τάς τε καλὰς φωνὰς ἀσπάζ.] Qui verae philosophiae expertes sunt, hi tantummodo pulcros sonos, pulcros colores, pulcras figuras, amplectuntur, omninoque unis rebus sub sensus corporis subiectis delectantur; nunquam autem eo perveniunt, ut mentis quasi oculis

γοῦν ἄν, ἦ δ' ὅς, φαίην ὀνειρώττειν τὸν τοιοῦτον. Τί δέ; ὁ τἀναντία τούτων ἡγούμενός τέ τι αὐτὸ καλὸν καὶ δυνάμενος καθορᾶν καὶ αὐτὸ καὶ τὰ ἐκείνου D μετέχοντα καὶ οὔτε τὰ μετέχοντα αὐτὸ οὔτε αὐτὸ τὰ μετέχοντα ἡγούμενος, ὕπαρ ἢ ὄναρ αὖ καὶ οὗτος δοκεῖ σοι ζῆν; Καὶ μάλα, ἔφη, ὕπαρ. Οὐκοῦν τούτου μὲν τὴν διάνοιαν, ὡς γιγνώσκοντος, γνώμην ἂν ὀρθῶς φαῖμεν εἶναι, τοῦ δὲ δόξαν, ὡς δοξάζοντος; Πάνυ μὲν οὖν. Τί οὖν, ἐὰν ἡμῖν χαλεπαίνῃ οὗτος, ὅν φαμεν δοξάζειν, ἀλλ' οὐ γιγνώσκειν, καὶ ἀμφισβητῇ, ὡς οὐκ ἀληθῆ λέγομεν, ἕξομέν τι παραμυθεῖσθαι αὐτὸν καὶ πείθειν ἠρέμα, ἐπικρυπτόμενοι, E ὅτι οὐχ ὑγιαίνει; Δεῖ γέ τοι δή, ἔφη. Ἴθι δή, σκόπει, τί ἐροῦμεν πρὸς αὐτόν. ἢ βούλει ὧδε πυνθανώμεθα παρ' αὐτοῦ, λέγοντες, ὡς, εἴ τι οἶδεν, οὐδεὶς αὐτῷ φθόνος, ἀλλ' ἄσμενοι ἂν ἴδοιμεν εἰδότα τι. ἀλλ' ἡμῖν εἰπὲ τόδε· ὁ γιγνώσκων γιγνώσκει τὶ ἢ οὐδέν; σὺ οὖν μοι ὑπὲρ ἐκείνου ἀποκρίνου. Ἀποκρινοῦμαι, ἔφη, ὅτι γιγνώσκει τί. Πότερον ὂν ἢ οὐκ ὄν; Ὄν· πῶς γὰρ ἂν μὴ ὄν γέ τι γνωσθείη; 477 Ἱκανῶς οὖν τοῦτο ἔχομεν, κἂν εἰ πλεοναχῇ σκοποῖ-

P. 477. κἂν εἰ πλεοναχῇ σκοποῖμεν] Astius coni. ἢ (an) καὶ πλεοναχῇ σκοπῶμεν. Ven. Ξ. σκοποῖμεν. Vindob. σκοπῶμεν.

ipsam pulcritudinis speciem intueantur. Ad sententiam compares Sympos. p. 211. D. E.

C. καλὰ μὲν πράγματα νομίζων] i. e. qui pulcras res quidem esse statuit, neque vero ipsam pulcritudinem s. pulcritudinis ideam. Dictum ut ap. Xenoph. Mem. I, 1, 3: μαντικὴν νομίζειν. Mox τἀναντία τούτων est: im Gegentheil davon, ut saepe.

D. τοῦ δὲ δόξαν] sc. φαῖμεν ἂν εἶναι.

E. ἠρέμα, ἐπικρυπτόμενος, ὅτι —] eique persuadere leniter, celantes ipsum, in quanta mentis insania versetur, videlicet ne prae indignatione nostrum consilium statim irritum reddat. Verbum παραμυθεῖσθαι de placandis hominum animis dictum notavimus Phaedon. p. 70. B. Libr. VI. p. 499. E: μὴ φιλονεικῶν, ἀλλὰ παραμυθούμενος κ. τ. λ.

Δεῖ γέ τοι δή, ἔφη.] Libr. VI. p. 504. A: πρέπει γέ τοι δή. Criton. c. 2: φασί γέ τοι δὴ οἱ τούτων κύριοι. v. Hermann. ad Viger. p. 828

ἀλλ' ἡμῖν εἰπὲ τόδε] Repente ab obliqua oratione transit ad rectam. vid. ad libr. II. in.

P. 477. Ἱκανῶς οὖν τοῦτο

μεν, ὅτι τὸ μὲν παντελῶς ὂν παντελῶς γνωστόν, μὴ ὂν δὲ μηδαμῇ πάντῃ ἄγνωστον; Ἱκανώτατα. Εἶεν· εἰ δὲ δή τι οὕτως ἔχει, ὡς εἶναί τε καὶ μὴ εἶναι, οὐ μεταξὺ ἂν κέοιτο τοῦ εἰλικρινῶς ὄντος καὶ τοῦ αὖ μηδαμῇ ὄντος; Μεταξύ. Οὐκοῦν ἐπὶ μὲν τῷ ὄντι γνῶσις ἦν, ἀγνωσία δ' ἐξ ἀνάγκης ἐπὶ τῷ μὴ
B ὄντι, ἐπὶ τῷ μεταξὺ δὲ τούτῳ μεταξύ τι καὶ ζητητέον ἀγνοίας τε καὶ ἐπιστήμης, εἴ τι τυγχάνει ὂν τοιοῦτον; Πάνυ μὲν οὖν. Ἆρ' οὖν λέγομέν τι δόξαν εἶναι; Πῶς γὰρ οὔ; Πότερον ἄλλην δύναμιν ἐπιστήμης ἢ τὴν αὐτήν; Ἄλλην. Ἐπ' ἄλλῳ ἄρα τέτακται δόξα καὶ ἐπ' ἄλλῳ ἐπιστήμη, κατὰ τὴν [αὐτὴν] δύναμιν ἑκατέρα τὴν αὑτῆς. Οὕτως. Οὐκοῦν ἐπιστήμη μὲν ἐπὶ τῷ ὄντι πέφυκε, γνῶναι, ὡς ἔστι τὸ ὄν; μᾶλλον δὲ ὧδέ μοι δοκεῖ πρότερον ἀναγκαῖον εἶναι διελέσθαι. Πῶς; Cap. XXI. Φήσο-
C μεν δυνάμεις εἶναι γένος τι τῶν ὄντων, αἷς δὴ καὶ ἡμεῖς δυνάμεθα ἃ δυνάμεθα, καὶ ἄλλο πᾶν ὅ τι περ ἂν δύνηται; οἷον λέγω ὄψιν καὶ ἀκοὴν τῶν δυνάμεων εἶναι, εἰ ἄρα μανθάνεις ὃ βούλομαι λέγειν τὸ εἶδος. Ἀλλὰ μανθάνω, ἔφη. Ἄκουσον δὴ ὅ μοι

Οὐκοῦν ἐπὶ μὲν τ. — ἐπὶ τῷ μεταξὺ δὲ τούτῳ] Flor. β. et Mon. post Οὐκοῦν addunt εἰ: contra δὲ post μεταξὺ omittunt. Flor. a. c. β. γ. Par. AD. Ven. II. Mon. Vat. m. r. et pr. Vat. Θ. Fortasse utrumque probandum est. Pro τούτῳ, quod codd. meliores praebent, vulgo τούτων legebatur. Ante μὴ ὄντι om. τῷ Par. A. Vat. Θ. m. alii.

B. καὶ ἐπ' ἄλλῳ ἐπιστήμη —] Sic legendum vidit Astius, cuius coniecturam confirmant Par. A. Mon. Flor. β. Ven. Ξ. Vulgo: ἐπιστήμη κατὰ τὴν αὐτὴν δύναμιν. ἢ κατὰ τὴν αὐτὴν δύναμιν ἑ. τὴν αὑτῆς. In Vat. Θ. Ven. Ξ. II. Vind. Par. DK. Ang.

ἔχομεν] satisne hoc tenemus. Phileb. p. 30. E: ἔχω καὶ μάλα ἱκανῶς. Phaedon. p. 71. A: ἱκανῶς οὖν ἔχομεν τοῦτο; ubi v. ann. Proxima verba optime reddidit Schleiermacherus: und wenn wir es auch von noch so vielen Seiten betrachteten.

τοῦ εἰλικρινῶς ὄντος] Vocabulum εἰλικρινές et εἰλικρινῶς Platoni proprium, ubi loquitur de vera rerum οὐσίᾳ. v. de Rep. IX. p. 572. A. Phileb. p. 29. C. p. 52. D. Phaedon. p. 65. E. p. 66. A. p. 67. B. p. 81. C. Ceterum τὸ μὴ ὂν hoc loco vocatur id, quod plane non est. Nam alibi Philosophus etiam aliter τὸ μὴ ὂν statuit, ut in Parmenide, Sophista, aliis libris.

φαίνεται περὶ αὐτῶν. δυνάμεως γὰρ ἐγὼ οὔτε τινὰ
χρόαν ὁρῶ οὔτε σχῆμα οὔτε τι τῶν τοιούτων οἷον
καὶ ἄλλων πολλῶν, πρὸς ἃ ἀποβλέπων ἔνια διορί-
ζομαι παρ' ἐμαυτῷ τὰ μὲν ἄλλα εἶναι, τὰ δὲ ἄλλα.
δυνάμεως δ' εἰς ἐκεῖνο μόνον βλέπω, ἐφ' ᾧ τε ἔστι D
καὶ ὃ ἀπεργάζεται, καὶ ταύτῃ ἑκάστην αὐτῶν δύνα-
μιν ἐκάλεσα, καὶ τὴν μὲν ἐπὶ τῷ αὐτῷ τεταγμένην
καὶ τὸ αὐτὸ ἀπεργαζομένην τὴν αὐτὴν καλῶ, τὴν
δὲ ἐπὶ ἑτέρῳ καὶ ἕτερον ἀπεργαζομένην ἄλλην. τί δὲ
σύ; πῶς ποιεῖς; Οὕτως, ἔφη. Δεῦρο δὴ πάλιν,
ἦν δ' ἐγώ, ὦ ἄριστε. ἐπιστήμην πότερον δύναμίν
τινα φὴς εἶναι αὐτήν, ἢ εἰς τί γένος τίθης; Εἰς
τοῦτο, ἔφη, πασῶν γε δυνάμεων ἐῤῥωμενεστάτην. E
Τί δέ; δόξαν εἰς δύναμιν ἢ εἰς ἄλλο εἶδος οἴσομεν;
Οὐδαμῶς, ἔφη· ᾧ γὰρ δοξάζειν δυνάμεθα, οὐκ ἄλλο
τι ἢ δόξα ἐστίν. Ἀλλὰ μὲν δὴ ὀλίγον γε πρότερον
ὡμολόγεις μὴ τὸ αὐτὸ εἶναι ἐπιστήμην τε καὶ δόξαν.
Πῶς γὰρ ἄν, ἔφη, τό γε ἀναμάρτητον τῷ μὴ ἀνα-
μαρτήτῳ ταὐτόν ποτέ τις νοῦν ἔχων τιθείη; Καλῶς,
ἦν δ' ἐγώ. καὶ δῆλον, ὅτι ἕτερον ἐπιστήμης δόξα

Vat. r. priora haec *κατὰ τὴν αὐτὴν δύναμιν* desunt, servatis verbis sequentibus *ἢ κ. τ. αὐτὴν δ.* Unum *αὐτὴν* om. Schneider. cum Vind. F. nos uncis seclusimus. Hermann. coni. *κατὰ τὴν ἄλλην δύν.*

Οὐκοῦν ἐπιστήμη μὲν —] Steph. *ἐπιστήμης*, contra fidem codicum, ac, nisi fallor, mero errore.

Cap. XXI. D. *ἐπὶ τῷ αὐτῷ τεταγμ.*] Sic Par. A. Ven. II. Vind. Vat. Θ. m. r. Vulgo *ἐπὶ τὸ αὐτό.*

ἢ εἰς τί γένος τίθης;] Steph. coni. *εἰς τί ἄλλο γένος*, quo non opus.

P. 478. *ἕτερον ἐπιστήμης δόξα ὁμ.*] V. *ἕτερον δόξα ἐπιστήμης*, quod codicum auctoritati adversatur.

B. *Πότερον ἄλλην δύναμιν ἐπιστήμης*] sc. *λέγομεν εἶναι*: Num aliam vim et naturam scientiae esse dicimus, an eandem, quae *τῇ δόξῃ* est propria? De voc. *δύναμις* dictum ad Gorg. p. 447. C. *Ἐπιστήμην* retulit Plato ad *τὰ ὄντως ὄντα* s. *τὰς ἰδέας*: sed *δόξαν* ad res adspectabiles v. Sympos. p. 202. A. sqq. ibique annot. Quae quoniam neque ad *τὰ ὄντως ὄντα* pertinent, neque etiam ad *τὸ πάντως οὐκ ὄν* referri queunt, consequi existimat, ut etiam *δόξα* inter scientiam et inscientiam medium locum obtinere iudicanda sit.

Cap. XXI. D. *Δεῦρο δὴ πάλιν*] V. ad libr. IV. p. 445. C.

478 ὁμολογεῖται ἡμῖν. Ἕτερον. Ἐφ' ἑτέρῳ ἄρα ἕτερόν τι δυναμένη ἑκατέρα αὐτῶν πέφυκεν. Ἀνάγκη. Ἐπιστήμη μέν γέ που ἐπὶ τῷ ὄντι, τὸ ὂν γνῶναι ὡς ἔχει; Ναί. Δόξα δέ, φαμέν, δοξάζειν; Ναί. Ἦ ταὐτὸν ὅπερ ἐπιστήμη γιγνώσκει; καὶ ἔσται γνωστόν τε καὶ δοξαστὸν τὸ αὐτό; ἢ ἀδύνατον; Ἀδύνατον, ἔφη, ἐκ τῶν ὡμολογημένων, εἴπερ ἐπ' ἄλλῳ ἄλλη δύναμις πέφυκε, δυνάμεις δὲ ἀμφότεραί ἐστον, δόξα
B τε καὶ ἐπιστήμη, ἄλλη δὲ ἑκατέρα, ὥς ἔφαμεν. ἐκ τούτων δὴ οὐκ ἐγχωρεῖ γνωστὸν καὶ δοξαστὸν ταὐτὸν εἶναι. Οὐκοῦν εἰ τὸ ὂν γνωστόν, ἄλλο τι ἂν δοξαστὸν ἢ τὸ ὂν εἴη; Ἄλλο. Ἆρ' οὖν τὸ μὴ ὂν δοξάζει; ἢ ἀδύνατον καὶ δοξάσαι τό γε μὴ ὄν; ἐννόει δέ. οὐχ ὁ δοξάζων ἐπί τι φέρει τὴν δόξαν; ἢ οἷόν τε αὖ δοξάζειν μέν, δοξάζειν δὲ μηδέν; Ἀδύ-

Δόξα δέ, φαμέν, δ.] Sic Par. A. Vat. Θ. Ven. II. Vind. Ang. Vat. m. r. Flor. a. c. α. et pr. Par. D. pro vulg. *δόξαν.* Ficinus: Scientia quidem — cognoscere — Opinio autem, opinari.

B. *ἑκατέρα, ὥς ἔφαμεν.*] *φαμεν* Par. A. Vat. m. Mox Par. A. pr *γε* om. in *τό γε μὴ ὄν.*

ἢ οἷόν τε αὖ δ.] V. *οἷός τε,* quod ex sex Florentt. Ven. II. Par. DK. Mon. Ang. Vat. m. mutavi. Neutrum genus firmat etiam Par. A. teste Duebnero.

C. *ἢ γνῶσιν σαφηνείᾳ ἢ ἄγνοιαν ἀσαφείᾳ;*] V. *σαφήνεια* et *ἀσάφεια,* quod recte mutavit Astius, cuius rationem fir-

P. 478. *ἕτερόν τι δυναμένη*] quum aliud quid efficere possit s. ad aliud quid valeat. v. ad Gorg. p. 453. A.

ἐπὶ τῷ ὄντι, τὸ ὂν γνῶναι ὡς ἔχει;] h. e. *ἐπὶ τῷ ὄντι τέτακται καὶ πέφυκε, γνῶναι ὡς ἔχει.* p. 477. B: *ἐπιστήμη μὲν ἐπὶ τῷ ὄντι πέφυκε, γνῶναι, ὡς ἔστι τὸ ὄν.*

Δόξα δέ, φαμέν, δοξάζειν;] Plene dicendum fuit: *δόξα δέ, φαμέν, ἐπὶ τῷ ἑτέρῳ πέφυκε, δοξάζειν.* Cuius rei neglectio errorem peperit, quo scribebatur: *Δόξαν δέ φαμεν δοξάζειν.* Interpositum *φαμέν* tetigi ad p. 472. D.

δυνάμεις δὲ ἀμφότεραί ἐστον] Numerus verbi dualis cum pronomine plurali iunctus. v. Fischer. ad Weller. T. III. P. 1. p. 305.

B. *Ἆρ' οὖν τὸ μὴ ὂν δοξάζει;*] sc. *ἡ δόξα.* Nam *τὸ μὴ ὂν* est accusativus obiecti.

Ἀλλ' ἕν γέ τι δοξάζει] unum certe aliquid, quodcunque illud sit. Sic *ἕν γέ τι* legitur libr. VI. p. 485. D. Phaed. p. 85. C. Men. p. 96. D. Phaedr. p. 242. B. Conf. Aristoph. Thesmoph. v. 430. ibique Brunck. et Bergler. Deinde *μὴ ὄν γε* i. q. *εἰ μὴ εἴη γε.*

νατον. Ἀλλ' ἕν γέ τι δοξάζει ὁ δοξάζων; Ναί. Ἀλλὰ μὴν μὴ ὄν γε οὐχ ἕν τι, ἀλλὰ μηδὲν ὀρθότατ' ἂν προςαγορεύοιτο. Πάνυ γε. Μὴ ὄντι μὴν C *ἄγνοιαν ἐξ ἀνάγκης ἀπέδομεν, ὄντι δὲ γνῶσιν. Ὀρθῶς, ἔφη. Οὐκ ἄρα ὂν οὐδὲ μὴ ὂν δοξάζει. Οὐ γάρ. Οὔτε ἄρα ἄγνοια οὔτε γνῶσις δόξα ἂν εἴη. Οὐκ ἔοικεν. Ἆρ' οὖν ἐκτὸς τούτων ἐστίν, ὑπερβαίνουσα ἢ γνῶσιν σαφηνείᾳ ἢ ἄγνοιαν ἀσαφείᾳ; Οὐδέτερα. Ἀλλ' ἆρα, ἦν δ' ἐγώ, γνώσεως μέν σοι φαίνεται δόξα σκοτωδέστερον, ἀγνοίας δὲ φανότερον; Καὶ πολύ γε, ἔφη. Ἐντὸς δ' ἀμφοῖν κεῖται; Ναί.* D *Μεταξὺ ἄρα ἂν εἴη τούτοιν δόξα. Κομιδῇ μὲν οὖν. Οὐκοῦν ἔφαμεν ἐν τοῖς πρόσθεν, εἴ τι φανείη οἷον ἅμα ὄν τε καὶ μὴ ὄν, τὸ τοιοῦτον μεταξὺ κεῖσθαι τοῦ εἰλικρινῶς ὄντος τε καὶ τοῦ πάντως μὴ ὄντος,*

mant etiam libri Par. A. Vat. Θ. Ven. Ξ. Π. Vind. Mon. Ang. Vat. r. Dein vett. editt. *Οὐδετέρα*, quod item e bonis libris correctum.

ἀγνοίας δὲ φανότερον;] Par. A. Vat. m. Flor. γ. Vulgo *φανερώτερον*. Mon. *φανώτερον*. Sed *φανός* primam syllabam producit.

D. *Ἐντὸς δ' ἀμφοῖν κεῖται;*] Sic optimi libri pro vulg. *εἰ δ' ἀμφοῖν μεταξὺ κεῖται*. Sed *μεταξὺ* tamen servant Flor. a. c. x. γ. Par. A. Ven. Ξ. Ang. Vat. m.

εἴη τούτοιν δόξα.] Steph. *τούτοιν ἡ δόξα*, contra fidem librorum.

C. *Οὐκ ἄρα ὂν οὐδὲ μὴ ὂν δοξάζει*] „Das Obiect der Vorstellung (*δόξα*) ist weder ein Seiendes, noch ein Nichtseiendes."

Ἆρ' οὖν ἐκτὸς τούτων —] Num igitur extra hanc utramque versatur, ut aut cognitionem perspicuitate superet, aut inscientiam obscuritate? Ex his quum Glauco neutrum locum habere confiteatur, colligitur deinde a Socrate *τὴν δόξαν* inter utramque interiectam esse, *ἐντὸς ἀμφοῖν κεῖσθαι*, ideoque medium locum obtinere, *μεταξὺ εἶναι τούτοιν*. Itaque facile apparet inepte vulgo legi: *εἰ δ' ἀμφοῖν μεταξὺ κεῖται*, neque ferri posse quod in codicibus quibusdam scriptum exstat: *ἐντὸς δ' ἀμφοῖν μεταξὺ εἶναι*. Etenim ex eo, quod *δόξα ἐντὸς ἀμφοῖν* versatur, concluditur deinde demum eam *μεταξὺ τούτοιν κεῖσθαι*. Vellem tamen *Ἐντὸς δὴ ἀμφοῖν* scriptum, quod video etiam Astium nuper desiderasse.

εἴ τι φανείη οἷον ἅμα ὄν τε καὶ μὴ ὄν] i. e. *τοιοῦτον, ὥςτε ἅμα εἶναί τε καὶ μὴ εἶναι*, s. *τοιοῦτον ὄν, οἷον ἅμα ὄν — τε καὶ μὴ ὄν*. P. 477. A: *εἰ δὲ δή τι οὕτως ἔχει, ὡς εἶναί τε καὶ μὴ εἶναι*. v. Matth. Gr. §. 445. b.

καὶ οὔτε ἐπιστήμην οὔτε ἄγνοιαν ἐπ' αὐτῷ ἔσεσθαι, ἀλλὰ τὸ μεταξὺ αὖ φανὲν ἀγνοίας καὶ ἐπιστήμης; Ὀρθῶς. Νῦν δέ γε πέφανται μεταξὺ τούτοιν ὃ δὴ καλοῦμεν δόξαν. Πέφανται. Cap. XXII. Ἐκεῖνο
E δὴ λείποιτ' ἂν ἡμῖν εὑρεῖν, ὡς ἔοικε, τὸ ἀμφοτέρων μετέχον, τοῦ εἶναί τε καὶ μὴ εἶναι, καὶ οὐδέτερον εἰλικρινὲς ὀρθῶς ἂν προσαγορευόμενον, ἵνα ἐὰν φανῇ, δοξαστὸν αὐτὸ εἶναι ἐν δίκῃ προσαγορεύωμεν, τοῖς μὲν ἄκροις τὰ ἄκρα, τοῖς δὲ μεταξὺ τὰ μεταξὺ ἀποδιδόντες. ἢ οὐχ οὕτως; Οὕτω. Τούτων δὴ ὑπο-
479 κειμένων λεγέτω μοι, φήσω, καὶ ἀποκρινέσθω ὁ χρηστός, ὃς αὐτὸ μὲν καλὸν καὶ ἰδέαν τινὰ αὐτοῦ κάλλους μηδεμίαν ἡγεῖται ἀεὶ κατὰ ταὐτὰ ὡσαύτως ἔχουσαν, πολλὰ δὲ τὰ καλὰ νομίζει, ἐκεῖνος ὁ φιλοθεάμων καὶ οὐδαμῇ ἀνεχόμενος, ἄν τις ἓν τὸ καλὸν φῇ εἶναι καὶ δίκαιον, καὶ τἆλλα οὕτω. τούτων γὰρ

P. 479. Cap. XXII. *ἀεὶ κατὰ ταὐτὰ τ.*] *ἀεὶ μὲν κατὰ τ.* Par. A. Ven. Ξ. Vat. m. quod non debebant nuperi critici recipere.

C. *ᾧ καὶ ἐφ' οὗ —*] V. *ὡς*, quod ex Angel. Vat. m. Flor. a. c. x. *α. γ.* Athen. X. c. 76. p. 158. ed. Schw. mutavimus, ut miremur Hermannum nos *ὡς* probasse dicentem. Idem tamen verissime: „Schneidero, inquit, qui Platonem non instrumentum tantum, sed etiam condicionem iacientis et eventum

Cap. XXII. E. *καὶ οὐδέτερον — ὀρθῶς ἂν προσαγορευόμενον*] i. e. *καὶ ὃ οὐδέτερον — ὀρθῶς ἂν προσαγορεύοιτο.* Libr. VIII. p. 562. A: *τετάχθω — ὁ τοιοῦτος ἀνὴρ ὡς δημοκρατικὸς ὀρθῶς ἂν προσαγορευόμενος.* Sophist. p. 224. A: *τὸν ἄγοντα καὶ πωλοῦντα — ἔμπορον ὀρθῶς ἂν λεγόμενον παρέχειν.* Phileb. p. 52. C: *ὅτε μετρίως ἤδη διακεκρίμεθα χωρὶς τάς τε καθαρὰς ἡδονὰς καὶ τὰς σχεδὸν ἀκαθάρτους ὀρθῶς ἂν λεχθείσας.* Ibid. p. 30. C.

P. 479. *ἀποκρινέσθω ὁ χρηστός*] respondeat bonus ille vir, qui pulcrum quid per se et ideam ipsius pulcritudinis sibi semper constantem et immutabilem esse negat, multa autem pulcra esse statuit ille scilicet spectaculorum amator, quique nullo modo fert, si quis unum pulcrum dicit esse ctr. Verba *ἐκεῖνος ὁ φιλοθεάμων* ctr. cum irrisione superiori: *ὁ χρηστός*, per appositionem adduntur. Graviter enim admonemur istum spectandi cupidum plane esse singularum rerum contemplatione occupatum adeoque omnino non posse ferre ac tolerare, si quis unum pulcrum, unum iustum, alia, esse dicat. De appositione ita cum irrisione in clausula periodi posita v. ad Criton. p. 51. A. Apolog. p. 34. A. Itaque non assentimur Astio, qui verba *ἐκεῖνος ὁ φιλοθεάμων*

δή, ὦ ἄριστε, φήσομεν, τῶν πολλῶν καλῶν μῶν τι ἔστιν, ὃ οὐκ αἰσχρὸν φανήσεται; καὶ τῶν δικαίων, ὃ οὐκ ἄδικον; καὶ τῶν ὁσίων, ὃ οὐκ ἀνόσιον; Οὔκ, ἀλλ' ἀνάγκη, ἔφη, καὶ καλά πως αὐτὰ καὶ αἰσχρὰ B φανῆναι, καὶ ὅσα ἄλλα ἐρωτᾷς. Τί δέ; τὰ πολλὰ διπλάσια ἧττόν τι ἡμίσεα ἢ διπλάσια φαίνεται; Οὐδέν. Καὶ μεγάλα δὴ καὶ σμικρὰ καὶ κοῦφα καὶ βαρέα μή τι μᾶλλον, ἃ ἂν φήσωμεν, ταῦτα προσρηθήσεται ἢ τἀναντία; Οὔκ, ἀλλ' ἀεί, ἔφη, ἕκαστον ἀμφοτέρων ἕξεται. Πότερον οὖν ἔστι μᾶλλον ἢ οὐκ ἔστιν ἕκαστον τῶν πολλῶν τοῦτο, ὃ ἄν τις φῇ αὐτὸ εἶναι; Τοῖς ἐν ταῖς ἑστιάσεσιν, ἔφη, ἐπαμφοτερίζουσιν ἔοικε, καὶ τῷ τῶν παίδων αἰνίγματι τῷ περὶ C τοῦ εὐνούχου τῆς βολῆς πέρι τῆς νυκτερίδος, ᾧ καὶ ἐφ' οὗ αὐτὸν αὐτὴν αἰνίττονται βαλεῖν· καὶ γὰρ ταῦτα ἐπαμφοτερίζειν, καὶ οὔτ' εἶναι οὔτε μὴ εἶναι

uno illo *ὡς* comprehendisse censet, parum favet collocatio vocabuli, quod sic post *ἐφ' οὗ* potius subiungendum fuerat." Scilicet *ᾧ* est: *λίθῳ καὶ οὐ λίθῳ; ἐφ' οὗ* autem *ξύλον καὶ οὐ ξύλον*, ceteris non memoratis. Paullo ante vulg. *τῆς βολῆς περί*, quod Morgenstern., Benedict., alii, mutandum viderunt. Iungendum *ἡ βολὴ τῆς νυκτερίδος*.

αἰνίττονται βαλεῖν] Mon. Flor. *β*. locum sic scriptum ex-

καὶ delenda censuit; neque opus esse putamus emendatione Phil. van Heusdii, qui Init. Philos. Plat. Vol. II P. II. p. 37. verba *ἐκεῖνος ὁ φιλοθεάμων* post *ὁ χρηστός* interponenda indicavit. Quamquam etiam Im. Bekkerus verba *ἐκεῖνος ὁ φιλοθεάμων καὶ* pro suppositiciis habuit atque uncis circumdedit, quod quidem etiam auctoritate cod. Ven. Ξ. ita fecit, in quo ea desiderantur. At enim nec unius istius codicis tanta videtur esse auctoritas, ut eius testimonio multum moveamur, dummodo verba per se spectata proba esse ac sententiae consentanea undique concessum fuerit. Ceterum non iniuria Schneiderus corruptam veterum editionum interpunctionem, qua post *ἔχουσαν* punctum vel colon, post *νομίζει* nullam incisionem fecerint, malae suspicionis caussam extitisse arbitratur. Sed gravior etiam erroris caussa fuit haec, quod non percepta est appositionis vis, quam modo aperuimus.

B. *ἀμφοτέρων ἕξεται*] utrisque adhaerescet.

ἐπαμφοτερίζουσιν ἔοικε] *Ἐπαμφοτερίζειν* est *εἰς ἀμφιβολίαν ἀγαγεῖν τὸν λόγον*, ut interpretatur Timaeus Gloss. p. 107., ubi v. Ruhnken. Hic videtur esse intransitivum.

C. *καὶ τῷ τῶν παίδων αἰνίγματι*] Schol. ad h. l. *Κλεάρχου γρῖφος· Αἶνός τίς ἐστιν, ὡς ἀνήρ τε κοὐκ ἀνὴρ Ὄρνιθα*

οὐδὲν αὐτῶν δυνατὸν παγίως νοῆσαι, οὔτε ἀμφότερα οὔτε οὐδέτερον. Ἔχεις οὖν αὐτοῖς, ἦν δ' ἐγώ, ὅ τι χρήσει, ἢ ὅποι θήσεις καλλίω θέσιν τῆς μεταξὺ οὐσίας τε καὶ τοῦ μὴ εἶναι; οὔτε γάρ που σκοτωδέστερα μὴ ὄντος πρὸς τὸ μᾶλλον μὴ εἶναι φανήσεται,
D ται, οὔτε φανότερα ὄντος πρὸς τὸ μᾶλλον εἶναι. Ἀληθέστατα, ἔφη. Εὑρήκαμεν ἄρα, ὡς ἔοικεν, ὅτι τὰ τῶν πολλῶν πολλὰ νόμιμα καλοῦ τε πέρι καὶ τῶν ἄλλων μεταξύ που κυλινδεῖται τοῦ τε μὴ ὄντος καὶ τοῦ ὄντος εἰλικρινῶς. Εὑρήκαμεν. Προωμολογήσαμεν δέ γε, εἴ τι τοιοῦτον φανείη, δοξαστὸν αὐτό, ἀλλ' οὐ γνωστὸν δεῖν λέγεσθαι, τῇ μεταξὺ δυνάμει τὸ μεταξὺ πλανητὸν ἁλισκόμενον. Ὡμολογήκαμεν.
E Τοὺς ἄρα πολλὰ καλὰ θεωμένους, αὐτὸ δὲ τὸ καλὸν μὴ ὁρῶντας, μηδ' ἄλλῳ ἐπ' αὐτὸ ἄγοντι δυναμένους ἕπεσθαι, καὶ πολλὰ δίκαια, αὐτὸ δὲ τὸ δίκαιον μή, καὶ πάντα οὕτω, δοξάζειν φήσομεν ἅπαντα,

hibent: *νυκτερίδος ὡς φάντες αὐτὸν αὐτὴν βαλεῖν αἰνίττονται καὶ οὐ βαλεῖν. καὶ γὰρ τ.*

D. *τοῦ τε μὴ ὄντος καὶ τοῦ ὄντος*] Sic Par. ADK. Vat. Θ. Ven. Π. Vind. Mon. Ang. Vat. m. r. Flor. *α. β. γ.* x. Vulgo: *τοῦ τε ὄντος καὶ τοῦ μὴ ὄντος. Εἰλικρινῶς εὑρήκαμεν.* Emendavit Bekker.

δεῖν λέγεσθαι, τῇ μεταξὺ δ.] Vulgo *καί* post *λέγεσθαι*

κοὐκ ὄρνιθ' ἰδών τε κοὐκ ἰδών, Ἐπὶ ξύλου τε κοὐ ξύλου καθημένην Λίθῳ τε κοὐ λίθῳ βάλοι τε κοὐ βάλοι. — *Ἄλλως· Ἄνθρωπος οὐκ ἄνθρωπος ἄνθρωπος δ' ὅμως, Ὄρνιθα κοὐκ ὄρνιθα, ὄρνιθα δ' ὅμως, Ἐπὶ ξύλου τε κοὐ ξύλου καθημένην Λίθῳ βαλών με κοὐ λίθῳ διώλεσεν.* — *Νυκτερίδα ὁ εὐνοῦχος νάρθηκι κισήρει.* De hoc scholio v. Broenstedt in Bredowii Epistoll. Pariss. p. 132. Recte Budaeus Commentar. Ling. Gr. p. 749. locum sic interpretatur. „Etenim haec ambigi, hoc est ambigua esse et controversa, in utram partem magis vergant. Ut *νυκτερίς* nec avis nec non avis est, sed ambigua inter avem esse et non esse; et eunuchus nec est vir plane nec non est vir. Haec enim et similia *μεταξύ που κυλινδεῖται τοῦ τε ὄντος καὶ μὴ ὄντος.*" Pro *ἐπαμφοτερίζειν* quod Ast. dedit *ἐπαμφοτερίζει*, Ficini sequutus interpretationem, ea haud scio an supervacanea correctio sit, siquidem ex *αἰνίττονται* per zeugma intelligendum est verbum *οἴονται* vel simile quiddam.

D. *ὅτι τὰ τῶν πολλῶν πολλὰ νόμιμα*] Bene Ficinus: quod multa illa, quae a multis (imo a plurimis, qui non sunt veri philosophi)

γιγνώσκειν δὲ ὧν δοξάζουσιν οὐδέν. Ἀνάγκη, ἔφη.
Τί δ' αὖ τοὺς αὐτὰ ἕκαστα θεωμένους καὶ ἀεὶ κατὰ
ταὐτὰ ὡςαύτως ὄντα; ἆρ' οὐ γιγνώσκειν, ἀλλ' οὐ
δοξάζειν; Ἀνάγκη καὶ ταῦτα. Οὐκοῦν καὶ ἀσπά-
ζεσθαί τε καὶ φιλεῖν τούτους μὲν ταῦτα φήσομεν,
ἐφ' οἷς γνῶσίς ἐστιν, ἐκείνους δὲ ἐφ' οἷς δόξα; ἢ οὐ 480
μνημονεύομεν, ὅτι φωνάς τε καὶ χρόας καλὰς καὶ
τὰ τοιαῦτα ἔφαμεν τούτους φιλεῖν τε καὶ θεᾶσθαι,
αὐτὸ δὲ τὸ καλὸν οὐδ' ἀνέχεσθαι ὥς τι ὄν; Μεμνή-
μεθα. Μὴ οὖν τι πλημμελήσομεν φιλοδόξους κα-
λοῦντες αὐτοὺς μᾶλλον ἢ φιλοσόφους; καὶ ἆρα ἡμῖν
σφόδρα χαλεπανοῦσιν, ἂν οὕτω λέγωμεν; Οὔκ, ἄν
γέ μοι πείθωνται, ἔφη· τῷ γὰρ ἀληθεῖ χαλεπαίνειν
οὐ θέμις. Τοὺς αὐτὸ ἄρα ἕκαστον τὸ ὂν ἀσπαζο-
μένους φιλοσόφους, ἀλλ' οὐ φιλοδόξους κλητέον;
Παντάπασι μὲν οὖν.

infertur, quod solus Par. D. a m. rec. scriptum exhibet. Deinde vulg. Ὡμολογήσαμεν, quod unus Ven. Ξ. habet.

P. 480. *Μὴ οὖν τι πλημμελήσομεν*] V. *πλημμελήσωμεν*, quod iam Steph. vidit in *πλημμελήσομεν* mutandum esse. Coniecturam eius confirmant Ven. II. Vind. Mon. Ang. Vat. r. Flor. *α. β.* x. et ex corr. Par. A.

καὶ ἆρα ἡμῖν σφ.] V. *ἄρα*, quod ex Flor. *α.* x. de coniectura Stephani mutavimus. Mutarunt etiam Ast. Bekk. alii.

ἄν γέ μοι πείθωνται] Ven. Ξ. Vat. m. Flor. a. c. *α.* x. *ἄν γ' ἐμοὶ π.* probante Bekker. et Schneidero iuxta cum aliis.

pulcra aut alia — existimantur. Itaque *τὰ πολλὰ νόμιμα* i. q. *ἃ πολλὰ νομίζεται*: qui usus vocis *νόμιμα* notandus. Libr. VI. p. 484. C: *τὰ ἐνθάδε νόμιμα καλῶν τε πέρι — τίθεσθαι.*

P. 480. *Οὔκ, ἄν γέ μοι πείθωνται*] V. ad Phaedon. p. 89. B. Xenoph. Hellen. I. 7, 19: *οὔκ, ἂν ὑμεῖς γέ μοι πείθησθε.*

CORRIGENDA.

Prolegom. p. XXV. vers. 9. ab inf. scribe quoddam pro qouddam. — P. XL. vers. 4. post ut dele comma. — P. LXV. deme lineolam transversam nobis invitis adiectam.

In ipso Opere emendabis haec. — **Libr. I.** Pag. 13. Argum. Libr. I. vers. 8. ab inf. pro veso litteris inversis scribendum oves. — P. 23. v. 2. text. scr. *μενετέον*, correcto accentu. — P. 29. text. v. 1. scr. *ἦν* pro *ην*. — P. 42. text. v. 4. pro *ἂν* l. *ἄν*. — P. 91. text. v. 9. pro *οὖν* refingas *οὖν*, et p. 95. vers. 2. ab inf. pro *ἦν* reponas *ἦν*, quemadmodum p. 96. v. 2. text. pro *ἡγοῦτο* scribendum *ἡγοῖτο*. — P. 106. text. v. 5. ab inf. leg. *τι* sine accentu pro *τί*. — **Libr. II.** P. 145. text. v. 8. scr. *πονηροὺς πλ.* — P. 170. v. 6. scr. *καὶ* pro *καί*. — P. 203. text. v. 3. ab extr. post *ἦν δ' ἐγώ* excidit *ὦ*. — P. 208. Comment. col. II. v. 13. scr. Primum littera maiuscula initiali. — **Libr. III.** text. p. 234. v. 1. scr. *ἥρω* pro *ηρω*. — Ibid. p. 239. v. 1. addito accentu scr. *θυγατρός*. — P. 259. text. v. 6. in *ἀναγκάζειν* et p. 260. text. v. 1. et 3. ab inf. in *βραχύ* et *ὠνόμαζε* accentus deest. — P. 277. text. v. 4. ab inf. pro *ῆ* addito iota subscr. lege *ῇ*. — **Libr. IV.** P. 318. text. v. 5. ab inf. leg. *ἡ* pro *ἥ*. — P. 326. v. 1. corr. *ῇ* pro *ἧ*. — P. 346. text. v. 6. leg. *ἐπιστήμη* pro *ἐπιστήμῃ*. — P. 348. text. v. 4. l. *αὑτοῦ* pro *αὐτοῦ*. — P. 361. text. v. 6. tolle comma post *εἴδη* temere positum. — P. 379 Com. coll. II. v. 3. ab inf. leg. *γένει* pro *λέγει*. — P. 388. text. v. ult. pro *Τούτο* leg. *Τοῦτο*. — **Libr. V.** p. 433. text. v. 8. scribe *ἥσθετο* addito iota subscr. — P. 441. v. 4. corrige *δῆλά τε* pro *δῆλα τε*. — P. 448. v. 1. lege *τὸν* pro *τον*. — P. 450. text. v. 9. ab inf. lege *δὲ* pro *δέ*. — P. 453. text. v. 8. scribe *τῇ* pro *τῆ*.

Praeterea accentus hic et illic nescio quo infortunio male diffracti vel incurvati ac detorti sunt. Alia omnia autem, quantum quidem adhuc animadvertere licuit, recte ac diligenter sunt descripta.

ERFORDIAE,
FORMIS DESCRIPSERUNT HENNINGS & HOPF.

BIBLIOTHECA GRÆCA

VIRORUM DOCTORUM OPERA RECOGNITA

ET

COMMENTARIIS INSTRUCTA

CURANTIBUS

FRIDERICO IACOBS

ET

VAL. CHR. FR. ROST.

B.

SCRIPTORUM ORAT. PEDESTRIS

VOL. XIII. SECT. II.

CONTINENS

PLATONIS OPERA VOL. III.

ED.

GODOFREDUS STALLBAUM.

EDITIO SECUNDA.

GOTHAE ET ERFORDIAE. MDCCCLIX.

SUMPTIBUS HENNINGS.

LONDINI DAV. NUTT 270, STRAND.

PLATONIS
OPERA OMNIA.

RECENSUIT

PROLEGOMENIS ET COMMENTARIIS

INSTRUXIT

GODOFREDUS STALLBAUM.

VOL. III. SECT. II.

CONTINENS

POLITIAE LIBR. VI—X.

EDITIO SECUNDA

PLURIMIS LOCIS AUCTA ET EMENDATA.

GOTHAE ET ERFORDIAE, MDCCCLIX.

SUMPTIBUS HENNINGS.

LONDINI DAV. NUTT. 270. STRAND.

PLATONIS

POLITIA

SIVE

DE REPUBLICA

LIBRI DECEM.

RECENSUIT
PROLEGOMENIS ET COMMENTARIIS
ILLUSTRAVIT

GODOFREDUS STALLBAUM.

VOLUMEN SECUNDUM

LIBROS QUINQUE POSTERIORES CONTINENS.

EDITIO SECUNDA PLURIMIS LOCIS AUCTA
ET EMENDATA.

GOTHAE ET ERFORDIAE, MDCCCLIX.
SUMPTIBUS HENNINGS.
(LONDINI DAV. NUTT. 270. STRAND.)

ARGUMENTUM

LIBRI SEXTI.

Socrates imaginem philosophi ad civitatem administrandam idonei exhibens ita disputare pergit. Quum igitur, inquit, philosophi sint ii, qui aeternas rerum species et formas cognoscere animoque intueri student; contra ii, qui in rebus variis, fluxis, mutabilibus considerandis versantur, non sint philosophi: utris civitatis gubernatio tradenda sit, facile intelligitur. Philosophi enim quum habeant ipsius veritatis cognitionem, quid iustum sit in civitate, quid iniustum, acutissime videbunt. Quocirca ii, qui vim et naturam cuiusque rei noverunt, eligendi sunt civitatis custodes, praesertim quum nec iis careant virtutibus, quibus alii excellere videantur. Quod quidem ita esse optime ex ipsa philosophi natura, qualem descripsimus, cognosci potest. Etenim flagrantissimo earum rerum, quae revera sunt, amore incensi etiam eas artes ac studia amabunt, quae ipsis vim aeternae illius *οὐσίας* veluti patefaciant. Quo quidem studio non potest non effici, ut fraudem et mendacium maxime fugiant, veritatem unice diligant. Nihil enim cum sapientia, cui illi certe student, maiore continetur necessitudine quam veritas; ita ut qui illam appetit, huic quoque amicus sit prorsus necesse sit. Quum vero voluptatem maxime in doctrinae ac sapientiae studiis positam esse censeant, consequitur etiam, ut corporis voluptatibus minime indulgeant. Unde etiam temperantes sunt et mo-

derati, minimeque avari. Porro quum rerum minutarum cura maxime aliena sit ab eo, qui omnem rerum humanarum divinarumque ambitum mente complecti totiusque temporis et essentiae vim et naturam animo contueri studeat, sequitur, ut eidem etiam vita humana parvi aestimanda videatur. Quare etiam mortem contemnet omnique timiditate aut animi ignavia vacabit: imo, si quis alius, magnanimitate ac fortitudine excellet. Ignavae enim aut parum generosae naturae cum philosophia nihil commercii esse potest. Qui vero temperans et moderatus, generosus et fortis est, is nunquam committet, ut cum aliis agat iniuste. Itaque verus philosophus etiam iustus et aequus sit necesse est. Idem erit praeterea etiam docilis et bona instructus memoria, quia alioquin animum non posset doctrinae et scientiae opibus locupletare. Accedit alia virtus. Nam veritas quoniam maximam habet cum symmetria et harmonia similitudinem atque coniunctionem, fieri non potest, ut is, qui ei per totam vitam studeat, sit asper aut invenustus, sed suavis potius et iucundus sit prorsus necesse est: alioquin enim ipsius animus haud facile sese ad uniuscuiusque rei speciem cognoscendam applicaret. Haec omnia igitur quum necessario requirantur, si quis plane ac perfecte ad veri cognitionem pervenire velit, nemo est quin videat viris tam eruditis ac perfectis reipublicae curam committendam esse. P. 484. — 487. A.

His explicatis Adimantus: Artificiose quidem et argute, ut soles, o Socrate, haec omnia persequutus es, nec tamen ita, ut omnis animo exemta sit dubitatio. Poterit enim quispiam obiicere philosophos, qui totam aetatem in sapientiae studio conterant, plerumque homines fatuos et usu rerum carentes exsistere; quin etiam eos, qui optimi ex illis habeantur, ad reipublicae gubernationem plane esse inutiles. Quod si recte dicitur, qui tandem contendere licebit civitates ita demum beatas fore si regantur a philosophis? Ad haec Socrates: Verissime quidem illi monent: quanquam non tenent huius vituperationis causas et rationes. Quemadmodum enim nautae rudes et imperiti eum gubernatorem laudarent, qui, quum esset iners ac stolidus, ipsorum cupiditatibus per omnia indulgeret; sapientem autem, qui commu-

nis salutis caussa severitate in eos uteretur, aspernarentur et reiicerent: ita etiam vulgus civium, quum omnia utilitate aut voluptate metiatur, eos accusare solet, qui populi cupiditatibus non indulgentes unice veram reipublicae utilitatem atque salutem spectare solent. Itaque non philosophi hoc nomine accusandi sunt, sed illi potius, qui philosophis non utuntur. Quod autem non sua sponte ad reipublicae gubernacula accedunt, faciunt illi, quod consentaneum est fieri a viris sapientibus. Nam sicuti medicus non solet ad aliorum fores accedere, rogans ut se ab ipso curari patiantur si qui aegrotent, neque omnino vir sapiens hominum ditiorum et opulentiorum favorem ambit abiecta adulatione: ita nec ii, qui ad rempublicam gubernandam idonei sunt, ab imperita civium turba unquam imperium mendicabunt. Quanquam haec ipsa causa est, cur philosophi plerumque ad civitatem administrandam inepti iudicantur. P. 487. B. — 489. D. Sed longe gravior invidia philosophiae ab illis ipsis conflari solet, qui, licet sapientia careant, tamen philosophorum nomen prae se ferunt. Etenim quum per se rara sit illa animi indoles, quam vero philosopho propriam esse debere modo vidimus, nec saepe nascatur qui ad sapientiae studium omni ex parte idoneus sit; tum plurimae sunt corrumpendorum huiusmodi ingeniorum causae et opportunitates. Quemadmodum enim plantae corrumpuntur soli, tempestatis, alimentorum vitiositate; ita etiam animus per se generosus, si bona careat educatione, facile depravatur, adeoque fit eo peior atque turpior, quo ditiorem a natura accepit dotem. Primum autem, ut alia taceam, multum ad animos adolescentium valent reprehensiones ac laudationes, quibus in publicis concionibus cumulantur ii, qui rempublicam tractant: quibus auditis illi neglecta honestate unice id agunt, ut populi favorem sibi colligant. Deinde plus etiam efficaciae habent poenae aut praemia, quibus viri in publicis muneribus versati afficiuntur. Quae tantam habent vim, ut nemo iuvenum nisi divina quadam sorte bonus evadere queat. Porro etiam sophistae adolescentium animos corrumpunt, quippe qui nihil aliud nisi eam artem profiteantur, qua quis imperitae populi multitudini tanquam belluae alicui blandiatur. Neque enim populus de eo, quod per se pulcrum et

honestum est, facere iudicium ullo modo potest, ut facile pateat istorum artem pravam esse assentationis ministram. P. 489. D. — 493. E. In tanta periculorum, quibus bona ingenia exposita sunt, multitudine fieri vix potest, ut ii, qui idonea ad philosophiam indole sunt praediti, ad finem ipsis propositum pervenire queant. Fingamus enim adolescentem aliquem animi virtutibus insuperque corporis formositate insignem. Quid illi fiet? Nimirum cognati, familiares, alii cives omnibus modis ei adulabuntur, ut scilicet ipsi futuro tempore habeant cuius gratia, auctoritate, opera in suis negotiis utantur. Quibus rebus fiet, ut adolescens natura generosus altos sumat spiritus et intolerabili superbia repleatur, quae omnem prudentium praeceptorum ac monitorum efficaciam eludat. Et si fortasse accidat, ut eiusmodi adolescens naturae ductus bonitate nihilominus animum ad philosophiae studium advertat; illi certe, qui sibi eius benevolentiam colligere studuerint, omni modo id agent, ut vel ipsum adolescentem ab illius amore abstrahant, vel magistros ab eius consuetudine ac familiaritate deterreant. P. 494. A. — 495. A. His igitur causis et hac ratione vel generosissima naturae indoles corrumpitur, adeoque id efficitur, ut, quum plurimum utilitatis vel singulis hominibus vel universae reipublicae afferre potuisset, plane pestifera omnibus evadat atque perniciosa. — Iam quum ita fieri soleat, ut qui naturam benignam experti sunt vitam agant ipsis minime dignam; philosophia, suis quasi orbata, in hominum vilium et abiectorum manus incidit, qui eam aspergunt infamia atque in aliorum invidiam et contemtum adducunt. Quippe isti, sapientiae laudibus ac dignitate invitati, in vacuam possessionem involant, sibi scilicet gloriolam aliquam comparaturi: sed quum natura nonnisi ad servilia destinati sint ministeria, mirandum non est, quod nihil magni, nihil generosi, nihil excelsi sentire aut suscipere unquam possunt, ideoque pulcherrimae disciplinae invidiam conflant. P. 495. A. — 496. A. Ex his omnibus apparet perexiguum sane esse numerum eorum, qui veri sint sapientiae amici, prospera illi aliqua fortuna plerumque a communi peste immunes conservati, nisi forte numine aliquo divino, quod tamen paucis contigit, ad philosophiae studium et amorem

adducantur. Atque hi pauci quum tristem civitatum conditionem facile cognoscant et perspiciant, tantum abest, ut rebus publicis praeesse velint, ut a publicorum negotiorum tempestatibus ad vitam privatam tanquam portum aliquem confugiant, ubi ipsis liceat tranquillo otio frui atque id certe curare, ut ipsi a communi civium pravitate liberi cum sanctitate, innocentia atque bona spe ex hac vita discedant. P. 496. A. — 497. A. Quod licet per se magnum quiddam videatur, tamen non summum illud est, quod consequi tales viri potuerant, si vixissent in civitate aliqua bene morata. Nec ulla profecto nunc civitas est, quae ad firmandam, roborandam, erudiendamque philosophi animi indolem aliquid valere videatur: imo omnes vel praestantissima ingenia corrumpunt, veluti alienum solum efficit, ut plantae peregrinae paullatim degenerent et in deterius mutentur. — Quae quum ita sint, oritur nunc quaestio de via ac ratione, qua in nostra republica philosophiae studium alendum moderandumque sit, ne paullatim vel extinguatur vel corrumpatur. Est autem longe alio modo tractandum, quam hodie fieri solet. Nunc enim iuvenes iam mature attingunt philosophiam, idque satis leviter: mox aetate confirmata ad maiora properant, philosophiam deserunt. Sed custodes nostrae reipublicae contrariam fere viam ingredi debent. Hi enim studiorum initium capiênt ab iis disciplinis, quae tenerae aetati conveniant: deinde auctis confirmatisque corporis animique viribus ea tractabunt et exercebunt, quae robori virili conveniant: postea, ubi aetate provecta corporis vires deficere incipiunt, missis publicis negotiis, sese totos philosophiae dedent atque id unice curabunt, ut et vitae spatium feliciter exigant et post mortem sortem virtute sua dignam nanciscantur. P. 497. B. — 498. C. Quae ratio etsi multis displicebit, tamen studiose id est agendum, ut adversariis omni modo probetur. Quanquam non est mirum, si haec omnia a plurimis reiiciantur: scilicet isti rem nunquam sic administratam aut verbis adeo dilucide explicatam viderunt, multoque minus conspexerunt usquam virum perfectae virtutis in civitate item perfecta imperium tenentem: accedit quod plerique veritatis investigationem parum curantes potius argutis, splendidis, magnificis

orationibus oblectari cupiunt. Verum enim vero haec etsi praevidimus sententiae nostrae plurimum obesse; tamen veritatis amore incitati ausi sumus libere pronuntiare civitates non prius beatas fore, quam si aut a philosophis regerentur aut reges philosophi evasissent. — Atque fieri hoc revera posse plane persuasum habemus. Nec dubium est, quin ipsa populi multitudo, ubi praeiudicatis opinionibus deletis verae philosophiae dignitatem ac praestantiam cognoverit, sententiam nostram sit comprobatura. — Nimirum invidiae illius atque odii, quo nunc vexatur philosophia, non alii sunt auctores, quam homines isti, qui, quum profani sint et a sapientiae sacris arcendi, tamen violenter in eius adyta irruperunt, atque sublimioris sapientiae minime capaces, neglecta aeternae veritatis investigatione, nihil nisi in rationibus humanis considerandis haerent, adeoque in aliorum personas maledictis invehuntur. Enimvero veri quidem philosophi, qui mentem atque cogitationem in aeterna veritate plane defixam habent, tantum abest ut animo in hominum negotiis versentur, pectus suum acerbitate atque odio temere replentes, ut ad illud, quod sibi perpetuo constat nec unquam secum discrepat, conversi ad concordiae illius atque concentus plane divini imitationem, quantum quidem fieri possit, sese componere studeant. Qualis quidem vir si forte necessitate aliqua adigatur, ut quampiam civitatem ad aeternam illam *οὐσίας* speciem conformet atque ordinet, is certe optimus erit temperantiae, iustitiae, denique universae virtutis civilis dux atque magister; neque nobis populus iam succensebit contendentibus non prius civitatem bene constitutam fore, quam eius forma ac species ad exemplaris divini imitationem a viris sapientibus descripta fuerit. Atque hoc quidem ita instituent philosophi, in hac re a legislatoribus nostris mirum quantum recedentes, ut ante omnia vitia in civitate inveterata funditus tollant; deinde novam reipublicae formam ad exemplum aeternae iustitiae, pulcritudinis, temperantiae, denique virtutis ita describant, ut, habita simul ipsius vitae humanae ratione, tantam civitatis hominumque in ea viventium efficiant praestantiam ac perfectionem, quantam et res humanae ferant et divini exemplaris similitudo exigat. P. 498. C. — 501. E.

Quae quum ita sint, philosophi tales erunt civitatum rectores, in quibus nihil ad laudem desideretur; nihil reperiatur, quod quis possit reprehendere. — Neque est cur negemus fieri posse, ut regum filii unquam philosophi evadant. Nam licet id rarissime futurum esse facile largiamur, tamen accidere certe aliquando potest; et vel unus, si quando exstiterit, id efficere poterit, ut civitatem, qualem nos optamus, in ipsam hominum vitam introducat. Quocirca etiam illud nunc demonstratum est, quod antea dubitabatur, esse posse utique in ipsa hominum vita eam quam descripsimus rempublicam, sublatis, quae ei obstant, impedimentis. P. 501. E. — 502. C.

Postquam *quales* esse debeant civitatis principes expositum est, Socrates ad ea revertitur, quae de eorum institutione ac disciplina in superioribus libro tertio disserere instituerat, atque docere pergit, *quo modo et quarum rerum studio ac tractatione cives evadant* ii, qui reipublicae salutem perpetuo conservare velint ac possint. De quo loco sic fere disserit. Diximus, inquit, rectores civitatis debere summo patriae amore esse imbutos, a quo nullis unquam fortunae vicissitudinibus possint depelli, eorumque constantissimos summis laudibus ac praemiis esse afficiendos. Nunc igitur etiam hoc adiiciamus, custodes reipublicae exactissimos philosophos esse oportere. Quanquam pauci erunt, qui simul et custodum virtutes habeant, quales desideravimus, et philosophi indole sint praediti. Nam qui memoriae bonitate, ingenii docilitate, animi alacritate, aliisque huiusmodi virtutibus excellunt, hi raro cum magnifico audacique animo coniunctam habent iustam constantiam ac firmitatem, qua fortitudo efficitur: et vicissim qui graves sunt et constantes, saepenumero remissiores sunt et languidiores ad doctrinae et eruditionis studium. Quemadmodum igitur supra statuimus custodes nostros in laboribus, periculis et voluptatibus spectari oportere; ita nunc eosdem iudicamus erudiri debere in multis literarum partibus, quo mature intelligatur, num animi eorum disciplinae illius, quae ad iustitiae, temperantiae, fortitudinis, sapientiae cognitionem refertur, vim atque praestantiam capere queant. Haec enim disciplina iis non

leviter gustanda est, sed largiter percipienda. P. 502. C. — 504. E.

Sed his accedat necesse est etiam scientia illa longe gravissima ac praestantissima, quam etsi nondum memoravimus, tamen praetermittere nobis non licet. Neque enim magistratibus nostris iisdemque philosophis sufficit eam, quae adhuc explicata est, virtutis notionem tenere: imo iis ad accuratiorem etiam illius notitiam est enitendum. Contueri etiam debent Boni Ideam, qua una quae iusta, proba, honesta habentur utilia etiam et salutifera exsistunt. Quanquam enim ideae illius claram certamque notitiam adipisci nobis non licet, tamen ea destituti, quamvis cetera sapientissimi simus, ubique vacillabimus. Solent autem plerique summum bonum in voluptate ponere: alii illud in cognitione (φρονήσει) quaerunt. Ex quibus neutri verum attingere videntur. Nam qui posteriorem sententiam amplectuntur, fateri certe debent cognitionem ipsam non alio referri, nisi ad bonum, ut in errore plane ridiculo versari censendi sint qui, quum summum bonum in cognitione positum putent, tamen hanc rursus ad bonum referentes, quid sit illud ipsum, in quo bonum cernatur, disputatione non definiunt. Sed non minus errant qui summum bonum in voluptatibus ponunt. Neque enim isti possunt ullo modo dissimulare etiam malas reperiri voluptates: unde sponte consequitur, ut bonum non in voluptate inesse iudicari debeat. Quum autem permulti in eo acquiescere soleant, ut aliquam virtutis *speciem* prae se ferant; tamen omnes, ubi de boni agitur possessione, specie neglecta ipsam quaerunt veritatem, ut facile appareat omnes summo teneri boni ipsius desiderio, eiusque cognitionem quum omnibus hominibus, tum nostris praecipue reipublicae custodibus prorsus esse necessariam. Quippe ne honestatis quidem aut iustitiae plena est ac perfecta cognitio, nisi etiam cur bona sit perspiciatur. Quum vero longe sit difficillimum ipsam Boni speciem quasi ob oculos ponere et quid illud sit dilucide explicare: sufficit in praesenti eius quasi imaginem quandam exhibere. Quod priusquam faciamus, nonnulla ex iis, de quibus alio tempore inter nos convenit, in mentem revocemus. P. 505. A. — 507. A. Duo enim

sunt rerum genera; unum eorum, quae varia sunt ac multiplicia, veluti bona, pulcra, honesta; alterum illorum, quae sibi semper constant nec unquam patiuntur naturae suae mutationem, quorsum pertinent bonum, honestum, pulcrum in se spectatum. Illud genus sensibus percipimus: hoc mente et animo intuemur. Iam inter sensus corporis dubium non est quin visus sit longe artificiosissimus. Quum enim ceteri sensus, veluti tactus et auditus, nulla indigeant re intermedia ad res percipiendas; tum visu si quid percipere volueris, praeter videndi facultatem atque rem, quam cernere queas, tertium quiddam requiritur, quo non intercedente fieri non potest, ut quidquam oculis tuis conspicias. Quod quidem nihil est aliud nisi lux, quam Soli acceptam referimus. Enim vero sol est qui oculis nostris lucem affundit efficitque, ut res sensibus subiectas cernere possimus. En, habes iam summi boni imaginem, quam dicebam. Nam quod Sol oculis corporis praestat auxilium in contuendis rebus nobis circumdatis; idem idea Boni menti affert beneficium in illis rebus cognoscendis, quae sensuum perceptionem fugiunt. Etenim quemadmodum oculi res obscuritate involutas nec lucis radiis collustratas clare cernere haud possunt, ita nec animus ea potest cognoscere aut intueri, quae obnoxia sunt mutationi carentque veritatis constantia. Itaque summum illud Bonum nihil est aliud nisi id, quod et rebus ipsis, quae cognoscuntur, veritatem impertit, et menti nostrae, alioquin ad divinarum rerum scientiam caliganti, veritatis cognitionem affert. Quum igitur praeclarae res sint cognitio atque veritas; tamen bonum illud eas longissime superat dignitate sua, quippe quod causam illarum in se contineat: et sicuti lux et visus soli quidem affines sunt, neque tamen cum ipso sole temere permutandi, ita etiam veritas atque cognitio cum bono illo similitudinem quidem aliquam et coniunctionem habent, nec tamen sunt Bonum ipsum. Verum enim vero quamvis iam ex his Boni praestantia clarissime cognoscatur, tamen etiam aliud quid accedit, quod nos ad summam eius admirationem abripiat necésse est, et in quo ipso magnam habet cum sole similitudinem. Quemadmodum enim sol rebus sub sensus subiectis non hoc tantum affert, ut oculis cerni queant, sed

iisdem etiam quasi alimentum praebet, ut generentur atque crescant; ita Bonum illud, de quo loquimur, rebus cunctis non hoc tantum largitur, ut cognoscantur, sed etiam illud, ut sint atque essentiam habeant: ipsum enim omnia, quae sunt, vi ac praestantia sua superat neque in eorum numero comprehenditur. P. 507. A. — 509. B. Sed his expositis porro etiam de loco, quem Bonum in rerum cognitione obtineat, disquirendum censet. Quod quidem sollertissime ita est institutum, ut simul varia scientiae et cognitionis genera distinguantur, quo facilius intelligantur ea, quae Libro septimo de custodum ac principum civitatis institutione disseruntur. Videmus autem, inquit, id, quod Bonum est, in eo genere rerum, quae aeternae sunt ac sibi semper constant, regnare, quemadmodum res sensibus subiectae ex Solis imperio pendent. Quum vero duo sint rerum genera, utrumque rursus in duas partes (aequales) describamus, quarum altera res ipsas habeat, altera rerum imagines complectatur. Etenim quae sensibus subiecta sunt, ea vel res ipsae sunt, veluti animalia, plantae, opera arte facta; vel illarum rerum imagines, quorsum pertinent umbrae, atque figurae, quae in aqua aut in speculis cernuntur. Eodemque modo quae mente cognosci atque intelligi queunt recte in duas partes dividere liceat; quarum altera comprehendat ideas puras ac per se spectatas, quarum contemplatione efficitur, ut a sumptione progredientibus ad principium aliquod liceat pervenire adeoque ad *τὴν τοῦ παντὸς ἀρχήν* (p. 511. B.) escendere, h. e. ad ideam Boni, quae est omnium summa; altera vero admixtas habeat formas sub sensus subiectas, quibus utentes cogimur ex sumptionibus quaerere, ita quidem, ut non ad principium (*ἀρχήν*), sed ad finem (*τελευτήν*) contendamus; quemadmodum geometrae facere solent, qui a sumptionibus progredientes triangulum aliasque figuras designant, non ut ipsam harum figurarum naturam exquirant, sed quo pictarum ope figurarum id demonstrent, quod sibi demonstrandum proposuerunt. Etenim quum quattuor sint rerum genera, quae cognitioni subiectae sint: 1) res adspectabiles ipsae, quales revera sunt; 2) rerum adspectabilium imagines vel simulacra; 3) ideae cum rebus tanquam concretae atque indidem abductae; 4) ideae

purae et per se constantes; tum scientia et cognitio, quae in universum duplex est, quandoquidem altera ad idearum cognitionem pertinet atque eximie ἐπιστήμη dicenda est, altera res adspectabiles earumque imagines complectitur ideoque δόξης nomine insignienda videtur (v. Libr. VII. p. 533. E.), item potest esse quadruplex, ut inde etiam varii claritatis vel obscuritatis ipsius tanquam gradus repetendi sint. Nam in res ipsas sensibus subiectas convenit ea τῆς δόξης (Vorstellung) pars, quam πίστιν dicere licebit (conf. Libr. VII. p. 534. A. X. p. 601. E. Tim. p. 29. C. p. 37. B.), h. e. fidem, persuasionem, Glaube; quoniam sensuum perceptionibus fidem habemus. Porro in rerum imagines cadit illud τῆς δόξης genus, quod vocari potest εἰκασία, hoc est, imaginatio, sive ἡ δόξα τῶν εἰκόνων, opinatio e rerum simulacris oriunda. Atque duo item sunt genera τῆς ἐπιστήμης, quae refertur ad ideas. Nam ideis puris sive mere intellectualibus planeque a rebus seiunctis ac segregatis convenit νοῦς vel νόησις, rationis intellectus vel intelligentia, cuius usu una gaudet philosophia. Ideis autem cum rebus coniunctis indeque demum abductis, sive intellectualibus rerum sensibus subiectarum formis, magnitudinis, quantitatis, proportionis, similibus, accommodata est ἡ διάνοια, hoc est ratiocinatio, qua tanquam iter quoddam fit a rebus ad οὐσίαν, quale describitur Sympos. p. 210. A. — 211. D. qua quidem utuntur disciplinae mathematicorum, ad intuitum rerum externarum intellectualem progredientes eoque animum ad ideas perducentes; v. Libr. VII. p. 533. A.—E. Ex quo ipso sponte intelligitur, disciplinas mathematicas inter primam scientiam, quae ad puras ideas pertinet, atque illam, quae ex rebus sensibilibus ducit originem, medias interiectas esse, ut verissime in Theaeteto p. 187 sqq. coll. 173. E. ἡ δόξα dicatur tanquam transitum ad τὴν διάνοιαν parare. Hanc ipsam autem διάνοιαν liquet proxime finitimam esse τῇ νοήσει, quandoquidem ea, sicuti disciplina mathematica, a rebus corporeis ad ideas inde abstractas progreditur, ut mentem veluti paullatim educat altius ad earum rerum, quae per se sunt ac vi sua constant, scientiam atque cognitionem; quorsum item mathematicae disciplinae, subtilius illae tractatae, va-

lere iudicandae sunt. Quanquam inter scientiam philosophiae atque artis mathematicae non leve discrimen intercedere existimandum est. v. Libr. VII. p. 533. A. sqq. Nam quum ambae proficiscantur a suppositionibus (ὑποθέσεσιν), tum philosophia mathematicam artem quaerendi subtilitate atque amplitudine longissime superat. Nam mathematica quidem disciplina primum suppositiones, utpote a πίστει sive fide acceptas, pro certis ponit et exploratis, non quaerens curiosius ac subtilius de eorum, quae ponuntur, caussis ac principiis. Deinde eadem nec ulterius progreditur quam propositae quaestionis vel usus vel necessitas postulet: unde procedit tantummodo usque ad τελευτήν, h. e. usque ad propositae demonstrationis exitum, plane secura de principiis altioribus et absolutis, ad quae instituta demonstratio evehi possit. Longe alia vero ratio philosophiae est. Quae licet et ipsa suppositionibus utatur, tamen illas non facit principia (ἀρχάς), sed adhibet eas revera ut suppositiones et quasi aggressus et conatus, ut ad absolutum omnium rerum principium progrediatur; hoc autem quum attigerit, rursus persequens retro ea, quae ex illo suspensa sunt, ad finem descendit, sensibile omnino nihil adhibens, sed utens tantummodo ipsis notionibus per ipsas ad ipsas, atque ita in notionibus desinit. Quibus quidem verbis nemo est quin sponte videat rationem quaerendi ac disserendi analyticam atque syntheticam, quam vulgo dicunt, ita significari, ut utramque viam in veritate investiganda ingrediendam esse ostendatur. conf. Libr. VII. p. 533. A. — E.

Cap. I. *Οἱ μὲν δὴ φιλόσοφοι, ἦν δ' ἐγώ, ὦ* 484
Γλαύκων, καὶ οἱ μὴ διὰ μακροῦ τινος διεξελθόντος

Cap. I. P. 484. *διὰ μακροῦ τινος διεξελθόντος λόγου*] V. *τοῦ λόγου.* Articulum cum Par. ADK. Vat. Θ. Ven. II. Vind. Mon. Ang. Vat. r. delevit Bekk. Omittit etiam Flor. β. γ. In Ang. Flor. x. legitur *διεξελθόντες,* quod iniuria recepit Hermann. Mon. Flor. β. *διεξέληλυθότος.*

Cap. I. P. 484. *διὰ μακροῦ τινος διεξελθόντος λόγου*] *Λόγος* ipse dicitur *διεξελθεῖν*, ut Sophist. p. 237. B: *τὸν δὲ λόγον, ᾗ βέλτιστα διέξεισι, σκοπῶν αὐτός τε ἴθι κἀμὲ κατὰ ταύτην τὴν ὁδὸν ἄγε.* Quae prosopopoeia certe neminem morabitur, qui meminerit, quam saepe apud Platonem dicatur *ὁ λόγος αἱρεῖ, ὁ λόγος σημαίνει, ὁ λόγος φεύγει, ὁ λόγος ἀπώλετο*, al. Audacior etiam ratio est infra p. 503. A. ubi v. ann. Est autem iunctura verborum haec: *διὰ μακροῦ τινος λόγου διεξελθόντος.* Quod postremum ita additur, ut intelligendum sit *αὐτό*, usu non ita raro. Neque illud redundat, quum disputationem significet ad exitum usque perductam esse. Dubitet tamen aliquis, num servanda sit lectio vulgata: *τοῦ λόγου*, confirmata illa Ven. Ξ. Vat. m. Flor. a. c. α. et Vind. E. Quo facto verborum consecutionem hanc fore liquet: *τοῦ λόγου διὰ μακροῦ τινος διεξελθόντος*, sc. *αὐτό.* Et fortasse *τοῦ* expunctum est a criticis, qui perperam *τινὸς* ad *λόγου* pertraxissent. Utut est, C. Fr. Hermanno non possumus adstipulari *διεξελθόντες* defendenti eo, quod *διεξελθεῖν* non *λόγος*, sed *λόγον* homines dicantur. Nimirum ita *οἱ φιλόσοφοι* dicerentur *διεξελθεῖν διὰ λόγου*, quatenus longo sermone indagati sint; quod prorsus abhorret a loquendi consuetudine. Verbum *ἀναφαίνεσθαι* de eo, quod post institutam disputationem tandem velut emergit. Libr. I. p. 350. D: *ὁ μὲν ἄρα δίκαιος ἡμῖν ἀναπέφανται ὢν ἀγαθός τε καὶ σοφός.* VI. p. 487. C. Sophist. p. 224. D: *δεύτερον ἀνεφάνη σοφιστική.* Ibid. p. 233. C. al. Istud *οἷ εἰσιν* Ficinus interpretatur: quales philosophi sint et quales qui alieni a philosophia, confirmans ille suo testimonio veterem lectionem *οἷοι.* Sed. v. ann. ad Phaedr. p. 242. E.

λόγου μόγις πως ἀνεφάνησαν οἵ εἰσιν ἑκάτεροι. Ἴσως
γάρ, ἔφη, διὰ βραχέος οὐ ῥᾴδιον. Οὐ φαίνεται, εἶ-
πον. ἐμοὶ γοῦν ἔτι δοκεῖ ἂν βελτιόνως φανῆναι, εἰ
περὶ τούτου μόνου ἔδει ῥηθῆναι, καὶ μὴ πολλὰ τὰ
B λοιπὰ διελθεῖν μέλλοντι κατόψεσθαι, τί διαφέρει βίος
δίκαιος ἀδίκου. Τί οὖν, ἔφη, τὸ μετὰ τοῦτο ἡμῖν;
Τί δ' ἄλλο, ἦν δ' ἐγώ, ἢ τὸ ἑξῆς; ἐπειδὴ φιλόσο-
φοι μὲν οἱ τοῦ ἀεὶ κατὰ ταὐτὰ ὡσαύτως ἔχοντος
δυνάμενοι ἐφάπτεσθαι, οἱ δὲ μή, ἀλλ' ἐν πολλοῖς
καὶ παντοίως ἴσχουσι πλανώμενοι, οὐ φιλόσοφοι, πο-
τέρους δὴ δεῖ πόλεως ἡγεμόνας εἶναι; Πῶς οὖν λέ-
γοντες ἂν αὐτό, ἔφη, μετρίως λέγοιμεν; Ὁπότεροι
ἄν, ἦν δ' ἐγώ, δυνατοὶ φαίνωνται φυλάξαι νόμους
C τε καὶ ἐπιτηδεύματα πόλεων, τούτους καθιστάναι φύ-

οἵ εἰσιν ἑκάτεροι] Par. A. et a pr. m. Ven. II. *οἵ*, quod cum Bekkero aliisque recepimus. Vulgo erat *οἷοι*.

δοκεῖ ἂν βελτιόνως] V. *βέλτιον*. Par. A. Mon. Ang. Vat. m. et sex Florentini diserte *βελτιόνως*. Alii *βέλτιον ὥς*. v. ad p. 343. D. libr. I.

B. *καὶ παντοίως ἴσχουσι*] Sic Flor. x. et ex annot. Ven. II. Vulgo *πάντως*, quod miramur tenuisse Schneiderum, Turicenses, Hermannum. Nam aliud est *πάντως ἔχειν*, aliud *παντοίως ἔχειν*, quod unum menti Platonis convenit. Illud vere Astius reponendum coniecit. Mox vett. editt. *ποτέρους δεῖ δή*, contra fidem plurimorum optimorumque librorum.

C. *Τόδε δέ, ἦν δ' ἐγώ, ἆρα δῆλον*] V. *τὸ δὲ δή, ἦν δ' ἐγώ, ἆρα δῆλον*. Bekkerus et Turr.: *Τόδε, ἦν δ' ἐγώ, ἆρα δῆλον*. Sed *τόδε δέ* Ang. Vat. r. Flor. a. c. *β*. *γ*. x. cum Par. A. secun-

καὶ μὴ πολλὰ τὰ λοιπὰ διελθεῖν] h. e. *καὶ εἰ μὴ πολλὰ ἦν τὰ λοιπὰ διελθεῖν*. Rarior haec imperfecti ellipsis, nec tamen post *ἔδει* miranda. *τὰ λοιπὰ διελθεῖν*, nec multa essent, illa, quae adhuc disputatione persequenda sint ei, qui cet. Male libri aliquot *πολλὰ ἄττα λ.*

B. *καὶ παντοίως ἴσχουσι*] Nam *τὰ πολλά*, id est res sensibus subiectae, perpetuo mutantur et modo sic modo aliter comparata videntur. v. p. 479. B. C. Phaedon. p. 78. E. Itaque illa *παντοίως ἔχουσιν*, i. e. varias et multiplices vel **omnimodas**, ut ita dicamus, mutationes subeunt; nec vero *πάντως ἔχουσιν*, i. e. omnes subeunt vicissitudines, quod Platoni absurde obtruserunt.

Πῶς οὖν λέγοντες — μετρίως λέγοιμεν;] Libr. IV. p. 421. C: *ἆρ' οὖν — δόξω σοι μετρίως λέγειν;* Criton. p. 46. C: *πῶς οὖν ἂν μετριώτατα σκοποίμεθα;* Phaedr. p. 265. C. Ad *τούτους καθιστάναι φύλακας*, *δεῖ* intelligendum esset, nisi eius notio iam contineretur in verbo

λακας. Ὀρθῶς, ἔφη. Τόδε δέ, ἦν δ' ἐγώ, ἆρα δῆλον, εἴτε τυφλὸν εἴτε ὀξὺ ὁρῶντα χρὴ φύλακα τηρεῖν ὁτιοῦν; Καὶ πῶς, ἔφη, οὐ δῆλον; Ἦ οὖν δοκοῦσί τι τυφλῶν διαφέρειν οἱ τῷ ὄντι τοῦ ὄντος ἑκάστου ἐστερημένοι τῆς γνώσεως, καὶ μηδὲν ἐναργὲς ἐν τῇ ψυχῇ ἔχοντες παράδειγμα, μηδὲ δυνάμενοι, ὥςπερ γραφῆς, εἰς τὸ ἀληθέστατον ἀποβλέποντες κἀκεῖσε ἀεὶ ἀναφέροντές τε καὶ θεώμενοι ὡς οἷόν τε ἀκριβέστατα, οὕτω δὴ καὶ τὰ ἐνθάδε νόμιμα καλῶν D τε πέρι καὶ δικαίων καὶ ἀγαθῶν τίθεσθαί τε, ἐὰν δέῃ τίθεσθαι, καὶ τὰ κείμενα φυλάττοντες σώζειν; Οὐ μὰ τὸν Δία, ἦ δ' ὅς, οὐ πολύ τι διαφέρειν. Τούτους οὖν μᾶλλον φύλακας στησόμεθα ἢ τοὺς ἐγνωκότας μὲν ἕκαστον τὸ ὄν, ἐμπειρίᾳ δὲ μηδὲν

dum Turr. coll. Illud ἆρα suppeditavit solus Flor. x. cum Par. A. recentius excusso.

χρὴ φύλακα τ.] Sic Par. ADK. Vat. Ven. II. Ang. Vat. m. r. Flor. a. x. α. β. γ. pro vulg. χρὴ τὸν φύλακα.

δοκοῦσί τι τυφλῶν διαφ.] V. δοκοῦσί σοι, quod mutavit Bekk. ex Par. A. Ang. et rec. Ven. II. consentientibus etiam Flor. α. γ. a. x. Fortasse verum est δοκοῦσί τί σοι, ut coni. Ast. In libris non paucis nec σοι neque τι legitur.

ὥςπερ γραφῆς] Atticam formam Par. ADK. Vat. Θ. Ven. Ξ. II. alii servarunt. Vett. editt. γραφεῖς.

D. οὐ πολύ τι διαφέρειν] Infinitivum διαφέρειν, quem Bekk. recepit, soli Mon. Flor. α. β. exhibent. Ceteri libri διαφέρει, quod positum impersonaliter esse putat Schn. Sed quaeritur de hominibus eorumque virtute, ut subiectum esse debeat: οἱ τῷ ὄντι ἐστερημένοι τῆς γνώσεως.

dicendi. v. ad Prot. p. 346. B. Repetendum λέγοντες.

C. εἴτε τυφλὸν εἴτε ὀξὺ ὁρ.] utrum — an, v. Matthiae Gr. §. 617. 5.

κἀκεῖσε ἀναφέροντές τε καὶ θ.] et illuc unumquodque referentes. Verbum ἀναφέρειν sine obiecto positum; de quo usu v. Schaeferum ad Lamb. Bos. p. 76 sq. Platonica collegit Heindorf. ad Theaetet. p. 175. A. Quid intelligendum sit, non obscurum. Phaedon. p. 75. B: εἰ ἐμέλλομεν τὰ ἐκ τῶν αἰσθήσεων ἴσα ἐκεῖσε ἀνοίσειν. Ibid. p. 76. D: πᾶσα ἡ τοιαύτη οὐσία, καὶ ἐπὶ ταύτην τὰ ἐκ τῶν αἰσθήσεων πάντα ἀναφέρομεν.

D. τὰ κείμενα φυλάττοντες] tanquam lege sancita. Nam κεῖσθαι de iis, quae lege sancita sunt, proprium est verbum; v. Politic. p. 300. B. Aristoph. Ran. v. 773. Andocid. de Myster. p. 11. Isocrat. Panath. p. 262. D. p. 273. D. al.

μηδὲν ἐκείνων ἐλλείποντας] experientia autem nihil illis cedentes. Alci-

ἐκείνων ἐλλείποντας, μηδ' ἐν ἄλλῳ μηδενὶ μέρει ἀρετῆς ὑστεροῦντας; Ἄτοπον μέντ' ἄν, ἔφη, εἴη ἄλλους αἱρεῖσθαι, εἴ γε τἆλλα μὴ ἐλλείποιντο· τούτῳ γὰρ
485 αὐτῷ σχεδόν τι τῷ μεγίστῳ ἂν προέχοιεν. Οὐκοῦν τοῦτο δὴ λέγωμεν, τίνα τρόπον οἷοί τ' ἔσονται οἱ αὐτοὶ κἀκεῖνα καὶ ταῦτα ἔχειν; Πάνυ μὲν οὖν. Ὃ τοίνυν ἀρχόμενοι τούτου τοῦ λόγου ἐλέγομεν, τὴν φύσιν αὐτῶν πρῶτον δεῖ καταμαθεῖν· καὶ οἶμαι, ἐὰν
C ἐκείνην ἱκανῶς ὁμολογήσωμεν, ὁμολογήσειν καὶ ὅτι οἷοί τε ταῦτα ἔχειν οἱ αὐτοί, ὅτι τε οὐκ ἄλλους πόλεων ἡγεμόνας δεῖ εἶναι ἢ τούτους. Πῶς; Cap. II. Τοῦτο μὲν δὴ τῶν φιλοσόφων φύσεων πέρι ὡμολο-
B γήσθω ἡμῖν, ὅτι μαθήματός γε ἀεὶ ἐρῶσιν, ὃ ἂν αὐτοῖς δηλοῖ ἐκείνης τῆς οὐσίας τῆς ἀεὶ οὔσης καὶ μὴ πλανωμένης ὑπὸ γενέσεως καὶ φθορᾶς. Ὡμολογήσθω. Καὶ μήν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ὅτι πάσης αὐτῆς, καὶ οὔτε σμικροῦ οὔτε μείζονος οὔτε τιμιωτέρου

P. 485. *πρῶτον δεῖ καταμαθεῖν*] Par. AD. Vat. Θ. Ven. Ξ. Π. Vind. Flor. α. cum Ald. Bas. 1. 2. *δεῖν*: quod nolim per illud attractionis genus explicare, de quo v. Hermann. ad Viger. p. 894. Krüger. de Attraction. p. 465 sq. coll. annot. ad Phileb. 20. D. *δεῖ* tuetur etiam Schneid. cum suis Vindd.

Cap. II. B. *ὃ ἂν αὐτοῖς δηλοῖ ἐκείνης*] Pro ὅ, quod ex Par. A. Vat. m. Ven. Π. pr. m. Flor. a. c. α. γ. Themist. Orat. XXI. p. 250. B.-C. revocavimus, vulgo *ὅσα* legebatur. Pluralem nolim defendere ex illis, quae notavit Matthiae Gr. §. 434. Pro *αὐτοῖς* Vind. Vat. r. *αὐτῆς*. Themistius l. c. scriptum exhibet: *ἐκείνην τὴν οὐσίαν — οὖσαν — πλανωμένην*, probante Astio.

biad. I. p. 122 B: *αἰσθόμενος ὅσον αὐτῶν ἐλλείπεις*. Ibid. D: *γνώσει, ὅτι πολὺ τἀνθάδε τῶν ἐκεῖ ἐλλείπει*.

τούτῳ γὰρ αὐτῷ — τῷ μεγίστῳ πρ.] h. e. *τοῦτο γὰρ αὐτὸ εἴη ἂν τὸ μέγιστον ᾧ —*. Nam ita articulus explicandus.

P. 485. *κἀκεῖνα καὶ ταῦτα ἔχειν*] tum idoneum rerum usum, tum subtiliorem veritatis cognitionem et scientiam. — *ἐὰν ἐκείνην ἱκανῶς ὁμολογήσωμεν*, ubi de illa inter nos satis convenerit.

ἀρχόμενοι τούτου τοῦ λόγου] Libr. V. p. 473. D. sqq

Cap. II. B. *ὃ ἂν αὐτοῖς δηλοῖ ἐκείνης τῆς οὐσίας*] De genitivo, qui non debebat sollicitari, v. ad L. IV. 445. E. Tim. p. 33. D. p. 65. D. conf. Schaefer. ad Lamb. Bos. De ellips. p. 475 sq. et quos laudavit, coll. Matthiae Gr. §. 323. Ad sententiam compares Phaedon. p. 65. C: *ἆρ' οὖν οὐκ ἐν τῷ λογίζεσθαι, εἴπερ που ἄλλοθι, κατάδηλον αὐτῇ (τῇ ψυχῇ) γίγνεταί τι τῶν ὄντων κ. τ. λ.*

οὔτε ἀτιμοτέρου μέρους ἑκόντες ἀφίενται, ὥσπερ ἐν τοῖς πρόσθεν περί τε τῶν φιλοτίμων καὶ ἐρωτικῶν διήλθομεν. Ὀρθῶς, ἔφη, λέγεις. Τόδε τοίνυν μετὰ τοῦτο σκόπει εἰ ἀνάγκη ἔχειν πρὸς τούτῳ ἐν τῇ φύσει οἳ ἂν μέλλωσιν ἔσεσθαι οἵους ἐλέγομεν. Τὸ C ποῖον; Τὴν ἀψεύδειαν καὶ τὸ ἑκόντας εἶναι μηδαμῇ προςδέχεσθαι τὸ ψεῦδος, ἀλλὰ μισεῖν, τὴν δ' ἀλήθειαν στέργειν. Εἰκός γ', ἔφη. Οὐ μόνον γε, ὦ φίλε, εἰκός, ἀλλὰ καὶ πᾶσα ἀνάγκη τὸν ἐρωτικῶς του φύσει ἔχοντα πᾶν τὸ ξυγγενές τε καὶ οἰκεῖον τῶν παιδικῶν ἀγαπᾶν. Ὀρθῶς, ἔφη. Ἦ οὖν οἰκειότερον σοφίᾳ τι ἀληθείας ἂν εὕροις; Καὶ πῶς; ἦ δ' ὅς. Ἦ οὖν δυνατὸν εἶναι τὴν αὐτὴν φύσιν φιλόσοφόν τε καὶ φιλοψευδῆ; Οὐδαμῶς γε. Τὸν ἄρα D τῷ ὄντι φιλομαθῆ πάσης ἀληθείας δεῖ εὐθὺς ἐκ νέου ὅ τι μάλιστα ὀρέγεσθαι. Παντελῶς γε. Ἀλλὰ μὴν ὅτῳ γε εἰς ἕν τι αἱ ἐπιθυμίαι σφόδρα ῥέπουσιν,

Leniore mutatione τι post δηλοῖ interposueris, quo tamen non opus. Ficinus: eam diligunt disciplinam, qua illis notior fiat natura illa, quae semper est neque generatione et corruptione mutatur.

περί τε τῶν φιλοτίμων] V. γε ex plurimis libris correctum.

D. ῥεῦμα ἐκεῖσε ἀπωχετευμένον] Sic Par. A. Vat. Θ. Ven. Π. Vindob. Ang. Vat. m. r. Flor. α. β. γ. a. c., quod restituit Bekker. Vulgo ἀποχετευόμενον. Flor. x. Angel. ἀποχετευόμεναι, quod quamvis blandiatur, tamen, si olim librorum Bekkerianorum copia fuisset, non recepturus eram.

ubi vides τι adiectum, quod hoc loco ad ἐκείνης τῆς οὐσίας intelligendum relinquitur. Est enim genitivus partitivus. Locum ob oculos habuit Themistius p. 250. C., ubi v. Petav.

καὶ ὅτι πάσης αὐτῆς] sc. ἐρῶσιν. Exspectabas παντὸς αὐτοῦ. v. p. 475. B. C. Sed refertur πάσης αὐτῆς ad τῆς οὐσίας, quippe ad quam ipsam τὸ μάθημα pertinet. Astius per synesin putabat μαθήσεως ex μάθημα eliciendum esse.

ἑκόντες ἀφίενται] Nullam scientiae partem eos lubentes ac scientes praetermittere arbitratur. Mireris Benedictum ἐφίενται coniicientem, quod vel additum ἑκόντες non admittit.

C. Τὴν ἀψεύδειαν —] Locum ob oculos habuit Themistius Orat. XXI. p. 257. C. Infinitivum εἶναι post ἑκόντας illatum vix est quod verbo tangamus post Hermanni disputationem ad Viger. p. 888.

οἰκεῖον τῶν παιδικῶν] V. Davis. ad Max. Tyr. T. II. p. 162 ed. Lips.

ἴσμεν που, ὅτι εἰς τἆλλα τούτῳ ἀσθενέστεραι, ὥςπερ ῥεῦμα ἐκεῖσε ἀπωχετευμένον. Τί μήν; Ὧι δὴ πρὸς τὰ μαθήματα καὶ πᾶν τὸ τοιοῦτον ἐῤῥυήκασι, περὶ τὴν τῆς ψυχῆς, οἶμαι, ἡδονὴν αὐτῆς καθ' αὑτὴν εἶεν ἄν, τὰς δὲ διὰ τοῦ σώματος ἐκλείποιεν, εἰ μὴ
E πεπλασμένως ἀλλ' ἀληθῶς φιλόσοφός τις εἴη. Μεγάλη ἀνάγκη. Σώφρων μὴν ὅ γε τοιοῦτος καὶ οὐδαμῇ φιλοχρήματος· ὧν γὰρ ἕνεκα χρήματα μετὰ πολλῆς δαπάνης σπουδάζεται, ἄλλῳ τινὶ μᾶλλον ἢ τούτῳ προςήκει σπουδάζειν. Οὕτως. Καὶ μὴν που
486 καὶ τόδε δεῖ σκοπεῖν, ὅταν κρίνειν μέλλῃς φύσιν φιλόσοφόν τε καὶ μή. Τὸ ποῖον; Μή σε λάθῃ με-

Ὧι δὴ πρὸς τὰ μαθ.] V. δέ, quod ex optimis libris neque paucis aliis mutatum. Iam Bas. 2. δή exhibet.

P. 486. παντὸς ἀεὶ ἐπορέξεσθαι] V. ἐπορέγεσθαι. Futurum libri mss. omnes praebuerunt.

Ὧι οὖν ὑπάρχει διανοίας μεγαλοπρέπεια] Vett. et recent. editt. Ἡι οὖν ὑπάρχει διανοίᾳ μεγαλοπρ., quod non video quo argumento defendi aut excusari possit, licet id facere conatus sit Schneider., qui quoniam διάνοια nunc non cogitationem, sed mentem significet, τούτῳ recte succedere potuisse statuit. Quod

D. ὥςπερ ῥεῦμα ἐκεῖσε ἀπωχετευμένον] Exspectabas ἀπωχετευμέναι vel ἀποχετευόμεναι, quod in duobus codicibus scriptum exstat. Sed nihil mutandum. Etenim praedicatum per attractionem ad nomen, quo comparatio continetur, relatum est. Eodem modo Germanice dicimus: wie ein dorthin abgeleiteter Strom pro his: wie ein Strom dorthin abgeleitet. Ac ne Latini quidem hoc loquendi genere abstinuerunt. Cicer. Brut. c. 75: Omni ornatu orationis tanquam veste detracta, ubi A. Ernesti scripsit detracto. v. Bremi ad Sueton. Caesar. c. 56. et Krueger. de Attractione p. 47 sqq. Neque profecto magnopere discrepant illa libr. VII. p. 519. A: περιεκόπη τὰ τῆς γενέσεως ξυγγενῆ ὥςπερ μολυβδίδας, αἳ δὴ ἐδωδαῖς — γιγνόμεναι περὶ τὰ κάτω στρέφουσι τὴν ψυχῆς ὄψιν. et libr. X. p. 616. B., ubi ex codd. optimis nuper restitutum φῶς εὐθὺ οἷον κίονα μάλιστα Ἴριδι προςφερῆ. Platonis verbis usus est Themistius Orat. XXII. p. 269. D. et XXI. p. 260. A. Deinde servata metaphora ἐπιθυμίαι dicuntur πρὸς τὰ μαθήματα καὶ πᾶν τὸ τοιοῦτον ἐῤῥυηκέναι, h. e. ad disciplinas ferri. Quod monemus, ne quis in hoc usu verbi haereat. Ad τὰς δὲ ex superioribus int. denuo περί. Nam ἐκλείποιεν (αἱ ἐπιθυμίαι) intransitive dictum est deficiant. De praepositione in altero membro non iterata conf. Dem. Or. Midian. in.: οὐδ' ἀπέβλεψαν εἰς τὰς οὐσίας τούτων οὐδὲ τὰς ὑποσχέσεις. Dem. Olynth. I. p. 10, 32: ὅτι νῦν οὐ περὶ δόξης οὐδ' ὑπὲρ μέρους χώρας πολεμοῦσιν, ἀλλ'

τέχουσα ἀνελευθερίας· ἐναντιώτατον γάρ που σμικρολογία ψυχῇ μελλούσῃ τοῦ ὅλου καὶ παντὸς ἀεὶ ἐπορέξεσθαι θείου τε καὶ ἀνθρωπίνου. Ἀληθέστατα, ἔφη. Ὧι οὖν ὑπάρχει διανοίας μεγαλοπρέπεια καὶ θεωρία παντὸς μὲν χρόνου, πάσης δὲ οὐσίας, οἷόν τε οἴει τούτῳ μέγα τι δοκεῖν εἶναι τὸν ἀνθρώπινον βίον; Ἀδύνατον, ἦ δ' ὅς. Οὐκοῦν καὶ θάνατον B *οὐ δεινόν τι ἡγήσεται ὁ τοιοῦτος; Ἥκιστά γε. Δειλῇ δὴ καὶ ἀνελευθέρῳ φύσει φιλοσοφίας ἀληθινῆς, ὡς ἔοικεν, οὐκ ἂν μετείη. Οὔ μοι δοκεῖ. Τί οὖν; ὁ κόσμιος καὶ μὴ φιλοχρήματος μηδ' ἀνελεύθερος μηδ' ἀλαζὼν μηδὲ δειλὸς ἔσθ' ὅπῃ ἂν δυςξύμβολος ἢ ἄδι-*

argumentum ad persuadendum minime est idoneum, nec recte ab eo comparatus est locus Gorg. p. 523. E. huic nulla ex parte consimilis. Veram lectionem dudum restituit Astius ex Marco Aurelio, qui hunc locum libr. VII. §. 35. laudat, et ex Marsilii interpretatione. Et confirmant eam Flor. *α. β. γ.* x. Vind. Mon. Ang. Vat. r., qui et *ῴ* exhibent et *διανοίας* scribunt. Etiam Ven. II. et Par. D. *ῴ* superscriptum habent, et Vat. r. *διανοίας*. Accedit Schneideri cod. Lobcov.

B. *Δειλῇ δὴ καὶ ἀν.*] Vulgatum *δέ* ex Par. A. Mon. Vat. m. Flor. a. c. *α. β. γ.* mutatum.

ἀναστάσεως καὶ ἀνδραποδισμοῦ.

P. 486. *μετ. ἀνελευθερίας*] *Ἀνελευθερία* quum omnino dicatur illiberalitas, tum ad mentem translatum designat ea vitia omnia, quae mentem ingeniumque hominis ingenui et liberaliter educati atque instituti dedecent. Et hoc quidem loco dicitur de animo angusto et pusillo, qui haerens usque in rebus singulis non possit capere omnem rerum vim atque generalem earum *οὐσίαν* complecti: cuiusmodi homo etiam Theaet. p. 175. A. dicitur *ὑπὸ ἀπαιδευσίας οὐ δύνασθαι εἰς τὸ πᾶν ἀεὶ βλέπειν*. Itaque eadem vocatur *σμικρολογία*, habetque oppositam *διανοίας μεγαλοπρέπειαν*, mentis animique celsitatem ac magnificentiam, quae etiam magna et ardua petit. Zonaras: *μεγαλοπρέπεια ἀρετή ἐστι μεταδιδοῦσα ἐνεργείας μεγάλων πράξεων.* conf. Reip. VII. p. 536. A. Theaet. p. 161. C. Lysid. p. 215. D. Ceterum *ἀνελευθερίαν*, ut Lat. illiberalitatem, imprimis dici consuevisse etiam de illiberali opum ac divitiarum cura sordidaque avaritia, satis notum est. v. Poll. On. III. 23. Theophr. Char. 11. et 23. Sed eam significationem sponte intelligitur in hunc locum minime convenire, ut prorsus aliena sint quae Scholiastes, illam unice tenens, ad h. l. de vocabuli usu disputavit. Proxima Marsilius sic interpretatur: Nempe cui adest cogitationis magnificentia et totius temporis totiusque substantiae contemplatio, humana vita magnum quid videri non potest.

B. *ἔσθ' ὅπῃ ἂν — γένοιτο*] Phrynichus p. 271:

κος γένοιτο; Οὐκ ἔστι. Καὶ τοῦτο δὴ ψυχὴν σκοπῶν φιλόσοφον καὶ μὴ εὐθὺς νέου ὄντος ἐπισκέψει, εἰ ἄρα δικαία τε καὶ ἥμερος ἢ δυςκοινώνητος καὶ ἀγρία. Πάνυ μὲν οὖν. Οὐ μὴν οὐδὲ τόδε παρα-
C λείψεις, ὡς ἐγῷμαι. Τὸ ποῖον; Εὐμαθὴς ἢ δυςμαθής. ἢ προςδοκᾷς ποτέ τινά τι ἱκανῶς ἂν στέρξαι, ὃ πράττων ἂν ἀλγῶν τε πράττοι καὶ μόγις σμικρὸν ἀνύτων; Οὐκ ἂν γένοιτο. Τί δ'; εἰ μηδὲν ὧν μάθοι σώζειν δύναιτο, λήθης ὢν πλέως, ἆρ' ἂν οἷός τ' εἴη ἐπιστήμης μὴ κενὸς εἶναι; Καὶ πῶς; Ἀνόνητα δὴ πονῶν οὐκ, οἴει, ἀναγκασθήσεται τελευτῶν αὑτόν τε μισεῖν καὶ τὴν τοιαύτην πρᾶξιν;
D Πῶς δ' οὔ; Ἐπιλήσμονα ἄρα ψυχὴν ἐν ταῖς ἱκανῶς φιλοσόφοις μή ποτε ἐγκρίνωμεν, ἀλλὰ μνημονικὴν αὐτὴν ζητῶμεν δεῖν εἶναι. Παντάπασι μὲν οὖν.

δυςκοινώνητος καὶ ἀγρία] V. δυςκοινώνητός τε καὶ ἀγρία. Plurimi optimique libri τε omittunt.

C. μόγις σμικρὸν ἀνύτων] V. barbare ἀνύττων, quod soli Flor. β. γ. Ven. Ξ. Vat. m. tuentur. v. Brunck. ad Aristoph. Plut. v. 607. Porson. ad Eurip. Phoen. v. 463. Schaefer. ad Gregor. Corinth. p. 71., qui dubitant etiam an potius ἁνύτειν scribendum sit cum spiritu aspero. Certe quidem Grammat. in Bekkeri Anecdot. I. p. 14. 17. ἀνύειν δασύνουσιν οἱ Ἀττικοί, καὶ δῆλον ἐκ τῆς συναλοιφῆς καθήνυσαν.

Ἀνόνητα δὴ πονῶν] Par. A. et pr. Ven. Π. ἀνόητα. Astius malebat ἀνήνυτα. Vulgatum δέ rursus ex plurimis libris correctum.

D. φιλοσόφοις μή ποτε ἐγκρίνωμεν] Vulgo κρίνωμεν,

ἔσθ' ὅπῃ: τί πάσχουσιν οἱ οὕτω λέγοντες, δέον ἔστιν ὅτε λέγειν, οὐκ ἄν τις εἰκάσειεν κ. τ. λ. Sed optimos quosque scriptores formula usos esse docuit Lobeckius. Videtur igitur grammaticus, parum perspicue loquens, illos tantum notasse, qui ἔστιν ὅπῃ etiam de tempore usurparent, qui usus poster ore demum aetate invaluit. — Δυςξύμβολος non est, qui ingratiis confert s. ἐρανίζει, ut interpretatur Valesius Append. ad Harpocrat. p. 140., sed qui in pactis faciendis aliisque negotiis contrahendis aut tractandis difficilem se praebet, ut Xenoph. Memor. II. 6, 3. Opponitur deinde δυςκοινώνητος.

C. σώζειν δύναιτο] memoria tenere; v. ad libr. V. p. 455. B.

Ἀνόνητα δὴ πονῶν —] Nolim ἀνήνυτα coniecisset Astius. Nam ἀνόνητα πονεῖ qui frustra laborat ac nihil proficit: sed ἀνήνυτα πονεῖ, qui in eo, quod *ad finem perduci* non potest, operam consumit. Deinde οἴει reliquae orationi interpositum, ut libr. VII. 520. D: ἀπειθήσουσιν

Ἀλλ' οὐ μὴν τό γε τῆς ἀμούσου τε καὶ ἀσχήμονος
φύσεως ἄλλοσέ ποι ἂν φαῖμεν ἕλκειν ἢ εἰς ἀμετρίαν.
Τί μήν; Ἀλήθειαν δὲ ἀμετρίᾳ ἡγεῖ ξυγγενῆ εἶναι
ἢ ἐμμετρίᾳ; Ἐμμετρίᾳ. Ἔμμετρον ἄρα καὶ εὔχαριν
ζητῶμεν πρὸς τοῖς ἄλλοις διάνοιαν φύσει, ἣν ἐπὶ
τὴν τοῦ ὄντος ἰδέαν ἑκάστου τὸ αὐτοφυὲς εὐάγωγον E
παρέξει. Πῶς δ' οὔ; Τί οὖν; μή πῃ δοκοῦμέν σοι
οὐκ ἀναγκαῖα ἕκαστα διεληλυθέναι καὶ ἑπόμενα ἀλ-
λήλοις τῇ μελλούσῃ τοῦ ὄντος ἱκανῶς τε καὶ τελέως
ψυχῇ μεταλήψεσθαι; Ἀναγκαιότατα μὲν οὖν, ἔφη. 487
Ἔστιν οὖν ὅπῃ μέμψει τοιοῦτον ἐπιτήδευμα, ὃ μή
ποτ' ἄν τις οἷός τε γένοιτο ἱκανῶς ἐπιτηδεῦσαι, εἰ
μὴ φύσει εἴη μνήμων, εὐμαθής, μεγαλοπρεπής, εὔ-
χαρις, φίλος τε καὶ ξυγγενὴς ἀληθείας, δικαιοσύνης,
ἀνδρείας, σωφροσύνης; Οὐδ' ἂν ὁ Μῶμος, ἔφη, τό

codicibus omnibus invitis.

Ἀλλ' οὐ μὴν τό γε] V. *μή*, quod soli Paris. A. Ang. exhibent. Deinde *ἄλλοσέ ποι* Par. A. Vat. Θ. Ven. Ξ. II. Vind. Ang. Vat. m. r. et sex nostri Florentini. Vett. editt. *ἄλλοσέ πῃ*. Loco vet. lectionis *φῶμεν*, quae soloeca est, ex Par. A. Vat. Θ. Ven. Ξ. II. Vind. Vat. r. *φαῖμεν* reposuit Bekker.

ἡγεῖ] De his formis hic nolumus denuo inculcare quae ad Libr. I. in. exposuimus. Sufficiet rursus monuisse etiam Parisinum A. secundum repetitam lectionem in iis libris esse, qui eas fere ubique tuentur.

E. *τὸ αὐτοφυὲς εὐάγωγον*] τὸ αὐτοφυὲς καὶ εὐάγωγον Flor. α. x. Mox Blomf. ad Aeschyl. Pers. v. 350. coniecit *μή που δοκοῦμεν*. Male. v. ad libr. IV. c. 16. p. 442. E.

οὖν ἡμῖν, οἴει, οἱ τρόφιμοι IX. p. 590. C: *διὰ τί, οἴει, ὄνειδος φέρει;* X. p. 600. C: *ἀλλ' οἴει, ὦ Γλαύκων, — οὐκ ἄρα ἂν πολλοὺς ἑταίρους ἐποιήσατο.* Hipp. mai. p. 284. B. 290. A. Menon. p. 98. C. Theaet. p. 147. A. ubi v. Heindorf. Plura dabunt Hemsterhus. ad Lucian. Necyom. §. 14. Toup. Opusc. T. I. p. 381. Fritzsch. Quaest. Lucian. p. 80. Mox *ἄμουσος φύσις* est a doctrina aliena, inelegans, inscita; sed *ἀσχήμων* decori habitus expers, indecora.

D. *Ἀλήθειαν δὲ ἀμετρίᾳ — ἢ ἐμμετρίᾳ;*] V. Prolegg. ad Phileb. p. XCII. = p. 23. A. sqq.

ἣν ἐπὶ τὴν τοῦ ὄντος ἰδέαν — παρέξει] quam ipsa cuiusque natura (*τὸ αὐτοφυές*) talem exhibebit, ut facile se duci patiatur ad uniuscuiusque, quod revera est, contemplationem. Nam ita nunc *ἰδέα* intelligendum.

E. *καὶ ἑπόμενα ἀλλήλοις*] et quae arctissime inter se cohaerent, ut aliud ex alio consequatur. Dativus *τῇ μελλούσῃ — ψυχῇ* a remotiore nomine *ἀναγκαῖα* pendet.

P. 487. *Οὐδ' ἂν ὁ Μῶμος,*

γε τοιοῦτον μέμψαιτο. Ἀλλ', ἦν δ' ἐγώ, τελειωθεῖσι τοῖς τοιούτοις παιδείᾳ τε καὶ ἡλικίᾳ ἆρα οὐ μόνοις ἂν τὴν πόλιν ἐπιτρέποις;

Cap. III. Καὶ ὁ Ἀδείμαντος, Ὦ Σώκρατες,
B ἔφη, πρὸς μὲν ταῦτά σοι οὐδεὶς ἂν οἷός τ' εἴη ἀντειπεῖν· ἀλλὰ γὰρ τοιόνδε τι πάσχουσιν οἱ ἀκούοντες ἑκάστοτε ἃ νῦν λέγεις· ἡγοῦνται δι' ἀπειρίαν τοῦ ἐρωτᾶν τε καὶ ἀποκρίνεσθαι ὑπὸ τοῦ λόγου παρ' ἕκαστον τὸ ἐρώτημα σμικρὸν παραγόμενοι, ἀθροισθέντων τῶν σμικρῶν ἐπὶ τελευτῆς τῶν λόγων μέγα τὸ σφάλμα καὶ ἐναντίον τοῖς πρώτοις ἀναφαίνεσθαι, καὶ ὥσπερ ὑπὸ τῶν πεττεύειν δεινῶν οἱ μὴ τελευτῶντες ἀποκλείονται καὶ οὐκ ἔχουσιν ὅ τι φέρωσιν,
C οὕτω καὶ σφεῖς τελευτῶντες ἀποκλείεσθαι, καὶ οὐκ ἔχειν ὅ τι λέγωσιν ὑπὸ πεττείας αὖ ταύτης τινὸς ἑτέρας, οὐκ ἐν ψήφοις, ἀλλ' ἐν λόγοις· ἐπεὶ τό γε ἀληθὲς οὐδέν τι μᾶλλον ταύτῃ ἔχειν. λέγω δ' εἰς τὸ παρὸν ἀποβλέψας· νῦν γὰρ φαίη ἄν τίς σοι λόγῳ μὲν οὐκ ἔχειν καθ' ἕκαστον τὸ ἐρωτώμενον ἐναντιοῦ-

Cap. III. P. 487. B. *τοῦ ἐρωτᾶν τε*] *τε* om. Par. A. Idem mox *παραγενόμενοι.*

C. *ὅτι φέρωσιν*] Sic edidit Stephanus. Codd. omnes praeter unum Vind. E. Schneideri *φέρουσιν*, quod cum Bekkero re-

ἔφη, —] Proverbium illustrant Erasmus Chiliad. I. 5, 75. et interpretes Aristaeneti ad Epist. I. 1. p. 239. ed. Boisson.

Cap. III. B. *τοιόνδε τι πάσχουσιν —· ἡγοῦνται κ. τ. λ.*] Phaedon. p. 68. E: *οὐ ταὐτὸν τοῦτο πεπόνθασι· ἀκολασίᾳ τινὶ σώφρονές εἰσι.* v. ad Apolog. Socrat. c. VII. Mox D: *ὅμως τοῦτο, — πάσχοντας, ἀχρήστους ταῖς πόλεσι γιγνομένους,* ubi participium epexegesin continet. Praeterea notanda est enuntiati anacoluthia, quandoquidem post *ἡγοῦνται — παραγόμενοι*, institutae orationis tenore derelicto infertur *μέγα τὸ σφάλμα καὶ ἐναντίον τοῖς πρώτοις ἀναφαίνεσθαι.* Nimirum patet personae subiectum deinde esse permutatum quum debuisset subiungi fere hoc: *εἰς μέγα σφ. εἰσπεσεῖν.*

καὶ ὥσπερ ὑπὸ τῶν π. δ.] Elegantissima comparatio, qua Socrates disserendi subtilitate sua, veluti qui calculorum ludi periti sunt, adversarios intercludere et ad incitas redigere dicitur. Similiter Legg. VII. p. 820. C: *προβάλλοντά τε ἀλλήλοις ἀεὶ διατριβὴν τῆς πεττείας πολὺ χαριεστέραν πρεσβυτῶν διατρίβοντα φιλονεικεῖν ἐν ταῖς τούτων ἀξίαισι σχολαῖς*, ubi de *πεττείᾳ* monuit scholiastes. — *οἱ μή*, sc. *πεττεύειν δεινοί.* — *ἀποκλείεσθαι*, intercludi, nunc de aleatore dictum, qui ad in-

σθαι, ἔργῳ δὲ ὁρᾶν, ὅσοι ἂν ἐπὶ φιλοσοφίαν ὁρμήσαντες μὴ τοῦ πεπαιδεῦσθαι ἕνεκα ἀψάμενοι νέοι D ὄντες ἀπαλλάττωνται, ἀλλὰ μακρότερον ἐνδιατρίψωσι, τοὺς μὲν πλείστους καὶ πάνυ ἀλλοκότους γιγνομένους, ἵνα μὴ παμπονήρους εἴπωμεν, τοὺς δ' ἐπιεικεστάτους δοκοῦντας ὅμως τοῦτό γε ὑπὸ τοῦ ἐπιτηδεύματος οὗ σὺ ἐπαινεῖς πάσχοντας, ἀχρήστους ταῖς πόλεσι γιγνομένους. Καὶ ἐγὼ ἀκούσας, Οἴει οὖν, εἶπον, τοὺς ταῦτα λέγοντας ψεύδεσθαι; Οὐκ οἶδα, ἦ δ' ὅς, ἀλλὰ τὸ σοὶ δοκοῦν ἡδέως ἂν ἀκούοιμι. Ἀκούοις ἄν, ὅτι ἔμοιγε φαίνονται τἀληθῆ λέγειν. E Πῶς οὖν, ἔφη, εὖ ἔχει λέγειν, ὅτι οὐ πρότερον κακῶν παύσονται αἱ πόλεις, πρὶν ἂν ἐν αὐταῖς οἱ φιλόσοφοι ἄρξωσιν, οὓς ἀχρήστους ὁμολογοῦμεν αὐταῖς εἶναι; Ἐρωτᾷς, ἦν δ' ἐγώ, ἐρώτημα δεόμενον ἀποκρίσεως δι' εἰκόνος λεγομένης. Σύ δέ γε, ἔφη, οἶμαι, οὐκ εἴωθας δι' εἰκόνων λέγειν.

Cap. IV. Εἶεν, εἶπον· σκώπτεις ἐμβεβληκώς με εἰς λόγον οὕτω δυςαπόδεικτον; ἄκουε δ' οὖν τῆς εἰ-

pudiavimus.

ταύτῃ ἔχειν] *ταύτην* Par. A. Vat. m. vitiose.

τοῦ πεπαιδεῦσθαι] Steph. *προπεπαιδεῦσθαι*, contra fidem plurimorum optimorumque librorum.

eitas redactus calculum non amplius in abaco movere potest. Verbi usum explicavit Hemsterhus. ad Lucian. Iudic. Vocal. §. 9. — *ὅ τι φέρωσιν*, quem calculum moveant.

C. *οὐδέν τι μᾶλλον*] V. Schaefer. ad Gregor. Corinth. p. 60.

ἔργῳ δὲ ὁρᾶν, ὅσοι ἂν ἐπὶ φ.] re vera autem videre, quotquot philosophiae studium aggressi non, leviter degustato illo et eruditionis tantum liberalioris caussa tractato, continuo adhuc adolescentes illud relinquant, sed ulterius ei operam navent, fere admodum insolentes exsistere, ne omnino pravos dicamus cet. De hac philosophiae reprehensione v. Theaet. p. 173. C sqq Gorg. p. 483—486. C., ubi Callicles eos vituperat, qui per totam vitam in illius studio versentur, neque solius *παιδείας χάριν* eam tractandam arbitrentur. Nam *τοῦ πεπαιδεῦσθαι ἕνεκα* est liberalioris eruditionis gratia, quod Protagor. p. 312. B. dicitur *ἐπὶ παιδείᾳ*. et p. 485. A. *ὅσον παιδείας ἔχεται*. ubi v. ann. Voc. *ἀλλόκοτος* illustravimus ad Protagor. p. 346. A.

Cap. IV. E. *ἄκουε δ' οὖν*] verumtamen, etiamsi *λόγος*

488 κόνος, ἵν' ἔτι μᾶλλον ἴδῃς, ὡς γλίσχρως εἰκάζω. οὕτω γὰρ χαλεπὸν τὸ πάθος τῶν ἐπιεικεστάτων, ὃ πρὸς τὰς πόλεις πεπόνθασιν, ὥςτε οὐδ' ἔστιν ἓν οὐδὲν ἄλλο τοιοῦτον πεπονθός, ἀλλὰ δεῖ ἐκ πολλῶν αὐτὸ ξυναγαγεῖν εἰκάζοντα καὶ ἀπολογούμενον ὑπὲρ αὐτῶν, οἷον οἱ γραφεῖς τραγελάφους καὶ τὰ τοιαῦτα μιγνύντες γράφουσι. νόησον γὰρ τοιουτονὶ γενόμενον εἴτε πολλῶν νεῶν πέρι εἴτε μιᾶς· ναύκληρον μεγέθει μὲν καὶ ῥώμῃ ὑπὲρ τοὺς ἐν τῇ νηῒ πάντας,
B ὑπόκωφον δὲ καὶ ὁρῶντα ὡςαύτως βραχύ τι καὶ γιγνώσκοντα περὶ ναυτικῶν ἕτερα τοιαῦτα, τοὺς δὲ ναύτας στασιάζοντας πρὸς ἀλλήλους περὶ τῆς κυβερνήσεως, ἕκαστον οἰόμενον δεῖν κυβερνᾶν, μήτε μα-

Cap. IV. P. 488. *χαλεπὸν τὸ πάθος*] τὸ om. Par. A. Vat. m. et pr. Ven. Ξ. Articulum quo iure ista auctoritate deleverit Herm., alii viderint: nobis videtur mero errore excidisse, siquidem excidit.

οὐδὲν ἄλλο τοιοῦτον π.] V. τοιοῦτο. Illud hic et fere ubique tuentur Par. A. Vat. Θ. Ven. Ξ. Il. Ang. Vat. m. r. Flor. a. c. x. α. γ.

οἷον οἱ γραφεῖς] Sic libri. Bekkerus sine libris γραφῆς. conf. p. 484. C.

sit δυσαπόδεικτος, audi comparationem. Dein γλίσχρως i. q. σμικρολόγως. v. Heindorf. ad Cratyl. p. 104.

P. 488. *οἱ γραφεῖς τραγελάφους —*] Τραγέλαφος est animal sola effictum cogitatione, ex hirco et cervo compositum. v. Eustath. ad Iliad. α. p. 102. ed. Rom. Hemsterhus. ad Lucian. Prometh. §. 7. p. 239. T. I. ed. Lehm. Böttiger. Vasengemählde Vol. I. P. II. p. 115 sq. ann. et P. III. p. 88 sqq.

νόησον γὰρ τοιουτονὶ γ.] Hunc locum laudat Cicero De Offic. I. 25. qui eius retulit sententiam.

ὑπὲρ τοὺς ἐν τῇ νηῒ πάντας] h. e. omnes, qui in nave versantur, superans. Infra p. 509: αὐτὸ δὲ ὑπὲρ ταῦτα κάλλει ἐστίν. v. Perizon. ad Aelian. V. H. XIV, 7. Heindorf. ad Parmenid. p. 194. Iacob. ad Lucian. Alexandr. p. 11. Hermann. ad Lucian. de Conscrib. Histor. p. 129.

B. *γιγνώσκοντα περὶ ναυτικῶν ἕτερα τοιαῦτα*] h. e. item βραχύ τι. Formulam ἕτερα τοιαῦτα Sympos. p. 201. E. et Phaedon. p. 58. D. attigimus.

C. *ἑτοίμους κατατέμνειν*] Usus est his verbis Themistius Orat. XXI. p. 245. A: καὶ ἑτοίμου, εἰ λάβοι τινάς, κατατέμνειν. Verbum τέμνειν, ut Lat. secare, scindere, de quovis saevae excarnificationis genere dici monuit Casaubon. ad Sueton August. c. 13. p. 250.

θόντα πώποτε τὴν τέχνην, μήτε ἔχοντα ἀποδεῖξαι διδάσκαλον ἑαυτοῦ, μηδὲ χρόνον ἐν ᾧ ἐμάνθανε, πρὸς δὲ τούτοις φάσκοντας μηδὲ διδακτὸν εἶναι, ἀλλὰ καὶ τὸν λέγοντα ὡς διδακτὸν ἑτοίμους κατατέμνειν, C
αὐτοὺς δὲ αὐτῷ ἀεὶ τῷ ναυκλήρῳ περικεχύσθαι δεομένους καὶ πάντα ποιοῦντας, ὅπως ἂν σφισι τὸ πηδάλιον ἐπιτρέψῃ, ἐνίοτε δ' ἂν μὴ πείθωσιν, ἀλλὰ ἄλλοι μᾶλλον, τοὺς μὲν ἄλλους ἢ ἀποκτιννύντας ἢ ἐκβάλλοντας ἐκ τῆς νεώς, τὸν δὲ γενναῖον ναύκληρον μανδραγόρᾳ ἢ μέθῃ ἤ τινι ἄλλῳ ξυμποδίσαντας τῆς νεὼς ἄρχειν χρωμένους τοῖς ἐνοῦσι, καὶ πίνοντάς τε καὶ εὐωχουμένους πλεῖν, ὡς τὸ εἰκὸς τοὺς τοιούτους, πρὸς δὲ τούτοις ἐπαινοῦντας, ναυτικὸν

νοήσον γὰρ τ. — μιᾶς· ναύκληρον] Deerat vulgo post *μιᾶς* interpunctio, quam primus restituit Schneid. Suspicamur vero praeterea pro *τοιουτονὶ* refingendum esse *τοιοῦτόν τι.*

ἐν τῇ νηῒ πάντας] Sic libri plurimi atque optimi pro vulg. *ἅπαντας.*

C. *τὸ πηδάλιον ἐπιτρέψῃ*] Ald. Bas. 1. Steph. soloece *ἐπιτρέψοι.* Verum iam Bas. 2. habet, quocum plurimi libri, inter quos sunt Par. AK. Vat. Θ. Ven. Ξ. Π. Vind., consentiunt.

ed. Wolf. Itaque *κατατέμνειν* est in frusta lacerare, concidere. Dein ab usu participii ad infinitivum *περικεχύσθαι* quod transiit, nemo mirabitur, quandoquidem adiecta sunt participia *δεομένους — ἀποκτιννύντας κ. τ. λ. — χρωμένους — πίνοντας — εὐωχουμένους*, ut oratio obscurior fuisset evasura, si hic quoque participium a *νοήσον* pendens positum esset. Paullo rarius, quod *δεομένους καὶ πάντα ποιοῦντας, ὅπως ἂν — ἐπιτρέψῃ* dixit. Nam *πάντα s. πᾶν ποιεῖν*, omnem lapidem movere, nihil intentatum relinquere, plerumque *ὥστε* cum infinitivo adiunctum habet, ut Phaedon. p. 114. C. Apolog. Socr. c. 29. Xenoph. Mem. II. 2, 6. al. Veruntamen etiam *ὡς* et *ὅπως* cum coniunctivo addi docebit annot. Heindorf. ad Phaedon. l. c.

C. *ἐνίοτε δ' ἂν μὴ πείθωσιν, ἀλλὰ ἄλλοι μᾶλλον*] interdum vero, si non persuadent, sed alii magis, videlicet ut ipsis gubernaculum tradatur. *Πείθειν* sine casu obiecti positum, ut Criton. p. 51. B. Apol. p. 35. C. al. Ceterum recte scholiastes ad *ἀλλὰ ἄλλοι μᾶλλον* monet *ἀπὸ κοινοῦ* intelligi oportere *πείθωσιν.* — *μανδραγόρᾳ.* Schol. *ὑπνωτικὸς ὁ καρπὸς τοῦδε τοῦ φυτοῦ, κ. τ. λ.* v. intpp. ad Lucian. Tim. §. 2. Simili imagine utitur Theognis v. 731. ed. Welcker.

ὡς τὸ εἰκὸς τοὺς τοιούτους] Repete *ἀπὸ τοῦ κοινοῦ* apud animum *πράττειν.*

D μὲν καλοῦντας καὶ κυβερνητικὸν καὶ ἐπιστάμενον τὰ κατὰ ναῦν, ὃς ἂν ξυλλαμβάνειν δεινὸς ᾖ, ὅπως ἄρξουσιν ἢ πείθοντες ἢ βιαζόμενοι τὸν ναύκληρον, τὸν δὲ μὴ τοιοῦτον ψέγοντας ὡς ἄχρηστον, τοῦ δὲ ἀληθινοῦ κυβερνήτου πέρι μηδ' ἐπαΐοντας, ὅτι ἀνάγκη αὐτῷ τὴν ἐπιμέλειαν ποιεῖσθαι ἐνιαυτοῦ καὶ ὡρῶν καὶ οὐρανοῦ καὶ ἄστρων καὶ πνευμάτων καὶ πάντων τῶν τῇ τέχνῃ προσηκόντων, εἰ μέλλει τῷ ὄντι νεὼς ἀρχικὸς ἔσεσθαι, ὅπως δὲ κυβερνήσει, ἐάν τέ τινες E βούλωνται ἐάν τε μή, μήτε τέχνην τούτου μήτε μελέτην οἰομένους δυνατὸν εἶναι λαβεῖν ἅμα καὶ τὴν κυβερνητικήν. τοιούτων δὴ περὶ τὰς ναῦς γιγνομένων

D. ὅπως ἄρξουσιν] V. ἄρξωσιν. Futurum exhibent Par. A. Ven. II. Ang. Vat. m. Flor. a. c. x. α. β. γ. Restituit iam Fr. Astius. Dein ἐπαΐοντες Par. A. Vat. Θ. Ven. Ξ. II. Vat. m. Flor. a. c. α. γ. quod cum Schneidero Turr. et Herm. receperunt. sed v. ann. proximam. Pro vulg. ὅπως δὲ κυβ. Astius scribendum coniecit ὅπως τε κ., quod scriptum exstat in Vat. Θ. r. Vind. Ven. Ξ. Sed haud dubie verum est vulgatum. v. annot.

E. οἰομένους δυνατὸν εἶναι] Par. ADK. Vat. Θ. Ven. Ξ. II. Vind. Mon. Ang. Vat. m. r. sex Florentini nostri cum Bas. 2. οἰόμενοι. Quod si verum esset, explicari per anacoluthiam de-

D. ὃς ἂν ξυλλαμβάνειν δεινὸς ᾖ, ὅπως ἄρξουσιν] qui ipsos adiuvare possit, ut navis imperium accipiant vel persuasione vel vi gubernatorem cogentes.

ὅπως δὲ κυβερνήσει — κυβερνητικὴν] Recte scriptum est δέ, pro quo alii voluerunt τε. Distinguitur enim usus artis gubernandi sive ars imperatoria a scientia et cognitione gubernatoris, quae continetur scientia astronomica, meteorologica, aliis similibus, hoc est, a theoria, quam vulgo dicunt. Itaque sententia haec est: quomodo autem gubernaturus sit, sive id velint aliqui, sive non velint, h. e. quomodo autem, nautis volentibus nolentibus, gubernandi consilia sua peracturus sit, contemtis illorum opinionibus vel vociferationibus, eius rei putantes neque artem neque meditationem percipi posse una cum arte gubernatoria, i. e. cum arte gubernatoria consociatam. Imperita enim nautarum multitudo negat fieri posse, ut imperatoria ars refragantibus, navigantibus, satis valeat atque capta consilia ad exitum perducat. Pro ἅμα καὶ τὴν κυβερνητικήν legendum censemus: ἅμα καὶ τῇ κυβερνητικῇ, etiam una cum gubernandi scientia vel theoria, ita ut ars imperatoria adeo cum illa coniungatur. Verba: ἐάν τέ τινες βούλωνται ἐάν τε μή, significant, imperium sapientis gubernatoris quovis pacto valere oportere, quemadmodum philosophus etiam sapientem civitatis prin-

τὸν ὡς ἀληθῶς κυβερνητικὸν οὐχ ἡγεῖ ἂν τῷ ὄντι μετεωροσκόπον τε καὶ ἀδολέσχην καὶ ἄχρηστόν σφισι καλεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἐν ταῖς οὕτω κατεσκευασμέναις 489 ναυσὶ πλωτήρων; Καὶ μάλα, ἔφη ὁ Ἀδείμαντος. Οὐ δή, ἦν δ' ἐγώ, οἶμαι δεῖσθαί σε ἐξεταζομένην τὴν εἰκόνα ἰδεῖν, ὅτι ταῖς πόλεσι πρὸς τοὺς ἀληθινοὺς φιλοσόφους τὴν διάθεσιν ἔοικεν, ἀλλὰ μανθάνειν ὃ λέγω. Καὶ μάλα, ἔφη. Πρῶτον μὲν τοίνυν ἐκεῖνον τὸν θαυμάζοντα, ὅτι οἱ φιλόσοφοι οὐ τιμῶνται ἐν ταῖς πόλεσι, δίδασκέ τε τὴν εἰκόνα καὶ πειρῶ πείθειν, ὅτι πολὺ ἂν θαυμαστότερον ἦν, εἰ B ἐτιμῶντο. Ἀλλὰ διδάξω, ἔφη. Καὶ ὅτι τοίνυν τἀ-

beret. Cuius tamen idonea explicatio nulla suppetit, quandoquidem nec Schneiderus caussam eius attulit probabilem, qui scriptorem narrat accusativorum taedio captum denique ad nominativos transiisse. Par. D. οἰομένου in marg. Sed Ambros. et Angel. οἰομένους, quod Schneiderum praeteriit, omnes codd. οἰόμενοι exhibere narrantem. Nominativos cum Bas. 2. ediderunt Schneider. Herm.

P. 489. B. ὅτι τοίνυν τἀληθῆ λέγει] Pessime vulgo λέγεις, quod Schneid. Turr. Herm. tenent. Recte Par. D. λέγει, ut Stephanus emendavit. Ven. Ξ. Vat. m. Flor. a. c. λέγειν.

cipem in Politico p. 292. B. — 297. B. omnibus reipublicae civibus voluit esse eum, qui, sive velint sive nolint cives, imperium exerceat. conf. inprimis Politic. p. 293. B. C. D.

E. τῷ ὄντι μετεωροσκόπον —] Commune hoc fuit omnium philosophorum vituperium, quod constat inprimis in Socratem esse coniectum; v. ad Mened. p. 172. B sqq. Politic. p. 299. B. Apolog. Socrat. p. 18. B. ibique annot. coll. schol. ad Aristoph. Nubb. v. 97. Porsonus teste Dobraeo Adversar. Vol. I. P. I. p. 157. legi iussit μετεωροκόπον, h. e. eum, qui de rebus coelestibus ac sublimibus sermones caedit, quo modo μετεωροκοπεῖν dixit Aristoph. Pac. v. 92. Sed id inest in proximo ἀδολέσχην. Qualis autem intelligatur μετεωροσκόπος, docet locus Theaet. p. 173. E sqq.

P. 489. ὅτι ταῖς πόλεσι πρὸς τοὺς ἀληθ.] Iunge in hunc modum: ὅτι (ἡ εἰκὼν) ἔοικε ταῖς πόλεσι τὴν διάθεσιν (i. e. κατὰ τὴν διάθεσιν) πρὸς τοὺς ἀληθινοὺς φιλοσόφους.

B. Καὶ ὅτι τοίνυν τἀληθῆ λέγει] Quod libri fere omnes habent λέγεις, secundam verbi personam, id argute defendit Schneiderus sic, ut Platonem dicat Adimanto iam tribuere quae philosophiae accusatori tribuenda fuerint, quo scilicet significetur, illum ipsum quoque hanc sententiam comprobavisse. Quae profecto ineptissima est vulgatae scripturae defensio. Nam tribuenda haec esse uni philosophiae adversario quum superiora illa evincant p. 487.

ληθῆ λέγει, ὡς ἄχρηστοι τοῖς πολλοῖς οἱ ἐπιεικέστατοι τῶν ἐν φιλοσοφίᾳ· τῆς μέντοι ἀχρηστίας τοὺς μὴ χρωμένους κέλευε αἰτιᾶσθαι, ἀλλὰ μὴ τοὺς ἐπιεικεῖς. οὐ γὰρ ἔχει φύσιν κυβερνήτην ναυτῶν δεῖσθαι ἄρχεσθαι ὑφ' αὑτοῦ, οὐδὲ τοὺς σοφοὺς ἐπὶ τὰς τῶν
C πλουσίων θύρας ἰέναι, ἀλλ' ὁ τοῦτο κομψευσάμενος ἐψεύσατο, τὸ δὲ ἀληθὲς πέφυκεν, ἐάν τε πλούσιος ἐάν τε πένης κάμνῃ, ἀναγκαῖον εἶναι ἐπὶ ἰατρῶν θύρας ἰέναι καὶ πάντα τὸν ἄρχεσθαι δεόμενον ἐπὶ τὰς τοῦ ἄρχειν δυναμένου, οὐ τὸν ἄρχοντα δεῖσθαι

ἄρχεσθαι ὑφ' αὑτοῦ] Sic Par. A. Vat. Θ. Ven. Ξ. Π. Vind. Angel. Vat. r. Flor. α. x. Vett. editt. male *ὑπ' αὐτοῦ*.

D., tum clare testantur etiam ea, quae hic continuo sequuntur: *κέλευε αἰτιᾶσθαι* et mox p. 489. C: *καὶ τοὺς ὑπὸ τούτων λεγομένους κ. τ. λ.* ibid. D: *οὓς δὴ σὺ φῂς τὸν ἐγκαλοῦντα τῇ φιλοσοφίᾳ λέγειν κ. τ. λ.*, quae postrema Schneiderus perperam ad defendendam sententiam suam adhibuit, quum ad contrariam rationem tuendam valeant. Legendum enim necessario est *λέγει*, ut subiectum sit *ἐκεῖνος ὁ θαυμάζων*, vel omnino ignotus ille philosophiae adversarius, quem Adimantus loquentem inducit. Quanquam fortasse praeferendum est quod aliquot libri habent *ὅτι — λέγειν*, ut infinitivus post *ὅτι* inferatur, quo clarius alienam sententiam referri pateat. De quo constructionis genere ex duplicis structurae commixtione explicando v. Matthiae Gr. §. 539. 1. Rost. Gr. §. 122. ann. 3. Nam quod Schneiderus contendit, infinitivum post *ὅτι* h. l. stare non posse, id magis arbitrio suo sumsit quam argumentis probavit. Neque enim offensionis quidquam habet, quod infinitivus continuo, nulla intercapedine orationis facta, particulam excipit. Nam istud quidem usui loquendi neutiquam adversari, docuerunt Fritsch. Luciann. Quaest. p. 172 sq. Schoemann. ad Isaeum p. 328. Foertsch. Obss. in Lysiam p. 79. conf. etiam ann. nostr. ad Phileb. p. 50. C sq. ubi item post *πίστεως χάριν* nulla facta interpositione infinitivus post particulam illatus est, et mox ann. critic. ad p. 501. A. Ceterum ad *καὶ ὅτι — λέγει* vel *λέγειν* patet ex praecedenti *δίδασκε* aptum aliquod verbum per zeugma intelligendum relinqui.

τοὺς μὴ χρωμένους] sc. *αὐτοῖς*. v. ad libr. V. p. 452. C.

οὐ γὰρ ἔχει φύσιν] v. p. 473. A. Non convenit, inquit, ab gubernatore precibus adiri nautas, ut se ab ipso regi et gubernari patiantur. — *ἐπὶ τὰς τῶν πλουσίων θύρας ἰέναι*. v. ad libr. II. p. 364. B.

C. *ὁ τοῦτο κομψευσάμενος ἐψεύσατο*] Scholiastes: *κομψευσάμενος· πανουργευσάμενος. κομψευσάμενον τὸν Εὔβουλόν φησιν, ὃς ὑπὸ Σωκράτους ἐρωτηθείς, „ὦ Εὔβουλε, σοφὸς ἐθέλεις εἶναι ἢ πλούσιος;“ ἔφη*

τῶν ἀρχομένων ἄρχεσθαι, οὗ ἂν τῇ ἀληθείᾳ τι ὄφελος ᾖ. ἀλλὰ τοὺς νῦν πολιτικοὺς ἄρχοντας ἀπεικάζων οἷς ἄρτι ἐλέγομεν ναύταις οὐχ ἁμαρτήσει, καὶ τοὺς ὑπὸ τούτων ἀχρήστους λεγομένους καὶ μετεωρολέσχας τοῖς ὡς ἀληθῶς κυβερνήταις. Ὀρθότατα, ἔφη. Ἔκ τε τοίνυν τούτων καὶ ἐν τούτοις οὐ ῥᾴδιον εὐδοκιμεῖν τὸ βέλτιστον ἐπιτήδευμα ὑπὸ τῶν τἀναντία ἐπιτηδευόντων, πολὺ δὲ μεγίστη καὶ ἰσχυροτάτη δια- D βολὴ γίγνεται φιλοσοφίᾳ διὰ τοὺς τὰ τοιαῦτα φάσκοντας ἐπιτηδεύειν, οὓς δὴ σὺ φῂς τὸν ἐγκαλοῦντα

C. οὐχ ἁμαρτήσει] V. ἁμαρτήσῃ, quod ex Par. A. Ven. II. Ang. Vat. m. Flor. a. c. x. γ. mutatum. In Vat. Θ. Ven. Ξ. Vind. Vat. r. exstat ἁμαρτήσεις.

πλούσιος· τοὺς γὰρ σοφοὺς ὁρᾶν ἐπὶ ταῖς τῶν πλουσίων θύραις καθεύδοντας. πρὸς ὃ τὸν Σωκράτη πάνυ ἀγχίνως εἰπεῖν, ὡς οἱ μὲν σοφοί, ὦ Εὔβουλε, ἴσασιν ὧν δέονται, τῆς πρὸς τὴν τῶν ἀναγκαίων χρείαν γὰρ χορηγίας, ἧς οἱ πλούσιοι, εἰ βούλοιντο, χορηγοί· αὐτοὶ δὲ οὗτοι οἱ πλούσιοι οὐκ ἴσασιν· τῆς ἀνθρωπίνης γὰρ ἀρετῆς, ἣ διὰ τῆς διδασκαλίας τῶν σοφῶν τῷ βουλομένῳ παντὶ οἷά τ' ἐστὶ παραγίγνεσθαι. Eubulum igitur quendam respici putat Scholiasta. Sed hominem istum obscurum denotari vel propterea minus est credibile, quod significatur aliquis, qui scite et argute aliquando dictum istud emiserit sic, ut ad maiorem quandam celebritatem pervenerit. Id quod significatur verbis: ὁ τοῦτο κομψευσάμενος, de quo vocabuli usu docte et eleganter exposuit Ruhnken. ad Tim. Lex. Plat. p. 154 sq. Videtur potius Simonides aut Aristippus tangi. Nam Aristippo illud tribuit Diogen. Laert. II. 69. eumque notari censuerunt Meiners Histor. Doctrin. Gr. et Rom. Vol. II. p. 388. ann. 2. et Schleiermacher. ad h. l. Quippe ille tale quid Dionysio tyranno narratur respondisse. Quod si recte statuitur, Plato existimandus est Socrati tribuisse quae postea demum, quum dudum habitum esset colloquium, evenerunt: in quo non est cur iure offendamus, quandoquidem is anachronismus et per se est excusabilis et valet ad tempus natale Reipublicae tanquam per transennas significandum. Sed idem facete dictum adscribitur etiam Simonidi, quem Aristoteles Rhetor. II. c 16. narrat uxori Hieronis, divitiae an sapientiae opes praestarent, sciscitanti respondisse, divitias ideo esse anteferendas, quia sapientes divitum ianuas obsiderent. Fieri igitur potest, ut Simonides significetur, praesertim quum ita simul leniter traducantur qui eius auctoritati plurimum solerent etiam in sapientiae disciplina tribuere. v. ad Libr. I. p. 331. et Protagor. p. 339. Quamquam fortasse iam Platonis aetate ambigua fuit fama de dicti auctore, sicuti ipsa philosophi verba indicare videntur.

D. διὰ τοὺς τὰ τοιαῦτα φάσκοντας ἐπιτηδεύειν] Maximam invidiam philosophiae

τῇ φιλοσοφίᾳ λέγειν, ὡς παμπόνηροι οἱ πλεῖστοι τῶν ἰόντων ἐπ᾽ αὐτήν, οἱ δὲ ἐπιεικέστατοι ἄχρηστοι, καὶ ἐγὼ συνεχώρησα ἀληθῆ σε λέγειν. ἢ γάρ; Ναί.
Cap. V. Οὐκοῦν τῆς μὲν τῶν ἐπιεικῶν ἀχρηστίας τὴν αἰτίαν διεληλύθαμεν; Καὶ μάλα. Τῆς δὲ τῶν πολλῶν πονηρίας τὴν ἀνάγκην βούλει τὸ μετὰ τοῦτο
E διέλθωμεν, καὶ ὅτι οὐδὲ τούτου φιλοσοφία αἰτία, ἂν

Cap. V. E. ὅθεν διῇμεν] Sic Par. ADK. Ven. Ξ. II. Mon Ang. Florentini, alii, pro vulg. διήειμεν. Contractam formam apud Atticos ubique revocandam esse censuit Elmsleius in the classical Iournal N. XVII. p. 51 sq. Vide tamen quae monuit Butt-

ab iis conflari dicit, qui, quum revera ab ea alieni sint, tamen se illius studio maxime iactent et importune superbiant. Nam τὰ τοιαῦτα non potest dubitari quin ad ipsius philosophiae commemorationem referendum sit, ut intelligantur ea, quae ad sapientiae studium pertinent. Neque habet haec verborum coniunctio ullam offensionem, licet diffitendum non sit esse eam paullo liberiorem. Similiter libr. IX. p. 581. D: τὸν δὲ φιλόσοφον — τὰς ἄλλας ἡδονὰς νομίζειν οὐδὲν πρὸς τὴν τοῦ εἰδέναι τἀληθὲς ὅπῃ ἔχει, καὶ ἐν τῷ τοιούτῳ τινὶ ἀεὶ εἶναι κ. τ. λ., ubi τὸ τοιοῦτόν τι item refertur ad proxime praegressa. Deinde observes structuram verborum, οὓς δὴ σὺ φῂς τὸν ἐγκ. λέγειν ὡς παμπόνηροι οἱ πλεῖστοι τῶν ἰόντων ἐπ᾽ αὐτήν. Nam e vulgari ratione dicendum fuit: ὧν δὴ σὺ φῂς τὸν ἐγκ. λέγειν ὅτι s. ὡς παμπόνηροι οἱ πλεῖστοι. Nunc vero οὓς dixit usurus constructione accusativi cum infinitivo, quam tamen sermone deinde aliter conformato cum ὡς et indicativo permutavit. cf. Matthiae Gr. §. 539. 1. — ἰέναι ἐπὶ τὴν φιλοσοφίαν dicuntur qui ad studium philosophiae accedunt ideoque sese philosophos profitentur. Similiter Protagor. p. 360. A: οὐκ ἐθέλουσιν ἰέναι ἐπὶ τὸ κάλλιον. et οὐκ ἐπὶ τὸ κάλλιόν τε καὶ ἄμεινον καὶ ἥδιον ἔρχεται. Sed aptius etiam compares Gorg. p. 515. B: ἔρχεσθαι ἐπὶ τὰ τῆς πόλεως πράγματα.

ἀληθῆ σε λέγειν] dum istam adversariorum philosophiae sententiam in medium attulisti.

Cap. V. P. 490. εἰ νῷ ἔχεις] si animo tenes, i. e. si meministi. Noli comprobare quod nuper de Stephani coniectura ediderunt εἰ ἐν νῷ ἔχεις, licet aliquot libri ita scriptum exhibeant. Euthyphron. p. 2. B: εἴ τινα νῷ ἔχεις Πιτθέα Μέλητον, ubi nonnisi unus de viginti octo libris ἐν addit. Herodot. V, 92: Περίανδρος δὲ συνιεὶς τὸ ποιηθὲν καὶ νόῳ ἴσχων, ὥς οἱ ὑπετίθετο Θρασύβουλος κ. τ. λ., ubi nemo adiecerit ἐν. Deinde πάντως καὶ πάντῃ dicitur ut nostrum auf iede Art und Weise. Phileb. p. 60. C: ᾧ παρείη τοῦτ᾽ ἀεὶ — πάντως καὶ πάντῃ. Phaedr. p. 246. A: πάντῃ πάντως. Neque aliter accipiendum illud οὐδαμῶς οὐδαμῇ, de quo scripsimus ad Phaedon. p. 78. D.

ἢ ἀλαζόνι ὄντι μηδαμῇ μετεῖναι] Hic quoque ἢ est alioquin, ut iam annotatum est ad libr. V. p. 463. D. Sed notandus praeterea infinitivus

δυνώμεθα, πειραθῶμεν δεῖξαι; Πάνυ μὲν οὖν. Ἀκούωμεν δὴ καὶ λέγωμεν ἐκεῖθεν ἀναμνησθέντες, ὅθεν διῇμεν, τὴν φύσιν οἷον ἀνάγκη φῦναι τὸν καλόν τε κἀγαθὸν ἐσόμενον. ἡγεῖτο δ' αὐτῷ, εἰ νῷ ἔχεις, πρῶ- 490
τον μὲν ἀλήθεια, ἣν διώκειν αὐτὸν πάντως καὶ πάντῃ ἔδει, ἢ ἀλαζόνι ὄντι μηδαμῇ μετεῖναι φιλοσοφίας ἀληθινῆς. Ἦν γὰρ οὕτω λεγόμενον. Οὐκοῦν

mannus Grammat. ampl. T. I. p. 554 sq.

P. 490. *εἰ νῷ ἔχεις*] Angel. Flor. *a.* x. et rec. Vind. Mon. *εἰ ἐν νῷ ἔχεις*, quod Stephanus probandum censuit. conf. ann. infra.

talibus in locis post *δεῖ, προσήκει, δυνατόν*, verbalia in *τέον* desinentia, alia similia, sequente *ἤ* per liberiorem constructionem illatus, qua de re primus, quod sciam, monuit Buttmannus ad Menon. p. 96. E., qui infinitivum optativi cum *ἄν* iuncti vicem gerere arbitratur. Quod vereor ne male statuamus. Ego enim existimo infinitivum ab notione verbi alicuius, ex priore universae sententiae parte facile intelligendi, suspensum esse. Plerumque autem intelligi licet necesse est, convenit, statuendum est, aut simile quiddam. Quod qui fiat, optime ex ipsis rei exemplis perspicietur. Rep. V. p. 463. D: *ὑπήκοον δεῖν εἶναι τῶν γονέων, ἢ μήτε πρὸς θεῶν μήτε πρὸς ἀνθρώπων ἄμεινον αὐτῷ ἔσεσθαι.* h. e. alioquin putari debere s. necesse esse, eum neque a diis neque ab hominibus boni quidquam esse consequuturum; nimirum ex praecedenti *δεῖν* post *ἤ* facile intelligas verbum cognatae significationis *ἀναγκαῖον εἶναι.* Protagor. p. 323. A: *ὡς παντὶ προσῆκον ταύτης γε μετέχειν τῆς ἀρετῆς, ἢ μὴ εἶναι πόλεις*, i. e. *ἢ ἀναγκαῖον μὴ εἶναι πόλεις*; ubi v. annot. Pertinet huc etiam locus Menon. p. 96. E: *παντὸς μᾶλλον οὖν προσεκτέον τὸν νοῦν ἡμῖν αὐτοῖς — ἢ ἴσως καὶ διαφεύγειν ἡμᾶς τὸ γνῶναι*, ubi Buttmannus infinitivum a praecedenti *ἔλαθον* regi putabat: ego olim longiore verborum intercapedine deceptus ex aliquot libris *διαφεύγει* edidi. Repetendum autem haud dubie post *ἤ* ex notione formae verbalis, quam vocant, *ἀναγκαῖον*, aut simile quiddam. Addas praeterea Phaedr. p. 271. E. Parmen. p. 160. D. et Euthyd. p. 266. C., quo postremo loco post *ἀλλά* similis ratio obtinet. Sed videamus nunc de hoc loco. In quo primum non debet offendere imperfecti usus, quod ita positum est, ut ad praecedentem rei disputationem respiciatur. Cf. libr. III. p. 406. E. IV. p. 433. D. Criton. p. 47. D. Phaedon. p. 68. B. Gorg. 516. D. Legg. I. p. 628. C. al. Clarius etiam hoc modo dici potuit: *ἣν διώκειν αὐτὸν — δεῖν ἐλέγομεν.* Quae si vera sunt, patet etiam post *ἤ* intelligendum esse *ἀναγκαῖον ἦν* i. e. *ἀναγκαῖον εἶναι ἐλέγομεν*, ut sensus non possit non hic esse: alioquin necessario consequi arbitrabamur, ut quum vanus esset, nullo modo in philosophiae verae germanaeque possessionem perveniret. Ita nihil est, quod dubitationem ullam movere possit.

ἓν μὲν τοῦτο σφόδρα οὕτω παρὰ δόξαν τοῖς νῦν δοκουμένοις περὶ αὐτοῦ; Καὶ μάλα, ἔφη. Ἆρ' οὖν δὴ οὐ μετρίως ἀπολογησόμεθα, ὅτι πρὸς τὸ ὂν πεφυκὼς εἴη ἁμιλλᾶσθαι ὅ γε ὄντως φιλομαθής, καὶ
B οὐκ ἐπιμένοι ἐπὶ τοῖς δοξαζομένοις εἶναι πολλοῖς ἑκάστοις, ἀλλ' ἴοι καὶ οὐκ ἀμβλύνοιτο οὐδ' ἀπολήγοι τοῦ ἔρωτος, πρὶν αὐτοῦ ὃ ἔστιν ἑκάστου τῆς φύσεως ἅψασθαι ᾧ προσήκει ψυχῆς ἐφάπτεσθαι τοῦ τοιούτου; προσήκει δὲ ξυγγενεῖ· ᾧ πλησιάσας καὶ μιγεὶς τῷ ὄντι ὄντως, γεννήσας νοῦν καὶ ἀλήθειαν, γνοίη τε καὶ ἀληθῶς ζῴη καὶ τρέφοιτο καὶ οὕτω λήγοι ὠδῖνος, πρὶν δ' οὔ; Ὡς οἷόν τ', ἔφη, μετριώτατα. Τί οὖν; τούτῳ τι μετέσται ψεῦδος ἀγα-

σφόδρα οὕτω παρὰ δόξαν] οὕτω σφόδρα Vat. Θ. Vind. Vat. r.

B. ᾧ προσήκει ψ.] Vulgo male προσήκοι, quod solus Vat. m. tuetur. Mox item contra fidem fere omnium librorum vulgabatur τῷ ὄντως ὄντι.

τούτῳ τι μετέσται ψ.] τι deest vulgo, invitis codicibus.

C. καὶ δίκαιον ἦθος] V. καὶ μέτριον ἦθος, quod ex Paris. ADK. Vat. Θ. Ven. Π. Mon. Ang Vat. m. r. sex Florentinis et Ficino mutatum. Ven. Ξ. eam lectionem annotatam habet.

ἀναλαμβάνοντα τάττειν] Sic recte Stephanus, cuius rationem firmat Ven. Ξ. Ceteri libri ἀναγκάζοντα, quod etiam Wiegando iudice in Zimmermann. Diario: Zeitschrift f. Alterthumsw. a. 1835. A. 52. p. 420. iniuria restituerunt Schneid. Turr. Herm.

Οὐκοῦν ἓν μὲν τοῦτο σφόδρα οὕτω] sc. ἦν λεγόμενον. Ficinus: „Unum hoc igitur alienum est omnino ab iis, quae nunc de ipso existimantur."

οὐ μετρίως ἀπολογησόμεθα, ὅτι πρὸς τὸ ὂν πεφυκὼς εἴη] Erunt quos optativi usus offendat et modorum enallagen nescio quam comminiscantur. Sed nos quidem in illo minime haeremus. Affert enim Socrates illud, quod iam libro quinto extremo de philosophis dixerat, ideoque utitur modo optativo. Plenius poterat sic dicere: Ἆρ' οὖν δὴ οὐ μετρίως ἀπολογησόμεθα ὃ ἐλέγομεν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν, ὅτι πρὸς τὸ ὂν πεφυκὼς εἴη ἁμ. κ. τ. λ. Quocirca haec, si qua est, modorum enallage iustam habet excusationem.

B. οὐδ' ἀπολήγοι τοῦ ἔρωτος] V. libr. V. p. 476. C. D.

ᾧ προσήκει ψυχῆς ἐφάπτεσθαι —] De ipsa sententia cf. Phaedon. p. 65. E. sq. Sympos. p. 211. E. 212. A. — ᾧ — ψυχῆς est qua animi parte. v. ad p. 507. C. Phileb. p. 35. B.

οὕτω λήγοι ὠδῖνος] Ὠδίς de dolore ex amore pulcri nato, ut Phaedr. p. 251. C. Sympos. p. 206. E. Pertinet huc totus ille locus p. 206. B. sq., quem

πᾶν ἢ πᾶν τοὐναντίον μισεῖν; Μισεῖν, ἔφη. Ἡγουμένης δὴ ἀληθείας οὐκ ἄν ποτε, οἶμαι, φαῖμεν αὐτῇ χορὸν κακῶν ἀκολουθῆσαι. Πῶς γάρ; Ἀλλ' ὑγιές τε καὶ δίκαιον ἦθος, ᾧ καὶ σωφροσύνην ἕπεσθαι. Ὀρθῶς, ἔφη. Καὶ δὴ τὸν ἄλλον τῆς φιλοσόφου φύσεως χορὸν τί δεῖ πάλιν ἐξ ἀρχῆς ἀναλαμβάνοντα τάττειν; μέμνησαι γάρ που, ὅτι ξυνέβη προσῆκον τούτοις ἀνδρεία, μεγαλοπρέπεια, εὐμάθεια, μνήμη. καὶ σοῦ ἐπιλαβομένου, ὅτι πᾶς μὲν ἀναγκασθήσεται ὁμολογεῖν οἷς λέγομεν, ἐάσας δὲ τοὺς λόγους, εἰς αὐτοὺς ἀποβλέψας περὶ ὧν ὁ λόγος, φαίη ὁρᾶν αὐτῶν τοὺς μὲν ἀχρήστους, τοὺς δὲ πολλοὺς κακοὺς πᾶσαν κακίαν, τῆς ἤδη διαβολῆς τὴν αἰτίαν ἐπισκοποῦντες C D

Iidem quod de scriptura voc. ἀνδρεία et ἀνδρία innumerabilibus fere locis ambigunt, sciant lectores, nos cramben centies coctam noluisse denuo recoquere. Nam illi si constare sibi voluerint, certe sine cunctatione ipsis scribendum ubique fuit ἀνδρεία, quum nunc certo exploratum habeatur optimum codicem Par. A. etiam in Republica et Legibus eam formam cum aliis quibusdam codicibus constanter tueri. conf. ann. ad Apol. p. 35. A. Gorg. p. 492. A.

D. τοὺς μὲν ἀχρήστους] μὲν om. Par. A. Vat. m.

τῆς ἤδη διαβολῆς τὴν αἰτίαν] Astius et Stephanus corrigunt τῆσδε τῆς διαβολῆς. Non opus. Vocula paullulum traiecta. Par. A. tamen cum Ang. Vat. m. Flor. a. c. x. α. γ. ἤδη omittunt. Quare eam Hermann. eliminavit. Nobiscum faciunt Schneider. et Turr.

vix dubito quin ipse philosophus hic et in superioribus respexerit. Ceterum optativus in his quoque propter orationis obliquitatem positus est.

C. Ἀλλ' ὑγιές τε καὶ δίκαιον ἦθος] Pro δίκαιον Stephanus μέτριον scripserit. Nam p. 485. E. sq. post veritatis amorem proxime temperantia et moderatio commemorabatur: iustitiae demum post temperantiam, magnanimitatem et fortitudinem mentio fiebat. Sed h. l. primum universe significatur, quale ἦθος cum veritate coniunctum sit, nimirum sanum ac tale, quale esse debeat s. integrum, ut δίκαιον pateat non de iustitia, quae vulgo vocatur, intelligendum esse, sicuti etiam evincit eius coniunctio cum ὑγιές.

σοῦ ἐπιλαβομένου, ὅτι πᾶς —] Ἐπιλαμβάνεσθαι nunc est excipere, adiuncta tamen reprehendendi s. redarguendi notione. Deinde ὁμολογεῖν cum dativo rei, quam quis probat, constructum, ut Politic. p. 258. A: συγχωρεῖς οὖν οἷς λέγει; Phaedon. p. 100. C: τῇ τοιᾷδε αἰτίᾳ συγχωρεῖς; Horat. Sermon. II. 3, 305: Stultum me fateor liceat concedere veris. — Proxima sic intelligas: sed missis disputationibus atque animo ad eos ipsos converso, de quibus sermo est, cum affirmaturum, conspicere se inter

ἐπὶ τούτῳ νῦν γεγόναμεν, τί ποθ' οἱ πολλοὶ κακοί, καὶ τούτου δὴ ἕνεκα πάλιν ἀνειλήφαμεν τὴν τῶν ἀληθῶς φιλοσόφων φύσιν καὶ ἐξ ἀνάγκης ὡρισάμεθα.
E Ἔστιν, ἔφη, ταῦτα. Cap. VI. Ταύτης δή, ἦν δ' ἐγώ, τῆς φύσεως δεῖ θεάσασθαι τὰς φθοράς, ὡς διόλλυται ἐν πολλοῖς, σμικρὸν δέ τι ἐκφεύγει, οὓς δὴ καὶ οὐ πονηρούς, ἀχρήστους δὲ καλοῦσι· καὶ μετὰ
491 τοῦτο αὖ τὰς μιμουμένας ταύτην καὶ εἰς τὸ ἐπιτήδευμα καθισταμένας αὐτῆς, οἷαι οὖσαι φύσεις ψυχῶν εἰς ἀνάξιον καὶ μεῖζον ἑαυτῶν ἀφικνούμεναι ἐπιτήδευμα, πολλαχῇ πλημμελοῦσαι, πανταχῇ καὶ ἐπὶ πάντας δόξαν οἵαν λέγεις φιλοσοφίᾳ προςῆψαν. Τίνας δέ, ἔφη, τὰς διαφθορὰς λέγεις; Ἐγώ σοι, εἶπον, ἂν οἷός τε γένωμαι, πειράσομαι διελθεῖν. τόδε

τὴν τῶν ἀληθῶς φιλοσόφων] Ante *ἀληθῶς* Vind. Mon. Flor. β. *ὡς* interponunt.

Cap. VI. P. 491. *εἰ τελέως μέλλοι*] Indicativum *μέλλει*

illos alios quidem inutiles, multos vero omni pravitate corruptos. Nam *φαίη* pariter atque *ἀναγκασθήσεται* ab *ὅτι* pendet, de qua modorum permutatione v. Gorg. p. 512. A. Protagor. p. 335. A. De Republ. V. p. 466. A. Charmid. p. 156. B. E. Verba *ἐάσας δὲ τοὺς λόγους* respiciunt ad illa p. 487. B. sq.

D. *ἐπὶ τούτῳ νῦν γεγόναμεν*] huc devenimus, ut quaeramus, cur tandem plurimi mali sint. Sophocl. Oed. Tyr. v. 1162: *πρὸς αὐτῷ γ' εἰμὶ τῷ δεινῷ, λέγειν*, sc. *αὐτὸ* Ipse Plato infra libr. VII. p. 532. B: *τότε δὴ ἐπ' αὐτῷ γίγνεται τῷ τοῦ νοητοῦ τέλει*. Politic. p. 244. B: *ἐπ' αὐτῷ νῦν ἐσμέν*. Phaedr. p. 274. E. Crat. p. 422. A. Legg. IV. p. 796. B. De iunctura verborum *κακοὺς πᾶσαν κακίαν* compares Aristot. Ethic. V. 6. *ἄδικος ἑκάστην ἀδικίαν* et quae collegit Matthiae Gr. §. 408.

Cap. VI. E. *σμικρὸν δέ τι ἐκφεύγει, οὓς δὴ καὶ οὐ π.*] Mire se torsit Marsilius, qui locum sic interpretatur: parvum quid subterfugit: nempe et hoc animadvertendum, quos videlicet non malos quidem, sed inutiles vocant. Non animadvertisse videtur pronomen *οὓς* ad proximum *σμικρὸν δέ τι ἐκφεύγει* respicere, ad quod facile *ἐν τισὶν* vel *ἐν πολλοῖς* intelligas. Nam sententia verborum haec est: Oportet iam nos considerare, qui fiat, ut haec natura (philosopha) in multis pessumdetur, nec nisi exigua quaedam pars salva evadat, cuiusmodi homines etiam etsi non pravos, at ineptos tamen vocare solent.

P. 491. *οἷαι οὖσαι φύσεις ψυχῶν εἰς ἀνάξιον —*] Non assentior Benedicto *ἀντάξιον*

μὲν οὖν, οἶμαι, πᾶς ἡμῖν ὁμολογήσει, τοιαύτην φύ-
σιν καὶ πάντα ἔχουσαν ὅσα προςετάξαμεν νῦν δή, εἰ
τελέως μέλλοι φιλόσοφος γενέσθαι, ὀλιγάκις ἐν ἀν- B
θρώποις φύεσθαι καὶ ὀλίγας. ἢ οὐκ οἴει; Σφόδρα
γε. Τούτων δὴ τῶν ὀλίγων σκόπει ὡς πολλοὶ ὄλε-
θροι καὶ μεγάλοι. Τίνες δή; Ὃ μὲν πάντων θαυ-
μαστότατον ἀκοῦσαι, ὅτι ἓν ἕκαστον ὧν ἐπῃνέσαμεν
τῆς φύσεως ἀπόλλυσι τὴν ἔχουσαν ψυχὴν καὶ ἀπο-
σπᾷ φιλοσοφίας· λέγω δὲ ἀνδρείαν, σωφροσύνην καὶ
πάντα ἃ διήλθομεν. Ἄτοπον, ἔφη, ἀκοῦσαι. Ἔτι
τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, πρὸς τούτοις τὰ λεγόμενα ἀγαθὰ C
πάντα φθείρει καὶ ἀποσπᾷ, κάλλος καὶ πλοῦτος καὶ
ἰσχὺς σώματος καὶ ξυγγένεια ἐῤῥωμένη ἐν πόλει καὶ
πάντα τὰ τούτων οἰκεῖα· ἔχεις γὰρ τὸν τύπον ὧν

praebuit Paris. 1808. a Bipontinis collatus. Optativum tamen omnes tenent reliqui libri.

B. *Ἔτι τοίνυν — πρὸς τούτοις*] τοίνυν abest a Vat. Θ. r. Vind. Male. v. ad Apolog. Socrat. p. 33. E. explicatt.

coniicienti, ut intelligatur vitae institutum cum philosophia conveniens et eidem aequale. Nam ἀνάξιον ἐπιτήδευμα philosophiae studium nunc dicitur, quatenus animi imbecilliores ei non pares sunt, ut quod vires requirat multo maiores et excelsiores. Unde additur etiam καὶ μεῖζον ἑαυτῶν. Ceterum προσάπτειν δόξαν nunc est malam existimationem alicui inferre, aliquem infamia adspergere: quo in genere alias περιάπτειν usitatum est.

εἰ τελέως μέλλοι φιλόσοφος γενέσθαι] Indicativum μέλλει, si in pluribus codd. reperiretur, non contemnendum fore facile persuadebunt quae habet Matthiae Gr. §. 498. d. Pro καὶ ὀλίγας non erat cur Stephanus καὶ ἐν ὀλίγοις coniiceret. Pluralem ponit in mente habens τοιαύτας φύσεις.

B. *Ὃ μὲν πάντων θαυμαστότατον ἀκοῦσαι, ὅτι —*] h. e. τοῦτο ἐστιν, ὅτι. v. ad Libr. I. p. 330. B. Euthydem. p. 304. C: ὃ δὲ καὶ σοὶ μάλιστα προσήκει ἀκοῦσαι, ὅτι οὐδὲ τὸ χρηματίζεσθαι φατὸν διακωλύειν οὐδέν. Plura dabit Matthiae Gr. §. 432. extr. Dein genitivus τῆς φύσεως ab ὧν pendet, hoc sensu: unumquodque ex iis, quae in hac natura laudavimus. — *τὴν ἔχουσαν ψυχήν*, i. e. τὴν ψυχήν, ἣ ἔχει αὐτά. Sententiam ipse philosophus explicat p. 494. B. sq. p. 495. A.

C. *ξυγγένεια ἐῤῥωμένη ἐν πόλει*] Intelligitur hominum in civitate potentium affinitas. Sympos. p. 178. C: ὃ γὰρ χρὴ ἀνθρώποις ἡγεῖσθαι παντὸς τοῦ βίου τοῖς μέλλουσι καλῶς βιώσεσθαι, τοῦτο οὔτε ξυγγένεια οἵα τε ἐμποιεῖν οὕτω καλῶς οὔτε τιμαὶ οὔτε πλοῦτος οὔτ' ἄλλο οὐδέν.

ἔχεις γὰρ τὸν τύπον ὧν λέγω] h. e. tenes enim iam

λέγω. Ἔχω, ἔφη· καὶ ἡδέως γ' ἂν ἀκριβέστερον ἃ λέγεις πυθοίμην. Λαβοῦ τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, ὅλου αὐτοῦ ὀρθῶς, καί σοι εὔδηλόν τε φανεῖται καὶ οὐκ ἄτοπα δόξει τὰ προειρημένα περὶ αὐτῶν. Πῶς οὖν,
D ἔφη, κελεύεις; Παντός, ἦν δ' ἐγώ, σπέρματος πέρι ἢ φυτοῦ, εἴτε ἐγγείων εἴτε τῶν ζώων, ἴσμεν, ὅτι τὸ μὴ τυχὸν τροφῆς, ἧς προσήκει ἑκάστῳ, μηδ' ὥρας μηδὲ τόπου, ὅσῳ ἂν ἐῤῥωμέστερον ᾖ, τοσούτῳ πλειόνων ἐνδεῖ τῶν πρεπόντων· ἀγαθῷ γάρ που κακὸν ἐναντιώτερον ἢ τῷ μὴ ἀγαθῷ. Πῶς δ' οὔ; Ἔχει δή, οἶμαι, λόγον τὴν ἀρίστην φύσιν ἐν ἀλλοτριωτέρᾳ οὖσαν τροφῇ κακίον' ἀπαλλάττειν τῆς φαύλης.
E Ἔχει. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Ἀδείμαντε, καὶ τὰς

C. εὔδηλόν τε φ.] ἔνδηλον Vind. Vat. r. τε om. Vat. Θ. Mox περὶ αὐτοῦ Vat. Θ. Ven. Π. Paris. DK. Vind. Mon. Ang. Vat. r. Flor. α. β. χ.

D. Παντός, ἦν δ' ἐγώ,] πάντως Par. A. Vat. m. et pr. Ξ. κακίον' ἀπαλλάττειν] Libri κάκιον. Correxit Boeckh. in Min. p. 103. Ficinus: deteriorem evadere quam ignavam. Nuperi editt. cum vett. faciunt.

E. τὴν ἄκρατον πονηρίαν] Ven. Ξ. γρ. ἀκροτάτην. τροφῇ διολομένης] Par. A. Ven. Π. Flor. γ. διολομένης,

in universum quae dico; v. ad Protagor. p. 344. A. Itaque deinceps opponitur τὸ ἀκριβέστερον πυθέσθαι et τὸ λαμβάνεσθαι ὅλου αὐτοῦ.

D. Ἔχει δή, οἶμαι, λόγον —] consentaneum est; v. Heindorf. ad Theaet. p. 147. D. Pro ἐν ἀλλοτριωτέρᾳ οὖσαν quod Heusdius Specim. Crit. p. 29. coniecit ἀλλοτρίῳ τραφεῖσαν, id recte repudiatum ab Astio est. Nam comparativus hoc significat: optimam naturam deteriorem evadere, sive fieri peiorem, quae utatur alimento alieniore, sc. quam par est. Verissime Astius: „Comparativus saepe ita ponitur, ut relationem exprimat ex orationis nexu intelligendam." Deinde cum Boeckhio in Min. et Legg. p. 103. κακίον' ἀπαλλάττειν dedimus. Neque enim κάκιον cum Astio et Schneidero pro adverbio accipi potest, quo facto sensus exsisteret hic: optimam naturam peiore modo discedere, sive peius affici, ut interpretatur Schneiderus. Necdum reperimus locum, in quo ἀποβαίνειν, ἀπέρχεσθαι, ἀπαλλάττειν, ubi evadere s. fieri significat, ita cum adverbio constructum legatur. Adiectivum habes Xenoph. Mem. IV. 8, 8: δυσμαθέστερον καὶ ἐπιλησμονέστερον ἀποβαίνειν. al. Hesych. ἀποβήσεται· γίγνεται. it. ἀπέβη· ἐγένετο.

E. τὴν ἄκρατον πονηρίαν] h. e. summam absolutamque pravitatem. Sic libr. VIII. p. 545. A: πῶς ποτε ἡ ἄκρατος δικαιοσύνη πρὸς ἀδικίαν τὴν ἄκρατον ἔχει. Videlicet proprie intel-

ψυχὰς οὕτω φῶμεν τὰς εὐφυεστάτας κακῆς παιδαγωγίας τυχούσας διαφερόντως κακὰς γίγνεσθαι; ἢ οἴει τὰ μεγάλα ἀδικήματα καὶ τὴν ἄκρατον πονηρίαν ἐκ φαύλης, ἀλλ' οὐκ ἐκ νεανικῆς φύσεως τροφῇ διολομένης γίγνεσθαι, ἀσθενῆ δὲ φύσιν μεγάλων οὔτε ἀγαθῶν οὔτε κακῶν αἰτίαν ποτὲ ἔσεσθαι; Οὔκ, ἀλλά, ἦ δ' ὅς, οὕτως. Ἣν τοίνυν 492
ἔθεμεν τοῦ φιλοσόφου φύσιν, ἂν μέν, οἶμαι, μαθήσεως προςηκούσης τύχῃ, εἰς πᾶσαν ἀρετὴν ἀνάγκη αὐξανομένην ἀφικνεῖσθαι, ἐὰν δὲ μὴ ἐν προςηκούσῃ σπαρεῖσά τε καὶ φυτευθεῖσα τρέφηται, εἰς πάντα τἀναντία αὖ, ἐὰν μή τις αὐτῇ βοηθήσας θεῶν τύχῃ. ἢ καὶ σὺ ἡγεῖ, ὥςπερ οἱ πολλοί, διαφθειρομέ-

quod cum Bekkero nuper omnes receperunt editt. pro vulgato διολλυμένης.

P. 492. εἰς πᾶσαν ἀρετὴν ἀνάγκη αὐξ.] Vulgo μέν post ἀρετὴν insertum, quod libri mss. uno consensu omittunt nec ullo modo defendi potest. Pro αὐξανομένην, quod praebuerunt Par. ADK. Vat. Θ. Ven. II. Vind. Mon. Ang. Vat. r., vulgo αὐξομένην legebatur.

μή ἐν προςηκούσῃ] Steph. ἐν μὴ προςηκούσῃ, contra fidem librorum meliorum omnium et plurimorum aliorum. Recte μή propter oppositionis gravitatem praeponitur.

ligitur mera pravitas, cui nihil amplius boni admixtum est. Deinde νεανικὴ φύσις est natura excellens. P. 503. C: νεανικοί τε καὶ μεγαλοπρεπεῖς τὰς διανοίας. Mox pro οὔτε ἀγαθῶν οὔτε κακῶν Hier. Müllerus acute legendum suspicatur: εἴτε ἀγαθῶν εἴτε κακῶν, quod legisse videtur Ficinus.

P. 492. ἢ καὶ σὺ ἡγεῖ, ὥςπερ οἱ πολλοί, κτλ.] h. e. an tu quoque putas, sicut vulgus, esse quosdam, qui a sophistis corrumpantur, adolescentes et qui corrumpant esse sophistas quosdam privatos, quod saltem mentione dignum sit, ac non ipsos potius ctr. Progreditur enim Socrates a minore ad maius, ut cum dialecticis loquar, miraturque, quod, quum Adimantus sophistas existimet esse iuvenum corruptores, tamen in Atheniensium populo, cui idem opprobrium multo maiore iure obiici queat, nihil tale animadverterit. De hac orationis forma, qua contraria ita coniunguntur, ut insit vis conclusionis, v. ad libr. I. p. 336. E. III. p. 401. E. Sed haec facilia intellectu. Plus difficultatis crearunt verba ὅ τι καὶ ἄξιον. Ficinus ea prorsus omisit; alii in eorum interpretatione mire fluctuarunt. Astius enim in priore editione ea explanavit sic: „id quod mirabile est, quod scilicet putant homines σοφιστὰς ἰδιωτικούς, non vero κοινὸν πλήθους ξύλλογον iuventutis mores corrumpere.“ In posteriore autem editione, abiecta pristina sententia, locum sic interpretatur: adeo

νους τινὰς εἶναι ὑπὸ σοφιστῶν νέους, διαφθείροντας δέ τινας σοφιστὰς ἰδιωτικούς, ὅ τι καὶ ἄξιον λόγου,
B ἀλλ' οὐκ αὐτοὺς τοὺς ταῦτα λέγοντας μεγίστους μὲν εἶναι σοφιστάς, παιδεύειν δὲ τελεώτατα καὶ ἀπεργάζεσθαι οἵους βούλονται εἶναι καὶ νέους καὶ πρεσβυτέρους καὶ ἄνδρας καὶ γυναῖκας; Πότε δή; ἦ δ' ὅς. Ὅταν, εἶπον, ξυγκαθεζόμενοι ἀθρόοι πολλοὶ εἰς ἐκκλησίας ἢ εἰς δικαστήρια ἢ θέατρα ἢ στρατόπεδα ἤ τινα ἄλλον κοινὸν πλήθους ξύλλογον ξὺν πολλῷ θο-

διαφθειρομένους τινὰς εἶναι] Inserunt μέν post διεφθαρμένους codd. Mon. et Flor. β'.
ὅ τι καὶ ἄξιον λ.] καί om. Vat. m. et Ven. Ξ. a pr. m. Flor. a. c. α. γ. Sed v. ann.
B. κοινὸν πλήθους ξύλλογον] κοινὸν τοῦ πλήθους ξύλλογον Mon.

ut sit dignum quod commemoretur; quod sane propius ad verum accedit. Schleiermacherus vero ὅ τι καὶ ἄξιον λόγου iunxit cum ἰδιωτικούς, quod imperitos significaret, et verba sic interpretatus est: Und dass ihre Verderber Sophisten sind, unbedeutende Menschen in allem was nur der Rede werth ist. Quod nobis quidem minime probatur. Nam primum ἰδιωτικοί manifesto opponuntur publicis conventibus, qui deinceps commemorantur. Deinde non apparet, cur sophistarum mentio nunc tanto cum contemtu iniiciatur, quum populus Atheniensium in proximis multo maiore cum reprehensione commemoretur. Suppetit tamen idonea satis verborum interpretatio. Nam ὅ τι καὶ ἄξιον λόγου significat: tantum, ut vel mentione dignum sit, cohaeretque cum antegressis: διαφθειρομένους τινὰς εἶναι ὑπὸ σοφιστῶν νέους, διαφθείροντας δέ τινας — ἰδιωτικούς, ut recte utrique membro postpositum sit. Quocirca sententia haec est: An tu quoque putas aut adolescentes quosdam a sophistis tantopere corrumpi aut sophistas quosdam ut homines privatos illos adeo corrumpere, ut vel operae pretium sit ea de re dicere, siquidem ea depravatio ad publicae vitae corruptionem comparetur, quae certe multo maior est? Quod demta interrogationis forma nihil aliud significat nisi hoc: Non debes putare, damnum, quod aut adolescentes a sophistis accipiant aut sophistae illis inferant, id esse, quod vel mentione dignum sit, atque tale, quod comparari queat cum magnitudine damni moribus eorum per communis vitae consuetudinem inflicti. Concedit igitur Socrates utique bonis moribus adolescentium etiam per sophistas noceri; sed multo gravius damnum, ad cuius magnitudinem negat illam corruptelam comparandam esse, ex populi Atheniensis moribus oriri arbitratur. Formula: ὅ τι καὶ ἄξιον λόγου, was auch nur der Rede werth ist, non adeo rari est usus. Euthydem.

ρύβῳ τα μὲν ψέγωσι τῶν λεγομένων ἢ πραττομένων, τὰ δὲ ἐπαινῶσιν, ὑπερβαλλόντως ἑκάτερα, καὶ ἐκβοῶντες καὶ κροτοῦντες, πρὸς δ' αὐτοῖς αἵ τε πέτραι C καὶ ὁ τόπος ἐν ᾧ ἂν ὦσιν ἐπηχοῦντες διπλάσιον θόρυβον παρέχωσι τοῦ ψόγου καὶ ἐπαίνου. ἐν δὴ τῷ τοιούτῳ τὸν νέον, τὸ λεγόμενον, τίνα οἴει καρδίαν ἴσχειν; ἢ ποίαν ἂν αὐτῷ παιδείαν ἰδιωτικὴν ἀνθέξειν, ἣν οὐ κατακλυσθεῖσαν ὑπὸ τοῦ τοιούτου ψόγου ἢ ἐπαίνου οἰχήσεσθαι φερομένην κατὰ ῥοῦν,

C. τοῦ ψόγου καὶ ἐπαίνου] V. post ψόγου interpositum erat τε, quod ex Par. ADK. Vat. Θ. Ven. II. Vind. Mon. Vat. m. r. Flor. β. γ. deletum. Mox Vat. m. τὸν λεγόμενον. Male. Mon. Flor. β. τίνα ἂν οἴει καρδίαν ἴσχειν; Vat. Θ. Vind. Vat. r. ἔχειν.

p. 279. C: μή τι παραλείπωμεν τῶν ἀγαθῶν, ὅ τι καὶ ἄξιον λόγου. Lach. p. 192. A: καὶ σχεδόν τι αὐτὸ κεκτήμεθα, οὗ καὶ πέρι ἄξιον λέγειν. Thucyd. II. 54: καὶ ἐς μὲν Πελοπόννησον οὐκ ἐσῆλθεν ἡ νόσος, ὅ τι ἄξιον καὶ εἰπεῖν, h. e. non magnopere, nonnihil tantum invasit. Aristot. Polit. II. 8, 1: μήτε στάσιν ἐγγεγενῆσθαι ὅ τι καὶ ἄξιον εἰπεῖν μήτε τύραννον.

B. παιδεύειν δὲ τελεώτατα καὶ ἀπεργάζεσθαι οἵους βούλ.] h. e. τοιούτους οἵους. Verbum παιδεύειν cum accusativo praedicati iunctum eodem modo, quo dicitur διδάσκειν τινὰ σοφόν, παιδεύειν τινὰ κακόν, al., de quo loquendi genere monuit Matthiae Gr. §. 420. 3.

ξυγκαθεζόμενοι ἀθρόοι πολλοί] Gorg. p. 490. B: ἐὰν ἐν τῷ αὐτῷ ὦμεν — πολλοὶ ἀθρόοι ἄνθρωποι. Demosth. de Symmor. p. 186. ed. Reisk. ἀθρόα|πολλὰ λαμβάνει. Qualia quo modo intelligenda sint, ad Gorgiam l. c. exposuimus. C. Fr. Hermannum miramur οἱ ante πολλοὶ de coniectura sua interposuisse.

ὑπερβαλλόντως ἑκάτερα] Vulgo interpunctione post ἑκάτερα omissa haec iungunt cum proximis, in quo desidero rectam rationem. Mihi verba per se accipienda videntur, quippe quae universum de praecedentibus iudicium contineant, quod deinde illustratur additis verbis καὶ ἐκβοῶντες καὶ κροτοῦντες. Nihil hoc in genere apud oratores usitatius voce εἰκότως, quam apud Platonem quoque ita positam reperimus. Lachet. p. 183. B: εὐθὺς δεῦρο φέρεται καὶ τοῖσδ' ἐπιδείκνυσιν. εἰκότως. τοὺς δὲ ἐν ὅπλοις μαχομένους κτλ. ubi v. ann.

C. τὸ λεγόμενον, τίνα οἴει καρδίαν ἴσχειν;] Loquutionem καρδίαν, ψυχήν, γνώμην ἔχειν, multo usu celebratam, illustrant P. Victorius Varr. Lectt. I, 7. Iacobs ad Achill. Tat. p. 587 sq. Similiter Latini frequentant formulam: Quid illi credis animi esse? de quo v. Westerhov. ad Terent. Adelph. IV, 5, 31. Eunuch. V, 7, 14.

αὐτῷ — ἀνθέξειν, ἣν οὐ κατακλ.] et qualem ei putas disciplinam privatam

ἢ ἂν οὗτος φέρῃ, καὶ φήσειν τε τὰ αὐτὰ τούτοις καλὰ καὶ αἰσχρὰ εἶναι, καὶ ἐπιτηδεύσειν ἅπερ ἂν οὗτοι, καὶ ἔσεσθαι τοιοῦτον; Πολλή, ἦ δ' ὅς, ὦ Σώκρατες, ἀνάγκη. Cap. VII. Καὶ μήν, ἦν δ' ἐγώ, οὔπω τὴν μεγίστην ἀνάγκην εἰρήκαμεν. Ποίαν; ἔφη. Ἣν ἔργῳ προςτιθέασι, λόγῳ μὴ πείθοντες, οὗτοι οἱ

D

ἢ ἂν οὗτος φέρῃ;] Ven. Ξ. Mon. Vat. m. Flor. α. β. γ. a c. οἳ ἄν. —.

satis firmum fore praesidium, quod illecebris illis officiat? Etenim αὐτῷ est dativus commodi, quem vocant. Verbum ἀντέχειν autem, intransitive positum, est satis firmum esse ad aliquid arcendum et impediendum, quo sensu nos item dicimus widerhalten. Phaedon. p. 88. A: ὥςτε πολλάκις γιγνομένην τὴν ψυχὴν ἀντέχειν. Demosthen. Olynth. I. p. 16, 15: ἐὰν μὲν γὰρ ἀντέχῃ τὰ τῶν Ὀλυνθίων. Deinde accusativus cum infinitivo post relativum infertur propter praegressum οἴει. v. Lobeck. ad Phrynich. p. 772. confer p. 490. C.

καὶ φήσειν τε τὰ αὐτὰ —] Ad καί repetendum ex praegressis οὐκ οἴει, quod latet in τίνα οἴει καρδίαν et in ποίαν ἂν παιδείαν. Deinde φήσειν additur, perinde ac si non παιδείαν, ἣν — οἰχήσεσθαι φερομένην, praecessisset, sed ille ipse, de quo sermo est, antea esset commemoratus. Anacoluthon quamvis singulare sit, tamen non eam vim habet, ut quidquam mutandum censeamus.

Cap. VII. D. Ἣν ἔργῳ προςτιθέασι λόγῳ] Quam ipso facto adiungunt, non persuadentes oratione, prudentes isti magistri atque sophistae. Nam οὗτοι hic quoque cum irrisione et contemtu positum.

E. ἀλλὰ καὶ τὸ ἐπιχειρεῖν π. ἄν.] sed vel conari contra tendere magnae est insipientiae. Protagor. p. 317. A: πολλὴ μωρία καὶ τοῦ ἐπιχειρήματος. Phaedr. p. 274. C: ἀλλὰ καὶ ἐπιχειροῦντι καλόν. Legg. IX. p. 853. B: καὶ τὸ ἀξιοῦν. Ibid. VII. p. 818: D. πολλὴ καὶ μωρία τοῦ διανοήματος, ubi corr. π. μωρία καὶ τοῦ διανοήματος.

οὐδὲ οὖν μὴ γένηται] Libr. X. p. 597. C: οὔτε ἐφυτεύθησαν ὑπὸ τοῦ θεοῦ οὔτε μὴ φυῶσιν. Libr. V. p. 473. D: οὐδὲ αὕτη ἡ πολιτεία μήποτε πρότερον φυῇ τε καὶ φῶς ἡλίου ἴδῃ. Phaedr. p. 260. E: οὔτε ἔστιν οὔτε μήποτε ὑστέρως γένηται. Legg. V. p. 942. C: οὔτ' ἔστιν, οὔτε ποτὲ γένηται κρεῖττον. Phileb. p. 21. E: οὐδέτερος ὁ βίος — ἔμοιγε τούτων αἱρετός, οὐδ' ἄλλῳ μήποτε — φανῇ. Euthydem. p. 283. C. Alcibiad. p. 132. A. Sympos. 214. A. Theaet. p. 160. A. Etiam ordine inverso Phileb. p. 15. E: ἀλλ' οὔτε μη παύηταί ποτε οὔτε ἤρξατο νῦν. Sed talia iam Wyttenbach. ad Select. Princip. Histor. p. 263 sq. Schaeferus Melett. p. 110. Lobeck ad Phrynich. p. 723. collegerunt. De origine structurae ut paucis moneam, faciunt doctorum virorum disputationes nuper de hac formula magno cum studio agitatae. v. quos laudavimus ad libr. I. p. 341. B. Accedo autem Heindor-

παιδευταί τε καὶ σοφισταί. ἢ οὐκ οἶσθα, ὅτι τὸν μὴ πειθόμενον ἀτιμίαις τε καὶ χρήμασι καὶ θανάτοις κολάζουσι; Καὶ μάλα, ἔφη, σφόδρα. Τίνα οὖν ἄλλον σοφιστὴν οἴει ἢ ποίους ἰδιωτικοὺς λόγους ἐναντία τούτοις τείνοντας κρατήσειν; Οἶμαι μὲν οὐδένα, E ἦ δ' ὅς. Οὐ γάρ, ἦν δ' ἐγώ, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐπιχειρεῖν πολλὴ ἄνοια. οὔτε γὰρ γίγνεται οὔτε γέγονεν οὐδὲ

D. τὸν μὴ πειθόμενον] τὸ Par. A. Vat. m.

fio ad Phaedon. p. 44. Astio ad Polit. p. 365., aliis, qui post οὐ proprie verbum aliquod omissum putant, unde μή cum verbo finito pendeat, veluti δεινόν ἐστι, φόβος ἐστί, φοβητέον, ὀκνητέον, ἐνθυμητέον ἐστί, qualia plene enuntiata supra ad p. 465. B. adscripsimus. Et plerumque quidem additur coniunctivus aoristi, quoniam aoristus meram actionem seclusa aliarum rationum significatione indicat, ideoque, ubi aliquid fieri posse in universum significatur, aptissime adhibetur. Quo ex genere sunt loci supra allati. Quia autem coniunctivus aoristi actionem cuiusvis temporis per se spectatam indicat, fieri potest, ut vel de re futura cogitandum sit, vel de re iam facta, prouti sententiae ratio postulat. Posterioris generis exempla, quae rariora sunt, indicarunt Reisigius ad Sophocl. Oed. Col. v. 398. et Hermann. ad Philoctet. v. 416. Neque alia ratio est Homer. Odyss. XVI, 437: οὐκ ἔσθ' οὗτος ἀνὴρ οὐδ' ἔσσεται οὐδὲ γένηται. Sed Ibid. VI, 201. in simili structura de futuro: οὐκ ἔσθ' οὗτος ἀνὴρ διερὸς βροτὸς οὐδὲ γένηται κτλ. Verum non solum aoristus hoc in genere usitatus est, sed etiam praesentis coniunctivi exempla reperiuntur, ex quo genere nonnulla notavimus ad libr. I. p. 341. B. Nec profecto mirum illud quoque tempus usurpari, quod non simplicem puramque actionis per se spectatae significationem habet, sed cum temporis iam nunc praesentis notatione etiam perpetuitatis indicium facit. Neque enim, si dicendum est non esse metuendum ne nunc, dum loquimur, iam sit aliquid, alia ratione id indicari potest, nisi praesentis temporis usu, ut acute vidit Hermann. ad Sophocl. Oed. Col. v. 1028. Ex hac igitur observatione explicanda sunt etiam verba libr. I. p. 341. B: ἀλλ' οὐ μὴ οἷός τε ᾖς, et quae ibi adscripsimus. Denique etiam indicativus futuri cum οὐ μή iungitur, qui usus, nisi universa sententia interrogationem habet, item ab ellipsi verbi alicuius repetendus videtur, ita ut μή num significare putandum sit. Solere enim μή post metuendi et dubitandi verba ita usurpari, ad Menon. p. 98 sq. et ad libr. V. p. 451. A. docuimus. Quod certe nemo mirabitur, talia considerans, quale est illud Hipp. Mai. p. 296. A. ὡς φοβοῦμαι, τί ποτ' αὖ λέγομεν. Quoniam vero futurum et durantis actionis significationem habet et rei eventurae certius facit indicium quam coniunctivus; hoc tempus ibi potissimum putamus adhiberi, ubi aliquid non esse futurum cum quadam animi fiducia pronuntiatur. Exempla rei si desideras, adeas Elmsleium ad Eurip.

οὖν μὴ γένηται ἀλλοῖον ἦθος πρὸς ἀρετὴν παρὰ την τούτων παιδείαν πεπαιδευμένον, ἀνθρώπειον, ὦ ἑταῖρε· θεῖον μέντοι κατὰ τὴν παροιμίαν ἐξαιρῶμεν λόγου. εὖ γὰρ χρὴ εἰδέναι, ὅ τιπερ ἂν σωθῇ τε καὶ γένηται οἷον δεῖ ἐν τοιαύτῃ καταστάσει πολιτειῶν,
493 θεοῦ μοῖραν αὐτὸ σῶσαι λέγων οὐ κακῶς ἐρεῖς. Οὐδ' ἐμοὶ ἄλλως, ἔφη, δοκεῖ. Ἔτι τοίνυν σοι, ἦν δ' ἐγώ,

Cap. VII. E. ἐξαιρῶμεν λόγου] V. ἐξαίρω, quod Astius in ἐξαιρῶ mutavit. Par. A. Vat. Θ. Ven. II. Vind. Vat. m. r. Flor. a. γ. ἐξαίρωμεν. Flor. β. Mon. ἐξαιροῦμεν. Dedi cum Bekk.

Med. v. 1120. ad Bacch. v. 344. ad Soph. Oedip.. Col. v. 177. Itaque Aristoph. Ran. v. 508: μὰ τὸν Ἀπόλλω, οὐ μή σε περιόψομαι ἀπελθόντα sic intelligimus: Nein beim Apoll, nicht zweifle ich, ob ich nicht vielleicht dich werde fortgehn sehn, i. e. per Apollinem, si rem animo reputo, certe non videtur futurum. ut te discedentem videam. Sophocl. Electr. v. 1052: ἀλλ' εἴσιθ'. οὔ σοι μὴ μεθέψομαί ποτε, οὐδ' ἢν σφόδρ' ἱμείρουσα τυγχάνῃς: so geh' hinein, nein nicht bedenk' ich mich, ob ich vielleicht dir iemals folgen werde: h. e. certum est me nunquam esse sequuturam. Oedip. Col. v. 176: οὔτοι μήποτέ σ' ἐκ τῶνδ' ἑδράνων, ὦ γέρον, ἄκοντά τις ἄξει. Sed ab hoc genere diligenter discernendi sunt ii loci, in quibus οὐ, cum futuro secundae personae iunctum, habet interrogationem, et μή cum verbo connectendum est, ita ut universa enuntiatio habeat iubendi significationem: de qua ratione monuerunt Elmsleius ad Medeam l. c. Hermannus ibid. Thierschius Gr. §. 301. p. 541. ed. 3. Quanquam haud scio, an complura exempla ab Elmsleio huc relata ad alterum illud genus revocanda sint. Etsi autem constructionis haec fuit origo, tamen ea postea temporis ita usu celebrata est, ut Graeci, servata, ut consentaneum erat, pristina vocularum structura, non amplius videantur de ellipsi aliqua cogitasse, sed satis habuerint eam particulam, quae rem ipsam negat, cum altera illa, quae ad animi sensum et cogitationem refertur, copulare, videlicet ut negationem ἠθικῶς, ut ita dicam, exprimerent. Etenim hoc ipso illa loquendi forma differt ab usu futuri cum οὐ simpliciter coniuncti. Nam qui dicit, οὐ γενήσεται ταῦτα, is simpliciter negat rem futuram esse: qui vero οὐ μὴ γένηται ταῦτα vel οὐ μὴ γενήσεται ταῦτα, is rem ita negat, ut simul sui ipsius animi sensa patefaciat, declaretque sibi aliquid pro rerum conditione vel fieri non posse, quae vis coniunctivi est, vel non futurum esse videri. Unde fit, ut hoc alterum genus fere fortius neget, quippe quod habeat ethicam quandam gravitatem, ut iam ad Criton. p. 109. breviter significavi. Germanice sententiam vocularum exprimimus verbis: nein wohl nicht, vel wohl nicht, quibus vel futurum vel modum potentialem addere solemus. Habent enim eae voces ethicam quandam negandi vim et gravitatem. Sed quod dicebam Graecos in hac constru-

προς τούτοις καὶ τόδε δοξάτω. Τὸ ποῖον; Ἕκαστος τῶν μισθαρνούντων ἰδιωτῶν, οὓς δὴ οὗτοι σοφιστὰς καλοῦσι καὶ ἀντιτέχνους ἡγοῦνται, μὴ ἄλλα παιδεύειν ἢ ταῦτα τὰ τῶν πολλῶν δόγματα, ἃ δοξάζουσιν ὅταν ἀθροισθῶσι, καὶ σοφίαν ταύτην καλεῖν, οἱόνπερ ἂν εἰ θρέμματος μεγάλου καὶ ἰσχυροῦ τρεφομένου τὰς ὀργάς τις καὶ ἐπιθυμίας κατεμάνθανεν, ὅπῃ τε προς- B

ἐξαιρῶμεν. v. ad libr. III. p. 394. B.

P. 493. Ἕκαστος τῶν μισθ.] V. Ἕκαστον, quod solus Angel. tuetur. Repetendum δοξάτω. v. ad Apolog. p. 25. B.

ctione, quum in communem usum abiisset, non amplius de verbi alicuius omissione cogitasse, id vel loci antea allati satis docere videntur, in quibus si orationem supplemento aliquo integram reddideris, mirum quantum languoris orationi contraxeris. Accedit, quod in multis locis ipsa verborum iunctura omne supplendi artificium eludit. Quorsum pertinent talia: Plat. Criton. p. 44. B: ἐστερῆσθαι τοιούτου ἐπιτηδείου, οἷον ἐγὼ οὐδένα μήποτε εὑρήσω. Eurip. Phoen. v. 1584: σαφῶς γὰρ εἶπε Τειρεσίας οὐ μήποτε, σοῦ τήνδε γῆν οἰκοῦντος, εὖ πράξειν πόλιν. Sed haec satis erunt, ut intelligatur, quid nobis de toto hoc loco visum sit. Quem non tam copiose pertractaturus fuissem, nisi nuper quae alibi brevius scripseram, in alium sensum detorta essent.

οὔτε — παρὰ τὴν τούτων παιδείαν πεπαιδευμένον] neque enim indoles iuxta istorum erudita disciplinam neque fit neque facta est, nec vero unquam fiet ad virtutem (virtutis habita ratione) aliusmodi (ἀλλοῖον) humana quidem ctr. Errat Naegelsbach. Emendatt. Platon. p. 3. ante ἀλλοῖον inserendum ratus et οὐκ ἀλλοῖον πρὸς ἀρετὴν falso interpretans: alienum a virtute. Longius etiam a recto discessit C. Fr. Hermann. qui suo Marte ἄλλο ἢ ante ἀλλοῖον inseruit.

ἐξαιρῶμεν λόγου] V. ad Sympos. p. 176. C. Proverbium fuisse videtur τὸ θεῖον ἐξαιρῶ λόγου, ut Astius quoque censuit.

εὖ γὰρ χρὴ εἰδέναι — οὐ κακῶς ἐρεῖς] Exspectabas τοῦτ' εἰδέναι, quum recta sequatur oratio. Sed saepius ita sine eiusmodi indice adduntur quae non aliunde suspensa sunt. Phaedr. p. 278. C: καὶ σὺ — φράζε Λυσίᾳ· — εἰ μὲν εἰδὼς ᾗ τἀληθὲς ἔχει, συντέθεικε ταῦτα κτλ., ubi Heindorfius, ne ὡς vel ὅτι male deesset, pro δεῖ scribendum δεῖν putabat. Sed recte idem errorem tacitus correxit ad illa Phaedonis p. 91. B. λογίζομαι γάρ, ὦ φίλε ἑταῖρε, καὶ θέασαι ὡς πλεονεκτικῶς· εἰ μὲν τυγχάνει ἀληθῆ ὄντα ἃ λέγω, καλῶς δὴ ἔχει κτλ. Sophist. p. 231. C.D. Politicus p. 293. A.

P. 493. θεοῦ μοῖραν αὐτὸ σῶσαι λ.] Itaque philosophus in Menone, ut rideret viros aetatis suae civiles, virtutem eorum non ab institutione repetiit, sed munere quodam divino censuit iis contigisse. v. p. 97. B. — 100. B.

οἱόνπερ ἂν εἰ] Plene dicendum erat οἱόνπερ ἂν ἐποίει, εἰ θρ. v. ad Apol. p. 23. B.

τὰς ὀργάς τις] h. e. τοὺς τρόπους. v. Erfurdt. ad So-

ελθεῖν χρὴ καὶ ὅπῃ ἅψασθαι αὐτοῦ, καὶ ὁπότε χαλεπώτατον ἢ πραότατον καὶ ἐκ τίνων γίγνεται, καὶ φωνὰς δὴ ἐφ' οἷς ἑκάστας εἴωθε φθέγγεσθαι, καὶ οἵας αὖ ἄλλου φθεγγομένου ἡμεροῦταί τε καὶ ἀγριαίνει, καταμαθὼν δὲ ταῦτα πάντα ξυνουσίᾳ τε καὶ χρόνου-τριβῇ σοφίαν τε καλέσειε καὶ ὡς τέχνην συστησάμενος ἐπὶ διδασκαλίαν τρέποιτο, μηδὲν εἰδὼς τῇ ἀληθείᾳ τούτων τῶν δογμάτων τε καὶ ἐπιθυμιῶν, ὅ τι καλὸν ἢ αἰσχρὸν ἢ ἀγαθὸν ἢ κακὸν ἢ δίκαιον
C ἢ ἄδικον, ὀνομάζοι δὲ ταῦτα πάντα ἐπὶ ταῖς τοῦ μεγάλου ζώου δόξαις, οἷς μὲν χαίροι ἐκεῖνο ἀγαθὰ καλῶν, οἷς δὲ ἄχθοιτο κακά, ἄλλον δὲ μηδένα ἔχοι λόγον περὶ αὐτῶν, ἀλλὰ τἀναγκαῖα δίκαια καλοῖ καὶ

B. καὶ φωνὰς δὴ ἐφ' οἷς ἑκάστας εἴωθε φθ.] Flor. β., quocum consentit liber Monac. et Ficini interpretatio: voces item, quas in singulis quisque solet exprimere, καὶ φωνὰς δή, ἃς ἐφ' ἑκάστοις ctr. Idem placuit Schleiermachero. Codd. reliqui et Editt. omnes habent: καὶ φωνὰς δὴ ἐφ' οἷς ἕκαστος εἴωθε φθ. Schneiderus: φ. δὴ ἐφ' οἷς ἑκάστοτε. Sommerus: φ. δὴ ἐφ' οἵοις οἵους ἑκάστοτε. Winkelmannus: φωνὰς ἃς δὴ ἐφ' οἷς ἑκάστοις. His omnibus praeferimus coni. Groeñi van Prinsterer Prosop. Plat. p. 97. καὶ φωνὰς δὴ ἐφ' οἷς ἑκάστας ctr. Deinde pro οἵας, quod ex Par. A. Vat. Θ. Ven. Ξ. Π. Vind. Angel. Flor. a. c. x. α. γ. revocavimus, ante Bekkerum οἵαις legebatur. Accusativum cur praeferendum duxerimus, docebit annotatio ad libr. V. p. 466. A.
καλέσειε καὶ] καλέσειεν καὶ Par. A. ut solet.

phocl. Antigon. v. 354. ed. min.
B. καὶ ἐκ τίνων γίγνεται] sc. χαλεπώτατον ἢ πραότατον.
καταμαθὼν δὲ — καλέσειε] Transit ab indicativo ad optativum: v. ad Menon. p. 74. B., ubi vicissim in oratione hypothetica ab optativo ad indicativum transitur.
C. ὀνομάζοι δὲ ταῦτα πάντα —] omnia autem haec nomina tribuat immanis istius belluae cupiditatibus s. opinionibus. Formulam ὀνομάζειν τι ἐπί τινι ad libr. V. p. 470. B. attigimus. Prave Schneider. interpretatur: omnibus his nominibus secundum magni animalis opiniones uteretur.
τοιοῦτος δὴ ὢν πρὸς Διός —] Secutus sum I. Bekkerum, qui ante τοιοῦτος plene distinxit, quum haec vulgo tanquam apodosis ad praecedentia: οἷόνπερ ἄν, εἰ θρέμματος κτλ. referrentur. Dein quod δοκεῖ dedimus, τοιοῦτος ὢν idem est quod εἰ τοιοῦτος εἴη, ad quam conditionem iam infinitivus εἶναι cum ἂν iunctus refertur.
D. τῶν πολλῶν καὶ παντοδαπῶν ξυνιόντων] h. e. ὡς πολλῶν καὶ παντοδαπῶν, s. ὥστε αὐτοὺς πολλοὺς καὶ παντοδαποὺς εἶναι. Monui hoc, ne quis in participio ξυνιόντων haereat. Infinitivus κατανενοηκέναι

καλά, τὴν δὲ τοῦ ἀναγκαίου καὶ ἀγαθοῦ φύσιν, ὅσον
διαφέρει τῷ ὄντι, μήτε ἑωρακὼς εἴη μήτε ἄλλῳ δυ-
νατὸς δεῖξαι. τοιοῦτος δὴ ὢν πρὸς Διὸς οὐκ ἄτοπος
ἄν σοι δοκεῖ εἶναι παιδευτής; Ἔμοιγ', ἔφη. Ἦ οὖν τι
τούτου δοκεῖ διαφέρειν ὁ τὴν τῶν πολλῶν καὶ παν-
τοδαπῶν ξυνιόντων ὀργὴν καὶ ἡδονὰς κατανενοηκέναι D
σοφίαν ἡγούμενος, εἴτ' ἐν γραφικῇ εἴτ' ἐν μουσικῇ
εἴτε δὴ ἐν πολιτικῇ; ὅτι μὲν γάρ, ἐάν τις τούτοις
ὁμιλῇ ἐπιδεικνύμενος ἢ ποίησιν ἤ τινα ἄλλην δημι-
ουργίαν ἢ πόλει διακονίαν, κυρίους αὑτοῦ ποιῶν τοὺς
πολλούς, πέρα τῶν ἀναγκαίων ἡ Διομηδεία λεγομένη
ἀνάγκη ποιεῖν αὐτῷ ταῦτα, ἃ ἂν οὗτοι ἐπαινῶσιν·
ὡς δὲ καὶ ἀγαθὰ καὶ καλὰ ταῦτα τῇ ἀληθείᾳ, ἤδη

C. *ὀνομάζοι δὲ ταῦτα πάντα*] V. *πάντα ταῦτα*, quod ex Vat. Θ. Ven. Ξ. Vind. Par. K. Ang. Vat. m. r. Flor. a. c. x. α. γ. mutavi.

ἄτοπος ἄν σοι δοκεῖ] V. *δοκῇ*. Par. A. Ven. Ξ. Mon. Ang. Vat. m. et sex Florentini *δοκεῖ*, quod etiam Bekker. Turr. Schneiderus, alii receperunt. Astius *δοκοῖ*, quod etiam placuit A. Matthiae. Gramm. p. 1247.

D. *ἢ πόλει διακονίαν*] Steph. coni. *πόλεως*, quod legitur in Bas. 2. et in cod. Flor. α. superscriptum est. Sed v. annotat.

Διομηδεία ἀν.] Ald. *Διομήδεια* pro vulg. *Διομηδεία*. At tenendum esse *Διομηδεία*, dubio caret. v. Schneider. Addend. p. 47.

ποιεῖν αὐτῷ ταῦτα] Steph. pro *ταῦτα* dedit *πάντα*, libris optimis plurimisque repugnantibus. Paullo ante Bekk. scripsit *κυρίους αὐτοῦ ποιῶν*, quem alii non debebant sequi.

nunc substantivi munere fungitur, neque opus est, ut *τό* articulus adiiciatur; v. Matth. Gr. §. 542.

ἢ πόλει διακονίαν] Nomen cum dativo constructum. Legg. I. p. 633. C: *αὐτοῖς ἑαυτῶν διακονήσεις*. Alcibiad. I. p. 116. A: *τὴν φίλοις βοήθειαν*. Ceterum recte scholiastes *τούτοις* explicat *τοῖς ἰδιώταις*, *τοῖς ἀπαιδεύτοις*.

κυρίους αὐτοῦ ποιῶν] Recte censet Astius *αὐτοῦ*, spectare ad praegressum *ποίησιν*, *δημιουργίαν* et *διακονίαν ἐπιδείκνυσθαι*, ut *κυρίους* sit arbitros. Ficinus: „exhibeatque vulgo iudicandi operis auctoritatem.“ Proxima *πέρα τῶν ἀναγκαίων* Bekkerus interposita post *ἀναγκαίων* distinctione ad antecedentia pertraxit. Sed pertinent sine dubio ad consequentia, hoc sensu: *plus quam necesse est*, ut aiunt, facere ipsi ea, quae istis probentur. Nam iungenda sunt verba sic: *ἀνάγκη (ἐστὶν) αὐτῷ πέρα τῶν ἀναγκαίων* (ultra necessaria quae progrediatur), *ἡ Διομηδεία λεγομένη*, ut vocabulis: *ἡ λεγομένη Διομηδεία* istud *πέρα ἀναγκαίων* declaretur. Est autem *Διομηδεία ἀνάγκη* talis, quae ultra rerum necessariarum terminos progressa aliquem etiam vi com-

πώποτέ του ἤκουσας αὐτῶν λόγον διδόντος οὐ κατα-
E γέλαστον; Οἶμαι δέ γε, ἦ δ' ὅς, οὐδ' ἀκούσομαι. Cap.
VIII. *Ταῦτα τοίνυν πάντα ἐννοήσας ἐκεῖνο ἀναμνή-*
σθητι. αὐτὸ τὸ καλόν, ἀλλὰ μὴ τὰ πολλὰ καλά, ἢ
494 αὐτό τι ἕκαστον καὶ μὴ τὰ πολλὰ ἕκαστα ἔσθ' ὅπως
πλῆθος ἀνέξεται ἢ ἡγήσεται εἶναι; Ἥκιστά γ', ἔφη.
Φιλόσοφον μὲν ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, πλῆθος ἀδύνατον
εἶναι; Ἀδύνατον. Καὶ τοὺς φιλοσοφοῦντας ἄρα
ἀνάγκη ψέγεσθαι ὑπ' αὐτῶν; Ἀνάγκη. Καὶ ὑπὸ
τούτων δὴ τῶν ἰδιωτῶν, ὅσοι προσομιλοῦντες
ὄχλῳ ἀρέσκειν αὐτῷ ἐπιθυμοῦσι. Δῆλον. Ἐκ δὴ
τούτων τίνα ὁρᾷς σωτηρίαν φιλοσόφῳ φύσει, ὥστ'
ἐν τῷ ἐπιτηδεύματι μείνασαν πρὸς τέλος ἐλθεῖν;
B ἐννόει δ' ἐκ τῶν ἔμπροσθεν. ὡμολόγηται γὰρ δὴ
ἡμῖν εὐμάθεια καὶ μνήμη καὶ ἀνδρεία καὶ μεγαλο-

Cap. VIII. E. *ἢ αὐτό τι ἕκαστον*] Solus Steph. miro errore *αὐτόθι*. Perperam vett. editt. ante *αὐτὸ τὸ καλόν* commate, post *τὰ πολλὰ καλά* autem plene interpungunt.

P. 494. B. *προσφερὴς τῇ ψυχῇ;*] V. *προσφερές*, quod Vindob. Flor. *β. γ.* a. c. habent. Recte ceteri libri.

ἐπειδὰν πρεσβύτερος γίγνηται] Sic Flor. a. c. x. *α. γ.*

pellat, ut invitus faciat, quae alioquin non facturus sit. Proverbii originem fere inde explicant, quod Diomedes, quum una cum Ulyxe Palladium ex urbe Troianorum clam furatus esset, Ulyxem vitae suae propter gloriae aviditatem in reditu insidiantem comprehenderit et manibus in tergum religatis verberibus coegerit usque antecedere, usque dum ad castra pervenerint. Quam rationem sequuntur Schol. ad h. l. et Zenobius III. 8. Sed Suidas, Hesychius et Schol. ad Aristoph. Ecclesiaz. v. 1029. etiam aliam produnt proverbii originem. Repetunt enim eam a Diomede Thrace, qui hospites rem habere coegerit cum filiabus suis quamvis longe foedissimis eosdemque hoc amoris opere peracto trucidaverit. Utrumque non male convenit in sophistas, qui cupiditatibus populi vel inviti turpiter adulari solent; de quorum artibus conf. etiam Gorg. p. 463. B. 465. C. 481. E. Phaedr. p. 260. A. Theaet. p. 172. E. sq. Apol. Socr. p. 34. C. 35. B. 38. E. al. — Ceterum patet post *ὅτι μὲν γὰρ — ἐπαινῶσιν* abruptam esse orationem, ut fere tale quid intelligendum relinquatur: *εἰκός ἐστιν* vel *οὐδέν ἐστι θαυμαστόν*.

Cap. VIII. P. 494. *ψέγεσθαι ὑπ' αὐτῶν*] int. *τῶν πολλῶν*, cuius notio continetur in antegresso *πλῆθος*.

B. *Οὐκοῦν εὐθὺς ἐν πᾶ-*

πρέπεια ταύτης εἶναι τῆς φύσεως. Ναί. Οὐκοῦν εὐθὺς ἐν πᾶσιν ὁ τοιοῦτος πρῶτος ἔσται ἐν ἅπασιν, ἄλλως τε καὶ ἐὰν τὸ σῶμα φυῇ προσφερὴς τῇ ψυχῇ; Τί δ' οὐ μέλλει; ἔφη. Βουλήσονται δή, οἶμαι, αὐτῷ χρῆσθαι, ἐπειδὰν πρεσβύτερος γίγνηται, ἐπὶ τὰ αὑτῶν πράγματα οἵ τε οἰκεῖοι καὶ οἱ πολῖται. Πῶς
δ' οὔ; Ὑποκείσονται ἄρα δεόμενοι καὶ τιμῶντες, προ- C
καταλαμβάνοντες καὶ προκολακεύοντες τὴν μέλλουσαν αὐτοῦ δύναμιν. Φιλεῖ γοῦν, ἔφη, οὕτω γίγνεσθαι. Τί οὖν οἴει, ἦν δ' ἐγώ, τὸν τοιοῦτον ἐν τοῖς τοιούτοις ποιήσειν, ἄλλως τε καὶ ἐὰν τύχῃ μεγάλης πόλεως ὢν καὶ ἐν ταύτῃ πλούσιός τε καὶ γενναῖος, καὶ ἔτι εὐειδὴς καὶ μέγας; ἆρ' οὐ πληρωθήσεσθαι ἀμηχάνου ἐλπίδος, ἡγούμενον καὶ τὰ τῶν Ἑλλήνων καὶ
τὰ τῶν βαρβάρων ἱκανὸν ἔσεσθαι πράττειν; καὶ ἐπὶ D
τούτοις ὑψηλὸν ἐξαρεῖν αὑτόν, σχηματισμοῦ καὶ φρο-

Par A. Vat. Θ. Ven. Ξ. II. Vind. Angel. Vat. m. r. quod iam recepit Bekk. Vulgo γένηται.

D. ὑψηλὸν ἐξαρεῖν] ἐξαρεῖν Flor. a. c. x. α. γ. Angel. Vat. m., et secundum Turr. etiam Paris. A. ut Steph. legendum coniecit. Vulgo ἐξαίρειν. Alii ambigue ἐξάρειν. Itaque iam mentem mutabunt codicum servi. Deinde Vat. Θ. Vind. Vat. r. φρονήματος κενοῦ καὶ σχηματισμοῦ.

σιν —] Haec quanquam ita explicare liceat: Nonne igitur statim in omnibus rebus talis erit inter cunctos aequales primus, maximeque excellet; tamen illud ἐν πᾶσιν nescio quid offensionis habet. Vere, opinor, Guil. de Geer Diatrib. in Polit. Platon. Principia p. 58. ἐν παισίν legendum coniecit, ut εὐθὺς ἐν παισίν iam inter pueros significet. Et certe tale quid requirunt proxima illa: ἐπειδὰν πρεσβύτερος γ. κτλ. Eandem rationem etiam Astio et Hermanno placuisse video.

C. Ὑποκείσονται ἄρα δεόμενοι] h. e. demissi igitur atque supplices eum rogabunt ac venerabuntur. Nam ita ὑποκεῖσθαι intelligendum puto, quod similiter dictum est atque alibi ὑποπίπτειν τινί, supplicem alicui esse.

ἐὰν τύχῃ μεγάλης πόλεως ὢν —] Vix dubites, quin philosophus, quum haec scriberet, ob oculos habuerit Alcibiadem, cui has virtutes prae ceteris proprias fuisse quum aliunde constat, tum ex sermone primo illius nomine inscripto. Itaque Schleiermacherus scriptorem illius dialogi ex hoc loco scriptionis suae argumentum repetiisse suspicatus est.

καὶ μέγας] procerus. v. ad Phileb. p. 48. E. Alcibiad. I. p. 104. A Menex. p. 236. A. Charm. 154. C.

D. ὑψηλὸν ἐξαρεῖν αὑτόν

νήματος κενοῦ ἄνευ νοῦ ἐμπιπλάμενον; Καὶ μάλ', ἔφη. Τῷ δὴ οὕτω διατιθεμένῳ ἐάν τις ἠρέμα προσελθὼν τἀληθῆ λέγῃ, ὅτι νοῦς οὐκ ἔνεστιν αὐτῷ, δεῖται δέ, τὸ δὲ οὐ κτητὸν μὴ δουλεύσαντι τῇ κτήσει αὐτοῦ, ἆρ' εὐπετὲς οἴει εἶναι εἰςακοῦσαι διὰ τοσούτων κακῶν; Πολλοῦ γε δεῖ, ἦ δ' ὅς. Ἐὰν δ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, διὰ τὸ εὖ πεφυκέναι καὶ τὸ ξυγγενὲς τῶν
E λόγων εἷς αἰσθάνηταί τέ πῃ καὶ κάμπτηται καὶ ἕλκηται πρὸς φιλοσοφίαν, τί οἰόμεθα δράσειν ἐκείνους τοὺς ἡγουμένους ἀπολλύναι αὐτοῦ τὴν χρείαν τε καὶ ἑταιρείαν; οὐ πᾶν μὲν ἔργον, πᾶν δ' ἔπος λέγοντάς τε καὶ πράττοντας καὶ περὶ αὐτόν, ὅπως ἂν μὴ πεισθῇ, καὶ περὶ τὸν πείθοντα, ὅπως ἂν μὴ οἷός τ' ᾖ, καὶ ἰδίᾳ ἐπιβουλεύοντας καὶ δημοσίᾳ εἰς ἀγῶ-
495 νας καθιστάντας; Πολλή, ἦ δ' ὅς, ἀνάγκη. Ἔστιν οὖν ὅπως ὁ τοιοῦτος φιλοσοφήσει; Οὐ πάνυ. Cap. IX.

E. εἷς αἰσθάνηταί τέ πῃ καὶ κ.] V. εἷς αἰσθάνηταί πῃ καὶ κ. Mon. et Flor. β. διαισθάνηται, quod non displicet. Voculam τε ex Par. Ven. II. cum Bekkero inserui.

εἰς ἀγῶνας καθιστάντας;] V. ἀγῶνα, quod pauci codd. tuentur. Optimi plurimique recte pluralem numerum habent.

Cap. IX. P. 495. B. ὀλίγης καὶ ἄλλως] Male ὀλίγης om. Flor. α.

— ἐμπιπλάμενον] Haec colorem poeticum habent. Sed non esse ea ab usu pedestris orationis aliena, evincunt quae collegerunt Wyttenbach. ad Plut. Moral. Vol. I. p. 70. et Ruhnk. ad Tim. p. 245. Verba ἄνευ νοῦ Prinsterer. Prosopograph. Platon. p. 105. ex glossemate orta censet. Tuetur tamen ea cum libris Platonis omnibus etiam Themistius, qui ista: φρονήματος — ἐμπιπλάμενον Orat. XXI. p. 251. B. suis intertexuit. Nec video causam idoneam cur eiicienda videantur. Ceterum σχηματισμός nunc de fastu capiendum.

τὸ δὲ οὐ κτητὸν μὴ δουλεύσαντι τῇ κτήσει αὐτοῦ] hoc autem (sc. τὸν νοῦν) non posse comparari, nisi quis ei comparando et acquirendo inserviat, h. e. maxime studeat. Nam δουλεύειν τινὶ πράγματι dicuntur qui alicui rei plane dediti sunt, ut Phaedon. p. 66. D: δουλεύοντες τῇ τούτου (τοῦ σώματος) θεραπείᾳ.

E. εἷς αἰσθάνηταί πῃ —] Prava videtur omnium editionum scriptura εἷς αἰσθάνηται. Quid enim isto εἷς faciemus? an forte pro τὶς accipiendum putabis? At enim vero ut hoc recte fieri possit, quod certe fieri apud Platonem posse negamus, tamen quid repetitum pronomen sibi velit, nemo dixerit. Unice verum est igitur διαισθάνηται, quod ponitur elegantissime propter praegressum illud διὰ τοσούτων κα-

Ὁρᾷς οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι οὐ κακῶς ἐλέγομεν, ὡς
ἄρα καὶ αὐτὰ τὰ τῆς φιλοσόφου φύσεως μέρη, ὅταν
ἐν κακῇ τροφῇ γένηται, αἴτια τρόπον τινὰ τοῦ ἐκπε-
σεῖν ἐκ τοῦ ἐπιτηδεύματος, καὶ τὰ λεγόμενα ἀγαθά,
πλοῦτοί τε καὶ πᾶσα ἡ τοιαύτη παρασκευή; Οὐ γάρ,
ἀλλ' ὀρθῶς, ἔφη, ἐλέχθη. Οὗτος δή, εἶπον, ὦ θαυ-
μάσιε, ὄλεθρός τε καὶ διαφθορὰ τοσαύτη τε καὶ τοι- B
αύτη τῆς βελτίστης φύσεως εἰς τὸ ἄριστον ἐπιτήδευ-
μα, ὀλίγης καὶ ἄλλως γιγνομένης, ὡς ἡμεῖς φαμεν.
καὶ ἐκ τούτων δὴ τῶν ἀνδρῶν καὶ οἱ τὰ μέγιστα
κακὰ ἐργαζόμενοι τὰς πόλεις γίγνονται καὶ τοὺς
ἰδιώτας, καὶ οἱ τἀγαθά, οἳ ἂν ταύτῃ τύχωσι ῥυέν-
τες· σμικρὰ δὲ φύσις οὐδὲν μέγα οὐδέποτε οὐδένα
οὔτε ἰδιώτην οὔτε πόλιν δρᾷ. Ἀληθέστατα, ἦ δ'
ὅς. Οὗτοι μὲν δὴ οὕτως ἐκπίπτοντες, οἷς μάλιστα C

καὶ τοὺς ἰδιώτας] Om. Par. DK. Mon. Flor. β. Male. v. annot. ad p. 501. A.

οἳ ἂν ταύτῃ τύχωσι ῥυέντες] Ald. Bas. 1. 2. οἳ ἂν ταύτῃ τ., unde Stephanus scribendum putabat οἳ ἂν τύχωσι, ταύτῃ ῥυέντες. Par. AK. Ven. II. Vind. οἱ.

C. Οὗτοι μὲν δὴ οὕτως —] μέν om. Vat. Θ. Ven. II. Vind. Par. DK. Vat. r. Flor. β.

κῶν. Nisi forte Schneiderus verum pervidit, qui scriptorem putat τὸν οὕτω διατιθέμενον in mente habuisse ideoque hic unum aliquem ex eodem numero significare.

πᾶν μὲν ἔργον — πράττοντας] Est chiasmus.

εἰς ἀγῶνας καθιστάντας] negotiis forensibus implicantes. Lysias in Agor. p. 130. D: οἱ ἐπιβουλεύοντες καταλῦσαι τὴν δημοκρατίαν εἰς ἀγῶνα Κλεοφῶντα καθιστᾶσι. Plutarch. Pericl. cap 14. p. 161: τέλος δὲ πρὸς τὸν Θουκυδίδην εἰς ἀγῶνα καταστὰς — ἐξέβαλε.

Cap. IX. P. 495. ὅτι οὐ κακῶς ἐλέγομεν] P. 491. B.

B. διαφθορὰ τοσαύτη τε καὶ τοιαύτη] Usitatius fuerit τοιαύτη τε καὶ τοσαύτη. Sed eodem modo Protagor. p. 328. D. Gorg. p. 456. C., ubi plura dabit Heindorfius. — καὶ ἄλλως, quae iam alioquin raro exsistit.

ταύτῃ τύχωσι ῥυέντες] si qui forte huc feruntur, sc. ut ad bonum convertantur. Mox de negationum cumulatione cf. Wyttenbach. ad Phaedon. p. 199. et Astius ad h. l.

οὗτοι μὲν δὴ οὕτως ἐκπίπτοντες] Verba οἷς μάλιστα προσήκει interpreteris: quibus ipsa (philosophia) est maxime cognata, ut eam ab ipsis in matrimonium duci maxime conveniat. Nam philosophia cum virgine ἐπικλήρῳ comparatur, qualem in matrimonium

προςήκει, ἔρημον καὶ ἀτελῆ φιλοσοφίαν λείποντες αὐτοί τε βίον οὐ προςήκοντα οὐδ' ἀληθῆ ζῶσι, τὴν δέ, ὥςπερ ὀρφανὴν ξυγγενῶν, ἄλλοι ἐπειςελθόντες ἀνάξιοι ᾔσχυνάν τε καὶ ὀνείδη περιῆψαν, οἷα καὶ σὺ φῂς ὀνειδίζειν τοὺς ὀνειδίζοντας, ὡς οἱ ξυνόντες αὐτῇ οἱ μὲν οὐδενός, οἱ δὲ πολλοὶ πολλῶν κακῶν ἄξιοί εἰσι. Καὶ γὰρ οὖν, ἔφη, τά γε λεγόμενα ταῦτα. Εἰκότως γε, ἦν δ' ἐγώ, λεγόμενα. καθορῶντες γὰρ ἄλλοι ἀνθρωπίσκοι κενὴν τὴν χώραν ταύτην γιγνο-
D μένην, καλῶν δὲ ὀνομάτων καὶ προσχημάτων μεστήν, ὥςπερ οἱ ἐκ τῶν εἱργμῶν εἰς τὰ ἱερὰ ἀποδιδράσκοντες, ἄσμενοι καὶ οὗτοι ἐκ τῶν τεχνῶν ἐκπηδῶσιν εἰς τὴν φιλοσοφίαν, οἳ ἂν κομψότατοι ὄντες τυγχάνωσι περὶ τὸ αὑτῶν τέχνιον. ὅμως γὰρ δὴ πρός γε τὰς ἄλλας τέχνας καίπερ οὕτω πραττούσης φιλοσοφίας τὸ

φιλοσοφίαν λείποντες] Sic cum Bas. 2. scriptum exhibent Par. A. Vat. Θ. Ven. Ξ. Vind. Mon. Angel. Vat. m. r. et Florentini. Vulgo λιπόντες. Pro οἷς μάλιστα προςήκει Vind. Vat. r. οἷς μάλιστα οὐ προςήκει. v. annot.

οἱ μὲν οὐδενός] Heusdius Init. Phil. Plat. p. 83. III. post οὐδενὸς censet excidisse ἀγαθοῦ.

καθορῶντες γὰρ ἄλλοι] αὖ post γὰρ addunt Mon. et Flor. β. Recepit Bekker.

ducere proximis cognatis aut permissum aut iniunctum fuit. v. Schoemann. Antiquitt. Gr. p. 194. sq. Petiti Legg. p. 539. Meier. De Lite Att. p. 469. Hinc expendas loci elegantiam. — *ἐκπίπτοντες*, sc. τοῦ ἐπιτηδεύματος τῆς φιλοσοφίας. — *ἀτελῆ* per dilogiam dictum. — Voculae τε post αὐτοί deinde respondet τὴν δὲ κτλ. De ὀνείδη περιῆψαν. v. Euthydem. p. 272. C. De Aoristo v. ad Phaed. p. 84. D.

D. *ὥςπερ οἱ ἐκ τῶν εἱργμῶν εἰς τὰ ἱερὰ ἀποδιδρ.*] quemadmodum qui ex vinculis in templa confugiunt, quae asyla putabantur.

ὅμως γὰρ δὴ πρός γε τὰς ἄλλας τ.] tametsi enim ita cum philosophia agitur, tamen ei ad ceteras artes comparatae splendidior dignitas relinquitur. Ὅμως ita participio praemissum Phaedon. p. 91. C. Xenoph. Cyrop. V, 1, 25. VIII, 2, 21. Oecon. 14, 8. Memorab. I, 2, 20. al.

οὗ δὴ ἐφιέμενοι πολλοί — τυγχάνουσιν] Participium ἐφιέμενοι primariam continet notionem. Nam proprie sententia ita fere enuntiari debuit: quod quidem multi, quum naturam habeant inchoatam tantum neque perfectam, et quum, sicuti artium tractatione et laboribus corpore debilitati sunt, ita etiam propter artes illiberales quas factitant animis confracti et penitus confecti sint, tamen studiose appetunt. Pro ἀπο-

ἀξίωμα μεγαλοπρεπέστερον λείπεται, οὗ δὴ ἐφιέμενοι πολλοὶ ἀτελεῖς μὲν τὰς φύσεις, ὑπὸ δὲ τῶν τεχνῶν τε καὶ δημιουργιῶν ὥσπερ τὰ σώματα λελώβηνται, οὕτω καὶ τας ψυχὰς συγκεκλασμένοι τε καὶ ἀποτε- E
θρυμμένοι διὰ τὰς βαναυσίας τυγχάνουσιν. ἢ οὐκ ἀνάγκη; Καὶ μάλα, ἔφη. Δοκεῖς οὖν τι, ἦν δ' ἐγώ, διαφέρειν αὐτοὺς ἰδεῖν ἀργύριον κτησαμένου χαλκέως φαλακροῦ καὶ σμικροῦ, νεωστὶ μὲν ἐκ δεσμῶν λελυμένου, ἐν βαλανείῳ δὲ λελουμένου, νεουργὸν ἱμάτιον ἔχοντος, ὡς νυμφίου παρεσκευασμένου, διὰ πενίαν καὶ ἐρημίαν τοῦ δεσπότου τὴν θυγατέρα μέλλοντος γαμεῖν; Οὐ πάνυ, ἔφη, διαφέρει. Ποῖ' ἄττα οὖν εἰκὸς 596
γεννᾶν τοὺς τοιούτους; οὐ νόθα καὶ φαῦλα; Πολλὴ ἀνάγκη. Τί δέ; τοὺς ἀναξίους παιδεύσεως, ὅταν αὐτῇ πλησιάζοντες ὁμιλῶσι μὴ κατ' ἀξίαν, ποῖ' ἄττα

D. ὄντες τυγχάνωσι] ὄντες περιτυγχάνωσι Vat. Θ. Ven. II. Vind. Par. DK. Vat. r. Mox ἀεὶ post τὸ αὐτῶν, e Flor. β. et Mon. Bekkerus inseruit. Pro vulg. τεχνίον Par. K. Mon. q. teste Schneidero τέχνιον, accentu rectius posito, idque testatur etiam Par. A. secundum repetitam explorationem.

E. ἀποτεθρυμμένοι διὰ τὰς βαν.] Bas. 2. cum Flor. β. ἀποτεθραυμένοι. Margo Flor. a. ἀποτεθρυωμένοι. Monac. ἀποτεθρωωμένοι διὰ τῆς βαναυσίας τυγχάνοντες.

τεθρυμμένοι Timaeus Gloss. p. 44. et p. 248. consentiente Gramm. in Bekkeri Anecd. p. 437, 3. ἀποτεθρυωμένοι, i. e. ἀπηγριωμένοι, legit, quod defendebat magnus Hemsterhusius, contra quem egregie disputavit Ruhnkenius l. c. p. 47. Intelliguntur animis confracti et quasi detruncati, ut vis praepositionis ἀπὸ neutiquam obscura sit, quam argutius declaravit Schneiderus, intelligens eos, quorum animis velut arboribus cacumina sint defracta et vires ad enitendum necessariae debilitatae. Eadem fere imagine Plato usus est in Theaetet. p. 178. A. ubi Heindorf. huius loci non fuit immemor. Ceterum scholiastes: οἶμαι βαναυσίας ἐνταῦθα κοινότερον λέγεσθαι τὰς κατὰ τὰς τέχνας ἀναστροφάς, ἀπὸ τῶν διὰ πυρὸς ἐργαζομένων τεχνῶν εἰρημένας. βαῦνος γὰρ ἡ κάμινος, οὐ μὴν — ἤτοι ἀπειροκαλίαν κτλ.

E. δοκεῖς οὖν τι—γαμεῖν;] Putasne igitur, inquam ego, istos, si quis eos consideret, differre quicquam a fabro aliquo ferrario, calvo illo et parvo, qui comparata pecuniola nuper demum e vinculis solutus sit atque in balneis delibutus nova veste indutus incedat seque ut sponsum ornaverit, quippe propter domini paupertatem atque solitudinem filiam eius in matrimonium ducturus? Infinitivus ἰδεῖν nunc post διαφέρειν illatus sicuti in formulis καλὸς ἰδεῖν, ὡς ἰδεῖν ἐφαίνετο, aliis: de quo mo-

φῶμεν γεννᾶν διανοήματά τε καὶ δόξας; ἆρ' οὐχ ὡς ἀληθῶς προςήκοντα ἀκοῦσαι σοφίσματα, καὶ οὐδὲν γνήσιον οὐδὲ φρονήσεως [ἄξιον] ἀληθινῆς ἐχόμενον; Παντελῶς μὲν οὖν, ἔφη. Cap. X. Πάνσμικρον δή τι, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Ἀδείμαντε, λείπεται τῶν
B κατ' ἀξίαν ὁμιλούντων φιλοσοφίᾳ, ἤ που ὑπὸ φυγῆς καταληφθὲν γενναῖον καὶ εὖ τεθραμμένον ἦθος, ἀπορίᾳ τῶν διαφθερούντων κατὰ φύσιν μεῖναν ἐπ' αὐτῇ, ἢ ἐν σμικρᾷ πόλει ὅταν μεγάλη ψυχὴ φυῇ καὶ ἀτιμάσασα τὰ τῆς πόλεως ὑπερίδῃ· βραχὺ δέ πού τι

P. 496. οὐδὲ φρονήσεως ἄξιον —] Ven. II. ἄξιον ὡς ἀληθινῆς. Angel. ἀληθινῆς ἄξιον. Flor. x. ἀληθινῆς ὡς ἄξιον. Vides ἄξιον sedem non certam habere: unde cum Astio censemus vocem esse delendam, cui rationi etiam Herm. suffragatus est.

Cap. X. Πάνσμικρον δή τι] Sic Par. AD. Vat. Θ. Ven. II. Vind. Par. D. Vat. r. Flor. β. Ante Bekkerum legebatur πάνυ σμικρόν.

B. ὑπὸ φυγῆς καταληφθέν] καταλειφθέν Mon. Ang. Vat.

nuit Matth. Gr. §. 535. a. Verbis λελουμένου et λελυμένου elegans inest παρήχησις, cuius alia sunt exempla libr. VII. p. 54. C. X. p. 614. B. p. 621. C. Vocem νεουργόν explicat Timaeus Gloss. p. 185. ubi v. Ruhnk. Notandum praeterea voc. ἐρημία, quod nunc dicitur de eo, qui honestis carens cognatis quasi in solitudine versatur. Totum locum, Astio monente, ob oculos habuit Themistius Orat. V. p. 64. C: τοὺς φαλακροὺς δὲ καὶ τοὺς χαλκέας, τοὺς ἐπιθεμένους τῇ δεσποίνῃ ὀρφανευθείσῃ. et Oratt. XXI. p. 246. D: ὁ χαλκεὺς ἐκεῖνος ὁ φαλακρός.

P. 496. ἆρ' οὐχ ὡς ἀληθῶς προςήκοντα —] nonne quae revera digna sint, ut sophismata audiant, neque quicquam, quod germanum sit aut cum vera coniunctum sapientia? Haec dubitari non potest quin corrupta sint. Stephanus coniecit: οὐδὲ ἄξιον οὐδὲ φρονήσεως ἐχ. Sed vereor ut ἄξιον ita sine nomine poni potuerit, ubi nihil ex ipsa orationis serie cogitando addere liceat. Ficinus vertit: nihil dignum, nihil prudentiae verae conveniens. Unde Astius ἄξιον delendum censuit, quippe ortum ex prava participii ἐχόμενον interpretatione. Defendit tamen ἄξιον Wiegandus in Zimmermanni Zeitschrift f. Alterthumswissenschaft a. 1835. p. 420. labem in ἐχόμενον haerere suspicatus.

Cap. X. B. ἤ που ὑπὸ φυγῆς καταληφθὲν γενναῖον] Certatim haec a viris doctis sollicitata sunt. Heusdius enim teste Geerio Diatrib. p. 68. ὑπὸ φυγῆς καταλειφθέν legendum coniecit. Idem in mentem venit Faehsio atque Astio, quanquam hic nihil nisi καταληφθέν mutandum censuit. Sed verissime nuper observavit C. Fr. Hermannus ad Lucian. de Histor. Conscr. p. 260. et p. 365. verbum καταλαμβάνεσθαι frequentari de periculis casibus-

καὶ ἀπ' ἄλλης τέχνης δικαίως ἀτιμάσαν εὐφυὲς ἐπ' αὐτὴν ἂν ἔλθοι. εἴη δ' ἂν καὶ ὁ τοῦ ἡμετέρου ἑταίρου Θεάγους χαλινὸς οἷος κατασχεῖν· καὶ γὰρ Θεάγει τὰ μὲν ἄλλα πάντα παρεσκεύασται πρὸς τὸ ἐκπεσεῖν C φιλοσοφίας, ἡ δὲ τοῦ σώματος νοσοτροφία ἀπείργουσα αὐτὸν τῶν πολιτικῶν κατέχει. τὸ δ' ἡμέτερον οὐκ ἄξιον λέγειν, τὸ δαιμόνιον σημεῖον· ἢ γάρ πού τινι ἄλλῳ ἢ οὐδενὶ τῶν ἔμπροσθεν γέγονε. καὶ τούτων δὴ τῶν ὀλίγων οἱ γενόμενοι καὶ γευσάμενοι ὡς ἡδὺ καὶ μακάριον τὸ κτῆμα, καὶ τῶν πολλῶν αὖ ἱκα-

m. et sex Florentini, ut coni. Astius et alii critici; sed v. annot.

ἐπ' αὐτὴν ἂν ἔλθοι] V. ἀνέλθοι. Emendavit Astius, cuius rationem confirmant Ven. Ξ. Mon.

C. τῶν ὀλίγων οἱ γενόμενοι καὶ γευσ.] Errore aperto vulgo οἱ γενόμενοι scribebatur, invitis Par. A. Vat. Θ. Ven. II. Par. DK. Ang. Flor. x. β. Lobcov. Vind. F. al. Quamquam etiam Ficinus: quicunque gustant.

que infaustis, eamque significationem huic loco esse accommodatissimam. Libr. III. p. 387. E: ὅταν τις αὐτὸν τοιαύτη ξυμφορὰ καταλάβῃ. Legg. IX. p. 873. A. p. 878. B. al. Plura dabunt Dorvill. ad Charit. p. 567. Hemsterhus. ad Lucian. Somn. 12. T. I. p. 60. Nisi forte malis cum Schneidero καταληφθὲν interpretari per exilium retentum. Sententia universi loci ita haec est: Perexiguus igitur, inquam ego, o Adimante, relinquitur numerus eorum, qui digne utantur philosophiae consuetudine: fortasse generosa aliqua ac bene educata natura, quum ab exilio deprehensa vel retenta, quia ita deficiunt qui illam corrumpant, pro indole sua in ea perseveret; aut magnus animus, ubi in parva ortus civitate cum contemtu res civiles neglexerit; fortasse etiam exigua pars eorum, qui bono ingenio praediti sint, ab alia quapiam arte merito contemta ad illam accesserit.

εἴη δ' ἂν καὶ ὁ τοῦ ἡμετέρου —] Theages in Apolog. Socrat. p. 33. E. Demodoci filius et Parali frater fuisse dicitur. Hunc scriptor sermonis cognominis inducit disciplinae Socraticae cupidissimum. Hoc igitur loco perhibetur non multum abfuisse quin a philosophiae studio avocaretur, nisi infirma valetudo eum tanquam freno retinuisset. Nam φιλοσοφεῖν ἀῤῥωστίαι πολλοὺς παρέχουσιν, ut scribit Plutarch. de Sanit. Tuend. p. 126. B. Narrationem ex Platone repetiit Aelian. Var. Histor. IV. 15., ut observavit P. Leopard. Emendatt. XII. 22.

C. ἢ γάρ πού τινι ἄλλῳ —γέγονε] h. e. nemini enim propemodum, opinor, ex superioribus illud obtigit: denn von den frühern ist dasselbe, denk' ich, so gut als keinem zu Theil ge-

νῶς ἰδόντες τὴν μανίαν, καὶ ὅτι οὐδεὶς οὐδὲν ὑγιές, ὡς ἔπος εἰπεῖν, περὶ τὰ τῶν πόλεων πράττει, οὐδ'
D ἔστι ξύμμαχος, μεθ' ὅτου τις ἰὼν ἐπὶ τὴν τῶν δικαίων βοήθειαν σώζοιτ' ἄν, ἀλλ' ὥςπερ εἰς θηρία ἄνθρωπος ἐμπεσών, οὔτε ξυναδικεῖν ἐθέλων οὔτε ἱκανὸς ὢν εἷς πᾶσιν ἀγρίοις ἀντέχειν, πρίν τι τὴν πόλιν ἢ φίλους ὀνῆσαι, προαπολόμενος ἀνωφελὴς αὑτῷ τε καὶ τοῖς ἄλλοις ἂν γένοιτο, — ταῦτα πάντα λογισμῷ λαβὼν ἡσυχίαν ἔχων καὶ τὰ αὑτοῦ πράττων, οἷον ἐν χειμῶνι κονιορτοῦ καὶ ζάλης ὑπὸ πνεύματος φερομένου ὑπὸ τειχίον ἀποστάς, ὁρῶν τοὺς ἄλλους

D. ἐπὶ τὴν τ. δ. βοήθειαν] ἐπὶ τῇ — βοηθείᾳ Flor. β. Mon. Par. DK. Schneider. corr. τῷ δικαίῳ ex uno Vind. F. pr. m. λογισμῷ λαβών] Flor. x. Angel. λαβόντες — ἔχοντες — πράττοντες — ὁρῶντες — ἀγαπῶσι, v. annot. ὑπὸ τειχίον ἀποστάς] Sic Par. A. Vulgo ὑποστάς.

worden. Formula ἤ τις ἢ οὐδείς ita usurpatur, ut negandi vim habeat; de qua re v. ad Apol. Socr. p. 17. B. Valcken. ad Herodot. III. 140. et Matth. Gr. §. 487. 8. Interpretes, dictionis significationem non tenentes, quam miris modis erraverint, narrare nihil attinet. Praestat animum advertere ad hoc το δαιμόνιον σημεῖον, unde lux aliqua affunditur obscuriori formulae, qua Socrates sibi dictitabat τὸ δαιμόνιον γίγνεσθαι, ut Apolog. Socrat. p. 31. D. p. 40. A. B. Similiter Phaedr. p. 242. B: ἡνίκ' ἔμελλον, ὦ ἀγαθέ, τὸν ποταμὸν διαβαίνειν, τὸ δαιμόνιόν τε καὶ τὸ εἰωθὸς σημεῖόν μοι γίγνεσθαι ἐγένετο κτλ. Significat igitur Socrates se divino quodam numine in philosophiae studio esse retentum, quod nemini fere superiorum philosophorum contigisse videatur. Unde hanc opportunitatem ingeniorum in sapientiae amore et tractatione continendorum ne commemorandam quidem esse arbitratur.

D. πρίν τι τὴν πόλιν — ἂν γένοιτο —] sed veluti in bestias hominem incidentem, quia neque una iniustus esse velit neque solus omnibus saevis queat resistere, priusquam civitati aut amicis aliquid afferat utilitatis, pereuntem tum sibi tum ceteris fore inutilem. Deinde in verbis ταῦτα πάντα λογισμῷ λαβών notabis transitionem a plurali numero ad singularem, de qua Matth. Gr. §. 293. p. 587. ed. max. — τὰ αὑτοῦ πράττων, i. e. sibi vivens et a publicis negotiis abstinens, ut Gorg. p. 526. C: φιλοσόφου τὰ αὑτοῦ πράξαντος καὶ μὴ πολυπραγμονήσαντος ἐν τῷ βίῳ. Infr. libr. VIII. p. 550. A. libr. IV. c. 10.

οἷον ἐν χειμῶνι — ἀποστάς] Flosculum hinc decerpserunt Maxim. Tyr. Diss. XXI. 10. T. I. p. 416. ed. Lips. συνυποσταλείς, φησὶν ὁ Σωκράτης, ὑπὸ τειχίον, τοὺς ἄλλους

καταπιμπλαμένους ἀνομίας ἀγαπᾷ, εἴπῃ αὐτὸς καθαρὸς ἀδικίας τε καὶ ἀνοσίων ἔργων τόν τε ἐνθάδε βίον βιώ- E σεται καὶ τὴν ἀπαλλαγὴν αὐτοῦ μετὰ καλῆς ἐλπίδος ἵλεώς τε καὶ εὐμενὴς ἀπαλλάξεται. Ἀλλά τοι, ἦ δ' ὅς, οὐ τὰ ἐλάχιστα ἂν διαπραξάμενος ἀπαλλάττοιτο. 497 Οὐδέ γε, εἶπον, τὰ μέγιστα, μὴ τυχὼν πολιτείας προςηκούσης· ἐν γὰρ προςηκούσῃ αὐτός τε μᾶλλον αὐξήσεται καὶ μετὰ τῶν ἰδίων τὰ κοινὰ σώσει.

Cap. XI. Τὸ μὲν οὖν τῆς φιλοσοφίας ὧν ἕνεκα διαβολὴν εἴληφε, καὶ ὅτι οὐ δικαίως, ἐμοὶ μὲν δοκεῖ μετρίως εἰρῆσθαι, εἰ μὴ ἔτ' ἄλλο λέγεις τι σύ. Ἀλλ'

P. 497. *καὶ μετὰ τῶν ἰδίων τὰ κοινὰ σ.*] Sic Par. AK. Mon. Ang. Flor. β. x. cum Ven. II. a pr. m. Par. D. ex corr. et marg. Flor. a. In Ald. Bas. 1. 2. est *καὶ τὰ τῶν ἰδίων τὰ κοινὰ σ.* Steph. dedit *καὶ τὰ τῶν ἰδίων καὶ τὰ κοινὰ σ.* Aliquot libri *καὶ τὰ τῶν ἰδίων καὶ τὰ τῶν κοινῶν.* Quod recepimus, etiam Bekkero, Astio, aliis, placuit.

ὁρῶ ζάλῃ καὶ ἀμηχανίᾳ κυκωμένους. Aristid. Orat. Plat. II. p. 204: *καθήμενον ἔξω τῆς ζάλης ὑπὸ τῷ τειχίῳ.* Themist. Orat. VIII. p. 104. C: *ὥςπερ ἐν ζάλῃ — κονιορτοῦ, φησὶν ὁ Πλάτων, ὑπὸ πνεύματος φερομένου, ὁρῶντες τοὺς ἄλλους καταπιμπλαμένους ἀδικίας τε καὶ ἀνόμων ἔργων, αὐτοὶ στάντες ὑπὸ τειχίον, τό γε μὴ τὰ αὐτὰ παθεῖν τοῖς πολλοῖς κέρδος ἡγήσονται.* Id. Orat. XXIV. p. 308. A: *οἷον ἐν ζάλῃ κονιορτοῦ τε καὶ πνεύματος ἀποσκεπομένης τινὶ τειχίῳ.* Orat. XXVI. p. 226. B. Gregor. Naz. Orat. V. p. 534. C: *ζάλην τὰ παρόντα ἐνόμιζον καὶ πέτραν τινὰ ἐζήτουν ἢ κρημνὸν ἢ τειχίον, ὑφ' οἷς σκεπασθήσομαι.* Basilius Epist. CLXXIII. p. 196. C: *ἐν χειμῶνι καὶ ζάλῃ πραγμάτων οἷον ὑπὸ τείχει τινὶ καρτερῷ ἀποστὰς* (sic) *οὐδενὸς θορύβου τὴν ψυχὴν ἀναπίμπλασαι.* Ob oculos habuit etiam Lucianus Piscator. §. 29: *ἐπὶ δὲ τὰ σά, ὦ φιλοσοφία, καλὰ ὁρμήσας ἠξίουν ὁπόσον ἔτι μοι λοιπὸν τοῦ βίου καθάπερ ἐκ ζάλης καὶ κλύδωνος εἰς εὔδιόν τινα λιμένα εἰςπλεύσας, ὑπό σοι σκεπόμενος, καταβιῶναι.* Denique memorare licebit etiam Suidam in voce *Ζάλη* hunc ipsum Platonis locum apposuisse. Haec omnia nobis cum codicum lectione comparantibus multum a vero aberrasse videtur Astius, qui pro *ζάλης* scribendum censuit *χαλάζης*, licet apud Basilium l. c. cod. Vat. et Reg. pro *ζάλῃ* scriptum exhibeant *χαλάζῃ*. Nihil enim certius illius vocis scriptura. Audias Hesychium: *Ζάλη· μετὰ ὄμβρου πνοή.* Lexicon ms. Biblioth. Coislin. p. 233. a Blomfieldo ad Aeschyl. Prometh. v. 379. laudatum: *Ζάλη· ἡ ταραχὴ τῆς θαλάσσης, καὶ ἡ χάλαζα.* Intelligitur turbo, tempestas. Verbum *καταπίμπλασθαι* polluendi foedandique potestate positum illustravit Ruhnk. ad Tim. Gloss. p. 31.

Cap. XI. P. 497. *εἰ μὴ ἔτ' ἄλλο λέγεις τι σύ*] Formulam apud Platonem frequentis-

οὐδέν, ἦ δ᾽ ὅς, ἔτι λέγω περὶ τούτου· ἀλλὰ τὴν
προσήκουσαν αὐτῇ τίνα τῶν νῦν λέγεις πολιτειῶν;
B Οὐδ᾽ ἡντιναοῦν, εἶπον, ἀλλὰ τοῦτο καὶ ἐπαιτιῶμαι,
μηδεμίαν ἀξίαν εἶναι τῶν νῦν κατάστασιν πόλεως
φιλοσόφου φύσεως· διὸ καὶ στρέφεσθαί τε καὶ ἀλλοι-
οῦσθαι αὐτήν· ὥςπερ ξενικὸν σπέρμα ἐν γῇ ἄλλῃ
σπειρόμενον ἐξίτηλον εἰς τὸ ἐπιχώριον φιλεῖ κρατού-
μενον ἰέναι, οὕτω καὶ τοῦτο τὸ γένος νῦν μὲν οὐκ
ἴσχειν τὴν αὑτοῦ δύναμιν, ἀλλ᾽ εἰς ἀλλότριον ἦθος
C ἐκπίπτειν· εἰ δὲ λήψεται τὴν ἀρίστην πολιτείαν, ὥς-
περ καὶ αὐτὸ ἄριστόν ἐστι, τότε δηλώσει, ὅτι τοῦτο
μὲν τῷ ὄντι θεῖον ἦν, τὰ δὲ ἄλλα ἀνθρώπινα, τά
τε τῶν φύσεων καὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων. δῆλος δὴ
οὖν εἶ, ὅτι μετὰ τοῦτο ἐρήσει, τίς αὕτη ἡ πολιτεία.

Cap. XI. B. οὐκ ἴσχειν τ. αὑτοῦ δ., ἀλλ᾽ —] Sic Par. ADK. Ven. II. Vind. Mon. Ang. Vat. m. r. et sex Florentini. Vulgo οὐκ ἴσχον τ. αὑτοῦ δ. εἰς ἀλλότριον κ. τ. λ. Dein ἦθος pro vulg. εἶδος Par. A. Ven. II. Angel. ut dederunt nuper editt. omnes.

C. εἰ αὐτῇ, ἣν ἡμεῖς —] V. αὐτή. Par. A. secundum Bekk. αὕτη minus recte.

ὅτι δεήσοι τι ἀεὶ ἐνεῖναι] V. δεήσει, quod cum Bekkero ex Par. A. Ven. II. Angel. Flor. x. mutavi. Praeterea ἓν εἶναι simam libr. IV. p. 430. B. notavimus.

B. ὥςπερ ξενικὸν σπέρμα — εἶδος ἐκπίπτειν] Est haec frequentissima illa universi enuntiati appositio; quam qui ita explicant, ut γάρ vel καί, s. etenim, scilicet, intelligendum arbitrentur, ii appositionis vim videntur neglexisse. Multo minus autem Stephanus audiendus est, qui hic, ut centenis aliis locis, καί ante ὥςπερ inseri voluit. Exempla structurae sunt libr. III. p. 413. D. VIII. p. 557. C. Legg. I. p. 628. D. II. p. 639. E. III. p. 685. C. Gorg. p. 448. E. Politic. p. 296. E. Phaedon. p. 61. A., ubi v. annot. Male de his argutatur Schneiderus. — ἐξίτηλον Suidas interpretatur ἀφανές, εὐτελές. Dicitur hoc loco de peregrino semine, quod alieno commissum solo propriam suam nativamque vim et naturam paullatim amittit atque vi illius devictum (κρατούμενον) in loci naturam, ubi satum est, (ἐπὶ τὸ ἐπιχώριον) degenerat.

C. τότε δηλώσει] tum patebit. Ficinus: tum declarabit; quod cum Terentio plenius fuit dicendum: res ipsa declarabit. Usum loquendi plenius dilucidavimus ad Phileb. p. 20. C. et Gorg. p. 483. D. Tum τοῦτο μὲν dictum pro αὐτὸ μέν. Praeterea notabis promiscuum usum vocum ἀνθρώπινος et ἀνθρώπειος: nam p. 492. E. τῷ θείῳ opponebatur ἀνθρώπειον. Vel ex his cognoscas, quam falsum sit praeceptum Thomae Magist. p. 74.

Οὐκ ἔγνως, ἔφη· οὐ γὰρ τοῦτο ἔμελλον, ἀλλ' εἰ αὐτή, ἣν ἡμεῖς διεληλύθαμεν οἰκίζοντες τὴν πόλιν, ἢ ἄλλη. Τὰ μὲν ἄλλα, ἦν δ' ἐγώ, αὕτη· τοῦτο δὲ αὐτὸ ἐῤῥήθη μὲν καὶ τότε, ὅτι δεήσοι τι ἀεὶ ἐνεῖναι ἐν τῇ πόλει λόγον ἔχον τῆς πολιτείας τὸν αὐτόν, D ὅνπερ καὶ σὺ ὁ νομοθέτης ἔχων τοὺς νόμους ἐτίθεις. Ἐῤῥήθη γάρ, ἔφη. Ἀλλ' οὐχ ἱκανῶς, εἶπον, ἐδηλώθη, φόβῳ ὧν ὑμεῖς ἀντιλαμβανόμενοι δεδηλώκατε μακρὰν καὶ χαλεπὴν αὐτοῦ τὴν ἀπόδειξιν· ἐπεὶ καὶ τὸ λοιπὸν οὐ πάντως ῥᾷστον διελθεῖν. Τὸ ποῖον; Τίνα τρόπον μεταχειριζομένη πόλις φιλοσοφίαν οὐ διολεῖται. τὰ γὰρ δὴ μεγάλα πάντα ἐπισφαλῆ, καὶ τὸ λεγόμενον τὰ καλὰ τῷ ὄντι χαλεπά. Ἀλλ' ὅμως, ἔφη, λαβέτω τέλος ἡ ἀπόδειξις τούτου φανεροῦ γε- E

Par. A. Angel.

D. τοὺς νόμους ἐτίθεις] Par. K. ἐτίθης, quod receperunt Bekkerus et Astius. v. Buttmann. Gr. ampl. T. I. p. 542. Matth. Gr. §. 210. 1. cf annot. ad p. 503. E.

οὐ πάντως ῥᾷστον δ.] Bekkerus: „Imo πάντων." Non credo. Πάντως hic similiter cum superlativo iunctum, ut διαφερόντως Tim. p. 23. C. et πάνυ apud Lucianum Fugit. §. 14. de histor. conscrib. §. 5., ubi v. Hermann. Ineptit hic Schneiderus.

οὐ γὰρ τοῦτο ἔμελλον] sc. ἐρωτᾶν.

τοῦτο δὲ αὐτὸ ἐῤῥήθη μὲν καὶ τότε —] Sed illud ipsum (quod in hac causa maxime tenendum est), est quidem iam antea memoratum, necessarium fore, ut semper insit aliquid in civitate, quod eandem reipublicae habeat rationem, quam et tu legislator habebas, quum leges ferres; nec tamen ad iustam perspicuitatem explicatum est metu eorum, quae vos obiicientes demonstrationem rei longam fore ac difficilem patefecistis: quippe etiam reliqua pars disputationis haud sane facillima est ad explicandam.

D. τὰ καλὰ — χαλεπά] V. ad IV. c. 11.

E. λαβέτω τέλος] h. e. perficiatur et ad finem perducatur. Sic infra p. 501. E: τέλος λήψεται. Fallitur enim scholiastes, qui explicat: τέλος ἐχέτω, atque statuit Adimantum a Socrate petere, ut hanc disputationem iam finiat. Imo ille rogat, ut quod adhuc transmissum sit, id et ipsum adiiciatur. Itaque τέλος λαμβάνειν est: ad finem et exitum perduci, absolvi et consummari. Socrates enim quum Libr. V. p. 473. A. haec duo rogatus esset, ut et conditam civitatem ostenderet revera fundari posse, et quo id modo fieri posset doceret, absoluta priore disputationis parte dehinc ad posteriorem aggreditur.

νομένου. Οὐ τὸ μὴ βούλεσθαι, ἦν δ' ἐγώ, ἀλλ' εἴπερ, τὸ μὴ δύνασθαι διακωλύσει· παρὼν δὲ τήν γ' ἐμὴν προθυμίαν εἴσει. σκόπει δὲ καὶ νῦν, ὡς προθύμως καὶ παρακινδυνευτικῶς μέλλω λέγειν, ὅτι τοὐναντίον ἢ νῦν δεῖ τοῦ ἐπιτηδεύματος τούτου πόλιν ἅπτεσθαι. Πῶς; Νῦν μέν, ἦν δ' ἐγώ, οἱ καὶ
498 ἁπτόμενοι μειράκια ὄντα ἄρτι ἐκ παίδων τὸ μεταξὺ οἰκονομίας καὶ χρηματισμοῦ πλησιάσαντες αὐτοῦ τῷ χαλεπωτάτῳ ἀπαλλάττονται, οἱ φιλοσοφώτατοι ποιού-

E. πόλιν ἅπτεσθαι] Sic Par. ADK. Ven. II. Vind. Mon. Ang. Vat. r. sex Florentini et fortasse Vat. Θ. Vulgo πάλιν ἅπτεσθαι.

ἀλλ' εἴπερ] sc. τι διακωλύσει. Frequens haec est post εἰ, εἴπερ, εἴ που, εἴ ποτε, εἰ ἄρα, verbi finiti omissio, de qua post Hoogevenium Doctr. Partic. p. 362 sq. egerunt Wyttenbach. ad Plutarch. Consolat. ad Apollon. p. 749—51. ed. Ox. T. II. p. 69—71. Lips. Heindorf. ad Parmenid. p. 255. Matth. Gr. §. 617. Astius ad Legg. p. 124. et 492. — Παρόντα εἰδέναι τι est experiendo aliquid novisse.

τοὐναντίον ἢ νῦν —] modo contrario atque nunc fieri solet. — τοῦ ἐπιτηδεύματος τούτου, sc. τῆς φιλοσοφίας. De usu verbi ἅπτεσθαι cf. libr. II. p. 377. A: γυμναστικῆς πρότερον ἁπτέον ἢ μουσικῆς. Infra VI. p. 502. D: κατὰ ποίας ἡλικίας ἁπτόμενοι, sc. τῶν μαθημάτων. VII. p. 535. C. D. p. 539. A. Plutarch. de Discrim. Adul. et Amic. §. 24: μετὰ τέχνης ἁπτόμενον τοῦ πράγματος. — Deinde pro πόλιν vulgo erat πάλιν. Sed ita aegre subiecti commemorationem desideres; quod si abest, tota haec causa non ad civitatem pertinere videbitur. Accedit, quod, omisso πόλιν, scriptum oportuit τοὐναντίον πάλιν ἢ νῦν δεῖ κ. τ. λ. Nec profecto frustra nunc iterum πόλεως iniecta mentio est. Nam quaerere instituit philosophus, τίνα τρόπον μεταχειριζομένη πόλις φιλοσοφίαν οὐ διολεῖται, quomodo respublica tractare philosophiam debeat, ut ne ipsa intereat. Probarunt πόλιν etiam Bekkerus, Astius, A. Matthiae Praefat. ad Alcaeum p. VII sqq.

P. 498. τὸ μεταξὺ οἰκονομίας τε καὶ χρηματισμοῦ πλ.] Germanice dicas: indem sie sich so mittendurch zwischen der Hausverwaltung und dem Erwerb dem schwersten Theile davon genahet haben, machen sie sich davon, sie, die noch am meisten philosophisch werden. Itaque illud τὸ μεταξὺ οἰκονομίας τε καὶ χρηματισμοῦ interpretari licebit: interea dum rei familiari et quaestui student. Hesychius: μεταξύ· ἐξαίφνης, μετ' ὀλίγον, ἀνὰ μέσον. Illud ὄντα per attractionem ad μειράκια genere accommodatum est, usu loquendi non ita raro. Verba: οἱ φιλοσοφώτατοι ποιούμενοι cum irrisione quadam per appositionem addita sunt, de quo genere dictionis v. ann. ad Criton. p. 51. A. Ceterum fal-

μενοι — λέγω δὲ χαλεπώτατον τὸ περὶ τοὺς λόγους —· ἐν δὲ τῷ ἔπειτα, ἐὰν καὶ ἄλλων τοῦτο πραττόντων παρακαλούμενοι ἐθέλωσιν ἀκροαταὶ γίγνεσθαι, μεγάλα ἡγοῦνται, πάρεργον οἰόμενοι αὐτὸ δεῖν πράττειν· πρὸς δὲ τὸ γῆρας, ἐκτὸς δή τινων ὀλίγων, ἀποσβέννυνται πολὺ μᾶλλον τοῦ Ἡρακλειτείου ἡλίου, ὅσον αὖθις οὐκ ἐξάπτονται. Δεῖ δὲ πῶς; ἔφη. Πᾶν B τοὐναντίον· μειράκια μὲν ὄντα καὶ παῖδας μειρακιώδη παιδείαν καὶ φιλοσοφίαν μεταχειρίζεσθαι, τῶν τε

P. 498. *τὸ μετ. οἰκονομίας*] Additum vulgo *τε* post *οἰκονομίας* codd. fere omnes om.

litur **Schneiderus** *ποιούμενοι* putans esse: **qui existimantur**: nam medio tantum verbo vis putandi et existimandi tributa est, non item activo aut passivo. Itaque **Astius** coniecit *δοκούμενοι*. Quod ipsum tamen probari non potest.

πάρεργον οἰόμενοι αὐτὸ δεῖν πρ.] **obiter s. subsecivis operis id agendum esse putantes.** Nam *πάρεργον* dicitur quicquid obiter, sine singulari cura, extra ordinem, quasi ludendo et post magis difficile aut serium negotium agitur, ut vere observavit **Dorvill.** ad Chariton. p. 554. ed. Lips.

ἐκτὸς δή τινων ὀλίγων] **exceptis scilicet paucis quibusdam.** Libr. VII. p. 527. C: *ὥςπερ ἐξ Ἅιδου λέγονταί δή τινες εἰς θεοὺς ἀνελθεῖν.* Legg. IV. p. 706. C: *φεύγουσι δή τινας οὐκ αἰσχράς, ὥς φασι, φυγάς.* De proximis **scholiastes** haec scripsit: *Ἡράκλειτος ὁ Ἐφέσιος, φυσικὸς ὤν, ἔλεγεν, ὅτι ὁ ἥλιος ἐν τῇ δυτικῇ θαλάσσῃ ἐλθὼν καὶ καταδὺς ἐν αὐτῇ σβέννυται, εἶτα διελθὼν τὸ ὑπὸ γῆν καὶ εἰς ἀνατολὴν φθάσας ἐξάπτεται πάλιν, καὶ τοῦτο ἀεὶ γίνεται. Ἄλλως. Ἡράκλειτος Βαθέωνος, Ἐφέσιος, μεγαλόφρων γεγονὼς καὶ ὑπερόπτης παρ' ὁντινοῦν. οὗτος τὸ τοῦ ἡλίου ἔλεγεν εἶναι σχῆμα σκαφοειδὲς καὶ ὑπόκυρτον, καὶ τὴν ἔκλειψιν αὐτοῦ συμβαίνειν κατὰ τὴν τοῦ σκαφοειδοῦς στροφήν, ὥςτε τὸ μὲν κοῖλον ἄνω γίγνεσθαι, τὸ δὲ κυρτὸν κάτω πρὸς τὴν ἡμετέραν ὄψιν.* Priorem rationem probavit **Schleiermacherus** in **Wolfii Museo Studiorum Antiquitatis** Vol. I. p. 390 sq.

B. *μειρακιώδη παιδείαν καὶ φιλοσοφίαν*] **Scholiastes** mathematicas disciplinas intelligendas esse censet. In quo a recta ratione aberravit. Cogitandum est potius omnino de artibus liberalibus sive musicis, quibuscum vult gymnasticam copulari, ut indicat verbis proximis *τῶν τε σωμάτων — κτωμένους.* — *ἐν ᾧ* est **quo tempore, dum,** ut libr. VII. p. 516. E. Apol. Socr. p. 40. E. Symp. 185. D. 207. E. al. — *ἀνδροῦται,* **virile fit, virile robur capit.** Minus aptum *ἀδροῦται,* **adhuc tenerum est:** neque enim tenera tantum aetate corporis vires arte gymnastica corroborandae indicantur. — *ἐπιτελνειν τὰ ἐκείνης γυμνάσια,*

σωμάτων, ἐν ᾧ βλαστάνει τε καὶ ἀνδροῦται, εὖ μάλα ἐπιμελεῖσθαι, ὑπηρεσίαν φιλοσοφίᾳ κτωμένους· προϊούσης δὲ τῆς ἡλικίας, ἐν ᾗ ἡ ψυχὴ τελεοῦσθαι ἄρχεται, ἐπιτείνειν τὰ ἐκείνης γυμνάσια· ὅταν δὲ λήγῃ
C μὲν ἡ ῥώμη, πολιτικῶν δὲ καὶ στρατειῶν ἐκτὸς γίγνηται, τότε ἤδη ἀφέτους νέμεσθαι καὶ μηδὲν ἄλλο πράττειν, ὅ τι μὴ πάρεργον, τοὺς μέλλοντας εὐδαιμόνως βιώσεσθαι καὶ τελευτήσαντας τῷ βίῳ τῷ βεβιωμένῳ τὴν ἐκεῖ μοῖραν ἐπιστήσειν πρέπουσαν. Cap. XII. Ὡς ἀληθῶς μοι δοκεῖς, ἔφη, λέγειν γε προθύμως, ὦ Σώκρατες· οἶμαι μέντοι τοὺς πολλοὺς τῶν ἀκουόντων προθυμότερον ἔτι ἀντιτείνειν οὐδ' ὁπωστιοῦν πεισομένους, ἀπὸ Θρασυμάχου ἀρξαμένους. Μὴ
D διάβαλλε, ἦν δ' ἐγώ, ἐμὲ καὶ Θρασύμαχον ἄρτι φίλους γεγονότας, οὐδὲ πρὸ τοῦ ἐχθροὺς ὄντας. πεῖρας γὰρ οὐδὲν ἀνήσομεν, ἕως ἂν ἢ πείσωμεν καὶ τοῦτον καὶ τοὺς ἄλλους, ἢ προὔργου τι ποιήσωμεν

B. καὶ ἀνδροῦται] Ald. Bas. 1. 2. Stephan. ἁδροῦται. Sed codd. omnes praeter Ven. Ξ. ἀνδροῦται, quod iure revocarunt Schneid. Turr. Herm. Mox vulgo τελειοῦσθαι, quod ex plurimis libris mutatum: servat tamen Par. A. Bekkeri, unde tenuerunt Schneid. Turr. Herm.

Cap. XII. ἔτι ἀντιτείνειν] Steph coniecit ἀντιτενεῖν.

D. Εἰς σμικρόν γ', ἔφη] Ang. Flor. x. μικρόν.

illius exercitationes intendere et augere.

C. τότε ἤδη ἀφέτους νέμεσθαι] h. e. philosophiae studio sese totos dedere. Dictionem ad Protagor. p. 320. A. illustravimus.

καὶ τελευτήσαντας — πρέπουσαν] Nam tota philosophorum vita nihil aliud est nisi commentatio mortis, qua apti fiunt ad immortalitatem, ut docet Phaedon. p. 64. B. — 69. E.

Cap. XII. ἀπὸ Θρασυμάχου ἀρξαμένους] nec Thrasymacho excepto, initio a Thrasymacho facto. v. ad Gorg. p. 471. C.

D. ἢ προὔργου τι ποιήσωμεν —] aut aliquid profecerimus ad illam vitam, quando rursus nati in tales sermones inciderimus. Menon. p. 84. B: προὔργου γοῦν τι πεποιήκαμεν, ὡς ἔοικε, πρὸς τὸ ἐξευρεῖν ὅπῃ ἔχει. Proxima Εἰς μικρόν γ' — εἴρηκας, h. e. in parvum sane tempus rem differs, εἰρωνικῶς dicta esse quilibet non prorsus animo hebes facile sentiat. Facete igitur Socrates atque magnifice: imo ad nullum, si quidem comparaveris cum tempore universo. Quid enim est exiguum hoc vitae spatium, quo exacto alteram intrabimus vitam, cum aeternitate collatum? Sententiam fere eandem habes libro

εἰς ἐκεῖνον τὸν βίον, ὅταν αὖθις γενόμενοι τοῖς τοιούτοις ἐντύχωσι λόγοις. Εἰς σμικρόν γ', ἔφη, χρόνον εἴρηκας. Εἰς οὐδὲν μὲν οὖν, ἔφην, ὥς γε πρὸς τὸν ἅπαντα. τὸ μέντοι μὴ πείθεσθαι τοῖς λεγομένοις τοὺς πολλοὺς θαῦμα οὐδέν. οὐ γάρ πώποτε εἶδον γενόμενον τὸ νῦν λεγόμενον, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον τοιαῦτ' ἄττα ῥήματα ἐξεπίτηδες ἀλλήλοις ὡμοιωμένα, E
ἀλλ' οὐκ ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου, ὥςπερ νῦν, ξυμπεσόντα· ἄνδρα δὲ ἀρετῇ παρισωμένον καὶ ὡμοιωμένον μέχρι τοῦ δυνατοῦ τελέως ἔργῳ τε καὶ λόγῳ, δυναστεύοντα ἐν πόλει ἑτέρᾳ τοιαύτῃ, οὐ πώποτε ἑωράκασιν, 499
οὔτε ἕνα οὔτε πλείους. ἢ οἴει; Οὐδαμῶς γε. Οὐδέ γε αὖ λόγων, ὦ μακάριε, καλῶν τε καὶ ἐλευθέρων ἱκανῶς ἐπήκοοι γεγόνασιν, οἵων ζητεῖν μὲν τὸ ἀληθὲς ξυντεταμένως ἐκ παντὸς τρόπου τοῦ γνῶναι χάριν, τὰ δὲ κομψά τε καὶ ἐριστικὰ καὶ μηδαμόσε ἄλλοσε τείνοντα ἢ πρὸς δόξαν καὶ ἔριν καὶ ἐν δί-

οὐ γάρ πώποτε εἶδον] Sic Par. AK. Vat. Θ. Ven. Ξ. Vind. Mon. Vat. m. r. Ed. Steph. ἴδον.

P. 499. *οἵων ζητεῖν* —] Sic Par. A. a pr. m. Vat. Θ. ex corr. Mon. Flor. β. pro vulg. *οἷον*, quod Ast. et Bekk. merito repudiarunt. Genitivum requirit vel proximum illud *ἀσπαζομένων*. Ceterum etiam Ven. Ξ. *οἵων* supra versum adscriptum habet.

X. p. 608. C. De reditu animorum v. Phaedr. p. 248. D. sqq. Ceterum *μὲν οὖν*, imo, illustravimus ad Criton. p. 44. B. Sympos. p. 201. C. Gorg. 464. D. al.

ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον τοιαῦτ' ἄττα —] Ficinus: „nunquam enim, quod modo dictum est, evenisse viderunt, sed talia quaedam verba potius de industria in similitudinem quandam composita, non casu, ut nunc, concurrentia." Opponuntur inter se invicem *ῥήματα ἐξεπίτηδες ἀλλήλοις ὡμοιωμένα* et *ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου συμπεσόντα*.

E. *ἐν πόλει ἑτέρᾳ τοιαύτῃ*] h. e. in qua item ipsa perfectionis ratio cum verbis conveniat.

P. 499. *οἵων ζητεῖν* —] h. e. *τοιούτων*, *οἷοι* i. e. *ὥστε ζητεῖν*. v. Matth. Gr. §. 535.

τείνοντα ἢ πρὸς δόξαν καὶ ἔριν] Nam eristici *ὅταν περί του ἀμφισβητῶσιν, ὅπῃ μὲν ἔχει περὶ ὧν ἂν ὁ λόγος ᾖ, οὐ φροντίζουσιν, ὅπως δὲ ἃ αὐτοὶ ἔθεντο, ταῦτα δόξει τοῖς παροῦσι, τοῦτο προθυμοῦνται*, Phaedon. p. 91. A. Cf. libr. V. p. 454. A. sqq. Deinde dictio *πόῤῥωθεν ἀσπάζεσθαι*, e longinquo salutare, eleganti lusu posita pro vulgari illo *χαίρειν ἐᾶν*. Respicitur haud dubie ad Eurip. Hippolyt. v. 101., ubi

καις καὶ ἐν ἰδίαις συνουσίαις πόῤῥωθεν ἀσπαζομένων.
B Οὐδὲ τούτων, ἔφη. Τούτων τοι χάριν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ταῦτα προορώμενοι ἡμεῖς τότε καὶ δεδιότες ὅμως ἐλέγομεν, ὑπὸ τἀληθοῦς ἠναγκασμένοι, ὅτι οὔτε πόλις οὔτε πολιτεία οὐδέ γ' ἀνὴρ ὁμοίως μή ποτε γένηται τέλεος, πρὶν ἂν τοῖς φιλοσόφοις τούτοις τοῖς ὀλίγοις καὶ οὐ πονηροῖς, ἀχρήστοις δὲ νῦν κεκλημένοις, ἀνάγκη τις ἐκ τύχης παραβάλῃ, εἴτε βούλονται εἴτε μή, πόλεως ἐπιμεληθῆναι καὶ τῇ πόλει κατήκοοι γενέσθαι, ἢ τῶν νῦν ἐν δυναστείαις ἢ βασιλείαις ὄντων υἱέσιν ἢ αὐτοῖς ἔκ τινος θείας ἐπιπνοίας ἀλη-
C θινῆς φιλοσοφίας ἀληθινὸς ἔρως ἐμπέσῃ. τούτων δὲ πότερα γενέσθαι ἢ ἀμφότερα ὡς ἄρα ἐστὶν ἀδύνατον, ἐγὼ μὲν οὐδένα φημὶ ἔχειν λόγον. οὕτω γὰρ ἂν ἡμεῖς δικαίως καταγελῴμεθα, ὡς ἄλλως εὐχαῖς ὅμοια

B. νῦν κεκλημένοις] Par. DK. Vind. Lob. Flor. β. κεκληρωμένοις, quod fuit qui temere probaret.
ἀνάγκη τις ἐκ τ. παραβάλῃ] Par. ADK. Ven. II. Vind., alii non pauci, περιβάλῃ. Male. Recepit tamen Herm.
C. τούτων δὲ πότερα γενέσθαι] V. ὁπότερα, quod ex Par. ADK. Vind. Ang. Vat. m. r. Flor. a. c. x α. γ. mutatum.
πόῤῥω που ἐκτὸς ὄντι] Accessit nuper ἐκτός ex Par. ADK. Ven. II. Vind. Mon. Angel. Vat. m. r. et sex Florentinis.
D. αὕτη ἡ Μοῦσα] αὐτὴ Par. A. Ven. Ξ. Vat. m.
οὐ γὰρ ἀδύνατος γενέσθαι] V. ἀδύνατον, quod ex Vat. Θ. Ven. II. Vind. Par. DK. Mon. Angel. Vat. m. r. Flor. a. c. x. β. γ. mutatum. v. ad libr. V. p. 471. C.

Hippolytus Venerem salutans: πρόσωθεν αὐτὴν ἁγνὸς ὢν ἀσπάζομαι. Eodem respexit Plutarch. T. II. p. 777. 8: ὡς τὴν Ἀφροδίτην ὁ Ἱππόλυτος ἄπωθεν ὢν ἀσπάζεται. Platonis locum imitatur Themistius Orat. XVI. p. 211. B., ubi item libri πόῤῥωθεν, non πρόσωθεν exhibent.

B. δεδιότες ὅμως ἐλέγομεν] Respicit illa Libr. V. p. 473. C. D. De sententia conf. etiam infra p. 502. Epist. VII. p. 328.

ἀνάγκη τις παραβάλῃ] Παραβάλλειν sensu intransitivo positum est contingere, accidere et vero etiam accedere; v. Heindorf. ad Lysid. p. 203. E. Περιβάλλειν ita usurpari, nondum a quoquam est demonstratum.

καὶ τῇ πόλει κατήκοοι γενέσθαι] Malis fortasse κατηκόῳ, ut voluit Schleiermacher. Confirmant hanc rationem illa p. 502. B: ἀλλὰ μὴν — εἷς ἱκανὸς γενόμενος, πόλιν ἔχων πειθομένην, πάντ' ἐπιτελέσαι κ. τ. λ. Sed facilius correxeris κατηκόοις: quamquam nominativus κατήκοοι ex antegresso βούλονται defendi potest.

λέγοντες. ἢ οὐχ οὕτως; Οὕτως. Εἰ τοίνυν ἄκροις εἰς φιλοσοφίαν πόλεώς τις ἀνάγκη ἐπιμεληθῆναι ἢ γέγονεν ἐν τῷ ἀπείρῳ τῷ παρεληλυθότι χρόνῳ ἢ καὶ νῦν ἐστὶν ἔν τινι βαρβαρικῷ τόπῳ, πόῤῥω που ἐκτὸς ὄντι τῆς ἡμετέρας ἐπόψεως, ἢ καὶ ἔπειτα γενήσεται, D
περὶ τούτου ἕτοιμοι τῷ λόγῳ διαμάχεσθαι, ὡς γέγονεν ἡ εἰρημένη πολιτεία καὶ ἔστι καὶ γενήσεταί γε, ὅταν αὕτη ἡ Μοῦσα πόλεως ἐγκρατὴς γένηται. οὐ γὰρ ἀδύνατος γενέσθαι, οὐδ' ἡμεῖς ἀδύνατα λέγομεν· χαλεπὰ δὲ καὶ παρ' ἡμῶν ὁμολογεῖται. Καὶ ἐμοί, ἔφη, οὕτω δοκεῖ. Τοῖς δὲ πολλοῖς, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι οὐκ αὖ δοκεῖ, ἐρεῖς; Ἴσως, ἔφη. Ὦ μακάριε, ἦν δ' ἐγώ, μὴ πάνυ οὕτω τῶν πολλῶν κατη- E
γόρει· ἀλλοίαν τοι δόξαν ἕξουσιν, ἐὰν αὐτοῖς μὴ φιλονεικῶν ἀλλὰ παραμυθούμενος καὶ ἀπολυόμενος

ὅτι οὐκ αὖ δοκεῖ —] Accessit ὅτι ex Par. ADK. Vat. Θ. Ven. Ξ. Π. Vind. Ang. Vat. m. r. et Florentinis.

E. ἀλλοίαν τοι δόξαν —] Vett. editt. ἀλλ' οἵαν τοι δόξαν ἕξουσιν, ἐν αὐτοῖς μὴ φιλονεικῶν — ἐνδείκνυε — καὶ διορίζου. Emendavit locum Bekkerus ex codicibus. Nam pro ἀλλ' οἵαν τοι Par. ADK. Ven. Π. Mon. ἀλλοίαν τοι. Porro pro ἐν αὐτοῖς Par. A. Vat. m. ἐὰν αὐτοῖς, quod fortasse etiam Ven. Π. exhibet. Deinde Par. ADK. Ven. Π. Mon. Vat. m. ἐνδεικνύῃ et διορίζῃ pro vulg. ἐνδείκνυε et διορίζου. Coniunctivum διορίζῃ etiam Flor. α. β. γ. exhibent. Plerique alii libri ἐνδεικνύει et διορίζει habent. Ceterum Ven. Ξ. ἐν αὐτοῖς, quod si verum esset, ad ἕξουσιν referri oporteret. Praeterea notandum in Paris. K. et Monac. scriptum legi ἐν αὐτοῖς εἰ μὴ φιλονεικῶν κ. τ. λ.

C. πότερα γενέσθαι] In his πότερα est alterutrum, ut Theaet. p. 145. A. Charmid. p. 171. B. Legg. XI. p. 914. D. Sophist. p. 252. A. 264. D. al. De verbis εὐχαῖς ὅμοια λέγοντες vide annot. ad libr. V. p. 450. D. — ἄλλως, frustra. — ἄκροι εἰς φιλοσοφίαν sunt qui in philosophia principes exstiterunt. Usum vocabuli tetigi ad libr. II. p. 366. B. III. p. 405. A.

D. ἕτοιμοι τῷ λόγῳ δ.] Rarior ellipsis primae personae ἐσμέν, quae reperitur etiam Parmenid. p. 137. B. Lachet. p. 180. A. al., quum tertiae personae post ἕτοιμος, ἱκανός, alia, omissione nihil sit frequentius; v. Dorvill. ad Chariton. p. 228. ed. Lips. Schaefer. Melett. p. 48 sq. p. 114. et ad Lambert. Bos. p. 605. Falleretur tamen si quis ubique verbum substantivum omitti putaret. Sic post ἕτοιμος ponitur Eurip. Phoeniss. v. 494. — αὕτη ἡ Μοῦσα. Intelligitur philosophia.

E. ἀλλοίαν τοι δόξαν —] alius generis illi opinionem suscipient, si iis — demonstres, quosnam di-

τὴν τῆς φιλομαθείας διαβολὴν ἐνδεικνύῃ, οὓς λέγεις
τοὺς φιλοσόφους, καὶ διορίζῃ, ὥςπερ ἄρτι, τήν τε
500 φύσιν αὐτῶν καὶ τὴν ἐπιτήδευσιν, ἵνα μὴ ἡγῶνταί
σε λέγειν οὓς αὐτοὶ οἴονται. ἢ καί, ἐὰν οὕτω θεῶν-
ται, ἀλλοίαν τε φήσεις αὐτοὺς δόξαν λήψεσθαι καὶ
ἄλλα ἀποκρινεῖσθαι; ἢ οἴει τινὰ χαλεπαίνειν τῷ μὴ
χαλεπῷ ἢ φθονεῖν τῷ μὴ φθονερῷ ἄφθονόν τε καὶ
πρᾶον ὄντα; ἐγὼ μὲν γάρ σὲ προφθάσας λέγω, ὅτι
ἐν ὀλίγοις τισὶν ἡγοῦμαι, ἀλλ' οὐκ ἐν τῷ πλήθει,
χαλεπὴν οὕτω φύσιν γίγνεσθαι. Καὶ ἐγώ, ἀμέλει,
B ἔφη, ξυνοίομαι. Οὐκοῦν καὶ αὐτὸ τοῦτο ξυνοίει,
τοῦ χαλεπῶς πρὸς φιλοσοφίαν τοὺς πολλοὺς διακεῖ-

τὴν τῆς φιλομαθείας] Sic vulgo. Sed Par. A. pr. m. *φιλομαθίας*.

P. 500. *ἢ καὶ ἐὰν οὕτω θεῶνται*] Editt. omnes *ἣ καὶ ἐὰν οὕτω θ.* quod Astius in *ἢ καὶ* mutavit. Ven. Ξ. Ang. Flor. *α.* *ἢ* omittunt, quod placuit Schleiermachero. Flor. *β.* et Monac. *ἣ οὐκ* exhibent, quo non opus. Deinde rursus *ἀλλοίαν τοι* scribebatur. Recte Angel. *τε* pro *τοι* praebuit. Tum *ἀποκρίνεσθαι* Par. A. Vat. m. quod nemo temere probaverit.

B. *οὐ προςῆκον ἐπειςκ.*] V. *οὐ μὴ πρ.*, quod ex edit.

cas philosophos. Hermannum hic *ἀλλ' οἵαν τοι* reduxisse miramur.

τὴν τῆς φιλομαθείας] h. e. *τῆς φιλοσοφίας*. v. libr. V. p. 475. C. Philosophia enim maxime continetur studio discendi verique cognoscendi. De verbo *παραμυθεῖσθαι* cf. annot. ad Phaedon. p. 70. B. coll. libr. V. p. 476. E.

P. 500. *ἢ καὶ — ἀλλοίαν τε φήσεις —*] An etiam, si ita intueantur, eos dices et aliam de iis sententiam suscepturos et alia responsuros? Persanatum nunc puto locum admodum salebrosum. Nam quod vulgo post *ἀλλοίαν* legebatur *τοι*, id temere ex antecedentibus repetitum *τε* suo loco depulit. Illud *ἢ καὶ* autem sequente interrogatione patet rectissime esse positum. Schneiderum vero mireris hic quoque *τοι* graviter defendentem, quum illud a sententiae ratione alienum esse manifestum sit.

ἄφθονόν τε καὶ πρᾶον ὄντα;] Quorsum haec spectent, statim declaratur verbis *ἐγὼ μὲν γάρ σέ — φύσιν γίγνεσθαι*. In quibus obiter notamus *οὕτω* adiectivo suo postpositum. Charmid. p. 157. B: *μήτε πλούσιον οὕτω μηδένα εἶναι μήτε γενναῖον μήτε καλόν κ. τ. λ.* Xenoph. Anab. IV, 8, 26: *πῶς οὖν, ἔφασαν, δυνήσονται παλαίειν ἐν σκληρῷ καὶ δασεῖ οὕτως;* Hellenic. VI, 1, 15: *ὃς φρόνιμος μὲν οὕτω στρατηγός ἐστιν.* Eurip. Orest. in. *οὐκ ἔστιν οὐδὲν δεινὸν ὧδ' εἰπεῖν ἔπος κ. τ. λ.*, ubi *ὧδε* item ad *δεινόν* referam.

B. *οὐ προςῆκον ἐπειςκεκωμακότας*] Verbum habet significationem turbulen-

σθαι ἐκείνους αἰτίους εἶναι τοὺς ἔξωθεν οὐ προςῆ-
κον ἐπειςκεκωμακότας, λοιδορουμένους τε αὐτοῖς καὶ
φιλαπεχθημόνως ἔχοντας καὶ ἀεὶ περὶ ἀνθρώπων
τοὺς λόγους ποιουμένους, ἥκιστα φιλοσοφίᾳ πρέποντα
ποιοῦντας; Πολύ γ', ἔφη. Cap. XIII. Οὐδὲ γάρ
που, ὦ Ἀδείμαντε, σχολὴ τῷ γε ὡς ἀληθῶς πρὸς
τοῖς οὖσι τὴν διάνοιαν ἔχοντι κάτω βλέπειν εἰς ἀν-
θρώπων πραγματείας, καὶ μαχόμενον αὐτοῖς φθόνου C
τε καὶ δυςμενείας ἐμπίπλασθαι, ἀλλ' εἰς τεταγμένα
ἄττα καὶ κατὰ ταὐτὰ ἀεὶ ἔχοντα ὁρῶντας καὶ θεω-
μένους οὔτ' ἀδικοῦντα οὔτ' ἀδικούμενα ὑπ' ἀλλή-
λων, κόσμῳ δὲ πάντα καὶ κατὰ λόγον ἔχοντα, ταῦτα

Bas. 2. et plurimis optimisque libris emendatum. Par. K. Mon. Flor. β. ὡς μὴ προςῆκον.

πρέποντα ποιοῦντας;] Editt. omnes πρέπον ποιοῦντας. Recte Monac. Flor. β. πρέποντα, quod confirmant Par. DK, in quibus πρέποντας scriptum est. Sed Schneid. Turr. Herm. vet. lectionem servant.

Cap. XIII. C. οὔτ' ἀδικούμενα ὑπ' ἀλλ.] ἀδικούμενον Par. A. Vat. Θ. Ven. II. Vind. Φ. Par. K. Vat. m. r. corr. Ven. Ξ. pr. Vat. D. al. v. infra.

tae et impudentis irruptionis; ut Theaet. p. 184. A. Voce φιλαπεχθήμονες utitur Demosthen. contr. Tim. p. 701. 14. adv. Conon. p. 1268. 16. ed. Reisk. Isocrat. de Pac. p. 192. 65. ed. Bekk. — οὐ προςῆκον, quum non deceat. Male enim vulgo οὐ μὴ προςῆκον.

λοιδορουμένους αὐτοῖς] sc. τοῖς πολλοῖς. Prave Schneiderus αὑτοῖς scripsit, i. e. ἀλλήλοις, ut isti homines semet invicem conviciis proscindere existimandi essent.

Cap. XIII. C. καὶ μαχόμενον αὐτοῖς —] Duplex in hoc loco animadvertenda est enallage. Nam primo post dativum αὐτῷ — ἔχοντι infertur accusativus, quam structurae variationem simili in genere notarunt Duker. ad Thucyd. II. 36. Elmslei. ad Eurip. Heraclid. v. 7., alii. Deinde a numero singulari ad pluralem transitur, quod genus loquendi et a nobis saepius tractatum est et ab Hermanno ad Viger. p. 739. Poppon. Prolegg. ad Thucyd. T. I. p. 93. illustratum.

εἰς τεταγμένα ἄττα καὶ κατὰ ταὐτὰ ἀεὶ —] Nam totum philosophi studium refertur ad ἐκείνην τὴν οὐσίαν τὴν ἀεὶ οὖσαν καὶ οὐ πλανωμένην ὑπὸ γενέσεως καὶ φθορᾶς, ut legimus p. 485. A. conf. locus nobilissimus Theaetet. p. 472 sqq., ubi sapientis imago eius proponitur, qui totus est in rerum divinarum contemplatione occupatus, terrestrium rerum incuriosus. Ceterum ad haec: ἀλλ' εἰς τεταγμένα — ἀφομοιοῦσθαι ex praecedenti οὐδὲ σχολή per zeugma verbum aliquod consimilis significationis intelligendum, veluti δεῖ, vel πρέπει:

μιμεῖσθαί τε καὶ ὅ τι μάλιστα ἀφομοιοῦσθαι. ἢ οἴει τινὰ μηχανὴν εἶναι, ὅτῳ τις ὁμιλεῖ ἀγάμενος, μὴ μιμεῖσθαι ἐκεῖνο; Ἀδύνατον, ἔφη. Θείῳ δὴ καὶ κο-
D σμίῳ ὅ γε φιλόσοφος ὁμιλῶν κόσμιός τε καὶ θεῖος εἰς τὸ δυνατὸν ἀνθρώπῳ γίγνεται· διαβολὴ δ' ἐν πᾶσι πολλή. Παντάπασι μὲν οὖν. Ἂν οὖν τις, εἶπον, αὐτῷ ἀνάγκη γένηται ἃ ἐκεῖ ὁρᾷ μελετῆσαι εἰς ἀνθρώπων ἤθη καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ τιθέναι καὶ μὴ μόνον ἑαυτὸν πλάττειν, ἆρα κακὸν δημιουργὸν αὐτὸν οἴει γενήσεσθαι σωφροσύνης τε καὶ δικαιοσύνης καὶ ξυμπάσης τῆς δημοτικῆς ἀρετῆς; Ἥκιστά γε, ἦ δ' ὅς. Ἀλλ' ἐὰν δὴ αἴσθωνται οἱ πολλοί, ὅτι ἀληθῆ
E περὶ αὐτοῦ λέγομεν, χαλεπανοῦσι δὴ τοῖς φιλοσόφοις καὶ ἀπιστήσουσιν ἡμῖν λέγουσιν, ὡς οὐκ ἄν ποτε ἄλλως εὐδαιμονήσειε πόλις, εἰ μὴ αὐτὴν δια-

Θείῳ δὴ καὶ κοσμίῳ —] Laudat Euseb. Praep. Evang. XII, 19. κόσμῳ scribens.

P. 501. ἀλλ' οὖν οἶσθ', ὅτι —] Bas. 2. ἀλλ' οὐκ οἶσθ'. Ficinus: an nescis. Probavit Astius. Deinde loco vulg. διενεγκεῖν Mon. et Flor. β. praebuerunt διενέγκοιεν, quod etiam Bekkerus recepit, sed Schneid. Turr. Herm. spreverunt. Nec iniuria infinitivum defendas ex iis, quae ad p. 488. B. de ὅτι cum infinitivo iuncto exposuimus. Sed Eusebius l. c. διενέγκαιεν, unde Astius

unde etiam casuum enallage orta videtur. Ad οὔτ' ἀδικοῦντα int. ἄλληλα. v. ad II. p. 358. E.

D. μὴ μόνον ἑαυτὸν πλάττειν] Gorg. p. 483. E: πλάττοντες τοὺς βελτίστους καὶ ἐῤῥωμενεστάτους. Alcibiad. I. p. 121. D. Mox τὴν δημοτικὴν ἀρετήν vocat virtutem civilem, qualis est quae in republica colitur, quam Phaedon. p. 69. B. etiam πολιτικήν vocat. Cf. VII. p. 518. D.

E. διαγράψειαν — ζωγράφοι] Philosophi perfectae civitatis imaginem mente et animo tenentes eleganter cum pictoribus comparantur, qui urbem quampiam ad formam et speciem animo conceptam delineaturi primum tabulam expurgatam expetunt, ac deinde demum opus suum aggrediuntur. Verbum διαγράφειν est describere, designare; sed ὑπογράφειν est adumbrare, primis lineis describere, breviter et generatim designare. cf. Libr. VIII. p. 548. D. Legg. IX. p. 934. B. Mox p. 504. D: τῇ ὑπογραφῇ opponitur ἡ τελεωτάτη ἀπεργασία.

P. 501. τῷ μήτε ἰδιώτου μήτε πόλεως] Saepenumero πόλις et ἰδιώτης opponuntur. v. ad Gorg. p. 507. D. coll. libr. VII. p. 536. A.

πρὶν ἢ παραλαβεῖν —] Opponuntur ἢ παραλαβεῖν καθαράν, et ἢ αὐτοὶ ποιῆσαι, sc. καθαράν, ut sententia haec sit: priusquam tabulam aut ab aliis acceperint purgatam, aut ipsi puram

γράψειαν οἱ τῷ θείῳ παραδείγματι χρώμενοι ζωγράφοι; Οὐ χαλεπανοῦσιν, ἦ δ' ὅς, ἐάνπερ αἴσθωνται. ἀλλὰ δὴ τίνα λέγεις τρόπον τῆς διαγραφῆς; Λαβόν- 501
τες, ἦν δ' ἐγώ, ὥςπερ πίνακα πόλιν τε καὶ ἤθη ἀνθρώπων, πρῶτον μὲν καθαρὰν ποιήσειαν ἄν· ὃ οὐ πάνυ ῥᾴδιον· ἀλλ' οὖν οἶσθ', ὅτι τούτῳ ἂν εὐθὺς τῶν ἄλλων διενέγκοιεν, τῷ μήτε ἰδιώτου μήτε πόλεως ἐθελῆσαι ἂν ἅψασθαι μηδὲ γράφειν νόμους, πρὶν ἢ παραλαβεῖν καθαρὰν ἢ αὐτοὶ ποιῆσαι. Καὶ ὀρθῶς γ', ἔφη. Οὐκοῦν μετὰ ταῦτα οἴει ὑπογράψασθαι ἂν τὸ σχῆμα τῆς πολιτείας; Τί μήν; Ἔπει- B
τα, οἶμαι, ἀπεργαζόμενοι πυκνὰ ἂν ἑκατέρωσ' ἀποβλέποιεν πρός τε τὸ φύσει δίκαιον καὶ καλὸν καὶ σώφρον καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα καὶ πρὸς ἐκεῖνο αὖ τὸ ἐν τοῖς ἀνθρώποις, ἐμποιοῖεν ξυμμιγνύντες τε καὶ

bene διενέγκειεν effinxit, quae forma creberrime est depravata.

πρὶν ἢ παραλαβ.] ἢ πρὶν Vat. Θ.

B. ἑκατέρωσ' ἀποβλέποιεν] V. ἑκατέρως. Recte Flor. β. x. Angel. Euseb. ἑκατέρωσε.

πρὸς ἐκεῖνο αὖ τὸ ἐν τοῖς ἀνθρ.] Sic cum Bas. 2. scriptum exhibent Par. ADK. Vat. Θ. Ven. II. Vind. Ang. Vat. m. r. et sex Florentini. Vulgo αὖ ὃ ἐν τοῖς ἀνθρ. commate post ἐμποιοῖεν posito, ut nuperi editt. inde a Schneid. excepto Hermanno.

reddiderint. Itaque hoc πρὶν ἢ nollem vir egregius ad Demosthen. Apparat. T. IV. p. 564. usus esset ad refellenda ea, quae Guil. Dindorfius ad Aristoph. Comment. T. VI. p. 604. et Praefat. ad Isocrat. p. V. de usu vocularum πρὶν ἢ apud veteres Atticos non ferendo monuit. Quippe prius ἢ hic respondet alteri illi ante ἢ αὐτοὶ ποιῆσαι illato, nec scribi ullo modo potuit ἢ πρὶν παραλαβεῖν κ. τ. λ., quoniam πρὶν ad utrumque orationis membrum pertinet.

B. πρός τε τὸ φύσει δίκαιον —] h. e. πρὸς αὐτὸ τὸ καλόν, κ. τ. λ., ad ideam iustitiae, pulcritudinis cet. Opponitur τὸ ἐν τοῖς ἀνθρώποις δίκαιον κ. τ. λ. ut Phaedon. p. 103. B: τὸ ἐν τῇ φύσει et τὸ ἐν ἡμῖν ἐναντίον, et infra Libr. X. p. 597. B: ἡ ἐν τῇ φύσει κλίνη et ἣν ὁ τέκτων εἰργάσατο. Pessime igitur vulgo legebatur πρὸς ἐκεῖνο; ὃ ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἐμποιοῖεν, ξυμμ. Sed praeterea loco etiam aliam labem aspersam esse putamus. Nam verbum ἐμποιοῖεν non apte cohaeret cum antecedentibus. Itaque Astius καὶ ἐμποιοῖεν legi voluit: Schleiermacherus autem τε post ἐμποιοῖεν inserendum arbitratus est. Nobis pro ἀποβλέποιεν legendum videtur ἀποβλέποντες, quod propter participiorum concursum temere ab librariis mutatum est. Ita sententia est: *dum inter elaborandum crebro ad utrumque respiciant* ctr. Sed viderint sapientes! — Πυκνὰ

κεραννύντες ἐκ τῶν ἐπιτηδευμάτων τὸ ἀνδρείκελον, ἀπ᾽ ἐκείνου τεκμαιρόμενοι, ὃ δὴ καὶ Ὅμηρος ἐκάλεσεν ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἐγγιγνόμενον θεοειδές τε καὶ θεοείκελον. Ὀρθῶς, ἔφη. Καὶ τὸ μὲν ἄν, οἶμαι,
C ἐξαλείφοιεν, τὸ δὲ πάλιν ἐγγράφοιεν, ἕως ὅ τι μάλιστα ἀνθρώπεια ἤθη, εἰς ὅσον ἐνδέχεται, θεοφιλῆ ποιήσειαν. Καλλίστη γοῦν ἄν, ἔφη, ἡ γραφὴ γένοιτο. Ἆρ᾽ οὖν, ἦν δ᾽ ἐγώ, πείθομέν πῃ ἐκείνους, οὓς διατεταμένους ἐφ᾽ ἡμᾶς ἔφησθα ἰέναι, ὡς τοιοῦτός ἐστι πολιτειῶν ζωγράφος, ὃν τότ᾽ ἐπῃνοῦμεν πρὸς αὐτούς, δι᾽ ὃν ἐκεῖνοι ἐχαλέπαινον, ὅτι τὰς πόλεις αὐτῷ παρεδίδομεν, καί τι μᾶλλον αὐτὸ νῦν ἀκούοντες πραΰνονται; Καὶ πολύ γε, ἦ δ᾽ ὅς, εἰ
D σωφρονοῦσι. Πῇ γὰρ δὴ ἕξουσιν ἀμφισβητῆσαι; πότερον μὴ τοῦ ὄντος τε καὶ ἀληθείας ἐραστὰς εἶναι τοὺς φιλοσόφους; Ἄτοπον μέντ᾽ ἄν, ἔφη, εἴη. Ἀλλὰ

C. *ἕως ὅ τι μάλιστα ἀνθρώπεια* —] Voculam *ἄν* in vett. editt. post *ἕως* interpositam om. Par. A. Vat. Θ. Ven. Ξ. Il. Ang. Vat. m. r. Flor. a. c. x. α. γ. v. annot. Praeterea Euseb. codex noster Flor. x. Ang. *τὰ ἀνθρώπεια* exhibent.

οὓς διατεταμένους ἐφ᾽ ἡμᾶς] V. *διατεταγμένους*, quod vix unus et alter ex codicibus exhibet.

καί τι μᾶλλον αὐτό ν.] *καί τι μᾶλλον* Par. A. Vat. m.

βλέπειν dictum ut apud Aristoph. Vesp. v. 415: *πυκνὸν νεύοντες εἰς τὴν γῆν.*

ἀπ᾽ ἐκείνου τεκμαιρόμενοι] h. e. ex divino iudicantes, quid humani admisceri possit. *Τὸ θεοείκελον* saepius memoratur apud Homerum, veluti Iliad. I, 131: *θεοείκελ᾽ Ἀχιλλεῦ.* Vocem *ἀνδρείκελον* Timaeus Glossar. p. 36. interpretatur *χρόα ἐπιτηδεία ὡς πρὸς ἀνδρὸς μίμησιν*, ubi v. Ruhnken.

C. *ἕως ὅ τι μάλιστα* —] Quod vett. editt. cum aliquot codd. mss. habent *ἕως ἂν ὅ τι μ.*, id non temere spernendum. v. ad Tim. p. 56. D. Phaed. 101. D. — *εἰς ὅσον ἐνδέχεται*, quantum fieri potest. Phaedon. p. 93. B: *εἴπερ ἐνδέχεται τοῦτο γίγνεσθαι*. Xenoph. Memor. I, 2, 23. IV, 7, 9. coll. Viger. p. 454.

οὓς διατεταμένους ἐφ᾽ ἡμᾶς —] Vid. libr. V. c. 18. p. 474. A. Mox vere Schleiermacherus ex aliquot libris legendum censet: *καί τι μᾶλλον αὐτὸ νῦν ἀκούοντες κ. τ. λ.*, vertens: und werden sie lieber, wenn sie es ietzt hören, etwas sanfter sein? Alioquin ad *ἔτι μᾶλλον πραΰνονται* intelligendum *ἢ τότε, ὅτε αὐτὸν ἐπῃνοῦμεν πρὸς αὐτούς.* Quod propter antegressum: *δι᾽ ὃν ἐκεῖνοι ἐχαλέπαινον*, absur-

μὴ τὴν φύσιν αὐτῶν οἰκείαν εἶναι τοῦ ἀρίστου, ἣν ἡμεῖς διήλθομεν; Οὐδὲ τοῦτο. Τί δέ; τὴν τοιαύτην τυχοῦσαν τῶν προσηκόντων ἐπιτηδευμάτων οὐκ ἀγαθὴν τελέως ἔσεσθαι καὶ φιλόσοφον, εἴπερ τινὰ ἄλλην; ἢ ἐκείνους φήσειν μᾶλλον, οὓς ἡμεῖς ἀφωρίσαμεν; Οὐ δήπου. Ἔτι οὖν ἀγριανοῦσι λεγόντων E
ἡμῶν, ὅτι, πρὶν ἂν πόλεως τὸ φιλόσοφον γένος ἐγκρατὲς γένηται, οὔτε πόλει οὔτε πολίταις κακῶν παῦλα ἔσται, οὐδὲ ἡ πολιτεία, ἣν μυθολογοῦμεν λόγῳ, ἔργῳ τέλος λήψεται; Ἴσως, ἔφη, ἧττον. Βούλει οὖν, ἦν δ' ἐγώ, μὴ ἧττον φῶμεν αὐτούς, ἀλλὰ παντάπασι πρᾴους γεγονέναι καὶ πεπεῖσθαι, ἵνα, εἰ μή τι ἄλλο, 502
αἰσχυνθέντες ὁμολογήσωσι; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη.

Cap. XIV. *Οὗτοι μὲν τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, τοῦτο πεπεισμένοι ἔστων· τοῦδε δὲ πέρι τις ἀμφισβητήσει, ὡς οὐκ ἂν τύχοιεν γενόμενοι βασιλέων ἔκγονοι ἢ δυ-*

Flor. a. c. α. γ. probantibus Schleiermachero, Turr. Schn. Herm. Vulgo *καὶ ἔτι μᾶλλον.*

εἰ σωφρονοῦσι] Sic Par. ADK. Ven. Π. Mon. Ang. Vat. m. et Florentini. Vulgo *ἢν σωφρονῶσι.*

D. *ἢ ἐκείνους φήσειν μᾶλλον* —] V. *φήσεις.* Par. A. Vat. Θ. Ven. Ξ. Π. Vind. Vat. m. r. Flor. a. c. γ. *φήσειν*, quod praeeunte Bekkero recepimus suffragantibus etiam nuperis editt. Angel. *φύσει.*

dum esse liquet. — *εἰ σωφρονοῦσιν*, si sapiunt. v. ad libr. III. p. 399. E.

D. *πότερον μὴ τοῦ ὄντος κ. τ. λ.*] Quod *μή* post *ἀμφισβητεῖν* infertur, id ne quis moleste ferat, adeundus est Hermann. ad Viger. p. 798.

ἢ ἐκείνους φήσειν μᾶλλον] Intell. *ἔσεσθαι ἀγαθοὺς καὶ φιλοσόφους*: an illos dicent magis id consequuturos, quos secrevimus? Pro *φήσειν* exspectabam *φήσουσι.* Nam quod Stephanus scripsit *φήσεις*, id ferri propterea non potest, quia Socrates non Adimanti sententiam sciscitatur, sed eorum hominum, quos philosophorum reprehensores esse dixerat. Lectio in ordinem recepta si vera est, infinitivus per anacoluthon quoddam debet explicari, in quo non est quod haereamus. Quippe *φήσειν* dicitur perinde ac si praecessisset *ἔξουσι λέγειν.*

P. 502. *εἰ μή τι ἄλλο, αἰσχυνθέντες ὁμολογήσωσι*] ut nihil aliud, certe pudore moti assentiantur. Non opus scribere, *εἰ μή τι, ἀλλά*, quod legitur infra p. 509. C. et Menon. p. 86. E. Quanquam id ex coniectura Astii recepit Hermannus.

Cap. XIV. *τοῦδε δὲ πέρι τις ἀμφισβητήσει*] hoc vero ecquis dubitabit, fieri

ναστῶν τὰς φύσεις φιλόσοφοι; Οὐδ' ἂν εἷς, ἔφη. Τοιούτους δὲ γενομένους ὡς πολλὴ ἀνάγκη διαφθαρῆναι, ἔχει τις λέγειν; ὡς μὲν γὰρ χαλεπὸν σωθῆναι, καὶ ἡμεῖς ξυγχωροῦμεν· ὡς δὲ ἐν παντὶ τῷ
B χρόνῳ τῶν πάντων οὐδέποτ' οὐδ' ἂν εἷς σωθείη, ἔσθ' ὅςτις ἀμφισβητήσει; Καὶ πῶς; Ἀλλὰ μήν, ἦν δ' ἐγώ, εἷς ἱκανὸς γενόμενος, πόλιν ἔχων πειθομένην, πάντ' ἐπιτελέσαι τὰ νῦν ἀπιστούμενα. Ἱκανὸς γάρ, ἔφη. Ἄρχοντος γάρ που, ἦν δ' ἐγώ, τιθέντος τοὺς νόμους καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα, ἃ διεληλύθαμεν, οὐ δήπου ἀδύνατον ἐθέλειν ποιεῖν τοὺς πολίτας. Οὐδ' ὁπωστιοῦν. Ἀλλὰ δὴ ἅπερ ἡμῖν δοκεῖ, δόξαι καὶ ἄλλοις θαυμαστόν τι καὶ ἀδύνατον; Οὐκ
C οἶμαι ἔγωγε, ἦ δ' ὅς. Καὶ μὴν ὅτι γε βέλτιστα, εἴπερ δυνατά, ἱκανῶς ἐν τοῖς ἔμπροσθεν, ὡς ἐγᾦμαι, διήλθομεν. Ἱκανῶς γάρ. Νῦν δή, ὡς ἔοικε, ξυμβαίνει ἡμῖν περὶ τῆς νομοθεσίας ἄριστα μὲν εἶναι ἃ λέγομεν, εἰ γένοιτο, χαλεπὰ δὲ γενέσθαι, οὐ μέντοι ἀδύνατά γε. Ξυμβαίνει γάρ, ἔφη.

Cap. XIV. P. 502. *δυναστῶν τὰς φύσεις φ.*] V. *δυναστῶν οἱ τὰς φύσεις φ.*, quod ex Par. ADK. Vat. Θ. Ven. Ξ. Π. Mon. Angel. Vat. m. et sex Florentinis correctum.

B. *ὅςτις ἀμφισβητήσει;*] Sic Par. DK. Mon. Flor. β. pro vulg. *ἀμφισβητήσειε*, quod etiam Bekkerus correxit. Imo etiam ceteri editt. nuperi Parisini A. sui immemores futurum susceperunt.

Ἀλλὰ δὴ ἅπερ ἡμῖν δ.] V. *ἀλλὰ μὴν ἅπερ*, contra fidem posse, ut regum vel principum filii natura philosophi nascantur? Monui, quia fuit qui *τίς* scribendum putaret. Sed vid. Hermann. ad Viger. p. 730. ann. 151. Ceterum cf. libr. V. p. 476. D: *καὶ ἀμφισβητῇ, ὡς οὐκ ἀληθῆ λέγομεν.* Paullo post: *ὡς δὲ — οὐδ' ἂν εἷς σωθείη, ἔσθ' ὅςτις ἀμφισβητήσει;* Parmenid. p. 135. A. Amator. p. 136. D.

B. *οὐδ' ἂν εἷς σωθείη*] h. e. plane nullus. v. ad p. 506. A. Proxima sic intelligas, ac si plene scriptum esset: *Ἀλλὰ μὴν — εἷς ἱκανός ἐστι γενόμενος* (ubi natus fuerit philosophus) *πόλιν ἔχων πειθομένην* (si civitatem sibi obsequentem habeat), *πάντ' ἐπιτελέσαι κ. τ. λ.* Nam verissime Schaef. ad Lambert. Bos. p. 606. apud voc. *ἱκανός* frequenti usu verbum substantivum omitti indicavit.

C. *ξυμβαίνει ἡμῖν περὶ τῆς ν.*] efficitur s. consequitur nobis, ut quae de legum ferendarum ratione dicimus, optima quidem sint, si fiant ctr.

Cap. XV. Οὐκοῦν ἐπειδὴ τοῦτο μόγις τέλος ἔσχε,
τὰ ἐπίλοιπα δὴ μετὰ τοῦτο λεκτέον, τίνα τρόπον D
ἡμῖν καὶ ἐκ τίνων μαθημάτων τε καὶ ἐπιτηδευμάτων
οἱ σωτῆρες ἐνέσονται τῆς πολιτείας, καὶ κατὰ ποίας
ἡλικίας ἕκαστοι ἑκάστων ἁπτόμενοι; Λεκτέον μέντοι,
ἔφη. Οὐδέν, ἦν δ' ἐγώ, τὸ σοφόν μοι ἐγένετο τήν
τε τῶν γυναικῶν τῆς κτήσεως δυςχέρειαν ἐν τῷ πρόσθεν
παραλιπόντι καὶ παιδογονίαν καὶ τὴν τῶν ἀρχόντων
κατάστασιν, εἰδότι, ὡς ἐπίφθονός τε καὶ χαλεπὴ
γίγνεσθαι ἡ παντελῶς ἀληθής· νῦν γὰρ οὐδὲν
ἧττον ἦλθε τὸ δεῖν αὐτὰ διελθεῖν. καὶ τὰ μὲν δὴ E
τῶν γυναικῶν τε καὶ παίδων πεπέρανται, τὸ δὲ τῶν
ἀρχόντων ὥςπερ ἐξ ἀρχῆς μετελθεῖν δεῖ. ἐλέγομεν δ',
εἰ μνημονεύεις, δεῖν αὐτοὺς φιλοπόλιδάς τε φαίνε- 503
σθαι, βασανιζομένους ἐν ἡδοναῖς τε καὶ λύπαις, καὶ
τὸ δόγμα τοῦτο μήτ' ἐν πόνοις μήτ' ἐν φόβοις μήτ'
ἐν ἄλλῃ μηδεμιᾷ μεταβολῇ φαίνεσθαι ἐκβάλλοντας,
ἢ τὸν ἀδυνατοῦντα ἀποκριτέον, τὸν δὲ πανταχοῦ
ἀκήρατον ἐκβαίνοντα, ὥςπερ χρυσὸν ἐν πυρὶ βασα-

librorum fere omnium. Mon. Par. DK. ὅπερ.

Cap. XV. *μόγις τέλος ἔσχε*] V. *μόλις*, quod ex Par. A. Ven. Ξ. Mon. Ang. Vat. m. et sex Florentinis mutatum.

D. *σωτῆρες ἐνέσονται*] Sic Par. ADK. Vat. Θ. Ven. II. Vind. Mon. Angel. Vat r. Flor. β. x. pro vulg. ἔσονται.

ἡ παντελῶς ἀληθής] *γίγνεσθαι, εἰ καὶ παντελῶς ἀλ.* Mon. et Flor. β. Recte Stephan. cum ceteris codd. *ἡ παντελῶς ἀληθής*. Ald. Bas. 1. 2. *ἢ π. αλ.*

Cap. XV. D. *Οὐδεν — τὸ σοφόν μοι ἐγένετο*] Nihil — mihi profuit versutia mea. Nam *τὸ σοφὸν* nunc idem est quod *τὸ σόφισμα*, callidum inventum. Iocatur igitur Socrates, affirmans se in superioribus harum rerum diligentiorem disputationem callido consilio praetermisisse. — *ὡς ἐπίφθονός τε καὶ χαλ. γίγνεσθαι*, h. e. *ὡς ἐπίφθονόν τε καὶ χαλεπὸν γίγνεσθαι αὐτήν*, intelligens rem esse invidiae plenam ac difficilem ad efficiendum, siquidem omnino vera sit futura. Nam ita haec capienda sunt. Quamquam scribendum potius *ἥ γε παντελῶς ἀληθής* videtur. Cornarius corrigebat: *εἰδότι ὡς ἐπίφθονά τε καὶ χαλεπὰ γίγνεσθαι ἢ παντελῶς ἀληθῆ*. Car. Schmidt. Epistol. ad Turr. p. 20. locum sic refingendum putat: *ὡς — γίγνεσθαι ἢ ἡ παντελῶς ἀληθής*.

P. 503. *καὶ τὸ δόγμα τοῦτο —*] hunc sensum constantis patriae amoris — videri deponere.

νιζόμενον, στατέον ἄρχοντα καὶ γέρα δοτέον καὶ ζῶντι καὶ τελευτήσαντι καὶ ἆθλα. τοιαῦτ᾽ ἄττα ἦν τὰ λεγόμενα παρεξιόντος καὶ παρακαλυπτομένου τοῦ
B λόγου, πεφοβημένου κινεῖν τὸ νῦν παρόν. Ἀληθέστατα, ἔφη, λέγεις· μέμνημαι γάρ. Ὄκνος γάρ, ἔφην, ὦ φίλε, ἐγώ, εἰπεῖν τὰ νῦν ἀποτετολμημένα· νῦν δὲ τοῦτο μὲν τετολμήσθω εἰπεῖν, ὅτι τοὺς ἀκριβεστάτους φύλακας φιλοσόφους δεῖ καθιστάναι. Εἰρήσθω γάρ, ἔφη. Νόησον δή, ὡς εἰκότως ὀλίγοι ἔσονταί σοι. ἣν γὰρ διήλθομεν φύσιν δεῖν ὑπάρχειν αὐτοῖς,

P. 503. B. Ὄκνος γάρ] Codd. ὄκνος γάρ. Par. D. in marg. ὀκνοῦν. Vulgo Ὤκνουν γάρ commate ante εἰπεῖν τὰ νῦν omisso.

φιλοσόφους δεῖ καθιστάναι] Vat. Θ. καθεστάναι. Ceteri libri cum editt. omnibus καθιστάναι.

ἣν γὰρ διήλθομεν] δή vulgo post γάρ interpositum nunc cum plurimis optimisque libris delevimus praeeunte Bekkero.

διεσπασμένη φύεται] Vulgatum διεσπασμένα soli Flor. α.

τὸν δὲ πανταχοῦ ἀκήρατον —] Politic. p. 350. D: τὸν λεγόμενον ἀκήρατον χρυσὸν εἴασεν ἡμᾶς ἰδεῖν. Supra III. p. 414. A: τὸν ἀεὶ ἔν τε παισὶ καὶ νεανίσκοις καὶ ἐν ἀνδράσι βασανιζόμενον καὶ ἀκήρατον ἐκβαίνοντα καταστατέον ἄρχοντα τῆς πόλεως — τὸν δὲ μὴ τοιοῦτον ἀποκριτέον, ad quae verba hoc loco respicitur.

παρεξιόντος καὶ παρακαλυπτομένου τοῦ λ.] quum sermo de via declinaret ac sese obvolveret, metuens ctr. Etenim deflexit sermo ab hoc argumento libr. III. p. 414. A. Quod quibus de caussis ita factum sit, satis videmur ostendisse in Prolegomenis nostris. — Παρακαλύπτεσθαι est se tegumento aliquo velare, quod vel pudicitiae vel religionis caussa fiebat. Phaedr. p. 237. A: ἐγκαλυψάμενος ἐρῶ, ἵν᾽ ὅ τι τάχιστα διαδράμω τὸν λόγον καὶ μὴ βλέπων πρὸς σὲ ὑπ᾽ αἰσχύνης διαπορῶμαι, ubi v. Astium. De verbo κινεῖν v. ad libr. V. p. 450. A.

B. Ὄκνος γάρ, ἔφην] Ad Ὄκνος int. ἦν, quam ellipsin rariorem illustrat Schaefer. Melett. critt. p. 44. De ἔφην ἐγώ interpositis verbis diremto v. ann. ad Phaedon. p. 78. A.

τετολμήσθω εἰπεῖν] V. Matth. Gr. §. 500. Rost. §. 124.4. Deinde verborum est sententia: custodes eos, qui futuri sint exactissimi custodes, constitui debere philosophos. Mox εἰκότως est verisimiliter, probabiliter, ut Theaet. p. 172. C: κατενόησα — ὡς εἰκότως οἱ ἐν φιλοσοφίαις πολὺν χρόνον διατρίψαντες γελοῖοι φαίνονται ῥήτορες.

C. Εὐμαθεῖς καὶ μνήμονες — ἐξοίχεται] Locus multum vexatus. Nam Heindorf. ad Theaet. p. 144. A. ante οἷοι κοσμίως intercidisse putabat καί. Astius, illum sequutus, καὶ ante νεανικοὶ vulgo interpositum voci οἷοι iudicabat praeponendum esse. Quorum iudiciis repudiatis Schneiderus in no-

εἰς ταὐτὸ ξυμφύεσθαι αὐτῆς τὰ μέρη ὀλιγάκις ἐθέλει, τὰ πολλὰ δὲ διεσπασμένη φύεται. Πῶς, ἔφη, C λέγεις; Εὐμαθεῖς καὶ μνήμονες καὶ ἀγχίνοι καὶ ὀξεῖς καὶ ὅσα ἄλλα τούτοις ἕπεται οἶσθ' ὅτι οὐκ ἐθέλουσιν ἅμα φύεσθαι, καὶ νεανικοί τε καὶ μεγαλοπρεπεῖς τὰς διανοίας οἷοι κοσμίως μετὰ ἡσυχίας καὶ βεβαιότητος ἐθέλειν ζῆν, ἀλλ' οἱ τοιοῦτοι ὑπὸ ὀξύτητος φέρονται ὅπῃ ἂν τύχωσι, καὶ τὸ βέβαιον ἅπαν αὐτῶν ἐξοίχεται. Ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις. Οὐκοῦν τὰ βέβαια αὖ ταῦτα ἤθη καὶ οὐκ εὐμετάβολα, οἷς ἂν

et Angel. tenent.

C. *οἷοι κοσμίως μετὰ ἡσυχ.*] Par. DK. Flor. β. οἵους, Editt. cum ceteris libris οἷοι.

ὅπῃ ἂν τύχωσι] V. ὅποι, quod plurimorum optimorumque codicum auctoritate in ὅπῃ mutatum est.

αὐτῶν ἐξοίχεται] Legebatur ἐξ αὐτῶν ἐξοίχεται, contra fidem optimorum plurimorumque librorum.

minativis *Εὐμαθεῖς — μεγαλοπρεπεῖς* praedicati significationem inesse, subiectum autem verbis: *οἷοι κοσμίως — ἐθέλειν ζῆν* declarari arbitrabatur, hoc sensu: Qui ita a natura comparati sunt, ut moderate, tranquille, graviter vivere velint, simul dociles, memores, sagaces, acuti animoque iuvenili et magnifico praediti esse non solent. Qua interpretatione nihil contortius et perplexius cogitari potest. Nimirum his machinis omnibus non opus fuit commate post *ἅμα φύεσθαι* facto, quod nunc interponere non dubitavimus. Ita enim nullo negotio intelligitur duplicis generis virtutes ingenii discerni, alteras mentis et intelligentiae, alteras morum atque animi, easdemque iudicari propter varietatem ac diversitatem suam raro ac paene nunquam coniunctas exsistere solere. Quocirca prioris membri haec est sententia: Dociles et memoriae vi insignes et sagaces et acuti, et quae alia his similia sunt, ipse nosti non solere *simul* exsistere, i. e. sic, ut hae mentis ingeniique facultates omnes in uno eodemque homine coniunctae reperiantur. Posterius autem orationis membrum hoc significat: Superbi autem et animi elatioris homines (conf. ad p. 486. A.) non ita natura morati esse solent, ut simul moderate, tranquille et graviter atque constanter vivere velint, sed tales homines fervore abripiuntur quocunque fors ferat omnisque gravitas ab iis discessit. Nimirum ante *οἷοι* ex antegressis repetendum esse liquet: *οὐκ ἐθέλουσιν ἅμα φύεσθαι*, sc. *τοιοῦτοι*. Rectam interpretationis viam monstravit primus Schleiermacherus, qui locum sic reddidit: Die gelehrigen und gedächtnissreichen und geistesgegenwärtigen und scharfsinnigen und was damit

D τις μᾶλλον ὡς πιστοῖς χρήσαιτο, καὶ ἐν τῷ πολέμῳ πρὸς τοὺς φόβους δυςκίνητα ὄντα, πρὸς τὰς μαθήσεις αὖ ποιεῖ ταὐτόν· δυςκινήτως ἔχει καὶ δυςμαθῶς, ὥςπερ ἀπονεναρκωμένα, καὶ ὕπνου τε καὶ χάσμης ἐμπίπλανται, ὅταν τι δέῃ τοιοῦτον διαπονεῖν. Ἔστι ταῦτα, ἔφη. Ἡμεῖς δέ γ' ἔφαμεν ἀμφοτέρων δεῖν εὖ τε καὶ καλῶς μετέχειν, ἢ μήτε παιδείας τῆς ἀκριβεστάτης δεῖν αὐτῷ μεταδιδόναι μήτε τιμῆς μήτε ἀρχῆς. Ὀρθῶς, ἦ δ' ὅς. Οὐκοῦν σπάνιον αὐτὸ οἴει ἔσεσθαι; Πῶς δ' οὔ; Βασανιστέον δὴ ἔν τε
E οἷς τότε ἐλέγομεν πόνοις τε καὶ φόβοις καὶ ἡδοναῖς, καὶ ἔτι δὴ ὃ τότε παρεῖμεν νῦν λέγομεν, ὅτι καὶ ἐν

D. ὥςπερ ἀπονεναρκωμένα] Vat. Θ. Ven. II. Par. DK. Mon. Vat. r. Flor. c. ὥςπερ νεναρκωμένα.

E. ὃ τότε παρεῖμεν] Bekk. ex Ven. Ξ. παρῆμεν dedit v. Fischer. ad Weller. T. II. p. 479 Buttmann. Gr. T. I. p. 542. Matth. Gr. §. 210. 1. collat. annot. ad p. 497. D.

P. 504. ἐν τοῖς ἄλλοις ἀποδειλ.] ἄθλοις coni. I. Casp. Orellius, quod suscepit C. Fr. Hermann.

Cap. XVI. P. 504. ὅτι τριττὰ εἴδη] Mon. Flor. β. ὅτε.

zusammenhängt, weisst du wohl, pflegen eben nicht, so wie auch die von kühner und grossartiger Gesinnung, zugleich auch so geartet zu sein, dass sie sittsam in Ruhe und Gleichmässigkeit leben wollen.

D. πρὸς τὰς μαθήσεις αὖ π.] Notabis repetitum αὖ, rursus — item. Nec pluralis numerus ἐμπίπλανται post ἤθη illatus sine nota transmittendus; videlicet scriptor cogitavit de hominibus tali ingenio praeditis.

αὐτῷ μεταδιδόναι] Referendum est αὐτῷ ad pronomen indefinitum, quod ad infinitivum δεῖν intelligendum relinquitur. Gorg. p. 469. E: τὸ ποιεῖν ἃ δοκεῖ αὐτῷ, i. e. τὸ ποιεῖν τινα ἃ δοκεῖ αὐτῷ. Ibid. p. 469. C: ἀλλ' ἔγωγε τοῦτο λέγω, ὅπερ ἄρτι ἐξεῖναι (sc. τινὶ) ἐν τῇ πόλει ὃ ἂν δοκῇ αὐτῷ. Infra Libr. IX. p. 588. B: αὐτῷ διαλεγώμεθα. Praeterea observandum verbum δεῖν repetitum. Quod ne quis sollicitet, prohibebunt quae nuper ex oratoribus consimilia collegit Carolus Förtsch. Observatt. Critt. in Lysiae Orationes p. 8 sq.

E. δυνατὴ ἔσται ἐνεγκεῖν] Mirum accidit hoc δυνατή, ad quod vix ex antecedentibus ἡ φύσις αὐτοῦ intelligas. Recte, opinor, habet, quod in cod. Ven. Ξ. superscriptum legitur δυνατός. Sic nos olim. Ad haec Schneiderus: „Sane nomen φύσις longius abest, et verbi ἀποδειλιάσει subiectum hominem ipsum potius quam eius naturam esse additum οἱ ἀποδειλιῶντες arguit." Nihilominus ille vulgatam retinendam censet. Ac sane similis ratio est Phaedr. p. 254. D. cuius loci criticus fuit immemor.

μαθήμασι πολλοῖς γυμνάζειν δεῖ, σκοποῦντας, εἰ καὶ
τὰ μέγιστα μαθήματα δυνατὴ ἔσται ἐνεγκεῖν, εἴτε
καὶ ἀποδειλιάσει, ὥςπερ οἱ ἐν τοῖς ἄλλοις ἀποδει- 504
λιῶντες. Πρέπει γέ τοι δή, ἔφη, οὕτω σκοπεῖν. ἀλλὰ
ποῖα δὴ λέγεις μαθήματα μέγιστα; Cap. XVI.
Μνημονεύεις μέν που, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι τριττὰ εἴδη
ψυχῆς διαστησάμενοι ξυνεβιβάζομεν δικαιοσύνης τε
πέρι καὶ σωφροσύνης καὶ ἀνδρείας καὶ σοφίας ὃ ἕκα-
στον εἴη. Μὴ γὰρ μνημονεύων, ἔφη, τὰ λοιπὰ ἂν
εἴην δίκαιος μὴ ἀκούειν. Ἦ καὶ τὸ προῤῥηθὲν αὐ-
τῶν; Τὸ ποῖον δή; Ἐλέγομέν που, ὅτι ὡς μὲν B
δυνατὸν ἦν κάλλιστα αὐτὰ κατιδεῖν ἄλλη μακροτέρα

Non male. v. Porson. et Hermann. ad Hecub. v. 112. Wyttenbach. ad Select. Princip. Histor. p. 466.

B. *ὅτι ὡς μὲν δυνατὸν ἦν κάλλιστα αὐτὰ κ.*] Sic Par. ADK. Vat. Θ. Ven. II. Vindob. Mon. Angel. Vat. m. r. et Florentini. Vulgo *ὅτι δυνατὸν ἦν κ* Comma vulgo post *κατιδεῖν* positum delevi. Deinde pro *ἄλλη*, quod Par. A. Ang. Vat. m. et Florentini tuentur, vulgo legebatur *ἀλλά*. Alii libri vel *ἀλλ' ἢ* vel *ἀλλ' εἰ* habent.

P. 504. *Πρέπει γέ τοι δή, ἔφη*] V. ad libr. V. p. 476. E.

Cap. XVI. *ὅτι τριττα εἴδη ψυχῆς διαστησάμενοι —*] Respicitur ad Libr. IV. p. 427. E. sqq., ubi virtutum singularum rationibus in civitate exploratis inde a p. 441. E. etiam exquirebant, quid essent eaedem in uno homine. Verbum *συμβιβάζειν* Timaeus Gloss. p. 241. interpretatur *εἰς συμβίβασιν καὶ ὁμολογίαν ἐλθεῖν περί τινος*, ubi Ruhnkenius hoc loco comparato, „Hic, inquit, *συμβιβάζειν* neutraliter positum est, exemplo non facile alibi reperiundo.“ Vix adducor, ut credam. Nam verba sic construenda puto: *ξυνεβιβάζομεν δικαιοσύνης τε πέρι καὶ σωφροσύνης — τοῦτο, ὃ ἕκαστον εἴη.* Sententia verborum haec est: Distinctis tribus animi partibus collegimus de iustitia, temperantia, fortitudine et sapientia illud, in quo vis et natura uniuscuiusque harum virtutum cerneretur. Neque enim pronomen *ὅ* recte pro *τί* acceperis. v. ad libr. IV. p. 444. A.

B. *Ἐλέγομέν που, ὅτι —*] Respicitur locus IV. p. 135. D. Sententia verborum haec est: Dicebamus, opinor, ad ea quam optime fieri posset perspicienda alium longiorem esse circuitum, quo peracto perspicua essent futura; licere tamen antea dictis convenientes adiungere demonstrationes. Pro *δυνατὸν ἦν* etsi *δυνατὸν εἴη* requiri videatur, tamen *ἦν* ab antecedenti *ἐλέγομεν* idoneam habet excusationem. Genitivus autem *τῶν προειρημένων* ex *ἑπομένας* suspensus est. Politic. p. 274. E. *ὅσα τῆς τοιαύτης ἐστὶ κατακοσμήσεως ἑπό-*

εἴη περίοδος, ἣν περιελθόντι καταφανῆ γίγνοιτο, τῶν μέντοι ἔμπροσθεν προειρημένων ἑπομένας ἀποδείξεις οἷόν τ' εἴη προςάψαι. καὶ ὑμεῖς ἐξαρκεῖν ἔφατε, καὶ οὕτω δὴ ἐῤῥήθη τὰ τότε τῆς μὲν ἀκριβείας, ὡς ἐμοὶ ἐφαίνετο, ἐλλιπῆ, εἰ δὲ ὑμῖν ἀρεσκόντως, ὑμεῖς ἂν τοῦτο εἴποιτε. Ἀλλ' ἔμοιγε, ἔφη, μετρίως· ἐφαίνετο
C μὴν καὶ τοῖς ἄλλοις. Ἀλλ', ὦ φίλε, ἦν δ' ἐγώ, μέτρον τῶν τοιούτων ἀπολεῖπον καὶ ὁτιοῦν τοῦ ὄντος οὐ πάνυ μετρίως γίγνεται· ἀτελὲς γὰρ οὐδὲν οὐδενὸς μέτρον. δοκεῖ δ' ἐνίοτέ τισιν ἱκανῶς ἤδη ἔχειν καὶ οὐδὲν δεῖν περαιτέρω ζητεῖν. Καὶ μάλ', ἔφη, συχνοὶ πάσχουσιν αὐτὸ διὰ ῥᾳθυμίαν. Τούτου δέ γε, ἦν δ' ἐγώ, τοῦ παθήματος ἥκιστα προςδεῖ φύλακι πόλεώς τε καὶ νόμων. Εἰκός, ἦ δ' ὅς. Τὴν μακροτέραν τοίνυν, ὦ ἑταῖρε, ἔφην, περιιτέον τῷ

ἐφαίνετο μὴν καὶ τ.] Sic codd. plerique omnes. Vulgo pro *μήν* erat *δέ*.

C. *ἀπολεῖπον καὶ ὁτιοῦν*] Vat. Θ. superscriptum habet *ἀπολιπόν*, quod est in Vind. Φ. Par. DK. Mon. Flor. β. Vind. Sed *ἀπολείπων* Par. A. Ven. Ξ. Vat. m. et *ἀπολειπὼν* Ven. II. Deinde Paris. A. in marg. *οὐ πάνυ μέτριον γίγνεται*, quod suscepit Bekker.

μενα. Legg. X. p. 899. B: *ὁπόσα τούτων ξυνεπόμενα*, ubi male quidam *τούτῳ*.

C. *μέτρον τῶν τοιούτων ἀπολεῖπον καὶ ὁτιοῦν τοῦ ὄντος*] Mensura talium rerum, quae vel tantillum abest ab re ipsa ac veritate, haud sane *μετρίως* fit: nihil enim, quod imperfectum est, alius cuiusdam rei mensura esse potest. *Ἀπολείπειν τί τινος* est aliquid in aliquo reliqui facere; deficere in aliqua re. Itaque *ἀπολείπειν καὶ ὁτιοῦν τοῦ ὄντος* est vel tantillum abesse ab ipsa rei veritate (Wirklichkeit, wirklichen Beschaffenheit). Genitivus *τῶν τοιούτων* non ex *ἀπολεῖπον* pendet, quod Astius putabat, sed cum *μέτρον* cohaeret.

Τούτου δέ γε — νόμων] hoc vero, inquit, vitio civitatis legumque custodi minime opus est.

D. *ἦ, ὃ νῦν δὴ ἐλέγομεν*] Etiam hic *ἦ* est alioquin.

καὶ αὐτῶν τούτων —] sc. *δικαιοσύνης τε καὶ ὧν διήλθομεν*, i. e. virtutum. De *ὑπογραφῇ* v. ad p. 500. E. *Ἀπεργασία* capiendum de picturae perfectione. Eodem modo *ὑπογράφειν* et *ἀπεργάζεσθαι* opponuntur libr. VIII. p. 548. D. Conf. p. 501. B.

E. *πᾶν ποιεῖν συντεινομένους*] Sic Euthydem. p. 288. D. *συντεταμένον σπουδάζοντα.*

τοιούτῳ, καὶ οὐχ ἧττον μανθάνοντι πονητέον ἢ γυ- D
μναζομένῳ· ἤ, ὃ νῦν δὴ ἐλέγομεν, τοῦ μεγίστου τε
καὶ μάλιστα προςήκοντος μαθήματος ἐπὶ τέλος οὔ-
ποτε ἥξει. Οὐ γὰρ ταῦτα, ἔφη, μέγιστα, ἀλλ' ἔτι
τι μεῖζον δικαιοσύνης τε καὶ ὧν διήλθομεν; Καὶ
μεῖζον, ἦν δ' ἐγώ· καὶ αὐτῶν τούτων οὐχ ὑπογρα-
φὴν δεῖ ὥςπερ νῦν θεάσασθαι, ἀλλὰ τὴν τελεωτά-
την ἀπεργασίαν μὴ παριέναι. ἢ οὐ γελοῖον ἐπὶ μὲν
ἄλλοις σμικροῦ ἀξίοις πᾶν ποιεῖν συντεινομένους, E
ὅπως ὅ τι ἀκριβέστατα καὶ καθαρώτατα ἕξει, τῶν
δὲ μεγίστων μὴ μεγίστας ἀξιοῦν εἶναι καὶ τὰς ἀκρι-
βείας; Καὶ μάλα, ἔφη, ἄξιον τὸ διανόημα. ὅ μέν-
τοι μέγιστον μάθημα καὶ περὶ ὅ τι αὐτὸ λέγεις,
οἴει τιν' ἄν σε, ἔφη, ἀφεῖναι μὴ ἐρωτήσαντα τί
ἐστιν; Οὐ πάνυ, ἦν δ' ἐγώ, ἀλλὰ καὶ σὺ ἐρώτα.

οὐδενὸς μέτρον] V. *μετρίως*. Vind. Vat. r. *μέτρου*, unde verum emergit, quod restituit Bekk., nescio an reliquorum librorum auctoritate.

καὶ οὐδὲν δεῖν περ.] *δεῖ* Par. A.

ἥκιστα προςδεῖ φύλακι π.] V. *προςδεῖται φυλακῇ*. Recte *φύλακι* Par. ADK. Ven. II. Vind. Ang. Vat. m. r. Flor. a. c. x. γ. *Προςδεῖ* habent Par. DK. Mon. Flor. *α. β.* Verum restituit Bekker.

ἀξιοῦν εἶναι καὶ τὰς ἀκριβείας;] putare non oportere summam esse diligentiam? v. ad Phaedon. p. 95. B In talibus non esse *δεῖν* supplendum, plane evincunt huiusmodi loci: Hom. Il. IX, 621: *οὐ γάρ μοι δοκέει μύθοιο τελευτὴ τῇδέ γ' ὁδῷ κρανέεσθαι*, ubi per constructionem ne licet quidem illud verbum intelligere.

καὶ μάλα, ἔφη, ἄξιον τὸ διανόημα] Ficinus: Ridiculum prorsus. At enim putas etr. Itaque Astius olim *ἄξιον* putabat in *γελοῖον* mutari oportere. Postea autem ipsi totum hoc additamentum de interpositione suspectum fuit, non dissentiente Cobeto ad Orat. de arte interpr. p. 138., qui et ipse verba: *ἄξιον τὸ διανόημα* eiicienda censet. Nec tamen quidquam loco movendum. Nam *καὶ μάλα* affirmat simul et negantem et affirmantem sententiae partem, ut hoc dicatur: Digna sane haec est sententia, qua statuis, si in rebus levibus maximae diligentiae studendum sit, idem in rebus maximis etiam multo magis fieri oportere. De *καὶ μάλα* ita posito v. Euthyd. p. 293. E. Lysid. p. 208. B. Vocabulum *διανόημα* Platoni non ita raro est decretum, propositum, lex et sententia, qua quid agendum esse statuitur (Maxime), ut h. l. vid. Ast.

πάντως αὐτὸ οὐκ ὀλιγάκις ἀκήκοας, νῦν δὲ ἢ οὐκ ἐννοεῖς ἢ αὖ διανοεῖ ἐμοὶ πράγματα παρέχειν ἀντι-
505 λαμβανόμενος. οἶμαι δὲ τοῦτο μᾶλλον· ἐπεὶ ὅτι γε

P. 505. ἢ καὶ δίκαια] καὶ cum Par. A. Vat. m. Flor. a.

Lexic. s. v. — ἄξιον, quod decet, quod fieri oportet.

πάντως αὐτὸ οὐκ ὀλιγάκις —] Eodem asyndeto nos utimur dicentes: Aber frage auch du. Iedenfalls hast du es nicht selten gehört ctr. Tim. p. 26. D: τοὺς πολίτας — φήσομεν ἐκείνους τοὺς ἀληθινοὺς εἶναι προγόνους ἡμῶν οὓς ἔλεγεν ὁ ἱερεύς. πάντως ἁρμόσουσι, καὶ οὐκ ἀπασόμεθα κ. τ. λ. Sympos. p. 173. B. Politic. p. 268. E. Theaet. p. 143 A., ubi item apud πάντως coniunctio neglecta. Recte igitur Hemsterhusius Lucian. Diall. Mort. X. extr. scripsit: τί οὖν ἔτι καὶ μέλλετε; πάντως δικασθῆναι δεήσει, ubi vulgo πάντως aberat.

P. 505. οἶμαι δὲ τοῦτο μᾶλλον] Int. σὲ διανοεῖσθαι ἐμοὶ πράγματα παρέχειν.

ὅτι γε ἡ τοῦ ἀγαθοῦ ἰδέα μέγιστον μάθημα] Amplissimam scientiam Socrates vocat τὴν τοῦ ἀγαθοῦ ἰδέαν. Quam sententiam deinde ita illustrat, ut respiciat simul ad quaestionem de summo bono iam illis temporibus studiosius agitatam. Et eum quidem locum, qui est de summo bono, Plato in Philebo diligentissime persequutus est, in quo libro docuit nec voluptatem solam nec scientiam a voluptate seiunctam vitam beatam efficere, sed utramque esse ita copulandam ut secundum summi boni ideam altera cum altera coniungatur prudenterque temperetur. Iam vero sicuti philosophus in illo libro exposuit de summo vitae humanae bono, ita hic eam quaestionis partem, quae est de absoluta summi boni idea, accuratius persequitur, quippe quam illic brevius in ipso dialogi exitu memoravisset. Unde iure videmur olim coniecisse Politiam edito iam Philebo scriptam et in lucem publicam emissam esse. In quam sententiam etiam eo deducti sumus, quod singulae quaedam partes disputationis in Philebo agitatae eo, qui sequitur, loco manifesto respiciuntur. Sed istud quidem in praesenti missum facimus. Satius erit paucis declaravisse, cur ἡ τοῦ ἀγαθοῦ ἰδέα dicatur μέγιστον μάθημα. Enimvero est ea ἡ τοῦ παντὸς ἀρχή, ut vocatur p. 511. B. et species perfectionis atque bonitatis summae, unde quum ceterae ideae tum etiam res generatae, prouti eius capaces sunt, vim, essentiam, veritatemque nanciscuntur, ita ut etiam mentis cognitioni ac scientiae pateant. Quapropter ipsa eo, qui sequitur, loco maxima dicitur dignitate et excellentia esse insignis et ἐπέκεινα τῆς οὐσίας exstare. Quod quomodo intelligendum sit, paucis declarat Aristoteles Metaphys. I. 6. p. 477. 42., qui de Platonicis loquens, „nonnulli, inquit, praeter multa, quae bona apparerent, bonum ipsum exstare putabant, quod esset *caussa, cur illa essent bona.*" Est igitur ipsius boni idea non alia quam summae perfectionis species, eaque reapse vera, siquidem ideae Platoni omnino sunt formae sive species rerum intelligibiles omnibus numeris absolutae et

ἡ τοῦ ἀγαθοῦ ἰδέα μέγιστον μάθημα, πολλάκις ἀκήκοας, ᾗ καὶ δίκαια καὶ τἆλλα προσχρησάμενα χρήσιμα

c. γ. om. Schn. Turr. Herm. Sed tuetur καὶ cum ceteris codd. etiam Proclus ad Rempubl. p. 426.

constantes, quae vim illarum sempiternam complectuntur ideoque essentia sunt praeditae ac per se constant, ita quidem, ut vim suam etiam iis omnibus impertiant, quae ad ipsarum exemplum comparata sunt. Ex quo ipso consequitur, ut quidquid in suo genere perfectum est, id hanc ipsam perfectionis et bonitatis suae virtutem ideae boni acceptam referat. Quod quidem sicuti in ceteras ideas, ita etiam in res generatas omnes convenit, ideoque in mundum quoque et in civitatem convenire existimandum est, ut profecto nemini mirum accidere debeat, quod perfectae civitatis gubernatores in boni ideam intueri iubentur, alioquin perfectionis exemplo cariturí, ad quod civitatem suam regant et componant. Dedit autem hic locus multis magnisque dubitationibus opportunitatem, quandoquidem ea, quae dehinc exhibetur descriptio ideae boni, luculenta sane et magnifica, plurimos in eam deduxit opinionem, ut Ideam Boni putarent ipsum esse Deum, summum et perfectissimum, quem Platonem constat toti rerum universitati tam intelligibili quam adspectabili praefecisse. In qua sententia quum veteres Platonici non pauci fuerint, Plutarchus, Numenius, Apuleius, Plotinus, Macrobius, Proclus, alii, de quibus praeclare disseruit Io. Go. Arn. Oelrichs Comment. De doctrina Platonis de Deo a Christianis et recentioribus Platonicis varie explicata et corrupta. Gotting. 1794. 8. min. coll. Car. Fr. Hermann. Indicc. Lectt. in Academ. Marburg. 1832–33. quibus praemisit disputationem de Platonica boni idea, tum etiam recentiores versati sunt plurimi, ut Tennemannus Hist. Phil. II. p. 385. Tiedemann. Argument. Dialogor. Platon. p. 210. Morgenstern. Commentatt. de Plat. Rep. p. 154. Richter De ideis Platon. p. 78 sqq. Henric. Ritter. Gesch. d. Philos. T. II. p. 282 — 290. Herm. Bonitz. Disputatt. Platonicc. duae. Dresd. 1837. 8. Zeller. Hist. Phil. Graec. II. p. 310 sqq. Nec vero ea opinio prima saltem specie caret verisimilitudinis commendatione. Nam quum Deus secundum Platonem mens sit (νοῦς), cuius vis in cogitando vel intelligendo atque agendo cernitur, quumque ipse quoque perfectionis summae idea perfectus evaserit, quanquam boni perfecti consortio nunquam caruit; tamen ubi summam, qua ipse pollet, perfectionem tanquam intuetur (intuetur autem secundum Platonem ideas v. Tim. p. 30. A. p. 46. C al.); re vera ipse perfecti boni idea fit, quandoquidem sibimet ipsi tanquam numen perfectissimum quasi obversatur, estque eatenus utique boni absoluti idea, qualem quidem mens humana capere non possit. Sed licet isto pacto sententiae eorum, qui ideam boni et ipsum deum parem fecerunt, aliquid veri subesse largiendum sit, tamen re accuratius considerata ea neutiquam videtur comprobari posse. Id quod nostro quidem iudicio re-

καὶ ὠφέλιμα γίγνεται. καὶ νῦν σχεδὸν οἶσθ' ὅτι μέλλω τοῦτο λέγειν, καὶ πρὸς τούτῳ, ὅτι αὐτὴν οὐχ ἱκανῶς ἴσμεν· εἰ δὲ μὴ ἴσμεν, ἄνευ δὲ ταύτης εἰ ὅ τι μάλιστα τἆλλα ἐπισταίμεθα, οἶσθ', ὅτι οὐδὲν ἡμῖν
B ὄφελος, ὥσπερ οὐδ' εἰ κεκτῄμεθά τι ἄνευ τοῦ ἀγαθοῦ. ἢ οἴει τι πλέον εἶναι πᾶσαν κτῆσιν ἐκτῆσθαι, μὴ μέντοι ἀγαθήν; ἢ πάντα τἆλλα φρονεῖν [ἄνευ τοῦ ἀγαθοῦ], καλὸν δὲ καὶ ἀγαθὸν μηδὲν φρονεῖν;

εἰ δὲ μὴ ἴσμεν, ἄνευ δὲ τ.] Verba εἰ δὲ μη ἴσμεν Ven. Ξ. a pr. man. omittit.

B. οὐδ' εἰ κεκτῄμεθα] Editt. omnes κεκτήμεθα. Optatiotissime censuerunt alii plurimi, ex quorum numero satis erit nominavisse Heusdium Init. Philosoph. Platon. Vol. II. Part. III. p. 88 sqq. Trendelenburg. De Platon. Philebi consilio p. 17 sqq. Car. Fr. Hermannum Disp. De idea boni l. c. Vindiciae disputationis de idea boni ap. Platonem. Marburg. 1839. 4. Lud. Car. Möller: Theodiceae Plat. Lineament. Berol. 1839. 8. Theodor. Wehrmann: Platonis de summo Deo doctrina. Berolin. 1843. 8. Anton. Erdtmann: Platonis de rationibus quae inter Deum et ideas intercedunt doctrina. Monaster. 1855. 8. Enim vero diversum sane apparet deum esse ab ideis vel ex eo, quod ille ideas intuetur, ideae autem menti ipsius infinitae tanquam obversantur. Intercedit igitur manifesto utrique idem discrimen, quod locum habet inter naturam intelligentem atque rem eiusdem intelligentiae obiectam. Ad hoc autem accedit, quod Deus apud Platonem vocatur quidem ἀγαθός, ut Tim. p. 29. E., ut bonus sit boni idea, quemadmodum omnino omnia qualitates suas ab ideis accipiunt; nusquam autem τὸ ἀγαθόν vel αὐτὸ τὸ ἀγαθόν appellatur, quo nomine boni summi idea utique insignitur, ut Reipl. VI. p. 518. C. p. 506. D. VII. p. 534. Ut igitur Deus ideam boni in se complectatur, tamen idea boni non est Deus; quoniam non explet summi numinis naturam, quae mentis atque intelligentiae vim continet. Sed haec quidem hoc loco pro consilii nostri ratione significasse potius quam exposuisse iuvabit. Conferas tamen etiam Prolegomena nostra ad Timaeum atque Parmenidem.

ἢ καὶ δίκαια καὶ τἆλλα] Non dixit τὰ δίκαια sed articulo omisso δίκαια, ut non de idea iustitiae sed omnino de rebus iustis cogitaretur. Quod autem iusta potissimum animadvertit ope et auxilio boni ideae utilia et conducibilia exsistere, meminisse iuvabit ipsam optimam civitatem iustitia quidem niti, sed tamen ita institui et gubernari oportere, ut principes et gubernatores ipsius res eius omnes ad ideam boni componant. v. Prolegg.

ὅτι μέλλω τοῦτο λέγειν —] sc. ὅτι ἡ τοῦ ἀγαθοῦ ἰδέα

Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγ', ἔφη. Cap. XVII. Ἀλλὰ μὴν καὶ τόδε γε οἶσθα, ὅτι τοῖς μὲν πολλοῖς ἡδονὴ δοκεῖ εἶναι τὸ ἀγαθόν, τοῖς δὲ κομψοτέροις φρόνησις. Πῶς δ' οὔ; Καὶ ὅτι γε, ὦ φίλε, οἱ τοῦτο ἡγούμενοι οὐκ ἔχουσι δεῖξαι ἥτις φρόνησις, ἀλλ' ἀναγκάζονται τελευτῶντες τὴν τοῦ ἀγαθοῦ φάναι. Καὶ μάλα, ἔφη, γελοίως. Πῶς γὰρ οὐχί, ἦν δ' ἐγώ, εἰ C ὀνειδίζοντές γε, ὅτι οὐκ ἴσμεν τὸ ἀγαθόν, λέγουσι πάλιν ὡς εἰδόσι; φρόνησιν γὰρ αὐτό φασιν εἶναι

vum κεκτήμεθα restituit unus Bekk. conf. Fischer. ad Weller. T. II. p. 419 sq. Dein εἰδέναι pro εἶναι praebent Par. A. Vat. Θ. Ven. II. Vind. Φ. Par. DK. Vat. r.

μέγιστον ἀγαθόν, ᾗ προςχρησάμενα καὶ τἄλλα γίγνεται χρήσιμα καὶ ὠφέλιμα.

εἰ δὲ μὴ ἴσμεν, ἄνευ δὲ ταύτης —] Duplex protasis per εἰ enuntiata, ita ut in priore membro indicativus, in posteriore optativus et iustissima quidem de caussa ponatur. Sententia igitur haec est: Si vero eam ignoramus, ac si absque illa vel maxime reliqua cognita habeamus, id ipse nosti nulli nobis usui esse, non magis quam si quid sine bono possideamus. Mireris Hermannum haec omnia putasse protasin conficere, cuius apodosis ad sententiam quidem certe infra demum p. 506. A. inde a verbis: περὶ δὴ τὸ τοιοῦτον κ. τ. λ. inferatur.

B. ἢ οἴει τι πλέον εἶναι —] an putas aliquid prodesse omnes opes possidere bonitate tamen carentes, aut de reliquis omnibus bene sapere, de pulcro et bono autem nihil intelligere. Verba ἄνευ τοῦ ἀγαθοῦ recte indicavit Morgenst. Symbol. critt. ad Platon. Polit. p. XVIII. male ex antecedentibus repetita esse aut librarii oscitantia, aut a sciolo, qui sententiae πάντα τἄλλα φρονεῖν accuratius definiendae causa ea in margine alleverit. Itaque uncis inclusi. Qui talia omnia fere tueri conatus est Schneiderus, is horum quoque verborum suscepit patrocinium; frustra quidem.

Cap. XVII. ὅτι τοῖς μὲν πολλοῖς —] V. Phileb. p. 11. A sqq. Deinde κομψότεροι non sine irrisione quadam dici videntur Antisthenes eiusque assectatores, de quorum sententia v. Ritter. Hist. Phil. II. p. 120 sqq. al. ac fortasse Megarici, inprimis Euclides, qui teste Diogene Laërt. II. 106. τὸ ἀγαθὸν πολλοῖς ἀπεφαίνετο ὀνόμασι καλούμενον· ὅτε μὲν γὰρ φρόνησιν, ὅτε δὲ θεόν, καὶ ἄλλοτε νοῦν, καὶ τὰ λοιπά. De v. κομψός v. Ruhnken. ad Tim. Gloss. p. 162. Ceterum voluptariis illis τοῖς πολλοῖς tangi Aristippum ac Cyrenaicos acerbius satis est manifestum.

C. ὡς εἰδόσι] Int. ἡμῖν. Deinde Ast. correxit φασὶν εἶναι ἀγαθόν, ut αὐτὸ ἀγαθὸν intelligeretur bonum per se spectatum. Quam rationem

ἀγαθοῦ, ὡς αὖ ξυνιέντων ἡμῶν ὅ τι λέγουσιν, ἐπειδὰν τὸ τοῦ ἀγαθοῦ φθέγξωνται ὄνομα. Ἀληθέστατα, ἔφη. Τί δαί; οἱ τὴν ἡδονὴν ἀγαθὸν ὁριζόμενοι μῶν μή τι ἐλάττονος πλάνης ἔμπλεοι τῶν ἑτέρων; ἢ οὐ καὶ οὗτοι ἀναγκάζονται ὁμολογεῖν ἡδονὰς εἶναι κακάς; Σφόδρα γε. Ξυμβαίνει δὴ αὐ-
D τοῖς, οἶμαι, ὁμολογεῖν ἀγαθὰ εἶναι καὶ κακὰ ταὐτά. ἦ γάρ; Τί μήν; Οὐκοῦν ὅτι μὲν μεγάλαι καὶ πολλαὶ ἀμφισβητήσεις περὶ αὐτοῦ, φανερόν; Πῶς γὰρ οὔ; Τί δαί; τόδε οὐ φανερόν, ὡς δίκαια μὲν καὶ καλὰ πολλοὶ ἂν ἕλοιντο τὰ δοκοῦντα, κἂν μὴ ᾖ, ὅμως ταῦτα πράττειν καὶ κεκτῆσθαι καὶ δοκεῖν, ἀγα-

Cap. XVII. C. *Τί δαί; οἱ τὴν ἡδονὴν* —] V. δέ ex Par. A. Flor. a. c. γ. mutavi. Plenior forma in hac sententiarum ratione aptior. Mox quoque ante *τόδε οὐ φανερόν* ex Vat. m. Flor. a. c. γ. *δαί* scripsi.

ipse temere olim amplexus sum. Nihil verius est genitivo. Hoc dicit: Quum isti fateri coacti sint cognitionem per se non esse summum bonum, sed referri eam ad bonum oportere, quia cognitio alicuius rei cognitio sit necesse est: in ridiculum errorem incidunt, qui quum nos boni notitiam habere negent, tamen nobiscum sic agant, quasi quid bonum sit perspectum habeamus; quippe illud dictitant in boni cognitione esse positum. Itaque *αὐτό* referendum est ad praegressum *τὸ ἀγαθόν*, ut verba ita cohaereant: *φασὶ γὰρ αὐτὸ εἶναι φρόνησιν ἀγαθοῦ*.

οἱ τὴν ἡδονὴν ἀγαθὸν ὁριζόμενοι] *Ἀγαθόν* intelligit *αὐτὸ τἀγαθόν* Phileb. p. 11. A: *Φίληβος μὲν τοίνυν ἀγαθὸν εἶναί φησι τὸ χαίρειν.* Phaedon. p. 76. D: *εἰ ἔστιν, ἃ θρυλλοῦμεν ἀεί, καλόν τε καὶ ἀγαθόν.* Hipp. mai. p. 293. E. De *μῶν μή* v. Hermann ad Viger. p. 789.

ἀναγκάζονται ὁμολογεῖν — *κακάς*] Haec philosophus subtilissima disputatione explicuit Phileb. p. 12. C. sqq.

D. *καὶ κεκτῆσθαι καὶ δοκεῖν*] Minus aptum puto quod Astius de coniectura reponendum censuit *διώκειν*. Nam *καὶ δοκεῖν* additur, ut significetur eos non modo speciosa appetere, sed ipsos quoque eius rei speciem prae se ferre. — *ἐνταῦθα*, ubi de bonis agitur.

E. *Ὃ δὴ διώκει μὲν ἅπασα ψυχή*] Vulgaris ratio exigebat *καὶ οὗ ἕνεκα πάντα πράττει.* Nihil tamen frequentius hac transitione a relativo ad demonstrativum. v. ad libr. III. p. 395. D. et ad Gorg. p. 452. D. Matth. Gr. §. 469. Nec Latinis hic loquendi usus incognitus. Cicero Tuscul. Disp. V, 3. quem — Phliuntem ferunt venisse, eumque cum Leonte — docte et copiose disseruisse quaedam. cf. de Finib. I, 12. II, 2. — De *ἀπομαντεύεσθαι* v. ad

θὰ δὲ οὐδενὶ ἔτι ἀρκεῖ τὰ δοκοῦντα κτᾶσθαι, ἀλλὰ τὰ ὄντα ζητοῦσι, τὴν δὲ δόξαν ἐνταῦθα ἤδη πᾶς ἀτιμάζει; Καὶ μάλα, ἔφη. Ὃ δὴ διώκει μὲν ἅπασα E
ψυχὴ καὶ τούτου ἕνεκα πάντα πράττει, ἀπομαντευομένη τι εἶναι, ἀποροῦσα δὲ καὶ οὐκ ἔχουσα λαβεῖν ἱκανῶς, τί ποτ' ἐστίν, οὐδὲ πίστει χρήσασθαι μονίμῳ, οἵᾳ καὶ περὶ τἆλλα, διὰ τοῦτο δὲ ἀποτυγχάνει καὶ τῶν ἄλλων, εἴ τι ὄφελος ἦν, περὶ δὴ τὸ
τοιοῦτον καὶ τοσοῦτον οὕτω φῶμεν δεῖν ἐσκοτῶσθαι 506
καὶ ἐκείνους τοὺς βελτίστους ἐν τῇ πόλει, οἷς πάντα ἐγχειριοῦμεν; Ἥκιστά γ', ἔφη. Οἶμαι γοῦν, εἶπον, δίκαιά τε καὶ καλὰ ἀγνοούμενα, ὅπῃ ποτὲ ἀγαθά

D. *κἂν μὴ ᾖ*] V. *εἴη*. Astius correxit *κἂν εἰ μὴ εἴη*, quod olim amplexus sum. Nunc video Vat. Θ. r. Vind. Bekkero coniunctivum *ᾖ* suppeditasse, quem recepi.

E. *οἷα καὶ περὶ τἆλλα*] V. *οἷα* Bekk. ex decem codicibus correxit.

libr. I. p. 349. A. Deinde *ἱκανῶς λαβεῖν* est satis comprehendere. Alibi plene etiam *τῷ λαμβάνειν* dicitur. — *οὐδὲ πίστει χρήσασθαι μονίμῳ*, neque habens quo firmam sibi compararet persuasionem. Deinde *δέ* post *τοῦτο* cum vi et gravitate iteratum est; de quo loquendi genere v. ad Apol. Socr. p. 38. A. Phaed. p. 78. C. Buttmann. ad Demosth. Midian. p. 152. extr. Videlicet *διὰ τοῦτο* illatum est ad renovandam augendamque notionis illius cogitationem, quae inest in verbis *ἀποροῦσα δὲ καὶ οὐκ ἔχουσα*, i. e. *διὰ τὸ ἀπορεῖν δὲ καὶ οὐκ ἔχειν* κ. τ. λ. Male igitur in ed. Bas. 2. *δέ* omissum est.

P. 506. *Οἶμαι γοῦν, εἶπον, δ.*] Verba in hunc modum iungenda: *οἶμαι γοῦν — δίκαιά τε καὶ καλὰ κεκτῆσθαι ἂν τὸν τοῦτο ἀγνοοῦντα φύλακα ἑαυτῶν οὐ πολλοῦ τινος ἄξιον, ἀγνοούμενα* (*ὑπ' αὐτοῦ*), *ὅπῃ ποτὲ ἀγαθά ἐστιν*, i. e. *εἰ ἀγνοοῖτο, ὅπῃ ποτὲ ἀγαθά ἐστιν*: puto quidem certe iustitiam et pulcritudinem, si ignoretur quatenus eae bonae sint, haud sane bonum sui custodem habituras esse eum, qui istud ignoret. Itaque non est, quod codicibus invitis vulgatam lectionem mutandam censeamus. Deinde quod pro *μηδένα* ex aliquot libris revocavi *μηδ' ἂν ἕνα*, conf. VI. p. 502. B: *οὐδ' ἂν εἷς σωθείη*. Gorg. p. 519. C: *οὐδ' ἂν εἷς ποτε ἀδίκως ἀπόλοιτο*. Ibid. p. 512. E: *οὐδ' ἂν εἷς ἐκφύγοι*. Protagor. p. 335. D: *οὐδ' ἂν ἑνὸς ἥδιον ἀκούσαιμι*. Sympos. p. 214. D: *οὐδ' ἂν ἕνα ἄλλον ἐπαινέσαιμι*. De Rep. I. p. 353. D: *ὃ ἄλλῳ — οὐδ' ἂν ἑνὶ πράξαις*. II. p. 359. B: *τὸν δυνάμενον — ἄνδρα οὐδ' ἂν ἑνί ποτε ξυνθέσθαι*. VII. p. 516. A: *ὁρᾶν οὐδ' ἂν ἓν δύνασθαι*. Etiam praepositione interiecta libr. VIII. p. 553. D: *φιλοτιμεῖσθαι μηδ' ἐφ' ἑνὶ ἄλλῳ*, al. De *ἂν* cum infinitivo futuri iungendo

ἐστιν, οὐ πολλοῦ τινος ἄξιον φύλακα κεκτῆσθαι ἂν ἑαυτῶν τὸν τοῦτο ἀγνοοῦντα. μαντεύομαι δὲ μηδ' ἂν ἕνα αὐτὰ πρότερον γνώσεσθαι ἱκανῶς. Καλῶς γάρ,
B ἔφη, μαντεύει. Οὐκοῦν ἡμῖν ἡ πολιτεία παντελῶς κεκοσμήσεται, ἐὰν ὁ τοιοῦτος αὐτὴν ἐπισκοπῇ φύλαξ, ὁ τούτων ἐπιστήμων; Cap. XVIII. Ἀνάγκη, ἔφη. ἀλλὰ σὺ δή, ὦ Σώκρατες, πότερον ἐπιστήμην τὸ ἀγαθὸν φῂς εἶναι ἢ ἡδονήν; ἢ ἄλλο τι παρὰ ταῦτα; Οὗτος, ἦν δ' ἐγώ, ἀνήρ, καλῶς ἦσθα καὶ πάλαι καταφανής, ὅτι σοι οὐκ ἀποχρήσοι τὸ τοῖς ἄλλοις δοκοῦν περὶ αὐτῶν. Οὐδὲ γάρ δίκαιόν μοι, ἔφη, ὦ Σώκρα-
C τες, φαίνεται τὰ τῶν ἄλλων μὲν ἔχειν εἰπεῖν δόγματα,

P. 506. *οὐ πολλοῦ τινος ἄξιον φ. — ἀγνοοῦντα*] Vett. editt. exhibent: *οὐ πολλοῦ τινος ἄξιον φύλακι κεκτῆσθαι, εἴπερ εἰκὸς γνῶναι αὐτὰ τὸν τοῦτο ἀγνοοῦντα.* Sola Bas. 2. *φύλακα*, quod Par. A. Vat. Θ. Ven. Ξ II. Vind. Mon. Angel. Vat. m. r. Flor. a. c. x. α. β. γ. confirmant. Reliqua ex codd. omnibus, quamvis in levioribus quibusdam discrepantibus, emendata sunt. Quocirca nescimus unde vulgata loci scriptura profluxerit. Nec vero narrare attinet quae fuerint virorum doctorum de toto loco sententiae, quum nunc adeo integer et incorruptus videatur, ut mala suspicio prorsus non habeat locum. v. annot.

μηδ' ἂν ἕνα αὐτὰ πρ.] Sic Mon. et Flor. β. Vulgo *μηδένα*, quod etiam recent. editt. tuentur. v. annot. Deinde vett. editt. *γνώσεσθαι πρότερον*, contra fidem optimorum librorum. Post *ἱκανῶς* cod. Mon. addit: *πρὶν ἂν περὶ αὐτοῦ τἀγαθοῦ ὅ ἐστι γνῷ.* Quae v. ad Criton. p. 53. D. Pronomen *αὐτὰ* referas ad *δίκαιά τε καὶ καλά*, ut sententia verborum haec sit: augur or vero neminem ullum iustitiae et pulcritudinis naturam prius esse satis perspecturum, quam intelligatur, *ὅπῃ ποτὲ ἀγαθά ἐστιν*, i. e. quae sit eorum cum bono coniunctio ac necessitudo.

Cap. XVIII. B. *ἄλλο τι παρὰ ταῦτα*] Structurae genus satis frequens tetigimus ad Phaedon. p. 74. A. Verba *Οὗτος ἀνήρ, καλῶς ἦσθα κτλ.* sic intelligas: Heus tu homuncio, inquam ego, iam dudum probe apparebat tibi non satis fore quod ceteris de his rebus videretur. Nam istud *Οὗτος ἀνήρ*, de qua alloquutione v. annot. ad Symp. p. 172. A., nunc est lepide et urbane increpantis, quemadmodum in tertia persona *οὗτος ἀνὴρ* cum indignatione positum est Gorg. p. 467. B. et p. 489. B: *οὗτος ἀνὴρ οὐ παύσεται φλυαρῶν.* Ibid. p. 505. C: *οὗτος ἀνὴρ οὐχ ὑπομένει ὠφελούμενος κτλ.* Itaque legendum utique *καλῶς ἦσθα*, quod libri plurimi ac praestantissimi tuentur, ut non exputemus, cur Schneiderus illis invitis *ἀνὴρ καλός* ediderit.

C. *οἰόμενον ταῦθ' ἃ οἴεται*] Subiectum verbi *οἴεται* est pronomen indefinitum, cuius notio verbis praecedentibus iam

τὰ δ' αὐτοῦ μή, τοσοῦτον χρόνον περὶ ταῦτα πραγματευόμενον. Τί δ'; ἦν δ' ἐγώ· δοκεῖ σοι δίκαιον εἶναι περὶ ὧν τις μὴ οἶδε λέγειν ὡς εἰδότα; Οὐδαμῶς γ', ἔφη, ὡς εἰδότα, ὡς μέντοι οἰόμενον ταῦθ' ἃ οἴεται ἐθέλειν λέγειν. Τί δέ; εἶπον· οὐκ ᾔσθησαι τὰς ἄνευ ἐπιστήμης δόξας, ὡς πᾶσαι αἰσχραί; ὧν αἱ βέλτισται τυφλαί· ἢ δοκοῦσί τί σοι τυφλῶν διαφέρειν ὁδὸν ὀρθῶς πορευομένων οἱ ἄνευ νοῦ ἀληθές τι δοξάζοντες; Οὐδέν, ἔφη. Βούλει οὖν αἰσχρὰ θεάσασθαι, τυφλά τε καὶ σκολιά, ἐξὸν παρ' ἄλλων D ἀκούειν φανά τε καὶ καλά; Μὴ πρὸς Διός, ἦ δ' ὅς,

unde originem ducant, docet Flor. β., in quo eadem verba margini adscripta leguntur.

B. παντελῶς κεκοσμήσεται] Sic Vat. Θ. Ven. Π. Vind. Par. DK. Mon. Vat. r. Flor. a. c. β. Ante Bekkerum τελέως κ. legebatur, quod nuperi editt. retinuerunt.

Cap. XVIII. ἀνήρ, καλῶς ᾔσθα καὶ π.] Vulgo: ἀνὴρ καλός. Bekk. e Vat. Θ. Ven. ΞΠ. Mon. Ang. Vat. m. καλῶς dedit, quod habent etiam Flor a. c. x. β. et teste Duebnero Par. A.

τὰ δ' αὐτοῦ μή] Par. A. secundum repetitam collationem τὸ pro τὰ scriptum exhibet, quod Turr. nuper evulgarunt.

C. Βούλει οὖν αἰσχρὰ θ.] V. γοῦν, quod nec sententiae convenit et plurimorum optimorumque librorum auctoritati adversatur.

continetur. v. Criton. p. 49. D. Apolog. Socrat. p. 187. E. Charm. p. 187. B. Hipp. mai. p. 304. B. Phaedr. p. 272. C.

τὰς ἄνευ ἐπιστήμης δόξας —] De discrimine δόξης et ἐπιστήμης secundum Platonis sententiam v. Theaet. p. 190. A. sqq. Sophist. p. 263 sqq. Sympos. p. 200. A. Menon. p. 97. B sqq. de Republ. V. p. 477. A. Proxima, τυφλῶν διαφέρειν ὁδὸν ὀρθῶς πορευομένων, lucem suam accipiunt ex loco Menonis laudato, ubi haec sententia fusius exemplo illustratur.

θεάσασθαι, τυφλά τε καὶ σκολιά,] Post θεάσασθαι commate distinximus, ut τυφλά τε καὶ σκολιά per appositionem ad αἰσχρὰ accedant, quibus deinde respondent φανὰ καὶ καλά. Male Hermann. de suo edidit καὶ σκότια.

D. Μὴ πρὸς Διός,—ἀποστῇς] Ne per Iovem, inquit Glauco, o Socrate, quasi in fine desistas, h. e. dum agitur de re longe gravissima, qua omnia denique absolvuntur. Deinde notabis repetitum καί in verbis κἄν, ὥσπερ — διῆλθες, οὕτω καὶ - διέλθῃς. Videlicet quum nihil frequentius sit quam καί post ἀρκεῖ, ἱκανόν ἐστιν et similia illatum, prius illud καί refertur ad universam, quae deinde enuntiatur, sententiam, perinde ac si scriptum esset ἀρκέσει γὰρ ἡμῖν καὶ τοῦτο, ἐάν,

ὦ Σώκρατες, ὁ Γλαύκων, ὥςπερ ἐπὶ τέλει ὢν ἀποστῇς. ἀρκέσει γὰρ ἡμῖν κἄν, ὥςπερ δικαιοσύνης πέρι καὶ σωφροσύνης καὶ τῶν ἄλλων διῆλθες, οὕτω καὶ περὶ τοῦ ἀγαθοῦ διέλθῃς. Καὶ γὰρ ἐμοί, ἦν δ' ἐγώ, ὦ ἑταῖρε, καὶ μάλα ἀρκέσει· ἀλλ' ὅπως μὴ οὐχ οἷός τ' ἔσομαι, προθυμούμενος δὲ ἀσχημονῶν γέλωτα ὀφλήσω. ἀλλ', ὦ μακάριοι, αὐτὸ μὲν τί ποτ' ἐστὶ τἀγα-
E θὸν ἐάσωμεν τὸ νῦν εἶναι· πλέον γάρ μοι φαίνεται ἢ κατὰ τὴν παροῦσαν ὁρμὴν ἐφικέσθαι τοῦ γε δοκοῦντος ἐμοὶ τὰ νῦν· ὃς δὲ ἔκγονός τε τοῦ ἀγαθοῦ φαίνεται καὶ ὁμοιότατος ἐκείνῳ, λέγειν ἐθέλω, εἰ καὶ ὑμῖν φίλον, εἰ δὲ μή, ἐᾶν. Ἀλλ', ἔφη, λέγε· εἰςαῦθις γὰρ τοῦ πατρὸς ἀποτίσεις τὴν διήγησιν. Βουλοίμην
507 ἄν, εἶπον, ἐμέ τε δύνασθαι αὐτὴν ἀποδοῦναι καὶ ὑμᾶς κομίσασθαι, ἀλλὰ μὴ ὥςπερ νῦν τοὺς τόκους μόνον. τοῦτον δὲ δὴ οὖν τὸν τόκον τε καὶ ἔκγονον

P. 507. *Διομολογησάμενός γ', ἔφην ἐγώ*] V. δ', quod ex optimis codd. mutavit Bekker.

ὥςπερ δ. κτλ, alterum autem propter comparationem de more interpositum est. Phaedon. p. 108. E: *Ἀλλὰ—καὶ ταῦτα ἀρκεῖ.* Cratyl. p. 430. A: *καὶ γὰρ ἂν καὶ τοῦτο ἐξαρκοίη.* Gorg. p. 493. A. Apolog. p. 28. A. Lysias pro Callin in. *ἐξήρκει ἄν μοι καὶ τὰ παρὰ τῶν ἄλλων εἰρημένα.* Sophocl. Trachin. v 1216.: *ἀλλ' ἀρκέσει καὶ ταῦτα.* Male igitur vulgo post *ἡμῖν* commate distinguunt.

ἀλλ' ὅπως μὴ οὐχ οἷός τ' ἔσομαι] Possis intelligere *φόβος ἐστίν*, vel *δέδοικα*, nisi malueris *ὅρα* vel *σκόπει*. Illud certe loquendi consuetudini non adversari docebit annot. ad Sympos. p. 193. A. Eadem prorsus orationis species est Menon. p. 77. A: *ἀλλ' ὅπως μὴ οὐχ οἷός τ' ἔσομαι πολλὰ τοιαῦτα λέγειν*, vereor ne non valeam.

E. *τὸ νῦν εἶναι*] fürietzt, pro praesentis temporis conditione. v. Hermann. ad Viger. p. 888 — *ἢ κατὰ παροῦσαν ὁρμὴν κτλ.*, maius quiddam mihi esse videtur, — quam ut pro praesenti conatu illud oratione possim satis explicare, quod mihi nunc de eo videtur. Nam *ἐφικέσθαι τινὸς πράγματος* dicuntur qui oratione alicuius rei magnitudinem et praestantiam adaequant, ut observavit Valcken. Opuscul. T. II. p. 180. ed. Lips. Plenius dixit Demosthen. de Symmor. in. *περὶ πραγμάτων ἐπιχειροῦντες λέγειν, ὧν οὐδ' ἂν εἷς ἀξίως ἀφικέσθαι δύναιτο τῷ λόγῳ.* De pictoribus utitur verbo Marinus Vit. Procli p. 7. ed. Boiss. *οὕτως ἦν καλὸς ἰδεῖν, ὥςτε μηδένα γραφέων ἐφικέσθαι αὐτοῦ τῆς ὁμοιότητος.*

P. 507. *τοὺς τόκους μόνον.*] Ludit in vocis *τόκος* ambiguitate, ut iam Astius observavit. „*Τόκος*, inquit ille, pro-

αὐτοῦ τοῦ ἀγαθοῦ κομίσασθε. εὐλαβεῖσθε μέντοι,
μή πῃ ἐξαπατήσω ὑμᾶς ἄκων, κίβδηλον ἀποδιδοὺς
τὸν λόγον τοῦ τόκου. Εὐλαβησόμεθα, ἔφη, κατὰ δύ-
ναμιν· ἀλλὰ μόνον λέγε. Διομολογησάμενός γ', ἔφην
ἐγώ, καὶ ἀναμνήσας ὑμᾶς τά τ' ἐν τοῖς ἔμπροσθεν
ῥηθέντα καὶ ἄλλοτε ἤδη πολλάκις εἰρημένα. Τὰ
ποῖα; ἦ δ' ὅς. Πολλὰ καλά, ἦν δ' ἐγώ, καὶ πολλὰ B
ἀγαθὰ καὶ ἕκαστα οὕτως εἶναι φαμέν τε καὶ διορί-
ζομεν τῷ λόγῳ. Φαμὲν γάρ. Καὶ αὐτὸ δὴ καλὸν
καὶ αὐτὸ ἀγαθόν, καὶ οὕτω περὶ πάντων, ἃ τότε
ὡς πολλὰ ἐτίθεμεν, πάλιν αὖ κατ' ἰδέαν μίαν ἑκά-
στου, ὡς μιᾶς οὔσης, τιθέντες, ὃ ἔστιν ἕκαστον προς-
αγορεύομεν. Ἔστι ταῦτα. Καὶ τὰ μὲν δὴ ὁρᾶσθαί
φαμεν, νοεῖσθαι δ' οὔ, τὰς δ' αὖ ἰδέας νοεῖσθαι μέν, C
ὁρᾶσθαι δ' οὔ. Παντάπασι μὲν οὖν. Τῷ οὖν ὁρῶμεν
ἡμῶν αὐτῶν τὰ ὁρώμενα; Τῇ ὄψει, ἔφη. Οὐκοῦν,

B. *Ἔστι ταῦτα*] Haec vulgo omissa ex Par. A. Ven. Ξ. Angel. Vat. m. Flor. a. ex *α. β.* nuper restituta sunt. Legit etiam Ficinus.

prie est idem quod *ἔκγονος*, tunc etiam usura; v. Aristot. Polit. I, 10. Pollux III, 85. Hinc ipsius boni expositio pater i. e. sors (das Kapital) dicitur; eius vero, quod ex ipso bono provenit, quasi partus boni, expositio usura (die Zinsen); hinc et *ἀποδοῦναι, ἀποτίσεις*, al. Similiter hac imagine usus est Politic. p. 267. A." Conf. Libr. VIII. 9. *καὶ τοῦ πατρὸς ἐκγόνους τόκους*. Proxima eleganter vertit Schleiermach.: „Hütet euch iedoch, dass ich euch nicht wider Willen mit einer verfälschten Rechnung über diese Zinsen hintergehe."

B. *καὶ ἕκαστα οὕτως εἶναι*] Brevi praecidens orationem *denique*, inquit, *singula* ita esse dicimus (non solum pulcra et bona), videl. ut multa sint. Aristotel. Politic. V. 13: *φαμέν τε καὶ διωρίσμεθα ἐν τοῖς ἠθικοῖς*. Libr. VI. c. 14: *φαμέν τε καὶ διορίζομεν λόγῳ.*

ἃ τότε ὡς πολλὰ ἐτ.] Videl. quum de his rebus dissereremus. Usum hunc vocis *τότε* tetigi ad Gorg. p. 488. B. et Polit. 263. Respicitur imprimis ad Libr. V. p. 475. E. sqq. Cap. 20. Sententia universi loci haec est: Ipsum pulcrum, ipsum bonum, aliaque per se spectata, rursus secundum cuiusque speciem ponentes, ut quae una sit, veram eius naturam designamus s. ei *οὐσίαν* tribuimus. Nam ita extrema haec capienda sunt. Phaedon. p. 75. D: *περὶ ἁπάντων, οἷς ἐπισφραγιζόμεθα τοῦτο, ὃ ἔστι*. i. e. *τὸ ὄντως ὄν*. Theaet. p. 114. C: *ᾧ τὸ ἔστιν ἐπονομάζεις*

C. *Τῷ οὖν — ἡμῶν αὐτῶν —*] Quanam igitur nostri ipsorum parte cerni-

ἦν δ' ἐγώ, καὶ ἀκοῇ τὰ ἀκουόμενα, καὶ ταῖς ἄλλαις αἰσθήσεσι πάντα τὰ αἰσθητά; Τί μήν; Ἆρ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ἐννενόηκας τὸν τῶν αἰσθήσεων δημιουργὸν ὅσῳ πολυτελεστάτην τὴν τοῦ ὁρᾶν τε καὶ ὁρᾶσθαι δύναμιν ἐδημιούργησεν; Οὐ πάνυ, ἔφη. Ἀλλ' ὧδε σκόπει. ἔστιν ὅ τι προςδεῖ ἀκοῇ καὶ φωνῇ γένους ἄλλου εἰς τὸ τὴν μὲν ἀκούειν, τὴν δὲ ἀκού-
D εσθαι, ὃ ἐὰν μὴ παραγένηται τρίτον, ἡ μὲν οὐκ ἀκούσεται, ἡ δὲ οὐκ ἀκουσθήσεται; Οὐδενός, ἔφη. Οἶμαι δέ γε, ἦν δ' ἐγώ, οὐδ' ἄλλαις πολλαῖς, ἵνα μὴ εἴπω ὅτι οὐδεμιᾷ, τοιούτου προςδεῖ οὐδενός. ἢ σύ τινα ἔχεις εἰπεῖν; Οὐκ ἔγωγε, ἦ δ' ὅς. Τὴν δὲ τῆς ὄψεως καὶ τοῦ ὁρατοῦ οὐκ ἐννοεῖς ὅτι προςδεῖται; Πῶς; Ἐνούσης που ἐν ὄμμασιν ὄψεως καὶ ἐπιχειροῦντος τοῦ ἔχοντος χρῆσθαι αὐτῇ, παρούσης δὲ χρόας [ἐν]
E αὐτοῖς, ἐὰν μὴ παραγένηται γένος τρίτον ἰδίᾳ ἐπ' αὐτὸ τοῦτο πεφυκός, οἶσθα, ὅτι ἥ τε ὄψις οὐδὲν

D. *χρόας [ἐν] αὐτοῖς, ἐὰν μὴ παραγ.*] Ast. *ἐπ' αὐτοῖς*, legendum censuit. Morgenst. l. c. p. XIX. interpungi voluit: *χρόας. ἐν αὐτοῖς ἐὰν μή* —. v. annot.

E. *Οὐ σμικρᾷ ἄρα ἰδέᾳ* —] Vulgo *σμικρὰ ἄρα ἰδέα*. Ficinus, monente Stephano, legit *Οὐ σμικρᾷ ἄρα ἰδέᾳ*, idque recepit Bekk. ex Par. AK. et paucis aliis, suffragantibus Schneidero, Turr., Herm. Verissime. Quanquam *σμικρᾷ ἰδέᾳ* displicuit Astio propter sequens *τιμιωτέρῳ ζυγῷ*. Steph. corrigebat *Οὐ σμικρῷ ἄρα ἤδε ἡ*

mus ea, quae cernuntur? cf. p. 490. B. Mox ad *πάντα τὰ αἰσθητά*; int. *αἰσθανόμεθα*.

D. *ὃ ἐὰν μὴ παραγένηται τρίτον*] quod nisi tertium (als das Dritte) affuerit etc. Mox *Οἶμαι δέ γε* rectae orationi praemissum, ut libr. V. p. 465. A: *οἶμαι δέ, οὐδὲ ἄλλως ἀτιμάσει*. Lysid. p. 206. C: *οἶμαι δέ, καὶ αὐτός σοι πρόςεισι*. Ibid. p. 218. E: *οἶμαι δέ, καὶ ἐγὼ μᾶλλον εἴσομαι.* Sed plura de hoc genere ad Gorg. p. 460. A. laudavimus. Omisso verbo finito *οἶμαι δὲ καὶ σύ* legitur libr. X. p. 608. D., ubi vide annot.

παρούσης δὲ χρόας [ἐν] αὐτοῖς] sc. *ἐν τοῖς ὄμμασι*. Sed praepositio *ἐν*, quum sententiae officiat, vel potius sensu commodo careat, haud scio an temere ex antecedentibus huc invecta ideoque delenda sit. Itaque uncis inclusi. Quanquam fortasse pro *ἐν αὐτοῖς* refingendum *ἐπ' αὐτοῖς*. conf. p. 508 C. Nam vulgatum Schneiderus frustra statuit ex Platonis de coloribus placitis defendi posse. Paullo ante ad *τοῦ ἔχοντος* intelligas *αὐτήν* sc. *τὴν ὄψιν*, frequenti omissione. Sic libr. II. p. 357. B. VI. p. 491. B. al.

E. *Τίνος δὴ λέγεις, ἔφη, τούτου;*] Sc. *παραγενομένου*, quod quoniam praecedit *ἐνούσης* et *παρούσης*, facile ex *ἐὰν μὴ*

ὄψεται, τά τε χρώματα ἔσται ἀόρατα. Τίνος δὴ λέγεις, ἔφη, τούτου; Ὃ δὴ σὺ καλεῖς, ἦν δ' ἐγώ, φῶς. Ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις. Οὐ σμικρᾷ ἄρα ἰδέᾳ ἡ τοῦ ὁρᾶν αἴσθησις καὶ ἡ τοῦ ὁρᾶσθαι δύναμις τῶν ἄλ- 508
λων ξυζεύξεων τιμιωτέρῳ ζυγῷ ἐζύγησαν, εἴπερ μὴ ἄτιμον τὸ φῶς. Ἀλλὰ μήν, ἔφη, πολλοῦ γε δεῖ ἄτιμον εἶναι. Cap. XIX. Τίνα οὖν ἔχεις αἰτιάσασθαι τῶν ἐν οὐρανῷ θεῶν τούτου κύριον, οὗ ἡμῖν τὸ φῶς ὄψιν τε ποιεῖ ὁρᾶν ὅ τι κάλλιστα καὶ τὰ ὁρώμενα ὁρᾶσθαι; Ὅνπερ καὶ σύ, ἔφη, καὶ οἱ ἄλλοι· τὸν ἥλιον γὰρ δῆλον ὅτι ἐρωτᾷς. Ἆρ' οὖν ὧδε πέφυκεν ὄψις πρὸς τοῦτον τὸν θεόν; Πῶς; Οὐκ ἔστιν ἥλιος ἡ ὄψις οὔτε αὐτὴ οὔτε ἐν ᾧ ἐγγίγνεται, ὃ δὴ
καλοῦμεν ὄμμα. Οὐ γὰρ οὖν. Ἀλλ' ἡλιοειδέστατόν B
γε, οἶμαι, τῶν περὶ τὰς αἰσθήσεις ὀργάνων. Πολύ γε. Οὐκοῦν καὶ τὴν δύναμιν, ἣν ἔχει, ἐκ τούτου ταμιευομένην ὥσπερ ἐπίῤῥυτον κέκτηται; Πάνυ μὲν οὖν.

κτλ., ut intell. οὐ σμικρῷ τιμιωτέρῳ, quod confirmare videtur Flor. β. cum Monac., ubi est σμικρῷ ἄρα ἰδίᾳ ἥ τε τοῦ —.

Cap. XIX. P. 508. *οὗ ἡμῖν τὸ φῶς ὄψιν* —] Mon. Flor. β. ὃς ἡμῖν τὸ φῶς παρέχων, quod ortum ex interpretatione. Ast. coni. τοῦ ἡμῖν — ποιεῖν, quo non opus est.

ἡ ὄψις οὔτε αὐτὴ οὔτε ἐν ᾧ ἐγγ.] Verba οὔτε αὐτή apud Bekkerum errore exciderunt, ut ipse in Commentariis indicavit.

παραγένηται assumitur, orationis tenore leviter inflexo.

οὐ σμικρᾷ ἄρα ἰδέᾳ —] **Ideam** nunc vocat tertium illud, quod medium intersit inter visum et facultatem, qua quid visu percipiatur et in conspectum veniat. Cui deinde ἐκ παραλλήλου accedunt verba: τῶν ἄλλων ξυζεύξεων τιμιωτέρῳ ζυγῷ, in quibus notandum τῶν ἄλλων ξυζεύξεων, breviter dictum esse pro τοῦ τῶν ἄλλων ξυζεύξεων, de quo loquendi genere consulas annot. ad Gorg. p. 455. D. Protag. p. 358. D. Sententia verborum igitur est: **Non parvo ergo rerum genere, sed valde magnifico et admirabili (luce) videndi sensus et facultas qua quid in conspectum cadit ac visu cernitur copulatae sunt, praestantiore sane vinculo quam quod reliquae copulationes habeant.** De videndi facultate atque coloribus v. Tim. p 45. sqq. et 67. C. sqq.

Cap. XIX. P. 508. *οὗ ἡμῖν τὸ φῶς ὄψιν* —] **cuius lumen nobis efficiat, ut et visus quam pulcherrime cernat et res sub adspectum cadentes cernantur.** Pronomen τούτου ad praegressa referendum.

Οὐκ ἔστιν ἥλιος ἡ ὄψις οὔτε αὐτή —] Hoc dicit: **neque visus sol est neque oculus.** Exspectabas igitur: οὐκ ἔστιν ἥλιος οὔτε ἡ ὄψις οὔτε

Ἆρ' οὖν οὐ καὶ ὁ ἥλιος ὄψις μὲν οὐκ ἔστιν, αἴτιος δ' ὢν αὐτῆς ὁρᾶται ὑπ' αὐτῆς ταύτης; Οὕτως, ἦ δ' ὅς. Τοῦτον τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, φάναι με λέγειν τὸν
C τοῦ ἀγαθοῦ ἔκγονον, ὃν τἀγαθὸν ἐγέννησεν ἀνάλογον ἑαυτῷ· ὅ τι περ αὐτὸ ἐν τῷ νοητῷ τόπῳ πρός τε νοῦν καὶ τὰ νοούμενα, τοῦτο τοῦτον ἐν τῷ ὁρατῷ πρός τε ὄψιν καὶ τὰ ὁρώμενα. Πῶς; ἔφη· ἔτι δίελθέ μοι. Ὀφθαλμοί, ἦν δ' ἐγώ, οἶσθ' ὅτι, ὅταν μηκέτι ἐπ' ἐκεῖνά τις αὐτοὺς τρέπῃ, ὧν ἂν τὰς χρόας τὸ ἡμερινὸν φῶς ἐπέχῃ, ἀλλὰ ὧν νυκτερινὰ φέγγη, ἀμβλυώττουσί τε καὶ ἐγγὺς φαίνονται τυφλῶν, ὥσπερ οὐκ ἐνούσης καθαρᾶς ὄψεως. Καὶ μάλα, ἔφη. Ὅταν
D δέ γ', οἶμαι, ὧν ὁ ἥλιος καταλάμπει σαφῶς ὁρῶσι,

B. Ἆρ' οὖν οὐ καὶ ὁ ἥλιος —] Laudat. Eusep. Praep. Evang. XI, 21. p. 542. C.

φάναι με λέγειν] Mon. et Flor. β. φάθι. Mox Vat. Θ. Vind. Vat. r. inverso ordine ἑαυτῷ ἀνάλογον. Ast. ἀνὰ λόγον malebat, probante Heindorfio ad Phaedon. §. 136. Non probo. Tim. p. 69. B. ἀνάλογα καὶ σύμμετρα. Monac. ἀνάλογον ἑαυτοῦ. — Ante ὅ τι περ Steph. καί inserendum putat. Videlicet nec hic vidit ista explicandi causa esse adiecta.

ὧν ὁ ἥλιος καταλάμπει] καταλάμπῃ Par. A. Vind. B. Flor. a. c. α. γ. probantibus Schneid. Turr. Sed non videtur dubium, quin antegressum Ὅταν fraudem effecerit. Recte cod. Vat. Θ., qui et ipse est primarius, una cum Ven.. ΙΙΞ. Par. DK. Flor. b. n. α. β. Ang. Ambr. Mon. indicativum tuentur. Nec vero coniunctivi ulla necessitas aut caussa est.

D. ἐνοῦσα φαίνεται] Voc. ὄψις ante ἐνοῦσα addit Bekk.

ἐν ᾧ ἐγγίγνεται, ὃ κτλ. Sed praemisso ἡ ὄψις deinde praeter ὄψιν etiam ipsum oculum commemoraturus pergit οὔτε αὐτὴ οὔτε ἐν ᾧ ἐγγίγνεται. Quae constructio non discrepat ab illa, quam libr. III. p. 414. D. notavimus ad verba: ἦσαν — τρεφόμενοι καὶ αὐτοὶ καὶ τὰ ὅπλα αὐτῶν κτλ.

B. φάναι με λέγειν] Infinitivus pro imperativo positus; v. ad V. p. 473. A. Crat. p. 426. B. De toto loco Ast. comparavit Plutarch. T. II. p. 781. F. Iulian. Orat. IV. p. 133. A. Gregor. Nazianz. Orat. XXXIV. p. 559. B. et XL. p. 639. A. Proclum Theolog. Plat. p. 378. Macrob. Somn. Scip. I, 2. Petav. ad Iuliani l. c. p. 85. Quibus addas licet Proclum in Tim. p. 111. Chalcid. in Tim. p. 342. Iulian. Epist. 51. Damascium De princip. p. 76. sqq. ed. Kopp. Iamblich. Protrept. C. 4. Verba ὅ τι περ — καὶ τὰ ὁρώμενα per epexegesin adiecta non erat cur Steph. sollicitaret. Ad τοῦτο τοῦτον repete apud animum φάναι με λέγειν.

C. ὧν νυκτερινὰ φέγγη] „Φῶς et φέγγη sibi opponuntur. Illud enim de solis, φέγγος vero de lunae siderumque luce usurpari solet. v. Coraius ad Heliodor p. 289. Etsi φῶς etiam

καὶ τοῖς αὐτοῖς τούτοις ὄμμασιν ἐνοῦσα φαίνεται. Τί μήν; Οὕτω τοίνυν καὶ τὸ τῆς ψυχῆς ὧδε νόει· ὅταν μέν, οὗ καταλάμπει ἀλήθειά τε καὶ τὸ ὄν, εἰς τοῦτο ἀπερείσηται, ἐνόησέ τε καὶ ἔγνω αὐτὸ καὶ νοῦν ἔχειν φαίνεται· ὅταν δὲ εἰς τὸ τῷ σκότῳ κεκραμένον, τὸ γιγνόμενόν τε καὶ ἀπολλύμενον, δοξάζει τε καὶ ἀμβλυώττει ἄνω καὶ κάτω τὰς δόξας μεταβάλλον, καὶ ἔοικεν αὖ νοῦν οὐκ ἔχοντι. Ἔοικε γάρ. Τοῦτο τοίνυν, τὸ τὴν ἀλήθειαν παρέχον τοῖς γιγνωσκομένοις καὶ τῷ γιγνώσκοντι τὴν δύναμιν ἀποδιδόν, τὴν τοῦ ἀγαθοῦ ἰδέαν φάθι εἶναι, αἰτίαν δ' ἐπιστήμης οὖσαν καὶ ἀληθείας, [ὡς γιγνωσκομένης μὲν E

Exhibent illud praeter Ficinum libri Mon. Flor. β. Vind. Vat. r. Omiserunt tamen rursus Schneider. Turr. et Herm. quum desideretur meliorum librorum auctoritas et ex antecedentibus int. καθαρὰ ὄψις.

E. φάθι εἶναι] Vat. Θ. a pr. m. et Par. A. rec. φαθί, de qua scribendi varietate v. Buttmann. Gr. ampl. T. I. p. 563., qui φάθι praeferendum arbitratur.

ὡς γιγνωσκομένης μὲν διὰ νοῦ·] Mon. et Flor. β. γιγνωσκομένων. Pro διὰ νοῦ Vind. Paris. DK. Vat. r. Flor. β. διὰ νόου. Vat. Θ. rec. et Par. A. διανοοῦ, quod recepit Bekkerus, suffragantibus Schneidero, Turicensibus, Hermanno, qui locum sic scriptum exhibent: — καὶ ἀληθείας ὡς γιγν. μὲν διανοοῦ, οὕτω — ἡγήσει. Steph. μέν aut expungendum esse censet, aut aliquid deesse putat, quem sequutus est De Geerius Diatrib. in Plat. Polit. princip. p. 82. Astius hoc αἰτίαν — διὰ νοῦ eiiciendum statuit.

de luna ponitur ut VII, 2." Astius. V. Hesych. s. v. φέγγος.

Ὅταν δέ γ', οἶμαι,] Intelligas ex praecedentibus ἐπ' ἐκεῖνά τις αὐτοὺς τρέπῃ. Obiter notamus καταλάμπειν cum genitivo constructum.

D. εἰς τοῦτο ἀπερείσηται] in id dirigitur et convertitur, in id defixus est. Similiter ἀπερείδεσθαι εἴς τι dixit Plutarch. T. II. p. 198. C. p. 457. A. De aoristo v. Matth. Gr §. 503, 3. Buttm. §. 124, 6. annot. Rost. §. 116, 8. Pro κεκραμένον Fachsius Syllog. Lectt. p. 379. legendum censebat κεκρυμμένον. At enim res sensibus subiectae non omni luce carent aut plane tenebris involutae sunt, immo tenebris mixtae videntur, quippe quae, licet nullam scientiae (ἐπιστήμης) firmitatem et constantiam efficiant, tamen opinionem (δόξαν) afferant.

E. αἰτίαν δ' ἐπιστήμης οὖσαν —] Ficinus: Illud igitur, quod veritatem illis, quae intelliguntur, praebet, et intelligenti vim ad intelligendum porrigit, boni ideam esse dicito, scientiae et veritatis, quae per intellectum percipitur, caussam. Cum vero adeo pulcra haec duo sint, cognitio scilicet

διὰ νοῦ, οὕτω δὲ καλῶν ἀμφοτέρων ὄντων, γνώσεώς τε καὶ ἀληθείας, ἄλλο καὶ κάλλιον ἔτι τούτων ἡγού-

ac veritas, si bonum ipsum aliud quam ista et pulcrius aestimabis, recte putabis. Locus valde impeditus, in quo explanando vel emendando viri docti se torserunt mirifice. Nam ut mittamus antiquiores criticos et interpretes, ne recentissimi quidem Platonis enarratores eum recte videntur expedivisse. Etenim Schneiderus quidem, cuius sententiam sine dubio etiam amplexi sunt qui eius lectionem comprobarunt, facta ea, quam supra indicavimus, verborum interpunctione susceptaque pro *διὰ νοῦ* lectione *διανοοῦ*, existimat totius loci sententiam hanc esse: quae cognoscendis rebus impertiat veritatem, hominibus cognoscendi facultatem, boni dicito ideam esse, *sed* cogita, caussam *quidem* scientiae veritatis *tanquam cognoscendae* boni ideam esse, ipsum vero bonum a scientia et veritate diversum et utraque pulcrius. Quae interpretatio quam difficilis sit et contorta, vel ex eo intelligitur, quod locum sic intellexit ac si scriptum esset: *διανοοῦ δὲ αἰτίαν μὲν οὖσαν ἐπιστήμης καὶ ἀληθείας ὡς γιγνωσκομένης, οὕτω δὲ καλῶν κτλ.* Probabiliorem igitur rationem iniit Guil. van Heusdius Init. Philos. Plat. Vol. II. Part. III. p. 46., qui facta verborum transpositione legendum censuit: *φάθι εἶναι, ὡς γιγνωσκομένην μὲν διὰ νοῦ, αἰτίαν δὲ ἐπιστήμης οὖσαν καὶ ἀληθείας*, hoc sensu: Hoc igitur, quod iis, quae cognoscuntur, veritatem et ei, qui cognoscit, cognoscendi facultatem praebet, boni esse ideam dicito, quippe quae intellectu cognoscitur, caussa autem ipsa scientiae et veritatis est. Haec igitur ratio est, quam Heusdius ad removendas loci difficultates iniit. Ea vero quantumvis prima specie blandiatur, tamen primum quidem displicet propter transpositionis audaciam, quum nulla caussa permutati verborum ordinis investigari queat; deinde etiam sententiae nomine habet dubitationem non exiguam, quum neutiquam perspiciatur, quamobrem istud: „quippe quae intellectu cognoscitur" interpositum sit aut quorsum denique pertineat. Iam vero aliter locum tractare instituit Naegelsbachius Explicatt. Plat. p. 15. sq. Is enim pro *διὰ νοῦ* vel pro *διανοοῦ*, quod alii scripserunt, refingendum arbitratur *δι' αὐτοῦ*, ut hoc dicatur: *ἡ ἀλήθεια γιγνώσκεται μὲν δι' αὐτοῦ* (h. e. *διὰ τοῦ ἀγαθοῦ*), *αὐτὸ δὲ τὸ ἀγαθὸν ἄλλο καὶ ἔτι κάλλιον αὐτῆς ἐστιν.* Sed nec hoc ita comparatum est, ut loci difficultates tollat aut removeat. Manet enim isto pacto intricatior verborum constructio; manet item sententiae obscuritas, praesertim quum molestissime idem bis enuntietur. Sed nolumus nunc etiam alia memorare virorum doctorum de his verbis iudicia, ut Morgensternii Symbol. critt. p. XVII. sq., qui veterem scripturam artificiose tueri conatus est, et Wiegandi, qui in Zimmermann. Diar. Studior. Antqq. (Zeitschrift für Alterthumswissenschaft) ann. 1835. N. 52. p. 424. servata lectione *διὰ νοῦ* locum censet facilem habere explicationem; de quo nobis quidem eo falsus videtur, quod Platoni impertiit,

μενος αὐτὸ ὀρθῶς ἡγήσει]· ἐπιστήμην δὲ καὶ ἀλή-
θειαν, ὥςπερ ἐκεῖ φῶς τε καὶ ὄψιν ἡλιοειδῆ μὲν νο- 509

quae ab ipso philosopho non scripta fuerunt. Tempus est aliquando exponere, quid nobis ipsis hoc tempore de toto loco videatur, quandoquidem quae olim de eo scripsimus, nunc non amplius probanda censemus. Putamus autem locum miserrime contaminatum esse interpolatione, qualem continent verba: ὡς γιγνωσκομένης usque ad ὀρθῶς ἡγήσει. Quibus eiectis continuo omnis evanescit difficultas. Nam primum quidem ita emergit clara atque lucida argumentationis progressio. Deinde vero etiam luce clarius apparet, quamnam verba de interpolatione suspecta originem habeant. Etenim disputat Socrates ita hunc in modum: Hoc igitur, inquit, quod iis, quae cognoscuntur, *veritatem* (qua revera sunt; intelligit enim veritatem eam virtutem, qua res reapse exstant, de quo voc. usu v. ad Phileb. p. 151. ed. I. Lips.) et ei, qui cognoscit, cognoscendi facultatem praebet, boni ideam esse statue, adeoque caussam *scientiae* et *veritatis*, (legendum enim utique αἰτίαν γ', sicuti Astius voluit). Nimirum idea boni eo, quod rebus veritatem, hominum autem mentibus cognoscendi facultatem affert, revera scientiae et veritatis caussa exsistit, ut facile intelligatur, cur additum sit: αἰτίαν γ' ἐπιστήμης οὖσαν καὶ ἀληθείας. Iam vero id ipsum, quod idea boni sit scientiae et veritatis caussa et origo, tenens Socrates deinde etiam docet non confundendam ideo scientiam et veritatem esse cum boni idea, quandoquidem haec utraque illa sit longe superior et praestantior. Id quod docet adhibita rursus solis comparatione. Sed scientiam et veritatem, inquit, quemadmodum illic lucem ac visum soli similia tantum nec vero paria existimare decet, ita etiam hic veritatem et scientiam bono similem quidem et cognatam convenit existimare, boni ipsius autem ratio et natura (ἕξις) pluris aestimanda et augustiore loco habenda est. Haec igitur universi loci sententia est. Quid igitur? Ea exposita nonne protenus etiam clarum erit ac perspicuum, verba a nobis pro suspectis habita nihil aliud esse nisi ineptum glossema, loci dilucidandi caussa adscriptum ac postea in ipsam Platonis orationem invectum? Nam ad ἐπιστήμην annotatum est: ὡς γιγνωσκομένης μὲν διὰ νοῦ: reliqua autem pertinent ad illustrandam sententiae partem hanc: οὕτω καὶ ἐνταῦθα — μειζόνως τιμητέον τὴν τοῦ ἀγαθοῦ ἕξιν. Sed haec satis de his. Quae si vere disputata sunt, hinc quoque liquet Parisini libri A. auctoritati neutiquam omnia tribuenda esse, quum in isto glossemate διὰ νοῦ unice verum esse appareat.

P. 509. ἡλιοειδῆ μὲν — ἀγαθοειδῆ —] De voc. ἡλιοειδής, cuius superlativum ἡλιοειδέστατον p. 508. B. legimus, v. Creuzer. ad Plotin. De pulcrit. 57. p. 353. Chalcid. ad Tim. p. 131. Sext. Empir. adv. Mathem. I. 13. p. 283. ibique Fabricius. Iamblich. Adhort. ad Philos. 32 — 58. ed. Kiessl. Nimirum usi illo sunt creberrime recentiores Platonici atque omnino philosophi. Idem dictum esto de ἀγαθοειδής, de quo v. Creuzer. Prolegg. ad Plotin. De

μίζειν ὀρθόν, ἥλιον δὲ ἡγεῖσθαι οὐκ ὀρθῶς ἔχει, οὕτω καὶ ἐνταῦθα ἀγαθοειδῆ μὲν νομίζειν ταῦτ' ἀμφότερα ὀρθόν, ἀγαθὸν δὲ ἡγεῖσθαι ὁπότερον αὐτῶν οὐκ ὀρθόν, ἀλλ' ἔτι μειζόνως τιμητέον τὴν τοῦ ἀγαθοῦ ἕξιν. Ἀμήχανον κάλλος, ἔφη, λέγεις, εἰ ἐπιστήμην μὲν καὶ ἀλήθειαν παρέχει, αὐτὸ δ' ὑπὲρ ταῦτα κάλλει ἐστίν· οὐ γὰρ δήπου σύ γε ἡδονὴν αὐτὸ λέγεις. Εὐφήμει, ἦν δ' ἐγώ· ἀλλ' ὧδε μᾶλλον τὴν εἰκόνα αὐ-
B τοῦ ἔτι ἐπισκόπει. Πῶς; Τὸν ἥλιον τοῖς ὁρωμένοις οὐ μόνον, οἶμαι, τὴν τοῦ ὁρᾶσθαι δύναμιν παρέχειν φήσεις, ἀλλὰ καὶ τὴν γένεσιν καὶ αὔξην καὶ τροφήν,

P. 509. B. *γένεσιν καὶ αὔξην*] Ang Par. K. Flor. x. *αὔξησιν*. Illud magis Atticum multisque Platonis locis et codicum consensione satis firmatum, ut libr. VII. p. 521. E., ubi pauci libri *αὐξήσεως* pro *αὔξης*. p. 528. B. libr. VI. p. 509. B., ubi perpauci *αὔξησιν*. Theaet. p. 173. A., ubi fere omnes *αὔξην*. Maior etiam codicum de *αὔξη* consensio est de Rep. VII. p. 528. B. D.

pulcritud. p. XCV. sq. Plotin. Ennead. VI. 7. III. 8. Iamblich. Adhortat. l. c. p. 338. ed. Kiessl. Stobaei Florileg. p. 86. et 1066. ed. Heeren.

ὁπότερον αὐτῶν] h. e. alterutrum. v. Heindorf. ad Theaet. p. 293

Ἀμήχανον κάλλος—] Sympos. 218. E: *ἀμήχανόν τε κάλλος ὁρῴης ἂν ἐν ἐμοί.* Libr. X. p. 608. D: *ἀμήχανόν τι, ἔφη, λέγεις μέγεθος.* Plotin. de pulcrit p. 54. ed. Creuz. *πῶς τις θεάσηται κάλλος ἀμήχανον;* ubi vide praestantissimum editorem. De verbis *ὑπὲρ ταῦτα* v. annot. ad p. 488. A.

B. *μὴ μόνον τὸ γιγνώσκεσθαι φάναι — ὑπερέχοντος.*] Bonum illud dicit hoc tribuere et afferre rebus cognitioni subiectis, ut non solum cognoscantur, sed etiam sint atque exstent, quum bonum ipsum *οὐσίᾳ* superius sit eamque dignitate, vi ac potentia longissime vincat. Locus perobscurus, cui tamen aliquid lucis vel ab iis accedet, quae supra universe de idea boni ad p. 505. A. exposuimus. Etenim quemadmodum rebus sensibus subiectis et adspectabilibus *οὐσία* ab ideis impertitur, quatenus infinita earum materia vi idearum certam quandam formam accepit et qualitates suas nacta est, ita ut etiam mentis intelligentiae patere coeperit (Parmenid. p. 137. C. — 142. et 142—155. E.); ita etiam ideae ab idea boni *οὐσίαν* suam acceperunt, quatenus universalis et infinita idearum essentia, quae omnem fugit mentis intelligentiam, per ideam boni item ad certas ac definitas rationes est revocata, unde species rerum intelligibiles (ideae) exstiterunt; de quo v. Prolegg. nostra ad Parmenidem. Quocirca iure summo idea boni tam omnis *ἀληθείας* quam omnis scientiae et cognitionis genetrix atque parens dici potuit. Sine ideis enim nulla rerum veritas nullaque mentis cognitio est secundum Platonis sententiam. conf. etiam Reip. VII. p. 517. C. Quanquam in res adspectabiles *δόξα* tantum convenit, *ἐπιστήμη* vel *γνῶσις*

οὐ γένεσιν αὐτὸν ὄντα. Πῶς γάρ; Καὶ τοῖς γιγνωσκομένοις τοίνυν μὴ μόνον τὸ γιγνώσκεσθαι φάναι ὑπὸ τοῦ ἀγαθοῦ παρεῖναι, ἀλλὰ καὶ τὸ εἶναί τε καὶ τὴν οὐσίαν ὑπ' ἐκείνου αὐτοῖς προσεῖναι, οὐκ οὐσίας ὄντος τοῦ ἀγαθοῦ, ἀλλ' ἔτι ἐπέκεινα τῆς οὐσίας πρεσβείᾳ καὶ δυνάμει ὑπερέχοντος. Cap. XX. Καὶ ὁ Γλαύκων μάλα γελοίως, Ἄπολλον, ἔφη, δαιμονίας ὑπερβολῆς! Σὺ γάρ, ἦν δ' ἐγώ, αἴτιος, ἀναγκάζων τὰ ἐμοὶ δοκοῦντα περὶ αὐτοῦ λέγειν. Καὶ μηδαμῶς γ', ἔφη, παύσῃ, εἰ μή τι, ἀλλὰ τὴν περὶ τὸν C

Tim. p. 44. Legg. VI. p. 783. A. p. 788. D. p. 815. E. X. p. 894. A.B. p. 997. E. Sed de Rep. VIII. p. 546. B. αὐξήσεις certam habet sedem. v. Thomas. Mag. p. 127. Moeris p. 4. ibique intpp.

C. εἰ μή τι, ἀλλὰ τὴν π.] Par. A. ἄλλα. Ang. ἄλλο. unde Baiterus coni. εἴ μή τι ἄλλ' ἀλλὰ. τ. sed v. infra.

unis ideis propria est, quum illae sint nil aliud nisi idearum simulacra corporum materiam referentes. Ex quo fit, ut diversa scientiae genera emergant. Quod autem idea boni supra essentiam elata esse iudicatur, id iam nemo mirabitur. Nam quum ceterae ideae singularum rerum exemplaria sint, tum idea boni, quia summa est, in altiore sane loco est posita, ut nec ullius rei singularis exemplar ducenda sit et aliarum idearum omnium tanquam cacumen. Quanquam quidquid in hoc mundo adspectabili ad perfectionis quam maximae laudem contendit, id ad illius legem atque normam compositum esse debet; unde etiam optimae civitatis principes eam perpetuo intueri iubentur: quin etiam omnis rerum universitas a summo Deo ad eius speciem composita est, sicuti in Timaeo docetur. Sed haec quidem pro nostro consilio in praesenti satis erunt. Quibus consideratis certe nec dubium cuiquam videbitur, quam venusta atque elegans sit comparatio, quam philosophus a sole atque oculorum visu repetiit. Conveniunt enim omnia atque singula inter se exactissime, ut hac imagine nihil magis scite excogitari potuisse videatur.

Cap. XX. C. δαιμονίας ὑπερβολῆς] De genitivo exclamationis Matth. Gr. §. 371. Istud γελοίως autem est facete, recteque observat Scholiastes facete dictum inesse in voc. ὑπερβολῆς. Apollo enim sive sol lepide invocatur propter traiectionem vel superlationem, quam Glauco putat in eo inesse, quod boni idea adeo ἐπέκεινα τῆς οὐσίας provecta sit. De usu voc. γελοῖον et γελοίως v. ann. ad Sympos. p. 189. B. Schol. γελοίως· διὰ τὴν ὑπερβολήν, quamquam is quae reliqua affert, ea omnino a re aliena sunt.

εἰ μή τι, ἀλλὰ τὴν περὶ τὸν ἥλιον —] Steph. post εἰ μή τι inseri ἄλλο, expungi ἀλλὰ volebat; legi etiam posse opinabatur παύσῃ ἐμοὶ ἔτι ἄλλην τήν. Benedictus coniiciebat, εἰ μὴ δι' ἄλλα, ἀλλά — i. e. per alia, sc. quae comparantur. Sed ne literula quidem loco

ἥλιον ὁμοιότητα αὖ διεξιών, εἴ πῃ ἀπολείπεις. Ἀλλὰ μήν, εἶπον, συχνά γε ἀπολείπω. Μηδὲ σμικρὸν τοίνυν, ἔφη, παραλίπῃς. Οἶμαι μέν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ πολύ· ὅμως δέ, ὅσα γ' ἐν τῷ παρόντι δυνατόν, ἑκὼν
D οὐκ ἀπολείψω. Μὴ γάρ, ἔφη. Νόησον τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, ὥςπερ λέγομεν, δύο αὐτὼ εἶναι, καὶ βασιλεύειν τὸ μὲν νοητοῦ γένους τε καὶ τόπου, τὸ δ' αὖ ὁρατοῦ, ἵνα μὴ οὐρανοῦ εἰπὼν δόξω σοι σοφίζεσθαι περὶ τὸ ὄνομα. ἀλλ' οὖν ἔχεις ταῦτα διττὰ εἴδη, ὁρατόν, νοητόν; Ἔχω. Ὥςπερ τοίνυν γραμμὴν δίχα τε-

D. *δύο αὐτὼ εἶναι*] *δύω* Par. A. ut Lib. V. p 472. A. ubi v. Schneid. Dein *οὐρανὸν* Par. A. probante Herm.

λαβὼν [*ἂν*] *ἴσα τμήματα*] V. *ἄνισα*, quod etiam Bekk. tenuit. Angel. *εἰς ἴσα*. Flor. a. c. α. γ. x. *ἂν ἴσα*, quod Benedict., Geer., Ast. restituerunt. Scripsi [*ἂν*] *ἴσα*. v. annot. Dein *ἑκάτερον τμῆμα* omisso *τὸ* Par. AK. Vat. m.

σαφηνείᾳ καὶ ἀσαφείᾳ πρὸς ἄλληλα] Sic Par. A. Flor.

movenda. Prorsus eodem modo Menon. p. 86. E: *εἰ μή τι οὖν, ἀλλὰ σμικρόν γέ μοι τῆς ἀρχῆς χάλασον*, ubi Heusdius huius loci immemor scribi iubebat *εἰ μή τι οὖν ἄλλο, σμικρὸν γε.* — Hoc dicit: Noli desinere, o Socrates, si non aliud quid, at certe comparationem illam cum sole rursus persequi, si qua aliquid reliquum facis vel praetermisisti. In quo ne quis desideret: *εἴ πῄ τι ἀπολείπεις*, eodem modo sine accusativo obiecti statim post: *ἑκὼν οὐκ ἀπολείψω.*

Οἶμαι μέν — καὶ πολύ·] Intell. *παραλείψειν*. Arbitror quidem, inquit, admodum multum me esse praetermissurum. Nam *καί* ante *πολύ* augendi vel intendendi vi positum. Menon. p. 99. C: *οὗτοι λέγουσι μὲν ἀληθῆ καὶ πολλά.* Plura dabit Elmsl. ad Medeam v. 871.

D. *ὥςπερ λέγομεν*] wie gesagt; v. ad Apolog. p. 21. A. De verbis *ἵνα μὴ οὐρανοῦ εἰπών* Schleiermach.: „Nämlich das Spielen in Worten liegt hier in dem Gleichklang von *οὐρανός* und *ὁρατόν*. Im Kratylos findet sich p. 30. ed. Bekk. ähnliches, indem *οὐρανός* abgeleitet wird von *ὄψις ὁρῶσα τὰ ἄνω*. Nur wird es dort in Zusammenhang damit gebracht, dass der reine Geist von oben her kommt, wohingegen hier der Himmel eher dem Reiche des Geistes entgegengesetzt wird."

[*ἂν*] *ἴσα τμήματα*] Vulgo *ἄνισα*. Ficinus: proinde ac si acceperis lineam in duas aequales sectam portiones. Legit igitur *ἴσα* vel *εἰς ἴσα*. Cuius lectionis vestigia referunt codd. qui *ἂν ἴσα* tuentur, atque Angelic. qui liquido *εἰς ἴσα* habet perscriptum. Antiquam fuisse litem de hac lectionis diversitate, ex Schol. ad h. l. patet. Sed *ἄνισα* manifesto legit auctor Quaestionum Platonn. quae sub Plutarchi nomine circumferuntur p. 1001. B.C. qui *ἄνισα* exinde explicat, quod mun-

*τμημένην λαβὼν [ἀν] ἴσα τμήματα, πάλιν τέμνε ἑκά-
τερον τὸ τμῆμα ἀνὰ τὸν αὐτὸν λόγον, τό τε τοῦ
ὁρωμένου γένους καὶ τὸ τοῦ νοουμένου, καί σοι ἔσται
σαφηνείᾳ καὶ ἀσαφείᾳ πρὸς ἄλληλα ἐν μὲν τῷ ὁρω-
μένῳ τὸ μὲν ἕτερον τμῆμα εἰκόνες. λέγω δὲ τὰς εἰ-* E
κόνας πρῶτον μὲν τὰς σκιάς, ἔπειτα τὰ ἐν τοῖς ὕδασι 510
*φαντάσματα καὶ ἐν τοῖς ὅσα πυκνά τε καὶ λεῖα καὶ
φανὰ ξυνέστηκε, καὶ πᾶν τὸ τοιοῦτον, εἰ κατανοεῖς.
Ἀλλὰ κατανοῶ. Τὸ τοίνυν ἕτερον τίθει, ᾧ τοῦτο
ἔοικε, τά τε περὶ ἡμᾶς ζῶα καὶ πᾶν τὸ φυτευτὸν*

a. quod restituit Bekker. Vulgo *σαφήνεια καὶ ἀσάφεια.* Ficinus: secundum claritatem et obscuritatem. Bas. 2. *σαφήνεια οὐκ ἀσάφεια.*

P. 510 *καὶ ἐν τοῖς ὅσα*] V. *καὶ ἅπερ ἐν τοῖς ὅσα κτλ.* Sed *ἅπερ* omittunt optimi plurimique codices, recteque eiecit Bekk.

Τὸ τοίνυν ἕτερον τίθει] Ante Bekkerum erat *καὶ τοίνυν ἕτερον,* invitis libris fere omnibus.

dus intelligibilis minus habeat varietatis et inconstantiae quam mundus spectabilis. Idem repperit etiam Proclus in Polit. p. 431. 10. *μίαν μὲν οὖν γραμμὴν διὰ ταῦτα λαμβάνει, τέμνει δὲ δίχα ταύτην οὐκ εἰς ἴσα μέρη τέμνων, ἀλλ' εἰς ἄνισα, δύο δὲ ὅμως.* Atque eam lectionem veram putat Schneiderus, quia in dividendo perspicuitatis et veritatis ratio habeatur. In quo ille iudicio suo fallitur. Nam perspicuitatis et obscuritatis discrimen, quod deinde memoratur, id non ad primariam in duas partes rerum divisionem refertur, sed ad secundariam illius divisionem. Et quid quaeso faciemus isto: *ἀνὰ τὸν αὐτὸν λόγον,* ubi *ἄνισα* legerimus? Nimirum nulla certe proportio locum habet, ubi totum quoddam universe in partes inaequales dividitur. Sed utcunque de hac re iudicabitur, illud quidem manifestum est, sententiam loci redire huc: Perinde ac si lineam acceperis in duas partes sectam, utramque rursus partem eadem proportione seca, adspectabile dico genus et intelligibile, eaque facta divisione protenus apparebit, primum quidem in adspectabili genere ratione claritatis atque obscuritatis habita partem unam emersuram esse imaginum, quae sunt quasi rerum umbrae; alteram complexuram esse *res ipsas,* visibiles, quarum referuntur imagines. His addidisse iuvabit tertiae quoque lectionis vestigia comparere in verbis Grammatici ap. Villoison. Anecdot. Gr. Tom. II. p. 199. *διωρισμένων* (scr. *διεσχισμένων*) *δὲ τούτων τὰ παρὰ ταῦτα δεῖ νοῆσαι καθάπερ γραμμὴν τετρηρημένην* (scr. *τετμημένην*) *καὶ ἴσα πάλιν ἑκατέρων τμήματα τετρημένα ἀνὰ τὸν αὐτὸν λόγον.* Sed mittamus istum nodum hodie vix explicabilem.

καί σοι ἔσται — εἰκόνες] Ratione perspicuitatis et obscuritatis habita res sub sensus subiectas dicit ita inter se diversas esse, ut altera pars imagines rerum complectatur, altera res ipsas. Itaque isti *τὸ μὲν ἕτερον τμῆμα* in proximis

καὶ τὸ σκευαστὸν ὅλον γένος. Τίθημι, ἔφη. Ἦ καὶ ἐθέλοις ἂν αὐτὸ φάναι, ἦν δ' ἐγώ, διῃρῆσθαι ἀληθείᾳ τε καὶ μή, ὡς τὸ δοξαστὸν πρὸς τὸ γνωστόν,
B οὕτω τὸ ὁμοιωθὲν πρὸς τὸ ᾧ ὡμοιώθη; Ἔγωγ', ἔφη, καὶ μάλα. Σκόπει δὴ αὖ καὶ τὴν τοῦ νοητοῦ τομὴν ᾗ τμητέον. Πῇ; Ἧι τὸ μὲν αὐτοῦ τοῖς τότε τμηθεῖσιν ὡς εἰκόσι χρωμένη ψυχὴ ζητεῖν ἀναγκάζεται ἐξ ὑποθέσεων, οὐκ ἐπ' ἀρχὴν πορευομένη, ἀλλ' ἐπὶ τελευτήν, τὸ δ' αὖ ἕτερον [τὸ] ἐπ' ἀρχὴν ἀνυπόθετον ἐξ ὑποθέσεως ἰοῦσα καὶ ἄνευ ὧν περὶ ἐκεῖνο εἰκόνων, αὐτοῖς εἴδεσι δι' αὐτῶν τὴν μέθοδον ποιουμένη. Ταῦτ', ἔφη, ἃ λέγεις, οὐχ ἱκανῶς ἔμα-
C θον. Ἀλλ' αὖθις, ἦν δ' ἐγώ· ῥᾷον γὰρ τούτων προ-

B. *τοῖς τότε τμηθεῖσιν*] *μιμηθεῖσιν* Par. A. prave. v. explicatt.

respondent verba *Τὸ τοίνυν ἕτερον τίθει κτλ.* Nam *μέν* interposuit, in mente habens *τὸ δὲ ἕτερον κτλ.*

P. 510 *ἐθέλοις ἂν αὐτὸ φάναι*] Refertur *αὐτό* ad universum genus *τοῦ ὁρωμένου*, quod non modo claritate et obscuritate sed etiam veritatis ratione vult partes habere diversas, quandoquidem inter id, quod alicui assimilatum sit, et rem, cui sit simile, eadem intercedat differentia, quae sit inter opinabile et intelligibile.

B. *Ἧι τὸ μὲν αὐτοῦ — ἐξ ὑποθέσεων*] Verba in hunc modum iungenda: *ᾗ ψυχὴ ἀναγκάζεται ζητεῖν τὸ μὲν αὐτοῦ* (alteram eius partem) *ἐξ ὑποθέσεων χρωμένη τοῖς τότε τμηθεῖσιν ὡς εἰκόσιν*, i. e. iis quae antea divisimus tanquam imaginibus utens. Intelliguntur res sensibus subiectae, quarum distributio modo (*τότε*) instituta est. De *τότε* sic usurpato ne quis dubitet, consulatur ann. supra ad p. 507. B. ad Politic. p. 263. E. p. 164. ed. Goth.

Describuntur autem his verbis disciplinae mathematicae, quae, etsi sunt intellectuales, tamen non puras ideas habent, sed a rerum adspectabilium formis et imaginibus abstractas, quo nomine sane plurimum a philosophia discrepant, quae in puris ideis contemplandis versatur. Itaque illae *τοῖς τότε τμηθεῖσιν ὡς εἰκόσι* utuntur. Atque hanc ipsam ob caussam etiam proficiscuntur *ἐξ ὑποθέσεως*. Quod quid sit, quum ipse Plato in proximis satis dilucide explanaverit, tum ostendit etiam Proclus in Polit. p. 432. Quippe sunt ipsarum fundamenta non eiusmodi, ut explanari ac demonstrari queant, sed bona fide concedenda sint. Quambrem Cicero De Fin. V. 28. verissime: In geometria prima si dederis, danda sunt omnia. Academ. II. c. 36. §. 116. et 117. ubi tangit initia mathematicorum, quibus non concessis, digitum progredi non possint. Lucian. Hermotim. c. 74. *οἷον καὶ ἡ θαν-*

εἰρημένων μαθήσει. οἶμαι γάρ σε εἰδέναι, ὅτι οἱ περὶ τὰς γεωμετρίας τε καὶ λογισμοὺς καὶ τὰ τοιαῦτα πραγματευόμενοι, ὑποθέμενοι τό τε περιττὸν καὶ τὸ ἄρτιον καὶ τὰ σχήματα καὶ γωνιῶν τριττὰ εἴδη καὶ ἄλλα τούτων ἀδελφὰ καθ' ἑκάστην μέθοδον, ταῦτα μὲν ὡς εἰδότες, ποιησάμενοι ὑποθέσεις αὐτά, οὐδένα λόγον οὔτε αὐτοῖς οὔτε ἄλλοις ἔτι ἀξιοῦσι περὶ αὐτῶν διδόναι, ὡς παντὶ φανερῶν, ἐκ τούτων δ' ἀρχόμενοι τὰ λοιπὰ ἤδη διεξιόντες τελευτῶσιν ὁμολογουμένως D
ἐπὶ τοῦτο, οὗ ἂν ἐπὶ σκέψιν ὁρμήσωσι. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη, τοῦτό γε οἶδα. Οὐκοῦν καὶ ὅτι τοῖς ὁρωμένοις εἴδεσι προσχρῶνται καὶ τοὺς λόγους περὶ αὐτῶν ποιοῦνται, οὐ περὶ τούτων διανοούμενοι, ἀλλ'

B. *ἄνευ ὧν περὶ ἐκεῖνο*] Vulgo *ἄνευ τῶν περὶ κτλ.* Vat. Θ. Ven. Ξ. Vind. alii *ὧν*. Par. A. *ὧνπερ ἐκεῖνο*, quod nuper ediderunt Turr. cum Schn.

D. *ὅτι τοῖς ὁρωμένοις εἴδεσι*] Aliquot libri *εἰρημένοις*. Ficinus: quod et supra dictis speciebus utuntur.

μαστὴ γεωμετρία ποιεῖ· κἀκείνη γὰρ τοὺς ἐν ἀρχῇ ἀλλόκοτά τινα αἰτήματα αἰτήσασα καὶ συγχωρηθῆναι αὐτῇ ἀξιώσασα οὐδὲ συστῆναι δυνάμενα, σημεῖά τινα ἀμερῆ καὶ γραμμὰς ἀπλατεῖς καὶ τὰ τοιαῦτα, ἐπὶ σαθροῖς τοῖς θεμελίοις τούτοις οἰκοδομεῖ, κτλ. V. Fabric. ad Sext. Empir. p. 313. Denique eaedem illae mathematicorum artes non ad principium (*ἀρχήν*), sed tantum ad finem et exitum demonstrationis perducunt, continenturque non intellectu (*νοήσει*), sed ratiocinatione (*διανοίᾳ*), ut est infra p. 510. D. de qua re pluribus disputat Proclus in Polit. p. 429. sqq. Sed satis haec de istis. Pergimus ad proxima, quorum iunctura haec est: *τὸ δὲ αὖ ἕτερον ἀναγκάζεται ζητεῖν ἰοῦσα ἐξ ὑποθέσεως ἐπ' ἀρχὴν ἀνυπόθετον καὶ ἄνευ τῶν περὶ ἐκεῖνο εἰκόνων* (sc. *ζητεῖ* vel *ζητεῖν ἀναγκάζεται*), *αὐτοῖς εἴδεσι δι' αὐτῶν τὴν μέθοδον ποιουμένη*, solis per se ideis veri investigationem instituens. In quibus verbis articulum *τὸ* liquet moleste intrusum esse, ut Astius eum verissime delendum iudicaverit. Nam *αὐτοῦ* patet ex antegressis intelligendum potius quam hic inculcandum esse. Describitur autem his verbis cognitio philosophiae propria, quae etsi et ipsa ex sumtionibus orditur, tamen puris utitur ideis et synthetica atque analytica quaerendi via utitur, utrinque quaerens veritatis investigationem atque confirmationem. v. Argum. — Mox *'Αλλ' αὖθις* est: sed age denuo, sc. rem consideremus. Affertur enim deinceps eorum, quae modo exposita sunt, uberior explicatio. Itaque non est cur quis cum Astio scribendum suspicetur *'Αλλ' εὐθύς*, quod, si verum fateri licet, ne aptum quidem videtur.

D. *οὐ περὶ τούτων διανοούμενοι* —] H. e. non de concretis rerum formis cogitantes, sed de illis, quibus hae similes sunt, sed de formis rerum

ἐκείνων πέρι, οἷς ταῦτα ἔοικε, τοῦ τετραγώνου αὐτοῦ ἕνεκα τοὺς λόγους ποιούμενοι καὶ διαμέτρου αὐ-
E τῆς, ἀλλ' οὐ ταύτης, ἣν γράφουσι, καὶ τἆλλα οὕτως, αὐτὰ μὲν ταῦτα, ἃ πλάττουσί τε καὶ γράφουσιν, ὧν καὶ σκιαὶ καὶ ἐν ὕδασιν εἰκόνες εἰσί, τούτοις μὲν ὡς εἰκόσιν αὖ χρώμενοι, ζητοῦντες δὲ αὐτὰ ἐκεῖνα ἰδεῖν,
511 ἃ οὐκ ἂν ἄλλως ἴδοι τις ἢ τῇ διανοίᾳ. Ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις. Cap. XXI. Τοῦτο τοίνυν νοητὸν μὲν τὸ εἶδος ἔλεγον, ὑποθέσεσι δ' ἀναγκαζομένην ψυχὴν χρῆσθαι περὶ τὴν ζήτησιν αὐτοῦ, οὐκ ἐπ' ἀρχὴν ἰοῦσαν, ὡς οὐ δυναμένην τῶν ὑποθέσεων ἀνωτέρω ἐκ-

E. *καὶ ἐν ὕδασιν*] καὶ om. Vat. m.

ζητοῦντες δὲ αὐτά] V. τε, quod ex Angel. et Flor. x. mutavi de Benedicti coniectura. Tenuerunt tamen vulgatam scripturam nuperi editores, anacoluthon statuentes.

Cap. XXI. P. 511. *Τοῦτο τοίνυν νοητὸν μέν*] V. νοητοῦ, quod ex Par. A. Ven. Ξ. Angel. Vat. m. Flor. a. c. x. α. γ. mutavimus. v. annot.

absolutis et per se constantibus. Versantur enim disciplinae mathematicae in formis rerum abstractis et generalibus cognoscendis.

E. *αὐτὰ μὲν ταῦτα, ἃ πλάττουσι*] Notabis anacoluthon aut, si mavis, attractionem: nam proprie dicendum fuit: καὶ τἆλλα οὕτως, αὐτοῖς μὲν τούτοις, ἃ πλάττουσιν —, ὡς εἰκόσιν αὖ χρώμενοι κ. τ. λ. Cf. Heindorf. ad Euthydem. p. 332., Buttm. Gr. §. 151, 4. Itaque facile apparet, cur τούτοις cum μέν iteratum sit.

Cap. XXI. P. 511. *Τοῦτο τοίνυν — ἔλεγον*] Hoc igitur intelligibile quidem genus dicebam, sed in eius investigatione animum cogi uti suppositionibus, non euntem ad principium, ut qui ultra suppositiones escendere non possit. conf. p. 510. B. Enimvero iteratur his verbis cognitionis mathematicae descriptio.

εἰκόσι δὲ χρωμένην — τετιμημένοις] Pertinent haec quoque ad mathematicae cognitionis rationes denuo illustrandas. Quocirca animus denuo dicitur in tali νοητῷ investigando uti non modo αὐτοῖς τοῖς ὑπὸ τῶν κάτω ἀπεικασθεῖσι, sed etiam ἐκείνοις πρὸς ἐκεῖνα ὡς ἐναργέσι δεδοξασμένοις τε καὶ τετιμημένοις. Videntur autem nobis αὐτὰ τὰ ὑπὸ τῶν κάτω ἀπεικασθέντα esse: formae rerum adspectabilium intelligibiles, sive abstractae ab ipsis rebus et una mentis cogitatione conceptae, quae a rebus inferioribus (i. e. concretis) tamquam similitudine expressae sunt. Quorsum pertinebat mentio αὐτοῦ τοῦ τετραγώνου et αὐτῆς τῆς διαμέτρου p. 510. D. iniecta. Quae autem dicuntur πρὸς ἐκεῖνα ὡς ἐναργῆ δεδοξασμένα, sunt ipsae res visibiles earumque imagines, quae ad abstractas rerum formas compa-

βαίνειν, εἰκόσι δὲ χρωμένην αὐτοῖς τοῖς ὑπὸ τῶν κάτω ἀπεικασθεῖσι καὶ ἐκείνοις πρὸς ἐκεῖνα ὡς ἐναργέσι δεδοξασμένοις τε καὶ τετιμημένοις. Μανθάνω, ἔφη, ὅτι τὸ ὑπὸ ταῖς γεωμετρίαις τε καὶ ταῖς ταύ- B *ταις ἀδελφαῖς τέχναις λέγεις. Τὸ τοίνυν ἕτερον μάνθανε τμῆμα τοῦ νοητοῦ λέγοντά με τοῦτο, οὗ αὐτὸς ὁ λόγος ἅπτεται τῇ τοῦ διαλέγεσθαι δυνάμει, τὰς ὑποθέσεις ποιούμενος οὐκ ἀρχάς, ἀλλὰ τῷ ὄντι ὑποθέσεις, οἷον ἐπιβάσεις τε καὶ ὁρμάς, ἵνα μέχρι τοῦ ἀνυποθέτου ἐπὶ τὴν τοῦ παντὸς ἀρχὴν ἰών, ἁψάμενος αὐτῆς, πάλιν αὖ ἐχόμενος τῶν ἐκείνης ἐχομέ-*

καὶ τετιμημένοις] Sic Vind. Vat. m.r. Flor. a. c. et ex corr. (ut videtur) Paris. A. Vulgo erat *τετμημένοις*.

B. *ταῖς ταύταις ἀδελφαῖς τ.*] *ταύτης* Par. ADK. Vind. Φ. Mon Angel. Vat. m.r. recent. Ξ. al. quod nuper evulgarunt Turr. et Hermann. defendit item Schneiderus sic, ut disciplinarum complexum intelligi dicat: mirum sane viri acutuli commentum, quod aliis probari potuisse magis etiam mireris. Nec huc facit Libr. VII. p. 533. B. ubi lectio item controversa.

ratae pro evidentibus habentur ideoque magni vulgo aestimantur. Fallitur Schneiderus de loci interpretatione: qui *τὰ ὑπὸ τῶν κάτω ἀπεικασθέντα* vult esse res visibiles, *τὰ κάτω* autem illarum imagines, atque *τὰ πρὸς ἐκεῖνα*, i. e. *τὰ κάτω*, ut ait, rursus intelligit ipsas res visibiles. Idem male *καὶ τετμημένοις*, atque sectis, scripsit, quod errore ortum.

B. *ὅτι τὸ ὑπὸ ταῖς γεωμετρίαις—λέγεις*] Symp. p. 205. B: *αἱ ὑπὸ πάσαις ταῖς τέχναις ἐργασίαι ποιήσεις εἰσίν*. Hipp. Mai. p. 295. D: *τὰ ὄργανα πάντα, τά τε ὑπὸ τῇ μουσικῇ καὶ τὰ ὑπὸ ταῖς ἄλλαις τέχναις*, ubi hunc locum comparavit Heindorf.

B. *τῇ τοῦ διαλέγεσθαι δυνάμει*] Phileb. p. 57. E. *ἀλλ' ἡμᾶς — ἀναίνοιτ' ἂν ἡ τοῦ διαλέγεσθαι δύναμις*. Parmen. p. 135. C.

τὰς ὑποθέσεις ποιούμενος —] Philosophiae rationem ait suppositiones non habere pro principiis, sed revera pro suppositionibus et quasi pro adminiculis et gradibus, unde escendatur ad id, quod non supponatur, usque dum perventum sit ad *τὴν τοῦ παντὸς ἀρχήν*, h. e. ad summam ideam, quae sit reliquarum omnium principium. Non puto dubium esse, quin idea boni significetur, ut iam tandem etiam illud exploratum habeatur, quemnam ea locum in varia rerum cognitione tenere existimanda sit. Ceterum disputat de hoc loco Proclus in Politiam p. 432.

πάλιν αὖ ἐχόμενος τῶν ἐκείνης ἐχομένων] rursus tenens ea, quae cum illa coniuncta sunt, i. e. adhaerens illis, quae cum principio cohaerent. Phaedon. p. 101. D. *ἐχόμενος ἐκείνου τοῦ ἀσφαλοῦς τῆς ὑποθέσεως, οὕτως ἀποκρίναιο κτλ.* ubi v. ann. Ceterum his verbis inde a *τὰς ὑποθέσεις ποιούμενος κτλ.* breviter describi-

νων, οὕτως ἐπὶ τελευτὴν καταβαίνῃ αἰσθητῷ παν-
C τάπασιν οὐδενὶ προςχρώμενος, ἀλλ' εἴδεσιν αὐτοῖς δι' αὐτῶν εἰς αὐτά, καὶ τελευτᾷ εἰς εἴδη. Μανθάνω, ἔφη, ἱκανῶς μὲν οὔ· δοκεῖς γάρ μοι συχνὸν ἔργον λέγειν· ὅτι μέντοι βούλει διορίζειν σαφέστερον εἶναι τὸ ὑπὸ τῆς τοῦ διαλέγεσθαι ἐπιστήμης τοῦ ὄντος τε καὶ νοητοῦ θεωρούμενον ἢ τὸ ὑπὸ τῶν τεχνῶν καλουμένων, αἷς αἱ ὑποθέσεις ἀρχαί, καὶ διανοίᾳ μὲν ἀναγκάζονται ἀλλὰ μὴ αἰσθήσεσιν αὐτὰ θεᾶσθαι οἱ
D θεώμενοι, διὰ δὲ τὸ μὴ ἐπ' ἀρχὴν ἀνελθόντες σκοπεῖν ἀλλ' ἐξ ὑποθέσεων, νοῦν οὐκ ἴσχειν περὶ αὐτὰ δοκοῦσί σοι, καίτοι νοητῶν ὄντων μετὰ ἀρχῆς. διά-

D. *ἐπ' ἀρχὴν ἀνελθόντες*] Vulgo *ἀνελθόντας*. Sed Par. A. Vat. Θ .Ven. Ξ. Vind. Ang. Vat. r. Flor. a. c. *α. γ. ἀνελθόντες*, ut scripserunt Schneider., Turicenses, Hermann.

tur methodus disserendi synthetica et analytica, quam utramque philosophus in vero investigando copulandam censuit. Copiosius hunc dialectices locum tractavit in Philebo p. 16. C. sqq. et Phaedro. Quod diligenter animadvertendum. Etenim ex his quoque apparet, si quid video, Politiam post Phaedrum et Philebum demum scriptam et in lucem emissam esse.

C. *ὅτι μέντοι βούλει διορίζειν*] h. e. *τοῦτο μέντοι δοκῶ μανθάνειν, ὅτι βούλει διορίζειν κτλ.*, hoc tamen intelligere videor, velle te docere evidentiorem esse eius quod est atque sola mente percipitur contemplationem, quae disserendi arte utatur, quam quae artibus quae vocantur, in quibus sumptiones sint principia etc. Verba sic connectenda: *τὸ τοῦ ὄντος τε καὶ νοητοῦ, θεωρούμενον ὑπὸ τῆς τοῦ διαλέγεσθαι ἐπιστήμης.*

καὶ διανοίᾳ μὲν ἀναγκάζονται —] Anacoluthon paullo audacius, quandoquidem dehinc repente infertur oratio recta, quum verbis ex *βούλει διορίζειν* suspensis pergi debuerit: *καὶ ἀναγκάζεσθαι τοὺς θεωμένους αὐτὰ διανοίᾳ μὲν ἀλλὰ μὴ αἰσθήσεσι (αὐτὰ) θεᾶσθαι, διὰ δὲ τὸ μὴ ἐπ' ἀρχὴν ἀνελθόντας σκοπεῖν — δοκεῖν οὐκ ἴσχειν νοῦν περὶ αὐτά κτλ.* At usus est scriptor recta oratione, ne propter complurium infinitivorum concursum oriretur obscuritas, potuitque hac dicendi forma ideo uti, quia haec ex mente Glauconis referuntur. Praeterea *αὐτά* per synesin positum refertur ad antegressum *τὸ ὑπὸ τῶν τεχνῶν θεωρούμενον*, ut res mathematicorum disciplinis subiectae intelligantur. Itaque hoc dicit: et coguntur qui ista contemplantur secundum tuam sententiam non quidem sensibus sed *διανοίᾳ* uti (id quod Socrates p. 510 E. significavit); veruntamen videntur tibi, quoniam non ad principium escendentes sed ex suppositionibus ea considerant, intellectum (*νοῦν*) circa haec minime habere, licet cum principio sint

νοιαν δὲ καλεῖν μοι δοκεῖς τὴν τῶν γεωμετρικῶν τε καὶ τὴν τῶν τοιούτων ἕξιν, ἀλλ' οὐ νοῦν, ὡς μεταξύ τι δόξης τε καὶ νοῦ τὴν διάνοιαν οὖσαν. Ἱκανώτατα, ἦν δ' ἐγώ, ἀπεδέξω. καί μοι ἐπὶ τοῖς τέτταρσι τμήμασι τέτταρα ταῦτα παθήματα ἐν τῇ ψυχῇ γιγνόμενα λαβέ, νόησιν μὲν ἐπὶ τῷ ἀνωτάτω, διάνοιαν δὲ E
ἐπὶ τῷ δευτέρῳ, τῷ τρίτῳ δὲ πίστιν ἀπόδος καὶ τῷ τελευταίῳ εἰκασίαν, καὶ τάξον αὐτὰ ἀνὰ λόγον, ὥςπερ ἐφ' οἷς ἔστιν ἀληθείας μετέχειν, οὕτω ταῦτα σαφηνείας ἡγησάμενος μετέχειν. Μανθάνω, ἔφη, καὶ ξυγχωρῶ καὶ τάττω ὡς λέγεις.

ἕξιν, ἀλλ' οὐ νοῦν] Sic Par. A D. Ang. Flor. a. c. x. *α. γ.* Inepte olim legebatur *Ἀλλ' οὖν*. Ficinus: videris cogitationem potius appellare quam intellectum.

intelligibilia, (h. e. licet formae rerum sint intellectuales, quas item ad purarum idearum principium evehere liceat); significari enim verbis postremis videtur, etiam mathematica posse ad philosophiae rationem tractari subtilius.

D. *καὶ τὴν τῶν τοιούτων ἕξιν*] et habitum eorum, qui geometriae peritis similes sunt, de quibus v. L. VII. inde a p 521. C.—*ἐπὶ τοῖς τέτταρσι τμήμασι* —] Etenim natura rerum adspectabilis duas habet partes, alteram res ipsas, alteram rerum imagines. Pariter etiam natura rerum intelligibilis duplex est, quippe complectens vel puras ideas vel mentis species a rerum adspectabilium corporibus repetitas et abductas. Igitur rerum sensibus subiectarum propria est *πίστις*, fides; earum imaginibus convenit *εἰκασία* s. imaginatio; ideis puris *νοῦς* vel *νόησις*, qualem sibi vindicat philosophia eique tribui debet; denique formis rerum externarum abstractis vel intellectualibus, quae ope ipsorum corporum eorumque imaginum exquiruntur, *διάνοια* adscribitur, quae quidem cadit in mathematicas disciplinas. Itaque claritatis et obscuritatis habita ratione gradus cognitionis hi sunt: *νόησις*, cui etiam summi boni idea (*ἡ τοῦ παντὸς ἀρχή*) subiecta est, quam dixeris: reine Vernunfterkenntniss; *διάνοια*; *πίστις* et *εἰκασία*. Pseud. Archytas ap. Iamblich. *περὶ τῆς κοινῆς μαθημ. ἐπιστ.* in Villoison. Anecdot. II. p. 199. *ἐν ἁμῖν γὰρ αὐτοῖς κατὰ ψυχὴν γνώσεις εἰσὶ τέσσαρες, νόος, ἐπιστάμα, δόξα, αἴσθησις, ὧν αἱ μὲν δύο τοῦ λόγου ἀρχαὶ ἐντί, κτλ.* Fusius locum tractat Proclus in Polit. p. 429. sqq. quem consulas etiam Commentar. in Euclid. Libr. I. in. ubi perspicue explicat, quomodo disciplinae mathematicae mediae sint inter primam scientiam et scientiam rerum visibilium, ut ad philosophiam tamquam *κλίμακες* et *ἐπίβαθρα* sint, de quo placito v. Bulliald. ad Theon. Smyrn. p. 194. Wyttenbach. et Creuzer. ad Plotin. De pulcritud. p. 143. sq.

ARGUMENTUM

LIBRI SEPTIMI.

Postquam superiore libro de summi boni cognitione variisque cognitionis gradibus disputatum est, Socrates quanto intervallo a veritatis scientia nomine suo digna distet humana scientia et ignorantia illustraturus nobilissima illa utitur imagine ab antro inferno ducta. Fingamus, inquit, amplissimi antri subterraneum domicilium, quod tamen superne longissime pateat ad recipiendam lucem. In eo homines versari cogitemus inde a primae tempore pueritiae, ita quidem, ut ab aditu sint aversi, et cruribus ac cervicibus ita constricti, ut ea tantum possint spectare, quae sint ante oculos, neque capita, quippe vinculis ligata, circumagere ullo modo queant. His ita inclusis atque vinctis a tergo ignens splendor de partibus superioribus affundatur, qui antri tenebras illustret. Sed inter ignem illum atque antri ostium media porrigatur via, editior tamen illa atque murulo ab antro diremta, ut hominum conspectus arceatur. Post hunc murum fingamus alios homines versantes, qui non conspiciantur, et varia supellectilia, hominum et animantium imagines, statuas, alia, circumferant, partim inter se colloquentes, partim silentes, ita quidem, ut istarum rerum umbrae in adversam cadant speluncae partem. Iam vincti illi, inquit, licet praeter umbras nihil videant, tamen res ipsas cernere sibi videbuntur, ac si colloqui inter sese possint, iisdem nominibus umbras rerum vocabunt, qui-

bus res ipsas; adeoque si vocis imago ex adversa carceris parte repercutiatur, quoties aliquis praetereuntium loquatur, nihil aliud loqui existimabunt nisi ipsam illam transeuntium umbram. Horum aliquis si vinculis solutus repente cogatur exsurgere, collum circumvertere, incedere, et aspicere lucem, is certe oculorum dolorem sentiat, nec possit res, quarum inanes umbras antea viderat, constanter intueri. Sicubi autem aliquis edocere ipsum conetur eum antea nihil nisi nugas umbrasque vidisse, nunc rebus ipsis esse propiorem; dubius certe haereat, illa veriora putans, quae antea conspexerit, quam ea, quae tunc ipsi primum ostendantur. Itaque talis homo veram rerum speciem minime animo capiet, adeoque lucis splendore vehementius affectus eius adspectum fugiet cupietque redire ad sua illa simulacra, quae ipsi aciem oculorum non praestringant. Quocirca ut verorum corporum lucisque adspectum ferre paullatim discat, opus erit quadam consuetudine. Et primo quidem umbras facillime conspiciet; deinde repercussas in aquis hominum et animalium imagines; tum quae in coelo sunt ac coelum ipsum noctu facilius contemplabitur quam solem eiusque iubar interdiu; denique post longiorem exercitationem ipsum adspiciet solem, non eius in aqua vel in aliis rebus imaginem. Quem ubi ipsum diutius contemplatus fuerit, etiam intelliget hunc esse, qui diei noctisque vicissitudines annique tempestates cursu suo efficiat, qui terram calore suo foveat, qui plantas et animalia foecundet, qui denique omnibus rebus vigorem, pulcritudinem, maturitatem largiatur. His igitur gradibus postquam ad veritatis pervenerit cognitionem, non satis mirari poterit illarum rerum pulcritudinem, seque beatum praedicabit, qui a tenebris et fraudibus inanium umbrarum liberatus in ipsius veritatis regionem perductus sit: illorum autem, qui in antro versantur, miserum statum adeo deplorabit, ut potius extrema pati quam ad eos reverti malit. Iam vero tali homini si in mentem veniat in priorem locum redire et pristinae miseriae sociis exponere quae ipse viderit et in quam misera isti conditione versentur; futurum est haud dubie, ut ab omnibus rideatur et pro stulto habeatur, cuius oculi rerum superarum adspectu misere corrupti sint. Quid quod etiam decretum fiet, ne quis

in posterum ad loca superiora contendat, utque gravi poena afficiatur, si quis quem e vinculis solvere et e sedibus suis educere audeat, P. 514 — 517. B. Haec vero (ita enim Socrates pergit disputare), haec est vitae humanae imago. Etenim antrum illud, in quo homines vincti tenentur nec nisi rerum species et umbras vident, significat hunc mundum sensibus subiectum: igneus splendor, qui in speluncam cadit, indicat solem, cuius radii rerum universitatem collustrant: denique adscensus ille ad res superas illustrat illam animi nostri agitationem, qua relictis rebus terrestribus ad res sola mente comprehendendas evolat in iisque contemplandis cum voluptate versatur. Itaque equidem sic censeo. In mundo intelligibili, ut ita dicamus, Boni species est longe praestantissima; quae quum non sine multo labore cognoscatur, tum, ubi semel est cognita, omnis bonitatis ac pulcritudinis fons atque principium videatur necesse est; eaque sicuti in rebus sub sensus cadentibus solis lucem procreavit, ita in iis, quae mente cognoscuntur, veritatem et cognitionem efficit: unde qui res vel domesticas vel publicas recte administrare voluerit, id debet studere, ut sibi pro viribus plenam illius notitiam comparet. — Verum enim vero ad illam cognitionem si quis pervenit, is mirandum non est si contemtis rebus humanis perpetuo versari animo suo cupiat in rerum divinarum contemplatione neque humanorum negotiorum ullam curam gerat aut usum teneat. Quod tamen acerbe reprehendi non licet, quandoquidem philosophi non ex tenebris in huius vitae lucem pervenientes, sed vicissim ex rerum divinarum luce decidentes in humanarum rerum caligines caecutiunt. — Quodsi vera sunt quae de scientiae et inscientiae ratione disseruimus, apparet etiam falsam esse eorum opinionem, qui se efficere posse putant, ut ope disciplinae et institutionis animis hominum insipientium scientiam ingerant et quasi caecae menti indant vera cernendi aciem. Quippe veritatis cognoscendae facultas natura in unoquoque animo inest, omnisque scientiae comparandae ratio in hoc uno posita videtur, ut mens a rerum fluxarum ac mutabilium consideratione avocata ad summi illius boni constantiam contemplandam convertatur. Etenim vis inveniendae veritatis non potest ulla arte effici aut procreari;

illud unum fieri potest, ut eo dirigatur, quo dirigenda est. Nam quum ceterae animi vires similitudinem quandam cum corporis virtutibus habeant, quippe quae usu et exercitatione possint comparari; tum cogitandi facultas est divinius quiddam, cuius vis nunquam minuitur vel augetur. Quocirca etiam usu venire solet, ut ea tum salutifera tum admodum noxia et pestifera evadere queat. Si igitur ii, qui ingenii praestantia alios antecellunt, statim a pueritia exutis pravis cupiditatibus mentem suam consuescerent dirigere ad veritatis cognitionem: haud dubie futurum esset, ut qua nunc ingenii celeritate plerique res humanas arripiunt, eadem rerum divinarum notitiam sibi compararent. P. 517. B. — 519. B. — Quoniam autem et rei naturae est consentaneum et ex superiore disputatione sua sponte consequitur neque eos, qui sint insipientes et veritatis ignari, neque illos, qui nihil aliud nisi sublimia atque divina meditentur, idoneos esse civitatum rectores atque principes; illos, qui naturae bonitate ducti animo ad summi boni cognitionem evolarunt, monere debemus adeoque cogere, ut relictis sublimibus illis rerum divinarum regionibus rursus descendant ad vitae humanae humilitatem. Quod etiamsi iniustum videatur, quia iis rursus eripimus summae beatitatis fructum, quem rerum sublimium meditatione sibi pararunt; tamen legislator non id debet curare, ut unus aliquis civium ordo beatus exsistat, sed illud potius ei spectandum est, ut universae civitatis salus firmetur atque augeatur. Quare recte philosophos cohortabimur, ut ne res communes velint negligere, praesertim quum respublica hoc ab iis iure quodam suo postulare possit, propterea quod eorum educationem et institutionem non neglexit, sed matris instar fidelissime curavit. Accedit, quod illi, quum ipsam pulcritudinis, iustitiae et bonitatis speciem cognoverint, quid in negotiis humanis iustum sit atque honestum omnium optime diiudicabunt, ideoque securitatem, tranquillitatem, pacem facile tuebuntur. Neque profecto ipsi, quippe viri aequi atque sapientes, quod ab iis postulatur detrectabunt, sed rei communis moderationem tanquam onus quoddam in se recipient, ut non sibi solum, sed etiam patriae vivant. P. 519. B. — 521. B. — His expositis oritur quaestio, qua-

rumnam artium ac disciplinarum ope custodum animi sic erudiri queant, ut ad summi boni notitiam evehantur. In quo argumento tractando etiam illud respiciendum est, quod in superiore disputatione diximus, eos fortes atque bellicosos esse oportere, ut et pacem domesticam et publicam securitatem tueri possent. Itaque ea investiganda est disciplinae ratio, quae tum animum ad percipiendam philosophiae sublimitatem praeparet, tum utilitatem habeat militarem. Quod quidem commodum neque gymnastica afferet, quae ad corporis tantum curationem refertur, neque musica, qualem quidem antea descripsimus, quum ea unice in decori honestique institutione versetur, ad scientiae subtilitatem nihil conferat. Multo minus etiam artes sellularias huc licebit revocare, quippe quae nihil nisi sollertiam quandam manuumque laborem exigant. Quocirca superest, ut quaeramus artem ab omnibus illis diversam. Talis vero est arithmetica, qua neque disciplina militaris, neque ulla alia scientiae et eruditionis pars carere ullo modo potest. Neque ea profecto parum valet ad animum ita formandum excolendumque, ut sese possit attollere ad rerum divinarum contemplationem, quanquam vulgo haec eius vis mirifice negligitur. Etenim quum res sub sensus cadentes ita comparatae sint, ut aut solae per se sentiantur atque semel perceptae mentem plane non impellant ad subtiliorem veri investigationem, aut varios ac diversos in nobis sensus excitent ideoque propter contrariorum perceptionem mentis iudicium postulent animique agitationem; dubitari non potest, quin arithmetica ad posterius genus referenda sit, quippe quae in multiplicibus numerorum rationibus considerandis versetur. Habet enim omnis numerus hoc sibi proprium, quod contrarii quid in se complectitur: veluti quod unum videtur, idem alia ratione multa esse iudicamus. Ex quibus apparet hanc disciplinae partem a custodibus nostris studiose tractari oportere, praesertim quum eam ad belli usus ac necessitates plurimum valere dubitari non possit. Neque tamen illi in vulgari ista arithmetica subsistent, quae tota ad lucri et utilitatis rationem comparata est; sed ulterius progredientes de ipsa numerorum vi et natura, hoc est de numeris abstractis, qui vocantur, meditabuntur. Nam ita de-

mum fiet, ut non solum in aliis rebus omnibus acuti evadant, sed etiam animum discant attollere atque evehere ad eius naturae, quae vere est, contemplationem. *) P. 521. C. — 526. C. — Cum arithmetica arctissime coniuncta est geometria, quae quum et ipsa ad scientiam militarem inprimis utilis sit; tum multo plus valet ad animum subtiliter formandum erudiendumque. Quapropter in hac quoque exercendi sunt futuri civitatis principes. Quanquam illa non ita tractanda est, ut vulgo a geometris fieri solet, qui unice in figurarum oculis subiectarum consideratione haerentes de iis, quae ab omni materiae concretione libera sunt, ne cogitant quidem. Verum enim vero qui veram inde utilitatem percipere velit, eum decet mentem a rebus adspectabilibus avocare, contemplari incorporea, ipsamque magnitudinem et omnes eius rationes extra materiam intueri. Qua ratione eveniet, ut animus per eam non solum ad humana negotia aptus fiat, sed etiam ad contemplandam ipsam rerum veritatem atque *οὐσίαν* assurgere consuescat. P. 526. C. — 527. C. Geometriae succedat corporum solidorum contemplatio, sive stereometria, quae tamen adhuc mirifice neglecta iacet, quum sit praecipuo studio dignissima. Hanc excipiat astronomia, quae dici non potest quantopere animum ad coelestia ac divina contemplanda erigat. Quum enim tam mirificus sit siderum ordo, tam constans et legitimus coeli motus, fieri non potest, quin animus spectatis harum rerum caussis et rationibus a sordibus contemplationis rerum corporearum veluti purgatus ad ipsam veritatem intuendam evehatur. Quum igitur haec disciplina non tantum ad agriculturam, ad navigationem, ad bella gerenda utilissima sit, sed etiam id efficiat, ut animus relictis rebus terrenis ad id, quod vere est, escendere studeat; eam a futuris reipublicae custodibus colendam esse sponte consequitur. P. 527. D. — 530. C. Neque negligenda iis musica est, quae angustiore sensu dicitur; quae quidem cognatione quadam cum astronomia continetur. Sed haec quoque ars non ita coli et exerceri debet, ut tota sollerti instrumentorum musico-

---

*) Conf. Phileb. p. 56. A. sqq. 57. D. sqq. ibique annot. nostr.

rum tractatione et subtili aurium iudicio contineri putetur, quo errore plerique omnes ducuntur; sed sic potius exercenda est, ut variae sonorum rationes mentis iudicio investigentur atque cognoscantur; quo uno fiet, ut discentium animi per eam consuescant in rerum sublimiorum contemplatione cum voluptate commorari. — Praeterea vero etiam singularum disciplinarum coniunctio et cohaerentia investiganda est, quo intelligatur earum inter se veluti concentus atque harmonia. P. 530. C. — 531. E. Quod quidem quasi prooemium quoddam est artis dialecticae, quae est disciplina omnium longe gravissima et praestantissima. Quippe haec unice in earum rerum investigatione et scientia versatur, quae sola mente et cogitatione possunt comprehendi neque sub sensus subiectae sunt. Quocirca eadem plane inter hanc atque ceteras disciplinas ratio intercedit, quae obtinebat inter solis lucem atque ignis illius splendorem, quo speluncam, quam fingebamus, collustratam diximus, adeoque animo vim eius ac praestantiam plane percepturo totidem gradus sunt percurrendi, ut eius sublimitatem assequatur, per quot illi eundum erat, qui inde a pueritia inanibus antri sui umbris assuefactus primum ne ignis quidem conspectum ferre poterat, sed diuturniore consuetudine paullatim eo progrediebatur, ut ipsam solis lucem non solum non aversaretur, sed etiam cum summa animi admiratione atque voluptate intueretur. — Continetur autem dialectica ratio atque absolvitur una mentis atque animi cogitatione, quippe cui id propositum sit, ut vim et naturam cuiusque rei investiget, neque usquam utatur suppositionibus, quemadmodum ceterae artes. Itaque haec sola digna est scientiae nomine, quippe quae tota referatur ad illud, quod vere esse dicimus. — Quum autem tanta sit huius disciplinae praestantia, uni illi ad eius studium sunt adducendi, qui excellunt animi magnitudine, iudicii subtilitate, memoriae capacitate, denique virium robore et constantia. Quippe omnes philosophiae reprehensiones, quae multae iactari solent, ex hoc fonte manarunt, quod homines ad alia omnia apti ad eius studium accedere solent suaque perversitate id efficiunt, ut pulcherrima disciplina in imperitae multitudinis contemtum incidat. P. 531. B. — 536. C. — Iam vero

perlustrato earum artium ambitu, quibus civitatis custodes erudiendi sunt, hoc superest, ut qua ratione et qua vitae aetate singulae colendae sint atque exercendae, paucis explicetur. Itaque statim a pueritia animi iuvenum iis artibus imbuendi sunt, quibus ad graviora percipienda praeparentur, hoc est musica et gymnastica, ceterisque disciplinis, quas ante dialecticam posuimus. In quibus tradendis hoc observandum est, ut ne quis vi et necessitate ad eas discendas impellatur: nihil enim, quod per vim animo inculcatur, firmiter ei inhaeret: imo omnia quasi ludendo tradantur, qua ratione etiam hoc obtinebitur, ut quorsum cuiusque tendat ingenium, facilius observetur. — Exacto autem anno aetatis vigesimo, qui optimi inter omnes iudicati fuerint adolescentes, non solum praemiis ornari debent, sed etiam amplius erudiri. Quod quidem ita fiet, ut quae antea iis tradita sunt per partes, ea in unam redigantur disciplinae formam, quo magis rerum nexus earumque inter se cohaerentia perspiciatur. Atque hinc etiam illud optime intelligetur, num quis ad discendam dialecticam idoneus sit. Hac exercitatione usque ad trigesimum annum continuata denuo explorandum est, quinam inter eos iudicii subtilitate atque acumine maxime excellant. Quo facto qui visi fuerint acutissimi seligendi atque per quinque annos in dialecticis instituendi sunt, ut quinam spreto sensuum ludibrio ad verum bonumque contemplandum maxime idonei sint clare cognoscatur. In qua quidem institutionis parte diligenter videndum est, ne qua disputandi rabies adolescentium animos occupet, neve, dum de omnibus rebus in utramque partem disseratur, nihil omnino certo ab hominibus cognosci posse temere sibi persuadeant, ideoque veri investigandi amorem plane abiiciant. Elapso autem tempore harum rerum studiis destinato inde ab anno aetatis trigesimo quinto usque ad quinquagesimum publicis fungantur negotiis atque reipublicae operam navent. Quod qui ita fecerint, ut spei de ipsis susceptae satisfactum videatur, ii ad summum institutionis fastigium educendi sunt, hoc est ad boni ipsius contemplationem, ex qua animis suis capiant summae virtutis atque perfectionis imaginem, ad cuius similitudinem quum ipsi suos mores componant, tum rempublicam, ad cuius

gubernacula suo quisque ordine admovebitur, regant et administrent, donec rebus terrenis erepti in insulas beatorum perveniant. Ceterum quae de viris hactenus exposita sunt, ea patet etiam de feminis intelligenda esse, quippe quas perinde atque viros publicis muneribus atque negotiis admovendas esse in superioribus demonstraverimus. P. 536. C. — 541. B. In fine pauca adiiciuntur de ratione, qua perfectae reipublicae fundamenta iacienda sint.

[illegible]

Cap. I. *Μετὰ ταῦτα δή, εἶπον, ἀπείκασον τοιούτῳ πάθει τὴν ἡμετέραν φύσιν παιδείας τε πέρι καὶ ἀπαιδευσίας· ἰδὲ γὰρ ἀνθρώπους οἷον ἐν καταγείῳ οἰκήσει σπηλαιώδει, ἀναπεπταμένην πρὸς τὸ φῶς τὴν εἴσοδον ἐχούσῃ μακρὰν παρ' ἅπαν τὸ σπήλαιον, ἐν ταύτῃ ἐκ παίδων ὄντας ἐν δεσμοῖς καὶ τὰ σκέλη καὶ τοὺς αὐχένας, ὥςτε μένειν τε αὐτοὺς εἴς τε τὸ πρόσθεν μόνον ὁρᾶν, κύκλῳ δὲ τὰς κεφαλὰς* 514 B

Cap. I. P. 514. *ἰδὲ γάρ*] Par. A. Vulgo *ἴδε*, contra grammaticorum praecepta. Illud etiam Porphyr. de Antr. Nymphar. p. 255. habet, et scholiastes legit, qui ita annotat: *Ἀττικοὶ καὶ τὸ ἰδὲ ὀξύνουσι καὶ τὸ λαβὲ καὶ τὸ φαγὲ ὁμοίως τῷ ἐλθέ, εὑρέ, εἰπέ.* Sed *ἴδε* etiam Iamblich. Adh. p. 228. ed. Kiessl.

B. *εἴς τε τὸ πρόσθεν*] *καὶ εἰς τὸ πρ.* Par. DK. Mon. Flor. *β*. et ex corr. Vat. *Θ*. Pro *μένειν τε αὐτοὺς* vide an cum Hirschigio ad Aristoph. Vesp. p. 139. legendum sit: *μένειν τε αὐτοῦ*, quod edidit Herm.

Cap. I. P. 514. *οἷον ἐν καταγείῳ οἰκήσει*] Porphyr. de Antr. Nymphar. c. 8. *οἱ Πυθαγόρειοι καὶ μετὰ τούτους Πλάτων ἄντρον καὶ σπήλαιον τὸν κόσμον ἀπεφήναντο. παρὰ γὰρ Ἐμπεδοκλεῖ αἱ ψυχοπομποὶ δυνάμεις λέγουσιν· ἠλύθομεν τόδ' ὑπ' ἄντρον ὑπόστεγον.* De Empedocle vide Sturzium p. 454 sq. Similia narrat Plotinus Ennead. IV, 8, 1: p. 469. B. Proclus in Rempubl. p. 7. Totum locum, qui sequitur, refert Iamblich. Adh. ad Philos. c. XV. p. 228. ed. Kiessl.

B. *κύκλῳ δὲ τὰς κεφαλάς*] Ficinus: ut et immobiles permanere cogantur et ad anteriora solum prospicere, capita vero vinculis adstricta circumducere nequeant. Sed posteriora ista: *κύκλῳ δὲ — ἀδυνάτους* non ab *ὥςτε* pendent, sed a superiore *ἰδέ*. Alioquin enim alius esse deberet ordo verborum.

ὑπὸ τοῦ δεσμοῦ ἀδυνάτους περιάγειν, φῶς δὲ αὐτοῖς
πυρὸς ἄνωθεν καὶ πόῤῥωθεν καόμενον ὄπισθεν αὐ-
τῶν, μεταξὺ δὲ τοῦ πυρὸς καὶ τῶν δεσμωτῶν ἐπάνω
ὁδόν, παρ' ἣν ἰδὲ τειχίον παρῳκοδομημένον, ὥςπερ
τοῖς θαυματοποιοῖς πρὸ τῶν ἀνθρώπων πρόκειται
τὰ παραφράγματα, ὑπὲρ ὧν τὰ θαύματα δεικνύασιν.
Ὁρῶ, ἔφη. Ὅρα τοίνυν παρὰ τοῦτο τὸ τειχίον φέ-
ροντας ἀνθρώπους σκεύη τε παντοδαπὰ ὑπερέχοντα
515 τοῦ τειχίου καὶ ἀνδριάντας καὶ ἄλλα ζῶα λίθινά τε
καὶ ξύλινα καὶ παντοῖα εἰργασμένα, οἷον εἰκός, τοὺς
μὲν φθεγγομένους, τοὺς δὲ σιγῶντας τῶν παραφε-
ρόντων. Ἄτοπον, ἔφη, λέγεις εἰκόνα καὶ δεσμώτας
ἀτόπους. Ὁμοίους ἡμῖν, ἦν δ' ἐγώ· τοὺς γὰρ τοιού-
τους πρῶτον μὲν ἑαυτῶν τε καὶ ἀλλήλων οἴει ἄν
τι ἑωρακέναι ἄλλο πλὴν τὰς σκιὰς τὰς ὑπὸ τοῦ πυ-
ρὸς εἰς τὸ καταντικρὺ αὐτῶν τοῦ σπηλαίου προσπι-

φῶς δὲ αὐτοῖς πυρός] Schleiermach. mavult *πῦρ*, quo non opus. Hirschig. l. c. corr. *καομένου*. Sed vere Hermannus *φῶς πυρὸς* iudicavit ita in unam notionem coalescere, ut alterius attributum simul etiam alteri conveniat.

θαύματα δεικνύασιν] V. *δεικνῦσιν*. Mutavimus ex Par. A. Vind. Flor. a. c. γ. cf. Matth. Gr. Ampl. T. I. p. 395.

P. 515. *Πῶς γάρ, ἔφη, εἰ —*] Frustra Benedictus coniecit *Πῶς γὰρ οὔ*.

ὥςπερ τοῖς θαυματοποιοῖς] *Θαύματα*, quae Timaeus Gloss. p. 140. *νευροσπάσματα* interpretatur, sunt praestigiae circulatorum, imagunculas nervis moventium, ut imperitum populum stupore defigerent. v. Ruhnken. ibid. et quos laudavit. Itaque perelegans haec comparatio est. Ceterum *παραφράγματα* sunt cancelli, intra quos praestigiatores artem suam factitant.

P. 515. *οἷον εἰκός*] Refer ad sequentia *τοὺς μὲν φθεγγομένους κ. τ. λ.*

Πῶς γάρ, ἔφη,] Qui tandem, inquit, aliud quid praeter umbras, si quidem cervicem immotam tenere per totam vitam coacti sint? Monui, quia fuit qui locum coniectura tentaret.

B. *Τί δὲ τῶν παραφερομένων;*] Quid vero de rebus, quae praetervehuntur? nonne idem prorsus? sc. non ipsas res conspectum iri, sed earum umbras. De genitivo v. ad Phaedon. p. 78. D. ad libr. V. c. 16. Matth. Gr. §. 342.

οὐ ταὐτὰ ἡγεῖ ἂν τὰ παριόντα —] nonne putas eas res, quae praetervehenrentur, iisdem nominibus atque quae viderent, nominare solituros esse?

πτούσας; Πῶς γάρ, ἔφη, εἰ ἀκινήτους γε τὰς κεφαλὰς ἔχειν ἠναγκασμένοι εἶεν διὰ βίου; Τί δὲ τῶν B παραφερομένων; οὐ ταὐτὸν τοῦτο; Τί μήν; Εἰ οὖν διαλέγεσθαι οἷοί τ' εἶεν πρὸς ἀλλήλους, οὐ ταὐτὰ ἡγεῖ ἂν τὰ παριόντα αὐτοὺς νομίζειν ὀνομάζειν, ἅπερ ὁρῷεν; Ἀνάγκη. Τί δ'; εἰ καὶ ἠχὼ τὸ δεσμωτήριον ἐκ τοῦ καταντικρὺ ἔχοι, ὁπότε τις τῶν παριόντων φθέγξαιτο, οἴει ἂν ἄλλο τι αὐτοὺς ἡγεῖσθαι τὸ φθεγγόμενον ἢ τὴν παριοῦσαν σκιάν; Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγ', ἔφη. Παντάπασι δή, ἦν δ' ἐγώ, οἱ τοιοῦτοι οὐκ ἂν ἄλλο τι νομίζοιεν τὸ ἀληθὲς ἢ τὰς C τῶν σκευαστῶν σκιάς. Πολλὴ ἀνάγκη, ἔφη. Σκόπει δή, ἦν δ' ἐγώ, αὐτῶν λύσιν τε καὶ ἴασιν τῶν δεσμῶν καὶ τῆς ἀφροσύνης, οἵα τις ἂν εἴη, εἰ φύσει τοιάδε ξυμβαίνοι αὐτοῖς· ὁπότε τις λυθείη καὶ ἀναγκάζοιτο ἐξαίφνης ἀνίστασθαί τε καὶ περιάγειν τὸν

B. *οὐ ταὐτὰ ἡγεῖ ἂν*] *ταὐτά* Par. A. Vat. m. Flor. a. c. x. γ. quod nunc pro vulg. *ταῦτα* cum Herm. restituimus. Deinde pro vulg. *τὰ παρόντα* ex cod. Flor. α. scripsi *τὰ παριόντα*, quod Astius coniectura erat assequutus. Nuperi editores excepto Herm. vulg. tenuerunt.

C. *τῶν τε δεσμῶν*] Sic vulgo. Sed *τε* om. Par. A. Vind. Vat. m. et quattuor Florentini. Omiserunt etiam nuperi.

εἰ φύσει τοιάδε ξυμβαίνοι] V. *φύσει εἰ* Flor. β. In Vat.

Iungas: *αὐτοὺς νομίζειν ἂν ὀνομάζειν τὰ παριόντα ταὐτά* (eodem nomine) *ἅπερ ὁρῷεν*, i. e. *τούτοις ἅπερ ὁρῷεν.* In vulgus nota est loquutio *ὀνομάζειν τοῦτο*, hoc nomine insignire, de qua v. ad Symp. p. 212. C. Phaedon. p. 105. D. Sententia igitur haec est: vinctos illos nonne putas nomina rerum, quas conspicerent (conspicere sibi viderentur) ad umbras illarum praetereuntes esse de more translaturos? Quod *τὰ παριόντα* recepimus, eodem modo in sequentibus legitur *τὴν παριοῦσαν σκιάν*, *ἕκαστον τῶν παριόντων*, *τὰ παριόντα*, conf. p. 516. C. al. Atque res ipsa videtur *παριόντα* exigere. Nam quod homines illi dicuntur nominare, non est praesens aliquid (*παρόν*), sed praetervolans rerum umbra, ut iam Astius perspexit. Adversatur tamen Schneiderus, qui *τὰ παρόντα* (vel *ὄντα*) ideo putat requiri, quia Socrates quaerat, an illi haec, quae viderent, tamquam res praesentes, non tamquam umbras essent appellaturi. Quod valde ineptum est. Verbum *νομίζειν*, quod reddimus suo quodam modo vel more, saepenumero eam habet vim, ut sit constituere, in morem recipere, lege sancire, solere.

C. *εἰ φύσει τοιάδε ξυμ-*

αὐχένα καὶ βαδίζειν καὶ πρὸς τὸ φῶς ἀναβλέπειν, πάντα δὲ ταῦτα ποιῶν ἀλγοῖ τε καὶ διὰ τὰς μαρ-
D μαρυγὰς ἀδυνατοῖ καθορᾶν ἐκεῖνα, ὧν τότε τὰς σκιὰς ἑώρα, τί ἂν οἴει αὐτὸν εἰπεῖν, εἴ τις αὐτῷ λέγοι, ὅτι τότε μὲν ἑώρα φλυαρίας, νῦν δὲ μᾶλλόν τι ἐγγυτέρω τοῦ ὄντος καὶ πρὸς μᾶλλον ὄντα τετραμμένος ὀρθότερα βλέπει, καὶ δὴ καὶ ἕκαστον τῶν παριόντων δεικνὺς αὐτῷ ἀναγκάζοι ἐρωτῶν ἀποκρίνεσθαι ὅ τι ἔστιν; οὐκ οἴει αὐτὸν ἀπορεῖν τε ἂν καὶ ἡγεῖσθαι τὰ τότε ὁρώμενα ἀληθέστερα ἢ τὰ νῦν δεικνύμενα; Πολύ γ', ἔφη. Cap. II. Οὐκοῦν κἂν
E εἰ πρὸς αὐτὸ τὸ φῶς ἀναγκάζοι αὐτὸν βλέπειν, ἀλγεῖν τε ἂν τὰ ὄμματα καὶ φεύγειν ἀποστρεφόμενον

Θ. Par. DK. Vat. r. εἰ deest, quod ante αὐτοῖς locat Mon. Loco vulg. ξυμβαίνει recte Par. AD. Vind. Vat. m. Flor. a. c. γ. Par. K. et Mon. in marg. optativum exhibent.

D. μᾶλλόν τι ἐγγυτέρω] τι om. Par. DK. Mon. Vat. r. Flor. β. et pr. Par. A. Vat. Θ. Sed in Par. A. additum ab eadem manu.

ὀρθότερα βλέπει] Vulgo βλέποι, quod ex Mon. Flor. β. et cod. Cizens. Iamblich. Adhortat. ad Philosoph. §. 15. p. 228. ed. Kiessl. mutavimus.

E. ἃ δύναται καθορᾶν] δύνανται Ald. Bas. 1. 2. Vind. Vat. m. Flor. a. c. et a pr. Ven. Ξ.

Cap. II. καὶ μὴ ἀνείη] V. soloece ἀνίῃ. Recte Par. A. pr. ἀνείη, quod Astius restituendum vidit. Confirmat hanc lectionem etiam Iamblich. Adhort. ad Philos. §. 15. p. 228. ed. Kiessl.

βαίνοι αὐτοῖς] per rei naturam si iis talis contingat, i. e. si revera iis possit contingere. Nam ita recte Astius φύσει interpretatur, consentientem habens Fabricium ad Sext. Empir. Pyrrhon. Hypotyp. I, 12. p. 9. Schleiermach. distingui maluit: οἷα τις ἂν εἴη φύσει, εἰ τοιάδε ξυμβ. Ceterum in praegressis τῶν δεσμῶν ad λύσιν et τῆς ἀφροσύνης ad ἴασιν referas.

πάντα δὲ ταῦτα — σκιὰς ἑώρα] Haec licet per se efficiant sententiam neque a praecedenti ὁπότε pendeant, tamen frustra sit qui ἂν inferciendum arbitretur. Mox p. 517. A. similiter in parenthesi: οὗτος δ' ὁ χρόνος μὴ πάνυ ὀλίγος εἴη τῆς συνηθείας, ubi item εἰ δέοι praecedit, ac deinde subiicitur ἆρ' οὐ γέλωτ' ἂν παράσχοι; Etenim optativus indicat rem cogitatione tantum fingi atque sumi, ut sententia verborum haec sit: haec omnia vero faciens sentiat dolorem, neque propter fulgorem possit conspicere illa, quorum antea videbat umbras.

D. ἑώρα φλυαρίας] h. e. inanes rerum species. Vocis usum notavimus ad Sympos. p. 211. E. conf. Gorg. p. 519. A. Mox μᾶλλόν τι comparativo prae-

πρὸς ἐκεῖνα, ἃ δύναται καθορᾶν, καὶ νομίζειν ταῦτα τῷ ὄντι σαφέστερα τῶν δεικνυμένων; Οὕτως, ἔφη. Εἰ δέ, ἦν δ' ἐγώ, ἐντεῦθεν ἕλκοι τις αὐτὸν βίᾳ δια τραχείας τῆς ἀναβάσεως καὶ ἀνάντους, καὶ μὴ ἀνείη, πρὶν ἐξελκύσειεν εἰς τὸ τοῦ ἡλίου φῶς, ἆρα οὐχὶ ὀδυνᾶσθαί τε ἂν καὶ ἀγανακτεῖν ἑλκόμενον, καὶ ἐπειδὴ πρὸς τὸ φῶς ἔλθοι, αὐγῆς ἂν ἔχοντα τὰ 516
ὄμματα μεστὰ ὁρᾶν οὐδ' ἂν ἓν δύνασθαι τῶν νῦν λεγομένων ἀληθῶν; Οὐ γὰρ ἄν, ἔφη, ἐξαίφνης γε. Συνηθείας δή, οἶμαι, δέοιτ' ἄν, εἰ μέλλοι τὰ ἄνω ὄψεσθαι· καὶ πρῶτον μὲν τὰς σκιὰς ἂν ῥᾷστα καθορῴη, καὶ μετὰ τοῦτο ἐν τοῖς ὕδασι τά τε τῶν ἀνθρώπων καὶ τὰ τῶν ἄλλων εἴδωλα, ὕστερον δὲ αὐτά·

P. 516. *οὐδ' ἂν ἓν δύνασθαι*] V. *οὐδὲν ἄν*. Illud habent Par. ADK. Vat. Θ. Ven. II. Vind. Mon. Vat. r. Flor. β. γ. x.

Συνηθείας δή —] V. *δέ*, quod recte in *δή* mutant Par. A. Vat. Θ. Ven. Ξ. II. Vind. Mon. Ang. Vat. m. r. et sex Florentini. Dein *τἄνω* Vat. Θ. et Bekker. Pro *καθορῴη* Par. A. Vat. Θ. Ven. II. Par. D. Ang. Vat. r. *καθορῷ*. Sed Vat. m. Vind. Φ. *καθορῶν*. Ceteri *καθορῴη*, quod non temere reiiciendum fuit, sicut nuper factum. Patet enim *καθορῷ* ortum esse ex *καθορῶι*, sicut uncialibus litteris olim perscriptum fuit. Id ipsum autem, sicut *καθορῶν*, arguit *καθορῴη* antiquam fuisse scripturam.

καὶ μετὰ τοῦτο ἐν τ. ὕδ.] Additum est *καί* ex Par. ADK. Vat. Θ. Vind. Ven. II. Mon. Ang. Vat. m. r. et sex Florentinis.

missum. v. Hermann. ad Viger. p. 719 sq. Matth. Gr. §. 458.

Cap. II. E. *Οὐκοῦν κἂν εἰ — ἀλγεῖν τε ἂν —*] Cave *κἂν εἰ* in unum coniungas. Nam *καί* ad universam sententiam spectat, quae deinde subiicitur; *ἄν* vero ad alterum orationis hypotheticae membrum pertinet, in quo de more iteratum est. Gorg. p. 465. C: *καὶ γὰρ ἄν, εἰ μὴ ψυχὴ τῷ σώματι ἐπεστάτει, τὸ τοῦ Ἀναξαγόρου ἂν πολὺ ἦν*. Ibid. p. 514. D: *κἂν εἰ — παρεκαλοῦμεν ἀλλήλους —, ἐπεσκεψάμεθα δήπου ἂν ἐγώ τε σὲ καὶ σὺ ἐμέ, κ. τ. λ.*, ubi v. annot. Lachet. p. 184. E.

P. 516. *οὐδ' ἂν ἓν δύνασθαι*] Non debebat Astius praeferre *οὐδὲν ἂν δ.* v. ad libr. VI. p. 506. A.

καὶ μετὰ τοῦτο ἐν τοῖς ὕδασι] Ob oculos habuit Themistius Orat. IV. p. 51. B: *οἱ σφόδρα ἐπιθυμοῦντες τοῖς ὄμμασιν ἀτενίσαι εἰς τὸν θεὸν πρῶτον μὲν ἐν ὕδασι μελετῶσιν, καὶ διαπειρῶνται τῶν ὀφθαλμῶν, πρὸς τὸ φάσμα αὐτοῦ ἀντερείδεσθαι, ὡς ἂν μὴ ἀθρόας τῆς ἀληθινῆς μαρμαρυγῆς ἐμπλησθέντες σκότου μᾶλλον ἢ αὐγῆς ἀπολαύσειαν*. Basilius M. De legend. Gr. p. 493. A: *τοῖς ἔξω δὴ τούτοις προτελεσθέντες τηνικαῦτα τῶν ἱερῶν καὶ ἀποῤῥήτων ἐπακουσόμε-*

ἐκ δὲ τούτων τὰ ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ αὐτὸν τὸν οὐρανὸν νύκτωρ ἂν ῥᾷον θεάσαιτο, προςβλέπων τὸ
B τῶν ἄστρων τε καὶ σελήνης φῶς, ἢ μεθ' ἡμέραν τὸν ἥλιόν τε καὶ τὸ τοῦ ἡλίου. Πῶς δ' οὔ; Τελευταῖον δή, οἶμαι, τὸν ἥλιον, οὐκ ἐν ὕδασιν οὐδ' ἐν ἀλλοτρίᾳ ἕδρᾳ φαντάσματα αὐτοῦ, ἀλλ' αὐτὸν καθ' αὑτὸν ἐν τῇ αὑτοῦ χώρᾳ δύναιτ' ἂν κατιδεῖν καὶ θεάσασθαι οἷός ἐστιν. Ἀναγκαῖον, ἔφη. Καὶ μετὰ ταῦτ' ἂν ἤδη συλλογίζοιτο περὶ αὐτοῦ, ὅτι οὗτος ὁ τάς τε ὥρας παρέχων καὶ ἐνιαυτοὺς καὶ πάντα ἐπιτροπεύων τὰ ἐν τῷ ὁρωμένῳ τόπῳ, καὶ ἐκείνων ὧν
C σφεῖς ἑώρων τρόπον τινὰ πάντων αἴτιος. Δῆλον, ἔφη, ὅτι ἐπὶ ταῦτα ἂν μετ' ἐκεῖνα ἔλθοι. Τί οὖν; ἀναμιμνησκόμενον αὐτὸν τῆς πρώτης οἰκήσεως καὶ τῆς ἐκεῖ σοφίας καὶ τῶν τότε ξυνδεσμωτῶν οὐκ ἂν οἴει ἑαυτὸν μὲν εὐδαιμονίζειν τῆς μεταβολῆς, τοὺς δὲ ἐλεεῖν; Καὶ μάλα. Τιμαὶ δὲ καὶ ἔπαινοι εἴ τινες αὐτοῖς ἦσαν τότε παρ' ἀλλήλων καὶ γέρα τῷ ὀξύτατα καθορῶντι τὰ παριόντα, καὶ μνημονεύοντι μά-
D λιστα ὅσα τε πρότερα αὐτῶν καὶ ὕστερα εἰώθει καὶ

αὐτὸν τὸν οὐρανόν] Sic Par. ADK. Ven. II. Vind. Mon. Ang. Vat. m. r. sex Florentini et Iamblichus. Vulgo *αὐτὸν ἂν τ. οὐρ.*

B. *τῶν ἄστρων τε καὶ σελήνης*] *καὶ τῆς σελ.* Par. K.

ὅτι οὗτος ὁ τάς τε ὥρας] Vulgo *ἐστὶν* post *οὗτος* inserunt, quod om. Par. ADK. Vat. Θ. Ven. II. Vind. Mon. Ang. Vat. m. r. Flor. β. x. In Par. A. Vind. Vat. m. *αὐτὸς* pro *οὗ*-

θα παιδευμάτων· καὶ ἐν ὕδατι τὸν ἥλιον ὁρᾶν ἐθισθέντες οὕτως αὐτῷ προςβαλοῦμεν τῷ φωτὶ τὰς ὄψεις.

προσβλέπων τὸ τῶν ἄστρων τε καὶ σελήνης φῶς] Non opus est articulo ante *σελήνης*. Politic. p. 271. C: *τὴν μὲν γὰρ τῶν ἄστρων τε καὶ ἡλίου μεταβολὴν δῆλον ὡς ἐν ἑκατέραις συμπίπτει ταῖς τροπαῖς γίγνεσθαι.* Phaedon. p. 111. C. Legg. X. p. 899. B.

B. *καὶ πάντα ἐπιτροπεύων*] Sic *ἐπιτροπεύειν* cum accusativo iunctum legitur p. 519. B: *πόλιν ἐπιτροπεῦσαι.* Phileb. p. 28. D: *πότερον — τὰ ξύμπαντα — ἐπιτροπεύειν φῶμεν τὴν τοῦ ἀλόγου καὶ εἰκῇ δύναμιν;* Politic. p. 189. B. Cratyl. p. 413. B., ubi item de sole: *τὸν ἥλιον μόνον διαΐοντα καὶ κάοντα ἐπιτροπεύειν τὰ ὄντα.*

D. *ἐπάρουρον ἐόντα —*] Sunt verba Achillis apud Homer. Odyss. XI. 489 sqq. cf. libr. III, 1. p. 386. C.

E. *εἰς τὸν αὐτὸν θᾶκον*]

ἅμα πορεύεσθαι, καὶ ἐκ τούτων δὴ δυνατώτατα ἀπομαντευομένῳ τὸ μέλλον ἥξειν, δοκεῖς ἂν αὐτὸν ἐπιθυμητικῶς αὐτῶν ἔχειν καὶ ζηλοῦν τοὺς παρ' ἐκείνοις τιμωμένους τε καὶ ἐνδυναστεύοντας, ἢ τὸ τοῦ Ὁμήρου ἂν πεπονθέναι καὶ σφόδρα βούλεσθαι ἐπάρουρον ἐόντα θητευέμεν ἄλλῳ ἀνδρὶ παρ' ἀκλήρῳ καὶ ὁτιοῦν ἂν πεπονθέναι μᾶλλον ἢ ἐκεῖνά τε δοξάζειν καὶ ἐκείνως ζῆν; Οὕτως, ἔφη, ἔγωγε E
οἶμαι, πᾶν μᾶλλον πεπονθέναι ἂν δέξασθαι ἢ ζῆν ἐκείνως. Καὶ τόδε δὴ ἐννόησον, ἦν δ' ἐγώ. εἰ πάλιν ὁ τοιοῦτος καταβὰς εἰς τὸν αὐτὸν θᾶκον καθίζοιτο, ἆρ' οὐ σκότους ἀνάπλεως σχοίη τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐξαίφνης ἥκων ἐκ τοῦ ἡλίου; Καὶ μάλα γ', ἔφη. Τὰς δὲ δὴ σκιὰς ἐκείνας πάλιν εἰ δέοι αὐτὸν γνωματεύοντα διαμιλλᾶσθαι τοῖς ἀεὶ δεσμώταις ἐκείνοις, ἐν ᾧ ἀμβλυώττοι, πρὶν καταστῆναι τὰ ὄμματα, 517
οὗτος δ' ὁ χρόνος μὴ πάνυ ὀλίγος εἴη τῆς συνηθείας, ἆρ' οὐ γέλωτ' ἂν παράσχοι, καὶ λέγοιτο ἂν περὶ αὐτοῦ, ὡς ἀναβὰς ἄνω διεφθαρμένος ἥκει τὰ ὄμματα, καὶ ὅτι οὐκ ἄξιον οὐδὲ πειρᾶσθαι ἄνω ἰέναι; καὶ

τος scriptum, quod nuper receperunt.

E. *εἰς τὸν αὐτὸν θᾶκον*] V. θῶκον. Par. DK. Flor. x. α θᾶκον. Par. A. Vat. Θ. Ven. II. θάκον.

ἐν ᾧ ἀμβλυώττοι] Sic Bekker. cum Mon. et Flor. β. pro vulg. ἀμβλυώττει, quod nuperi servarunt.

P. 517. *διεφθαρμένος ἥκει*] Sic Par. AK. Vat. Θ. Ven. Ξ. II. Vind. Vat. m. r. Flor. a. c. x. α γ. Vulgo ἥκοι.

Thomas Mag. p. 430: *Θᾶκος Ἀττικόν, θρόνος Ἑλληνικόν, θῶκος δὲ ποιητικόν.* Promiscui usus apud Atticos fuisse *θᾶκος* et *θῶκος* docuit Lamb. Bos. Animadvers. in Script. Graec. p. 198. Cf. etiam intpp. Thomae M. l. c. Legitur *θᾶκος* etiam Politic. p. 288. A.

ἀνάπλεως σχοίη] Frustra Schneiderus defectum *ἂν* particulae excusat. Corrigendum opinor: *ἆρ' οὐ σκότους ἂν πλέως;*

γνωματεύοντα διαμιλλᾶσθαι] Scholiastes: *διακρίνοντα, διαγιγνώσκοντα ἀκριβῶς.* Totidem verbis glossa legitur apud Tim. Gloss. p. 72. Nec alia habet Etym. M. p. 236. 46., qui derivat *παρὰ τὸ γνώμη καὶ τὸ ματεύω τὸ ζητῶ.* Fallitur Schneiderus Lexic. s. h. v. ad *γνώμονα* respici putans. Mox *ἐν ᾧ* est quamdiu, ut libr. VI. p. 498 B. — *πρὶν καταστῆναι τὰ ὄμματα,* priusquam oculorum acies restituta sit.

τὸν ἐπιχειροῦντα λύειν τε καὶ ἀνάγειν, εἴ πως ἐν ταῖς χερσὶ δύναιντο λαβεῖν καὶ ἀποκτείνειν, ἀποκτιννύναι ἄν; Σφόδρα γ', ἔφη. Cap. III. Ταύτην τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, τὴν εἰκόνα, ὦ φίλε Γλαύκων, προςαπτέον
B ἅπασαν τοῖς ἔμπροσθεν λεγομένοις, τὴν μὲν δι' ὄψεως φαινομένην ἕδραν τῇ τοῦ δεσμωτηρίου οἰκήσει ἀφομοιοῦντα, τὸ δὲ τοῦ πυρὸς ἐν αὐτῇ φῶς τῇ τοῦ ἡλίου δυνάμει· τὴν δὲ ἄνω ἀνάβασιν καὶ θέαν τῶν ἄνω τὴν εἰς τὸν νοητὸν τόπον τῆς ψυχῆς ἄνοδον τιθεὶς οὐχ ἁμαρτήσει τῆς γ' ἐμῆς ἐλπίδος, ἐπειδὴ ταύτης ἐπιθυμεῖς ἀκούειν. θεὸς δέ που οἶδεν, εἰ ἀληθὴς οὖσα τυγχάνει. τὰ δ' οὖν ἐμοὶ φαινόμενα οὕτω φαίνεται, ἐν τῷ γνωστῷ τελευταία ἡ τοῦ ἀγα-

λαβεῖν καὶ ἀποκτείνειν, ἀποκτιννύναι ἄν;] Sic vulgo, nisi quod ἀποκτείνειν Par. ADK. Vat. Θ. Ven. Π. Mon. Ang. Vat r. Flor. β. praebuerunt pro vulg. ἀποκτιννύναι. Alii ἀποκτενεῖν, et deinde ἀποκτιννύναι αὖ. Astius legendum suspicatur: δύναιντο λαβεῖν, κἂν (i. e. καὶ ἂν) ἀποκτείνειαν; Σφόδρα γε. Et certe locus videtur corruptus esse. Astii coniecturae igitur ita locum concedendum putamus, ut scribatur: δύναιντο λαβεῖν, καὶ ἀποκτείνοιεν ἄν; Quo restituto patet ἆρ' οὐ ex praegressis esse assumendum.

Cap. III. B. οὐχ ἁμαρτήσει] V. οὐχ ἁμαρτήσεις. Vind.

P. 517. εἴ πως ἐν ταῖς χερσὶ δύναιντο λαβεῖν] Non redundat ἐν, sed explicandum est per anticipationem illam, quam nuper viri docti certatim notarunt tanquam Graecis scriptoribus admodum familiarem. Etenim ἐν χερσί τινα λαμβάνειν est aliquem ita comprehendere, ut eum in manibus ac potestate tua teneas. Exempla collegerunt Hemsterhus. ad Lucian. T. II. p. 523. et intpp. ad Sophocl. Oed. R. v. 1112.

Cap. III. B. Ταύτην τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, τὴν εἰκόνα. Haec quoque memorat Porphyr. de Antro Nymph. p. 255. conf. ann. ad p. 514. A.

τὴν μὲν δι' ὄψεως — ἕδραν — ἀφομοιοῦντα] τὴν δι' ὄψεως φαινομένην ἕδραν intelligit mundi adspectabilis regionem, vel mundum adspectabilem, quem quod ἕδρας nomine insignivit, fecit hoc propter comparationem cum antro, in quo homines rerum veritatis expertes inclusi sedent. Participium ἀφομοιοῦντα positum, quia προςαπτέον idem est, quod προςάπτειν δεῖ. Constructionis genus frequens, de quo diximus ad Libr. III. p. 400. D. Criton. p. 49. D. Vult igitur antrum et ignem ibi flagrantem cum adspectabili rerum natura atque sole eam collustrante comparari; adscensum vinctorum autem atque spectationem rerum supernarum, qua potiuntur, comparat cum adscensu mentis et rationis in regiones mundi intelligibilis sive

θοῦ ἰδέα καὶ μόγις ὁρᾶσθαι, ὀφθεῖσα δὲ συλλογιστέα εἶναι, ὡς ἄρα πᾶσι πάντων αὕτη ὀρθῶν τε καὶ καλῶν αἰτία, ἔν τε ὁρατῷ φῶς καὶ τὸν τούτου κύριον τεκοῦσα, ἔν τε νοητῷ αὐτὴ κυρία ἀλήθειαν καὶ νοῦν παρασχομένη, καὶ ὅτι δεῖ ταύτην ἰδεῖν τὸν μέλλοντα ἐμφρόνως πράξειν ἢ ἰδίᾳ ἢ δημοσίᾳ. Ξυνοίομαι, ἔφη, καὶ ἐγώ, ὅν γε δὴ τρόπον δύναμαι. Ἴθι τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ τόδε ξυνοιήθητι καὶ μὴ θαυμάσῃς, ὅτι οἱ ἐνταῦθα ἐλθόντες οὐκ ἐθέλουσι τὰ τῶν ἀνθρώπων πράττειν, ἀλλ' ἄνω ἀεὶ ἐπείγονται αὐτῶν αἱ ψυχαὶ διατρίβειν· εἰκὸς γάρ που οὕτως, εἴπερ αὖ κατὰ τὴν προειρημένην εἰκόνα τοῦτ' ἔχει. Εἰκὸς μέντοι, ἔφη; Τί δέ; τόδε οἴει τι θαυ- C D

Mon. Flor. β. ἁμαρτήσῃ. Par. A D K. Ven. II. Ang. Vat. m. Par. a. c. x. α. γ. ἁμαρτήσει. Forma ἁμαρτήσω soloeca est.

C ἔν τε νοητῷ αὐτή] V. ἔν τε τῷ ν. Recte τῷ om. Par. A D K. Vat Θ. Ven. II. Vind. Mon. Ang. Vat. m. r. Pro vulg. αὕτη recte Vat. Θ. Par. DK. Mon. Ang. Flor. αὐτή, quod etiam restituit Bekker.

Ἴθι τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ] Sic libri optimi atque plurimi pro vulg. Ἴθι δὴ τοίνυν.

D. τοῦτ' ἔχει] τοῦτ' Par. A. Vind. Ang. Vat. m. Flor. a. c. x. γ. Vulgo ταῦτ' ἔχει.

ad ideas. Res a Platonicis recentioribus multum celebrata.

οὐχ ἁμαρτήσει τῆς γε ἐμῆς ἐλπίδος] H. e a mea opinione; s. ab eo, quod ego verum esse confido. Nam ἐλπίς et ἐλπίζειν saepe omnino dicitur de opinione vel mali vel boni deque existimatione in utramque partem, ut De Rep. V. p. 451. A. VIII. p. 572. E. Legg. X. p. 898. D. Sophocl. Aiac. v. 799. τήνδ' ἔξοδον ὀλεθρίαν Αἴαντος ἐλπίζειν φέρει, ubi Schol. interpretatur νομίζειν. Id. Trachin. v. 293 sq. ἐλπίζειν κακά. ubi v. intpp.

ἐν τῷ γνωστῷ — ὁρᾶσθαι κ. τ. λ.] Pendent haec a praecedenti φαίνεται atque voci οὕτως illustrandae inserviunt. Quocirca καὶ μόγις est: atque aegre. Videtur mihi, inquit, in ordine intelligibili Boni idea suprema et vix conspici, conspecta autem si fuerit, colligendum esse omnibus omnium hanc esse rectarum et pulcrarum rerum caussam, quum et in loco adspectabili lumen creaverit atque luminis auctorem; et in intelligibili regnet ipsa atque veritatem et mentem protulerit. De idea Boni eiusque vi et potestate v. ann. ad Libr. VI. p. 508. E. Deinde structura mutatur illato ὅτι cum verbo finito.

C. ἀλλ' ἄνω ἀεὶ ἐπείγονται — διατρίβειν] sed animi eorum semper ad superiora contendunt, ut

μαστόν, εἰ ἀπὸ θείων, ἦν δ' ἐγώ, θεωριῶν ἐπὶ τὰ ἀνθρώπειά τις ἐλθὼν κακὰ ἀσχημονεῖ τε καὶ φαίνεται σφόδρα γελοῖος ἔτι ἀμβλυώττων καὶ πρὶν ἱκανῶς συνήθης γενέσθαι τῷ παρόντι σκότῳ ἀναγκαζόμενος ἐν δικαστηρίοις ἢ ἄλλοθί που ἀγωνίζεσθαι περὶ τῶν τοῦ δικαίου σκιῶν ἢ ἀγαλμάτων ὧν αἱ
E σκιαί, καὶ διαμιλλᾶσθαι περὶ τούτου, ὅπῃ ποτὲ ὑπολαμβάνεται ταῦτα ὑπὸ τῶν αὐτὴν δικαιοσύνην μὴ πώποτε ἰδόντων; Οὐδ' ὁπωςτιοῦν θαυμαστόν, ἔφη.
518 Ἀλλ' εἰ νοῦν γε ἔχοι τις, ἦν δ' ἐγώ, μέμνῃτ' ἄν, ὅτι διτταὶ καὶ ἀπὸ διττῶν γίγνονται ἐπιταράξεις ὄμμασιν, ἔκ τε φωτὸς εἰς σκότος μεθισταμένων καὶ ἐκ σκότους εἰς φῶς. ταὐτὰ δὲ ταῦτα νομίσας γίγνεσθαι καὶ περὶ ψυχήν, ὁπότε ἴδοι θορυβουμένην τινὰ καὶ ἀδυνατοῦσάν τι καθορᾶν, οὐκ ἂν ἀλογίστως γελῴη, ἀλλ' ἐπισκοποίη ἄν, πότερον ἐκ φανοτέρου βίου ἥκουσα ὑπὸ ἀηθείας ἐσκότωται ἢ ἐξ ἀμαθίας πλείο-

P. 518. *μέμνῃτ' ἄν, ὅτι δ.*] V. *μεμνῇτ' ἄν*. Vat. Θ. Ven. II. Par. DK. Vat. m. r. *μέμνητ' ἄν*. Flor. α. *μέμνοιτ'*. Itaque retraxi accentum cum Buttmanno Gr. Ampl. T. 1. p. 442. Mox Stephanus *σκότου* de suo dedit. Deinde pro *γίγνονται* vett. editt. *γίγνοιντ' ἄν* contra fidem plurimorum optimorumque librorum.

νομίσας γίγνεσθαι] Sic Par. A. Vat. Θ. Ven. II. Vind. Ang. Vat. m. Flor. a. c. x. α. γ. et pr. Ven. Ξ. Vulgo post *νομίσας* insertum erat *τις*. Mox vett. editt. *ἐπισκοποῖ*, quod e Vat.

ibi commorentur. De *ἐνταῦθα*, i. e. *εἰς τὸ νοητὸν ἐλθόντες* v. ad Phileb. p. 75. A.

D. *καὶ φαίνεται σφόδρα γελοῖος*] Spectant haec ad opprobrium illud, philosophis saepenumero obiectum, quod breviter libr. VI. p. 488 sq. tetigit; in Gorgia p. 484. C. sq. et Theaetet. p. 173. A. 174 sqq. pulcherrime exornavit. conf. etiam Phaedr. p. 249. D.

E. *αὐτὴν δικαιοσύνην*] Ne quis malit *αὐτὴν τὴν δικαιοσύνην*, v. ann. ad Parmen. p. 150. A. B.

P. 518. *μέμνῃτ' ἄν, ὅτι*] De forma *μέμνῃτο* v. Buttmann. Gr. Ampl. T. 1. p. 442. coll. Matth. Gr. §. 204. Praeterea observabis etiam declinationis varietatem in nomine *σκότος* conspicuam. Hic enim et p. 516. E. *σκότους* legitur. Libr. V. p. 461. A. legebatur *σκότου*. Libr. VI. p. 508. D. erat *τῷ σκότῳ*. Alia huius varietatis exempla dabit Heindorf. ad Phaedon. p. 187. §. 110. coll. Valcken. ad Phoeniss. v. 380. — Participium *μεθισταμένων*, etsi *ὄμμασιν* praecessit, in genitivo absoluto positum. Libr. VIII. p. 497. A: *τάχα δ' ἂν ἡμῖν τις παραστὰς ἀνὴρ — λοιδορήσειεν ἂν ὡς ἀνόητα καὶ ἀδύνατα τιθέντων*. Libr. IX. p. 586. E. Ibid. p. 590. B. cf. Viger.

νος εἰς φανότερον ἰοῦσα ὑπὸ λαμπροτέρου μαρμαρυ- B
γῆς ἐμπέπλησται, καὶ οὕτω δὴ τὴν μὲν εὐδαιμονί-
σειεν ἂν τοῦ πάθους τε καὶ βίου, τὴν δὲ ἐλεήσειεν,
καὶ εἰ γελᾶν ἐπ' αὐτῇ βούλοιτο, ἧττον ἂν καταγέ-
λαστος ὁ γέλως αὐτῷ εἴη ἢ ὁ ἐπὶ τῇ ἄνωθεν ἐκ
φωτὸς ἡκούσῃ. Καὶ μάλα, ἔφη, μετρίως λέγεις.
Cap. IV. Δεῖ δή, εἶπον, ἡμᾶς τοιόνδε νομίσαι περὶ
αὐτῶν, εἰ ταῦτ' ἀληθῆ, τὴν παιδείαν, οὐχ οἵαν τι-
νὲς ἐπαγγελλόμενοί φασιν εἶναι, τοιαύτην καὶ εἶναι·
φασὶ δέ που οὐκ ἐνούσης ἐν τῇ ψυχῇ ἐπιστήμης C
σφεῖς ἐντιθέναι, οἷον τυφλοῖς ὀφθαλμοῖς ὄψιν ἐν-
τιθέντες. Φασὶ γὰρ οὖν, ἔφη. Ὁ δέ γε νῦν λόγος,
ἦν δ' ἐγώ, σημαίνει ταύτην τὴν ἐνοῦσαν ἑκάστου
δύναμιν ἐν τῇ ψυχῇ καὶ τὸ ὄργανον, ᾧ καταμαν-
θάνει ἕκαστος, οἷον εἰ ὄμμα μὴ δυνατὸν ἦν ἄλλως
ἢ ξὺν ὅλῳ τῷ σώματι στρέφειν πρὸς τὸ φανὸν ἐκ τοῦ
σκοτώδους, οὕτω ξὺν ὅλῃ τῇ ψυχῇ ἐκ τοῦ γιγνομέ-

Θ. Ven. Ξ. Vat. r. Flor. α. mutavi. Pro γελῴη autem hic non magis cum Par. A. Vind. Vat. m. scribam γελῷ, quam supra p. 516. A. καθορῷ pro καθορῴη, ubi v. ann.

ὑπὸ ἀληθείας] Sic Bas. 2. cum Par. A. Ven. Ξ. Vind. Ang. Vat. m. Flor. a. c. γ. x. et corr. Ven. II. In Ald. et Steph. legitur ὑπὸ ἀμαθίας. Vat. Θ. r. ἀληθείας, quo firmatur receptae lectionis fides.

Idiotism. p. 346. Matth. Gr. §. 561.

B *ὑπὸ λαμπροτέρου μαρμαρυγῆς*] Cave λαμπροτέρου pro λαμπροτέρας dictum putes.

Cap. IV. *τοιαύτην καὶ εἶναι*] Ita καί post demonstrativa sexcenties infertur in comparatione. v. Heindorf. ad Cratyl. §. 3.

C. *φασὶ δέ που οὐκ ἐνούσης* —] Theseus apud Euripidem Hippolyt. v. 917: ὦ πόλλ' ἁμαρτάνοντες ἄνθρωποι μάτην, τί δὴ τέχνας μὲν μυρίας διδάσκετε, καὶ πάντα μηχανᾶσθε κἀξευρίσκετε, ἓν δ' οὐκ ἐπίστασθ' οὐδ' ἐθηράσασθέ πω, φρονεῖν διδάσκειν, οἷσιν οὐκ ἔνεστι νοῦς; Pindar. Olymp. IX, 152 sqq.: Τὸ δὲ φυᾷ κράτιστον ἅπαν. πολλοὶ δὲ διδακταῖς ἀνθρώπων ἀρεταῖς κλέος ὤρουσαν ἑλέσθαι. ἄνευ δὲ θεοῦ σεσιγαμένον γ' οὐ σκαιότερον χρῆμ' ἕκαστον. Id. Olymp. II, 155: Σοφὸς ὁ πολλὰ εἰδὼς φυᾷ.

Ὁ δέ γε λόγος —] Iunge: ὁ δέ γε λόγος σημαίνει οὕτω περιακτέον εἶναι ταύτην τὴν ἐνοῦσαν ἑκάστου δύναμιν ἐν τῇ ψυχῇ καὶ τὸ ὄργανον, ᾧ καταμανθάνει ἕκαστος, ξὺν ὅλῃ τῇ ψυχῇ ἐκ τοῦ γιγνομένου (i. e. rebus sensibus subiectis), οἷον εἰ μὴ δυνατὸν ἦν ὄμμα στρέφειν πρὸς τὸ φανὸν ἐκ τοῦ σκοτώδους ἄλλως

νου περιακτέον εἶναι, ἕως ἂν εἰς τὸ ὂν καὶ τοῦ ὄντος τὸ φανότατον δυνατὴ γένηται ἀνασχέσθαι θεω-
D μένη. τοῦτο δ' εἶναί φαμεν τἀγαθόν. ἦ γάρ; Ναί. Τούτου τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, αὐτοῦ τέχνη ἂν εἴη, τῆς περιαγωγῆς, τίνα τρόπον ὡς ῥᾷστά τε καὶ ἀνυσιμώτατα μεταστραφήσεται, οὐ τοῦ ἐμποιῆσαι αὐτῷ τὸ ὁρᾶν, ἀλλ' ὡς ἔχοντι μὲν αὐτό, οὐκ ὀρθῶς δὲ τετραμμένῳ, οὐδὲ βλέποντι οἷ ἔδει, τοῦτο διαμηχανήσασθαι. Ἔοικε γάρ, ἔφη. Αἱ μὲν τοίνυν ἄλλαι ἀρεταὶ καλούμεναι ψυχῆς κινδυνεύουσιν ἐγγύς τι εἶναι τῶν τοῦ σώματος· τῷ ὄντι γὰρ οὐκ ἐνοῦσαι πρό-
E τερον ὕστερον ἐμποιεῖσθαι ἔθεσί τε καὶ ἀσκήσεσιν· ἡ δὲ τοῦ φρονῆσαι παντὸς μᾶλλον θειοτέρου τινὸς τυγ-

Cap. IV. C. *τὸ φανότατον δ.*] V. *φανώτατον*, frequenti errore. Codd. meliora monstrarunt.

D. *Τούτου τοίνυν — αὐτοῦ*] V. *τοῦτο*, quod bene correxit Astius, cuius rationem confirmant Vat. Θ. Ven. Ξ. Π. Mon. Vind. Par. DK. Ang. Vat. m. et sex Florentini. Mox cod. Iamblichi Cizens. *τοῦτο δὴ μηχανήσασθαι*, quod Astius ex uno cod. Mon. 490. recepit.

E. *χρήσιμόν τε καὶ*] *τε* om. Par. AD. Ven. Π. et Turr.

P. 519. *διορᾷ ταῦτα, ἐφ' ἃ τρ.*] V. *πάντα* ex Par. ADK. Vat. Θ. Ven. Ξ. Vind. Mon. Vat. m. r. et sex Flor. mutatum.

ἢ ξὺν ὅλῳ τῷ σώματι. Genitivus *ἑκάστου*, quem Astius ex Iamblicho mutavit in *ἑκάστῳ*, nomini ita praemittitur, ut simul vim et potestatem habeat dativi commodi. Phaedon. p. 117. A: *ἕως ἂν σου βάρος ἐν τοῖς σκέλεσι γένηται.* conf. Buttmann. Gr. §. 120. 4. qui rem frustra obloquente Schneidero verissime dispexit.

D. *Τούτου τοίνυν —*] Hoc *τῆς περιαγωγῆς* pronomini *τούτου αὐτοῦ* per epexegesin additum est, de qua loquendi forma v. ad Gorg. p. 483. A. Protagor. p. 313. A. Fallitur Astius pronomen referens ad *τοῦ ὀργάνου τῆς ψυχῆς*. Deinde *ἀλλὰ — τοῦτο διαμηχανήσασθαι* sic explicandum: *ἀλλὰ τοῦ (αὐτῷ) ὡς ἔχοντι μὲν αὐτό, οὐκ ὀρθῶς δὲ τετραμμένῳ οὐδὲ βλέποντι οἷ ἔδει διαμηχανήσασθαι τοῦτο*, sc. *ὥστε ὀρθῶς τρέπεσθαι καὶ βλέπειν οἷ δεῖ.*

Αἱ μὲν τοίνυν ἄλλαι ἀρεταί] In his *τοίνυν* non est *συλλογιστικόν*, sed *μεταβατικόν*, significatque iam vero, porro. v. Schaefer. ad Demosth. T. I. p. 222.

τῷ ὄντι γὰρ οὐκ — ἀσκήσεσιν] Parenthesis ita interposita, ut e verbo primarii enuntiati *κινδυνεύουσιν* pendeat. Infra p. 529. B: *ἐπιστήμην γὰρ οὐδὲν ἔχειν τῶν τοιούτων.* Similiter Sympos. p. 189. C. Neque aliter Latini. Cicero Epistol. ad Div. IX, 19. in. Nescis me ab illo omnia expiscatum: recta enim a porta domum meam venisse; ubi frustra eum corrigunt.

χάνει, ὡς ἔοικεν, οὖσα, ὃ τὴν μὲν δύναμιν οὐδέποτε ἀπόλλυσιν, ὑπὸ δὲ τῆς περιαγωγῆς χρήσιμόν τε καὶ ὠφέλιμον καὶ ἄχρηστον αὖ καὶ βλαβερὸν γίγνεται. ἢ 519
οὔπω ἐννενόηκας, τῶν λεγομένων πονηρῶν μέν, σοφῶν δέ, ὡς δριμὺ μὲν βλέπει τὸ ψυχάριον καὶ ὀξέως διορᾷ ταῦτα, ἐφ' ἃ τέτραπται, ὡς οὐ φαύλην ἔχον τὴν ὄψιν, κακίᾳ δ' ἠναγκασμένον ὑπηρετεῖν, ὥςτε ὅσῳ ἂν ὀξύτερον βλέπῃ, τοσούτῳ πλείω κακὰ ἐργαζόμενον; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Τοῦτο μέντοι, ἦν δ' ἐγώ, τὸ τῆς τοιαύτης φύσεως εἰ ἐκ παιδὸς εὐθὺς κοπτόμενον περιεκόπη τὰ τῆς γενέσεως ξυγγενῆ ὥςπερ μολυβδίδας, αἳ δὴ ἐδωδαῖς τε καὶ τοιούτων ἡδο- B
ναῖς τε καὶ λιχνείαις προςφυεῖς γιγνόμεναι περὶ τὰ

ὥστε ὅσῳ ἂν ὀξύτερον βλέπῃ] ὥςτε ante ὅσῳ interpositum delendum censuit Ast. Omittunt Angel. Flor. α. x. Sed recte defendit Klotz. Quaest. Critt. p. 5 sqq. v. explicat.

τὰ τῆς γενέσεως ξυγγενῆ] τὰς — ξυγγενεῖς Par. A. ex rec. collat. quod nuper Turr. ediderunt.

ὥςπερ μολυβδίδας] Vat. Θ. Mon. μολιβδίδας. v. Etymol. M. p. 590. 8. Zonar. T. II. p. 1366. Eustath. ad Iliad. p. 1340. 13. Iacobs. ad Antholog. Palat. p. 137. Iacob. ad Lucian. Alexandr. p. 52., qui receptam probant scripturam.

P. 519. *τῶν λεγομένων πονηρῶν μέν, σοφῶν δέ*] eorum, qui quum improbi audiant, tamen sollertes et callidi dicuntur. Nam σοφοί nunc intelligi debent qui vulgo vocantur pfiffig, gescheidt. Perperam Iahn. Praef. ad edit. Turic. noviss. p. 9. πονηρῶν μὲν οὔ, σοφῶν δέ legendum esse contendit.

ὡς δριμὺ μὲν βλέπει] Recte observavit Casaubon. ad Marc. Antonin. p. 400. ed. Gat. δριμύ de acumine sive ingenii acie capiendum esse. Proxima sic cohaerent: ὡς ἔχον τὴν ὄψιν οὐ φαύλην, ἐργαζόμενον δὲ τοσούτῳ πλείω κακά, ὅσῳ ἂν ὀξύτερον βλέπῃ, ἠναγκασμένον ὑπηρετεῖν κακίᾳ.

ὥςτε ὅσῳ ἂν ὀξύτερον — ἐργαζόμενον;] Habes ὥςτε sequente participio, quum expectares infinitivum ἐργάζεσθαι. Sed cave quidquam sollicites. Participium enim post ὥςτε positum est per attractionem quandam propter praegressa, ut efficeretur membrorum aequabilitas. Exempla rei bene multa atque indubia collegerunt Klotz. ad Devarium De Particul. Vol. II. p. 774 sq. Schömann. ad Isaeum p. 416. Baiter. ad Isocrat. Panegyr. p. 43 conf. nostra ad Timaeum p. 56. B. C. et Rost. gr. Gr. §. 122. 9. animadv. 4. c. p. 654. ed. VII.

περιεκόπη τὰ τῆς γενέσεως ξυγγενῆ] Haec atque talis natura si statim a pueritia ab iis purgata ac circumcisa esset, quae ortui (humanae naturae) adhaerent tanquam a mas-

κάτω στρέφουσι τὴν τῆς ψυχῆς ὄψιν· ὧν εἰ ἀπαλλαγὲν περιεστρέφετο εἰς τἀληθῆ, καὶ ἐκεῖνα ἂν τὸ αὐτὸ τοῦτο τῶν αὐτῶν ἀνθρώπων ὀξύτατα ἑώρα, ὥσπερ καὶ ἐφ' ἃ νῦν τέτραπται. Εἰκός γέ, ἔφη. Τί δαί; τόδε οὐκ εἰκός, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ἀνάγκη ἐκ τῶν προειρημένων, μήτε τοὺς ἀπαιδεύτους καὶ ἀληθείας ἀπείρους ἱκανῶς ἄν ποτε πόλιν ἐπιτροπεῦσαι,
C μήτε τοὺς ἐν παιδείᾳ ἐωμένους διατρίβειν διὰ τέλους, τοὺς μὲν ὅτι σκοπὸν ἐν τῷ βίῳ οὐκ ἔχουσιν ἕνα, οὗ στοχαζομένους δεῖ ἅπαντα πράττειν, ἃ ἂν πράττωσιν ἰδίᾳ τε καὶ δημοσίᾳ, τοὺς δὲ ὅτι ἑκόντες εἶναι οὐ πράξουσιν ἡγούμενοι ἐν μακάρων νήσοις ζῶντες ἔτι ἀπῳκίσθαι; Ἀληθῆ, ἔφη. Ἡμέτερον δὴ ἔργον, ἦν δ' ἐγώ, τῶν οἰκιστῶν τάς τε βελτίστας φύσεις

B. περὶ τὰ κάτω] τὰ om. Par. A. Vind. Vat. m. Ven. II. et pr. Ξ. Hermann. deletis verbis περὶ τὰ de suo edidit: κάτω στρέφουσιν. iusto audacius.

καὶ τοιούτων ἡδοναῖς] V. καὶ τῶν τ. Omittunt articulum Par. ADK. Vat. Θ. Ven. II. Vind. Mon. Vat. m. r. Flor. a. c. α. β. γ.

ὥσπερ καὶ ἐφ' ἃ νῦν] καί om. Aug. Flor. x. Male. Mox pro Τί δέ; ex Par. A. restitui Τί δαι; Progreditur enim ad aliam disputationis partem.

C. Ἡμέτερον δὴ ἔργον] Laudat Clem. Alex. Strom. IV. 4. p. 480. ed. Sylb. T. I. p. 570. Pott.

ὃ ἐν τῷ πρόσθεν] V. ἔμπροσθεν, contra fidem optimorum librorum.

sis plumbeis, — si, inquam, ab istis liberata ad vera converteretur, illa quoque eadem haec eorundem hominum vis acutissime cerneret, quemadmodum ea, ad quae nunc conversa est. Plura hic notatu digna. Primum observetur pronomen relativum αἵ non ad primariam notionem τὰ τῆς γενέσεως ξυγγενῆ referri, sed ad nomen comparationis caussa adiectum: in qua ratione similis vel potius eadem inest constructionis attractio, quam ad libr. VI. p. 485. D. tetigimus. Deinde animadvertatur anacoluthon. Protasi enim absoluta pergere poterat: καὶ ἐκεῖνα ἂν τὸ αὐτὸ τοῦτο κ. τ. λ. Nunc superiora repetens praemisso relativo pronomine interposuit haec: ὧν εἰ ἀπαλλαγὲν περιεστρέφετο εἰς τἀληθῆ. Porro tenendum inde ab καὶ ἐκεῖνα ἂν τὸ αὐτὸ κ. τ. λ. ordiri apodosin; ut facile appareat temerario consilio post εἰς τἀληθῆ interpunctionem in ceteris editt. omissam esse. Etenim καί in comparatione ita geminari solet; v. ad Apolog. Socr. p. 22. D. Gorg. p. 457. E. Denique τὸ αὐτο τοῦτο est eadem haec vis illorum hominum, qui nunc

ἀναγκάσαι ἀφικέσθαι πρὸς τὸ μάθημα, ὃ ἐν τῷ πρόσθεν ἔφαμεν εἶναι μέγιστον, ἰδεῖν τε τὸ ἀγαθὸν καὶ ἀναβῆναι ἐκείνην τὴν ἀνάβασιν, καὶ ἐπειδὰν D ἀναβάντες ἱκανῶς ἴδωσι, μὴ ἐπιτρέπειν αὐτοῖς ὃ νῦν ἐπιτρέπεται. Τὸ ποῖον δή; Τὸ αὐτοῦ, ἦν δ' ἐγώ, καταμένειν καὶ μὴ ἐθέλειν πάλιν καταβαίνειν παρ' ἐκείνους τοὺς δεσμώτας μηδὲ μετέχειν τῶν παρ' ἐκείνοις πόνων τε καὶ τιμῶν, εἴτε φαυλότεραι εἴτε σπουδαιότεραι. Ἔπειτ', ἔφη, ἀδικήσομεν αὐτούς, καὶ ποιήσομεν χεῖρον ζῆν, δυνατὸν αὐτοῖς ὂν ἄμεινον; Cap. V. Ἐπελάθου, ἦν δ' ἐγώ, πάλιν, ὦ φίλε, ὅτι νο- E μοθέτῃ οὐ τοῦτο μέλει, ὅπως ἕν τι γένος ἐν πόλει διαφερόντως εὖ πράξει, ἀλλ' ἐν ὅλῃ τῇ πόλει τοῦτο μηχανᾶται ἐγγενέσθαι, ξυναρμόττων τοὺς πολίτας

D. *δυνατὸν αὐτοῖς ὂν*] Accessit *ὂν* ex Paris. A. Angel. Flor. x. et rec. Ven. II. In Vind. et Vat m. Flor. *α. γ.* a. c. post *ἄμεινον* collocatur. Addendum censuit Hermann. ad Viger. p. 741. conf. Matth. Gr. Ampl. p. 1112. et Buttmann. Gr. §. 145. annot. 7., qui omitti posse censet. Post *ζῆν* in marg. Flor. *β.* et in ipso verborum ordine libri Monac. adduntur verba: *σύ, ἦν δ' ἐγώ, ἔοικας ἐπιλελῆσθαι ὃ πολλάκις ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἔφαμεν, ὅτι ἀνδρὶ νομοθέτῃ οὐ δυνατὸν τοῦτο μέλειν, ὅπως κ. τ. λ.*

Cap. V. E. *νομοθέτῃ οὐ τοῦτο μέλει*] *νόμῳ* pro *νομοθέτῃ* Par. A. Ven. ΞΙΙ. Vind. Ang. Vat. m. quod Turr. ediderunt cum Schneidero et Herm. Iidem pro *τούτου* ex Par. AD. Vat. *Θ.* Ven. II. Vind. Ang. Vat. m. pro *τούτου* scripserunt *τοῦτο*, quod nobis quoque placet.

pravi facti sunt. Ceterum universum locum ob oculos habuit Clem. Al. Strom. IV. 4. 480. ed. Sylb. T. I. p. 570. Pott.

C. *μήτε τοὺς ἐν παιδείᾳ*] h. e. *φιλοσοφίᾳ.*

ἑκόντες εἶναι] quantum sua sponte faciant; v. libr. VI. p. 485. C. p. 506. E. Hermann. ad Viger. p. 888. De insulis beatorum v. annot. ad Gorg. p. 523. B.

D. *παρ' ἐκείνους τοὺς δεσμώτας*] Intelligit ceteros reipublicae cives a philosophia alienos, quos ita vocat propter imaginem illam, qua usus est in libri principio.

Ἔπειτ', ἔφη, ἀδικήσομεν] Hoc *ἔπειτα* interrogantis admirationem indicat. v. Valcken. ad Eurip. Phoeniss. v. 549. Hippolyt. v. 1415.

Cap. V. E. *οὐ τοῦτο μέλει*] Sic libri meliores pro *οὐ τούτου μ.* quod sane usitatius. Sed nec nominativi usus Atticis ignotus est. Phaedon. p. 95. B. *ταῦτα θεῷ μελήσει.* Tim. p. 24. B.

τοῦτο μηχανᾶται ἐγγ.] sc. *τὸ εὖ πράττειν.* Mox *τὸ κοινὸν* substantive accipiendum, ut intelligatur res communis, ut Protagor. p. 319. D. Criton. p. 50. A. al.

πειθοῖ τε καὶ ἀνάγκῃ, ποιῶν μεταδιδόναι ἀλλήλοις τῆς ὠφελείας, ἣν ἂν ἕκαστοι τὸ κοινὸν δυνατοὶ ὦσιν
520 ὠφελεῖν, καὶ αὐτὸς ἐμποιῶν τοιούτους ἄνδρας ἐν τῇ πόλει, οὐχ ἵνα ἀφιῇ τρέπεσθαι ὅπῃ ἕκαστος βούλεται, ἀλλ' ἵνα καταχρῆται αὐτὸς αὐτοῖς ἐπὶ τὸν ξύνδεσμον τῆς πόλεως. Ἀληθῆ, ἔφη· ἐπελαθόμην γάρ. Σκέψαι τοίνυν, εἶπον, ὦ Γλαύκων, ὅτι οὐδ' ἀδικήσομεν τοὺς παρ' ἡμῖν φιλοσόφους γιγνομένους, ἀλλὰ δίκαια πρὸς αὐτοὺς ἐροῦμεν, προσαναγκάζοντες τῶν ἄλλων ἐπιμελεῖσθαί τε καὶ φυλάττειν. ἐροῦμεν γάρ,
B ὅτι οἱ μὲν ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσι τοιοῦτοι γιγνόμενοι εἰκότως οὐ μετέχουσι τῶν ἐν αὐταῖς πόνων· αὐτόματοι γὰρ ἐμφύονται ἀκούσης τῆς ἐν ἑκάστῃ πολιτείας, δίκην δ' ἔχει τό γε αὐτοφυὲς μηδενὶ τροφὴν ὀφεῖλον μηδ' ἐκτίνειν τῳ προθυμεῖσθαι τὰ τροφεῖα· ὑμᾶς δ' ἡμεῖς ὑμῖν τε αὐτοῖς τῇ τε ἄλλῃ πόλει ὥσπερ ἐν σμήνεσιν ἡγεμόνας τε καὶ βασιλέας ἐγεννήσα-

P. 520. *ὅπῃ ἕκαστος βούλεται*] V. *βούληται,* soloece et contra codicum testimonia.

τοὺς παρ' ἡμῖν φιλοσόφους γιγνομένους] Sic Par. AK. Vat. Θ. Ven. Ξ. Π. Vind. Mon. Ang. Vat. m. r. et sex Florentini. Vulgo *γιγνομένους φιλοσόφους.* In edit. Bekk. *γιγνομένους* excidit errore.

ἐροῦμεν γάρ, ὅτι] Vett. editt. praeter Bas. 2. *δέ* pro *γάρ* exhibent, quibuscum solus Vat. r. consentit.

P. 520. *τοὺς παρ' ἡμῖν φιλοσόφους γιγνομένους*] eos, qui apud nos exsistant philosophi.

B. *αὐτόματοι γὰρ ἐμφύονται* —] Sponte enim succrescunt invita cuiusque administratione. In his *πολιτεία,* ut Lat. civitas, est die Staatsverfassung. Mox *ἐκτίνειν τὰ τροφεῖα* est educationis mercedem persolvere. Dictionem illustravit Valcken. ad Phoeniss. v. 44. Isocrates Archidam. p. 65. ed. Battie. *παρακαλέσαντες οὖν ἀλλήλους ἀποδῶμεν τὰ τροφεῖα τῇ πατρίδι.* Recte Stephanus locum sic interpretatur: Aequum est autem, ut, quod per se natum est, quum nulli nutritionem debeat, nulli mercedem nutritionis velit solvere.

ὥσπερ ἐν σμήνεσιν ἡγεμόνας] Xenoph. Cyrop. V, 1, 23: *βασιλεὺς μὲν γὰρ ἔμοιγε δοκεῖς σὺ φύσει πεφυκέναι οὐδὲν ἧττον ἢ ὁ ἐν τῷ σμήνει φυόμενος τῶν μελιττῶν ἡγεμών κ. τ. λ.,* quae iam Dorvill. ad Charit. p. 306. cum hoc loco comparavit. Addidit Astius locum Themist. Orat. II. p. 36. A., ubi Platonis verba imitatione expressa sunt. — *ἐκείνων* quam illi, qui alibi *αὐτόματοι φύονται.*

μεν, ἄμεινόν τε καὶ τελεώτερον ἐκείνων πεπαιδευμένους καὶ μᾶλλον δυνατοὺς ἀμφοτέρων μετέχειν. καταβατέον οὖν ἐν μέρει ἑκάστῳ εἰς τὴν τῶν ἄλλων ξυνοίκησιν καὶ ξυνεθιστέον τὰ σκοτεινὰ θεάσασθαι· ξυνεθιζόμενοι γὰρ μυρίῳ βέλτιον ὄψεσθε τῶν ἐκεῖ καὶ γνώσεσθε ἕκαστα τὰ εἴδωλα, ἅττα ἐστὶ καὶ ὧν, διὰ τὸ τἀληθῆ ἑωρακέναι καλῶν τε καὶ δικαίων καὶ ἀγαθῶν πέρι. καὶ οὕτως ὕπαρ ἡμῖν καὶ ὑμῖν ἡ πόλις οἰκήσεται, ἀλλ' οὐκ ὄναρ, ὡς νῦν αἱ πολλαὶ ὑπὸ σκιαμαχούντων τε πρὸς ἀλλήλους καὶ στασιαζόντων περὶ τοῦ ἄρχειν οἰκοῦνται, ὡς μεγάλου τινὸς ἀγαθοῦ ὄντος. τὸ δέ που ἀληθὲς ὧδ' ἔχει· ἐν πόλει ᾗ ἥκιστα πρόθυμοι ἄρχειν οἱ μέλλοντες ἄρξειν, ταύτην ἄριστα καὶ ἀστασιαστότατα ἀνάγκη οἰκεῖσθαι, τὴν δ' ἐναντίους ἄρχοντας σχοῦσαν ἐναντίως. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Ἀπειθήσουσιν οὖν ἡμῖν, οἴει, οἱ τρόφιμοι ταῦτ' ἀκούοντες, καὶ οὐκ ἐθελήσουσι ξυμ-

C (beside line 2), D (beside line 12)

C. ἐν μέρει ἑκάστῳ] V. ἕκαστον. Quod etsi linguae legibus non adversatur, tamen codicum Par. A D K. Vat. Θ. m. r. Ven. II. Vind. Mon. Flor. α. β. γ. hoc tribuendum fuit, ut dativum praeferremus. De accusativo cum verbalibus iuncto v. III. 11.
μυρίῳ βέλτιον] Post βέλτιον vett. editt. addunt τε. Sed recte illud omittunt Par. A D. Vat. Θ. Ven. II. Vind. Mon. Vat. m. r. Flor. α. β. γ. a. Deleverunt iam Ast. et Bekk.

ἀμφοτέρων μετέχειν] et publicorum negotiorum et philosophiae.

D. ἐν πόλει ᾗ ἥκιστα πρ.] h. e. ἐν ᾗ ἥκ. sollemni praepositionis omissione, quam illustraverunt praeter Schaeferum ad Dionys. de Compos. Verbor. p. 325 ad Sophocl. Oed. Col. v. 479. alii multi, quos laudavimus ad Apolog. Socrat. p. 27. D. Praeterea vero adverte hoc genus attractionis inversae, quam vocant grammatici nostri. Nam proprie dicendum fuit: πόλιν ἐν ᾗ ἥκιστα — ταύτην ἄριστα — οἰκεῖσθαι. Sophocl. Oed. R. v. 449: τὸν ἄνδρα τοῦτον ὃν πάλαι ζητεῖς — οὗτός ἐστιν ἐνθάδε. Plat. Legg. V. p. 740. D: πάντων τούτων ἀρχὴν ἣν ἂν θώμεθα μεγίστην —, αὕτη — ποριζέτω μηχανήν. De Rep. VI. p. 511. E: αὐτὰ ταῦτα ἃ πλάττουσι — τούτοις μὲν ὡς εἰκόσιν αὖ χρώμεναι κ. τ. λ. Demosthen. pro Coron. p. 204. Bkk.: ἑτέρῳ δὲ ὅτῳ κακόν τι δώσομεν ζητεῖν. In talibus locis ante relativa interstinguitur more plane perverso.

Ἀπειθήσουσιν οὖν ἡμῖν, οἴει, οἱ τρόφιμοι] De οἴει reliquae orationi per parenthesin interposito v. ad libr. VI. p. 486. C.

πονεῖν ἐν τῇ πόλει ἕκαστοι ἐν μέρει, τὸν δὲ πολὺν χρόνον μετ' ἀλλήλων οἰκεῖν ἐν τῷ καθαρῷ; Ἀδύ-
E νατον, ἔφη· δίκαια γὰρ δὴ δικαίοις ἐπιτάξομεν. παντὸς μὴν μᾶλλον ὡς ἐπ' ἀναγκαῖον αὐτῶν ἕκαστος εἶσι τὸ ἄρχειν, τοὐναντίον τῶν νῦν ἐν ἑκάστῃ πόλει ἀρχόντων. Οὕτω γὰρ ἔχει, ἦν δ' ἐγώ, ὦ ἑταῖρε·
521 εἰ μὲν βίον ἐξευρήσεις ἀμείνω τοῦ ἄρχειν τοῖς μέλλουσιν ἄρξειν, ἔστι σοι δυνατὴ γενέσθαι πόλις εὖ οἰκουμένη· ἐν μόνῃ γὰρ αὐτῇ ἄρξουσιν οἱ τῷ ὄντι πλούσιοι, οὐ χρυσίου, ἀλλ' οὗ δεῖ τὸν εὐδαίμονα πλουτεῖν, ζωῆς ἀγαθῆς τε καὶ ἔμφρονος· εἰ δὲ πτωχοὶ καὶ πεινῶντες ἀγαθῶν ἰδίων ἐπὶ τὰ δημόσια ἴασιν, ἐντεῦθεν οἰόμενοι τἀγαθὸν δεῖν ἁρπάζειν, οὐκ ἔστι· περιμάχητον γὰρ τὸ ἄρχειν γιγνόμενον, οἰκεῖος

E. *ἕκαστος εἶσι τὸ ἄρχειν*] Par. D. Mon. Flor. β. *ἑκάστῳ εἰς τὸ ἄρχειν.* Benedictus coniecit *εἶσι εἰς τὸ ἄρχειν.* sed v. annot.

P. 521. B. *ἢ οἵ περὶ τούτων φρονιμ.*] V. *ἢ οἵπερ τούτων*, quod ex Par. A. Vat. Θ. Ven. Il. Vind. Ang. Vat. m. r. Flor. a. c. x. *α*- *γ*. emendatum. Post *τούτων* vulgo insertum erat

οἰκεῖν ἐν τῷ καθαρῷ] „in aperto, sub divo, in loco vacuo. Sic iam Hom. Il. VIII, 491. X, 199. XXIII, 61. Hinc Phaedr. c. 16: *ἐν ἡλίῳ καθαρῷ*, ubi v. not. p. 262. Opponitur vero hoc praegressis: *καταβατέον εἰς τὴν τῶν ἄλλων ξυνοίκησιν.*" Astius. Cogitandum potius de *τῷ καθαρῷ* mundi idearum, ut ita dicam.

E. *παντὸς μὴν μᾶλλον ὡς ἐπ' ἀναγκαῖον*] h. e. *παντὸς μὴν μᾶλλον ἕκαστος αὐτῶν εἶσι ἐπὶ τὸ ἄρχειν ὡς ἐπ' ἀναγκαῖον.* Libr. VIII. p. 545. E: *ὡς πρὸς παῖδας ἡμᾶς παιζούσας*, i. e. *πρὸς ἡμᾶς ὡς πρὸς παῖδας.* Libr. III. p. 414. E: *δεῖ ὡς περὶ μητρὸς καὶ τροφοῦ τῆς χώρας — ἀμύνειν*, i. e. *περὶ τῆς χώρας ὡς περὶ μητρὸς κ. τρ.* Libr. VII. p. 520 E. Theaetet. p. 170. A. Protagor. p. 337. E: *συμβῆναι ὑμᾶς ὥσπερ ὑπὸ διαιτητῶν ἡμῶν συμβιβαζόντων*, ubi v. annot. Dein *τοὐναντίον* vi adverbii positum, ut sexcenties. Nam sententia haec est: contra atque facere solent qui nunc in civitatibus principatum tenent.

P. 521. *εἰ μὲν βίον ἐξευρήσεις*] si iis, qui magistratibus praefuturi sunt, meliorem vitam inveneris ipsa magistratus et imperii potestate, tum fieri potest, ut civitas bene administretur, hoc est, si illi noverint vitam principatu meliorem, videlicet occupatam in veritatis studio, quam quidem non nisi necessitate coacti cum civili imperio commutare velint, poterit civitas bene instituta existere. Quae quidem sententia deinceps etiam clarius illustra-

ὢν καὶ ἔνδον ὁ τοιοῦτος πόλεμος, αὐτούς τε ἀπόλλυσι καὶ τὴν ἄλλην πόλιν. Ἀληθέστατα, ἔφη. Ἔχεις οὖν, ἦν δ' ἐγώ, βίον ἄλλον τινὰ πολιτικῶν ἀρχῶν B καταφρονοῦντα ἢ τὸν τῆς ἀληθινῆς φιλοσοφίας; Οὐ μὰ τὸν Δία, ἦ δ' ὅς. Ἀλλὰ μέντοι δεῖ γε μὴ ἐραστὰς τοῦ ἄρχειν ἰέναι ἐπ' αὐτό· εἰ δὲ μή, οἵ γε ἀντερασταὶ μαχοῦνται. Πῶς δ' οὔ; Τίνας οὖν ἄλλους ἀναγκάσεις ἰέναι ἐπὶ φυλακὴν τῆς πόλεως ἢ οἳ περὶ τούτων φρονιμώτατοι, δι' ὧν ἄριστα πόλις οἰκεῖται, ἔχουσί τε τιμὰς ἄλλας καὶ βίον ἀμείνω τοῦ πολιτικοῦ; Οὐδένας ἄλλους, ἔφη.

Cap. VI. Βούλει οὖν τοῦτ' ἤδη σκοπῶμεν, τίνα C τρόπον οἱ τοιοῦτοι ἐγγενήσονται καὶ πῶς τις ἀνάξει αὐτοὺς εἰς φῶς, ὥσπερ ἐξ Ἅιδου λέγονται δή τινες

τε. quod cum Par. K. et Ang. delevimus. Benedictus coniiciebat τούτων γε. Quanquam erunt qui voculam per hyperbaton defendant. Unde eam servarunt Schn. Turr. Herm.

Cap. VI. C. ἤδη σκοπῶμεν] Par. A. vitiose σκοποῖμεν, sicuti recentissima collatione cognitum est.

tur. Deinde πλούσιος et πλουτεῖν cum genitivo iunctum illustravit Matth. Gr. §. 351. a. — πεινῶντες ἀγαθῶν ἰδίων nunc vocantur qui propriorum bonorum avidi sunt eorumque possessioni inhiant turpi ducti lucrandi cupiditate. Xenoph. Cyrop. VIII, 3. 39. οἴομαί σε καὶ διὰ τοῦτο ἥδιον πλουτεῖν, ὅτι πεινήσας χρημάτων πεπλούτηκας. — ἐντεῦθεν, i. e. ἐκ τῶν δημοσίων.

περιμάχητον γὰρ τὸ ἄρχειν γιγνόμενον] Nominativus est pro genitivo: περιμαχήτου γὰρ τοῦ ἄρχειν γιγνομένου, hac sententia: nam ubi controversum fit imperium, bellum hoc domesticum et intestinum quum ipsos tum reliquam civitatem pessumdat. Nominativus propter insequentia per assimilationem quandam positus, ut ne pro absoluto quidem habendus videatur ac potius vice subiecti ex parte defungi existimandus sit. conf. Matthiae Gramm. §. 562.

αὐτούς τε ἀπόλλυσι] sc. τοὺς ἄρχοντας.

B. μὴ ἐραστὰς τοῦ ἄρχειν] tales, qui non sint regnandi cupidi.

Cap. VI. C. καὶ πῶς τις ἀνάξει αὐτούς —] Sequitur locus nobilissimus, in quo philosophus exposuit, quibus gradibus et quarum disciplinarum ope animi custodum paullatim ad considerationem idearum atque summi illius boni perducendi sint. Refert autem in numero artium ad hanc rem utilium arithmeticam, geometriam, astronomiam, musicam et dialecticam, quas quidem vult ita tractari, ut mens a rebus ad-

εἰς θεοὺς ἀνελθεῖν; Πῶς γὰρ οὐ βούλομαι; ἔφη. Τοῦτο δή, ὡς ἔοικεν, οὐκ ὀστράκου ἂν εἴη περιστροφή, ἀλλὰ ψυχῆς περιαγωγή, ἐκ νυκτερινῆς τινος ἡμέρας εἰς ἀληθινὴν τοῦ ὄντος ἰούσης ἐπάνοδον, ἣν δὴ φιλοσοφίαν ἀληθῆ φήσομεν εἶναι. Πάνυ μὲν οὖν. Οὐκοῦν δεῖ σκοπεῖσθαι, τί τῶν μαθημάτων
D ἔχει τοιαύτην δύναμιν; Πῶς γὰρ οὔ; Τί ἂν οὖν

εἰς ἀληθινὴν τοῦ ὄντος ἰούσης ἐπάν.] Pro *ὄντος* Vind. *ὄντως*, ut legit Clemens Alex. l. c. Pro *ἰούσης*, quod dedit Stephanus, Par. A. Vat. Θ. Ven. II. Vind. Ang. Vat. m. r. Flor. a. c. x. α. γ. Eusebius et Clemens. Al. *οὖσαν* exhibent, quod servarunt cum Schn. Turr. Iamblich. *οὖσα*. Ald. Bas. 1. 2. *ἰούσας*. In Venet. Ξ. neque *ἰούσης* legitur neque *οὖσαν*. Servant Stephani lectionem Mon. Flor. β. Par. DK., nec quidquam in ea mutan-

spectabilibus abstracta ad aeternas immutabilesque earum species contemplandas magis idonea reddatur, donec tandem ad primam illam veramque ideam perveniat, quae omnis virtutis et bonitatis fons est atque principium. De argumento disputationis in universum conf. Platon. Epistol. VII. p. 342 sqq. Alcinous de Doctr. Platon. c. 5. Diogen. Laërt. III, 13. Disciplinam iuvenes per musicam, geometriam et dialecticam ad superna ducere disputat Plotin. De dialect. p. 19—21. De astronomia, arithmetica et geometria ad mentem erudiendam utili ac necessaria v. Isocrat. Encom. Busir. p. 226. Max. Tyr. Diss. XXXVII. §. 7. Iamblich. *περὶ τῆς κοινῆς μαθηματικῆς ἐπιστήμης* in Villois. Anecdot. Graec. T. II. p. 193 sqq. ubi locus qui sequitur exscriptus legitur.

οὐκ ὀστράκου ἂν εἴη περιστροφή] Elegantiam proverbii, quod dicitur de repentina et inopinata rei conversione (Germ. wie man eine Hand umwendet), plane persentisces lecta illa descriptione huius ludi, qui ἡ *ὀστρακίνδα* vocatus est, quam debemus Polluci Onomast. IX. c. 7. §. 110 — 112. cf. etiam Meurs. Graecia ludibunda p. 46. Erasmi Adagg. Chil. II. Cent. I, 51. Fabricius ad Vitam Marini Procl. p. 100. ed. Boisson. et schol. Plat. ad Phaedr. p. 241. B.

εἰς ἀληθινὴν τοῦ ὄντος ἰούσης ἐπάνοδον] Respexerunt haec Clemens Al. V. p. 599. D. T. I. p. 712. ed. Pott. et p. 911. D. = 729. Pott., ubi vid. annot., et Eusebius Praepar. Evang. XIII, 15. p. 690. B. Pro *ἰούσης* uterque cum multis Platonis libris *οὖσαν* exhibet. Praeterea Clemens cum cod. Vind. pro *ὄντος* habet *ὄντως*. Unde Astius legendum censuit: *ἐκ νυκτερινῆς τινος ἡμέρας εἰς ἀληθινὴν τὴν ὄντως οὖσαν* (int. *ἡμέραν*), *ἣν δὴ φ.*, comprobante, ut videtur, Heusdio Initior. Philosoph. Platon. T. I. p. 56. Paullo aliter Ian. Bake Biblioth. Crit. Nov. Vol. IV. p. 37., qui *εἰς ἀληθινὴν τὴν ὄντως οὐσίαν* legendum arbitratus est, quod haud mediocriter firmari putat ex eo, qui Platonem sequitur, Porphyrio Stobaei Tit. XXI, 27. extr. Utut

εἴη, ὦ Γλαύκων, μάθημα ψυχῆς ὁλκὸν ἀπὸ τοῦ γιγνομένου ἐπὶ τὸ ὄν; τόδε δ' ἐννοῶ λέγων ἅμα· οὐκ ἀθλητὰς μέντοι πολέμου ἔφαμεν τούτους ἀναγκαῖον εἶναι νέους ὄντας; Ἔφαμεν γάρ. Δεῖ ἄρα καὶ τοῦτο προςέχειν τὸ μάθημα, ὃ ζητοῦμεν πρὸς ἐκείνῳ. Τὸ ποῖον; Μὴ ἄχρηστον πολεμικοῖς ἀνδράσιν εἶναι. Δεῖ μέντοι, ἔφη, εἴπερ οἷόν τε. Γυμναστικῇ μὴν καὶ

dum arbitramur. v. annot.

D. ὁλκὸν ἀπὸ τοῦ γ.] Aliquot codd. ἕλκον. Male.

Γυμναστικῇ μὴν καὶ μ.] Sic Par. A. Ven. ΞΙΙ. Vind. Ang. Vat. m. Flor. a c. x. α. γ. pro vulg. γυμναστικὴ — μουσική, quod tamen in Par. A. perscriptum legi nuperrima libri exploratio docuit. Pro μὴν vett. editt. μέν που, quod ex sqq. huc invectum. Vat. Θ. r. μέντοι.

est, illud certum puto coniungi non posse, quod vulgo faciunt, εἰς ἀληθινὴν — ἐπάνοδον ἰούσης: neque enim animus dici potest progredi ad adscensum, quum ad ipsum verum adscendere dici debuerit. Neque tamen inde consequitur, ut recepta lectio mutanda sit. Nam verba ita videntur connectenda esse: ψυχῆς, ἰούσης ἐπάνοδον (i. e. adscendentis) ἐκ νυκτερινῆς τινος ἡμέρας εἰς ἀληθινὴν ἡμέραν τοῦ ὄντος, qua ratione verba etiam Schleiermacherus accepit. Car. Fr. Hermannus de coniectura sua edidit: οὖσα (ut habet Iambl.) ἐπάνοδος. Schneiderum οὖσαν defendentem atque iungentem: εἰς ἀληθινὴν ἐπάνοδον, graviter confutavit Wiegandt. in Zimmermanni Alterthumsw. a. 1835. p. 427 sq.

D. ὁλκὸν ἀπὸ τ. γ.] Sic Cap. VIII. οὐκ ἂν ὁλκὸν εἴη ἐπὶ τὴν οὐσίαν. Cap. IX. extr. ὁλκὸν ἄρα — ψυχῆς πρὸς ἀλήθειαν εἴη ἄν. Suidas voc. interpretatur ἑλκυστικὸς καὶ ἐπαγωγός. Antiattic. in Bekker. Anecd. I. 111, 1: Ὁλκός· Πλάτων Πολιτείας πέμπτῳ. σημαίνει δὲ τὸν ἑλκυστικὸν καὶ ἐπαγωγόν. Iamblich. in Villoison. Anecd. II. p. 194 sq. Proclus Theol. Plat. IV. 34. p. 234. ἀλλ' ὅτι καὶ διαφερόντως ὁ ἀριθμὸς ἔχει τι πρὸς τὴν ἀλήθειαν ὁλκόν. Theo Smyrn. p. 6. λογιστικὴ δὲ καὶ ἀριθμητικὴ ὁλκὸς καὶ ἀγωγὸς πρὸς ἀλήθειαν. Sic ἐφολκά apud Thucyd. IV. 108. al.

τόδε δ' ἐννοῶ λέγων ἅμα] Sed haec dum loquor, illud mihi in mentem venit. Usum voc. ἅμα sic cum participio iuncti ad Phaedon. p. 60. B. tetigi. Mox μέντοι rursus in interrogatione affirmante positum, ut libr. I. c. 13. in., ubi vide annot.

Δεῖ ἄρα καὶ τοῦτο — πρὸς ἐκείνῳ] h. e. τὸ μάθημα ἄρα, ὃ ζητοῦμεν, δεῖ καὶ τοῦτο ἔχειν πρὸς ἐκείνῳ: Oportet igitur eam, quam quaerimus, disciplinam praeter illud, ut animum ad idearum evehat sublimitatem, etiam hoc insuper habere. Notandum hoc προσέχειν, insuper habere, cum πρός atque dativo iunctum.

Γυμναστικῇ — ἐπαιδεύοντο ἡμῖν] Respicitur ad Libr. II. p. 376. E. sqq. et III. p. 403. C. sqq.

μουσικῇ ἐν γε τῷ πρόσθεν ἐπαιδεύοντο ἡμῖν. Ἦν
E ταῦτα, ἔφη. Γυμναστικὴ μέν που περὶ γιγνόμενον
καὶ ἀπολλύμενον τετεύτακε· σώματος γὰρ αὔξης καὶ
φθίσεως ἐπιστατεῖ. Φαίνεται. Τοῦτο μὲν δὴ οὐκ
522 ἂν εἴη ὃ ζητοῦμεν μάθημα. Οὐ γάρ. Ἀλλ' ἆρα
μουσική, ὅσην τὸ πρότερον διήλθομεν; Ἀλλ' ἦν
ἐκείνη γ', ἔφη, ἀντίστροφος τῆς γυμναστικῆς, εἰ μέ-
μνησαι, ἔθεσι παιδεύουσα τοὺς φύλακας, κατά τε
ἁρμονίαν εὐαρμοστίαν τινά, οὐκ ἐπιστήμην, παραδι-
δοῦσα, καὶ κατὰ ῥυθμὸν εὐρυθμίαν, ἔν τε τοῖς λό-
γοις ἕτερα τούτων ἀδελφά, ἔφη, ἄττα ἔχουσα, καὶ
ὅσοι μυθώδεις τῶν λόγων καὶ ὅσοι ἀληθινώτεροι
ἦσαν· μάθημα δὲ πρὸς τοιοῦτόν τι ἀγαθόν, οἷον
B σὺ νῦν ζητεῖς, οὐδὲν ἦν ἐν αὐτῇ. Ἀκριβέστατα, ἦν
δ' ἐγώ, ἀναμιμνήσκεις με· τῷ γὰρ ὄντι τοιοῦτον οὐ-
δὲν εἶχεν. ἀλλ', ὦ δαιμόνιε Γλαύκων, τί ἂν εἴη

E. *ἀπολλύμενον τετεύτακε*] Pessime vett. editt. *τέτευχε*. Veram lectionem servarunt Par. A. Vind. Vat. m. Flor. a. c. x. *α, γ.* Euseb. et quos laudat Ruhnk. ad Tim. Gloss. p. 254.

P. 522. *ὅσην τὸ πρότερον δ.*] Par. K. *ὅσον*, probante Astio. Angel. *ἦν.* Pro vulg. *Ἀλλ' ἄρα* e Flor. c. *Ἀλλ' ἆρα* reposuimus.

ἀδελφά, ἔφη, ἄττα] Pro *ἔφη* Euseb. codd. Angel. Flor. x. et corr. Ven. II. *ἔθη*, probante Stephano.

πρὸς τοιοῦτόν τι ἀγαθόν] Angel. *τι ὄν.* Ven. II. ex annot. cum Eusebio pro *ἀγαθόν* habet *ἄγον.* Hottingerus ad Theophr. Charact. corrigebat *ἀγωγόν.* Astius malebat *ἀγαγόν.* Tenenda est lectio vulgata; recte enim dicitur *ἀγαθὸν πρός τι.*

E. *περὶ γιγνόμ. — τετεύτακε·*] *Τευτάζειν* est *πραγματεύεσθαι, ἐνδιατρίβειν,* ut interpretatur Timaeus Gloss. p. 254, ubi v. Ruhnken.

P. 522. *ὅσην τὸ πρότερον διήλθομεν*] h. e. quae ad educandos iuvenes formandosque eorum mores pertinebat, adeoque gymnasticae ex altera parte respondere videbatur, quippe quae corpus fingeret. Nam ita *ἀντίστροφον* recte explicuit Astius. Vocis usum notarunt Wyttenbach. ad Plutarch. de Aud. Poet. 3. p. 197. ed. Ox. Schneider. ad Aristot. Polit. IV. 5. Cf. Gorg. p. 464. B. C. p. 465. D. Theaet. p. 158. D. p. 175. C. Phileb. p. 40. D. infra p. 530. D.

B. *αἵ τε γὰρ τέχναι βάναυσοί που —*] Astius *τε* cum cod. Mon. suo delendum censuit. Servant tamen voculam ceteri libri omnes. Nec eam exstinxerim, si quidem Socrates additurus fere haec: *οὔτε τι ἄλλο λείπεται μάθημα,* a Glaucone interpellatur, ac deinde

τοιοῦτον; αἵ τε γὰρ τέχναι βάναυσοί που ἅπασαι ἔδοξαν εἶναι. Πῶς δ' οὔ; καὶ μὴν τί ἔτ' ἄλλο λείπεται μάθημα, μουσικῆς καὶ γυμναστικῆς καὶ τῶν τεχνῶν κεχωρισμένον; Φέρε, ἦν δ' ἐγώ, εἰ μηδὲν ἔτι ἐκτὸς τούτων ἔχομεν λαβεῖν, τῶν ἐπὶ πάντα τεινόντων τι λάβωμεν. Τὸ ποῖον; Οἷον τοῦτο τὸ κοι- C
νόν, ᾧ πᾶσαι προςχρῶνται τέχναι τε καὶ διάνοιαι καὶ ἐπιστῆμαι, ὃ καὶ παντὶ ἐν πρώτοις ἀνάγκη μανθάνειν. Ποῖον; ἔφη. Τὸ φαῦλον τοῦτο, ἦν δ' ἐγώ, τὸ ἕν τε καὶ τὰ δύο καὶ τὰ τρία διαγιγνώσκειν· λέγω δὲ αὐτὸ ἐν κεφαλαίῳ ἀριθμόν τε καὶ λογισμόν. ἢ οὐχ οὕτω περὶ τούτων ἔχει, ὡς πᾶσα τέχνη τε καὶ ἐπιστήμη ἀναγκάζεται αὐτῶν μέτοχος γίγνεσθαι; Καὶ μάλα, ἔφη. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ἡ πολεμική; Πολλή, ἔφη, ἀνάγκη. Παγγέλοιον γοῦν, ἔφην, στρατηγὸν Ἀγαμέμνονα ἐν ταῖς τραγῳ- D

B. *αἵ τε γὰρ τέχναι*] Cod. Astii. Mon. *τε* omittit. Ceteri libri omnes tenent. Flor. *β.* post *ἔδοξαν εἶναι* in marg. addit: *καὶ οὐ προσαπτέον, αὐτῶν ὂν πολεμικοῖς ἀνδράσι;* quae etiam in Mon. leguntur.

C. *Ποῖον;*] Vulgo hic quoque, ut antea, *Τὸ ποῖον;* sed hic *τὸ* om. Par. A. Vind. et pr. Ξ.

αὐτὸ ἐν κεφαλαίῳ] V. *αὐτὸ ὡς ἐν κ.* Omittunt *ὡς* Par. A D K. Vat. Θ. Ven. II. Mon. Ang. Vat. m. r. Flor. a. c. x. *α. β.*

Παγγέλοιον γοῦν —] Vulgo, *γοῦν*, c e r t e q u i d e m, quod etiam Bekk. Schn. Turr. Herm. tenent. Sed *οὖν* praebent Ven. Ξ. Vind. Vat. m. Flor. a. c. *α. γ.* Monac. et Theo Smyrn. qui haec laudat loco cit. Non inepte.

sententiam, quam in animo habebat, ita exprimit, ut inchoatae structurae non amplius habeat rationem. Sententia verborum haec est: E t e n i m a r t e s o m n i n o o m n e s v i d e b a n t u r, o p i n o r, e s s e i l l i b e r a l e s, q u a e n o n t a m a n i m i a g i t a t i o n e m, q u a m m a n u u m l a b o r e m e x i g e r e n t.

C. *ᾧ πᾶσαι προςχρῶνται*] Phileb. p. 56. A.

D. *Παγγέλοιον οὖν, ἔφην, στρατηγὸν* —] Laudat haec T h e o S m y r n. p. 7. ed. Gelder., ad quem locum B u l l i a l d u s Platonem hanc historiolam sumsisse putat ex Palamede, Sophoclis fabula. G e l d e r u s ad Theon. Smyrn. p. 96. philosophum arbitratur ad tragicos poetas ita respicere, quasi haec fabula de Palamede fuerit locus communis, quem vocant, a pluribus tragicis tractatus, qui Palamedem solerent ita loquentem introducere, ut Agamemnoni arithmetices imperitiam exprobraret. Vere, conf. A e s c h y l.

δίαις Παλαμήδης ἑκάστοτε ἀποφαίνει. ἢ οὐκ ἐννενόηκας, ὅτι φησὶν ἀριθμὸν εὑρὼν τάς τε τάξεις τῷ στρατοπέδῳ καταστῆσαι ἐν Ἰλίῳ καὶ ἐξαριθμῆσαι ναῦς τε καὶ τἆλλα πάντα, ὡς πρὸ τοῦ ἀναριθμήτων ὄντων καὶ τοῦ Ἀγαμέμνονος, ὡς ἔοικεν, οὐδ' ὅσους πόδας εἶχεν εἰδότος, εἴπερ ἀριθμεῖν μὴ ἠπίστατο; καίτοι ποῖόν τιν' αὐτὸν οἴει στρατηγὸν εἶναι; Ἄτοπόν τιν', ἔφη, ἔγωγε, εἰ ἦν τοῦτ' ἀληθές. Cap.
E VII. Ἄλλο τι οὖν, ἦν δ' ἐγώ, μάθημα ἀναγκαῖον πολεμικῷ ἀνδρὶ θήσομεν λογίζεσθαί τε καὶ ἀριθμεῖν δύνασθαι; Πάντων δ', ἔφη, μάλιστα, εἰ καὶ ὁτιοῦν μέλλει τάξεων ἐπαΐειν, μᾶλλον δ' εἰ καὶ ἄνθρωπος ἔσεσθαι. Ἐννοεῖς οὖν, εἶπον, περὶ τοῦτο τὸ μάθημα ὅπερ ἐγώ; Τὸ ποῖον; Κινδυνεύει τῶν πρὸς
523 τὴν νόησιν ἀγόντων φύσει εἶναι ὧν ζητοῦμεν, χρῆσθαι δ' οὐδεὶς αὐτῷ ὀρθῶς, ἑλκτικῷ ὄντι παντά-

Cap. VII. E. *θήσομεν λογίζεσθαι*] Vett. editt. *θήσομεν μᾶλλον ἢ λογ.* Receptam a Bekkero lectionem firmant Vat. Θ. Ven. Ξ. Par. DK. Mon. Angel. Flor. α. β. x. et ex corr. Ven. Π. Verum coniectura assequutus erat Ast. Par. A. Flor. a. c. γ. Vat. m. *θήσομεν καὶ λογίζεσθαι.* Vind. *θήσομεν ἢ τὸ λογ.* Vat. r. *θήσομεν μᾶλλον λογίζεσθαι.* Schneiderus quo iure lectionem Parisini A. *καὶ* exhibentis sic defenderit, ut censeat imperatorem ita et *aliarum rerum et* arithmetices peritum esse debere iudicari, nos quidem non exputamus. Nimirum natum istud *καὶ* est ex *ἢ*, quocum saepe est confusum.

Fragm. 168. Sophocl. Fragm. 379. Eurip. Palam. Fragm. II. Dind.

Cap. VII. E. *Ἄλλο τι οὖν — θήσομεν*] Nonne igitur — ponemus etc. Vid. Hermann. ad Viger. p. 731. Mox *καὶ ὁτιοῦν* est vel tantillum.

Κινδυνεύει τῶν πρὸς τὴν νόησιν —] Videtur natura sua in eorum numero esse, quae ducunt ad intelligentiam, quae quidem quaerimus: sed quum plane ad *οὐσίαν* animum trahat, tamen nemo ea recte uti videtur. Significat igitur arithmeticam, etiamsi vulgo nonnisi ad vitae communis usum adhibeatur, tamen eam habere vim, ut animum ad cognoscendam ipsam rerum naturam adducat.

P. 523. *οἷ λέγομεν*] h. e. *πρὸς τὴν οὐσίαν.*

Δείκνυ, ἔφη.] De hac imperativi forma v. Matth. Gr. §. 210, 5.

τὰ μὲν ἐν ταῖς αἰσθήσεσιν —] Quod Steph. scribendum censebat *τὰ μὲν τῶν ἐν ταῖς αἰσθ.*, id etsi, in libris repertum, lubenter amplecteremur;

*πασι πρὸς οὐσίαν. Πῶς, ἔφη, λέγεις; Ἐγὼ πειρά-
σομαι, ἦν δ' ἐγώ, τό γ' ἐμοὶ δοκοῦν δηλῶσαι. ἃ
γὰρ διαιροῦμαι παρ' ἐμαυτῷ ἀγωγά τε εἶναι οἷ λέγο-
μεν καὶ μή, ξυνθεατὴς γενόμενος ξύμφαθι ἢ ἄπειπε,
ἵνα καὶ τοῦτο σαφέστερον ἴδωμεν, εἰ ἔστιν οἷον μαν-
τεύομαι. Δείκνυ, ἔφη. Δείκνυμι δή, εἶπον, εἰ κα-
θορᾷς, τὰ μὲν ἐν ταῖς αἰσθήσεσιν οὐ παρακαλοῦντα
τὴν νόησιν εἰς ἐπίσκεψιν, ὡς ἱκανῶς ὑπὸ τῆς αἰσθή-* B
*σεως κρινόμενα, τὰ δὲ παντάπασι διακελευόμενα ἐκεί-
νην ἐπισκέψασθαι, ὡς τῆς αἰσθήσεως οὐδὲν ὑγιὲς
ποιούσης. Τὰ πόῤῥωθεν, ἔφη, φαινόμενα δῆλον
ὅτι λέγεις καὶ τὰ ἐσκιαγραφημένα. Οὐ πάνυ, ἦν
δ' ἐγώ, ἔτυχες οὗ λέγω. Ποῖα μήν, ἔφη, λέγεις;
Τὰ μὲν οὐ παρακαλοῦντα, ἦν δ' ἐγώ, ὅσα μὴ ἐκ-
βαίνει εἰς ἐναντίαν αἴσθησιν ἅμα· τὰ δ' ἐκβαίνοντα* C
ὡς παρακαλοῦντα τίθημι, ἐπειδὰν ἡ αἴσθησις μηδὲν

P. 523. *ὧν ζητοῦμεν*] Sic Par. A. Vind. Ang. Vat. m. Flor. a. c. α. γ. et corr. Ven. II. pro vulg. *ὃ ζητοῦμεν*, quod iam Ast. optime emendavit. Ficinus: *qualia* nos perquirimus.

ἀγωγά τε εἶναι οἷ λέγομεν] Pessime vulgo *οἷα*, quod praeclare emendavit Bekker. ex cod. Par. A. Mox Angel. Flor. x. *δείκνυε*.

B. *οὐδὲν ὑγιὲς ποιούσης*] Ast. coni. *νοούσης*, quod expressit Ficinus: quasi sensus nihil in iis sincere diiudicet. Sed nihil mutandum. Sensus enim dicitur *οὐδὲν ὑγιὲς ποιεῖν*, quatenus nihil affert, quod sit plane evidens et indubium et *ἐκβαίνει εἰς τὴν ἐναντίαν αἴσθησιν ἅμα*.

tamen contra codicum fidem non putamus in ordinem esse suscipiendum. Etenim *ἐν ταῖς αἰσθήσεσιν* est in sensuum perceptione, i. e. quum sensibus percipiuntur. Nisi forte mavis *τὰ ἐν ταῖς αἰσθήσεσι* coniungere, ut intelligantur res sensuum perceptioni subiectae. Posteriorem rationem Astio et Schneidero placuisse video. Fateor tamen eam mihi minus placere, quum *τὰ μὲν* et *τὰ δὲ* distinguantur. Summam proximae disputationis paucis complectitur Theo Smyrn. p. 8., cuius haec sunt verba: *ὅσα μὲν γὰρ ἁπλῶς κινεῖ τὴν αἴσθησιν, οὐκ ἔστιν ἐπεγερτικὰ καὶ παρακλητικὰ νοήσεως, οἷον ὅτι ὁ ὁρώμενος δάκτυλός ἐστιν, καὶ ὅτι παχὺς ἢ λεπτὸς ἢ μέγας ἢ μικρός. ὅσα δὲ ἐναντίως κινεῖ αἴσθησιν, ἐπεγερτικὰ καὶ παρακλητικά ἐστι διανοίας· οἷον ὅταν τὸ αὐτὸ φαίνηται μέγα καὶ μικρόν, κοῦφον καὶ βαρύ, ἓν καὶ πολλά. καὶ τὸ ἓν οὖν καὶ ὁ ἀριθμὸς παρακλητικὰ καὶ ἐπεγερτικά ἐστι διανοίας· ἐπεὶ τὸ ἕν ποτε πολλὰ φαίνεται. λογιστικὴ δὲ* (leg. *δὴ*) *καὶ ἀριθμητικὴ ὁλκὸς καὶ ἀγωγὸς πρὸς ἀλήθειαν.* Idem Theo totum locum exscripsit *περὶ τῆς*

μᾶλλον τοῦτο ἢ τὸ ἐναντίον δηλοῖ, εἴτ' ἐγγύθεν προςπίπτουσα εἴτε πόῤῥωθεν. ὧδε δὲ ἃ λέγω σαφέστερον εἴσει. οὗτοι, φαμέν, τρεῖς ἂν εἶεν δάκτυλοι, ὅ τε σμικρότατος καὶ ὁ δεύτερος καὶ ὁ μέσος. Πάνυ γ', ἔφη. Ὡς ἐγγύθεν τοίνυν ὁρωμένους λέγοντός μου διανοοῦ. ἀλλά μοι περὶ αὐτῶν τόδε σκόπει. Τὸ ποῖον; Δάκτυλος μὲν αὐτῶν φαίνεται ὁμοίως ἕκα-
D στος, καὶ ταύτῃ γε οὐδὲν διαφέρει, ἐάν τε ἐν μέσῳ ὁρᾶται ἐάν τ' ἐν ἐσχάτῳ, ἐάν τε λευκὸς ἐάν τε μέλας, ἐάν τε παχὺς ἐάν τε λεπτός, καὶ πᾶν ὅ τι τοιοῦτον. ἐν πᾶσι γὰρ τούτοις οὐκ ἀναγκάζεται τῶν πολλῶν ἡ ψυχὴ τὴν νόησιν ἐπερέσθαι, τί ποτ' ἔστι δάκτυλος· οὐδαμοῦ γὰρ ἡ ὄψις αὐτῇ ἅμα ἐσήμηνε τὸν δάκτυλον τοὐναντίον ἢ δάκτυλον εἶναι. Οὐ γὰρ οὖν, ἔφη. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, εἰκότως τό γε τοιοῦ-
E τον νοήσεως οὐκ ἂν παρακλητικὸν οὐδ' ἐγερτικὸν εἴη. Εἰκότως. Τί δὲ δή; τὸ μέγεθος αὐτῶν καὶ

D. *ἐν πᾶσι γὰρ τούτοις* —] Faehsius in Syllog. Lectt. l. c. coni. *τοιούτοις*: quo non opus. Deinde Astio verba *τῶν πολλῶν* suspecta sunt, de quo v. annot.

ἡ ὄψις αὐτῇ ἅμα] Sic Par. A. pro vulg. *αὕτη*. Ficinus: sensus ei simul significavit. Loco vulg. *ἐσήμαινε* nuper ex codd. Par. A D K. Ven. II. Mon. Ang. Flor. a. c. *α. γ.* recte *ἐσήμηνε* restitutum est.

E. *Τί δὲ δή;*] Accessit *δή* ex Par. A. Vat. Θ. Ven. ΞII. Vind. Ang. Vat. m. r. Flor. a. c. x. *α. γ.* Iamblich. De Iamblicho quod Schneiderus dubitavit, ipse ignoravit locum exscriptum ab illo exstare in Villoison. Anecdot. II. p. 193 sqq. ubi liquido *Τί δὲ δή;* Ceterum Par. A. *Τί δαὶ δή;* Mox vulgo *ἐπ' ἐσχάτων*, quod ex optimis plurimisque libris emendatum.

κοινῆς μαθηματικῆς ἐπιστήμης in Villoison. Anecdot. Graecr. T. II. p. 193 sqq. non sine lectionis varietate.

C. *Ὡς ἐγγύθεν — διανοοῦ*] Verbum *διανοεῖσθαι* cum *ὡς* et genitivo participii iunctum, ut libr. I. p. 409. C., ubi v. annot.

D. *οὐκ ἀναγκάζεται τῶν πολλῶν ἡ ψ.*] Verba *τῶν πολλῶν* Ast. pro insiticiis habenda censet. Defendit ea Morgenstern. Symbol. Critt. p. XIX. constructionem hanc esse monens: *ἐ. π. γ. τ. οὐκ ἀναγκάζεται ἡ ψυχὴ τὴν νόησιν ἐπερέσθαι τί ποτε τῶν πολλῶν ἐστι δάκτυλος*: quam rationem etiam Ficinus sequutus est: „In omnibus siquidem huiuscemodi non cogitur animus intelligentiam ad disceptandum provocare, quid e multis sit digitus.“ Vereor ut recte quum hyperbaton sit. Sententia haec est: Qua-

τὴν σμικρότητα ἡ ὄψις ἆρα ἱκανῶς ὁρᾷ, καὶ οὐδὲν αὐτῇ διαφέρει ἐν μέσῳ τινὰ αὐτῶν κεῖσθαι ἢ ἐπ' ἐσχάτῳ; καὶ ὡςαύτως πάχος καὶ λεπτότητα ἢ μαλακότητα καὶ σκληρότητα ἡ ἁφή; καὶ αἱ ἄλλαι αἰσθήσεις ἆρ' οὐκ ἐνδεῶς τὰ τοιαῦτα δηλοῦσιν; ἢ ὧδε ποιεῖ ἑκάστη αὐτῶν· πρῶτον μὲν ἡ ἐπὶ τῷ σκληρῷ τεταγμένη αἴ- 524
σθησις ἠνάγκασται καὶ ἐπὶ τῷ μαλακῷ τετάχθαι, καὶ παραγγέλλει τῇ ψυχῇ ὡς ταὐτὸν σκληρόν τε καὶ μαλακὸν αἰσθανομένη; Οὕτως, ἔφη. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, ἀναγκαῖον ἐν τοῖς τοιούτοις αὖ τὴν ψυχὴν ἀπορεῖν, τί ποτε σημαίνει αὕτη ἡ αἴσθησις τὸ σκληρόν, εἴπερ τὸ αὐτὸ καὶ μαλακὸν λέγει, καὶ ἡ τοῦ κούφου καὶ ἡ τοῦ βαρέος, τί τὸ κοῦφον καὶ βαρύ, εἰ τό τε βαρὺ κοῦφον καὶ τὸ κοῦφον βαρὺ σημαίνει; Καὶ γάρ, ἔφη, αὗταί γε ἄτοποι τῇ ψυχῇ αἱ B
ἑρμηνεῖαι καὶ ἐπισκέψεως δεόμεναι. Εἰκότως ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, ἐν τοῖς τοιούτοις πρῶτον μὲν πειρᾶται λο-

ἢ ὧδε ποιεῖ] Mon. Flor. β. ἢ οὐχ ὧδε ποιεῖ per interrogationem, quam lectionem probavit Schleiermacher.

P. 524. καὶ παραγγέλλει] Steph. malebat προσαγγέλλει.

ἡ αἴσθησις τὸ σκληρόν] Ast. coni. αὕτη ἡ αἴσθησις τοῦ σκληροῦ. Ficinus: quid significet duri hic sensus. Legitur αὕτη pro vulg. αὐτῇ, quod tenuit etiam Bekker., in Par. A. Ven. Ξ. Vind. Mon. Angel. Vat. m. Alii libri αὐτή. Sed τὸ σκληρόν connectendum cum τί, ut τί τὸ σκληρὸν σημαίνει breviter dictum sit pro τί ἐστι τὸ σκληρὸν ὃ σημαίνει ἡ αἴσθησις.

καὶ ἡ τοῦ βαρέος] ἡ om. Vat. Θr. Ceteri libri omnes cum vett. editt. articulum recte tuentur.

B. αὗταί γε ἄτοποι] Sic Par. A. Ven. Ξ. Vind. Mon. Angel. Vat. m. r. et Ficinus. V. αὐταί γε.

tenus digitus est digitus, nihil refert ad intellectum excitandum, qualis ille sit: sive enim magnus sive parvus, sive aliis virtutibus praeditus sit, eo non efficitur, ut magnae multitudinis ad philosophandum minus proclivis vel idoneae mens ad quaerendum impellatur, quidnam tandem natura sua sit digitus: quippe conspecto digito sensus sic movetur, ut nonnisi una quaedam res eaque tota percipiatur, ideoque mentis agitatio, quae multarum diversarumque rationum observatione excitari solet, minime sit necessaria. Recte igitur Schleiermacher. τῶν πολλῶν pro masculino accipiens locum sic convertit: „Denn durch alles dieses wird die Seele der Meisten nicht aufgefordert die Vernunft weiter zu fragen, was wohl ein Finger ist."

γισμόν τε καὶ νόησιν ψυχὴ παρακαλοῦσα ἐπισκοπεῖν, εἴτε ἓν εἴτε δύο ἐστὶν ἕκαστα τῶν εἰςαγγελλομένων. Πῶς δ' οὔ; Οὐκοῦν ἐὰν δύο φαίνηται, ἕτερόν τε καὶ ἓν ἑκάτερον φαίνεται; Ναί. Εἰ ἄρα ἓν ἑκάτερον, ἀμφότερα δὲ δύο, τά γε δύο κεχωρισμένα νοήσει· οὐ γὰρ ἂν ἀχώριστά γε δύο ἐνόει, ἀλλ' ἕν.
C Ὀρθῶς. Μέγα μὴν καὶ ὄψις καὶ σμικρὸν ἑώρα, φαμέν, ἀλλ' οὐ κεχωρισμένον, ἀλλὰ συγκεχυμένον τι. ἦ γάρ; Ναί. Διὰ δὲ τὴν τούτου σαφήνειαν μέγα αὖ καὶ σμικρὸν ἡ νόησις ἠναγκάσθη ἰδεῖν, οὐ συγκεχυμένα, ἀλλὰ διωρισμένα, τοὐναντίον ἢ 'κείνη. Ἀληθῆ. Οὐκοῦν ἐντεῦθέν ποθεν πρῶτον ἐπέρχεται ἐρέσθαι ἡμῖν, τί οὖν ποτ' ἔστι τὸ μέγα αὖ καὶ τὸ σμικρόν; Παντάπασι μὲν οὖν. Καὶ οὕτω δὴ τὸ
D μὲν νοητόν, τὸ δ' ὁρατὸν ἐκαλέσαμεν. Ὀρθότατ', ἔφη. Cap. VIII. Ταῦτα τοίνυν καὶ ἄρτι ἐπεχείρουν λέγειν, ὡς τὰ μὲν παρακλητικὰ τῆς διανοίας ἐστί, τὰ δ' οὔ, ἃ μὲν εἰς τὴν αἴσθησιν ἅμα τοῖς ἐναντίοις ἑαυτοῖς ἐμπίπτει, παρακλητικὰ ὁριζόμενος, ὅσα

C. *Μέγα μὴν καὶ ὄψις*] Sic Par. A K. Ven. II. Vind. Mon. Vat. m. Flor. *β. γ.* Vulgo *μέγα μὴν ἡ ὄψις.* Alii libri *μ. μ. καὶ ἡ ὄψις.*

πρῶτον ἐπέρχεται] Sic codd. fere omnes et Iamblichus. V. *πρῶτον μὲν ἐπ.*

D. *ποτέρων δοκεῖ*] *πότερον* Par. A. ut scripsit Hermann. Nec tamen quaeritur, *utrum* numerus sit putandus, sed in utro

P. 254. A. *Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, ἀναγκαῖον —*] Ad totum, qui sequitur, locum conferas Phileb. p. 57. D. et 56. C. sqq. et quae ibi annotavimus in editione Gothana.

C. *πρῶτον ἐπέρχεται*] primum nobis in mentem venit, primum subit cogitationem.

Cap. VIII. E. *ὥσπερ ἐπὶ τοῦ δακτύλου ἐλέγομεν*] h. e. digiti exemplo utentes. Dictionem *λέγειν ἐπί τινος* exemplis illustrant Heindorf. ad Charmid. p. 62. Matth. Gr. §. 584.

τοῦ ἐπικρινοῦντος δὴ δέοι ἂν ἤδη] tum vero opus erit eo, qui iudicet etc. Observes vim articuli, qui non temere confundendus est cum pronomine indefinito: nam paullo alio sensu diceretur *δέοι ἂν ἤδη τινὸς ἐπικρινοῦντος*, ut legimus Lucian. De Histor. Conscrib. §. 45: *δεήσει γὰρ τότε ποιητικοῦ τινος ἀνέμου ἐπουριάσοντος τὰ ἀκάτια*, cum quo loco conferas Plat. Charmid. p. 169. A: *μεγάλου δή τινος, ὦ φίλε, ἀνδρὸς δεῖ, ὅστις τοῦτο κατὰ πάντων ἱκανῶς διαιρήσεται.* Exempla illius usus haec habebeto. La-

*δὲ μή, οὐκ ἐγερτικὰ τῆς νοήσεως. Μανθάνω τοί-
νυν ἤδη, ἔφη, καὶ δοκεῖ μοι οὕτω. Τί οὖν; ἀριθμός
τε καὶ τὸ ἓν ποτέρων δοκεῖ εἶναι; Οὐ ξυννοῶ, ἔφη.
Ἀλλ' ἐκ τῶν προειρημένων, ἔφην, ἀναλογίζου. εἰ
μὲν γὰρ ἱκανῶς αὐτὸ καθ' αὑτὸ ὁρᾶται ἢ ἄλλῃ τινὶ
αἰσθήσει λαμβάνεται τὸ ἕν, οὐκ ἂν ὁλκὸν εἴη ἐπὶ* E
*τὴν οὐσίαν, ὥςπερ ἐπὶ τοῦ δακτύλου ἐλέγομεν· εἰ δ'
ἀεί τι αὐτῷ ἅμα ὁρᾶται ἐναντίωμα, ὥςτε μηδὲν μᾶλ-
λον ἓν ἢ καὶ τοὐναντίον φαίνεσθαι, τοῦ ἐπικρινοῦν-
τος δὴ δέοι ἂν ἤδη καὶ ἀναγκάζοιτ' ἂν ἐν αὐτῷ
ψυχὴ ἀπορεῖν καὶ ζητεῖν, κινοῦσα ἐν ἑαυτῇ τὴν ἔν-
νοιαν, καὶ ἀνερωτᾶν, τί ποτ' ἔστιν αὐτὸ τὸ ἕν, καὶ
οὕτω τῶν ἀγωγῶν ἂν εἴη καὶ μεταστρεπτικῶν ἐπὶ* 525
*τὴν τοῦ ὄντος θέαν ἡ περὶ τὸ ἓν μάθησις. Ἀλλὰ
μέντοι, ἔφη, τοῦτό γ' ἔχει οὐχ ἥκιστα ἡ περὶ αὐτὸ
ὄψις· ἅμα γὰρ ταὐτὸν ὡς ἕν τε ὁρῶμεν καὶ ὡς ἄπειρα
τὸ πλῆθος. Οὐκοῦν εἴπερ τὸ ἕν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ
ξύμπας ἀριθμὸς ταὐτὸν πέπονθε τοῦτο; Πῶς δ'
οὔ; Ἀλλὰ μὴν λογιστική τε καὶ ἀριθμητικὴ περὶ*

rerum genere. conf. p. 525. A. *καὶ οὕτω τῶν ἀγωγῶν ἂν εἴη κ. τ. λ.*

Cap. VIII. P. 525. *ἡ περὶ αὐτὸ ὄψις*] Sic Ang. Flor. a. α. γ. et pr. Ξ. cum Iamblicho. V. *ἡ περὶ τὸ αὐτὸ ὄψις*, quod frustra defendit Herm. Mox pro vulg. *πέπονθε τοῦτο* dativum *τούτῳ* Hermannus restituit ex Iambl. et Par. A. sententia adversante.

chet p. 184. C: *καὶ γὰρ ὥσπερ ἔτι τοῦ διακρινοῦντος δοκεῖ μοι δεῖν ἡμῖν ἡ βουλή.* Menex. p. 235. C: *ἀγαθοῦ ἂν ῥήτορος δέοι τοῦ πείσοντος καὶ εὐδοκιμήσοντος.* Parmenid. p. 135. A: *ἀνδρὸς πάνυ μὲν εὐφυοῦς τοῦ δυνησομένου μαθεῖν, — ἔτι δὲ θαυμαστοτέρου τοῦ εὑρήσοντος καὶ ἄλλον δυνησομένου διδάξαι.* Xenoph. Sympos. IV, 26: *ἀφεκτέον ἐγώ φημι εἶναι φιλημάτων — τῷ σωφρονεῖν δυνησομένῳ.* Lucian. Alexand. §. 25: *οὐχ εὑρὼν οὔτ' αὐτὸς πλάσασθαι χρησμὸν δεξιὸν οὔτε τὸν ποιῆσαι — αὐτῷ δυνησόμενον.*

P. 525. *Ἀλλὰ μέντοι — ὄψις*] Sane quidem, inquit, habet hoc vel maxime eius spectatio, sc. *ἡ περὶ τὸ ἕν.* Aliter C. Fr. Hermannus, qui *περὶ τὸ αὐτὸ* tuitus *ὄψις* non ad *τὸ ἓν* sed ad ipsum *ταὐτὸν* pertinere ait, quod ut unum pariter ac multa cerni proxima testentur. Quod nos quidem aperte fatemur non intelligere. — *ἅμα γὰρ ταὐτὸν ὡς ἕν τε ὁρ.* Rem fusius illustrat Socrates Phileb. p. 14. C. — 17. B. Mox ad *εἴπερ τὸ ἓν* int. *τοῦτο πέπονθε.*

ἀριθμὸν πᾶσα. Καὶ μάλα. Ταῦτα δέ γε φαίνεται
B ἀγωγὰ πρὸς ἀλήθειαν. Ὑπερφυῶς μὲν οὖν. Ὧν ζητοῦμεν ἄρα, ὡς ἔοικε, μαθημάτων ἂν εἴη· πολεμικῷ μὲν γὰρ διὰ τὰς τάξεις ἀναγκαῖον μαθεῖν ταῦτα, φιλοσόφῳ δὲ διὰ τὸ τῆς οὐσίας ἁπτέον εἶναι γενέσεως ἐξαναδύντι, ἢ μηδέποτε λογιστικῷ γενέσθαι. Ἔστι ταῦτ', ἔφη. Ὁ δέ γε ἡμέτερος φύλαξ πολεμικός τε καὶ φιλόσοφος τυγχάνει ὤν. Τί μήν; Προσῆκον δὴ τὸ μάθημα ἂν εἴη, ὦ Γλαύκων, νομοθετῆσαι καὶ πείθειν τοὺς μέλλοντας ἐν τῇ πόλει τῶν
C μεγίστων μεθέξειν, ἐπὶ λογιστικὴν ἰέναι καὶ ἀνθάπτεσθαι αὐτῆς μὴ ἰδιωτικῶς, ἀλλ' ἕως ἂν ἐπὶ θέαν τῆς τῶν ἀριθμῶν φύσεως ἀφίκωνται τῇ νοήσει αὐτῇ, οὐκ ὠνῆς οὐδὲ πράσεως χάριν ὡς ἐμπόρους ἢ καπήλους μελετῶντας, ἀλλ' ἕνεκα πολέμου τε καὶ αὐτῆς τῆς ψυχῆς ῥᾳστώνης μεταστροφῆς ἀπὸ γενέσεως ἐπ'

C. *τῆς ψυχῆς ῥᾳστώνης μεταστροφῆς*] V. *ῥαστώνης καὶ μεταστρ.* Sed Ald. Bas. 1. 2. et codd. Vat. Θ. Ven. ΞΠ. Par. D. Mon. Flor. a. c. x. *β. γ. καί* omittunt. Bekker. suffragantibus Turr. et Herm. ex Par. A. scripsit *ῥᾳστώνης τε μεταστρ.*

B. *ἢ μηδέποτε λογ. γενέσθαι*] alioquin necessario consequitur, ut nunquam computandi peritus evadat. Constructionem notavimus libr. VI. p. 490. A. — *γενέσεως ἐξαναδύντι*, ex rerum sensibus subiectarum emergenti generatione. v. annot. ad p. 526. E.

C. *καὶ ἀνθάπτεσθαι αὐτῆς μὴ ἰδιωτικῶς*] De sententia v. Phileb. p. 56. D. cum ann. Laudat locum Theo Smyrn. p. 8. — *οὐκ ἰδιωτικῶς*, non eo, quo vulgus solet, modo. — *ἀφίκωνται τῇ νοήσει αὐτῇ*, i. e. pura intelligentia. P. 526. B: *αὐτῇ τῇ νοήσει χρῆσθαι τὴν ψυχὴν ἐπ' αὐτὴν τὴν ἀλήθειαν.* — *Ἔμποροι* et *κάπηλοι* quid differant, docet locus libr. II. p. 371. D.

αὐτῆς τῆς ψυχῆς ῥᾳστώνης μεταστροφῆς] Stephanus ante *ῥᾳστώνης* de suo inseruit *καί*. In Par. A. simili ratione adhibita post *ῥᾳστώνης* inculcatum legitur *τε*. Utrumque opinati vulneris supervacaneum emplastrum est. Quippe *ῥᾳστώνης* cum duplici genitivo iunctum, quod nihil habet insolentiae. v. Matth. Gr. §. 380. 2. Nec vero caussa collocationis verborum obscura est, quum inter se opponantur *πολέμου* et *αὐτῆς τῆς ψυχῆς*. Apud Iamblichum l. c. verba sic interpolata leguntur: *αὐτῆς δὲ τῆς ψυχῆς ῥᾳστώνης παρασκευάζειν τῆς μεταστροφῆς κ. τ. λ.*

Καὶ μήν, ἦν δ' ἐγώ, νῦν καὶ ἐννοῶ —] Atque, inquam, nunc etiam intelli-

ἀλήθειάν τε καὶ οὐσίαν. Κάλλιστ', ἔφη, λέγεις. Καὶ μήν, ἦν δ' ἐγώ, νῦν καὶ ἐννοῶ ῥηθέντος τοῦ περὶ τοὺς λογισμοὺς μαθήματος, ὡς κομψόν ἐστι καὶ D
πολλαχῇ χρήσιμον ἡμῖν πρὸς ὃ βουλόμεθα, ἐὰν τοῦ γνωρίζειν ἕνεκά τις αὐτὸ ἐπιτηδεύῃ, ἀλλὰ μὴ τοῦ καπηλεύειν. Πῇ δή; ἔφη. Τοῦτό γε, ὃ νῦν δὴ ἐλέγομεν, ὡς σφόδρα ἄνω ποι ἄγει τὴν ψυχὴν καὶ περὶ αὐτῶν τῶν ἀριθμῶν ἀναγκάζει διαλέγεσθαι, οὐδαμῇ ἀποδεχόμενον, ἐάν τις αὐτῇ ὁρατὰ ἢ ἁπτὰ σώματα ἔχοντας ἀριθμοὺς προτεινόμενος διαλέγηται. οἶσθα γάρ που τοὺς περὶ ταῦτα δεινούς, ὡς, ἐάν τις αὐτὸ E
τὸ ἓν ἐπιχειρῇ τῷ λόγῳ τέμνειν, καταγελῶσί τε καὶ οὐκ ἀποδέχονται, ἀλλ' ἐὰν σὺ κερματίζῃς αὐτό, ἐκεῖνοι πολλαπλασιοῦσιν, εὐλαβούμενοι μή ποτε φανῇ τὸ ἓν μὴ ἕν, ἀλλὰ πολλὰ μόρια. Ἀληθέστατα, ἔφη, λέγεις. Τί οὖν οἴει, ὦ Γλαύκων, εἴ τις ἔροιτο αὐ- 526

D. ἄνω ποι ἄγει] Sic Par. A. Vat. Θ. Ven. ΞΠ. Ang. Vat. r. Flor. a. c. x. α. γ. Vulgo πῃ.

E. τοὺς περὶ ταῦτα δεινοὺς ὡς] Par. A. Vat. Θ. r. ante ὡς insertum habent δύο.

ὡς, ἐάν τις αὐτὸ] δύο ὡς ἐάν τις α. Par. A. Vat. Θ. Ven. Π.

go, haec, de qua diximus, computandi disciplina quam scita sit et multis partibus utilis nobis ad id, quod volumus. De constructione dictum est ad libr II. p. 375.

D. οὐδαμῇ ἀποδεχόμενον —] neutiquam admittens illud, si quis numeros cum corporibus sub visum aut tactum cadentibus in medium afferens disserat. Ἀριθμοὶ αὐτοί intelliguntur numeri puri, quos vulgo abstractos vocant, h. e. ab omnium rerum concretione liberi: quibus opponuntur ἀριθμοὶ σώματα ἔχοντες, h. e. numeri concreti, in rebus numeratis comprehensi. Per illos numeramus, veluti per μονάδα s. unitatem, atque δυάδα; unde sunt quasi numerandi formae: hi ipsi numerantur, veluti τὸ ἕν, δύο, al., ideoque dicuntur ἀριθμητοί s. ἀριθμούμενοι. v. Ast. ad Epinom. p. 615. Quanquam fuerunt qui Platonem numerorum genera etiam aliter distinxisse suspicarentur. v. Trendelenburg. Platonis de ideis et numeris doctrina ex Aristotele illustrata p. 71 sqq.

E. αὐτὸ τὸ ἕν —] h. e. τὴν μονάδα, unitatem idealem, quam vocant. Hanc μονάδα dicit ab illis talem haberi, quae in partes dissecari nequeat. Si tu, inquit, unitatem istam in partes dissolvas, illi eam multiplicabunt et rursus unitates statuent, caventes, ne quando ipsum unum non unum videatur, sed particulae plurimae.

τούς, Ὦ θαυμάσιοι, περὶ ποίων ἀριθμῶν διαλέγεσθε, ἐν οἷς τὸ ἓν οἷον ὑμεῖς ἀξιοῦτέ ἐστιν, ἴσον τε ἕκαστον πᾶν παντὶ καὶ οὐδὲ σμικρὸν διαφέρον, μόριόν τε ἔχον ἐν ἑαυτῷ οὐδέν; τί ἂν οἴει αὐτοὺς ἀποκρίνασθαι; Τοῦτο ἔγωγε, ὅτι περὶ τούτων λέγουσιν, ὧν διανοηθῆναι μόνον ἐγχωρεῖ, ἄλλως δ' οὐδαμῶς μεταχειρίζεσθαι δυνατόν. Ὁρᾷς οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ φίλε, ὅτι τῷ ὄντι ἀναγκαῖον ἡμῖν κινδυνεύει
B εἶναι τὸ μάθημα, ἐπειδὴ φαίνεταί γε προσαναγκάζον αὐτῇ τῇ νοήσει χρῆσθαι τὴν ψυχὴν ἐπ' αὐτὴν τὴν ἀλήθειαν; Καὶ μὲν δή, ἔφη, σφόδρα γε ποιεῖ αὐτό. Τί δαί; τόδε ἤδη ἐπεσκέψω, ὡς οἵ τε φύσει λογιστικοὶ εἰς πάντα τὰ μαθήματα, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ὀξεῖς φύονται, οἵ τε βραδεῖς, ἂν ἐν τούτῳ παιδευθῶσι καὶ γυμνάσωνται, κἂν μηδὲν ἄλλο ὠφεληθῶσιν, ὅμως εἴς γε τὸ ὀξύτεροι αὐτοὶ αὑτῶν γίγνεσθαι πάντες
C ἐπιδιδόασιν; Ἔστιν, ἔφη, οὕτως. Καὶ μήν, ὡς ἐγῷμαι, ἅ γε μείζω πόνον παρέχει μανθάνοντι καὶ μελετῶντι, οὐκ ἂν ῥᾳδίως οὐδὲ πολλὰ ἂν εὕροις, ὡς

P. 526. B. *Καὶ μὲν δὴ — σφόδρα γε*] V. *Καὶ μὴν δή*, contra loquendi consuetudinem et codicum optimorum auctoritatem. v. ad Phileb. p. 141. et ad libr. V. p. 464. B. Statim post *Τί δαί;* scripsi ex Par. A. pro vulg. *Τί δέ.* Ridicule Schneider. Parisino in hoc vocabulo nihil tribuendum esse contendit.

ὀξεῖς φύονται] Sic Par. A. Ven. II. Ang. Vat. r. Schn. Turr. Herm. Vulgo *φαίνονται.*

Cap. IX. *σκεψώμεθα ἆρά τι πρ.*] Ald. Bas. 1. 2. *ἆρά τι*, quod etiam receperunt Ast. Schn. Turr. Herm. At Steph. *ἄρα τί*, quod foret dictum ut *πῶς τί* et similia, de quibus v. Heindorf. ad Hipp. Mai p. 166. Seidler. ad Sophocl. Antigon. v. 2. ed. Herm. Aliquot libri *ἄρα τί πρ.* Sed praestat lectio recepta.

P. 526. *τί ἂν οἴει αὐτοὺς ἀποκρ.*] *τί οἴει* post longiorem verborum intercapedinem iteratum neminem offendet.

B. *οἵ τε βραδεῖς —*] Maxim. Tyr. XXXVII. §. 7: *ἀλλὰ τοῦτο μὲν εἴη ἄν τι τῶν ἐν γεωμετρίᾳ τὸ φαυλότατον· τὸ δ' ἔργον αὐτῆς, ὥσπερ τι ὀξυωπὲς τῆς διανοίας φάρμακον, ῥώμην αὐτῇ οὐκ ἀγεννῆ παρασκευάζει πρὸς τὴν θέαν τῶν ὅλων.*

C. *ἅ γε μείζω πόνον παρέχει — ὡς τοῦτο*] Iam libr. III. p. 410 D. *ὡς* post comparativum illatum notavimus. Adde quae collegit **Fritzsch.** Quaest. Luciann. p. 89 sq Germanice dixeris: *wie dieses, im Vergleich mit diesem.* Nisi forte praestat dictionem e duarum constructionum confusione explicare, de qua hoc loco non omisso iam olim ad Apolog.

τοῦτο. Οὐ γὰρ οὖν. Πάντων δὴ ἕνεκα τούτων οὐκ
ἀφετέον τὸ μάθημα, ἀλλ' οἱ ἄριστοι τὰς φύσεις
παιδευτέοι ἐν αὐτῷ. Ξύμφημι, ἦ δ' ὅς.
Cap. IX. Τοῦτο μὲν τοίνυν, εἶπον, ἓν ἡμῖν κεί-
σθω· δεύτερον δὲ τὸ ἐχόμενον τούτου σκεψώμεθα
ἆρά τι προσήκει ἡμῖν. Τὸ ποῖον; ἢ γεωμετρίαν,
ἔφη, λέγεις; Αὐτὸ τοῦτο, ἦν δ' ἐγώ. Ὅσον μέν,
ἔφη, πρὸς τὰ πολεμικὰ αὐτοῦ τείνει, δῆλον ὅτι προσή- D
κει· πρὸς γὰρ τὰς στρατοπεδεύσεις καὶ καταλήψεις
χωρίων καὶ συναγωγὰς καὶ ἐκτάσεις στρατιᾶς καὶ ὅσα
δὴ ἄλλα σχηματίζουσι τὰ στρατόπεδα ἐν αὐταῖς τε
ταῖς μάχαις καὶ πορείαις διαφέροι ἂν αὐτὸς αὑτοῦ
γεωμετρικὸς καὶ μὴ ὤν. Ἀλλ' οὖν δή, εἶπον, πρὸς
μὲν τὰ τοιαῦτα βραχύ τι ἂν ἐξαρκοῖ γεωμετρίας τε
καὶ λογισμῶν μόριον· τὸ δὲ πολὺ αὐτῆς καὶ πορ-
ρωτέρω προϊὸν σκοπεῖσθαι δεῖ, εἴ τι πρὸς ἐκεῖνο E
τείνει, πρὸς τὸ ποιεῖν κατιδεῖν ῥᾷον τὴν τοῦ ἀγα-
θοῦ ἰδέαν. τείνει δέ, φαμέν, πάντα αὐτόσε, ὅσα
ἀναγκάζει ψυχὴν εἰς ἐκεῖνον τὸν τόπον μεταστρέφε-

αὐτοῦ τείνει] Sic Par. ADK. Vat. Θ. Ven. Ξ II. Mon. Angel. Vat. r. Florentini sex et edit. Bas. 2. Vulgo *αὐτά*.

D. *γεωμετρικὸς καὶ μὴ ὤν*] *τε* vulgo post *γεωμετρικός* insertum delevi cum Bekkero auctoritate optimorum librorum Par. A. et Vat. Θ., quibuscum consentiunt Par. D. Flor. *β. γ.* et pr. Ven. II. Delevit etiam Schneid., cum quo posteriores faciunt. Mox *δὴ* om. Par. A. m. pr.

τὰ τοιαῦτα βραχύ τι] Sic Par. ADK. Ven. II. Vat. Θ. Mon. Vulgo post *τοιαῦτα* interpositum est *καί*, quod non sprevissem, nisi optimi libri omitterent; v. ad libr. VI. p. 506. D.

καὶ λογισμῶν] V. *λογισμοῦ* invitis Par. ADK. aliis.

E. *τείνει δέ, φαμέν, πάντα*] Par. K. Mon. Flor. *α. x.* Socr. p. 36. D. monuimus. Ita *ὡς τοῦτο* infertur quasi pro *μείζω* antea dictum sit *οὕτω μέγαν*.

Cap. IX. *Τοῦτο — ἓν ἡμῖν κείσθω*] Libr. I. p. 350. D: *τοῦτο μὲν οὕτω κείσθω.* — *τὸ ἐχόμενον τούτου,* quod cum hoc cohaeret. — *ἆρά τι προσήκει ἡμῖν,* i. e. num qua ad nos pertinent.

Ὅσον μέν — πρ. τ. π. αὐτοῦ τείνει] Pendet *αὐτοῦ* ab *ὅσον,* et neutrum pronominis ad femininum nomen refertur, usu haudquaquam raro, qui tamen corruptelae ansam dedit; v. libr. II. p. 368. A. Mox p. 527. C: *καὶ γὰρ τὰ πάρεργα αὐτοῦ οὐ σμικρά,* ubi Ast. *αὐτῆς* scribendum putabat. cf. Matth. Gr. §. 439.

D. *ἐν αὐταῖς τε ταῖς μάχαις —*] h. e. quum in ipsis

σθαι, ἐν ᾧ ἐστὶ τὸ εὐδαιμονέστατον τοῦ ὄντος, ὃ δεῖ αὐτὴν παντὶ τρόπῳ ἰδεῖν. Ὀρθῶς, ἔφη, λέγεις. Οὐκοῦν εἰ μὲν οὐσίαν ἀναγκάζει θεάσασθαι, προςήκει, εἰ δὲ γένεσιν, οὐ προςήκει. Φαμέν γε δή. Οὐ
527 τοίνυν τοῦτό γε, ἦν δ' ἐγώ, ἀμφισβητήσουσιν ἡμῖν ὅσοι καὶ σμικρὰ γεωμετρίας ἔμπειροι, ὅτι αὕτη ἡ ἐπιστήμη πᾶν τοὐναντίον ἔχει τοῖς ἐν αὐτῇ λόγοις λεγομένοις ὑπὸ τῶν μεταχειριζομένων. Πῶς; ἔφη. Λέγουσι μέν που μάλα γελοίως τε καὶ ἀναγκαίως· ὡς γὰρ πράττοντές τε καὶ πράξεως ἕνεκα πάντας τοὺς λόγους ποιούμενοι λέγουσι τετραγωνίζειν τε καὶ παρατείνειν καὶ προςτιθέναι καὶ πάντα οὕτω φθεγ-

τείνειν. v. libr. V. p. 472. D. VII. p. 523. C. p. 524. C. al. Mox οὐ δεῖ Par. A. et a pr. m. ὀὐ δεῖ. male.

P. 527. B. Ὡς τοῦ ἀεὶ ὄντος] Interpositum vulgo τῆς post ὡς om. Par. ADK. Vat. Θ. Ven. Π. Mon. Ang. Vat. r. Florentini sex et pr. Ven. Ξ. Delevit etiam Bekker. Deinde vulgo erat τοῦ ποτέ τι γιγνομένου. Om. τι Flor. a. c. x. α. Angel. Sed τι est aliqua ratione. Fallitur enim Schneider. qui genitivum et nominativum sociatum putat.

Εὐομολόγητον, ἔφη·] Par. A. εὖ διομολογητέον. Flor. a. c. x. α. Ang. Διομολογητέον.

proeliis tum in itineribus. Scriptum vellem καὶ ἐν πορείαις. Proxima, διαφέροι ἂν αὐτός — μὴ ὤν, Ast. recte interpretatur hoc modo: vel optimus erit, si geometra est, vel rudissimus, si geometriae imperitus.

E. εἰ δὲ γένεσιν] Γένεσις tribuitur rebus sensibus subiectis, quippe quae perpetua agitatione fluctuentur, ideoque vera οὐσίᾳ careant; v. p. 525. B. sqq.

P. 527. ὅτι αὕτη ἡ ἐπιστήμη π. τ. ἔχει] Videlicet, si talis est, qualem nos esse volumus, ut cogat animum rerum οὐσίαν intueri. Vituperat vero philosophus aetatis suae geometras, qui sublimioris sapientiae immemores hanc disciplinam ita soleant tractare, ut omnia ad experientiam et usum vitae referant. — ὡς γὰρ πράττοντές τε καὶ πράξεως χ. κ. τ. λ., i. e., ut paullo liberius exprimam, nam tanquam agentes et actionis gratia verba facientes vocabula quadrandi et producendi et addendi, et alia omnia similiter, usurpant atque crepant; quum tamen tota haec disciplina cognitionis gratia colatur, et quidem τοῦ ἀεὶ ὄντος γνώσεως ἕνεκα. Verbum φθέγγεσθαι hic quoque non est i. q. ὀνομάζειν vel λέγειν, sed retinet notionem sonandi, non sine eleganti quadam irrisione, ut libr. VI. p. 505. C. Theaet. p. 157. B. al. Praeterea notetur elegans amphibolia, quae inest in praegresso illo ἀναγκαίως, quod quum nunc significet ita ut vitae necessitatibus consu-

γόμενοι· τὸ δ' ἔστι που πᾶν τὸ μάθημα γνώσεως B
ἕνεκα ἐπιτηδευόμενον. Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη. Οὐκοῦν τοῦτο ἔτι διομολογητέον; Τὸ ποῖον; Ὡς τοῦ ἀεὶ ὄντος γνώσεως, ἀλλ' οὐ τοῦ ποτέ τι γιγνομένου καὶ ἀπολλυμένου. Εὐομολόγητον, ἔφη· τοῦ γὰρ ἀεὶ ὄντος ἡ γεωμετρικὴ γνῶσίς ἐστιν. Ὁλκὸν ἄρα, ὦ γενναῖε, ψυχῆς πρὸς ἀλήθειαν εἴη ἂν καὶ ἀπεργαστικὸν φιλοσόφου διανοίας πρὸς τὸ ἄνω σχεῖν ἃ νῦν κάτω οὐ δέον ἔχομεν. Ὡς οἷόν τε μάλιστα, ἔφη.
Ὡς οἷόν τ' ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, μάλιστα προστακτέον, C
ὅπως οἱ ἐν τῇ καλλιπόλει σοι μηδενὶ τρόπῳ γεωμετρίας ἀφέξονται. καὶ γὰρ τὰ πάρεργα αὐτοῦ οὐ σμι-

Ὁλκὸν ἄρα —] Vett. editt. *ἕλκον — πρὸς ἀλήθειαν ψυχήν.* Illud Par. A. Angel. Flor. a. c. x. *α.* servarunt. Etiam Ven. II. *ψυχῆς.* In Vat. Θ. Paris. DK. Mon. Vat. r. est *ψυχὴν πρὸς ἀλήθειαν.*

C. *οἱ ἐν τῇ καλλιπόλει σοι*] V. *καλλίστῃ πόλει σου.* Sed *καλλιπόλει* Par. ADK. Vat. Θ. Ang. Vat. r. Flor. *α. β. γ.* a. c. x. cum Ald. et Bas. 1. Dativum *σοι* habent Par. ADK. Vat. Θ. Ven. ΞII. Mon. Vat. r. Flor. *β. γ.* Mox *ἀφέξωνται* Par. ADK. Ven. ΞII. Mon. Ang. Florentini sex cum Ald. Bas. 1. 2. soloece.

latur. tamen simul *γεωμετρικὴν* illam *ἀνάγκην* in mentem revocat.

B. *Ὡς τοῦ ἀεὶ ὄντος γνώσεως*] Repete ex praecedentibus *ἕνεκά ἐστιν ἐπιτηδευόμενον.*

Ὁλκὸν ἄρα — ψυχῆς] V. p. 521. D. Proxima non male reddit Ficinus: Atque ita ad philosophandum praeparabit cogitationem, ut ad supera convertamus quae nunc, contra quam decet, ad inferiora deiicimus. Scilicet *πρὸς τὸ ἄνω σχεῖν* sic explices: *ὥστε πρὸς τὸ ἄνω σχεῖν κ. τ. λ.* et effectrix est mentis philosophae, ut ad superiora attollamus, quae nunc, contra quam decet, ad inferiora habemus demissa.

C. *ἐν τῇ καλλιπόλει*] Optime haec lectio cum lepore et ironia convenit, quae in hoc Socratis sermone cernitur. Imitatus est Themist. Orat. XXI. p. 248. A. III. p. 42. D. p. 44. B., quos locos Ast. indicavit. Ceterum Göttling. Praefat. ad Aristotel. Polit. p. XII. ex hoc loco argumentatur Platonem Rempublicam suam non *Πολιτείας* nomine inscripsisse, sed potius *Καλλίπολιν* vocasse. Quod nobis quidem minime persuasit vir doctissimus. *Πολιτείαν* appellant etiam Aristoteles Rhetor. III, 4. alii.

καὶ γὰρ τὰ πάρεργα —] Hic quoque *καὶ γάρ* valet nam etiam; v. Gorg. p. 467. B. de Republ. v. p. 468. D. ibique annot. Mox *πρὸς πάσας μαθήσεις* referendum est ad *διοίσει.* Notior dictio *διαφέρειν πρός τι,* quam ut exemplis illustranda

κρά. Ποῖα; ἦ δ' ὅς. Ἅ τε δὴ σὺ εἶπες, ἦν δ' ἐγώ, τὰ περὶ τὸν πόλεμον, καὶ δὴ καὶ πρὸς πάσας μαθήσεις, ὥςτε κάλλιον ἀποδέχεσθαι, ἴσμεν που ὅτι τῷ ὅλῳ καὶ παντὶ διοίσει ἡμμένος τε γεωμετρίας καὶ μή. Τῷ παντὶ μέντοι νὴ Δί', ἔφη. Δεύτερον δὴ τοῦτο τιθῶμεν μάθημα τοῖς νέοις; Τιθῶμεν, ἔφη.

D Cap. X. Τί δαί; τρίτον θῶμεν ἀστρονομίαν; ἢ οὐ δοκεῖ; Ἐμοὶ γοῦν, ἔφη· τὸ γὰρ περὶ ὥρας εὐαισθητοτέρως ἔχειν καὶ μηνῶν καὶ ἐνιαυτῶν οὐ μόνον γεωργίᾳ οὐδὲ ναυτιλίᾳ προςήκει, ἀλλὰ καὶ στρατηγίᾳ οὐχ ἧττον. Ἡδὺς εἶ, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι ἔοικας δεδιότι τοὺς πολλούς, μὴ δοκῇς ἄχρηστα μαθήματα προςτάττειν. τὸ δ' ἔστιν οὐ πάνυ φαῦλον, ἀλλὰ χαλεπὸν πιστεῦσαι, ὅτι ἐν τούτοις τοῖς μαθήμασιν

E ἑκάστου ὄργανόν τι ψυχῆς ἐκκαθαίρεταί τε καὶ ἀνα-

Cap. X. D. Ἡδὺς εἶ —] ὡς ἡδὺς εἶ Par. DK. Mon. Flor. 9. Theon. Smyrn. p. 6. et Nicomach. Arithm. p. 71. ed. Ast. Paullo ante vulg. Ἔμοιγ' οὖν, probante Hermanno.

ἑκάστου ὄργανον] Sic Par. ADK. Ven. II. Mon. Vat. m. r. Flor. a. c. x. et pr. Vat. Θ. item Theo Sm. l. c. Legebatur ἑκάστοις, quod etiam Bekkerus retinuit.

sit. — ὥστε κάλλιον ἀποδέχεσθαι, sc. αὐτάς, ut eas facilius capiat. — Formulam ὅλῳ καὶ παντί ad Phaedon. p. 79. E. tetigimus.

Cap. X. D. οὐ μόνον γεωργίᾳ οὐδὲ ναυτιλίᾳ] h. e. οὐδὲ μόνον ναυτιλίᾳ. Ita μόνον usu fere constanti etiam ad posteriores negandi particulas referendum, de quo genere loquendi monuit Schaefer. ad Demosthen. ad Coron. p. 257., 6. et 262, 12. ed. Reisk. De formula irrisionis ἡδὺς εἶ v. Ruhnk. ad Tim. Gloss. p. 131. Lepide agis, inquit, quum vereri videaris, ne homines putent te inutiles disciplinas praescribere. Illud vero haud sane facile sed difficile est ad persuadendum, hisce disciplinis in unoquoque instrumentum quoddam animi expurgari et ignis instar suscitari, exstinctum et occaecatum reliquis studiis, quum tamen illud conservari melius sit quam mille oculos: nam hoc solo intuemur ipsam veritatem. — ὅτι ἔοικας δεδιότι. Libr. III. p. 414. C: ὡς ἔοικας, ἔφη, ὀκνοῦντι λέγειν. Men. p. 80. D: ὅμοιος εἶ οὐκ εἰδότι. Hipp. Mai. p. 300. E: τέρατα αὖ ἀποκρινομένῳ ἔοικας. Protagor. p. 361. C. Phaed. p. 86. D. al. Genitivus ἑκάστου sic nomini suo praepositus simul dativi commodi, quem vocant, partes agit. v. Buttmann. Gr. §. 120, 4. Ex quo apparet, quo iure alii ἑκάστοις scribendum iudicaverint. De proximis contulit Astius Synes. Dion. p. 47. D: ἀλλά τοι ταῦτα πάντα κοσμεῖ τὸ ὄμμα ἐκεῖνο καὶ ἀφαιρεῖ τὴν λήμην. Clem. Al. Paed. II. 1: τὸ ὄμμα τῆς ψυχῆς ἐκκαθαίρειν.

ζωπυρεῖται ἀπολλύμενον καὶ τυφλούμενον ὑπὸ τῶν ἄλλων ἐπιτηδευμάτων, κρεῖττον ὂν σωθῆναι μυρίων ὀμμάτων· μόνῳ γὰρ αὐτῷ ἀλήθεια ὁρᾶται. οἷς μὲν οὖν ταῦτα ξυνδοκεῖ, ἀμηχάνως ὡς εὖ δόξεις λέγειν· ὅσοι δὲ τούτου μηδαμῇ ᾐσθημένοι εἰσίν, εἰκότως ἡγήσονταί σε λέγειν οὐδέν· ἄλλην γὰρ ἀπ' αὐτῶν οὐχ ὁρῶσιν ἀξίαν λόγου ὠφέλειαν. σκόπει οὖν αὐτόθεν, πρὸς ποτέρους διαλέγει, ἢ πρὸς οὐδετέρους, ἀλλὰ σαυ- 528
τοῦ ἕνεκα τὸ μέγιστον ποιεῖ τοὺς λόγους, φθονοῖς μὴν οὐδ' ἂν ἄλλῳ, εἴ τίς τι δύναιτο ἀπ' αὐτῶν ὄνασθαι. Οὕτως, ἔφη, αἱροῦμαι, ἐμαυτοῦ ἕνεκα τὸ πλεῖστον λέγειν τε καὶ ἐρωτᾶν καὶ ἀποκρίνεσθαι. Ἄναγε τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, εἰς τοὐπίσω· νῦν δὴ γὰρ οὐκ ὀρθῶς τὸ ἑξῆς ἐλάβομεν τῇ γεωμετρίᾳ. Πῶς λαβόντες; ἔφη. Μετὰ ἐπίπεδον, ἦν δ' ἐγώ, ἐν περιφορᾷ

P. 528. *ἢ πρὸς οὐδ.*] Vulgo *ἢ οὐ πρὸς οὐδ.* Sed recte οὐ om. Ven. Ξ. Angel. Flor. a. c. x. α. et Schneideri Vind. E. F. v. explicatt.

φθονοῖς μὴν] V. *μέντοι* ex optimis plurimisque libris mu-

Ita etiam Xenophon. Sympos. I. 4: *ἐκκεκαθαρμένοις τὰς ψυχάς.* — *ἀναζωπυρεῖν* est proprie ignem sopitum et sub cinere latentem flatu, folle vel flabello suscitare, ne extinguatur, sed ut flammam concipiat; deinde metaphorice est aliquid, quod quasi semiextinctum est, excitare, fovere, servare, augere; v. intpp. ad Moer. p. 170.

E. *κρεῖττον ὂν σωθῆναι*] Verba imitatur Plutarch. Sympos. VIII. p. 718. E. Ob oculos habuerunt etiam Iamblich. Vit. Pyth. XVI. p. 58 Alcinous de Dogm. Plat. c 27. p. 114. alii, quos laudavit Wyttenbach. ad Plutarch. de S.N.V. p. 94. Astius.

P. 528. *ἢ πρὸς οὐδετέρους*] vide cum utris disseras, an disseras cum neutris, sed tua ipsius caussa maxime verba facias, nec tamen aliis invideas, si quis inde possit aliquam capere utilitatem.

Ἄναγε τοίνυν — εἰς τοὐπίσω] Metaphora a re nautica petita. Eleganter Astius: Inhibe vero, inquam, retro orationem. Significat autem disputationem de astronomia institutam paullisper inhibendam esse, quoniam ante illam commemoranda fuerit doctrina de corporibus solidis, quam hodie nomine stereometriae, Platoni ignoto illo, insignire solent.

τὸ ἑξῆς — γεωμετρίᾳ] id, quod cum geometria proxime cohaereret, non recte elegimus. Ad *Πῶς λαβόντες;* ex praecedentibus repete *οὐκ ὀρθῶς ἐλάβομεν.* Eadem ratio est Phaedon p. 74. B. Phileb. p. 30. A. Demosthen. de Coron. p. 269. extr. ed. Reisk. al.

ἐν περιφορᾷ ὂν ἤδη στε-

ὂν ἤδη στερεὸν λαβόντες, πρὶν αὐτὸ καθ' αὐτὸ λα-
B βεῖν· ὀρθῶς δὲ ἔχει ἑξῆς μετὰ δευτέραν αὔξην τρί-
την λαμβάνειν. ἔστι δέ που τοῦτο περὶ τὴν τῶν κύ-
βων αὔξην καὶ τὸ βάθους μετέχον. Ἔστι γάρ, ἔφη·
ἀλλὰ ταῦτά γε, ὦ Σώκρατες, δοκεῖ οὔπω εὑρῆσθαι.
Διττὰ γάρ, ἦν δ' ἐγώ, τὰ αἴτια· ὅτι τε οὐδεμία πό-
λις ἐντίμως αὐτὰ ἔχει, ἀσθενῶς ζητεῖται χαλεπὰ ὄντα,
ἐπιστάτου τε δέονται οἱ ζητοῦντες, ἄνευ οὗ οὐκ ἂν
εὕροιεν, ὃν πρῶτον μὲν γενέσθαι χαλεπόν, ἔπειτα καὶ
γενομένου, ὡς νῦν ἔχει, οὐκ ἂν πείθοιντο οἱ περὶ
C ταῦτα ζητητικοὶ μεγαλοφρονούμενοι. εἰ δὲ πόλις ὅλη
ξυνεπιστατοῖ ἐντίμως ἄγουσα αὐτά, οὗτοί τε ἂν πεί-
θοιντο καὶ ξυνεχῶς τε ἂν καὶ ἐντόνως ζητούμενα ἐκ-
φανῆ γένοιτο ὅπῃ ἔχει· ἐπεὶ καὶ νῦν ὑπὸ μὲν τῶν

tatum. Mox vett. edit. *Οὕτω γ' ἔφη*, quod item ex Par. ADK Vat. Θ. Ven. II. Mon. Flor. β, aliis mutatum.

B. *ἀσθενῶς ζητεῖται*] Sic Par. A. Vat. Θ. Ven. ΞII. Ang. Vat. r. Flor. a. c. x. α. γ. Vulgo *ἀσθενῶς τε ζητεῖται*. Astius mavult *τε* ante *ζητεῖται* retineri, sed post *ἐπιστάτου* mutari in *γέ*, ut scribatur: *χαλεπὰ ὄντα· ἐπιστάτου γε κτλ.*

ἄνευ οὗ οὐκ ἂν] *οὗ ἄνευ* Flor. a. c. x. α. γ. Ven. Ξ. Ang. et corr. Vat. r.

C. *ὅπῃ ἔχει*] *ἔχοι* Mon. Flor. β. γ. Dein *μέν* om. Par. ADK.

ρεὸν λ.] Ipse explicat p. 528. D: *τὴν βάθους αὔξης μέθοδον — ὑπερβὰς αὐτὴν μετὰ γεωμετρίαν ἀστρονομίαν ἔλεγον, φορὰν οὖσαν βάθους.*— Dein *αὐτὸ καθ' αὐτό* est *οὔπω ἐν περιφορᾷ ὄν*. Elegerunt autem *τὸ στερεὸν ἤδη ἐν περιφορᾷ*, quia ad astronomiam transierunt, quae contemplatur solidorum corporum, i. e. siderum, agitationes et motus.

B. *ὅτι τε οὐδεμία πόλις*—] Duplicem causam affert, cur stereometria minus exculta sit; alteram, quod a nulla civitate in honore habita propter difficultatem suam iusto minore virium contentione tractetur; alteram, quod qui in eius studio versentur, careant idoneo studiorum duce atque moderatore, qualis vel raro nascatur, vel, si quando exstiterit, facile a fastidiosa vulgarium geometrarum turba contemnatur. Sententia haec quum et recta sit et perspicua, non erat cur Ast. de receptae lectionis veritate dubitaret. Loqutionem *ἐντίμως ἔχειν* notavit Lobeck. ad Phrynich. p. 419. Est enim i. q. *ἐν τιμῇ ἔχειν* s. *ἄγειν*, quod legitur infra p. 538. E. Contra ap. Xenoph. Anab. II, 1, 7. est in honore esse. Mox pro *μεγαλοφρονούμενα* Cobetus Varr. Lectt. p. 232. corr. *μεγαλαυχούμενοι*, quia *μεγαλοφρονεῖσθαι* nemo umquam dixerit. Sed dubitationem iniiciunt atque cautionem suadent quae disputavit Lobeck. ad Aiac. p. 344. ed. 2.

C. *ὑπὸ δὲ τῶν ζητούντων — καθ' ὅ τι χρήσιμα*] Fi-

πολλῶν ἀτιμαζόμενα καὶ κολουόμενα, ὑπὸ δὲ τῶν ζητούντων, λόγον οὐκ ἐχόντων καθ' ὅ τι χρήσιμα, ὅμως πρὸς ἅπαντα ταῦτα βίᾳ ὑπὸ χάριτος αὐξάνεται, καὶ οὐδὲν θαυμαστὸν αὐτὰ φανῆναι. Καὶ μὲν δή, ἔφη, D τό γε ἐπίχαρι καὶ διαφερόντως ἔχει. ἀλλά μοι σαφέστερον εἰπὲ ἃ νῦν δὴ ἔλεγες. τὴν μὲν γάρ που τοῦ ἐπιπέδου πραγματείαν γεωμετρίαν ἐτίθεις. Ναί, ἦν δ' ἐγώ. Εἶτά γ', ἔφη, τὸ μὲν πρῶτον ἀστρονομίαν μετὰ ταύτην, ὕστερον δ' ἀνεχώρησας. Σπεύδων γάρ, ἔφην, ταχὺ πάντα διεξελθεῖν μᾶλλον βραδύνω· ἑξῆς γὰρ οὖσαν τὴν βάθους αὔξης μέθοδον, ὅτι τῇ ζητήσει γελοίως ἔχει, ὑπερβὰς αὐτὴν μετὰ γεωμετρίαν ἀστρονομίαν ἔλεγον, φορὰν οὖσαν βάθους. Ὀρθῶς, E ἔφη, λέγεις. Τέταρτον τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, τιθῶμεν

Vat. Θ. Ven. II. Mon. Flor β. γ. suffragantibus Schneid. Turr. Herm.

D. *γεωμετρίαν ἐτίθεις*] Vulgat. ἐτίθεις Bekker. ex Par. A. Ven. II. Vind. Mon. Vat. m., quibuscum consentit Flor. β., mutavit in ἐτίθης, probantibus etiam nuperis editt. Retinui tamen alteram formam, cuius exemplum vidimus libr. VI. p. 497. D., ubi solus Par. D. ἐτίθης habebat.

ἀστρονομίαν μετὰ ταύτην] Sic Par. A. Ven. Ξ. Vind. Vat. m. Angel. Vulgo μετ' αὐτήν.

cinus: quippe quae nunc, quanquam et vulgus ista contemnit et prohibet, et qui haec perscrutantur, qua ratione utilia sint, ignorant; tamen vi gratiae cuiusdam vigent. Periodus insolentius structa, quandoquidem ad *ὑπὸ δὲ τῶν ζητούντων κτλ.* proprie addendum fuit *ἀγνοούμενα*, ac deinde sic pergendum: *ὅμως ὑπὸ τούτων* (sc. *τῶν ζητούντων*) *αὐξάνεται*. At nimirum scriptor posteaquam dixit *ὑπὸ δὲ τῶν ζητούντων*, continuo mente et cogitatione delatus est ad *αὐξάνεται* verbum, ideoque transiluit quae media fuerunt adiicienda. Quocirca loci sententia sic declaranda est: nam vel nunc licet a multitudine vulgi contemnantur et detrectentur, ab iis tamen, qui ea perquirunt, quamvis non possint indicare quatenus sint utilia, tamen his omnibus adversantibus propter gratiam quandam, qua vigent, augentur, nec mirum est ea (hac via) in conspectum prodire. Itaque anacoluthon patet ex breviloquentiae studio ortum esse. De Graecorum his in rebus imperitia locus gravissimus est Legg. VII. p. 819. D. E. p. 820. A. B. Scribendum autem videtur: *αὐτὰ ταύτῃ φανῆναι*.

D. *Εἶτά γ', ἔφη, τ. μ. πρ. ἀστρ. μετὰ ταύτην*] Int. *ἐτίθεις*. De proverbio *Σπεύδων — βραδύνω* v. Politic. p. 264. B. Mox *ὅτι τῇ ζητήσει γελοίως ἔχει* est quia ita est comparata,

μάθημα ἀστρονομίαν, ὡς ὑπαρχούσης τῆς νῦν παρα-
λειπομένης, ἐὰν αὐτὴν πόλις μετίῃ. Εἰκός, ἦ δ' ὅς.
καὶ ὅ γε νῦν δή μοι, ὦ Σώκρατες, ἐπέπληξας περὶ
ἀστρονομίας ὡς φορτικῶς ἐπαινοῦντι, νῦν ᾗ σὺ με-
τέρχει ἐπαινῶ. παντὶ γάρ μοι δοκεῖ δῆλον, ὅτι αὕτη
529 γε ἀναγκάζει ψυχὴν εἰς τὸ ἄνω ὁρᾶν καὶ ἀπὸ τῶν
ἐνθένδε ἐκεῖσε ἄγει. Ἴσως, ἦν δ' ἐγώ, παντὶ δῆλον
πλὴν ἐμοί· ἐμοὶ γὰρ οὐ δοκεῖ οὕτως. Ἀλλὰ πῶς;
ἔφη. Ὡς μὲν νῦν αὐτὴν μεταχειρίζονται οἱ εἰς φιλο-
σοφίαν ἀνάγοντες, πάνυ ποιεῖν κάτω βλέπειν. Πῶς,
ἔφη, λέγεις; Οὐκ ἀγεννῶς μοι δοκεῖς, ἦν δ' ἐγώ, τὴν
B περὶ τὰ ἄνω μάθησιν λαμβάνειν παρὰ σαυτῷ ἥ ἐστι·

E. *ᾗ σὺ μετέρχει*] V. *συμμετέρχει*, quod ex optimis et plurimis codd. mutatum est.

P. 529. B. *νοήσει, ἀλλ' οὐκ ὄμμασι*] V. *νοήσειν*. Recte *νοήσει* Par. K. Ang. Flor. α. β. x. Legitur etiam in codd. Oxonn., unde Porsonum reponendum iudicasse narrat Maltby in Morelli Thesaur. Prosod. p. 603.

ἐὰν δέ τις ἄνω — ἐπιχειρῇ μανθάνειν] Bekker. post *ἢ κάτω συμμεμυκὼς* ex cod. Mon. addidit verba: *τούτων τι μανθάνῃ· ἐὰν δὲ ἄνω που κεχηνὼς ὁτιοῦν*, in reliquis codd. omissa, nisi quod eam lectionem in Flor. β. margini adscripsit manus recentior. Atque iidem libri deinde etiam *τι* ante *ἐπιχειρῇ* omittunt, quod et

ut de ea quaerere ridiculum sit.

E. *ὡς ὑπαρχούσης — μετίῃ*] quasi ea, quam nunc praetermittimus (stereometria), exstet, si illam civitas tractet atque colat. Voc. *φορτικόν* et *φορτικῶς* dicitur de importuna et molesta laude, ut *ἐπαχθές* Phaedon. p. 87. A.

P. 529. *ἀπὸ τῶν ἐνθένδε*] Gorg. p. 472. B: *ἥντινα ἂν βούλῃ τῶν ἐνθένδε ἐκλέξασθαι.* Attractionis genus notavimus ad Phaedon. p. 76. D. cf. Hermann. ad Viger. p. 753. Buttmann. Gr. §. 138. 1, 4, 8. et quos laudavit Krüger. de Attractione p. 301 sq.

πάνυ ποιεῖν κάτω βλέπειν] Repete *δοκεῖ*. Hoc dicit: Quemadmodum nunc tractant qui ad philosophiam evehunt, videtur plane efficere, ut deorsum spectemus. De *φιλοσοφία* et *φιλοσοφεῖν* v. ad Phileb. p. 56. D. Usurpatur nimirum de subtiliore doctrinarum tractatione.

Οὐκ ἀγεννῶς μοι δοκεῖς—] Haec dicuntur *εἰρωνικῶς* hoc sensu: Praeclare sane mihi videris, inquam ego, rerum superarum disciplinam animo tuo informare: periculum est enim, ne, si quis in tecto ornamenta spectet atque suspiciens aliquid animadvertat, eum censeas mente, non oculis contemplari. De *οὐκ ἀγεννῶς* cf. Gorg. p. 492. D. p. 521. A. Charmid. p. 158. C. Phaedr. p. 264. B.

B. *ἄλλο τι νομίσαι ἄνω-*

κινδυνεύεις γὰρ καὶ εἴ τις ἐν ὀροφῇ ποικίλματα θεώμενος ἀνακύπτων καταμανθάνοι τι, ἡγεῖσθαι ἂν αὐτὸν νοήσει, ἀλλ' οὐκ ὄμμασι θεωρεῖν. ἴσως οὖν καλῶς ἡγεῖ, ἐγὼ δ' εὐηθικῶς. ἐγὼ γὰρ αὖ οὐ δύναμαι ἄλλο τι νομίσαι ἄνω ποιοῦν ψυχὴν βλέπειν μάθημα ἢ ἐκεῖνο, ὃ ἂν περὶ τὸ ὄν τε ᾖ καὶ τὸ ἀόρατον· ἐὰν δέ τις ἄνω κεχηνὼς ἢ κάτω συμμεμυκὼς τῶν αἰσθητῶν τι ἐπιχειρῇ μανθάνειν, οὔτε μαθεῖν ἄν ποτέ φημι αὐτόν — ἐπιστήμην γὰρ οὐδὲν ἔχειν τῶν τοιούτων — οὔτε ἄνω ἀλλὰ κάτω αὐτοῦ βλέπειν τὴν C ψυχήν, κἂν ἐξ ὑπτίας νέων ἐν γῇ ἢ ἐν θαλάττῃ μανθάνῃ. Cap. XI. Δίκην, ἔφη, ἔχω· ὀρθῶς γάρ μοι

quod et ipsum abiecit Bekkerus. In Ald. Bass. 1. 2. Steph. istud τι ante ἐπιχειρῇ insertum est, quo loco illud etiam servat Par. A. teste Dübnero, de quo falsus est Schneiderus, qui voculam cum Vat. m.r. post ἐπιχειρῇ posuit. Praeterea pro vulg. ἐάν τέ τις suadente Herm. ex Angel. et Vind. F. refinximus ἐὰν δέ τις.

οὐδὲν ἔχειν τῶν τοιούτων] Ven. Ξ. Vind. Vat. m.r. τὸν τοιοῦτον, probante Astio. Etiam Ficinus: scientiam enim adipisci hunc nego.

C. ἐξ ὑπτίας νέων] Sic editt. omnes. In Vat. Θ. Ven. Ξ. Vat. r. ναίων. Par. DK. νεῶν. Par. A. Vat. m. μέν. Vind. μήν. Flor. β. νέων ἐν θαλάττῃ ἢ ἐν γῇ μανθ., quod olim recepi.

ποιοῦν ψ. βλ.] Heindorfius ad Theaet. §. 83. corrigebat ποιεῖν. Et persuasit hanc rationem etiam Schneidero, qui sese fatetur non habere quod ei opponat. Sed quum recte dicatur νομίζειν τι κακόν, νομίζειν τι μέγα, κτλ. quidni item recte dictum sit ἄλλο τι νομίσαι ποιοῦν. h. e. efficax ad etr. Non inepte certe contulit Astius Xenoph. De Rep. Lac. I. 6: καὶ τοῦτο συμφέρον τῇ εὐγονίᾳ νομίζων. Accedit quod hoc loco ista ratione vitatur concursus duorum infinitivorum. Itaque codicum lectio sane servanda. Est autem sententia loci haec: Ego enim rursus non possum statuere aliud quid mentem sursum tollere nisi illam disciplinam, quae ad id refertur, quod est nec oculis potest percipi. Si vero quis sive sursum ore hiante, (ut te facere aiebam) sive deorsum ore compresso eorum, quae sensibus percipiuntur, aliquid percipere studet, nec discere hunc dico — scientiam enim nihil tale habere — nec sursum eius mentem, sed deorsum spectare, etiamsi (more urinatorum) resupinus natans in terra vel mari discat. Dictio ἐξ ὑπτίας νεῖν vel διανεῖν ab arte urinatorum petita. v. Pollux VIII. 138. Ridetur nimirum ea hominum istorum perversitas, qua sibi videntur ἄνω βλέπειν, quum ultra res adspectabiles non emergant, utpote negligentes eius quod per se est et oculorum adspectum fugit, scientiam et cognitionem.

ἐπέπληξας. ἀλλὰ πῶς δὴ ἔλεγες δεῖν ἀστρονομίαν μανθάνειν παρὰ ἃ νῦν μανθάνουσιν, εἰ μέλλοιεν ὠφελίμως πρὸς ἃ λέγομεν μαθήσεσθαι; Ὧδε, ἦν δ' ἐγώ. ταῦτα μὲν τὰ ἐν τῷ οὐρανῷ ποικίλματα, ἐπείπερ ἐν ὁρατῷ πεποίκιλ-
D ται, κάλλιστα μὲν ἡγεῖσθαι καὶ ἀκριβέστατα τῶν τοιούτων ἔχειν, τῶν δὲ ἀληθινῶν πολὺ ἐνδεῖν, ἃς τὸ ὂν τάχος καὶ ἡ οὖσα βραδυτὴς ἐν τῷ ἀληθινῷ ἀριθμῷ καὶ πᾶσι τοῖς ἀληθέσι σχήμασι φοράς τε πρὸς ἄλληλα φέρεται καὶ τὰ ἐνόντα φέρει. ἃ δὴ λόγῳ μὲν καὶ διανοίᾳ ληπτά, ὄψει δ' οὔ. ἢ σὺ οἴει; Οὐδαμῶς, ἔφη. Οὐκοῦν, εἶπον, τῇ περὶ τὸν οὐρανὸν ποικιλίᾳ παραδείγμασι χρηστέον τῆς πρὸς ἐκεῖνα μαθήσεως ἕνεκα,
E ὁμοίως ὥσπερ ἂν εἴ τις ἐντύχοι ὑπὸ Δαιδάλου ἤ τινος ἄλλου δημιουργοῦ ἢ γραφέως διαφερόντως γε-

Cap. XI. D. *Οὐδαμῶς, ἔφη.*] V. *Οὐδαμῶς γε, ἔφη.*, quod Bekker. ex Par. ADK. Vat. Θ. Ven. II. Vind. Vat. m. r. Mon. mutavit. Mox solus Steph. *παραδείγματι.*

E. *γελοῖον μὴν ἐπισκοπεῖν*] V. *μέν*, invitis codicibus fere omnibus. Pro *αὐτά*, quod e Vat. Θ. r. Ven. II. Par. DK.

Cap. XI. C. *ἀλλὰ πῶς δὴ ἔλεγες δεῖν —*] Sed quomodo tandem intelligi vis quod dicebas oportere astronomiam disci secus atque nunc eam discunt etc. Phaed. p. 46. D: *πῶς τοῦτο λέγεις, ὦ Σ., τὸ μὴ θεμιτὸν εἶναι ἑαυτὸν βιάζεσθαι*; De Rep. I. p. 347. A: *πῶς τοῦτο λέγεις;* Men. p. 73. A. al.

D. *τῶν δὲ ἀληθινῶν πολὺ ἐνδεῖν, ἃς — φέρει*] Astius legendum coniecit: *ὧν τὸ ὂν τάχος — βραδυτής, καὶ ἐν τῷ ἀλ. — φέρει*, ut *καί* sit, i. q. *καὶ ἃ*, quemadmodum haud raro solet relativo praegresso poni. Ac placuit haec ratio etiam Heusdio Init. Phil. Plat. Vol. II. Part. II. p. 65. Sed libri omnes de vulgata lectione mirifice consentiunt, praeterquam quod pro *ἃς* Flor. x. *ἃ* et Angel. *ὃ* exhibent. Nec vero quidquam sollicitandum. Nam sententia haec est: existimandum esse, varietates illas in coelo, quum in loco visibili sint informatae, pulcerrimas quidem et accuratissimas esse inter ea, quae sunt istius generis; sed longe distare a veris varietatibus et vicissitudinibus (quae non in ipsis corporibus coelestibus observantur sed unice mente comprehenduntur, astronomia uno mentis intellectu informata), secundum motiones (habita motionum ratione) quibus vera celeritas veraque tarditas (species utriusque mente concepta et a corporum concretione libera) et vero in numero et in omnis generis veris figuris tam ad se invicem feruntur quam ea, quae complectuntur (*τὰ ἐνόντα*, i. e. corpora secundum intellectus intuitionem, quam dicere licebit, iis subiecta), feruntur. Quae quidem ratione

γραμμένοις καὶ ἐκπεπονημένοις διαγράμμασιν. ἡγή-
σαιτο γὰρ ἄν πού τις ἔμπειρος γεωμετρίας, ἰδὼν τὰ
τοιαῦτα, κάλλιστα μὲν ἔχειν ἀπεργασίᾳ, γελοῖον μὴν
ἐπισκοπεῖν αὐτὰ σπουδῇ ὡς τὴν ἀλήθειαν ἐν αὐτοῖς
ληψόμενον ἴσων ἢ διπλασίων ἢ ἄλλης τινὸς συμμε- 530
τρίας. Τί δ' οὐ μέλλει γελοῖον εἶναι; ἔφη. Τῷ ὄντι
δὴ ἀστρονομικόν, ἦν δ' ἐγώ, ὄντα οὐκ οἴει ταὐτὸν
πείσεσθαι εἰς τὰς τῶν ἄστρων φορὰς ἀποβλέποντα;
νομιεῖν μέν, ὡς οἷόν τε κάλλιστα τὰ τοιαῦτα ἔργα
συστήσασθαι, οὕτω ξυνεστάναι τῷ τοῦ οὐρανοῦ δη-
μιουργῷ αὐτόν τε καὶ τὰ ἐν αὐτῷ· τὴν δὲ νυκτὸς
πρὸς ἡμέραν ξυμμετρίαν καὶ τούτων πρὸς μῆνα καὶ
μηνὸς πρὸς ἐνιαυτὸν καὶ τῶν ἄλλων ἄστρων πρός τε
ταῦτα καὶ πρὸς ἄλληλα οὐκ ἄτοπον, οἴει, ἡγήσεται B

Mon. Angel. Flor. β. x. et Marg. Ven. Ξ. recepi, vulgo erat *ταῦτα*, idque servarunt etiam nuperi editores.

P. 530. *Τῷ ὄντι δὴ ἀστρ.*] Addidi olim *Τὸν* ante *τῷ* ex Mon. Flor. α. β. Sed noluimus nunc reliquorum librorum auctoritati adversari.

B. *οἴει, ἡγήσεται*] *ἡγήσεσθαι* Florentini, Mon Ang.

et cogitatione, non idem visu percipiuntur. Itaque *ἃς φορὰς φέρεται καὶ φέρει* dictum esse liquet pro *κατὰ τὰς φοράς, ἃς φέρεται*, attractionis genere non adeo raro; accusativus autem ex iis explicandus, quae tractavit Matthiae Gr. Gr. §. 425. Nec vero de sententia verborum iam ulla potest esse controversia, quam certe depravarunt qui nuper cum Bernhard. Synt. Gr. p. 302. post *ἀληθινῶν* intellexerunt *φορῶν*, quasi *τῶν ἀληθινῶν* per prolepsin sit positum pro *φορῶν*, id quod placuit Steinharto Interpr. Germ. p. 691. sq. et Susemihlio Genet. Expl. Phil. Plat. Vol. II. p. 209. sq. Etenim significat philosophus adspectabiles quidem coeli motus esse pulcerrimos et accuratissimos, nec tamen eos propter corporum coniunctionem omni ex parte perfectos esse; sed eosdem illos motus mente et intellectu informatos longe esse perfectissimos atque verissimos. Scilicet ea, quae in coelo mira varietate lucent, sunt quasi *παραδείγματα* ipsius veritatis, quae sola mente comprehenditur. conf. 529. D. p. 530. A.

E. *ἐκπεπονημ. διαγράμμασιν*] *Διαγράμματα* nunc sunt operum lineamenta.

P. 530. *νομιεῖν μέν, ὡς οἷόν τε κ.*] Adiiciuntur haec praecedentibus per epexegesin, hoc sensu: id est, existimaturum, quam optime talia opera componi queant, esse a coeli opifice composita, cum ipsum coelum, tum quae in eo insint.

καὶ τῶν ἄλλων ἄστρων] ac praeterea siderum; v. ann. ad Apol. Socr. p. 31. B. Symp. 216. E. Gorg. p. 473. C. 480. D. Reip. X. p. 618. A. II. p. 357. C.

B. *οὐκ ἄτοπον, οἴει, ἡγήσεται —*] nonne ineptum iudicabit eum, qui existi-

τὸν νομίζοντα γίγνεσθαί τε ταῦτα ἀεὶ ὡςαύτως καὶ οὐδαμῇ οὐδὲν παραλλάττειν, σῶμά τε ἔχοντα καὶ ὁρώμενα, καὶ ζητεῖν παντὶ τρόπῳ τὴν ἀλήθειαν αὐτῶν λαβεῖν; Ἐμοὶ γοῦν δοκεῖ, ἔφη, σοῦ νῦν ἀκούοντι. Προβλήμασιν ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, χρώμενοι ὥςπερ γεωμετρίαν οὕτω καὶ ἀστρονομίαν μέτιμεν· τὰ δ' ἐν τῷ
C οὐρανῷ ἐάσομεν, εἰ μέλλομεν ὄντως ἀστρονομίας μεταλαμβάνοντες χρήσιμον τὸ φύσει φρόνιμον ἐν τῇ ψυχῇ ἐξ ἀχρήστου ποιήσειν. Ἦ πολλαπλάσιον, ἔφη, τὸ ἔργον ἢ ὡς νῦν ἀστρονομεῖται προςτάττεις. Οἶμαι δέ γε, εἶπον, καὶ τἆλλα κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον προςτάξειν ἡμᾶς, ἐάν τι ἡμῶν ὡς νομοθετῶν ὄφελος ᾖ.

Cap. XII. Ἀλλὰ γάρ τι ἔχεις ὑπομνῆσαι τῶν προςηκόντων μαθημάτων; Οὐκ ἔχω, ἔφη, νῦν γ' οὑτωσί. Οὐ μὴν ἕν, ἀλλὰ πλείω, ἦν δ' ἐγώ, εἴδη παρέ-
D χεται ἡ φορά, ὡς ἐγᾦμαι. τὰ μὲν οὖν πάντα ἴσως

Cap. XII. C. Οὐκ ἔχω, ἔφη, ν.] V. post ἔχω additum γε, quod om. Par. A. Vat. Θ. Ven. Ξ II. Vind. Angel. Vat. m. et quinque Florentini. In Mon. et Flor. β. est οὐκ ἔγωγε. Pro vulg. Ἀλλὰ γάρ τί Herm. cum Mon. et Vind. F. scripsit Ἀλλὰ γάρ τι, quoniam τί in responso flagitaverit Οὐδέν. Recte. Igitur vulg. mutavimus.

met fieri haec semper eadem ratione nec quidquam ullo modo ab ea deflectere, quum et corpora habeant et sub adspectum cadant, et qui se putet omni modo id studere debere, ut veram eorum naturam percipiat? Nam ad καὶ ζητεῖν ex antecedentibus repetendum καὶ ἄτοπον ἡγήσεται τὸν νομίζοντα. De verbo οἴει reliquae orationi interposito v. ad libr. VI. p. 486. C.

C. πολλαπλάσιον — ἢ ὡς νῦν πρ.] Frequens ἢ post πολλαπλάσιον illatum, quippe quod fere idem sit quod πολλῷ πλείω. cf. p. 534. A. et Matth. Gr. §. 619. — ἐάν τι ἡμῶν — ὄφελος ᾖ, h. e. si quidem non plane inepti legumlatores simus. Formulam loquendi legimus libr. VI. p. 489. C. Legg. IX. p. 856. C. Apolog. Socr. c. 16. Euthyphr. p. 4. E. aliis locis plurimis.

Cap. XII. νῦν γ' οὑτωσί] sic statim. v. ad Gorg. p. 464. A. — p. 79.

D. ἃ δὲ καὶ ἡμῖν — δύο] Alteram φορᾶς speciem et formam dicit, quae ad oculorum sensum referatur, alteram, quae pertineat ad aures. Posterior quoniam priori quasi ex altera parte respondet (ein Gegenstück dazu ist), propterea vocatur ἀντίστροφος αὐτοῦ, de quo voc. v. ad p. 522. A. — πρὸς τούτῳ, praeter astronomicum φορᾶς s. motus genus. — Hoc igitur dicit, duas esse motus formas, quae item duobus sensibus percipiantur, unam oculos moventem, qualis sit conversio coelestium globorum, pertinentem illam ad astronomiae disciplinam; alteram aures incitantem, qualis sit harmonia mo-

ὅστις σοφὸς ἕξει εἰπεῖν· ἃ δὲ καὶ ἡμῖν προφανῆ, δύο. Ποῖα δή; Πρὸς τούτῳ, ἦν δ' ἐγώ, ἀντίστροφον αὐτοῦ. Τὸ ποῖον; Κινδυνεύει, ἔφην, ὡς πρὸς ἀστρονομίαν ὄμματα πέπηγεν, ὣς πρὸς ἐναρμόνιον φορὰν ὦτα παγῆναι, καὶ αὗται ἀλλήλων ἀδελφαί τινες αἱ ἐπιστῆμαι εἶναι, ὡς οἵ τε Πυθαγόρειοί φασι καὶ ἡμεῖς, ὦ Γλαύκων, ξυγχωροῦμεν. ἢ πῶς ποιοῦμεν; Οὕτως, ἔφη. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, ἐπειδὴ πολὺ τὸ ἔργον, ἐκείνων πευσόμεθα, πῶς λέγουσι περὶ αὐτῶν καὶ εἴ τι E
ἄλλο πρὸς τούτοις· ἡμεῖς δὲ παρὰ πάντα ταῦτα φυλάξομεν τὸ ἡμετέρον. Ποῖον; Μή ποτ' αὐτῶν τι ἀτελὲς ἐπιχειρῶσιν ἡμῖν μανθάνειν οὓς θρέψομεν, καὶ οὐκ ἐξῆκον ἐκεῖσε ἀεί, οἷ πάντα δεῖ ἀφήκειν, οἷον ἄρτι περὶ τῆς ἀστρονομίας ἐλέγομεν. ἢ οὐκ οἶσθ', ὅτι καὶ περὶ ἁρμονίας ἕτερον τοιοῦτον ποιοῦσι; τὰς γὰρ ἀκουομένας αὖ συμφωνίας καὶ φθόγγους ἀλλή- 531

D. ὣς πρὸς ἐναρμ. φ.] Angel. Flor. x. οὕτως πρ. ἐν. φ. In Ven. II. Flor. α. n. οὕτω superscriptum vel ex corr. restitutum.

E. παρὰ πάντα ταῦτα] V. π. ταῦτα πάντα, quod ex optimis libris mutatum.

ἢ οὐκ οἶσθ', ὅτι] Ante Astium ἡ scribebatur.

tuum coelestium, qua musica efficiatur. Ex quo intelligitur velle eum harum artium cognationem atque necessitudinem ex Pythagoreorum decretis illustrare adeoque musicae originem patefacere. Constat enim Pythagoreos docuisse musicam esse coelestis harmoniae imitationem ac mundum ipsum canere ad harmoniam. vid. Plat. Cratyl. p. 405. D. Cicer. Somn. Scip. c. 5. De Nat. Deor. III. 11. ibique intpp. Censorin. De die nat. c. 13. Ptolem. Harm. III. 8. et quos praeterea laudavit Astius ad h. l. — In transcursu notamus ὡς—ὣς positum pro ὡς — οὕτως, de quo v. ad Protagor. p. 326. D. De verbis ὡς οἵ τε Πυθαγόρειοί φασι, καὶ ἡμεῖς — ξυγχωροῦμεν v. ad Gorg. p. 487. D. et libr. IV. p. 424. C.

E. ἡμεῖς δὲ παρὰ πάντα τ. φυλάξομεν τὸ ἡμέτερον] nos autem praeter haec omnia illud, quod in superioribus statuimus, observabimus. Docet enim veram musicae praestantiam non esse positam in ipsa sonorum auditione, quippe quae tota ad sensuum perceptionem referatur, nec in notitia sonorum et concentus voluptate, quod vulgus opinetur; sed in contemplatione absolutarum cuiusque harmoniae rationum ipsaque earum cognitione sive acustices theoria, ut ita dicam, per quam animus excitetur ad rerum, quae per se exstant nec sensibus subiectae sunt, investigationem et considerationem. — ἐξῆκον ἐκεῖσε, illuc spectans, illuc nitens, dahin abzweckend.

P. 531. ἕτερον τοιοῦτον ποιοῦσι] item tale quid faciunt, ut in artibus an-

λοις ἀναμετροῦντες ἀνήνυτα, ὥςπερ οἱ ἀστρονόμοι, πονοῦσι. Νὴ τοὺς θεούς ἔφη, καὶ γελοίως γε, πυκνώματ' ἄττα ὀνομάζοντες καὶ παραβάλλοντες τὰ ὦτα, οἷον ἐκ γειτόνων φωνὴν θηρευόμενοι, οἱ μέν φασιν ἔτι κατακούειν ἐν μέσῳ τινὰ ἠχὴν καὶ σμικρότατον εἶναι τοῦτο διάστημα, ᾧ μετρητέον, οἱ δὲ ἀμφιςβητοῦντες ὡς ὅμοιον ἤδη φθεγγομένων, ἀμφότεροι ὦτα

P. 531. *ἀνήνυτα, ὥσπερ οἱ ἀστρ.*] Angel. a. pr.m. *ἀνόνητα*, quod etiam in Flor. a. c. x. legitur.

B. *ἐπὶ τῶν κολλόπων*] Vat. r. *καλλόπων*. Flor. *β*. *κολόπων*.

tea memoratis. v. ad Symp. p. 201. E. Phaedon. p. 57. D.

ἀνήνυτα — πονοῦσι] h. e. immensum laborem suscipiunt, qui ad finem perduci non possit adeoque inutilis sit. Apte comparavit Ast. Legg. V. p. 735. B: *μάταιος — ὁ πόνος καὶ ἀνήνυτος*. Ibid. VI. p. 718. E. Mox sect. D. dicit *οὐκ ἀνόνητα πονεῖσθαι*, quod est non frustra consumi laborem, non adiuncta multi molestique laboris notione. Libr. VI. p. 486. C: *ἀνόνητα δὴ πονῶν οὐκ οἴει κτλ.*

πυκνώματ' ἄττα — παραβάλλοντες τ. ὦτα —] Plena irrisionis est haec organicorum, ut vocabantur, descriptio. v. Theon. Arithmet. p. 21. Music. p. 73. *Πυκνώματα* in re musica quaenam dicantur, disces ex iis, quae disseruit Boeckh. de Metris Pindar. p. 208. et annotat. in edit. Spalding. Quintilian. Vol. IV. p. 670. sqq. collato imprimis loco Legum Plat. Libr. VII. p. 812. D.E. ubi artificia ista musicorum item perstringuntur. Nimirum *πυκνότης* a musicis dicta est densitas sonorum, quum spatia sonorum principalium interiectis sonis mobilibus maiore quadam vocum varietate complebantur, atque iis sonis, qui essent interpositi, etiam alii rursus interserebantur, ut maior inde eorum frequentia existeret. Contrarium vocabatur *μανότης*. Rem ipsi copiosius exposuimus in Progr. Scholae Thom. Lips. Musica ex Platone p. 19. sqq. — Verba *οἷον ἐκ γειτόνων φωνὴν θηρευόμενοι* nescio an respiciant ad illa poetae comici, quorum mentio fit Alcibiad. I. p. 121. D. *οὐδ' οἱ γείτονες σφόδρα τοι αἰσθάνονται*. Haec enim in proverbium abiisse cognosci potest ex annot. C. Beieri ad Cicer. de Offic. I. c. 21. §. 73.

ἐν μέσῳ τινὰ ἠχήν] Moeris p. 175: *Ἠχή, Ἀττικῶς. ἦχος Ἑλληνικῶς*, ubi v. Pierson. Apud Theon. Smyr. p. 10. ed. Geld., qui hunc locum in compendium redegit, scriptum exstat *ἦχον*. Proxima sic intelligo: et minimum esse hoc intervallum, quo metiendum sit, i. e. non multum relaxandum aut intendendum esse fidium tenorem, ut omnis tollatur sonorum discrepantia. Itaque additur: *οἱ δὲ ἀμφισβητοῦσιν ὡς ὅμοιον ἤδη φθεγγομένων*, alii vero dissentiunt, quippe putantes nullam iam sentiri intervallorum dissonantiam. Nam ita *ὅμοιον φθέγγεσθαι* capiendum.

B. *ὦτα τοῦ νοῦ προστησάμενοι*] i. e. plus tribuentes aurium quam mentis iudicio.

τοὺς ταῖς χορδαῖς — στρεβλοῦντας] bonos istos dicis, qui torquendis manubriis fides quasi exercent

τοῦ νοῦ προστησάμενοι. Σὺ μέν, ἦν δ' ἐγώ, τοὺς χρηστοὺς λέγεις τοὺς ταῖς χορδαῖς πράγματα παρέχοντας καὶ βασανίζοντας, ἐπὶ τῶν κολλόπων στρεβλοῦντας. ἵνα δὲ μὴ μακροτέρα ἡ εἰκὼν γίγνηται πλήκτρῳ τε πληγῶν γιγνομένων καὶ κατηγορίας πέρι καὶ ἐξαρνήσεως καὶ ἀλαζονείας χορδῶν, παύομαι τῆς εἰκόνος καὶ οὔ φημι τούτους λέγειν, ἀλλ' ἐκείνους, οὓς ἔφα- B

Par. K. κολλοπίων. Flor. α. κολάβων. v. Lobeck. ad Phryn. p. 193. Ante στρεβλοῦντας Euseb. Praep. Ev. XIX. 13. καί interponit.

et examinant. Lepide atque salse ii, qui usum rationis in musicis aspernantur atque universam artem unice sensuum quadam sollertia contineri putant, dicuntur chordis facessere negotium easque torquendo examinare. Imitatus est Aristaen. Epist. XIV. libr. I: τί πράγματα παρέχετε χορδαῖς; Verba ἐπὶ τῶν κ. στρεβλοῦντας quum indicent illud, quo τὸ βασανίζειν et τὸ πράγματα παρέχειν efficitur, facile intelligitur, quo iure apud Euseb. Praepar. Evang. XIV, 13. p. 746. D. καί ante ἐπὶ τ. κ. interpositum legatur. Κολλόποι s. κολλάβοι sunt manubria, quibus vertendis instrumenti musici fides vel intenduntur vel relaxantur, ut acutior aut gravior sonus audiatur. v. Schol. ad h. l. Ruhnken. ad Tim. Lex. p. 161. et de varia nominis scriptura intpp. ad Luciani Diall. Deor. VII. Valckenar. in Epistoll. ad Aug. Ernestium ed. Tittm. p. 167.

ἵνα δὲ μὴ μακροτέρα ἡ εἰκὼν γ.] ne haec descriptio et imago nimis longa fiat de plectri ictibus fidiumque convicio, quum vel pervicaces sunt vel iactabundae (i. e. quum vel sonum edunt nullum aut iusto leniorem, vel nimis acute sonant), illi nunc finem impono, et non hos me aio dicere (intelligere), sed illos, quos dicebamus paullo ante nos de harmonia esse interrogaturos. Postrema haec respiciunt ad p. 530. E: ἐκείνων πευσόμεθα πῶς λέγουσι περὶ αὐτῶν κτλ. Cogitat igitur de Pythagoreis, verae harmoniae peritis, quos etsi antea reliquis anteposuit, tamen nunc significat ne ipsos quidem veram rationem tenere. De re ipsa Bullialdus ad Theon. Smyrn. p. 106. ed. Gelder. praeter alia haec disseruit. „Veteres Harmonici aut Pythagorici ad praeceptoris imitationem in rebus musicis omnem sensuum efficaciam et omne auditus iudicium repudiabant, numerorum autem proportionibus omnia absolvebant. v. Aristoxenus Elem. Harmon. libr. I. et Plutarch. de Music. c. 37. p. 1144. F. Qui vetustissimis illis Musicis succedebant, potissimam iudicii partem sensui tribuebant, minorem rationi: quam opinionem tuebantur Aristoxenus eiusque sectatores. v. Ptolem. Harm. Libr. I. c. 2. Tertia Musicorum secta, quoniam versabatur in instrumentis musicis tractandis, Organicorum nomine clara, auditu et instrumentis solummodo confidens, rationis praecepta penitus neglexit. v. Plutarch. de Musica c. 39. p. 1145. C. D. Lucretius de Rer. Nat. Libr. II v. 410." Haec Bullialdus. Pertinet huc, quod apud Proclum in Tim. p. 194.

μεν νῦν δὴ περὶ ἁρμονίας ἐρήσεσθαι. ταὐτὸν γὰρ
C ποιοῦσι τοῖς ἐν τῇ ἀστρονομίᾳ· τοὺς γὰρ ἐν ταύταις ταῖς συμφωνίαις ταῖς ἀκουομέναις ἀριθμοὺς ζητοῦσιν, ἀλλ' οὐκ εἰς προβλήματα ἀνίασιν ἐπισκοπεῖν, τίνες ξύμφωνοι ἀριθμοὶ καὶ τίνες οὔ, καὶ διὰ τί ἑκάτεροι. Δαιμόνιον γάρ, ἔφη, πρᾶγμα λέγεις. Χρήσιμον μὲν οὖν, ἦν δ' ἐγώ, πρὸς τὴν τοῦ καλοῦ τε καὶ ἀγαθοῦ ζήτησιν, ἄλλως δὲ μεταδιωκόμενον ἄχρηστον. Εἰκός γ', ἔφη.

Οἶμαι δέ γε, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ἡ τούτων πάντων
D ὧν διεληλύθαμεν μέθοδος ἐὰν μὲν ἐπὶ τὴν ἀλλήλων κοινωνίαν ἀφίκηται καὶ ξυγγένειαν, καὶ ξυλλογισθῇ ταῦτα ᾗ ἐστιν ἀλλήλοις οἰκεῖα, φέρειν τι αὐτῶν εἰς

περὶ ἁρμονίας ἐρήσεσθαι] Sic Flor. a. x. α. β. γ. Par. A. Vat. Θ. Ven Ξ. Π. Vind. Mon. Ang. et corr. Vat. m. Legebatur *αἱρήσεσθαι*, Euseb. *εἰρῆσθαι*.

D. *ταῦτα ᾗ ἐστιν ἀλλ.*] Flor. β. Mon. ἃ pro ᾗ.

σοι οἱ ταῦτα δεινοὶ διαλ.] Sic Par. A. Ven. Π. Vind. Ang. Vat. m. Flor. a. c. x. α. γ. pro vulg. *σοι ταῦτα δεινοὶ οἱ διαλ.* Mon. et Flor. β. *σοι οἱ εἰς ταῦτα δεινοὶ δ.*, sed praepo-

14. *ὦτα τοῦ νοῦ προστησάμενος* ab Adrasto vocatur Aristoxenus.

ταὐτὸν γὰρ ποιοῦσι] Subiectum est remotius illud *οὗτοι*, h. e. musici *ἀλόγῳ τινὶ τριβῇ καὶ αἰσθήσει καὶ δόξῃ* nimium tribuentes, nec ad *προβλήματα*, sive subtiliores de sonorum rationibus in se spectatis quaestiones progredientes. P. 530. B: *προβλήμασιν ἄρ', ἦν δ' ἐγώ, χρώμενοι ὥσπερ γεωμετρίαν οὕτω καὶ ἀστρονομίαν μέτιμεν.* — *ἐπισκοπεῖν*, i. e. *ὥστε ἐπισκοπεῖν*.

C. *Οἶμαι δέ γε, ἦν δ' ἐγώ,* —] Transiturus ad dialecticam hanc sententiam proponit: Arbitror autem, si horum omnium, de quibus dictum est, tractatio mutuam eorum coniunctionem ac necessitudinem attigerit, collectaque fuerint omnia, ea ratione, qua inter se invicem contineantur, eorum studium ad ea, quae expetimus, aliquid conducere, neque frustra laborem consumi: sin aliter factum fuerit, frustra et inutiliter. Postrema enuntiati verba in hunc modum iungas: *τὴν πραγματείαν αὐτῶν φέρειν τι εἰς ἃ βουλόμεθα.*

D. *Τοῦ προοιμίου — ὃν δεῖ μαθεῖν;*] Glauconi de operis magnitudine querenti Socrates respondet, haec omnia nihil esse nisi rei longe gravioris quasi prooemium quoddam: restare enim adhuc dialecticam. In his, quia antea de musica disseruit, eleganter utitur voc. *προοιμίου*, ut ad genitivum *τοῦ προοιμίου ἢ τίνος* repetendum sit *πάμπολυ ἔργον*. Deinde vero servata metaphorae elegantia addit *πάντα ταῦτα προοίμια ἐστὶν αὐτοῦ τοῦ νόμου, ὃν δεῖ μαθεῖν.* In quibus verbis explicandis interpretes mire errarunt, *νόμον* de lege qua discendum sit intel-

ἃ βουλόμεθα τὴν πραγματείαν καὶ οὐκ ἀνόνητα πονεῖσθαι, εἰ δὲ μή, ἀνόνητα. Καὶ ἐγώ, ἔφη, οὕτω μαντεύομαι· ἀλλὰ πάμπολυ ἔργον λέγεις, ὦ Σώκρατες. Τοῦ προοιμίου, ἦν δ' ἐγώ, ἢ τίνος λέγεις; ἢ οὐκ ἴσμεν, ὅτι πάντα ταῦτα προοίμιά ἐστιν αὐτοῦ τοῦ νόμου, ὃν δεῖ μαθεῖν; οὐ γάρ που δοκοῦσί γέ σοι οἱ ταῦτα δεινοὶ διαλεκτικοὶ εἶναι. Οὐ μὰ τὸν Δί', E
ἔφη, εἰ μὴ μάλα γέ τινες ὀλίγοι ὧν ἐγὼ ἐντετύχηκα. Ἀλλ' ἤδη, εἶπον, μη δυνατοί τινες ὄντες δοῦναί τε καὶ ἀποδέξασθαι λόγον εἴσεσθαί ποτέ τι ὧν φαμεν δεῖν εἰδέναι; Οὐδ' αὖ, ἔφη, τοῦτό γε. Οὐκοῦν εἶπον, 532
ὦ Γλαύκων, οὗτος ἤδη αὐτός ἐστιν ὁ νόμος, ὃν τὸ διαλέγεσθαι περαίνει; ὃν καὶ ὄντα νοητὸν μιμοῖτ'

sitione non opus.

E. Ἀλλ' ἤδη, εἶπον —] Ἀλλὰ δὴ εἶπον. Angel. Flor. a. x. Flor. β. et Mon. ἀλλ' οἴει. Participium ὄντες invitis libris omisit Steph. Vind. οἱ μὴ δ. Ang. Vat. m. εἰ μὴ δ.

P. 532. ὃν τὸ διαλέγεσθαι π.] V. ὁ τὸ διαλ. περαίνων, contra fidem omnium librorum, qui una consensione ὅν exhibent, et vel περαινεῖ vel περαίνει scribunt.

ligentes. Unde factum est etiam, ut Astius ἣ δεῖ μαθεῖν legendum coniecerit. Verum enim vero dubitari profecto non potest, quin αὐτὸς ὁ νόμος sit ipse carminis modus, prooemio ille oppositus; quo quidem nomine Socrates eleganter appellat dialecticam, quam deinde docet esse omnium disciplinarum longe gravissimam atque praestantissimam. Idem lusus est in Tim. p. 29. D. ubi v. ann.

οἱ ταῦτα δεινοὶ διαλεκτικοὶ εἶναι] Nec haec verba interpretes recte intellexerunt, quorum tamen errores recensere et invidiosum est et supervacaneum. Itaque tenendum est ταῦτα cum vi pronuntiandum et ad artes modo commemoratas, quas prooemii nomine ornaverat, referendum videri. Ita haec oritur sententia: non enim, opinor, isti quidem, qui in hisce rebus, de quibus modo dictum est, excellunt, tibi dialectici esse videbuntur.

E. Ἀλλ' ἤδη, — εἴσεσθαί ποτέ —] Repetendum est ad εἴσεσθαι verbum δοκοῦσι, ut solet haud raro in oratione, quae post alterius responsionem continuatur, primarium enuntiati verbum ex antegressis intelligendum relinqui. Pro ἀποδέξασθαι λόγον Bullialdus ad Theon. Smyrn. p. 108. legendum putabat ἀποδείξασθαι. Quod nollem Gelderus assensu suo comprobasset. Etenim δοῦναι καὶ ἀποδέχεσθαι λόγον est rationem reddere et accipere, quae elegans est τοῦ διαλέγεσθαι circumloquutio. Videlicet ἀποδέχεσθαι λόγον in hac formula significat sermonem tractandum suscipere, ut Phileb. p. 10. E. Theaet. p. 161. B. al.

P. 532. ὃν καὶ ὄντα νοητὸν —] Hunc dialecticae νόμον ait non posse nisi intellectu per-

ἂν ἡ τῆς ὄψεως δύναμις, ἣν ἐλέγομεν πρὸς αὐτὰ ἤδη τὰ ζῶα ἐπιχειρεῖν ἀποβλέπειν καὶ πρὸς αὐτὰ ἄστρα τε καὶ τελευταῖον δὴ πρὸς αὐτὸν τὸν ἥλιον. οὕτω καὶ ὅταν τις τῷ διαλέγεσθαι ἐπιχειρῇ, ἄνευ πασῶν τῶν αἰσθήσεων διὰ τοῦ λόγου ἐπ' αὐτὸ ὃ ἔστιν ἕκαστον ὁρμᾷ, κἂν μὴ ἀποστῇ, πρὶν ἂν αὐτὸ ὃ ἔστιν

ἕκαστον ὁρμᾷ, κἂν μὴ ἀποστῇ —] ἕκαστον male om. Par. A. sec. Dübn. Vind. Φ. Vat. m. Flor. a. c. γ. Pro vulg. καὶ ἐὰν μὴ ἀπ. codd. plurimi καὶ μὴ ἀπ., quod Sommerus in Zimmerm. Diar. Antiquit. Stud. a. 1835. p. 986. acute perspexit in κἂν μὴ ἀποστῇ. Quod tamen, quum codd. optimi exhibeant καὶ μή, unus etiam suppeditet καὶ ἢν μή, sicuti olim scripsimus, haud dubie in κἂν μὴ mutandum fuit.

cipi, ideoque illam rerum sensibus subiectarum spectationem, de qua in principio libri dictum est, nihil aliud videri nisi imaginem quandam dialecticae, qua efficiatur, ut animus a sensibus corporis seiunctus ad contemplandam ipsam rerum naturam evehatur nec prius a vero quaerendo desistat, quam ipsam boni ideam (αὐτὸ ὃ ἔστιν ἀγαθόν) sola cogitatione comprehenderit eoque ad summum rerum intelligibilium fastigium pervenerit.

οὕτω καὶ ὅταν τις τῷ διαλέγεσθαι —] haud secus etiam quando quis arti dialecticae operam dat, sine omni sensuum perceptione rationis ope ad ipsum illud, quod quidque per se est, connititur, ac si non desistat priusquam ipsum per se bonum mentis cogitatione perceperit, ad ipsum finem pervenit eius, quod est cogitabile, sicuti ille antea ad finem eius, quod est adspectabile. Turbavit hic omnia miserrime argutiis suis Schneiderus, qui commate post ἐπιχειρῇ sublato cum Astio scripsit ὁρμᾶν ac deinde καὶ μὴ ἀποστῇ evulgavit. Quasi vero recte dici potuerit: τῷ διαλέγεσθαι ἐπιχειρεῖν διὰ τοῦ λόγου ὁρμᾶν ἐπί τι! Nimirum vere perspexit Stephanus rectam rationem flagitare καὶ ἐὰν μὴ ἀποστῇ.

Cap. XIII. B. Ἡ δέ γε, ἦν δ' ἐγώ, λύσις —] Locus perdifficilis, unde etiam factum est, ut variis tentaretur coniecturis. Cornarius enim post ἐκεῖ μέν inseruit ὄψις, et pro καὶ ἐκεῖ πρὸς μὲν τὰ ζῷά τε legendum coniecit: καὶ ἐκεῖ μὲν πρὸς τὰ ζῷά τε: deinde interpunxit post φῶς, et quae deinceps sequuntur sic conformavit: ἐπ' ἀδυναμίᾳ δὲ τοῦ βλέπειν, πρὸς τὰ κτλ. Morgensternio Symboll. Critt. p. XIV. sq. Cornarius vocem μέν commodiore loco posuisse, et δέ post πρός recte abiecisse videtur; illud autem eidem non probatur, quod ὄψις et δὲ τοῦ post ἀδυναμίᾳ sine causa adiecerit. Quocirca vir doctissimus totum locum ipse sic scribendum censuit: Ἡ δέ γε — ἐπάνοδος, καὶ ἐκεῖ μὲν πρὸς τὰ ζῷά τε καὶ φυτά, (commate illato,) καί, τὸ τοῦ ἡλίου φῶς ἐπ' ἀδυναμίᾳ βλέπειν, πρὸς τὰ ἐν ὕδασι φαντάσματα, ἐνταῦθα δὲ πρὸς φαντάσματα θεῖα, καὶ σκιὰς τῶν ὄντων, ἀλλ' οὐκ εἰδώλων σκιάς, δι' ἑτέρου φωτός, ὡς πρὸς ἥλιον κρίνειν, ἀποσκιαζομένας — πᾶσα αὕτη ἡ πραγματεία κτλ. Ast. vocem θεῖα mutavit in θέα et ante πᾶσα — πραγματεία inserendum καί suspicatur. Iam vero commemo-

ἀγαθὸν αὐτῇ νοήσει λάβῃ, ἐπ' αὐτῷ γίγνεται τῷ B
τοῦ νοητοῦ τέλει, ὥςπερ ἐκεῖνος τότε ἐπὶ τῷ τοῦ ὁρατοῦ. Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη. Τί οὖν; οὐ διαλεκτικὴν ταύτην τὴν πορείαν καλεῖς; Τί μήν; Cap. XIII. Ἡ δέ γε, ἦν δ' ἐγώ, λύσις τε ἀπὸ τῶν δεσμῶν καὶ μεταστροφὴ ἀπὸ τῶν σκιῶν ἐπὶ τὰ εἴδωλα καὶ

ἀπ. mutari oportere, suffragante etiam Hermanno. Vind. καὶ ἣν μὴ ut nos olim dedimus. Bekker. et Turr. prave καὶ μὴ ἀπ Tum τότε δὴ vulgo ante ἐπ αὐτῷ interpositum cum Bekkero aliisque eiecimus auctoritate Par. ADK. Vat. Θ. Ven. II. Vat. m.r. Flor. α. β. γ. al.

ratis virorum doctorum coniecturis videamus etiam de codicum lectionibus. Qui quidem omnes verba: ἐνταῦθα δὲ πρὸς φαντάσματα inde ab Aldo inter φαντάσματα et θεῖα interposita praeter unum solum Ven. Ξ. unde Aldus verba recepit, uno consensu omittunt. Praeterea in Flor. x. et Ang. scribitur καὶ τὸ τοῦ ἡλίου φῶς ἀδυναμία βλέπειν, qua lectione comprobata articulus ἡ ex superioribus etiam ad ἀδυναμία referendus erit. Et nacta haec lectio nuper patronum est Naegelsbachium Emendatt. Plat. p. 19., qui ea recepta pro ἐπὶ refingi iussit ἔτι, quod ipsum recepit Hermannus. Haec igitur est codicum discrepantia. Quae quod non maior est; difficultates loci interpretatione removendae sunt. Ac nobis quidem codicum lectione servata totus locus sic explicandus et Germanice convertendus videtur: „Die Lösung aber von den Banden und die Umkehrung von den Schatten zu den Bildern und zum Lichte und das Hinaufsteigen aus dem unterirdischen Aufenthalte bis zur Sonne, und zwar daselbst in der Sonnengegend, bei dem Unvermögen hinzublicken nach den Thieren und Pflanzen und dem Lichte der Sonne, sondern nur nach den göttlichen Abspiegelungen im Wasser und nach Abschattungen des Wesenhaften, aber nicht nach Abschattungen von Bildern, die durch ein ähnliches Licht, wenn man es mit der Sonne vergleicht, gebildet werden — diese ganze Betreibung der Künste, welche wir durchgegangen sind, hat diese Kraft und bewirkt die Hinaufführung des vorzüglichsten Theils in der Seele zum Schauen des Besten im wesenhaft Seienden, so wie *im Vorigen* (τότε), dass der hellste Theil am Körper (das Auge) zum Schauen des hellsten in der körperlichen und sichtbaren Welt geführt wurde." Haec igitur loci interpretatio vernacula est quam accuratissime ad Graecorum imitationem composita. Cui quidem nunc subiungere placet quae faciant ad pleniorem verborum explicationem. Et illud quidem facile intelligitur, periodum ἀνακολούθως esse structam. Quod clarius etiam patebit, ubi totius loci sententiam probe perspexerimus, quae omnino huc redit. Docuit hactenus Socrates, quibusnam artibus ac disciplinis custodes civitatis erudiendi sint et quo id modo fieri debeat, siquidem futurum sit, ut ipsorum animi celsioris sapientiae capaces fiant atque ipsum bonum intelligere et

τὸ φῶς καὶ ἐκ τοῦ καταγείου εἰς τὸν ἥλιον ἐπάνοδος, καὶ ἐκεῖ πρὸς μὲν τὰ ζῶά τε καὶ φυτὰ καὶ τὸ

Cap. XIII. ἐπ' ἀδυναμίᾳ βλέπειν] ἐπ' om. Ang. Flor. x. et ἀδυνᾶμία scribunt. In Ven. Ξ. ἔστιν legitur. Ven. Ξ. pr. δυναμία.
C. φαντάσματα [θεῖα] καὶ σκιὰς] In vett. editt. et uno

quasi intueri discant. Qua disputatione absoluta iam accessurus est ad illustrandam dialecticam, omnium disciplinarum principem, quae tandem mentem animumque ad summa quaeque evehat. Hoc ipsum autem priusquam ita instituit, hoc loco breviter adhuc ostendit hanc doctrinae institutionem, qua mens paullatim ex ignorantiae tenebris ad ideae boni cognitionem traducatur, prorsus respondere imagini illi, qua initio libri homines finxerat subterraneo carcere inclusos ac primum quidem inani rerum specie et umbra delusos, mox autem in lucem solis eductos, ut possent ipsam rerum veritatem intueri. Itaque loci sententia omnino quidem haec est: Quam illa hominum liberatio ex carcere subterraneo et in lucem eductio in oculo corporis vim habebat ad res adspectabiles solis beneficio cognoscendas, eandem haec doctrinarum institutio et ab ignorantia ad scientiam traductio habet in praestantissima animi parte, quae eius ope summi boni ideae luce collustrata hausit absolutae veritatis ac bonitatis cognitionem. Quemadmodum igitur dialectica, ut modo vidimus, mentem ad summum τοῦ νοητοῦ finem educit, qui similis erat fini in τῷ ὁρατῷ perspicuo, ita etiam reliquarum artium ac doctrinarum, quas modo percurrimus, institutio, quae est quasi prooemium quoddam operis, eam vim habere existimanda est, ut mentem paullatim ab inscientiae tenebris liberatam ad veritatis cognitionem propius evehat eoque nomine respondent τῇ λύσει ἀπὸ τῶν δεσμῶν — καὶ μεταστροφῇ ἀπὸ τῶν σκιῶν καὶ ἐπανόδῳ εἰς ἥλιον κτλ. Quocirca periodus, cuius singularem structuram alii aliter explanare conati sunt irrito quidem conatu, ipsum Platonem ducem si sequimur, proprie hunc in modum conformanda fuit: ἡ δέ γε λύσις — καὶ μεταστροφὴ — καὶ ἐπάνοδος — ἀποσκιαζομένας ὥσπερ τότε ταύτην εἶχε τὴν δύναμιν καὶ ἐπαναγωγὴν τοῦ σαφεστάτου ἐν σώματι πρὸς τὴν τοῦ φανοτάτου ἐν τῷ σωματοειδεῖ τε καὶ ὁρατῷ τόπῳ, οὕτω πᾶσα αὕτη ἡ πραγματεία τῶν τεχνῶν, ἃς διήλθομεν, ἔχει τὴν δύναμιν καὶ ἐπαναγωγὴν τοῦ βελτίστου ἐν τῇ ψυχῇ πρὸς τὴν τοῦ ἀρίστου ἐν τοῖς οὖσι θέαν. At nimirum orator relictis in suspenso nominativis illis superioribus etiam in posteriore orationis membro continuo nominativum subiecti subiunxit atque inverso ordine comparationem postposuit, sermonis cursu post ἀποσκιαζομένας tanquam inhibito. Ex quo sponte intelligitur, cur nos cum Morgensternio ante πᾶσα αὕτη ἡ πραγματεία signum abrupti sermonis posuerimus, quod Schneidero ideo displicuit, quia ipse nullo iure verba ἡ δὲ λύσις — μεταστροφὴ — καὶ ἐπάνοδος et πᾶσα αὕτη ἡ πραγματεία arctius iungenda statuit. Sed haec quidem de universae periodi compositione sanequam licentiore. Sequitur ut etiam de singulis eius partibus explicandum sit. Videtur autem hic ante omnia dignum esse observatione diligentissima, quod interpretes fere

τοῦ ἡλίου φῶς ἐπ' ἀδυναμίᾳ βλέπειν, πρὸς δὲ τὰ ἐν ὕδασι φαντάσματα [θεῖα] καὶ σκιὰς τῶν ὄντων, ἀλλ' C

Ven. Ξ. scriptum: φαντάσματα, ἐνταῦθα δὲ πρὸς φαντάσματα θεῖα κτλ. Sed recte om. istud ἐνταῦθα δὲ πρὸς φαντάσματα reliqui codd. omnes, Par. ADK. Vat. Θ. Ven. II. Vind. Mon. Ang. Vat. m. r. et sex Florentini.

praeteriit, verbis: ἡ δέ γε λύσις — ἀποσκιαζομένας, designari varios illos scientiae gradus extremo libro sexto et initio libri septimi descriptos, ita ut mens significetur, dum emergat ex ignorantiae caligine, per εἰκασίαν, imaginationem, atque πίστιν, fidem, qualis ibi informata est, ad διάνοιαν, ratiocinationem, quae maxime cadit in disciplinas mathematicas, ac dehinc ad νόησιν, puram mentis intelligentiam, procedere. Et transitio quidem ista a διανοίᾳ ad νόησιν manifesto indicatur verbis: ἐκ τοῦ καταγείου εἰς ἥλιον ἐπάνοδος, ex antro ad solem adscensio. Ea vero in superioribus iudicata est hoc habere incommodi, quod qui ex antro subterraneo emerserint in superna, ii solis lucem ac splendorem ferre nequeant ideoque ab initio quidem certe rerum simulacra in aquis intueantur. Quorsum manifesto spectant verba haec: καὶ ἐκεῖ—ἀποσκιαζομένας, quibus simul status et conditio διανοίας et partim νοήσεως significatur. Nimirum in his ἐκεῖ est ἐν τῷ ἡλίῳ, in solis luce. Quod non satis diligenter animadversum loci depravationi vel potius interpolationi turpissimae ansam praebuit. Videlicet καὶ ἐκεῖ quum ad res sensibiles retulissent atque interpretati essent: apud homines antea in antro subterraneo versatos, addiderunt etiam haec, quae tamen in uno tantum Ven. Ξ. reperta sunt: ἐνταῦθα δὲ πρὸς φαντάσματα, quod esset: in investiganda et intellectu comprehendenda rerum veritate. At enim vero hoc quidem additamentum quam absurdum sit, nullo negotio ex eo intelligitur, quod in hac sermonis parte animorum ad intelligibilia adscensionis descriptio non exhibetur. Itaque ἐκεῖ, ut diximus, pertinet ad εἰς τὸν ἥλιον, estque nihil aliud quam ἐν τῷ ἡλίῳ. Hoc vero explorato etiam de proximis verbis commode fieri poterit iudicium, quae dici non potest quantum molestiae criticis creaverint. Connectenda enim sunt: καὶ (ἡ) ἐκεῖ (ἐν τῷ ἡλίῳ) ἐπάνοδος (hoc enim repetendum) ἐπ' ἀδυναμίᾳ πρὸς μὲν τα ζῶά τε — βλέπειν, πρὸς δὲ τὰ ἐν ὕδασι φαντάσματα θεῖα καὶ σκιὰς τῶν ὄντων κτλ. sc. ἐπὶ δυνάμει, hoc sensu: et adscensio ex spelunca ad solem atque *hic quidem* (in solis luce) deficiente facultate animalia et plantas et solis lucem intuendi sed suppetente tantum vi intuendi (divina) in aquis simulacra atque rerum, quae vere sunt, i. e. verorum corporum vel rerum externarum, non iam speciosarum, sed verarum, umbras. Ex quibus apertum est verba ἐπ' ἀδυναμίᾳ, quibus status et conditio in adscensione locum tenens et cum illa coniunctus (bei dem Unvermögen zu sehen) significatur, qui usus praepositionis ἐπὶ satis pervulgatus est (v. Matthiae Gr. §. 586. γ. Bernhardy Synt. p. 250.), apte iungenda esse cum notione proxime antegressi no-

οὐκ εἰδώλων σκιὰς δι' ἑτέρου τοιούτου φωτὸς ὡς πρὸς
ἥλιον κρίνειν ἀποσκιαζομένας, — πᾶσα αὕτη ἡ πρα-
γματεία τῶν τεχνῶν, ἃς διήλθομεν, ταύτην ἔχει τὴν
δύναμιν καὶ ἐπαναγωγὴν τοῦ βελτίστου ἐν ψυχῇ πρὸς
τὴν τοῦ ἀρίστου ἐν τοῖς οὖσι θέαν, ὥςπερ τότε τοῦ
σαφεστάτου ἐν σώματι πρὸς τὴν τοῦ φανοτάτου
D ἐν τῷ σωματοειδεῖ τε καὶ ὁρατῷ τόπῳ. Ἐγὼ μέν,
ἔφη, ἀποδέχομαι οὕτω. καί τοι παντάπασί γέ μοι δο-

ἃς διήλθομεν] ἣν Vat. r. Mox aliquot libri ἐν σώμασιν.
ἐν τῷ σωματοειδεῖ τε κ. ὁρ.] τῷ ex codd. omnibus restitutum vulgo omittebatur.

minis ἐπάνοδος, quod quin recte fieri possit, nemo dubitaverit, qui uberiorem ipsius huius adscensus descriptionem his verbis exhiberi meminerit. Quocirca vehementer dissentimus cum Schneidero, qui βλέπειν censet pro substantivo accipiendum esse atque βλέπειν ἐπ' ἀδυναμίᾳ de visu cum imbecillitate coniuncto atque obtuso intelligit. Quippe neque βλέπειν post nomina substantiva pro nomine subiecti poni potuit neque βλέπειν ἐπ' ἀδυναμίᾳ indicat visum cum imbecillitate coniunctum, quamvis vir doctissimus hanc interpretationem suam omni modo defendere conatus sit. Sed mittimus hanc altercationem, redimusque ad propositum. Negatur igitur cum illa ad solis lucem adscensione coniunctam esse animalia et plantas et solis lucem intuendi facultatem, ac subiungitur deinde: πρὸς δὲ τὰ ἐν ὕδασι φάσματα—ὄντων. Ad quae apertum est ex antegresso illo: ἐπ' ἀδυναμίᾳ βλέπειν intelligendum relinqui ἐπὶ δυνάμει βλέπειν, prouti solet in enuntiatis adversativis ex praecedenti negatione ad alteram partem verbum aientis significationis reticeri, de quo loquendi genere nonnulla exposuimus ad Apolog. Socrat. p. 36. B. Nec vero illud ab usu loquendi abhorret, quod post ἀδυναμία et δύναμις infinitivus sine articulo sequitur, de qua structura v. Matthiae Gr. §. 542. b. coll. supra L. II p. 369. B. Itaque facultas rerum verarum simulacra in aquis atque umbras intuendi utique cum tali adscensione coniuncta esse dicitur. Nimirum τῶν ὄντων nunc non de rebus intelligibilibus vel ideis, sed de rebus adspectabilibus, quatenus inanibus simulacris opponuntur, dictum esse liquet, quod ne quis a Platonis more abhorrere putet, idem loquendi usus etiam in Parmenide reperitur obtinetque etiam in Legg. X. p. 992. C. sqq., ubi rebus sensilibus quoque τὸ ὄντως εἶναι tribuitur, quatenus non dissolvuntur aut intereunt. Unum tamen in his est, quod magnam sane habet offensionem. Quid enim? quid tandem sibi vult istud θεῖα, quod nec grammatice ferri potest nec habet explicationem idoneam? Nimirum quemadmodum nemo quisquam unquam dixit ὁ ἀνὴρ ἀγαθός, ita nec hic feras τὰ φαντάσματα θεῖα, quod frustra Schneiderus defendit talibus exemplis, qualia ad Phaedon. p. 58. A. Apol. Socr. p. 32. B. notavimus, atque Dindorfius ad Sophocl. Aiac. v. 573. p. 306. ed. Oxon.

κεῖ χαλεπὰ μὲν ἀποδέχεσθαι εἶναι, ἄλλον δ' αὖ τρόπον χαλεπὰ μὴ ἀποδέχεσθαι. ὅμως δέ — οὐ γὰρ ἐν τῷ νῦν παρόντι μόνον ἀκουστέα, ἀλλὰ καὶ αὖθις πολλάκις ἐπανιτέον — ταῦτα θέντες ἔχειν ὡς νῦν λέγεται, ἐπ' αὐτὸν δὴ τὸν νόμον ἴωμεν, καὶ διέλθωμεν οὕτως, ὥςπερ τὸ προοίμιον διήλθομεν. λέγε οὖν, τίς ὁ τρόπος τῆς τοῦ διαλέγεσθαι δυνάμεως, καὶ κατὰ E ποῖα δὴ εἴδη διέστηκε, καὶ τίνες αὖ ὁδοί. αὗται γὰρ ἂν ἤδη, ὡς ἔοικεν, αἱ πρὸς αὐτὸ ἄγουσαι εἶεν, οἷ ἀφι-

D. *καὶ διέλθωμεν οὕτως*] *ἔλθωμεν* Par. AD. Ven. II. Vind. Vat. m.

congessit. Nec vero quisquam dixerit, *φαντάσματα* ista quamnam ob caussam *θεῖα* appellentur. Nam quod Schneiderus ea sic vocari statuit, quia efficiantur ab ipso sole, qui p. 516. B. eam vim habere iudicatus sit; qui eum locum diligentius inspexerint, ultro fatebuntur, nihil ibi reperiri, quod ad vim huius epitheti declarandam faciat. Itaque *θεῖα* ineptum glossema esse suspicamur, profectum ab iis, qui verbis *ἐνταῦθα δὲ πρὸς φαντάσματα* adiectis etiam rerum intelligibilium significationem faciendam esse statuissent, quorsum relictum istud *θεῖα* primitus pertinuit. Nisi forte propter insequens *τῶν ὄντων* additum est, quod sinistre de ideis dictum acceperunt, licet illud eo, quo antea diximus, sensu intelligendum esse clarissime apparent ex proximis: *ἀλλ' οὐκ εἰδώλων σκιάς.* Atque his ita expositis breviter adhuc declarare placet, quid sentiamus de coniectura Naegelsbachii, *καὶ ἐκεῖ—ἔτ' ἀδυναμία*, nominativo casu, refingendum putantis, quam Car. Fr. Hermannus Platoni suo impertire non dubitavit. Fatemur vero eam nobis nec necessariam nec totius loci rationibus convenientem videri. Nam necessaria quidem non videbitur nostra verborum interpretatione probata, quam antea proposuimus. Nec vero eadem sententiae loci satis apta est. Nam ubi eam probaverimus, consequens erit, ut deinde in comparatione doctrinarum institutionis *ἡ ἀδυναμία βλέπειν* dicatur *ἔχειν ταύτην τὴν δύναμιν καὶ ἐπαναγωγὴν κτλ.* quod, licet addatur: *πρὸς δὲ τὰ ὕδατα — ἀποσκιαζομένας,* tamen nescio quid inusitati, ne dicamus absurdi, habere videtur. Itaque omnino satius duximus, codicum fere omnium eorumque praestantissimorum lectionem conservare. Ceterum in postremis *τοῦ βελτίστου ἐν ψυχῇ* est: *τοῦ νοῦ.* Sed *τὸ ἄριστον ἐν τοῖς οὖσιν* intelligitur *αὐτὸ τὸ ἀγαθόν,* idea boni, quae est non modo omnium idearum summa, sed etiam omnis rerum perfectionis fons ac principium. Porro ad *ὥσπερ τότε,* sc. in antri subterranei eiusque rationum descriptione, int. *εἶχεν ἐπαναγωγήν,* unde pendet genitivus *τοῦ σαφεστάτου ἐν σώματι,* i. e. oculorum. Denique *τὸ φανότατον ἐν τῷ σωματοειδεῖ* vocatur sol, qui hunc mundum luce sua collustrat. Sed satis haec de loco ad interpretandum sane difficillimo; quem si qui subtilius explicave-

κομένῳ ὥςπερ ὁδοῦ ἀνάπαυλα ἂν εἴη καὶ τέλος τῆς
πορείας. Οὐκέτ', ἦν δ' ἐγώ, ὦ φίλε Γλαύκων, οἷός
533 τ' ἔσει ἀκολουθεῖν· ἐπεὶ τό γ' ἐμὸν οὐδὲν ἂν προ-
θυμίας ἀπολίποι· οὐδ' εἰκόνα ἂν ἔτι οὗ λέγομεν
ἴδοις, ἀλλ' αὐτὸ τὸ ἀληθές, ὅ γε δή μοι φαίνεται.
εἰ δ' ὄντως ἢ μή, οὐκέτ' ἄξιον τοῦτο διισχυρίζε-
σθαι· ἀλλ' ὅτι μὲν δὴ τοιοῦτόν τι ἰδεῖν, ἰσχυρι-
στέον. ἦ γάρ; Τί μήν; Οὐκοῦν καὶ ὅτι ἡ τοῦ δια-
λέγεσθαι δύναμις μόνη ἂν φήνειεν ἐμπείρῳ ὄντι ὧν
νῦν δὴ διήλθομεν, ἄλλῃ δὲ οὐδαμῇ δυνατόν; Καὶ
τοῦτ', ἔφη, ἄξιον διισχυρίζεσθαι. Τόδε γοῦν, ἦν δ'
B ἐγώ, οὐδεὶς ἡμῖν ἀμφιςβητήσει λέγουσιν, ὡς αὐτοῦ
γε ἑκάστου πέρι, ὃ ἔστιν ἕκαστον, ἄλλη τις ἐπιχειρεῖ
μέθοδος ὁδῷ περὶ παντὸς λαμβάνειν, ἀλλ' αἱ μὲν

P. 533. *προθυμίας ἀπολίποι*] *ἀπολίποι* Vat. Θ. r. Ang. Flor. x. et pr. Par. A. Ven., quod recepit Bekker. suffragantibus etiam aliis. Vulgo erat *ἀπολείποι*.

δή μοι φαίνεται] V. *δὴ ἐμοὶ φ.* invitis Par. A. Ven. Ξ. Vind. Vat. m.

τοιοῦτόν τι ἰδεῖν] *ἰδεῖν* add. Par. A. Vind. Ang. Vat. m.

B. *ἄλλη τις ἐπιχ.*] sic Ald. Bas. 1. 2. Par. A. sec. Dübn. Vat. Θ. Ven. II. Ξ. Vind. Par. ADK. Mon. Ang. Vat. m. r. et

rint, impense gaudebimus atque nostra retractare parati erimus.

E. *πρὸς αὐτὸ ἄγουσαι—*] h. e. *πρὸς αὐτὸ ὃ ἔστιν ἀγαθόν*.

P. 533. *τό γ' ἐμὸν οὐδὲν ἂν προθυμίας ἀπολίποι*] *Τὸ ἐμόν*, quod ad me attinet, pro *ἐγώ*, de quo Atticismo v. Heindorf. ad Theaet. §. 49. De dictione v. Tim. p. 20. C: *ἐλλείψομεν προθυμίας οὐδέν*. Men. p. 77. A: *ἀλλὰ μὴν προθυμίας γε οὐδὲν ἀπολείψω*. Sympos. p. 210. A: *προθυμίας οὐδὲν ἀπολείψω*. Xenoph. Cyrop. IV, 5, 15. Lysias pro Bonis Aristophan. p. 211. ed. Bremi. Praeterea compares Eurip. Med. v. 175: *μήτοι τό γ' ἐμὸν πρόθυμον φίλοισιν ἀπέστω*. Ad *εἰ δ' ὄντως ἢ μή* intell. *ἐμοὶ φαίνεται*. — *ἦ γάρ;* sc. *ἰσχυριστέον*, *ὅτι τοιοῦτόν τί ἐστιν*. — *ἐμπείρῳ ὄντι ὧν νῦν δὴ δ.*, si quis earum rerum peritus sit.

B. *ἄλλη τις ἐπιχειρεῖ*] Delevimus *οὐκ* vulgo ante *ἄλλη* positum, quod addiderunt qui haec putarunt ex *λέγουσι* pendere. Atqui pendent ex *ἀμφιςβητήσει*, i. e. dubitans contendet adversus nos asseverantes. vid. ad Gorg. p. 452. C.

ὁδῷ περὶ παντὸς λαμβάνειν] via et ratione comprehendere. Dictionem *λαμβάνειν τι περί τινος* illustravit Boeckh. in Min. p. 155. Pro *ὁδῷ* Benedictus *ὁδόν* corrigebat, nescimus quibus caussis permotus. Phaedr. p. 263. B: *τὸν μέλλοντα τέχνην ῥητορικὴν μετιέναι — δεῖ ταῦτα ὁδῷ διῃ-*

ἄλλαι πᾶσαι τέχναι ἢ πρὸς δόξας ἀνθρώπων καὶ ἐπιθυμίας εἰσὶν ἢ πρὸς γενέσεις τε καὶ συνθέσεις ἢ πρὸς θεραπείαν τῶν φυομένων τε καὶ συντιθεμένων ἅπασαι τετράφαται· αἱ δὲ λοιπαί, ἃς τοῦ ὄντος τι ἔφαμεν ἐπιλαμβάνεσθαι, γεωμετρίαν τε καὶ τὰς ταύτῃ ἑπομένας, ὁρῶμεν ὡς ὀνειρώττουσι μὲν περὶ τὸ ὄν, C ὕπαρ δὲ ἀδύνατον αὐταῖς ἰδεῖν, ἕως ἂν ὑποθέσεσι χρώμεναι ταύτας ἀκινήτους ἐῶσι, μὴ δυνάμεναι λόγον διδόναι αὐτῶν. ᾧ γὰρ ἀρχὴ μὲν ὃ μὴ οἶδε, τελευτὴ δὲ καὶ τὰ μεταξὺ ἐξ οὗ μὴ οἶδε συμπέπλεκται, τίς μηχανὴ τὴν τοιαύτην ὁμολογίαν ποτὲ ἐπιστήμην γενέσθαι; Οὐδεμία, ἦ δ' ὅς. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, ἡ διαλεκτικὴ μέθοδος μόνη ταύτῃ πορεύεται, τὰς ὑποθέσεις ἀναιροῦσα ἐπ' αὐτὴν τὴν ἀρχήν, ἵνα

sex Florentini. Vulgo οὐκ ἄλλη τις ἐπ v. explicatt.

ἢ πρὸς θερ.] Sic Par. A. Vind. Vat. m. Flor. a. α. suffragantibus Turr. aliis. Vulgo ἢ καὶ πρός.

ἅπασαι τετράφαται] ἅπασα Par. A. secundum Turr. Idem mox γεωμετρίας pro γεωμετρίαν, quod Turr. et Schn. nuperrime evulgarunt. At obstat insequens ταύτῃ. Quamquam fortasse aliquis huc referat illa p. 511. B. Libr. VI. ubi codd. multi ταύτης pro ταύταις, errore quidem, ut opinor, manifesto.

ῥῆσθαι. Aristotel. Top. II. §. 43: ὁδῷ γὰρ μᾶλλον καὶ ἐν ἐλάττοσιν ἡ σκέψις.

C. γεωμετρίαν τε καὶ τὰς ταύτῃ ἑπομένας] Appositio relativae sententiae, quae interiecta est, accommodata. v. ad libr. III. p. 402. C. Dixerat autem has artes contingere quidem aliquid τοῦ ὄντος posse, sed et sensuum ope atque sumtionibus uti et vulgo minus subtiliter tractari. De verbo ὀνειρώττειν libr. V. c. 20. τὸ ὀνειρώττειν ἆρα οὐ τόδε ἐστίν, ἐάν τ' ἐν ὕπνῳ τις ἐάν τε ἐγρηγορὼς τὸ ὅμοιόν τῳ μὴ ὅμοιον, ἀλλ' αὐτὸ ἡγῆται εἶναι ᾧ ἔοικεν; Deinde ἕως ἂν est quamdiu. v. ad libr. I. p. 349. A.

ᾧ γὰρ ἀρχὴ — γενέσθαι;] nam si cui principium est quod non novit (quemadmodum sumtiones mathematicis), finis autem et intermedia ex eo, quod non noverit, sunt contexta (v. ann. ad Libr. VI. p. 510. B.), qui tandem fieri possit, ut talis consensio unquam scientiam (nomine suo dignam) efficiat?

ταύτῃ πορεύεται, τὰς ὑποθέσεις — ἐπ' ἀρχήν] ita procedit, ut suppositiones ad ipsum principium extollat (sie sum Princip erhebt.). Quod qua ratione fiat, iam extremo libro sexto p. 511. B. C. D. demonstratum est. Dialectica nimirum utitur suppositionibus tantum pro ἐπιβάθροις, unde altius ad principium scientiae enitatur, ita ut ea in re via quaerendi

D βεβαιώσηται, καὶ τῷ ὄντι ἐν βορβόρῳ βαρβαρικῷ τινι τὸ τῆς ψυχῆς ὄμμα κατορωρυγμένον ἠρέμα ἕλκει καὶ ἀνάγει ἄνω, συνερίθοις καὶ συμπεριαγωγοῖς χρωμένη αἷς διήλθομεν τέχναις· ἃς ἐπιστήμας μὲν πολλάκις προςείπομεν διὰ τὸ ἔθος, δέονται δὲ ὀνόματος ἄλλου, ἐναργεστέρου μὲν ἢ δόξης, ἀμυδροτέρου δὲ ἢ ἐπιστήμης. διάνοιαν δὲ αὐτὴν ἔν γε τῷ πρόσθεν που ὡρισάμεθα. ἔστι δ', ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, οὐ περὶ ὀνόματος

D. *συνερίθοις καὶ συμπεριαγωγοῖς*] Pro *συνερίθοις* Vat. Θ. et pr. Ven. II. *συνεριθμοῖς*. Par. D. Mon. Flor. β. *συνεθισμοῖς*. Par. K. *συνωθισμοῖς*. v. Ruhnken. ad Tim. Gl. p. 243.

περὶ ὀνόματος ἡ ἀμφισβ.] Deest *ἡ* in Vat. Θ. Ven. II. Vind. Par. DK. Vat. m. r. Ignorat etiam Par. A. Dübn. Delevimus igitur.

E. *ἀλλ' ὃ ἂν μόνον — λέγοι ἐν ψυχῇ.*] Haec verba omisit Steph. Et videntur sane ex glossemate orta. Certe misere corrupta sunt. Quod nos cum Bekkero dedimus, id debetur libris Mon. et Flor. β. In Bas. 2. legitur *ἄλλο ἂν μόνον δηλοῖ πρὸς τὴν ἕξιν σαφηνείᾳ, λέγει ἐν ψυχῇ*. Et *ἕξιν* legunt ceteri libri omnes. Vind. *σαφήνειαν*. Flor. a. c. *σαφηνείᾳ* omittunt. Etiam *ὃ* ante *λέγοι* soli Mon. et Flor. β. habent; ceteri omnes omittunt. Pro *λέγοι* alii *λέγει* vel *λέγειν*. In Par. A. *λέγεις* superscriptum. Haec igitur est scripturae varietas in codd. reperta. Videamus nunc etiam de coniecturis, quibus viri docti locum vindicare et emendare studuerunt. Itaque Winckelm. in Zimmerm. Diar. Stud. Antiq. a. 1840. N. 157. p. 1283. corr. *πρὸς τὴν ἐξέτασιν σαφηνείᾳ*, reliquis intactis. C. Fr. Hermann. de coniectura sua scripsit: *ἀλλ' ὃ ἂν μόνον δηλοῖ πρὸς τὴν ἕξω σαφήνειαν, *ἃ* λέγει ἐν ψυχῇ, *ἀρκέσει*. Ἀρέσκει* — C. Steinhart. ann. ad Interpr. Germ. p. 693. scribi vult *ἀλλ' ὃ ἂν ὄνομα δηλοῖ λέξεως σαφήνειαν ὃ λέγει* vel *ὃ ἂν λέγοι* (sc. *ὁ ὀνομάζων*), *ἐν ψυχῇ, ἀρκέσει. Ἀρέσκει* κ. τ. λ.

tam synthetica quam analytica utatur. Sententiam illustrabunt etiam clarius quae de eadem re disputantur in Phaedon. p. 101. C. D. E. Sophist. p. 253. C. D. et p. 259. Schneiderum mireris haec intellexisse aliter, quum tamen sententia sit satis perspicua. Qui quod etiam *ἀναίρουσα* coniecit, item iudicio suo falsus est. Quidni enim recte dictum sit *ἀναιρεῖν τι ἐπί τι*, sursum evehere ac referre aliquid ad aliud quid, praesertim quum eodem modo dicatur Phaed. p. 76 D. *ἐπὶ ταύτην (τὴν οὐσίαν) τὰ ἐκ τῶν αἰσθήσεων πάντα ἀναφέρομεν*. coll. p. 75. B.; Gorg. p. 487. E. *ἐπ' ἄλλην βάσανον ἀναφέρειν*? Nec vero audiendi sunt qui duce Schleiermachero *ἐπ' αὐτὴν τὴν ἀρχήν* cum *πορεύεται* coniungunt et *τὰς ὑποθέσεις ἀναιροῦσα* per se seorsum accipiunt. Imo antegressum *ταύτῃ* illustratur verbis: *τὰς ὑποθέσεις ἀναιροῦσα*, ad quae necessario etiam pertrahenda sunt verba *ἐπ' αὐτὴν τὴν ἀρχήν*, ut sibi constet sententia. De structurae genere v. ann. ad Phaedon. p. 59. A. p. 102. D.

ἀμφισβήτησις, οἷς τοσούτων πέρι σκέψις ὅσων ἡμῖν πρόκειται. Οὐ γὰρ οὖν ἔφη· [ἀλλ' ὃ ἂν μόνον δηλοῖ πρὸς τὴν λέξιν σαφηνείᾳ, ὃ λέγοι ἐν ψυχῇ.] E
Cap. XIV. Ἀρέσκει γοῦν, ἦν δ' ἐγώ, ὥσπερ τὸ πρότερον, τὴν μὲν πρώτην μοῖραν ἐπιστήμην καλεῖν,
δευτέραν δὲ διάνοιαν, τρίτην δὲ πίστιν καὶ εἰκασίαν 534
τετάρτην· καὶ ξυναμφότερα μὲν ταῦτα δόξαν, ξυναμφότερα δ' ἐκεῖνα νόησιν· καὶ δόξαν μὲν περὶ γέ-

Haec igitur hariolati sunt viri docti. Quae fatemur nobis non modo audaciae nomine vehementer displicere, sed etiam ideo improbari, quia oratio manet scabra et hiulca atque dictio *λέγειν ἐν ψυχῇ* a probae Graecitatis usu aliena est. Si verba genuina sunt — sunt autem propter seqq. minime necessaria, sed commodissime possunt abesse — sed si sunt germana et ab ipso Platone profecta, leniore medicina adhibita melius fortasse scripseris sic: *ἀλλ' ἐὰν μόνον δηλοῖ πρὸς τὴν λέξεως σαφήνειαν ὃ λέγοι ἂν ψυχή*, sc. sufficit, quod sponte ex antegresso *οὐκ ἔστι περὶ ὀνόματος ἀμφισβήτησις* intelligitur. Dictionem *ἡ ψυχὴ λέγει* illustravimus ad Sympos. p. 192. C. Hoc igitur dicit: sed dummodo pateat (*δηλοῖ* enim intransitive dictum, de quo usu v. ad Gorg. p. 483. D.) vel manifestum sit, quod animus dicat (i. e. interior loquentis sensus), ita ut dictionis perspicuitas efficiatur, mittenda est de verbis altercatio. Articulus ante *ψυχῇ* eodem modo omissus Eurip. Hipp. 174. *τί ποτ' ἔστι, μαθεῖν ἔραται ψυχή.* Supra C. II. p. 365. A. *τί οἰόμεθα ἀκουούσας νέων ψυχὰς ποιεῖν;*

Ἀρέσκει γοῦν] Vulgo *οὖν* invitis Par. A. Vind. Ven. Ξ. Vat. m.

Cap. XIV. P. 534. *ταῦτα δόξαν — νόησιν*] Mon. et marg. Flor. β. *ἐκεῖνα νόησιν, ταῦτα δὲ δόξαν.*

D. *ἐν βορβόρῳ βαρβαρικῷ —*] Multi posterioris aetatis scriptores hunc locum respexerunt, ut annotarunt Wyttenbach. ad Plut. de S. N. V. p. 95. Biblioth. Crit. Vol. II. P. 2. p. 110. et Creuzer. ad Plotin. de Pulcrit. Praef. p. CIII. Etiam *τὸ τῆς ψυχῆς ὄμμα* Platonicis frequentatum. v. Creuzer. ad Plotin. de Pulcr. p. 361. coll. p. 358. et 210. Pro *ἀνάγει ἄνω* Timaeus Gloss. p. 31. legit *ἀνατείνει ἄνω*, ubi v. Ruhnk. Voc. *συνέριθοι* Timaeus p. 242. interpretatur *συνεργοί*, ubi Ruhnkenius vulgatam lectionem satis tuetur comparato praeter alios Tyrio Max. Diss. XXXVII. p. 453., qui hunc locum imitatione expressit.

δέονται δὲ ὀν.] quum tamen alio nomine indigeant. De structura v. ad Gorg. p. 464. A.

ἔν γε τῷ πρόσθεν που ὡρ.] V. libr. VI. p. 511. C. D.

E. *οὐ περὶ ὀνόματος ἀμφισβ.*] Tyr. Max. Diss. XXVII, p. 40: *ἐγὼ γάρ τοι τά τε ἄλλα, καὶ ἐν τῇ τῶν ὀνομάτων ἐλευθερίᾳ πείθομαι Πλάτωνι*, ubi bene observavit Davisius saepius

νεσιν, νόησιν δὲ περὶ οὐσίαν· καὶ ὅ τι οὐσίαν πρὸς γένεσιν, νόησιν πρὸς δόξαν, ἐπιστήμην πρὸς πίστιν καὶ διάνοιαν πρὸς εἰκασίαν. τὴν δ' ἐφ' οἷς ταῦτα ἀναλογίαν καὶ διαίρεσιν διχῇ ἑκατέρου, δοξαστοῦ τε καὶ νοητοῦ ἐῶμεν, ὦ Γλαύκων, ἵνα μὴ ἡμᾶς πολλαπλασίων λόγων ἐμπλήσῃ ἢ ὅσων οἱ παρεληλυθότες.
B Ἀλλὰ μὴν ἔμοιγ', ἔφη, τά γε ἄλλα, καθ' ὅσον δύναμαι ἕπεσθαι, ξυνδοκεῖ. Ἦ καὶ διαλεκτικὸν καλεῖς τὸν λόγον ἑκάστου λαμβάνοντα τῆς οὐσίας; καὶ τὸν μὴ ἔχοντα, καθ' ὅσον ἂν μὴ ἔχῃ λόγον αὐτῷ τε καὶ ἄλλῳ διδόναι, κατὰ τοσοῦτον νοῦν περὶ τούτου οὐ φήσεις ἔχειν; Πῶς γὰρ ἄν, ἦ δ' ὅς, φαίην; Οὐκοῦν καὶ περὶ τοῦ ἀγαθοῦ ὡσαύτως· ὃς ἂν μὴ ἔχῃ διορίσασθαι τῷ λόγῳ ἀπὸ τῶν ἄλλων πάντων
C ἀφελὼν τὴν τοῦ ἀγαθοῦ ἰδέαν, καὶ ὥσπερ ἐν μάχῃ διὰ πάντων ἐλέγχων διεξιών, μὴ κατὰ δόξαν ἀλλὰ κατ' οὐσίαν προθυμούμενος ἐλέγχειν, ἐν πᾶσι τούτοις

καὶ ὅ τι οὐσίαν πρὸς γ.] Par. A. Vat. Θ. Ven. Ξ. Π. Vind. al. *οὐσία*. Non probo, licet Vat. Θ. Ven. Ξ. Vind. Angel. alii, deinceps etiam *νοήσις* scribant. Ediderunt nuperi.

νόησιν πρὸς δόξαν, ἐπιστήμην πρ. π. —] Par. A. Ven. Ξ. Π. Vind. Angel. Vat. m. Flor. a. c. x. α. γ. *νόησ. πρὸς δόξαν· καὶ ὅτι νόησις πρὸς δόξαν, ἐπιστήμη πρὸς πίστιν καὶ δ.* ctr. quod receperunt Schn. Turr.

ἢ ὅσων] *ὅσον* Par. A. Vat. r. Θ. Ven. Π.

Platonem suam in nominibus adhibendis *ἀδιαφορίαν* aperte professum esse.

Cap. XIV. P. 534. *τὴν δ' ἐφ' οἷς ταῦτα ἀναλογίαν*] h. e. *τὴν δὲ ἀναλογίαν τούτων, ἐφ' οἷς ταῦτα ἔστιν*, sc. *ἡ ἐπιστήμη, διάνοια, πίστις καὶ εἰκασία*, s. *δόξα καὶ νόησις*. Notabilis verborum constructio.

ἢ ὅσων οἱ παρεληλυθότες] quam superiores quaestiones. Oratio paullo liberius conformata: *οἱ παρεληλυθότες λόγοι λόγων ἡμᾶς ἐνέπλησαν*.

B. *τὸν λόγον ἑκάστου λαμβάνοντα τῆς οὐσίας*] h. e. *τὸν λαμβάνοντα λόγον τῆς οὐσίας ἑκάστου*. Sic *λόγον λαμβάνειν* est libr. III. p. 401. D. Theaet. p. 148. D. al.

καὶ περὶ τοῦ ἀγαθοῦ ὡσαύτως] sc. *ἔχει*. v. ad Gorg. p. 460. B. coll. infr. libr. VIII. p. 551. C.

C. *ὥσπερ ἐν μάχῃ διὰ πάντων ἐλέγχων διεξιών*] *Διὰ πάντων διεξιέναι* in pugna dicuntur qui caede per singulos eunt, qui sibi viam caedendo parant. Herodot. III, 11: *διὰ πάντων δὲ διεξελθόντες τῶν παίδων*, quum omnes pueros interfecissent, quum caede per omnes pueros ivissent. Elegantiam huius comparationis nemo erit quin facile percipiat.

ἁπτῶτι τῷ λόγῳ διαπορεύηται, οὔτε αὐτὸ τὸ ἀγαθὸν φήσεις εἰδέναι τὸν οὕτως ἔχοντα οὔτε ἄλλο ἀγαθὸν οὐδέν, ἀλλ' εἴ πῃ εἰδώλου τινὸς ἐφάπτεται, δόξῃ, οὐκ ἐπιστήμῃ ἐφάπτεσθαι, καὶ τὸν νῦν βίον ὀνειροπολοῦντα καὶ ὑπνώττοντα, πρὶν ἐνθάδ' ἐξέγρεσθαι, εἰς Ἅιδου πρότερον ἀφικόμενον τελέως ἐπικαταδαρθάνειν; Νὴ τὸν Δία, ἦ δ' ὅς, σφόδρα γε πάντα ταῦτα φήσω. Ἀλλὰ μὴν τούς γε σαυτοῦ παῖδας, οὓς τῷ λόγῳ τρέφεις τε καὶ παιδεύεις, εἴ ποτε ἔργῳ τρέφοις, οὐκ ἂν ἐάσαις, ὡς ἐγᾦμαι, ἀλόγους ὄντας ὥςπερ γραμμάς, ἄρχοντας ἐν τῇ πόλει κυρίους τῶν μεγίστων εἶναι. Οὐ γὰρ οὖν, ἔφη. Νομοθετήσεις δὴ αὐτοῖς ταύτης μάλιστα τῆς παιδείας ἀντιλαμβάνεσθαι, ἐξ ἧς ἐρωτᾶν τε καὶ ἀποκρίνεσθαι ἐπιστημονέστατα οἷοί τ' ἔσονται; Νομοθετήσω, ἔφη, μετά γε σοῦ. Ἆρ' οὖν δοκεῖ σοι, ἔφην ἐγώ, ὥςπερ θριγκὸς τοῖς μαθήμασιν ἡ διαλεκτικὴ ἡμῖν ἐπάνω κεῖ- D E

B. *Πῶς γὰρ ἄν, ἦ δ' ὅς, φαίην;*] Solus Steph. *οὐ* ante *φαίην* interposuit, incertum qua causa.

C. *αὐτὸ τὸ ἀγαθὸν φήσεις*] Vulgo post *ἀγαθόν* insertum legebatur *οὐδέν*, quod om. Vat. Θ. Ven. Ξ. II. Vind. Par. DK. Mon. Ang. Vat. m. r. et Florentini. Mox *ἐξεγρέσθαι* corr. Herm.

E. *ὥςπερ θριγκός*] V. *θρίγκος*, quod pauci habent.

τὸν οὕτως ἔχοντα] Cum vi dictum pro *τοῦτον*. Verbum *ἐφάπτεσθαι* de mente et animo apud Platonem passim usurpatum, ut Phaedon. p. 67. B. cf. Wyttenbach. ad Phaedon. p. 162. et Creuzer. ad Plotin. l. c. p. 299.

D. *ὥςπερ γραμμάς*] *Γραμμαί* non sunt literae s. scriptiones, ut Astius interpretatur: hanc enim significationem hoc vocabulum nunquam habuit: sed potius lineae penecillo praeformatae. Sed obscurum est, quid hoc sibi velit. Cornarius coniecit *ὥςπερ Φρύγας Μίδας*, audacius quam verius. Schneiderus interpretatur: ratione carentes tanquam lineas, quia mathematici teste Euclide X. lineas non commensurabiles dixerint *ἀλόγους*. Prave; cur *ἄλογοι* dicantur, patet ex proximis: *ἐρωτᾶν τε καὶ ἀποκρ.* Fortasse scribendum *γραφάς*, pictas imagines. Plutarchus Vit. Lycurg. c. x: *ὥςτε δὴ τοῦτο τὸ θρυλλούμενον, ἐν μόνῃ — τῇ Σπάρτῃ σώζεσθαι τυφλὸν ὄντα τὸν Πλοῦτον, καὶ κείμενον ὥςπερ γραφὴν ἄψυχον καὶ ἀκίνητον.* conf. Phaedr. p. 276. B.

ἐρωτᾶν τε καὶ ἀποκρίνεσθαι] h. e. *διαλέγεσθαι*. Frequens apud Platonem circumloquutio. v. ad Phaedon. p. 75. D. coll. de Rep. VI. p. 487. B.

E. *ὥςπερ θριγκός*] „apex,

σθαι, καὶ οὐκέτ' ἄλλο τούτου μάθημα ἀνωτέρω ὀρθῶς ἂν ἐπιτίθεσθαι, ἀλλ' ἔχειν ἤδη τέλος τὰ τῶν
535 μαθημάτων; Ἔμοιγ', ἔφη.

Cap. XV. Διανομὴ τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, τὸ λοιπόν σοι, τίσι ταῦτα τὰ μαθήματα δώσομεν καὶ τίνα τρόπον. Δῆλον, ἔφη. Μέμνησαι οὖν τὴν προτέραν ἐκλογὴν τῶν ἀρχόντων, οἵους ἐξελέξαμεν; Πῶς γάρ, ἦ δ' ὅς, οὔ; Τὰ μὲν ἄλλα τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, ἐκείνας τὰς φύσεις οἷου δεῖν ἐκλεκτέας εἶναι· τούς τε γὰρ βεβαιοτάτους καὶ τοὺς ἀνδρειοτάτους προαιρετέον, καὶ κατὰ δύναμιν τοὺς εὐειδεστάτους· πρὸς
B δὲ τούτοις ζητητέον μὴ μόνον γενναίους τε καὶ βλοσυροὺς τὰ ἤθη, ἀλλὰ καὶ ἃ τῇδε τῇ παιδείᾳ τῆς φύσεως πρόσφορα ἐκτέον αὐτοῖς. Ποῖα δὴ διαστέλλει; Δριμύτητα, ὦ μακάριε, ἔφην, δεῖ αὐτοῖς πρὸς

Cap. XV. P. 535. B. *καὶ βλοσυρούς*] *βλοσσυρούς* Ven. Ξ. Par. K. Vat. r.

μνήμονα δή] Sic Par. A. Ang. Vat. m. Vulgo *δέ*.

καὶ ἄῤῥατον] V. *καὶ ἄκρατον*. Veram lectionem praeter scholiast. ad h. l. servarunt Par. A. Ven. II. Vind. Vat. m. Flor. a. c. x. cum Astii Veneto et Monac. In Par. DK. *ἄῤῥητον* legitur.

C. *πάντῃ φιλόπονον*] Sic Vat. Θ. Ven. Ξ. II. Vind. Par.

culmen s. corona, *στεφάνη*. Respexerunt Themist. Orat. XXI. p. 257. D. Procl. in Euclid. p. 12. Vid. Petrus Victorius Varr. Lectt. II. 12." Astius. Cicer. Legg. I. 24: ;„Atque haec omnia quasi *sepimento* quodam vallabit disserendi ratione, veri et falsi iudicandi scientia." Unde Heusdius Init. Phil. Plat. Vol. II. P. II. p. 172. *θρίγκον* h. l. censuit interpretandum esse sepimentum. Proclus Theol. Plat. I. 9 p. 20. *καὶ πῶς θριγκὸν μὲν αὐτὴν (τὴν διαλεκτικὴν) ἐφ' ἅπασι περιβεβλῆσθαι τοῖς μαθήμασιν.* Asclepias in Nicom. ap. Bulliald. ad Theon. Smyrn. p. 194. *καὶ θριγκῷ ἐοίκασι περιφρο-ροῦντι πάντα; δεῖ διὰ τούτων ἐπὶ τὴν διαλεκτικὴν ὠθεῖν κ. τ. λ.*

Cap. XV. P. 535. *τὴν προτέραν ἐκλογὴν*] Libr. III Cap. 19.

B. *καὶ βλοσυροὺς τὰ ἤθη*] *Βλοσυρός* etsi proprie significat eum, qui torvo vultu est ideoque terribilis adspectu, tamen etiam in bonam partem dicitur de eo, cuius vultus severitatem quandam et generositatem refert, quod Latini etiam ferox dixerunt, ut h. l. Sic Theaet. p. 149. A. Socrates matrem suam vocat *μαίαν μάλα γενναίαν τε καὶ βλοσυράν*. Et Aelian. V. H. XII. 21. narrat Lacaenas matres, ubi filios in pugna ex adverso vulneratos conspexissent, fuisse *γαυρουμένας καὶ σεμνὸν ἄρα καὶ βλοσυ-*

τὰ μαθήματα ὑπάρχειν, καὶ μὴ χαλεπῶς μανθά-
νειν· πολὺ γάρ τοι μᾶλλον ἀποδειλιῶσι ψυχαὶ ἐν
ἰσχυροῖς μαθήμασιν ἢ ἐν γυμνασίοις· οἰκειότερος γὰρ
αὐταῖς ὁ πόνος, ἴδιος ἀλλ' οὐ κοινὸς ὢν μετὰ τοῦ
σώματος. Ἀληθῆ, ἔφη. Καὶ μνήμονα δὴ καὶ ἄῤ-
ῥατον καὶ πάντῃ φιλόπονον ζητητέον. ἢ τίνι τρόπῳ C
οἴει τά τε τοῦ σώματος ἐθελήσειν τινὰ διαπονεῖν
καὶ τοσαύτην μάθησίν τε καὶ μελέτην ἐπιτελεῖν; Οὐ-
δένα, ἦ δ' ὅς, ἐὰν μὴ παντάπασί γ' ᾖ εὐφυής. Τὸ
γοῦν νῦν ἁμάρτημα, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ἡ ἀτιμία φι-
λοσοφίᾳ διὰ ταῦτα προςπέπτωκεν, ὃ καὶ πρότερον
εἴπομεν, ὅτι οὐ κατ' ἀξίαν αὐτῆς ἅπτονται. οὐ γὰρ
νόθους ἔδει ἅπτεσθαι, ἀλλὰ γνησίους. Πῶς; ἔφη.
Πρῶτον μέν, εἶπον, φιλοπονίᾳ οὐ χωλὸν δεῖ εἶναι D
τὸν ἁψόμενον, τὰ μὲν ἡμίσεα φιλόπονον, τὰ δ' ἡμί-

DK. Mon. Ang. Vat. m. r. Florentini, et ed. Bas. 2. Vulgo πάντα.

παντάπασί γ' ᾖ] V. *παντάπασιν ᾖ*. Illud Par. ADK. Vat. Θ. Ven. II. Mon. Flor. β. γ. servarunt. Mox Par. A. Vind. εἶπον pro εἴπομεν.

D. *τὰ μὲν ἡμίσεα φιλόπονον*] Post φιλοπ. vulgo additum ὄντα om. Par. ADK. Vat. Θ. Ven. II. Vind. Mon. Vat. m. r. Flor. c. α. γ. et Stobaeus Sermon. XXIX. p. 206.

ῥὸν ὁρώσας. cf. Casaubon. ad Athen. Deipnos. V. p. 343. Animadv. T. III. p. 246. et Wernsdorf. ad Himer. p. 787. Proxima in hunc modum iungas: *ἀλλὰ καὶ ἑκτέον αὐτοῖς ἐστιν ἃ πρόςφορά* (utilia, zuträglich) *ἐστι τῇδε τῇ παιδείᾳ τῆς φύσεως*. Deinde διαστέλλεσθαι idem fere quod διορίζεσθαι significat. Aristotel. Polit. II. c. 5. p. 51. ed. Göttling.: *ἐπεὶ δὲ πεποιήμεθα μνείαν, ἔτι μικρὰ περὶ αὐτοῦ διαστείλασθαι βέλτιον.* — *Δριμύτης* est acumen, facilitas ingenii, ut recte interpretatur Casaubon. ad M. Antonin. p. 100. ed. Gatak. — *οἰκειότερος γὰρ αὐταῖς*, nam magis proprius iis hic (doctrinarum studii) labor est, quum ipsis sit peculiaris neque communis corpori. — *Ἄῤῥατον* schol. ad h. l. interpretatur ἰσχυρόν, στερεόν, ἢ δυςκίνητον. Eadem fere habet Timaeus Glossar. p. 50., ubi plura Ruhnken. Legitur vox etiam Cratyl. p. 407. D.

C. *Οὐδένα, ἦ δ' ὅς, ἐὰν μὴ π.*] Groen van Prinsterer Prosopograph. Plat. p. 209. propter praegressum *τίνι τρόπῳ* legendum censet *Οὐδένι*. Non opus, opinor. Respondetur *Οὐδένα*, ut si *τίνα οἴει* antecedat. Recte igitur Ficinus: Nam quem alium censes lubenter labores corporis subiturum etr.

καὶ πρότερον] Lib. VI. Cap. 8.

σεα ἄπονον. ἔστι δὲ τοῦτο, ὅταν τις φιλογυμναστὴς μὲν καὶ φιλόθηρος ᾖ καὶ πάντα τὰ διὰ τοῦ σώματος φιλοπονῇ, φιλομαθὴς δὲ μή, μηδὲ φιλήκοος μηδὲ ζητητικός, ἀλλ' ἐν πᾶσι τούτοις μισοπονῇ. χωλὸς δὲ καὶ ὁ τἀναντία τούτου μεταβεβληκὼς τὴν φιλοπονίαν. Ἀληθέστατα, ἔφη, λέγεις. Οὐκοῦν καὶ πρὸς ἀλήθειαν, ἦν δ' ἐγώ, ταὐτὸν τοῦτο ἀνάπηρον ψυ-
E χὴν θήσομεν, ἣ ἂν τὸ μὲν ἑκούσιον ψεῦδος μισῇ καὶ χαλεπῶς φέρῃ αὐτή τε καὶ ἑτέρων ψευδομένων ὑπεραγανακτῇ, τὸ δ' ἀκούσιον εὐκόλως προςδέχηται καὶ ἀμαθαίνουσά που ἁλισκομένη μὴ ἀγανακτῇ, ἀλλ' εὐχερῶς ὥςπερ θηρίον ὕειον ἐν ἀμαθίᾳ μολύνηται;
536 Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη. Καὶ πρὸς σωφροσύνην, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ἀνδρείαν καὶ μεγαλοπρέπειαν καὶ πάντα τὰ τῆς ἀρετῆς μέρη οὐχ ἥκιστα δεῖ φυλάττειν τὸν νόθον τε καὶ τὸν γνήσιον· ὅταν γάρ τις μὴ ἐπίστηται τὰ τοιαῦτα σκοπεῖν καὶ ἰδιώτης καὶ

P. 536. *μὴ ἐπίστηται τὰ τοιαῦτα σκ.*] Vulgo *πάντα τὰ τ.* Deest *πάντα* in Par. A. Ven. Ξ. Vind. Vat. m. Flor. a. c. α. γ. In Vat. Θ. Ven. II. Ang. Vat. r. Flor. x. *πάντῃ* scribitur. Mox Angel. *τύχωσι τούτοις*, quod verum videtur.

Ἡμῖν δή, ἦν δ' ἐγώ, π. τ. τ.] Ald. Bas. 1. 2. *Ἡμῖν δ' ἐγὼ πάντα*, quod Steph. in *Ἡμῖν δ' ἔφην ἐγώ, π.* mutavit. Veram lectionem Par. ADK. Ven. II. Vind. Mon. Ang. Vat. m. et Flo-

D. *ὁ τἀναντία τούτου μεταβεβληκὼς τὴν φ.*] qui contrario modo atque ille studium sibi elegit, h. e. qui literarum studio unice est deditus, neglectis corporis exercitationibus. Nam *τἀναντία* pro adverbio capiendum, ut sexcenties. *Μεταβάλλειν* autem est permutatione facta sumere; vicissim sumere s. eligere, ut saepe.

ταὐτὸν τοῦτο ἀνάπηρον ψυχ.] pariter s. item claudam putabimus. Libr. X. p. 605. B: *ταὐτὸν καὶ τὸν μιμητικὸν ποιητὴν φήσομεν — ἐμποιεῖν.* Politic. p. 308. C. Protagor. p. 344. D. Men. p. 90. D. Phileb. p. 37. D. Sympos. p. 178. E., ubi v. annot. Locum ob oculos habuit Themistius Orat. XXI. p. 257. D. Mox breviter dici poterat: *αὐτή τε καὶ ἐν ἑτέροις*: sed in altero membro denuo infertur verbum finitum.

E. *ὥςπερ θηρίον ὕειον ἐν ἀμαθίᾳ μολ.*] Sic Legg. VII. p. 819. E: *ἄνοιαν* vocat *οὐκ ἀνθρώπινόν τι πάθος, ἀλλὰ ὑηνῶν τινων μᾶλλον θρεμμάτων.* Photius Lexic. *Ὑηνία· σκαιότης καὶ ἀμαθία. οὕτως Καλλίας.* Plura dabit Ruhnken. ad Tim. Gloss. p. 262.

P. 536. *δεῖ φυλάττειν τὸν νόθον τε καὶ τὸν γνήσιον*] h. e. observare decet, utrum quis adulterinus sit, an probus.

πόλις, λανθάνουσι χωλοῖς τε καὶ νόθοις χρώμενοι πρὸς ὅ τι ἂν τύχωσι τούτων, οἱ μὲν φίλοις, οἱ δὲ δὲ ἄρχουσι. Καὶ μάλα, ἔφη, οὕτως ἔχει. Ἡμῖν δή, ἦν δ' ἐγώ, πάντα τὰ τοιαῦτα διευλαβητέον· ὡς ἐὰν B
μὲν ἀρτιμελεῖς τε καὶ ἀρτίφρονας ἐπὶ τοσαύτην μάθησιν καὶ τοσαύτην ἄσκησιν κομίσαντες παιδεύωμεν, ἥ τε δίκη ἡμῖν οὐ μέμψεται αὐτή, τήν τε πόλιν καὶ πολιτείαν σώσομεν· ἀλλοίους δὲ ἄγοντες ἐπὶ ταῦτα τἀναντία πάντα καὶ πράξομεν καὶ φιλοσοφίας ἔτι πλείω γέλωτα καταντλήσομεν. Αἰσχρὸν μέντ' ἂν εἴη, ἦ δ' ὅς. Πάνυ μὲν οὖν, εἶπον. γελοῖον δ' ἔγωγε καὶ ἐν τῷ παρόντι ἔοικα παθεῖν. Τὸ ποῖον; ἔφη.
Ἐπελαθόμην, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι ἐπαίζομεν, καὶ μᾶλλον C
ἐντεινάμενος εἶπον. λέγων γὰρ ἅμα ἔβλεψα πρὸς φιλοσοφίαν, καὶ ἰδὼν προπεπηλακισμένην ἀναξίως ἀγανακτήσας μοι δοκῶ καὶ ὥςπερ θυμωθεὶς τοῖς αἰτίοις σπουδαιότερον εἰπεῖν ἃ εἶπον. Οὐ μὰ τὸν Δί', ἔφη,

rentini servarunt. Voculam μὲν ante ἀρτιμελεῖς vulgo neglectam Par. A. Vat. Θ. Ven. ΞΠ. Vind. Ang. Vat. r. Flor. a. c. x. γ. reddiderunt.

B. τἀναντία πάντα καὶ πράξομεν] πάντα καὶ πράξομεν Par. AK. Vat. Θ. Ven. ΞΠ. Vind. Vat. m. r. Flor. a. c. α. γ. et edit. Bas. 2. Aberat καὶ ante Bekkerum.

— καὶ ἰδιώτης καὶ πόλις. v. ad libr. VI. p. 501. A. Dein post ὅταν τις infertur numerus verbi pluralis, de quo structurae genere conf. annot. ad Phileb. p. 138. coll. Viger. p. 41. a Matth. Gr. §. 487. 4. — τούτων respicit ad praecedens τὰ τοιαῦτα, ac pendet ex ὅ τι pronomine, ut ad πρὸς ὅ τι ἂν τύχωσιν more frequenti verbum χρώμενοι denuo intelligatur, hoc sensu: ad quodcunque iis utantur

B. φιλοσοφίας ἔτι πλείω γέλωτα καταντλήσομεν] philosophiam maiore adhuc risu obruemus. Legg. VII. p. 800. C: πᾶσαν βλασφημίαν τῶν ἱερῶν καταχέουσι. Ibid. p. 804. B: δόξαν τοῦ ἀνθρώπων γένους καταχεῖν, ὡς πάντων δειλότατον φύσει θηρίων ἐστίν: conf. Heusd. Specim. Crit. p. 127. Dein observes hoc γελοῖον ἔοικα παθεῖν, non addito τι pronomine. v. ad Sympos. p. 175. B.

C. μᾶλλον ἐντεινάμενος εἶπον] contentiosius dicebam.

Οὐ μὰ τὸν Δί' — οὔκουν —] V. ad libr. III. p. 390. C. — ὥς γ' ἐμοὶ ἀκροατῇ est me quidem iudice: qui audivi. Sophist. p. 234. E: ὡς γοῦν ἐμοὶ τηλικῷδε ὄντι κρῖναι, ubi v. Heindorf. coll. Matth. Gr. §. 388. a. Rost. Gr. §. 105. 5.

οὔκουν ὥς γ' ἐμοὶ ἀκροατῇ. Ἀλλ' ὡς ἐμοί, ἦν δ' ἐγώ, ῥήτορι. τόδε δὲ μὴ ἐπιλανθανώμεθα, ὅτι ἐν μὲν τῇ προτέρᾳ ἐκλογῇ πρεσβύτας ἐξελέγομεν, ἐν δὲ
D ταύτῃ οὐκ ἐγχωρήσει· Σόλωνι γὰρ οὐ πειστέον, ὡς γηράσκων τις πολλὰ δυνατὸς μανθάνειν, ἀλλ' ἧττον ἢ τρέχειν, νέων δὲ πάντες οἱ μεγάλοι καὶ οἱ πολλοὶ πόνοι. Ἀνάγκη, ἔφη. Cap. XVI. Τὰ μὲν τοίνυν λογισμῶν τε καὶ γεωμετριῶν καὶ πάσης τῆς προπαιδείας, ἣν τῆς διαλεκτικῆς δεῖ προπαιδευθῆναι, παισὶν οὖσι χρὴ προβάλλειν, οὐχ ὡς ἐπάναγκες μαθεῖν τὸ σχῆμα τῆς διδαχῆς ποιουμένους. Τί δή; Ὅτι,
E ἦν δ' ἐγώ, οὐδὲν μάθημα μετὰ δουλείας τὸν ἐλεύθερον χρὴ μανθάνειν. οἱ μὲν γὰρ τοῦ σώματος πόνοι βίᾳ πονούμενοι χεῖρον οὐδὲν τὸ σῶμα ἀπεργάζονται, ψυχῇ δὲ βίαιον οὐδὲν ἔμμονον μάθημα. Ἀληθῆ, ἔφη. Μὴ τοίνυν βίᾳ, εἶπον, ὦ ἄριστε, τοὺς
537 παῖδας ἐν τοῖς μαθήμασιν, ἀλλὰ παίζοντας τρέφε, ἵνα καὶ μᾶλλον οἷός τ' ἦς καθορᾶν ἐφ' ὃ ἕκαστος πέφυκεν. Ἔχει ὃ λέγεις, ἔφη, λόγον. Οὐκοῦν μνη-

Cap. XVI. P. 537. *μᾶλλον οἷός τ' ἦς*] Errore vulgo legebatur ᾖ.

D. *ὡς γηράσκων τις π.*] Celeberrimum est illud Solonis *Γηράσκω δ' αἰεὶ πολλὰ διδασκόμενος*, de quo vide etiam Lachet. p. 100. C. conf. Schneidewin. Delect. Poet. Eleg. p. 30. Quam sententiam nunc reprehendit ideo, quia non in senectute discendae sint artes, sed in iuventutis vigore. Deinde Benedictus scribendum putavit *ἥττων ᾖ*, et lingua et sententia adversante. Post *ἀλλ' ἧττον* liquet ex superioribus repetendum esse apud animum *δυνατὸς μανθάνειν*.

Cap. XVI. *Τὰ μὲν τοίνυν λογισμῶν τε κ.*] Nam hanc commendat pueros educandi rationem, qua arithmeticam et geometriam ceterasque artes cum iis coniunctas veluti propaedeuticas dialectices disciplinas discendas et pueris quasi lusu tradendas esse censet, id quod etiam Legg. VII. p. 819. B. C. eodem modo fieri meminimus. Postrema enuntiati verba sic inter se iungenda: *ποιουμένους τὸ σχῆμα τῆς διδαχῆς οὐχ ὡς ἐπάναγκες μαθεῖν*, eam institutionis formam adhibentes, quae nihil habere videatur, quod ad discendum cogat atque vi impellat. Nihil enim, quod per vim (*βίᾳ*) in animum intrudatur, firmiter in eo haerere (*ἔμμονον ψυχῇ εἶναι*) existimat. De *ἐπάναγκες* v. Legg. VI. p. 756. C. p. 764. A. 765. A. C. Sympos. p. 176. E. Quintil. Institt. I, 1, 20:

μονεύεις, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι καὶ εἰς τὸν πόλεμον ἔφαμεν τοὺς παῖδας εἶναι ἀκτέον ἐπὶ τῶν ἵππων θεωρούς, καὶ ἐάν που ἀσφαλὲς ᾖ, προςακτέον ἐγγὺς καὶ γευστέον αἵματος, ὥςπερ τοὺς σκύλακας; Μέμνημαι, ἔφη. Ἐν πᾶσι δὴ τούτοις, ἦν δ' ἐγώ, τοῖς τε πό- B νοις καὶ μαθήμασι καὶ φόβοις ὃς ἂν ἐντρεχέστατος ἀεὶ φαίνηται, εἰς ἀριθμόν τινα ἐγκριτέον. Ἐν τίνι, ἔφη, ἡλικίᾳ; Ἡνίκα, ἦν δ' ἐγώ, τῶν ἀναγκαίων γυμνασίων μεθίενται. οὗτος γὰρ ὁ χρόνος, ἐάν τε δύο ἐάν τε τρία ἔτη γίγνηται, ἀδύνατός τι ἄλλο πρᾶξαι· κόποι γὰρ καὶ ὕπνοι μαθήμασι πολέμιοι· καὶ ἅμα μία καὶ αὕτη τῶν βασάνων οὐκ ἐλαχίστη, τίς ἕκαστος ἐν τοῖς γυμνασίοις φανεῖται. Πῶς γὰρ οὔκ; ἔφη. Μετὰ δὴ τοῦτον τὸν χρόνον, ἦν δ' ἐγώ, ἐκ τῶν εἴκοσιν ἐτῶν οἱ προκριθέντες τιμάς τε μείζους τῶν ἄλλων οἴσονται, τά τε χύδην μαθήματα C παισὶν ἐν τῇ παιδείᾳ γενόμενα τούτοις συνακτέον εἰς σύνοψιν οἰκειότητος ἀλλήλων τῶν μαθημάτων καὶ τῆς τοῦ ὄντος φύσεως. Μόνη γοῦν, εἶπεν, ἡ

B. *Μετὰ δὴ τοῦτον τ. χρ.*] Sic Vat. Θ. Ven. Ξ II. Vind. Par. DK. Mon. Ang. Vat. m. Flor. a. c. x. α. γ. Legebatur δέ. Dein Par. A. εἴκοσι ἐτῶν. Schneid. uno verbo: εἰκοσιετῶν scripsit.

Nam id in primis cavere oportebit, ne studia qui amare nondum potest oderit, et amaritudinem semel perceptam etiam ultra rudes annos reformidet.

P. 537. *ὅτι καὶ εἰς τὸν πόλεμον ἔφαμεν*] Libr. V. p. 467. E. Cap. 14. Mox γευστέον Steph. derivandum censet ab activo verbo γεύω, gustum praebeo. Recte, opinor. — *εἰς ἀριθμόν τινα ἐγκριτέον.* Latine item dixeris in aliquo numero habendus.

ἐντρεχέστατος] Antiatticista in Bekkeri Anecdot. Vol. I. p. 94, 30. ἐντρεχῆ ἄνδρα Πλάτων Πολιτείᾳ, ἐντρεχέστατον.

B. *Ἡνίκα — τῶν ἀναγκαίων γυμνασίων μεθίενται*] Quo facilius appareat, ad quam quique rem apti sint, etiam in corporibus exercendis eos occupari iubet. Quoniam autem fatigatio et somnus disciplinarum studio adversantur; iis, qui vigesimo aetatis anno ceteris praestantiores iudicati fuerint, disciplinas puerili aetate sparsim traditas fusius explicari vult atque ita illustrari, ut quibus singulae partes cognationis vinculis contineantur clarius intelligatur eoque modo animi ad τὴν τοῦ ὄντος φύσιν percipiendam adducantur.

C. *εἰς σύνοψιν — φύσεως*] ad contuendam mutuam artium et eius naturae.

τοιαύτη μάθησις βέβαιος, ἐν οἷς ἂν ἐγγένηται. Καὶ
μεγίστη γε, ἦν δ' ἐγώ, πεῖρα διαλεκτικῆς φύσεως
καὶ μή· ὁ μὲν γὰρ συνοπτικὸς διαλεκτικός, ὁ δὲ μὴ
οὔ. Ξυνοίομαι, ἦ δ' ὅς. Ταῦτα τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ,
D δεήσει σε ἐπισκοποῦντα, οἳ ἂν μάλιστα τοιοῦτοι ἐν
αὐτοῖς ὦσι καὶ μόνιμοι μὲν ἐν μαθήμασι, μόνιμοι δ'
ἐν πολέμῳ καὶ τοῖς ἄλλοις νομίμοις, τούτους αὖ,
ἐπειδὰν τὰ τριάκοντα ἔτη ἐκβαίνωσιν, ἐκ τῶν προ-
κρίτων προκρινάμενον εἰς μείζους τε τιμὰς καθιστά-
ναι καὶ σκοπεῖν, τῇ τοῦ διαλέγεσθαι δυνάμει βασα-
νίζοντα, τίς ὀμμάτων καὶ τῆς ἄλλης αἰσθήσεως δυ-
νατὸς μεθιέμενος ἐπ' αὐτὸ τὸ ὂν μετ' ἀληθείας ἰέναι.
καὶ ἐνταῦθα δὴ πολλῆς φυλακῆς ἔργον, ὦ ἑταῖρε.
E Τί μάλιστα; ἦ δ' ὅς. Οὐκ ἐννοεῖς, ἦν δ' ἐγώ, τὸ
νῦν περὶ τὸ διαλέγεσθαι κακὸν γιγνόμενον ὅσον γί-
γνεται; Τὸ ποῖον; ἔφη. Παρανομίας που, ἔφην
ἐγώ, ἐμπίπλανται. Καὶ μάλα, ἔφη. Θαυμαστὸν οὖν
τι οἴει, εἶπον, πάσχειν αὐτούς, καὶ οὐ ξυγγιγνώσκεις;
Πῇ μάλιστα; ἔφη. Οἷον, ἦν δ' ἐγώ, εἴ τις ὑποβο-
λιμαῖος τραφείη ἐν πολλοῖς μὲν χρήμασι, πολλῷ δὲ
538 καὶ μεγάλῳ γένει καὶ κόλαξι πολλοῖς, ἀνὴρ δὲ γενό-
μενος αἴσθοιτο, ὅτι οὐ τούτων ἔστι τῶν φασκόντων

D. *καὶ τοῖς ἄλλοις νομίμοις*] V. *καὶ ἐν τ. ἄ. ν.* dissentientibus Par. A. Ven. Ξ. Vind. Vat. m. Flor. a. c. x. *α. γ.*

ὀμμάτων καὶ τῆς ἄλλης αἰσθ.] *τε* vulgo ante *καὶ* insertum optimi plurimique libri omittunt. Dein solus Steph. inverso verborum ordine dedit *μεθιέμενον δυνατός.*

E. *κακὸν γιγν.*] *καλὸν* Par. A. Vat. Θm.

Παρανομίας — ἐμπίπλανται] V. *ἐμπίπλαται*, quod e Vindob. Vat. m. Flor. a. c. x. *α. γ.* correxi de Astii sententia. v. explicatt.

quae vere *est*, cognationem. Duplicis usum genitivi ab eodem nomine pendentis iam saepius attigimus.

διαλεκτικῆς φύσεως καὶ μή] utrum indoles sit dialectica nec ne, ut VI. p. 486. A. et alibi.

D. *καὶ ἐνταῦθα δὴ πολλῆς φυλακῆς ἔργον*] hic vero multa opus est cautione.

E. *Παρανομίας — ἐμπίπλανται*] Videlicet ii, qui dialecticam tractant. Recte iam Ficinus: „Iniquitate prorsus abundant.“ Singularis numerus *ἐμπίπλαται* ubi servatur, subiectum erit *τὸ*

γονέων, τους δὲ τῷ ὄντι γεννήσαντας μὴ εὕροι, τοῦ-
τον ἔχεις μαντεύσασθαι, πῶς ἂν διατεθείη πρός τε
τοὺς κόλακας καὶ πρὸς τοὺς ὑποβαλομένους ἐν ἐκείνῳ
τε τῷ χρόνῳ, ᾧ οὐκ ᾔδει τὰ περὶ τῆς ὑποβολῆς,
καὶ ἐν ᾧ αὖ ᾔδει; ἢ βούλει ἐμοῦ μαντευομένου ἀκοῦ-
σαι; Βούλομαι, ἔφη. Μαντεύομαι τοίνυν, εἶπον,
μᾶλλον αὐτὸν τιμᾶν ἂν τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα B
καὶ τοὺς ἄλλους οἰκείους δοκοῦντας ἢ τοὺς κολα-
κεύοντας, καὶ ἧττον μὲν ἂν περιιδεῖν ἐνδεεῖς τινος,
ἧττον δὲ παράνομόν τι δρᾶσαι ἢ εἰπεῖν εἰς αὐτούς,
ἧττον δὲ ἀπειθεῖν τὰ μεγάλα ἐκείνοις ἢ τοῖς κόλα-
ξιν, ἐν ᾧ χρόνῳ τὸ ἀληθὲς μὴ εἰδείη. Εἰκός, ἔφη.
Αἰσθόμενος τοίνυν τὸ ὄν, μαντεύομαι αὖ περὶ μὲν
τούτους ἀνεῖναι ἂν τὸ τιμᾶν τε καὶ σπουδάζειν, περὶ
δὲ τοὺς κόλακας ἐπιτεῖναι, καὶ πείθεσθαί τε αὐτοῖς
διαφερόντως ἢ πρότερον καὶ ζῆν ἂν ἤδη κατ' ἐκεί- C
νους, ξυνόντα αὐτοῖς ἀπαρακαλύπτως, πατρὸς δὲ
ἐκείνου καὶ τῶν ἄλλων ποιουμένων οἰκείων, εἰ μὴ
πανυ εἴη φύσει ἐπιεικής, μέλειν τὸ μηδέν. Πάντ',
ἔφη, λέγεις οἷά περ ἂν γένοιτο. ἀλλὰ πῇ πρὸς τοὺς
ἁπτομένους τῶν λόγων αὕτη φέρει ἡ εἰκών; Τῇδε.
ἔστι που ἡμῖν δόγματα ἐκ παίδων περὶ δικαίων καὶ

P. 538. πρὸς τοὺς ὑποβαλομένους] Ald. Bas. 1. 2. Vat. Θ. Ven. Ξ ΙΙ. Vind. Par. DK. Ang. Vat. r. Flor. a. c. x. α. γ. ὑποβαλλομένους.

ᾧ οὐκ ᾔδει] V. ἐν ᾧ, dissentientibus libris omnibus praeter Ven. Ξ. v. ad p. 520. D.

C. πῇ πρὸς τοὺς ἁπτομένους τῶν λόγων] V. πῇ προςαπτομεν οὓς τῶν λ. Veram lectionem servarunt Par. A. Vind. Ang. Vat. m. Flor. a. c. x. α. γ.

διαλέγεσθαι. At sequitur αὐτοῖς.

P. 538. B. περιιδεῖν ἐνδεεῖς τινος] minusque illos esse neglecturum, si qua re indigeant.

Αἰσθανόμενος τοίνυν τὸ ὄν] Nominativus absolute reliquis praemissus. conf. IV. p. 430. E. Legg. II. p. 673. C. al. Hermannus de coniectura sua dedit Αἰσθόμενον.

διαφερόντως ἢ πρότερον] magis quam antea. v. ad Phaedon. p. 85. B.

C. καὶ τῶν ἄλλων ποιουμένων οἰκείων] Οἱ ποιούμενοι οἰκεῖοι sunt fictitii, qui opponuntur veris.

ἀλλὰ πῇ πρὸς τ. — φέρει

καλῶν, ἐν οἷς ἐκτεθράμμεθα ὥςπερ ὑπὸ γονεῦσι, πειθαρχοῦντές τε καὶ τιμῶντες αὐτά. Ἔστι γάρ.
D Οὐκοῦν καὶ ἄλλα ἐναντία τούτων ἐπιτηδεύματα ἡδονὰς ἔχοντα, ἃ κολακεύει μὲν ἡμῶν τὴν ψυχὴν καὶ ἕλκει ἐφ' αὐτά, πείθει δ' οὔ τοὺς καὶ ὁπηοῦν μετρίους· ἀλλ' ἐκεῖνα τιμῶσι τὰ πάτρια καὶ ἐκείνοις πειθαρχοῦσιν. Ἔστι ταῦτα. Τί οὖν; ἦν δ' ἐγώ· ὅταν τὸν οὕτως ἔχοντα ἐλθὸν ἐρώτημα ἔρηται, τί ἐστι τὸ καλόν, καὶ ἀποκριναμένου ὃ τοῦ νομοθέτου ἤκουεν ἐξελέγχῃ ὁ λόγος, καὶ πολλάκις καὶ πολλαχῇ
E ἐλέγχων εἰς δόξαν καταβάλῃ, ὡς τοῦτο οὐδὲν μᾶλλον καλὸν ἢ αἰσχρόν, καὶ περὶ δικαίου ὡςαύτως καὶ ἀγαθοῦ καὶ ἃ μάλιστα ἦγεν ἐν τιμῇ, μετὰ τοῦτο τί οἴει ποιήσειν αὐτὸν πρὸς αὐτὰ τιμῆς τε πέρι καὶ πειθαρχίας; Ἀνάγκη, ἔφη, μήτε τιμᾶν ἔτι ὁμοίως

D. ἕλκει, ἐφ' αὐτά,] V. ἐφ' ἑαυτά, invitis Par. A. Ven. Ξ. Vind. Vat. m.

ἐρώτημα ἔρηται] Male Steph. εἴρηται, quod codd. fere omnes recte aspernantur.

καὶ ἀποκριναμένου] V. ἀποκρινάμενον, invitis Par. ADK. Ven. II. Vind. Ang. Vat. m. Mon. Dein καταλάβῃ Par. A. Vind. Vat. m.

ἡ εἰκών;] Ficinus: „Sed quid haec similitudo ad eos, qui disputationes sectantur?" Recte. De loquutione τρέφεσθαι ὑπό τινι dictum ad libr. III. sect. 4. Eleganter opiniones, quas inde a pueris animo imbibimus, cum parentibus comparantur, quibus magna cum reverentia obediamus.

D. τοὺς καὶ ὁπηοῦν μετρίους] eos, qui vel aliqua ex parte bene morati sunt; v. ad libr. IV. p. 422. E.

ἐλθὸν ἐρώτημα ἔρηται] Elegans prosopopoeia, ut mox dicitur ὁ λόγος ἐξελέγχειν.

ἃ μάλιστα ἦγεν ἐν τιμῇ] Dicitur etiam ἔχειν ἐν τιμῇ, v. Lobeck. ad Phrynich. p. 419. coll. p. 528. B. Mox τιμῆς τε πέρι καὶ πειθαρχίας ut Lat. de dictum pro quod attinet ad, s. ratione habita honoris et obedientiae. Cuius usus exempla Heindorf. ad Phaedrum §. 65. desiderabat. Sed conf. Tim. p. 20. A. Men. p. 90. B. Xenoph. Cyrop. I, 6, 15. Demosthen. Philipp. I. §. 6, 3.

μήτε ταῦτα ἡγῆται — τά τε ἀληθῆ] In his τε post μήτε infertur, ut et post neque apud Latinos. Alia ad Protagor. p. 309. B. p. 360. D. dedimus. De verbis ἔστι πρὸς ὁποῖον ἀλλ. β. κ. τ. λ. conf. Matth. Gr. §. 482.

Cap. XVII. P. 539. τῶν οὕτω λόγων ἁπτομένων] Hic quoque ἅπτεσθαι τῶν λόγων est accedere ad disserendi rationem, eam attingere

μήτε πείθεσθαι. Ὅταν οὖν, ἦν δ' ἐγώ, μήτε ταῦτα ἡγῆται τίμια καὶ οἰκεῖα, ὥςπερ πρὸ τοῦ, τά τε ἀληθῆ μὴ εὑρίσκῃ, ἔστι πρὸς ὁποῖον βίον ἄλλον ἢ τὸν κο- 539
λακεύοντα εἰκότως προςχωρήσεται; Οὐκ ἔστιν, ἔφη. Παράνομος δή, οἶμαι, δόξει γεγονέναι ἐκ νομικοῦ. Ἀνάγκη. Cap. XVII. Οὐκοῦν, ἔφην, εἰκὸς τὸ πάθος τῶν οὕτω λόγων ἀπτομένων, καὶ ὃ ἄρτι ἔλεγον, πολλῆς συγγνώμης ἄξιον; Καὶ ἐλέου γ', ἔφη. Οὐκοῦν ἵνα μὴ γίγνηται ὁ ἔλεος οὗτος περὶ τοὺς τριακοντούτας σοι, εὐλαβουμένῳ παντὶ τρόπῳ τῶν λόγων ἁπτέον; Καὶ μάλ', ἦ δ' ὅς. Ἆρ' οὖν οὐ μία μὲν εὐλάβεια αὕτη συχνή, τὸ μὴ νέους ὄντας αὐτῶν B
γεύεσθαι; οἶμαι γάρ σε οὐ λεληθέναι, ὅτι οἱ μειρακίσκοι, ὅταν τὸ πρῶτον λόγων γεύωνται, ὡς παιδιᾷ αὐτοῖς καταχρῶνται, ἀεὶ εἰς ἀντιλογίαν χρώμενοι,

P. 539. ἐκ νομικοῦ] V. ἐκ νομικοῦ. Sed Bas. 2. Flor. a. c. x. α. γ. Vind. Ven. Ξ. Angel. Vat. m. νομίμου.

Cap. XVII. περὶ τοὺς τριακοντούτας] Sic Par. A. Vat. Θ. Ven. II. Vind. Vat. m. Flor. a. c. γ. pro vulg. τριακοντούτεις. Vid. Etymol. M. s. v. τριακοντούτης p. 765, 15. Buttmann. Gr. Amplior. T. I. P. II. p. 403. coll. P. I. p. 210. ann. 1.

et tractandam suscipere; v. ad libr. VI. p. 497. E.

περὶ τοὺς τριακοντούτας σοι, εὐλαβ.] Vulgo post οὗτος comma ponitur. Sed Im. Bekkerus post σοι distinxit. Ita sensus hic est: Ne haec misericordia, inquit, tibi de hominibus triginta annos habentibus oriatur, omnino caute attingendae sunt disputationes. Servata vulgari interpunctione verba περὶ τοὺς τριακοντ. cum εὐλαβουμένῳ connectenda sunt. Et recte sane dicitur εὐλαβεῖσθαι περί τι. Nec sententia ita oritur incommoda, quae haec est: Itaque ne misericordia ista nascatur, erit tibi omnino de iis, qui iam triginta annos habent, summa cautio in tractandis sermonibus adhibenda. Quanquam fateor Bekkeri rationem mihi magis probari. Ceterum τὸ λόγων ἅπτεσθαι, quod proprie est adolescentium, hoc loco tribuitur ei, per quem fit, ut illi dialecticam attingant. Qua ratione non satis perspecta Ficinus vertit: triginta annos nati duntaxat caute admodum dialecticas argumentationes degustent. Nisi forte γευστέον legit. Quod si verum esset, rursus a γεύω, gustandum praebeo, derivandum foret.

B. ὅταν τὸ πρῶτον λόγων γεύωνται —] Simillima est descriptio illa iuvenis de inventis dialecticis suis mire exsultantis Phileb. p. 15. E sq.: ὁ δὲ πρῶτον αὐτοῦ γευσάμενος ἑκάστοτε τῶν νέων ἡσθεὶς ὥς τινα

καὶ μιμούμενοι τοὺς ἐξελέγχοντας αὐτοὶ ἄλλους ἐλέγχουσι, χαίροντες ὥςπερ σκυλάκια τῷ ἕλκειν τε καὶ σπαράττειν τῷ λόγῳ τοὺς πλησίον ἀεί. Ὑπερφυῶς μὲν οὖν, ἔφη. Οὐκοῦν ὅταν δὴ πολλοὺς μὲν αὐτοὶ ἐλέγξωσιν, ὑπὸ πολλῶν δὲ ἐλεγχθῶσι, σφόδρα καὶ
C ταχὺ ἐμπίπτουσιν εἰς τὸ μηδὲν ἡγεῖσθαι ὧνπερ πρότερον· καὶ ἐκ τούτων δὴ αὐτοί τε καὶ τὸ ὅλον φιλοσοφίας πέρι εἰς τοὺς ἄλλους διαβέβληνται. Ἀληθέστατα, ἔφη. Ὁ δὲ δὴ πρεσβύτερος, ἦν γ' ἐγώ, τῆς μὲν τοιαύτης μανίας οὐκ ἂν ἐθέλοι μετέχειν, τὸν δὲ διαλέγεσθαι ἐθέλοντα καὶ σκοπεῖν τἀληθὲς μᾶλλον μιμήσεται ἢ τὸν παιδιᾶς χάριν παίζοντα καὶ
D ἀντιλέγοντα, καὶ αὐτός τε μετριώτερος ἔσται καὶ τὸ ἐπιτήδευμα τιμιώτερον ἀντὶ ἀτιμοτέρου ποιήσει. Ὀρθῶς, ἔφη. Οὐκοῦν καὶ τὰ προειρημένα τούτου ἐπ' εὐλαβείᾳ πάντα προείρηται, τὸ τὰς φύσεις κοσμίους εἶναι καὶ στασίμους οἷς τις μεταδώσει τῶν λόγων, καὶ μή, ὡς νῦν ὁ τυχὼν καὶ οὐδὲν προςήκων ἔρχε-

B. αὐτοὶ ἐλέγξωσιν] V. ἐξελέγξωσιν, contra fidem Par. ADK. Vat. Θ. Ven. II. Vind. Mon. Vat. m. r. Flor. a. β. γ. Iidem fere libri deinde ἐλεγχθῶσι pro ἐξελ.

D. ἔρχεται ἐπ' αὐτό;] Steph. coni. αὐτούς. Non opus.

σοφίας εὑρηκὼς θησαυρὸν ὑφ' ἡδονῆς ἐνθουσιᾷ τε καὶ πάντα κινεῖ λόγον κ. τ. λ. Locum laudat Plutarchus de Profect. in Virt. Sent. p. 78. E.; illustrat similium dictorum comparatione Wyttenbach. ad Plutarch. de S. N. V. p. 11 sq. Dictionem σπαράττειν τῷ λόγῳ τινά attigit etiam Valcken. Diatrib. in Eurip. Fragm. p. 200. — τοὺς πλησίον ἀεί, i. e. τοὺς ἀεὶ πλησίον. Phileb. p. 15. D: τῶν λεγομένων ἀεί. Ibid. E.

C. εἰς τὸ μηδὲν ἡγεῖσθαι —] eo delabuntur, ut nihil eorum verum habeant, quae antea putabant. Nam ἡγεῖσθαί τι est ratum habere, pro vero ducere. Dein τὸ ὅλον φιλοσοφίας πέρι est quidquid philosophiam attinet, tota philosophiae caussa. Φιλοσοφίας πέρι dictum ratione verbi διαβάλλεσθαι habita. Nam dici potuit etiam τὸ ὅλον τῆς φιλοσοφίας. vid. ad libr. II. p. 371. C. Praepositionis εἰς autem non alia ratio est quam in loquutionibus εἰς τοὺς Ἕλληνας ἐλλόγιμον γενέσθαι Gorg. p. 526. B. εἰς τοὺς Ἕλληνας αὐτὸν σοφιστὴν παρέχειν. Protagor. p. 312. A. εἰς ἅπαντας ἀνθρώπους διαφανῆ εἶναι τῇ ἀρετῇ Tim. p. 25. B. al. Videlicet διαβάλλειν τινὰ εἴς τινας proprie est malum rumorem spargere, ita ut ad alios perveniat et penetret.

D. καὶ μή, ὡς νῦν ὁ τ.]

ται ἐπ' αὐτό; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Ἀρκεῖ δὴ ἐπὶ λόγων μεταλήψει μεῖναι ἐνδελεχῶς καὶ ξυντόνως μηδὲν ἄλλο πράττοντι, ἀλλ' ἀντιστρόφως γυμναζομένῳ τοῖς περὶ τὸ σῶμα γυμνασίοις, ἔτη διπλάσια ἢ τότε; Ἓξ, ἔφη, ἢ τέτταρα λέγεις; Ἀμέλει, εἶπον, πέντε E
θές. μετὰ γὰρ τοῦτο καταβιβαστέοι ἔσονταί σοι εἰς τὸ σπήλαιον πάλιν ἐκεῖνο, καὶ ἀναγκαστέοι ἄρχειν τά τε περὶ τὸν πόλεμον καὶ ὅσαι νέων ἀρχαί, ἵνα μηδ' ἐμπειρίᾳ ὑστερῶσι τῶν ἄλλων. καὶ ἔτι καὶ ἐν τούτοις βασανιστέοι, εἰ ἐμμενοῦσιν ἑλκόμενοι πανταχόσε ἤ τι καὶ παρακινήσουσι. Χρόνον δέ, ἦ δ' ὅς, 540
πόσον τοῦτον τίθης; Πεντεκαίδεκα ἔτη, ἦν δ' ἐγώ. γενομένων δὲ πεντηκοντούτων τοὺς διασωθέντας καὶ ἀριστεύσαντας πάντα πάντῃ ἐν ἔργοις τε καὶ ἐπιστήμαις πρὸς τέλος ἤδη ἀκτέον, καὶ ἀναγκαστέον ἀνακλίναντας τὴν τῆς ψυχῆς αὐγὴν εἰς αὐτὸ ἀποβλέψαι τὸ πᾶσι φῶς παρέχον, καὶ ἰδόντας τὸ ἀγαθὸν αὐτό, παραδείγματι χρωμένους ἐκείνῳ, καὶ πόλιν καὶ ἰδιώ-

P. 540. τὴν τῆς ψυχῆς αὐγήν] Sic Par. ADK. Vat. Ven. ΞII. Vind. Mon. Ang. Vat. m. r. et sex Florentini nostri. Vulgo ἀκτῖνα.

Ast. non satis perspecta verborum constructione scribendum suspicatur: εἰ δὲ μή, ὡς νῦν, ὁ τυχὼν κ. τ. λ. Videlicet verba καὶ μή cum praegressis cohaerent τὸ τὰς φ. κ. εἶναι, ut idem significent quod καὶ τὸ μὴ τοιούτους εἶναι, ὡς νῦν κ. τ. λ. Quanquam paullo liberior est orationis conformatio. Dein οὐδὲν προςήκων vocatur qui ad philosophiae studium non est idoneus, ᾧ οὐδὲν προςήκει ἐπὶ τὴν διαλεκτικὴν ἰέναι. Rarior vocabuli usus. Nolim enim καὶ οὐδὲν προςῆκον, et quidem quum ei non conveniat, corrigere.

ἀλλ' ἀντιστρόφως—] sed vicissim corporis exercitationibus occupato annos duplo plures quam tum. Respicit ad p. 537. B: ἡνίκα — τῶν ἀναγκαίων γυμνασίων μεθίενται· οὗτος γὰρ ὁ χρόνος, ἐάν τε δύο ἐάν τε τρία ἔτη γίγνηται, ἀδύνατός τι ἄλλο πρᾶξαι· κόποι γὰρ καὶ ὕπνοι μαθήμασι πολέμιοι.

E. εἰς τὸ σπήλαιον πάλιν ἐκεῖνο] Sic vocat civilium negotiorum communionem, respiciens ad illam antri comparationem, ubi inter alia dixerat eum, qui lucem solis semel intueri consuevisset, recusaturum rursus ad pristinos sodales descendere eosque de misero ipsorum statu et conditione edocere.

P. 540. ἤ τι παρακινήσουσιν] Verbum intransitive posi-

B τας καὶ ἑαυτοὺς κατακοσμεῖν τὸν ἐπίλοιπον βίον ἐν μέρει ἑκάστους, τὸ μὲν πολὺ πρὸς φιλοσοφίαν διατρίβοντας, ὅταν δὲ τὸ μέρος ἥκῃ, πρὸς πολιτικοῖς ἐπιταλαιπωροῦντας καὶ ἄρχοντας ἑκάστους τῆς πόλεως ἕνεκα, οὐχ ὡς καλόν τι, ἀλλ' ὡς ἀναγκαῖον πράττοντας, καὶ οὕτως ἄλλους ἀεὶ παιδεύσαντας τοιούτους, ἀντικαταλιπόντας τῆς πόλεως φύλακας, εἰς μακάρων νήσους ἀπιόντας οἰκεῖν· μνημεῖα δ' αὐτοῖς
C καὶ θυσίας τὴν πόλιν δημοσίᾳ ποιεῖν, ἐὰν καὶ ἡ Πυθία ξυναναιρῇ, ὡς δαίμοσιν, εἰ δὲ μή, ὡς εὐδαίμοσί τε καὶ θείοις. Παγκάλους, ἔφη, τοὺς ἄρχοντας, ὦ Σώκρατες, ὥσπερ ἀνδριαντοποιὸς ἀπείργασαι. Καὶ τὰς ἀρχούσας γε, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Γλαύκων. μηδὲν γάρ τι οἴου με περὶ ἀνδρῶν εἰρηκέναι μᾶλλον ἃ εἴρηκα ἢ περὶ γυναικῶν, ὅσαι ἂν αὐτῶν ἱκαναὶ τὰς φύσεις ἐγγίγνωνται. Ὀρθῶς, ἔφη, εἴπερ ἴσα γε πάντα
D τοῖς ἀνδράσι κοινωνήσουσιν, ὡς διήλθομεν. Τί οὖν; ἔφην· ξυγχωρεῖτε περὶ τῆς πόλεώς τε καὶ πολιτείας μὴ παντάπασιν ἡμᾶς εὐχὰς εἰρηκέναι, ἀλλὰ χαλεπὰ

ἑαυτοὺς κατακοσμεῖν] κοσμεῖν Par. A. Ven. Ξ. Vind. Ang. Vat. m.

C. ἡ Πυθία ξυναναιρῇ] Laudant Aristides Orat. de rhet. T. II. p. 11. et Thom. M. s. v. ἀνεῖλεν p. 67. ξυναιρῇ Par. A. Vat. m. ξυναίρῃ Vat. Θ. r. Ven. II.

D. ἄλλῃ ἢ εἴρηται] Vulgo οὐκ ἄλλῃ εἴρηται. Flor. a. c. γ. Par. A. Vind. Vat. m. et corr. Vat. Θ. οὐκ ἄλλῃ ἢ εἴρηται, quod suscepit Bekkerus. Stobaeus Serm. XLI. p. 260. οὐκ ἄλλῃ πῃ εἴρηται. Bas. 2. οὐ κακῶς εἴρηται, ut Ven. Ξ. habet. Mon. et Flor. β. οὐκ ἄλλῃ ἢ ᾗ εἴρηται.

tum, ut Phaedr. p. 249. D. Aristophan. Ran. v. 658: ἰδού, σκόπει νυν ἤν παρακινήσαντ' ἴδῃς.

B. κατακοσμεῖν τὸν ἐπίλοιπον βίον —] Itaque senes sunt totius civitatis principes et moderatores. Hic quoque Platonem videas Lacedaemoniorum rempublicam ob oculos habuisse; quanquam is γέροντας suos perfectos philosophos esse voluit.

ὅταν δὲ τὸ μέρος ἥκῃ] Nos: wann die Reihe an sie kommt. — πρὸς φιλοσοφίαν διατρίβειν, in studio philosophiae versari.

ἄλλους ἀεὶ παιδεύσαντας τοιούτους] alios semper postquam institutione tales reddiderint.

C. ἐὰν καὶ ἡ Π. —, εἰ δὲ μή] En εἰ post ἐάν positum, de quo loquendi genere v. ad Phaedon. p. 93. B. Gorg. p. 470. A. Ἀναιρεῖν de oraculis verbum sollemne; v. Hemster-

μέν. δυνατὰ δέ πῃ, καὶ οὐκ ἄλλῃ ἢ εἴρηται, ὅταν οἱ ὡς ἀληθῶς φιλόσοφοι δυνάσται, ἢ πλείους ἢ εἷς, ἐν πόλει γενόμενοι τῶν μὲν νῦν τιμῶν καταφρονήσωσιν, ἡγησάμενοι ἀνελευθέρους εἶναι καὶ οὐδενὸς ἀξίας, τὸ δὲ ὀρθὸν περὶ πλείστου ποιησάμενοι καὶ τὰς ἀπὸ τούτου τιμάς, μέγιστον δὲ καὶ ἀναγκαιότα- E
τον τὸ δίκαιον, καὶ τούτῳ δὴ ὑπηρετοῦντές τε καὶ αὔξοντες αὐτὸ διασκευωρήσωνται τὴν ἑαυτῶν πόλιν; Πῶς; ἔφη. Ὅσοι μὲν ἄν, ἦν δ' ἐγώ, πρεσβύτεροι τυγχάνωσι δεκετῶν ἐν τῇ πόλει, πάντας ἐκπέμψωσιν εἰς τοὺς ἀγρούς, τοὺς δὲ παῖδας αὐτῶν παραλαβόν- 541
τες ἐκτὸς τῶν νῦν ἠθῶν, ἃ καὶ οἱ γονῆς ἔχουσι, θρέψωνται ἐν τοῖς σφετέροις τρόποις καὶ νόμοις, οὖσιν οἵοις διεληλύθαμεν τότε· καὶ οὕτω τάχιστά τε καὶ ῥᾷστα πόλιν τε καὶ πολιτείαν, ἣν ἐλέγομεν, καταστᾶσαν αὐτήν τε εὐδαιμονήσειν καὶ τὸ ἔθνος, ἐν ᾧ ἂν ἐγγένηται, πλεῖστα ὀνήσειν. Πολύ γ', ἔφη· καὶ ὡς ἂν γένοιτο, εἴπερ ποτὲ γίγνοιτο, δοκεῖς μοι, B
ὦ Σώκρατες, εὖ εἰρηκέναι. Οὐκοῦν ἅδην ἤδη, εἶπον

E. *πάντας ἐκπέμψωσιν*] Sic Stob. et codd. optimi Par. ADK. Ven. ΞII. Vat. Θ. Vind. Florr. al. pro vulg. *ἐκπέμψουσιν* et *θρέψονται*.

P. 541. *οἱ γονῆς ἔχουσι*] Sic Par. A. et pr. II. In Vind. Ang. Vat. m. Flor. a. c. x. α. γ. Stob. est *οἱ γονεῖς*. Vulgo legebatur: *ἃ καὶ οἱ οἰκογονεῖς ἔχουσιν*. Flor. β. Mon. *οἰκογενῇ*.

πολιτείαν, ἣν ἐλέγομεν] Mon. Flor. β. *πολιτείαν εἶναι λέγομεν*, quod legendum coniecit Benedictus. Idem deinde *ἐφευρηκέναι* pro *εὖ εἰρηκέναι* scribendum putavit ex Ficini interpreta-

hus. ad Lucian. T. I. p. 166. Koen. ad Gregor. Corinth. p. 493 sq. De proximis conf. Politic. p. 257. A: *ἐπειδὰν τόν τε πολιτικὸν ἀπεργάσωνταί σοι καὶ τὸν φιλόσοφον.*

Ἴσα γε πάντα τοῖς ἀνδράσι κοινωνήσουσιν] siquidem omnia aequalia una cum viris habebunt.

D. *εὐχὰς εἰρηκέναι*] V. ad libr. V. p. 450. D.

καὶ οὐκ ἄλλῃ ἢ εἴρηται] neque alia quam qua dictum est ratione, quando videlicet veri philosophi ctr.

E. *διασκευωρήσωνται τὴν ἑαυτῶν πόλιν*] Non male Ficinus: suam ipsorum civitatem disponent. Loquitur enim philosophus de iis, quae instituenda sint, ut civitas antea descripta in ipsam hominum vitam introducatur. Schleiermacher. vertit: zur Einrichtung ihres Staates schreiten.

ἐγώ, ἔχουσιν ἡμῖν οἱ λόγοι περί τε τῆς πόλεως ταύτης και τοῦ ὁμοίου ταύτῃ ἀνδρός; δῆλος γάρ που καὶ οὗτος, οἷον φήσομεν δεῖν αὐτὸν εἶναι. Δῆλος, ἔφη· καὶ ὅπερ ἐρωτᾷς δοκεῖ μοι τέλος ἔχειν.

tione: adinvenisse videris. Pro ἅδδην e libris melioribus ἄδην scripsimus cum Bekkero. De spiritu aspero v. Hesych. s. v. Eustath. in Dionys. 1033.

ARGUMENTUM

LIBRI OCTAVI.

Expositis iis, quae ad tollendas colloquentium dubitationes necessaria esse videbantur, Socrates a Glaucone commonefactus revertitur ad quaestionem, quam libri quinti initio erat instituturus. Proposita enim optimae civitatis imagine, ex qua perfectissima cognosceretur hominis natura, voluerat etiam quattuor pravas reipublicae formas describere, atque docere plane easdem depravationis species etiam in singulorum hominum ingeniis ac moribus expressas exstare. Hoc igitur nunc ita facere instituit, ut uniuscuiusque civitatis origine, natura atque indole illustrata, semper deinde proponat hominis imaginem, in qua similia cernantur vitia, qualia in singulis notata sunt civitatibus. Nam quum civitas in homine, homo autem in civitate spectetur, ut alter alterius tanquam imago sit, civitatis ab optimo statu ad deteriorem defectio certe respondere debet etiam hominis optimi depravationi, quandoquidem civitas ita morata esse solet, ut ipsius cives morati sunt (p. 544. E. coll. 541. B.). Initium vero huius disputationis capit exinde, ut doceat, quomodo optima illa civitas, quam finxit, quamque optimo iure aristocratiam appellat, pedetentim in peius mutetur: unde deinde quattuor pravas oriri dicit reipublicae formas, timocratiam, oligarchiam, democratiam, et tyrannidem. Et aristocratia quidem illa, sive perfecta civitas, licet haud facile in statu suo perturbari

possit, tamen quoniam nihil, quod genitum sit, mutationis ac vicissitudinis expers habeatur, ei neutiquam perpetua et immutabilis fore videtur. Etenim fatali quadam lege eventurum arbitratur, ut exacto certo quodam annorum numero civitatis principes in iuvenibus et puellis ad sobolem procreandam deligendis peccent, unde deteriorem parentibus progeniem esse prodituram. Ita paullatim factum iri, ut neglectis pristinis reipublicae institutis ingenia ac mores civium depraventur atque avaritia et mala ambitione corrumpantur. Itaque aristocratiam primum mutari censet in timocratiam, qualis sit in Cretensium et Lacedaemoniorum republica. Huius deinde caussam, originem et naturam copiosius describit p. 545. B. — 548. D. Qua descriptione exhibita ei similem esse docet hominem ambitiosum, cuius educatio, ingenium et mores p. 548. D. — 550. B. elegantissime depinguntur. His explicatis timocratiam ostendit gliscente avaritia atque divitiarum cupiditate sensim degenerare in oligarchiam. Quocirca huius deinceps rationes accurate exponuntur, doceturque in tali civitate munera publica et magistratus pro census opumque magnitudine distribui, exclusis iis omnibus, qui in re tenuiore constituti sint: p. 550. C. — 553. A. Et huic quidem civitatis formae deinde comparat hominis avari ingenium, quod quibus opportunitatibus formetur et in quibus rebus maxime cernatur, eleganter persequitur p. 553. A. — 555. A. Ex oligarchia, in qua non virtuti, sed opibus ad honores via sit patefacta, oriri ostendit democratiam. Etenim plurimis civibus per paucorum avaritiam ad inopiam redactis fieri non posse, quin exoriantur qui furtis, latrociniis, sacrilegiis, aliis sceleribus operam navent: hos tandem fortunae suae pertaesos multitudine ad seditionem sollicitata dominos imperii vel necare vel in exsilium eiicere, atque rempublicam inter se ita partiri, ut nemini non ad magistratuum dignitatem pervenire liceat. Huiusmodi civitati illud maxime proprium esse ait, ut summa libertas ab omnibus expetatur, quaeque a petulantia, protervitate, scelerum denique impunitate, minime abhorreat. Quibus explicatis p. 555. B. — 558. C., democratiae prorsus respondere demonstrat hominis intemperantis ingenium, qui deposito honestatis amore qui-

buscunque libidinibus molliter indulgeat, p. 558. C. — 561. E. Denique absoluta democratiae atque hominis ei similis descriptione, prorsus egregia illa, progreditur ad tyrannidem considerandam, quam a perfectae civitatis virtute longissime abesse arbitratur. Cuius originem prudenter repetit a nimia libertate. Quemadmodum enim omne nimium in contrarium vertāt, ita etiam nimiam libertatem ait summam gignere solere servitutem. Populus enim, inquit, ut coërceat eos, qui nimia freti libertate suis tantum commodis inserviunt, uni alicui solet rerum suarum defensionem atque curam committere eumque opibus atque dignitatibus maxime ornare. Qui, ubi animadvertit populi favorem, excogitata calumnia mox e medio tollit quos sibi metuendos esse suspicatur, et, quo ipse tutior sit, a populo corporis sui satellites petit. His impetratis callidissime se benignum et mansuetum ad tempus gerit, ut scilicet populi gratiam sibi colligat. Sed collecta ista gratia paullatim apertius tyranni partes agere sustinet. Etenim iam nefariis consiliis bella studet excitare, quo vel opera ipsius civibus necessaria fiat, vel nanciscatur occasionem hostibus obiiciendi atque perdendi eos, quos videt liberali praeditos esse ingenio, quosque imperium suum suspicatur detrectaturos. Nimirum hoc tyrannum vel maxime videre et curare oportet, ut ne quis bonus vir atque prudens, a cuius virtute ipsi metuendum sit, in civitate relinquatur. Alioquin enim eius dominatio admodum infirma ac brevis futura est. Aucto deinde satellitum suorum numero sacra profanaque spoliat omnique tributorum genere civium facultates exhaurit. Qui quidem miseram suam fortunam deplorantes nunc sero intelligunt, quam crudelem bestiam in sinu suo foverint; quam etiamsi abigere velint, tamen id non sine suo ipsorum damno facere poterunt. P. 562. A. usque ad fin.

Cap. I. *Εἶεν·* ταῦτα μὲν δὴ ὡμολόγηται, ὦ 543
Γλαύκων, τῇ μελλούσῃ ἄκρως οἰκεῖν πόλει κοινὰς μὲν
γυναῖκας, κοινοὺς δὲ παῖδας εἶναι καὶ πᾶσαν παι-
δείαν, ὡςαύτως δὲ τὰ ἐπιτηδεύματα κοινὰ ἐν πολέμῳ
τε καὶ εἰρήνῃ, βασιλέας δὲ αὐτῶν εἶναι τοὺς ἐν φι-
λοσοφίᾳ τε καὶ πρὸς τὸν πόλεμον γεγονότας ἀρί-
στους. Ὡμολόγηται, ἔφη. Καὶ μὴν καὶ τάδε ξυνε- B
χωρήσαμεν, ὡς, ὅταν δὴ καταστῶσιν οἱ ἄρχοντες,
ἄγοντες τοὺς στρατιώτας κατοικιοῦσιν εἰς οἰκήσεις,
οἵας προείπομεν, ἴδιον μὲν οὐδὲν οὐδενὶ ἐχούσας,
κοινὰς δὲ πᾶσι. πρὸς δὲ ταῖς τοιαύταις οἰκήσεσι καὶ
τὰς κτήσεις, εἰ μνημονεύεις, διωμολογησάμεθά που
οἷαι ἔσονται αὐτοῖς. Ἀλλὰ μνημονεύω, ἔφη, ὅτι γε
οὐδὲν οὐδένα ᾠόμεθα δεῖν κεκτῆσθαι ὧν νῦν οἱ ἄλ-
λοι, ὥςπερ δὲ ἀθλητάς τε πολέμου καὶ φύλακας, μι-

Cap. I. P. 543. *ταῦτα μὲν δὴ ὡμ.*] Laudat Stob. Serm. XLI. p. 264., unde pro vulg. lectione *κοινὰς μὲν δὴ γυναῖκας* recepimus *κοινὰς μὲν γ.* consentientibus libris Par. A. Vat. Θ. Ven. Π. Mon. Flor. β. x. Ang. Vat. r.

βασιλέας δὲ αὐτ.] V. *δή*, quod ex Par. A. repetitae lectionis Vat. Θ. Ven. ΞΠ. Vind. Par. DK. Mon. Flor. a. c. α. x. correctum. Stobaeus habet *τε*.

B. *ὧν νῦν οἱ ἄλλοι*] V. *ὡς*, quod Bekk. ex Par. A. Ven. Ξ. Vind. Vat. m., nos ex Flor. a. c. x. α. mutavimus. Ficinus: nihil eorum, quae nunc possident alii.

Cap. I. P. 543. *ἄκρως οἰκεῖν*] optime s. perfecte administrari. Nam *οἰκεῖν* sensu intransitivo positum significat institutum esse, administrari: v. ad libr. V. p. 462. E. Mox p. 547. C: *μεταβᾶσα δὲ (ἡ πολιτεία) πῶς οἰκήσει;* P. 557. *Αἱ τίνα — οὗτοι τρόπον οἰκοῦσι;*

B. *ἀθλητάς τε πολέμου*] V. III, 13. et 22.

C σιθὸν τῆς φυλακῆς δεχομένους εἰς ἐνιαυτὸν τὴν εἰς
ταῦτα τροφὴν παρὰ τῶν ἄλλων, αὐτῶν τε δεῖν καὶ
τῆς ἄλλης πόλεως ἐπιμελεῖσθαι. Ὀρθῶς, ἔφην, λέ-
γεις. Ἀλλ' ἄγε, ἐπειδὴ τοῦτ' ἀπετελέσαμεν, ἀναμνη-
σθῶμεν, πόθεν δεῦρο ἐξετραπόμεθα, ἵνα πάλιν τὴν
αὐτὴν ἴωμεν. Οὐ χαλεπόν, ἔφη· σχεδὸν γάρ, κα-
θάπερ νῦν, ὡς διεληλυθὼς περὶ τῆς πόλεως τοὺς
λόγους ἐποιοῦ, λέγων, ὡς ἀγαθὴν μὲν τὴν τοιαύ-
την, οἵαν τότε διῆλθες, τιθείης πόλιν, καὶ ἄνδρα
D τὸν ἐκείνῃ ὅμοιον, καὶ ταῦτα, ὡς ἔοικας, καλλίω ἔτι
544 ἔχων εἰπεῖν πόλιν τε καὶ ἄνδρα. ἀλλ' οὖν δὴ τὰς

C. *Ἀλλ' ἄγε*] Libri inter *ἀλλά γε*, *ἀλλ' ἄγε* et *ἀλλάγε* fluctuant. Vulgo *Ἀλλά γε*, quod cum Schneidero tuentur Turr. Sed recte Bekker. et Herm. *Ἀλλ' ἄγε*, quod bene convenit cum cohortativo *ἀναμνησθῶμεν*. Nec *ἀλλά γε* nulla voce interposita apud bonos auctores usquam videtur reperiri. conf. ann. ad I. p. 331. B. Dein Ang. Vat. m. Flor. a. c. x. α. γ. *ταῦτ'* pro vulg. *τοῦτ'*.

ὡς διεληλυθώς] *ὡς* add. Par. A D K. Vat. Θ. Ven. II. Vind. Ang. Vat. m. Flor. a. c. x. α. γ.

D. *ὡς ἔοικας*] V. *ὡς ἔοικε*, invitis Par. A. Vat. Θ. Ven. Ξ II. Vind. Ang. Vat. m. r. Flor. a. c. x. α. γ.

C. *πόθεν δεῦρο ἐξετραπόμεθα*] unde huc digressa sit oratio. v. ad Gorg. p. 497. C. coll. infra p. 568. D. Respicitur Libr. V. p. 415.

σχεδὸν γάρ, καθάπερ νῦν, ὡς διεληλυθώς —] propemodum enim, sicuti nunc, quasi disputatione de civitate absoluta verba faciebas, asseverans bonam te hanc talem civitatem, qualem tum informaveras, ponere atque hominem illi similem, *idque*, sicuti iam apparuit, habens adhuc praestantiorem informare tam civitatem quam hominem. Postrema quorsum spectent, valde dubitatum est. Videntur autem ii, qui ea ad Libr. III. p. 414. A. B. p. 416. B. retulerunt, plane a recto aberravisse. Imo spectare illa existimanda sunt ad ea, quae Socrates inde a loco Libri V. p. 449. A. ad quem nunc revertitur disputatio, ita exposuit, ut, licet illic civitatem bonam et bonum hominem satis descriptum videri professus esset, tamen haec ipsa ad speciem utriusque perficiendam plurimum valuisse apparuerit. Nimirum cogitat Glauco de iis omnibus, quae reliqua parte libri quinti atque libro sexto et septimo sunt exposita, quae profecto eiusmodi sunt, ut Socratem evincant tum, quum ista diceret, etiam in pulcriorem civitatis et hominis speciem mente sua fuisse intuitum. Verum perspexit Schneiderus, qui tamen de uno libro sexto et septimo cogitari censuit.

P. 544. *ἄξιον εἴη*] Libr. IV. p. 445. C.

καὶ τοὺς ἐκείνους αὖ ὁμοίους] atque homines

ἄλλας ἡμαρτημένας ἔλεγες, εἰ αὕτη ὀρθή. τῶν δὲ λοιπῶν πολιτειῶν ἔφησθα, ὡς μνημονεύω, τέτταρα εἴδη εἶναι, ὧν καὶ πέρι λόγον ἄξιον εἴη ἔχειν καὶ ἰδεῖν αὐτῶν τὰ ἁμαρτήματα καὶ τοὺς ἐκείναις αὖ ὁμοίους, ἵνα πάντας αὐτοὺς ἰδόντες, καὶ ὁμολογησάμενοι τὸν ἄριστον καὶ τὸν κάκιστον ἄνδρα ἐπισκεψαίμεθα, εἰ ὁ ἄριστος εὐδαιμονέστατος καὶ ὁ κάκιστος ἀθλιώτατος, ἢ ἄλλως ἔχει. καὶ ἐμοῦ ἐρομένου, τίνας λέγοις τὰς τέτταρας πολιτείας, ἐν τούτῳ B
ὑπέλαβε Πολέμαρχός τε καὶ Ἀδείμαντος· καὶ οὕτω δὴ σὺ ἀναλαβὼν τὸν λόγον δεῦρ' ἀφῖξαι. Ὀρθό-

P. 544. αὖ ὁμοίους] V. ἀνομοίους, quod iam a Kleukero emendatum ex Par. AK. Ven. Ξ. Vind. Mon. Vat. m. et pr. Θ. Flor. a. c. α. β. γ. nuper mutatum est.

καὶ ὁμολογησάμενοι] Ang. Vat. r. ἀνομολογησάμενοι, quod sane usitatius est. Sed v. Dindorf. ad Xenoph. Sympos. p. 36.

ἢ ἄλλως ἔχει] Sic Vat. Θ. Ven. Ξ. Mon. Vat. r. Flor. a. c. α. β. Vulgo ἔχοι, quod Schn. Turr. Herm. servarunt.

τίνας λέγοις] Sic Par. A. Ven. Π. Vind. Flor. γ., quod recepit Bekker. V. λέγεις.

civitatibus illis item similes. Pessime olim erat ἀνομοίους.

ὁμολογησάμενοι τὸν ἄριστον καὶ τὸν κάκιστον] quum inter nos invicem de optimo pessimoque viro convenisset. v. annot. crit. ad IV. p. 436. C. Vim verbi medii reciprocam dudum declaravit Budaeus Commentar. Ling. Gr. p. 956. Sic alia etiam verba usurpantur, veluti λοιδορεῖσθαι, apud Aristoph. Ran. v. 865. Dind., ubi est se invicem mutuis conviciis proscindere.

B. ἐν τούτῳ ὑπέλαβε Π.] h. e. nos interpellarunt. Quum enim Socrates libri quinti initio quattuor pravitatis formas, cum in singulis hominibus tum in civitate conspicuas, esset accuratius contemplaturus, a Polemarcho et Adimanto interpellabatur, quippe audire cupientibus, quomodo illud, quod ei ὡς ἐν παρόδῳ exciderat, de feminis quidem et liberis valere notissimum illud, amicorum esse omnia communia, intelligi vellet. v. libr. V. p. 449. coll. IV. p. 423. E. Itaque deinde ἀναλαμβάνειν non pervulgata illa significatione ponitur, qua est aliquid denuo in disputationem vocare, denuo tractare, quod putabat Wyttenbach. ad Plut. de S. N. V. p. 72.; sed significat potius sermonem rursus suscipere. Etenim Socrates id, quod illi quaesierant, ita deinceps persequebatur, ut longam institueret disputationem de educationis et publicorum negotiorum rationibus, libr. V. p. 451. B. — 457. B., de coniugiorum et liberorum communione, p. 457. C. — 466. D., de philosophis magistratibus. p. 473. C sq. et libr.

τατα, εἶπον, ἐμνημόνευσας. Πάλιν τοίνυν, ὥςπερ παλαιστής, τὴν αὐτὴν λαβὴν πάρεχε, καὶ τὸ αὐτὸ ἐμοῦ ἐρομένου πειρῶ εἰπεῖν, ἅπερ τότε ἔμελλες λέγειν. Ἐάνπερ, ἦν δ' ἐγώ, δύνωμαι. Καὶ μήν, ἦ δ' ὅς, ἐπιθυμῶ καὶ αὐτὸς ἀκοῦσαι, τίνας ἔλεγες τὰς
C τέτταρας πολιτείας. Οὐ χαλεπῶς, ἦν δ' ἐγώ, ἀκούσει. εἰσὶ γὰρ ἃς λέγω, αἵπερ καὶ ὀνόματα ἔχουσιν, ἥ τε ὑπὸ τῶν πολλῶν ἐπαινουμένη, ἡ Κρητική τε καὶ Λακωνικὴ αὕτη, καὶ δευτέρα καὶ δευτέρως ἐπαινουμένη, καλουμένη δ' ὀλιγαρχία, συχνῶν γέμουσα

B. τὰς τέτταρας πολ.] V. τέσσαρας, contra fidem meliorum librorum omnium.

C. καὶ πασῶν τούτων δ] Par. A. Vind. Vat. m. Flor. a. c. α. γ. καὶ ἡ πασῶν, quod licet nuper quibusdam placuerit, tamen

VI., denique de disciplinis, quibus eorum animi erudiendi ac formandi essent, libr. VI. p. 502. C. sqq. et libr. VII.

τὴν αὐτὴν λαβὴν πάρεχε] Metaphora a luctantibus repetita. Phaedr. p. 236. C: εἰς τὰς ὁμοίας λαβὰς ἐλήλυθας. Legg. III. p. 682. E: ὁ λόγος ἡμῖν οἷον λαβὴν ἀποδίδωσιν. Phileb. p. 13. E: τάχ' ἀνιόντες εἰς τὰς ὁμοίας (sc. λαβὰς) ἴσως ἄν πως ἀλλήλοις ξυγχωρήσαιμεν, ubi Scholiastes: ἀπὸ μεταφορᾶς εἴρηται τῶν παλαιόντων. Idem ad h. l. ἔθος γάρ, inquit, τούτοις (τοῖς παλαισταῖς), ὅταν πέσωσιν ὁμοῦ, ὡς μηδένα ἐπιπεσεῖν τοῦ λοιποῦ, πάλιν ἐγερθέντες ἐφ' ὁμοίῳ συμπλεκῆναι σχήματι, ὅπερ τὴν αὐτὴν εἶπε λαβήν.

τίνας ἔλεγες τὰς τέτταρας πολιτείας] Non obscura est articuli vis. Nam verba hoc significant: τίνες εἰσὶν αἱ τέτταρες πολιτεῖαι (civitatis formae), ἃς ἔλεγες.

C. αἵπερ καὶ ὀνόματα ἔχουσιν] h. e. quae quidem etiam nomina habent, i. e. propriis nominibus insigniri possunt, ut Plato in proximis ipse fecit. conf. infra p. 545. B. Aliter Schleiermacher. p. 586. Platonis de republica Lacedaemoniorum et Cretensium iudicia admodum honorifica collegerunt Morgenstern. Commentatt. p. 306. De Geer. de Princip. Pol. Plat. p. 113 sq. cf. annot. ad Criton. p. 52. E.

καὶ δευτέρα καὶ δευτέρως ἐπ.] C. Fr. Hermann. de coniectura sua scripsit: καὶ δευτέρα ἡ δευτέρως ἐπ. Ac profecto aegre articulus abesse potest. Sed pari iure correxeris: καὶ ἡ δευτέρα καὶ δευτέρως ἐπ. ac secunda et secundo loco laudata ctr. Utut est, verba Platonis nunc mutare piaculum duximus.

ἥ τε ταύτῃ διάφορος —] et quae huic est adversaria. Sic enim dativus cum διάφορος iunctus interpretandus est, quem iniuria Astius in ταύτης mutavit. v. Matthiae Gr. §. 366. ann. 3.

πασῶν τούτων διαφέρουσα —] Mirum sane accidit, quod codd. fere omnes habent

κακῶν πολιτεία, ἥ τε ταύτῃ διάφορος καὶ ἐφεξῆς γιγνομένη δημοκρατία, καὶ ἡ γενναία δὴ τυραννὶς καὶ πασῶν τούτων διαφέρουσα, τέταρτόν τε καὶ ἔσχατον πόλεως νόσημα. ἢ τίνα ἄλλην ἔχεις ἰδέαν πολι- D τείας, ἥτις καὶ ἐν εἴδει διαφανεῖ τινι κεῖται; δυναστεῖαι γὰρ καὶ ὠνηταὶ βασιλεῖαι καὶ τοιαῦταί τινες πολιτεῖαι μεταξύ τι τούτων πού εἰσιν, εὕροι δ' ἄν τις αὐτὰς οὐκ ἐλάττους περὶ τοὺς βαρβάρους ἢ τοὺς Ἕλληνας. Πολλαὶ γοῦν καὶ ἄτοποι, ἔφη, λέγονται. Cap. II. Οἶσθ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι καὶ ἀνθρώπων

propter loci sententiam ferri non potest. Itaque nuper etiam criticos Turr. pristini consilii sui poenituit. Flor. β. Mon. καὶ ἐκ π. Dein διαφεύγουσα. AΘΠΦDK. q. m. r. Flor. a. c. α. β. γ. quod pro vulg. διαφέρουσα Turr. ediderunt.

διαφεύγουσα. Sed caret haec lectio idonea interpretatione, etiamsi ex duobus codd. ἐκ πασῶν scripseris. Videtur igitur διαφεύγουσα nescio quo errore ortum, nisi forte in eo latet aliquid reconditius. Quod donec indagatum fuerit, iure vulgatam scripturam tuebimur.

ἤ τινα ἄλλην ἔχεις] an quam aliam civitatis formam habes, quae illustrem quandam habeat speciem? Bene correxit Astius ἤ τινα, quum vulgo ἢ τίνα legeretur. Significat enim Socrates nullam civitatis formam illustriorem praeter eas, quas modo commemoraverit, inventum iri.

Cap. II. ὅτι καὶ ἀνθρώπων —] Verba sic coniungenda sunt: ὅτι ἀνάγκη (ἐστὶν) εἶναι τοσαῦτα εἴδη τρόπων ἀνθρώπων, ὅσαπερ καὶ εἴδη ἐστὶ πολιτειῶν. Etenim cuique civitatis formae respondere arbitratur atque similem esse peculiarem aliquam hominis indolem. Nam timocratiae, qualis regnet in Cretensium et Lacedaemoniorum republica, comparat hominem ambitiosum, p. 548. D. — 550. B., oligarchiae apponit hominis avari ingenium, p. 553. A. — 555. A., cum democratia contendit hominem libidinibus deditum, p. 558. C. — 561. E., denique tyrannidi similem esse arbitratur eum, qui uni alicui cupiditati adeo inserviat, ut animus quasi eius imperio obstrictus teneatur, libr. IX. p. 571. A. sqq. Quae quum in proximis summa cum subtilitate disputentur atque illustrentur, ferri profecto non potest lectio vulgata ἀνάγκη τρόπον τινὰ εἶναι. Neque enim istud τρόπον τινά cum philosophi sententia congruit, qui inter singulorum hominum indolem variasque reipublicae formas maximam statuit intercedere similitudinem. Neque audiendus est Schleiermacherus, qui constructionis ratione deceptus contendit πολιτείας non posse εἴδη τρόπων appellari. Videlicet vir egregius verba ita coniunxit: ὅσαπερ καὶ εἴδη τρόπων πολιτειῶν, quum τρόπων in hac enuntiati parte non sit denuo apud animum repetendum.

εἴδη τοσαῦτα ἀνάγκη τρόπων εἶναι, ὅσαπερ καὶ πολιτειῶν; ἢ οἴει ἐκ δρυός ποθεν ἢ ἐκ πέτρας τὰς πολιτείας γίγνεσθαι, ἀλλ' οὐχὶ ἐκ τῶν ἠθῶν τῶν ἐν
E ταῖς πόλεσιν, ἃ ἂν ὥςπερ ῥέψαντα τἆλλα ἐφελκύσηται; Οὐδαμῶς ἔγωγ', ἔφη, ἄλλοθεν ἢ ἐντεῦθεν. Οὐκοῦν εἰ τὰ τῶν πόλεων πέντε, καὶ αἱ τῶν ἰδιωτῶν κατασκευαὶ τῆς ψυχῆς πέντε ἂν εἶεν. Τί μήν; Τὸν μὲν δὴ τῇ ἀριστοκρατίᾳ ὅμοιον διεληλύθαμεν

Cap. II. D. ἀνάγκη τρόπων εἶναι] Sic Par. A. Vind. Vat. m. Flor. a. c. x. α. γ. Legebatur ante Bekkerum ἀνάγκη τρόπον τινὰ εἶναι.

E. οἳ ἂν ὥςπερ ῥέψαντα] Vulgatum ῥεύσαντα, quod abhorret ab Atticismo, ex Bas. 2. et Par. ADK. Vat. Θ. Ven. Π.

ἢ οἴει ἐκ δρυός ποθεν —] Scholiastes: τὸ ἐν τῇ τ' τῆς Ὀδυσσείας (v. 163. coll. Hesiod. Theog. v. 35. ibique Wolf.) Ὁμήρῳ ὑπὸ Πηνελόπης ῥηθὲν Ὀδυσσεῖ ἀναγνωριζομένῳ αὐτῇ ἐνταῦθα ἐπὶ τῶν πολιτειῶν παρῳδεῖται. ἔστι δὲ τό· οὐ γὰρ ἀπὸ δρυός ἐσσι παλαιφάτου οὐδ' ἀπὸ πέτρης. Socrates hoc dicit: an tu putas civitates oriri ex dura ilice et saxo aliquo, non ex hominum moribus? Etenim e saxis et quercubus nati antiquitus dicebantur, proverbio ab Homero Odyss. XIX. 163. petito et paullatim in latiorem usum educto, qui carerent humanis sensibus atque moribus, ut tanquam ex bruta inertique natura orti viderentur. Unde dictio imprimis ad eos est translata, qui essent ad sensus doloris, misericordiae, pietatis, et amoris obtusiores. v. Plat. Apolog. Socr. p. 34. D., ubi Socrates hoc dicit: Ego quoque humano sum ortu nec dura silice et ilice natus, ut etiam humanos sensus et affectus pietatis erga eos in pectore meo geram, quibuscum generis cognatione coniunctus sum. Nihilominus autem inde non repetam argumenta, quibus vos ad misericordiam erga me commoveamini. Eodem modo proverbium ad designandos humanos affectus ex cognatione oriundos adhibuit Plutarchus De Consol. ad uxor. T. II. p. 608. C. D: καίτοι οὐδὲ αὐτὸς ἀπὸ δρυὸς οὐδ' ἀπὸ πέτρης ἐγενόμην· οἶσθα δὲ καὶ αὐτὴ τοσούτων μοι τέκνων ἀνατροφῆς κοινωνοῦσα. Nec multo aliter Sopater ap. Stob. p. 314. 1. Hierocl. ibid. p. 478. Virgil. Aen. VI. 470. Nec magis incepto vultum sermone movetur, quam si dura silex aut stet Marpesia cautes. Tibull. I. 1, 64. — nec in tenero stat tibi corde silex: cuius modi alia exempla collegit Santen. ad Propert. IV. 11, 4. Alius generis est illud Plat. Phaedr. p. 275. B: δρυὸς καὶ πέτρης ἀκούειν, vel brutae et inertis naturae voces audire; quamquam ex eadem fere fluxit origine, cognatumque est cum Hom. Iliad. XXII. 126. ἀπὸ δρυὸς καὶ πέτρης ὀαρίζεσθαι. Usum loquendi omnem docte nuper persequutus est Greg.

ἤδη· ὃν ἀγαθόν τε καὶ δίκαιον ὀρθῶς φαμεν εἶναι. Διεληλύθαμεν. Ἆρ' οὖν τὸ μετὰ τοῦτο διιτέον τοὺς 545 χείρους, τὸν φιλόνεικόν τε καὶ τὸν φιλότιμον, κατὰ τὴν Λακωνικὴν ἑστῶτα πολιτείαν, καὶ ὀλιγαρχικὸν αὖ καὶ δημοκρατικὸν καὶ τὸν τυραννικόν, ἵνα τὸν ἀδικώτατον ἰδόντες ἀντιθῶμεν τῷ δικαιοτάτῳ καὶ ἡμῖν τελέα ἡ σκέψις ᾖ, πῶς ποτε ἡ ἄκρατος δικαιοσύνη πρὸς ἀδικίαν τὴν ἄκρατον ἔχει εὐδαιμονίας τε πέρι τοῦ ἔχοντος καὶ

Ang. Vat. r. Flor. x. α. mutatum est. Pro vulg. οἳ ἂν Par. A. Vat. Θ. Ven. II. Vind. Ang. Vat. m. r. Flor. a. c. x. α. γ. ἃ ἄν, quod nunc cum Schn. Turr. et Herm. recepimus. Par. DK. Mon. Flor. β. ἐάν.

Guil. Nitschius in Ritschel. Museo Rhenan. Phil. Nov. Vol. XII. p. 406 sqq. Homericum usum loquendi tetigit etiam Ottfr. Müller. Litteraturgesch. der Gr. Vol. I. p. 143. ann. rem parum verisimiliter explicans. Allegorice locum Platonis explicat more suo Proclus Comment. in Remp. p. 412, 9. cuius verba rettulit Schneider. ad h. l.

E. ἃ ἂν ὥςπερ ῥέψαντα τἆλλα ἐφελκύσηται] Sententia haec est: nec potius putas ex moribus in urbibus regnantibus varias oriri civitatum formas, qui semper quasi momenmento suo reliqua omnia secum trahant? Lectionem ῥεύσαντα iure aspernatur Lobeckius ad Phrynich. p. 739. Voc. ὥςπερ sic in comparatione positum Aristoph. Nubb. v. 1276: τὸ ἐγκέφαλον ὥςπερ σεσεῖσθαί μοι δοκεῖς. Thesmophor. v. 869: ὥςπερ αἰκάλλει τι καρδίαν ἐμήν. Plat. Lys. p. 222. C.

P. 545. τὸν φιλόνεικόν τε καὶ φιλότιμον] In talibus fuerunt qui φιλόνικον scribendum indicarent, veluti Car. Beierus ad Ciceron. Offic. T. I. Addend. ad p. 149. Cf. Ruhnkeni Opusc. T. I. p. 237. ed. Bergm. Et profecto huic rationi aliquam veri speciem conciliant tales loci, quales sunt libr. IX. p. 581. B., ubi πρὸς τὸ νικᾶν ὡρμῆσθαι dicitur φιλόνεικον καὶ φιλότιμον. P. 583. A: εἰ δὲ τιμῇ τε καὶ νίκῃ καὶ ἀνδρείᾳ, ἆρ' οὐχ ἃ ὁ φιλότιμός τε καὶ φιλόνεικος; P. 586. D: διὰ τὸ φιλοτιμίαν ἢ — διὰ φιλονεικίαν ἢ θυμῷ πλησμονὴν τιμῆς τε καὶ νίκης καὶ θυμοῦ διώκων, ubi E. additur: περὶ — τὸ φιλόνεικον ὅσαι αἱ ἐπιθυμίαι εἰσίν. At enim vero φιλονεικία quum significet etiam aemulationem et contentionem, non video, cur a librorum scriptura recedendum sit, praesertim quum propter soni similitudinem ipsiusque notionis rationem νίκης mentio iniici recte potuerit. conf. Alcib. I. p. 122. C. ibique ann. Ceterum cf. Maxim. Tyr. Diss. XII, 4. Themist. Orat. II. p. 35. B.

ἡ ἄκρατος δικαιοσύνη] perfecta iustitia, et quasi sincera, cui nihil alieni admixtum est. v. libr. VI. p. 491. E. Iacobs. ad Philostr. p. 240. — τοῦ ἔχοντος, sc. αὐτήν. Lib. II. p. 357. B: μηδὲν ἄλλο — ἤ

ἀθλιότητος, ἵνα ἢ Θρασυμάχῳ πειθόμενοι διώκωμεν
B ἀδικίαν ἢ τῷ νῦν προφαινομένῳ λόγῳ δικαιοσύνην;
Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη, οὕτω ποιητέον. Ἆρ' οὖν
ὥςπερ ἠρξάμεθα ἐν ταῖς πολιτείαις πρότερον σκοπεῖν
τὰ ἤθη ἢ ἐν τοῖς ἰδιώταις, ὡς ἐναργέστερον ὄν, καὶ
νῦν οὕτω πρῶτον μὲν την φιλότιμον σκεπτέον πο-
λιτείαν — ὄνομα γαρ οὐκ ἔχω λεγόμενον ἄλλο· ἢ
τιμοκρατίαν ἢ τιμαρχίαν αὐτὴν κλητέον —, πρὸς δὲ
ταύτην τὸν τοιοῦτον ἄνδρα σκεψόμεθα, ἔπειτα ὀλι-
C γαρχίαν καὶ ἄνδρα ὀλιγαρχικόν, αὖθις δὲ εἰς δημο-
κρατίαν ἀποβλέψαντες θεασόμεθα ἄνδρα δημοκρατι-
κόν, τὸ δὲ τέταρτον εἰς τυραννουμένην πόλιν ἐλ-
θόντες καὶ ἰδόντες, πάλιν εἰς τυραννικὴν ψυχὴν βλέ-
ποντες, πειρασόμεθα περὶ ὧν προὐθέμεθα ἱκανοὶ

P. 545. B. πρῶτον μὲν τὴν φιλότιμον] τὴν a Steph. neglectum omnes codd. tuentur cum Ald. et Bass.

χαίρειν ἔχοντα; sc. αὐτάς. Infra p. 549. B: ὃς μόνος — σωτὴρ ἀρετῆς τῷ ἔχοντι.

B. διώκωμεν ἀδικίαν] iniustitiam sequamur et colamus. Nam ita διώκειν etiam apud profanos scriptores, quos vocant, usurpatum reperitur. v. intpp. Epist. ad Rom. IX, 30.

ἢ τιμοκρατίαν —] Stephanus corrigebat: εἰ μὴ τιμοκρατίαν ἢ κ. τ. λ. Sed recte monuit Astius prius ἢ esse Latinorum aut s. alioquin.

Cap. III. D. ἢ τόδε μὲν ἁπλοῦν] simpliciter et sine ulla exceptione verum. v. ad Sympos. p. 183. D.

E. ὡς πρὸς παῖδας ἡμᾶς] h. e. πρὸς ἡμᾶς ὡς πρὸς παῖδας. v. ad libr. VII. p. 520. E. — ὡς δὴ σπουδῇ λεγούσας, quasi scilicet serio loquerentur. Cum proximis: ὑψηλολ. λέγειν, connectas antegressum τραγικῶς, more tragicorum; quod Schleiermacherus minus recte cum φῶμεν coniunxit. Indicat autem his verbis philosophus se veluti μυθικῶς traditurum quae ad huius argumenti disputationem pertineant. Quod cur ita fecerit, certe non multum dubitabunt qui, qua ratione in mythis usurpandis versatus sit, bene meminerint; de qua re nuper exposuimus breviter in Prolegg. ad Phaedrum p. CXXXV sq. ed. 2. Quippe conditionem et statum, quo optima civitas aliquando in peius abitura esset, talem esse iudicavit, qui non posset certo cognosci et intelligi. Quamobrem imitatus Pythagoreos, qui talia ad numeros revocabant, etiam civitatis optimae adeoque totius rerum universitatis fortunam numeris definire conatus est, ut decreto suo atque placito, quo nihil, quod ortum esset, ideoque ne optimam quidem civitatem perpetuo manere sed certis quibusdam exactis temporum orbibus mutari sibi persuaserat, quandam verisimilitudinem ex ipsius

κριταὶ γενέσθαι; Κατὰ λόγον γέ τοι ἄν, ἔφη, οὕτω γίγνοιτο ἥ τε θέα καὶ ἡ κρίσις.

Cap. III. Φέρε τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, πειρώμεθα λέγειν, τίνα τρόπον τιμοκρατία γένοιτ' ἂν ἐξ ἀριστοκρατίας. ἢ τόδε μὲν ἁπλοῦν, ὅτι πᾶσα πολιτεία D μεταβάλλει ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἔχοντος τὰς ἀρχάς, ὅταν ἐν αὐτῷ τούτῳ στάσις ἐγγένηται; ὁμονοοῦντος δέ, κἂν πάνυ ὀλίγον ᾖ, ἀδύνατον κινηθῆναι; Ἔστι γὰρ οὕτω. Πῶς οὖν δή, εἶπον, ὦ Γλαύκων, ἡ πόλις ἡμῖν κινηθήσεται, καὶ πῇ στασιάσουσιν οἱ ἐπίκουροι καὶ οἱ ἄρχοντες πρὸς ἀλλήλους τε καὶ πρὸς ἑαυτούς; ἢ βούλει, ὥςπερ Ὅμηρος, εὐχώμεθα ταῖς Μούσαις εἰπεῖν ἡμῖν, ὅπως δὴ πρῶτον στάσις ἔμπεσε, καὶ φῶμεν αὐτὰς τραγικῶς, ὡς πρὸς παῖδας ἡμᾶς παιζού- E

Cap. III. D. στάσις ἔμπεσε] Bas. 2. ἐνέπεσε. sed v. Iliad. π, 112 sq.

naturae ductam variationibus conciliaret. Quemadmodum autem in mythis adornandis ita est versatus, ut non ad scientiam sed ad fidem quandam ac persuasionem ex verisimilitudine oriundam efficiendam comparati sint, ita hic quoque rem plane inextricabilem non ad scientiae perspicuitatem sed ad opinionis fidem atque speciem explicavit. In quo callidissime eam artem adhibuit, ut ipsae numerorum rationes mythi tanquam tenebras et caligines referrent, quas dispellere longe esset difficillimum. Quocirca omni memoria hic locus pro longe obscurissimo habitus est abiitque numerus Platonis ideo in proverbium, sicuti intelligitur e Cicerone, Epist. ad Attic. VII. 13. Nec vero quisquam ad hunc usque diem eum ita dilucidavit, ut quid rei sit, plane perspectum habeatur, quanquam non pauci exstiterunt, qui eum interpretationis luce perfundere conarentur. Nam quum eum ex veteribus scriptoribus praeter Aristot. Polit. V. extr., qui tanquam in transcursu eius mentionem fecit, Aristid. Quint. De music. III. p. 152. Nicomach. Arithmet. II. p. 73 sqq. Iamblich. ad Nicom. p. 216 sqq. tractaverint, tum recentiore aetate praeter eos, quos memoravit A. Boeckhius in Studiis a Creuzero et Daubio editis T. III. p. 44 sq. in eo explicando elaborarunt imprimis Matthias Lauterwald in Melanchthonis Declamatt. Vol. III. p. 172 sqq. ed. Wittenb. Franc. Barocius Commentar. in locum Plat. obscurissimum Reip. VIII. Bononiae 1566. 4. Schneiderus, Vratislaviensis, in Commentatt. De numero Platonis. Vratisl. 1821. 4. repetitis Vol. III. ed. Politiae a. 1833. Friesius, philosophus Ienensis, in libello: Platons Zahl, Rep. 8. p. 546. ed. Steph. Eine Vermuthung von I. Fr. Fries. Heidelberg. 1823. 4. et Hist. Phil. I. p. 375

σας καὶ ἐρεσχελούσας, ὡς δὴ σπουδῇ λεγούσας, ὑψη-
546 λολογουμένας λέγειν; Πῶς; Ὧδέ πως. χαλεπὸν μὲν κινηθῆναι πόλιν οὕτω ξυστᾶσαν· ἀλλ' ἐπεὶ γενομένῳ παντὶ φθορά ἐστιν, οὐδ' ἡ τοιαύτη ξύστασις τὸν ἅπαντα μενεῖ χρόνον, ἀλλὰ λυθήσεται. λύσις δὲ ἥδε. οὐ μόνον φυτοῖς ἐγγείοις, ἀλλὰ καὶ ἐν ἐπιγείοις

E. ἐρεσχελούσας, ὡς δὴ σπ.] Bekk. ex Par. A. et pr. Ven. II. ἐρεσχηλούσας, quod restituit etiam Phaedr. p. 236. B. Legg. X. p. 885. C. Sed Phileb. p. 53. E. Phaedr. p. 236. B. vulgarem formam retinuit. v. Pierson. ad Moer. p 159.

P. 546. σωμάτων γίγνονται] V. γίγνεται, quod ex Par. ADK. Ven. II. Vind. Mon. Ang. Vat. m. Flor. a. c. x. β. γ. mutatum.

sqq. Schleiermacherus Opp. Plat. T. III. P. I. p. 588 sqq. Friesii sententiam retulit etiam Göttlingius ad Aristotel. Politic. V. 10. p. 411 sqq., quem Stagiritae locum examinavit nuper Pinzgerus, De iis quae Aristoteles in Platonis Politia reprehendit, p. 67 sqq. dilucidavit postea etiam Lindavius in Interpret. Germ. Arist. Polit. p. 320 sqq. Praeterea idem argumentum tractarunt Chr. Iul. Branis De numero Plat. Uratisl. 1830. 8. C. Fr. Hermann. in Progr. Academ. Marburg. aest. a. 1839. 4. Georg. Ferd. Rettig. Prolegg. in Plat. Remp. 1845. 8. p. 315 sqq. Ioseph. Krüger. Centurio Caesar. Austr. in libello: Die Enträthselung der Platon. Zahl. Tirnau, 1847. 8. Hieron. Müller ann. ad Interpr. Germ. Reip. Plat. p. 695 sqq. coll. p. 237. Guil. Wiegand. in Zimmermann. Alterthumswiss. a. 1842. p. 577 sqq. et Interpret. vernac. Pol. Plat. p. 399 sqq. Franc. Susemihl in Genet. Expl. Philos. Platon. Vol. II. P. I. p. 217 sqq. G. H. Martin. in diario gall. Révue Archéologique Vol. XIII. P. I. Avril à Septembre 1856. De variis interpretum sententiis quia referre longum est, nova autem proponere periculosum, lectores rogamus, ut viros doctos, quos laudavimus, ipsi adire velint. Quod quidem eo confidentius facere audemus, quia nobis plane persuasum est verbis obscurissimis nihil contineri, quod ad disputationis summam magnopere pertineat. Etenim Musae πρὸς παῖδας ἡμᾶς παίζουσι καὶ ἐρεσχελοῦσι λέγουσαι. Quidquid enim de singulis verbis universaque eorum interpretatione statuas, sensum totius loci huc fere redire persuasum habemus, nihil, quod ortum sit, semper ac perpetuo manere, sed temporis quodam circuitu exacto mutationem subire, ita ut eo ipso tempore in maximum perducatur discrimen, quandoquidem tum summa opus sit cautionis prudentia, ne labatur ad deterius. Quocirca etiam optimam civitatem statuitur, exacto temporum orbe operibus humanis constituto, aliquando in tale discrimen deductum iri, ubi summa cautione opus sit, ne qua res suae detrimentum capiant, atque genus civium nascatur, unde prodeant magistratus et custodes, qui rationis imperio relicto vel alteri cum alteris vel etiam ipsi inter se dissideant,

ζώοις φορὰ καὶ ἀφορία ψυχῆς τε καὶ σωμάτων γίγνονται, ὅταν περιτροπαὶ ἑκάστοις κύκλων περιφορὰς ξυνάπτωσι, βραχυβίοις μὲν βραχυπόρους, ἐναντίοις δὲ ἐναντίας. γένους δὲ ὑμετέρου εὐγονίας τε καὶ ἀφορίας, καίπερ ὄντες σοφοί, οὓς ἡγεμόνας πόλεως ἐπαιδεύσασθε, οὐδὲν μᾶλλον λογισμῷ μετ' αἰ- B

περιτροπαὶ ἑκάστοις] Sic Par. A. Ven. II. Vat. m. Flor. a. c. γ. et corr. Θ., ut coniecit Astius. Vulgo: ἑκάστης — περιφορᾶς. Pro ξυνάπτωσιν Ald. Bas. 1. Flor. β. Mon. Par. DK. ξυμπίπτωσιν.

B. ἡγεμόνας πόλεως] Sic Par. A. Ven. Ξ. Vat. m. Flor. a. c. x. α. γ. et pr. Ven. II. pro vulg. πόλεων.

ideoque perturbato trium illorum et hominis et civitatis ordinum τοῦ λογιστικοῦ, τοῦ θυμοειδοῦς et τοῦ ἐπιθυμητικοῦ, concentu civitatis depravationem accelerent. Quod quidem qua ratione efficiatur, accurate exponitur infra p. 550. D. E. p. 555. B. — E. p. 560. C. D. al. Nimirum quod philosophus Libr. X. p. 614. A. — 621. A. grandi fabula declaravit, animis exacto orbe suo, ubi novae vitae sint eligendae, longe maxime fatalem esse istam optionem, quandoquidem plerique in ea facillime a recto aberrent ac deterius sequantur ratiocinationis et sensuum fallaciis decepti, idem sine dubio statuit etiam de fatali illo civitatis optimae tempore, ubi ipsi orbe suo exacto novus rerum tanquam ordo exordiendus sit et novum vitae curriculum ingrediendum. Tum enim censuit magistratuum de civium generatione iudicium lubricum et incertum fore, indeque civitatis depravationem initium esse habituram. Etenim videtur philosophus, auctoritatem Pythagoreorum sequutus, ita statuisse, ut temporum quosdam orbes ingeniis et moribus humanis fatales esse existimaverit, quemadmodum illi etiam in singulorum hominum partu temporum vim quandam fatalem esse iudicaverunt, sicuti praeter alios ostendit Censorinus De die natali Cap. XI. p. 48 sqq. ed. Haverkamp. Sed haec quidem de loco obscurissimo in universum, quo saltem aliquatenus perspiciatur, quaenam ei subiecta sententia sit. De re ipsa similiter statuit etiam Cicero De Republ. II. c. 25. ad quem locum consulendi sunt Maius et Creuzerus.

P. 546. ἀλλὰ καὶ ἐν ἐπιγείοις ζώοις φορὰ καὶ ἀφορία] Respexit Proclus in Tim. A. p. 50. v. 22. et v. 11. a fin. B. p. 88. 19. al.

ὅταν περιτροπαὶ ἑκάστοις —] Verba sic iungo: ὅταν περιτροπαὶ ξυνάπτωσιν ἑκάστοις κύκλων περιφοράς, i. e. quando conversiones singulis iungunt orbium ambitus, et iis quidem, quorum breve est aevum, breviorem, aliis alium.

B. οὐδὲν μᾶλλον — τεύξονται] Illi vero, quos ad civitatis gubernationem educavistis, quamvis sapientes fuerint, tamen nihilo magis generis vestri fecunditatem et sterilitatem ratiocinatione cum sensu coniuncta assequentur, sed eos praeteribit generandi opportunitas, at-

σθήσεως τεύξονται, ἀλλὰ πάρεισιν αὐτοῖς καὶ γεννήσουσι παῖδάς ποτε, οὐ δέον. ἔστι δὲ θείῳ μὲν γεννητῷ περίοδος, ἣν ἀριθμὸς περιλαμβάνει τέλειος, ἀνθρωπείῳ δέ, ἐν ᾧ πρώτῳ αὐξήσεις δυνάμεναί τε καὶ δυναστευόμεναι τρεῖς ἀποστάσεις, τέτταρας δὲ

τρεῖς ἀποστάσεις] Sic Par. A. Vat. Θ. Ven. ΞII. Vind. Ang. Vat. m. r. Flor. a. c. x. α. γ. Vulgo ἀποκαταστάσεις cum Flor. β. et Mon.

C. *πεμπάδι συζυγείς*] πεντάδι Par. D. Vat. r. πεμπτάδι Flor. x. πεμπάσι Flor. α. Loco vulg. παρέχηται, quod iam Astius mutavit, ex Vat. Θ. Ven. ΞII. Vind. Par. K. Ang. Vat. m. r. Flor. α. x. παρέχεται restitutum.

ἑκατὸν τοσαυτάκις] ἕκαστον Ven. II. Par. K. Mon. Ang. Flor. a. x. β. et pr. Vat. Θ. Dein Par. A. Ven. II. et a pr. Flor.

que aliquando liberos procreabunt, quum non oporteat. Significatur igitur, fatali illo tempore, quo nova quasi itinera flexusque rerum incidant, reipublicae principibus utique curandum esse, ut ne tum nova liberorum proles gignatur, eoque propter humanam inscitiam neglecto civitatis exoriri depravationem.

θείῳ μὲν γεννητῷ —] operi ab ipso deo generato, veluti mundo et animis, quales in Timaeo a summo deo procreantur. Cui opponitur τὸ ἀνθρώπινον γεννητόν. Etenim mundum quoque et animos divinitus ortos certis quibusdam temporum periodis mutationis vicissitudinem subire, in Timaeo p. 24. A. sqq. Politic. p. 272. E. sqq. Phaedr. p. 246. B. sqq. ita docetur, ut simul ostendatur nihil quidquam, quod semel genitum sit, rursus in nihilum recidere. Itaque hic quoque de eiusmodi orbe fatali cogitandum est, quo alius rerum ordo initium capiat, pristino rerum statu finito et ad ex tum perducto. Propria vero θείῳ γεννητῷ periodus est, quam comprehendit ἀριθμὸς τέλειος. Qui qualis aut quisnam intelligendus sit, vix dubitaveris. Nam quum mathematicis ἀριθμὸς τέλειος omnino dicatur ὁ τοῖς ἑαυτοῦ μέρεσιν ἴσος ὤν, sicuti ait Euclides Elem. VII. defin. 22., quocum consentiunt etiam Theo Smyrn. Arithm. Plat. p. 72. ed. Gelder. Nicomach. Arithm. I. cap. 16. p. 89. Censorin. De die nat. 11. p. 49. ed. Haverc. Augustin. De civ. dei XI. c. 30. De trinit. Libr. IV. c. 4., tum Pythagorei atque Plato perfectum numerum eximie dixerunt denarium sive tetractyn arithmeticam, 1. 2. 3. 4. unde ultimas rerum caussas et origines repetierunt. v. nostra ad Platon. Tim. p. 35. B. C. p. 140. Boeckh. in Studior. a Car. Daub. et Frid. Creuzero editt. Vol. III. p. 52 sq. Meurs. Denar. Pythagor. Cap. XII. Addas etiam Vitruvium De architect. III. c. I.

ἀνθρωπείῳ δὲ ἐν ᾧ —] H. e. ἀνθρωπείῳ δὲ γεννητῷ ἐστι περίοδος, ἣν περιλαμβάνει ἀριθμός, ἐν ᾧ πρώτῳ αὐξήσεις κ. τ. λ. breviloquentia insigniore. Deinde verba iungenda sunt sine dubio sic: ἐν ᾧ αὐξήσεις — ἀπέφηναν τρεῖς ἀποστάσεις, λαβοῦσαι δὲ τέτταρας ὅρους ὁμοιούντων — φθινόντων ἀπέφηναν πάντα προσήγορα καὶ ῥητὰ πρὸς ἄλληλα κ. τ. λ

ὅρους λαβοῦσαι ὁμοιούντων τε καὶ ἀνομοιούντων καὶ αὐξόντων καὶ φθινόντων πάντα προςήγορα καὶ ῥητὰ C πρὸς ἄλληλα ἀπέφηναν· ὧν ἐπίτριτος πυθμὴν πεμπάδι συζυγεὶς δύο ἁρμονίας παρέχεται τρὶς αὐξηθείς, τὴν μὲν ἴσην ἰσάκις, ἑκατὸν τοσαυτάκις, τὴν δὲ ἰσο-

α. κ. προμήκη. Schneider. suffragantibus Turr. et Herm. verba sic interpunxit: ἰσομήκη μὲν τῇ, προμήκη δὲ κ. τ. λ. usu linguae invito. Malim isto pacto πῇ pro τῇ, quod Flor. α. exhibet. Pro πεμπάδος, quod praebuerunt Par. A. Vat. Θ. Ven. Ξ. Vind. Aug. Vat. m. Flor. a. c. x. α. γ. vulgo legebatur πεμπάδων. Pro δυεῖν, quod Bekkerus ex Par. A. Ven. II., nos ex Flor. c. restituimus, olim erat δυοῖν.

Itaque prave vulgo post φθινόντων comma ponitur.

C. ὧν ἐπίτριτος πυθμὴν] Videtur nonnullis ἐπίτριτος πυθμὴν esse radix $4 : 3 = 1\frac{1}{3}$ vel ratio sesquitertia. — ὧν referendum ad superiora: αὐξήσεις δυνάμεναι καὶ δυναστευόμεναι vel potius ad numeros per istas αὐξήσεις procreatos. — Tum δύο ἁρμονίας intelligas de duobus numerorum ordinibus multiplicatione effectis. De ἰσομήκης et προμήκης v. ann. ad Theaet. p. 147. D. — ἄῤῥητοι et ῥητοὶ ἀριθμοί sunt numeri rationales et irrationales; v. ad Hipp. mai. p. 303. B. C. Sed haec quidem significasse satis erit; de reliquis iuvabit consuluisse Schneiderum, qui de dictionis usu diligentissime exposuit. Totum locum autem *Schleiermacherus* scite et eleganter hoc modo interpretatus est Germanice: „Es hat aber das göttliche erzeugte einen Umlauf, welchen eine vollkommene Zahl umfasst; das menschliche aber eine Zahl, in welcher, als der ersten, Vermehrungen — hervorgebrachte und hervorbringende — nachdem sie drei Zwischenräume und vier Glieder von theils ähnlich und unähnlich, theils überschüssig und abgängig machenden Zahlen empfangen haben, alles gegen einander messbar und ausdrückbar darstellen; wovon dann die vierdrittige Wurzel mit der Fünf zusammengespannt dreimal vermehrt zwei Harmonien darstellt, die eine eine gleichvielmal gleiche, hundert eben so vielmal, die andere gleichlängig zwar der länglichten, aber von hundert Zahlen von den aussprechbaren Durchmessern der Fünf jeder um Eins verkürzt, unaussprechbaren aber zwei und von hundert Würfeln der Drei. Diese gesammte geometrische Zahl entscheidet hierüber, über bessere und schlechtere Zeugungen; und wenn aus Unkenntniss dieser eure Wächter den Jünglingen Bräute zugesellen zur Unzeit, so wird das Kinder geben, die weder wohlgeartet sind, noch wohlbeglückt." Verbum ἀνομοι-

μήκη μέν, τῇ προμήκει δέ, ἑκατὸν μὲν ἀριθμῶν
ἀπὸ διαμέτρων ῥητῶν πεμπάδος, δεομένων ἑνὸς ἑκά-
στων, ἀῤῥήτων δὲ δυεῖν, ἑκατὸν δὲ κύβων τριάδος.
ξύμπας δὲ οὗτος ἀριθμὸς γεωμετρικός, τοιούτου κύ-
ριος, ἀμεινόνων τε καὶ χειρόνων γενέσεων, ἃς ὅταν
D ἀγνοήσαντες ὑμῖν οἱ φύλακες συνοικίζωσι νύμφας
νυμφίοις παρὰ καιρόν, οὐκ εὐφυεῖς οὐδ' εὐτυχεῖς παῖδες
ἔσονται. ὧν καταστήσονται μὲν τοὺς ἀρίστους οἱ πρό-
τεροι, ὅμως δὲ ὄντες ἀνάξιοι, εἰς τὰς τῶν πατέρων
αὖ δυνάμεις ἐλθόντες, ἡμῶν πρῶτον ἄρξονται ἀμε-
λεῖν φύλακες ὄντες, παρ' ἔλαττον τοῦ δέοντος ἡγη-
σάμενοι τὰ μουσικῆς, δεύτερον δὲ τὰ γυμναστικῆς.
ὅθεν ἀμουσότεροι γενήσονται ὑμῖν οἱ νέοι. ἐκ δὲ τού-
E των ἄρχοντες οὐ πάνυ φυλακικοὶ καταστήσονται πρὸς
τὸ δοκιμάζειν τὰ Ἡσιόδου τε καὶ τὰ παρ' ὑμῖν γένη,

ὧν καταστήσονται] Herm. *καταστήσουσι* ex Aug. Flor. x.
γενήσονται ὑμῖν οἱ νέοι] *ἡμῖν* Par. ΑΞΦ. Flor. *α*.
E. *τὰ παρ' ὑμῖν γένη*] Male vulgo *ἡμῖν*, quod ex plurimis optimisque libris correctum.
P. 547. *σιδηροῦ ἀργυρῷ*] V. *σιδήρου ἀργύρῳ*. Correximus ex Par. A. repetitae lectionis.
ἀεὶ τίκτει] Sic Par. ADK. Vat. Θ. Ven. Π. Vind. Mon. Aug. Vat. m. r. et sex Florentini. Vulgo *ἀεὶ ἐντίκτει*.
ταύτης τοι γενεᾶς] *γενεᾶς* ΑΘΠDK. m. r. Flor. *β*. x. pro vulg. *γενεῆς*.

οὖν, praeter analogiae leges formatum propter oppositionis rationem, ut Parmenid. p. 156. B: *ὁμοιοῦσθαί τε καὶ ἀνομοιοῦσθαι*. Theaet. p. 159. A. 166. B. v. Lobeck. ad Phrynich. p. 563.

ὧν καταστήσονται —] ex quibus quidem suo loco optimos constituent s. sibi sufficient priores, meliori aetati adhuc propinqui necdum corrupti. Non igitur exputamus, cur Hermannus *καταστήσουσι* scribendum putaverit optimis plurimisque libris adversantibus. Mox *καταστήσονται* passive dictum.

D. *παρ' ἔλαττον τοῦ δέοντος ἡγησάμενοι* —] iusto minoris aestimantes res musicas. v. Matth. Gr. §. 588. C.

δεύτερον δὲ τὰ γυμναστικῆς] Hermannus haec verba pro suppositiciis habet, quia in ea, quae optimam civitatem proxime excipiat republica, Spartanae et Cretensi simili, gymnasticae vel maxime honos suus habeatur. Recte hoc quidem; sed non item alterum. Significat enim Plato, virtute etiam magis deficiente in civitatis generibus timocratia deterioribus gymnicas quoque exercitationes neglectum iri. Quod vere iudicatum esse, quis

χρυσοῦν τε καὶ ἀργυροῦν καὶ χαλκοῦν καὶ σιδηροῦν. 547
ὁμοῦ δὲ μιγέντος σιδηροῦ ἀργυρῷ καὶ χαλκοῦ χρυσῷ ἀνομοιότης ἐγγενήσεται καὶ ἀνωμαλία ἀνάρμοστος, ἃ γενόμενα, οὗ ἂν ἐγγένηται, ἀεὶ τίκτει πόλεμον καὶ ἔχθραν. ταύτης τοι γενεᾶς χρὴ φάναι εἶναι στάσιν, ὅπου ἂν γίγνηται ἀεί. Καὶ ὀρθῶς γ', ἔφη, αὐτὰς ἀποκρίνεσθαι φήσομεν. Καὶ γάρ, ἦν δ' ἐγώ, ἀνάγκη Μούσας γε οὔσας. Τί οὖν, ἦ δ' ὅς, τὸ μετὰ τοῦτο
λέγουσιν αἱ Μοῦσαι; Στάσεως, ἦν δ' ἐγώ, γενομέ- B
νης εἱλκέτην ἄρα ἑκατέρω τὼ γένη, τὸ μὲν σιδηροῦν καὶ χαλκοῦν ἐπὶ χρηματισμὸν καὶ γῆς κτῆσιν καὶ οἰκίας χρυσίου τε καὶ ἀργύρου, τὸ δ' αὖ, τὸ χρυσοῦν τε καὶ ἀργυροῦν, ἅτε οὐ πενομένω, ἀλλὰ φύσει ὄντε πλουσίω, τὰς ψυχὰς ἐπὶ τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν ἀρχαίαν κατάστασιν ἠγέτην. βιαζομένων δὲ καὶ

αὐτὰς ἀποκρίνεσθαι φ.] V. *ἀποκρίνασθαι.* Praesens obtulerunt Par. A. Ven. Ξ. Vind. Mon. Ang. Vat. m. et sex Florentini. Par. A. *φήσωμεν* a manu sec.

B. *ἑκατέρω τὼ γένη*] Par. A. Ven. II. *γένεε* ex corr. Sed. Par. A. *γένει* pr. Vind. Φ. Vat. m. *γένε.* De his formis acute disputat Buttmann. Gr. Ampl. I. p. 187.

τὸ δὲ αὖ, τὸ χρυσοῦν] Pro *αὖ* Par. A. Ven. II. Vind. Φ. Vat. m. Flor. a. c. γ. *αὐτὸ* unde Schneid. extudit *τὼ δ' αὖ τὸ χρ.* quod Hermannus non dubitavit recipere. Nos nihil nisi *τὸ* ante *χρυσοῦν*, quod vulgo aberat, adiiciendum putavimus. Ita recte subsequitur numerus dualis *πενομένω κ. τ. λ.*

est qui negare audeat? Alia chorda aberravit Steinhart. l. c. p. 697.

E. *πρὸς τὸ δοκιμάζειν τὰ Ἡσιόδου — σιδηροῦν*] Respicitur ad ea, quae exposita sunt libr. III. p. 415. A. sqq., et ad Hesiodi Opp. et DD. v. 108 sqq.

P. 547. *καὶ ἀνωμαλία ἀνάρμοστος*] „Respexit Plutarch. De frat. amor. p. 484. B." Astius.

ταύτης τοι γενεᾶς —] Conf. Hom. Iliad. XX. vers. 241.

B. *εἱλκέτην ἄρα ἑκατ.*] *Ἄρα* longius ab orationis principio remotum, ut Soph p. 224. E. 229. C. Protagor. p. 355. B., ubi v. annot. De verbis *φύσει ὄντε πλουσίω* conf. libr. III. p. 416. E. Deinde addidit *ἠγέτην*, quasi non praecessisset *εἱλκέτην*. Cuius structurae ratio in promptu est, ut nemini molesta futura sit. Mox *ἀντιτείνειν ἀλλήλοις* dicuntur cives factiosi, qui sibi invicem adversantur et reluctantur. Genitivus absolutus, ad quem *αὐτῶν* intelligas, recte poni potuit, licet deinde ad *ὡμολόγησαν* idem nomen cogitatione repetendum sit; v. Matth. Gr. §. 561. — *εἰς μέσον ὁμολογεῖν* idem fere est quod *εἰς μέσον συμβῆναι*, quod legitur Protagor. p. 337. E.

ἀντιτεινόντων ἀλλήλοις, εἰς μέσον ὡμολόγησαν γῆν μὲν καὶ οἰκίας κατανειμαμένους ἰδιώσασθαι, τοὺς δὲ πρὶν φυλαττομένους ὑπ' αὐτῶν ὡς ἐλευθέρους, φίλους τε καὶ τροφέας, δουλωσάμενοι τότε περιοίκους τε καὶ οἰκέτας ἔχοντες αὐτοὶ πολέμου τε καὶ φυλακῆς αὐτῶν ἐπιμελεῖσθαι. Δοκεῖ μοι, ἔφη, αὕτη ἡ μετάβασις ἐντεῦθεν γίγνεσθαι. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, ἐν μέσῳ τις ἂν εἴη ἀριστοκρατίας τε καὶ ὀλιγαρχίας αὕτη ἡ πολιτεία; Πάνυ μὲν οὖν.

Cap. IV. Μεταβήσεται μὲν δὴ οὕτω· μεταβᾶσα
D δὲ πῶς οἰκήσει; ἢ φανερόν, ὅτι τὰ μὲν μιμήσεται

Cap. IV. D. *τῷ μὲν τιμᾶν τοὺς ἄρχοντας —*] Vind. *τοὺς ἄρχοντας καὶ προπολεμεῖν αὐτῆς καὶ γεωργιῶν ἀπέχεσθαι καὶ χειροτεχνιῶν κτλ.*

ξυσσίτια δὲ κατεσκευάσθαι] Sic Par. ADK. Vind. Ven. Ξ. Mon. Vat. m. et sex Florentini. Vulgo *κατασκευάσασθαι*, quod ineptum.

Τῷ δέ γε φοβεῖσθαι] Codd. plerique cum Par. A. *τῷ*. Vulgo *τὸ*.

C. *αὐτοὶ πολέμου — ἐπιμελεῖσθαι*] Mireris Astium in his verbis ita haerentem, ut *ἔχοντας — αὐτούς* scribendum iudicaverit. Nihil verius lectione vulgata, cuius haec est sententia: Orto autem tumultu atque seditione in medium convenient, ut agros atque domos distributos privatim suos quisque possideat: illis vero, qui antea ab iis servabantur tanquam liberi, amici et nutritores, in servitutem redactis et loco accolarum et ministrorum habitis ipsi belli atque custodiae illorum curam gerant. Philosophum Lacedaemoniorum rempublicam in animo habuisse vel *τῶν περιοίκων* mentio docet, de quibus v. Herodot. IX, 11. ibique Valcken. conf. C Fr. Hermann. Gesammelt. Abhandl. p. 141—157. et Histor. Phil. Plat. p. 541. sq. et 695. Ceterum observes usum aoristi in vaticinio positi. v. Rost. Gr. §. 116. ann. 4.

Cap. IV. D. *Οὐκοῦν τῷ μὲν τιμᾶν —*] Nonne eo, quod civitatis principes honore afficiet atque milites ab agricultura et artibus exercendis aliisque quaestus generibus abstinebunt, publica autem convivia habebit constituta et gymnasticae bellicorumque certaminum curam geret, his omnibus igitur nonne superiorem civitatem (i. e. *τὴν ἀριστοκρατίαν* sive optimam reipublicae formam) imitabitur? Loco aoristi *κατασκευάσασθαι* dubium non erit quin recte scripserimus cum Bekkero *κατεσκευάσθαι*, quia sermo est de re, quae non tantum aliquando in civitate instituta est, sed etiam tanquam publicum institutum servatur atque colitur.

Τῷ δέ γε φοβεῖσθαι —] Dativus ponitur propter eandem

τὴν προτέραν πολιτείαν, τὰ δὲ τὴν ὀλιγαρχίαν, ἅτ' ἐν μέσῳ οὖσα, τὸ δέ τι καὶ αὑτῆς ἕξει ἴδιον; Οὕτως, ἔφη. Οὐκοῦν τῷ μὲν τιμᾶν τοὺς ἄρχοντας καὶ γεωργιῶν ἀπέχεσθαι τὸ προπολεμοῦν αὐτῆς καὶ χειροτεχνιῶν καὶ τοῦ ἄλλου χρηματισμοῦ, ξυσσίτια δὲ κατεσκευάσθαι καὶ γυμναστικῆς τε καὶ τῆς τοῦ πολέμου ἀγωνίας ἐπιμελεῖσθαι, πᾶσι τοῖς τοιούτοις τὴν προτέραν μιμήσεται; Ναί. Τῷ δέ γε φοβεῖσθαι τοὺς σοφοὺς ἐπὶ τὰς ἀρχὰς ἄγειν, ἅτε οὐκέτι κεκτημένην E ἁπλοῦς τε καὶ ἀτενεῖς τοὺς τοιούτους ἄνδρας, ἀλλὰ μικτούς, ἐπὶ δὲ θυμοειδεῖς τε καὶ ἁπλουστέρους ἀπο-

οὐκέτι κεκτημένην] κεκτημένην Par. A. repetitae lectionis Vat. Θ. m. r. Ven Ξ. Vind. Φ. Mon. Par. DK. et sex Florentini; quod nuper unus Baiter. restituit. Editt. omnes κεκτημένη casu nominativo.

ἐπὶ δὲ θυμοειδεῖς] Vulgo ἐπὶ δὲ τοὺς θυμ. Articulo carent Par. A. repetitae lectionis Vat. m. Flor. α. γ.

E. καὶ ἁπλουστέρους] Astius coni. καὶ ποικιλωτέρους.

verborum superiorum constructionem et quoniam orator sic fere pertexere sermonem constituerat: τούτῳ δὴ ἐκείνης διοίσεται; pro quibus tamen per anacoluthi licentiam infertur: αὐτὴ ἑαυτῆς αὖ τὰ πολλὰ τῶν τοιούτων ἴδια ἕξει. Quamquam etiam nunc malimus scriptum esse: Τὸ δέ γε φοβ. quod habent cum editt. Bas. 2 Steph. codd. Vat. Θ. a. m. sec. et Ven. Ξ. Praecessit enim modo: τὸ δέ τι καὶ αὑτῆς ἕξει ἴδιον, ut profecto mirum accidat, quod dativo pergitur: Τῷ δέ γε φοβεῖσθαι κτλ. licet scriptoris menti utique iam hic obversatum sit quod infra subiungitur: αὐτὴ ἑαυτῆς — ἴδια ἕξει. At nimirum concedendum aliquid fuit auctoritati librorum manu scriptorum. Atque indidem recepimus deinde etiam inviti κεκτημένην pro nominativo κεκτημένη, quem requirebat sane recta ratio, praesertim quum infra subsequatur πολεμοῦσα. Sed πολεμοῦσα ibi positum est propter insequens αὐτὴ ἕξει, quum κεκτημένην ex constructione periodi adhuc suspensa et incerta excusationem paratam habeat.

ἁπλοῦς καὶ ἀτενεῖς —] simplices et propositi tenaces. De ἀτενής v. Ruhnken. ad Tim. p. 53. Dein quod Astius pro ἁπλουστέρους maluit ποικιλωτέρους vel ἀλλοκοτέρους, non diffitemur nobis quoque locum videri vitiatum, cuius integritatem frustra defendere conati sunt Schneider. et C. Fr. Hermann. Vermischt. Aufsätz. u. Abh. p. 173 sq. ita de eo disputantes, ut Sphinge obscuriora protulisse censendi sint. Refingendus, opinor, locus est hunc in modum: ἐπὶ δὲ τοὺς θυμοειδεῖς τε καὶ πολλαπλουστέρους ἀποκλίνειν. Nempe ita πολλαπλούστεροι commode opponuntur τοῖς ἁπλοῖς καὶ ἀτενέσιν intelliguntorque ii, qui simul et a simplicitate et a constantia desciverunt, quippe quum οἱ θυμοειδεῖς a ratione ad τὸ ἐπιθυ-

κλίνειν, τοὺς πρὸς πόλεμον μᾶλλον πεφυκότας ἢ πρὸς
548 εἰρήνην, καὶ τοὺς περὶ ταῦτα δόλους τε καὶ μηχανὰς ἐντίμως ἔχειν, καὶ πολεμοῦσα τὸν ἀεὶ χρόνον διάγειν, αὐτὴ ἑαυτῆς αὖ τὰ πολλὰ τῶν τοιούτων ἴδια ἕξει; Ναί. Ἐπιθυμηταὶ δέ γε, ἦν δ' ἐγώ, χρημάτων οἱ τοιοῦτοι ἔσονται, ὥςπερ οἱ ἐν ταῖς ὀλιγαρχίαις, καὶ τιμῶντες ἀγρίως ὑπὸ σκότου χρυσόν τε καὶ ἄργυρον, ἅτε κεκτημένοι ταμιεῖα καὶ οἰκείους θησαυρούς, οἷ θέμενοι ἂν αὐτὰ κρύψειαν, καὶ αὖ περιβόλους οἰκή-
B σεων, ἀτεχνῶς νεοττιὰς ἰδίας, ἐν αἷς ἀναλίσκοντες γυναιξί τε καὶ οἷς ἐθέλοιεν ἄλλοις πολλὰ ἂν δαπανῷντο. Ἀληθέστατα, ἔφη. Οὐκοῦν καὶ φειδωλοὶ χρημάτων, ἅτε τιμῶντες καὶ οὐ φανερῶς κτώμενοι, φι-

P. 548. *διάγειν, αὐτὴ ἑαυτῆς αὖ τὰ πολλὰ τ. τ.*] Bekkerus commate post *διάγειν* sublato ante *τὰ πολλά* distinxit. Pro vulg. *ἑαυτῆς* idem suscepit *ἑαυτῇ* ex Par. Vat. r. Sed de Par. A. falsus est, qui nuperis eius exploratoribus testantibus liquido *ἑαυτῆς* scriptum exhibet. Et genitivus haud dubie praeferendus est. Pro *αὖ τὰ* vett. editt. *αὐτά*, quod ex Par. A. Ver. Ξ. Vind. Ang. Vat. m. et sex Flor. mutatum. Corrigendum iam Steph. vidit.

ὑπὸ σκότου] *σκότους* Par. K. cf. libr. V. p. 461. A. VI. p. 508. D. VII, 518. A. Valcken. ad Phoen. v. 380. et Porson. ad Hecub. v. 825., qui masculinum magis Atticum putat, nescio quam recte.

μητικόν inclinent. Conf. Libr. III. p. 397. E. *ὅτι οὐκ ἔστι διπλοῦς ἀνὴρ παρ' ἡμῖν οὐδὲ πολλαπλοῦς*. Tim. p. 75. B. unde v. *πολλαπλοῦς* tamquam Platoni proprium laudat Pollux IV. 47. Opponitur autem homo *ἁπλοῦς* et *πολλαπλοῦς* etiam a Plutarcho Aristid. II. p. 368. ed. Franc. Itaque apertum est sensum verborum hunc esse: Eo autem, quod sapientes dubitabit ad magistratus admovere, utpote non amplius tales viros (sapientes) simplices et inflexibiles, sed mixtos habens, et quod ad iracundos (animosos) eosque multipliciores et inconstantiores inclinabit, qui ad bellum magis quam ad pacem natura comparati sint et quod dolos et machinas ad ista omnia (*ταῦτα*) pertinentes in honore habebit perpetuoque bella geret, pleraque istiusmodi ipsa sibi propria habebit. Ceterum liquidum est haec quoque sicuti proxima egregie convenire in civitatem Spartanorum, de qua re docte exposuit C. Fr. Hermann. Gesamm. Abhandl. p. 153 sqq.

ἀτεχνῶς νεοττιὰς ἰδίας] „Vulgo *νεοττίας*, quod esset pullorum exclusiones. Intelliguntur domicilia, cubicula, quae *νεοττιαί* vocantur, ut Lat. nidus. Sic Horat. Epist. I, 10, 6: Tu nidum servas. Od. III, 4, 14 al. Respexisse videtur Ammonius p. 145. v. Valkken. ad Herod. p. 252." Astius. Conf. Legg. VI. p. 776. A. —

λαναλῶται δὲ ἀλλοτρίων δι' ἐπιθυμίαν, καὶ λάθρᾳ τὰς ἡδονὰς καρπούμενοι, ὥςπερ παῖδες πατέρα τὸν νόμον ἀποδιδράσκοντες, οὐχ ὑπὸ πειθοῦς, ἀλλ' ὑπὸ βίας πεπαιδευμένοι διὰ τὸ τῆς ἀληθινῆς Μούσης, τῆς μετὰ λόγων τε καὶ φιλοσοφίας, ἠμεληκέναι καὶ πρεσβυ- C
τέρως γυμναστικὴν μουσικῆς τετιμηκέναι. Παντάπασιν, ἔφη, λέγεις μεμιγμένην πολιτείαν ἐκ κακοῦ τε καὶ ἀγαθοῦ. Μέμικται γάρ, ἦν δ' ἐγώ· διαφανέστατον δ' ἐν αὐτῇ ἐστιν ἕν τι μόνον ὑπὸ τοῦ θυμοειδοῦς κρατοῦντος, φιλονεικίαι καὶ φιλοτιμίαι. Σφόδρα γε, ἦ δ' ὅς. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, αὕτη μὲν ἡ πολιτεία οὕτω γεγονυῖα καὶ τοιαύτη ἄν τις εἴη, ὡς λόγῳ σχῆμα πο- D
λιτείας ὑπογράψαντα μὴ ἀκριβῶς ἀπεργάσασθαι διὰ

νεοττιὰς ἰδίας] Sic dedit Bekk. ex Par. A. Vulgo *νεοττίας*. Ven. Ξ. Vat. r. *νεοττείας*.

B. *φιλαναλῶται δὲ ἀλλοτρ.*] Sic Bekk. cum Vat. Θ. Ven. II. Par. DK. Vat. r. Vulgo *φιλαναλωταί*, quod Turr. retinuerunt.

διὰ τὸ τῆς ἀληθινῆς Μούσης] Astius duce Ficino correxit *μουσικῆς*, consentiente Heindorfio ad Phaedon. p. 20. et Locella ad Xenoph. Ephes. p. 125., qui codicem Vind. n. 109. ita scriptum exhibere narrat. Nihil mutandum esse docuimus in annotat.

Ἀτεχνῶς in comparationibus frequens. Euthyphr. p. 3. A. *ἀτεχνῶς γάρ μοι δοκεῖ ἀφ' ἑστίας ἄρχεσθαι*. Ion. p. 14. C: *ἀτεχνῶς ὥςπερ ὁ Πρωτεύς, παντοδαπὸς γίγνει*, ubi v. ann.

B. *οὐχ ὑπὸ πειθοῦς ἀλλ' ὑπὸ βίας*] Frequens verborum oppositio, de qua laudat Astius Wyttenbachium ad Iulian. Or. I. p. 86 sq. et Iacobsium ad Antholog. Gr. T. II. P. I. p. 16 sq. Infra p. 554. D: *οὐ πείθων, ὅτι οὐκ ἄμεινον, οὐδ' ἡμερῶν λόγῳ, ἀλλ' ἀνάγκῃ καὶ φόβῳ*. Deinde Heindorf. ad Phaedon. p. 20. et Astius legendum censuerunt *διὰ τὸ τῆς ἀληθινῆς μουσικῆς*. Ego cur Musam hinc exturbemus, nullam causam video. Libr. III. p. 411. C: *ἐπειδὰν ἄλλο μηδὲν πράττῃ μηδὲ κοινωνῇ Μούσης μηδαμῇ*. conf. Politic. p. 309. D. Phileb. p. 67. B. ibique ann. Mox *πρεσβυτέρως* positum ut Lat. antiquius pro magis. Notus est usus verbi *πρεσβεύειν*, nihil antiquius habere, colere, de quo cf. Sympos. p. 186. B. Eurip. Hippolyt. v. 5. ibique schol. et quae notarunt intpp. ad Thom. Mag. p. 737.

C. *ἕν τι μόνον ὑπὸ τοῦ θυμ.*] *Ἓν μόνον* iungitur, ut unum solum apud Latinos. Quae de hoc loquendi genere ad Sympos. p. 184. C. annotavimus, iis adde quae observavit Fr. Iacobs. Additam in Athen. p. 190. — *ὑπὸ τοῦ θυμ. κρ.*, ubi *τὸ θυμοειδές* dominatur. De his Spartanorum studiis C. Fr. Hermann. apte comparat Plutarch. Lys. c. 2. et Agesil. cap. 5.

D. *ὑπογράψαντα μὴ ἀκρ.*

D το ἐξαρκεῖν μὲν ἰδεῖν καὶ ἐκ τῆς ὑπογραφῆς τόν τε δικαιότατον καὶ τὸν ἀδικώτατον, ἀμήχανον δὲ μήκει ἔργον εἶναι πάσας μὲν πολιτείας, πάντα δὲ ἤθη μηδὲν παραλιπόντα διελθεῖν. Καὶ ὀρθῶς, ἔφη.

Cap. V. Τίς οὖν ὁ κατὰ ταύτην τὴν πολιτείαν ἀνήρ; πῶς τε γενόμενος ποῖός τέ τις ὤν; Οἶμαι μέν, ἔφη ὁ Ἀδείμαντος, ἐγγύς τι αὐτὸν Γλαύκωνος τουτουὶ τείνειν ἕνεκά γε φιλονεικίας. Ἴσως, ἦν δ' ἐγώ,
E τοῦτό γε· ἀλλά μοι δοκεῖ τάδε οὐ κατὰ τοῦτον πεφυκέναι. Τὰ ποῖα; Αὐθαδέστερόν τε δεῖ αὐτόν, ἦν δ' ἐγώ, εἶναι καὶ ὑποαμουσότερον, φιλόμουσον δέ· καὶ
549 φιλήκοον μέν, ῥητορικὸν δ' οὐδαμῶς. καὶ δούλοις μέν τις ἂν ἄγριος εἴη ὁ τοιοῦτος, οὐ καταφρονῶν δούλων, ὥσπερ ὁ ἱκανῶς πεπαιδευμένος, ἐλευθέροις δὲ ἥμερος, ἀρχόντων δὲ σφόδρα ὑπήκοος, φίλαρχος δὲ καὶ φιλότιμος, οὐκ ἀπὸ τοῦ λέγειν ἀξιῶν ἄρχειν οὐδ' ἀπὸ τοιούτου οὐδενός, ἀλλ' ἀπὸ ἔργων τῶν τε πο-

Cap. V. D. *ἐγγύς τι αὐτὸν Γλαύκωνος τ. τ.*] Pro *αὐτόν* Steph. cum Aldo habet *αὐτοῦ*, invitis libris omnibus. Heindorfius ad Phaedon. p. 39. corrigebat: *αὐτὸν τοῦ Γλαύκωνος.*

E. *καὶ δούλοις μέν τις ἂν ἄγριος*] Pro vulg. lect. *τισιν* Vind. Vat. m. et corr. Par. A. *τις.* In Angel. Flor. x. *τις ἂν* scriptum exstat, quod recte cum Bekk. nuperi editt. receperunt.

ἀπ.] V. ad libr. VI. p. 511. E. Mox *καί* post *ἐξαρκεῖν* illatum, quod tetigi ad lib. VI. p. 506. D.

Cap. V. *ἐγγύς τι — τείνειν ἕνεκά γε φιλονεικίας*] eum prope accedere ad Glauconem huncce, quantum quidem ad honoris studium et ambitionem attinet. *Ἐγγύς τι τείνειν τινός* sic positum Phaedon. p. 65. A. De usu hoc voc. *ἕνεκά γε* v. ad libr. I. c. 11. Facete carpitur Glauconis ambitio. De eius moribus et ingenio v. ad Libr. II. Prooem. et Prolegg. p. CXVII.

E. *ὑποαμουσότερον, φιλόμουσον δέ· καὶ φιλ.*] Sic haec distinguenda cum Heusdio In. Phil. Plat. T. III. p. 145. praeeunte Ficino. Sententia enim haec est: contumaciorem sane eum esse necesse est et a musica quodammodo alieniorem, musicae tamen cupidum; et audiendi quidem studiosum, dicendi vero peritum nequaquam. Ac fuerit etiam adversus servos quodammodo saevus talis homo, nec tamen servos despiciens, quemadmodum vir perfecte eruditus, qui serviles animos per omnia contemnit etr. Editt. omnes prave: *ὑποαμουσότερον, φιλόμουσον δὲ καὶ φιλήκοον μέν, ῥητορ.* In proximis vulgo scriptum legebatur: *δούλοις μέν τισιν ἄγριος εἴη ὁ τοιοῦτος.* Sed optativus sine *ἂν* ita non solet usurpari, suntque diversi generis illa, de quibus ad Libr. VII. p. 515. C. aliquid admonuimus. Optativum

λεμικῶν καὶ τῶν περὶ τὰ πολεμικά, φιλογυμναστής τέ τις ὢν καὶ φιλόθηρος. Ἔστι γάρ, ἔφη, τοῦτο τὸ ἦθος ἐκείνης τῆς πολιτείας. Οὐκοῦν καὶ χρημάτων, ἦν δ' ἐγώ, ὁ τοιοῦτος νέος μὲν ὢν καταφρονοῖ ἄν, B
ὅσῳ δὲ πρεσβύτερος γίγνοιτο, μᾶλλον ἀεὶ ἀσπάζοιτο ἂν τῷ τε μετέχειν τῆς τοῦ φιλοχρημάτου φύσεως καὶ μὴ εἶναι εἰλικρινὴς πρὸς ἀρετὴν διὰ τὸ ἀπολειφθῆναι τοῦ ἀρίστου φύλακος; Τίνος; ἦ δ' ὃς ὁ Ἀδείμαντος. Λόγου, ἦν δ' ἐγώ, μουσικῇ κεκραμένου· ὃς μόνος ἐγγενόμενος σωτὴρ ἀρετῆς διὰ βίου ἐνοικεῖ τῷ ἔχοντι. Καλῶς, ἔφη, λέγεις. Καὶ ἔστι μέν γ', ἦν δ' ἐγώ, τοιοῦτος ὁ τιμοκρατικὸς νεανίας, τῇ τοιαύτῃ πόλει ἐοικώς. Πάνυ μὲν οὖν. Γίγνεται δέ γ', εἶπον, οὗτος ὧδέ πως. ἐνίοτε πατρὸς ἀγαθοῦ ὢν νέος υἱός, C
ἐν πόλει οἰκοῦντος οὐκ εὖ πολιτευομένῃ, φεύγοντος τάς τε τιμὰς καὶ ἀρχὰς καὶ δίκας καὶ τὴν τοιαύτην πᾶσαν φιλοπραγμοσύνην καὶ ἐθέλοντος ἐλαττοῦσθαι,

P. 549. ἀλλ' ἀπὸ ἔργων] ἀλλὰ πρὸ Vat. Θ. Ven. II. Par. D. Dein pro πολεμικῶν vett. editt. πολιτικῶν, invitis codd. omnibus praeter Ven. Ξ., quocum vett. editt., inprimis Stephaniana, adeo plerumque consentiunt, ut saepe orta suspicio sit hunc librum in illis adornandis praecipue esse adhibitum. Post φιλογυμναστής Flor. a. c. α. β. γ. Mon. Ven. Ξ. Vat. m. voculam τε omittunt.

cum ἂν iunctum philosophus etiam in proximis posuit, ubi quem talem vel talem esse posse sumitur atque ponitur. conf. etiam Legg. I. p. 627. D: πολλοὶ ἀδελφοί που γένοιντ' ἂν ἑνὸς ἀνδρός. Ibid. E: τοῖς ἄρτι λεγομένοις ἀδελφοῖς γένοιτ' ἄν ποί τις δικαστής. Ibid. III. p. 677. B: ὅρκιοί τινες ἂν εἶεν νομῆς Ibid. p. 677: καὶ ἔτι πλείονα ἠφανισμένα ἂν εἶεν ἐν τῷ τότε. Ibid. p. 687. B: μῶν οὐ τούτων χάριν ἐπιθυμοῖεν ἄν; IV. p. 719. B. al. v. Matthiae Gramm. §. 514 2. a. Nec vero τισὶν post δούλοις recte illatum putamus.

οὐκ ἀπὸ τοῦ λέγειν ἀξιῶν ἄρχειν] Ἀπό de eo ponitur, quod praebet occasionem vel opportunitatem, ut aliquid fieri possit. Germanice dicas von wegen. v. Hermann. ad Sophocl. Electr. v. 65. Itaque sententia verborum haec est: existimans magistratuum gerendorum occasionem et opportunitatem sibi non a dicendo (ab eloquentia) aut alia simili re esse repetendam ctr. Ad ἄρχειν nemo supplendum δεῖν putabit, qui meminerit annot. ad Phaedon. p. 95. B. Protag. p. 346. B. Hermann. ad Viger. p. 743.

B. μᾶλλον ἀεὶ ἀσπ.] Omissum putant in talibus τοσούτῳ, v. ad Apolog. Socr. p. 30. A. Gorg. p. 458. A. p. 520. B. — τῷ μετέχειν, eo quod particeps est.

C. τάς τε τιμὰς καὶ ἀρχάς] Haec saepe coniunguntur, ut apud Lat. honores et ma-

ὥςτε πράγματα μὴ ἔχειν — Πῇ δή, ἔφη, γίγνεται; Ὅταν, ἦν δ' ἐγώ, πρῶτον μὲν τῆς μητρὸς ἀκούῃ ἀ-
D χθομένης, ὅτι οὐ τῶν ἀρχόντων αὐτῇ ὁ ἀνήρ ἐστι, καὶ ἐλαττουμένης διὰ ταῦτα ἐν ταῖς ἄλλαις γυναιξίν, ἔπειτα ὁρώσης μὴ σφόδρα περὶ χρήματα σπουδάζοντα μηδὲ μαχόμενον καὶ λοιδορουμενον ἰδίᾳ τε ἐν δικαστηρίοις καὶ δημοσίᾳ, ἀλλὰ ῥαθύμως πάντα τὰ τοιαῦτα φέροντα, καὶ ἑαυτῷ μὲν τὸν νοῦν προςέχοντα ἀεὶ αἰσθάνηται, ἑαυτὴν δὲ μήτε πάνυ τιμῶντα μήτε ἀτιμάζοντα· ἐξ ἁπάντων τούτων ἀχθομένης τε καὶ λεγούσης, ὡς ἄνανδρός τε αὐτῷ ὁ πατὴρ καὶ
E λίαν ἀνειμένος, καὶ ἄλλα δή, ὅσα καὶ οἷα φιλοῦσιν αἱ γυναῖκες περὶ τῶν τοιούτων ὑμνεῖν. Καὶ μάλ', ἔφη ὁ Ἀδείμαντος, πολλά τε καὶ ὅμοια ἑαυταῖς. Οἶσθα οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι καὶ οἱ οἰκέται τῶν τοιούτων ἐνίοτε λάθρᾳ πρὸς τοὺς υἱεῖς τοιαῦτα λέγουσιν, οἱ δοκοῦντες εὖνοι εἶναι, καὶ ἐάν τινα ἴδωσιν ἢ ὀφείλοντα χρήματα, ᾧ μὴ ἐπεξέρχεται ὁ πατήρ, ἤ τι ἄλ-

P. 550. A. τοιαῦτα ἀκούει] ἀκούῃ A.II.D.K. Mon. cum Ald. Bass. 1. 2.

gistratus. Libr. X. p. 608. B. Tim. p. 20. A. Menon. p. 78. C. Apolog. Socr. p. 35. B. al.

μὴ ἔχειν —] Sermonis tenor interruptus Adimanti interpellatione, cuius generis exempla sunt Politic. p. 275. D. 277. E. Phil. p. 52. A. 57. D. al.

Ὅταν — ἀκούῃ ἀχθομένης — καὶ ἐλαττουμένης] Notanda subita structurae mutatio in his: καὶ ἐλαττουμένης κτλ. post participia vero deinde infertur rursus verbum finitum αἰσθάνηται, quo facto rursus reditur ad participium: ἐξ ἁπάντων τούτων ἀχθομένης κτλ. Omissa etiam apodosis est, quae ad sensum tandem inde a p. 550. A. τότε δὴ ὁ νεανίας infertur.

D. μηδὲ μαχόμενον καὶ λοιδορούμενον] Optime Astius: etiamsi conviciis proscindatur. Nam λοιδορούμενον passive capiendum propter sequentia, ἀλλὰ ῥαθύμως πάντα τὰ τοιαῦτα φέροντα. Voc. καί sic cum participio iunctum illustravit Valcken. ad Phoeniss. p. 98 sq. Ficinus: pugnantem et litigantem.

ἑαυτὴν δὲ μήτε πάνυ τ.] Scripserim αὐτήν, ipsam, quod exstat in cod. Vind. Nam et vis reflexiva ex ipsa orationis serie manifesta est, et gravitas oppositionis αὐτήν flagitare videtur.

λίαν ἀνειμένος] h. e. nimis lassus ac securus, allzu laessig, ut Thucyd. I. 6. II. 39. al.

E. τῶν τοιούτων ὑμνεῖν] Schol. ὑμνεῖν ὀδύρεσθαι νῦν. σημαίνει δὲ καὶ μέμφεσθαι καὶ λοιδορεῖν. v. Ruhnk. ad Tim. Gloss. p. 263.

καὶ ὅμοια ἑαυταῖς] h. e.

λο ἀδικοῦντα, διακελεύονται, ὅπως, ἐπειδὰν ἀνὴρ γένηται, τιμωρήσεται πάντας τοὺς τοιουτους καὶ ἀνὴρ 550
μᾶλλον ἔσται τοῦ πατρός. καὶ ἐξιὼν ἕτερα τοιαῦτα ἀκούει καὶ ὁρᾷ, τοὺς μὲν τὰ αὑτῶν πράττοντας ἐν τῇ πόλει ἠλιθίους τε καλουμένους καὶ ἐν σμικρῷ λόγῳ ὄντας, τοὺς δὲ μὴ τὰ αὑτῶν τιμωμένους τε καὶ ἐπαινουμένους. τότε δὴ ὁ νέος πάντα τὰ τοιαῦτα ἀκούων τε καὶ ὁρῶν, καὶ αὖ τοὺς τοῦ πατρὸς λόγους ἀκούων τε καὶ ὁρῶν τὰ ἐπιτηδεύματα αὐτοῦ ἐγγύθεν παρὰ τὰ τῶν ἄλλων, ἑλκόμενος ὑπ' ἀμφοτέρων τούτων, τοῦ μὲν πατρὸς αὐτοῦ τὸ λογιστικὸν
ἐν τῇ ψυχῇ ἄρδοντός τε καὶ αὔξοντος, τῶν δὲ ἄλλων B
τό τε ἐπιθυμητικὸν καὶ τὸ θυμοειδές, διὰ τὸ μὴ κακοῦ ἀνδρὸς εἶναι τὴν φύσιν, ὁμιλίαις δὲ ταῖς τῶν ἄλλων κακαῖς κεχρῆσθαι, εἰς τὸ μέσον ἑλκόμενος ὑπ' ἀμφοτέρων τούτων ἦλθε, καὶ τὴν ἐν ἑαυτῷ ἀρχὴν παρέδωκε τῷ μέσῳ τε καὶ φιλονείκῳ καὶ θυμοειδεῖ, καὶ ἐγένετο ὑψηλόφρων τε καὶ φιλότιμος ἀνήρ. Κο-

αὖ τοὺς τοῦ π.] *αὐτοὺς τοῦ π.* Par. A. repetitae lectionis: quod Baiter. recepit.

ipsis congrua s. consentanea. Mox p. 555. B: *ὁμοίως γοῦν ἂν — ἡμῖν αὐτοῖς πορευοίμεθα.* v. Lobeck. ad Sophocl. Aiac. v. 1353.

P. 550. *καὶ ἐξιών*] ubi in publicum prodit. Nam ita *ἐξιέναι* frequenter ponitur sine ullo additamento. Xenoph. Cyrop. VII, 5, 24: *ὁπότε ἐξίοι που.* Dein *τὰ ἑαυτοῦ πράττειν* in bonam partem capiendum de iis, qui sibi vivunt neque alienis se immiscent negotiis. Gorg. p. 526. C: *φιλοσόφου τὰ αὑτοῦ πράξαντος καὶ μὴ πολυπραγμονήσαντος ἐν τῷ βίῳ.* Libr. VI. p. 496. D: *ἡσυχίαν ἔχων καὶ τὰ αὑτοῦ πράττων.* Libr. III. p. 406. E: *ὑγιὴς γενόμενος ζῇ τὰ ἑαυτοῦ πράττων.* De sententia cf. Eurip. Iphig. Aul. v. 17 sqq. — *τοὺς δὲ μὴ τὰ αὑτῶν* sc. *πράττοντας*, i. e. *πολυπραγμονοῦντας.* — *ἐν σμικρῷ λόγῳ εἶναι*, parvi aestimari, ut *ἐν οὐδενὶ λόγῳ ποιεῖσθαι* ap. Herodot. I, 120.

B. *ἄρδοντός τε καὶ αὔξοντος*] Metaphora a plantis et fructibus repetita. Libr. X. p. 606. D: *τρέφει γὰρ ταῦτα ἄρδουσα κτλ.* Sic *οἶνος* dicitur *ἄρδειν τὰς ψυχάς* apud Xenoph. Sympos. II, 24. et Aristophan. Equitt. v. 98: *ἀλλ' ἐξένεγκέ μοι ταχέως οἴνου χοᾶ, τὸν νοῦν ἵν' ἄρδω καὶ λέγω τι δεξιόν.* Mox structuram verborum *διὰ τὸ μὴ κακοῦ ἀνδρὸς εἶναι τὴν φύσιν* sic expedias: *διὰ τὸ τὴν φύσιν (αὐτοῦ) μὴ κακοῦ ἀνδρὸς εἶναι (φύσιν).* In proximis verba *ἑλκόμενος ὑπ' ἀμφοτέρων τούτων* iterantur post ampliorem verborum circuitum perspicuitatis gratia. — Usum aoristi, iam alibi notatum, deinde observabis etiam his locis: p. 550, E. p. 551. A. p. 560. A.B.C. p. 566. E.

μιδῇ μοι, ἔφη, δοκεῖς τὴν τούτου γένεσιν διεληλυθέ-
C ναι. Ἔχομεν ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, τήν τε δευτέραν πολιτείαν καὶ τὸν δεύτερον ἄνδρα. Ἔχομεν, ἔφη.

Cap. VI. Οὐκοῦν μετὰ τοῦτο, τὸ τοῦ Αἰσχύλου, λέγωμεν

ἄλλον ἄλλῃ πρὸς πόλει τεταγμένον;

μᾶλλον δὲ κατὰ τὴν ὑπόθεσιν προτέραν τὴν πόλιν; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Εἴη δέ γ' ἄν, ὡς ἐγῷμαι, ὀλιγαρχία ἡ μετὰ τὴν τοιαύτην πολιτείαν. Λέγεις δέ, ἦ δ' ὅς, τὴν ποίαν κατάστασιν ὀλιγαρχίαν; Τὴν ἀπὸ τιμημάτων, ἦν δ' ἐγώ, πολιτείαν, ἐν ᾗ οἱ μὲν πλού-
D σιοι ἄρχουσι, πένητι δὲ οὐ μέτεστιν ἀρχῆς. Μανθάνω, ἦ δ' ὅς. Οὐκοῦν ὡς μεταβαίνει πρῶτον ἐκ τῆς τιμαρχίας εἰς τὴν ὀλιγαρχίαν, ῥητέον; Ναί. Καὶ μήν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ τυφλῷ γε δῆλον, ὡς μεταβαίνει. Πῶς; Τὸ ταμιεῖον, ἦν δ' ἐγώ, ἐκεῖνο ἑκάστῳ χρυσίου πλη-

D. πένητι δὲ οὐ μ.] Sic A. Φ. v. m. Florr. a. c. x. α. γ. Vulgo πένησι.

Cap. VI. P. 550. E. αὐτῶν ἀπειργάσαντο] Flor. a. c. α. γ. Vind. Vat. m. ἀπειργάσατο. Pro αὐτῶν, quod recto iudicio Bekker. e Mon. restituit, Ald. Bass. Steph. et codd. reliqui αὑτῶν.

Cap. VI. C. τὸ τοῦ Αἰσχύλου] Sept. adv. Theb. v. 451. ὁμολωΐσιν δὲ πρὸς πύλαις τεταγμένος, coll. 570. ed. Dind. λέγ' ἄλλον ἄλλαις ἐν πύλαις εἰληχότα, quos versus paullulum immutatos philosophus ad rem suam accommodavit. Fuit tamen qui πύλῃ pro πόλει mallet.

τὴν ποίαν κατάστασιν] De articulo interrogativis praemisso v. Matth. Gr. §. 265.

Τὴν ἀπὸ τιμημάτων — πολιτείαν] P. 551. C: εἰ νεῶν οὕτω τις ποιοῖτο κυβερνήτας ἀπὸ τιμημάτων. v. p. 549. A. et 552. E. Τιμήματα sunt census.

D. καὶ τυφλῷ γε δῆλον] Proverbium obvium quum alibi tum libr. V. p. 465. D. Sophist. p. 241. D. — τοὺς νόμους παράγειν est leges subdole et fraudulenter deflectere. Similem verbi usum notavit Fr. A. Wolfius ad Demosth. Leptin. p. 355.

ἀπειθοῦντες αὐτοί τε — αὐτῶν] quum tamen nec ipsi nec mulieres legibus isto pacto inflexis morigerentur.

E. ἄλλος ἄλλον ὁρῶν — ἀπειργάσαντο] Pluralis numerus post ἄλλος ἄλλον, v. Matth. Gr. §. 303. b. — τὸ πλῆθος τοιοῦτον αὐτῶν, i. e. τοὺς πλείστους ἑαυτῶν τοιούτους. Tum, inquit, de augendis divitiis inter se certant.

τοσούτῳ — ἀτιμοτέραν] int. ἡγοῦνται. v. Heindorf. ad Protagor. §. 37.

ὥσπερ, ἐν πλάστιγγι —, ἀεὶ τοὐναντίον ῥέποντε] Dedimus nunc quod tuetur liber praestantissimus cum aliis qui-

ρούμενον ἀπόλλυσι τὴν τοιαύτην πολιτείαν. πρῶτον
μὲν γαρ δαπάνας αὐτοῖς ἐξευρίσκουσι, καὶ τοὺς νό-
μους ἐπὶ τοῦτο παράγουσιν, ἀπειθοῦντες αὐτοί τε E
καὶ γυναῖκες αὐτῶν. Εἰκός, ἔφη. Ἔπειτά γε, οἶμαι,
ἄλλος ἄλλον ὁρῶν καὶ εἰς ζῆλον ἰὼν τὸ πλῆθος τοι-
οῦτον αὐτῶν ἀπειργάσαντο. Εἰκός. Τοὐντεῦθεν τοί-
νυν, εἶπον, προϊόντες εἰς τὸ πρόσθεν τοῦ χρηματί-
ζεσθαι, ὅσῳ ἂν τοῦτο τιμιώτερον ἡγῶνται, τοσούτῳ
ἀρετὴν ἀτιμοτέραν. ἢ οὐχ οὕτω πλούτου ἀρετὴ διέ-
στηκεν, ὥςπερ ἐν πλάστιγγι ζυγοῦ κειμένου ἑκατέρου,
ἀει τοὐναντίον ῥέποντε; Καὶ μάλ', ἔφη. Τιμωμένου 551
δη πλούτου ἐν πόλει καὶ τῶν πλουσίων ἀτιμοτέρα
ἀρετή τε καὶ οἱ ἀγαθοί. Δῆλον. Ἀσκεῖται δὴ τὸ ἀεὶ
τιμώμενον, ἀμελεῖται δὲ τὸ ἀτιμαζόμενον. Οὕτως. C
Ἀντι δὴ φιλονείκων καὶ φιλοτίμων ἀνδρῶν φιλοχρη-
ματισταὶ καὶ φιλοχρήματοι τελευτῶντες ἐγένοντο, καὶ

ὥςπερ — ἑκατέρου — τοὐναντίον ῥέποντε] Vulgo legebatur: ἑκατέρου, ἀεὶ εἰς τοὐναντίον ῥέποντος, quod Astius ita tuetur, ut post ἀεί voculam τε inserendam censeat. Sed Ald. Bas. 1. 2. Flor. α. γ. x. et ceteri libri fere omnes praeter Ven. Ξ. praepositionem εἰς ignorant. Bekkerus edidit: κειμένου, ἑκατέρου ἀεὶ τοὐναντίον ῥέποντε. quod excepta interpunctione exhibent. Par. A. Ven. II. Vind. Flor. a. γ. Unus Flor. c. ῥέπονται.

busdam, de quibus consulas annotationem criticam. Ad ὥςπερ ἐν πλ.— ῥέποντε int. διεστήκατον, sc. πλοῦτος καὶ ἀρετή. Pro τοὐναντίον ne quis ἐπὶ vel εἰς τοὐναντίον requirat, positum est illud adverbialiter, ut sit ex contrario, contrario modo. Porro ἑκατέρου ἐν πλ. ζ. κειμένου est: utroque in lance staterae posito. In quo sicuti ἑκάτερον facile apparet ad πλοῦτον καὶ ἀρετὴν referri, ita genitivus absolutus nihil offensionis habet, de cuius usu consulas Matthiae Gr. Gr. §. 561. annot. nostr. ad Remp. VII. p. 518. A. Schaefer. ad Demosth. De Cor. p. 272. 11. = Appar. p. 202. et ad Aesop. ed. Heusing. p. 137. et 149. Apertum est igitur, cur ante ὥςπερ et post ἑκατέρου commate distinxerimus. quod non debebat spernere Schneiderus. Ob oculos haec habuit Iamblichus ap. Stobaeum Floril. p. 315: ὥςπερ ἐν πλάστιγγι ζυγοῦ ἴσα ἀντὶ ἴσων ἀντικαταλλάττονται. Plutarch. De puer. educ. p. 11. D. ἀμφίδοξός εἰμι καὶ διχογνώμων, καὶ τῇδε κἀκεῖσε κλίνων ὡς ἐπὶ πλάστιγγος πρὸς οὐδέτερον ῥέψαι δύναμαι, ad quem locum alia id genus Wyttenbachius collegit.

P. 551. Ἀσκεῖται δὴ τὸ ἀεὶ τιμώμενον] Ad hoc Platonis effatum respiciunt Synesius de Provident. p. 103. Themistius Orat. IV. p. 54. XV. p. 195. D. XVI. p. 204. A. XXXI. p. 358. A. Similiter Cicero Tuscul. I, 2: Honos alit artes, omnesque incendun-

τὸν μὲν πλούσιον ἐπαινοῦσί τε καὶ θαυμάζουσι καὶ
εἰς τὰς ἀρχὰς ἄγουσι, τὸν δὲ πένητα ἀτιμάζουσι. Πάνυ γε. Οὐκοῦν τότε δὴ νόμον τίθενται ὅρον πολι-
B τείας ὀλιγαρχικῆς, ταξάμενοι πλῆθος χρημάτων, οὗ
μὲν μᾶλλον ὀλιγαρχία, πλέον, οὗ δ' ἧττον, ἔλαττον, προειπόντες ἀρχῶν μὴ μετέχειν, ᾧ ἂν μὴ ᾖ οὐσία εἰς τὸ ταχθὲν τίμημα; ταῦτα δὲ ἢ βίᾳ μεθ' ὅπλων διαπράττονται, ἢ καὶ πρὸ τούτου φοβήσαντες κατεστήσαντο τὴν τοιαύτην πολιτείαν. ἢ οὐχ οὕτως; Οὕτω μὲν οὖν. Ἡ μὲν δὴ κατάστασις, ὡς ἔπος εἰπεῖν, αὕτη. Ναί, ἔφη· ἀλλὰ τίς δὴ ὁ τρόπος τῆς πολιτείας; καὶ ποῖά ἐστιν ἃ ἔφαμεν αὐτὴν ἁμαρτήματα ἔχειν;

C Πρῶτον μέν, ἔφην, τοῦτο αὐτό, ὁ ὅρος αὐτῆς

P. 551. νόμον τίθενται, ὅρον πολ.] V. νόμους, invitis codd. omnibus praeter Angel. Ceterum Cornarius et Astius ante ὅρον commate distinxerunt, interpunctione post ὀλιγαρχικῆς sublata.
B. ᾧ ἂν μὴ ᾖ οὐσία] ἡ Par. A. m.
C. ὁ ὅρος αὐτῆς] Par. A. repetitae lectionis om. ὁ, unde nuper Turr. articulum deleverunt.

tur ad studia gloria, iacentque ea semper, quae apud quosque improbantur.

Οὐκοῦν τότε δὴ νόμον τίθενται —] H. e. tunc legem sanciunt, quae definiat oligarchici imperii vim atque ambitum, ita ut rei familiaris modum constituant sive censum agant, ubi paucorum dominatio magis obtinet, maiorem, ubi minus viget, minorem. Ita si haec intellexeris, ne latum quidem unguem a codicum scriptura discedendum esse facile largieris. Quamobrem nec narrare opus erit, quid alii de his verbis iudicaverint. Notum est autem τάττεσθαι verbum medium in eo dici, qui quid ita constituit, ut cum altero conveniat. V. De Rep. III. p. 416. D.

C. Πονηράν, ἦ δ' ὅς, τὴν ναυτιλίαν —] Stephanus φαίην ἂν desiderabat. Astius malebat ἦ δ' ὅς mutari in εἰκός, aut scribi sic: Πονηρὰ ἂν εἴη, ἦ δ' ὅς, ναυτιλία αὐτοῖς ναυτίλλεσθαι. Non opus, opinor, ulla mutatione. Nam ad sententiam praecedentem intelligendum: τί λέγοις ἂν περὶ τούτου; aut simile quiddam. Conf. ad Phileb. p. 207. Quod in animo habens Glauco ponit accusativum cum infinitivo. Huic rationi quae opposuit Schneiderus, ea fatemur a nobis non esse intellecta, quandoquidem argutiora sunt, quam ut loco difficiliori lucem afferant. Verbum ἐπιτρέπειν absolute positum, ut libr. IX. p. 575. D. I. p. 377. D. Gorg. p. 512. D. Sympos. p. 213. E. Lysid. p. 210. B. al. Similiter Latini permittendi verbo utuntur. Ceterum ἀπὸ τιμημάτων est epexe-

οἷός ἐστιν. ἄθρει γάρ· εἰ νεῶν οὕτω τις ποιοῖτο κυβερνήτας, ἀπὸ τιμημάτων, τῷ δὲ πένητι, εἰ καὶ κυβερνητικώτερος εἴη, μὴ ἐπιτρέποι — Πονηράν, ἦ δ' ὅς, τὴν ναυτιλίαν αὐτοὺς ναυτίλλεσθαι. Οὐκοῦν καὶ περὶ ἄλλου οὕτως ὁτουοῦν ἤ τινος ἀρχῆς; Οἶμαι ἔγωγε. Πλὴν πόλεως, ἦν δ' ἐγώ· ἢ καὶ πόλεως πέρι; Πολύ γ', ἔφη, μάλιστα, ὅσῳ χαλεπωτάτη καὶ μεγίστη ἡ ἀρχή. Ἓν μὲν δὴ τοῦτο τοσοῦτον ὀλιγαρχία ἂν ἔχοι ἁμάρτημα. Φαίνεται. Τί δέ; τόδε ἆρά τι τούτου ἔλαττον; Τὸ ποῖον; Τὸ μὴ μίαν, ἀλλὰ δύο ἀνάγκῃ εἶναι τὴν τοιαύτην πόλιν, τὴν μὲν πενήτων, τὴν δὲ πλουσίων, οἰκοῦντας ἐν τῷ αὐτῷ, ἀεὶ ἐπιβουλεύοντας ἀλλήλοις. Οὐδὲν μὰ Δί', ἔφη, ἔλαττον. Ἀλλὰ μὴν οὐδὲ τόδε καλόν, τὸ ἀδυνάτους εἶναι ἴσως D

D. δύο ἀνάγκῃ εἶναι] Steph. ἀνάγκην dedit, in fraudem inductus scriptura Ald. Bas. 1. 2. ἀνάγκη. Solet enim in codd. mss. et vett. editt iota, quod vocant subscriptum, saepissime omitti. Florentini quidem libri fere constanter negligunt.

Ἀλλὰ μὴν οὐδὲ τόδε καλόν] Par. A. a pr. manu teste Bekkero οὐδὲ om. Sed testibus nuperis eius exploratoribus non

gesis antegressi οὕτως, unde post κυβερνήτας commate distinxi. v. ad Symp. p. 215. A. Sic infra p. 555. B. post τρόπον τοιόνδε infertur δι' ἀπληστίαν.

Οὐκοῦν καὶ περὶ ἄλλου — ἀρχῆς] intell. ἔχει, frequenti ellipsi. v. ad libr. VII. p. 534. B. Verba ἤ τινος inepte intrusa turbant et sententiae et constructionis rationem. Astius ἡστινοσοῦν legendum censuit, pro quo maluit Schleiermacherus: οὕτως ἡστινοσοῦν ὁτουοῦν ἀρχῆς. Ficinus: Annon eodem pacto in quovis alio principatu? Schneiderus alterum neutrum, alterum masculinum esse vult; temere.

D. Τὸ μὴ μίαν ἀλλὰ — πόλιν] h. e. Τὸ τὴν τοιαύτην πόλιν εἶναι μὴ μίαν, ἀλλὰ δύο, ἀνάγκῃ, necessario. Ferri non potest quod Stephanus intulit ἀνάγκην. Reprehendit haec Aristotel. Pol. V. 12. p. 238. ed. Schn., de quo loco v. Pinzgerus l. c. p. 73 sq. Dein οἰκοῦντας per synesin dictum, ac si praecederet τοὺς μὲν πένητας, τοὺς δὲ πλουσίους.

Ἀλλὰ μὴν οὐδὲ τόδε καλὸν — εἶναι ἴσως πόλεμόν τινα] Pessimo consilio factum, quod inde a Bekkero οὐδὲ unius Par. A. eiusque leviter inspecti auctoritate eiecerunt. Nimirum molestum illud accidit, quia non perspectum est post ἅτε φιλοχρημάτους, ubi vulgo puncto distinguitur, interrogandi notam fuisse ponendam, quam nunc primum posuimus. Voc. ἴσως est verisimiliter vel omnino, certe: v. Schaefer. ad Long. p. 224. Mire Schneiderus, οὐδὲ omisso, ἴσως ironice intelligendum censet, quo scilicet aeternae pacis spes ostendatur.

πόλεμόν τινα πολεμεῖν διὰ τὸ ἀναγκάζεσθαι ἢ χρω-
E μένους τῷ πλήθει ὡπλισμένῳ δεδιέναι μᾶλλον ἢ τοὺς πολεμίους, ἢ μὴ χρωμένους ὡς ἀληθῶς ὀλιγαρχικοὺς φανῆναι ἐν αὐτῷ τῷ μάχεσθαι, καὶ ἅμα χρήματα μὴ ἐθέλειν εἰςφέρειν, ἅτε φιλοχρημάτους; Οὐ καλόν. Τί δέ; ὃ πάλαι ἐλοιδοροῦμεν, τὸ πολυπραγμο-
552 νεῖν γεωργοῦντας καὶ χρηματιζομένους καὶ πολεμοῦντας ἅμα τοὺς αὐτοὺς ἐν τῇ τοιαύτῃ πολιτείᾳ, ἦ δοκεῖ ὀρθῶς ἔχειν; Οὐδ' ὁπωστιοῦν. Cap. VII. Ὅρα δή, τούτων πάντων τῶν κακῶν εἰ τόδε μέγιστον αὕτη πρώτη παραδέχεται. Τὸ ποῖον; Τὸ ἐξεῖναι πάντα τὰ αὑτοῦ ἀποδόσθαι, καὶ ἄλλῳ κτήσασθαι τὰ τούτου, καὶ ἀποδόμενον οἰκεῖν ἐν τῇ πόλει μηδὲν ὄντα τῶν τῆς πόλεως μερῶν, μήτε χρηματιστὴν μήτε δημιουργὸν μήτε ἱππέα μήτε ὁπλίτην, ἀλλὰ πέ-
B νητα καὶ ἄπορον κεκλημένον. Πρώτη, ἔφη. Οὔκουν διακωλύεταί γε ἐν ταῖς ὀλιγαρχουμέναις τὸ τοιοῦτον. οὐ γὰρ ἂν οἱ μὲν ὑπέρπλουτοι ἦσαν, οἱ δὲ παντάπασι πένητες. Ὀρθῶς. τόδε δὲ ἄθρει· ἆρα ὅτε πλούσιος ὢν ἀνήλισκεν ὁ τοιοῦτος, μᾶλλόν τι τότ' ἦν ὄφελος τῇ πόλει εἰς ἃ νῦν δὴ ἐλέγομεν; ἢ ἐδόκει μὲν

οὐδὲ sed potius τόδε primitus om. Dein post ἀδυνάτους εἶναι Par. A. Vind. Ven. Ξ. Vat. m. Flor. a. c. γ. addunt ἴσως, vulgo olim omissum.

E. ἅτε φιλοχρημάτους] Solus Ven. Ξ. cum Stephano ἅτε ὄντας φ., quod servavit Bekker. Mox vett. editt. ἢ δοκεῖ.

Cap. VII. P. 552. B. οὔκουν διακωλύεταί γε] Male vett. editt. Οὐκοῦν, invitis codicibus, ut videtur, omnibus. Verba οὔκουν

E. ὡς ἀληθῶς ὀλιγαρχικοὺς φ.] quia ita parvus futurus est eorum exercitus. Dictum est cum faceta dilogia.

Cap. VII. P. 552. C. ὡς ἐν κηρίῳ κηφὴν ἐγγ.] Eleganter eos, qui patriae nullam afferunt utilitatem, comparat cum ignavo pecore fucorum, qui neque alimenta congerunt, et ab aliis invecta consumunt. Comparationem, ab Hesiodo Opp. et DD. v. 300. ductam, copiose illustravit Ruhnken. ad Tim. p. 157 sqq., qui etiam Platonis imitatores, qui non pauci sunt, copiosa oratione recensuit. Praeterea conferas, si lubet, Petavium ad Themist. Orat. XXIII. p. 285. D.

ἐκ μὲν τῶν ἀκέντρων πτωχοὶ — τελευτῶσιν] h. e. tandem *mendici* sub senectutem fiunt, quum antea fuissent πένητες et nondum ad summam inopiam redacti (v. p. 552. A. B.). Nam τελευτᾶν intransitive dicitur, ut significet: eum finem vel exitum habere, ut fias vel evadas. Qui verbi usus similis est illi Libr. VI. p. 510. D. Sympos. p.

τῶν ἀρχόντων εἶναι, τῇ δὲ ἀληθείᾳ οὔτε ἄρχων οὔτε ὑπηρέτης ἦν αὐτῆς, ἀλλὰ τῶν ἑτοίμων ἀναλωτής; Οὕτως, ἔφη, ἐδόκει· ἦν δὲ οὐδὲν ἄλλο ἢ ἀναλωτής. C Βούλει οὖν, ἦν δ' ἐγώ, φῶμεν αὐτόν, ὡς ἐν κηρίῳ κηφὴν ἐγγίγνεται, σμήνους νόσημα, οὕτω καὶ τὸν τοιοῦτον ἐν οἰκίᾳ κηφῆνα ἐγγίγνεσθαι, νόσημα πόλεως; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη, ὦ Σώκρατες. Οὐκοῦν, ὦ Ἀδείμαντε, τοὺς μὲν πτηνοὺς κηφῆνας πάντας ἀκέντρους ὁ θεὸς πεποίηκε, τοὺς δὲ πεζοὺς τούτους ἐνίους μὲν αὐτῶν ἀκέντρους, ἐνίους δὲ δεινὰ κέντρα ἔχοντας; καὶ ἐκ μὲν τῶν ἀκέντρων πτωχοὶ πρὸς τὸ γῆρας τελευτῶσιν, ἐκ δὲ τῶν κεκεντρωμένων πάντες, ὅσοι κέκληνται κακοῦργοι; D Ἀληθέστατα, ἔφη. Δῆλον ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, ἐν πόλει οὗ ἂν ἴδῃς πτωχούς, ὅτι εἰσί που ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ ἀποκεκρυμμένοι κλέπται τε καὶ βαλαντιοτόμοι καὶ ἱερόσυλοι καὶ πάντων τῶν τοιούτων κακῶν δημιουργοί. Δῆλον, ἔφη. Τί οὖν; ἐν ταῖς ὀλιγαρχουμέναις πόλεσι πτωχοὺς οὐχ ὁρᾷς ἐνόντας; Ὀλίγου γ', ἔφη, πάντας τοὺς ἐκτὸς τῶν ἀρχόντων. Μὴ οὖν οἰώμεθα, ἔφην ἐγώ, καὶ κακούργους πολλοὺς E

πένητας vulgo Socrati, tum Ὀρθῶς Adimanto, proxima autem: Τόδε δὲ κτλ. Socrati adscribuntur. Mutavit primus Schneiderus.

D. καὶ βαλαντιοτόμοι] Ven. Π. Vind. Φ. et pr. Ξ. βαλλαντιοτόμοι. Par. A. βαλλαντιατόμοι v. ad Libr. I. p. 348. D. IX. p. 575. B. Sympos. p. 190. E. Gorg. p. 508. E. Mox Par. A. Δῆλον, ἔφη, omittit.

Μὴ οὖν οἰώμεθα] Ald. Bas. 1. 2. Flor. α. γ. Vat. Θ. Ven. 211. C. Theaet. p. 173. B. Sed πρὸς τὸ γῆρας, ut Libr. VI. p. 498. A. significat: sub senectutem, ingravescente senectute, quod similiter dictum est atque πρὸς ἑσπέραν Politic. p. 328. A. πρὸς ἡμέραν Xenoph. Anab. IV. 5, 21. Significatur igitur istiusmodi homines non modo semper manere πένητας, sed tandem etiam πτωχούς evadere appropinquante senectute. Quo nomine differunt a τοῖς κεκεντρωμένοις, qui non acquiescentes paupertate sua potius exsistunt κακοῦργοι, malefici ac facinorosi, quales mox indicantur. Locum perperam intellexit C. Fr. Hermannus Gesammelt. Abh. p. 174. non attendens ille ad voc. πτωχούς. Nec recte interpretatur Schneiderus, ad πρὸς τὸ γῆρας intelligens ἀφικόμενοι et τελευτῶσιν vertens moriuntur.

D. Ὀλίγου γ', ἔφη, πάντας] sc. ὁρῶ πτωχοὺς ἐν αὐταῖς ἐνόντας.

Μὴ οὖν οἰώμεθα —] Coniunctivo οἰώμεθα utique opus est. Nam μή cum indicativo ubique ita interrogat, ut negans

ἐν αὐταῖς εἶναι κέντρα ἔχοντας, οὓς ἐπιμελείᾳ βίᾳ κατέχουσιν αἱ ἀρχαί; Οἰώμεθα μὲν οὖν, ἔφη. Ἆρ' οὖν οὐ δι' ἀπαιδευσίαν καὶ κακὴν τροφὴν καὶ κατάστασιν τῆς πολιτείας φήσομεν τοὺς τοιούτους αὐτόθι ἐγγίγνεσθαι; Φήσομεν. Ἀλλ' οὖν δὴ τοιαύτη γέ τις ἂν εἴη ἡ ὀλιγαρχουμένη πόλις καὶ τοσαῦτα κακὰ ἔχου-
553 σα, ἴσως δὲ καὶ πλείω. Σχεδόν τι, ἔφη. Ἀπειργάσθω δὴ ἡμῖν καὶ αὕτη, ἦν δ' ἐγώ, ἡ πολιτεία, ἣν ὀλιγαρχίαν καλοῦσιν, ἐκ τιμημάτων ἔχουσα τοὺς ἄρχοντας.

Cap. VIII. Τὸν δὲ ταύτῃ ὅμοιον μετὰ ταῦτα σκοπῶμεν, ὥς τε γίγνεται οἷός τε γενόμενος ἔστι; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Ἆρ' οὖν ὧδε μάλιστα εἰς ὀλι-

Ξ. Vind. Vat. m. r. et corr. Par. A. οἰώμεθα. Vulgo οἰόμεθα.
E. ἐπιμελείᾳ βίᾳ κατ.] Legebatur olim ἐπιμελείᾳ καὶ βίᾳ. Sed καὶ Stephanus de suo invexit.
Οἰώμεθα μὲν οὖν] Sic Par. A. a. m. sec. Vind. Φ. Editt. omnes οἰόμεθα.

exspectetur responsio. Itaque μὴ οἰόμεθα; significat: wir glauben doch nicht? Quod profecto ab hoc loco longe alienissimum est et frustra a Schneidero defensum. Alia autem ratio est coniunctivi deliberativi, qui cum μή copulatur sic, ut negandi notione polleat ideoque responsio aiens sequi debeat, ut quum Germanice dicimus: sollen wir nun *nicht* glauben? h. e itaque est sane credibile. Sic μή cum coniunctivo in interrogatione iungitur more legitimo. De Rep. I. p. 337. B. μὴ ἀποκρίνωμαι ὧν προεῖπες μηδέν; Infra VIII. p. 554. B: κηφηνώδεις ἐπιθυμίας μὴ φῶμεν ἐγγίγνεσθαι; Sophist. p. 249. A: ἀλλὰ νοῦν μὲν ἔχειν, ζωὴν δὲ μὴ φῶμεν; Ibid. p. 256. C: ἆρα τῶν μὲν τριῶν ἕτερον αὐτὴν φήσομεν εἶναι, τοῦ δὲ τετάρτου μὴ φῶμεν; Hipp. mai. p. 303. A: φῶμεν οὖν ἀμφότερα μὲν καλὰ εἶναι, ἑκάτερον δὲ μὴ φῶμεν; Legg. IX. p. 858. D: τοῖς δὲ τῶν νομοθετῶν μὴ προσέχωμεν; Xenoph Mem. I. 2, 45: πότερον βίαν φῶμεν, ἢ μὴ φῶμεν εἶναι; Ibid. I. 2, 36: μηδέ, ἄν τι ὠνῶμαι, ἔφη, ἢν πωλῇ νεώτερος τριάκοντα ἐτῶν, ἔρωμαι ὁπόσου πωλεῖ. In talibus igitur μή non interrogandi vim et potestatem habet, quae potius verbo vel universo enuntiato tribuenda est, sed simpliciter negat utpote propter coniunctivum deliberativum pro οὐκ usurpari solitum. Deinde vulgo legebatur καὶ ante βίᾳ interpositum. Quod recte omissum esse evincunt illa p. 554. C: τὰς δὲ κακούργους κατεχομένας βίᾳ ὑπὸ τῆς ἄλλης ἐπιμελείας.

P. 553. ἐκ τιμημάτ. ἔχουσα —] Sic Legg. III. p. 698. B: πολιτεία τε ἦν παλαιὰ καὶ ἐκ τιμημάτων ἀρχαί τινες. conf. ad p. 650. C.

Cap. VIII. B. ὥσπερ πρὸς ἕρματι πρὸς τῇ πόλει] Ἕρματα sunt scopuli marini sub undis latentes. v. Dorvill. ad Charit. p. 461. Buttmann. Lexilog. I. p. 113.

γαρχικὸν ἐκ τοῦ τιμοκρατικοῦ ἐκείνου μεταβάλλει; Πῶς; Ὅταν αὐτοῦ παῖς γενόμενος τὸ μὲν πρῶτον ζηλοῖ τε τὸν πατέρα καὶ τὰ ἐκείνου ἴχνη διώκῃ, ἔπειτα αὐτὸν ἴδῃ ἐξαίφνης πταίσαντα ὥςπερ πρὸς ἕρματι B πρὸς τῇ πόλει, καὶ ἐκχέαντα τά τε αὐτοῦ καὶ ἑαυτόν, ἢ στρατηγήσαντα ἤ τιν' ἄλλην μεγάλην ἀρχὴν ἄρξαντα, εἶτα εἰς δικαστήριον ἐμπεσόντα, βλαπτόμενον ὑπὸ συκοφαντῶν, ἢ ἀποθανόντα ἢ ἐκπεσόντα ἢ ἀτιμωθέντα καὶ τὴν οὐσίαν ἅπασαν ἀποβαλόντα. Εἰκός γ', ἔφη. Ἰδὼν δέ γε, ὦ φίλε, ταῦτα καὶ παθὼν, καὶ ἀπολέσας τὰ ὄντα, δείσας, οἶμαι, εὐθὺς ἐπὶ κεφαλὴν ὠθεῖ ἐκ τοῦ θρόνου τοῦ ἐν τῇ ἑαυτοῦ ψυχῇ φιλοτιμίαν τε καὶ τὸ θυμοειδὲς ἐκεῖνο, καὶ τα- C

Cap. VIII. B. ὥςπερ πρὸς ἕρματι πρὸς τῇ π.] Prius πρός deest in Par. K. Dein Bekker. ex unis v. r. τά τε ἑαυτοῦ. — ἤ τιν' ἄλλην] τὴν Par. A. Vat. Θ. Ven. Π. Par. D. Sed Flor. β. x. ἤ τινὰ ἄλλην.

Iacobs. ad Philostr. Imagg. p. 479. Eustathius ad Il. Ξ. p. 976. ed Rom., ubi de variis vocis significationibus exponit, Διονύσιος δὲ λέγει καὶ ὅτι ἕρμα λέγεται καὶ ἡ ἐν θαλάττῃ πέτρα. Usitatius erat πρὸς ἕρματι τῇ πόλει, praepositione secundo loco omissa. v. ad p. 545. E. Nec tamen alterius generis exempla desunt, de qua re v. Schaefer. ad Gregor. Corinth. p. 394. Winckelmann. ad Euthydem. p. 134. et mea ad Euthyphr. p. 2. C. Itaque iniuria Cobetus Varr. Lectt. p. 54. et 165. posterius πρός exterminandum censet.

ἐκχέαντα τά τε αὐτοῦ καὶ ἑαυτόν] qui sua seque ipsum profudit, quod per zeugma dictum pro qui sua profudit seque ipsum perdidit. Dictionem ἐκχεῖν τὰ ἑαυτοῦ illustrarunt Iacobs. ad Anthol. Gr. T. I. p. 354. et Wyttenbach. ad Plutarch. de Puer. Educ. p. 123. = 79. ed Lips. T. I.

ἢ ἐκπεσόντα] Ἐκπίπτειν dicuntur exsules, qui patria expelluntur. v. Lexic. Xenophont. T. I. p. 110. Bremi ad Demosth. Oratt. Sel. Vol. I. p. 209. Hic verbi usus in ea, quae mox sequitur, descriptione diligenter tenendus. De ἀτιμίᾳ v. Meier. de Bonis Damn. p. 101 sqq. 137 sqq. et Lit. Attic. p. 563.

εὐθὺς ἐπὶ κεφαλὴν ὠθεῖ —] statim praecipitem deiicit de solio in ipsius animo veluti erecto honoris cupiditatem et iracundiam illam, (quae antea imperium animi tenebat,) ac submissus propter paupertatem ad quaestum faciendum se convertit etc. De loquutione ὠθεῖν ἐπὶ κεφαλήν, praecipitem in caput agere, v. Valcken. ad Herodot. VII. 136. Tom. VI. P. I. p. 377. ed. Schn. et Schneidewin. ad Hyperid. p. 75 sq. Deinde manens in inchoata imagine, sanequam audaci illa, talem hominem ait τὸ ἐπιθυμητικόν τε καὶ φιλοχρήματον

πεινωθεὶς ὑπὸ πενίας, πρὸς χρηματισμὸν τραπόμενος, γλίσχρως καὶ κατὰ σμικρὸν φειδόμενος καὶ ἐργαζόμενος χρήματα ξυλλέγεται. ἆρ' οὐκ οἴει τὸν τοιοῦτον τότε εἰς μὲν τὸν θρόνον ἐκεῖνον τὸ ἐπιθυμητικόν τε καὶ φιλοχρήματον ἐγκαθίζειν καὶ μέγαν βασιλέα ποιεῖν ἐν ἑαυτῷ, τιάρας τε καὶ στρεπτοὺς καὶ ἀκινάκας παραζωννύντα; Ἔγωγ', ἔφη. Τὸ δέ γε, οἶ-
D μαι, λογιστικόν τε καὶ θυμοειδὲς χαμαὶ ἔνθεν καὶ ἔνθεν παρακαθίσας ὑπ' ἐκείνῳ καὶ καταδουλωσάμενος, τὸ μὲν οὐδὲν ἄλλο ἐᾷ λογίζεσθαι οὐδὲ σκοπεῖν, ἀλλ' ἢ ὁπόθεν ἐξ ἐλαττόνων χρημάτων πλείω ἔσται, τὸ δὲ αὖ θαυμάζειν καὶ τιμᾶν μηδὲν ἄλλο ἢ πλοῦτόν τε καὶ πλουσίους, καὶ φιλοτιμεῖσθαι μηδ' ἐφ' ἑνὶ ἄλλῳ ἢ ἐπὶ χρημάτων κτήσει καὶ ἐάν τι ἄλλο εἰς τοῦτο φέρῃ. Οὐκ ἔστ' ἄλλη, ἔφη, μεταβολὴ οὕτω ταχεῖά τε καὶ ἰσχυρὰ ἐκ φιλοτίμου νέου εἰς

C. ἐκεῖνον τὸ ἐπιθυμ.] Libri praeter Mon. Flor. β. et marg. Par. D. τόν. Recte τό scripsit Stephanus.

D. θαυμάζειν καὶ τιμᾶν] τε vulgo post θαυμάζειν insertum om. Par. ADK. Vat. Θ. Ven. II. Vind. Mon. Ang. Vat. r. Flor. β. γ. x. Delevimus cum Bekkero.

Cap. IX. P. 554. φειδωλ. εἶναι καὶ ἐργάτης] Sic Flor. a. c. α. γ. x. Par. A. Ven. Ξ. Vind. Ang. Vat. m. Vulgo ἐργαστής. Eadem est varietas Euthydem. p. 281. C. Menon. p. 81. E.

unice esse amplexurum, illudque tanquam magnum regem veneraturum, adeo ut ei etiam regia tribuat ornamenta, tiaram, torquem, ensem. Quibus verbis nemo est quin impotentem habendi cupiditatem describi sua sponte animadvertat. De regis Persarum insignibus conf. Xenoph. Cyrop. II. 4, 6. Plutarch. Artax. extr. Arrian. Exp. Alex. III. 25.

D. τιμᾶν μηδὲν ἄλλο] Observes hoc μηδέν, quum praecedat οὐδὲν ἄλλο ἐᾷ λογίζεσθαι. — μηδ' ἐφ' ἑνὶ ἄλλῳ, plane nihil aliud ambitiose appetere. v. ad libr. VI. p. 506. A.

Cap. IX. P. 554. φειδωλὸς εἶναι καὶ ἐργάτης] i. e. ἐργαστικός, laboriosus. Hesychius: Ἐργάται· οἱ παρ' ἡμῖν ἐργαστικοὶ παρὰ Ἀττικοῖς. De scriptura ἐργάτης, pro qua vulgo erat ἐργαστής, vide Apollonium in Bekkeri Anecdot. T. II. p. 500. 20. p. 545. 10. p. 549. 8.

τὰ δὲ ἄλλα ἀναλώματα μὴ παρεχόμενος] i. e. sed non praebens sumptus ad ceteras cupiditates, quae minus sunt necessariae, explendas. — περιουσίαν ποιεῖσθαι est lucrum facere, quod nostrates vocant Plus machen.

B. οὗς δὴ καὶ ἐπαινεῖ τὸ

φιλοχρήματον. Ἆρ' οὖν οὗτος, ἦν δ' ἐγώ, ὀλι- E
γαρχικός ἐστιν; Ἡ γοῦν μεταβολὴ αὐτοῦ ἐξ ὁμοί-
ου ἀνδρός ἐστι τῇ πολιτείᾳ, ἐξ ἧς ἡ ὀλιγαρχία
μετέστη. Σκοπῶμεν δή, εἰ ὅμοιος ἂν εἴη; Σκοπῶμεν. 554
Cap. IX. Οὐκοῦν πρῶτον μὲν τῷ χρήματα περὶ πλείστου ποιεῖσθαι ὅμοιος ἂν εἴη; Πῶς δ' οὔ; Καὶ μὴν τῷ γε φειδωλὸς εἶναι καὶ ἐργάτης τὰς ἀναγκαίους ἐπιθυμίας μόνον τῶν παρ' αὐτῷ ἀποπιμπλάς, τὰ δὲ ἄλλα ἀναλώματα μὴ παρεχόμενος, ἀλλὰ δουλούμενος τὰς ἄλλας ἐπιθυμίας ὡς ματαίους. Πάνυ μὲν οὖν. Αὐχμηρός γέ τις, ἦν δ' ἐγώ, ὢν καὶ ἀπὸ παντὸς περιουσίαν ποιούμενος, θησαυροποιὸς ἀνήρ· οὓς δὴ καὶ ἐπαινεῖ τὸ πλῆθος. ἢ οὐχ οὗτος ἂν εἴη B
ὁ τῇ τοιαύτῃ πολιτείᾳ ὅμοιος; Ἐμοὶ γοῦν, ἔφη, δοκεῖ· χρήματα γοῦν μάλιστα ἔντιμα τῇ τε πόλει καὶ παρὰ τῷ τοιούτῳ. Οὐ γάρ, οἶμαι, ἦν δ' ἐγώ, παιδείᾳ ὁ τοιοῦτος προςέσχηκεν. Οὐ δοκῶ, ἔφη· οὐ γὰρ

Statim post formam ἀναγκαίους tuentur Par. A. Vat. Θ. Ven. II. Vind. Ang. Vat. r. et a. sec. m. Ven. Ξ. Legebatur ἀναγκαίας.

μὴ παρεχόμενος] Verissimam hanc lectionem, pro qua vett. editt. παραδεχόμενος habent, plurimi optimique libri conservarunt.

Ἐμοὶ γοῦν] V. Ἔμοιγ' οὖν Emendavit ex aliquot codd. Bekk.

B. *Οὐ δοκῶ, ἔφη*] οὐ δοκῶ γ', ἔφη, Vindob., quod recepit Bekker.

πλῆθος] cuiusmodi homines etiam laudat vulgus. Οὓς pro οἵους positum tetigit Heindorf. ad Phaedr. §. 46. Porson. ad Eurip. Orest. v. 910. Bremi ad Lysiam adv. Poliarch. §. 1. Pluralis sic post singularem infertur Legg. X. p. 908. D. Tim. p. 62. B. Euripid. Suppl. v. 870: φίλοις τ' ἀληθὴς ἦν φίλος, παροῦσί τε καὶ μὴ παροῦσιν· ὧν ἀριθμὸς οὐ πολύς. Id. Orest. v. 910: ἀνδρεῖος δ' ἀνὴρ — αὐτουργός, οἵπερ καὶ μόνοι σώζουσι γῆν, ubi v. Porsonus et Schaeferus. Demosthen. pro Coron. p. 328. ed. Reisk.: ἀνδρὶ καλῷ τε κἀγαθῷ, ἐν οἷς οὐδαμοῦ σὺ φανήσῃ γεγονώς, qui locus item a Schaefero notatus prorsus huic consimilis.

Ἐμοὶ γοῦν, ἔφη, δοκεῖ] Duplex γοῦν effecisse videtur, ut priore loco vulgo scriberetur ἔμοιγ' οὖν. Sententia requirit hoc: Mihi certe quidem videtur. Nec repetitum γοῦν moleste ferimus. — *τῇ τε πόλει*, sc. τοιαύτῃ.

παιδείᾳ ὁ τοιοῦτος προςέσχηκεν] Thomas M. Προςέχω σοι τὸν νοῦν κάλλιον ἢ προςέχω σοι μόνον. Si voluit dicere illud esse usitatius, hoc rarius, recte iudicavit. Neque enim simplex προςέχειν cum dativo iunctum optimis scriptoribus im-

ἂν τυφλὸν ἡγεμόνα τοῦ χοροῦ ἐστήσατο. Καὶ ἔτι μάλιστα εὖ, ἦν δ' ἐγώ. τόδε δὲ σκόπει. κηφηνώδεις ἐπιθυμίας ἐν αὐτῷ διὰ τὴν ἀπαιδευσίαν μὴ φῶμεν
C ἐγγίγνεσθαι, τὰς μὲν πτωχικάς, τὰς δὲ κακούργους κατεχομένας βίᾳ ὑπὸ τῆς ἄλλης ἐπιμελείας; Καὶ μάλ', ἔφη. Οἶσθ' οὖν, εἶπον, οἷ ἀποβλέψας κατόψει αὐτῶν τὰς κακουργίας; Ποῖ; ἔφη. Εἰς τὰς τῶν ὀρφανῶν ἐπιτροπεύσεις, καὶ εἴ πού τι αὐτοῖς τοιοῦτον ξυμβαίνει, ὥςτε πολλῆς ἐξουσίας λαβέσθαι τοῦ ἀδικεῖν. Ἀληθῆ. Ἆρ' οὖν οὐ τοῦτο δῆλον, ὅτι ἐν τοῖς ἄλλοις ξυμβολαίοις ὁ τοιοῦτος, ἐν οἷς εὐδοκιμεῖ δοκῶν δίκαιος εἶναι, ἐπιεικεῖ τινι ἑαυτοῦ βίᾳ κατέχει
D ἄλλας κακὰς ἐπιθυμίας ἐνούσας, οὐ πείθων, ὅτι οὐκ

τοῦ χοροῦ ἐστήσατο] V. βίου. Vat. Θ. Ven. II. Par. DK. Flor. α. x. Vat. r. Ang. χρόνου, quod ex germana prodiit lectione, in Par. A. Vind. Vat. m. Flor. a. c. γ. conservata.

Καὶ ἔτι μάλιστα εὖ, ἦν δ' ἐγώ. τόδε δὲ σκόπει.] V. καὶ ἔτι μάλα εὖ, ἦν δ' ἐγώ, τόδε σκόπει. Sed pro μάλα omnes fere codices μάλιστα praebent. Porro Par. AD. Ven. II. Vind. Ang. Vat. m. Flor. a. c. x. α. τόδε δὲ σκόπει. Vat. Θ Par. K. Vat. r. τόδε δή. Flor. β. Mon. τῇδε δή. Pro εὖ Flor. β. Mon. αὖ. Omittit voculam Venet. Ξ. Ficinus legisse videtur καὶ μάλιστά γε, quum vertat: Optime quidem: hoc autem animadverte ctr. Astius scribendum censebat: καὶ μάλα εὖ, ἦν δ' ἐγώ· ἔτι δὲ τόδε σκόπει. Schneiderus corr. ἐστήσατο καὶ ἐτίμα μάλιστα. Εὖ, ἦν δ' ἐγώ: vere, opinor.

probatum est. v. Aristophan. Vesp. v. 1015. ibique Brunck. Lambert. Bos. Ellips. p. 323. Iacobs. ad Achill. Tat. p. 882.

τυφλὸν ἡγ. — ἐστήσατο] De Pluti caecitate nota res ex Aristophane. Conf. etiam Erasmi Adagg. p. 200. Bene enim scholiastes: τὸν Πλοῦτον, οἶμαι, φησίν, quam sententiam probat etiam Boeckh. in Min. p. 96. sq. Wiegand. tamen de τῷ ἐπιθυμητικῷ cogitari mavult. Deinde τοῦ χοροῦ eleganter de ceteris cupiditatibus dictum. Male vulgo τοῦ βίου.

καὶ ἔτι μάλιστα εὖ, ἦν δ' ἐγώ] Praeclare locum corruptum emendavit Schneiderus refingendo: καὶ ἐτίμα μάλιστα. Εὖ, ἦν δ' ἐγώ. Quam emendationem C. Fr. Hermannus quoque ita probavit, ut eam in ordinem verborum receperit.

μὴ φῶμεν ἐγγίγνεσθαι] Astius corrigi iubet μὴ φαμέν. Quod cave probaveris. V. annot. ad p. 552. D.

C. ἐπιεικεῖ τινι ἑαυτοῦ βίᾳ] h. e. dum sibi ipse probabili quadam ratione vim infert.

D. τὰς τοῦ κηφῆνος ξυγγενεῖς — ἐπιθυμίας] i. e. cupiditates cum fucorum cupiditatibus cognatas. Breviloquentiae genus ad Protag. p. 358. D. illustratum. Adde Schaefer. Melett. p. 57. et 134. ad Lambert. Bos. p. 3. Iacobs.

ἄμεινον, οὐδ' ἡμερῶν λόγῳ, ἀλλ' ἀνάγκῃ καὶ φόβῳ, περὶ τῆς ἄλλης οὐσίας τρέμων; Καὶ πάνυ γ', ἔφη. Καὶ νὴ Δία, ἦν δ' ἐγώ, ὦ φίλε, τοῖς πολλοῖς γε αὐτῶν εὑρήσεις, ὅταν δέῃ τἀλλότρια ἀναλίσκειν, τὰς τοῦ κηφῆνος ξυγγενεῖς ἐνούσας ἐπιθυμίας. Καὶ μάλα, ἦ δ' ὅς, σφόδρα. Οὐκ ἄρ' ἂν εἴη ἀστασίαστος ὁ τοιοῦτος ἐν ἑαυτῷ, οὐδὲ εἷς, ἀλλὰ διπλοῦς τις, ἐπιθυμίας δὲ ἐπιθυμιῶν ὡς τὸ πολὺ κρατούσας ἂν ἔχοι E
βελτίους χειρόνων. Ἔστιν οὕτω. Διὰ ταῦτα δή, οἶμαι, εὐσχημονέστερος ἂν πολλῶν ὁ τοιοῦτος εἴη· ὁμονοητικῆς δὲ καὶ ἡρμοσμένης τῆς ψυχῆς ἀληθὴς ἀρετὴ πόῤῥω ποι ἐκφεύγοι ἂν αὐτόν. Δοκεῖ μοι. Καὶ μὴν ἀνταγωνιστής γε ἰδίᾳ ἐν πόλει ὁ φειδωλὸς φαῦλος ἢ 555

C. Ἆρ' οὖν οὐ τοῦτο δῆλον] τούτῳ Par. A. Ven. II. Mon. et corr. Par. D. probante Bekkero. Dederunt Schn. Turr. alii.

τινὶ ἑαυτοῦ βίᾳ] Pessime vulgo βίῳ, quod ex Par. A. Flor. a. c. γ. emendatum.

D. οὐδ' ἡμερῶν λόγῳ] V. ἡμέρῳ. Ven. II. Par. D. ἡμέρων. Par. A. Vind. Ang. Vat. m. Flor. a. c. x. α. γ. ἡμερῶν. Ficinus: neque ratione mansuefaciens.

αὐτῶν εὑρήσεις] ἐνευρήσεις Vind. Φ. Vat. m. et supra vers. Par. A. Dein τἀλλότρια admissa crasi etiam Par. A. repetitae lectionis confirmavit. Ante Bekkerum erat τὰ ἀλλότρια, quod nuperi editores revocare non debuerunt.

ad Antholog. Graec. T. III. P. III. p. 134 sq. Wyttenbach. Biblioth. Crit. T. IV. P. IV. p. 62. Heusinger. ad Offic. Cicer. I, 22. 7.

E. ἡρμοσμένης — ἀληθὴς ἀρετή] V. libr. III. p. 401. A sqq. IV. p. 430. E. p. 432. A, quibus locis item virtus ἁρμονίᾳ τινὶ καὶ συμφωνίᾳ comparatur. v. ad Phaed. p. 61. A.

P. 555. A. Καὶ μὴν ἀνταγων. — καὶ πλουτεῖ] atque etiam aemulus privatim in civitate vilis erit parcus iste, si de victoria aliqua vel honesta contentione certandum sit, et quum pecuniam nolit bonae existimationis et contentionum huiusmodi gratia impendere, verens cupiditates prodigas excitare et advocare ad certaminis societatem et honoris contentionem, cum *paucis quibusdam* pugnans ὀλιγαρχικῶς plerumque inferior est ac divitiis suis gaudet. Quippe emortuus est in animo istiusmodi hominis generosioris honoris sensus, ut nec sumtibus factis cum civibus suis de laude contendere velit, quemadmodum facere solebant, qui munera publica suis impensis suscipiebant. Ceterum hic quoque luditur voc. ὀλιγαρχικῶς.

τινος νίκης ἢ ἄλλης φιλοτιμίας τῶν καλῶν, χρήματά
τε οὐκ ἐθέλων εὐδοξίας ἕνεκα καὶ τῶν τοιούτων
ἀγώνων ἀναλίσκειν, δεδιὼς τὰς ἐπιθυμίας τὰς ἀνα-
λωτικὰς ἐγείρειν καὶ ξυμπαρακαλεῖν ἐπὶ ξυμμαχίαν τε
καὶ φιλονεικίαν, ὀλίγοις τισὶν ἑαυτοῦ πολεμῶν ὀλιγαρ-
χικῶς τὰ πολλὰ ἡττᾶται καὶ πλουτεῖ. Καὶ μάλα,
ἔφη. Ἔτι οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ἀπιστοῦμεν μὴ κατὰ τὴν
ὀλιγαρχουμένην πόλιν ὁμοιότητι τὸν φειδωλόν τε καὶ
B χρηματιστὴν τετάχθαι; Οὐδαμῶς, ἔφη.
Cap. X. Δημοκρατίαν δή, ὡς ἔοικε, μετὰ τοῦτο
σκεπτέον, τίνα τε γίγνεται τρόπον, γενομένη τε ποῖόν
τινα ἔχει, ἵν' αὖ τὸν τοῦ τοιούτου ἀνδρὸς τρόπον
γνόντες παραστησώμεθ' αὐτὸν εἰς κρίσιν. Ὁμοίως
γοῦν ἄν, ἔφη, ἡμῖν αὐτοῖς πορευοίμεθα. Οὐκοῦν,
ἦν δ' ἐγώ, μεταβάλλει μὲν τρόπον τινὰ τοιόνδε ἐξ
ὀλιγαρχίας εἰς δημοκρατίαν, δι' ἀπληστίαν τοῦ προ-
κειμένου ἀγαθοῦ, τοῦ ὡς πλουσιώτατον δεῖν γίγνε-
C σθαι; Πῶς δή; Ἅτε, οἶμαι, ἄρχοντες ἐν αὐτῇ οἱ

P. 555. *ἀπιστοῦμεν μὴ κατὰ τ. ὀλ.*] *μή* om. pr. Par. A. *πόλιν ὁμοιότητι*] Pro vulg. *ὁμοιότατον* ex Par. ADK. Vat. Θ. Ven. II. Vind. Mon. Vat. m. r. cum Bekkero aliisque recepimus *ὁμοιότητι*, quod exstat etiam in Flor. β. In Flor. α. γ. x. Ang. *ὁμοιότατα*. Recepta scriptura ne quem offendat, conf. libr. IX. p. 576. C. *ὅ γε τυραννικὸς κατὰ τὴν τυραννουμένην πόλιν ἂν εἴη ὁμοιότητι.*

Cap. X. *γενομένη τε ποῖον*] Sic Par. A. Vat. Θ. Ven. ΞII. Vind. Ang. Vat. m. r. Flor. a. c. x. α. γ. Vulgo *καὶ γενομένη ποῖον.*

ἀπιστοῦμεν μὴ — τετάχθαι] *Μή* post *ἀπιστεῖν* illatum, ut Charm. p. 168. D. al. vid. Thucyd. 1, 10. et alibi, Hermann. ad Viger. p. 810.

Cap. X. B. *Ὁμοίως γοῦν ἄν, — πορευοίμεθα*] Certe quidem hanc viam ingrederemur ita, ut nobismet ipsis constaremus. Etenim etiam antea prius explorarunt civitatis cuiusque originem et tormam, quam variorum ingeniorum, in singulis hominibus conspicuorum, indolem et naturam contemplarentur. De *ὁμοίως ἡμῖν αὐτοῖς* v. p. 549. E.

δι' ἀπληστίαν — δεῖν γίγνεσθαι] Haec verba interpretantur praecedens illud *τρόπον τινὰ τοιόνδε* atque sic accipienda sunt: propter insatiabilem boni illius cupiditatem, quod civibus in oligarchia viventibus propositum est, quodque in eo cernitur, ut quam maximas opes comparari oporteat. v. ad p. 551. C.

C. *οὐκ ἐθέλουσιν εἴρ-*

ἄρχοντες διὰ τὸ πολλὰ κεκτῆσθαι, οὐκ ἐθέλουσιν εἴργειν νόμῳ τῶν νέων ὅσοι ἂν ἀκόλαστοι γίγνωνται, μὴ ἐξεῖναι αὐτοῖς ἀναλίσκειν τε καὶ ἀπολλύναι τὰ αὑτῶν, ἵνα ὠνούμενοι τὰ τῶν τοιούτων καὶ εἰςδανείζοντες ἔτι πλουσιώτεροι καὶ ἐντιμότεροι γίγνωνται. Παντός γε μᾶλλον. Οὐκοῦν δῆλον ἤδη τοῦτο ἐν πόλει, ὅτι πλοῦτον τιμᾶν καὶ σωφροσύνην ἅμα ἱκανῶς κτᾶσθαι ἐν τοῖς πολίταις ἀδύνατον, ἀλλ' ἀνάγκη D ἢ τοῦ ἑτέρου ἀμελεῖν ἢ τοῦ ἑτέρου; Ἐπιεικῶς, ἔφη, δῆλον. Παραμελοῦντες δὴ ἐν ταῖς ὀλιγαρχίαις καὶ ἐφιέντες ἀκολασταίνειν οὐκ ἀγεννεῖς ἐνίοτε ἀνθρώπους πένητας ἠνάγκασαν γενέσθαι. Μάλα γε. Κάθηνται δή, οἶμαι, οὗτοι ἐν τῇ πόλει κεκεντρωμένοι τε καὶ ἐξωπλισμένοι, οἱ μὲν ὀφείλοντες χρέα, οἱ δὲ ἄτιμοι γεγονότες, οἱ δὲ ἀμφότερα, μισοῦντές τε καὶ ἐπιβουλεύοντες τοῖς κτησαμένοις τὰ αὑτῶν καὶ τοῖς ἄλλοις, νεωτερισμοῦ ἐρῶντες. Ἔστι ταῦτα. Οἱ δὲ δὴ χρηματισταὶ ἐγκύ- E ψαντες, οὐδὲ δοκοῦντες τούτους ὁρᾶν, τῶν λοιπῶν

τρόπον τινὰ τοιόνδε] Steph. τοιοῦτον, invitis codicibus.
C. Ἅτε, οἶμαι, ἄρχοντες] Vett. editt. Ἅτε δή, οἶμαι, κ. τ. λ. invitis codd. omnibus praeter Ven. Ξ.
καὶ εἰςδανείζοντες] Par. A. δανείζοντες, post lituram.
πλουσιώτεροί τε καὶ ἐντ.] τε om. Par. A. repetitae lectionis, Ven. Ξ. Vind. Φ. Flor. α. Delevimus igitur voculam.
D. οὐκ ἀγεννεῖς] V. ἀγενεῖς, quod soli Flor. α. x. et fortasse Angel. habent. v. ad Protag. p. 319. D.
E. ὁρᾶν, τῶν λοιπῶν τὸν ἀεὶ —] Sic Par. ADK. Ven. II. Vind. Mon. Ang. Vat. m. r. Flor. a. c. x. β. γ. Legebatur

γειν — μὴ ἐξεῖναι αὐτοῖς] V. ad p. 555. A. Δανείζειν est mutuum dare, deinde pecuniam foenori dare, in foenore collocare. v. Salmas. de Usuris. c. II. p. 15 sqq. Perizon. ad Ael. V. H. IV. 1. Itaque εἰςδανείζοντες nunc esse videtur foenus in iis cum usura locando, mutuam pecuniam dando iis pro pignore acceptis. Stephanus ἐκδανείζοντες coniiciebat.

D. Παραμελοῦντες δὴ ἐν ταῖς ὀλιγαρχίαις] sc. τούτων.

Κάθηνται δή, οἶμαι, οὗτοι] qui pauperes facti sunt. Mox ἀμφότερα absolute positum. v. ad Apolog. Socrat. p. 22. E. c. VIII. Addito etiam pronomine Demosthen. de Coron. p. 285. med. ed. Reisk. εἰ δὲ τοὺς ἀμφότερα ταῦτα, καὶ εὔνους τῇ πόλει καὶ πλουσίους.

E. Οἱ δὲ δὴ χρηματισταὶ ἐγκύψαντες] Ἐγκύπτειν dicuntur foeneratores prono capite et

τὸν ἀεὶ ὑπείκοντα ἐνιέντες ἀργύριον τιτρώσκοντες, καὶ τοῦ πατρὸς ἐκγόνους τόκους πολλαπλασίους κο-
556 μιζόμενοι, πολὺν τὸν κηφῆνα καὶ πτωχὸν ἐμποιοῦσι τῇ πόλει. Πῶς γάρ, ἔφη, οὐ πολύν; Καὶ οὔτε γ' ἐκείνῃ, ἦν δ' ἐγώ, τὸ τοιοῦτον κακὸν ἐκκαόμενον ἐθέλουσιν ἀποσβεννύναι, εἴργοντες τὰ αὑτοῦ ὅπῃ τις βούλεται τρέπειν, οὔτε τῇδε αὖ κατὰ ἕτερον νόμον τὰ τοιαῦτα λύεται. Κατὰ δὴ τίνα; Ὃς μετ' ἐκεῖνόν ἐστι δεύτερος, καὶ ἀναγκάζων ἀρετῆς ἐπιμελεῖσθαι τοὺς πολίτας. ἐὰν γὰρ ἐπὶ τῷ αὑτοῦ κινδύνῳ
B τὰ πολλά τις τῶν ἑκουσίων ξυμβολαίων προςτάττῃ

ante Bekkerum τῶν δὲ λοιπῶν. Ante τιτρώσκοντες vulgo καὶ interponunt, quod codd. omnes praeter unum Ven. Ξ. omittunt. Recte. Nam τιτρώσκοντες ἀργύριον ἐνιέντες est τιτρώσκοντες τῷ ἀργύριον ἐνιέναι, ut bene observavit Astius.

P. 556. *Καὶ οὔτε γ' ἐκείνῃ*] Καὶ om. Par. A. Vind. Φ. Flor. a. c. γ. et nuperi editt.

ὅπῃ τις βούλεται τρέπειν] Bekker. ex uno Par. K. ὅποι dedit. Non probo. v. ad Phileb. p. 128. Buttmann. ad Philoct. v. 481. 482. Reisig. Comment. Critt. ad Oed. Col. p. 176.; unde

incurvi nescio quam simulantes humilitatis et innocentiae speciem, quo alios fallant. Dum autem isti non videntur eos, quos bonis iam exuerunt, animadvertere, τῶν λοιπῶν τὸν ἀεὶ ὑπείκοντα ἐνιέντες ἀργύριον τιτρώσκουσι, quicunque ex ceteris iis locum concesserit opportunitatemque praebuerit, eum argento tanquam veneno aliquo immisso vulnerant. Deinde πατὴρ vocatur sors s. τὸ κεφάλαιον, τόκοι autem sunt usurae. v. Salmas. de Foenor. Trap. p. 481. et Spanhem. ad Aristoph. Nubb. v. 1155.

P. 556. *Καὶ οὔτε γ' ἐκείνῃ* —] Respicit hoc ἐκείνῃ ad praecedentia, οὐκ ἐθέλουσιν εἴργειν νόμῳ τῶν νέων ὅσοι ἂν ἀκόλαστοι γίγνωνται, μὴ ἐξεῖναι αὐτοῖς ἀναλίσκειν τε καὶ ἀπολλύναι τὰ αὐτῶν: quorum verborum memoria ut in animis legentium resuscitetur, interpretationis caussa adduntur haec: εἴργοντες τὰ αὑτοῦ ὅπῃ τις βούλεται τρέπειν, i. e. impedientes, quominus quis sua in id convertat, in quod ipse velit. Participium adverbii notioni illustrandae ita additum, ut verbi finiti numero et personae accommodatum sit, iam ad Phaedon. p. 59. A. tetigimus. Phileb. p. 19. E: παῦσαι δὴ τὸν τρόπον ἡμῖν ἀπαντῶν τοῦτον ἐπὶ τὰ νῦν λεγόμενα. ΣΩ. Τίνα λέγεις; ΠΡΩ. Εἰς ἀπορίαν ἐμβάλλων καὶ ἀνερωτῶν κ. τ. λ. Dein ἢ vulgo post τῇδε interiectum merito offendit Astium. Quod si verum sit, scribendum certe fuerit οὔτε τῇδε αὖ, ἢ κ. τ. λ. Nunc verba κατὰ ἕτερον τρόπον isti τῇδε illustrationis gratia adiecta sunt, nec quidquam est, quod habeat ullam offensionem.

ἐπὶ τῷ αὑτοῦ κινδύνῳ] suo ipsius periculo, auf

ξυμβάλλειν, χρηματίζοιντο μὲν ἂν ἧττον ἀναιδῶς ἐν τῇ πόλει, ἐλάττω δ' ἐν αὐτῇ φύοιτο τῶν τοιούτων κακῶν οἵων νῦν δὴ εἴπομεν. Καὶ πολύ γε, ἦν δ' ὅς. Νῦν δέ γ', ἔφην ἐγώ, διὰ πάντα τὰ τοιαῦτα τοὺς μὲν δὴ ἀρχομένους οὕτω διατιθέασιν ἐν τῇ πόλει οἱ ἄρχοντες· σφᾶς δὲ αὐτοὺς καὶ τοὺς αὑτῶν, ἆρ' οὐ τρυφῶντας μὲν τοὺς νέους καὶ ἀπόνους καὶ πρὸς τὰ τοῦ σώματος καὶ πρὸς τὰ τῆς ψυχῆς, μαλακοὺς δὲ καρτερεῖν πρὸς ἡδονάς τε καὶ λύπας καὶ ἀργούς; C Τί μήν; Αὑτοὺς δὲ πλὴν χρηματισμοῦ τῶν ἄλλων ἠμεληκότας, καὶ οὐδὲν πλείω ἐπιμέλειαν πεποιημένους

apparebit ὅπῃ frequentari etiam ibi, ubi de motu in locum cogitari licet.

οὔτε τῇδε αὖ κατὰ ἔτ.] V. οὔτε τῇδε ᾗ αὖ κ. ἔτ., quod servarunt omnes editt. Recte coniecit Astius ᾗ delendum esse, quod revera omittunt Flor. x. β. Par. D. Mon. Angel.

B. χρηματίζοιντο μὲν ἂν] V. μέντ' ἄν, praeter optimorum librorum fidem. Mox vett. editt. φύοιντο, errore, ut arbitror.

τοὺς μὲν δὴ ἀρχομένους] Soli Ven. Ξ. Flor. α. cum vett. editt. omittunt; ceteri exhibent.

seine eigne Gefahr. Vult igitur creditores suo ipsorum periculo cum debitoribus pacisci, ita ut hi lege publica non cogantur debitum persolvere. Talem legem ipse Plato sanxit Legg. V. p. 742. C. sanxerat etiam Charondas teste Stob. Serm. XLIV. 21. p. 204. ἐὰν δέ τις πιστεύσῃ, μὴ εἶναι δίκην.

B. σφᾶς δὲ αὐτοὺς καὶ τοὺς αὑτῶν, ἆρ' οὐ τρ.] Mutat subito inchoatam orationis structuram. Quum enim dicere vellet eos tum semet ipsos perdere tum familiam suam, inde a verbis ἆρ' οὐ τρ. primum ea illustrat, quae ad depravandam corrumpendamque iuventutem pertinent; deinde autem quid ipsis rei publicae principibus damni inferatur per eiusmodi civitatis administrationem, inde a verbis αὑτοὺς δὲ πλ. κ. τ. λ. persequitur. Tales accusativos si qui sunt qui absolutos dicere velint, iis non multum repugnem; modo meminerint eos per anacoluthon quoddam esse explicandos. Ad ἆρ' οὐ τρυφῶντας καὶ ἀπόνους liquet ex antecedentibus διατιθέασιν aut, si mavis, ποιοῦσιν cogitatione repeti oportere.

μαλακοὺς δὲ καρτερεῖν —] h. e. imbecillos ad voluptates et dolores sustinendos. Poterat etiam dici ὥστε καρτερεῖν. v. Protagor. p. 314. B: ἡμεῖς γὰρ ἔτι νέοι, ὥστε τοσοῦτον πρᾶγμα διελέσθαι. In cuiusmodi locis cavendum est ne positivum pro comparativo cum ἤ positum existimes. Nam qui aliquem dicit imbecilliorem quam ut voluptates ferre possit, is plane negat eum huic rei parem esse: qui vero aliquem imbecillum vocat ad voluptates sustinendas, is, etsi fere idem dicit, tamen rem multo lenius si-

ἀρετῆς ἢ τοὺς πένητας; Οὐ γὰρ οὖν. Οὕτω δὴ παρεσκευασμένοι ὅταν παραβάλλωσιν ἀλλήλοις οἵ τε ἄρχοντες καὶ οἱ ἀρχόμενοι ἢ ἐν ὁδῶν πορείαις ἢ ἐν ἄλλαις τισὶ κοινωνίαις, ἢ κατὰ θεωρίας ἢ κατὰ στρατείας, ἢ ξύμπλοι γιγνόμενοι ἢ συστρατιῶται, ἢ καὶ
D ἐν αὐτοῖς τοῖς κινδύνοις ἀλλήλους θεώμενοι, μηδαμῇ ταύτῃ καταφρονῶνται οἱ πένητες ὑπὸ τῶν πλουσίων, ἀλλὰ πολλάκις ἰσχνὸς ἀνὴρ πένης, ἡλιωμένος, παραταχθεὶς ἐν μάχῃ πλουσίῳ ἐσκιατροφηκότι, πολλὰς ἔχοντι σάρκας ἀλλοτρίας, ἴδῃ ἄσθματός τε καὶ ἀπορίας μεστόν, ἆρ' οἴει αὐτὸν οὐχ ἡγεῖσθαι κακίᾳ τῇ σφετέρᾳ πλουτεῖν τοὺς τοιούτους, καὶ ἄλλον ἄλλῳ

C. ὅταν παραβάλλωσιν] Solus Steph. παραβάλωσιν. Ceteri libri omnes praesens tuentur.

D. ἐσκιατροφηκότι] Sic Par. A D K. Vat. Θ. Flor. β. γ. Ven. II. Vulgo ἐσκιατραφηκότι. v. Brunck. ad Aristoph. Fragm. p. 285. Lobeck. ad Phryn. p. 578.

ἴδῃ ἄσθματος] ἤδη Vat. Θ. Ven. Ξ. Par. K. Ang. Vat. m. Flor. a. c. x. α., quod Steph. reponendum suspicabatur. Deinde loco vulg. μεστῷ Par. A D K. Vat. Θ. Ven. II. Vind. Mon. Ang. et sex Florentt. praebuerunt μεστόν.

gnificat, quippe in universum illius notans in perferendis voluptatibus imbecillitatem. Ceterum confer Matth. Gr. §. 448.

C. Οὕτω δὴ παρεσκευασμένοι —] Apodosis orditur inde a verbis ἆρ' οἴει αὐτὸν οὐχ ἡγεῖσθαι κ. τ. λ., sed ita, ut Socrates principii orationis immemor eam conformet ad extrema illa ἀλλὰ πολλάκις — ἀνὴρ πένης — ἴδῃ ἄσθματός τε καὶ ἀπορίας μεστόν. Quod genus structurae apud Platonem haud infrequens est. Sed alia etiam anacoluthia in protasi inest. Recte enim Astius observavit accuratam rationem exigere hoc: ὅταν θεῶνται ἀλλήλους καὶ μηδαμῇ ταύτῃ καταφρονῶνται — ἀλλὰ πολλάκις ἰσχνὸς ἀνὴρ — ἴδῃ — μεστόν. Nimirum istud καταφρονῶνται οἱ πένητες ὑπὸ τῶν πλουσίων infertur perinde ac si genitivi absoluti antecesserint: ἢ (ὅταν) ξυμπλ. γιγνομένων καὶ ξυστρατιωτῶν ἢ καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς κινδύνοις ἀλλήλους θεωμένων: vel dum una navigent vel militent vel etiam in ipsis periculis sese invicem spectent, ubi in his pauperes a divitibus non despiciuntur. Quod si tenueris, non opus videbitur cum Wyttenbachio ad Plutarch. Moral. T. I. p. 117. = p. 74. ed. Lips. pro ἴδῃ corrigere καὶ δή, qua mutatione omnino non video quid commodi lucremur. Explicata universi loci constructione videamus de singulis eius partibus. Itaque ὅταν παραβάλλωσιν — οἱ ἀρχόμενοι est: quoties congrediuntur invicem principes ac reliqui cives. Libr. VI. p. 499. B: πρὶν ἂν — ἀνάγκη τις ἐκ τύχης παραβάλῃ, i. e. accesserit. Aristot. Polit. VII.

παραγγέλλειν, ὅταν ἰδίᾳ ξυγγίγνωνται, ὅτι Ἄνδρες ἡμέτεροι εἰσὶν οὐδέν; Εὖ οἶδα μὲν οὖν, ἔφη, ἔγωγε, E
ὅτι οὕτω ποιοῦσιν. Οὐκοῦν ὥσπερ σῶμα νοσῶδες μικρᾶς ῥοπῆς ἔξωθεν δεῖται προςλαβέσθαι πρὸς τὸ κάμνειν, ἐνίοτε δὲ καὶ ἄνευ τῶν ἔξω στασιάζει αὐτὸ αὑτῷ, οὕτω δὴ καὶ ἡ κατὰ ταὐτὰ ἐκείνῳ διακειμένη πόλις ἀπὸ σμικρᾶς προφάσεως, ἔξωθεν ἐπαγομένων ἢ τῶν ἑτέρων ἐξ ὀλιγαρχουμένης πόλεως ξυμμαχίαν ἢ τῶν ἑτέρων ἐκ δημοκρατουμένης, νοσεῖ τε καὶ αὐτὴ αὑτῇ μάχεται, ἐνίοτε δὲ καὶ ἄνευ τῶν ἔξω στασιάζει; Καὶ σφόδρα γε. Δημοκρατία δή, οἶμαι, γίγνεται, 557
ὅταν οἱ πένητες νικήσαντες τοὺς μὲν ἀποκτείνωσι

Ἄνδρες ἡμέτεροι εἰσὶν οὐδέν] Vulgo erat: ἄνδρες οἱ ἡμέτεροι πλούσιοί εἰσιν οὐδέν, quod soli tenent Ang. Vat. r. et in marg. Ven. Ξ. Ceteri receptam tuentur scripturam, praeterquam quod Vind. ὑμέτεροι, et Flor. a. c. x. α. γ. Vat. m. εἰσὶ γὰρ οὐδὲν scriptum exhibent. Par. A. repetitae lectionis item habet: ἡμέτεροι· εἰσὶ γὰρ οὐδέν, in quo Baiter. παρ' οὐδὲν latere coniecit.
E. δεῖται προςλαβέσθαι] Deest προςλαβέσθαι in Vat. Θ. Ven. Ξ. Male.

c. 14: καὶ μήτε βάναυσον μήτε γεωργὸν μήτ' ἄλλον τοιοῦτον μηδένα παραβάλλειν μὴ καλούμενον ὑπὸ τῶν ἀρχόντων. Mox macilentus atque pauper dicitur ἡλιωμένος, quia ἡλίωσις vel ἡλιοκαΐα, h. e. insolatio, erat in exercitationibus gymnasticis, quo corpori siccitas et robur quoddam compararetur. Cui opponitur τὸ σκιατροφεῖν, quod erat hominum molliorum et effeminatorum. v. Astius. ad Phaedr. p. 262 sq. Dein σάρκες ἀλλότριαι aut sunt hominis obesi carnes, quae ad corporis sanitatem nihil faciunt, sed tanquam alienae ac supervacuae succrevere, ideoque tantummodo corporis pinguedini augendae inserviunt, aut facete tribuuntur iis, qui alienis opibus atque bonis bene pasti exstiterunt (die sich von fremdem Fette gemästet haben), quae posterior interpretatio placuit C. Fr. Hermanno Gesammelt. Abhandl. p. 174. De proximis conf. p. 568. D: ὥσπερ ὑπ' ἄσθματος ἀδυνατοῦσα πορεύεσθαι. Lucian. Catapl. T. I. p. 623. πνευστιῶντα, μεστὸν ἄσθματος τὸ στόμα. Plutarch. Demetr. 23. de cursore: ἀσθενὴς καὶ μεστὸς ἄσθματος. Vox πολλάκις hic posita ut Xenoph. Cyrop. VI, 2, 2: οἱ δὲ οἷοίπερ ὑμεῖς ἄνδρες πολλάκις καὶ τὰ βουλευόμενα καταμανθάνουσιν.

Ἄνδρες ἡμέτεροι εἰσὶν οὐδέν] „mit unsern Männern ist's nichts!" i. e. ii, quos maxime decebat se viros praestare, ignavi sunt atque imbelles. P. 562. D: προπηλακίζει ὡς ἐθελοδούλους τε καὶ οὐδὲν ὄντας, ubi v. annot.

E. μικρᾶς ῥοπῆς ἔξωθεν δεῖται —] Constructionis ge-

τῶν ἑτέρων, τοὺς δὲ ἐκβάλωσι, τοῖς δὲ λοιποῖς ἐξ ἴσου μεταδῶσι πολιτείας τε καὶ ἀρχῶν, καὶ ὡς τὸ πολὺ ἀπὸ κλήρων αἱ ἀρχαὶ ἐν αὐτῇ γίγνωνται. Ἔστι γάρ, ἔφη, αὕτη ἡ κατάστασις δημοκρατίας, ἐάν τε καὶ δι' ὅπλων γένηται, ἐάν τε καὶ διὰ φόβον ὑπεξελθόντων τῶν ἑτέρων.

Cap. XI. Τίνα δὴ οὖν, ἦν δ' ἐγώ, οὗτοι τρό-
B πον οἰκοῦσι; καὶ ποία τις ἡ τοιαύτη αὖ πολιτεία; δῆλον γάρ, ὅτι ὁ τοιοῦτος ἀνὴρ δημοκρατικός τις ἀναφανήσεται. Δῆλον, ἔφη. Οὐκοῦν πρῶτον μὲν δὴ ἐλεύθεροι, καὶ ἐλευθερίας ἡ πόλις μεστὴ καὶ παῤῥησίας γίγνεται, καὶ ἐξουσία ἐν αὐτῇ ποιεῖν ὅ τί τις βούλεται; Λέγεταί γε δή, ἔφη. Ὅπου δέ γε ἐξουσία, δῆλον, ὅτι ἰδίαν ἕκαστος ἂν κατασκευὴν τοῦ αὑτοῦ βίου κατασκευάζοιτο ἐν αὐτῇ, ἥτις ἕκαστον ἀρέσκοι.
C Δῆλον. Παντοδαποὶ δὴ ἄν, οἶμαι, ἐν ταύτῃ τῇ πολιτείᾳ μάλιστ' ἐγγίγνοιντο ἄνθρωποι. Πῶς γὰρ

P. 557. ἀπὸ κλήρων] Sic Par. AK. Ven. Ξ. pro vulg. ἀποκλήρων. Deinde Par. ADK. Ven. ΞΙΙ. Vind. Vat. m. Flor. a. c. α. β. γ. γίγνωνται. Vulgo γίγνονται.

διὰ φόβον] φόβων Par. A. pr. m. Vat. Θ m r. Ven. II. Par. DK.

Cap. XI. C. φαίνοιτο. Τί μήν; ἔφη. Καὶ ἴσως μὲν —] Verba: Τί μήν; ἔφη. desunt in Par. A. Vat. Θ. Ven. II Ξ. Vind.

nus ad libr. I. p. 342. B. notavimus. Cf. Schaefer. ad Eurip. Med. v. 1396. ed. Pors. 3. Ad sententiam Demosth. Olynth. II. p. 24. ed. Reisk. ὥςπερ γὰρ ἐν τοῖς σώμασιν ἡμῶν, τέως μὲν ἂν ἐῤῥωμένος ᾖ τις, οὐδὲν ἐπαισθάνεται τῶν καθ' ἕκαστα σαθρῶν, ἐπὰν δὲ ἀῤῥώστημά τι συμβῇ, πάντα κινεῖται, κἂν ῥῆγμα, κἂν στρέμμα, κἂν ἄλλο τι τῶν ὑπαρχόντων σαθρὸν ᾖ, οὕτω καὶ τῶν πόλεων καὶ τῶν τυράννων, ἕως μὲν ἂν ἔξω πολεμῶσιν, ἀφανῆ τὰ κακὰ τοῖς πολλοῖς ἐστιν, ἐπειδὰν δὲ ὅμορος πόλεμος συμπλακῇ, πάντα ἐποίησεν ἔκδηλα. Quae adeo cum hoc loco conveniunt, ut eum oratori ob oculos versatum esse suspiceris.

P. 557. καὶ ὡς τὸ πολὺ — γίγνωνται] et quando ut plurimum sortito in ea magistratus obtingunt. Verba Hermanno de glossemate suspecta sunt. Nimirum pertinent ea sane non ad originem sed ad formam democratiae describendam.

ἐάν τε καὶ δι' ὅπλων — ἐάν τε καί] Libr. V. p. 471. D: εἴτε καὶ ἐν τῇ αὐτῇ τάξει εἴτε καὶ ὄπισθεν ἐπιτεταγμένον. Lysid. p. 212. C: ἐάν τε καὶ ἀντιφιλῆται ἐάν τε καὶ μισῆται. Men. p. 71. B. al.

Cap. XI. B. ἕκαστον ἀρέσκοι.] Platonica huius constru-

οὔ; Κινδυνεύει, ἦν δ' ἐγώ, καλλίστη αὕτη τῶν πολιτειῶν εἶναι· ὥςπερ ἱμάτιον ποικίλον πᾶσιν ἄνθεσι πεποικιλμένον, οὕτω καὶ αὕτη πᾶσιν ἤθεσι πεποικιλμένη καλλίστη ἂν φαίνοιτο. [Τί μήν; ἔφη.] καὶ ἴσως μέν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ταύτην, ὥςπερ οἱ παῖδές τε καὶ αἱ γυναῖκες τὰ ποικίλα θεώμενοι, καλλίστην ἂν πολλοὶ κρίνειαν. Καὶ μάλ', ἔφη. Καὶ ἔστι γε, ὦ μακάριε, ἦν δ' ἐγώ, ἐπιτήδειον ζητεῖν ἐν αὐτῇ D
πολιτείαν. Τί δή; Ὅτι πάντα γένη πολιτειῶν ἔχει διὰ τὴν ἐξουσίαν, καὶ κινδυνεύει τῷ βουλομένῳ πόλιν κατασκευάζειν, ὃ νῦν δὴ ἡμεῖς ἐποιοῦμεν, ἀναγκαῖον εἶναι εἰς δημοκρατουμένην ἐλθόντι πόλιν, ὃς ἂν αὐτὸν ἀρέσκῃ τρόπος, τοῦτον ἐκλέξασθαι, ὥςπερ εἰς παντοπώλιον ἀφικομένῳ πολιτειῶν, καὶ ἐκλεξαμένῳ οὕτω κατοικίζειν. Ἴσως γοῦν, ἔφη, οὐκ ἂν ἀποροῖ παραδειγμάτων. Τὸ δὲ μηδεμίαν ἀνάγκην, E
εἶπον, εἶναι ἄρχειν ἐν ταύτῃ τῇ πόλει, μηδ' ἂν ᾖς

Φ. Par. DK. Vat. m. r. Flor. a. c. x. α. β. γ. Abiecerunt illa nuperi editores; tuentur cum Aldo Steph. Bass. Bekk. Sed videntur utique mala correctione addita ab iis esse, qui repetitum ἦν δ' ἐγώ moleste ferrent.

D. ὃς ἂν αὐτὸν ἀρέσκῃ] V. soloece ἀρέσκοι. Veram lectionem exhibuerunt Par. A. Vat. Θ. Ven. ΞII. Vind. Ang. Vat. m. Flor. x.

ctionis exempla larga manu dabit Heindorf. ad Cratyl. p. 29. §. 19. Mox D: ὅς ἂν αὐτὸν ἀρέσκῃ τρόπος.

C. ὥςπερ ἱμάτιον — φαίνοιτο] Comparatio haec, quia verbis praecedentibus illustrandis inservit, usu fere constanti superioribus additur ἀσυνδέτως. v. libr. III. p. 413. D. IV. p. 432. D. et annot. Gorg. p. 448. E. Phaedon. p. 61. A. Protagor. p. 327. E. Plura collegit Heindorf. ad Theaet. p. 386. ad Cratyl. p. 7. Eodem modo capienda sunt quae p. 557. D. leguntur, τοῦτον ἐκλέξασθαι, ὥςπερ εἰς παντοπώλιον — οὕτω κατοικίζειν. Ceterum animadvertas, quanta cum acerbitate philosophus populare imperium perstrinxerit, in quo describendo haud scio an civitatis Atheniensis praecipue rationem habuerit.

D. Καὶ ἔστι γε — ἐπιτήδειον ζητεῖν] Salsa haec dicuntur cum ironia. Atque est adeo perquam facile atque commodum (*bequem*) quaerere in ipsa rempublicam; complectitur enim genera civitatis maxime varia.

οὐκ ἂν ἀποροῖ παραδειγμάτων] non laboraret exemplorum inopia. Isocrat. de Pac. §. 17: οὗτος ὁ λόγος ἀπορεῖν ἄν με ποιήσειεν ἀποκρίσεως. v. Matth. Gr. §. 352.

ἱκανὸς ἄρχειν, μηδὲ αὖ ἄρχεσθαι, ἐὰν μὴ βούλῃ, μηδὲ πολεμεῖν πολεμούντων, μηδὲ εἰρήνην ἄγειν τῶν ἄλλων ἀγόντων, ἐὰν μὴ ἐπιθυμῇς εἰρήνης, μηδ᾽ αὖ, ἐάν τις ἄρχειν νόμος σε διακωλύῃ ἢ δικάζειν, μηδὲν ἧττον καὶ ἄρχειν καὶ δικάζειν, ἐὰν αὐτῷ σοι ἐπίῃ,
558 ἆρ᾽ οὐ θεσπεσία καὶ ἡδεῖα ἡ τοιαύτη διαγωγὴ ἐν τῷ παραυτίκα; Ἴσως, ἔφη, ἔν γε τούτῳ. Τί δέ; ἡ πρᾳότης ἐνίων τῶν δικασθέντων οὐ κομψή; ἢ οὔπω εἶδες ἐν τοιαύτῃ πολιτείᾳ, ἀνθρώπων καταψηφισθέντων θανάτου ἢ φυγῆς, οὐδὲν ἧττον αὐτῶν μενόντων τε καὶ ἀναστρεφομένων ἐν μέσῳ; καὶ ὡς οὔτε φροντίζοντος οὔτε ὁρῶντος οὐδενὸς περινοστεῖ ὥςπερ ἥρως;

E. ἐὰν μὴ ἐπιθυμῇς] Par. ADK. Vat. Θ. Ven. Π. Vind. Vat. m. et alii nonnulli ἐπιθυμῇ. Vulgatum praefero propter sequens: νόμος σε διακωλύῃ. Dein ἄρχῃς καὶ δικάζῃς ΑΘΠΦ. v. m. r. s.

P. 558. ἡ τοιαύτη διαγ.] ἡ αὐτὴ Par. A. Vind. Φ. Vat. m. περινοστεῖ ὥςπερ ἥρως] V. περινοστεῖ ὁ καταψηφισθεὶς ὥςπερ ἥρως, quod Angel. et Ven. Ξ. a rec. manu scriptum exhibent.

B. Ἡ δὲ συγγνώμη —] V. συγγνώμη οὐ γενναία καὶ οὐδ᾽ ὀπ., quod solus Ven. Ξ. habet; ceteri omnes omittunt.

E. μηδὲ πολεμεῖν πολεμούντων] sc. τῶν ἄλλων.

ἐὰν αὐτῷ σοι ἐπίῃ] Germanice dicas: wenn es dir selbst einfällt. Verbi vim et constructionem illustrat Hemsterhus. ad Lucian. Somn. §. 2.

P. 558. ἆρ᾽ οὐ θεσπεσία — ἐν τῷ παραυτίκα;] nonne divina est atque iucunda talis vita in praesenti? i. e. si quis praesens eius commodis statim fruatur? Nam τὸ παραυτίκα dicitur cuius in praesens est fructus citoque perit, ut bene explicat Heindorf. ad Protagor. p. 620. Pro θεσπεσία καὶ ἡδεῖα, in quo istud ἡδεῖα mirum quantum languet, scripserim: θεσπεσία καὶ θεία. Eurip. Androm. v. 297. μουσικὴ θεσπεσία καὶ θεοῖς φίλη. Hermann. de suo dedit θεσπεσία ὡς ἡδεῖα, quod non placet.

ἡ πρᾳότης ἐνίων τῶν δικασθέντων] Non est quod κατά ante ἐνίων excidisse putes, quod Stephanus suspicabatur. Nam genitivus hic subiecti est: animi tranquillitas damnatorum, qua non moventur poena supplicii, adeoque damnati securi vivunt.

καταψηφισθέντων θανάτου ἢ φυγῆς] καταψηφίζεσθαι, ut Lat. damnari, cum genitivo poenae coniunctum notavit Matth. Gr. §. 370, 3. Dein αὐτῶν μενόντων κ. τ. λ. post οὔπω εἶδες illatum difficilem habet explicationem. Aut enim per anacoluthiam infertur propter praecedentes genitivos, veluti Latine dicas: an nondum vidisti, quum mane-

Καὶ πολλούς γ', ἔφη. Ἡ δὲ συγγνώμη καὶ οὐδ' ὁπωςτιοῦν σμικρολογία αὐτῆς, ἀλλὰ καταφρόνησις ὧν ἡμεῖς ἐλέγομεν σεμνύνοντες, ὅτε τὴν πόλιν ᾠκίζομεν, ὡς εἰ μή τις ὑπερβεβλημένην φύσιν ἔχοι, οὔποτ' ἂν γένοιτο ἀνὴρ ἀγαθός, εἰ μὴ παῖς ὢν εὐθὺς παίζοι ἐν καλοῖς καὶ ἐπιτηδεύοι τὰ τοιαῦτα πάντα. — ὡς μεγαλοπρεπῶς καταπατήσασ' ἅπαντα ταῦτα οὐδὲν φροντίζει, ἐξ ὁποίων ἄν τις ἐπιτηδευμάτων ἐπὶ τὰ πολιτικὰ ἰὼν πράττῃ, ἀλλὰ τιμᾷ, ἐὰν φῇ μόνον εὔνους εἶναι τῷ πλήθει. Πάνυ γ', ἔφη, γενναία. Ταῦτά τε δή, ἔφην, ἔχοι ἂν καὶ τούτων ἄλλα ἀδελφὰ δημοκρατία, καὶ εἴη ἄν, ὡς ἔοικεν, B C

καταπατήσασ' ἅπαντα τ.] V. *καταπατήσας.* Correxit Astius, suffragante libro Mon. In Par. A. est *αὐτὰ ἅπαντα.* Quod nuperi editt. non debebant tam avide arripere. Habet enim codex ille, ut nuper compertum est, potius *ἅπαντ' αὐτὰ,* quod ex *ἅπαντα ταῦτα* ortum esse non temere suspiceris. Deinde pro vulg. *οὐδὲ φροντίζει* codd. meliores, uno Par. A. excepto, *οὐδὲν φρ.*

C. *Ταῦτά τε δή, ἔφην, ἔχοι* —] Sic Par. ADK. Vat. Θ. Ang. Vat. r. Flor. β. α. *ταῦτά τε δή.* Aberat *τε* ante Bekker. Mox Par. A. Vind. Φ. *καὶ εἴη, ὡς ἔοικ.* omisso *ἄν.* Voculam abiecerunt Turr.

rent et in medio versarentur; quam rationem probarunt Astius et A. Matth. Gr. §. 349, 3., aut constructio verborum sic instituenda: *ἢ οὔπω εἶδες ἐν τοιαύτῃ πολιτείᾳ* (sc. *ἐκείνην τὴν πραότητα*) *ἀνθρώπων καταψηφισθέντων θανάτου ἢ φυγῆς, οὐδὲν ἧττον αὐτῶν μενόντων τε καὶ ἀναστρεφομένων ἐν μέσῳ;* ut postrema rei explanandae causa subiuncta sint: quod placuit C. Reisigio Enarrat. Sophocl. Oed. Col. v. 243. Dein quasi antecesserit: *ὡς μένουσί τε καὶ ἀναστρέφονται,* subiungitur: *καὶ ὡς περινοστεῖ,* ut simul transeatur a plurali numero ad singularem *περινοστεῖ* sc. *ὁ καταψηφισθείς.* v. ad libr. III. p. 389. D. Quam loquendi consuetudinem non tenentes librarii illud ipsum *ὁ καταψηφισθείς* in ordinem verborum invexerunt. Ad *Καὶ πολλούς γε* intell. *εἶδον,* ex quo robur quoddam accedere puto virorum doctorum sententiae, qui *αὐτῶν μενόντων κ. τ. λ.* per quandam anacoluthiam loco accusativi positum iudicarunt.

B. *Ἡ δὲ συγγνώμη — εἶναι τῷ πλήθει*] En aliud anacoluthon. Nam post *τὰ τοιαῦτα πάντα* quum secundum legitimam constructionem addere debuisset fere haec: *ἆρ' οὐ μεγαλοπρεπὴς καὶ γενναία;* relicta structura, quam inchoaverat, subiunxit: *ὡς μεγαλοπρεπῶς κ. τ. λ.,* quibus verbis posterior sententiae pars eleganter explicatur atque fusius illustratur. Germanice totum locum sic interpretamur: „Die Nachsicht desselben (dieses Staates) aber und die in keiner Beziehung vor-

ἡδεῖα πολιτεία καὶ ἄναρχος καὶ ποικίλη, ἰσότητά τινα ὁμοίως ἴσοις τε καὶ ἀνίσοις διανέμουσα. Καὶ μάλ', ἔφη, γνώριμα λέγεις.

Cap. XII. Ἄθρει δή, ἦν δ' ἐγώ, τίς ὁ τοιοῦτος ἰδίᾳ. ἢ πρῶτον σκεπτέον, ὥςπερ τὴν πολιτείαν ἐσκεψάμεθα, τίνα τρόπον γίγνεται; Ναί, ἔφη. Ἀρ' οὖν οὐχ ὧδε; τοῦ φειδωλοῦ ἐκείνου καὶ ὀλιγαρχικοῦ
D γένοιτ' ἄν, οἶμαι, υἱὸς ὑπὸ τῷ πατρὶ τεθραμμένος ἐν τοῖς ἐκείνου ἤθεσι. Τί γὰρ οὔ; Βίᾳ δὴ καὶ οὗτος ἄρχων τῶν ἐν αὑτῷ ἡδονῶν, ὅσαι ἀναλωτικαὶ μέν, χρηματιστικαὶ δὲ μή· αἳ δὴ οὐκ ἀναγκαῖαι κέ-

Cap. XII. D. τάς τε ἀναγκαίους] Sic Par. A. Vat. Θ. Ven. Il. Vind. Ang. Vat. m. r. Flor. a. c. x. γ. et ex corr. Ven. Ξ. Vulgo ἀναγκαίας, quod peperit praegressum ἀναγκαῖαι. Tali formarum varietate tantum abest ut Attici abstinuerint, ut etiam delectati esse videantur. Formam ἀναγκαίους notavimus ad p. 559. A. extr., ubi eadem est scripturae varietas. cf. Buttmann. Gr. Ampl. T. I. p. 247.

handene Kleinigkeitskrämerei, sondern das Uebersehen alles dessen, was wir, als wir unsern Staat gründeten, so ernsthaft behaupteten, dass nämlich einer, er müsste denn eine überschwengliche Natur haben, nie ein guter Mann werden würde, wenn er nicht gleich von Iugend an spielend sich mit dem Schönen beschäftigte und alles dergleichen übte, — wie erhaben schreitet er über alles diess hinweg und bekümmert sich gar nicht darum, von welchen Beschäftigungen auch einer zu den Staatsgeschäften hinzutritt, sondern er ehrt ihn, wenn er nur versichert der Menge gewogen zu sein." — φύσις ὑπερβεβλημένη est natura prorsus excellens s. plane egregia. Legg. p. 719. D. οὔσης ταφῆς τῆς μὲν ὑπερβεβλημένης, τῆς δὲ ἐλλειπούσης. Eurip. Alcest. v. 155: τί χρὴ γενέσθαι τὴν ὑπερβεβλημένην γυναῖκα; Duplex τί neminem morabitur, qui contulerit Theaet. p. 147. A. Men. p. 74. B. Gorg. p. 453. C. al. — Καταπατεῖν nunc fastum ac contemptum indicat, de qua re vix est quod moneamus. Satis erit contulisse Anacreont. Odar. XXVI, 5: κισσοστεφὴς δὲ κεῖμαι, πατῶ δ' ἅπαντα θυμῷ. Neque etiam narrare attinet, quibus modis interpretes locum utique paullo impeditiorem vel interpretando vel corrigendo sollicitaverint.

C. ἰσότητά τινα ὁμοίως — διανέμουσα] aequalitatem quandam aequalibus iuxta atque inaequalibus tribuens. Acerba cum irrisione haec dicta sunt.

Cap. XII. ὥςπερ τὴν πολιτείαν ἐσκεψάμεθα] sc. πρῶτον, τίνα τρόπον ἐγίγνετο.

κληνται. Δῆλον, ἔφη. Βούλει οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ἵνα μὴ σκοτεινῶς διαλεγώμεθα, πρῶτον ὁρισώμεθα τάς τε ἀναγκαίους ἐπιθυμίας καὶ τὰς μή; Βούλομαι, ἦ δ' ὅς. Οὐκοῦν ἅς τε οὐκ [ἂν] οἷοί τ' εἶμεν ἀποτρέψαι, δικαίως * ἂν * ἀναγκαῖαι καλοῖντο, καὶ ὅσαι E ἀποτελούμεναι ὠφελοῦσιν ἡμᾶς; τούτων γὰρ ἀμφοτέρων ἐφίεσθαι ἡμῶν τῇ φύσει ἀνάγκη. ἢ οὔ; Καὶ μάλα. Δικαίως δὴ τοῦτο ἐπ' αὐταῖς ἐροῦμεν, τὸ 559 ἀναγκαῖον. Δικαίως. Τί δέ; ἅς γέ τις ἀπαλλάξειεν ἄν, εἰ μελετῴη ἐκ νέου, καὶ πρὸς οὐδὲν ἀγαθὸν ἐνοῦσαι δρῶσιν, αἱ δὲ καὶ τοὐναντίον, πάσας ταύ-

οἷοι τ' εἶμεν ἀποτρέψαι] Sic Par. A. Ven. Ξ. Vind. Vat. m. Flor. a. c. γ. cum ed. Bas. 2. Legitur alias ἀποστρέψαι quod servavit etiam Bekker. Dein δικαίως ἂν ἀναγκ. Vind.

P. 559. εἰ μελετῴη] μελετῷ Par. A. Ang. Vat. m. Quod ortum ex antiqua scriptura, qua iota apponebatur.

πάσας ταύτας εἰ μὴ ἀν.] Sic codd. omnes cum ed. Bas. 2. Prave vulgo πᾶσαι πάντας. Dein Par. A. Mon. Flor. α. β. ἀναγκαίας, ut vel praestantissimus liber sibi parum constet.

D. ὑπὸ τῷ πατρὶ τεθραμμένος] V. ad III. p. 391. C. coll. IX. p. 572. C.

οὐκ ἂν οἷοί τ' εἶμεν ἀποτρέψαι] quos non possimus depellere vel propulsare. Sed suspicamur ἂν hic prave interpositum esse, quod post δικαίως erat inserendum, ubi unus Vindob. liber positum habet. De ἀποτελούμεναι cf. libr. IX. p. 580. E. ibique annot.

E. τοῦτο ἐπ' αὐταῖς ἐροῦμεν, τὸ ἀναγκαῖον] Dictum ut ὀνομάζειν τι ἐπί τινι, καλεῖν τι ἐπί τινι, et similia, de quibus scripsimus ad p. 470. B. libr. V. — Τὸ ἀναγκαῖον per appositionem pronomini adiectum, hoc sensu: Recte igitur iis tribuemus nomen cupiditatum necessariarum.

P. 559. καὶ πρὸς οὐδὲν ἀγαθὸν — δρῶσιν] Schleiermacherus: „und zu nichts Gutem mitwirken." Vereor ut recte. Nec placet quod Astius suasit πρὸς οὐδέν', ut δρᾶν cum πρός accusativo personae addito constructum putetur, sicuti πράττειν Phaedon. p. 113. E. et ποιεῖν Xenoph. Mem. IV, 2, 16. Cyrop. I, 6, 31. Neque enim ἀγαθὸν πρός τινα δρᾶν recte dici posse videtur. Nisi fallor, καὶ πρός idem est quod καὶ προςέτι, ac praeterea, atque insuper. Libr. I. p. 328. A: καὶ πρός γε παννυχίδα ποιήσουσιν. V. p. 466. E: καὶ πρός γε — ἄξουσιν εἰς πόλεμον. Euthyd. p. 294. A: καὶ σύ γε πρός. Men. p. 90. E: καὶ ἀμαθία γε πρός. Sophist. p. 234. A: καὶ πρός γε θαλάττης. Omisso γε Legg. III. p. 702. C: ἀλλὰ καὶ πρὸς οἰωνόν τινα ποιοῦμαι, quae verba male intellecta sunt. Euthyd. p. 298. D: καὶ πρὸς ἄρα σοι πατήρ ἐστιν. Aristoph. Lysistr. v. 626: δεινά γάρ τοι — λαλεῖν γυναῖκας οὔσας ἀσπίδος χαλκῆς πέρι καὶ διαλλάττειν πρὸς ἡμᾶς ἀνδράσιν Λακωνικοῖς.

τας εἰ μὴ ἀναγκαίους φαῖμεν εἶναι, ἆρ' οὐ καλῶς ἂν λέγοιμεν; Καλῶς μὲν οὖν. Προελώμεθα δή τι παράδειγμα ἑκατέρων, αἵ εἰσιν, ἵνα τύπῳ λάβωμεν αὐτάς; Οὐκοῦν χρή. Ἆρ' οὖν οὐχ ἡ τοῦ φαγεῖν μέχρι ὑγιείας τε καὶ εὐεξίας καὶ αὐτοῦ σίτου τε καὶ
B ὄψου ἀναγκαῖος ἂν εἴη; Οἶμαι. Ἡ μέν γέ που τοῦ σίτου κατ' ἀμφότερα ἀναγκαία, ᾗ τε ὠφέλιμος ᾗ τε παῦσαι ζῶντα δυνατή. Ναί. Ἡ δὲ ὄψου, εἴ πῄ τινα ὠφέλειαν πρὸς εὐεξίαν παρέχεται. Πάνυ

B. ἀναγκαῖος ἂν εἴη] Sic Par. A. Ven. Ξ. Vind. Ang. Vat. m. Flor. a. c. x. α. γ. et corr. Vat. Θ. Vulgo ἀναγκαίως Mon. Flor. β. ἀναγκαία.

ᾗ τε παῦσαι ζῶντα δ.] Mon. Flor. β. μὴ παῦσαι. Pro ζῶντα Athenaeus XII. p. 401. ed. Schw. πεινῶντα, quod in marg.

Plut. v. 1002: καὶ πρὸς ἐπὶ τούτοις εἶπεν κ. τ. λ. Eurip. Phoeniss. v. 884: καὶ πρὸς ἠτιμασμένος. Post καί pervulgato more pronomen relativum nominativo casu iterandum: nam plene dicendum fuit: καὶ αἳ προςέτι οὐδὲν ἀγαθὸν ἐνοῦσαι δρῶσιν.

ἑκατέρων, αἵ εἰσιν] In his Astius et A. Matthiae Gr. Ampl. p. 907. αἵ pro τίνες dictum arbitrantur. Non assentior. Nam ὅς semper finitum est referturque ad certam aliquam rem vel personam: τίς quaerit de eo, quod est infinitum atque incertum. Ex quo patet alterum cum altero non potuisse permutari. Quocirca hunc locum sic interpretari malim: Sumamus igitur exemplum aliquod cupiditatum utriusque generis, quae s. quales revera sunt. Poterat igitur etiam sic dicere: προελώμεθα δή τι παράδειγμα τῶν οὐσῶν ἑκατέρου γένους ἐπιθυμιῶν. Aliorum locorum, quos huc revocarunt, etsi paullo alia ratio est, tamen non maior est vis ad usum illum relativi demonstrandum. cf. libr. IV. p. 444. A. VI. p. 504. A. Menon. p. 80. D. — Sententiam verborum ὡς τύπῳ λάβωμεν cognosces ex annot. ad libr. III. c. 20.

μέχρι ὑγιείας τε καὶ εὐεξίας] quatenus exigit corporis valetudo et bonus habitus. Dein vulgo erat ἀναγκαίως ἂν εἴη, quod tuetur Astius, nec ego prorsus aspernarer, si meliorum librorum auctoritate muniretur. Solet enim εἶναι, ut Lat. esse, interdum cum adverbiis copulari, si non simplicem verbi substantivi habet potestatem, sed simul comprehendit praedicati notionem, ut vel se habere vel reperiri s. extare (vorhanden sein) significet. v. ad Euthyphr. p. 10 sq. Quocirca haec utique liceat sic intelligere: „Wäre nun nicht die Begierde zum Essen — nothwendiger Weise vorhanden?“ Verum enim vero quum libri meliores ἀναγκαῖος scriptum exhibeant, eaque lectio ipsi sententiae magis accommodata videatur, alteram scripturam inde natam esse existimo, quod terminatio generis feminini in ος subsequente statim ἀναγκαία librarios offenderet. De huius terminationis varietate cf. IV. p. 425. D. VIII.

μὲν οὖν. Τί δέ; ἡ πέρα τούτων καὶ ἀλλοίων ἐδεσμάτων ἢ τοιούτων ἐπιθυμία, δυνατὴ δὲ κολαζομένη ἐκ νέων καὶ παιδευομένη ἐκ τῶν πολλῶν ἀπαλλάττεσθαι, καὶ βλαβερὰ μὲν σώματι, βλαβερὰ δὲ ψυχῇ πρός τε φρόνησιν καὶ τὸ σωφρονεῖν, ἆρά γε ὀρθῶς οὐκ ἀναγκαία ἂν καλοῖτο; Ὀρθότατα μὲν οὖν. Οὐκοῦν καὶ ἀναλωτικὰς φῶμεν εἶναι ταύτας, ἐκείνας δὲ χρηματιστικὰς διὰ τὸ χρησίμους πρὸς τὰ ἔργα εἶναι; Τί μήν; Οὕτω δὴ καὶ περὶ ἀφροδισίων καὶ τῶν C

Vat. Θ. his verbis notatum: „Athenaeus πεινῶντα legit, quod placet." Placuit etiam Astio. Sed v. annotatt. C. Fr. Hermann. Mus. Rhen. a. 1845. IV. 3. coni. ἀδυνάτη, quod verbo tetigisse satis est. Nec vero probandum quod postea in edit. Teubn. evulgavit ζῶντα οὐ δυνατή. v. explicatt.

p. 554. A. p. 558. D. p. 561. A. al. — αὐτοῦ σίτου, cibi per se spectati, quod opponitur sequenti, ἡ πέρα τούτων καὶ ἀλλοίων ἐδεσμάτων — ἐπιθυμία. Nec vero opus est scribere αὐτοῦ τοῦ σίτου, ut nonnemo nuper voluit.

B. ᾗ τε παῦσαι ζῶντα δυνατή] sc. si non expleatur. Hoc igitur significat ciborum cupiditatem non modo utilem esse, sed etiam plane necessariam, quippe sine qua vita conservari plane non possit. In qua sententia quid molestum aut ineptum sit, equidem non perspicio. Itaque lectionem libri Veneti apud Athenaeum XII. p. 41. Vol. IV. ed. Schweigh. παῦσαι πεινῶντα, quam Coraius et Astius amplectendam censuerunt, natam arbitror ex male sedula grammatici alicuius correctione, qui non vidisset istuc παῦσαι ζῶντα per chiasmum referendum esse ad antegressum ὑγιείας, et ὠφέλιμος spectare ad εὐεξίαν. Dein Coraius in Animadv. Schweighäuseri ad Athen. T. VI. p. 314. ᾗ που vel ᾗ πῃ pro εἴ πῃ scribendum coniecit. Quod vereor ut cuiquam placeat. Ad Ἡ δὲ ὄψου intelligas ἀναγκαία ἐστίν, ut sensus hic sit: opsoniorum autem cupiditas ita tantum necessaria est, si qua ratione prodest ad bonum corporis habitum.

ἡ πέρα τούτων — ἐπιθυμία] h. e. ἡ ἐπιθυμία ἡ πέρα τούτων καὶ ἡ ἀλλοίων ἐδεσμάτων ἐπιθυμία ἢ τοιούτων, ea cupiditas, quae utilitatis et necessitatis fines transgreditur atque alius generis cibos appetit quam quales modo diximus, hoc est, delicatiores.

δυνατὴ δὲ — ἐκ τῶν πολλῶν ἀπαλλάττεσθαι] Ficinus: quae per temperantiam a iuventute coërceri potest, obest autem corpori ctr. Non expressit verba καὶ παιδευομένη ἐκ τῶν πολλῶν, quae desunt etiam apud Athenaeum. Neque tamen assentior Astio ea recte omissa esse iudicanti. Quod enim Socrates istam cupediorum cupiditatem matura castigatione ac disciplinae severitate ex plerisque vel potius plurimis expelli posse arbitratur, id verissime dictum est, si quidem apud multos ea est vis cupiditatis at-

ἄλλων φήσομεν; Οὕτως. Ἆρ' οὖν καὶ ὃν νῦν δὴ κηφῆνα ὠνομάζομεν, τοῦτον ἐλέγομεν τὸν τῶν τοιούτων ἡδονῶν καὶ ἐπιθυμιῶν γέμοντα καὶ ἀρχόμενον ὑπὸ τῶν μὴ ἀναγκαίων, τὸν δὲ ὑπὸ τῶν ἀναγκαίων
D φειδωλόν τε καὶ ὀλιγαρχικόν; Ἀλλὰ τί μήν;

Cap. XIII. Πάλιν τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, λέγωμεν, ὡς ἐξ ὀλιγαρχικοῦ δημοκρατικὸς γίγνεται. φαίνεται δὲ μοι τά γε πολλὰ ὧδε γίγνεσθαι. Πῶς; Ὅταν νέος τεθραμμένος, ὡς νῦν δὴ ἐλέγομεν, ἀπαιδεύτως τε καὶ φειδωλῶς γεύσηται κηφήνων μέλιτος, καὶ ξυγγένηται αἴθωσι θηρσὶ καὶ δεινοῖς, παντοδαπὰς ἡδονὰς καὶ ποικίλας καὶ παντοίως ἐχούσας δυναμένοις σκευάζειν,
E ἐνταῦθά που οἴου εἶναι ἀρχὴν αὐτῷ μεταβολῆς ὀλιγαρχικῆς τῆς ἐν ἑαυτῷ εἰς δημοκρατικήν. Πολλὴ ἀνάγκη, ἔφη. Ἆρ' οὖν, ὥςπερ ἡ πόλις μετέβαλλε βοηθησάσης τῷ ἑτέρῳ μέρει ξυμμαχίας ἔξωθεν, ὁμοίας ὁμοίῳ, οὕτω καὶ ὁ νεανίας μεταβάλλει βοηθοῦντος αὖ εἴδους ἐπιθυμιῶν ἔξωθεν τῷ ἑτέρῳ τῶν παρ' ἐκείνῳ, ξυγγενοῦς τε καὶ ὁμοίου; Παντάπασι μὲν

C. ὃν νῦν δὴ κηφῆνα ὠνομάζομεν —] V. ὃν δὴ νῦν, quod ex codd. optimis et longe plurimis mutatum. Vocem κηφῆνα, quam Bekkerus narrat in editione sua operarum errore excidisse, Florentini libri omnes omittunt, ut haud sciam, an eandem etiam nonnulli codd. Bekkeri neglexerint. Quanquam dubitari non potest, quin retinenda fuerit. Pro τὸν τῶν τοιούτων, quod exhibent Par. A. Ang. Flor. γ., vulgo legebatur τῶν τοιούτων. Verba τὸν δὲ ὑπὸ τῶν ἀναγκαίων, quae in ed. Bekkerian. errore omissa sunt, desiderantur in Vat. Θ. et Ang.

que lubidinis, ut nullo modo extingui posse videatur. De constructione v. ad libr. V. p. 471. O.

C. Ἆρ' οὖν καὶ ὃν νῦν δὴ — ὀλιγαρχικόν] Astius signo interrogandi post ὠνομάζομεν posito post Ἆρ' οὖν καὶ intelligendum censet οὕτω φήσομεν περὶ τούτου, ὃν νῦν δὴ κηφῆνα ὠνομάζομεν; ut sequentia τοῦτον — ὀλιγαρχικόν explicationis causa subiuncta sint. Ego locum malim sic interpretari: Nonne etiam quem modo (c. 7. et 8.) fucum nominabamus, hunc dicebamus eum, qui talibus voluptatibus et cupiditatibus esset repletus ab iisque minime necessariis regeretur, eum autem, qui necessariis tantum indulgeret, parcum et principatus paucorum studiosum?

Cap. XIII. D. αἴθωσι θηρ-

οὖν. Καὶ ἐὰν μέν, οἶμαι, ἀντιβοηθήσῃ τις τῷ ἐν
ἑαυτῷ ὀλιγαρχικῷ ξυμμαχία, ἤ ποθεν παρὰ τοῦ πα-
τρὸς ἢ καὶ τῶν ἄλλων οἰκείων, νουθετούντων τε 560
καὶ κακιζόντων, στάσις δὴ καὶ ἀντίστασις καὶ μάχη
ἐν αὐτῷ πρὸς αὑτὸν τότε γίγνεται. Τί μήν; Καὶ
ποτὲ μέν, οἶμαι, τὸ δημοκρατικὸν ὑπεχώρησε τῷ ὀλι-
γαρχικῷ, καί τινες τῶν ἐπιθυμιῶν αἱ μὲν διεφθά-
ρησαν, αἱ δὲ καὶ ἐξέπεσον, αἰδοῦς τινος ἐγγενομένης
ἐν τῇ τοῦ νέου ψυχῇ, καὶ κατεκοσμήθη πάλιν. Γί-
γνεται γάρ ἐνίοτε, ἔφη. Αὖθις δέ, οἶμαι, τῶν ἐκ-
πεσουσῶν ἐπιθυμιῶν ἄλλαι ὑποτρεφόμεναι ξυγγενεῖς
δι' ἀνεπιστημοσύνην τροφῆς πατρὸς πολλαί τε καὶ B
ἰσχυραὶ ἐγένοντο. Φιλεῖ γοῦν, ἔφη, οὕτω γίγνεσθαι.
Οὐκοῦν εἵλκυσάν τε πρὸς τὰς αὐτὰς ὁμιλίας, καὶ
λάθρᾳ ξυγγιγνόμεναι πλῆθος ἐνέτεκον. Τί μήν;
Τελευτῶσαι δή, οἶμαι, κατέλαβον τὴν τοῦ νέου τῆς
ψυχῆς ἀκρόπολιν, αἰσθόμεναι κενὴν μαθημάτων τε
καὶ ἐπιτηδευμάτων καλῶν καὶ λόγων ἀληθῶν, οἳ δὴ

Cap. XIII. E. *πόλις μετέβαλλε*] Par. A. Vat. Θ. Ven. II. Ang. Vat. m. Flor. a. c. γ. *μετέβαλε*, quod recepit Bekker.

Καὶ ἐὰν μέν, οἶμαι] Vulgo *γε* post *μέν* additur, quod om. Par. A. Vind. Φ. Vat. m. Dein coni. *αὐτῷ* Steph.

P. 560. *ὑποτρεφόμεναι ξυγγ.*] Sic Par. A. Ven. Ξ. Vind. Ang. Vat. m. Flor. a. c. x. α. γ., quod firmat etiam scriptura librorum Vat. Θ. Ven. II. Vat. r. *ὑποστρεφόμεναι*. Sed editt. omnes praeter Bas. 2. habent *ἐπιτρεφόμεναι*.

B. *Τελευτῶσαι δή, οἶμαι*] Par. A. Vat. Θ. Ven. Ξ. II. Vind. Angel. Vat. m. r. Flor. a. c. x. α. γ. *δή*. Vulgo *δέ*.

σι] Schol. in Hom. Iliad. σ'. 690. *τὸν αἴθωνα* interpretantur *τὸν κατὰ ψυχὴν ἔμπυρον, ὀξύν, σφοδρόν*. Sophocl. Aiac. v. 1077: *αἴθων ὑβριστής*, ubi v. Lobeck. — *Θῆρες*, Ungethüme, nunc intelliguntur homines feroces et audaces. Sic Sophist. p. 235. A: *νῦν ἡμέτερον ἔργον ἤδη τὸν θῆρα* (Sophistam) *μηκέτ' ἀνεῖναι*. Ceterum pulcherrima est quae sequitur allegoria, de quo verbo monuisse satis est.

P. 560. *ἄλλαι ὑποτρεφόμεναι*] quae veluti succrescunt nondum animadversae. Lectio elegans nescio cur in *ἐπιτρεφόμεναι* mutata fuerit.

B. *πρὸς τὰς αὐτάς ὁμιλίας*] ad eandem consuetudinem, qua paullo ante erat usus. Non opus est, ut de Astii coniectura legamus *πρὸς ταῖς αὐταῖς ὁμιλίαις*.

C ἄριστοι φρουροί τε καὶ φύλακες ἐν ἀνδρῶν θεοφιλῶν εἰσι διανοίαις. Καὶ πολύ γ', ἔφη. Ψευδεῖς δὴ καὶ ἀλαζόνες, οἶμαι, λόγοι τε καὶ δόξαι ἀντ' ἐκείνων ἀναδραμόντες κατέσχον τὸν αὐτὸν τόπον τοῦ τοιούτου. Σφόδρα γ', ἔφη. Ἆρ' οὖν οὐ πάλιν τε εἰς ἐκείνους τοὺς Λωτοφάγους ἐλθὼν φανερῶς κατοικεῖ; καὶ ἐὰν παρ' οἰκείων τις βοήθεια τῷ φειδωλῷ αὐτοῦ τῆς ψυχῆς ἀφικνῆται, κλῄσαντες οἱ ἀλαζόνες λόγοι ἐκεῖνοι τὰς τοῦ βασιλικοῦ τείχους ἐν
D αὐτῷ πύλας οὔτε αὐτὴν τὴν ξυμμαχίαν παριᾶσιν, οὔτε πρέσβεις πρεσβυτέρων λόγους ἰδιωτῶν εἰςδέχον-

ἀνδρῶν θεοφιλῶν] θεοφιλῶν deest in Par. DK. Vat. Θ. Ven. II. Mon. Ang. Vat. r. Flor. β.

C. Ψευδεῖς δὴ καὶ ἀλαζόνες] Phaedon p. 92. C: λόγοις σύνοιδα οὖσιν ἀλαζόσι — καὶ ἐξαπατῶσι, ubi plura collegit Wyttenbachius.

εἰς ἐκείνους τοὺς Λωτοφάγους] Odyss. IX. v. 81 sqq. Intelliguntur illi, qui descripti sunt supra p. 559. D. E. Qui quidem mellis sui dulcedine adolescentem non minus capere ac delenire significantur, quam Lotophagi herbae suae suavitate Ulyxis socios detinuerint. Illi enim gustata loti herba redire ad navim noluerunt obliti reditus, ut etiam verberibus eo adigendi fuerint.

D. οὔτε πρέσβεις πρεσβυτέρων λ. ἰδ.] Pulcherrima amphibolia. Nam πρέσβεις intelliguntur legati, s. oratores. Sententia haec est: neque sermones hominum privatorum, aetate provectiorum, qui tanquam oratores mittuntur, admittunt. Cobetus Varr. Lectt. p. 219. pro ἰδιωτῶν scribendum censet δι' ὤτων. Qua mutatione facile caremus. Nempe παρ' οἰκείων venit hoc auxilium, unde πρεσβυτέρων λόγοι ἰδιωτῶν memorantur ratione habita τοῦ βασιλικοῦ τείχους. De collocatione verborum v. ad Menex. p. 239. C. Tim. p. 33. A.

ὠθοῦσιν ἔξω — φυγάδα] h. e. ὥςτε φυγάδα γενέσθαι. Eurip. Phoeniss. v. 74: φυγάδα δ' ἀπωθεῖ τῆςδε Πολυνείκην χθονός. Sophocl. Oed. T. v. 1518: πέμψεις ἄποικον. Eurip. Hecub. v. 769: ἐκβάλλει θαλασσόπλαγκτον. Virgil. Aen. I. v. 70: sed diversos age. Sed frequentissimus hic usus prolepseos apud poetas; rarior apud pedestris orationis scriptores. v. Seidler ad Eurip. Electr. p. 61. Lobeck. ad Soph. Aiac. p. 299. Wunderlich. ad Tibull. p. 165. Erfurdt. ad Sophocl. T. IV. p. 323. Schaefer. ad Theocrit. p. 215. Hermann. ad Viger. p. 897.

μετὰ πολλῶν καὶ ἀνωφελῶν ἐπιθυμιῶν] adiuvantibus multis ac perniciosis cupiditatibus. Xenoph. Cyrop. IV, 6, 7: ἐλπίδα τινὰ λάβοιμι τῷ φίλῳ παιδὶ τιμωρίας ἄν τινος μετὰ σοῦ τυχεῖν, i. e. te auxilium ferente. Infra libr. IX. p. 571.

ται, αὐτοί τε κρατοῦσι μαχόμενοι, καὶ τὴν μὲν αἰδῶ ἠλιθιότητα ὀνομάζοντες ὠθοῦσιν ἔξω ἀτίμως φυγάδα, σωφροσύνην δὲ ἀνανδρίαν καλοῦντές τε καὶ προπηλακίζοντες ἐκβάλλουσι, μετριότητα δὲ καὶ κοσμίαν δαπάνην ὡς ἀγροικίαν καὶ ἀνελευθερίαν οὖσαν πείθοντες ὑπερορίζουσι μετὰ πολλῶν καὶ ἀνωφελῶν ἐπιθυμιῶν; Σφόδρα γε. Τούτων δέ γέ που κενώσαντες καὶ καθήραντες τὴν τοῦ κατεχομένου τε ὑπ' αὐτῶν καὶ τελουμένου ψυχὴν μεγάλοισι τέλεσι, τὸ μετὰ τοῦτο ἤδη ὕβριν καὶ ἀναρχίαν καὶ ἀσωτίαν καὶ ἀναίδειαν λαμπρὰς μετὰ πολλοῦ χοροῦ κατάγου- E

C. *κλήσαντες οἱ ἀλαζ.*] Sic ex Par. A. Bekker. Vulgo *κλείσαντες*. v. Buttmann. Gr. Ampl. II. p. 169., qui receptam scripturam pro antiquiore habendam censuit.

B: *ὑπό τε τῶν νόμων καὶ τῶν βελτιόνων ἐπιθυμιῶν μετὰ λόγου — ἀπαλλάττεσθαι.* Voc. *ἀνωφελής* per *μείωσιν* positum est: noxius, damnosus, ut Protag. p. 334. A. Xen. Mem. II. 6, 4. Hellen. I. 7, 28. Sic *ἀκέρδεια* pro *βλαβή* Pindar. Olymp. I. 84. al. In clausula posita sunt haec verba propterea, quod et gravitate sua eminent, et non ad solum *ὑπερορίζουσι* referuntur, sed etiam ad antegressa verba *ὠθοῦσιν* et *ἐκβάλλουσιν*. Itaque non exputo, cur Astius, audaci transpositione facta, locum sic scribendum iudicaverit: *κρατοῦσι μαχόμενοι μετὰ πολλῶν καὶ ἀνωφελῶν ἐπιθυμιῶν, καὶ — ὑπερορίζουσιν*. De nominum inhonestorum cum honestis permutatione turbulentis temporibus fieri solita conf. Thucyd. III. 82. et Sallust. Catil. c. 52. iam pridem nos vera rerum vocabula amisimus, quia bona aliena largiri liberalitas, malarum rerum audacia fortitudo vocatur.

καθήραντες τὴν τοῦ κατεχομένου —] Comparatio ducta a mysteriis. De qua re Astius ita scribit: „In sacris Eleusiniis post lustrationes privataque sacrificia primum minora mysteria (*μικρὰ τέλη*) tradebantur mystis, et post sex menses maiora (*τὰ μεγάλα*) contemplanda praebebantur epoptis. v. Bulliald. ad Theon. Mathem. p. 215. 222 sq."

E. *μετὰ πολλοῦ χοροῦ κατάγουσιν*] *Κατέρχεσθαι, κατάγειν, καταδέχεσθαι* sunt verba propria de exsulibus, qui in patriam redeunt, honorifice restituuntur atque recipiuntur. Mox: *ἐὰν — μέρη — καταδέξηται τῶν ἐκπεσόντων*. Sic *καταδέχεσθαι*, exsulem in patriam recipere, legitur apud Xenoph. Agesil. II, 21. De *κατάγειν* et *κατέρχεσθαι* nota sunt, quae disputavit Porson. ad Eurip. Med. v. 1011. — *ὑποκοριζόμενοι* nunc est res turpes honesto nomine ornantes, ut ne vera earum ratio et conditio animadvertatur. Nam *κορίζεσθαι* vel *ὑποκορίζεσθαι* significat 1) infantium instar balbutire, vel cum infantibus ut infantem loqui ac iocari; 2)

σιν ἐστεφανωμένας, ἐγκωμιάζοντες καὶ ὑποκοριζόμενοι, ὕβριν μὲν εὐπαιδευσίαν καλοῦντες, ἀναρχίαν δὲ ἐλευθερίαν, ἀσωτίαν δὲ μεγαλοπρέπειαν, ἀναίδειαν
561 δὲ ἀνδρείαν. ἆρ' οὐχ οὕτω πως, ἦν δ' ἐγώ, νέος ὢν μεταβάλλει ἐκ τοῦ ἐν ἀναγκαίοις ἐπιθυμίαις τρεφομένου εἰς τὴν τῶν μὴ ἀναγκαίων καὶ ἀνωφελῶν ἡδονῶν ἐλευθέρωσίν τε καὶ ἄνεσιν; Καὶ μάλα γ', ἦ δ' ὅς, ἐναργῶς. Ζῇ δή, οἶμαι, μετὰ ταῦτα ὁ τοιοῦτος οὐδὲν μᾶλλον εἰς ἀναγκαίους ἢ μὴ ἀναγκαίους ἡδονὰς ἀναλίσκων καὶ χρήματα καὶ πόνους καὶ διατριβάς· ἀλλ' ἐὰν εὐτυχὴς ᾖ καὶ μὴ πέρα ἐκβακχευθῇ, ἀλλά τι καὶ πρεσβύτερος γενόμενος τοῦ
B πολλοῦ θορύβου παρελθόντος μέρη τε καταδέξηται τῶν ἐκπεσόντων καὶ τοῖς ἐπεισελθοῦσι μὴ ὅλον ἑαυτὸν ἐνδῷ, εἰς ἴσον δή τι καταστήσας τὰς ἡδονὰς

E. *εὐπαιδευσίαν καλοῦντες*] Sic cum Bekkero nunc edidi, postquam vidi eam esse Par. A. Ven. Ξ. Vind. Ang. Vat. m. scripturam, quam firmat etiam lectio librorum Vat. Θ. Ven. II. Vat. r. *ἀπαιδευσίαν* exhibentium. Vulgo *παίδευσιν*. Mox editt. praeter Bekk. *ἀνδρίαν*. Sed etiam Par. A. repetitae lectionis habet *ἀνδρείαν*, ut nunc ubique in eo scriptum esse constat. Igitur rem semel iterumve memorare satis duximus.

P. 561. *ἐκ τοῦ ἐν ἀναγκαίοις ἐπ. τρεφ. εἰς τὴν τῶν*] Addidi olim *ἐν* vulgo neglectum ex Flor. a. c. β. γ. Par. DK. Ven. II. Mon. Angel. Ac bonum factum quod nunc etiam cod.

magnitudinem alicuius rei blandiendi causa minuere, blandiri, adulari; 3) magnitudinem rei et veram eius conditionem deminuendo celare, aliamque ei affingere, unde oritur notio simulandi et fingendi; 4) magnitudinem alicuius rei contemptionis causa deminuere, aut quod revera contemnis, aut ut videaris contemnere, ex quo nascitur superbiendi, contemnendi et irridendi significatio. Verbi usum copiose persequutus est Fr. A. G. Spohn. Commentat. de extrema Odysseae parte p. 109 sq.

P. 561. *ἐκ τοῦ ἐν ἀναγκαίοις ἐπ. τρεφομένου*] P. 558. D: *τεθραμμένος ἐν τοῖς ἐκείνου ἤθεσιν.* Deinde quod Bekkerus *εἰς* ante *τὴν τῶν μὴ ἀναγκαίων* extrusit, id vix probaveris collatis hisce locis. P. 555. B: *μεταβάλλει μὲν τρόπον τινὰ τοιόνδε ἐξ ὀλιγαρχίας εἰς δημοκρατίαν.* P. 553. A: *ὧδε μάλιστα εἰς ὀλιγαρχικὸν ἐκ τοῦ τιμοκρατικοῦ ἐκείνου μεταβάλλει.* P. 550. C: *ὡς μεταβαίνει πρῶτον ἐκ τῆς τιμαρχίας εἰς τὴν ὀλιγαρχίαν, ῥητέον.* P. 565. D: *τίς οὖν ἀρχὴ μεταβολῆς ἐκ προστάτου ἐπὶ τύραννον;* al. Quae Platonem satis constanter hac constructione in eadem re usum esse evincunt.

οὐδὲν μᾶλλον εἰς ἀναγ-

διάγει, τῇ παραπιπτούσῃ ἀεὶ ὥςπερ λαχούσῃ τὴν ἑαυτοῦ ἀρχὴν παραδιδούς, ἕως ἂν πληρωθῇ, καὶ αὖθις ἄλλῃ, οὐδεμίαν ἀτιμάζων, ἀλλ' ἐξ ἴσου τρέφων. Πάνυ μὲν οὖν. Καὶ λόγον γ', ἦν δ' ἐγώ, ἀληθῆ οὐ προςδεχόμενος οὐδὲ παριεὶς εἰς τὸ φρούριον, ἐάν τις λέγῃ, ὡς αἱ μέν εἰσι τῶν καλῶν τε καὶ C
ἀγαθῶν ἐπιθυμιῶν ἡδοναί, αἱ δὲ τῶν πονηρῶν, καὶ τὰς μὲν χρὴ ἐπιτηδεύειν καὶ τιμᾶν, τὰς δὲ κολάζειν τε καὶ δουλοῦσθαι· ἀλλ' ἐν πᾶσι τούτοις ἀνανεύει τε καὶ ὁμοίας φησὶν ἁπάσας εἶναι καὶ τιμητέας ἐξ ἴσου. Σφόδρα γάρ, ἔφη, οὕτω διακείμενος τοῦτο δρᾷ. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ διαζῇ τὸ καθ' ἡμέραν οὕτω χαριζόμενος τῇ προςπιπτούσῃ ἐπιθυμίᾳ, τοτὲ μὲν μεθύων καὶ καταυλούμενος, αὖθις δὲ ὑδροποτῶν καὶ κατισχναινόμενος, τοτὲ δ' αὖ γυμναζόμενος, D

Par. A. repetitae lectionis rationem nostram confirmavit, quam fastuose erant aspernati Schn. et Turr. Dein εἰς delevit Bekkerus, sequutus Paris. A. Vind. Vat. m. Omittunt etiam Flor. a. c. γ. Et sequuti sunt Schn. Turr. Herm. Sed v. annotat.

Καὶ μάλα γ'] Par. A. Vind. Vat. m. Flor. a. c. α. γ. μάλα. Vulgo *Καὶ μάλιστά γ'*.

B. *ὅλον ἑαυτὸν ἐνδῷ*] Steph. cum uno Ven. Ξ. ἐκδῷ. Sed conf. Ruhnken. ad Tim. p. 101., qui hunc verbi usum exemplis illustravit.

τοτὲ μὲν μεθ.] τὸ Par. A.

καλοὺς ἢ μὴ ἀν.] h. e. aeque cupiditatibus non necessariis atque necessariis sumptus impendens atque labores et otium. — *μὴ πέρα ἐκβακχευθῇ*, si non ulterius debacchetur, et magis etiam cupiditatibus indulgeat. — *τοῦ πολλοῦ θορύβου παρελθόντος*, si, postquam plurima voluptatum turba praeteriit, et partem expulsorum recipit, neque iis, qui introgressi erant, se totum dedit. Nam ἐνδοῦναι ἑαυτόν τινι est se dedere alicui, ut Phaedr. p. 241. C. cf. Ruhnk. ad Tim. Gloss. p. 101.

B. *ἀλλ' ἐξ ἴσου τρέφων*] sc. πάσας, quod ex praecedenti οὐδεμίαν intelligas, ut ad libr. II. p. 366. D. monuimus. Hinc etiam explicanda illa Theaet. p. 157. B: *οὐδὲν εἶναι ἓν καθ' ἑαυτό, ἀλλά τινι ἀεὶ γίγνεσθαι.*

Καὶ λόγον γε — οὐ προςδεχόμενος] Int. διάγει.

C. *τῇ προςπιπτούσῃ ἐπιθυμίᾳ*] Paullo ante dicebatur τῇ παραπιπτούσῃ. Dein observes hoc, *τοτὲ μέν — αὖθις δέ — τοτὲ δ' αὖ — ἔστι δ' ὅτε — τοτὲ δέ*, in quo ne offendat dicendi varietas, vide quae notarunt interpretes ad Vigerum p. 701. — *καὶ καταυλούμενος*, et dum tibiarum cantu demulcetur, ut inter epulas et compotationes.

ἔστι δ' ὅτε ἀργῶν καὶ πάντων ἀμελῶν, τοτὲ δ' ὡς ἐν φιλοσοφίᾳ διατρίβων. πολλάκις δὲ πολιτεύεται, καὶ ἀναπηδῶν ὅ τι ἂν τύχῃ λέγει τε καὶ πράττει. κἄν ποτέ τινας πολεμικοὺς ζηλώσῃ, ταύτῃ φέρεται· ἢ χρηματιστικούς, ἐπὶ τοῦτ' αὖ. καὶ οὔτε τις τάξις οὔτε ἀνάγκη ἔπεστιν αὐτοῦ τῷ βίῳ, ἀλλ' ἡδύν τε δὴ καὶ ἐλευθέριον καὶ μακάριον καλῶν τὸν βίον τοῦ-
E τον χρῆται αὐτῷ διὰ παντός. Παντάπασιν, ἦ δ' ὅς, διελήλυθας βίον ἰσονομικοῦ τινος ἀνδρός. Οἶμαι δέ γε, ἦν δ' ἐγώ, καὶ παντοδαπόν τε καὶ πλείστων ἠθῶν μεστόν, καὶ τὸν καλόν τε καὶ ποικίλον, ὥςπερ ἐκείνην τὴν πόλιν, τοῦτον τὸν ἄνδρα εἶναι· ὃν πολλοὶ ἂν καὶ πολλαὶ ζηλώσειαν τοῦ βίου, παραδείγματα πολιτειῶν τε καὶ τρόπων πλεῖστα ἐν αὐτῷ ἔχοντα.

E. καὶ τὸν καλόν τε καὶ ποικίλον] Articulum τὸν vulgo omissum omnes codd. uno consensu exhibuerunt. Solus Vind. scribendi errore τῶν καλῶν.

Cap. XIV. P. 562. B. τοῦτο δ' ἦν ὑπέρπλουτος] Steph. cum Ven. Ξ. τοῦτο δ' ἦν γίγνεσθαι ὑπέρπλουτος. Sed ita esse

D. ὡς ἐν φιλοσοφίᾳ διατρίβων] Praemisit ὡς, quia talem hominem vult indicare revera non versari in philosophiae studio. — ἀναπηδῶν eleganter indicat repentinum hominis impetum, quo ad publica negotia tractanda accingitur et prosilit, scilicet quidvis coram populo dicturus atque facturus. Ad ὅ τι ἂν τύχῃ ex sequentibus intelligere licet λέγων τε καὶ πράττων.

ταύτῃ φέρεται] hac via, i. e. ad hoc, fertur; v. Heindorf. ad Sophist. p. 351. Dein τάξις est ordo, quem quis ipse sibi praescripsit; ἀνάγκη autem norma et lex ab aliis constituta. Καὶ ante οὔτε τις τάξις nunc est denique, postremo, ut paucis complectar, ut saepe.

E. ὥςπερ ἐκείνην τὴν πόλιν] Respicit ad p. 557. C. D. Quo loco quum de sola civitate dictum sit neque etiam de varietate morum in singulis hominibus conspicuorum; fortasse ferri non posse videatur quod primus ex codicibus evulgavit I. Bekkerus: καὶ τὸν καλόν τε καὶ ποικίλον κ. τ. λ. Addito enim articulo hic oritur sensus: Et hunc virum arbitror esse pulcrum illum atque varium, cuius antea mentionem iniiciebamus. At enim vero intelligi potest varius ille vir atque pulcher, qui ista civitatis forma iam significatus est.

P. 562. ὀρθῶς ἂν προσαγορευόμενος] Vid. ad libr. V. p. 478. E.

Cap. XIV. τίς τρόπος τυραννίδος γίγνεται;] Acute Schleiermach. haec verba labem aliquam suscepisse coniecit. Neque enim iam agitur de

Οὕτω γάρ, ἔφη, ἔστι. Τί οὖν; τετάχθω ἡμῖν κατὰ δημοκρατίαν ὁ τοιοῦτος ἀνήρ, ὡς δημοκρατικὸς ὀρ- 562
θῶς ἂν προσαγορευόμενος; Τετάχθω, ἔφη.

Cap. XIV. Ἡ καλλίστη δή, ἦν δ' ἐγώ, πολιτεία τε καὶ ὁ κάλλιστος ἀνὴρ λοιπὰ ἂν ἡμῖν εἴη διελθεῖν, τυραννίς τε καὶ τύραννος. Κομιδῇ γ', ἔφη. Φέρε δή, τίς τρόπος τυραννίδος, ὦ φίλε ἑταῖρε, γίγνεται; ὅτι μὲν γὰρ ἐκ δημοκρατίας μεταβάλλει, σχεδὸν δῆλον. Δῆλον. Ἆρ' οὖν τρόπον τινὰ τὸν αὐτὸν ἔκ τε ὀλιγαρχίας δημοκρατία γίγνεται καὶ ἐκ δη-
μοκρατίας τυραννίς; Πῶς; Ὃ προὔθετο, ἦν δ' B
ἐγώ, ἀγαθόν, καὶ δι' οὗ ἡ ὀλιγαρχία καθίστατο — τοῦτο δ' ἦν ὑπέρπλουτος· ἦ γάρ; Ναί. Ἡ πλούτου τοίνυν ἀπληστία καὶ ἡ τῶν ἄλλων ἀμέλεια διὰ

ὑπέρπλουτον debebat. In Ang. scriptum exstat: δ' ἦν ἐπὶ πλοῦτος. Schneider. πλοῦτος cum suo Vindob. F. Paullo ante προὔθεντο Par. A. Vind. Φ. Ang. Vat. m. quod Schneid. Herm. Turr. amplexati sunt. Sed subiectum est ἡ ὀλιγαρχία, unde caussa depravationis intelligitur. Mox ἀπώλλυ Par. ADK. Vind. Ven. II. Flor. a. c. β. γ. alii. Vulgo ἀπόλλυσιν.

τρόπῳ τῆς τυραννίδος, sed de eius ortu ac progressu. In mentem nobis venit corrigere, τίνα τρόπον τυραννίς — γίγνεται; nisi praestat etiam, τίς τρόπος τυραννίδος, ᾧ, ὦ φίλε ἑταῖρε, γίγνεται. Quanquam in posteriore correctione displicet verborum collocatio. Schneiderus Socratem censet, quemadmodum supra p. 558. C. in viro democratico, priusquam de ortu diceret, statim indole arrepta hanc quaestionem proposuisse, tum praetermissae originis recordatum primum eam quasi in transcursu ut satis notam attigisse, deinde autem, sicut par fuerit, plene et copiose explicuisse.

B. Ὃ προὔθετο, ἦν δ' ἐγώ, —] Nolo narrare, quomodo alii locum explicaverint. Satius est missis ambagibus monere orationem esse abruptam, atque deinde continuari inde a verbis: ἡ πλούτου τοίνυν ἀπληστία κ. τ. λ. Etenim Socrates ita fere loquuturus: Ὃ προὔθετο — ἀγαθόν, καὶ δι' οὗ ἡ ὀλιγαρχία καθίστατο, τούτου ἀπληστία καὶ ἡ τῶν ἄλλων ἀμέλεια διὰ χρηματισμὸν αὐτὴν ἀπώλλυ, interiectis verbis τοῦτο δ' ἦν ὑπέρπλουτος, paullulum ab inchoata enuntiati structura avocatur, ad quam tamen revertitur in his: ἡ τοῦ πλούτου τοίνυν ἀπληστία κ. τ. λ. Voce ὑπέρπλουτος utitur etiam Aeschyl. Prom. v. 475. et ipse Plato p. 552. B. huius libri. Sed vitium traxit oratio, quandoquidem ὑπέρπλουτος adiectivum est neque praedives vir dici potest finis bonorum esse. Num igitur scribendum ὑπέρπλουτος πλοῦτος? Imperfectum ἀπώλλυ ponitur, quia respicitur ad sermonem superiorem.

χρηματισμὸν αὐτὴν ἀπώλλυ. Ἀληθῆ, ἔφη. Ἆρ' οὖν καὶ ὃ δημοκρατία ὁρίζεται ἀγαθόν, ἡ τούτου ἀπληστία καὶ ταύτην καταλύει; Λέγεις δ' αὐτὴν τί ὁρίζεσθαι; Τὴν ἐλευθερίαν, εἶπον. τοῦτο γάρ που
C ἐν δημοκρατουμένῃ πόλει ἀκούσαις ἂν ὡς ἔχει τε κάλλιστον καὶ διὰ ταῦτα ἐν μόνῃ ταύτῃ ἄξιον οἰκεῖν ὅςτις φύσει ἐλεύθερος. Λέγεται γὰρ δή, ἔφη, καὶ πολὺ τοῦτο τὸ ῥῆμα. Ἆρ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὅπερ ᾖα νῦν δὴ ἐρῶν, ἡ τοῦ τοιούτου ἀπληστία καὶ ἡ τῶν ἄλλων ἀμέλεια καὶ ταύτην τὴν πολιτείαν μεθίστησί τε καὶ παρασκευάζει τυραννίδος δεηθῆναι; Πῶς; ἔφη. Ὅταν, οἶμαι, δημοκρατουμένη πόλις ἐλευθερίας διψήσασα κακῶν οἰνοχόων προστατούντων
D τύχῃ, καὶ πορρωτέρω τοῦ δέοντος ἀκράτου αὐτῆς μεθυσθῇ, τοὺς ἄρχοντας δή, ἂν μὴ πάνυ πρᾶοι ὦσι καὶ πολλὴν παρέχωσι τὴν ἐλευθερίαν, κολάζει αἰτιωμένη ὡς μιαρούς τε καὶ ὀλιγαρχικούς. Δρῶσι γάρ, ἔφη, τοῦτο. Τοὺς δέ γε, εἶπον, τῶν ἀρχόντων κα-

C. καὶ διὰ ταῦτα] Sic optimi libri fere omnes pro vulg.

C. ἄξιον οἰκεῖν ὅςτις φύσει —] h. e. τούτῳ, ὅςτις φ. ἐλ. Dein καί ante πολύ habet vim intendendi et augendi, quem usum exemplis illustravit Elmsleius ad Eurip. Med. v. 871: Ceterum τοῦτο τὸ ῥῆμα λέγεται πολύ est crebris usurpari solet sermonibus. Similem vocis πολύ usum ad Gorg. p. 465. D. notavimus.

ὅπερ ηα νῦν δὴ ἐρῶν] Libr. V. p. 449. A: καὶ ἐγὼ μὲν ᾖα τὰς ἐφεξῆς ἐρῶν. Theaet. p. 180. B: ὅπερ ᾖα ἐρῶν. P. 198. E: ὅταν ἀριθμήσων ἴῃ ὁ ἀριθμητικός. v. Victor. Varr. Lectt. IX. 4. Valcken. ad Eurip. Phoen. p. 382.

Ὅταν, οἶμαι, δημοκρατουμένη πόλις —] Latina fecit Cicero de Republ. I. c. 43. p. 108. ed. Mai. Stuttg. „Cum enim, inquit, inexplebiles populi fauces exaruerunt libertatis siti, malisque usus ille ministris, non modice temperatam, sed nimis meracem libertatem sitiens hauserit; tum magistratus et principes, nisi valde lenes et remissi sint et large sibi libertatem ministrent, insequitur, insimulat, arguit; praepotentes, reges, tyrannos vocat.“ Apte contulit Astius etiam Livium XXXIX. c. 26. ex diutina siti nimis avide meram haurientes libertatem. Locum recitat ex parte Athenaeus XI. c. 112. extr. p. 505. D. ed. Cas. et X. c. 43. et 61. = p. 433. et 443. extr. priore loco, ut videtur, philosophum ideo carpens, quod Atheniensium magistratus cum

τηκόους προπηλακίζει ὡς ἐθελοδούλους τε καὶ οὐδὲν ὄντας, τοὺς δὲ ἄρχοντας μὲν ἀρχομένοις, ἀρχομένους δὲ ἄρχουσιν ὁμοίους ἰδίᾳ τε καὶ δημοσίᾳ ἐπαινεῖ τε καὶ τιμᾷ. ἆρ' οὐκ ἀνάγκη ἐν τοιαύτῃ πόλει ἐπὶ πᾶν E
τὸ τῆς ἐλευθερίας ἰέναι; Πῶς γὰρ οὔ; Καὶ καταδύεσθαί γε, ἦν δ' ἐγώ, ὦ φίλε, εἴς τε τὰς ἰδίας οἰκίας καὶ τελευτᾶν μέχρι τῶν θηρίων τὴν ἀναρχίαν ἐμφυομένην. Πῶς, ἦ δ' ὅς, τὸ τοιοῦτον λέγομεν; Οἷον, ἔφην, πατέρα μὲν ἐθίζεσθαι παιδὶ ὅμοιον γίγνεσθαι καὶ φοβεῖσθαι τοὺς υἱεῖς, υἱὸν δὲ πατρί, καὶ μήτε αἰσχύνεσθαι μήτε δεδιέναι τοὺς γονέας, ἵνα δὴ ἐλεύθερος ᾖ· μέτοικον δὲ ἀστῷ καὶ 563
ἀστὸν μετοίκῳ ἐξισοῦσθαι, καὶ ξένον ὡσαύτως. Γίγνεται γὰρ οὕτως, ἔφη. Ταῦτά τε, ἦν δ' ἐγώ, καὶ σμικρὰ τοιάδε ἄλλα γίγνεται· διδάσκαλός τε ἐν τῷ τοιούτῳ φοιτητὰς φοβεῖται καὶ θωπεύει, φοιτηταί τε διδασκάλων ὀλιγωροῦσιν, οὕτω δὲ καὶ παιδαγωγῶν. καὶ ὅλως οἱ μὲν νέοι πρεσβυτέροις ἀπεικά-

ταύτην.

malis pincernis comparaverit. Conf. Aristot. Pol. II. 9. (8.) 2. Plutarch. Arat. 2. Lycurg. 7.

D. *Τοὺς δέ γε — ὡς ἐθελοδούλους*] Cicero l. c. „Eos, qui pareant principibus, agitari ab eo populo, et *servos voluntarios* appellari" etr. — *καὶ οὐδὲν ὄντας.* Libr. I. p. 341. C: *νῦν γοῦν ἐπεχείρησας, οὐδὲν ὢν καὶ ταῦτα.* L. VIII. p. 556. C: *ἄνδρες ἡμέτεροί εἰσιν οὐδέν.* Apol. Socrat. p. 41. E: *ἐὰν δοκῶσί τι εἶναι, μηδὲν ὄντες.* Sympos. p. 200. A. Ibid. p. 216. E. Aristoph. Eccles. v. 144: *σὺ μὲν βάδιζε καὶ κάθησ'· οὐδὲν γὰρ εἶ.* Horat. Sat. II. 7, 102: Nil ego (sum), si ducor libo fumante. Alia collegit Valcken. ad Phoeniss. p. 601.

E. *καὶ τελευτᾶν — ἐμφυομένην*] Cicero: „Ut necesse sit in eiusmodi republica plena libertatis esse omnia, ut et privata domus omnis vacet dominatione, et hoc malum usque ad bestias perveniat: denique ut pater filium metuat, filius patrem neglegat: absit omnis pudor, ut plane liberi sint: nihil intersit civis sit an peregrinus: magister ut discipulos metuat et iis blandiatur, spernantque discipuli magistros: adulescentes ut senum sibi pondus assumant, senes autem ad ludum adulescentium descendant, ne sint iis graves et odiosi.

P. 563. *φοιτητὰς φοβεῖται*] Verbum *φοιτᾶν* proprium est de discipulis ad magistrum itantibus: unde ipsi vocantur

ζονται καὶ διαμιλλῶνται καὶ ἐν λόγοις καὶ ἐν ἔργοις, οἱ δὲ γέροντες ξυγκαθιέντες τοῖς νέοις εὐτραπελίας
B τε καὶ χαριεντισμοῦ ἐμπίπλανται, μιμούμενοι τοὺς νέους, ἵνα δὴ μὴ δοκῶσιν ἀηδεῖς εἶναι μηδὲ δεσποτικοί. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Τὸ δέ γε, ἦν δ' ἐγώ, ἔσχατον, ὦ φίλε, τῆς ἐλευθερίας τοῦ πλήθους, ὅσον γίγνεται ἐν τῇ τοιαύτῃ πόλει, ὅταν δὴ οἱ ἐωνημένοι καὶ αἱ ἐωνημέναι μηδὲν ἧττον ἐλεύθεροι ὦσι τῶν πριαμένων. ἐν γυναιξὶ δὲ πρὸς ἄνδρας καὶ ἀνδράσι πρὸς γυναῖκας ὅση ἡ ἰσονομία καὶ ἐλευθερία γίγνεται, ὀλίγου ἐπελαθόμεθ' εἰπεῖν. Οὐκοῦν κατ' Αἰσχύλον,
C ἔφη, ἐροῦμεν ὅ τι νῦν ἦλθ' ἐπὶ στόμα; Πάνυ γε, εἶπον. καὶ ἔγωγε οὕτω λέγω. τὸ μὲν γὰρ τῶν θηρίων τῶν ὑπὸ τοῖς ἀνθρώποις ὅσῳ ἐλευθερώτερά ἐστιν ἐνταῦθα ἢ ἐν ἄλλῃ, οὐκ ἄν τις πείθοιτο ἀπει-

P. 563. *γέροντες ξυγκαθιέντες*] Sic libri omnes. Nam Par. K. mero errore *ξυγκατιέντες*. Vett. editt. *συγκαθίζοντες*.

C. *ἐνταῦθα ἢ ἐν ἄλλῃ*] Sic cum Par. A. codd. fere omnes. V. *ἐν ταύτῃ ἢ ἐν ἄλλῃ*.

φοιτηταί. — *ξυγκαθιέντες*, se demittentes; v. ad Protagor. p. 336. A. Lobeck. ad Phryn. p. 398. — *εὐτραπελία* est secundum Gloss. Vet. scurrilitas, iocus, festivitas, etiam urbanitas, lepos. v. Wesseling. ad Diod. Sic. XX. 63.

B. *Τὸ δέ γε — ἔσχατον — ἐν τῇ τοιαύτῃ πόλει*] sc. *τοῦτό ἐστιν*. v. Matth. Gr. §. 432. 5.

ὀλίγου ἐπελαθόμεθ' εἰπεῖν] paene obliti sumus dicere. Hic usus indicativi praeteriti utriusque linguae scriptoribus in talibus communis est. Theaet. p. 180. D: *ὀλίγου δὲ ἐπελαθόμην, ὅτι ἄλλοι αὖ τἀναντία τούτοις ἀπεφήναντο*, i. e. beinahe hätte ich vergessen. Apolog. Socr. in. *ὀλίγου ἐμαυτοῦ ἐπελαθόμην*. Lysid. p. 210. E: *καὶ ὀλίγου ἐξήμαρτον*. Sympos. p. 198. C: *ὀλίγου ἀποδρὰς ᾠχόμην*. Menon. p. 80. B: *ὀλίγου ἐξηπάτησάς με*. Aristoph. Acharn. v. 329. *ὀλίγου τ' ἀπέθανον*. Plura collegit Hermann. ad Lucian. de Conscrib. Histor. p. 35. Livius II. 10: Pons sublicius iter paene hostibus dedit, ni unus vir fuisset. Ibid. c. 65: Sic prope oneratum est sinistrum Romanis cornu, ni referentibus iam gradum consul — metum excussisset.

C. *Οὐκοῦν κατ' Αἰσχύλον* —] Aeschyli versum Fragm. 326. ed. Dind. in proverbii consuetudinem abiisse monuit iam P. Victorius Var. Lectt. XI, 16. Plutarch. Amat. p. 763. B: *ἐπεί γ' οὖν ἦλθεν ἐπὶ τὸ στόμα κατ' Αἰσχύλον*. Themist. Orat. IV. p. 52. B: *ἐπειδὴ κατ' Αἰ-*

ρος. ἀτεχνῶς γὰρ αἵ τε κύνες κατὰ τὴν παροιμίαν οἷαίπερ αἱ δέσποιναι, γίγνονταί τε δὴ καὶ ἵπποι καὶ ὄνοι, πανυ ἐλευθέρως καὶ σεμνῶς εἰθισμένοι πορεύεσθαι, κατὰ τὰς ὁδοὺς ἐμβάλλοντες τῷ ἀεὶ ἀπαντῶντι, ἐὰν μὴ ἐξίστηται· καὶ τἆλλα πάντα οὕτω μεστὰ D ἐλευθερίας γίγνεται. Τὸ ἐμόν γ', ἔφη, ἐμοὶ λέγεις ὄναρ· αὐτὸς γὰρ εἰς ἀγρὸν πορευόμενος θαμὰ αὐτὸ πάσχω. Τὸ δὲ δὴ κεφάλαιον, ἦν δ' ἐγώ, πάντων τουτων ξυνηθροισμένων ἐννοεῖς, ὡς ἁπαλὴν τὴν ψυχὴν τῶν πολιτῶν ποιεῖ, ὥςτε κἂν ὁτιοῦν δουλείας τις προςφέρηται, ἀγανακτεῖν καὶ μὴ ἀνέχεσθαι; τελευτῶντες γάρ που οἶσθ' ὅτι οὐδὲ τῶν νόμων φροντίζουσι γεγραμμένων ἢ ἀγράφων, ἵνα δὴ μηδαμῇ μηδεις αὐτοῖς ᾖ δεσπότης. Καὶ μάλ', ἔφη, οἶδα. Cap. E XV. Αὕτη μὲν τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ φίλε, ἡ ἀρχὴ

γίγνονταί τε δὴ καὶ ἵπ.] Angel. Flor. x. τε δή omittunt. Recte Astius post δέσποιναι distinxit, ut τε post γίγνονται respondeat illi priori. Steph. coni. καὶ δὴ καί.

D. Τὸ ἐμόν γ', ἔφη] γ' om. Mon.

σχύλον νῦν ἦλθεν ἐπὶ τὸ στόμα, ὃ πάλαι ἐχρῆν.

τὸ μὲν γὰρ τῶν θηρίων —] Cicero l. c.: „Quin tanta libertate canes etiam et equi, aselli denique, liberi sint, sic incurrant, ut iis de via decedendum sit." Pluralis ἐλευθερώτερα refertur ad τὸ τῶν θηρίων, de qua synesi Fischer. ad Weller. T. I. p. 335 sq. Matth. Gr. §. 284. Astius ad h. l. et ad Legg. p. 46. dixerunt. — ἢ ἐν ἄλλῃ, sc. πόλει.

ἀτεχνῶς γὰρ αἵ τε κύνες κατὰ τὴν παροιμίαν —] Schol. σημείωσαι, inquit, τὴν παροιμίαν λεγομένην ἐπὶ τῶν ὁμοιουμένων πάντως ἀρχομένων τοῖς αὐτῶν ἄρχουσιν. ἔστι δὲ ἡ ὅλη· οἵαπερ ἡ δέσποινα, τοία χἀ κύων Diogenian. V. 93: κύνες τὴν δέσποιναν μιμούμενοι. Verbum ἐμβάλλειν nunc intransitive positum de equis ferocibus et asellis in eos, qui ipsis obviam veniunt, irruentibus.

D. Τὸ ἐμόν γ' — ἐμοὶ λέγεις ὄναρ] meum mihi somnium narras, i. e. plane dicis, quod ego saepenumero mecum animo meo sentiebam. Vocis usum notavit Iacobs. ad Anthol. Gr. T. I. P. II. p. 272.

ἁπαλὴν τὴν ψυχὴν τ. π. ποιεῖ] sc. αὐτά. Hanc tantam animorum teneritatem ac mollitiem, quae omnem detrectat legum atque imperii severitatem, etiam nostra vidit aetas; ut nemo futurus sit qui philosophum ludibundum haec scripsisse suspicetur.

τελευτῶντες γάρ που οἶσθ' ὅτι] De οἶσθ' ὅτι v. ad Phaedon. p. 72. B. Gorg. p. 486. A. Νόμος ἄγραφος est lex non scripta, sed natura, more et usu nata et recepta. v. Plato

οὑτωσὶ καλὴ καὶ νεανική, ὅθεν τυραννὶς φύεται, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ. Νεανικὴ δῆτα, ἔφη· ἀλλὰ τί τὸ μετὰ τοῦτο; Ταὐτόν, ἦν δ' ἐγώ, ὅπερ ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ νόσημα ἐγγενόμενον ἀπώλεσεν αὐτήν, τοῦτο καὶ ἐν ταύτῃ πλέον τε καὶ ἰσχυρότερον ἐκ τῆς ἐξουσίας ἐγγενόμενον καταδουλοῦται δημοκρατίαν. καὶ τῷ ὄντι τὸ ἄγαν τι ποιεῖν μεγάλην φιλεῖ εἰς τοὐναντίον μετα-
564 βολὴν ἀνταποδιδόναι, ἐν ὥραις τε καὶ ἐν φυτοῖς καὶ ἐν σώμασι, καὶ δὴ καὶ ἐν πολιτείαις οὐχ ἥκιστα. Εἰκός, ἔφη. Ἡ γὰρ ἄγαν ἐλευθερία ἔοικεν οὐκ εἰς ἄλλο τι ἢ εἰς ἄγαν δουλείαν μεταβάλλειν καὶ ἰδιώτῃ καὶ πόλει. Εἰκὸς γάρ. Εἰκότως τοίνυν, εἶπον, οὐκ ἐξ ἄλλης πολιτείας τυραννὶς καθίσταται ἢ ἐκ δημοκρατίας, ἐξ οἶμαι τῆς ἀκροτάτης ἐλευθερίας δουλεία πλείστη τε καὶ ἀγριωτάτη. Ἔχει γάρ, ἔφη, λόγον. Ἀλλ' οὐ

Cap. XV. P. 564. καὶ δὴ καὶ ἐν πολ.] καὶ δὴ om. Par. A. Vat. m. Vind. Φ. Mon. Flor. α. γ.

εἰς ἄγαν δουλείαν] Exscripsit haec Stob. Serm. XLI. p. 265.

B. τὸ δ' ἀνανδρότερον] Reposui hoc ex Par. A. Vat. Θ. Ven. Ξ. Π. Vind. Ang. Vat. m. et sex Florentinis. Ceterae editt. exceptis Schneid. Tur. Herm. ἀνανδρότατον. Phileb. p. 55. D. τὰ μὲν ὡς καθαρώτατα νομίζειν, τὰ δὲ ὡς ἀκαθαρτότερα. De-

Legg. VII. p. 793. A. sqq. Thucyd. II. 37. Sophocl. Oed. R. v. 865. Ant. v. 450. sqq. Xenoph. Mem. IV. 4, 19. Cicer. pro Milon. c. 4. §. 10. De Inv. II. 22. Max. Tyr. XII. 5. et quos ad h. l. comparavit Astius Artemidor. IV, 2. Dion. Chrysost. Or. LXXVI. p. 648. A. al.

Cap. XV. E. καλὴ καὶ νεανική] Dictum εἰρωνικῶς de civitate petulantis libertatis plena. v. Gorg. p. 508. D. ibique annot.

καὶ τῷ ὄντι τὸ ἄγαν τι ποιεῖν —] Cicero de Rep. I. c. 44. „Nam ut ex nimia potentia principum oritur interitus principum, sic hunc nimis liberum populum libertas ipsa servitute adficit. Sic omnia nimia, cum vel in tempestate vel in agris vel in corporibus laetiora fuerunt, in contraria fere convertunt, maximeque in rebus publicis evenit: nimiaque illa libertas et populis et privatis in nimiam servitutem cedit.“ — οὐχ ἥκιστα, noto Graecismo pro μάλιστα dictum.

P. 564. ἢ εἰς ἄγαν δουλείαν μ.] Codex Monac. ἄγαν omittit. Schaeferus Apparat. ad Demosth. T. II. p. 698. reponi iussit εἰς τὴν ἄγαν δουλείαν. Sed articuli desiderium facile leni-

τοῦτ', οἶμαι, ἦν δ' ἐγώ, ἠρώτας, ἀλλὰ ποῖον νόσημα ἐν ὀλιγαρχίᾳ τε φυόμενον ταὐτὸν καὶ ἐν δημοκρατίᾳ B
δουλοῦται αὐτήν. Ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις. Ἐκεῖνο τοίνυν, ἔφην, ἔλεγον τὸ τῶν ἀργῶν τε καὶ δαπανηρῶν ἀνδρῶν γένος, τὸ μὲν ἀνδρειότατον ἡγούμενον αὐτῶν, τὸ δ' ἀνανδρότερον ἑπόμενον· οὓς δὴ ἀφωμοιοῦμεν κηφῆσι, τοὺς μὲν κέντρα ἔχουσι, τοὺς δὲ ἀκέντροις. Καὶ ὀρθῶς γ', ἔφη. Τούτω τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, ταράττετον ἐν πάσῃ πολιτείᾳ ἐγγιγνομένω, οἷον περὶ σῶμα φλέγμα τε καὶ χολή. ὣ δὴ καὶ δεῖ τὸν ἀγαθὸν ἰατρόν τε καὶ νομοθέτην πόλεως μὴ ἧττον ἢ C
σοφὸν μελιττουργὸν πόῤῥωθεν εὐλαβεῖσθαι, μάλιστα μὲν ὅπως μὴ ἐγγενήσεσθον, ἂν δὲ ἐγγένησθον, ὅπως ὅ τι τάχιστα ξὺν αὐτοῖσι τοῖς κηρίοις ἐκτετμήσεσθον.

in ἀφομοιοῦμεν A. Θ. II. Φ. D. Vat. m. r. Ang. cum Ald. Bass. 1. 2. male.

C. σοφὸν μελιττουργόν] V. μελιττουργόν Bekker. ex Par. A. in μελιτουργόν mutavit, sed v. Reisig. ad Soph. Oed. Col. p. LXXII.

ὅπως μὴ ἐγγενήσεσθον] V. ἐγγένησθον—ἐκτετμῆσθον. Mutavi cum Bekkero ex Par. A. Vind. Ang. Vat. m. Flor. γ. x. Etiam Flor. a. c. α. ἐκτετμήσεσθον praebent. Verba ἂν δὲ ἐγγίγνησθον om. pr. Vat. Θ. Ven. II. Par. D. Vat. r. Pro iis Par. K. εἰ δ' οὖν, et Mon. εἰ δὲ μή habent.

bunt talia: Plat. Legg. III. p. 698. C: σφόδρα φιλία. Thucyd. I. 122. coll. VIII. 64. ἄντικρυς δουλεία. Xenoph. Hellen. V. 4, 14: μάλα χειμών. Aristoph. Nubb. v. 1104: ἄγαν ἐπομβρία. Quibus similia sunt illa Xenoph. Hell. VI. 2, 39: μάλα στρατηγός. Plat. Legg. I. p. 639. B: τινῶν μάλα γυναικῶν. Aeschyl. Choeph. v. 921: κάρτα μάντις, de quibus v. Bernhardy Syntax. Graec. p. 338. Mox attendas praepositionem ἐξ interposito οἶμαι a nomine suo seiunctam. Sic etiam Politic. p. 300. B: παρὰ γὰρ οἶμαι τοὺς νόμους. Ibid. p. 307. E: κατὰ γὰρ οἶμαι τὴν αὐτῶν ξυγγένειαν. Legg. VII. p. 797. D: ἐν ὡς ἔπος εἰπεῖν οὐ τοῖς μὲν κτλ. Infra p. 568. C: εἰς δέ γε οἶμαι τὰς ἄλλας. Demosthenes adv. Leptin. §. 4: καὶ ὅλως ἐν οἶμαι πολλοῖς καὶ τοιοῦτο συμβαίνειν ἀνάγκη.

C. ὅπως ὅ τι τάχιστα — ἐκτετμήσεσθον] De forma coniunctivi perfecti ἐκτέτμησθον, quae vulgo hic legebatur, v. Buttmann. Gr. Amplior. T. I. p. 441. Futurum restituendum fuit tum propter meliorum librorum auctoritatem, tum quia res ipsa et loquendi consuetudo perfectum tempus aspernari videtur. De ὅπως post verba curandi, providendi, cavendi cum futuro indicativi copulato nota sunt omnia; conf. tamen Bor-

Ναὶ μὰ Δία, ἦ δ' ὅς, παντάπασί γε. Cap. XVI. Ὧδε τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ. λάβωμεν, ἵν' εὐκρινέστερον ἴδωμεν ὃ βουλόμεθα. Πῶς; Τριχῇ διαστησώμεθα τῷ λόγῳ δημοκρατουμένην πόλιν, ὥσπερ οὖν καὶ ἔχει. ἓν μὲν
D γάρ που τὸ τοιοῦτον γένος ἐν αὐτῇ ἐμφύεται δι' ἐξουσίαν, οὐκ ἔλαττον ἢ ἐν τῇ ὀλιγαρχουμένῃ. Ἔστιν οὕτω. Πολὺ δέ γε δριμύτερον ἐν ταύτῃ ἢ ἐν ἐκείνῃ. Πῶς; Ἐκεῖ μὲν διὰ τὸ μὴ ἔντιμον εἶναι, ἀλλ' ἀπελαύνεσθαι τῶν ἀρχῶν, ἀγύμναστον καὶ οὐκ ἐρρωμένον γίγνεται· ἐν δημοκρατίᾳ δὲ τοῦτό που τὸ προεστὸς

Cap XVI. D. τοῦτό που τὸ προεστὸς αὐτῆς] Hanc scripturam in Par. A. a pr. m. Vat. Θ. corr. Ven. Π. Ang. servatam nunc in locum vulg. προεστώς suffecimus, Bekkeri auctoritatem sequuti, qui hanc formam ubique vulgari praetulit. Idem nuper in Sophocle fecit G. Hermannus. Nec negari potest apud Platonem certe satis multa huius formae vestigia in optimis libris conservata esse. Quam qui ideo damnant, quia ως ex αος contractum sit, quod in ος nullo modo potuerit transire, ii haud scio an in magno errore versentur. conf. Lobeck. Pathol. L. Gr. Vol. I. p. 223.

nemann. ad Xenoph. Sympos. VIII. 25. et mea ad Phaedon. p. 91. C. Gorg. p. 487. D. Vim futuri tertii sic explicaverim: ut protinus una cum ipsis favis excidantur et excisa maneant. cf. Rost. Gr. §. 116. annot. 9.

Cap. XVI. Ὧδε τοίνυν — λάβωμεν] h. e. sic igitur rem capiamus; sic rem pertractare instituamus; Lass uns also die Sache auf folgende Weise vornehmen s. anfassen. Proxima sic intelligas: Trifariam dividamus oratione civitatem populari imperio utentem. Ubi quod post τριχῇ sequitur ἓν μὲν γάρ που τὸ τοιοῦτον γένος κτλ.; id, quia τριχῇ idem est quod εἰς τρία μέρη, nullam habet difficultatem. Multo audacius etiam Sophist. p. 223. D: Καὶ μὴν αὖ φήσομεν ἀγοραστικὴν διχῇ τέμνεσθαι. Theod. Πῇ; Hosp. Τὴν μὲν τῶν αὐτουργῶν αὐτοπωλικὴν διαιρουμένην, τὴν δὲ τα ἀλλότρια ἔργα μεταβαλλομένην μεταβλητικήν. Ibid. p. 221. E.: δίχα που νῦν δὴ διείλομεν τὴν ἄγραν πᾶσαν, νευστικοῦ μέρος, τὸ δὲ πεζοῦ τέμνοντες. Additum τῷ λόγῳ saepius tetigimus. v. II. p. 363. C. — ὥσπερ οὖν καὶ ἔχει. Phaedr. 242. C: εἰ δ' ἔστιν, ὥσπερ οὖν ἔστι, θεός. Ob oculos vero habuit philosophus partes in democratia Athenarum vigentes, de quibus v. C. Fr. Hermann. Antiquitatt. Gr. §. 158. et quos ibi laudavit; et Gesammelte Abhandl. p. 157.

D. δι' ἐξουσίαν] propter concessam ipsis licentiam.

διὰ τὸ μὴ ἔντιμον εἶναι, quia honestioribus adhuc civium sensibus vigentibus non in honore habetur.

ἀγύμναστον καὶ οὐκ ἐρρ. γίγνεται] exercitatione caret neque robustum fit, ita ut in civitate ad maiorem potentiam perveniat.

E. οὐκ ἀνέχεται τοῦ ἄλλα λέγοντος] De constructione dictum ad Gorg. p. 491. A.

αὐτῆς ἐκτὸς ὀλίγων· καὶ τὸ μὲν δριμύτατον αὐτοῦ λέγει τε καὶ πράττει, τὸ δ' ἄλλο περὶ τὰ βήματα προςίζον βομβεῖ τε καὶ οὐκ ἀνέχεται τοῦ ἄλλα λέγοντος, ὥςτε πάντα ὑπὸ τοῦ τοιούτου διοικεῖται ἐν τῇ τοιαύτῃ πολιτείᾳ χωρίς τινων ὀλίγων. Μάλα γε, ἦ δ' ὅς. Ἄλλο τοίνυν τοιόνδε ἀεὶ ἀποκρίνεται ἐκ τοῦ πλήθους. Τὸ ποῖον; Χρηματιζομένων που πάντων οἱ κοσμιώτατοι φύσει ὡς τὸ πολὺ πλουσιώτατοι γίγνονται. Εἰκός. Πλεῖστον δή, οἶμαι, τοῖς κηφῆσι μέλι καὶ εὐπορώτατον ἐντεῦθεν βλίττεται. Πῶς γὰρ E

E. ἐντεῦθεν βλίττεται] Sic correxit Ruhnk. ad Tim. p. 63. ex schol. et cod. Paris. suo. Vulgo βλύττει. Par. A. Vind. Ang. Vat. m. Venet. II. Flor. a. c. x. γ. βλίττει. Deinde loco vulg. βλύσειε dedimus βλίσειε ex Flor. a. c. x. β. Vat. m. Sed βλύσειεν habent Vat. Θ. Ven. Ξ. Par. DK. Mon. Vat. r. In Par. A. Vind. Ang. legitur βλίσσειεν. Bekkerus βλύττει et βλύσειεν servavit. Schn. Turr. scribunt βλίττει et βλίσειεν. Herm. nobiscum βλίττεται. probat.

χωρίς τινων ὀλίγων] exceptis paucis quibusdam reipublicae partibus. Dein τοίνυν, ut Lat. iam vero, transitum ad aliud genus indicat, ut fere idem sit quod porro, praeterea. Exemplis rei alibi collectis addas Aeschin. adv. Ctesiph. p. 290. 19. ed. Brem. Lysiae Orat. pro bon. Arist. p. 221. §. 48. ed. Brem. Demosth. de Coron. p. 259. med. Plat de Rep. p. 518. D. et quae protulit Schaeferus Apparat. Demosth. T. I. p. 222. De Latinis conf. Cicero pro leg. Manil. c. 11. in.: *Iam vero virtuti Cn. Pompeii quae potest par oratio inveniri?* Ibid. c. 14: *Iam vero ita faciles aditus ad eum.* Alia notavit Ernesti Clav. Cicer. s. v. Iam.

ἐντεῦθεν βλίττεται] Si librorum auctoritas ubique plurimum valeret, vulgatum βλύττει, effluit, manat, utique servandum esset. Sed saepenumero usuvenit, ut rationem omnibus librorum testimoniis esse potiorem vel morosissimi critici concedere cogantur. Recte Timaeus Gloss. p. 63.: βλίττειν interpretatur ἀφαιρεῖν τὸ μέλι ἀπὸ τῶν κηρίων. Quae significatio si huic verbo ita propria est, ut aliter explicari nusquam possit, sponte consequitur, ut βλύττει vel, quod Stephanus edidit, βλίττει corruptum videri debeat. Itaque Ruhnkenius ad Tim. l. c. acute vidit βλίττεται scribi oportere, eaque emendatio cum scholiastae tum codicis Parisini ab ipso Ruhnkenio inspecti auctoritate egregie confirmatur. Scholiasta enim annotavit haec: ἀφαιρεῖται τὸ μέλι ἀπὸ τῶν κηρίων. Neque aliter Ficinus: Huic utique mellis copia et uberior et facilior fucis exprimitur. Huic rationi quae opposuit Schneiderus, ea tanto minorem apud nos vim habent, quod ille non animadvertit, post βλύττει non potuisse continuo inferri βλίσειε vel βλίσσειε, sed ipsam sententiam sibi unum idemque verbum poposcisse.

Πῶς γὰρ ἄν, ἔφη, — βλίσειε;] Hoc dicit: Necesse est,

ἄν, ἔφη, παρά γε τῶν σμικρὰ ἐχόντων τις βλίσειε; Πλούσιοι δή, οἶμαι, οἱ τοιοῦτοι καλοῦνται κηφήνων
565 βοτάνη. Σχεδόν τι, ἔφη. Δῆμος δ' ἂν εἴη τρίτον γένος, ὅσοι αὐτουργοί τε καὶ ἀπράγμονες, οὐ πάνυ πολλὰ κεκτημένοι· ὃ δὴ πλεῖστόν τε καὶ κυριώτατον ἐν δημοκρατίᾳ, ὅταν περ ἀθροισθῇ. Ἔστι γάρ, ἔφη. ἀλλ' οὐ θαμὰ ἐθέλει ποιεῖν τοῦτο, ἐὰν μὴ μέλιτός τι μεταλαμβάνῃ. Οὐκοῦν μεταλαμβάνει, ἦν δ' ἐγώ, ἀεί, καθ' ὅσον δύνανται οἱ προεστῶτες, τοὺς ἔχοντας τὴν οὐσίαν ἀφαιρούμενοι, διανέμοντες τῷ δήμῳ, τὸ πλεῖστον αὐτοὶ ἔχειν. Μεταλαμβάνει γὰρ οὖν,
B ἦ δ' ὅς, οὕτως. Ἀναγκάζονται δή, οἶμαι, ἀμύνεσθαι, λέγοντές τε ἐν τῷ δήμῳ καὶ πράττοντες ὅπῃ δύνανται, οὗτοι ὧν ἀφαιροῦνται. Πῶς γὰρ οὔ; Αἰτίαν δὴ ἔσχον ὑπὸ τῶν ἑτέρων, κἂν μὴ ἐπιθυμῶσι νεωτερίζειν, ὡς ἐπιβουλεύουσι τῷ δήμῳ καί εἰσιν ὀλιγαρ-

P. 565. B. *ὑπὸ τῶν διαβαλλόντων*] Steph. invitis codd. *διαβαλόντων* scripsit.

ut talibus auferant sua; fieri enim non potest, ut quis ei, qui pauca tantum possideat, multum eripiat et exprimat.

κηφήνων βοτάνη] Drohnenfutter, fucorum pabulum. Fucos autem quos intelligat Socrates, clarum fit ex superioribus, imprimis ex p. 552. C. sqq. Mox *αὐτουργοὶ καὶ ἀπράγμονες* dicuntur operarii et homines civilium negotiorum curis liberi.

P. 565. *καθ' ὅσον — διανέμοντες τ. δ. τὸ πλεῖστον αὐτοὶ ἔχειν*] eatenus, quatenus principes, dum divites bonis suis spoliant, in illis distribuendis plurimam eorum partem sibimet ipsis possunt retinere. Itaque *οὕτως* in proximis significat hac conditione: *καθ' ὅσον* autem est quatenus.

B. *Ἀναγκάζονται — οὗτοι*] sc. *οἱ πλούσιοι.* Dein *αἰτίαν ἔχειν* est accusari, usu frequenti.

C. *τότ' ἤδη — γίγνονται*] Mox p. 566. C: *ὅταν ἴδῃ ἀνὴρ χρήματα ἔχων — τότε δὴ οὗτος κτλ.* Theaet. p. 147. D: *ἐξαχθέντος δέ, τότ' ἤδη σκέψομαι, εἴτε ἀνεμιαῖον* ctr. Charm. p. 155. D. Xenoph. Cyrop. III, 3, 22: *ἐπεὶ δὲ ἐκαλλιέρησε —, τότε δὴ — ἐνέβαλεν εἰς τὴν πολεμίαν.* Lysias de affect. tyrann. p. 180. ed. Bremi: *ἐπειδὴ δὲ πυνθάνοισθε τοὺς μὲν τρισχιλίους στασιάζοντας —, τότ' ἤδη καὶ κατιέναι προσεδοκᾶτε.* Atque sic centenis locis *τότε δή* et *τότ' ἤδη* in principio apodosis cum gravitate quadam interponitur. Post *οὐχ ἑκόντες ἀλλά* exspectabas iterum adiectivum aliquod aut participium, veluti *βεβιασμένοι:* sed uberius sententiam explicans transit ad verbi finiti usum. v. Matth. Gr. §. 631. 4.

Εἰσαγγελίαι δὴ καὶ κρίσεις —] Scholiastes: *εἰσαγγελία ἐστὶ κυρίως ἡ περὶ καινῶν καὶ δημοσίων ἀδικημάτων*

χικοί. Τί μήν; Οὐκοῦν καὶ τελευτῶντες, ἐπειδὰν ὁρῶ-
σι τὸν δῆμον οὐχ ἑκόντα, ἀλλ' ἀγνοήσαντά τε καὶ
ἐξαπατηθέντα ὑπὸ τῶν διαβαλλόντων ἐπιχειροῦντα
σφᾶς ἀδικεῖν, τότ' ἤδη, εἴτε βούλονται εἴτε μή, ὡς C
ἀληθῶς ὀλιγαρχικοὶ γίγνονται, οὐχ ἑκόντες, ἀλλὰ καὶ
τοῦτο τὸ κακὸν ἐκεῖνος ὁ κηφὴν ἐντίκτει κεντῶν αὐ-
τούς. Κομιδῇ μὲν οὖν. Εἰςαγγελίαι δὴ καὶ κρίσεις
καὶ ἀγῶνες περὶ ἀλλήλων γίγνονται. Καὶ μάλα. Οὐ-
κοῦν ἕνα τινὰ ἀεὶ ὁ δῆμος εἴωθε διαφερόντως προΐ-
στασθαι ἑαυτοῦ, καὶ τοῦτον τρέφειν τε καὶ αὔξειν
μέγαν; Εἴωθε γάρ. Τοῦτο μὲν ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, δῆ-
λον, ὅτι, ὅταν περ φύηται τύραννος, ἐκ προστατι- D
κῆς ῥίζης καὶ οὐκ ἄλλοθεν ἐκβλαστάνει. Καὶ μάλα
δῆλον. Τίς ἀρχὴ οὖν μεταβολῆς ἐκ προστάτου ἐπὶ
τύραννον; ἢ δῆλον ὅτι ἐπειδὰν ταὐτὸν ἄρξηται δρᾶν
ὁ προστάτης τῷ ἐν τῷ μύθῳ, ὃς περὶ τὸ ἐν Ἀρκα-

C. ὁ δῆμος εἴωθε] articulum om. AΠΦDK. v. m. Flor. a. c. x. α. γ. probantibus Turr. et Schn.

εἰςαγομένη δίκη ὑπὸ τῶν πρυτάνεων, περὶ ὧν διαῤῥήδην μὲν οὐδὲν λέγουσιν οἱ νόμοι, συγχωροῦσι δὲ κρίσεις γίγνεσθαι. καὶ τοῦτ' ἐστὶν οἷον τὸ ἐν ταῖς τῶν σοφιστῶν διατριβαῖς μελετώμενον τὸ τῶν ἀγράφων ἀδικημάτων. Sic etiam Grammat. in Bachmanni Lex. p. 210. De variis generibus εἰςαγγελίας exposuit Schoemann. Antiquitatt. iuris publ. Graec. p. 272. sq. — ἀγῶνες, in iudiciis et concionibus.

καὶ αὔξειν μέγαν] h. e. ὥστε μέγαν γενέσθαι. Libr. IX, 591. D: τὸν ὄγκον τοῦ πλήθους — οὐκ ἄπειρον αὐξήσει. Demosthen. Olynth. I. §. 5. ed. Bremi.: μέγας ηὐξήθη καὶ πρὸς αὐτὴν ἥκει τὴν τελευτὴν τὰ πράγματ' αὐτῷ, ubi vide virum egregium p. 149. Exempla huius loquutionis plurima collegit Heindorf. ad Protagor. p. 527.

D. ἐκ προστατικῆς ῥίζης — ἐκβλαστάνει] ex radice propullulat praefecturae. Similis metaphora est Euthyphr. p. 3. A: ἡμᾶς ἐκκαθαίρει τοὺς τῶν νέων τὰς βλάστας ἐκκαθαίροντας. Legg. VI. p. 765. E. — ἢ δῆλον ὅτι, an id manifestum est. v. ad Phileb. p. 8. ad Protagor. init.

περὶ τὸ ἐν Ἀρκαδίᾳ τὸ τοῦ Διὸς τ. Λ. ἱερὸν λ.] Articuli usum et collocationem explicavimus ad Gorg. p. 502. B. et ad libr. III. de Rep. p. 407. B. De victimis humanis Iovi Lycaeo immolatis laudat Astius Böttigerum in Curt. Sprengelii Beiträg. z. Gesch. der Medicin T. I. P. II. n. I. Praeterea conf. Boeckh. in Min. et Legg. p. 55 sq. et Creuzer Symbolik T. II. p. 467 sqq. ed. 2. Narrationem ipsam, ad quam respexit philosophus, ad posteritatis memoriam servavit Pausan. VIII, 2: Λυκάων δὲ ἐπὶ τὸν βωμὸν τοῦ Λυκαίου Διὸς

διὰ τὸ τοῦ Διὸς τοῦ Λυκαίου ἱερὸν λέγεται; Τίς; ἔφη. Ὡς ἄρα ὁ γευσάμενος τοῦ ἀνθρωπίνου σπλάγ-
E χνου, ἐν ἄλλοις ἄλλων ἱερείων ἑνὸς ἐγκατατετμημένου, ἀνάγκη δὴ τούτῳ λύκῳ γενέσθαι. ἢ οὐκ ἀκήκοας τὸν λόγον; Ἔγωγε. Ἆρ' οὖν οὕτω καὶ ὃς ἂν δήμου προεστώς, λαβὼν σφόδρα πειθόμενον ὄχλον, μὴ ἀπόσχηται ἐμφυλίου αἵματος, ἀλλ' ἀδίκως ἐπαιτιώμενος, οἷα δὴ φιλοῦσιν, εἰς δικαστήρια ἄγων μιαιφονῇ, βίον ἀνδρὸς ἀφανίζων, γλώττῃ τε καὶ στόματι ἀνοσίῳ γευόμενος φόνου ξυγγενοῦς, καὶ ἀνδρηλατῇ καὶ ἀποκτιν-
566 νύῃ καὶ ὑποσημαίνῃ χρεῶν τε ἀποκοπὰς καὶ γῆς ἀναδασμόν, ἆρα τῷ τοιούτῳ ἀνάγκη δὴ τὸ μετὰ τοῦτο καὶ εἵμαρται ἢ ἀπολωλέναι ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν ἢ τυραννεῖν καὶ λύκῳ ἐξ ἀνθρώπου γενέσθαι; Πολ-

D. ἑνὸς ἐγκατατετμημένου] Sic Par. A. Vat. Θ. Ven. ΞII. Vind. Ang. Vat. m. r. Flor. a. c. x. α. γ. et Ficinus. Legebatur ἐγκαταμεμιγμένου.

P. 566. οὐσίας; Οὗτος. Ἆρ' οὖν ἐκπεσών] Vett. editt. οὐσίας. οὗτος ἄρ' οὖν κτλ. Emendarunt Astius et De Geer. Dia-

βρέφος ἤνεγκεν ἀνθρώπου καὶ ἔθυσε τὸ βρέφος, καὶ ἔσπεισεν ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τὸ αἷμα. καὶ αὐτὸν αὐτίκα ἐπὶ τῇ θυσίᾳ γενέσθαι λύκον φησὶν ἀντὶ ἀνθρώπου.

Ὡς ἄρα ὁ γευσάμενος — ἀνάγκη δὴ τούτῳ —] Nominativus per anacoluthiam constructionis explicandus. Loquendi genus attigit Matth. Gr. §. 556. 3. Sequentia in hunc modum iungas: ἑνὸς (σπλάγχνου ἀνθρωπίνου) ἐγκατατετμημένου ἐν ἄλλοις (σπλάγχνοις) ἄλλων ἱερείων.

E. λαβὼν σφόδρα π. ὄχλον] nactus turbam admodum obsequentem. De verbo ἀφανίζειν conf. Gorg. p. 471. B.: νύκτωρ ἐξαγαγὼν ἀπέσφαξέ τε καὶ ἠφάνισεν ἀμφοτέρους. Dein φόνος ξυγγενὴς similiter dictum atque antea αἷμα ἐμφύλιον. Verbum ἀνδρηλατεῖν interpretatur Timaeus p. 34 ἄνδρας ἐξελαύνειν καὶ φυγαδεύειν, ubi exempla ex Aeschylo petita apposuit Ruhnken. Totus locus nescio quid poëtici coloris habet, quanquam non videtur philosophus versus alicuius poëtae ob oculos habuisse, unde singula quaedam verba suae ipsius orationi intexuerit.

P. 566. χρεῶν τε ἀποκοπὰς καὶ γῆς ἀναδασμόν] h. e. aeris alieni remissiones s. novas tabulas et novas agrorum divisiones. Utrumque saepe coniungitur, ut ap. Demosthen. adv. Timocr. p. 746. De foed. Alexandr. p. 215. Andocid. de Myster. p. 42. Ceterum hoc loco usum esse Themist. Orat. VII. p. 91. C. non praeteriit Ruhnkenium ad Tim. p. 33.

ἆρα τῷ τοιούτῳ ἀν.] h. e. ἆρ' οὐ τῷ τ., quemadmodum Latini ne pro nonne dicunt. v. Bremi ad Select. Oratt. Demosthen. T. I. p. 223. Buttmann. ad Charmid. §. 14. ed. Heind. sec. „Differunt in his, inquit, Ἆρα et Ἆρ' οὔ: quippe affirmativus utique est utriusque formulae sensus, sed ita ut

λῆ ἀνάγκη, ἔφη. Οὗτος δή, ἔφην, ὁ στασιάζων γίγνεται πρὸς τοὺς ἔχοντας τὰς οὐσίας; Οὗτος. Ἆρ' οὖν ἐκπεσὼν μὲν καὶ κατελθὼν βίᾳ τῶν ἐχθρῶν τύραννος ἀπειργασμένος κατέρχεται; Δῆλον. Ἐὰν δὲ ἀδύνατοι ἐκβάλλειν αὐτὸν ὦσιν ἢ ἀποκτεῖναι διαβάλλοντες τῇ πόλει, βιαίῳ δὴ θανάτῳ ἐπιβουλεύουσιν ἀποκτιννύναι λάθρᾳ. Φιλεῖ γοῦν, ἦ δ' ὅς, οὕτω γίγνεσθαι. Τὸ δὴ τυραννικὸν αἴτημα τὸ πολυθρύλητον ἐπὶ τούτῳ πάντες οἱ εἰς τοῦτο προβεβηκότες ἐξευρίσκουσιν, αἰτεῖν τὸν δῆμον φύλακάς τινας τοῦ σώματος, ἵνα σῶς αὐτοῖς ᾖ ὁ τοῦ δήμου βοηθός. Καὶ μάλ', ἔφη. Διδόασι δή, οἶμαι, δείσαντες μὲν ὑπὲρ ἐκείνου, θαῤῥήσαντες δὲ ὑπὲρ ἑαυτῶν. Καὶ μάλα. Οὐκοῦν τοῦτο ὅταν ἴδῃ ἀνὴρ χρήματα ἔχων B C

trib. in Plat. Polit. Princip. p. 155, Ficinum sequuti. Consentiunt codd. omnes praeter Vat. Θ. r. Flor. x., quorum priores οὕτως scribunt.

B. *αἴτημα τὸ πολυθρύλητον*] Sic Par. A. Ven. II. Flor.

simplex ἄρα aliquid sive verae sive fictae dubitationis admisceat. Apud Platonem adeo non rarus hic usus est, ut eius exempla apponere pigeat. Ac statim post ἄρ' οὖν ita capiendum in verbis: *Ἀρ' οὖν ἐκπεσὼν μὲν — κατέρχεται;* quae sic interpretamur: Nonne igitur hic, postquam expulsus est in exsilium atque inde rediit inimicis frustra reluctantibus, tyrannus perfectus revertitur? De interrogatione per ἄρα repetita conf. Men. p. 89. B: *ἄρ' οὖν ἐπειδὴ οὐ φύσει οἱ ἀγαθοὶ γίγνονται, ἆρα μαθήσει;* Crat. p. 429. C: *ἆρα ὅτι ψευδῆ λέγειν τὸ παράπαν οὐκ ἔστιν, ἆρα τοῦτό σοι δύναται ὁ λόγος;* Verba *ἐκπίπτειν* et *κατέρχεσθαι* de exsulibus propria esse, iam supra monuimus. Observes autem *μέν* post *ἐκπεσών* interpositum, quo significatur orationem nondum esse absolutam, sed deinceps continuatum iri.

B. *ἐπιβουλεύουσιν ἀποκτιννύναι*] *Ἐπιβουλεύειν* cum infinitivo constructum est insidiose s. per insidias studere. v. ad Protagor. p. 343 C.

Τὸ δὴ τυραννικὸν αἴτημα —] His explanationis causa adduntur verba: *αἰτεῖν τὸν δῆμον κτλ.*, in quibus nemo *τό* articulum desiderabit, qui infinitivum pariter atque *τὸ αἴτημα* ex verbo *ἐξευρίσκουσι* suspensum esse animadverterit. De forma *σῶς* v. Thomas Mag. p. 830. Moeris p. 347. Eustathius ad Il. *ν.* p. 940. v. 45. ed. Rom. et quae collegit Valcken. in Epistoll. Claror. Virorum ad I. A. Ernesti ed. Tittmann. p. 177 sq. — *αὐτοῖς* sc. *τοῖς πολίταις*, quod latet in antecedentibus. — Ceterum de Pisistrato inprimis cogitari oportere, vix est quod moneam. Vidit etiam scholiastes. conf. Hermann. Abhandl. p. 158.

C. *Οὐκοῦν τοῦτο ὅταν ἴδῃ — μισόδημος εἶναι*] Ad *αἰτίαν* repetendum *ἔχων*, hoc sen-

καὶ μετὰ τῶν χρημάτων αἰτίαν μισόδημος εἶναι, τότε δὴ οὗτος, ὦ ἑταῖρε, κατὰ τὸν Κροίσῳ γενόμενον χρησμὸν

πολυψήφιδα παρ' Ἕρμον
φεύγει, οὐδὲ μένει, οὐδ' αἰδεῖται κακὸς εἶναι.

Οὐ γὰρ ἄν, ἔφη, δεύτερον αὖθις αἰδεσθείη. Ὁ δέ γε, οἶμαι, ἦν δ' ἐγώ, καταληφθεὶς θανάτῳ δίδοται. Ἀνάγκη. Ὁ δὲ δὴ προστάτης ἐκεῖνος αὐτὸς δῆλον δὴ
D ὅτι μέγας μεγαλωστὶ οὐ κεῖται, ἀλλὰ καταβαλὼν ἄλλους πολλοὺς ἕστηκεν ἐν τῷ δίφρῳ τῆς πόλεως, τύραννος ἀντὶ προστάτου ἀποτετελεσμένος. Τί δ' οὐ μέλλει; ἔφη.

Cap. XVII. Διέλθωμεν δὴ τὴν εὐδαιμονίαν, ἦν δ' ἐγώ, τοῦ τε ἀνδρὸς καὶ τῆς πόλεως, ἐν ᾗ ἂν ὁ τοιοῦτος βροτὸς ἐγγένηται; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη, διέλθωμεν. Ἆρ' οὖν, εἶπον, οὐ ταῖς μὲν πρώταις ἡμέραις τε καὶ χρόνῳ προσγελᾷ τε καὶ ἀσπάζεται πάντας, ᾧ

γ'., quod recte Bekkerus pro πολυθρύλλητον reposuit. Illius scripturae veritatem testatur praeter alios Eustath. ad Il. XXIII, 396.

C. πολυψήφιδα π. Ἕ.] Sic Par. A. Vat. Θ. Vind. Vat. m. Vulgo πολυψηφῖδα. Illam scripturam praeferendam esse docuit Spitzner. de vers. her. p. 50.

su: et qui praeterea accusatur, quod populum oderit. Oraculum legitur apud Herodot. I, 55., quocum compares, sis, quae scholiastes ad hunc locum annotavit. Egregie interpretatur Schleiermacherus: — „Zum kieselreichen Hermus Flieht er und bleibt nicht mehr, noch schämt er sich feige zu heissen. — Ganz recht! sagte er. Zum zweitenmale möchte er auch nicht wieder in den Fall kommen.

θανάτῳ δίδοται] leto datur. v. ad Phaedr. p. 254. E.

D. μέγας μεγαλωστὶ οὐ κεῖται, ἀλλὰ —] h. e. adeo non humi deiectus iacet, ut potius alios multos prostraverit ctr. Lepide ac facete usus est verbis Homericis de Cebrione, Hectoris auriga, a Patroclo occiso: Κεῖτο μέγας μεγαλωστί, Il. XVI. v. 776. Dein quod tyrannus dicitur ἑστηκέναι ἐν δίφρῳ τῆς πόλεως, satis constat principes cum aurigis comparari, qui teneant civitatis habenas. v. Dorvill. ad Charit. p. 556. Nam δίφρος inprimis est sedes aurigae in curru, ut Il. XXIII. v. 435. Xenoph. Anab I, 8, 10., id quod iam observavit Scheffer. de re vehicul. vett. II, 15.

Cap. XVII. οὐ ταῖς μὲν πρώταις — περιτυγχάνῃ;] nonne primis diebus ac temporibus, in quoscunque inciderit, eos ctr. Ὃς ἂν post numerum pluralem illatum iam libr. IV. p. 426. C. notavimus. Alia exempla vid. ad Protagor.

ἂν περιτυγχάνῃ, καὶ οὔτε τύραννός φησιν εἶναι, ὑπι- E
σχνεῖταί τε πολλὰ καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ, χρεῶν τε ἠλευ-
θέρωσε καὶ γῆν διένειμε δήμῳ τε καὶ τοῖς περὶ ἑαυ-
τόν, καὶ πᾶσιν ἵλεώς τε καὶ πρᾶος εἶναι προςποιεῖ-
ται; Ἀνάγκη, ἔφη. Ὅταν δέ γε, οἶμαι, πρὸς τοὺς
ἔξω ἐχθροὺς τοῖς μὲν καταλλαγῇ, τοὺς δὲ καὶ δια-
φθείρῃ, καὶ ἡσυχία ἐκείνων γένηται, πρῶτον μὲν πο-
λέμους τινὰς ἀεὶ κινεῖ, ἵν' ἐν χρείᾳ ἡγεμόνος ὁ δῆ-
μος ᾖ. Εἰκός γε. Οὐκοῦν καὶ ἵνα χρήματα εἰςφέρον- 567
τες, πένητες γιγνόμενοι, πρὸς τῷ καθ' ἡμέραν ἀναγ-
κάζωνται εἶναι καὶ ἧττον αὐτῷ ἐπιβουλεύωσι; Δῆλον.
Καὶ ἄν γέ τινας, οἶμαι, ὑποπτεύῃ ἐλεύθερα φρονή-
ματα ἔχοντας μὴ ἐπιτρέψειν αὐτῷ ἄρχειν, ὅπως ἂν
τούτους μετὰ προφάσεως ἀπολλύῃ, ἐνδοὺς τοῖς πο-
λεμίοις; τούτων πάντων ἕνεκα τυράννῳ ἀεὶ ἀνάγκη
πόλεμον ταράττειν; Ἀνάγκη. Ταῦτα δὴ ποιοῦντα

αὐτὸς δῆλον δή —] V. *αὐτὸς τῆς πόλεως δῆλον*, quod solus Ven. Ξ. cum Flor. c. tuetur.

Cap. XVII. E. *ἵλεώς τε καὶ πρᾶος*] Mero errore vulgo legitur *πατρῷος*, quod in nullo codice scriptum exstat.

P. 567. *πρὸς τῷ καθ' ἡμέραν* —] V. *τό*, quod Bekker. ex Par. Ven. Ξ. Vind. Mon. Vat. emendavit.

p. 345. D. coll. Matth. Gr. §. 475. p. 890 ed. mai. Sic etiam *ὅστις* usurpatur Eurip. Hecub. v. 363: *ἔπειτ' ἴσως ἂν δεσποτῶν ὠμῶν φρένας τύχοιμ' ἄν, ὅστις ἀργύρου μ' ὠνήσεται;* quam constructionem tetigit Eustath. ad Il. *β*. p. 179. 43. et ad *γ*. p. 314. 47. afferens similes locos Sophocl. Antigon. v. 707 sqq. Aiac. v. 758 sqq. Eurip. Med. v. 222. Ceterum cum his egregie conveniunt quae Menelaus apud Euripidem Iphigen. Aulid. v. 323 sqq. exprobrat Agamemnoni fratri, ubi inter alia: *ὡς ταπεινὸς ἦσθ', ἁπάσης δεξιᾶς προσθιγγάνων, καὶ θύρας ἔχων ἀκλῄστους τῷ θέλοντι δημοτῶν, καὶ διδοὺς πρόσρησιν ἑξῆς πᾶσι, κεἰ μή τις θέλοι, τοῖς τρόποις ζητῶν πρίασθαι τὸ φιλότιμον ἐκ μέσου! κᾆτ' ἐπεὶ κατέσχες ἀρχάς, μεταβαλὼν ἄλλους τρόπους τοῖς φίλοισιν οὐκ ἔτ' ἦσθα τοῖς πρὶν ὡς πρόσθεν φίλος κτλ.*

E. *πρὸς τοὺς ἔξω ἐχθροὺς*] ubi quod attinet ad externos hostes, cum aliis in pacem redierit, alios perdiderit ctr. Ita positum *πρός* non rari est usus. Miramur igitur Schneiderum malis indulgentem argutiis ad *πρὸς τοὺς ἐχθρούς* verbum aliquod suppressum esse contendere, unde pendeat praepositio.

P. 567. *Οὐκοῦν καὶ ἵνα χρ. κτλ.*] Repetendum ex antecedentibus *πολέμους κινεῖ*. — *πρὸς τῷ καθ' ἡμέραν ἀναγκ. εἶναι*, rebus ad vitam sustentandam necessariis unice studere cogantur. Iso-

B ἕτοιμον μᾶλλον ἀπεχθάνεσθαι τοῖς πολίταις; Πῶς γὰρ οὔ; Οὐκοῦν καί τινας τῶν ξυγκαταστησάντων καὶ ἐν δυνάμει ὄντων παῤῥησιάζεσθαι καὶ πρὸς αὐτὸν καὶ πρὸς ἀλλήλους, ἐπιπλήττοντας τοῖς γιγνομένοις, οἳ ἂν τυγχάνωσιν ἀνδρικώτατοι ὄντες; Εἰκός γε. Ὑπεξαιρεῖν δὴ τούτους πάντας δεῖ τὸν τύραννον, εἰ μέλλει ἄρξειν, ἕως ἂν μήτε φίλων μήτ' ἐχθρῶν λίπῃ μηδένα, ὅτου τι ὄφελος. Δῆλον. Ὀξέως ἄρα δεῖ
C ὁρᾶν αὐτόν, τίς ἀνδρεῖος, τίς μεγαλόφρων, τίς φρόνιμος, τίς πλούσιος· καὶ οὕτως εὐδαίμων ἐστίν, ὥςτε τούτοις ἅπασιν ἀνάγκη αὐτῷ, εἴτε βούλεται εἴτε μή, πολεμίῳ εἶναι καὶ ἐπιβουλεύειν, ἕως ἂν καθήρῃ τὴν πόλιν. Καλόν γε, ἔφη, καθαρμόν. Ναί, ἦν δ' ἐγώ, τὸν ἐναντίον ἢ οἱ ἰατροὶ τὰ σώματα· οἱ μὲν

B. *καὶ ἐν δυνάμει ὄντων*] *τῶν* vulgo post *καί* iteratum om. Par. ADK. Vat. Θ. Ven. II. Mon. Ang. Flor. β. x. Delevit etiam Bekker.

δεῖ ὁρᾶν αὐτόν,] *ἀστόν* pr. m. Par. A.

Cap. XVIII. E. *Τί δέ; αὐτόθεν —*] Vulgo: *Τοὺς δὲ αὐτό-*

crat. de Pac. p. 188. ed. Bekk.: *εἰς τοῦτο δὲ μωρίας ἐληλύθαμεν, ὥςτ' αὐτοὶ μὲν ἐνδεεῖς τῶν καθ' ἡμέραν ἐσμέν, ξενοτροφεῖν δ' ἐπικεχειρήκαμεν.* Dictionem *πρός τινι πράγματι εἶναι*, in curam alicuius rei incumbere, in aliqua re occupatum esse, illustravit Matthiae Gr. §. 590. Cf. Demosthen. de fals. leg. p. 380. ed. Reisk. Polyb. III, 94, 10. Similiter Latini dixerunt totum in aliqua re esse, quam formulam illustrant Cort. ad Cicer. Epist. ad Div. XV, 7, Burm. ad Propert. IV, 8, 48. Heindorf. ad Horat. Satir. I. 9, 2. — *ἐνδοὺς τοῖς πολεμίοις*, eos hostibus dedens et obiiciens, indem er sie den Feinden Preis giebt. Augebis hac verbi significatione Lexica nostra, hoc in genere multum adhuc locupletanda. — *ταράττειν πόλεμον*, ut Lat. bellum miscere, est turbando bellum concitare. v. Schaefer. ad Lamb. Bos. Ellips. p. 324. Eodem modo Sophocl. Antig. v. 789: *ταράσσειν νεῖκος.*

B. *ἕτοιμον μᾶλλον ἀπεχθάνεσθαι τ. π.*] in promptu est, s. fieri aliter non potest.

ὅτου τι ὄφελος] in quo insit aliquid virtutis. v. ad Euthyphr. p. 4. E. coll. supra libr. VI. p. 489. C. VII. p. 530. C.

C. *Καλόν γε, ἔφη, καθαρμόν*] eine schöne Purganz! Accusativus pendet e verbo *καθήρῃ*, cui Glauco responsionem suam accommodavit. Indidem etiam suspenditur *τὸν ἐναντίον κτλ.* i. e. *τὸν ἐναντίον καθαρμὸν καθαίρει, ἢ ὃν οἱ ἰατροὶ τὰ σώματα καθαίρουσιν.* Ne tamen *ἢ ὃν* desideres, v. ad

γαρ τὸ χείριστον ἀφαιροῦντες λείπουσι τὸ βέλτιστον, ὁ δὲ τοὐναντίον. Ὡς ἔοικε γάρ, αὐτῷ, ἔφη, ἀνάγκη, εἴπερ ἄρξει. Cap. XVIII. Ἐν μακαρίᾳ ἄρα, εἶπον ἐγώ, ἀνάγκῃ δέδεται, ἢ προστάττει αὐτῷ ἢ μετὰ φαύ- D
λων τῶν πολλῶν οἰκεῖν, καὶ ὑπὸ τούτων μισούμενον, ἢ μὴ ζῆν. Ἐν τοιαύτῃ, ἦ δ' ὅς. Ἆρ' οὖν οὐχὶ ὅσῳ ἂν μᾶλλον τοῖς πολίταις ἀπεχθάνηται ταῦτα δρῶν, τοσούτῳ πλειόνων καὶ πιστοτέρων δορυφόρων δεήσεται; Πῶς γὰρ οὔ; Τίνες οὖν οἱ πιστοί; καὶ πόθεν αὐτοὺς μεταπέμψεται; Αὐτόματοι, ἔφη, πολλοὶ ἥξουσι πετόμενοι, ἐὰν τὸν μισθὸν διδῷ. Κηφῆνας, ἦν δ' ἐγώ, νὴ τὸν κύνα, δοκεῖς αὖ τινάς μοι λέγειν ξενι- E
κούς τε καὶ παντοδαπούς. Ἀληθῆ γάρ, ἔφη, δοκῶ σοι. Τί δε; αὐτόθεν ἆρ' οὐκ ἂν ἐθελήσειε; Πῶς; Τοὺς δούλους ἀφελόμενος τοὺς πολίτας, ἐλευθερώσας, τῶν

θεν ἆρ' οὐκ ἂν κτλ. quod tam subtiliter defendit Schn. ut nec mihi nec Hermanno intellectus sit. Par. ADK. Vat. Θ. Ven. Ξ. Vind. Ang. Vat. m. r. Florentini omnes Τίς δὲ αὐτ. Hinc iam olim conieci: Τί δέ; αὐτόθεν κτλ. Et sic scriptum exstare video in cod. Mon. Adscivit nostram coniecturam Herm.

Euthyphr. 12. A. Contulit haec verba cum Ciceron ad Attic. Epist. VI, 1. P. Victorius Varr. Lectt. XI. 13. Nec aliena sunt illa Euripidis Supplic. v. 426 sqq., ubi egregia exstat tyrannidis descriptio. Faciunt huc inprimis v. 444 sqq. ἀνὴρ δὲ βασιλεὺς ἐχθρὸν ἡγεῖται τόδε, καὶ τοὺς ἀρίστους, οὓς ἂν ἡγῆται φρονεῖν, κτείνει, δεδοικὼς τῆς τυραννίδος πέρι. κτλ.

αὐτῷ, ἔφη, ἀνάγκη] sc. ταῦτα ποιεῖν.

Cap. XVIII. Ἐν μακαρίᾳ — ἀνάγκῃ δέδεται] Δεῖν cum ἐν iunctum illustravit Heindorf. ad Cratyl. p. 404. A. §. 45.

D. ἥξουσι πετόμενοι] advolabunt, i. e. ad eum properantes venient. Loquendi genus attigerunt P. Victorius Varr. Lectt. XXIII. 17. et Dorvill. ad Chariton. p. 309. ed. Lips. Dein observes usum articuli in verbis ἐὰν τὸν μισθὸν διδῷ, qui indicare videtur certam mercedem, nimirum eam, quam illi sperant et optant, quaeque talibus adiutoribus conveniat.

E. Τί δέ; αὐτόθεν] h. e. Quid vero? ex ipsa civitate. De structura verborum τοὺς δούλους ἀφελόμενος τοὺς πολίτας, postquam servos civibus eripuit, dixit Matthiae Gr. §. 418. — τῶν περὶ ἑαυτὸν δορυφόρων ποιήσασθαι, in numerum satellitum suorum referre. Nam ποιεῖσθαί τινα τῶν δορυφόρων i. q. π. τινα ἕνα τῶν δορυφόρων. Similem verbi τίθεσθαι constructionem in superioribus illustravimus. Ceterum cf. Ciceron. Tuscul. V. 20. De voculis ἐπεί τοι καί, nam profecto etiam, enim vero

περὶ ἑαυτὸν δορυφόρων ποιήσασθαι. Σφόδρα γ', ἔφη· ἐπεί τοι καὶ πιστότατοι αὐτῷ οὗτοί εἰσιν. Ἦ μακάριον, ἦν δ' ἐγώ, λέγεις τυράννου χρῆμα, εἰ τοιού-
568 τοις φίλοις τε καὶ πιστοῖς ἀνδράσι χρῆται, τοὺς προτέρους ἐκείνους ἀπολέσας. Ἀλλὰ μήν, ἔφη, τοιούτοις γε χρῆται. Καὶ θαυμάζουσι δή, εἶπον, οὗτοι οἱ ἑταῖροι αὐτὸν καὶ ξύνεισιν οἱ νέοι πολῖται, οἱ δ' ἐπιεικεῖς μισοῦσί τε καὶ φεύγουσι; Τί δ' οὐ μέλλουσιν; Οὐκ ἐτός, ἦν δ' ἐγώ, ἥ τε τραγῳδία ὅλως σοφὸν δοκεῖ εἶναι καὶ ὁ Εὐριπίδης διαφέρων ἐν αὐτῇ. Τί δή; Ὅτι καὶ τοῦτο πυκνῆς διανοίας ἐχόμενον ἐφθέγξατο,
B ὡς ἄρα σοφοὶ τύραννοι εἰσι τῶν σοφῶν συνουσίᾳ. καὶ ἔλεγε δῆλον ὅτι τούτους εἶναι τοὺς σοφούς, οἷς ξύνεστι. Καὶ ὡς ἰσόθεόν γ', ἔφη, τὴν τυραννίδα ἐγκωμιάζει, καὶ ἕτερα πολλά, καὶ οὗτος καὶ οἱ ἄλλοι

P. 568. B. *τῶν σοφῶν συνουσίᾳ*] V. *τῇ σοφῶν σ.*, quod mutavi ex Par. A. Vat. Θ. Ven. ΞΠ. Vind. Ang. Vat. m.r. Flor. a. c. x. α. γ. Cf. Theag. p. 125. B. et Boeckh. de Tragg. p. 247.

ποιηταὶ ξυγγιγνώσκουσιν] Flor. a. c. x. γ. Ven. Ξ. Ang. post *ποιηταὶ* inserunt *καί*, non male.

etiam, conferas Charmid. p. 154. E: *ἐπεί τοι καὶ φιλόσοφός ἐστιν.* Ibid. p. 162. B: *ἐπεί τοι καὶ πάνυ ἐδόκει σοφὸς εἶναι.* Theaet. 142. B. Hipp. Mai. p. 288. C.

τυράννου χρῆμα] Loquendi genus docte illustravit Valckenar. ad Eurip. Phoeniss. p. 71., et ad Theocrit. Idyll. XVIII. v. 4. Nonnihil habet etiam Viger. de Idiotism. Cap. III. sect. XIII. n. 2. p. 156 sqq.

P. 568. *Οὐκ ἐτός, ἦν δ' ἐγώ,*] Sic *οὐκ ἐτός* positum libr. III. p. 414. E. Frequens est apud Comicos. Schol. ad h. l.: *οὐκ ἐτύς, ὅτε μὲν οὐ μάτην, ὅτε δὲ οὐκ ἀλόγως. παρὰ τὸ ἐτώσιον, ὅ ἐστι τὸ μάταιον, οἱ δὲ οὐκ εἰκότως.* — *Τί δή;* i. e. *διὰ τί δή;*

πυκνῆς διανοίας ἐχόμενον ἐφθέγξατο] Ironice dicta. — *Πυκνὴ διάνοια*, ut *πυκιναὶ φρένες* Iliad. XIV. v. 294. *πυκινὸς νόος* Ibid. XV. v. 41. al.

σοφοὶ τύραννοι — τῶν σοφῶν συνουσίᾳ] „Versum hunc, qui etiam a Theagis auctore p. 125. B. Euripidi adscribitur, alii ex Sophoclis Aiace Locro sumptum esse asserunt, ut Aristid. Orat Platon. II. p. 288. T. II. Cf. Gellius Noct. Att. XIII, 18. Gataker. Advers. Misc. I, 1. Sophocl. Fragment. T. II. p. 198. ed. Musgr. Eurip. Fragm. T. II. p. 483. ed. Beck. Boeckh. de Graec. Trag. Princip p. 247.“ Astius. Conf. Zenob. V. 98. et Fragm. Eurip. T. IX. p. 434. Schol. ad h. l. *τοῦτο Σοφοκλέους ἐστὶν ἐξ Αἴαντος τοῦ Λοκροῦ, ἐνταῦθα δὲ Εὐριπίδου λέγεται*

ποιηταί. Τοιγάρτοι, ἔφην, ἅτε σοφοὶ ὄντες οἱ τῆς τραγῳδίας ποιηταὶ ξυγγιγνώσκουσιν ἡμῖν τε καὶ ἐκείνοις, ὅσοι ἡμῶν ἐγγὺς πολιτεύονται, ὅτι αὐτοὺς εἰς τὴν πολιτείαν οὐ παραδεξόμεθα ἅτε τυραννίδος ὑμνητάς. Οἶμαι ἔγωγ', ἔφη, ξυγγιγνώσκουσιν ὅσοιπέρ γε αὐτῶν κομψοί. Εἰς δέ γε, οἶμαι, τὰς ἄλλας περιόν- C τες πόλεις, ξυλλέγοντες τοὺς ὄχλους, καλὰς φωνὰς καὶ μεγάλας καὶ πιθανὰς μισθωσάμενοι, εἰς τυραννίδας τε καὶ δημοκρατίας ἕλκουσι τὰς πολιτείας. Μάλα γε. Οὐκοῦν καὶ προςέτι τούτων μισθοὺς λαμβάνουσι καὶ τιμῶνται, μάλιστα μέν, ὥςπερ τὸ εἰκός, ὑπὸ τυράννων, δεύτερον δὲ ὑπὸ δημοκρατίας. ὅσῳ δ' ἂν ἀνωτέρω ἴωσι πρὸς τὸ ἄναντες τῶν πολιτειῶν, μᾶλλον ἀπαγορεύει αὐτῶν ἡ τιμή, ὥςπερ ὑπὸ ἄσθματος ἀδυ- D νατοῦσα πορεύεσθαι. Πάνυ μὲν οὖν. Cap. XIX.

ὅσοιπέρ γε αὐτῶν] Flor. α. πέρ γε omittit. Usum vocularum tetigit Bremi ad Demosth. Oratt. Selectt. T. I. p. 43. cf. Hermann. ad Viger. p. 834.

D. ὥςπερ ὑπὸ ἄσθμ.] Paris. A. Ang. ἢ ὥςπερ. Alii ἢ ὥςπερ.

εἶναι, καὶ θαυμαστὸν οὐδὲν, εἰ συμπίπτοιεν ἀλλήλοις οἱ ποιηταί.

B. ὡς ἰσόθεόν γ' — τὴν τυραννίδα ἐγκωμιάζει] Eurip. Troad. v. 1169. γάμων τε καὶ τῆς ἰσοθέου τυραννίδος: ad quem locum philosophus respexit. conf. Ariphr. paean. v. 4. p. 450. ed. Schneidew.

καὶ οὗτος καὶ οἱ ἄλλοι ποιηταί] Genus hoc appositionis notavi ad libr. III. p. 414. D.

C. Εἰς δέ γε, οἶμαι, τὰς ἄλλας] V. ad p. 564. A.

καλὰς φωνὰς καὶ μεγάλας —] Recte Scholiastes φωνάς· τὰς τῶν ὑποκριτῶν. Vocibus, inquit, pulcris et magnis et ad persuadendum aptis, quas mercede conduxerunt, ad tyrannidem et dominationem popularem trahunt civitates. Apte comparant Protagor. p. 347. D: ὑπὸ ἀπαιδευσίας τιμίας ποιοῦσι τὰς αὐλητρίδας πολλοῦ μισθούμενοι ἀλλοτρίαν φωνὴν τὴν τῶν αὐλῶν.

τιμῶνται — ὑπὸ τυράννων] Vix animum possum continere a suspicione, notari his verbis Euripidem, quem constat provecta aetate in Macedoniam abiisse invitatum propter sapientiae famam ab Archelao rege, ibique aliquot annis transactis mortuum esse anno tertio Olympiadis nonagesimae et tertiae. Quae coniectura si non inanis est, Rempublicam ante Olymp. XCIII. 3 non potuisse in lucem publicam emitti certum videtur.

ὅσῳ δ' ἂν — πολιτειῶν] Tragici poetae, tyrannis et populi turbae adulantes, quo al-

Ἀλλὰ δή, εἶπον, ἐνταῦθα μὲν ἐξέβημεν· λέγωμεν δὲ πάλιν ἐκεῖνο τὸ τοῦ τυράννου στρατόπεδον, τὸ καλόν τε καὶ πολὺ καὶ ποικίλον καὶ οὐδέποτε ταὐτόν, πόθεν θρέψεται. Δῆλον, ἔφη, ὅτι, ἐάν τε ἱερὰ χρήματα ᾖ ἐν τῇ πόλει, ταῦτα ἀναλώσει, ὅποι ποτὲ ἂν ἀεὶ ἐξαρκῇ τὰ τῶν ἀποδομένων, ἐλάττους εἰςφορὰς
E ἀναγκάζων τὸν δῆμον εἰςφέρειν. Τί δ' ὅταν δὴ ταῦτα ἐπιλίπῃ; Δῆλον, ἔφη, ὅτι ἐκ τῶν πατρῴων θρέψεται αὐτός τε καὶ οἱ συμπόται τε καὶ ἑταῖροι καὶ ἑταῖραι. Μανθάνω, ἦν δ' ἐγώ· ὅτι ὁ δῆμος ὁ γεννήσας τὸν τύραννον θρέψει αὐτόν τε καὶ ἑταίρους.

Cap. XIX. ὅποι ποτὲ ἂν ἀεὶ—] καὶ ὅποι. Mon. Idem dein ἀπολομένων.

E. ταῦτα ἐπιλίπῃ] Herm. ἐπιλείπῃ ex Par. A. Ven. II. et supra vers. Par. K.

Πολλὴ αὐτῷ, ἔφη,] V. Πολλή, ἔφη, αὐτῷ, quod ex codd. melioribus mutatum.

Πῶς δὲ λέγεις; εἶπον·] πῶς δὲ λέγεις Bekkerus aliique ex Par. ADK. Vat. Ven. II. Vind. Mon. Vat. m. r., quibuscum con-

tius escendere conantur ad praestantiora reipublicae genera, veluti ad oligarchiam et aristocratiam, eo magis quasi viribus deficiunt eoque minus eos sequitur honos ille, quo in democraticis et tyrannicis civitatibus mactantur. — ἀπαγορεύει, sie versagt, viribus deficit. — Ante μᾶλλον intelligunt vulgo τοσούτῳ. Cf. ad Apol. Socrat. p. 30. A. coll. libr. V. p. 472. A.

Cap. XIX. D. ἐνταῦθα μὲν ἐξέβημεν] h. e. ab eo, de quo sermo erat, huc sumus digressi. In proximis θρέψεται bis passive dictum. v. ad Criton. c. 15.

ἐάν τε ἱερὰ χρήματα —] Subiungere volebat ἐάν τε μή, ἐκ τῶν πατρῴων θρέψεται. Sed ab Glaucone interpellatus eo adducitur, ut paullo aliter orationem conformet. Heusdius Diatrib. in Civit. Antiq. p. 69. post ἐάν τε ἱερὰ χρήματα ᾖ ἐν τῇ πόλει quaedam excidisse putat, quae responderint isti ἐάν τε. Minus recte, opinor. Ceterum haud scio an philosophus in animo habuerit Dionysium tyrannum, Syracusanum, quem constat, ut libidinibus suis posset satisfacere, simulacra deorum auro et argento spoliasse. Quae coniectura nostra sicuti aliis nuper probata est, ita etiam placuit C. Fr. Hermanno, qui eam in Scriptis Miscell. suis p. 158. certius confirmare conatus est.

ὅποι ποτὲ ἂν ἀεὶ ἐξαρκῇ] quoad semper ea, quae ex bonorum venditione comparata fuerint, suppetant. In his Stephanus scribendum censuit ὅπῃ ποτὲ — τὰ τῶν ἀποδιδομένων s. τὰ ἐκ τῶν ἀποδιδομένων. Sed praepositione ἐκ facile caremus, si quidem τὰ τῶν ἀποδιδομένων tum res venditae, tum pecuniae rerum venditione comparatae esse possunt. Neque ὅποι mutaverim, quandoquidem per attractionem positum videtur pro ἀναλώσει εἰς ταῦτα, εἰς ἅ ποτε ἂν ἀεὶ κτλ.

*Πολλή αὐτῷ, ἔφη, ἀνάγκη. Πῶς δὲ λέγεις; εἶπον·
ἐὰν δὲ ἀγανακτῇ τε καὶ λέγῃ ὁ δῆμος, ὅτι οὔτε δί-
καιον τρέφεσθαι ὑπὸ πατρὸς υἱὸν ἡβῶντα, ἀλλὰ* B
*τοὐναντίον ὑπὸ υἱέος πατέρα, οὔτε τούτου αὐτὸν
ἕνεκα ἐγέννησέ τε και κατέστησεν, ἵνα, ἐπειδὴ μέγας* 569
*γένοιτο, τότε αὐτὸς δουλεύων τοῖς αὐτοῦ δούλοις τρέ-
φοι ἐκεῖνόν τε καὶ τοὺς δούλους μετὰ ξυγκλύδων ἄλ-
λων, ἀλλ' ἵνα ἀπὸ τῶν πλουσίων τε καὶ καλῶν κἀ-
γαθῶν λεγομένων ἐν τῇ πόλει ἐλευθερωθείη ἐκείνου
προστάντος, καὶ νῦν κελεύει ἀπιέναι ἐκ τῆς πόλεως*

sentiunt Flor. β. γ. Vulgo δὲ aberat. Deinde pro vulg. *ἐάν τε ἀγανακτῇ* ex Angel. scripsi *ἐὰν δὲ ἀγ.* Mon. *ἐάν τι ἀγ.* Schneiderus *ἐάν τε* defendit eo, quod Socrates reticuerit *ἐάν τε μή*, parum recte.

P. 569. *καὶ κατέστησεν*] Bas. 2. addit *καὶ ἔθρεψεν*, quod in Vat. Θ. Ven. Ξ. Vat. r. pro *καὶ κατέστησεν* legitur.

αὐτὸς δουλεύων] *δουλεύειν ἀναγκάζων* Ven. Ξ. ex corr. Mox Vind. Vat. m. *ξυγκλείδων*.

ἀπὸ τῶν πλουσίων τε καὶ κ.] Male vulgo *ὑπό*, quod e

et recte dicitur etiam *ἐξαρκεῖ εἰς τοῦτο*. Sed de *ἀποδιδομένων* plane assentior, nisi quod malim *ἀποδεδομένων*, quandoquidem vendendi vi medium tantum verbum usurpari consuevit, ut praesenti tempore *ἀποδιδομένων* dici non potuerit. Nam quae vulgo afferuntur exempla aoristi medii passiva significatione positi, veluti a Matthiaeo Gr. Amplior. §. 496, 8., ea aliter explicari debent neque cum hoc loco componi recte possunt. Favet coniecturae lectio codicis Monac. *ἀπολομένων*. Hermannus correxit: *τὸ τῶν ἀποδομένων*, commate post *ἐξαρκῇ* posito, quod dictum esset ut *τὸ τῶν παιζόντων* et similia.

E. *θρέψεται αὐτός τε καὶ οἱ ξυμπόται*] V. ad l. III. p. 414. D.

ἐὰν δὲ ἀγανακτῇ τε καὶ λέγῃ] Quod omnes obsidet editiones *ἐάν τε*, id quia ne per anacoluthiam quidem excusari potest, suffragante uno codice mutare non dubitavimus.

P. 569. *μετὰ ξυγκλύδων ἄλλων*] Valcken. ad Ammon. I, 7. p. 32. *ξυνηλύδων* scribebat. Non video caussam idoneam. *Ξύγκλυς* ductum est a *ξυγκλύζω* et quasi colluviem hominum vilium et perditorum significat. Usi sunt vocabulo praeter alios etiam Thucyd. VII, 5. et Aeschines Socrat., qui fertur, III, 13., ubi v. Fischerum veterum grammaticorum copias explicantem. Phryn. in Bekker. Anecd. I. p. 64: *συγκλύδες συλλεκτοὶ καὶ παντοδαποί.*

καὶ καλῶν κἀγαθῶν λεγ.] *καλοὶ κἀγαθοί* ratione ordinis habita dicti sunt nobiles s. optimates, qui opponuntur *τῷ δήμῳ*. Plutarch. Pericl. p. 158. B: *οὐ γὰρ εἴασε τοὺς καλοὺς κἀγαθοὺς καλουμένους — συμμεμίχθαι πρὸς τὸν δῆμον.* Xenoph. Hellen. II. 3, 12: *οὓς πάντες ᾔδεσαν ἐν τῇ δημοκρατίᾳ ἀπὸ συκοφαντίας ζῶντας καὶ τοῖς καλοῖς κἀγαθοῖς βαρεῖς ὄντας.*

καὶ νῦν κελεύει ἀπιέναι] Exspectabas *καὶ ἐὰν κελεύῃ ἀπιέναι*. Quod nisi reponendum est, Socrates transiisse ad orationem liberam putandus erit. Quanquam hoc durius.

αὐτόν τε καὶ τοὺς ἑταίρους, ὥςπερ πατὴρ υἱὸν ἐξ οἰκίας μετὰ ὀχληρῶν ξυμποτῶν ἐξελαύνων; Γνώσεταί
B γε, νὴ Δία, ἦ δ' ὅς, τότ' ἤδη ὁ δῆμος οἷος οἷον θρέμμα γεννῶν ἠσπάζετό τε καὶ ηὖξε, καὶ ὅτι ἀσθενέστερος ὢν ἰσχυροτέρους ἐξελαύνει. Πῶς, ἦν δ' ἐγώ, λέγεις; τολμήσει τὸν πατέρα βιάζεσθαι, κἂν μὴ πείθηται, τύπτειν, ὁ τύραννος; Ναί, ἔφη, ἀφελόμενός γε τὰ ὅπλα. Πατραλοίαν, ἦν δ' ἐγώ, λέγεις τύραννον καὶ χαλεπὸν γηροτρόφον, καί, ὡς ἔοικε, τοῦτο δὴ ὁμολογουμένη ἂν ἤδη τυραννὶς εἴη, καὶ τὸ λεγόμενον, ὁ δῆμος φεύγων ἂν καπνὸν δουλείας ἐλευθέ-
C ρων εἰς πῦρ δούλων δεσποτείας ἂν ἐμπεπτωκὼς εἴη, ἀντὶ τῆς πολλῆς ἐκείνης καὶ ἀκαίρου ἐλευθερίας τὴν χαλεπωτάτην τε καὶ πικροτάτην δούλων δουλείαν μεταμπισχόμενος. Καὶ μάλα, ἔφη, ταῦτα οὕτω γίγνεται. Τί οὖν; εἶπον· οὐκ ἐμμελῶς ἡμῖν εἰρήσεται, ἐὰν φῶμεν ἱκανῶς διεληλυθέναι, ὡς μεταβαίνει τυραννὶς ἐκ δημοκρατίας, γενομένη τε οἵα ἐστί; Πάνυ μὲν οὖν ἱκανῶς, ἔφη.

Mon. Flor. β. γ. mutatum. Quanquam nuperi editores praeter Bekkerum et Hermannum veterem lectionem servarunt.

C. εἰς πῦρ δούλων δεσπ.] Vulgatum δοῦλον, iam ab Astio emendatum, correximus ex Par. A. Ven. Ξ. Vind. Mon. Aug. Vat. m. Genitivus δούλων respondet voci ἐλευθέρων.

Γνώσεταί γε, νὴ Δία] h. e. cum dolore suo intelliget s. experietur. Sic futurum hoc saepius positum. Libr. II. p. 362. A: καὶ γνώσεται, ὅτι οὐκ εἶναι δίκαιον, ἀλλὰ δοκεῖν δεῖ ἐθέλειν. Theocrit. Idyll. XXVI. v. 19: Αὐτονόα δὲ τάδ' εἶπε· τάχα γνώσῃ, πρὶν ἀκούσῃ. Lucian. Timon. c. 33: οὗτος δὲ τάχα εἴσεται, οἵαν με οὖσαν ἀπολείψει.

B οἷος οἷον θρέμμα] Sympos. p. 195. A: οἷος οἵων αἴτιος ὢν τυγχάνει, ubi v. annot.

τοῦτο δὴ ὁμολογουμένη ἂν ἤδη τυραννὶς εἴη] haec igitur communi indicio iam erit tyrannis. Ἤδη post δὴ illatum illustravit Hermann. ad Sophocl. Electr. v. 1059. Viger. p. 829.

φεύγων ἂν καπνὸν δουλείας — εἴη] Opponitur species servitutis (καπνὸς δουλείας) tyrannidis veritati (πῦρ δεσποτείας). Praeterea δούλων et ἐλευθέρων sibi invicem opposita sunt. Proverbium fuit: τὸν καπνὸν φεύγοντα εἰς τὸ πῦρ ἐκπίπτειν. Liban. Epist. 554. p. 269. ab Astio comparatus: τί ἂν τις αἰτιῷτο φεύγοντα πῦρ; πυρὸς γὰρ οὐδὲν ἢ τῶν ἐνταῦθα διαφέρει φιλονεικία. Theodoret. Therap. III. p. 773: καὶ τὸν καπνὸν κατὰ τὴν παροιμίαν, ὥς ἔοικε, φυγόντες εἰς αὐτὸ δὴ τὸ πῦρ ἐμπεπτώκαμεν.

ARGUMENTUM
LIBRI NONI.

Disputaverat Socrates extremo libro octavo de tyrannide eiusque origine et natura. Itaque nunc illi similem esse ostendit eum hominem, qui una aliqua cupiditate vehementiore atque animi perturbatione ita regatur, ut eius imperio tanquam saevae dominationi subiectus sit. Quaerit igitur, quomodo vir iste tyrannicus ex democratico oriatur; quibus virtutibus praeditus sit; et qualem degat vitam, miseram an beatam. De quibus rebus operae pretium est ipsius Socratis orationem paullo explanatius enarrare. Disserit autem de hoc argumento fere haec. Quo rectius, inquit, de his rebus iudicare possimus, addendum est aliquid de cupiditatum et voluptatum natura, quem locum in superioribus praetermisimus. Etenim in numero cupiditatum et voluptatum non necessariarum sunt etiam multae turpes atque illicitae. Quae si mature castigentur et per meliores cupiditates operationis regantur; aut radicitus exstirpari possunt aut certe minui atque infringi: sin minus, in dies auctae mox tantam nanciscuntur vim et potentiam, ut iis resisti non amplius queat: quorsum pertinent turpis libido et intemperantia. Quae tenentes de viri tyrannici ingenio et natura rectius iudicabimus. Videamus autem ante omnia de eius origine. Natus igitur aliquis atque educatus a patre ad rem familiarem admodum attento, qui praeter divitias om-

nia parvi aestimabat atque res ad vitae cultum pertinentes nihili faciebat, ubi postea incidit in consuetudinem eorum, qui liberius educati sunt neque illicitis abstinent voluptatibus, adeo capitur liberioris istius vitae amore, ut patris avaritiam summopere detestetur. Veruntamen bonae educationis, qua usus est, adhuc ea est vis, ut se omnibus omnino voluptatibus dedere dubitet. Quo fit, ut petulantem dissolutamque sodalium vitam aeque fugiat atque patris avaritiam sordidamque parsimoniam. Atque talis vir vere est democraticus, hoc est is, in quo mores conspiciantur democratiae similes. Iam vero huic aetate provecto item filium esse ponamus, qui prorsus ad patris exemplum educatus formatusque sit. Qui quidem adolescens factus rursus deveniat in dissolutorum hominum consortium, qui eum ad quaslibet voluptates pelliciant. Quid huic fiet? Nimirum irritae erunt parentis preces, irritae amicorum admonitiones, quibus eum a pravorum sodalium societate avocare studeant. Etenim turpissimi isti voluptatum satellites, si nihil aliud possint, id certe iam efficere studebunt, ut turpis alicujus cupiditatis, veluti amoris, flammam in eius pectore suscitent. Qua accensa mox etiam aliae libidines, quibus amantes indulgent, animum eius invadent, atque ita fiet, ut propter insanum amorem omnes nobiliores sensus exuat seque totum saevae eius dominationi dedat. Eadem est aliorum vitiorum, veluti vinolentiae, protervitatis, petulantiae, ratio; quibus si ita occupatur animus, ut sui impotens fiat, vera oritur in homine ipso tyrannis, qua ad explendam turpem libidinem veluti abripitur. Atque haec est hominis tyrannici origo. Videamus iam, qualis sit vita, quam istiusmodi homo acturus sit. Est vero minime obscurum eum plane deditum fore omnibus voluptatibus, quae ad explendam libidinem conducant. Quocirca cum sodalibus suis dies festos aget; splendidas epulas concelebrabit; meretrices sectabitur; denique a nulla alienus erit quamvis turpissima voluptate. Quae omnia quum sumptus requirant haud exiguos; brevi consumet patrimonium. Bonis dilapidatis aes alienum contrahet. Sed fide labefactata nemo iam erit, qui ei concredere pecuniam velit. Tum vero stimulis cupiditatum agitatus ad scelera perpetranda adigetur, ut saltem ali-

quo modo ea sibi comparet, quibus libidinis desiderium possit lenire aut extinguere. Quocirca omni pudore abiecto aliis vim inferet, ne parentibus quidem suis parcens; parietes fur perrumpet; latrocinia committet; templa spoliabit; denique nullum scelus non committere sustinebit. Quodsi magnus fuerit in aliqua civitate istiusmodi hominum numerus, hi tyrannidem, ad quam natura plane sunt comparati, non solum in illam invehent, sed etiam severissime exercebunt. Etenim tali ingenio qui praeditus est, is quemadmodum cum nullo poterit colere amicitiam, ita ne libertatem quidem civium amabit aut tuebitur: quippe nec fidem ille servare didicit, nec iustitiam colit, nec ullum improbitatis genus aversatur. Haec autem quum talis hominis vivendi ratio sit, facile existimari potest, quid de eius felicitate iudicari oporteat. Nam quo saevius agitatur cupiditatum tempestatibus, eo maior sit necesse est eius infelicitas, ut clarissime appareat hominem tyrannicum esse omnium miserrimum. Id quod facilius etiam intelligetur instituta comparatione variarum reipublicae formarum, quas in superioribus proposuimus. Etenim vir tyrannicus tyrannidi, democraticus democratiae, oligarchicus oligarchiae, denique quini illi viri in suo quisque genere singulis civitatibus omni ex parte simillimi sunt. Quum vero perfecta illa civitas sive aristocratia procul dubio pro beatissima habenda sit, illa autem, quae a tyranno vexatur, miserrima; sponte consequitur, ut homo tyrannicae civitati similis, in quo saeva cupiditatum vis dominatur, longe sit miserrimus, ille contra, qui rationi obsequutus iustitiam colit ac virtutem, omnium beatissimus. P. 571 — 577. B. extr. — Sed age, rem diligentius etiam persequamur et per partes eundo dispiciamus. Ac primo quidem in tyrannica civitate desideratur libertas: eadem igitur etiam homini deest ad illius similitudinem comparato, quippe cuius animus cupiditatibus subiectus sit ideoque perturbationibus atque poenitentia et angore repletus. Porro civitas tyranno obediens inops atque egena est: idem valet de homine insatiabili voluptatum cupiditate perpetuo cruciato. Praeterea civitas tyrannica plena est miseriae, nec usquam tam multae lacrimae

funduntur; tam acerbae lamentationes audiuntur; tam multi dolores et aegritudines sentiuntur. Idem igitur etiam de homine iudicandum est, quem illi comparavimus: cuius animus quum perpetuo cupiditatum ac perturbationum vi agitetur ac saepe usque ad insaniam compellatur, quietus ac tranquillus nunquam esse potest. Atque idem si praeterea non privatus vivit sed revera in aliqua civitate tyrannus exstitit, tum vero, quia metu, suspicione, mala conscientia, denique cupiditatum vehementia et furore adeo torquetur, ut nemini fidem habens domi tanquam in carcere inclusus vitam transigat, in summam miseriam devenit et tristissimam tolerat servitutem. Accedit, quod his malis nulla per tempus affertur medicina, sed in dies augetur suspicio, morositas, iniustitia, denique turpitudo. Quae si vere disputata sunt, ut quisque longius abest a similitudine cum optima illa ac perfecta civitate, ita infelicior et miserior iudicandus erit. Quocirca beatissimus est regalis ille vir, qui praeest aristocratiae: hunc ordine deinceps sequuntur timocraticus, oligarchicus, ac democraticus: extremum vero locum occupabit vir tyrannicus, quippe qui, sive lateat deos, sive non lateat, haud dubie futurus sit omnium longe miserrimus. P. 577. C. — 580. C. extr.

Quanquam autem hac ratione satis demonstratum videtur, quod Socrates ostendere voluerat, tyrannum maxima laborare miseria; tamen idem argumentum alio etiam modo illustrandum censet. De qua re sic fere disserit vir sapientissimus. Quemadmodum in civitate, inquit, distinximus tres civium ordines, ita etiam animi humani tria *εἴδη* esse vidimus, videlicet *τὸ λογιστικόν*, *τὸ θυμικόν*, et *τὸ ἐπιθυμητικόν*. Ex quibus quidem modo hoc, modo illud in animo quasi principatum obtinet; unde etiam tria discernere licet hominum genera, primum philosophum, in quo *τὸ λογιστικόν* sive ratio dominatur atque ceteris partibus imperat; alterum ambitiosum vel contentiosum, in quo regnat *τὸ θυμικόν*; tertium avarum, quod lucri potissimum ducitur cupiditate, ut in quo plurimum valeat *τὸ ἐπιθυμητικόν*. Tria igitur etiam voluptatum genera sunt pro ista hominum diversitate. Iam si illos homines, tam variis ingeniis praeditos, interroges, quamnam vitam om-

nium beatissimam arbitrentur, suam quisque unice praedicabit vitae rationem. Avarus enim laudabit divitiarum possessionem; ambitiosus gloriae et laudis magnitudinem celebrabit; denique philosophus rebus omnibus anteponendam iudicabit veritatis cognitionem atque sapientiam. Quam quidem litem nemo est quin videat non alio modo dirimi posse, nisi sic, ut rerum experientia, prudentia atque ratio adhibeatur, sine quibus fieri nullo modo potest, ut quis de ulla re rectum faciat iudicium. Itaque ex tribus illis viris is verissime iudicabit, qui et usum rerum habeat idoneum, et prudentia atque ratione maxime utatur. Iam vero philosophus primum melius avaro voluptatem novit, quippe qui non solum vulgares voluptates naturae necessitate coactus inde a pueritia perceperit, sed etiam limpidissimam voluptatem, ex veri cognitione ac scientia manantem, si quis alius, gustaverit; quum avarus unas tantum vulgares sequutus sit delectationes, generosiorem illam prorsus ignoret. Itaque dubitari non potest, quin philosophi iudicium verius sit atque rectius quam avari. Idem vero etiam acutius ambitioso cernere potuerit. Etenim gloriae ac laudis possessio atque fructus quantum voluptatis animo afferat, philosophus non minus ambitioso experiri solet. Sed voluptas illa quae ex veri contemplatione redundat, uni philosopho propria est. Ex quo apparet hunc experientia et rerum usu ceteros omnes antecellere. Eum vero etiam prudentia atque ratione optime uti didicisse eoque in genere homines avaros et ambitiosos longissime superare, quis est qui negare audeat? Quum igitur de unaquaque re experientiae, prudentiae et rationis ope iudicari ac decerni oporteat; sponte consequitur, ut philosophum de vitae felicitate omnium optime iudicaturum esse merito statuamus. Quae si vera sunt, ex tribus illis generibus voluptatis hoc erit longe praestantissimum, quod ex veri cognitione ac scientia percipitur, pertinetque ad eam nostri partem, qua rerum veritatem contemplari solemus. Itaque etiam vita sapientis, in quo τὸ λογιστικόν principatum tenet, omnium erit beatissima ac praestantissima. P. 580. D. — 583. A. extr.

Sed non haec tantum vera sunt; illud etiam argumentis probari potest, neminem praeter sa-

pientem veram atque puram percipere voluptatem. De qua re sic est existimandum. Voluptati contrarius dolor est: inter hunc autem atque illam media interiacet conditio eorum, qui nec dolorem nec voluptatem sentiunt. Quae quidem conditio sicuti post dolorem nobis iucunda solet accidere, ita praecedente voluptatis sensu iniucunda est. Ex quo intelligitur doloris vacuitatem per se nec iucundam esse nec iniucundam, sed videri tantum cum dolore aut voluptate esse coniunctam, prouti status, qui eam antecesserit, aut tristis fuerit aut iucundus. Falsa est igitur eorum opinio, qui voluptatem putant esse finem doloris, dolorem contra finem voluptatis; id quod etiam inde intelligitur, quod suavissimi odores fere nullo praegresso dolore percipiuntur neque ullum post se dolorem relinquunt. Quocirca ne voluptas quidem ulla est in vacuitate doloris, mirificeque falluntur qui, quum sunt liberi a doloribus, continuo sibi videntur frui voluptate. Sed est nimirum hic error simillimus illi, quo multi, ubi ab inferiore aliquo loco ad summum eius cacumen contendunt, postquam pervenerunt ad mediam partem, se iam ad suprema pervenisse arbitrantur eaque fraude delusi rursus descendunt ad inferiora. Quum igitur vera voluptas non cernatur in doloris vacuitate, pleraeque autem corporis voluptates antegresso demum aliquo dolore nascantur, veluti quum iniucundus famis aut sitis sensus cibo et potu depellitur; illi, qui talibus voluptatibus fruuntur atque delectantur, haudquaquam veras purasque voluptates percipiunt, sed umbras earum amplectuntur: a quo errore vir sapiens liber est atque immunis. P. 583. B. — 585. A.

Praeterea etiam haec perpendamus. Inter corporis enim atque animi voluptatem hoc interest, quod illa corporis amovet atque tollit molestias, veluti sitim, famem, alia; haec satisfacit veritatis desiderio, quo optimi cuiusque animus maxime tenetur. Iam nemo erit quin facile largiatur veram opinionem, scientiam, intelligentiam, denique virtutem plus in se continere veritatis quam cibum, potum, aliasque res sub sensus cadentes: sunt enim hae illis multo similiores et cognatiores. Quid quod etiam ipse animus rectius dici potest vere esse quam corpus, quod nihil est aliud nisi simulacrum quoddam eius, quod

vere est. Quo veriora autem illa sunt, quae percipiuntur, et quo verius est illud ipsum, quod aliquid percipit; eo veriores sint etiam voluptates necesse est. Itaque dubitari non potest, quin vita philosophi ceteris omnibus habita felicitatis ratione longissime anteponenda sit. Cuius praestantiam qui vulgaribus indulgent voluptatibus ne cogitando quidem possunt attingere. Sunt enim vel insania vel cupiditate et ira maxime occaecati. Enimvero quo longius vita ab ordine, lege, ratione, recedit, eo est deterior et infelicior. Cum quibus omnibus quia tyranni vita minimam habet coniunctionem, vita regalis viri, quia hic rationem sequitur ducem, summam necessitudinem; dici non potest, quantum alter ab altero non solum felicitate, sed etiam honestate, decore ac virtute superetur. P. 585. A. — 588. A. extr.

His explicatis consideremus ea, quae in superiore sermone alicubi dicebantur. Contendebat enim nescio quis — Libr. I. c. 16. — et II. p. 360. E. — 362. A. 364. — 367. E. — eum, qui perfecte iniustus esset et tamen viri iusti speciem prae se ferret, omnium esse felicissimum, quippe qui plurimum commodi et utilitatis ex iniustitia esset percepturus. Quae sententia quo magis appareat num recte possit comprobari; age rei illustrandae gratia imagine aliqua utamur. Fingamus igitur animo monstrum multigenae figurae, undique capitibus belluarum et mansuetarum et ferarum instructum, quae quidem capita pro suo ipsius arbitrio ex semet ipso possit producere et cum aliis atque aliis permutare. Hoc monstrum ingenti magnitudine iam concretum cogitemus cum leone atque homine. Tria autem haec animalia deinde obducamus humana figura, ita ut, si quis eorum speciem intueatur, ingentis hominis figuram cernere sibi videatur. Vides monstrum illud multiforme comparari cum τῷ ἐπιθυμητικῷ; leonem similem fingi τῷ θυμικῷ; hominem indicare τὸ λογιστικόν. Iam qui iniustitiam prodesse, iustitiam utilitate carere arbitratur, is profecto nihil aliud dicit nisi hoc, immane illud monstrum atque leonem esse alendum, curandum, fovendum; hominem autem debilitari atque fame enecari oportere, ut sese facile duci patiatur quocunque sive monstrum sive leo cupiverit; expedire enim at-

que conducere, si bestiae immanes lubidini suae indulgeant, inter se pugnent, denique hominem mordeant, lacerent ac devorent. Qui contra iustitiam colendam esse censet in eaque veram vitae utilitatem positam arbitratur; is longe aliter iudicabit. Etenim hic illud putabit agendum esse, ut homo intus in humana figura una cum bellua et leone inclusus ceterorum animalium principatum obtineat, ut auxiliante leone feram bestiam domet, ut capita eius mansueta alat ac ferocia reprimat, denique ut saevis belluarum cupiditatibus deletis concordiam, pacem et tranquillitatem efficiat ac tueatur. Haec igitur imago si ita est comparata, ut rei ipsi videatur convenire; profecto manifestum est iustitiae laudatorem verissime iudicare, iniustitiae praeconem multum a recta ratione aberrare. Nam sive utilitatem et gloriam spectemus, sive felicitatis ducamus rationem, hic falsa et absurda, ille vera et rationi consentanea afferre videatur necesse est. Enimvero honestatis nomen inde ortum est, quod ea pravas cupiditates meliori ac diviniori hominis parti subiicit; turpitudo contra exinde nomen accepit, quod mansuetam nostri partem in servitutem ferocis illius redigit. Quemadmodum autem nemo voluerit aurum accipere, ut filium suum aut filiam in tristem servitutis conditionem abiiciat; ita nemini expediat diviniorem animi particulam, accepto iniuste auro aut alio scelere admisso, illi in servitutem tradere, quae est vilissima ac scelestissima. Nec vero aliam ob causam intemperantia, petulantia, superbia, mollities, luxuria, adulatio, denique humilis et abiecta sentiendi ratio, reprehenduntur, quam quod divinam nostri partem, cuius solius summum in nobis esse debet imperium, tristi premunt servitio. Quippe sicuti sapientis et boni domini imperio uti quam imprudentis melius est; ita nobis ab eo, quod in nobis est optimum, leges accipere maxime conducit. Tantum igitur abest, ut iniustitia ullo modo afferat utilitatem, etiamsi vel maxime homines lateat legumque vindictam eludat; ut quorum maleficia non animadvertuntur, ii propter hoc ipsum, quod nulla poena castigantur, etiam deteriores evadant citiusque in perniciem ruant. Quae quum explorata habeat vir sapiens, per totam vitam id unice studebit, ut ea sibi comparet, quae ad temperantiam, iustitiam, pru-

dentiam valeant: corporis autem curam eo tantum consilio geret, ut per concentum singularum eius partium sustentet et augeat harmoniam illam pulcherrimam, quae in optimi cuiusque animo inesse debet. Nam ita tantum veri musici nomine dignus erit, adeoque etiam viri civilis et politici, quippe qui in civitate, quae intus inclusa est in ipsius pectore, omnia sapienter regat ac moderetur. P. 588. B. — 592. B.

Cap. I. *Αὐτὸς δὴ λοιπός, ἦν δ' ἐγώ, ὁ τυ-* 571
ραννικὸς ἀνὴρ σκέψασθαι, πῶς τε μεθίσταται ἐκ δη-
μοκρατικοῦ, γενόμενός τε ποῖός τίς ἐστι καὶ τίνα τρό-
πον ζῇ, ἄθλιον ἢ μακάριον. Λοιπὸς γὰρ οὖν ἔτι
οὗτος, ἔφη. Οἶσθ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὃ ποθῶ ἔτι; Τὸ
ποῖον; Τὸ τῶν ἐπιθυμιῶν, οἷαί τε καὶ ὅσαι εἰσίν,
οὔ μοι δοκοῦμεν ἱκανῶς διῃρῆσθαι. τούτου δὴ ἐν-
δεῶς ἔχοντος, ἀσαφεστέρα ἔσται ἡ ζήτησις οὗ ζητοῦ- B
μεν. Οὐκοῦν, ἦ δ' ὅς, ἔτ' ἐν καλῷ; Πάνυ μὲν οὖν·
καὶ σκόπει γ' ὃ ἐν αὐταῖς βούλομαι ἰδεῖν. ἔστι δὲ
τόδε. τῶν μὴ ἀναγκαίων ἡδονῶν τε καὶ ἐπιθυμιῶν

Cap. I. P. 571. *τούτου δὴ ἐνδεῶς*] V. *δέ*. Sed *δὴ* Par. A. Vat. Θ. m. Ven. ΞII. Vind. Φ. Ang. Flor. a. c. x. γ. conf. VI. p. 485. C.

B. *ἔτ' ἐν καλῷ*] Marg. Flor. x. *ἐν καιρῷ*, ex interpretatione. Vulgo *ἔτι ἐν κ.* Elisionem ex Par. A. repetitae lectionis restituimus, quem librum ubique in talibus sequuti sumus etiam taciti.

τῶν μὴ ἀναγκαίων —] Laudat Stob. Sermon. V. p. 75. usque ad *ἔνδηλον*.

Cap. I. P. 571. *ὃ ποθῶ ἔτι;*] Protagor. p. 329. D: *τοῦτ' ἐστιν ὃ ἔτι ἐπιποθῶ*. Phaedr. p. 234. C: *εἰ δέ τι σὺ ποθεῖς — ἐρώτα*; ubi non erat cur viri docti *ἐπιποθεῖς* legendum iudicarent: longe facilius correxeris *δ' ἔτι τι σὺ ποθεῖς*. Tim. p. 19. A: *ἦ ποθοῦμεν ἔτι τι τῶν ῥηθέντων*. Verbum *διαιρεῖσθαι* disceptandi explicandique significatione positum, ut saepe. Ceterum respicitur ad libr. VIII. p. 558. E. sqq.

τούτου δὴ ἐνδεῶς —] *iam vero hoc si parum exploratum habetur* ctr. Ita si *δὴ* acceperis, vulgato *δὲ* facile carebimus.

B. *ἔτ' ἐν καλῷ —*] h. e. *adhuc opportunum est*. Exempla loquutionis dabit Schaefer. ad Lambert. Bos. Ellips. p. 484 sqq.

δοκοῦσι τινές μοι εἶναι παράνομοι, αἳ κινδυνεύουσι μὲν ἐγγίγνεσθαι παντί, κολαζόμεναι δὲ ὑπό τε τῶν νόμων καὶ τῶν βελτιόνων ἐπιθυμιῶν μετὰ λόγου ἐνίων μὲν ἀνθρώπων ἢ παντάπασιν ἀπαλλάττεσθαι ἢ ὀλίγαι λείπεσθαι καὶ ἀσθενεῖς, τῶν δὲ ἰσχυρότε-
C ραι καὶ πλείους. Λέγεις δὲ καὶ τίνας, ἔφη, ταύτας; Τὰς περὶ τὸν ὕπνον, ἦν δ' ἐγώ, ἐγειρομένας, ὅταν τὸ μὲν ἄλλο τῆς ψυχῆς εὕδῃ, ὅσον λογιστικὸν καὶ ἥμερον καὶ ἄρχον ἐκείνου, τὸ δὲ θηριῶδές τε καὶ ἄγριον, ἢ σίτων ἢ μέθης πλησθέν, σκιρτᾷ τε καὶ ἀπωσάμενον τὸν ὕπνον ζητῇ ἰέναι καὶ ἀποπιμπλάναι τα αὑτοῦ ἤθη· οἶσθ' ὅτι πάντα ἐν τῷ τοιούτῳ τολμᾷ ποιεῖν, ὡς ἀπὸ πάσης λελυμένον τε καὶ ἀπηλλαγμέ-

C. *Λέγεις δὲ καὶ τίνας;*] Par. A. Ven. Ξ. Vind. Vat. m. Flor. a. c. γ. *λέγεις δὲ καὶ τίνας;* Vulgo *καὶ* aberat.
ὡς ἀπὸ πάσης λελυμ.] Bas. 2. *ὡς ἀπάσης λ.*, ut est in Ven. Ξ. Vind. Vat. m. Flor. a. c. γ.
E. *μήτε ἐνδείᾳ δούς*] Vat. r. *ἐνδούς.*
P. 572. *ἀλλ' ἐᾷ αὐτὸ —*] V. *ἐῶν*, quod mutavimus prae-

μετὰ λόγου] auxiliante ratione, ut ad libr. VIII. p. 560. D. interpretati sumus. Mox ad verba: *τῶν δὲ ἰσχυρότεραι καὶ πλείους* int. *λείπεσθαι* s. *εἶναι.*

C. *Λέγεις δὲ καὶ τίνας;*] Quasnam *tandem* istas dicis? Diximus de hoc *καί* ad Alcibiad. I. p. 106. C. Crat. p. 407. E. Politic. p. 291. A. Sententia haec est: quando videlicet reliqua pars animi, quae rationis est particeps ac mansueta obtinetque principatum, obdormivit; illa autem, quae immanis est ac fera, vel cibo vel vino repleta, trepidat abactoque somno longius procedere studet suoque ingenio satisfacere: tum vero *in hoc tali statu et conditione* (*ἐν τῷ τοιούτῳ*, de quo v. ad Menex. p. 238. B. p. 244. B.) haec, ut ipse nosti, omnia sustinet ctr. Nam ad *τολμᾷ* liquet *τὸ θηριῶδές τε καὶ ἄγριον* intelligendum esse. De *οἶσθ' ὅτι* v. ad Gorg. p. 486. A. Ceterum haec Platonis verba expressit Cicero de Divinat. I. c. 29. respexit Plutarch. de sent. prof. in virt. p. 83. A. de virt. et vit. p. 101. A., ubi conf. Wyttenbach. Animadvv. T. I. p. 595.

D. *μητρί τε γὰρ ἐπιχειρεῖν —*] Sophocl. Oed. T. v. 981: *πολλοὶ γὰρ ἤδη κἀν ὀνείρασι βροτῶν μητρὶ ξυνευνάσθησαν.* De formula *ἑνὶ λόγῳ*, ut verbo dicam, denique, compares libr. V. p. 474. E. Phaedon. p. 65. D. Gorg. p. 524. D. coll. Pierson. Verisimil. p. 181. — *οὐδὲν ἐλλείπει,* nihil reliqua facit. Liberius Cicero l. c. multaque facere impure atque taetre cum temeritate et impudentia.

Ὅταν δέ γε, οἶμαι, ὑγιεινῶς

νον αἰσχύνης καὶ φρονήσεως. μητρί τε γὰρ ἐπιχειρεῖν μίγνυσθαι, ὡς οἴεται, οὐδὲν ὀκνεῖ, ἄλλῳ τε D
ὁτῳοῦν ἀνθρώπων καὶ θεῶν καὶ θηρίων, μιαιφονεῖν τε ὁτιοῦν, βρώματός τε ἀπέχεσθαι μηδενός· καὶ ἑνὶ λόγῳ οὔτε ἀνοίας οὐδὲν ἐλλείπει, οὔτ' ἀναισχυντίας. Ἀληθέστατα, ἔφη, λέγεις. Ὅταν δέ γε, οἶμαι, ὑγιεινῶς τις ἔχῃ αὐτὸς αὑτοῦ καὶ σωφρόνως, καὶ εἰς τὸν ὕπνον ἴῃ τὸ λογιστικὸν μὲν ἐγείρας ἑαυτοῦ καὶ ἑστιάσας λόγων καλῶν καὶ σκέψεων, εἰς σύννοιαν αὐτὸς αὑτῷ ἀφικόμενος, τὸ ἐπιθυμητικὸν δὲ μήτε E
ἐνδείᾳ δοὺς μήτε πλησμονῇ, ὅπως ἂν κοιμηθῇ καὶ μὴ παρέχῃ θόρυβον τῷ βελτίστῳ χαῖρον ἢ λυπούμε- 572
νον, ἀλλ' ἐᾷ αὐτὸ καθ' αὑτὸ μόνον καθαρὸν σκο-

eunte Bekkero ex Par. A. Vind. Mon. Angel. Vat. m. et sex Florentinis nostris. Ven. Π. Par. D. ἐάν. Par. K. Vat. r. ἐᾶν, ex quo apparet vulgatae lectionis origo. Mox Par. A. a m. sec. Ven. Ξ. Vind. Vat. m. Flor. a. c. ὀρέγεσθαί του καὶ αἰσθάνεσθαι ὅ μὴ οἶδεν, quod parum recte nuper in locum vulgatae lect. ὀρέγεσθαι τοῦ αἰσθαν. substituerunt.

νῶς τις ἔχῃ —] Cicero: At qui salubri et moderato cultu atque victu quieti se tradiderit, ea parte animi, quae mentis et consilii est, agitata et erecta, saturataque bonarum cogitationum epulis; eaque parte animi, quae voluptate alitur, nec inopia enecta, nec satietate affluenti, quorum utrumque praestringere aciem mentis solet, sive deest naturae quidpiam, sive abundat atque affluit; illa etiam tertia parte animi, in qua irarum exsistit ardor, sedata atque restincta: tum eveniet, duabus animi temerariis partibus compressis, ut tertia pars rationis et mentis eluceat et se vegetam ad somniandum acremque praebeat: tum ei visa quietis occurrent tranquilla atque veracia. Verba αὐτὸς αὑτοῦ sic explicanda sunt, ut αὑτοῦ ex ὑγιεινῶς ἔχειν pendere existimandum sit, de quo constructionis genere consulas Matthiae Gr. §. 337. et quos laudavit. Metaphoram verborum ἑστιάσας λόγων καλῶν ad libr. I. p. 354. A. tetigimus: illustravit etiam P. Victorius Varr. Lectt. II. c. 14. et Valcken. ad Adoniaz. p. 323. C.

E. μήτε ἐνδείᾳ δοὺς —] Dictionem ad Phaedrum p. 254. E. illustravimus.

P. 572. ἀλλ' ἐᾷ αὐτὸ καθ' αὑτὸ μόνον καθαρὸν σκοπεῖν —] sed sinat illud (sc. τὸ βέλτιστον) per se solum ac purum contemplari et eius, quod ignoret, perceptionem appetere. Phaedon. p. 65. C: λογίζεται δέ γέ που (ἡ ψυχὴ) τότε κάλλιστα, ὅταν μηδὲν τούτων αὐτὴν παραλυπῇ,

πεῖν καὶ ὀρέγεσθαι τοῦ αἰσθάνεσθαι ὃ μὴ οἶδεν, ἤ τι τῶν γεγονότων ἢ ὄντων ἢ καὶ μελλόντων, ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ θυμοειδὲς πραΰνας καὶ μή τισιν εἰς ὀργὰς ἐλθὼν κεκινημένῳ τῷ θυμῷ καθεύδῃ, ἀλλ' ἡσυχάσας μὲν τὼ δύο εἴδη, τὸ τρίτον δὲ κινήσας, ἐν ᾧ τὸ φρονεῖν ἐγγίγνεται, οὕτως ἀναπαύηται, οἶσθ' ὅτι τῆς τ' ἀληθείας ἐν τῷ τοιούτῳ μάλιστα ἅπτε-
B ται καὶ ἥκιστα παράνομοι τότε αἱ ὄψεις φαντάζονται τῶν ἐνυπνίων. Παντελῶς μὲν οὖν, ἔφη, οἶμαι οὕτως. Ταῦτα μὲν τοίνυν ἐπὶ πλέον ἐξήχθημεν εἰπεῖν· ὃ δὲ βουλόμεθα γνῶναι, τόδ' ἐστίν, ὡς ἄρα δεινόν τι καὶ ἄγριον καὶ ἄνομον ἐπιθυμιῶν εἶδος ἑκάστῳ ἔνεστι, καὶ πάνυ δοκοῦσιν ἡμῶν ἐνίοις μετρίοις εἶναι. τοῦτο δὲ ἄρα ἐν τοῖς ὕπνοις γίγνεται ἔνδηλον. εἰ οὖν τι δοκῶ λέγειν καὶ ξυγχωρεῖς, ἄθρει.

Cap. II. C. *ἦν δέ που γεγονὼς ἐκ νέου*] Astius legendum censet: *γεγονὼς καὶ ἐκ ν.* vel *γεγονώς τε καὶ ἐκ ν.*, cuius lectionis nullum in codicibus exstat vestigium. Stephanus *τεθραμμένου* corrigi volebat. Ficinus: Erat autem is, qui ab ineunte aetate sub parco nutritus est patre.

τὰς χρηματιστικὰς ἐπιθ.] Sic Par. A. Ven. Ξ. Vind. Ang. Vat. m. Flor. a. c. x. α. γ. cum Bas. 2. Male vulgo *χρηματικάς.* Dein Bas. 1. 2. Par. K. *ἀναγκαίας.*

μήτε ἀκοὴ μήτε ὄψις μήτε ἀλγηδὼν μήτε τις ἡδονή, ἀλλ' ὅ τι μάλιστα αὐτὴ καθ' αὑτὴν γίγνηται ἐῶσα χαίρειν τὸ σῶμα, καὶ καθ' ὅσον δύναται μὴ κοινωνοῦσα αὐτῷ μηδ' ἁπτομένη ὀρέγηται τοῦ ὄντος. Ibid. p. 79. C: *ὅταν μὲν τῷ σώματι προσχρῆται εἰς τὸ σκοπεῖν τι — τότε μὲν ἕλκεται ὑπὸ τοῦ σώματος εἰς τὰ οὐδέποτε κατὰ ταὐτὰ ἔχοντα κ. τ. λ.* Ibid. p. 83. A. — E. — *τισὶν εἰς ὀργὰς ἐλθών* dictum ut Protagor. p. 335. A: *ἐγὼ πολλοῖς ἤδη εἰς ἀγῶνα λόγων ἀφικόμην ἀνθρώποις,* et alibi *εἰς μάχην τινὶ ἐλθεῖν, εἰς λόγους τινὶ ἐλθεῖν,* al.

B. *Ταῦτα μὲν τοίνυν ἐπὶ πλ. ἐξήχθ.*] et in his quidem exponendis longius sumus digressi s. evagati. Verba sic iungas: *ἐξήχθημεν ἐπὶ πλέον, εἰπεῖν ταῦτα.* De *ἐπὶ πλέον* v. ad Phaedon. p. 93. B. et Gorg. p. 453. A.

καὶ πάνυ δοκοῦσιν — μετρίοις εἶναι —] etiam in nonnullis, qui admodum videantur moderati esse. Verba cum vi in clausula collocata sunt, ut Demosthen. Philipp. I. p. 42. ed. Reisk.: *ἀλλὰ καὶ μισεῖ τις ἐκεῖνον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ δέδιεν καὶ φθονεῖ, καὶ τῶν πάνυ νῦν δοκούντων οἰκείως ἔχειν αὐτῷ.* Dein in dictione *λέγειν τι* pronomen usitata cum emphasi dictum ut in formula Lat. aliquid dicere. Quod ita invaluit, ut in talibus *τι* pronomen, quamvis pondere suo emineat, tamen non videatur enclisi privatum

Ἀλλὰ ξυγχωρῶ. Cap. II. Τὸν τοίνυν δημοτικὸν ἀναμνήσθητι οἷον ἔφαμεν εἶναι. ἦν δέ που γεγονὼς ἐκ C νέου ὑπὸ φειδωλῷ πατρὶ τεθραμμένος, τὰς χρηματιστικὰς ἐπιθυμίας τιμῶντι μόνας, τὰς δὲ μὴ ἀναγκαίους, ἀλλὰ παιδιᾶς τε καὶ καλλωπισμοῦ ἕνεκα γιγνομένας, ἀτιμάζοντι· ἢ γάρ; Ναί. Συγγενόμενος δὲ κομψοτέροις ἀνδράσι καὶ μεστοῖς ὧν ἄρτι διήλθομεν ἐπιθυμιῶν, ὁρμήσας εἰς ὕβριν τε πᾶσαν καὶ τὸ ἐκείνων εἶδος μίσει τῆς τοῦ πατρὸς φειδωλίας, φύσιν δὲ τῶν διαφθειρόντων βελτίω ἔχων, ἀγόμενος ἀμφοτέρωσε κατέστη εἰς μέσον ἀμφοῖν τοῖν τρόποιν, D καὶ μετρίως δή, ὡς ᾤετο, ἑκάστων ἀπολαύων οὔτε ἀνελεύθερον οὔτε παράνομον βίον ζῇ, δημοτικὸς ἐξ ὀλιγαρχικοῦ γεγονώς. Ἦν γάρ, ἔφη, καὶ ἔστιν αὕτη ἡ δόξα περὶ τὸν τοιοῦτον. Θὲς τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ,

D. ἑκάστων ἀπολ.] ἕκαστον Par. A. Vind. Φ. Vat. m. παράνομον βίον ζῇ] Astius ἕζῃ coniecit. Quod vellem codd. firmavissent.

E. τοὺς δ' αὖ παραβοηθοῦντας, ὅταν ἐλπίσωσιν] V. r. δ. αὖ παραβοηθοῦντας· ὅταν δ' ἐλπίζωσιν κ. τ. λ., quod recte retinuit Bekker. Flor. a. c. x. α. Ven. Ξ. Vind. Aug. Vat. m. r. δ' post ὅταν omittunt, quod delendum Astius censuit.

esse.

Cap. II. Τὸν τοίνυν δημοτικόν —] Germ. den Volksmann. Respicitur ad p. 558. D. sqq. Dein nolim post γεγονώς copulam interponi voluisset vir egregius, qua interiecta sententia pervertitur. Nunc sensus hic est: Erat autem, opinor, ut natus erat, statim a pueritia sub parco patre educatus.

C. τὰς χρηματιστικὰς ἐπιθυμ. —] Ἐπιθυμίαι χρηματιστικαί sunt quae ad lucri studium referuntur. Quibus opponuntur αἱ μὴ ἀναγκαῖοι, ἀλλὰ παιδιᾶς τε καὶ καλλωπισμοῦ ἕνεκα γιγνόμεναι, h. e. quae ad vitam exhilarandam ornandamque pertinent. Nam καλλωπισμός et καλλωπίζεσθαι ponitur de exquisito corporis ornatu ac munditie affluenti, ut Phaedon. c. IX., ubi de hoc usu monuit Fischerus.

κομψοτέροις ἀνδράσιν] h. e. venustioribus, mollibus ac delicatulis; v. Ruhnken. ad Tim. Gloss. p. 161 sqq. — καὶ τὸ ἐκείνων εἶδος. Ne quis ἦθος scribendum opinetur, intelligitur genus cupiditatum, quibus illi dediti sunt. Ficinus tamen nescio an ἦθος legerit, qui haec sic expresserit: declinare coepit ad petulantiam omnem eorumque mores, paternae parsimoniae odio.

ἀγόμενος ἀμφοτέρωσε] tum ad patris severitatem ac diligentiam, tum ad sodalium mores solutiores.

D. Θὲς τοίνυν —] Dein:

πάλιν τοῦ τοιούτου ἤδη πρεσβυτέρου γεγονότος νέον
υἱὸν ἐν τοῖς τούτου αὖ ἤθεσι τεθραμμένον. Τίθημι.
Τίθει τοίνυν καὶ τὰ αὐτὰ ἐκεῖνα περὶ αὐτὸν γιγνό-
μενα, ἅπερ καὶ περὶ τὸν πατέρα αὐτοῦ, ἀγόμενόν
E τε εἰς πᾶσαν παρανομίαν, ὀνομαζομένην δ' ὑπὸ τῶν
ἀγόντων ἐλευθερίαν ἅπασαν, βοηθοῦντά τε ταῖς ἐν
μέσῳ ταύταις ἐπιθυμίαις πατέρα τε καὶ τοὺς ἄλλους
οἰκείους, τοὺς δ' αὖ παραβοηθοῦντας· ὅταν δ' ἐλ-
πίσωσιν οἱ δεινοὶ μάγοι τε καὶ τυραννοποιοὶ οὗτοι
μὴ ἄλλως τὸν νέον καθέξειν, ἔρωτά τινα αὐτῷ μη-
χανωμένους ἐμποιῆσαι προστάτην τῶν ἀργῶν καὶ τὰ
573 ἕτοιμα διανεμομένων ἐπιθυμιῶν, ὑπόπτερον καὶ μέγαν
κηφῆνά τινα. ἢ τί ἄλλο οἴει εἶναι τὸν τῶν τοιούτων
ἔρωτα; Οὐδὲν ἔγωγε, ἦ δ' ὅς, ἀλλ' ἢ τοῦτο. Οὐ-

P. 573. τὸν τῶν τοιούτων ἔρωτα] τὸν τοιοῦτον ἔρωτα Mon. Flor. β. Par. K.

ὅταν περὶ αὐτόν] δή vulgo post ὅταν interpositum om. Par. A. Vind. Vat. m. Quamquam nihil offensionis habet voculae iteratio. Dein καί om. Par. A. Vind. Vat. m. Flor. a. c. γ. x. In Vat. Θ. Ven. II. Par. DK. Mon. Flor. α. β. αἱ deest. Nec legit αἱ Ficinus, qui Latine vertit sic: Quando vero circa ipsum susurrantes cupiditates *aliae* ctr. Et ego quoque malim abesse. Nuperi editt. καί abiecerunt, quod minus placet. Mox τε post θυμιαμάτων om. Ven. Ξ. Vind. Par. K. Ang. Vat.

Τίθει τοίνυν ctr. Optime A. Matthiae Gr. §. 501. discrimen imperativi aoristi ac praesentis illustravit. Non aliter iudicandum de illis Eurip. Hippolyt. v. 473. ed. Matth.: ἀλλ', ὦ φίλε παῖ, λῆγε μὲν κακῶν φρενῶν, λῆξον δ' ὑβρίζουσ'· οὐ γὰρ ἄλλο πλὴν ὕβρις τάδ' ἐστί. Ad proxima τοὺς δ' αὖ παραβοηθοῦντας bene scholiastes: ἀπὸ κοινοῦ τὸ τίθει· τίθει μηχανωμένους αὐτῷ ἔρωτα, ὅταν ἐλπίσωσι μὴ ἄλλως τὸν νέον — καθέξειν. Dicuntur autem voluptatum satellites primum quidem παραβοηθεῖν sc. contrariis cupiditatibus quam quae a patre et cognatis adiuvantur; dein de autem, ubi sese putant iuvenem non aliter posse retinere, etiam id machinari, ut eius animum vehementi lubidine incendant. Verbo κατέχειν eleganter usus est, quum δεινούς μάγους memoraverit.

E. προστάτην τῶν ἀργῶν —] ducem inertium et prodigarum cupiditatum. Non ceperunt interpretes vim verbi medii διανεμομένων, quorum alii interpretantur subministrantium, alii dissipantium, alii aliter. Nimirum dicuntur cupiditates paratas opes tanquam arbitrio suo inter se dispertiri eoque consumere.

P. 573. εἶναι τὸν τῶν τοιούτων ἔρωτα] i. e. istiusmodi hominum. Nam τῶν

κοῦν ὅταν περὶ αὐτὸν βομβοῦσαι καὶ αἱ ἄλλαι ἐπιθυμίαι, θυμιαμάτων τε γέμουσαι καὶ μύρων καὶ στεφάνων καὶ οἴνων καὶ τῶν ἐν ταῖς τοιαύταις συνουσίαις ἡδονῶν ἀνειμένων, ἐπὶ τὸ ἔσχατον αὔξουσαί τε καὶ τρέφουσαι πόθου κέντρον ἐμποιήσωσι τῷ κηφῆνι, τότε δὴ δορυφορεῖταί τε ὑπὸ μανίας καὶ οἰστρᾷ οὗτος ὁ προστάτης τῆς ψυχῆς, καὶ ἐάν τινας B ἐν αὐτῷ δόξας ἢ ἐπιθυμίας λάβῃ ποιουμένας χρηστὰς καὶ ἔτι ἐπαισχυνομένας, ἀποκτείνει τε καὶ ἔξω ὠθεῖ παρ' αὑτοῦ, ἕως ἂν καθήρῃ σωφροσύνης, μανίας δὲ πληρώσῃ ἐπακτοῦ. Παντελῶς, ἔφη, τυραννικοῦ ἀνδρὸς λέγεις γένεσιν. Ἆρ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ τὸ πάλαι διὰ τὸ τοιοῦτον τύραννος ὁ Ἔρως λέγεται; Κινδυνεύει, ἔφη. Οὐκοῦν, ὦ φίλε, εἶπον,

m. Flor. a. c. x. α. γ.

τρέφουσαι πόθου κέντρον] Elegans est Astii coniectura, scribendum indicantis: *πόθον, κέντρον*. Ficinus: coaugent prorsus aluntque desiderium illud, atque ita fuco aculeum addunt. Nec tamen haec ratio plane necessaria.

B. *ἔτι ἐπαισχυνομένας*] Par. A. tertium collatus: *ἐπαισχυνόμενος*.

μανίας δὲ πληρ.] *καὶ μανίας δὲ πλ.* Par. A. Vind. Vat. m. Flor. a. c. γ. quod ediderunt Turr. Sed *καὶ — δὲ* ab h. l. alienum, quum gradatio nulla sit.

τοιούτων masculino genere, non neutro, accipiendum fuit.

καὶ τῶν — ἡδονῶν ἀνειμένων] Ἀνειμέναι ἡδοναί dicuntur omni lege et modo solutae ac plane effusae. Noli vero mirari istam verborum collocationem. Nam *ἐπιθυμίαι γέμουσαι τῶν ἡδονῶν ἀνειμένων* sic explicandum: *γέμουσαι τῶν ἡδονῶν, ὥστε αὐτῶν ἀνειμένων εἶναι*. Articulus nunc ne potuit quidem commode iterari. Quo repetito indicaretur de compluribus voluptatum generibus vel antea memoratis vel mente cogitandis, nunc *τὰς ἀνειμένας* discerni atque segregari. In proximis ubi ad *αὔξουσαι καὶ τρέφουσαι* accusativum *πόθου κέντρον*, qui etiam ad *ἐμποιήσωσι* pertinet, intellexeris, haud scio an nulla opus sit mutatione. Nimirum *πόθου κέντρον* est explendae libidinis desiderium, ut Phaedr. p. 253. E: *καὶ πόθου κέντρων ὑποπλησθῇ*. Choricius ap. Fabric. Bibl. Gr. VIII. p. 841: *κέντρον ἐμβαλόντες ἐρωτικόν*. — *οἰστρᾶν*, furere, *οἶστρος*, et similia de amore et quavis furiosa cupiditate usurpata illustravit Ast. ad Phaedr. p. 265. Lennep. ad Phalar. p. 43. ed. Lips.

B. *ποιουμένας χρηστάς*] Astius *ποιουμένας* interpretatur: quae ponuntur s. putantur frugales. Sed passivum verbum *ποιεῖσθαι* non ita solere a Graecis usurpari, nobis quidem plane persuasum est,

C καὶ μεθυσθεὶς ἀνὴρ τυραννικόν τι φρόνημα ἴσχει; Ἴσχει γάρ. Καὶ μὴν ὅ γε μαινόμενος καὶ ὑποκεκινηκὼς οὐ μόνον ἀνθρώπων, ἀλλὰ καὶ θεῶν, ἐπιχειρεῖ τε καὶ ἐλπίζει δυνατὸς εἶναι ἄρχειν. Καὶ μάλ', ἔφη. Τυραννικὸς δέ, ἦν δ' ἐγώ, ὦ δαιμόνιε, ἀνὴρ ἀκριβῶς γίγνεται, ὅταν ἢ φύσει ἢ ἐπιτηδεύμασιν ἢ ἀμφοτέροις μεθυστικός τε καὶ ἐρωτικὸς καὶ μελαγχολικὸς γένηται. Παντελῶς μὲν οὖν.

Cap. III. Γίγνεται μέν, ὡς ἔοικεν, οὕτω καὶ τοιοῦτος ἀνήρ. ζῇ δὲ δὴ πῶς; Τὸ τῶν παιζόντων,
D ἔφη, τοῦτο σὺ καὶ ἐμοὶ ἐρεῖς. Λέγω δή, ἔφην. οἷ-

C. καὶ ὑποκεκινηκώς] νενικηκώς Vat. Θ. r.
Cap. III. οὕτω καὶ τοιοῦτος ἀνήρ] Sic Par. ADK. Ven. II. Vind. Mon. Ang. Vat. m. et sex Florentini nostri. Vulgo οὕτως ὁ τοιοῦτος ἀνήρ.
D. τοῦτο σὺ καὶ ἐμοὶ ἐρεῖς] καί om. Vat. Θ. Ven. Ξ.
καὶ θαλίαι] Par. A. Vind. Vat. m. Flor. a. c. γ. θάλειαι. Lectio vulgata unice vera. Eustathius ad Iliad. p. 742. 36. θαλία παροξυτόνως ἡ εὐωχία, παρὰ το θάλλειν· θάλεια δὲ προπαροξυτόνως δαιτὸς ἐπίθετον καὶ Μούσης ὄνομα. Idem p. 1908. 58. θάλεια ἑορτὴ ἐπιθετικῶς.

quandoquidem perperam huc referuntur loci Reip. VI. p. 498. A. VII. p. 538. C. IX. p. 574. D. Itaque explicamus verba sic: dum frugales exsistunt. — Mox ad καθήρῃ et πληρώσῃ int. ἑαυτόν, quod praegresso παρ' ἑαυτοῦ facile intelligitur.

C. καὶ ὑποκεκινηκώς —] Ὑποκινεῖν nunc intransitive dictum de demente vel vesano, cuius mens veluti loco et statu suo aliquantum amota est. Sic dicitur etiam παρακινεῖν, de quo v. Schäfer. ad Sophocl. Aiac. p. 227. Ast. ad Plat. Phaedr. p. 311. Hermann. ad Lucian. de Histor. Conscrib. p. 278. §. 45. De sententia Ast. laudat Bacchyl. XI, 9. in Anthol. Gr. T. I. p. 84. ed. Iac.

Cap. III. D. τοῦτο σὺ καὶ ἐμοὶ ἐρεῖς] Schol. παροιμία, ἡνίκα τις ἐρωτηθείς τι ὑπὸ γιγνώσκοντος τὸ ἐρωτηθέν, αὐτὸς ἀγνοῶν, οὕτως ἀποκρίνηται „σὺ καὶ ἐμοὶ ἐρεῖς."

καὶ θαλίαι καὶ ἑταῖραι] Scripserunt nuper inde a Bekkero ex codd. θάλειαι, quod Schneiderus ita tuetur, ut θάλεια contendat a prosae orationis scriptoribus etiam substantive dici consuevisse. Quod non adducimur ut credamus. Nam etiamsi Graeci non modo θάλειαν ἑορτὴν sed etiam θάλειαν ἄγειν dixerint, de quo v. Valcken. ad Herodot. VIII. 99., tamen posterius facile apparet elliptice usurpatum esse nomine ἑορτή, δαίς, vel simili intellecto. Quod profecto in hunc locum minime convenit, quum ἑορταὶ et κῶμοι antea memorata sint. Requiritur ergo θαλίαι. Aristoph. Pac. v. 780: ἀνδρῶν τε δαῖτας καὶ θαλίας μακάρων. Nubb. v. 328: θεῶν θυσίαι θαλίαι τε. Avv. v. 734: γέλωτα, χορούς, θαλίας, γάλα τ' ὀρνίθων.

μαι γάρ, τὸ μετὰ τοῦτο ἑορταὶ γίγνονται παρ' αὐτοῖς καὶ κῶμοι καὶ θαλίαι καὶ ἑταῖραι καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα, ὧν ἂν Ἔρως τύραννος ἔνδον οἰκῶν διακυβερνᾷ τὰ τῆς ψυχῆς ἅπαντα. Ἀνάγκη, ἔφη. Ἆρ' οὖν οὐ πολλαὶ καὶ δειναὶ παραβλαστάνουσιν ἐπιθυμίαι ἡμέρας τε καὶ νυκτὸς ἑκάστης, πολλῶν δεόμεναι; Πολλαὶ μέντοι. Ταχὺ ἄρα ἀναλίσκονται, ἐάν τινες ὦσι πρόσοδοι. Πῶς δ' οὔ; Καὶ μετὰ τοῦτο δὴ δανεισμοὶ καὶ τῆς οὐσίας παραιρέσεις. Τί E
μήν; Ὅταν δὲ δὴ πάντ' ἐπιλίπῃ, ἆρ' οὐκ ἀνάγκη μὲν τὰς ἐπιθυμίας βοᾶν πυκνάς τε καὶ σφοδρὰς ἐν-

διακυβερνᾷ τὰ τῆς ψ.] Sic liquido scriptum in Par. A. Ven. Ξ. Vind. Ang. Vat. Θ. a pr. m. Flor. a. c. x. α. γ., ut iam habet edit. Bas. 2. Pessime vulgo διακυβερνῴη.

E. πάντ' ἐπιλίπῃ] ἐπιλείπῃ Par. A. fortasse correctus. Ang. Flor. x. quod edidit Herm. Sed hic quidem Parisini A. auctoritas dubia, ceterorum autem librorum leve est testimonium. Perpetua vero est utriusque formae in codd. permutatio.

ἀνάγκη μὲν τὰς ἐπ.] Mon. Flor. β. ἀν. τὰς μὲν ἐπιθ. Deinde iidem libri τὸν δὲ ὥσπερ ὑπὸ κ. ἐλαυνόμενον.

Archiloch. Fragm. 11. ed. Schneidew. κῶμοι καὶ θαλίαι. Nobiscum faciunt etiam Ellendt. Lex. Sophocl. I. p. 779. et Schaefer. ad Plutarch. Vol. V. p. 431. Faciunt item codices nec numero nec auctoritate contemtibiles. Sed quum θαλίαι istae nonnihil negotii facessiverint, tum plus etiam afferunt molestiae quae ordine deinceps memorantur ἑταῖραι. Nullus enim locus scortis est inter ἑορτὰς atque κώμους καὶ θαλίας, quae omnia notiones rerum communes significant. Dicam igitur quod sentio: refingendum est sine dubio cum Nitschio Mus. Rhen. Noviss. Vol. XI. p. 472. ἑταιρίαι, vel ἑταιρεῖαι. Nimirum inusitatius hoc positum est pro ἑταιρήσεις, lupanaria, impudicae sodalitates, meretricii conventus, quales ab eo celebrari consentaneum videtur, cuius animo προστάτης factus est ἔρως. conf. p. 574. B. C. Andocid. De myster. §. 100. p. 112. ed. Bekker. εἶτα σὺ περὶ ἑταιρείας ἐμοὶ μνείαν ποιῇ καὶ κακῶς τινὰς λέγεις. Diodor. Sic. II. 18: πολλὰ δὲ καὶ ἄῤῥητα κατ' αὐτῆς εἰς ἑταιρείαν βλασφημήσας.

διακυβερνᾷ τὰ τῆς ψυχῆς ἅπαντα] Lucian. Abdic. §. 1. τὰ μὲν τῆς μανίας αὐτῷ τέλεον πέπαυται, τὰ δὲ τῆς ὀργῆς μᾶλλον ἐπιτείνεται.

E. τῆς οὐσίας παραιρέσεις] patrimonii deminutiones, bonorum ademptiones, ob aes alienum; v. Ruhnken. Opuscul. T. I. p. 237. ed. Bergm. et H. Stephanus Thesaur. s. v. Male vulgo haec explicant.

τὰς ἐπιθυμίας βοᾶν —] nonne necesse est cupiditates tollere clamorem,

νενεοττευμένας, τοὺς δ' ὥςπερ ὑπὸ κέντρων ἐλαυνο-
μένους τῶν τε ἄλλων ἐπιθυμιῶν καὶ διαφερόντως
ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Ἔρωτος, πάσαις ταῖς ἄλλαις ὥςπερ
δορυφόροις ἡγουμένου, οἰστρᾶν καὶ σκοπεῖν, τίς τι
574 ἔχει, ὃν δυνατὸν ἀφελέσθαι ἀπατήσαντα ἢ βιασάμε-
νον; Σφόδρα γ', ἔφη. Ἀναγκαῖον δὴ πανταχόθεν
φέρειν, ἢ μεγάλαις ὠδῖσί τε καὶ ὀδύναις ξυνέχεσθαι.
Ἀναγκαῖον. Ἆρ' οὖν, ὥςπερ αἱ ἐν αὐτῷ ἡδοναὶ

P. 574. *τῶν ἀρχαίων πλέον εἶχον*] V. *πλεῖον*, quod ex quum multae ac vehementes in nido animi consederint. Eleganter cupiditates dicuntur *βοᾶν*, vociferari et conqueri, quum opibus deficientibus iis non amplius potest satisfieri. Totum locum imitatione expressit Longinus De sublimit. cap. XLIV. 7. nec vitata allegoriae audacia. Pro *ἀνάγκη μὲν τὰς ἐπιθυμίας β.* facile quis exspectet ordine verborum mutato: *τὰς μὲν ἐπιθυμίας β.* sicuti in duobus codd. perscriptum legitur atque editum est ab Im. Bekkero. Sed vulgata scriptura videtur inde explicationem habere idoneam, quod scriptor multiplices significaturus rei necessitates in mente habebat haec: *ἆρ' οὐκ ἀνάγκη μὲν τὰς ἐπιθυμίας — ἐννενεοττευμένας, ἀνάγκη δὲ καὶ αὐτοὺς ὥσπερ — σκοπεῖν.* Hanc igitur rationem praemisso illo: *ἀνάγκη μέν,* deinde deseruit admisso anacolutho. Videtur autem vel sic refingendum esse: *αὐτοὺς δ' ὥσπερ κ. τ. λ.* ut ipsi opponantur cupiditatibus, quarum tamquam stimulis agitantur. Quae ipsa sententia fuit etiam Heusdii Init. Phil. Plat. Vol. III. p. 167. ita legendum censentis. Deinde vero etiam aliud notandum est anacoluthon, siquidem post *τῶν τε ἄλλων ἐπιθυμιῶν* sequi debuit: *καὶ διαφερόντως*, vel *καὶ δὴ καί, τῶν αὐτοῦ τοῦ ἔρωτος,* quod tamen non sine caussa licentius mutatum est in istud: *καὶ διαφερόντως ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἔρωτος.*

ὃν δυνατὸν — βιασάμενον] quem liceat fraude vel vi spoliare.

P. 574. *πανταχόθεν φέρειν —*] H. e. undique rapere et auferre, qua ratione verbum ponitur in formula notissima *φέρειν καὶ ἄγειν* vel *ἄγειν καὶ φέρειν*. Eodem fere modo solum *φέρειν* positum Thucyd. I. 7. extr. *ἔφερον γὰρ ἀλλήλους κ. τ. λ.* Tum *ἤ* est alioquin, ut saepe. *Ὠδίς* autem vocabulum est in amore proprium, ut Libr. VI. p. 490. D.

ὥσπερ αἱ ἐν αὐτῷ ἡδοναὶ ἐπιγιγνόμεναι] Redit ad numerum singularem, quo usus erat antea. Quae numerorum varietas ac vicissitudo neminem morabitur, qui, quanta Graeci hoc in genere usi sint libertate, bene meminerit. Dein *ἐπιγιγνόμεναι,* rursus sine articulo adiectum, significat dum accedebant, s. quum accederent. Phileb. p. 43. B: *αἱ μεταβολαὶ κάτω τε καὶ ἄνω γιγνόμεναι λύπας τε καὶ ἡδονὰς ἀπεργάζονται.*

οὕτω καὶ αὐτὸς ἀξιώσει — πατρῴων;] ita et ipse animum inducet, quam-

ἐπιγιγνόμεναι τῶν ἀρχαίων πλέον εἶχον καὶ τὰ ἐκείνων ἀφῃροῦντο, οὕτω καὶ αὐτὸς ἀξιώσει νεώτερος ὢν πατρός τε καὶ μητρὸς πλέον ἔχειν, καὶ ἀφαιρεῖσθαι, ἐὰν τὸ αὑτοῦ μέρος ἀναλώσῃ, ἀπονειμάμενος τῶν πατρῴων; Ἀλλὰ τί μήν; ἔφη. Ἂν δὲ δὴ αὐτῷ μὴ ἐπιτρέπωσιν, ἆρ' οὐ τὸ μὲν πρῶτον ἐπιχειροῖ ἂν B κλέπτειν καὶ ἀπατᾶν τοὺς γονέας; Πάντως. Ὁπότε δὲ μὴ δύναιτο, ἁρπάζοι ἂν καὶ βιάζοιτο μετὰ τοῦτο;

Par. A. Ven. Ξ. Vind. Vat. m. Flor. a. c. *α*. *γ*. mutatum. conf. libr. I. p. 349. C. ibique annot. crit.

vis iunior, patrem et matrem defraudare, — nam *πλέον ἔχειν τινός* est: iemand bevortheilen —, eosque spoliare, si suam ipsius (patrimonii) portionem consumserit, de bonis paternis, quae non iam ad ipsum cesserunt, arbitrio suo dispensare ac sumtus facere. Ita haec interpretanda sunt, quidquid olim contra disputavit C. Fr. Hermann. Gesammelte Abhandl. u. Beiträge p. 176 sq. Is enim quoniam *πατρῷα* teste Ammonio p. 111. dicantur *τὰ ἐκ πατρων εἰς υἱοὺς χωροῦντα*, protenus statuit *τὰ πατρῷα* nunc esse bona, quae iam hereditatis iure in filii possessionem cesserint, ideoque verba sic connectit: *ἐὰν ἀναλώσῃ ἀπονειμάμενος τὸ αὑτοῦ μέρος τῶν πατρῴων*, quod interpretatur: wann er sein Erbtheil, was er sich von dem väterlichen Vermögen *besonders hat geben lassen*, durchgebracht hat, wird er noch Vater und Mutter selbst zu verkürzen suchen. Quae mirum est virum egregium ita disputare potuisse. Nam primum quidem ita verbo *ἀπονέμεσθαι* ea vis et significatio tribuitur, quam nunquam habuit; quod potius similiter positum est atque supra p. 572. E: *διανέμεσθαι* ubi v. ann. Deinde mira ista planeque insolens videtur verborum constructio, quam ille commentus est, quandoquidem *τῶν πατρῴων* nullo pacto cum *τὸ αὑτοῦ μέρος* coniungi potest. Nimirum in fraudem vir praeclarus inductus est eo, quod *τὰ πατρῷα* intellexit patrimonium, quod iam a patre ad filium pervenerit, quum tamen *τὰ πατρῷα* etiam ea dicantur, quae pater adhuc possidet, futuro demum tempore ad ipsius haeredes perventura; id quod vel ipsius Ammonii verba satis clare testantur. Quo intellecto nullo negotio apparet opponi inter se: *τὸ αὑτοῦ μέρος*, partem patrimonii, quae ipsi debeatur, et *τὰ πατρῷα*, ea, quae pater adhuc possideat, aliquando demum haeredibus cessura. Quocirca homo noster dicitur non solum suam patrimonii portionem legitimam dilapidare, sed etiam parentes suos, consumta sua portione, opibus privare, de paternis opibus nomine suo distribuens atque impensas distribuens. Sed satis haec de loco admodum salebroso ac difficili.

αὐτῷ μὴ ἐπιτρέπωσιν —] In his *ἐπιτρέπειν* positum est

Οἶμαι, ἔφη. Ἀντεχομένων δὴ καὶ μαχομένων, ὦ θαυμάσιε, γέροντός τε καὶ γραός, ἆρ' εὐλαβηθείη ἂν καὶ φείσαιτο μή τι δρᾶσαι τῶν τυραννικῶν; Οὐ πάνυ, ἦ δ' ὅς, ἔγωγε θαῤῥῶ περὶ τῶν γονέων τοῦ τοιούτου. Ἀλλ', ὦ Ἀδείμαντε, πρὸς Διός, ἕνεκα νεωστὶ φίλης καὶ οὐκ ἀναγκαίας ἑταίρας γεγονυίας
C τὴν πάλαι φίλην καὶ ἀναγκαίαν μητέρα, ἢ ἕνεκα ὡραίου νεωστὶ φίλου γεγονότος, οὐκ ἀναγκαίου, τὸν ἄωρόν τε καὶ ἀναγκαῖον πρεσβύτην πατέρα καὶ τῶν φίλων ἀρχαιότατον δοκεῖ ἄν σοι ὁ τοιοῦτος πληγαῖς

B. *δρᾶσαι τῶν τυραννικῶν*] Sic Par. A. Vind. Ang. Vat. m. Vulgo *δρᾶσαι τυραννικόν*. Vat. Θ. Ven. Π. Mon. *δρ. τὸ τυραννικόν*. Florentini: *μή τι δράσαιτο τῶν τυραννικῶν*.

C. *Πάνυ γ', ἔφη.*] Sic Par. A. Vind. Φ. Vat. m. Ceteri absolute, ut pronomen *τοῦτο* ex orationis serie intelligendum relinquatur. P. 575. D: *ἐὰν δὲ μὴ ἐπιτρέπῃ ἡ πόλις*. VIII. p. 551. C: *εἰ νεῶν — τῷ πένητι, εἰ καὶ κυβερνητικώτερος εἴη, μὴ ἐπιτρέποι*, ubi v. annot.

B. *γέροντός τε καὶ γραός*] h. e. sene patre atque matre. Observa articuli omissionem, ante *πατήρ, μήτηρ, γυνή, παῖς, υἱός, ἀδελφός*, alia id genus nomina, non infrequentem, ut docuit Schaefer. Melett. p. 45. et 116.

ἕνεκα νεωστὶ φίλης —] Adverbium *νεωστί* propter oppositionis vim praepositum est, quum e vulgari ratione hic esse verborum ordo deberet: *ἕνεκα φίλης καὶ οὐκ ἀναγκαίας ἑταίρας νεωστὶ γεγονυίας*. Ceterum *ἀναγκαῖον* cum eleganti ponitur amphibolia, quum dicatur et de eo, quod necesse est, et de iis, quos natura iunxit cognationis vinculis, ut ap. Xenoph. Mem. II, 1, 14. Hellen. I. 7. 10. al.

C. *πρεσβύτην πατέρα πληγαῖς τε δοῦναι*] Scholiastes: *σημείωσαι τὴν σύνταξιν, πρεσβύτην πατέρα πληγαῖς τε δοῦναι*. Similiter p. 571. E: *τὸ ἐπιθυμητικὸν μήτε ἐνδείᾳ δοὺς μήτε πλησμονῇ*. Nec alienum illud Hom. Odyss. XIX. v. 167: *ἀχέεσσί με δώσεις*. Iliad. V. v. 397: *ὀδύνῃσί μιν ἔδωκεν*. Ad dictionem *καταδουλώσασθαι αὐτοὺς ὑπ' ἐκείνοις* compares p. 575. D: *ὑπὸ τούτοις δὴ δουλεύουσαν τὴν πάλαι φίλην μητρίδα — ἕξει τε καὶ θρέψει*. Conf. ad libr. I. p. 348. D., ubi notavimus formulam *ὑφ' αὑτῷ ποιεῖσθαι*.

D. *οὐ πρῶτον μὲν οἰκίας κ. τ. λ.*] Iungas in hunc modum: *οὐ πρῶτον μὲν ἐφάψεται τοίχου οἰκίας τινὸς ἢ τοῦ ἱματίου τινὸς ὀψὲ νύκτωρ ἰόντος*. Nec sine animadversione praetermittenda praecedentia, quae sic connectas: *τὸ δὲ τῶν ἡδονῶν σμῆνος ἐν αὐτῷ ἤδη ξυνειλεγμένον ᾖ ἤδη πολύ*, h. e. *ὥστε ἤδη πολὺ εἶναι*. Libr. V. p. 344. D: *καταντλήσας ἤδη — πολὺν τὸν λόγον*. Ibid. p. 562. D: *πολλὴν παρέχουσι τὴν ἐλευθερίαν*. Phaedon. p. 66. A: *αὐτῇ καθ' αὑτὴν εἰλικρινεῖ τῇ διανοίᾳ χρώμενος*.

ἱερόν τι νεωκορήσει] Dictum cum Attica urbanitate pro templum aliquod spoliabit. Nam proprie *νεωκορεῖν*

τε δοῦναι καὶ καταδουλώσασθαι ἂν αὐτοὺς ὑπ' ἐκείνοις, εἰ εἰς τὴν αὐτὴν οἰκίαν ἀγάγοιτο; Ναὶ μὰ Δί', ἦ δ' ὅς. Σφόδρα γε μακάριον, ἦν δ' ἐγώ, ἔοικεν εἶναι τὸ τυραννικὸν υἱὸν τεκεῖν. Πάνυ γ', ἔφη. Τί δ', ὅταν δὴ τὰ πατρὸς καὶ μητρὸς ἐπι- D λείπῃ τὸν τοιοῦτον, πολὺ δὲ ἤδη ξυνειλεγμένον ἐν αὐτῷ ᾖ τὸ τῶν ἡδονῶν σμῆνος, οὐ πρῶτον μὲν οἰκίας τινὸς ἐφάψεται τοίχου ἤ τινος ὀψὲ νύκτωρ ἰόντος τοῦ ἱματίου, μετὰ δὲ ταῦτα ἱερόν τι νεωκορήσει; καὶ ἐν τούτοις δὴ πᾶσιν, ἃς πάλαι εἶχε δόξας

Οὐ πάνυ γ. quod ironiae non intellectae debet originem.

D. ἐπιλείπῃ τὸν τοιοῦτον] V. ἐπιλείποι. Recte Par. A. Ang. Flor. x. ἐπιλείπῃ. Ven. Ξ. Vind. Vat. m. r. et pauci alii ἐπιλίπῃ.

est templum verrere ac purgare. Scholiastes: ἀντὶ ἱεροσυλήσει. ὡς νῦν. παρὰ δὲ τοῖς πολλοῖς τὸ κοσμήσει τὸν ναόν· κορεῖν γὰρ σημαίνει τὸ κοσμεῖν. Similia observavit Suidas s. v.

καὶ ἐν τούτοις δὴ πᾶσι —] Verissime scholiastes: ὁ νοῦς οὕτως (leg. οὗτος)· αἱ καὶ ἐπιθυμίαι (δόξαι) τὸν ἔρωτα δορυφοροῦσαι κατισχύσουσι τῶν δοξῶν τῶν ἀγαθῶν, ἃς πάλαι εἶχεν. Etenim verba cohaerent hoc modo: καὶ ἐν τούτοις δὴ πᾶσιν (dum talia scelera committit) αἱ νεωστὶ ἐκ δουλείας λελυμέναι, δορυφοροῦσαι τὸν Ἔρωτα, κρατήσουσι μετ' ἐκείνου (τοῦ Ἔρωτος) ἃς πάλαι εἶχε δόξας ἐκ παιδὸς ποιουμένας τὰς δίκας περὶ καλῶν τε καὶ αἰσχρῶν, quas dudum habuerat inde a pueritia ea, quae fierent, iudicia de rebus honestis ac turpibus facientes. Nam ita extrema haec capienda sunt, quae nescio cur adeo offenderint interpretes, ut ea miris modis sollicitaverint. Ποιεῖσθαι δίκας nota periphrasi dictum pro δικάζειν. Itaque δόξαι illae inde a inventate animo susceptae dicuntur adhuc iudicum instar de honesto ac turpi iudicium exercuisse ac sententiam pronuntiasse. Dubitavit de huius interpretationis veritate Schneiderus, quia non dicatur δίκας ποιεῖσθαι, numero plurali, sed δίκην ποιεῖσθαι. Sed quidni τὰς δίκας ποιεῖσθαι eodem iure dicatur, quo in Critone p. 51. E. τὰς δίκας δικάζειν? Nec vero istud ποιεῖσθαι non solet etiam pluralivum numerum adsciscere. Sic enim πορείας ποιεῖσθαι, i. e. πορεύεσθαι Xenoph. Cyr. V. 2, 31. μάχας ποιεῖσθαι, i. e. μάχεσθαι. Xenoph. Cyr. VIII, 5, 5: διατριβὰς ποιεῖσθαι, i. q. διατρίβειν, Aeschin. p. 6, 28: λόγους ποιεῖσθαι, i. q. λέγειν Plat. Phaedr. p. 227. A. al. Itaque recte item δίκας ποιεῖσθαι dictum est, quod tamen cave ne confundas cum δίκην ποιεῖσθαι, quod haud scimus an nunquam fuerit usitatum. Quod autem Schneiderus τὰς δικαίας ποιουμένας probat idque interpretatur: quae iustae videbantur, tribuit verbo passivo ποιεῖσθαι vim et significationem usu loquendi neutiquam confirmatam. v. ad libr.

ἐκ παιδὸς περὶ καλῶν δὲ καὶ αἰσχρῶν τὰς δίκας ποιουμένας, αἱ νεωστὶ ἐκ δουλείας λελυμέναι, δορυφοροῦσαι τὸν Ἔρωτα, κρατήσουσι μετ' ἐκείνου; αἳ
E πρότερον μὲν ὄναρ ἐλύοντο ἐν ὕπνῳ, ὅτε ἦν αὐτὸς ἔτι ὑπὸ νόμοις τε καὶ πατρὶ δημοκρατούμενος ἐν ἑαυτῷ· τυραννευθεὶς δὲ ὑπὸ Ἔρωτος, οἷος ὀλιγάκις ἐγίγνετο ὄναρ, ὕπαρ τοιοῦτος ἀεὶ γενόμενος, οὔτε τινὸς φόνου δεινοῦ ἀφέξεται οὔτε βρώματος οὔτ' ἔρ-
575 γου, ἀλλὰ τυραννικῶς ἐν αὐτῷ ὁ Ἔρως ἐν πάσῃ ἀναρχίᾳ καὶ ἀνομίᾳ ζῶν, ἅτε αὐτὸς ὢν μόναρχος, τὸν ἔχοντά [τε] αὐτὸν ὥσπερ πόλιν ἄξει ἐπὶ πᾶσαν τόλμαν, ὅθεν αὑτόν τε καὶ τὸν περὶ αὑτὸν θόρυ-

τὰς δίκας ποιουμένας] Bekker. Schneid. Turr. Herm. e solo Par. A. *τὰς δικαίας π.*, quod non probaverim.

E. *τοιοῦτος ἀεὶ γενόμενος*] Stephan. *γιγνόμενος* dedit, quod in uno Ven. Ξ. superscriptum.

P. 575. *τυραννικῶς ἐν αὐτῷ ὁ Ἔρως*] Sic Par. A. Vat. Θ. Ven. Ξ. Vind. Mon. Vat. m. r. Flor. a. c. *α. γ.* Ante Bekkerum legebatur *τυραννικός*.

VIII. p. 573. B. — *Δορυφορεῖν τινα*, aliquem satellitis instar stipare ac tueri. v. Matth. Gr. §. 413. 2.

E. *τυραννευθεὶς δὲ ὑπὸ Ἔρωτος* —] Mutatur orationis tenor, quia subiecti fit mutatio. Quum enim praecesserit *αἳ πρότερον μὲν ὄναρ ἐλύοντο ἐν ὕπνῳ*, oratio sic fere debebat procedere: *ὕστερον δὲ αὐτὸν τυραννευθέντα ὑπὸ Ἔρωτος — ὕπαρ τοιοῦτον ποιήσουσιν, ὥστε οὔτε τινὸς φόνου ἀπέχεσθαι οὔτε βρώματος οὔτ' ἔργου κ. τ. λ.* In proximis haud scio an error libros invaserit, qui scriptum exhibeant *τὸν ἔχοντά τε αὐτὸν ὥσπερ πόλιν.* Delendum *τε*, quod teste Schneidero revera in Mon. q. abest, ut verborum constructio ita procedat: *ἀλλ' ὁ Ἔρως — τὸν ἔχοντα αὐτὸν ὥσπερ πόλιν ἄξει ἐπὶ πᾶσαν τόλμαν*, sed Amor — eum, qui ipso constrictus tenetur, sicut civitatem (quam scilicet etiam tyrannus libr. VIII. p. 566. D. sqq. similiter vexare iudicatus est) adiget ad quaelibet audacia facinora, unde et se ipsum et turbam ei circumfusam nutriat, quae partim invasit extrinsecus ex mala aliorum consuetudine, partim intus remissa est ac liberata tum per suos, quos habet, mores, tum ab ipso. *Ἔχειν τὸν Ἔρωτα* dicitur qui ab eo correptus est, *ὃς αὐτῷ κατέχεται.* Sic Phaedr. p. 239. C: *ἀνὴρ ἔχων ἔρωτα.* Legg. VIII. p. 837. B: *τὸν τρίτον ἔρωτά τις ἔχων.* De Rep. X. p. 610. C. E. Sophocl. Antig. v. 786: *καὶ σ' οὔτ' ἀθανάτων φύξιμος οὐδείς, οὔθ' ἁμερίων ἀνθρώπων· ὁ δ' ἔχων* (intell. *σέ*) *μέμηνεν.* Adiuncta autem mali notio est, quandoquidem *ἔχειν* non raro dicuntur qui laborant malis et calamitatibus. Plat. Legg. V.

βον θρέψει, τὸν μὲν ἔξωθεν εἰςεληλυθότα ἀπὸ κακῆς ὁμιλίας, τὸν δ' ἔνδοθεν ὑπὸ τῶν αὐτῶν τρόπων καὶ ἑαυτοῦ ἀνεθέντα καὶ ἐλευθερωθέντα. ἢ οὐχ οὗτος ὁ βίος τοῦ τοιούτου; Οὗτος μὲν οὖν, ἔφη. Καὶ ἂν μέν γε, ἦν δ' ἐγώ, ὀλίγοι οἱ τοιοῦτοι ἐν πόλει ὦσι καὶ τὸ ἄλλο πλῆθος σωφρονῇ, ἐξελθόντες B *ἄλλον τινὰ δορυφοροῦσι τύραννον ἢ μισθοῦ ἐπικουροῦσιν, ἐάν που πόλεμος ᾖ· ἐὰν δ' ἐν εἰρήνῃ τε καὶ ἡσυχίᾳ γένωνται, αὐτοῦ δὴ ἐν τῇ πόλει κακὰ δρῶσι σμικρὰ πολλά. Τὰ ποῖα δὴ λέγεις; Οἷα κλέπτουσι, τοιχωρυχοῦσι, βαλαντιοτομοῦσι, λωποδυτοῦσιν, ἱεροσυλοῦσιν, ἀνδραποδίζονται· ἔστι δ' ὅτε συκοφαντοῦσιν, ἐὰν*

τὸν ἔχοντά τε] Mon. om. *τε* quod Schneid. argute magis quam vere ex anacoluthia defendit.

B. *βαλαντιοτομοῦσι*] Geminant λ Ven. Ξ. II. Vind. et ex annot. Vat. Θ. v. Thom. Mag. p. 139. Pierson. ad Moer. p. 96. Alibi apud Platonem λ in codd. melioribus geminari observavimus ad libr. I. p. 348. D.

p. 731. D: *ὁ τὰ κακὰ ἔχων.* Ibid. X. p. 888. B: *ταύτην τὴν νόσον ἔχοντες.* Isocrates de Pac. p. 462. ed. Bekk.: *αἰτία τῶν κακῶν ὧν αὐτοί τ' ἔχομεν καὶ τοῖς ἄλλοις παρέχομεν.* Infra p. 591. D: *ἀπέραντα κακὰ ἔχων.* Menander ap. Clem. Alex. Strom. VII. p. 713: *εἰ μέν τι κακὸν ἀληθὲς ἔσχες, Φειδία.* Antiphanes Omphale ap. Athen. III. p. 123. B: *οὐ γὰρ κακὸν ἔχω, μηδ' ἔχοιμι.* Deinde notabis *θόρυβος* de turba s. multitudine dictum, quo sensu alibi *ὄχλος* frequentatur. Extrema haec: *ὑπὸ τῶν αὐτῶν τρόπων* interpretes ad unum omnes explicant: ab iisdem moribus. Sed quid tandem nunc iidem isti mores sibi volunt? aut quorsum pertinent? Nimirum in fraudem inducti sunt viri optimi per istud *τῶν αὐτῶν.* Verba sic iungenda: *ὑπὸ τῶν τρόπων αὐτῶν*, ut *αὐτῶν* genitivus e *τῶν τρόπων* pendeat et ad *θόρυβον* animi internum referendus sit, hoc sensu: a moribus, qui huic turbae parti proprii sunt. *Αὐτῶν* pluralis ideo ponitur, quia refertur ad nomen *συλληπτικόν.* Nisi forte *αὐτοῦ* perspicuitatis causa scribendum opineris, quod scriptum exstat in optimis libris, Mon. et Flor. *β.* Quanquam ego quidem in ea sententia sum, ut numerum singularem manui correctrici alicuius grammatici acceptum referri existimem. Germanice interpretamur sic: den Schwarm (der Begierden), der theils von Aussen her durch schlechten Umgang in die Seele gekommen, theils von innen entstanden ist, nachdem er durch seine eigenen Sitten und von ihm selbst losgelassen u. befreit worden ist.

B. *κλέπτουσι, τοιχωρυχοῦσι κ. τ. λ.*] Eadem fere crimina recensentur Gorg. p. 508.

δυνατοὶ ὦσι λέγειν, καὶ ψευδομαρτυροῦσι καὶ δωροδο-
C κοῦσι. Σμικρά γ', ἔφη, κακὰ λέγεις, ἐὰν ὀλίγοι ὦσιν οἱ τοιοῦτοι. Τὰ γὰρ σμικρά, ἦν δ' ἐγώ, πρὸς τὰ μεγάλα σμικρά ἐστι, καὶ ταῦτα δὴ πάντα πρὸς τύραννον πονηρίᾳ τε καὶ ἀθλιότητι πόλεως, τὸ λεγόμενον, οὐδ' ἴκταρ βάλλει. ὅταν γὰρ δὴ πολλοὶ ἐν πόλει γένωνται οἱ τοιοῦτοι καὶ ἄλλοι οἱ ξυνεπόμενοι αὐτοῖς, καὶ αἴσθωνται ἑαυτῶν τὸ πλῆθος, τότε οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν τύραννον γεννῶντες μετὰ δήμου ἀνοίας, ἐκεῖνον ὃς ἂν αὐτῶν μάλιστα αὐτὸς ἐν αὑτῷ
D μέγιστον καὶ πλεῖστον ἐν τῇ ψυχῇ τύραννον ἔχῃ. Εἰκότως γ', ἔφη· τυραννικώτατος γὰρ ἂν εἴη. Οὐκοῦν

C. *Τὰ γὰρ σμικρά, ἦν δ' ἐγώ*] Sic Par. ADK. Vat. Θ. Ven. Π. Mon. Ang. Vat. r. Flor. β. x. Vulgo *Τὰ δὲ σμικρά.* Notus est usus vocis *γάρ* in responsionibus. Male enim Schneiderus Socratem censet h. l. non respondere Adimanto, sed suum sermonem continuare.

ἀθλιότητι πόλεως] Addidit Stephan. post *πόλεως* voc. *παραβαλλόμενα,* uno cod. Ven. Ξ. consentiente. Manifestum est participium e glossemate natum esse.

E. Quippe habebantur gravissima. Xenoph. Mem. I. 2, 62. *κατὰ τοὺς νόμους ἐάν τις φανερὸς γένηται κλέπτων ἢ λωποδυτῶν ἢ βαλαντιοτομῶν ἢ ἀνδραποδιζόμενος ἢ ἱεροσυλῶν, τούτοις θάνατος ἡ ζημία.* v. Wachsmuth. Hell. Alterth. II. p. 274 sqq. Quocirca illud *κακὰ δρῶσι σμικρὰ πολλά* patet dictum esse cum ironia, cuius ratio deinde accuratius declaratur. Itaque nihil certe in his inest obscuritatis vel difficultatis.

C. *καὶ ταῦτα δὴ πάντα — οὐδ' ἴκταρ βάλλει*] atque haec omnia, si civitatis pravitatem ac miseriam spectes, ne prope quidem ad tyrannum accedunt. Ex glossemate fluxit quod vulgo post *ἀθλιότητι πόλεως* additur *παραβαλλόμενα.* Proverbium *οὐδ' ἴκταρ βάλλει* scholiastes ad h. l. sic interpretatur: *ἴκταρ σημαίνει ταῦτα, τὸ ἐγγύς, ἀπὸ τοῦ ἱκνεῖσθαι, τὸ πρόσφατον, τὸ ἄρτι, τὸ ταχέως, τὸ πυκνῶς, τὸ ἐξαπίνης, καὶ παροιμία, οὐδ' ἴκταρ ἥκει, ὥσπερ καὶ τό, οὐδ' ἴκταρ βάλλει, τουτέστιν οὐδ' ἐγγύς ἐστιν.* Voc. *ἴκταρ* Eustathius ad Odyss. p. 798. 5. vult *δασύνεσθαι,* quippe ab *ἱκνεῖσθαι* ductum. Ceterum de proverbio hoc conf. etiam Zenob. V. 55. III. 34. intpp. ad Thom. Mag. p. 471. Ruhnken. ad Tim. Gloss. p. 149. et Blomfield. Glossar. ad Aeschyl. Agamemn. v. 114.

ὅταν γὰρ δὴ πάντα —] Illustrant haec verba proxime antecedentia, quippe quibus declaretur, quomodo multo maius civitati malum nascatur. Quocirca non assentior Schleiermachero, corrigendum putanti: *Ὅταν δὲ δὴ πολλοί κ. τ. λ.* Neque offendit *γάρ* exiguo intervallo repetitum: de qua Grae-

ἐὰν μὲν ἑκόντες ὑπείκωσιν· ἐὰν δὲ μὴ ἐπιτρέπῃ ἡ πόλις, ὥσπερ τότε μητέρα καὶ πατέρα ἐκόλαζεν, οὕτω πάλιν τὴν πατρίδα, ἐὰν οἷός τ' ᾖ, κολάσεται ἐπεισαγόμενος νέους ἑταίρους, καὶ ὑπὸ τούτοις δὴ δουλεύουσαν τὴν πάλαι φίλην μητρίδα τε, Κρῆτές φασι, καὶ πατρίδα ἕξει τε καὶ θρέψει. καὶ τοῦτο δὴ τὸ τέλος ἂν εἴη τῆς ἐπιθυμίας τοῦ τοιούτου ἀνδρός. Τοῦτο, ἦ δ' ὅς, παντάπασί γε. Οὐκοῦν, ἦν δ' E
ἐγώ, οὗτοί γε τοιοίδε γίγνονται ἰδίᾳ καὶ πρὶν ἄρχειν; πρῶτον μὲν οἷς ἂν ξυνῶσιν, ἢ κόλαξιν ἑαυτῶν ξυνόντες καὶ πᾶν ἑτοίμοις ὑπηρετεῖν, ἢ ἐάν τού τι δέωνται, αὐτοὶ ὑποπεσόντες, πάντα σχήματα τολμῶντες ποιεῖν 576

D. ἐπεισαγόμενος νέους] ἐπεισαγαγόμενος Vat. Θ. Ven. Π. Par. D.

E. ἐάν τού τι δέωνται] V. που, praeter fidem Vat. Θ. Ven. Ξ. Par. K. Mon. Aug. Vat. r. et sex Florentt. Sed Ald. Bas. 1. 2. ἐὰν τουτί, quod est in Par. A D. Vind.

P. 576. πάντα σχήματα τολμ.] Sic Par. A. Vind. Ven. Ξ. Mon. Ang. Vat. m. et sex Flor. Vulgo πάντα τὰ σχήματα.

corum libertate alias diximus. — μετὰ δήμου ἀνοίας, i. e. iuvante eos populi dementia. Dein post ἐν αὐτῷ infertur ἐν τῇ ψυχῇ per quandam orationis abundantiam.

D. Οὐκοῦν ἐὰν μὲν ἑκόντες ὑπείκωσιν·] Suppressa est apodosis εὖ ἔχει vel simile quiddam. Protagor. p. 325. D: καὶ ἐὰν μὲν ἑκὼν πείθηται· εἰ δὲ μή, ὥσπερ ξύλον — εὐθύνουσιν. Sed v. Heindorf. ad Euthydem. p. 345. Hermann. ad Viger. p. 792 sqq. Matth. Gr. §. 617. a. De ἐπιτρέπειν absolute posito dictum p. 574. A.

δουλεύουσαν — ἕξει τε καὶ θρέψει] h. e. In horum servitute caram sibi olim matriam, ut Cretenses dicunt, atque patriam continebit. Stephan. ὡς ante Κρῆτές φασι desiderans immemor fuit illius loquendi formae, qua non raro φῄς, φησί, φαμέν, φατέ, φασίν, mediae orationi sic interponitur, ut coniunctiones omittantur. Locum respexit Plutarchus An seni gerenda sit respubl. p. 792. E. conf. Neumann. rerum Cretic. Specim. p. 114.

E. ἐάν τού τι δέωνται] si quem quid rogant, ipsi humiliter se summittentes atque tanquam familiares nullam non personam agere dubitantes; ubi vero impetrarunt, alieni? Posterius orationis membrum, nunc in breve contractum, licebat paullo explicatius sic enuntiare: διαπραξάμενοι δὲ οὐδὲν τῶν τοιούτων ποιοῦντες καὶ σεμνύνοντες ὡς ἀλλότριοι. Quod si voluerunt qui ὡς denuo ante ἀλλότριοι repetendum iudicarunt, nihil intercedo: sin voculam in hac orationis conformatione, qualis nunc est, cogitatione iteran-

ὡς οἰκεῖοι, διαπραξάμενοι δὲ ἀλλότριοι; Καὶ σφόδρα γε. Ἐν παντὶ ἄρα τῷ βίῳ ζῶσι φίλοι μὲν οὐδέποτε οὐδενί, ἀεὶ δέ του δεσπόζοντες ἢ δουλεύοντες ἄλλῳ· ἐλευθερίας δὲ καὶ φιλίας ἀληθοῦς τυραννικὴ φύσις ἀεὶ ἄγευστος. Πάνυ μὲν οὖν. Ἆρ' οὖν οὐκ ὀρθῶς ἂν τοὺς τοιούτους ἀπίστους καλοῖμεν; Πῶς δ' οὔ; Καὶ μὴν ἀδίκους γε ὡς οἷόν τε μάλιστα,
B εἴπερ ὀρθῶς ἐν τοῖς πρόσθεν ὡμολογήσαμεν περὶ δικαιοσύνης, οἷόν ἐστιν. Ἀλλὰ μήν, ἦ δ' ὅς, ὀρθῶς γε. Κεφαλαιωσώμεθα τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, τὸν κάκιστον. ἔστι δέ που, οἷον ὄναρ διήλθομεν, ὃς ἂν ὕπαρ τοιοῦτος ᾖ. Πάνυ μὲν οὖν. Οὐκοῦν οὗτος γίγνεται, ὃς ἂν τυραννικώτατος φύσει ὢν μοναρχήσῃ· καὶ ὅσῳ ἂν πλείω χρόνον ἐν τυραννίδι βιῷ, τοσούτῳ μᾶλλον τοιοῦτος. Ἀνάγκη, ἔφη διαδεξάμενος τὸν λόγον ὁ Γλαύκων.

B. *διαδεξάμενος τὸν λόγον*] Sic Par. A. Vind. Vat. m. Flor. a. c. *α. γ.* Ante Bekkerum *δεξάμενος* legebatur.

Cap. IV. C. *πολλὰ καὶ δοκεῖ*] Sic Par. A. Ven. II. Vind. Ang. Vat. m. Flor. a. c. *α. γ.* x. Vulgo *καί* deerat. Vat. *Θ.* Ven. *Ξ.* Vat. r. cum Bas. 2. *καὶ πολλὰ δοκεῖ.* Mox Monac. *ἔχει* pro *ἔχειν.*

δημοτικὸς δὲ κατὰ δημ.] Sic Par. A. Vat. *Θ.* Ven. *Ξ*II. Vind. Vat. r. Flor. a. c. x. *α. γ.* pro vulg. *δημοκρατικός.* Post

dam censuerunt, ab hac sententia me quidem longe abesse libere profiteor. Verbum *ὑποπίπτειν*, quod proprie est supplicem esse alicui, supplicem ad alicuius genua accidere; nunc eleganter ponitur de humili et abiecta adulatione, quemadmodum usurpatur etiam *ὑποκύπτειν*, quem usum loquendi multis exemplis illustrant Baehrius ad Plutarch. Alcibiad. p. 205. Heldius ad Plut. Aem. Paull. p. 134. Iacobs. ad Achill. Tat. Vol. II. p. 961. *Τολμᾶν* autem hic quoque est audere, a se impetrare, non erubescere, über sich gewinnen können, sich erkühnen. Gorg. p. 494. E: *ἢ τούτους τολμήσεις λέγειν εὐδαίμονας εἶναι;* videlicet scabie laborantes. Phileb. p. 13. D: *ἐὰν τολμῶ λέγειν, ὡς τὸ ἀνομοιότατόν ἐστι κ. τ. λ.* — *πάντα σχήματα ποιεῖν*, omnes partes agere, omnes personas suscipere.

P. 576. *ἐλευθερίας — ἀεὶ ἄγευστος*] Lucian. Nigrin. T. I. p. 54: *ἄγευστος μὲν ἐλευθερίας, ἀπείρατος δὲ παῤῥησίας, ἀθέατος δὲ ἀληθείας, κολακείᾳ τὰ πάντα καὶ δουλείᾳ σύντροφος.* Longin. de Sublim. §. 44: *ἄγευστοι καλλίστου καὶ γονιμωτάτου λόγων νάματος, τὴν ἐλευθερίαν λέγω.* — Mox *ἄπιστοι* sunt omnino qui carent fide,

Cap. IV. Ἆρ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὃς ἂν φαίνηται πονηρότατος, καὶ ἀθλιώτατος φανήσεται; καὶ C ὃς ἂν πλεῖστον χρόνον καὶ μάλιστα τυραννεύσῃ, μάλιστά τε καὶ πλεῖστον χρόνον τοιοῦτος γεγονὼς τῇ ἀληθείᾳ; τοῖς δὲ πολλοῖς πολλὰ καὶ δοκεῖ. Ἀνάγκη, ἔφη, ταῦτα γοῦν οὕτως ἔχειν. Ἄλλο τι οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὅ γε τυραννικὸς κατὰ τὴν τυραννουμένην πόλιν ἂν εἴη ὁμοιότητι, δημοτικὸς δὲ κατὰ δημοκρατουμένην, καὶ οἱ ἄλλοι οὕτω; Τί μήν; Οὐκοῦν, ὅ τι πόλις πρὸς πόλιν ἀρετῇ καὶ εὐδαιμονίᾳ, τοῦτο καὶ ἀνὴρ πρὸς ἄνδρα; Πῶς γὰρ οὔ; Τί οὖν ἀρετῇ D ἡ τυραννουμένη πόλις πρὸς βασιλευομένην, οἵαν τὸ πρῶτον διήλθομεν; Πᾶν τοὐναντίον, ἔφη· ἡ μὲν γὰρ ἀρίστη, ἡ δὲ κακίστη. Οὐκ ἐρήσομαι, εἶπον,

κατά praeeunte Bekkero omisi τήν, quod ignorant Par. A. Vat. Θ. Ven. II. Vind. Vat. r. Flor. γ. x.

τοῦτο καὶ ἀνὴρ πρ.] Accessit καί ex Par. A. Vind. Ang. Flor. γ. Notum est, quantopere Graeci in comparationibus vocis huius usu delectentur.

D. Τί οὖν ἀρετῇ ἡ τ.] V. Τί οὖν; ἆρα κ. τ. λ. Sed Τί οὖν ἄρα Bekk. quod praeter Ald. Bas. 1. 2. etiam complures codd. mss. habent. Recte vero pro ἄρα Par. A. γρ. in marg. ἀρετῇ, quo arrepto nuper Baiterus scripsit: Τί οὖν ἀρετῇ τυραννουμένη πόλις κ. τ. λ. articulo ἡ ante τυρ. deleto. Nos satis habuimus cum Schneidero pro ἆρα vel ἄρα restituere ἀρετῇ.

tum ea, qua creditur, tum illa, quae creditur.

B. *Κεφαλαιωσώμεθα τοίνυν* —] h. e. in universum ac summatim describamus. Proximorum verborum hic est sensus: est autem, opinor, pessimus ille, qui *vigilans* talis est, qualem finximus supra (p. 571. C. D. E.) *somniantem*. Frequentissima coniunctione ὕπαρ et ὄναρ opponuntur. Vide Wyttenbach ad Plutarch. De Superstit. p. 166. A.

Cap. IV. C. *τοῖς δὲ πολλοῖς πολλὰ καὶ δοκεῖ*] quanquam multis (i. e. magnae multitudini) placita quoque multa sunt, ita ut alii aliter de his rebus statuant. Nimirum interponuntur haec, ut tanquam extorqueatur Adimanti responsio, qua ille affirmat necesse esse, ut ista quidem certe ita sese habeant. Scholiastes: ἀντὶ τοῦ ψευδῆ· τὰ γὰρ ψεῦδος πολυχοῦν, ἁπλοῦς δ' ὁ μῦθος τῆς ἀληθείας ἔφυ (Eurip. Phoeniss. v. 479.).

κατὰ τὴν τυραννουμένην π. ἂν εἴη ὁμοιότητι] Vox ὁμοιότητι Astium offendit, quia κατά cum accusativo iunctum iam per se similitudinem indicat, observante A. Matth. Gr. §. 581. b. Itaque Ficinum, qui haec convertit sic: tyrannicus vir civitati tyrannide oppressae simili-

ὁποτέραν λέγεις· δῆλον γάρ. ἀλλ' εὐδαιμονίας τε αὖ καὶ ἀθλιότητος ὡςαύτως ἢ ἄλλως κρίνεις; καὶ μὴ ἐκπληττώμεθα πρὸς τὸν τύραννον ἕνα ὄντα βλέποντες, μηδ' εἴ τινες ὀλίγοι περὶ ἐκεῖνον, ἀλλ' ὡς χρὴ ὅλην τὴν πόλιν εἰςελθόντας θεάσασθαι, καταδύντες
E εἰς ἅπασαν καὶ ἰδόντες, οὕτω δόξαν ἀποφαινώμεθα. Ἀλλ' ὀρθῶς, ἔφη, προκαλεῖ· καὶ δῆλον παντί, ὅτι τυραννουμένης μὲν οὐκ ἔστιν ἀθλιωτέρα, βασιλευομένης δὲ οὐκ εὐδαιμονεστέρα. Ἆρ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ περὶ τῶν ἀνδρῶν τὰ αὐτὰ ταῦτα προκαλούμενος
577 ὀρθῶς ἂν προκαλοίμην, ἀξιῶν κρίνειν περὶ αὐτῶν ἐκεῖνον, ὃς δύναται τῇ διανοίᾳ εἰς ἀνδρὸς ἦθος ἐνδὺς διιδεῖν καὶ μὴ καθάπερ παῖς ἔξωθεν ὁρῶν ἐκ-

εὐδαιμονίας τε αὖ καὶ ἀθλιότητος] τε add. Par. A. Ven. Ξ. Π. Vind. Ang. Vat. m. Flor. a. c. x. α. γ. Post ἀθλιότητος Stephan. de suo interposuit πέρι.

P. 577. *ὃς δύναται τῇ δ.*] Solus Stephan. cum Ven. Ξ. ὃς ἂν δύνηται — ἐκπλήττηται.

πρὸς τοὺς ἔξω σχηματίζονται] V. σχηματίζεται, quod ex Par. A. Vind. Ang. Vat. m. Flor. a. c. x. α. γ. correctum.

B. *μάλιστα γυμνὸς ἂν ὀφθείη*] Vulgo post μάλιστα inmus, pro ὁμοιότητι suspicatus est μάλιστα vel simile quid in libris suis reperisse. Mihi vero Ficini auctoritas talibus in rebus nulla aut exigua esse videtur; nec video idoneam mutandae lectionis vulgatae causam et rationem. Libr. VIII. p. 555. A: optimi libri prorsus ad eundem modum: ἀπιστοῦμεν μὴ κατὰ τὴν ὀλιγαρχουμένην πόλιν ὁμοιότητι τὸν φειδωλόν τε καὶ χρηματιστὴν τετάχθαι; Nec discrepant illa Menon. p. 84. C: διπλασίαν τὴν γραμμὴν ἔχειν μήκει.

D. *ἀλλ' εὐδαιμονίας — κρίνεις*] Quod Stephan. post ἀθλιότητος interposuit πέρι, id codices mss. omnes merito aspernantur. Nam genitivus iam per se indicat rationem, quae in iudicio de miseria ac felicitate civitatum faciendo habenda sit. Legg. I. p. 646. D: καὶ τῆς περὶ τὸν οἶνον ἄρα διατριβῆς ὡςαύτως διανοητέον, ubi Boeckhius περί interponi volebat. cf. Matth. Gr. §. 342, 2. Proxima, καὶ μὴ ἐκπληττώμεθα κ. τ. λ. exscripsit Stob. Serm. XLI. p. 265.

μηδ' εἴ τινες ὀλίγοι περὶ ἐκεῖνον] Breviter dictum pro μηδὲ πρὸς τοὺς περὶ ἐκεῖνον, εἴ τινες ὀλίγοι εἰσίν.

E. *τὰ αὐτὰ ταῦτα προκαλούμενος*] ad eadem haec provocans. v. Matth. Gr. §. 419. h.

P. 577. *ἔξωθεν ὁρῶν ἐκπλήττεται* —] Πρόστασις, monente Ruhnkenio ad Tim. Gloss. p. 246., est regius apparatus, pompa, quam Polybius et alii προστασίαν vocant. Cf. Lobeck. Append. ad Phrynich. p. 529. Σχηματίζεσθαι h. l. significat se or-

πλήττεται ὑπὸ τῆς τῶν τυραννικῶν προστάσεως, ἣν πρὸς τοὺς ἔξω σχηματίζονται, ἀλλ' ἱκανῶς διορᾷ; εἰ οὖν οἰοίμην δεῖν ἐκείνου πάντας ἡμᾶς ἀκούειν, τοῦ δυνατοῦ μὲν κρῖναι, ξυνῳκηκότος δὲ ἐν τῷ αὐτῷ καὶ παραγεγονότος ἔν τε ταῖς κατ' οἰκίαν πράξεσιν, ὡς πρὸς ἑκάστους τοὺς οἰκείους ἔχει, ἐν οἷς μάλιστα B
γυμνὸς ἂν ὀφθείη τῆς τραγικῆς σκευῆς, καὶ ἐν αὖ τοῖς δημοσίοις κινδύνοις, καὶ ταῦτα πάντα ἰδόντα κελεύοιμι ἐξαγγέλλειν, πῶς ἔχει εὐδαιμονίας καὶ ἀθλιότητος ὁ τύραννος πρὸς τοὺς ἄλλους — Ὀρθότατ' ἄν, ἔφη, καὶ ταῦτα προκαλοῖο. *Βούλει οὖν*, ἦν δ' ἐγώ, προσποιησώμεθα ἡμεῖς εἶναι τῶν δυνατῶν ἂν κρῖναι καὶ ἤδη ἐντυχόντων τοιούτοις, ἵνα ἔχωμεν ὅστις ἀποκρινεῖται ἃ ἐρωτῶμεν; *Πάνυ γε.*

sertum *τις*, quod solus Vat. r. et ab rec. man. Ven. Ξ. exhibet.

καὶ ἐν αὖ τοῖς] Sic Par. A. Vat. Θ. Ven. Ξ. Vind. Mon. Vat. m. r. Flor. a. c. *α. β. γ.* Legebatur *αὐτοῖς*.

ἰδόντα κελεύοιμι] Inepte vulgo *κελεύοιμεν*. Veram lectionem Mon. et Flor. *β.* servarunt. Angel. *κελεύομεν*.

τῶν δυνατῶν ἂν κρ.] *τῶν δυνατῶν εἶναι κρ.* Ven. Ξ. *εἶναι ἂν κρ.* Flor. c.

nare, magnifice componi, ut interpretatur Ruhnk. l. c. Mox eleganter externa vitae tyrannicae species atque splendor vocatur *τραγικὴ σκευή*, tragicus apparatus. Ad sententiam Wyttenbach. Biblioth. Crit. Vol. III. P. IV. apte comparavit Isocrat. Epistol. ad Iason. filios p. 723. ed. Wolf.: *Οἶμαι γὰρ οὐχ ἥκιστα τούτους ἐπὶ τυραννίδα παροξύνειν ὑμᾶς· σκοποῦσι γὰρ οὐ πανταχοῦ τὴν φύσιν τοῦ πράγματος, ἀλλὰ παραλογίζονται σφᾶς αὐτούς· τὰς μὲν γὰρ ἐξουσίας καὶ τὰ κέρδη καὶ τὰς ἡδονὰς ὁρῶσι, καὶ τούτων ἀπολαύσεσθαι προσδοκῶσι· τὰς δὲ ταραχὰς καὶ τοὺς φόβους καὶ τὰς συμφορὰς τὰς τοῖς ἄρχουσι συμπιπτούσας καὶ τοῖς φίλοις αὐτῶν οὐχ ὁρῶσι.* Euripid. Ion. v. 621: *Τυραννίδος δὲ τῆς ματὴν αἰνουμένης τὸ μὲν πρόσωπον ἡδύ, τἂν δόμοισι δὲ λυπηρά· τίς γὰρ μακάριος, τίς εὐτυχής, ὅστις δεδοικὼς καὶ περιβλέπων βίαν αἰῶνα τείνει;*

B. *καὶ ἐν αὖ τοῖς δ. κ.*] atque *item* in publicis periculis. Frustra fuit qui vulgatum *αὐτοῖς* defenderet, quod mutandum vidit Heindorf. ad Sophist. p. 432. qui particulae inter articulum et praepositionem positae exempla attulit. Post *πρὸς τοὺς ἄλλους* posui lineolam. Abrupta enim oratio est cuius apodosis reticetur. Similis ratio est infra p. 582. E. Ceterum toto hoc loco Plato videtur significare, semet ipsum talem tyrannum propius novisse. Quod si ita est, hic quoque vitam Syracusis apud Dionysium transactam ob oculos habuit.

τῶν δυνατῶν ἂν κρῖναι] *Ἂν* non ad infinitivum, sed ad *δυνατῶν* pertinet, hoc sensu:

C Cap. V. Ἴθι δή μοι, ἔφην, ὧδε σκόπει. τὴν ὁμοιότητα ἀναμιμνησκόμενος τῆς τε πόλεως καὶ τοῦ ἀνδρός, οὕτω καθ' ἕκαστον ἐν μέρει ἀθρῶν, τὰ παθήματα ἑκατέρου λέγε. Τὰ ποῖα; ἔφη. Πρῶτον μέν, ἦν δ' ἐγώ, ὡς πόλιν εἰπεῖν, ἐλευθέραν ἢ δούλην τὴν τυραννουμένην ἐρεῖς; Ὡς οἷόν τ', ἔφη, μάλιστα δούλην. Καὶ μὴν ὁρᾷς γε ἐν αὐτῇ δεσπότας καὶ ἐλευθέρους. Ὁρῶ, ἔφη, σμικρόν γέ τι τοῦτο· τὸ δὲ ὅλον, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ἐν αὐτῇ καὶ τὸ ἐπιεικέστατον ἀτίμως τε καὶ ἀθλίως δοῦλον. Εἰ οὖν,
D εἶπον, ὅμοιος ἀνὴρ τῇ πόλει, οὐ καὶ ἐν ἐκείνῳ ἀνάγκη τὴν αὐτὴν τάξιν ἐνεῖναι, καὶ πολλῆς μὲν δουλείας τε καὶ ἀνελευθερίας γέμειν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, καὶ ταῦτα αὐτῆς τὰ μέρη δουλεύειν, ἅπερ ἦν ἐπιεικέστατα, σμικρὸν δὲ καὶ τὸ μοχθηρότατον καὶ μανικώτατον δεσπόζειν; Ἀνάγκη, ἔφη. Τί οὖν; δούλην ἢ ἐλευθέραν τὴν τοιαύτην φήσεις εἶναι ψυχήν; Δούλην δή που ἔγωγε. Οὐκοῦν ἥ γε αὖ δούλη καὶ τυραννουμένη πόλις ἥκιστα ποιεῖ ἃ βούλεται; Πολύ
E γε. Καὶ ἡ τυραννουμένη ἄρα ψυχὴ ἥκιστα ποιήσει ἃ ἂν βουληθῇ, ὡς περὶ ὅλης εἰπεῖν ψυχῆς· ὑπὸ δὲ

Cap. V. P. 578. *Πολλή γε*] Sic Par. A. Vat. Θ. Ven. ΞΙΙ. Vat. m. r. Flor. a. c. Vulgo *Πολύ γε.*

Ὀδυρμοὺς δὲ καὶ στεν.] Sic vulgo cum Ven. Ξ. et Flor. a. γ. In Ang. Flor. c. x. legitur *γε*, in ceteris *τε.* Inde extudit

ἐκείνων, οἳ δυνατοὶ ἂν γένοιντο. v. Matth. Gr. §. 590, 4. Proxima *ὅστις ἀποκρινεῖται ἃ ἐρωτῶμεν* sic intelligas: *ὅστις ἀποκρινεῖται πρὸς ταῦτα, ἃ ἐρωτῶμεν.*

Cap. V. C. *καθ' ἕκαστον ἐν μέρει ἀθρῶν*] unumquemque (tum virum tum civitatem) per vices, altero excipiente alterum, considerans. Notus est hic usus formulae *ἐν μέρει*, de quo v. libr. V. p. 468. B. VII. p. 520. B. p. 540. B. IX. p. 581. C. X. p. 615. C. p. 617. D. cf. ad Phileb. p. 159. et quae de variis dictionis significationibus monuit Hermann. ad Lucian. de Histor. Conscr. p. 7 sqq. De *καθ' ἕκαστον* v. ad IV. p. 436. B. et ad Phileb. p. 65. B.

Πρῶτον μέν — ὡς πόλιν εἰπεῖν] Iam ut primum dicamus de civitate. Nihili est quod legitur in Bas. 2. *πόλιν, ὡς ἔπος εἰπεῖν.*

σμικρόν γέ τι τοῦτο] Videlicet, quod nonnisi pauci domini ac liberi sunt in tyrannica civitate. Dein *ὡς ἔπος εἰπεῖν* arcte iungas cum *τὸ δὲ ὅλον.*

οἴστρου ἀεὶ ἑλκομένη βίᾳ ταραχῆς καὶ μεταμελείας
μεστὴ ἔσται. Πῶς γὰρ οὔ; Πλουσίαν δὲ ἢ πενο-
μένην ἀνάγκη τὴν τυραννουμένην πόλιν εἶναι; Πε-
νομένην. Καὶ ψυχὴν ἄρα τυραννικὴν πενιχρὰν καὶ 578
ἄπληστον ἀνάγκη ἀεὶ εἶναι. Οὕτως, ἦ δ' ὅς. Τί
δέ; φόβου γέμειν ἆρ' οὐκ ἀνάγκη τήν γε τοιαύτην
πόλιν τόν τε τοιοῦτον ἄνδρα; Πολλή γε. Ὀδυρ-
μοὺς δὲ καὶ στεναγμοὺς καὶ θρήνους καὶ ἀλγηδόνας
οἴει ἔν τινι ἄλλῃ πλείους εὑρήσειν; Οὐδαμῶς. Ἐν
ἀνδρὶ δὲ ἡγεῖ τὰ τοιαῦτα ἐν ἄλλῳ τινὶ πλείω εἶναι
ἢ ἐν τῷ μαινομένῳ ὑπὸ ἐπιθυμιῶν τε καὶ ἐρώτων
τούτῳ τῷ τυραννικῷ; Πῶς γὰρ ἄν; ἔφη. Εἰς
πάντα δή, οἶμαι, ταῦτά τε καὶ ἄλλα τοιαῦτα ἀπο- B
βλέψας τήν γε πόλιν τῶν πόλεων ἀθλιωτάτην ἔκρι-
νας. Οὐκοῦν ὀρθῶς; ἔφη. Καὶ μάλα, ἦν δ' ἐγώ.
ἀλλὰ περὶ τοῦ ἀνδρὸς αὖ τοῦ τυραννικοῦ τί λέγεις
εἰς ταὐτὰ ταῦτα ἀποβλέπων; Μακρῷ, ἔφη, ἀθλιώ-
τατον εἶναι τῶν ἄλλων ἁπάντων. Τοῦτο, ἦν δ' ἐγώ,
οὐκέτ' ὀρθῶς λέγεις. Πῶς; ἦ δ' ὅς. Οὔπω, ἔφην,
οἶμαι, οὗτός ἐστιν ὁ τοιοῦτος μάλιστα. Ἀλλὰ τίς
μήν; Ὅδε ἴσως σοι ἔτι δόξει εἶναι τούτου ἀθλιώτε-

Schneider: *Ὀδυρμοὺς δέ γε.*

B. *εἰς ταὐτὰ ταῦτα ἀποβλ.*] Deerat vulgo *ταῦτα*; restitutum illud ex Par. A. Ven. Ξ. Vind. Vat. m. Flor. a. c. *γ*. Exhibet iam edit. Bas. 2.

hoc sensu: propemodum cuncti in ea ac praestantissimi turpi et misera premuntur servitute. v. ad Symp. p. 179. A.

D. *οὐ καὶ ἐν ἐκείνῳ ἀνάγκη*] Ad sententiam conferas Legg. I. p. 635. D.

ἥκιστα ποιεῖ ἃ βούλεται] Eadem hic tenenda verbi *βούλεσθαι* significatio, quae explicatur Gorg. p. 466. C. D. sqq., ubi Socrates docet sophistas illud quidem facere, *ὅ ἂν αὐτοῖς δόξῃ βέλτιστον εἶναι*, sed nihil fere eorum, *ὧν βούλονται*.

P. 578. *Ἐν ἀνδρὶ δὲ* —] Cum vi praemissum est istud *ἐν ἀνδρὶ δὲ* propter oppositionem. Quare deinde *ἐν* iteratur.

B. *οὗτός ἐστιν ὁ τοιοῦτος μάλιστα*] h. e. *ὁ ἀθλιώτατος*. Eum demum omnium miserrimum esse censet, qui quum tyrannicam habeat indolem ac naturam, tum revera summa rerum in civitate per vim ac dolum potitus sit. Quocirca fallitur Stephanus, in iis quae sequuntur, *Ὃς — τυραννικὸς ὤν*, negandi particulam infierciendam putans.

ρος. Ποῖος; Ὃς ἄν, ἦν δ' ἐγώ, τυραννικὸς ὢν μὴ
C ἰδιώτην βίον καταβιῷ, ἀλλὰ δυςτυχὴς ᾖ, καὶ αὐτῷ
ὑπό τινος συμφορᾶς ἐκπορισθῇ, ὥςτε τυράννῳ γενέ-
578 σθαι. Τεκμαίρομαί σε, ἔφη, ἐκ τῶν προειρημένων
ἀληθῆ λέγειν. Ναί, ἦν δ' ἐγώ· ἀλλ' οὐκ οἴεσθαι
χρὴ τὰ τοιαῦτα, ἀλλ' εὖ μάλα τῷ τοιούτῳ λόγῳ
σκοπεῖν. περὶ γάρ τοι τοῦ μεγίστου ἡ σκέψις, ἀγα-
θοῦ τε βίου καὶ κακοῦ. Ὀρθότατα, ἦ δ' ὅς. Σκό-
πει δή, εἰ ἄρα τι λέγω. δοκεῖ γάρ μοι δεῖν ἐννοῆ-
D σαι ἐκ τῶνδε περὶ αὐτοῦ σκοποῦντας. Ἐκ τίνων;
Ἐξ ἑνὸς ἑκάστου τῶν ἰδιωτῶν, ὅσοι πλούσιοι ἐν πό-
λεσιν ἀνδράποδα πολλὰ κέκτηνται. οὗτοι γάρ τοῦτό
γε προςόμοιον ἔχουσι τοῖς τυράννοις, τὸ πολλῶν ἄρ-
χειν· διαφέρει δὲ τὸ ἐκείνου πλῆθος. Διαφέρει γάρ.
Οἶσθ' οὖν, ὅτι οὗτοι ἀδεῶς ἔχουσι καὶ οὐ φοβοῦν-
ται τοὺς οἰκέτας; Τί γὰρ ἂν φοβοῖντο; Οὐδέν,

C. *δυςτυχὴς ᾖ*] Bekk. scribendum suspicatur *δυςτυχήσῃ*.
E. *ἢ πλείω*] Vulgo: *ἢ καὶ πλείω.* Sed *καί* om. Par. A. Vind. Vat. m. Flor. *γ*. a.
ὅπου αὐτῷ] *ὅποι* Ven. Ξ. Vat. m. Flor. a. c. *γ*.
καὶ ὁπόσῳ φ. οἴει γενέσθαι] *καὶ πόσῳ* Flor. *β*. Mon., quod edidit. Herm. collato Soph. 236. B. *καὶ ἐν πόσῳ* Vat. *Θ*. r. Flor. *α*. Nihil mutandum. Interrogativa cum relativis iuncta notavimus ad Criton. p. 122. = 48. A. cf. Gorg. p. 500. A. Char-

C. *μὴ ἰδιώτην βίον*] vitam privatam. Plutarch. De virtut. et vit. p. 101. D: *τὸν ἀπράγμονα βίον καὶ ἰδιώτην οὐδὲν ἧττον ἀγαπήσεις.* Lucian. Herm. 67: *ἰδιώτην βίον ζῆν.* Philo. Vit. Mos. 3: *ἐξήλωσε βίον ἀπράγμονα καὶ ἰδιώτην.*

καὶ αὐτῷ — ἐκπορισθῇ] In his *καί* habet vim explicandi, ut fere explicari liceat per id est. Quanquam hoc non ita intelligi volumus, ac si copulam unquam eam significationem habuisse putemus. Imo accuratius dicendum Graecos et Latinos sententias explanationi inservientes per *καί*, et, que, cum praecedentibus iunxisse. Phaedon. p. 85. C: *τὸ μέντοι αὖ τὰ λεγόμενα μὴ οὐχὶ παντὶ τρόπῳ ἐλέγχειν καὶ μὴ προαφίστασθαι, πρὶν ἂν πανταχῇ σκοπῶν ἀπείπῃ τις, πάνυ μαλθακοῦ εἶναι ἀνδρός.* Germanice dicas: sondern unglücklich genug ist, dass es ihm vom Geschick verliehen wurde, Tyrann zu werden.

τῷ τοιούτῳ λόγῳ σκοπεῖν] Recte Ficinus: tali ratione. Stephan. coniiciebat *τῷ τοιούτῳ λόγῳ*. Ast. malebat *τὸν τοιοῦτον λόγῳ* vel *τὸν τοιοῦτον λόγον.* De *εὖ μάλα* cf. libr. VIII. p. 584. B. Phaedon. p. 92. D. Sophist. p. 233. D. Ordine inverso *μάλα εὖ* dicitur Theaet. p. 169. B. p. 156. A.

εἶπον· ἀλλὰ τὸ αἴτιον ἐννοεῖς; Ναί, ὅτι γε πᾶσα
ἡ πόλις ἑνὶ ἑκάστῳ βοηθεῖ τῶν ἰδιωτῶν. Καλῶς, ἦν E
δ' ἐγώ, λέγεις. τί δέ; εἴ τις θεῶν ἄνδρα ἕνα, ὅτῳ
ἔστιν ἀνδράποδα πεντήκοντα ἢ πλείω, ἄρας ἐκ τῆς
πόλεως αὐτόν τε καὶ γυναῖκα καὶ παῖδας θείη εἰς
ἐρημίαν μετὰ τῆς ἄλλης οὐσίας τε καὶ τῶν οἰκετῶν,
ὅπου αὐτῷ μηδεὶς τῶν ἐλευθέρων μέλλοι βοηθήσειν,
ἐν ποίῳ ἄν τινι καὶ ὁπόσῳ φόβῳ οἴει γενέσθαι αὐ-
τὸν περί τε αὑτοῦ καὶ παίδων καὶ γυναικός, μὴ
ἀπόλοιντο ὑπὸ τῶν οἰκετῶν; Ἐν παντί, ἦ δ' ὅς, 579
ἔγωγε. Οὐκοῦν ἀναγκάζοιτο ἄν τινας ἤδη θωπεύειν
αὐτῶν τῶν δούλων, καὶ ὑπισχνεῖσθαι πολλά, καὶ
ἐλευθεροῦν, οὐδὲν δεόμενος, καὶ κόλαξ αὐτὸς ἂν θε-
ραπόντων ἀναφανείη; Πολλὴ ἀνάγκη, ἔφη, αὐτῷ,
ἢ ἀπολωλέναι. Τί δ', εἰ καὶ ἄλλους, ἦν δ' ἐγώ,
ὁ θεὸς κύκλῳ κατοικίσειε γείτονας πολλοὺς αὐτῷ, οἳ

mid. p. 160. D. Legg. I. p. 632. C. De Rep. III. p. 414. D. al. Deinde Steph. *οἴει ἂν γενέσθαι,* quod soli tenent Ven. Ξ. Ang. Flor. x.

P. 579. *κύκλῳ κατοικίσειε γ.*] Ald. Bas. 1. 2. *κατοική-σειε,* quod codd. mss. tenent omnes praeter Flor. c. *α. β. γ.* Mon. Vat. r. Deinde Steph. dedit *οἳ ἂν μὴ ἀνεχ.* Sed *ἂν* omnes codd. praeter Ven. Ξ. omittunt.

ubi v. Heindorf. Copula interiecta Sympos. cap. 17. *εὖ μάλ' ἂν φοβοῖο,* unde cognoscitur formulae origo.

δοκεῖ γάρ μοι δεῖν — σκοποῦντας.] videtur enim rem a nobis oportere cognosci spectantibus eam *ex his,* quae iam dicturus sum. Nam *τῶνδε* et *τίνων* quominus neutro genere accipiamus, nihil prohibet quod continuo subiungitur: *Ἐξ ἑνὸς ἑκάστου κ. τ. λ.*

B. *τὸ πολλῶν ἄρχειν*] Appositionis genus tetigimus ad Gorg. p. 494. B. Apol. Socr. p. 35. C. Phaedon. p. 81. B. p. 110. E. Prot. p. 356. C. Euthydem. p. 277. C.

E. *εἴ τις θεῶν —*] Comparant Senec. de Clem. I, 24. §. 1.

P. 579. *θωπεύειν αὐτῶν τῶν δούλων*] Stephan. malebat *αὖ τῶν.* Astio *τῶν δούλων* ex interpretatione fluxisse videbatur. Mihi verba cum emphasi adiecta videntur, hoc sensu: quosdam ex ipsis servis, quum ingenuos non reperiant, qui opem ferant. Verba *οὐδὲν δεόμενος* Prinsterer. Prosopogr. Plat. p. 211. mutari iubet in *οὐδὲν δεομένους,* non rogantes. Etenim hero quidem illi, inquit, servorum ministerio magis etiam quam in urbe opus est; his vero nihil opus fuit manumissione, utpote reapse solitudinisque op-

μὴ ἀνέχοιντο, εἴ τις ἄλλος ἄλλου δεσπόζειν ἀξιοῖ, ἀλλ' εἴ πού τινα τοιοῦτον λαμβάνοιεν, ταῖς ἐσχά-
B ταις τιμωροῖντο τιμωρίαις. Ἔτι ἄν, ἔφη, οἶμαι μᾶλλον ἐν παντὶ κακοῦ εἴη, κύκλῳ φρουρούμενος ὑπὸ πάντων πολεμίων. Ἆρ' οὖν οὐκ ἐν τοιούτῳ μὲν δεσμωτηρίῳ δέδεται ὁ τύραννος, φύσει ὢν οἷον διεληλύθαμεν, πολλῶν καὶ παντοδαπῶν φόβων καὶ ἐρώτων μεστός; λίχνῳ δὲ ὄντι αὐτῷ τὴν ψυχὴν μόνῳ τῶν ἐν τῇ πόλει οὔτε ἀποδημῆσαι ἔξεστιν οὐδαμόσε, οὔτε θεωρῆσαι ὅσων δὴ καὶ οἱ ἄλλοι ἐλεύθεροι ἐπιθυμηταί εἰσι, καταδεδυκὼς δὲ ἐν τῇ οἰκίᾳ τὰ πολλὰ
C ὡς γυνὴ ζῇ, φθονῶν καὶ τοῖς ἄλλοις πολίταις, ἐάν τις ἔξω ἀποδημῇ καί τι ἀγαθὸν ὁρᾷ; Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη.

B. *λίχνῳ δὲ ὄντι*] In Flor. x. superscriptum *πολυπράγμονι*. *ὡς γυνὴ ζῇ*] Stob. Serm. XLVI. p. 360. hunc locum laudans *ὥσπερ γυνή* scriptum exhibet.

Cap. VI. C. *καρποῦται ἀνήρ*] V. *ὁ ἀνήρ*. Articulum om. Par. A. Vind. Ang. Vat. m. Flor. a. c. x. *α. γ*.

portunitate libertatem iam adeptis. Ac profecto negari non potest hanc coniecturam admodum esse verisimilem. Nisi forte acquiescas in Ficini interpretatione: quum sibi nihil opus sit, i. e. quum nulla alia rei caussa ipsi suppetat quam metus.

B. *ἐν παντὶ κακοῦ εἴη*] Plenior formula pro vulgari *ἐν παντὶ εἴη*, de qua dixit Wyttenbach. ad Plut. de Ser. Num. Vind. p. 596. Cf. ad Sympos. p. 210. A. Similiter Herodot. VII. c. 118. dixit *εἰς πᾶν κακοῦ ἀφικνεῖσθαι*, qui locus ab Astio comparatus est.

λίχνῳ δὲ ὄντι αὐτῷ] Apte comparant Xenoph. Hieron. 1, 11, 12.

καταδεδυκὼς δὲ ἐν τῇ οἰκίᾳ] Loquendi formam ad Gorg. p. 485. D. illustravimus. Ceterum notari hic Dionysium C. Fr. Hermannus suspicatus est in libro: Gesammelte Abhandl. p. 158. Nimirum narrant Dion. Hal. Iud. de Lysia c 29. et Diod. Sic. XIV. 109. tyranni legatos ad ludos Olympicos aegerrime admissos esse.

Cap. VI. C. *Οὐκοῦν τοῖς τοιούτοις κ. πλ.*] Locus ab interpretibus varie tentatus est, propterea quod istud *τοῖς τοιούτοις κακοῖς* quomodo intelligendum esset, incerti haeserunt. Stephan. *τῶν τοιούτων κακῶν* legendum censuit, quod a *πλείω* penderet. Ast. vero post *Οὐκοῦν* excidisse *ἐν* praepositionem suspicatus est. Sed vereor, ut opus sit ulla mutatione. Nam *τοῖς τοιούτοις κακοῖς* est per huiusmodi mala, hoc est: quia accedunt istiusmodi mala, qualia modo in tyrannum civitatis cadere diximus. Quod si recte observatum est, sententiam totius loci apparet hanc esse: Nonne per istiusmodi mala efficitur, ut

Cap. VI. *Οὐκοῦν τοῖς τοιούτοις κακοῖς πλείω καρποῦται ἀνήρ, ὃς ἂν κακῶς ἐν ἑαυτῷ πολιτευόμενος, ὃν νῦν δὴ σὺ ἀθλιώτατον ἔκρινας, τὸν τυραννικόν, μὴ ὡς ἰδιώτης καταβιῷ, ἀλλ' ἀναγκασθῇ ὑπό τινος τύχης τυραννεῦσαι, καὶ ἑαυτοῦ ὢν ἀκράτωρ ἄλλων ἐπιχειρήσῃ ἄρχειν, ὥσπερ εἴ τις κάμνοντι σώματι καὶ ἀκράτορι ἑαυτοῦ μὴ ἰδιωτεύων ἀλλ' ἀγωνιζόμενος πρὸς ἄλλα σώματα καὶ μαχόμενος ἀναγκάζοιτο διάγειν τὸν βίον; Παντάπασιν, ἔφη, ὁμοιότατά τε καὶ ἀληθέστατα λέγεις, ὦ Σώκρατες. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ φίλε Γλαύκων, παντελῶς τὸ πάθος ἄθλιον καὶ τοῦ ὑπὸ σοῦ κριθέντος χαλεπώτατα ζῆν χαλεπώτερον ἔτι ζῇ ὁ τυραννῶν; Κομιδῇ γ', ἔφη. Ἔστιν ἄρα τῇ ἀληθείᾳ, κἂν εἰ μή τῳ δο-* D

μὴ ὡς ἰδιώτης κ.] Sic Vat. Θ., in quo tamen vulgaris ordo *ὡς μὴ ἰδ.* numeris supra versum indicatus est, et Stob. Serm. XLIX. 50. Flor. x. *ὡς* omittit. Editt. *ὡς μὴ* tenuerunt.

D. *κἂν εἰ μή τῳ δοκεῖ*] Indicativum restitui de Astii coniectura, suffragantibus Turr. Herm. Coniunctivum mira pervica-

plura etiam sentiat vir tyrannicus, qui quum in semet ipso male sit constitutus, tamen non privatam degat vitam, sed fortunae vi coactus sit tyranni partes agere, ac, licet sui ipse impotens sit, aliis imperare conetur? Nam tum internis malis, quibus talis vir laborat, etiam domestica et externa accedunt, quae deinceps magna cum orationis gravitate describuntur. Verbum *καρποῦσθαι*, ut alibi *ἀπολαύειν*, nunc in malam partem dicitur; v. ad Criton. p. 54. A. coll. Iensii Lectt. Lucian. I, 4. p. 24. Interiecta haec: *ὃν νῦν δὴ σὺ ἀθλιώτατον ἔκρινας*, spectant ad p. 578. B: *μακρῷ, ἔφη, ἀθλιώτατον εἶναι τῶν ἄλλων ἁπάντων*. Istud *τὸν τυραννικόν* autem ne quis in fraudis suspicionem vocare audeat, satis multa huius epexegescos exempla collegit Heindorf. ad Gorg. p. 483. A. Infra p. 583. E: *ὃ μεταξὺ ἄρα νῦν δὴ ἀμφοτέρων ἔφαμεν εἶναι τὴν ἡσυχίαν, κ. τ. λ.* cf. Matth. Gr. §. 439. annot. c. et §. 476. Deinde quod in libris fere omnibus scriptum exstat, *ὡς μὴ καταβιῷ*, id iam dudum vidimus propter oppositionem verborum *ἀλλ' ἀναγκασθῇ — τυραννεῦσαι* mutari oportere. Nunc postquam cod. Vat. Θ., librum praestantissimum, *μὴ ὡς ἰδιώτης* animadvertimus scriptum exhibere, verissimam lectionem haud cunctanter in suum locum restituimus. Nisi forte *ὡς* auctoritate Flor. x. delere malueris. — *μὴ ἰδιωτεύων*, h. e. non sibi vivens suamque ipsius curans valetudinem. Opponitur *ἀγωνιζόμενος πρὸς ἄλλα σώματα.*

D. *κἂν εἰ μή τῳ δοκεῖ*] Soloecum est quod vulgo legebatur *δοκῇ*. Nam *κἂν εἰ* aut cum indicativo aut cum optativo construitur, nusquam cum

κεῖ, ὁ τῷ ὄντι τύραννος τῷ ὄντι δοῦλος τὰς μεγί-
E στας θωπείας καὶ δουλείας καὶ κόλαξ τῶν πονηρο-
τάτων· καὶ τὰς ἐπιθυμίας οὐδ' ὁπωςτιοῦν ἀποπιμ-
πλάς, ἀλλὰ πλείστων ἐπιδεέστατος καὶ πένης τῇ ἀλη-
θείᾳ φαίνεται, ἐάν τις ὅλην ψυχὴν ἐπίστηται θεά-
σασθαι, καὶ φόβου γέμων διὰ παντὸς τοῦ βίου,
σφαδασμῶν τε καὶ ὀδυνῶν πλήρης, εἴπερ τῇ τῆς πό-
λεως διαθέσει ἧς ἄρχει ἔοικεν. ἔοικε δέ. ἦ γάρ; Καὶ
580 μάλα, ἔφη. Οὐκοῦν καὶ πρὸς τούτοις ἔτι ἀποδώσο-

cia, sed inepte prorsus defendit Schneiderus more suo argutias nectens. Habet *δοκεῖ* ipso fatente liber Lobcov. Vett. editt. habent *δοκῇ*. In Mon. *κἄν* desideratur.

coniunctivo. Causam rei cognosces ex annot. ad Phaedon. p. 71. B. Deinde Ast. legendum censuit *δοῦλος τῆς μεγίστης θωπείας κ. τ. λ.*, me quidem non assentiente. Quum enim Graeci frequentent tales loquendi formulas, quales sunt *δουλεύειν δουλείαν*, *ἐχθαίρειν ἔχθος*, *μῖσος μισεῖν*, alias; quidni etiam adiectiva, quae vel intransitiva vel activa vel etiam passiva significatione sua aliquam cum verbis cognationem habere viderentur, cum nomine eiusdem originis vel consimilis certe significationis copulaverint? Ac video de hoc loco idem iudicasse Matth. Gr. §. 408., qui bene comparavit libr. VI. p. 490. D: *κακοὺς πᾶσαν κακίαν*. Apolog. Socr. p. 22. E: *σοφὸς τὴν ἐκείνων σοφίαν*. Ad sententiam apte contulit Astius Senec. de Clem. 13. §. 2.

E. *σφαδασμῶν τε καὶ ὀδ. πλ.*] Ruhnken. ad Tim. Gloss. p. 243. *σφαδασμόν* et *σφαδάζειν* proprie de eo dici docuit, qui vel dolore vel ira exagitatus loco stare nescit ac se vehementius iactat; quem hominis statum fere denotat etiam nostrum, Verzukkungen, quod pariter atque verbum Graecum dicitur de eo, qui moribundus se vehementius torquet atque palpitat. cf. Pierson. ad Moer. p. 356 sq. Ceterum locum gravitatis plenissimum pari gravitate expressit Tacitus Ann. VI, 6., cuius verba, etiam a Ruhnkenio comparata, digna sunt quae adscribantur: Neque frustra, inquit, praestantissimus sapientiae affirmare solitus est, si recludantur tyrannorum mentes, posse adspici laniatus et ictus: quando, ut corpora verberibus, ita saevitia, libidine, malis consultis, animus dilaceretur.

P. 580. *ἃ τὸ πρότερον*] P. 576. A sqq.

πάσης κακίας πανδοκεῖ] omnis nequitiae cauponi.

ὥςπερ ὁ διὰ πάντων κριτὴς ἀπ.] Interpretantur: quemadmodum iudex, qui universam caussam diiudicat. Ficinus: „quemadmodum iudex omnia circumspiciens de singulis iudicat.“ Nescio quam recte. Orellius coniecit *ὁ διασάντων κριτής*, ut *διάδειν* esset certare canendo. Sed ita *τῶν* ante *διασάντων* parum commode abest, quod infercire iusto auda-

μεν τῷ ἀνδρὶ καὶ ἃ τὸ πρότερον εἴπομεν, ὅτι ἀνάγκη καὶ εἶναι καὶ ἔτι μᾶλλον γίγνεσθαι αὐτῷ ἢ πρότερον διὰ τὴν ἀρχὴν φθονερῷ, ἀπίστῳ, ἀδίκῳ, ἀφίλῳ, ἀνοσίῳ καὶ πάσης κακίας πανδοκεῖ τε καὶ τροφεῖ, καὶ ἐξ ἁπάντων τούτων μάλιστα μὲν αὐτῷ δυςτυχεῖ εἶναι, ἔπειτα δὲ καὶ τοὺς πλησίον αὐτῷ τοιούτους ἀπεργάζεσθαι. Οὐδείς σοι, ἔφη, τῶν νοῦν ἐχόντων ἀντερεῖ. Ἴθι δή μοι, ἔφην ἐγώ, νῦν ἤδη ὥςπερ ὁ διὰ πάντων κριτὴς ἀποφαίνεται, καὶ σὺ οὕτω, τίς B

δοῦλος — δουλείας] Vat. r. *δουλείας καὶ θωπείας.* Flor. α. *τὰς μεγίστας θωπείας τε καὶ δουλείας.* Mox Ang. *ἐπιστῆται θεάσασθαι.* Etym. Mag. p. 737. 18. *διὰ παντὸς βίου σφαδᾷ.*

cius fuerit. Nec vero ulla mutatione opus. Nam recte scriptum legi *ὁ διὰ πάντων κριτής* clarissime apparet ex Hesychio s. v. *διὰ πάντων*, Vol. I. p. 957., cuius haec sunt verba: *Διὰ πάντων κριτής· Βοηθός* (de quo scriptore v. Fabricius Bibl. Gr. Vol. II. p. 54. et IV. p. 582.) *φησιν ἐν τοῖς περὶ Πλάτωνος ὅτι ὁ νομοθέτης* (i. e. Plato) *ἐκέλευσε τοῖς κρίνουσι γράφειν τὰ κεφάλαια ἕκαστον.* Quae verba etsi manifesto vitiata sunt ac temere truncata, tamen, quoniam illa glossa non aliorsum nisi ad hunc Platonis locum pertinet, iam olim *ὁ διὰ πάντων κριτὴς* lectum esse, liquido testantur. Atque dictionem firmant etiam plurimi loci veterum inscriptionum, in quibus ubi agitur de gymnicis vel musicis certaminibus, *ὁ διὰ πάντων ἀγών* memoratur, veluti in Boeckhii Corp. Inscriptt. Vol. I. n. 425. n. 1586. 1719. 1720. Adde etiam Lexic. Seguer. p. 91. *διὰ πάντων ἀγὼν λέγεται ὁ ἔσχατος. Κρατῖνος Πανόπταις.* Itaque scriptura loci utique in tuto est. Oritur autem quaestio de verborum intellectu. Et Wiegandius quidem in Spicilegio Obss. inserto Zimmermanni operi amplissimo Zeitschrift für Alterthumswiss. ann. 1842. p. 584. praeunte C. Fr. Hermanno verba intellexit de iudicibus in ludis gymnicis de universi certaminis exitu atque praemiis et honoribus decernentibus, quos ipse Germanice vocavit: General-Richter bei den gymnischen Spielen. Quam sententiam suam quo certius confirmaret, ablegavit legentes ad ea quae Boeckhius Corp. Inscriptt. p. 355. et p. 768. disputavit. Nimirum ibi ad Atticum titulum n. 232., ubi de stadio et diaulo agitur, docte docetur, trium aetatum, *τῶν παίδων, τῶν ἀγενείων* et *τῶν ἀνδρῶν*, cursus fuisse institutos, et post hos singulares etiam omnium aetatum communem, in quo qui vicisset, eum victorem *ἐκ πάντων* vel *διὰ πάντων* dictum esse. Rem exposuit etiam I. Henr. Krause in praeclaro opere: Die Gymnastik u. Agonistik der Hellenen Vol. I. p. 262 — 271., ubi imprimis quae p. 267. disseruntur, huc pertinent. Itaque Wiegandius inde etiam *τὸν διὰ πάντων κριτήν* putat dictum esse iudicem, qui de primo, secundo, tertio certaminis praemio sententiam tulerit, eoque

πρῶτος κατὰ τὴν σὴν δόξαν εὐδαιμονίᾳ καὶ τίς δεύτερος, καὶ τοὺς ἄλλους ἑξῆς πέντε ὄντας κρῖνε, βασιλικόν, τιμοκρατικόν, ὀλιγαρχικόν, δημοκρατικόν, τυραννικόν. Ἀλλὰ ῥᾳδία, ἔφη, ἡ κρίσις. καθάπερ γὰρ εἰςῆλθον, ἔγωγε ὥςπερ χοροὺς κρίνω, ἀρετῇ καὶ κακίᾳ καὶ εὐδαιμονίᾳ καὶ τῷ ἐναντίῳ. Μισθωσώμεθα οὖν κήρυκα, ἦν δ' ἐγώ, ἢ αὐτὸς ἀνείπω, ὅτι ὁ
C Ἀρίστωνος υἱὸς τὸν ἄριστόν τε καὶ δικαιότατον εὐδαιμονέστατον ἔκρινε, τοῦτον δ' εἶναι τὸν βασιλικώτατον καὶ βασιλεύοντα αὑτοῦ, τὸν δὲ κάκιστόν τε καὶ ἀδικώτατον ἀθλιώτατον, τοῦτον δὲ αὖ τυγχά-

P. 580. B. *καὶ τίς δεύτερος*] Accessit *καί* ex Flor. a. c. x. α. γ. Par. A. Vind. Vat. m. et Stob. Serm. XLI. p. 265. Mox *κρῖνε* Par. A. repetitae lectionis. Ven. Ξ. Vind. Par. K. Vat. m. Flor. a. c. *κρίνε* Flor. α. γ. Vulgo erat *κρῖναι*.

κήρυκα, ἦν δ' ἐγώ·] *ἦν δ' ἐγώ, κήρυκα* Flor. β. Mon. Dein vulgo pessime *ἂν εἴπω*. Correximus ex Par. A. Ven. Ξ. Vind. Mon. Vat. m. r. et sex Florentinis. Verum iam Stephan. vidit.

C. *Ἡ οὖν προςαναγορεύω*] Sic Bas. 2. et codd. Par. A. Ven. Ξ. Ang. Flor. a. c. x. α. γ. Vulgo *προςαγορεύω*. Sed *προςαναγορεύειν* optime ponitur de eo, qui praeconis instar praeter cetera etiam aliud quid renunciat. Dein item vulgo legebatur

ratione probata omnia clara et illustria existere arbitratur. Sed quantumvis haec loci interpretatio alicui blandiatur, tamen multum veremur, ne ea omnibus rei momentis accuratius ponderatis non omnino probari debeat. Nam primum quidem varii illi variarum aetatum cursus ad rem praesentem parum aut nihil faciunt. Deinde ipse Plato in proximis non gymnica, sed musica potius certamina intelligenda esse significavit iniecta chororum mentione. Nimirum etiam in musicis certaminibus *ἀγῶνες διὰ πάντων* instituti sunt. Cuius rei certissima documenta in Boeckhii Corpore Inscriptionum reperiuntur, veluti Vol. I. n. 1720. ubi *τὸ κοινὸν τῆς Βειθυνίας* narratur musicam victoriam reportasse, idque tribus modis: *πυθαύλας, χοραύλας καὶ τὸν διὰ πάντων*; itemque commune aliarum civitatum. Conf. etiam I. Henr. Krause, Olympia od. Darstellung der grossen Olymp. Spiele p. 225 sq. Itaque nos quidem cum Schneidero ipso Platone duce de musicis certaminibus cogitandum censemus, in quibus sicuti item *διὰ πάντων ἀγῶνες* instituti sunt, ita sine dubio etiam *διὰ πάντων κριταί* fuerunt constituti, qui contentione finita quasi per omnia eundo singulis victoribus pro variis cuique certaminum generibus sua praemia suosque honores tribuerent imprimisque etiam de praemio *τῷ διὰ πάντων ἀγῶνι* assignando decernerent. Sed haec quidem de re admodum obscura satis sunto. Sufficiet enim verba Platonis, quantum nunc fieri potuit, pau-

νειν ὄντα ὅς ἂν τυραννικώτατος ὢν ἑαυτοῦ τε ὅ τι μάλιστα τυραννῇ καὶ τῆς πόλεως; Ἀνειρήσθω σοι, ἔφη. Ἦ οὖν προςαναγορεύω, εἶπον, ἐάν τε λανθάνωσι τοιοῦτοι ὄντες, ἐάν τε μή, πάντας ἀνθρώπους τε καὶ θεούς; Προςαναγόρευε, ἔφη.

Cap. VII. Εἶεν δή, εἶπον· αὕτη μὲν ἡμῖν ἡ ἀπόδειξις μία ἂν εἴη. δευτέραν δὲ δεῖ τήνδε, ἐάν τι D
δόξῃ, εἶναι. Τίς αὕτη; Ἐπειδή, ὥςπερ πόλις, ἦν δ' ἐγώ, διῄρηται κατὰ τρία εἴδη, οὕτω καὶ ψυχὴ ἑνὸς ἑκάστου τριχῇ, δέξεται, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, καὶ ἑτέραν ἀπόδειξιν. Τίνα ταύτην; Τήνδε. Τριῶν ὄν-

Προςαγόρευε, quod tum ex libris modo memoratis, tum e Vat. Θ. Ven. II. Vat. r. emendatum.

Cap. VII. D. δευτέραν δὲ δεῖ —] δεῖ δὲ Par. A D. Vat. Θ. Ven. II. Ang. Vat. m. Flor. a. c. x. γ. quod spreverunt etiam Turr.

τριχῇ, δέξεται, ὡς ἐμοὶ δ.] Par. A. ante δέξεται interponit τὸ λογιστικόν, turpissimum glossema, cuius origo ex tertiae personae usu infra declarato cognoscitur. Item in Vat. Θ. Ven. II. Vind. Par. D. Vat. m. Flor. a. c. x. α. γ. λογιστικόν interiectum, omisso articulo. Flor. β. τρ. λογιστικὴν δέξεται. Mon. τρ. λογιστικὴ δ. Par. K. λογιστικὸν ἐπιθυμητικὸν θυμικὸν δέξεται.

cis vel defendisse vel interpretationis luce collustravisse.

B. καθάπερ γὰρ εἰςῆλθον] in scenam ingressi sunt. Verba ἀνειπεῖν, ἀνειρηκέναι, ἀναγορεύειν propria sunt de praecone victores renunciante.

ὅτι ὁ Ἀρίστωνος υἱός] Paronomasia inest in Ἀρίστωνος et ἄριστον, cuius exempla collegit Ast. ad Phaedr. p. 276.

Cap. VII. D. ἐάν τι δόξῃ] si qua placuerit.

δέξεται — καὶ ἑτέραν ἀπόδειξιν] res aliam etiam capiet demonstrationem. Nam δέξεται absolute positum idem est quod αὐτὸ sive τὸ πρᾶγμα δέξεται. Phaedon. p. 93. A: εἴπερ ἐνδέχεται τοῦτο γίγνεσθαι. Phaedr. p. 271. C: ὡς δὲ δεῖ γράφειν, εἰ μέλλει τεχνικῶς ἔχειν, καθ' ὅσον ἐνδέχεται, λέγειν ἐθέλω. De Rep. V. p. 453. D: οὐ γὰρ εὐκόλῳ ἔοικεν. Protagor. p. 312. D.; Phaedon. p. 69. D: τοῖς δὲ πολλοῖς ἀπιστίαν παρέχει. Theaet. p. 187. C: θράττει μέ πως. ubi multa alia id genus collegimus. Legg. VI. p. 753. B: σοὶ δὲ — ἐμμελῶς ἔχει. Ibid. p. 759. B: οἷς δὲ μὴ καθεστήκοι. Legg. p. 839. C: ἀλλὰ γὰρ εἰς τοῦτο προβέβηκε. L. X. p. 886. E. al. Itaque subiectum utique latet in antegressis, poniturque tertia persona absolute, ut quum Germanice dicimus: es wird auch noch eine andere Beweisführung zulassen. Scilicet intelligitur nihil aliud, quam quod hactenus efficere studuerunt, virtutem et iustitiam habita felicitatis ratione iniustitiae longissime anteponendam esse. Est igitur hic locus certissimo documento, etiam librum Pari-

των τριτταὶ καὶ ἡδοναί μοι φαίνονται, ἑνὸς ἑκάστου μία ἰδία· ἐπιθυμίαι τε ὡςαύτως καὶ ἀρχαί. Πῶς λέγεις; ἔφη. Τὸ μέν, φαμέν, ἦν ᾧ μανθάνει ἄνθρωπος, τὸ δὲ ᾧ θυμοῦται· τὸ δὲ τρίτον διὰ πο-
E λυειδίαν ἑνὶ οὐκ ἔσχομεν ὀνόματι προςειπεῖν ἰδίῳ αὐτοῦ, ἀλλὰ ὃ μέγιστον καὶ ἰσχυρότατον εἶχεν ἐν αὐτῷ, τούτῳ ἐπωνομάσαμεν. ἐπιθυμητικὸν γὰρ αὐτὸ κεκλήκαμεν διὰ σφοδρότητα τῶν περὶ τὴν ἐδωδὴν ἐπιθυμιῶν καὶ πόσιν καὶ ἀφροδίσια καὶ ὅσα ἄλλα τούτοις ἀκόλουθα, καὶ φιλοχρήματον δή, ὅτι διὰ
581 χρημάτων μάλιστα ἀποτελοῦνται αἱ τοιαῦται ἐπιθυμίαι. Καὶ ὀρθῶς γ', ἔφη. Ἆρ' οὖν καὶ τὴν ἡδονὴν αὐτοῦ καὶ φιλίαν εἰ φαῖμεν εἶναι τοῦ κέρδους, μάλιστ' ἂν εἰς ἓν κεφάλαιον ἀπερειδοίμεθα τῷ λόγῳ,

Τὸ μέν, φαμέν, ἦν ᾧ μ.] Vulgatam hanc lectionem Τὸ μέν, φαμέν, ἦν ᾧ μανθάνει κ. τ. λ. Bremius ad Epistol. Socrat. p. 323. ed. Orell. ita mutandam censuit, ut ἦν deleto scriberetur Τὸ μὲν φαμεν κ. τ. λ. In Mon. Ang. φαμέν deest. Codd. Vat. Θ. r. Flor. α. γ. φαμέν, ἦν δ' ἐγώ, quod olim non debebam recipere. v. annot.

E. τούτῳ ἐπωνομ.] τοῦτο Flor. a. c. x. α. γ. Ang. Vat. m. et ex corr. Par. K.

διὰ σφοδρότητα τῶν περὶ τὴν ἐδωδήν] Articulum τήν vulgo neglectum praeter Ven. Ξ. et Flor. α. libri omnes praebuerunt. Post τῶν omisimus τε cum Par. A. Vind. Vat. m. Flor. a. c. x. γ. et pr. Ven. Ξ.

sinum optimum criticorum emplastra continere. Tenet tamen τὸ λογιστικὸν mordicus Schneiderus.

ἐπιθυμίαι τε ὡςαύτως καὶ ἀρχαί] sc. τριτταί μοι φαίνονται. De sententia comparant Max. Tyr. XXII. p. 267: τριῶν δὲ πολιτειῶν τρία τ' αὖ μιμήματα βίων ἴδοις ἂν ἐν ἀνθρώπου ψυχῇ. Themist. Orat. II. p. 35: τῷ γὰρ ὄντι κινδυνεύουσι τοσαῦτα εἶναι εἴδη πολιτειῶν, ὅσαπερ καὶ ἀνθρώπου ψυχῆς. Quae referenda sunt ad libr. VIII. c. 2.

Τὸ μέν, φαμέν, ἦν ᾧ μανθ.] Nihil hic mutandum arbitramur. Etenim φαμέν sic interpositum nihil habet offensionis. cf. libr. II. p. 368. E. V. p. 478. A. p. 472. D. ibique annot. Imperfectum ἦν vero ideo ponitur, quia respicitur ad disputationem illam de tribus animi partibus, libr. IV. p. 439 sqq. agitatam.

E. τούτῳ ἐπωνομάσαμεν] hoc illi nomen imposuimus, i. e. inde nomen repetivimus, quod ei tribuimus. Cratyl. p. 420. B: δόξα μὲν — τῇ διώξει ἐπωνομάσθη. Theaet. p. 185. C: ᾧ τὸ ἔστι ἐπονομάζεις.

ὥςτε τι ἡμῖν αὐτοῖς δηλοῦν, ὁπότε τοῦτο τῆς ψυχῆς τὸ μέρος λέγοιμεν, καὶ καλοῦντες αὐτὸ φιλοχρήματον καὶ φιλοκερδὲς ὀρθῶς ἂν καλοῖμεν; Ἐμοὶ γοῦν δοκεῖ, ἔφη. Τί δέ; τὸ θυμοειδὲς οὐ πρὸς τὸ κρατεῖν μέντοι φαμὲν καὶ νικᾶν καὶ εὐδοκιμεῖν ἀεὶ ὅλον ὡρμῆσθαι; Καὶ μάλα. B *Εἰ οὖν φιλόνεικον αὐτὸ καὶ φιλότιμον προςαγορεύοιμεν, ἦ ἐμμελῶς ἂν ἔχοι; Ἐμμελέστατα μὲν οὖν. Ἀλλὰ μὴν ᾧ γε μανθάνομεν, παντὶ δῆλον, ὅτι πρὸς τὸ εἰδέναι τὴν ἀλήθειαν ὅπῃ ἔχει πᾶν ἀεὶ τέταται, καὶ χρημάτων τε καὶ δόξης ἥκιστα τούτων τούτῳ μέλει. Πολύ γε. Φιλομαθὲς δὴ καὶ φιλόσοφον καλοῦντες αὐτὸ κατὰ τρόπον ἂν καλοῖμεν; Πῶς γὰρ οὔ; Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ἄρχει ἐν ταῖς ψυχαῖς τῶν μὲν τοῦτο,* C

P. 581. *ὀρθῶς ἂν καλοῖμεν*] Mon. Flor. *β. ἆρ' ὀρθῶς ἂν κ.*

οὐ πρὸς τὸ κρατεῖν μέντοι] Steph. dedit *μέν τι*. Male. Deinde *ἀεὶ* ex Par. A. Vind. Vat. m. Flor. a. c. *α. γ.* restitutum. Ald. Bas. 1. 2. *δεῖ*, quod Steph. in *δεῖν* mutavit.

B. *φιλόνεικον αὐτὸ*] Herm. *φιλόνικον*, ut in sqq. cum Ven. II. Flor. *β*. Mon. sed v. ad Libr. VIII. p. 545. A. et Alcibiad. I. p. 122. C.

πᾶν ἀεὶ τέταται] Male vulgo *τέτακται*, quod praeeunte Bekkero ex Par. ADK. Vat. *Θ*. Ven. II. Mon. Ang. Vat. r. Flor. *β*. mutavimus.

Phaedr. p. 238. A: *τῇ ἀρχῇ ὕβρις ἐπωνομάσθη*. Phileb. p. 18. C: *ἑνί τε ἑκάστῳ καὶ ξύμπασι στοιχεῖον ἐπωνόμασεν*. Mox *ἀποτελεῖσθαι* dicuntur cupiditates, ut libr. VIII. p. 558. E: *ὅσαι ἀποτελούμεναι ὠφελοῦσιν ἡμᾶς*. Sympos. p. 188. D: *ἔρως — ὁ περὶ τἀγαθὰ ἀποτελούμενος*.

P. 581. *εἰ φαῖμεν εἶναι τοῦ κέρδους*] sc. *ἡδονὴν καὶ φιλίαν*. — Proxima *εἰς ἓν κεφάλαιον ἀπερειδοίμεθα τῷ λόγῳ* Schleiermach. optime interpretatur: „so würden wir uns in der Erklärung doch auf ein Hauptstück stützen."

οὐ πρὸς τὸ κρατεῖν μέντοι] Qui *μέν τι* scripsit, H. Stephanus, immemor fuit usus illius, quo *μέντοι* post *οὐ* in interrogationibus aientibus inferri solet. Illustravimus hoc genus loquendi ad libr. I. c. XIII. in. VII. p. 521. C.

πᾶν ἀεὶ τέταται] semper totum ad cognoscendam veritatis rationem contendere atque referri. Paullo ante *ὡρμῆσθαι* eodem sensu positum. — *κατὰ τρόπον*, recte.

τῶν δὲ τὸ ἕτερον ἐκείνων, ὁπότερον ἂν τύχῃ; Οὕτως, ἔφη. Διὰ ταῦτα δὴ καὶ ἀνθρώπων λέγωμεν τὰ πρῶτα τριττὰ γένη εἶναι, φιλόσοφον, φιλόνεικον, φιλοκερδές; Κομιδῇ γε. Καὶ ἡδονῶν δὴ τρία εἴδη, ὑποκείμενον ἓν ἑκάστῳ τούτων; Πάνυ γε. Οἶσθ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι εἰ ἐθέλοις τρεῖς τοιούτους ἀνθρώπους ἐν μέρει ἕκαστον ἀνερωτᾶν, τίς τούτων τῶν βίων ἥδιστος, τὸν ἑαυτοῦ ἕκαστος μάλιστα ἐγκωμιά-

C. *λέγωμεν τὰ πρῶτα*] Dedi nunc *λέγωμεν* cum Par. A. Ven. Π. praeeunte Bekkero. Vulgo *λέγομεν*, quod frustra defendit. Schn.

ὑποκείμενον ἓν ἑκάστῳ τ.] *ὑποκείμενα* Ven. Ξ. Vind. Vat. m. Flor. a. c. γ. Praeterea Vind. *ἐνὶ ἑκάστῳ*. In Mon. *ἓν ἕκαστον* ex corr. scriptum legitur. Fort. legendum *ἓν ἕκαστον ἑκ.*

εἰ ἐθέλοις τρεῖς] Sic Flor. α. et Bekk. Vulgo *εἰ ἐθέλεις* cum Ven. Ξ. sed Par. A. *θέλοις*. Alii *θέλεις*.

ὅ τε χρηματιστικὸς] Hermannus arbitrio suo scripsit: *ὅ γε χρηματιστικὸς* anacoluthi vitandi caussa. Sed *γε* hic non aptum videtur. Si quid mutandum, scripserim potius *ὁ μὲν χρημ.* Respice tamen L. II. p. 372. B. VII. 522. B.

D. *εἰ μὴ εἴ τι αὐτῶν*] Sic dedi e Par. A. tertium excusso Flor. a. c. x. α. γ. Vat. Θ. Ven. Ξ. Par. K. Ang. Vat. r. et pr. Par. D. Eandem lectionem a m. rec. scriptam exhibent Ven. II. Vind. Vat. m. confirmatque interpretatio Ficini. Vulgo legitur *εἰ*

C. *τὸ ἕτερον ἐκείνων*] alterum ex illis, utrumcunque fuerit. Nam ita haec explicanda, quorum sententia mirum est quod plerosque interpretes latuit. Mox *τὰ πρῶτα* prima, potissima genera.

ὑποκείμενον ἓν ἑκάστῳ τούτων] h. e. *ἑκάστῳ τούτων ἓν ὑποκείμενον*, unicuique istorum unum genus subiectum et attributum.

εἰ ἐθέλοις — ἐγκωμιάσεται] De futuro post optativum illato v. Matth. Gr. §. 524, 3.

D. *εἰ μὴ εἴ τι αὐτῶν ἀργύριον ποιεῖ*] nisi si quid istorum lucrum afferat. — *αὐτῶν* sc. *τοῦ τιμᾶσθαι καὶ τοῦ μανθάνειν*. Ferri non potest quod vulgo legebatur *εἰ μὴ εἴ τις αὐτῶν κ. τ. λ.* De *εἰ μὴ εἰ* dictum ad Gorg. p. 480. B. — *Φορτικόν* proprie est grave et molestum; deinde ponitur de iis, qui vel insolentia et arrogantia molesti sunt et importuni, vel pingui et inculta ratione, qua cum aliis versantur, offendunt, observante Heindorf. ad Cratyl. p. 58. Hoc loco *ἡδονὴ φορτικὴ* dicitur voluptas, quae decet hominem minus eruditum nec liberalius institutum.

ὅ τι μὴ μάθημα τιμὴν φέρει] quatenus doctrina nullum afferat honorem. Non est cur *μάθημα* cum Astio pro insiticio habeamus. — *Καπνὸς* de re nauci dictum illustrat Spanhem. ad Aristoph. Nubb. v. 319. Usum voc. *φλναρία* nos attigimus ad Phaedon. p. 66. C. et Sympos. p. 211. E

σεται; ὅ τε χρηματιστικὸς πρὸς τὸ κερδαίνειν τὴν D τοῦ τιμᾶσθαι ἡδονὴν ἢ τὴν τοῦ μανθάνειν οὐδενὸς ἀξίαν φήσει εἶναι, εἰ μὴ εἴ τι αὐτῶν ἀργύριον ποιεῖ; Ἀληθῆ, ἔφη. Τί δὲ ὁ φιλότιμος; ἦν δ' ἐγώ· οὐ τὴν μὲν ἀπὸ τῶν χρημάτων ἡδονὴν φορτικήν τινα ἡγεῖται, καὶ αὖ τὴν ἀπὸ τοῦ μανθάνειν, ὅ τι μὴ μάθημα τιμὴν φέρει, καπνὸν καὶ φλυαρίαν; Οὕτως, ἔφη, ἔχει. Τὸν δὲ φιλόσοφον, ἦν δ' ἐγώ, ποιώ-

μὴ εἴ τις αὐτῶν, quod servavit etiam Bekkerus. Flor. β. εἰ μὴ εἴ τί τις αὐτῶν.

τιμὴν φέρει] V. φέροι, quod ex Par. ADK. Ven. II. Vind. Mon. Ang. Vat. m. et sex Florentt. mutatum. Dein vulg. καπνὸν δὴ καὶ φλυαρίαν: sed δή recte om. libri fere omnes. Post φλυαρίαν vulgo additur participium οἰόμενος, quod soli tenent Ang. Vat. r. et Ven. Ξ. rec. In Mon. Flor. β. scribitur φλυαρίαν ἡγούμενος. Sed recte ceteri libri participium omittunt.

Τὸν δὲ φιλόσοφον, ἦν δ' ἐγώ] In Ald. Bas. 1. 2. Steph. quod post ἡδονὰς νομίζειν adiicitur οὐδέν, id soli tenent Vat. Θ. Ven. Ξ. Vat. r. β., Lobc.; ceteri omnes omittunt. Quamobrem nuperi critici omnes illud eiecerunt. Deinde post τῆς ἡδονῆς οὐ πάνυ πόῤῥω vett. editt. sic pergunt: τὰς δ' ἄλλας καλεῖν τῷ ὄντι ἄν. Sed ne unus quidem codex ms. eam lectionem exhibet: omnes uno consensu legunt: οὐ πάνυ πόῤῥω, καὶ καλεῖν τῷ ὄντι κ. τ. λ., idque unice verum putamus. v. explic.

Τὸν δὲ φιλόσοφον — εἰ μὴ ἀνάγκη ἦν] Locus procul dubio corruptus est, id quod vel responsio Glauconis docet. Etenim τὸ εἰδέναι non opponitur τῷ ποιεῖσθαι, sed τῷ δοξάζειν vel τῷ οἴεσθαι. P. 578. C: Τεκμαίρομαί σε, ἔφη, ἐκ τῶν προειρημένων ἀληθῆ λέγειν. Ναί, ἦν δ' ἐγώ· ἀλλὰ οὐκ οἴεσθαι χρὴ τὰ τοιαῦτα, ἀλλ' εὖ μάλα τῷ τοιούτῳ λόγῳ σκοπεῖν. Accedit quod ποιεῖσθαι, verbum medium, sumendi vel ponendi significatione positum usui loquendi adversatur, ut vere observavit Graser. Specim. Adversar. p. 21. Itaque hic pro ποιώμεθα acute coniecit legendum esse: τί οἰώμεθα; quo facto verba καὶ καλεῖν pro ὥστε καὶ καλεῖν accipienda eoque αὐτάς, quod ad voluptates philosophi proprias referatur, mente et cogitatione addendum statuit. Sed quamvis ea coniectura admodum speciosa sit, ut et Wiegandio in Zimmermanni Diar. Antiquit. Studior. Zeitschrift für Alterthumswissenschaft, Vol. IX. a. 1842. p. 585 sq. et Car. Fr. Hermanno, qui eam in ordinem verborum recepit, plane probata sit, tamen neutiquam ita comparata est, ut eius ope omnes tollantur loci difficultates. Nam utcunque verba distinxeris, laborat certe periodus miserrime inde a verbis: καὶ καλεῖν τῷ ὄντι κ. τ. λ., quae non possunt pro ὥστε καὶ καλεῖν accipi. Neque Glauconis responsio praecedente: τί οἰώμεθα τὰς ἄλλας ἡδονὰς νομίζειν, satis apta est. Itaque locum aliter expedire studuit Schneiderus. Is enim presse sequutus vestigia codicis Parisini optimi et libro-

C μεθα τὰς ἄλλας ἡδονὰς νομίζειν οὐδὲν πρὸς τὴν
E τοῦ εἰδέναι τἀληθές, ὅπῃ ἔχει, καὶ ἐν [τῷ] τοιούτῳ τινὶ ἀεὶ εἶναι μανθάνοντα τῆς ἡδονῆς οὐ πάνυ πόῤῥω, καὶ καλεῖν τῷ ὄντι ἀναγκαίας, ὡς οὐδὲν τῶν ἄλλων δεόμενον, εἰ μὴ ἀνάγκη ἦν; Εὖ, ἔφη, δεῖ εἰδέναι. Cap. VIII. Ὅτε δὴ οὖν, εἶπον, ἀμφισβητοῦνται ἑκάστου τοῦ εἴδους αἱ ἡδοναὶ καὶ αὐτὸς ὁ βίος, μὴ ὅτι πρὸς τὸ κάλλιον καὶ αἴσχιον ζῆν μηδὲ τὸ χεῖρον καὶ ἄμεινον, ἀλλὰ πρὸς αὐτὸ τὸ ἥδιον καὶ ἀλυπό-

E. *ἐν [τῷ] τοιούτῳ τινὶ*] *ἐν τοιούτῳ τινί* Par. A. denuo collatus. Articulum om. etiam Ven. Ξ. Mon. q. Par. DK. Flor. α. β. γ.

Cap. VIII. *Ὅτε δὴ οὖν* —] Laudat Galen. de Hipp. et

rum cum eo conspirantium, *ποιώμεθα* servato et *οὐδέν* post *νομίζειν* exterminato, verba sic interpretatur: Philosophum vero statuamus reliquas voluptates non valde remotas a voluptate existimare, si cum scientiae voluptate comparentur, et revera necessarias vocare? Qua tamen ratione vix quisquam acquieverit, quandoquidem ea complura habet, quae merito improbentur. Tribuitur enim ita verbo *ποιεῖσθαι* notio statuendi et existimandi, qua nunquam polluit, ac praeterea etiam *οὐ*, negandi particula a Platone cum *πάνυ πόῤῥω* coniuncta, callide pertrahitur eo, quo minime trahenda fuit. Itaque fatendum est locum ne nunc quidem aut emendatum tuto aut probabiliter explicatum esse. Ipsa tamen sententia quid requirat, videmur dudum perspexisse, quamvis et ipsi olim de universae periodi structura falsi simus iudicio nostro. Itaque nunc quid sentiamus, apertius declarare licebit. Tenemus autem etiamnunc quod olim coniecimus: *μὴ οἰώμεθα*, quod quomodo intelligendum sit, facile perspicietur ex iis, quae supra ad Libr. VIII. p. 552. D. de coniunctivo deliberativo cum *μή* coniuncto exposuimus. Significat enim hoc: num non credamus, sollen wir nicht glauben, h. e. sanequam est credibile. Iam vero hac emendatione probata consequens est, ut *οὐδέν* post *νομίζειν* retinendum sit, quippe quod ad sententiam plane sit necessarium. Quibus ita constitutis totus locus iam facillimam habet explicationem, ut ne litterula quidem loco movenda videatur. Est enim sententia ipsius haec: Philosophum autem, inquam ego, num non putemus ceteras voluptates nihili aestimare (comparatas) ad voluptatem veri cognoscendi, quomodo istud natura sua sese habeat, et in tali statu (cognitionis et studii veritatis) inter discendum semper versandi a (vera) voluptate haud sane procul, atque illas (*τὰς ἄλλας ἡδονάς*) vocare revera *necessarias*, quippe ceteris nihil indigentem, nisi *necessitas* (nothwendiges Bedürfniss) inciderit? Etenim ad verba: *ἐν τῷ τοιούτῳ — οὐ πάνυ πόῤ-*

τερον, πῶς ἂν εἰδεῖμεν, τίς αὐτῶν ἀληθέστατα λέγει; 582
Οὐ πάνυ, ἔφη, ἔγωγε ἔχω εἰπεῖν. Ἀλλ' ὧδε σκόπει. τίνι χρὴ κρίνεσθαι τὰ μέλλοντα καλῶς κριθήσεσθαι; ἆρ' οὐκ ἐμπειρίᾳ τε καὶ φρονήσει καὶ λόγῳ; ἢ τούτων ἔχοι ἄν τις βέλτιον κριτήριον; Καὶ πῶς ἄν; ἔφη. Σκόπει δή· τριῶν ὄντων τῶν ἀνδρῶν τίς ἐμπειρότατος πασῶν ὧν εἴπομεν ἡδονῶν; πότερον ὁ φιλοκερδής, μανθάνων αὐτὴν τὴν ἀλήθειαν οἷόν
ἐστιν, ἐμπειρότερος δοκεῖ σοι εἶναι τῆς ἀπὸ τοῦ εἰ- B

Plat. Dogm. VI. p. 298. ed. Bas., ubi ὅτι et ἑκάστου ἴδοι scribitur.

P. 582. B. ἐμπειρότερος δοκεῖ] ἐμπειρότατος Ald. Bas. 1. 2. codd. Paris. DK.

ῤῥω ex superioribus intelligendum est: τὴν τοῦ; ordo autem eorum sic instituendus videtur: καὶ πρὸς τὴν τοῦ ἀεὶ μανθάνοντα εἶναι οὐ πάνυ πόῤῥω τῆς ἡδονῆς, et semper discentem non ita procul abesse a voluptate. Nam ita πόῤῥω εἶναί τινος usurpari solere, ad Phaedon. p. 96. E. ostendimus. Theaet. p. 151. C: πόῤῥω ὄντες τοῦ εἰδέναι, ὅτι ctr. De Rep. I. p. 343. C. Lysid. p. 212. A. al. In istis vero: οὐ πάνυ πόῤῥω ἡδονῆς urbana inest litotes, qua significatur philosophum ad τὴν ἡδονὴν utique quam proxime accedere. Nec vero illud negligendum, quo non animadverso facile a recto aberraveris, τὴν ἡδονὴν numero singulari positum, prudenti consilio discerni ab ταῖς ἡδοναῖς sive voluptatibus, quibus alii praeter sapientem fruuntur, quos tamen hic spernit, nisi quatenus naturae necessitatibus inserviant. Porro ἐν τῷ τοιούτῳ τινί dictum est absolute, ut ἐν τοῖς τοιοῖσδε et similia, de quibus v. ad Menexen. p. 238. B. p. 244. B., significatque in tali conditione; quod quid sit, ἐκ παραλλήλου declaratur proximo μανθάνοντα. Quanquam refingendum videtur secundum codd. ἐν τοιούτῳ τινί, sensu omnino quidem eodem. Tum ἀναγκαίους faceta dilogia positum, quandoquidem ita dictae arguuntur a necessitate extrinsecus imposita. Phaedon. p. 67. A: ἐὰν ὅ τι μάλιστα μηδὲν ὁμιλῶμεν τῷ σώματι μηδὲ κοινωνῶμεν, ὅ τι μὴ πᾶσα ἀνάγκη. Denique Glauconis responsio: Εὖ, ἔφη, δεῖ εἰδέναι, nunc facile apparet referri ad illa: μὴ οἰώμεθα, sollen wir nicht glauben, dass er die übrigen Lüste für nichts achte ctr. Hoc enim ille respondet: Bene hoc nos novisse oportet, sc. utpote et ipsos in studiis philosophiae versantes.

Cap. VIII. E. Ὅτε δὴ οὖν — ὁ βίος] Quando igitur in disceptationem vocantur cuiusque generis voluptates et ipsa vita, non quidem, quatenus quis vivat honestius vel turpius, aut peius vel melius, sed quatenus iucundius magisque dolore vacuus etc. De μὴ ὅτι — ἀλλά v. Viger. p. 804. coll. p. 158. Buttmann. Gr. §. 137. ad Demosth. Midian. §. 5. n. 1. Matth. Gr. §. 624, 3. b.

δέναι ἡδονῆς, ἢ ὁ φιλόσοφος τῆς ἀπὸ τοῦ κερδαίνειν; Πολύ, ἔφη, διαφέρει. τῷ μὲν γὰρ ἀνάγκη γεύεσθαι τῶν ἑτέρων ἐκ παιδὸς ἀρξαμένῳ· τῷ δὲ φιλοκερδεῖ, ὅπῃ πέφυκε τὰ ὄντα μανθάνοντι, τῆς ἡδονῆς ταύτης, ὡς γλυκεῖά ἐστιν, οὐκ ἀνάγκη γεύεσθαι οὐδ' ἐμπείρῳ γίγνεσθαι, μᾶλλον δὲ καὶ προθυμουμένῳ οὐ ῥᾴδιον. Πολὺ ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, διαφέρει τοῦ γε φιλοκερδοῦς ὁ φιλόσοφος ἐμπειρίᾳ ἀμφοτέρων
C τῶν ἡδονῶν. Πολὺ μέντοι. Τί δὲ τοῦ φιλοτίμου; ἆρα μᾶλλον ἄπειρός ἐστι τῆς ἀπὸ τοῦ τιμᾶσθαι ἡδονῆς ἢ ἐκεῖνος τῆς ἀπὸ τοῦ φρονεῖν; Ἀλλὰ τιμὴ μέν, ἔφη, ἐάνπερ ἐξεργάζωνται ἐπὶ ὃ ἕκαστος ὥρμηκε, πᾶσιν αὐτοῖς ἕπεται· καὶ γὰρ ὁ πλούσιος ὑπὸ πολλῶν τιμᾶται καὶ ὁ ἀνδρεῖος καὶ ὁ σοφός, ὥστε ἀπό γε τοῦ τιμᾶσθαι, οἷόν ἐστι, πάντες τῆς ἡδονῆς ἔμπειροι· τῆς δὲ τοῦ ὄντος θέας, οἵαν ἡδονὴν ἔχει,

C. *ἆρα μᾶλλον ἄπειρός ἐστι*] Steph. *ἔμπειρος*, invitis libris omnibus.

Ἀλλὰ τιμὴ μέν, ἔφη, ἐάνπερ —] *τί μήν, ἔφη* Par. ADK. Ven. Ξ. Π. Vind. Vat. m. r. Flor. a. c. x. *α. γ.* et pr. Vat. *Θ*. Habet etiam ed. Bas. 2. Stephanus dedit: *Ἀλλὰ τιμή, ἔφη, ἐάνπερ κ. τ. λ.* Bekkerus et Schneid. ex Angel. et corr. *Θ.*: *Ἀλλὰ τιμὴ μέν, ἔφη, ἐάνπερ,* quod nuper etiam Baiterus probavit. Flor. *α.* in marg. *ἀλλὰ τί μη μὲν ἔφη.* Mon. ex corr. *ἀλλὰ τί μὴ, κ. τ. λ.* Turr. cum Steph. dederunt: *Ἀλλὰ τιμή, ἔφη, ἐάνπερ κ. τ. λ.*

D. *τῶν ἀνδρῶν κρίνει οὗτος*] „Rectius videtur *κρινεῖ.*" Bekkerus.

B. *τῷ μὲν γὰρ ἀνάγκη*] sc. *τῷ φιλοσόφῳ.*

μᾶλλον δὲ καὶ προθυμουμένῳ —] aut potius si vel appetat eam et cupiat haud facile est.

C. *Τί δὲ τοῦ φιλοτίμου*] De hoc genitivo v. libr. V. p. 407. A. VII. p. 515. B. Phaedon. p. 78. D. Gorg. p. 509. D. ibique annot. Deinde non opus est cum Stephano *μᾶλλον ἔμπειρος* corrigere. Nam ad *μᾶλλον ἄπειρος* intell. *ὁ φιλόσοφος*. Quid quod illa mutatione admissa totius sententiae ratio pervertitur? Nam quis est quin videat ita potius hoc modo fuisse dicendum: *τί δὲ τ. φ.; ἆρα μᾶλλον ἔμπειρός ἐστι τῆς ἀπὸ τοῦ φρονεῖν ἡδονῆς, ἢ ἐκεῖνος τῆς ἀπὸ τοῦ τιμᾶσθαι;* quod requirebat Prinsterer. Prosopogr. Platon. p. 210. Quaeritur enim, uter non de sua cuiusque, sed de alterius potius voluptate rectius iudicare possit.

Ἀλλὰ τιμὴ μέν, ἔφη,] Reposuimus invitis libris optimis et plurimis quod sensus flagitat. Alioquin enim verbis Cimmeriae

ἀδύνατον ἄλλῳ γεγεῦσθαι πλὴν τῷ φιλοσόφῳ. Ἐμπειρίας μὲν ἄρα, εἶπον, ἕνεκα κάλλιστα τῶν ἀνδρῶν D κρίνει οὗτος. Πολύ γε. Καὶ μὴν μετά γε φρονήσεως μόνος ἔμπειρος γεγονὼς ἔσται. Τί μήν; Ἀλλὰ μὴν καὶ δι' οὗ γε δεῖ ὀργάνου κρίνεσθαι, οὐ τοῦ φιλοκερδοῦς τοῦτο ὄργανον οὐδὲ τοῦ φιλοτίμου, ἀλλὰ τοῦ φιλοσόφου. Τὸ ποῖον; Διὰ λόγων πού ἔφαμεν δεῖν κρίνεσθαι. ἦ γάρ; Ναί. Λόγοι δὲ τούτου μάλιστα ὄργανον. Πῶς δ' οὔ; Οὐκοῦν εἰ μὲν πλούτῳ καὶ κέρδει ἄριστα ἐκρίνετο τὰ κρινόμενα, ἃ ἐπῄνει ὁ φιλοκερδὴς καὶ ἔψεγεν, ἀνάγκη ἂν ἦν ταῦτα ἀλη- E θέστατα εἶναι. Πολλή γε. Εἰ δὲ τιμῇ τε καὶ νίκῃ καὶ ἀνδρείᾳ, ἆρ' οὐχ ἃ ὁ φιλότιμός τε καὶ ὁ φιλόνεικος; Δῆλον. Ἐπειδὴ δ' ἐμπειρίᾳ καὶ φρονήσει καὶ λόγῳ; — Ἀνάγκη, ἔφη, ἃ ὁ φιλόσοφός τε καὶ ὁ φιλόλογος ἐπαινεῖ, ἀληθέστατα εἶναι. Τριῶν ἄρ'

φιλοκερδοῦς τοῦτο ὄργανον] V. τοῦτο τὸ ὄργανον. Articulum Bekk. delevit cum Par. A. Vind. Ang. Vat. m. Omittunt etiam Flor. a. c. α. γ.

E. Εἰ δὲ τιμῇ τε καὶ νίκῃ καὶ ἀνδρ.] Vulgo τιμή, νίκη, ἀνδρία nominativo legebatur. Perinepte. Correctum vitium nunc est ex compluribus bonae notae codicibus. Dein Herm. φιλόνικος cum Ven. Ξ. Ang. sed v. ad p. 581. B. φιλότιμος Flor. β. Mon. Par. K.

Ἐπειδὴ δ' ἐμπειρίᾳ — λόγῳ;] Vulgo post λόγῳ plene distinguitur. Recte Bekk. interrogandi signum posuit. Quo interposito non est quod verba ἀνάγκη ἔφη cum Astio ante Τριῶν ἄρα οὐσῶν interponamus.

offusae sunt tenebrae. Voculae μέν patet respondere dein δέ in ἧς δὲ τοῦ ὄντος θέας.

τῆς δὲ τοῦ ὄντος θέας] Nam τοὺς ἀληθινοὺς φιλοσόφους convenit esse τῆς ἀληθείας φιλοθεάμονας, ut legimus libr. V. p. 475. E.

D. Ἐμπειρίας μὲν ἄρα — ἕνεκα] V. ad l. I. p. 329. B.

Καὶ μὴν μετά γε φρονήσεως μόνος —] Hoc dicit: Praeterquam, quod rerum usum habet idoneum, etiam prudentia ceteros omnes antecellet. Quocirca verba μετὰ φρονήσεως propter vim, qua pollent, in principio sententiae collocavit, addita etiam γε particula.

οὐ τοῦ φιλοκερδοῦς τοῦτο ὄργανον] Iungas: τοῦτο οὐ τοῦ φιλοκερδοῦς ἐστιν ὄργανον. Monui, ut appareret, quo iure articulus omissus sit. — τούτου μάλιστα ὄργανον sc. τοῦ κρίνειν.

E. καὶ ὁ φιλόλογος] h. e. rationis amicus. In praecedentibus vix opus est monere abruptam esse Socratis orationem,

583 οὐσῶν τῶν ἡδονῶν ἡ τούτου τοῦ μέρους τῆς ψυχῆς, ᾧ μανθάνομεν, ἡδίστη ἂν εἴη, καὶ ἐν ᾧ ἡμῶν τοῦτο ἄρχει, ὁ τούτου βίος ἥδιστος; Πῶς δ' οὐ μέλλει; ἔφη· κύριος γοῦν ἐπαινέτης ὢν ἐπαινεῖ τὸν ἑαυτοῦ βίον ὁ φρόνιμος. Τίνα δὲ δεύτερον, εἶπον, βίον καὶ τίνα δευτέραν ἡδονήν φησιν ὁ κριτὴς εἶναι; Δῆλον, ὅτι τὴν τοῦ πολεμικοῦ τε καὶ φιλοτίμου· ἐγγυτέρω γὰρ αὐτοῦ ἐστιν ἢ ἡ τοῦ χρηματιστοῦ. Ὑστά-

P. 583. *Ὑστάτην δὴ τὴν τ. φ.*] Plene interpunximus ante *ὑστάτην*. Dein pro *δέ* ex Par. ADK. Vat. Θ. Ven. II. Mon. Flor.

cuius apodosis continetur collocutoris responsione. Similem rationem observavimus p. 577. B.

P. 583. *κύριος γοῦν ἐπαινέτης* —] Cratyl. p. 389. D: *εἰ μέλλει κύριος εἶναι ὀνομάτων θέτης.*

φησὶν ὁ κριτής] h. e. *ὁ φρόνιμος,* ad quem iudicis partes delatae sunt. Proxima *Δῆλον, ὅτι — χρηματιστοῦ* sunt verba Glauconis. Quibus deinde Socrates addit: *Ὑστάτην δὴ τὴν τοῦ φιλοκερδοῦς,* ad quae liquet apud animum e praegressis repetendum esse *φησὶν ὁ κριτὴς εἶναι.*

Cap. IX. B. *δὶς νενικηκὼς ὁ δίκαιος τὸν ἄδικον*] Nam primo instituta inter virum tyrannicum et tyrannicam civitatem comparatione docuerat tyrannum, saevis deditum libidinibus, omnium esse miserrimum, quae disputatio agitata est p. 577. B. — 580. C. Deinde philosophum ostenderat experientia, prudentia, ratione, ceteris hominibus ita antecellere, ut omnium optime de vitae felicitate iudicare posse videretur, ex quo concluserat illud genus voluptatis, quod ex veritatis cognitione perciperetur ac sapientis esset proprium, praestantissimum iudicari oportere; p. 580. D. — 583. A. His nunc tertium addit argumentum, quo docere conatur neminem praeter sapientem veram puramque voluptatem percipere, quum vulgares quae dicantur voluptates nihil nisi voluptatis umbrae sint careantque omni veritate. Locum de veris ac falsis voluptatibus philosophus copiose tractavit Phileb. p. 36. A. sqq., ad quam disputationem v. Prolegg. nostra p. LXXIII. sqq. In eodem libro etiam subtiliter docuit mentis ac sapientiae esse de vitae humanae felicitate iudicare ipsamque vitam ita regere ac moderari, ut ad quam maximam perveniatur beatitatem. v. p. 27. D. sqq. et sermonis partem extremam. Quae omnia quoniam ibi multo subtilius atque copiosius exposita sunt quam hic factum est a philosopho, haud inepte suspiceris Philebum ante Politiam esse compositum et in lucem emissum. Idem de libro Gorgiae nomine inscripto valet, in quo quum multa de voluptatis et honestatis ratione subtiliter disserantur, tum vitam tyranni miseriae plenam esse luculentis argumentis demonstratur. Sed haec quia subtilius persequi longum est, in praesenti satis erit monuisse Philebi locum modo indicatum utiliter cum his ab legentibus comparatum iri.

τὸ δὲ τρίτον — Διί] Pro-

την δὴ τὴν τοῦ φιλοκερδοῦς, ὡς ἔοικε. Τί μήν; ἦ δ' ὅς.

Cap. IX. Ταῦτα μὲν τοίνυν οὕτω δύ' ἐφεξῆς B ἂν εἴη καὶ δὶς νενικηκὼς ὁ δίκαιος τὸν ἄδικον· τὸ δὲ τρίτον Ὀλυμπικῶς τῷ σωτῆρί τε καὶ τῷ Ὀλυμπίῳ Διί, ἄθρει, ὅτι οὐδὲ παναληθής ἐστιν ἡ τῶν ἄλλων ἡδονὴ πλὴν τῆς τοῦ φρονίμου, οὐδὲ καθαρά, ἀλλ' ἐσκιαγραφημένη τις, ὡς ἐγὼ δοκῶ μοι τῶν σοφῶν

β. x. δὴ scripsimus, praeeunte Bekkero. Astius in praegressis corrigendum putabat: εἶναι; ἢ δῆλον, ὅτι κ. τ. λ.

verbialis loquutio, quae significat: quod bonum, faustum, fortunatumque sit, duobus negotiis iam bene et feliciter transactis auspicato tertium et postremum aggrediamur. Hic enim sensus formulae est. Loquendi usus a ritibus convivalibus petitus, de quibus audiatur Hesychius s. v. Τρίτος κρατήρ· ἐν τοῖς συμποσίοις ἐκιρνῶντο κρατῆρας τρεῖς. καὶ τὸν μὲν πρῶτον Διὸς Ὀλυμπίου καὶ θεῶν Ὀλυμπίων ἔλεγον· τὸν δὲ δεύτερον ἡρώων· τὸν δὲ τρίτον Διὸς σωτῆρος. Suidas: Τρίτος κρατὴρ Διὸς σωτῆρος τελείου. πρῶτος γὰρ τέλειος ἀριθμὸς ὁ τρία, ὅτι ἔχει ἀρχὴν καὶ τέλος καὶ μέσον, ὡς Φιλόχορος ἐν τῷ περὶ ἡμερῶν. Vid. etiam Hesych. sub v. Σωτῆρος Διός. et Suid. s. v. Κρατήρ. Quum autem vulgo Διὶ σωτῆρι tantum libatio postrema consecrari soleret, tum hoc loco Socrates eam fieri vult etiam τῷ Ὀλυμπίῳ Διί, et quidem Ὀλυμπικῶς. Nimirum comparat iam virum iustum cum iniusto in certamen compositum cum eo, qui in ludis Olympiis laudabiliter certamine defungatur, eoque summos honores atque laudes reportet, quales Olympionicis praeter ceteros obtigisse constat. Quomodo significatur tertia hac argumentatione certissime tandem effectum iri, quod demonstrare propositum est, iustitiam omni ex parte etiam felicitatis habita ratione iniustitiae anteponi oportere, ita ut eius praestantia in clarissima luce posita videri debeat. Quippe videntur ii, qui in ludis Olympicis certaturi erant, non uni tantum Διὶ σωτῆρι, sed, sicuti consentaneum fuit, τῷ σωτῆρί τε καὶ τῷ Ὀλυμπίῳ Διί tertiam libationem inter epulas facere consuevisse. Quod ipsum indicatur voce ὀλυμπικῶς, i. e. more Olympico, quem observare solent, qui in Olympiis certare constituerunt. Similiter Phaedon. p. 95. B: ἡμεῖς δὲ Ὁμηρικῶς ἐγγὺς ἰόντες πειρώμεθα, εἰ ἄρα τι λέγεις. Ceterum patet, absolute posita esse verba: τὸ δὲ τρίτον — Διί, perinde ac si solum τὸ δὲ τρίτον esset positum. Fallitur enim Schneiderus verba: Ὀλυμπικῶς κ. τ. λ. usque ad Διί ab reliquis separanda esse existimans. Neque eidem credimus de quinquertio Olympico cogitandum esse existimanti. Legitur etiam Phileb. p. 66. D. Charm. p. 167. B., ubi v. Heindorf. Epistol. VII. p. 340. A. Plura dabit Ast. ad h. l. Ruhnken. Opuscul. T. I. p. 237. ed. Bergm.

ἐσκιαγραφημένη τις] Ver-

τινὸς ἀκηκοέναι. καίτοι τοῦτ' ἂν εἴη μέγιστόν τε καὶ κυριώτατον τῶν πτωμάτων. Πολύ γε· ἀλλὰ πῶς λέ-
C γεις; Ὧδ', εἶπον, ἐξευρήσω, σοῦ ἀποκρινομένου ζητῶν ἅμα. Ἐρώτα δή, ἔφη. Λέγε δή, ἦν δ' ἐγώ· οὐκ ἐναντίον φαμὲν λύπην ἡδονῇ; Καὶ μάλα. Οὐκοῦν καὶ τὸ μήτε χαίρειν μήτε λυπεῖσθαι εἶναί τι; Εἶναι μέντοι. Μεταξὺ τούτοιν ἀμφοῖν ἐν μέσῳ ὂν ἡσυχίαν τινὰ περὶ ταῦτα τῆς ψυχῆς; ἢ οὐχ οὕτως αὐτὸ λέγεις; Οὕτως, ἦ δ' ὅς. Ἆρ' οὐ μνημονεύεις, ἦν δ' ἐγώ, τοὺς τῶν καμνόντων λόγους, οὓς λέγουσιν, ὅταν κάμνωσι; Ποίους; Ὡς οὐδὲν ἄρα ἐστὶν
D ἥδιον τοῦ ὑγιαίνειν, ἀλλὰ σφᾶς ἐλελήθει, πρὶν κάμνειν, ἥδιστον ὄν. Μέμνημαι, ἔφη. Οὐκοῦν καὶ τῶν περιωδυνίᾳ τινὶ ἐχομένων ἀκούεις λεγόντων, ὡς οὐδὲν ἥδιον τοῦ παύσασθαι ὀδυνώμενον; Ἀκούω. Καὶ ἐν ἄλλοις γε, οἶμαι, πολλοῖς τοιούτοις αἰσθάνει γιγνομένους τοὺς ἀνθρώπους, ἐν οἷς, ὅταν λυπῶνται, τὸ μὴ λυπεῖσθαι καὶ τὴν ἡσυχίαν τοῦ τοιούτου ἐγκωμιάζουσιν ὡς ἥδιστον, οὐ τὸ χαίρειν. Τοῦτο γάρ, ἔφη, τότε ἡδὺ ἴσως καὶ ἀγαπητὸν γίγνεται, ἡσυχία. Καὶ

D. *αἰσθάνει γιγν.*] Libri *αἰσθάνῃ* praeter Par. A. pr. m. P. 584. B. *Ἰδὲ τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ*] Sic Mon. Flor. β. pro vulg. *ἔφην δ' ἐγώ*. In Vat. Θr. legitur *ἔφην ἐγώ*, quod evul-

bi usum docte illustravit Wyttenbach. ad Phaedon. p. 69. B. = p. 170. ed. Lugd. Verba, *ὡς ἐγὼ δοκῶ μοι τῶν σοφῶν τινὸς ἀκηκοέναι*, nisi fallor, ad Philebum ipsius Platonis referenda sunt. Neque enim philosopho in sermonibus suis licebat lectores ad libros iam antea scriptos ita ablegare, ut disertum eorum indicium faceret. De qua re non est quod copiosius exponamus. Operae autem pretium fuerit eiusmodi indicia, quale hoc est, per omnes Platonis libros investigare. Quod si ita factum fuerit, ut non captentur argutiae, sed caute ac sobrie iudicetur, haud scio an futurum sit, ut aliquanto certius de ordine et cohaerentia scriptorum Platonicorum statuere liceat, quam hodie fieri potest.

μέγιστον — τῶν πτωμάτων] Ita dixit ob comparationem cum Olympico certamine.

Ὧδ', εἶπον, ἐξευρ.] *Ὧδε* explanatur verbis *σοῦ ἀποκρινομένου ζητῶν ἅμα*: Sic, inquit, inveniam, ut, dum ego quaeram, tu mihi respondeas. Phaedon. p. 59. A: *οὕτω διεκείμεθα, ποτὲ μὲν γελῶντες, ἐνίοτε δὲ δακρύοντες*. Libr. II. p. 359. C: *εἰ τοιόνδε ποιήσαιμεν· δόντες ἐξουσίαν κ. τ. λ.* Gorg.

ὅταν παύσηται ἄρα, εἶπον, χαίρων τις, ἡ τῆς ἡδονῆς ἡσυχία λυπηρὸν ἔσται. Ἴσως, ἔφη. Ὃ μεταξὺ ἄρα νῦν δὴ ἀμφοτέρων ἔφαμεν εἶναι, τὴν ἡσυχίαν, τοῦτό ποτε ἀμφότερα ἔσται, λύπη τε καὶ ἡδονή. Ἔοικεν. Ἦ καὶ δυνατὸν τὸ μηδέτερα ὂν ἀμφότερα γίγνεσθαι; Οὔ μοι δοκεῖ. Καὶ μὴν τό γε ἡδὺ ἐν ψυχῇ γιγνόμενον καὶ τὸ λυπηρὸν κίνησίς τις ἀμφοτέρω ἐστόν. ἢ οὔ; Ναί. Τὸ δὲ μήτε λυπηρὸν μήτε ἡδὺ οὐχὶ ἡσυχία μέντοι καὶ ἐν μέσῳ τούτοιν ἐφάνη ἄρτι; Ἐφάνη γάρ. Πῶς οὖν ὀρθῶς ἔστι τὸ μὴ ἀλγεῖν ἡδὺ ἡγεῖσθαι ἢ τὸ μὴ χαίρειν ἀνιαρόν; Οὐδαμῶς. Οὐκ ἔστιν ἄρα τοῦτο, ἀλλὰ φαίνεται, ἦν δ' ἐγώ, παρὰ τὸ ἀλγεινὸν ἡδὺ καὶ παρὰ τὸ ἡδὺ ἀλγεινὸν τότε, ἡ ἡσυχία, καὶ οὐδὲν ὑγιὲς τούτων τῶν φαντασμάτων πρὸς ἡδονῆς ἀλήθειαν, ἀλλὰ γοητεία τις. Ὡς γοῦν ὁ λόγος, ἔφη, σημαίνει. Ἰδὲ τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, ἡδονάς, αἳ οὐκ ἐκ λυπῶν εἰσίν, ἵνα μὴ πολλάκις οἰηθῇς ἐν τῷ παρόντι οὕτω τούτω πεφυκέναι, ἡδονὴν μὲν παῦλαν λύπης εἶναι, λύπην δὲ ἡδο-

(E, 584, B in right margin)

garunt Turr. et Herm. praeeunte Schneid. Mox vulgo ὀδμάς legebatur, quod mutatum e Flor. β. γ. et omnibus libris Bekkeri.
τούτω πεφυκέναι] τοῦτο Par. A. Ven. Ξ. Vind. Ang. Vat. m.

p. 478. A. p. 513. E. Phileb. p. 20. A.

D. τὴν ἡσυχίαν τοῦ τοιούτου] h. e. vacuitatem doloris.

ἀγαπητὸν γίγνεται, ἡσυχία.] V. ad cap. VI. in.

E. τοῦτό ποτε ἀμφότερα ἔσται] id *quandoque* utrumque erit, tum dolor, tum voluptas. Proximorum verborum sententia haec est: Num etiam fieri potest, ut quod neutrum sit, siculi doloris absentia nec dolor est nec voluptas, id utrumque fiat?

P. 584. οὐχὶ ἡσυχία μέντοι] Rursus μέντοι positum in interrogatione, de quo usu v. ad libr. I. p. 339. B. coll. IX. p. 581. A.

οὐδὲν ὑγιὲς τούτων τῶν φαντασμάτων] neque quidquam sani ac sinceri inest in his visis ad voluptatis veritatem, sed praestigiae quaedam. Sophist. p. 232. A: ὅταν ἐπιστήμων τις πολλῶν φαίνηται —, τὸ φάντασμα τοῦτο — οὐκ ἔσθ' ὑγιές.

B. ἵνα μὴ πολλάκις οἰηθῇς —] ut ne forte credas in praesenti ita esse ista comparata, ut voluptas sit doloris absentia, dolor absentia voluptatis.

νῆς. Ποῦ δή, ἔφη, καὶ ποίας λέγεις; Πολλαὶ μέν,
εἶπον, καὶ ἄλλαι, μάλιστα δ' εἰ θέλεις ἐννοῆσαι τὰς
περὶ τὰς ὀσμὰς ἡδονάς. αὗται γὰρ οὐ προλυπηθέντι
ἐξαίφνης ἀμήχανοι τὸ μέγεθος γίγνονται, παυσάμε-
ναί τε λύπην οὐδεμίαν καταλείπουσιν. Ἀληθέστατα,
C *ἔφη. Μὴ ἄρα πειθώμεθα καθαρὰν ἡδονὴν εἶναι τὴν*
λύπης ἀπαλλαγήν, μηδὲ λύπην τὴν ἡδονῆς. Μὴ γάρ.
Ἀλλὰ μέντοι, εἶπον, αἵ γε διὰ τοῦ σώματος ἐπὶ τὴν
ψυχὴν τείνουσαι καὶ λεγόμεναι ἡδοναί, σχεδὸν αἱ πλεῖ-
σταί τε καὶ μέγισται, τούτου τοῦ εἴδους εἰσί, λυπῶν
τινὲς ἀπαλλαγαί. Εἰσὶ γάρ. Οὐκοῦν καὶ αἱ πρὸ μελ-
λόντων τούτων ἐκ προσδοκίας γιγνόμεναι προησθή-
σεις τε καὶ προλυπήσεις κατὰ ταὐτὰ ἔχουσι; Κατὰ
D *ταὐτά.* Cap. X. *Οἶσθ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, οἷαί εἰσι καὶ*
ᾧ μάλιστα ἐοίκασι; Τῷ; ἔφη. Νομίζεις τι, εἶπον, ἐν
τῇ φύσει εἶναι τὸ μὲν ἄνω, τὸ δὲ κάτω, τὸ δὲ μέ-
σον; Ἔγωγε. Οἴει οὖν ἄν τινα ἐκ τοῦ κάτω φερό-

C. *αἱ πρὸ μελλόντων τούτων*] V. *αἱ περὶ μ.*, quod vett. editt. omnes servant, ego primus mutavi e sex Florentt., quibuscum consentiunt Par. ADK. Vat. Θ. Ven. II. Vind. Ang. Vat. m. r. suffragantibus nuperis editoribus omnibus. Deinde vulgo legitur *προαισθήσεις*. Sed quum sequatur *προλυπήσεις*, facile intelligitur perincommodam esse eam lectionem. Recte Bekkerus recepit *προησθήσεις* (ab *ἥδομαι* derivatum), quod vocabulum raritate sua librarios delusit. Et habent *προησθήσεις* Flor. a. c. x. *α. β.*

ἐννοῆσαι τὰς περὶ τὰς ὀσμὰς ἡδ.] Phileb. p. 51. C: *τὸ δὲ περὶ τὰς ὀσμὰς ἧττον μὲν τούτων θεῖον γένος ἡδονῶν· τὸ δὲ μὴ ξυμμεμῖχθαι ἐν αὐταῖς ἀναγκαίους λύπας — τοῦτ' ἐκείνοις τίθημι ἀντίστροφον.* Aristotel. Eth. X. c. 3. p. 440. ed. Zell.: *τοῦτο δὲ οὐ περὶ πάσας συμβαίνει τὰς ἡδονάς· ἄλυποι γάρ εἰσιν αἵ τε μαθηματικαὶ καὶ τῶν κατὰ τὰς αἰσθήσεις αἱ διὰ τῆς ὀσφρήσεως.*

C. *Μὴ ἄρα πειθώμεθα*] Ne igitur nobis persuaderi patiamur. Phileb. p. 20. A: *μὴ γὰρ οἰώμεθα τέλος ἡμῖν εἶναι κτλ.* Sed v. Gregor. Corinth. p. 864 sqq. collata Schaeferi annotat. p. 1005. Dein ad *Μὴ γάρ* rursus intelligas *πειθώμεθα*. Sic positum est etiam libr. II. p. 381. C. X. p. 597. A. Theaet. p. 205. E. al.

Οὐκοῦν καὶ αἱ πρὸ μελλόντων τούτων] De hoc argumento disputatur Phileb. p. 32. B. sqq., ubi inter alia haec leguntur: *τίθει τοίνυν αὐτῆς τῆς ψυχῆς κατὰ τὸ τούτων τῶν παθημάτων προσδόκημα, τὸ μὲν πρὸ τῶν ἡδέων ἐλπιζόμενον ἡδὺ καὶ θαῤῥαλέον, τὸ δὲ πρὸ τῶν λυπηρῶν φοβερὸν καὶ ἀλγεινόν.* Quae eo etiam consilio adscripsi, ut, quo iure *πρὸ μελλ.* loco

μενον πρὸς μέσον ἄλλο τι οἴεσθαι ἢ ἄνω φέρεσθαι;
καὶ ἐν μέσῳ στάντα, ἀφορῶντα ὅθεν ἐνήνεκται, ἄλ-
λοθί που ἂν ἡγεῖσθαι εἶναι ἢ ἐν τῷ ἄνω, μὴ ἑω-
ρακότα τὸ ἀληθῶς ἄνω; Μὰ Δί', οὐκ ἔγωγε, ἔφη,
ἄλλως οἶμαι οἰηθῆναι ἂν τὸν τοιοῦτον. Ἀλλ' εἰ
πάλιν γ', ἔφην, φέροιτο, κάτω τ' ἂν οἴοιτο φέρεσθαι E
καὶ ἀληθῆ οἴοιτο; Πῶς γὰρ οὔ; Οὐκοῦν ταῦτα πά-
σχοι ἂν πάντα διὰ τὸ μὴ ἔμπειρος εἶναι τοῦ ἀλη-
θινῶς ἄνω τε ὄντος καὶ ἐν μέσῳ καὶ κάτω; Δῆλον
δή. Θαυμάζοις ἂν οὖν, εἰ καὶ ἄπειροι ἀληθείας περὶ
πολλῶν τε ἄλλων μὴ ὑγιεῖς δόξας ἔχουσι, πρός τε
ἡδονὴν καὶ λύπην καὶ τὸ μεταξὺ τούτων οὕτω διά-
κεινται, ὥςτε, ὅταν μὲν ἐπὶ τὸ λυπηρὸν φέρωνται,
ἀληθῆ τε οἴονται καὶ τῷ ὄντι λυποῦνται, ὅταν δὲ 585
ἀπὸ λύπης ἐπὶ τὸ μεταξύ, σφόδρα μὲν οἴονται πρὸς

γ. Par. ADK. Vat. Θ. Ven. Π. Mon. Ang. Vat. m. r. Sequuti Bekkerum etiam nuperi sunt.

Cap. X. D. πρὸς μέσον] V. πρὸς τὸ μέσον. Articulum soli Flor. a. c. et Ven. Ξ. exhibent; ceteri uno consensu omittunt.

τὸ ἀληθῶς ἄνω] V. τὸ ὡς ἀληθῶς ἄνω; Sed ὡς praeter Ven. Ξ. Flor. a.c. nullus codex tuetur. Flor. β. Mon. τὸ ἀληθές.

E. φέροιτο, κάτω τ' ἄν] Vulgo: φέροιτο κάτω, κάτω τ' ἂν οἴοιτο, quod cum vett. editt. solus Flor. c. tuetur. Nimirum prius κάτω manifestum glossema est.

εἰ καὶ ἄπειροι] Herm. de coni. edidit: εἰ οἱ ἀπ.

vulg. περὶ μελλόντων restituerimus, legentibus appareat.

Cap. X. D. Οἶσθ' οὖν — οἷαί εἰσι καὶ ᾗ μάλιστα ἐοίκασιν;] sc. πᾶσαι αὗται αἱ ἡδοναί. Nam non de postremo tantum voluptatum genere loquitur, quae e rerum futurarum exspectatione hauriuntur, sed etiam de iis, quas antea dixerat multis videri ex doloris vacuitate oriri.

ἀφορῶντα ὅθεν ἐνήνεκται] respicientem unde venerit neque oculos ad superiora convertentem.

E. Ἀλλ' εἰ πάλιν γ' — φέροιτο, κάτω τ' ἂν —] Sed si *retro* feratur, tum vero et *putabit* se deorsum ferri et *vera* putabit. Ita πάλιν, retro, apud verba eundi, veniendi, ducendi, trahendi creberrime dicitur, ut neutiquam opus sit isto κάτω vulgo cum φέροιτο coniuncto.

Θαυμάζοις ἂν οὖν, εἰ — ἔχουσι] Cratyl. p. 421. D. οὐδὲν θαυμαστὸν ἂν εἴη, εἰ — διαφέρει. Tim. p. 26. B: θαυμάσαιμ' ἄν, εἴ τί με αὐτῶν διαπέφευγεν. Protagor. p. 312. C: θαυμάζοιτ' ἄν, εἰ οἶσθα. Gorg. p. 452. B: θαυμάζοιμί τ' ἄν — καὶ αὐτός, εἴ σοι ἔχει ἐπιδεῖξαι, ubi v. annot.

πληρώσει τε καὶ ἡδονῇ γίγνεσθαι, ὥςπερ δὲ πρὸς μέλαν φαιὸν ἀποσκοποῦντες ἀπειρίᾳ λευκοῦ, καὶ πρὸς τὸ ἄλυπον οὕτω λύπην ἀφορῶντες ἀπειρίᾳ ἡδονῆς ἀπατῶνται; Μὰ Δία, ἦ δ' ὅς, οὐκ ἂν θαυμάσαιμι, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον, εἰ μὴ οὕτως ἔχει. Ὧδέ γ' οὖν, εἶπον, ἐννόει· οὐχὶ πεῖνα καὶ δίψα καὶ τά τοιαῦτα
B κενώσεις τινές εἰσι τῆς περὶ τὸ σῶμα ἕξεως; Τί μήν; Ἄγνοια δὲ καὶ ἀφροσύνη ἆρ' οὐ κενότης ἐστὶ τῆς περὶ ψυχὴν αὖ ἕξεως; Μάλα γε. Οὐκοῦν πληροῖτ' ἂν ὅ τε τροφῆς μεταλαμβάνων καὶ ὁ νοῦν ἴσχων;

P. 585. ὥςπερ δὲ πρὸς μ. φ.] Interposui δέ e Mon. Flor. β. praeeunte Bekkero. Iidem libri habent πρὸς πλήρωσίν τε καὶ ἡδονὴν φέρεσθαι.

εἰ μὴ οὕτως ἔχει] ἔχοι Vat. Θ. Vind. Φ. v. p. 584. E.

Ὧδέ γ' οὖν, εἶπον] V. γε οὖν. Par. A. denuo collatus γ' οὖν. Sed γοῦν Vind. Ang. Vat. m. r. et Florentini. Dein Par. A. πείνη, superscripto α. Pro vulg. δίψη, quod solus Ven. Ξ. cum vett. editt. tenet, libri omnes δίψα. Formam in η terminatam veteribus Atticis usitatam esse docet Pierson. ad Moer. p. 183 sq. Accusativum πείνην legimus Phileb. p. 52. A. Deinde Bekk. tacitus dedit καὶ τοιαῦτα, omisso articulo, qui haud scio an operarum culpa exciderit. Nostri quidem libri eum constanter tuentur.

P. 585. πρὸς πληρώσει — γίγνεσθαι] ad expletionem et voluptatem pervenisse.

ὥςπερ δὲ πρὸς μέλαν φαιὸν ἀποσκοποῦντες] sed quemadmodum iuxta nigrum colorem fuscum spectantes albi coloris notitia deficiente, ita iuxta doloris vacuitatem videntes dolorem propter voluptatis imperitiam decipiuntur. In his non dubitavimus δὲ ex duobus codd. revocare, quod eiecisse videntur critici, quia sibi persuaserant locum nunc habere illam universi enuntiati appositionem ab ὥςπερ exordientem, de qua exposuimus ad Gorg. p. 448. E. Phaedon. p. 61. A. Theaet. p. 172. D. De Rep. III. p. 413. D. al. Atqui hic quidem ea ratio neutiquam statuenda est, quandoquidem inde ab ὥςπερ non epexegesis aliqua orditur, sed plane novum quiddam et contrarium infertur, unde superiori μὲν inter σφόδρα et οἴονται interiecto in consequentibus debuit respondere δέ. Sententia enim haec est: valde *quidem* sibi persuaserunt pervenisse se ad voluptatem, *sed* propter doloris vacuitatem et dolorem iuxta positum de illa falluntur. Itaque frustra sunt qui particulae δὲ defectum vel defendere vel excusare conati sunt. Deinde quoniam τὸ ἄλυπον cum φαιῷ et ἡ λύπη cum μέλανι comparatur, Schleiermacherus scriptum mavult: καὶ τὸ ἄλυπον οὕτω πρὸς λύπην ἀφορῶντες. Nec tamen quidquam mutandum neque probandum quod cod. Mon. corr. offert πρὸς φαιὸν

Πῶς δ' οὔ; Πλήρωσις δὲ ἀληθεστέρα τοῦ ἧττον ἢ τοῦ μᾶλλον ὄντος; Δῆλον, ὅτι τοῦ μᾶλλον. Πότερα οὖν ἡγεῖ τὰ γένη μᾶλλον καθαρᾶς οὐσίας μετέχειν, τὰ οἷον σίτου τε καὶ ποτοῦ καὶ ὄψου καὶ ξυμπάσης τροφῆς, ἢ τὸ δόξης τε ἀληθοῦς εἶδος καὶ ἐπιστήμης καὶ νοῦ καὶ ξυλλήβδην αὖ πάσης ἀρετῆς; ὧδε δὲ κρῖνε· C τὸ τοῦ ἀεὶ ὁμοίου ἐχόμενον καὶ ἀθανάτου καὶ ἀληθείας, καὶ αὐτὸ τοιοῦτον ὂν καὶ ἐν τοιούτῳ γιγνόμενον, μᾶλλον εἶναί σοι δοκεῖ ἢ τὸ μηδέποτε ὁμοίου καὶ θνητοῦ, καὶ αὐτὸ τοιοῦτον καὶ ἐν τοιούτῳ γι-

B. περὶ ψυχὴν αὖ ἕξεως] αὖ accessit ex Par. A. Vat. Θ. Ven. ΞΠ. et edit. Bas. 2. Recepit etiam Bekk.

Οὐκοῦν πληροῖτ' ἂν] Sic Par. ADK. Ven. II. Vind. Mon. Ang. Vat. m. et Florentini omnes. Vulgo post Οὐκοῦν male inserunt καί, recte a Bekkero deletum.

C. ξυλλήβδην αὖ πάσης] Sic Par. A. Vat. m. Ven. II. Vind. Φ. Flor. a. c. x. γ. Scribebatur vulgo ξυλλήβδην ἁπάσης.

ὧδε δὲ κρῖνε] Sic Par. AK. Ven. Ξ. Ang. Vat m. Flor. a. c. x. α. γ. Vulgo κρῖναι, quem infinitivum loco imperativi positum putabat Heindorf. ad Sophist. p. 277.

καὶ ἐν τοιούτῳ γιγν.] Vat. r. hic et mox ἐν τῷ τ. Non opus articulo. Praeterea αὖ τὸ τοιοῦτο Par. ADK. Vind. Φ. Ang.

μέλλον. Nam omnino res eodem redit, sive dolor iuxta doloris vacuitatem, sive doloris vacuitas iuxta dolorem spectari dicatur: perturbatur enim utriusque rei vicinitate de voluptate iudicium. Pro καὶ πρὸς τὸ ἄλυπον οὕτω ne quis requirat οὕτω καὶ πρὸς τὸ ἄλυπον, eadem collocatio verborum est libr. I. p. 354. B: ὥσπερ οἱ λίχνοι — ἀπογεύονται, καὶ ἐγώ μοι δοκῶ οὕτω — ὁρμῆσαι κτλ. Protagor. 329. A. ὥσπερ τὰ χαλκεῖα — καὶ οἱ ῥήτορες οὕτω κτλ. Phaedr. p. 230. D. ubi v. ann.

Ὧδέ γ' οὖν, εἶπον, ἐννόει] In his γ' vim acuit vocabuli ὧδε, sed οὖν inservit continuandae argumentationi. Ferri non potest γοῦν, quod ad universam sententiam pertineret, habens illud vim asseverandi cum restrictione quadam.

οὐχὶ πεῖνα καὶ δίψα —] Ad rem ipsam cf. Phileb. p. 31. E. sqq.

B. καὶ ὁ νοῦν ἴσχων] De usu verbi ἴσχειν Buttmann. Gr. Ampl. T. II. p. 141. „ἴσχω usurpatur, sicubi notiones retinendi, cohibendi, apprehendendi et nanciscendi, quae vulgari illo ἔχειν minus clare significantur, praecipue notandae sunt atque urgendae."

τοῦ ἧττον ἢ τοῦ μᾶλλον ὄντος;] h. e. τοῦ ἧττον καθαρᾶς οὐσίας μετέχοντος ἢ τοῦ μᾶλλον.

C. τὸ τοῦ ἀεὶ ὁμοίου ἐχόμενον —] Τὸ ἀεὶ ὅμοιον vocatur nunc quod alias dicitur τὸ ἀεὶ ὡσαύτως κατὰ ταὐτὸ ἔχον, ut Phaedon. p. 78. C. D. al. Etenim ὅμοιον saepenumero est

γνόμενον; Πολύ, ἔφη, διαφέρει τὸ τοῦ ἀεὶ ὁμοίου. Ἡ οὖν ἀεὶ ὁμοίου οὐσία οὐσίας τι μᾶλλον ἢ ἐπιστήμης μετέχει; Οὐδαμῶς. Τί δ', ἀληθείας; Οὐδὲ τοῦτο. Εἰ δὲ ἀληθείας ἧττον, οὐ καὶ οὐσίας; Ἀνάγκη. Οὐκοῦν
D ὅλως τὰ περὶ τὴν τοῦ σώματος θεραπείαν γένη τῶν γενῶν αὖ τῶν περὶ τὴν τῆς ψυχῆς θεραπείαν ἧττον ἀληθείας τε καὶ οὐσίας μετέχει; Πολύ γε. Σῶμα δὲ αὐτὸ ψυχῆς οὐκ οἴει οὕτως; Ἔγωγε. Οὐκοῦν τὸ τῶν μᾶλλον ὄντων πληρούμενον καὶ αὐτὸ μᾶλλον ὂν ὄντως μᾶλλον πληροῦται, ἢ τὸ τῶν ἧττον ὄντων καὶ αὐτὸ ἧττον ὄν; Πῶς γὰρ οὔ; Εἰ ἄρα τὸ πληροῦσθαι τῶν φύσει προσηκόντων ἡδύ ἐστι, τὸ τῷ ὄντι καὶ τῶν ὄντων πληρούμενον μᾶλλον μᾶλ-
E λον ὄντως τε καὶ ἀληθεστέρως χαίρειν ἂν ποιοῖ ἡδονῇ ἀληθεῖ, τὸ δὲ τῶν ἧττον ὄντων μεταλαμβάνον ἧττόν τε ἂν ἀληθῶς καὶ βεβαίως πληροῖτο καὶ ἀπιστοτέρας ἂν ἡδονῆς καὶ ἧττον ἀληθοῦς μεταλαμβάνοι. Ἀναγκαιότατα, ἔφη. Οἱ ἄρα φρονήσεως καὶ ἀρε-

D. τῶν μ. ὄντων πληρούμενον — μᾶλλον ὄντως] Prius μᾶλλον ante ὄντων ponunt Stephan. et Ven. Ξ., quam lectionem sequutus videtur Ficinus, qui haec sic expressit: quod revera verioribusque rebus impletur. Omittunt Vind. Par. K. Ang. Vat. m. Sed omitti propter sequentia non potest. Deinde

idem quod ὅμοιον ἑαυτῷ. Phaedr. p. 271. A: πότερον ἓν καὶ ὅμοιον πέφυκε, unum et simplex. Sympos. p. 173. D: ἀεὶ ὅμοιος εἶ, ὦ Ἀπολλόδωρε, semper tibi similis es. — Ἐχόμενόν τινος, cum aliquo coniunctum, exemplis illustravit Ast. ad Legg. p. 366. — μᾶλλον εἶναι, i. e. πλέον οὐσίας ἔχειν. conf. Phaedon. p. 93. B. Phileb. p. 41. extr. ibique ann. nostr. edit. Gothan. In proximis haud scio an opus sit Astii coniectura ἢ τὸ τοῦ μηδέποτε ὁμοίου.

Ἡ οὖν ἀεὶ ὁμοίου οὐσία — ἐπιστήμης μετ.] Locum labem suscepisse, vel responsum istud: Οὐδαμῶς, evincit. Vitium haeret in verbis ἀεὶ ὁμοίου, quod acute Hermannus vidit in ἀνομοίου mutandum esse. Sed ne sic quidem omnis sublata offensio est, quandoquidem requiritur τοῦ ἀνομοίου. Cod. Angel. ἡ οὖν μὴ ἀεὶ ὁμ. Flor. x. Alius liber Flor., nescio quis, ἡ δὲ τοῦ μηδέποτε ὁμοίου οὐσία. Verisimile est in antiquissimis libris olim scriptum fuisse: Ἡ δὲ τοῦ ἀνομοίου, sicuti ex isto ἀεὶ, quod plerosque omnes codd. adhuc inspectos occupavit, probabiliter coniicias. Nolumus tamen in re incerta quidquam in oratione Platonis, qualem codd. plurimi optimique exhibent, immutare. Sententiam liquet hanc esse debere: Num igitur eius, quod nunquam sibi constat, essentia essentiae aut scientiae ma-

τῆς ἄπειροι, εὐωχίαις δὲ καὶ τοῖς τοιούτοις ἀεὶ ξυνόντες, κάτω, ὡς ἔοικε, καὶ μέχρι πάλιν πρὸς τὸ μεταξὺ φέρονταί τε καὶ ταύτῃ πλανῶνται διὰ βίου, ὑπερβάντες δὲ τοῦτο πρὸς τὸ ἀληθῶς ἄνω οὔτε ἀνέβλεψαν πώποτε οὔτε ἠνέχθησαν, οὐδὲ τοῦ ὄντος τῷ ὄντι ἐπληρώθησαν, οὐδὲ βεβαίου τε καὶ καθαρᾶς ἡδονῆς ἐγεύσαντο, ἀλλὰ βοσκημάτων δίκην κάτω ἀεὶ βλέποντες καὶ κεκυφότες εἰς γῆν καὶ εἰς τραπέζας βόσκονται χορταζόμενοι καὶ ὀχεύοντες, καὶ ἕνεκα τῆς τούτων πλεονεξίας λακτίζοντες καὶ κυρίττοντες ἀλλήλους σιδηροῖς κέρασί τε καὶ ὁπλαῖς ἀποκτιννύασι δι' ἀπληστίαν, ἅτε οὐχὶ τοῖς οὖσιν οὐδὲ τὸ ὂν οὐδὲ τὸ στέγον ἑαυτῶν πιμπλάντες. Παντελῶς, ἔφη ὁ Γλαύκων, τὸν τῶν πολλῶν, ὦ Σώκρατες, χρησμῳδεῖς βίον. Ἆρ' οὖν οὐκ ἀνάγκη καὶ ἡδοναῖς ξυνεῖναι μεμιγμέναις λύπαις, εἰδώλοις τῆς ἀληθοῦς ἡδονῆς καὶ ἐσκιαγραφημέναις, ὑπὸ τῆς παρ' ἀλλήλας θέσεως ἀπο-

586 … B

Bekk. ὄντων post τῶν ἧττον tacitus omisit. Puto vocem operarum errore excidisse.

P. 586. πρὸς τὸ ἀληθῶς ἄνω] Sic Par. A. Vat. Θ. Ven. Ξ II. Vind. Ang. Vat. m. r. et Florentini. Vulgo ἀληθές.

B οὐδὲ τὸ στέγον] V. οὔτε. Mutavit Bekk. ex Par. A. Ven. Ξ. Vind. Ang. Vat. m., quibuscum consentiunt Flor. a. c. x. α. γ.

gis est particeps? In proximis ἀληθείας de veritate vi sua consistente atque obiective spectata intelligendum.

D. Οὐκοῦν ὅλως τὰ π.] h. e. ut in universum dicam.

Σῶμα δὲ αὐτὸ ψυχῆς οὐκ οἴει οὕτως;] sc. ἧττον ἀληθείας τε καὶ οὐσίας μετέχειν;

E. Οἱ ἄρα φρονήσεως καὶ ἀρετῆς —] Laudat Longin. XIII. §. 1. usque ad ἀπληστίαν, unde varias lectiones excerpsit Ast. Videlicet ille locum non integrum exscripsit.

P. 586. καὶ μέχρι πάλιν πρὸς τὸ μεταξὺ φέρονται] Tim. p. 25. B: τῶν ἐντὸς τῆδε Λιβύης μὲν ἦρχον μέχρι πρὸς Αἴγυπτον.

B. οὐδὲ τὸ στέγον ἑαυτῶν π.] Στέγειν dicuntur vasa rimis carentia, quae liquores ita continent, ut nihil effluat. Hoc loco τὸ στέγον intelligitur τὸ λογιστικὸν et partes animi illi morigerae, sicuti apparet ex p. 580. D. E. De τῷ ἐπιθυμητικῷ conf. locus Gorgiae p. 493. A. B., ubi inter alia leguntur haec: τοῦτο τῆς ψυχῆς οὗ αἱ ἐπιθυμίαι εἰσί, τὸ ἀκόλαστον αὐτοῦ καὶ οὐ στεγανόν, ὡς τετρημένος εἴη πίθος, διὰ τὴν ἀπληστίαν ἀπεικάσας.

χρησμῳδεῖς βίον] vitam istorum velut oraculo canis.

ὑπὸ τῆς παρ' ἀλλήλας θέσεως ἀποχραινομέναις] quae exinde, quod juxta se invicem positae sunt, trahunt colorem. Nam ἀπο-

C χραινομέναις, ὥςτε σφοδροὺς ἑκατέρας φαίνεσθαι καὶ ἔρωτας ἑαυτῶν λυττῶντας τοῖς ἄφροσιν ἐντίκτειν καὶ περιμαχήτους εἶναι, ὥςπερ τὸ τῆς Ἑλένης εἴδωλον ὑπὸ τῶν ἐν Τροίᾳ Στησίχορός φησι γενέσθαι περιμάχητον ἀγνοίᾳ τοῦ ἀληθοῦς; Πολλὴ ἀνάγκη, ἔφη, τοιοῦτόν τι αὐτὸ εἶναι.

Cap. XI. Τί δέ; περὶ τὸ θυμοειδὲς οὐχ ἕτερα τοιαῦτα ἀνάγκη γίγνεσθαι, ὃς ἂν αὐτὸ τοῦτο διαπράττηται ἢ φθόνῳ διὰ φιλοτιμίαν ἢ βίᾳ διὰ φιλονεικίαν ἢ θυμῷ διὰ δυςκολίαν, πλησμονὴν τιμῆς τε
D καὶ νίκης καὶ θυμοῦ διώκων ἄνευ λογισμοῦ τε καὶ νοῦ; Τοιαῦτα, ἦ δ' ὅς, ἀνάγκη περὶ τοῦτο εἶναι. Τί οὖν; ἦν δ' ἐγώ· θαῤῥοῦντες λέγωμεν, ὅτι καὶ περὶ τὸ φιλοκερδὲς καὶ τὸ φιλόνεικον ὅσαι ἐπιθυμίαι εἰσίν, αἳ μὲν ἂν τῇ ἐπιστήμῃ καὶ λόγῳ ἑπόμεναι καὶ μετὰ τούτων τὰς ἡδονὰς διώκουσαι, ἃς ἂν τὸ φρόνιμον ἐξηγῆται, λαμβάνωσι, τὰς ἀληθεστάτας τε

C. *ὥςτε σφοδρούς*] *σφοδράς* Flor. β. Mon. Ven. Ξ. Vat. r. Sed nec altera forma Atticis genere feminino inusitata.

Cap. XI. D. *ἅτε ἀληθείᾳ ἑπομένων*] Steph. invitis libris

χραίνεσθαι verbum est de pictoribus proprium, ut *σκιαγραφεῖσθαι*, de quo v. p. 583. B. Tim. Gloss. p. 276: *τὸ ἀποχραίνειν τὸ τὰ χρωσθέντα ἑνοποιεῖν.*

C. *ἔρωτας — λυττῶντας τ. ἄφρ. ἐντίκτειν*] amores sui furiosos imprudentibus iniicere.

ὥςπερ τὸ τῆς Ἑλένης —] Scholiast. ad Lycophron. v. 113: *λέγουσι γάρ, ὅτι διερχομένῳ* (Paridi) *δι' Αἰγύπτου ὡς* (dele) *Πρωτεὺς Ἑλένην ἀφελόμενος εἴδωλον Ἑλένης αὐτῷ δέδωκε καὶ οὕτως ἔπλευσεν εἰς Τροίαν, ὡς φησὶ Στησίχορος· Τρῶες οἳ τότ' ἔσαν Ἑλένης εἴδωλον ἔχοντες.* Vid. Schneidewin. Delect. Poes. iamb. p. 331. Etiam alii Helenam non in Troia, sed in Pharo insula versatam esse memoriae tradiderunt, veluti Herodot. II, 112 sqq., ubi v. intpp.

Cap. XI. *οὐχ ἕτερα τοιαῦτα ἀ. γίγνεσθαι*] nonne item talia accidant necesse est, si quis hoc ipsum peragat, i. e. *τῷ θυμοειδεῖ* satisfaciat, vel invidia propter honoris cupiditatem, vel vi propter contentionis studium, vel ira propter morositatem, expletionem honoris et victoriae et iracundiae expetens sine ratione ac mente? Verbum *διαπράττεσθαι* de cupiditatis expletione positum tetigimus ad Symp. p. 181. B. Ceterum *ὃς ἂν* dictum pro *ἐάν τις*, id quod latuit Schneiderum. Exempla structurae bene multa reperiuntur, ut Euthyphron. p. 3. C. sq. Apol. Socr. p. 22. B. Sympos. p. 176. D. Phaedr. p. 242. C. 269. D. Lachet. 188. A. conf. Schaefer. ad Sophocl. Trachin. v. 907. Rost. Gr. p. 121. 12. b. ed. VII.

D. *ἃς ἂν τὸ φρόνιμον*

λήψονται, ὡς οἷόν τε αὐταῖς ἀληθεῖς λαβεῖν, ἅτε
ἀληθείᾳ ἑπομένων, καὶ τὰς ἑαυτῶν οἰκείας, εἴπερ τὸ E
βέλτιστον ἑκάστῳ, τοῦτο καὶ οἰκειότατον; Ἀλλὰ μήν,
ἔφη, οἰκειότατόν γε. Τῷ φιλοσόφῳ ἄρα ἑπομένης
ἁπάσης τῆς ψυχῆς καὶ μὴ στασιαζούσης ἑκάστῳ τῷ
μέρει ὑπάρχει εἴς τε τἆλλα τὰ ἑαυτοῦ πράττειν καὶ
δικαίῳ εἶναι, καὶ δὴ καὶ τὰς ἡδονὰς τὰς ἑαυτοῦ ἕκα-
στον καὶ τὰς βελτίστας καὶ εἰς τὸ δυνατὸν τὰς ἀλη- 587
θεστάτας καρποῦσθαι. Κομιδῇ μὲν οὖν. Ὅταν δὲ
ἄρα τῶν ἑτέρων τι κρατήσῃ, ὑπάρχει αὐτῷ μήτε τὴν
ἑαυτοῦ ἡδονὴν ἐξευρίσκειν, τά τε ἄλλ' ἀναγκάζειν ἀλ-
λοτρίαν καὶ μὴ ἀληθῆ ἡδονὴν διώκειν. Οὕτως, ἔφη.
Οὐκοῦν ἃ πλεῖστον φιλοσοφίας τε καὶ λόγου ἀφέ-
στηκε, μάλιστ' ἂν τοιαῦτα ἐξεργάζοιτο; Πολύ γε.
Πλεῖστον δὲ λόγου ἀφίσταται οὐχ ὅπερ νόμου τε
καὶ τάξεως; Δῆλον δή. Ἐφάνησαν δὲ πλεῖστον ἀφε-

omnibus *ἑπόμεναι* scripsit.

E. *εἴπερ τὸ βέλτιστον ἑκάστῳ*] Ast. coniecit *εἴπερ ὃ βέλτιστον*, quod nunc non probaverim.

ἐξηγῆται] h. e. quas *τὸ φρόνιμον* ostendat ac monstret, tanquam interpres ac monstrator. Nam ita nunc *ἐξηγεῖσθαι* intellexerim. Verbi usum illustrat Ruhnk. ad Tim. Gloss. p. 109 sqq.

ἅτε ἀληθείᾳ ἑπομένων] Debebat esse *ἑπομέναις*. Sed genitivus praegresso dativo nihil habet offensionis; v. ad VII. p. 518. A. coll. p. 590. D.

E. *εἴπερ τὸ βέλτιστον — ταῦτο*] *τοῦτο* post subiectum cum vi illatum; v. ad Charmid. p. 163. C. Theaet. p. 171. D. Legg. II. p. 657. E. XII. p. 959. A. Weber. ad Demosth. in Aristocr. p. 158.

Τῷ φιλοσόφῳ ἄρα] — philosopham igitur partem s. *τὸ λογιστικὸν* si sequitur universus animus neque ab eo dissidet, unicuique etc. De proximis cf. Phaed. p. 81. A: *ὑπάρχει αὐτῇ εὐδαίμονι εἶναι — κακῶν τῶν ἀνθρωπείων ἀπηλλαγμένῃ — ὡς ἀληθῶς — μετὰ θεῶν διάγουσα*, ubi quod Heindorfius *διαγούσῃ* legendum censuit, multo lenius licebit corrigere *διάγουσαν*, ut similiter accusativus post dativum inferatur atque hoc loco, ubi deinceps scriptum: *καὶ δὴ καὶ — ἕκαστον — τὰς ἀληθεστάτας καρποῦσθαι.* Etenim post *ἔξεστι, ὑπάρχει*, alia huiusmodi verba, etsi plerumque dativus ponitur, tamen etiam accusativus infinitivo adiungi potuit. Unde factum est, ut utraque constructio saepenumero mira varietate coniungeretur. Euthyphr. p. 5. A: *ἆρ' οὖν μοι — κράτιστόν ἐστι μαθητῇ σῷ γενέσθαι — λέγοντα, ὅτι κτλ.* Xenoph. Cyrop. II, 1. 15: *ἔξεστι δ' ὑμῖν, εἰ βούλεσθε, λαβόντας ὅπλα — εἰς — κίνδυνον ἐμβαίνειν.* Aeschin. adv. Ctesiph. §. 2: *ἵνα ἐξῇ πρῶτον μὲν τῷ πρε-*

στῶσαι οὐχ αἱ ἐρωτικαί τε καὶ τυραννικαὶ ἐπιθυμίαι;
B Πολύ γε. Ἐλάχιστον δὲ αἱ βασιλικαί τε καὶ κόσμιαι; Ναί. Πλεῖστον δή, οἶμαι, ἀληθοῦς ἡδονῆς καὶ οἰκείας ὁ τύραννος ἀφεστήξει, ὁ δὲ ὀλίγιστον. Ἀνάγκη. Καὶ ἀηδέστατα ἄρα, εἶπον, ὁ τύραννος βιώσεται, ὁ δὲ βασιλεὺς ἥδιστα. Πολλὴ ἀνάγκη. Οἶσθ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὅσῳ ἀηδέστερον ζῇ τύραννος βασιλέως; Ἂν εἴπῃς,

P. 587. B. ὁ δὲ ὀλίγιστον] ὀλίγοστον Par. DK. Ven. II. Vat. Θ. Ang. Vat. r. Flor. x. Mox δυεῖν Vat. Θ. r., quod recepit Bekkerus. — νόθαιν Vat. Θ. Ven. II. Par. DK. Mon. Ang. Vat. r., quod placuit Schneidero et Turicensibus. Aliter, opinor, factum esset, si illi novissent, quod nunc exploratum habetur, librum Par.

σβυτάτῳ — συμβουλεύειν, δεύτερον δὲ — τὸν βουλόμενον — γνώμην ἀποφαίνεσθαι. Plura rei exempla dabunt Brunck. ad Sophocl. Electr. v. 480. Elmsl. ad Eurip. Heracl. v. 693. Intpp. ad Lucian Somn. §. 26. et 35. Dorvill. ad Chariton. p. 586. ed. Lips.

P. 587. B. ὁ τύραννος ἀφεστήξει] De hac forma futuri v. Matth. Gr. Ampl. T. I. §. 210. ann. 3.

Τριῶν ἡδονῶν — νόθοιν] Nam una rationis (τοῦ λογιστικοῦ) voluptas sincera est; sed iracunda animi pars (τὸ θυμικόν) atque τὸ ἐπιθυμητικόν utuntur voluptatibus adulterinis.

τῶν νόθων εἰς τὸ ἐπ. ὑπερβάς] Dicitur tyrannus ultra extremos adulterinarum voluptatum terminos progredi, utpote fugiens legem et rationem atque servis quibusdam indulgens ac voluptatibus. Nam τὸ ἐπέκεινα sunt termini vel fines extremi adulterinarum voluptatum, ultra quos ad summa earum fastigia pervenitur.

Ἀπὸ τοῦ ὀλιγαρχικοῦ —] Locus a multis tractatus, uberrimeque illustratus a Schneidero in Vol. III. ed. Civitatis Praef. p. XCII. — CXV., qui etiam superiorum interpretum opiniones enarravit ac percensuit. Quamquam nos quidem ei neutiquam de omnibus assentimur. conf. etiam Schleierm. Interp. Germ. p. 695 sqq. Cousin. Oeuvres de Platon. Vol. XV. p. 355—371 Susemihl. Genet. Entwickel. d. Platon. Philos. Vol. II. p. 244 sq. Nobis quid videatur, paucis significasse satis erit. Statuit igitur philosophus tria voluptatum genera, unum sincerarum, duo adulterarum, ultra quarum terminos tyrannum progredi arbitratur. Itaque secundum ipsam voluptatum naturam tyrannum tertio gradu a vera voluptate abesse censet. Quibus ita positis numero isto ternario ita utitur, ut primum eius ope multiplicet numeros intervallorum, quibus quinque civitatum principes vel cives, in binas illi classes secundum trina membra descripti, a se invicem distare, hoc est, pro sua quique conditione a vera voluptate abesse indicandi sint. Quo negotio peracto hunc ipsum numerum isto modo auctum eumque planum (ἐπίπεδον) ac secundum τὸ μῆκος exploratum etiam secundum δύναμιν καὶ αὔξην, per secundam potentiam atque tertium auctum, multiplicat, quo denique plene appareat, quanto intervallo tyrannus secundum

ἔφη. Τριῶν ἡδονῶν, ὡς ἔοικεν, οὐσῶν, μιᾶς μὲν γνησίας, δυοῖν δὲ νόθοιν, τῶν νόθων εἰς τὸ ἐπέκεινα ὑπερβὰς ὁ τύραννος, φυγὼν νόμον τε καὶ λόγον, δούλαις τισὶ δορυφόροις ἡδοναῖς ξυνοικεῖ, καὶ ὁπόσῳ ἐλαττοῦται οὐδὲ πάνυ ῥᾴδιον εἰπεῖν, πλὴν ἴσως ὧδε. Πῶς; ἔφη. Ἀπὸ τοῦ ὀλιγαρχικοῦ τρίτος που ὁ τύραννος ἀφειστήκει· ἐν μέσῳ γὰρ αὐτῶν ὁ C

A. νόθων exhibere ac primitus νόθοιν, non νόθαιν scriptum habuisse. Pro τῶν νόθων male Steph. τὸ νόθον.

C. καὶ ὁπόσῳ ἐλ.] ὁπόσῳ Par. A. Ven. Ξ. Vind. Vat. m, Flor. a. c. α. χ. Ante Schn. erat ὁπόσα.

ἐν μέσῳ γὰρ αὐτῶν ὁ δημ.] Steph. αὐτῷ. Vind. Par. K.

utramque rationem ab optimo principe vel aristocratico distare putandus sit. Redit vero omnis ratio eius huc. Constituit philosophus supra quinque civitatum genera hoc ordine sese excipientia: aristocratiam, quam eandem etiam ut regalem principatum informat, timocratiam, oligarchiam, democratiam, denique tyrannidem. Iam vero tyrannum ab oligarchico tribus gradibus, oligarchicum vero ab aristocratico vel regali principe item tribus gradibus distare animadvertit. Quos quidem gradus non iam ita dinumerat, ut sex esse intelligantur, sed potius multiplicando auget, ita ut ter terni, hoc est, noveni emergant. Nempe vis ternionis, qua efficitur graduum multiplicatio, utique exinde repetenda est, quod tyrannus iudicatus est a sincera voluptate tertio gradu remotus esse. Iam vero postquam hac ratione demonstratum est, tyrannum secundum numerum planum sive ἐπίπεδον (h. e. simplex quadratum) novem gradibus abesse a sincerae voluptatis fructu, deinde etiam proceditur longius. Informavit enim philosophus vim voluptatis non tantum ut linea vel longitudine porrectam, sed etiam ut extensam in latitudinem sive ut cubicam. In quo fortasse secutus est Pythagoreos, quos ipsos quoque constat virtutes et vitia ad numeros retulisse, ut nec mirum videatur, si etiam voluptates ad eandem trutinam exigere studuerint. Nimirum cubicam illi rationem, si quid iudicare possumus, ideo maxime respectaverunt, quia virtutum, vitiorum, sensuum, voluptatum denique, materiam quasi quandam vel substantiam esse intelligere sibi visi sunt, qua vis ipsorum absolveretur. Haec igitur caussa videtur esse, cur Plato voluptatis adulterae cum voluptate sincera comparationem etiam ad cubicam mensuram revocandam statuerit. Quam quidem mensuram ipse significavit verbis: κατὰ δύναμιν καὶ τὴν τρίτην αὔξην. Etenim δύναμις mathematicis Graecis est potentia, imprimis secunda vel quadrata, sicuti ad Theaeteti locum p. 147. D. ostendimus. Quare apte subiungitur: καὶ τρίτην αὔξην, quo significatur tertia potentia. Itaque numerus novenarius, qui primitus ex ternione ut radice ortus est ἐπίπεδος, iam rursus semet ipso tertia potentia adaugetur, hoc modo: $9 \times 9 = 81$.

δημοτικὸς ἦν. Ναί. Οὐκοῦν καὶ ἡδονῆς τρίτῳ εἰδώλῳ πρὸς ἀλήθειαν ἀπ' ἐκείνου ξυνοικοῖ ἄν, εἰ τὰ πρόσθεν ἀληθῆ; Οὕτως. Ὁ δέ γε ὀλιγαρχικὸς ἀπὸ
D *τοῦ βασιλικοῦ αὖ τρίτος, ἐὰν εἰς ταὐτὸν ἀριστοκρατικὸν καὶ βασιλικὸν τιθῶμεν. Τρίτος γάρ. Τριπλασίου ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, τριπλάσιον ἀριθμῷ ἀληθοῦς ἡδονῆς ἀφέστηκε τύραννος. Φαίνεται. Ἐπίπεδον ἄρ', ἔφην, ὡς ἔοικε, τὸ εἴδωλον κατὰ τὸν τοῦ μήκους ἀρι-*

Vat. m. Flor. a. c. α. *δημοκρατικός*, quod in Par. A. superscriptum est.

D. *καὶ τρίτην αὔξην*] *τὴν* vulgo ante *τρίτην* interpositum om. Par. A. Vind. Φ. Vat. m. Flor. a. γ. Eiecerunt etiam Schn. Turr. Herm.

E. *τελεωθείσῃ τῇ π.*] Sic Vat. Θ. Par. DK. Ven. II. pro

et 9 × 81 = 729, qui ipse est numerus ille tyrannicus, qui indicat, quantum discriminis inter optimum optimae civitatis principem atque tyrannum felicitatis habita ratione intercedat. Quae omnia quo clarius perspiciantur, non inutile erit rem in tabula descriptam sub oculorum conspectu posuisse:

	longitudo	latitudo
I. aristocratia s. regalis principatus:		1:9
II. timocratia:	3	27
III. oligarchia:	×	81
IV. democratia:	3	243
V. tyrannis:	×	729
	9	

Iam vero ubi disquirimus, quid consilii Plato in his ita explicandis sequutus esse putari debeat, res nobis quidem neutiquam adeo obscura videtur, ut explicari nequeat. Nam quum libro octavo atque nono uberrima disputatione *τὸ ποιόν* sive qualitatem felicitatis et infelicitatis variorum imperiorum illustraverit, tum hoc loco etiam *τὸ ποσόν* sive quantitatem eiusdem indicavit, quod profecto ad rem praesentem longe fuit gravissimum, ut denique hac quoque ex parte constaret certius, quantum iustitia iniustitiae felicitatis nomine antecelleret. Hoc autem perfecit ratione Pythagorica, quippe quam unam ad huius rei demonstrationem aptissimam esse intellexisset. Quocirca totam rem quod revocavit ad calculos, minime mirum aut absurdum videri debet, praesertim quum id instituerit prudentissime. Callidissimo enim consilio in exquirenda voluptatum latitudine duplicem fecit rerumpublicarum ordinem, alterum, qui aristocratiam, timocratiam et oligarchiam complecteretur atque secundae tantum potentiae (*τῆς δυνάμεως*) haberet augmentum; alterum qui ab ipsa oligarchia exorsus usque ad tyrannidem pertenderet atque tertiae potentiae (*τῆς τρίτης αὔξης*) vim experiretur. Qua ratione luculentissime demonstravit, infelicitatis atque miseriae incrementa in civitatibus ipsis pariter atque in earum recto-

θμὸν ἡδονῆς τυραννικῆς ἂν εἴη. Κομιδῇ γε. Κατὰ δὲ δύναμιν καὶ τρίτην αὔξην δῆλον δὴ ἀπόστασιν ὅσην ἀφεστηκὼς γίγνεται. Δῆλον, ἔφη, τῷ γε λογιστικῷ. Οὐκοῦν ἐάν τις μεταστρέψας ἀληθείᾳ ἡδονῆς τὸν βασιλέα τοῦ τυράννου ἀφεστηκότα λέγῃ, ὅσον ἀφέστηκεν, ἐννεακαιεικοσικαιεπτακοσιοπλασιάκις ἥδιον αὐτὸν ζῶντα εὑρήσει τελεωθείσῃ τῇ πολλαπλασιώσει, τὸν δὲ τύραννον ἀνιαρότερον τῇ αὐτῇ ταύτῃ ἀπο- E

vulg. τελειωθείσῃ. Altera forma haud scio an ubique restituenda sit. Libr. V. p. 465. D. τροφὴ τελεωτέρα, ubi nullus codex τελειοτέρα, quum Politic. p. 270. B. plurimi habeant τελειοτάτην τροφήν. meliores τελεωτάτην. Libr. II. p 377. B. longe plurimi τελεωθῶσι. V. p. 466 E. omnes τελεωθέντας. VI. p. 487. A. paucissimi τελειωθῶσι. Ibid. p. 498. B. plurimi τελεοῦσθαι. Vulgatum tenuit Schneid. asseclis suis consentientibus.

ribus tanto vehementius invalescere, quo longius ipsae ab optimo principatu remotae essent. Nam in tribus quidem prioribus civitatum generibus minor tardiorque malorum progressio fit; in posterioribus autem eadem tanta vi ingruit, ut mala malis ingenti multitudine accumulari facile intelligatur.

ἡδονῆς τρίτῳ εἰδώλῳ] Est enim voluptas tyranni nihil nisi adumbrata quaedam verae voluptatis species.

Τριπλασίου ἄρα — τριπλάσιον] um das Dreifache des Dreifachen ist er entfernt.

Ἐπίπεδον ἄρ' — εἴη] Vocabulum *ἐπίπεδον* illustratur verbis consequentibus: *κατὰ τὸν τοῦ μήκους ἀριθμόν.* Intelligitur autem numerus novenarius ternarii numeri multiplicatione effectus, qui quoniam quadrati instar superficiem tantum repraesentat neque corpus solidum, recte vocatur *ἐπίπεδον*. Minus recte Schneiderus p. LXXXXVI. verba sic interpretatur: Si quis simulacrum voluptatis tyrannicae planum ponat, ei longitudinis numero iam indicato utendum et secundum eum plani magnitudinem definiendam esse.

Κατὰ δὲ δύναμιν καὶ τρίτην αὔξην] Opponitur *δύναμις καὶ τρίτη αὔξη* antegresso *ἐπιπέδῳ*. Nimirum *δύναμις*, ut iam antea significavimus, secunda potentia numeri novenarii intelligitur: 9 × 9 = 81.: sed *τρίτη αὔξη* vocatur tertia eiusdem potentia: 9 × 81 = 729. Nam *δύναμιν* eximie dici secundam potentiam, ad Theaetetum p. 147. D. monuimus. Fallitur igitur de his Schneiderus l. c. *τρίτην αὔξην* putans per epexegesin ad *δύναμιν* additum esse. Efficitur autem ipso hoc secundae potentiae auctu sane eatenus latitudo, quatenus numerus novenarius numeri ternarii quadrato exstitit ideoque multiplicatio ternionis quodammodo est continuata.

ἐὰν τις μεταστρέψας —] i. e. inversa ratione, ita ut non iam definiatur, quanto inter-

στάσει. Ἀμήχανον, ἔφη, λογισμὸν καταπεφόρηκας τῆς
588 διαφορότητος τοῖν ἀνδροῖν, τοῦ τε δικαίου καὶ τοῦ
ἀδίκου, πρὸς ἡδονήν τε καὶ λύπην. Καὶ μέντοι καὶ
ἀληθῆ καὶ προσήκοντά γε, ἦν δ' ἐγώ, βίοις ἀριθμόν,
εἴπερ αὐτοῖς προσήκουσιν ἡμέραι καὶ νύκτες καὶ μῆ-
νες καὶ ἐνιαυτοί. Ἀλλὰ μήν, ἔφη, προσήκουσιν. Οὐ-
κοῦν εἰ τοσοῦτον ἡδονῇ νικᾷ ὁ ἀγαθός τε καὶ δί-
καιος τὸν κακόν τε καὶ ἄδικον, ἀμηχάνῳ δὴ ὅσῳ
πλεῖον νικήσει εὐσχημοσύνῃ τε βίου καὶ κάλλει καὶ
ἀρετῇ; Ἀμηχάνῳ μέντοι νὴ Δία, ἔφη.

Cap. XII. Εἶεν δή, εἶπον· ἐπειδὴ ἐνταῦθα λό-
B γου γεγόναμεν, ἀναλάβωμεν τὰ πρῶτα λεχθέντα, δι'
ἃ δεῦρ' ἥκομεν. ἦν δέ που λεγόμενον λυσιτελεῖν ἀδι-

P. 588. ὅσῳ πλεῖον νικήσει] πλέονι Mon. Flor. β. x. probante Bekkero. Angel. πλείονι. Sed πλεῖον melius convenit cum τοσοῦτον.

Cap. XII. B. αὐτῷ διαλεγώμεθα] V. αὐτό, quod e Stob.

vallo tyrannus a rege distet, sed potius quanto beatior sit rex, quam tyrannus. De usu loquendi v. ann. ad Gorg. p. 456. E.

E. τῆς διαφορότητος τῶν ἀνδρῶν] Vocabulum διαφορότης tanquam Platonicum notarunt Moeris p. 128. Thomas M. p. 222. Legitur etiam Theaet. p. 209. A. D. Phileb. p. 12. E. 14. A. Parmenid. p. 141. C. De καταπεφόρηκας consulas Matthiae Gr. §. 378.

P. 588. Καὶ μέντοι καὶ ἀληθῆ — βίοις ἀριθμόν] Significatur numerum 729 hac in caussa etiam longe esse convenientissimum, quia eo vitarum dies et noctes, menses, anni definiantur, ut facile inde intelligi liceat, quantum felicitatis et infelicitatis discrimen inter regem et tyrannum atque etiam ceteros vel singulis temporum momentis intercedat. Nam hic videtur verborum sensus esse, quem Schneiderus l. c. p. LXXXXII. parum accurate declaravit, hoc dici existimans: regi tantundem singulis minutis, quas dicimus, voluptatis suppetere, quantum tyranno totis diebus, singulisque vel horis vel diebus noctibusve perceptam ab hoc voluptatem aequare illius menstruam vel annuam. Hoc enim si Plato voluit, certe ei non opus fuit uno maxime numero 729, sed potuit uti etiam alio. At nimirum ipse philosophus hunc unum potissimum numerum καὶ ἀληθῆ καὶ προσήκοντα βίοις dixit, siquidem ei vitae dies et noctes et menses et anni conveniant. Nimirum significavit isto modo virtutem illius numeri utique hanc esse, ut metiendis temporibus sit longe aptissimus. Quippe dimidium eius fere annum trecentorum sexaginta quinque dierum complet, ut dies atque noctes si connumerentur, ille ipse numerus 729 efficiatur. Atque similis est ratio horarum cum mensibus comparatarum, et minutarum diei partium, quas hodie vocare solemus, ubi ad diem comparantur. Verissime igitur hactenus Schneiderus:

κεῖν τῷ τελέως μὲν ἀδίκῳ, δοξαζομένῳ δὲ δικαίῳ. ἢ οὐχ οὕτως ἐλέχθη; Οὕτω μὲν οὖν. Νῦν δή, ἔφην, αὐτῷ διαλεγώμεθα, ἐπειδὴ διωμολογησάμεθα, τό τε ἀδικεῖν καὶ τὸ δίκαια πράττειν ἣν ἑκάτερον ἔχει δύναμιν. Πῶς; ἔφη. Εἰκόνα πλάσαντες τῆς ψυχῆς λόγῳ, ἵν' εἰδῇ ὁ ἐκεῖνα λέγων οἷα ἔλεγε. Ποίαν τινά; ἦ δ' ὅς. Τῶν τοιούτων τινά, ἦν δ' ἐγώ, οἷα μυθολογοῦνται παλαιαὶ γενέσθαι φύσεις, ἥ τε Χιμαίρας καὶ ἡ Σκύλλης καὶ Κερβέρου, καὶ ἄλλαι τινὲς συχναὶ λέγονται ξυμπεφυκυῖαι ἰδέαι πολλαὶ εἰς ἓν γενέσθαι. C Λέγονται γάρ, ἔφη. Πλάττε τοίνυν μίαν μὲν ἰδέαν θηρίου ποικίλου καὶ πολυκεφάλου, ἡμέρων δὲ θηρίων ἔχοντος κεφαλὰς κύκλῳ καὶ ἀγρίων, καὶ δυνατοῦ με-

Sermon. IX. p. 119. Euseb. Praep. Ev. XII, 46. p. 615. C. et codd. Par. ADK. Vat. Θ. Ven. ΞII. Vind. Mon. Ang. Vat. m. r. correctum. Erroris causam ex loci interpretatione cognosces. Frustra C. Schmidt. Epist. ad Turr. p. 13. corr. αὖ οὕτω διαλ.

Ille enim numerus is est, qui et annum et mensem et diem et noctem sic metitur, ut temporis partitio proxime ad eam, qua hodie utimur, accedens inde proficiscatur, cuius partitionis veritas simul clarissima in luce collocata apparet.

ἀμηχάνῳ δὴ ὅσῳ πλεῖον νικήσει] Structuram illustravit Matth. Gr. §. 445. c.

Cap. XII. B. ἐνταῦθα λόγου] Frequentius dicitur addito articulo ἐνταῦθα τοῦ λόγου, monente Lobeck. ad Phrynich. p. 280.

ἦν δέ που λεγόμενον] Sequitur locus gravissimus, quo refutatur sententia Thrasymachi, qui libro primo contenderat iniustitiam ita plurimum prodesse, si et perfecta esset et iustitiae speciem prae se ferret. Nec tamen Thrasymachus hic diserte nominatur, sed tantum significatur, sive id fiat per urbanitatem quandam, sive ne homo ad iram proclivior et iam factus sedatior denuo lacessatur. Latet autem in antegresso: ἦν δέ που λεγόμενον notio pronominis indefiniti τις. Unde deinde αὐτῷ διαλεγώμεθα infertur. Sic αὐτὸς ad suppressum τις referri docuimus ad Gorg. p. 469. C. 520. E. De Rep. VI. p. 503. D. infra p. 591. A.

C. Πλάττε τοίνυν μίαν μὲν ἰδ.] Allegoria prorsus egregia, qua rationem hominis partem esse vere humanam praeclare docetur. Ceterum haec multorum scriptorum imitatione celebrata sunt. v. Galen. de Hipp. et Plat. Dogm. VI. p. 298. Bas. Themist. in Gratian. p. 169. C. Synesius Dion. p. 39. fin. de Regn. p. 11. A. Iamblich. Protrept. p. 30. et 84. sqq. ed. Kiessl. Plotin. Ennead. p. 4. G. Ioannes Chrysostom. Homil. III. p. 20. ed. Matthaei. Photius c. Manichaeos in Wolfii Anecdot. Gr. T. II. p. 95. et quos laudant Boisson. ad Philostrat. p. 321. Creuzer. ad Procl. in Alcib. p. 78. sqq. p. 160. Praeterea conferas ipsum Platonem De Rep. libr. IV. p. 430. B. Politic. p. 309. D. Phaedr. p. 246. A. sqq. et p. 230. A.

ταβάλλειν καὶ φύειν ἐξ αὐτοῦ πάντα ταῦτα. Δεινοῦ
D πλάστου, ἔφη, τὸ ἔργον· ὅμως δέ, ἐπειδὴ εὐπλαστό-
τερον κηροῦ καὶ τῶν τοιούτων λόγος, πεπλάσθω.
Μίαν δὴ τοίνυν ἄλλην ἰδέαν λέοντος, μίαν δὲ ἀν-
θρώπου· πολὺ δὲ μέγιστον ἔστω τὸ πρῶτον, καὶ δεύ-
τερον τὸ δεύτερον. Ταῦτα, ἔφη, ῥᾴω· καὶ πέπλασται.
Σύναπτε τοίνυν αὐτὰ εἰς ἓν τρία ὄντα, ὥςτε πῃ ξυμ-
πεφυκέναι ἀλλήλοις. Συνῆπται, ἔφη. Περίπλασον δὴ
αὐτοῖς ἔξωθεν ἑνὸς εἰκόνα, τὴν τοῦ ἀνθρώπου, ὥςτε
E τῷ μὴ δυναμένῳ τὰ ἐντὸς ὁρᾶν, ἀλλὰ τὸ ἔξω μόνον
ἔλυτρον ὁρῶντι ἓν ζῶον φαίνεσθαι, ἄνθρωπον. Πε-
ριπέπλασται, ἔφη. Λέγωμεν δὴ τῷ λέγοντι, ὡς λυσι-
τελεῖ τούτῳ ἀδικεῖν τῷ ἀνθρώπῳ, δίκαια δὲ πράτ-
τειν οὐ ξυμφέρει, ὅτι οὐδὲν ἄλλο φησὶν ἢ λυσιτελεῖν
αὐτῷ τὸ παντοδαπὸν θηρίον εὐωχοῦντι ποιεῖν ἰσχυ-
ρὸν καὶ τὸν λέοντα καὶ τὰ περὶ τὸν λέοντα, τὸν
589 δὲ ἄνθρωπον λιμοκτονεῖν καὶ ποιεῖν ἀσθενῆ, ὥςτε
ἕλκεσθαι ὅπῃ ἂν ἐκείνων ὁπότερον ἄγῃ, καὶ μηδὲν ἕτε-
ρον ἑτέρῳ ξυνεθίζειν μηδὲ φίλον ποιεῖν, ἀλλ᾽ ἐᾶν αὐτὰ
ἐν αὑτοῖς δάκνεσθαί τε καὶ μαχόμενα ἐσθίειν ἄλληλα.

C. φύειν ἐξ αὐτοῦ πάντα ταῦτα] Sic Bekkerus ex Par. ADK. Vat. Θ. Ven. II. Mon. Ang. Vat. δ., quibuscum Flor. β. x. faciunt. Vulgo ταῦτα πάντα.

D. καὶ δεύτερον τὸ δεύτερον] Steph. per errorem scripsit: καὶ δεύτερον δεύτερον, τὸ δεύτερον.

P. 589. ὅπῃ ἂν — ἄγῃ] Par. K. ὅποι, probante Astio. v. ad libr. VIII. p. 556. A. et VI. p. 492. C. Coniunctivum ἄγῃ pro vulg. ἄγοι praebuerunt Par. A. Vat. Θ. Ven. II. Vindob. Ang. Vat. m. r. Stobaeus et Eusebius.

D. ἐπειδὴ εὐπλαστότερον — λόγος] Imitatores loci indicat Victor. Varr. Lectt. X, 14. conf. Cicer. De Orat. III. cap. 45.

E. τὸ ἔξω μόνον ἔλυτρον] externum tantum velamen, h. e. humanam speciem, qua monstrum veluti involutum est.

P. 589. ὅθεν τοῦ ἀνθρώπου ὁ ἐντὸς ἄνθρ.] En hominem in homine latentem! Videlicet internus ille homo, qui in immani inclusus est bestia, humanam rationem significat, sive το λογιστικόν, penes quod τοῦ ἐπιθυμητικοῦ et θυμικοῦ imperium esse convenit.

B. την τοῦ λέοντος φύσιν] Nam τὸ θυμικόν, utpote pars animi cupiditatibus generosior, τῷ λογιστικῷ debet contra τὸ ἐπιθυμητικόν ferre auxilium. De quo argumento philosophus libro quarto copiosius exposuit.

Παντάπασι γάρ, ἔφη, ταῦτ' ἂν λέγοι ὁ τὸ ἀδικεῖν ἐπαινῶν. Οὐκοῦν αὖ ὁ τὰ δίκαια λέγων λυσιτελεῖν φαίη ἂν δεῖν ταῦτα πράττειν καὶ ταῦτα λέγειν, ὅθεν τοῦ ἀνθρώπου ὁ ἐντὸς ἄνθρωπος ἔσται ἐγκρατέστατος, καὶ τοῦ πολυκεφάλου θρέμματος ἐπιμελήσεται B *ὥσπερ γεωργός, τὰ μὲν ἥμερα τρέφων καὶ τιθασεύων, τὰ δὲ ἄγρια ἀποκωλύων φύεσθαι, ξύμμαχον ποιησάμενος τὴν τοῦ λέοντος φύσιν, καὶ κοινῇ πάντων κηδόμενος, φίλα ποιησάμενος ἀλλήλοις τε καὶ αὑτῷ, οὕτω θρέψει; Κομιδῇ γὰρ αὖ λέγει ταῦτα ὁ τὸ δίκαιον ἐπαινῶν. Κατὰ πάντα τρόπον δὴ ὁ μὲν τὰ δίκαια ἐγκωμιάζων ἀληθῆ ἂν λέγοι, ὁ δὲ τὰ ἄδικα* C *ψεύδοιτο. πρός τε γὰρ ἡδονὴν καὶ πρὸς εὐδοξίαν καὶ ὠφέλειαν σκοπουμένῳ ὁ μὲν ἐπαινέτης τοῦ δικαίου ἀληθεύει, ὁ δὲ ψέκτης οὐδὲν ὑγιὲς οὐδ' εἰδὼς ψέγει ὅ τι ψέγει. Οὔ μοι δοκεῖ, ἦ δ' ὅς, οὐδαμῇ γε. Πείθωμεν τοίνυν αὐτὸν πρᾴως, οὐ γὰρ ἑκὼν ἁμαρτάνει, ἐρωτῶντες· Ὦ μακάριε, οὐ καὶ τὰ καλὰ καὶ αἰσχρὰ νόμιμα διὰ τὰ τοιαῦτ' ἂν φαῖμεν γεγονέναι; τὰ μὲν καλὰ τὰ ὑπὸ τῷ ἀνθρώπῳ, μᾶλλον* D

B. *καὶ τιθασεύων*] *τιθασεύων* Par. A. Vat. m. Flor. a. c. et a pr. Vind. Vulgo *τιθασσεύων*. Receptam scripturam vulgatae praeferendam esse docuit Porson. Adversar. p. 112. ed. Lips.

ὁ μὲν τὰ δίκαια] Sic Par. ADK. Ven. II. Vind. Mon. Ang. Vat. m. et sex Florentini. Vulgo *μέν* post *τά* ponebant. In Vat. Θ. r. *μέν* deest.

C. *ὅ τι ψέγει*] Vulgatum *ψέγοι* solus Vat. Θ. tueri videtur.

τὰ καλὰ καὶ αἰσχρά] Sic Par. ADK. Ven. II. Mon. Ang. Vat. m. Flor. a. c. x. α. β. γ. Legebatur *καὶ τὰ αἰσχρά*.

C. *πρός τε γὰρ ἡδονὴν καὶ πρ. —*] Nam sive ad voluptatem spectas sive ad bonam existimationem et utilitatem, iustitiae laudator vera dicit, vituperator nihil sani in medium affert, nec rei gnarus reprehendit quae reprehendit. Post *οὐδὲν ὑγιές* ex praecedenti *ἀληθεύει*, i. e. *ἀληθὲς λέγει*, per synesin intelligendum *λέγει*, nisi praestat cum Schneidero *ὑγιές* ad *ψέγει* referre et hoc pro *ψέγων λέγει* accipere.

D. *τὰ μὲν καλὰ — δουλούμενα;*] *Ποιεῖν τὰ θηριώδη — ὑπὸ τῷ ἀνθρώπῳ* est ferinas naturae partes divinioris partis imperio subiicere. Mox p. 590. B: *ὅταν τις τὸ αὐτὸ τοῦτο — ὑπὸ τῷ ὀχλώδει θηρίῳ ποιῇ.* Ceterum haec verba quia illustrant praecedens istud *διὰ τὰ τοιαῦτα*, structura paullo negligentiore superioribus sub-

δὲ ἴσως τὰ ὑπὸ τῷ θείῳ τὰ θηριώδη ποιοῦντα τῆς φύσεως, αἰσχρὰ δὲ τὰ ὑπὸ τῷ ἀγρίῳ τὸ ἥμερον δουλούμενα; ξυμφήσει, ἢ πῶς; Ἐάν μοι, ἔφη, πείθηται. Ἔστιν οὖν, εἶπον, ὅτῳ λυσιτελεῖ ἐκ τούτου τοῦ λόγου χρυσίον λαμβάνειν ἀδίκως, εἴπερ τοιόνδε τι γίγνεται, λαμβάνων τὸ χρυσίον ἅμα καταδουλοῦται τὸ βέλτιστον ἑαυτοῦ τῷ μοχθηροτάτῳ; ἢ εἰ μὲν
E λαβὼν χρυσίον υἱὸν ἢ θυγατέρα ἐδουλοῦτο, καὶ ταῦτ' εἰς ἀγρίων τε καὶ κακῶν ἀνδρῶν, οὐκ ἂν αὐτῷ ἐλυσιτέλει οὐδ' ἂν πάμπολυ ἐπὶ τούτῳ λαμβάνειν, εἰ δὲ τὸ ἑαυτοῦ θειότατον ὑπὸ τῷ ἀθεωτάτῳ

E. οὐδ' ἂν — λαμβάνειν] Vulgo λαμβάνοι. Pro quo Flor. α. x. Vat. Θ. r. vulg. λαμβάνῃ. Angel. λαμβάνην. Par. A. Ven. II. Vind. Vat. m. Flor. a. c. γ. λαμβάνειν, quod recepit Bekkerus, deleto post ἐλυσιτέλει commate, quod vulgo erat positum. Verissime; atque ita omnes editt. recentiores. Mon. Flor. β.

iuncta sunt. Manifestum est enim scribendum fuisse accuratius: τὰ μὲν καλὰ διὰ τὸ ὑπὸ τῷ ἀνθρώπῳ, μᾶλλον δὲ ἴσως διὰ τὸ ὑπὸ τῷ θείῳ τὰ θηριώδη ποιεῖν τῆς φύσεως, αἰσχρὰ δὲ διὰ τὸ ὑπὸ τῷ ἀγρίῳ τὸ ἥμερον δουλοῦσθαι;

λαμβάνων — τῷ μοχθηροτάτῳ] Explicantur his verbis praecedentia, τοιόνδε τι γίγνεται: unde more fere legitimo coniunctio omissa est.

E. ἢ εἰ μὲν λαβὼν χρυσίον — δεξαμένη;] Haec sic interpretamur: An quum non expediret, si quis auro accepto filium vel filiam in servitutem traderet, et quidem hominum saevorum et pravorum, etiamsi permagnum servitutis pretium acciperet; idem tamen divinissimam sui partem si scelestissimae et impurissimae servire cogat nulla tactus eius miseratione, non miser erit nec multo atrociore cum periculo auri largitionem accipiet quam Eriphyle, quae ut perderet mariti vitam monile illud accepit? Significat igitur Socrates non esse consentaneum, eum, qui diviniorem sui partem saevarum cupiditatum dominationi subiiciat, miseria vacare, quum ne is quidem pro felici ac beato habeatur, qui quamvis magna pecuniae summa accepta liberos suos in servitutem dederit. Membrorum hanc iuncturam, per μέν — δὲ ἄρα factam, ad libr. I. p. 336. E. illustravimus. Ad εἰς ἀγρίων — ἀνδρῶν intelligas οἶκον, quae ellipsis pervulgata est. — De Eriphyle, Amphiarai uxore, quae aureo monili corrupta maritum latentem prodidit, ut proficisci ad bellum Thebanum cogeretur, v. Homer. Odyss. λ. v. 325 sq. Pindar. Nem. IX. v. 37 sqq. Pausan. X. p. 870. Heyn. ad Apollodor. III, 6, 2. p. 245. — Vocem πολύ sic ante ἐπὶ δεινοτέρῳ collocatam tetigit Heindorf. ad Cratyl. p. 101. Schaefer. ad Demosth. App. T. II. p. 377. cf. Euthyphr. p.

τε καὶ μιαρωτάτῳ δουλοῦται καὶ μηδὲν ἐλεεῖ, οὐκ ἄρα ἄθλιός ἐστι καὶ πολὺ ἐπὶ δεινοτέρῳ ὀλέθρῳ 590
χρυσὸν δωροδοκεῖ ἢ Ἐριφύλη ἐπὶ τῇ τοῦ ἀνδρὸς ψυχῇ τὸν ὅρμον δεξαμένη; Πολὺ μέντοι, ἦ δ' ὃς ὁ Γλαύκων· ἐγὼ γάρ σοι ὑπὲρ ἐκείνου ἀποκρινοῦμαι. Cap. XIII. Οὐκοῦν καὶ τὸ ἀκολασταίνειν οἴει διὰ τοιαῦτα πάλαι ψέγεσθαι, ὅτι ἀνίεται ἐν τῷ τοιούτῳ τὸ δεινὸν τὸ μέγα ἐκεῖνο καὶ πολυειδὲς θρέμμα πέρα τοῦ δέοντος; Δῆλον, ἔφη. Ἡ δ' αὐθάδεια καὶ δυςκολία ψέγεται οὐχ ὅταν τὸ λεοντῶδές τε καὶ ὀφεῶδες B
αὔξηται καὶ συντείνηται ἀναρμόστως; Πάνυ μὲν

οὐδ' ἂν εἰ πάμπολυ ἑ. τ. λαμβάνοι.

Cap. XIII. P. 590. *τὸ δεινὸν τὸ μέγα ἐκεῖνο*] Steph. de coniectura scripsit: *τὸ δεινὸν καὶ τὸ μ. ἐκ.* Sed v. annot., unde codicum lectionem recte habere apparebit. Nec temere post *δεινόν* distinguendum, quod suasit Schneider.

14. B. Phaedon. p. 110. A. Xenoph. Cyrop. VII, 1, 21. Anabas. III, 1, 22.

Cap. XIII. P. 590. *τὸ δεινὸν τὸ μέγα ἐκεῖνο κ. π. θρέμμα*] Ne quis *καί*, vulgo post *δεινόν* intrusum, necessarium esse putet, conferantur similia haec: libr. I, 328. D: *αἱ ἄλλαι αἱ κατὰ τὸ σῶμα ἡδοναί.* libr. II. p. 368. B: *ἐκ τοῦ ἄλλου τοῦ ὑμετέρου τρόπου.* III. p. 407. B: *ἡ γε περαιτέρω γυμναστικῆς ἡ περιττὴ αὕτη ἐπιμέλεια τοῦ σώματος.* VIII. p. 565. D: *τὸ ἐν Ἀρκαδίᾳ τὸ τοῦ Διὸς τοῦ Λυκαίου ἱερόν.* Sympos. p. 213. E: *τὴν τούτου ταυτηνὶ τὴν θαυμαστὴν κεφαλήν.* Sophist. p. 225. E: *τὸν θαυμαστὸν ἐκεῖνον ἧκειν αὖ νῦν τέταρτον τὸν μεταδιωκόμενον ὑφ' ἡμῶν σοφιστήν.* ubi Bekkerus alterum *τόν* delevit. Hipp. mai. p. 281. D: *τὴν ὑμετέραν τὴν τῶν σοφιστῶν τέχνην ἐπιδεδωκέναι φῶμεν.* Cratyl. p 398. D: *κατὰ τὴν Ἀττικὴν τὴν παλαιὰν φωνήν.* Ibid. p. 398. B: *ἐν γε τῇ ἀρχαίᾳ τῇ ἡμετέρᾳ φωνῇ.* Gorg. p. 502. B: *τί δὲ δὴ ἡ σεμνὴ αὕτη καὶ θαυμαστὴ ἡ τῆς τραγῳδίας ποίησις*; ubi v. ann. Thucyd. I. 126: *ἐν τῇ Διὸς τῇ μεγίστῃ ἑορτῇ*, ubi critici nuper alterum articulum expellendum censuerunt iniuria. Id. VIII. 90: *τὸν ἐπὶ τῷ στόματι τὸν ἕτερον πύργον.* Demosth. adv. Mid. p. 563. 1: *τὰς ἀποῤῥήτους — τὰς τούτου γόνας*, ubi Bekker. posteriorem articulum iniuria uncis seclusit. Sophocl. Oed. R. v. 806: *τὸν ἐκτρέποντα τὸν τροχηλάτην.* Haec et similia qui ab h. l. diversa esse iudicavit, quo scilicet ante *τὸ μέγα* commate interpungendum esse pateret, Schneiderus; is rursus hic argutius disputavit. Sunt enim haec omnia unius eiusdemque generis, quandoquidem in iis articulum cum adiectivo repetitum eam vim habere apparet, ut adiectivum adiectivi accessione accuratius definiatur. Quae interpunctione saepe ne posse quidem divelli, ex superioribus patet.

B. *ὅταν τὸ λεοντῶδές τε καὶ ὀφεῶδες*] Etsi in praecedentibus non facta est τοῦ ὀφεώ-

οὖν. Τρυφὴ δὲ καὶ μαλθακία οὐκ ἐπὶ τῇ αὐτοῦ τούτου χαλάσει τε καὶ ἀνέσει ψέγεται, ὅταν ἐν αὐτῷ δειλίαν ἐμποιῇ; Τί μήν; Κολακεία δὲ καὶ ἀνελευθερία οὐχ ὅταν τις τὸ αὐτὸ τοῦτο, τὸ θυμοειδές, ὑπὸ τῷ ὀχλώδει θηρίῳ ποιῇ, καὶ ἕνεκα χρημάτων καὶ τῆς ἐκείνου ἀπληστίας προπηλακιζόμενον ἐθίζῃ
C ἐκ νέου ἀντὶ λέοντος πίθηκον γίγνεσθαι; Καὶ μάλα, ἔφη. Βαναυσία δὲ καὶ χειροτεχνία διὰ τί, οἴει, ὄνειδος φέρει; ἢ δι' ἄλλο τι φήσομεν, ἢ ὅταν τις ἀσθενὲς φύσει ἔχῃ τὸ τοῦ βελτίστου εἶδος, ὥστε μὴ ἂν δύνασθαι ἄρχειν τῶν ἐν αὐτῷ θρεμμάτων, ἀλλὰ θεραπεύειν ἐκεῖνα, καὶ τὰ θωπεύματα αὐτῶν μόνον δύνηται μανθάνειν; Ἔοικεν, ἔφη. Οὐκοῦν ἵνα καὶ ὁ τοιοῦτος ὑπὸ ὁμοίου ἄρχηται οἵουπερ ὁ βέλτιστος,
D δοῦλον αὐτόν φαμεν δεῖν εἶναι ἐκείνου τοῦ βελτίστου, ἔχοντος ἐν αὑτῷ τὸ θεῖον ἄρχον, οὐκ ἐπὶ

B. *ἐπὶ τῇ αὐτοῦ τούτου*] V. *τῇ τοῦ αὐτοῦ τ.* Articulum om. Par. ADK. Vat. Θ. Ven. Π. Vind. Mon. Ang. Vat. m. r. Flor. a. x. α. β. γ. et Stobaeus.

C. *ἢ δι' ἄλλο τι φ.*] Ast. coni. *ἦ δι' ἄλλο τι.* Non opus.

ἐν αὑτῷ θρεμμάτων] V. *αὐτῷ.* Correxit Ast.

ὑπὸ ὁμοίου] Stob. *ὑφ' ὁμ.*

D. *τοῦ βελτίστου, ἔχοντος*] Sic Par. A. Ven. Ξ. Vind. Vat. m. Flor. a. c. α. γ. Vulgo: *τοῦ βελτίστου καὶ ἔχοντος.*

δους diserta mentio, tamen referre hoc vocabulum licebit ad p. 588. C., ubi monstrum fingebatur multis capitibus instructum *ἡμέρων θηρίων καὶ ἀγρίων.* Ceterum non negligendae sunt quae deinceps exhibentur vitiorum definitiones, utpote valde acutae et subtiles, modo memineris eas ex Platonis doctrina de animi humani natura esse repetitas.

τῷ ὀχλώδει θηρίῳ] h. e. *ὀχλοειδεῖ* ideoque turbulento.

C. *διὰ τί, οἴει, ὄνειδος φ.*] Verbum *οἴει*, sic interpositum reliquae orationi, ad libr. VI. p. 486. C. tetigimus. De artibus *δημιουργικαῖς καὶ χειροτεχνικαῖς* v. Phileb. p. 55. C., quem locum olim nescio quo errore deceptus lacunosum putavi.

ἀλλὰ θεραπεύειν — δύνηται μανθάνειν] Etsi speciosa est Astii coniectura, vocem *δύνηται* insiticiam putantis, tamen in tanto librorum de veteri lectione consensu eam non deleverim. Cohaerent igitur haec constructione paullo licentius conformata cum praecedenti *ὅταν τις*, ut opposita sint parti enuntiationis primariae *ὅταν τις ἀσθενὲς φύσει ἔχῃ τὸ τοῦ βελτίστου εἶδος.*

ὑπὸ ὁμοίου ἄρχηται οἵουπερ καὶ ὁ β.] h. e. *ὑφ' οἵου καὶ ὁ βέλτιστος ἄρχεται.* Omissionem praepositionis no-

βλάβῃ τῇ τοῦ δούλου οἰόμενοι δεῖν ἄρχεσθαι αὐτόν, ὥσπερ Θρασύμαχος ᾤετο τοὺς ἀρχομένους, ἀλλ' ὡς ἄμεινον ὂν παντὶ ὑπὸ θείου καὶ φρονίμου ἄρχεσθαι, μάλιστα μὲν οἰκεῖον ἔχοντος ἐν αὑτῷ, εἰ δὲ μή, ἔξωθεν ἐφεστῶτος, ἵνα εἰς δύναμιν πάντες ὅμοιοι ὦμεν καὶ φίλοι τῷ αὐτῷ κυβερνώμενοι; Καὶ ὀρθῶς γ', ἔφη. Δηλοῖ δέ γε, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ὁ νόμος ὅτι E
τοιοῦτον βούλεται, πᾶσι τοῖς ἐν τῇ πόλει ξύμμαχος ὤν, καὶ ἡ τῶν παίδων ἀρχή, τὸ μὴ ἐᾶν ἐλευθέρους εἶναι, ἕως ἂν ἐν αὐτοῖς ὥσπερ ἐν πόλει πολιτείαν καταστήσωμεν, καὶ τὸ βέλτιστον θεραπεύσαντες τῷ 591
παρ' ἡμῖν τοιούτῳ ἀντικαταστήσωμεν φύλακα ὅμοιον καὶ ἄρχοντα ἐν αὐτῷ, καὶ τότε δὴ ἐλεύθερον ἀφίεμεν. Δηλοῖ γάρ, ἦ δ' ὅς. Πῇ δὴ οὖν φήσομεν, ὦ Γλαύκων, καὶ κατὰ τίνα λόγον λυσιτελεῖν ἀδικεῖν, ἢ ἀκολασταίνειν ἢ τι αἰσχρὸν ποιεῖν, ἐξ ὧν πονη-

E. *ὅτι τοιοῦτον βούλεται*] Sic Stobaeus l. c. Iamblichus Cohort. p. 90. ed. Kiessl. Flor. *α*. x. Ang. Vulgo *βουλεύεται*, quod tenuit Bekk. cum aliis; nec tamen ferri posse putamus. Sensus requirit hoc: legem tale quid spectare s. propositum habere. Id ipsum vero *βουλεύεται* significare Schneiderus contendit, quod exemplis parum idoneis probatum ivit.

ἕως ἂν ἐν αὐτοῖς ὥσπερ] Sic Flor. *β*. Vulgo *αὐτοῖς*, quod, licet iam ab Astio emendatum, Bekk. retinuit.

tavimus ad Apol. Socr. p. 27. D. Gorg. p. 453. E. p. 516. C. Phaedon. p. 76. D. Charm. p. 155. B. Alia suppeditabit Matth. Gr. §. 595.

D. *μάλιστα μὲν οἰκεῖον ἔχοντος —, εἰ δὲ μή*] V. ad libr. V. p. 461. C. Genitivus participii post *παντί* illatus, ut VII. p. 518. A. Sententia haec est: sed quod cuique sit melius a divino et sapiente gubernari, maxime quidem, si talem in se habeat principem, si non habeat, ab extrinsecus imposito.

E. *ὅτι τοιοῦτον βούλεται*] Noli *τοιοῦτόν τι* legendum suspicari. Libr. III. p. 388. D: *εἰ καὶ ἐπίοι αὐτῷ τοιοῦτον ἢ λέγειν ἢ ποιεῖν*. Libr. I. p. 340. E: *τοιοῦτον — καὶ ἐμὲ ὑπόλαβε νῦν γε ἀποκρίνασθαι*. Libr. IV. p. 416. B. al.

τὸ μὴ ἐᾶν ἐλευθέρους εἶναι] Haec per epexegesin adduntur praecedenti: *ἡ τῶν παίδων ἀρχή*.

P. 591. *ἀντικαταστήσωμεν φύλακα ὅμοιον*] h. e. vicissim s. item constituerimus similem custodem. Dein observes transitum ad numerum singularem *ἐν αὐτῷ* et *ἐλεύθερον ἀφήσομεν*. v. ad libr. III. p. 413. D. coll. 389. D. I. p. 347. A.

ἐξ ὧν — κεκτήσεται] Subiectum est *τις*, pronomen inde-

ρότερος μὲν ἔσται, πλείω δὲ χρήματα ἢ ἄλλην τινὰ δύναμιν κεκτήσεται; Οὐδαμῇ, ἦ δ' ὅς. Πῇ δ' ἀδικοῦντα λανθάνειν καὶ μὴ διδόναι δίκην λυσιτελεῖν;
B ἢ οὐχὶ ὁ μὲν λανθάνων ἔτι πονηρότερος γίγνεται, τοῦ δὲ μὴ λανθάνοντος καὶ κολαζομένου τὸ μὲν θηριῶδες κοιμίζεται καὶ ἡμεροῦται, τὸ δὲ ἥμερον ἐλευθεροῦται, καὶ ὅλη ἡ ψυχὴ εἰς τὴν βελτίστην φύσιν καθισταμένη τιμιωτέραν ἕξιν λαμβάνει, σωφροσύνην τε καὶ δικαιοσύνην μετὰ φρονήσεως κτωμένη, ἢ σῶμα ἰσχύν τε καὶ κάλλος μετὰ ὑγιείας λαμβάνον, τοσούτῳ ὅσῳπερ ψυχὴ σώματος τιμιωτέρα; Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη. Οὐκοῦν ὅ γε νοῦν ἔχων

P. 591. B. *κοιμίζεται καὶ ἡμ.*] V. *κομίζεται* nihili est, quippe ortum typothetarum errore.

C. *τοιαύτην αὐτοῦ τὴν ψ.*] Steph. sine librorum auctoritate scripsit *αὐτῷ*. Dein *ἀπεργάζεται* Par. A. Ven. Ξ. Vind. Φ. Vat. m. Flor. a. c. α. Tum *ζωίη* et sec. m. *ζώσει* Par. A. denuo excussus.

Ἔπειτά γ', εἶπον, τὴν τοῦ σ.] Ast. correxit *Ἔπειτα δὲ εἰ*finitum, cuius notio iam praecedentibus infinitivis continetur. v. ad Gorg. p. 456. D. Apol. p. 29. A. Phaed. p. 39. A. Symp. p. 187. E. conf. supra ad p. 588. B.

ἢ οὐχὶ ὁ μὲν πονηρότερος —] Hanc sententiam philosophus egregie exornavit in Gorgia p. 509. A. sqq. Usum metaphoricum verbi *κοιμίζειν* illustravit Heusdius Specim. Crit. p. 89 sq.

C. *εἰς τοῦτο ξυντείνας βιώσεται*] ita vivet, ut omnia sua eo dirigat. Loquutionem exemplis illustravit Heindorf. ad Gorg. p. 209. Proxima, *πρῶτον μὲν τ. μ. τιμῶν*, continent epexegesin verborum *εἰς τοῦτο ξ. βιώσεται*, participio verbi primarii structurae accommodato. Mox tamen mutata rursus constructione verbo finito utitur, ita pergens: *ἔπειτα δὲ — ἐνταῦθα τετραμμένος ζήσει.*

οὐχ ὅπως τῇ θηρ. — ἀλλ' οὐδὲ πρ.] Loquutionis: *οὐχ ὅπως — ἀλλά*, non solum non — sed etiam, exempla collegit Sluiterus Lectt. Andocid. p. 280 sqq. Formulam explicavit Buttmann. Gr. §. 137. et Rost. Grammat. Gr. §. 134. p. 735. ed. VII. — *ἐνταῦθα τετραμμένος*, illuc conversus vitam deget. De *ἐνταῦθα* v. ad Phileb. 15. A.

D. *ἀλλ' ἀεὶ τὴν ἐν τῷ σώματι — [φανεῖται]*] Haud cunctanter olim cum Astio restitui, quod codd. Iamblichi Cohortat. p. 90. ed. Kiessl. Cizensis et Arcer. loco vulgati *φαίνηται* exhibuerunt *φανεῖται*. Nunc tamen universi loci rationibus diligentius consideratis cum Car. Frid. Hermanno dubitare coepimus, num lectio codd. *φαίνηται* ex perversa interpolatione orta sit, ut ne *φανεῖται* quidem probum videatur, licet eo suscepto grammatica

πάντα τὰ αὑτοῦ εἰς τοῦτο ξυντείνας βιώσεται, πρῶτον μὲν τὰ μαθήματα τιμῶν, ἃ τοιαύτην αὐτοῦ τὴν ψυχὴν ἀπεργάσεται, τὰ δὲ ἄλλ' ἀτιμάζων; Δῆλον, ἔφη. Ἔπειτά γ', εἶπον, τὴν τοῦ σώματος ἕξιν καὶ τροφὴν οὐχ ὅπως τῇ θηριώδει καὶ ἀλόγῳ ἡδονῇ ἐπιτρέψας ἐνταῦθα τετραμμένος ζήσει, ἀλλ' οὐδὲ πρὸς ὑγίειαν βλέπων, οὐδὲ τοῦτο πρεσβεύων, ὅπως ἰσχυρὸς ἢ ὑγιὴς ἢ καλὸς ἔσται, ἐὰν μὴ καὶ σωφρονήσειν μέλλῃ ἀπ' αὐτῶν, ἀλλ' ἀεὶ τὴν ἐν τῷ σώματι ἁρμονίαν τῆς ἐν τῇ ψυχῇ ἕνεκα ξυμφωνίας ἁρμοττόμενος [φανεῖται]. Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη, ἐάνπερ μέλλῃ τῇ ἀληθείᾳ μουσικὸς εἶναι. Οὐκοῦν,

πον, confirmante coniecturam Iamblicho p. 90. ed. Kiessl. Vulgatam etiam Bekk. Schn. Turr. servarunt. Et sic ἔπειτά γε positum est Phaedr. p. 263. B.

D. ἁρμοττόμενος [φανεῖται]] Sic olim scripsimus cum Astio ex codd. Iamblichi Cizens. et Arcer. Ceterae editt. et codd. φαίνηται. Flor. β. Mon. φαίνοιτο. Herm. φαίνηται tamquam glossema uncis inclusit, quod recte videtur fecisse.

verborum ratio satis expedita habeatur. Nimirum etiam φανεῖται displicet, quoniam et otiosum et ad sententiam prope ineptum est. Quippe sicuti ad οὐδὲ πρὸς ὑγίειαν βλέπων intelligendum denuo est, ita idem etiam ad ἀλλ' ἀεὶ — ἁρμοττόμενος nullo negotio intelligitur. Quo tamen neglecto pravo iudicio interposuerunt φαίνηται, perinde ac si verba ex ἐὰν essent suspensa, unde nullo pacto suspensa esse possunt. Imo potius adversativae sententiae parti deinde alia subiecta est sententia adversativa, ita quidem, ut structurae tenor non mutatus sit. Vocabuli ἀλλά isto modo repetiti exempla notavit Wyttenbachius ad Phaedon. p. 148. ed. Lips. et Philomath. T. III. p. 87. Docet vero hic locus luculentissime Platonem corporis curam nonnisi animi et virtutis causa habendam iudicasse, multumque abfuisse ab eorum temeritate, qui iuventutem corporis potissimum exercitationibus bonum tempus consumere voluerunt. Conf. etiam quae de moderando gymnasticae usu sapienter praecepit libr. IV. p. 429. E. p. 441. E. VI. p. 498. B. VII. p. 535. D. VIII. p. 548. E.

τῇ ἀληθείᾳ μουσικὸς εἶναι] Virtus enim Platoni in musico omnium virium concentu posita videtur. v. supra De Rep. III. p. 403. C. sqq. Ibid. p. 412. A. Lachet. p. 188. D. Phaedon. p. 61. A. Tim. p. 339. D. Ducta sententia est ex ratione Pythagoreorum, de qua v. Davis. ad Maxim. Tyr. XII. 7. p. 543. et Wyttenbach. ad Platon. Phaedon. p. 127. = 61. A.

Οὐκοῦν, εἶπον, καὶ τ. — ξυμφωνίαν;] Repetas apud animum τῆς ἐν τῇ ψυχῇ ἕνεκα ξυμφωνίας ἁρμόσεται. Dein cauto delectu σύνταξιν dicit opum tamquam compositionem, meta-

εἶπον, καὶ τὴν ἐν τῇ τῶν χρημάτων κτήσει ξύνταξίν
τε καὶ ξυμφωνίαν; καὶ τὸν ὄγκον τοῦ πλήθους οὐκ
ἐκπληττόμενος ὑπὸ τοῦ τῶν πολλῶν μακαρισμοῦ ἄπει-
ρον αὐξήσει, ἀπέραντα κακὰ ἔχων; Οὐκ οἴομαι, ἔφη.
E 'Αλλ' ἀποβλέπων γε, εἶπον, πρὸς τὴν ἐν αὑτῷ πολι-
τείαν, καὶ φυλάττων, μή τι παρακινῇ αὐτοῦ τῶν ἐκεῖ
διὰ πλῆθος οὐσίας ἢ δι' ὀλιγότητα, οὕτω κυβερνῶν
προσθήσει καὶ ἀναλώσει τῆς οὐσίας καθ' ὅσον ἂν
οἷός τ' ᾖ. Κομιδῇ μὲν οὖν, ἔφη. 'Αλλὰ μὴν καὶ
592 τιμάς γε, εἰς ταὐτὸν ἀποβλέπων, τῶν μὲν μεθέξει
καὶ γεύσεται ἑκών, ἃς ἂν ἡγῆται ἀμείνω αὐτὸν ποιή-
σειν, ἃς δ' ἂν λύσειν τὴν ὑπάρχουσαν ἕξιν, φεύξε-

P. 592. *Νὴ τὸν κύνα*] Canem in Iovem mutarunt librarii non pauci.

phoram observans. Proxima autem sic intelligas: Neque molem copiarum, multitudinis perturbatus praedicatione, in immensum augebit, immensis laborans malis? Nam *οὐκ* non cum *ἐκπληττόμενος* connectendum, sed pertinet ad *ἄπειρον αὐξήσει*. Dictionem *ἄπειρον αὔξειν*, i. e. *αὔξειν ὥστε ἄπειρον γίγνεσθαι*, notavimus libr. VIII. p. 565. C. Etiam formulam *κακὰ ἔχειν* iam attigimus p. 574. E., quacum compares loquutiones *δύσκλειαν κτᾶσθαι*, *δυσσέβειαν κτᾶσθαι*, al., de quibus monuit Elmsleius ad Eurip. Med. v. 212. Denique obiter notare licebit lusum ingenii in verbis *ἄπειρον* et *ἀπέραντα* conspicuum.

E. *'Αλλὰ μὴν καὶ τιμάς γε* —] Accusativum ponit, in mente habens *διώξει* vel *μέτεισι*, cuius loco deinde *μεθέξει καὶ γεύσεται* dicens accusativum *ἀνακολούθως* in suspenso reliquit.

P. 592. *Νὴ τὸν κύνα* —] De hoc iureiurando Socratis v. ad Apolog. p. 22. A.

ἐν γε τῇ ἑαυτοῦ πόλει — τύχῃ] Praeclare haec dicta sunt. Virum iustum enim censet civitatem suam internam certe curaturum esse, quum in patria rebus civilibus operam dare non liceat, nisi forte divina fortuna ita evenerit. Nimirum quum perfectae civitatis species ultra vulgares civitates celsius elata sit, tum hae ipsae sunt adeo corruptae ac depravatae, ut virum sapientem haudquaquam ad rerum suarum gubernationem invitare possint. De perfectae civitatis celsitate conf. Libr. V. p. 471. E. sqq. ac de interna civitate in cuiusque boni ac sapientis animo expressa Libr. X. p. 608. C. denique de caussis, cur philosophi republica abstinendum arbitrentur, Libr. VI. p. 487. B. sqq.

B. *ἐν οὐρανῷ ἴσως*] Locus dici non potest quantopere a scriptoribus posterioris aetatis celebratus sit. Vide quos laudarunt Gataker. ad Antonin. IX. §. 29. p. 278. Holsten. ad Porphyr. p. 83. ed. Cantabr. et Ast. ad h. l. Pro *ταύτης*

ται ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ. Οὐκ ἄρα, ἔφη, τά γε πολιτικὰ ἐθελήσει πράττειν, ἐάνπερ τούτου κήδηται. Νὴ τὸν κύνα, ἦν δ' ἐγώ, ἔν γε τῇ ἑαυτοῦ πόλει καὶ μάλα, οὐ μέντοι ἴσως ἔν γε τῇ πατρίδι, ἐὰν μὴ θεία τις ξυμβῇ τύχη. Μανθάνω, ἔφη· ἐν ᾗ νῦν διήλθομεν οἰκίζοντες πόλει λέγεις, τῇ ἐν λόγοις κειμένῃ· ἐπεὶ γῆς γε οὐδαμοῦ οἶμαι αὐτὴν εἶναι. Ἀλλ', B ἦν δ' ἐγώ, ἐν οὐρανῷ ἴσως παράδειγμα ἀνάκειται τῷ βουλομένῳ ὁρᾶν καὶ ὁρῶντι ἑαυτὸν κατοικίζειν. διαφέρει δὲ οὐδὲν εἴτε που ἔστιν εἴτε ἔσται· τὰ γὰρ ταύτης μόνης ἂν πράξειεν, ἄλλης δὲ οὐδεμιᾶς. Εἰκός γ', ἔφη.

ἐν ᾗ νῦν] νῦν δή Par. DK. Mon. Flor. β.

μόνης nescio cur Ast. legendum coniecerit ἑαυτῆς μόνης. Refertur enim ταύτης ad civitatem modo commemoratam.

ARGUMENTUM

LIBRI DECIMI.

Initio huius libri revertitur Socrates ad iudicium, quod libro secundo atque tertio de poetis proposuerat, accuratius exigendum et confirmandum, ostenditque diligentius nullum genus poeseos, quod contineatur imitatione, in civitate probari aut tolerari oportere. Quae quidem rei quaerendae diligentia nemini mira videbitur, qui meminerit Platonis aetate poetis tantum tributum esse auctoritatis, ut homines vulgo omnem sapientiam ab eorum effatis repetendam esse iudicarent. Quum igitur philosophus suam de virtute ac moribus doctrinam firmare et tueri cuperet, illud profecto inprimis agere debuit, ut quam nihil verae sapientiae ex iis hauriri posset, omnibus appareret. Quod quidem nunc demum, inventa iustitia, postquam de animi humani natura, de cupiditatum varietate, deque voluptatum generibus est expositum, luculentius demonstrare ei licuit, id quod ipse significavit iam libr. III. p. 392. C. Quo clarius vero pateret, cur poeseos imitatio in optima civitate toleranda non esset neque ad veram sapientiam aut doctrinam comparandam quidquam valeret; rem paullo altius repetendam iudicavit. Sed ne eius disputationi alieni quid admisceatur, de hoc quoque argumento Socratem ipsum audiamus disputantem, videamusque, quo modo ille locum gravissimum explicaverit. Disputat autem hac fere ratione, ut primum

poesin doceat longius abesse a veritatis scientia et ratione (p. 595. — 602. E.) deinde eandem ostendat etiam animo nocere, quum deteriorem eius partem moveat (p. 602. E. — 608. B.). Et de illo quidem loco haec disserit. Tria, inquit, discerni possunt rerum genera. Primum est quod aeterna rerum exemplaria sive ideas complectitur; secundum continet res sub sensus subiectas et ad illorum exemplarium imitationem ac similitudinem compositas; tertium habet simulacra rerum ad alterum genus pertinentium, veluti statuas, picturas, alia, quae ad rerum sub sensus cadentium similitudinem arte aliqua expressa sunt. Primum horum generum ea, quae vere sunt, in se continet; alterum res habet minus veras; tertium ab eo, quod in se verum est, longissime recedit, quippe quod in rerum fluxarum et mutabilium imitatione versetur. Quum vero tanta sit generum istorum differentia, certe eadem etiam diversam habere originem non potest dubitari. Etenim primi generis auctor deus est, quem *φυτουργόν* appellare licebit; secundi est *δημιουργός* sive opifex; tertium denique proficiscitur a *μιμητῇ* sive imitatore. Veluti absolutam lecti speciem s. *ἰδέαν*, quae una est atque simplex, deus fecit; lectos singulos, quibus homines utuntur, fabricatur lectarius sive *κλινοποιός*; hos denique rursus imitatur pictor eos coloribus exprimens ac depingens. Ex quibus apparet omnem imitationem tribus gradibus ab eo, quod per se verum est, distare, ideoque ne poetam quidem, qui in imitatione versetur, illud ulla ratione attingere aut repraesentare. Ex quo consequitur, ut poetam imitationis studiosum ad docendum non esse idoneum putare debeamus. P. 595. — 598. D.

Atque haec sententia aliis etiam confirmari argumentis potest. Etenim poetae *μιμητικοί*, si veram accuratamque earum rerum scientiam haberent, quas imitatione exprimunt, profecto multo magis vellent ipsis operibus efficiendis sibi gloriam quaerere quam subsistere in imitandi studio. At nimirum boni illi viri, etiamsi de medicina, agricultura, civitatis gubernatione, bellorum administratione, aliis multis rebus loquantur, tamen nihil istorum omnium unquam effecerunt, ut facile appareat eorum artem veluti lusum aliquem unice ad delectationem esse com-

paratam nihilque cum veri disciplina commercii habere. Quum vero iam ex istis satis pateat, quam nihil auctoritatis poetis tribuendum sit; tum idem etiam ex descriptionibus illis cognoscitur luculentissime, quas interdum de variarum artium operibus in carminibus suis exhibent. Quae quidem eiusmodi sunt, ut nullam certe prodant scientiam et cognitionem usus illius, cui opera ipsa dedicata sunt. Etenim unumquodque opus tres habet artes, quibuscum coniunctum sit necesse est: unam, quae eo utatur; alteram, quae illud perficiat; tertiam, quae rem imitetur (χρησομένην, ποιήσουσαν, μιμησομένην.). Iam is, qui re aliqua utitur, dubitari non potest, quin eiusdem habeat perfectissimam cognitionem. Praecipit igitur ille opifici, qualem eam fieri oporteat; veluti tibicen docet fabrum tibiarum, qualis esse debeat tibia, ut ipse possit ea commode uti. Quocirca fabro quidem de operis pulcritudine vel pravitate iudicanti rectam fidem (πίστιν) tribuere licebit, quippe qui cum rei perito conversetur: scientiam vero sive ἐπιστήμην uni illi adscribemus, qui instrumento prudenter utatur eiusque naturam plane cognitam habeat. Quid autem imitatorem censebimus? eumne dicemus ex ipso rerum usu scientiam habere eorum, quae pingit atque imitatione exprimit? an forte per consuetudinem cum hominibus rei peritis rectam saltem opinionem s. δόξαν ὀρθήν assequutum esse? At enimvero nihil horum omnium de eo affirmare licet. Imo is quidquid imperitae populi turbae pulcrum videtur, in hoc imitandi studium conferre solet. Itaque manifestum est eum, quippe cuius opera ac studium in imitatione versetur, nihil accurate scire eorum, quae imitatur, adeoque ipsam imitationem non ad disciplinae severitatem, sed ad oblectationis lusum pertinere. P. 598. E. — 602. B.

Sed nec ad mores formandos poesis illa, quae imitatione continetur, quidquam prodesse videtur. Quod ut clarius perspiciatur, considerandum est diligenter, quamnam animi partem poesis μιμητική moveat, deteriorem an praestantiorem. Ponit autem illa nobis ob oculos homines vel vi ad aliquid compulsos, vel sua sponte agentes, idque sic, ut aut boni quid sperent, aut malum aliquod metuant, ideoque aut doleant aut gaudeant. In cuiusmodi actionibus

tantum abest, ut animus semper placida tranquillitate fruatur, ut saepenumero variarum opinionum, perturbationum, contentionum vi in contrarias partes distrahatur. Quanquam vir sapiens, animi motibus rationis ope sedatis, fortunae casus aequius feret quam ceteri, neque fortitudinem et constantiam ullo tempore negligendam putabit. Quoniam vero sapientis aequabilitas et constantia minus habet iucundae varietatis; illud autem, quod vocamus *τὸ ἀγανακτητικόν*, nunquam sibi constat ideoque varietate sua homines magnopere oblectat, accidere plerumque solet, ut poetae *μιμητικοί* turbulentum illud et mutabile *ἦθος* imitatione exprimant. Itaque poesis illa, quae in imitatione versatur, deteriorem animi partem, hoc est eam, quae commotionibus maxime indulget, non solum excitat, sed etiam alit atque corroborat; meliorem vero ac praestantiorem, hoc est *τὸ λογιστικόν*, debilitat, frangit, pessumdat, quandoquidem vel optimo cuique accidere solet, ut contemplandis vehementioribus animi affectibus per poetas effictis paullatim istiusmodi perturbationibus et affectibus ita assuescat, ut eos in se ipso vix cohibere ac domare possit. Quae si vere disputata sunt, consequitur, ut voluptaria illa Musa in civitatem recipienda non sit, qua benigne excepta non lex et ratio, sed voluptas atque aegritudo esset regnatura. P. 602. C. — 607. A. Quanquam, ne forte propter vetus illud philosophiae cum poesi dissidium iniquius egisse videamur, eius patronis et amicis hoc concedemus, ut, si qua possint, eius causam defendant. Sed enim nunc quidem exploratum habemus, magnam certe esse cautionem adhibendam, ne interna nostra civitas per eam violetur aut corrumpatur. Etenim est profecto magnum quiddam, bonum ac sapientem fieri, plurimumque refert, utrum honestus an malus evadas. Itaque par est nos curare, ut ne ulla re a colenda iustitia reliquaque virtute nos avocari patiamur. P. 607. A. — 608. B.

His explicatis revertitur Socrates ad id, unde digressa erat oratio, atque docet iustitiae non solum in hac vita, sed etiam post mortem summa praemia esse proposita. Neque enim vitam humanam his angustis spatiis terminari, quibus eam homines vulgo

metiantur, sed animum esse immortalem nec unquam interiturum. Quod quidem ita probare instituit, ut in animo nihil inesse demonstret, quod ei perniciem et interitum afferre queat. Cuius disputationis summa haec est. Duo rerum genera, inquit, discerni possunt, alterum malarum, bonarum alterum. Bonae sunt, quae eas res, in quibus insunt, conservant; malae, quae illas pessumdant ac destruunt. Veluti corporibus animalium malum est morbus, frugibus aerugo, ferro rubigo, aliis alia. Quaecunque autem intereunt, ea suo atque proprio malo pessumdantur. Neque enim fieri potest, ut quidquam alieno malo destruatur. Iam si naturam aliquam inveniamus, quae malo ei proprio deterior quidem fiat, nec tamen pessumdetur et extinguatur; eam non iniuria colligemus extingui non posse ideoque esse immortalem. Atqui animi malum est iniustitia, intemperantia, vecordia, insipientia. Haec autem vitia nemo erit qui demonstrare possit eam vim habere, ut animo interitum afferant. Etenim etsi animum reddunt turpiorem ac deteriorem, tamen eius vim vitalem non frangunt aut dissolvunt. Neque profecto usus rerum humanarum ullo modo arguit iniustum in ipso mortis articulo ad summum iniustitiae gradum pervenisse, aut iniustitiam tanto maiorem fieri, quo propius quis a morte absit, aut homines quo iniustiores fiant, eo magis mortem suam accelerare: imo iniustos saepenumero diutissime vivere sibique maxime ab interitu cavere quotidie animadvertere licet. Quum igitur animi malum non sit eiusmodi, ut ipsi afferat mortem, alienum autem malum ei nihil nocere possit; sponte consequitur, ut animus nec ab interna nec ab externa causa ad interitum deduci possit: unde concludimus eum esse immortalem. — Quibus explicatis etiam hoc apparet, numerum animorum nec augeri nec minui. Nam nec intereunt, ut vidimus, nec plures fieri possunt, quia ita ex mortalibus naturis ab immortalitatem essent traducendi, id quod per rei naturam fieri non potest. — Praeterea etiam animus, siquidem est immortalis, natura debet ita esse constitutus, ut non e variis et diversis, sed e simplicibus partibus constet. Alioquin enim non esset interitus expers. — Sed immortalem esse animum sicut ex hoc, quod exposuimus, argumento cognoscitur,

ita aliis etiam rationibus probari potest. P. 608. C. — 611. B.

Veram autem animi naturam si cognoscere velimus, admodum cavendum est, ne eum talem, qualis nunc est, hoc est corporis contagione pollutum, contemplemur, sed sincerum potius purumque sincera atque pura mente intueamur necesse est. Quod quidem ita fiet, ut maxime naturam eius ad sapientiae studium proclivem animadvertamus, et qua cognatione cum divino, immortali et aeterno contineatur, cognoscere studeamus. Nam hac demum ratione perspiciemus, compositusne sit, an sincerus atque simplex. Sed qualis sit animi in hac vita indoles, quasque habeat facultates atque perturbationes, satis est explicatum. Revertamur igitur ad iustitiam, eique vindicemus praemia illa, quae propter eius studium hominibus quum in hac vita, tum post mortem contingere arbitramur. P. 611. B. — 612. B.

Etenim consideravimus iam ipsam iustitiam in se spectatam, detractis omnibus utilitatibus atque commodis, vidimusque eam propter se ipsam esse colendam, sive quis deos hominesque lateat, sive non lateat. Sed vindicemus nunc ei etiam externa praemia, quae ei tam ab hominibus quam a diis tribuantur. Et d e o s quidem eam summis praemiis afficere hac argumentatione evincitur. Iustitia enim fieri non potest ut deum lateat. Itaque viri iusti deo etiam cari erunt, iniusti autem inimici. Ex quo consequitur, ut iusti quanta maxima fieri potest felicitate ac beatitate ab eo mactentur et cumulentur, nisi forte propter delicta quaedam superiore tempore commissa puniendi sint aut castigandi. Licet igitur vir iustus paupertate, morbo, aliisque malis vexetur; tamen credere fas est haec omnia verae eius felicitati non officere, sed eam firmare potius atque adaugere, sive illam in hac vita sive post mortem sit consequuturus. Sed non solum a diis, verum etiam ab h o m i n i b u s iustitia maximis praemiis condecoratur, et quae antea iniustitiae propria esse dicebantur, ea, si rem accurate aestimare velis, illi attribuenda sunt. Nam ut quis aliquamdiu iniustitiam suam callide tegat atque occultet, tamen, illa patefacta, ad extremum in hominum contemptum et odium in-

curret. Sunt enim iniusti similes cursoribus, qui quum in principio curriculi ferociter prosiliant, tum in extremo cursu fatigati se turpiter dant ideoque victoriae praemium nullum consequuntur. Veri autem cursores ad finem perveniunt et victoriae palma ornantur. Atque hoc iustis viris plerumque contingit. Hi enim quum in singularum actionum, tum in totius vitae fine et laudibus celebrantur et praemiis ab hominibus afficiuntur. Quocirca iidem, quum ad maturam aetatem pervenerunt, facile honores publicos adipiscuntur, beata contrahunt matrimonia, auctoritate apud cives suos maxime florent, et quae sunt id genus alia. Iniustos autem plerumque licet animadvertere, etiamsi diu latuerint, tamen ad extremum miseram degere senectutem, a civibus suis odio haberi et contumeliose tractari, imo etiam torqueri, exuri, secari, denique crudelissimis suppliciis affici. P. 612. B. — 613. E.

Et haec quidem sunt praemia et mercedes, quae viro iusto in hac vita a diis et hominibus tribuuntur, praeter illa bona, quae iustitia per se, detractis externis commodis, habere visa est. Haec tamen nihili sunt cum illis collata, quae virum iustum et iniustum manent post mortem. De quibus digna est quae audiatur narratio Eris cuiusdam, Armenii. Hunc enim ferunt, quum in proelio esset occisus, aliis iam putredine affectis, decimo die post pugnam commissam incolumem atque integrum esse sublatum, et quum die duodecimo rogo impositus esset, in vitam redisse. Quo facto illum narrant de rebus post mortem futuris haec fere cum suis communicasse. Animam suam relicto corpore multa atque mira loca peragrasse, ac pervenisse tandem ad duos terrae hiatus, quibus item duo in coelo oppositi fuerint; quo significatur iustitiam per totam rerum universitatem regnare. Per hos vero animas adscendisse ac descendisse. In medio autem eorum sedisse iudices, qui de animis exercuerint iudicium iisque signa affixerint bene vel male factorum. Pias animas ad dexteram in coelum, impias sinistrorsum ad inferos esse ablegatas. Confici autem illud animarum iter millenis annis, descriptumque esse in denas periodos, quarum quaeque centenos annos complectatur. Quod quidem eo consilio sic esse

institutum, ut pro unoquoque delicto aut scelere poena decies repetatur, itemque praemia recte factorum decies distribuantur. Multas tamen animas adeo esse insanabiles, ut earum poena mille annis non absolvatur, sed denuo instauretur, veluti parricidarum, sacrilegorum, maximeque tyrannorum, quibus poenae luendae sint longe gravissimae. Exactis autem millenis annis animas in loco quodam excelsiore maiestatisque pleno Parcis praesidibus ad novarum vitarum sortitionem admitti. Hic vero plurimam opus esse prudentiam, ne specie deceptae vitam deteriorem meliori anteponant. Optionem enim cuique esse liberam, deumque omni culpa vacare, si quae malam eligant sortem. Et tum quidem ita accidisse, ut primus tyrannidem sibi elegerit eaque re cognita continuo sortem suam luxerit miserrime. Sed plurimas solere vitae superioris studio in novae vitae electione duci ideoque aut eandem aut certe similem expetere; esse tamen etiam multas, quae non hominum vitas sumant, sed brutarum animantium. Ita Orpheus cygni, Thamyris lusciniae, Aiax leonis, Agamemno aquilae, Atalanta pugilis, Epeus mulieris sollertis, Ulyxes hominis simplicis et ignobilis sortem elegisse narrantur. Uni tantum illi, qui recte philosophati sunt, optimam nanciscuntur sortem iterque habent minime molestum sed iucundum ac coeleste. Peracta vero sortitione omnes a suo quaeque genio, per Parcas attributo, deduci narrantur in sua corpora. Quod antequam fiat, eas permeare Lethes campum et ex Amelete fluvio longa haurire oblivia, ita tamen ut prouti plus minusve biberint, ita rerum anteactarum memoria priventur. Ex Letheaeo denique campo omnes geniis comitantibus ad novam generationem novamque vitam descendere ac denuo ingredi vivendi curriculum. P. 614. A. — 621. A.

His uberrima narratione explicatis Socrates universo sermoni hanc quasi coronidem imponit, ut graviter moneat iustitiam studiose esse colendam, quo tum nobismet ipsis tum diis immortalibus amici simus atque in hac et in futura vita ad beatitatis fructum perveniamus quam maximum. P. 621. B. C. D.

Cap. I. *Καὶ μήν*, ἦν δ' ἐγώ, πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα περὶ αὐτῆς ἐννοῶ, ὡς παντὸς ἄρα μᾶλλον ὀρθῶς ᾠκίζομεν τὴν πόλιν, οὐχ ἥκιστα δὲ ἐνθυμηθεὶς περὶ ποιήσεως λέγω. Τὸ ποῖον; ἔφη. Τὸ μηδαμῇ παραδέχεσθαι αὐτῆς ὅση μιμητική· παντὸς γὰρ μᾶλλον οὐ παραδεκτέα νῦν καὶ ἐναργέστερον, ὡς ἐμοὶ 595
δοκεῖ, φαίνεται, ἐπειδὴ χωρὶς ἕκαστα διῄρηται τὰ B
τῆς ψυχῆς εἴδη. Πῶς λέγεις; Ὡς μὲν πρὸς ὑμᾶς εἰρῆσθαι — οὐ γάρ μου κατερεῖτε πρὸς τοὺς τῆς τραγῳδίας ποιητὰς καὶ τοὺς ἄλλους ἅπαντας τοὺς μιμητικοὺς — λώβη ἔοικεν εἶναι πάντα τὰ τοιαῦτα τῆς τῶν ἀκουόντων διανοίας, ὅσοι μὴ ἔχουσι φάρμακον τὸ εἰδέναι αὐτὰ οἷα τυγχάνει ὄντα. Πῇ δή,

Cap. I. P. 595. *πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα*] μέν om. Flor. β. Mon. Par. DK. Initium libri laudat Proclus in Polit. p. 404. v. 3. inf., qui cum aliquot codd. παραδεκτέον.
B. *φάρμακον τὸ εἰδέναι*] τοῦ Vat. Θ. Par. DK. Vat. r. Ang. Flor. β. x.

Cap. I. P. 595. *Καὶ μήν, ἦν δ' ἐγώ, π.*] Ad haec verba **Proclus** in Polit. p. 405: *τὸ μὲν οὖν προκείμενον αὐτὸ τοῦτ' ἔστι, τὴν μιμητικὴν μόνον ποίησιν, καὶ ταύτης, ὡς δειχθήσεται, διαφερόντως τὴν φανταστικὴν ἐκβάλλειν κ. τ. λ.* Revertitur nimirum ad ea, quae Libr. III. p. 391 — 398. E. de poesi sunt disputata. — *αὐτῆς ὅση μ.* i. e. ὅση αὐτῆς. v. **Matth.** Gr. §. 421. 5.

B. *ἐπειδὴ χωρὶς ἕκαστα — εἴδη*] **Morgensternius** Commentatt. de Plat. Rep. p. 249. „Nunc demum, inquit, quum animi humani partes (libr. IV.), cupiditatum genera (libr. IX.), et sincera voluptas ab adulterinis generibus (Ibid.) distinctae essent, quae adhuc de poesi dicenda erant, satis clare intelligi poterant. Adeo verum est, quod supra dixi, sub confusionis cuiusdam specie in libris de Re-

ἔφη, διανοούμενος λέγεις; Ῥητέον, ἦν δ' ἐγώ. καίτοι φιλία γέ τίς με καὶ αἰδὼς ἐκ παιδὸς ἔχουσα περὶ
C Ὁμήρου ἀποκωλύει λέγειν. ἔοικε μὲν γὰρ τῶν καλῶν ἁπάντων τούτων τῶν τραγικῶν πρῶτος διδάσκαλός τε καὶ ἡγεμὼν γενέσθαι. ἀλλ' οὐ γὰρ πρό γε τῆς ἀληθείας τιμητέος ἀνήρ, ἀλλ', ὃ λέγω, ῥητέον. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Ἄκουε δή, μᾶλλον δὲ ἀποκρίνου. Ἐρώτα. Μίμησιν ὅλως ἔχοις ἄν μοι εἰπεῖν ὅ τι ποτ' ἔστιν; οὐδὲ γάρ τοι αὐτὸς πάνυ τι ξυννοῶ, τί βούλεται εἶναι. Ἦ που ἄρ', ἔφη, ἐγὼ συννοήσω. Οὐδέν γε, ἦν δ' ἐγώ, ἄτοπον· ἐπεὶ πολλά τοι ὀξύ-
596 τερον βλεπόντων ἀμβλύτερον ὁρῶντες πρότεροι εἶδον. Ἔστιν, ἔφη, οὕτως· ἀλλὰ σοῦ παρόντος οὐδ' ἂν

C. *πάνυ τι ξυννοῶ*] *πάνυ τοι* Vat. Θ. Ven. Ξ. Par. K. r., quae frequentissima est permutatio. cf. ad libr. IV. p. 419. I. p. 330. A. Phaedon. init.

publ. ordinem exquisitissimum latere." conf. L. III. p. 392. C.

C. *ἔοικε μὲν γὰρ τῶν καλῶν — γενέσθαι*] Homerum censet in imitandis exprimendisque aliorum moribus poetis tragicis veluti viam ostendisse ac praeivisse exemplum, quippe qui primus in carminibus suis homines loquentes agentesque introduxerit. Itaque eum etiam p. 598. D. *τραγῳδίας ἡγεμόνα* et p. 607. A. *πρῶτον τῶν τραγῳδοποιῶν* appellat, et p. 602. B. memorat *τοὺς τῆς τραγικῆς ποιήσεως ἁπτομένους ἐν ἰαμβείοις καὶ ἐν ἔπεσι*, quibuscum conveniunt illa Theaetet. p. 152. E: *καὶ τῶν ποιητῶν οἱ ἄκροι τῆς ποιήσεως· κωμῳδίας μέν, Ἐπίχαρμος, τραγῳδίας δέ, Ὅμηρος.* conf. etiam Reip. III. p. 393. A. sqq. Aristotel. Art. Poet. c. 4. inter alia: *μόνος γὰρ (Ὅμηρος) οὐχ ὅτι εὖ, ἀλλὰ καὶ μιμήσεις δραματικὰς ἐποίησεν. οὕτω καὶ τὰ τῆς κωμῳδίας σχήματα πρῶτος ὑπέδειξεν, οὐ ψόγον, ἀλλὰ τὸ γελοῖον δραματοποιήσας. ὁ γὰρ Μαργίτης ἀνάλογον ἔχει, ὥςπερ Ἰλιὰς καὶ Ὀδύσσεια πρὸς τὰς τραγῳδίας, οὕτω καὶ οὗτος πρὸς τὰς κωμῳδίας.* Quod poetae tragici vocantur *καλοί*, non caret hoc urbana quadam irrisione, quanquam alibi *καλός* vulgare fuit Atticae urbanitatis blandimentum. De qua re praeter Heindorfium ad Hipp. Maior. p. 121. eleganter disputavit Böttigerus in: Vasengemälde I, 3. p. 60 sqq. in Sabina T. II. p. 49, 77. Similiter p. 599. A: *οἱ ἀγαθοὶ ποιηταί* memorantur.

πρό γε τῆς ἀληθείας τιμ.] h. e. *πλέον ἢ ἡ ἀλήθεια.* cf. Matth. Gr. §. 575. — *ὃ λέγω*, ut dixi, wie gesagt. cf. Apolog. p. 21. A. Protagor. p. 316. E. Gorg. p. 465. A. Cratyl. p. 396. B. Deinde pro *ἀνήρ* erunt fortasse qui *ἁνήρ* scribendum arbitrentur. Qui meminerint *ἀνήρ* universe dictum

προθυμηθῆναι οἷός τε εἴην εἰπεῖν, εἴ τί μοι καταφαίνεται, ἀλλ' αὐτὸς ὅρα. Βούλει οὖν ἐνθένδε ἀρξώμεθα ἐπισκοποῦντες, ἐκ τῆς εἰωθυίας μεθόδου; εἶδος γάρ πού τι ἓν ἕκαστον εἰώθαμεν τίθεσθαι περὶ ἕκαστα τὰ πολλά, οἷς ταὐτὸν ὄνομα ἐπιφέρομεν. ἢ οὐ μανθάνεις; Μανθάνω. Θῶμεν δὴ καὶ νῦν ὅ τι βούλει τῶν πολλῶν. οἷον, εἰ θέλεις, πολλαί πού εἰσι κλῖναι καὶ τράπεζαι. Πῶς δ' οὔ; Ἀλλὰ ἰδέαι B
γέ που περὶ ταῦτα τὰ σκεύη δύο, μία μὲν κλίνης, μία δὲ τραπέζης. Ναί. Οὐκοῦν καὶ εἰώθαμεν λέγειν, ὅτι ὁ δημιουργὸς ἑκατέρου τοῦ σκεύους πρὸς τὴν ἰδέαν βλέπων οὕτω ποιεῖ, ὁ μὲν τὰς κλίνας, ὁ δὲ τὰς τραπέζας, αἷς ἡμεῖς χρώμεθα, καὶ τἆλλα

ἐπεὶ πολλά τοι] πολλά γε Ang. Malc. Deinde Ald. Bas. I. Steph. πρότερον. Sed codd. omnes πρότεροι.

P. 596. κλῖναι καὶ τρ.] V. κλίναι. Correxit Bekkerus e Vat. Θ. Ven. Ξ II. Vind.

esse cum contemtione quadam, ut articulo non sit opus, de cuius omissione consimili v. ad Phaedon. p. 98. B. Poterat pro ἀνήρ etiam τις poni.

Ἦ που ἄρ', ἔφη, ἐγὼ συννοήσω;] Dictum hoc est cum admirationis vel irrisionis quadam significatione. Germanice dicas: Nun wahrlich, da werde *ich* es *also* wohl einsehen! Nam ἦ που hic quoque eo sensu positum, quem illustravi ad Euthyphron. p. 4. B. Nec otiosum est ἄρα, qua vocula indicat non consentaneum esse rem a se perspectum iri, quum Socrates adeo se eam perspicere neget.

ἐπεὶ πολλά τοι ὀξύτερον — εἶδον.] Urbane ridet amici modestiam, dum eum se ipso minus acute cernere concedere videtur. Quam sermonis elegantiam non perceperunt qui vel ὀξύτεροι scripserunt vel aliis modis locum sanissimum tentarunt. Nec dictione hac quidquam usitatius. Sophist. p. 232. C: τάχα γὰρ ἂν ὑμεῖς μὲν ὀξύτερον οἱ νέοι πρὸς αὐτὸ βλέποιτε, ἡμεῖς δὲ ἀμβλύτερον. Euthyd. p. 281. C: καὶ ἀμβλὺ ὁρῶν καὶ ἀκούων μᾶλλον ἢ ὀξύ. Legg. IV. p. 715. D: νέος μὲν γὰρ ὢν πᾶς ἄνθρωπος τὰ τοιαῦτα ἀμβλύτατα — ὁρᾷ, γέρων δὲ ὀξύτατα. Ibid. XI. p. 927. B. De Rep. III. p. 404. A: ὀξὺ ὁρᾶν καὶ ἀκούειν. Themist. Orat. II. p. 32. C: οὐδὲ πρὸς μόνους τοὺς ὀξύτερον ἀκούοντας. Pro τοι nemo, opinor, restituere τι voluerit, qui vocem illam meminerit in sententiis communibus afferendis ita frequentari, ut habent confirmandi vim ac potestatem. Exempla adscripsimus ad Sympos. p. 219. A. Plura collegit Heindorf. ad Protagor. p. 346. C. Articulum ante participia βλεπόντων et ὁρῶντες ne quis temere omissum putet, conf. Matth. Gr. §. 271.

κατὰ ταὐτά; οὐ γάρ που τήν γε ἰδέαν αὐτὴν δημιουργεῖ οὐδεὶς τῶν δημιουργῶν· πῶς γάρ; Οὐδα-
C μῶς. Ἀλλ' ὅρα δὴ καὶ τόνδε τίνα καλεῖς τὸν δημιουργόν. Τὸν ποῖον; Ὃς πάντα ποιεῖ, ὅσαπερ εἷς ἕκαστος τῶν χειροτεχνῶν. Δεινόν τινα λέγεις καὶ θαυμαστὸν ἄνδρα. Οὔπω γε, ἀλλὰ τάχα μᾶλλον φήσεις. ὁ αὐτὸς γὰρ οὗτος χειροτέχνης οὐ μόνον πάντα οἷός τε σκεύη ποιῆσαι, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐκ τῆς γῆς φυόμενα ἅπαντα ποιεῖ καὶ ζῶα πάντα ἐργάζεται, τά τε ἄλλα καὶ ἑαυτόν, καὶ πρὸς τούτοις γῆν καὶ οὐρανὸν καὶ θεοὺς καὶ πάντα τὰ ἐν οὐρανῷ καὶ τὰ ἐν Ἅιδου ὑπὸ γῆς ἅπαντα ἐργάζεται. Πάνυ θαυμα-
D στόν, ἔφη, λέγεις σοφιστήν. Ἀπιστεῖς; ἦν δ' ἐγώ. καί μοι εἰπέ, τὸ παράπαν οὐκ ἄν σοι δοκεῖ εἶναι τοιοῦτος δημιουργός, ἢ τινὶ μὲν τρόπῳ γενέσθαι ἂν τούτων ἁπάντων ποιητής, τινὶ δὲ οὐκ ἄν; ἢ οὐκ αἰσθάνει, ὅτι κἂν αὐτὸς οἷός τ' εἴης πάντα ταῦτα ποιῆσαι τρόπῳ γέ τινι; Καὶ τίς, ἔφη, ὁ τρόπος

B. πῶς γάρ; Οὐδαμῶς.] Istud πῶς γάρ vulgo ad Socratis orationem trahunt. Quod si alteri collocutori tribuimus, Οὐδαμῶς ex interpretatione formulae πῶς γάρ ortum putari debet. Nisi forte sic distinguendum: δημιουργῶν Πῶς γάρ; Οὐδαμῶς. ἀλλ' ὅρα κ. τ. λ. Sic Phil. p. 64. 13.

C. ἀλλὰ τάχα μᾶλλον φ.] Pro τάχα Vat. Θ. Ven. II. Par. DK. Mon. Vat. r. Flor. a. c. x. β. ταῦτα. Male. Formulam τάχα μᾶλλον cum futuro iunctam exemplis illustravit Heindorf. ad

P. 596. εἶδος γάρ πού τι —] Iungas in hunc modum: περὶ ἕκαστα τὰ πολλά, οἷς ταὐτὸν ὄνομα ἐπιφέρομεν, εἰώθαμεν τίθεσθαι εἶδός τι ἓν ἕκαστον. Indicat autem his verbis res singulas, cognatione quadam inter se iunctas, uni alicui generi, quod illis commune sit, subiici solere. Nam τὰ πολλά sunt formae generis et individua, quod genus loquendi apud Platonem frequentissimum. Pro εἶδος deinde ἰδέα dicit, ut hoc loco firmari videatur sententia Diogen. Laërt. III, 63., qui Platonem εἶδος et ἰδέα nullo significationis discrimine posuisse existimat. Cui adversatur Richterus meus De Ideis Platon. p. 29. „Inter utrumque vocabulum, inquit, haec est differentia, ut, quum εἶδος notionem universam significet, ἰδέα praeterea imaginis notam in se contineat; quapropter ἰδέα cum εἶδος ubique potest permutari, quod notio est communis, quae eadem formam rerum complectitur.“ Vide tamen quae monuimus ad Parmenid. p. 128. E.

B. τόνδε τίνα καλεῖς τὸν δημιουργόν;] quo nomine hunc appelles opifi-

οὗτος; Οὐ χαλεπός, ἦν δ' ἐγώ, ἀλλὰ πολλαχῇ καὶ ταχὺ δημιουργούμενος· τάχιστα δέ που, εἰ θέλεις λαβὼν κάτοπτρον περιφέρειν πανταχῇ· ταχὺ μὲν ἥλιον ποιήσεις καὶ τὰ ἐν τῷ οὐρανῷ, ταχὺ δὲ γῆν, ταχὺ E
δὲ σαυτόν τε καὶ τἆλλα ζῶα καὶ σκεύη καὶ φυτὰ καὶ πάντα, ὅσα νῦν δὴ ἐλέγετο. Ναί, ἔφη, φαινόμενα, οὐ μέντοι ὄντα γέ που τῇ ἀληθείᾳ. Καλῶς, ἦν δ' ἐγώ, καὶ εἰς δέον ἔρχει τῷ λόγῳ. τῶν τοιούτων γάρ, οἶμαι, δημιουργῶν καὶ ὁ ζωγράφος ἐστίν. ἦ γάρ; Πῶς γὰρ οὔ; Ἀλλὰ φήσεις οὐκ ἀληθῆ, οἶμαι, αὐτὸν ποιεῖν ἃ ποιεῖ. καίτοι τρόπῳ γέ τινι καὶ ὁ ζωγράφος κλίνην ποιεῖ. ἢ οὔ; Ναί, ἔφη, φαινομένην γε καὶ οὗτος. Cap. II. Τί δὲ ὁ κλινοποιός;
οὐκ ἄρτι μέντοι ἔλεγες, ὅτι οὐ τὸ εἶδος ποιεῖ, ὃ δή 597
φαμεν εἶναι ὃ ἔστι κλίνη, ἀλλὰ κλίνην τινά; Ἔλεγον γάρ. Οὐκοῦν εἰ μὴ ὃ ἔστι ποιεῖ, οὐκ ἂν τὸ ὂν ποιοῖ, ἀλλά τι τοιοῦτον, οἷον τὸ ὄν, ὂν δὲ οὔ; τελέως δὲ εἶναι ὂν τὸ τοῦ κλινουργοῦ ἔργον ἢ ἄλλου

Cratyl. p. 92. Significat autem τάχα statim: v. ad Phil. p. 45. D. Gorg. p. 450. C. et 466. A.

D. πολλαχῇ καὶ ταχύ] καὶ ταχύ om. Mon. Astius coni. πολλαχοῦ.

E. ὅσα νῦν δὴ ἐλέγετο] ἐλέγομεν Bas. 2. et Ven. Ξ. Mox libri omnes ἔρχῃ.

Cap. II. P. 597. τὸ τοῦ κλινουργοῦ] Libri non pauci et partim bonae notae δημιουργοῦ. Sed tenenda est lectio vulgata, etiam auctoritate Par. A. confirmata.

cem. Constructionem illustravit Matth. Gr. §. 420. B.

D. ἀλλὰ πολλαχῇ κ. τ. δημιουργούμενος] sed qui multis modis ac cito perficiatur. Ficinus: „potes enim passim et celeriter omnia facere."

E. ταχὺ μὲν ἥλιον ποιήσεις — ἐλέγετο] Exspectabas ταχὺ μὲν γὰρ οὕτως ἥλιον ποιήσεις, κ. τ. λ. Sed cave quidquam mutatum eas, v. ad Gorg. p. 464. p. Loco commatis vulgo ante ταχὺ μέν illati perspicuitatis caussa media usus sum interpunctione.

εἰς δέον ἔρχει τῷ λόγῳ] h. e. ἔρχει εἰς δέον τῷ λόγῳ, ut τῷ λόγῳ pro dativo commodi accipiatur. Nam perperam interpretantur εἰς τὸν λόγον s. ἐπὶ τὸν λόγον, quoniam scilicet verba veniendi etiam cum dativo construantur. At nimirum additus is est integrae formulae, hoc sensu: opportune rationi nostrae succurris.

Cap. II. P. 597. τελέως δὲ εἶναι ὄν] In his τελέως εἶναι ὂν idem est, quod alibi ὄντως εἶναι. Paullo ante ὃ ἔστι κλίνη est αὐτὴν τὴν κλίνην sive τὴν οὐσίαν τῆς κλίνης. Phaedon. p.

τινὸς χειροτέχνου εἴ τις φαίη, κινδυνεύει οὐκ ἂν ἀληθῆ λέγειν; Οὔκουν, ἔφη, ὥς γ' ἂν δόξειε τοῖς περὶ τοὺς τοιούςδε λόγους διατρίβουσιν. Μηδὲν ἄρα θαυμάζωμεν, εἰ καὶ τοῦτο ἀμυδρόν τι τυγχάνει ὂν πρὸς
B ἀλήθειαν. Μὴ γάρ. Βούλει οὖν, ἔφην, ἐπ' αὐτῶν τούτων ζητήσωμεν τὸν μιμητὴν τοῦτον, τίς ποτ' ἐστίν; Εἰ βούλει, ἔφη. Οὐκοῦν τριτταί τινες κλῖναι αὗται γίγνονται, μία μὲν ἡ ἐν τῇ φύσει οὖσα, ἣν φαῖμεν ἄν, ὡς ἐγῷμαι, θεὸν ἐργάσασθαι. ἢ τίν' ἄλλον; Οὐδένα, οἶμαι. Μία δέ γε, ἣν ὁ τέκτων. Ναί, ἔφη. Μία δέ, ἣν ὁ ζωγράφος. ἦ γάρ; Ἔστω. Ζωγράφος δή, κλινοποιός, θεός, τρεῖς οὗτοι ἐπιστάται τρισὶν εἴδεσι κλινῶν. Ναὶ τρεῖς. Ὁ μὲν δὴ θεός,

B. τὸν μιμητὴν τοῦτον] V. ζητήσωμεν τὸν μιμητὴν τούτον, quod tenent Schn. Turr. Herm. Recte τοῦτον Vat. Θ. Ven. Ξ II. Vind. Par. Vat. m. Flor. a. c. α. β. γ. quod tandem etiam Par. A. accuratius excussus firmavit. Verbum ζητήσωμεν Florr. et

75. B: τοῦ ὃ ἔστιν ἴσον, i. e. ideae aequalitatis. Ibid. p. 92. E: ἡ οὐσία ἡ ἔχουσα τὴν ἐπωνυμίαν τὴν τοῦ ὃ ἔστι. Cratyl. p. 389. B: αὐτὸ ὃ ἔστι κερκίς.

ἀμυδρόν τι — πρὸς ἀλήθειαν] obscurum quiddam, si ad veritatem (videl. idearum) comparetur.

B. ἐπ' αὐτῶν τούτων] Visne — horum ipsorum exemplo adhibito, i. e. lectuli et mensae exemplo, exquiramus illum imitatorem, de quo quaerere instituimus, de μιμήσεως scilicet vi et natura disputare exorsi. Sic Libr. V. p. 475. B: εἰ βούλει, ἔφη, ἐπ' ἐμοῦ λέγειν περὶ τῶν ἐρωτικῶν, h. e. sic, ut meo ipsius exemplo utaris. Phaedr. p. 270. D: ὅπερ ἐφ' ἑνός, τοῦτ' ἰδεῖν ἐφ' ἑκάστου. Legg. II. p. 662. D: βούλομαι δέ μοι μὴ ἐπὶ τῶν θεῶν λέγεσθαι τὸ τοιοῦτον, h. e. non sic, ut dii exempli caussa loquentes inducantur. Isocrat. De pace p. 203. ed. Bekk. ἐπὶ τῶν ἐλαττόνων καὶ τοῦ βίου τοῦ καθ' ἡμέραν ἐπιδείξειεν ἄν τις. v. Schaefer. ad Demosthen. Apparat. Vol. II. p. 284. et Matthiae Gr. Ampl. §. 584. s. Pro τοῦτόν quod Schneiderus argutius defendit τούτον, unum lectuli imitatorem significari contendens, id nemo morabitur. Nec vero ille tale commentum excogitaturus erat, si optimum librum Parisinum iam compertum habuisset a nostris partibus stare.

ἡ ἐν τῇ φύσει οὖσα] H. e. species, quae per se et vi sua constat. Eodem modo paullo post C: μίαν ἐν τῇ φύσει ἀπεργάσασθαι. P. 598. A: τὸ ἐν τῇ φύσει ἕκαστον. Libr. VI. p. 501. B: πρὸς δὲ τὸ φύσει δίκαιον, i. e. αὐτὸ τὸ καλόν, ubi opponitur τὸ ἐν ἀνθρώποις δίκαιον ac nullus cod. ἐν φύσει. Phaedon. p. 103. B:

εἴτε οὐκ ἐβούλετο, εἴτε τις ἀνάγκη ἐπῆν μὴ πλέον C
ἢ μίαν ἐν τῇ φύσει ἀπεργάσασθαι αὐτὸν κλίνην, οὕτως ἐποίησε μίαν μόνον αὐτὴν ἐκείνην ὃ ἔστι κλίνη. δύο δὲ τοιαῦται ἢ πλείους οὔτε ἐφυτεύθησαν ὑπὸ τοῦ θεοῦ οὔτε μὴ φυῶσι. Πῶς δή; ἔφη. Ὅτι, ἦν δ' ἐγώ, εἰ δύο μόνας ποιήσειε, πάλιν ἂν μία ἀναφανείη, ἧς ἐκεῖναι ἂν αὖ ἀμφότεραι τὸ εἶδος ἔχοιεν, καὶ εἴη ἂν ὃ ἔστι κλίνη ἐκείνη, ἀλλ' οὐχ αἱ δύο. Ὀρθῶς, ἔφη. Ταῦτα δή, οἶμαι, εἰδὼς ὁ θεός, βου-
λόμενος εἶναι ὄντως κλίνης ποιητὴς ὄντως οὔσης, D
ἀλλὰ μὴ κλίνης τινὸς μηδὲ κλινοποιός τις, μίαν φύσει αὐτὴν ἔφυσεν. Ἔοικε. Βούλει οὖν τοῦτον μὲν φυτουργὸν τούτου προσαγορεύωμεν, ἤ τι τοιοῦτον;

Mon. post τὸν μιμ. τούτου vel τοῦτον collocant. Mox ἐν ante τῇ φύσει om. Par. A. Vat. m. sed v. interpretat.

C. μίαν μόνον] μόνον Vat. Θ. Ven. II. Par. DK. Mon. Flor. β. quibuscum consentit etiam Par. A. nuper accuratius inspectus. Mox φύωσιν Par. A.

οὔτε τὸ ἐν ἡμῖν οὔτε τὸ ἐν τῇ φύσει (ἐναντίον). Ibid. D: οὐ μόνον αὐτὸ τὸ μέγεθος — ἀλλὰ καὶ τὸ ἐν ἡμῖν μέγεθος. Parm. p. 132. D: τὰ μὲν εἴδη ταῦτα ὥσπερ παραδείγματα ἑστάναι ἐν τῇ φύσει, τὰ δὲ ἄλλα τούτοις ἐοικέναι. Sic intelligas etiam p. 597. E: τὸν τοῦ τρίτου ἄρα γεννήματος ἀπὸ τῆς φύσεως μιμητὴν καλεῖς.

C. μίαν μόνον αὐτὴν ἐκ.] V. ad libr. VIII. p. 548. C. — ὃ ἔστι κλίνη, vere interpretatur Ast. κλίνην ὄντως οὖσαν. Neutrum enim pronominis genus usurpari solet ad indicandam ipsam rerum vim et naturam, hoc est ἰδέαν. Formulam ὃ ἔστιν, in talibus locis a philosopho frequentatam, antea attigimus.

πάλιν ἂν μία ἀναφανείη —] Nam uterque lectus rursus ad ideam esset compositus, quia species rerum absoluta una est.

D. φυτουργὸν τούτου πρ.] Nam deus vim et naturam idearum mente tanquam procreavit, quandoquidem ideae sunt aeternae numinis divini, h. e. mentis absolutae, cogitationes, quae vere sunt ac vi sua constant. v. ad Libr. VII. p. 517. B. Nihil offensionis habet, quod hoc loco ideae, quas philosophus alibi, ut Tim. p. 28. A. 52. A., aeternas et ἀγεννήτους vocat, a deo procreatae atque factae dicuntur. Neque enim nunc id agitur, ut vis et natura idearum accuratius declaretur. Illud potius hic philosopho est propositum, ut quanto intervallo imitator ab ipso vero distet, quam clarissime appareat. Quocirca scite distinxit φυτουργόν, deum idearum auctorem, δημιουργόν, humanum opificem, et μιμητήν, imitatorem, qua ratione res, de qua disputatur, in clarissima luce collocata est. Iniuria igitur C. Fr. Herman-

Δίκαιον γοῦν, ἔφη, ἐπειδήπερ φύσει γε καὶ τοῦτο καὶ
τἆλλα πάντα πεποίηκε. Τί δέ; τὸν τέκτονα ἆρ' οὐ
δημιουργὸν κλίνης; Ναί. Ἦ καὶ τὸν ζωγράφον
δημιουργὸν καὶ ποιητὴν τοῦ τοιούτου; Οὐδαμῶς.
Ἀλλὰ τί αὐτὸν κλίνης φήσεις εἶναι; Τοῦτο, ἦ δ'
E ὅς, ἔμοιγε δοκεῖ μετριώτατ' ἂν προσαγορεύεσθαι, μι-
μητὴς οὗ ἐκεῖνοι δημιουργοί. Εἶεν, ἦν δ' ἐγώ, τὸν
τοῦ τρίτου ἄρα γεννήματος ἀπὸ τῆς φύσεως μιμη-
τὴν καλεῖς; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Τοῦτ' ἄρα ἔσται
καὶ ὁ τραγῳδοποιός, εἴπερ μιμητής ἐστι, τρίτος τις
ἀπὸ βασιλέως καὶ τῆς ἀληθείας πεφυκώς, καὶ πάντες
οἱ ἄλλοι μιμηταί. Κινδυνεύει. Τὸν μὲν δὴ μιμη-
598 τὴν ὡμολογήκαμεν· εἰπὲ δέ μοι περὶ τοῦ ζωγράφου
τόδε· πότερα ἐκεῖνο αὐτὸ τὸ ἐν τῇ φύσει ἕκαστον
δοκεῖ σοι ἐπιχειρεῖν μιμεῖσθαι ἢ τὰ τῶν δημιουργῶν
ἔργα; Τὰ τῶν δημιουργῶν, ἔφη. Ἆρα οἷα ἔστιν

E. *Τοῦτ' ἄρα ἔσται*] V. *ταῦτ'*, quod ex codd. Par. ADK. Vat. Θ. Ven. II. Vind. Mon. Ang. et Florentt. omnibus mutatum. Dein vulg. *τραγῳδιοποιός* contra fidem Par. AK. Ven. Ξ. Vind. Ang. Vat. m. r. Flor. a. c. γ. Procli ad Polit. p. 405. 15. Cfr. p. 605. C. p. 606. C. p. 607. A. al., unde cognosces, quantopere librarii ubique in his formis turbaverint. Ceterum conf. ann. crit. ad Apol. Socr. p. 18. D.

nus Histor. Philos. Platon. p. 510. coll. p. 695. ann. 680. hinc argumentum opinionis suae repetiit, qua hunc decimum Reipublicae librum aliquanto post ceteros operis libros scriptum esse statuit; quam sententiam videmur iam in Prolegomenis nostris satis confutavisse.

Ἀλλὰ τί αὐτὸν κλίνης φήσεις εἶναι;] Ad eundem fere modum Germanice dicimus: „Aber was willst du denn sagen, dass er sei von dem Bettgestelle? Etenim genitivus ponitur, quia Socrates nominis alicuius substantivi notionem in animo habet, unde ille suspensus sit. Sed eius loco propter totius sententiae rationem neutro pronominis utitur, quia nunc non reperit nomen, quod commode poni queat. Quocirca nolim grammatici nostri *κλίνης* pro genitivo absoluto habuissent, qui rationem verborum *τί αὐτὸν φήσεις εἶναι* indicaret. Pendet ille potius ex *τί* pronomine, quod vere idem significat, quod *τίνα δημιουργόν* vel *ἐργάτην*. Similem explicationem habent verba proxima: *τὸν τοῦ τρίτου ἄρα γεννήματος — μιμητὴν καλεῖς;* Cavendum enim in his magnopere, ne *τόν* articulum cum *μιμητήν* connectamus, qua ratione universa sententia pervertitur. Etenim haec sic potius inter se iungenda videntur: *τὸν τοῦ τρίτου ἄρα γεννήματος ἀπὸ τῆς φύσεως καλεῖς μιμητήν*, ut genitivus non cum *μιμητήν*, sed cum *τόν* articulo cohaereat. Ita haec ori-

ἢ οἷα φαίνεται; τοῦτο γὰρ ἔτι διόρισον. Πῶς λέγεις; ἔφη. Ὧδε· κλίνη, ἐάν τε ἐκ πλαγίου αὐτὴν θεᾷ ἐάν τε καταντικρὺ ἢ ὁπῃοῦν, μή τι διαφέρει αὐτὴ ἑαυτῆς, ἢ διαφέρει μὲν οὐδέν, φαίνεται δὲ ἀλλοία; καὶ τἆλλα ὡσαύτως; Οὕτως, ἔφη· φαίνεται, διαφέρει δ' οὐδέν. Τοῦτο δὴ αὐτὸ σκόπει· πρὸς B
πότερον ἡ γραφικὴ πεποίηται περὶ ἕκαστον; πότερα πρὸς τὸ ὄν, ὡς ἔχει, μιμήσασθαι, ἢ πρὸς τὸ φαινόμενον, ὡς φαίνεται, φαντάσματος ἢ ἀληθείας οὖσα μίμησις; Φαντάσματος, ἔφη. Πόῤῥω που ἄρα τοῦ ἀληθοῦς ἡ μιμητική ἐστι· καί, ὡς ἔοικε, διὰ τοῦτο πάντα ἀπεργάζεται, ὅτι σμικρόν τι ἑκάστου ἐφάπτεται, καὶ τοῦτο εἴδωλον. οἷον ὁ ζωγράφος, φαμέν, ζωγραφήσει ἡμῖν σκυτοτόμον, τέκτονα, τοὺς ἄλλους δημιουργούς, περὶ οὐδενὸς τούτων ἐπαΐων τῶν τε- C
χνῶν· ἀλλ' ὅμως παῖδάς τε καὶ ἄφρονας ἀνθρώ-

P. 598. B. *Πόῤῥω που ἄρα*] *Πόῤῥω ἄρα που* Par. A. Ven. Ξ. Vind. Φ. Ang. Vat. m. Ex Florentinis nihil enotatum.
διὰ τοῦτο πάντα ἀπ.] Pro *πάντα* vett. editt. *ταῦτα* habent, quod nullus cod. tuetur. Solus Vind. *ταῦτα πάντα.*
C. *παῖδάς τε καὶ ἄφρ.*] Vat. Θ. Ven. Π. Par. D. Mon. *παῖδάς γε*, probante Bekkero.

tur sententia, meo quidem iudicio unice apta: eum igitur, cuius est opus, quod tertio gradu ab eo, quod per se est, distat, imitatorem appellas.

P. 598. B. *πότερα πρὸς τὸ ὄν, ὡς ἔχει, μιμήσασθαι*] Erunt qui scriptum malint: *πρὸς τὸ τὸ ὄν, ὡς ἔχει, μιμήσασθαι.* Sed articuli uno eodemque casu ita iterati exempla apud probae Graecitatis auctores frustra quaeras. Neque profecto illa ratione opus est. Etenim infinitivus nunc epexegeseos caussa adiicitur, ut fere idem sit quod *ὥστε τοῦτο μιμήσασθαι.* Quanquam non licet existimare eum ex omisso *ὥστε* suspensum esse; quae perinepta foret interpretatio. Imo pendet ille item ex primaria sententia *ἡ γραφικὴ πεποίηται*, ut per se finem et consilium significet.

Πόῤῥω που ἄρα τοῦ ἀληθοῦς —] longe igitur, ut videtur, a vero abest imitandi ars. Dictionem ad IX. p. 581. D. exemplis illustravimus. Facile autem apparet imitationem hic referri ad illud genus scientiae, quod *εἰκασίας* nomine insignitum est supra Libr. VI. p. 511. E. VII. p. 534. A.

τοὺς ἄλλους δημιουργούς] Asyndeton hoc utriusque linguae scriptoribus frequentatum. conf. Gorg. p. 503. E. p. 518. D. Sympos. p. 186. D. De Rep. IV. p. 434. A.

C. *περὶ οὐδενὸς τ. ἐπαΐων τῶν τεχνῶν*] nullam ha-

πους, εἰ ἀγαθὸς εἴη ζωγράφος, γράψας ἂν τέκτονα καὶ πόῤῥωθεν ἐπιδεικνὺς ἐξαπατῷ ἂν τῷ δοκεῖν ὡς ἀληθῶς τέκτονα εἶναι. Τί δ' οὔ; Ἀλλὰ γάρ, οἶμαι, ὦ φίλε, τόδε δεῖ περὶ πάντων τῶν τοιούτων διανοεῖσθαι· ἐπειδάν τις ἡμῖν ἀπαγγέλλῃ περί του, ὡς ἐνέτυχεν ἀνθρώπῳ πάσας ἐπισταμένῳ τὰς δημιουργίας καὶ τἆλλα πάντα, ὅσα εἷς ἕκαστος οἶδεν,
D οὐδὲν ὅ τι οὐχὶ ἀκριβέστερον ὁτουοῦν ἐπισταμένῳ, ὑπολαμβάνειν δεῖ τῷ τοιούτῳ, ὅτι εὐήθης τις ἄνθρωπος, καί, ὡς ἔοικεν, ἐντυχὼν γόητί τινι καὶ μιμητῇ ἐξηπατήθη, ὥςτε ἔδοξεν αὐτῷ πάσσοφος εἶναι, διὰ τὸ αὐτὸς μὴ οἷός τ' εἶναι ἐπιστήμην καὶ ἀνεπιστημοσύνην καὶ μίμησιν ἐξετάσαι. Ἀληθέστατα, ἔφη. Cap. III. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, μετὰ τοῦτο ἐπισκεπτέον τήν τε τραγῳδίαν καὶ τὸν ἡγεμόνα αὐ-

ἀπαγγέλλῃ περί του] Sic Par. ADK. Vat. Θ. Ven. II. Mon. Ang. Vat. r. Flor. x. β. Legebatur olim *περὶ τούτου*. Recte *περί του*, quod est: de quopiam.

D. *τῷ τοιούτῳ, ὅτι*] Ang. Flor. x. α. *τὸν τοιοῦτον*.

bens scientiam earum artium, quas isti exercent. Genitivi *οὐδενὸς τούτων* cohaerent cum *τῶν τεχνῶν*, quod a praepositione *περί* regitur. Nam poterat etiam sic dici: *οὐδὲν ἐπαΐων περὶ τῶν τεχνῶν τινὸς τούτων*. Tritum est genus loquendi *ἐπαΐειν περί τινος*, quod exemplis illustravit Heindorfius ad Hipp. Mai. p. 289. E.

γράψας ἂν — ἐξαπατῷ ἂν τῷ δ.] Repetitum *ἂν* neminem hodie morabitur. Acute ac perspicue de eo monuit Rostius Gr. §. 120. e. annot. 4. conf. Matth. Gr. Ampl. §. 598. b. et §. 600., cui non assentior *ἂν* prius cum *γράψας* connectenti. Neque enim participium nunc explicari potest per *εἰ γράψειεν ἄν*. Quocirca referenda est vocula ad primarium verbum totius enuntiati, apud quod deinde non sine caussa iteratur. Dein *τῷ δοκεῖν ὡς ἀληθῶς τέκτονα εἶναι*, idem est quod: eo, quod videatur, illum revera esse fabrum. Aliter Schneiderus, qui explicat: eo, quod opinantur, vere fabrum esse. sed v. p. 600. E.

καὶ τἆλλα πάντα — οὐδὲν ὅ τι οὐχί] Notabile hoc *οὐδὲν ὅ τι οὐχί* post *τἆλλα πάντα* illatum. Similia collegit Heindorf. ad Protagor. p. 317. C. Proxima, *ὑπολαμβάνειν δεῖ κ. τ. λ.*, apodosin continent verborum: *ἐπειδάν τις — ἐπισταμένῳ*. — *τῷ τοιούτῳ*, für einen solchen vel: wegen eines solchen.

Cap. III. E. *ὅτι οὗτοι πάσας μὲν τέχνας ἐπ.*] Nam poetae habiti sunt omnis sapientiae magistri; inprimis vero Homerus dici non potest quanto-

τῆς Ὅμηρον, ἐπειδή τινων ἀκούομεν, ὅτι οὗτοι πάσας
μὲν τέχνας ἐπίστανται, πάντα δὲ τἀνθρώπεια τὰ E
πρὸς ἀρετὴν καὶ κακίαν, καὶ τά γε θεῖα· ἀνάγκη
γὰρ τὸν ἀγαθὸν ποιητήν, εἰ μέλλει, περὶ ὧν ἂν
ποιῇ, καλῶς ποιήσειν, εἰδότα ἄρα ποιεῖν, ἢ μὴ οἷόν
τε εἶναι ποιεῖν. δεῖ δὴ ἐπισκέψασθαι, πότερον μιμη-
ταῖς τούτοις οὗτοι ἐντυχόντες ἐξηπάτηνται καὶ τὰ
ἔργα αὐτῶν ὁρῶντες οὐκ αἰσθάνονται τριττὰ ἀπέ- 599
χοντα τοῦ ὄντος καὶ ῥᾴδια ποιεῖν μὴ εἰδότι τὴν
ἀλήθειαν· φαντάσματα γάρ, ἀλλ' οὐκ ὄντα ποιοῦ-
σιν· ἤ τι καὶ λέγουσι καὶ τῷ ὄντι οἱ ἀγαθοὶ ποιη-
ταὶ ἴσασι περὶ ὧν δοκοῦσι τοῖς πολλοῖς εὖ λέγειν;
Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη, ἐξεταστέον. Οἴει οὖν, εἴ τις
ἀμφότερα δύναιτο ποιεῖν, τό τε μιμηθησόμενον καὶ
τὸ εἴδωλον, ἐπὶ τῇ τῶν εἰδώλων δημιουργίᾳ ἑαυτὸν

πάσσοφος εἶναι] Par. A D. Ven. II. et pr. Θ. *πάσσοφος*, quam scripturam firmant etiam Ang. Vat. r., qui habent *πᾶς σόφος*. Etiam aliis locis non paucis meliores libri, veluti Clarkianus, *πάσσοφος* servarunt, de qua scriptura v. Buttmann. Gr. Ampl. T. II. p. 353. Vulgo *πάνσοφος*.

pere hoc nomine celebratus fuerit. Inde ridicula rhapsodi iactantia in Plat. Ione. Argumentum hoc docte illustravit Ven. Beckius in Examine causarum, cur studia liberalium artium inprimisque poeseos a philosophis nonnullis aut neglecta aut impugnata fuerint. Lips. 1785. 4. p. 9 sqq.

P. 599. *καὶ ῥᾴδια ποιεῖν*] ac facilia ad faciendum. De infinitivo activi post *ῥᾴδια* illato dictum ad Phaedon. p. 62. B. conf. Matth. Gr. Ampl. §. 555. ann. Sed hoc levius. Illud fortasse maiore dignum est animadversione, quod, licet praecedat participium *ἀπέχοντα*, tamen solum *ῥᾴδια* subiicitur neque *ῥᾴδια ὄντα* scriptum est. Sed participium *ὤν, οὖσα, ὄν* saepenumero apud adiectiva omitti solere, alio participio vel praecedente vel subsequente, ad Gorg. p. 501. A. docuimus. Libr. II. p. 364. A: *πλουσίους καὶ ἄλλας δυνάμεις ἔχοντας*. VIII. in.: *ἴδιον μὲν οὐδενὶ ἐχούσας, κοινὰς δὲ πᾶσι*.

ἤ τι καὶ λέγουσι] *Καί* non est otiosum, sed indicat dubitationem loquentis, qui nihil ab iis exspectari posse significat. Germanici dicimus: oder ob sie doch auch etwas sagen. Dixerunt de hoc usu Hermann. ad Viger. p. 837. et Bremi ad Demosthen. Oratt. Sel. Sect. I. p. 143.

ἐπὶ τῇ τῶν εἰδώλων — ἑαυτὸν ἀφεῖναι ἂν σπουδάζειν] Eodem modo *ἑαυτὸν ἀφεῖναι* positum libr. II. p. 373. D: *ἐὰν καὶ ἐκεῖνοι ἀφῶσιν αὐτοὺς ἐπὶ χρημάτων κτῆσιν*. Verba iungenda sunt sic: *οἴει οὖν σπουδάζειν ἂν (αὐτὸν) ἀφεῖναι ἑαυτὸν ἐπὶ τῇ τῶν εἰδώλων δημιουρ-*

ἀφεῖναι ἂν σπουδάζειν καὶ τοῦτο προστήσασθαι τοῦ
B ἑαυτοῦ βίου ὡς βέλτιστον ἔχοντα; Οὐκ ἔγωγε. Ἀλλ' εἴπερ γε, οἶμαι, ἐπιστήμων εἴη τῇ ἀληθείᾳ τούτων πέρι, ἅπερ καὶ μιμεῖται, πολὺ πρότερον ἐν τοῖς ἔργοις ἂν σπουδάσειεν ἢ ἐπὶ τοῖς μιμήμασι, καὶ πειρῷτο ἂν πολλὰ καὶ καλὰ ἔργα ἑαυτοῦ καταλιπεῖν μνημεῖα, καὶ εἶναι προθυμοῖτ' ἂν μᾶλλον ὁ ἐγκωμιαζόμενος ἢ ὁ ἐγκωμιάζων. Οἶμαι, ἔφη· οὐ γὰρ ἐξ ἴσου ἥ τε τιμὴ καὶ ἡ ὠφέλεια. Τῶν μὲν τοίνυν ἄλλων πέρι μὴ ἀπαιτῶμεν λόγον Ὅμηρον ἢ ἄλλον
C ὁντινοῦν τῶν ποιητῶν, ἐρωτῶντες, εἰ ἰατρικὸς ἦν τις αὐτῶν, ἀλλὰ μὴ μιμητὴς μόνον ἰατρικῶν λόγων, τίνας ὑγιεῖς ποιητής τις τῶν παλαιῶν ἢ τῶν νέων λέγεται πεποιηκέναι, ὥςπερ Ἀσκληπιός, ἢ τίνας μα-

Cap. III. P. 599. B. ὡς βέλτιστον ἔχοντα;] Editt. omnes ὡς βέλτιστον ἔχόντα. Mon. et Flor. β. ὂν pro ἔχοντα. Stephan. coni. ὡς βέλτιον ἔχοντα. Ast. malebat ὡς τὸ βέλτιστον ἔχοντα.

B. ἄλλον ὅντινοῦν] ὅντιναοῦν Par. A. denuo excussus.

C. ἰατρικὸς ἦν τις] Sic codd. plurimi atque optimi. Vulgo τις ἦν τις.

τίνας ὑγιεῖς ποιητής] Sic Par. ADK. Ven. II. Vind. Vat. m. Mon. Flor. a. c. α. β. (non γ.). Vulgo τίνας γὰρ ὑγιεῖς. Cegiμ. Dein τοῦτο referas ad τὴν τῶν εἰδώλων δημιουργίαν, quod genus loquendi saepe attigimus. Προστήσασθαί τι τοῦ βίου est aliquid tanquam vitae finem sibi proponere. Verba ὡς βέλτιστον, ut quod optimum sit, referas ad τοῦτο. Ad ἔχοντα vero intelligi licet αὐτό, ut saepe, veluti libr. III. p. 392. C. VI. p. 491. B. 507. D. VIII. 545. A. 549. B. al. Fateor tamen hanc rationem mihi etiamnunc multum scrupuli iniicere. Quamobrem optimis codd. ducibus corrigendum arbitror: ὡς βέλτιστ' ἂν ἔχοντα, sese putantem (ὡς) ita optime habiturum esse. Schneiderus quid senserit, non liquet.

B. ἐπιστήμων εἴη — τούτων πέρι] Quemadmodum verba εἰδέναι, ἐπαΐειν, ἐπίστασθαι, ita etiam nomen ἐπιστήμων cum περί et genitivo coniungitur. Exempla suppeditabit Matth. Gr. §. 346. annot. 2. Dein ἑαυτοῦ καταλιπεῖν μνημεῖα dictum ut Sympos. p. 209. D: οἷα ἔκγονα ἑαυτῶν καταλείπουσιν, ἃ ἐκείνοις ἀθάνατον κλέος καὶ μνήμην παρέχεται. Sed quod mox dicitur τίνας μαθητὰς ἰατρικῆς κατελίπετο, eodem modo verbum medium ponitur Sympos. l. c. οἵους Λυκοῦργος παῖδας κατελίπετο.

C. εἰ ἰατρικὸς ἦν τις — λόγων, τίνας ὑγιεῖς π.] Bekker. γάρ vulgo post τίνας intrusum delevit. Ita haec: τίνας ὑγιεῖς — τοὺς ἐκγόνους; continent apodosin, in qua non sine vi et gravitate iteratur subiectum his verbis: ποιητής τις τῶν παλαιῶν ἢ τῶν νέων. Quae ra-

θητὰς ἰατρικῆς κατελίπετο, ὥσπερ ἐκεῖνος τοὺς ἐκγόνους; μηδ' αὖ περὶ τὰς ἄλλας τέχνας αὐτοὺς ἐρωτῶμεν, ἀλλ' ἐῶμεν· περὶ δὲ ὧν μεγίστων τε καὶ καλλίστων ἐπιχειρεῖ λέγειν Ὅμηρος, πολέμων τε πέρι
καὶ στρατηγιῶν καὶ διοικήσεων πόλεων, καὶ παιδείας D
πέρι ἀνθρώπου, δίκαιόν που ἐρωτᾶν αὐτὸν πυνθανομένους· Ὦ φίλε Ὅμηρε, εἴπερ μὴ τρίτος ἀπὸ τῆς ἀληθείας εἶ ἀρετῆς πέρι, εἰδώλου δημιουργός, ὃν δὴ μιμητὴν ὡρισάμεθα, ἀλλὰ καὶ δεύτερος, καὶ οἷός τε ἦσθα γιγνώσκειν, ποῖα ἐπιτηδεύματα βελτίους ἢ χείρους ἀνθρώπους ποιεῖ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ, λέγε ἡμῖν, τίς τῶν πόλεων διὰ σὲ βέλτιον ᾤκησεν ὥσπερ διὰ Λυκοῦργον Λακεδαίμων καὶ δι' ἄλλους πολλοὺς πολ-
λαὶ μεγάλαι τε καὶ σμικραί; σὲ δὲ τίς αἰτιᾶται πό- E

terum Mon. voces ποιητής et λέγεται ita transponit, ut alterum in alterius locum sufficiat.

D. παιδείας πέρι ἀνθρώπου] ἀνθρώπων pro vulg. ἀνθρώπου Vind. Monac. et Euseb. Praep. Evang. XII, 49. p. 618. D.

πολλαὶ μεγάλαι] Par. K. πόλεις μ. Male.

E. τις αἰτιᾶται] Cod. Mon. αἴτιον ἐπιγράφει, glossemate manifesto. Mox Par. A. Ven. Ξ. Vind. ἀλλὰ δὴ τίς π. Sed v. annot.

tio quia offendit grammaticos, fieri potuit, ut γάρ interponerent. Nisi forte voculam ita defendas, ut Socratem, fervore dicendi abreptum, inchoatam sententiae structuram subito relinquere et quae in apodosi collocanda erant, παρενθέτως adiicere statuas, cuiusmodi anacoluthon ad Gorg. p. 454. B. notavimus. Utut est, sequendam putavimus meliorum librorum fere omnium auctoritatem. — τοὺς ἐκγόνους, sc. Asclepiadas.

D. ἀρετῆς πέρι, εἰδώλου δημιουργός] Ast. περί deleto scribendum censet ἀρετῆς εἰδώλου δημιουργός, ut infra c. IV: μιμητὰς εἰδώλων ἀρετῆς. Etiam Ficinus: fingisque virtutis imaginem. Sed recte vulgatam lectionem tuetur Morgenstern. Symbol. Critt. p. V. ἀρετῆς πέρι non cum εἰδώλου δημιουργός, sed cum praecedentibus verbis coniungens, hoc sensu: si quidem non tertius es a veritate circa virtutem sive quod attinet ad virtutem, sc. imaginis opifex, — sed vel secundus. Itaque post πέρι commate distinximus. Hunc usum praepositionis περί illustrant intpp. Vigeri p. 652. Heindorf. ad Phaedrum p. 263. Qui quoniam alia desiderat eius exempla, compares De Rep. VII. p. 538. E. Tim. p. 20. A. Menon. p. 90. B. Lachet. p. 186. B. C. Xenoph. Cyrop. 1, 6, 15. Demosth. Philipp. I. §. 6.

E. σὲ δὲ τίς αἰτιᾶται πόλις] Αἰτιᾶσθαι et αἰτίαν ἔχειν bono sensu is dicitur, ad quem

λις νομοθέτην ἀγαθὸν γεγονέναι καὶ σφᾶς ὠφεληκέναι; Χαρώνδαν μὲν γὰρ Ἰταλία καὶ Σικελία, καὶ ἡμεῖς Σόλωνα· σὲ δὲ τίς; — ἕξει τινὰ εἰπεῖν; Οὐκ οἶμαι, ἔφη ὁ Γλαύκων· οὔκουν λέγεταί γε οὐδ' ὑπ' αὐτῶν Ὁμηριδῶν. Ἀλλὰ δή τις πόλεμος ἐπὶ Ὁμή-
600 ρου ὑπ' ἐκείνου ἄρχοντος ἢ ξυμβουλεύοντος εὖ πολεμηθεὶς μνημονεύεται; Οὐδείς. Ἀλλ' οἷα δὴ εἰς τὰ ἔργα σοφοῦ ἀνδρὸς πολλαὶ ἐπίνοιαι καὶ εὐμήχανοι εἰς τέχνας ἤ τινας ἄλλας πράξεις λέγονται, ὥσπερ αὖ Θάλεώ τε πέρι τοῦ Μιλησίου καὶ Ἀναχάρσιος τοῦ Σκύθου; Οὐδαμῶς τοιοῦτον οὐδέν. Ἀλλὰ

P. 600. *οἷα δὴ εἰς τὰ ἔργα*] Par. A. pr. *εἰς* omittit. Delevit Bekker. Mox Mon. Flor. *β. ἤ τινες ἄλλαι.* Euseb. Mon. Vat. m. *Ἀναχάρσιδος.* conf. Bekker. Anecd. I. p. 229. Iacobs. ad Anthol. Pal. III. p. 352.

B. *αὐτός τε διαφερόντως*] *τε* solus Steph. om. cum Angel. Servavit etiam Aristides Orat. Plat. III. p. 327., ubi totum hunc locum inde a verbis *ὦ φίλε Ὅμηρε* laudavit.

aliquid ut auctorem refertur, cui aliquid tribuitur. Conf. Valcken. ad Herod. VI, 115. Fischerus Indic. ad Aeschin. Socrat. s. v. Heindorf. ad Gorg. p. 503. B. De *σφᾶς* post *πόλις* illato v. ad Criton. p. 53. B. ed. 4. et supra ad Libr. I. p. 374. A. Dein vulgo legebatur: *σὲ δὲ τίς ἕξει τινὰ εἰπεῖν;* quod sensu omnino caret. Primus emendavit Bekker. In eandem emendationem incidit etiam Groen van Prinsterer Prosopograph. Plat. p. 35.

ὑπ' αὐτῶν Ὁμηριδῶν] alias Homeri laudes mirum quantum celebrantium. v. ad Ionem p. 530. D. edit. 2.

P. 600. *Ἀλλὰ δή τις πόλεμος*] *Ἀλλὰ δή* et *ἀλλὰ γάρ*, ut Lat. at nimirum, at enim, ponitur ubi occupatur id, quod ab altero proferri vel obiici posse videatur. Mox: *ἀλλὰ δὴ εἰ μὴ δημοσίᾳ, ἰδίᾳ τισὶν ἡγεμὼν παιδείας — λέγεται — γενέσθαι.* Sic etiam De Rep. II. p. 365. D. Protagor. p. 338. C. Tim. p. 21. A. Crit. p. 54. A. al. positum reperitur.

Ἀλλ' οἷα δὴ εἰς τὰ ἔργα — λέγονται] Non ausim *εἰς* ante *τὰ ἔργα* delere, quod fecit Bekker., sequutus auctoritatem solius cod. Par. A., in quo tamen ipso *εἰς* ex corr. restitutum est. Verba sic construenda sunt: *Ἀλλὰ λέγονται πολλαὶ καὶ εὐμήχανοι ἐπίνοιαι (αὐτοῦ) εἰς τέχνας ἤ τινας ἄλλας πράξεις, οἷα δὴ ἀνδρὸς εἰς τὰ ἔργα σοφοῦ:* At multa ac prudentia memorantur eius inventa ad artes et alias res gerendas spectantia, qualia viri negotiorum periti ferri solent. Nam *τὰ ἔργα* apparet intelligenda esse de negotiis et operibus vitae civilis. Quid praeterea lectioni a Bekkero receptae adversetur, quia partim iam a Schleiermachero explicatum esse video, hoc loco exponere vix operae pretium. De Anacharsidis inventis v. Menag. ad

δὴ εἰ μὴ δημοσίᾳ, ἰδίᾳ τισὶν ἡγεμὼν παιδείας αὐτὸς ζῶν λέγεται Ὅμηρος γενέσθαι, οἳ ἐκεῖνον ἠγάπων ἐπὶ συνουσίᾳ καὶ τοῖς ὑστέροις ὁδόν τινα παρέδοσαν B βίου Ὁμηρικήν, ὥςπερ Πυθαγόρας αὐτός τε διαφερόντως ἐπὶ τούτῳ ἠγαπήθη, καὶ οἱ ὕστεροι ἔτι καὶ νῦν Πυθαγόρειον τρόπον ἐπονομάζοντες τοῦ βίου διαφανεῖς πῃ δοκοῦσιν εἶναι ἐν τοῖς ἄλλοις; Οὐδ' αὖ, ἔφη, τοιοῦτον οὐδὲν λέγεται. ὁ γὰρ Κρεώφυλος, ὦ Σώκρατες, ἴσως, ὁ τοῦ Ὁμήρου ἑταῖρος, τοῦ ὀνόματος ἂν γελοιότερος ἔτι πρὸς παιδείαν φανείη, εἰ τὰ λεγόμενα περὶ Ὁμήρου ἀληθῆ. λέγεται γάρ, ὡς

διαφανεῖς πῃ δοκ.] Sic praeter Euseb. et Aristidem habent Par. A. Vat. Θ. Ven. ΞII. Vind. Ang. Vat. m. r. Flor. a. c. x. α. γ. Vulgo erat *πού*.

ὁ γὰρ Κρεώφυλος] Sic Par. A. Vat. Θ. m. Ven. ΞII. Vind. Ang. Flor. a. c. x. et pr. Par. D. Vulgo erat *Κρεώφιλος*. Etiam apud alios scriptores nominis huius scriptura incerta, quanquam etiam Strab. XIV. p. 946. A. Pausan. IV, 2, 2. Porphyr. Vit. Diog. Laërt. I, 105. Strabo VII. p. 463., qui ex Ephoro refert, de cuius narratione v. Marx De Ephori Com. Fragmentis p. 190. De Thalete Milesio compares narrationes Herodoti I, 74, 75. et 179. Aristotelis Politic. I. c. 11. et Diogen. Laërt. I, 24 sqq. Genitivi formam *Θάλεω* satis illustrarunt Buttmann. Gr. Ampl. §. 34. ann. 17. T. I. p. 147. coll. §. 58. p. 232. Rost. Gr. §. 32. ann. 3, b.

B. *καὶ οἱ ὕστεροι ἔτι καὶ νῦν*] *Πυθαγόρειον τρόπον βίου ἐπονομάζειν* nunc dicuntur a quibus Pythagorica vitae ratio nomen traxit. Memorabilis vero hic locus est, ut qui luculentissime testetur Platonis aetate fuisse qui Pythagoricam vitae moderandae legem studiose sequerentur, ac morum severitate, frugalitate, continentia, denique sanctimonia inter ceteros inprimis eminerent. Conf. H. Ritteri Histor. Philosoph. Pythagor. p. 37 sq.

ὁ γὰρ Κρεώφυλος] Scholiastes: *Κρεώφυλος Χῖος, ἐποποιός. τινὲς δὲ αὐτὸν ἱστόρησαν γαμβρὸν Ὁμήρου ἐπὶ θυγατρί, καὶ ὅτι ὑποδεξάμενος Ὅμηρον ἔλαβε παρ' αὐτοῦ τὸ ποίημα τῆς Ἰλιάδος.* conf. Plutarch. Lycurg. c. 4. Strab. L. VI. p. 638 sq. Iamblich. Vit. Pyth. Cap. 2. p. 30. ed. Kiesl. Varias veterum scriptorum de eo narrationes diligenter collegit Fabricius Bibl. Gr. I, 4. et ad Sextum Empir. p. 223 sq. Pauca quaedam observavit etiam Heynius ad Hom. Il. T. VIII. p. 807 sqq. Philosophum iis pro consilio suo ita usum esse apparet, ut inde colligeret Homerum nec eos, quibuscum versaretur, meliores reddidisse, nec apud aequales suos tanta sapientiae laude floruisse, quanta vulgo ei tribueretur.

λέγεται γὰρ — ὅτε ἔζη] Heynius p. 808. *ἀπ' αὐτοῦ* corrigebat. Astius malebat *ὑπ' αὐτοῦ*. Mihi nihil mutandum videtur. Nam ad *πολλή*

C πολλή τις ἀμέλεια περὶ αὐτὸν ἦν ἐπ' αὐτοῦ ἐκείνου, ὅτε ἔζη. Cap. IV. Λέγεται γὰρ οὖν, ἦν δ' ἐγώ. ἀλλ' οἴει, ὦ Γλαύκων, εἰ τῷ ὄντι οἷός τ' ἦν παιδεύειν ἀνθρώπους καὶ βελτίους ἀπεργάζεσθαι Ὅμηρος, ἅτε περὶ τούτων οὐ μιμεῖσθαι ἀλλὰ γιγνώσκειν δυνάμενος, οὐκ ἄρ' ἂν πολλοὺς ἑταίρους ἐποιήσατο καὶ ἐτιμᾶτο καὶ ἠγαπᾶτο ὑπ' αὐτῶν, ἀλλὰ Πρωταγόρας μὲν ἄρα ὁ Ἀβδηρίτης καὶ Πρόδικος ὁ Κεῖος καὶ ἄλλοι πάμπολλοι δύνανται τοῖς ἐφ' ἑαυτῶν πα-

Pyth. 15. Iambl. Vit. Pyth. 11. Κρεώφυλος praefertur. Itaque cum Astio et Bekkero recepimus quod usus commendare videbatur. Quanquam haud scio an scribendum sit Κρεωφύλος. Nam sicut a Φείδων Φειδύλος, a Θράσων Θρασύλος, a Κράτων Κρατύλος formatur, accentu in penultimam retracto, ita a Κρεώφων debuit deduci Κρεωφύλος. cf. Bast. Epistol. Crit. p. 243 sqq. ed. Lips. Lobeck. ad Phryn. p. 695.

C. ἦν ἐπ' αὐτοῦ] Winckelmann. coni. ἐπὶ Γύγου coll. Hom. Il. v. 390 sq. et Euphorion. ap. Clem. Al. Strom. I. 21. p. 141. (389).

τις ἀμέλεια facile intelligitur ἐκείνῳ s. ἐκείνου: haec autem ἐπ' αὐτοῦ ἐκείνου, ὅτε ἔζη, etsi primo adspectu cum molesta quadam redundantia videntur adiecta esse, tamen adeo non carent idonea ratione, ut, si rem diligentius spectes, vix aliter dici potuisse videri debeant. Nam ἐπ' αὐτοῦ ἐκείνου est ipsa adeo illius aetate, usu frequenti praepositionis ἐπί, quem libr. III. p. 405. D. p. 414. C. et al. observavimus. Quorum verborum significatio accuratius definitur atque augetur adiecto ὅτε ἔζη, quum adhuc viveret. Quocirca loci sententia haec est: dicitur enim Creophylus eum magnopere neglexisse, atque adeo quum ille adhuc viveret, necdum esset mortuus. Huic sententiae nostrae etiam accessit Scheiderus. Aristides Orat. Plat. III. p. 327. totum istud: λέγεται γὰρ — ὅτε ἔζη, non refert. Quamobrem Wiegandius in Zimmermanni Annal. Studior. Antiq. a. 1842. p. 591. abiiciendum arbitratur. iniuria, opinor.

Cap. IV. C. ἀλλ' οἴει — οὐκ ἄρα ἂν πολλοὺς ἑτ. ἐπ.] Ne quis putet ὅτι excidisse, eodem modo Menon. p. 93. C: ἀλλ' οἴει, οὐκ ἂν ἐβουλήθη κ. τ. λ. Theaet. p. 147. B. Protag. p. 314. E. In proximis μὲν ἄρα — δὲ ἄρα positum ut Criton. c. XII: ἢ πρὸς μὲν ἄρα σοι τὸν πατέρα οὐκ ἐξ ἴσου ἦν τὸ δίκαιον καὶ πρὸς δεσπότην, — πρὸς δὲ τὴν πατρίδα ἄρα καὶ τοὺς νόμους ἐξέσται σοι κ. τ. λ. Conf. Apolog. Socr. p. 34. C. p. 37. D. Protagor. p. 325. C., ubi v. annot. De Rep. IV. p. 445. A. Phileb. p. 30. B. al. De Protagorae aliorumque sophistarum auctoritate similia legimus Menon. p. 91. D. E.

D. ὡς οὔτε οἰκίαν οὔτε πόλιν — διοικεῖν] Haec enim sophistae profitebantur se alios docere posse. Protagor. p. 318.

ριστάναι, ἰδίᾳ ξυγγιγνόμενοι, ὡς οὔτε οἰκίαν οὔτε D
πόλιν τὴν αὑτῶν διοικεῖν οἷοί τ' ἔσονται, ἐὰν μὴ σφεῖς αὐτῶν ἐπιστατήσωσι τῆς παιδείας, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ σοφίᾳ οὕτω σφόδρα φιλοῦνται, ὥςτε μόνον οὐκ ἐπὶ ταῖς κεφαλαῖς περιφέρουσιν αὐτοὺς οἱ ἑταῖροι· Ὅμηρον δ' ἄρα οἱ ἐπ' ἐκείνου, εἴπερ οἷός τ' ἦν πρὸς ἀρετὴν ὀνῆσαι ἀνθρώπους, ἢ Ἡσίοδον ῥαψῳδεῖν ἂν περιιόντας εἴων, καὶ οὐχὶ μᾶλλον ἂν αὐτῶν ἀντείχοντο ἢ τοῦ χρυσοῦ καὶ ἠνάγκαζον παρὰ

Cap. IV. C. *ὁ Κεῖος*] Steph. *Κῖος*, quae frequentissima est permutatio.

D. *αὐτῶν ἐπιστατήσωσι τῆς παιδείας*] Sic Par. A. Ven. Ξ. Vind. Vat. m. Flor. a. c. α. γ. Vulgo *ἐπιστατήσουσιν αὐτῶν τῆς παιδείας*. Vat. Θ. Ven. Π. Par. K. Ang. Vat. r. *αὐτῶν τῆς παιδείας ἐπιστατήσωσιν*. Aristid. Euseb. *τῆς παιδείας αὐτῶν ἐπιστατήσωσιν*. Mon. Flor. β. *αὐτοῖς τῆς παιδείας ἐπιστατήσωσιν*.

πρὸς ἀρετὴν ὀνῆσαι] Vulg. *ὀνίναι*, quod cum Par. A. corr. plurimi tuentur. Ven. Ξ. Vind. Vat. r. Flor. c. x. *ὀνῖναι*. Ven. Π. *ὀνεῖναι*. Flor. a. α. γ. Vat m. *ὀνῆναι*, quod suscepit Bekker. probante etiam Schneidero.

B: *τὸ δὲ μάθημά ἐστιν εὐβουλία περί τε τῶν οἰκείων, ὅπως ἂν ἄριστα τὴν ἑαυτοῦ οἰκίαν διοικοῖ, καὶ περὶ τῶν τῆς πόλεως, ὅπως τὰ τῆς πόλεως δυνατώτατος ἂν εἴη καὶ πράττειν καὶ λέγειν*. Callicles in Gorgia p. 520. E: *περὶ δὲ ταύτης τῆς πράξεως, ὅντιν' ἄν τις τρόπον ὡς βέλτιστος εἴη καὶ ἄριστα τὴν αὑτοῦ οἰκίαν διοικοῖ ἢ πόλιν, αἰσχρὸν νενόμισται μὴ φάναι συμβουλεύειν κ. τ. λ.* Paullo ante *παριστάναι* idem est quod *παριστάναι τὴν γνώμην*, aequales suos in eam sententiam adducere, ut putent. Plat. Epist. VII. p. 335. D: *δόξαν παρέστησε πᾶσιν ἀληθῆ.*

ὥςτε μόνον οὐκ ἐπὶ κεφαλαῖς περιφέρουσιν] Themist. Orat. XXI. p. 254. A: *ἂν ἡμεῖς διὰ ταύτην τὴν φαντασίαν μονονοὺκ ἐπὶ ταῖς κεφαλαῖς περιφέρομεν.* Erasmus Chiliad. IV. Cent. 7. n. 98. p. 794. „Translatum apparet a matribus ac nutricibus, quae infantulos cunis impositos capite portant.“ Nostrates similiter dicunt: einen auf den Händen tragen.

πρὸς ἀρετὴν ὀνῆσαι] Recepi cum Astio *ὀνῆσαι* ex cod. Barocc. Aristidis. Nam quod vulgo legebatur *ὀνίναι*, id corruptum est. Quod autem Bekker. recepit *ὀνῆναι*, en aoristi secundi forma vereor ut aliorum locorum testimonio confirmari queat. Nisi forte in vulgata scriptura latet *ὀνινάναι*, quod restituendum censuit Matth. Gr. Ampl. T. I. §. 244. assentiente Buttmanno Gr. Ampl. T. I. P. II. p. 199. De verbo *ῥαψῳδεῖν* h. l. cum contemtu posito, ut Germ. Bänkelsängern, v. Wolf. Prolegg. ad Hom. p. 96 sqq. et Nitzsch. Praef. ad Platon. Ion. p. 4 sqq. Apud Diogen. Laërt. IX, 18. etiam Xenophanem poemata sua ipsum *ῥαψῳδῆσαι* legimus.

E σφίσιν οἴκοι εἶναι, ἢ εἰ μὴ ἔπειθον, αὐτοὶ ἂν ἐπαιδαγώγουν ὅπη ᾖεσαν, ἕως ἱκανῶς παιδείας μεταλάβοιεν; Παντάπασιν, ἔφη, δοκεῖς μοι, ὦ Σώκρατες, ἀληθῆ λέγειν. Οὐκοῦν τιθῶμεν ἀπὸ Ὁμήρου ἀρξαμένους πάντας τοὺς ποιητικοὺς μιμητὰς εἰδώλων ἀρετῆς εἶναι καὶ τῶν ἄλλων περὶ ὧν ποιοῦσι, τῆς δὲ ἀληθείας οὐχ ἅπτεσθαι, ἀλλ', ὥςπερ νῦν δὴ ἐλέγο-
601 μεν, ὁ ζωγράφος σκυτοτόμον ποιήσει δοκοῦντα εἶναι αὐτός τε οὐκ ἐπαΐων περὶ σκυτοτομίας καὶ τοῖς μὴ ἐπαΐουσιν, ἐκ τῶν χρωμάτων δὲ καὶ σχημάτων θεωροῦσι; Πάνυ μὲν οὖν. Οὕτω δή, οἶμαι, καὶ τὸν ποιητικὸν φήσομεν χρώματ' ἄττα ἑκάστων τῶν τε-

E. ἀρξαμένους πάντας] Sic Vat. Θ. Ven. ΞΠ. Vind. Par. DK. Mon. Vat. m. r. Flor. α. β. γ. n. c. et secundum Duebnerum Par. A. cum Ald. Bas. 1. 2. Sed Steph. edidit ἀρξάμενοι, ut est apud Euseb. et Aristid.

P. 601. περὶ σκυτοτομίας] Vulg. περὶ τῆς σκ. Sed τῆς om. Par. A. repetitae lectionis, Vat. Θ. Ven. Π. Vind. Ang. Vat. m. r. Flor. a. c. x. α. γ. et Euseb.

E. αὐτοὶ ἂν ἐπαιδαγώγουν] ipsi eos eruditionis consequendae gratia sectabantur. Nam παιδαγωγεῖν non solum paedagogi dicti sunt pueros assidue comitantes, sed etiam ii, qui eruditionis gratia alios prosequebantur, ut ipsi fierent sapientiores. Plat. Alcibiad. I. p. 135. D: οὐ γὰρ ἔστιν ὅπως οὐ παιδαγωγήσω σε. Legg. I. p. 641. B. ubi alia dabimus. Itaque manifesto ex glossemate fluxit, quod εἵποντο in duobus libris Florentinis perscriptum legitur.

ἀπὸ Ὁμήρου ἀρξαμένους] inde ab Homero. v. libr. VI. p. 498. C.

P. 601. ἐκ τῶν χρωμάτων δὲ καὶ σχημάτων] h. e. ex externa specie. Saepenumero Plato haec ita coniunxit, veluti Phileb. p. 12. E. p. 13. A. Sophist. p. 251. A. Men. p. 74. E. Cratyl. p. 431. C. Gorg. p. 465. B. Phaedon. p. 100. C. al.

αὐτὸν οὐκ ἐπαΐοντα ἀλλ' ἢ μιμεῖσθαι] poetam colores quosdam cuiusque artis nominibus et verbis inducere, quum ipse nihil sciat nisi imitari. Genitivus ἑκάστων τῶν τεχνῶν cohaeret cum χρώματα, ut etiam Ast. monuit. Quocirca non erat cur Vigerus ἑκάστῃ τῶν τεχνῶν legendum putaret. Articulum ita post ἕκαστος cum nomine suo illatum exemplis illustravimus ad Phileb. p. 32. E., quibus adde quae collegerunt Orellius ad Isocrat. de Antidos. p. 255. et Matth. Gr. §. 266, 6. — ῥήματα et ὀνόματα quid differant, docebit locus Theaet. p. 190. E., ubi v. Heindorf. Conferas etiam annot. ad Apolog. Socrat. p. 17. B. Ceterum hic locus favere videtur sententiae eorum, qui ἀλλ' ἢ ex ἄλλο

χνῶν τοῖς ὀνόμασι καὶ ῥήμασιν ἐπιχρωματίζειν, αὐτὸν οὐκ ἐπαΐοντα ἀλλ' ἢ μιμεῖσθαι, ὥςθ' ἑτέροις τοιούτοις ἐκ τῶν λόγων θεωροῦσι δοκεῖν, ἐάν τε περὶ σκυτοτομίας τι λέγῃ ἐν μέτρῳ καὶ ῥυθμῷ καὶ ἁρμονίᾳ, πάνυ εὖ δοκεῖν λέγεσθαι, ἐάν τε περὶ στρατηγίας ἐάν τε περὶ ἄλλου ὁτουοῦν· οὕτω φύσει αὐτὰ B ταῦτα μεγάλην τινὰ κήλησιν ἔχειν. ἐπεὶ γυμνωθέντα γε τῶν τῆς μουσικῆς χρωμάτων τὰ τῶν ποιητῶν, αὐτὰ ἐφ' αὑτῶν λεγόμενα, οἶμαί σε εἰδέναι οἷα φαίνεται. τεθέασαι γάρ που. Ἔγωγ', ἔφη. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, ἔοικε τοῖς τῶν ὡραίων προςώποις, καλῶν δὲ μή, οἷα γίγνεται ἰδεῖν, ὅταν αὐτὰ τὸ ἄνθος προ-

ὥςθ' ἑτέροις τοιούτοις] Pro ἑτέροις Par. A. Vind. Vat. m. Flor. a. c. γ. ἐν τοῖς. Paullo ante Ven. Ξ. Vind. Ang. Vat. m. al. ἀλλὰ μιμεῖσθαι.

περὶ σκυτοτομίας τι λέγῃ] Sic edidit Stephanus. Libri omnes cum Ald. Bas. 1. 2. Bekk. Turr. τις λέγῃ.

B. κήλησιν ἔχειν] Sic Par. A. repetitae lectionis, Vat. Θ. Ven. ΞΙΙ. Vind. Par. DK. Mon. Ang. Vat. m. r. et sex Florentini. Vulgo ἔχει.

ἢ ortum putarunt. Nec tamen quidquam muto in iis, quae scripsi ad Phaedon. p. 81. B. Quid enim? num etiam haec illo modo explicabis, qualia sunt Libr. III. p. 427. C: οὐδενὶ χρησόμεθα ἐξηγητῇ, ἀλλ' ἢ τῷ πατρῴῳ. Ibid. p. 429. B: εἰς ἄλλο τι — ἀλλ' ἢ εἰς τοῦτο τὸ μέρος.?

ὥςθ' ἑτέροις τοιούτοις ἐκ τ. λ.] In his ἑτέροις τοιούτοις est item talibus, h. e. item artium imperitis. Sic ἕτερος τοιοῦτος innumeris locis ponitur, veluti Gorg. p. 498. B. Sympos. p. 201. E. Phaed. p. 58. D. p. 80. D. De Rep. VI. p. 488. B. In proximis δοκεῖν post sententiam interiectam repetitum eo minus habet offensionis, quod paullulum immutatur orationis tenor. Nam, nisi egregie fallor, Socrates ab initio λέγειν dicere volebat: sed verbis interiectis ab inchoata structura ita avocatur, ut ad passivi usum transeat. Accedit quod verbi illius notio nunc eam habet vim, ut haud incommode iterari ac denuo inculcari potuerit. Quocirca nolim iam Astio accedere, posterius δοκεῖν expungendum iudicanti.

B. μεγάλην τινὰ κήλησιν ἔχειν] Κηλεῖν et κήλησις dictum de fistula, carmine, oratione, qua audientium animi mulcentur, illustravit Valcken. ad Eurip. Hippolyt. v. 308. Ad sententiam Ast. comparavit Isocrat. Evagor. §. 3. Aristotel. Rhet. III, 1.

ἔοικε τοῖς τῶν ὡραίων—] Ὡραῖοι sunt qui florentem habent aetatem ideoque corpore gaudent valido, vigoris pleno et gratiae veneribus nitente: καλοί, qui corporis pulcritudine ac formositate sunt insignes. Similiter Aristotel. Rhetor.

λίπῃ; Παντάπασιν, ἦ δ' ὅς. Ἴθι δὴ τόδε ἄθρει· ὁ τοῦ εἰδώλου ποιητής, ὁ μιμητής, φαμέν, τοῦ μὲν
C ὄντος οὐδὲν ἐπαΐει, τοῦ δὲ φαινομένου. οὐχ οὕτω; Ναί. Μὴ τοίνυν ἡμίσεως αὐτὸ καταλίπωμεν ῥηθέν, ἀλλ' ἱκανῶς ἴδωμεν. Λέγε, ἔφη. Ζωγράφος, φαμέν, ἡνίας τε γράψει καὶ χαλινόν; Ναί. Ποιήσει δέ γε σκυτοτόμος καὶ χαλκεύς; Πάνυ γε. Ἆρ' οὖν ἐπαΐει οἵας δεῖ τὰς ἡνίας εἶναι καὶ τὸν χαλινὸν ὁ γραφεύς; ἢ οὐδ' ὁ ποιήσας ὅ τε χαλκεὺς καὶ ὁ σκυτεύς, ἀλλ' ἐκεῖνος, ὅςπερ τούτοις ἐπίσταται χρῆσθαι, μόνος ὁ ἱππικός; Ἀληθέστατα. Ἆρ' οὖν οὐ περὶ πάντα
D οὕτω φήσομεν ἔχειν; Πῶς; Περὶ ἕκαστον ταύτας τινὰς τρεῖς τέχνας εἶναι, χρησομένην, ποιήσουσαν, μιμησομένην; Ναί. Οὐκοῦν ἀρετὴ καὶ κάλλος καὶ ὀρθότης ἑκάστου σκεύους καὶ ζώου καὶ πράξεως οὐ πρὸς ἄλλο τι ἢ τὴν χρείαν ἐστί, πρὸς ἣν ἂν ἕκαστον ᾖ πεποιημένον ἢ πεφυκός; Οὕτω. Πολλὴ ἄρα ἀνάγ-

ὁ μιμητής, φαμέν, τοῦ μὲν ὄντος] Sic Ald. Bas. 1. 2. et codd. Stephanus scripsit ὁ μιμητὴς φαμέν.

C. ἡμίσεως αὐτό] ἐφ' ἡμίσεως Flor. β. et Mon. quod ortum ex glossemate. v. explic. In Flor. x. et Ang. est μὴ τοίνυν ἡμίσες. Sed ἡμίσεος Vat. Θ. r. et corr. Par. A.

D. ἐξαγγελεῖ περὶ τῶν αὐλῶν] Vulgo ἐξαγγέλλει, quod iam Steph. mutandum vidit. Mutavit Bekker. ex codicibus suis, ex quibus nonnisi Ven. Ξ. Ang. Vat. Θ. vulgatam lectionem tueri vi-

III, 4. ἄνευ κάλλους ὡραῖος, quae verba interpretatur Winckelmann. Histor. Art. T. II. p. 50. ed. Dresd. Conf. Creuzer. ad Plotin. de Pulcritud. p. 232. Ἄνθος de corporis flore et pulcritudine dictum a Platone eiusque imitatoribus frequentatur; v. Sympos. p. 183. E. 196. B. 210. C. Alcib. I. p. 127. B. et quae laudavit Wyttenbach. ad Iulian. Orat. p. 222 sqq. ed. Lips.

C. Μὴ τοίνυν ἡμίσεως α. κ. ῥηθέν] Ne igitur rem relinquamus de dimidio tantum disceptatam; sed consideremus plene atque sic, ut nihil reliqui fiat. Phaedon. p. 77. C: φαίνεται γὰρ ὥσπερ ἥμισυ ἀποδεδεῖχθαι οὗ δεῖ. Stephan. ad lectionem vulgatam haec annotavit: „Fort. ἐξ ἡμίσεως; nisi mutata sede accentus scribi possit ἡμισέως ut sit adverbium.“ Postremum vere. Anecdot. Bekkeri Vol. I. p. 98, 30. ἡμίσεως· ἐπίῤῥημα. Πλάτων πολιτείας ἕκτῳ. Quanquam de accentu adverbii dubitaveris. Quocirca nec ex duobus codd. ἐφ' ἡμίσεως refingendum. Dicit autem rem ex dimidia tantum parte hactenus esse explicatam. Quippe demonstratum adhuc est, imitationis naturam hanc esse, ut imitator tertio gradu ab ipsa rerum veritate abesse existimandus sit. Nunc vero etiam longius proceditur. Docetur enim imita-

κη τὸν χρώμενον ἑκάστῳ ἐμπειρότατόν τε εἶναι, καὶ ἄγγελον γίγνεσθαι τῷ ποιητῇ οἷα ἀγαθὰ ἢ κακὰ ποιεῖ ἐν τῇ χρείᾳ ᾧ χρῆται. οἷον αὐλητής που αὐλοποιῷ ἐξαγγελεῖ περὶ τῶν αὐλῶν, οἳ ἂν υπηρετῶσιν ἐν τῷ αὐλεῖν, καὶ ἐπιτάξει οἵους δεῖ ποιεῖν· ὁ δ' E
ὑπηρετήσει. Πῶς δ' οὔ; Οὐκοῦν ὁ μὲν εἰδὼς ἐξαγγελεῖ περὶ χρηστῶν καὶ πονηρῶν αὐλῶν, ὁ δὲ πιστεύων ποιήσει; Ναί. Τοῦ αὐτοῦ ἄρα σκεύους ὁ μὲν ποιητὴς πίστιν ὀρθὴν ἕξει περὶ κάλλους τε καὶ πονηρίας, ξυνὼν τῷ εἰδότι καὶ ἀναγκαζόμενος ἀκούειν παρὰ τοῦ εἰδότος· ὁ δὲ χρώμενος ἐπιστήμην. Πάνυ 602
γε. Ὁ δὲ μιμητὴς πότερον ἐκ τοῦ χρῆσθαι ἐπιστήμην ἕξει ὧν ἂν γράφῃ, εἴτε καλὰ καὶ ὀρθὰ εἴτε μή, ἢ δόξαν ὀρθὴν διὰ τὸ ἐξ ἀνάγκης συνεῖναι τῷ εἰδότι καὶ ἐπιτάττεσθαι οἷα χρὴ γράφειν; Οὐδέτερα. Οὔτε ἄρα εἴσεται οὔτε ὀρθὰ δοξάσει ὁ μιμητὴς περὶ ὧν ἂν μιμῆται πρὸς κάλλος ἢ πονηρίαν. Οὐκ

dentur. Dein οἳ ἂν ὑπηρ. Par. A. Ven. Ξ. Vind. Vat. m. Vulgo οἷα ἂν ὑπ.

E. *ὁ δ' ὑπηρετήσει*] Sic Par. A. Ven. Ξ. Vind. Ang. Vat. m. Flor. a.c.x.α.γ. Vulgo ὁ δ' ὑπηρέτης οὔ.

εἰδὼς ἐξαγγελεῖ] Libri ἐξαγγέλλει, quod servarunt Turr. Correxit Bekker. suasore Stephano.

P. 602. *Ὁ δὲ μιμητής*] ζωγράφος Mon. Mox aliquot libri ἕξει περὶ ὧν ἂν γρ.

torem adeo omni scientiae laude privandum esse. Id quod hac argumentatione evincitur. Ad unum quodque opus tres artes referuntur: una, quae re utatur (χρησομένη); altera, quae rem faciat (ποιήσουσα); tertia, quae rem imitetur (μιμησομένη). Iam vero is, qui re utitur, erit sine dubio peritissimus, quippe qui opifici praecipiat, qualem rem conficiendam esse oporteat; opifex autem a perito edoctus inde nancisce tur πίστιν, de qua v. Libr. VI. extr., eamque rectam, sive ὀρθὴν δόξαν. Iam vero imitator certe utraque, et scientia et recta opinione sive fide, erit destitutus, siquidem quidquid pulcrum videatur, imitabitur. Ex quo consequens est, ut ὁ μιμητικός nil eorum scire existimandus sit, quae imitatur, adeoque imitationem rem non seriam et gravem, sed levem ac nugatoriam esse, idque ipsum etiam in poesin epicam et dramaticam convenire. Nam epicam et dramaticam poesin solam haec spectare docent loci X. p. 595. A. 602. B. 607. B. coll. III. p. 398. A. Lyricum genus (τὸ ἄκρατον) philosophus in Civitate sua retinuit v. Libr. III. p. 397. D. V. p. 459. E. 468. D. X. p. 607. C.

D. *ἄγγελον γίγνεσθαι τῷ ποιητῇ*] h. e. opifici s. fabricatori. Nam de poeta cave cogitaveris.

ἔοικε. Χαρίεις ἂν εἴη ὁ ἐν τῇ ποιήσει μιμητικὸς πρὸς
B σοφίαν περὶ ὧν ἂν ποιῇ. Οὐ πάνυ. Ἀλλ' οὖν δὴ ὅμως γε μιμήσεται, οὐκ εἰδὼς περὶ ἑκάστου, ὅπῃ πονηρὸν ἢ χρηστόν· ἀλλ', ὡς ἔοικεν, οἷον φαίνεται καλὸν εἶναι τοῖς πολλοῖς τε καὶ μηδὲν εἰδόσι, τοῦτο μιμήσεται. Τί γὰρ ἄλλο; Ταῦτα μὲν δή, ὥς γε φαίνεται, ἐπιεικῶς ἡμῖν διωμολόγηται, τόν τε μιμητικὸν μηδὲν εἰδέναι ἄξιον λόγου περὶ ὧν μιμεῖται, ἀλλ'

ἐν τῇ ποιήσει μιμητικός] Sic Par. A. Ven. ΞII. Vind. Ang. Vat. m. Flor. a. c. x. α. γ. et edit. Bas. 2. Ficinus: et in effictione imitator. Vulgo legitur ἐν τῇ μιμήσει μιμητικός.

P. 602. Χαρίεις ἂν εἴη — περὶ ὧν ἂν ποιῇ] Quod restituimus ὁ ἐν τῇ ποιήσει μ., id vel proximum περὶ ὧν ἂν ποιῇ flagitare videtur. Cave tamen unam poesin intelligas. Nam ποίησις quoque, ut antea ποιητής, latiore sensu dictum. Ficinus: in effictione imitator quoad sapientiam in his, quae facit. Ceterum hanc sententiam cum simulatione et irrisione a Socrate pronuntiari, vix est quod moneamus. Asyndeton vero ne quem male habeat, eadem prorsus ratio est Theaet. p. 183. A. ubi Socrates responsionem orditur sic: Καλὸν ἂν ἡμῖν συμβαίνοι τὸ ἐπανόρθωμα. Ibid. p. 181. B: Σκεπτέον ἂν εἴη, ubi cave οὖν inseras. Euthydem. p. 273. D. Alcib. I. p. 104. E: Λεκτέον ἂν εἴη. Nec multum discrepant illa, de quibus diximus ad libr. V. p. 463. A.

B. τούς τε τῆς τραγικῆς — ἐν ἔπεσι] Nam etiam Homerum in tragicorum numero habet. v. ad p. 595. C.

Cap. V. C. οὐ περὶ τρίτον μέντοι] Particulam μέντοι in interrogatione aiente positam sat multis exemplis firmavimus ad libr. I. p. 339. B. c. XIII. in. Sententia verborum haec est: Nonne hoc, quod imitari appellamus, circa res tertio gradu a veritate distantes versatur? Neque enim Astio assentimur περί circiter, fere, interpretanti. Εἶναι περί τι de artibus et studiis dictum in aliquo rerum genere versantibus et ad illud pertinentibus; de quo genere loquendi conf. Dorvill. ad Charit. p. 142. Boissonad. ad Phil. Heroic. p. 342. et ann. ad Phaedr. p. 261. A. De re ipsa respice p. 597. E.

Πρὸς δὲ δὴ ποῖόν τι] Morgenstern. Symbol. critt. p. V. scribi iubebat: ἀνθρώπου, ἔχον τὴν δύναμιν. Quod contra verissime monuit Astius cohaerere verba sic: ἐστὶν — ἔχον (ἔχει) τὴν δύναμιν. Creberrime enim Plato isto modo ἔχων ἐστίν iunxit, veluti Phaedon. p. 69. B. Politic. p. 306. B. C. p. 297. E. Phileb. p. 48. E. Legg. IX. p. 860. E. aliis locis plurimis. Orditur vero dehinc philosophus novae rei demonstrationem. Posteaquam enim docuit, imitationem poesis tertio gradu ab ipsa rerum veritate distare, hominesque ei deditos scientia et recta opinione penitus carere, id quod vel imprimis vult de poesi epica et dramatica ita iudicari oportere; nunc demonstrare instituit, poesin istam μιμητικήν etiam

εἶναι παιδιάν τινα καὶ οὐ σπουδὴν τὴν μίμησιν, τούς τε τῆς τραγικῆς ποιήσεως ἁπτομένους ἐν ἰαμβείοις καὶ ἐν ἔπεσι πάντας εἶναι μιμητικοὺς ὡς οἷόν τε μάλιστα. Πάνυ μὲν οὖν.

Cap. V. Πρὸς Διός, ἦν δ' ἐγώ, τὸ δὲ δὴ μιμεῖσθαι τοῦτο οὐ περὶ τρίτον μέντοι ἐστὶν ἀπὸ τῆς ἀληθείας; ἢ γάρ; Ναί. Πρὸς δὲ δὴ ποῖόν τί ἐστι τῶν τοῦ ἀνθρώπου ἔχον την δύναμιν, ἣν ἔχει; Τοῦ ποί- C

Cap. V. C. τὸ δὲ δὴ μιμεῖσθαι] δή accessit nuper ex Par. A. Ven. Ξ. Vind. Ang. Flor. a. c. x. Habet etiam Bas. 2. Deinde μέντοι pro μέν τι restitui ex Par. K. Ang. Vat. r. Flor. x. Vulgatum tenuit etiam Bekker. cum Schn. Turr.

moribus esse perniciosam. De qua re hoc fere modo disputat. Quod in visus perceptionibus accidere solet, ubi res eaedem saepe videntur esse plane contrariae, parvae simul et magnae, cavae et eminentes, curvae et rectae, qua quidem naturae nostrae affectione utuntur artes delineandi, adumbrandi, pingendi, aliaeque multae praestigiatrices, quae ad fraudem faciendam comparatae sunt, ut explorandae verae rationis caussa ad computandi, ponderandi, metiendi auxilium confugiamus, quandoquidem homini eius rei facultas — *τὸ λογιστικόν* — a natura tributa est, eaque in caussa, licet omnibus in confesso sit, fieri non posse, ut eadem animi facultate de eadem re simul contraria opinemur, tamen a recta rerum mensura aberremus, quandoquidem non praestantissimae animi parti, quae subtiliore numerorum et mensurarum examine instituto inventis rationibus firmiter confidit et acquiescit, sed potius parti animi deteriori et imbecilliori ideoque visus fraudibus obnoxiae, cui ipsi etiam picturae aliarumque artium imitatio callide tamquam insidiatur, imprudentes indulgemus atque obtemperamus; idem plane etiam in poesi eiusque imitatione, quae quidem ad auditum pertinet, ita evenire compertum habetur. Adulatur enim haec quoque deteriori animi nostri parti, quae quum frangi et rationis imperio subiici debeat, ab illa potius fovetur, nutritur, firmatur et corroboratur. Nam quum lex et ratio ita postulet, ut doloris aliorumque affectuum et perturbationum vehementiae fortiter resistatur atque animo illorum remedia adhibeantur, tum poesis imitatione exprimit et repraesentat homines variis et diversis animi affectibus agitatos, qui secum ipsi plane discordes sint. Nam quum ipsa ad hominis sapientiae robore firmati imaginem informandam parum idonea sit, quandoquidem animus constans, fortis, sapiens, nec facile imitatione exprimitur nec spectantium multitudini valde placere solet, tum tota est ad eam animi partem accommodata, quae quoniam magnam habet affectuum et perturbationum copiam et varietatem, etiam imitationi multam praebet materiam. Ita vero evenit, ut moribus et ingeniis multum detrimenti inferatur, quandoquidem rationis vi oppressa aut neglecta et debilitata deterior animi pars, quae habet affectus et perturbationes, excitatur, alitur, fovetur atque robo-

ου τινὸς πέρι λέγεις; Τοῦ τοιοῦδε. ταὐτόν που ἡμῖν μέγεθος ἐγγύθεν τε καὶ πόῤῥωθεν διὰ τῆς ὄψεως οὐκ ἴσον φαίνεται. Οὐ γάρ. Καὶ ταὐτὰ καμπύλα τε καὶ εὐθέα ἐν ὕδατί τε θεωμένοις καὶ ἔξω, καὶ κοῖλά τε δὴ καὶ ἐξέχοντα διὰ τὴν περὶ τὰ χρώματα αὖ πλάνην τῆς ὄψεως, καὶ πᾶσά τις ταραχὴ δήλη ἡμῖν
D ἐνοῦσα αὕτη ἐν τῇ ψυχῇ· ᾧ δὴ ἡμῶν τῷ παθήματι τῆς φύσεως ἡ σκιαγραφία ἐπιθεμένη γοητείας οὐδὲν ἀπολείπει, καὶ ἡ θαυματοποιία καὶ ἄλλαι πολλαὶ τοιαῦται μηχαναί. Ἀληθῆ. Ἆρ' οὖν οὐ τὸ μετρεῖν καὶ

Καὶ ταὐτὰ καμπύλα] V. καὶ τὰ καμπ.., quod Bekker. mutavit ex Par. A. Mon. Ang. Vat. m. consentientibus sex Florentinis. In Vat. Θ. Ven. II. Vind. Par. D. Vat. r. ταῦτα legitur, quod confirmat receptam lectionem.

D. *ἐνοῦσα αὕτη ἐν τ. ψ.*] αὐτή Par. A. Ven. Ξ. Vind. Ang. Flor. a. c. x. α. αὐτῇ Vat. m. Mox καὶ αἱ ἄλλαι Par. A. Ven. Ξ. Vind. Vat. m.

ratur. Sed quod longe est gravissimum, saepenumero isto pacto etiam eos corrumpi videmus, qui antea boni, graves et constantes extitissent. Nam ubi Homerus aut aliquis poetarum tragicorum heroem quempiam imitatur doloribus afflictum ac de fortuna sua lamentantem, ipsi quoque talia audientes ac videntes vehementer commovemur et variis affectibus, misericordiae, tristitiae, doloris, replemur. Quae quidem affectuum communio dici non potest quantum damni moribus afferat. Instillantur enim per eam animis eiusmodi motus ac sensus, qui vim rationis imminuant et sapientiae gravitati, constantiae et fortitudini plurimum officiant, praesertim quum eodem modo etiam irae, amores, aliae malae cupiditates excitentur. Quod autem modo de poesi tragica statuimus, idem etiam de comica poesi ita iudicari oportere (p. 606. C.) facile intelligitur.

D. *καὶ πᾶσά τις ταραχὴ — ψυχῇ*] h. e. καὶ πᾶσα αὕτη (i. e. πᾶν τοῦτο) ταραχή τις δήλη ἐστὶν ἐνοῦσα ἡμῖν ἐν τῇ ψυχῇ, atque omnia haec (omnia istius generis) manifesta quaedam in animo nostro perturbatio sunt, i. e. animo manifesto afferunt perturbationem quandam. Verissime enim Schneiderus πᾶσα αὕτη iungit et per attractionem quandam dictum esse putat, ut τὶς nomini sit praepositum, ut Gorg. p. 522. D: αὕτη γάρ τις βοήθεια ἑαυτῷ πολλάκις ἡμῖν ὡμολόγηται κρατίστη εἶναι. Proxima Ficinus ita expressit: quam quidem naturae nostrae passionem adgressa adumbrationis ipsius facultas et praestigiorum ingeniositas ceteraque machinamenta nihil magicae seductionis intentatum relinquunt. Ex qua interpretatione si qui voluerint capere coniecturas, nullo negotio id facere poterunt. De sententia conf. Theaetet. p. 208. E. Parmenid p. 165. C. Sophist. p. 235. E

τὸ φαινόμενον — βαρύτε-

ἀριθμεῖν καὶ ἱστάναι βοήθειαι χαριέσταται πρὸς αὐτὰ ἐφάνησαν, ὥςτε μὴ ἄρχειν ἐν ἡμῖν τὸ φαινόμενον μεῖζον ἢ ἔλαττον ἢ πλέον ἢ βαρύτερον, ἀλλὰ τὸ λογισάμενον καὶ μετρῆσαν ἢ καὶ στῆσαν; Πῶς γὰρ οὔ; Ἀλλὰ μὴν τοῦτό γε τοῦ λογιστικοῦ ἂν εἴη τοῦ ἐν E ψυχῇ ἔργον. Τούτου γὰρ οὖν. Τούτῳ δὲ πολλάκις μετρήσαντι, καὶ σημαίνοντι μείζω ἄττα εἶναι ἢ ἐλάττω ἕτερα ἑτέρων ἢ ἴσα, τἀναντία φαίνεται ἅμα περὶ ταὐτά. Ναί. Οὐκοῦν ἔφαμεν τῷ αὐτῷ ἅμα περὶ ταὐτὰ ἐναντία δοξάζειν ἀδύνατον εἶναι; Καὶ ὀρθῶς γ'

ὥςτε μὴ ἄρχειν] Sic Par. DK. Mon. Vat. m. Flor. *α. β. γ.* a. et fortasse Par. A. Vulgo *ὥς γε μ.*

E. *τοῦ ἐν ψυχῇ*] V. *τοῦ ἐν τῇ ψ.* Articulum om. Par. ADK. Vat. Θ. Ven. II. Mon. Vat. r. Flor. *β.* x. v. ad Criton. p. 51. A.

Τούτῳ δὲ πολλάκις] Legebatur *δή*, quod ex Par. ADK. Ven. II. Vind. Mon. Vat. m. Flor. *α. β. γ.* mutatum. Vind. Vat. m. et Astii Mon. *τοῦτο.* v. annotat. Dein Angel. Flor. *α.* x. *σημάναντι*, quod nunc non probem.

ρον] H. e. id quo *iusto* maius et minus aut *iusto* plus et *iusto* gravius videtur, ideoque specie sua fallit et in fraudem inducit. Usum hunc comparativi ad Libr. III. p. 410. E. et Phaedon. p. 63. D. notavimus. — Tum *τὸ λογισάμενον κτλ.* est vis computandi, metiendi et ponderandi, quae inest in animo, quaeque *τοῦ λογιστικοῦ* propria dicitur.

E. *Τούτῳ δὲ πολλάκις μετρήσαντι* —] Hunc locum Schneiderus sic explicat, ut *τούτῳ* (sc. *τῷ λογιστικῷ*) sicuti *σημαίνοντι* dativum instrumenti seu adminiculi, quo quis metiatur, esse censeat, qui ex *μετρήσαντι* (sc. *ἀνθρώπῳ*) suspensus sit, hoc sensu: hac autem facultate saepenumero menso alicui, quum illa (facultas) maiora quaedam vel minora vel aequalia esse significat, contraria simul de iisdem videntur. Quae permira est verborum coniunctio, qualem Platoni placuisse nemo facile sibi persuaserit. Schleiermacherus legendum censuit: *Τῷ δὲ πολλάκις μετρήσαντι*, quoniam alioquin *τὸ λογιστικόν* sive rationalis animi pars diceretur hoc habere proprium, ut ei de iisdem rebus videantur contraria, idque cum Platonis sententia minime conveniret. Cui iudicio ipsi olim assensi sumus. Nunc tamen verba sanissima esse putamus, quanquam ea nec C. Fr. Hermannus in libro: Vermischte Aufsätze ctr. p. 186. satis expedivisse videtur. Etenim *τὸ λογιστικόν* modo animadvertimus dici facultatem computandi atque metiendi (das Berechnungsvermögen). Hoc vero philosophus omnino tale esse statuit, ut etiam contrariorum visorum specie decipi queat, quandoquidem melior eius pars, quae *τῷ λογισμῷ πιστεύει*, discernitur a parte ipsius deteriore, quae inter visorum perceptiones fluctuatur iisque in fraudem inducitur, quemadmodum e proximis fit perspicuum. Itaque verba hoc sensu accipienda sunt: Huic vero

603 ἔφαμεν. Τὸ παρὰ τὰ μέτρα ἄρα δοξάζον τῆς ψυχῆς τῷ κατὰ τὰ μέτρα οὐκ ἂν εἴη ταὐτόν. Οὐ γὰρ οὖν. Ἀλλὰ μὴν τὸ μέτρῳ γε καὶ λογισμῷ πιστεῦον βέλτιστον ἂν εἴη τῆς ψυχῆς. Τί μήν; Τὸ ἄρα τούτῳ ἐναντιούμενον τῶν φαύλων ἄν τι εἴη ἐν ἡμῖν. Ἀνάγκη. Τοῦτο τοίνυν διομολογήσασθαι βουλόμενος ἔλεγον, ὅτι ἡ γραφικὴ καὶ ὅλως ἡ μιμητικὴ πόῤῥω μὲν τῆς ἀληθείας ὂν τὸ αὑτῆς ἔργον ἀπεργάζεται, πόῤ-
B ῥω δ' αὖ φρονήσεως ὄντι τῷ ἐν ἡμῖν προσομιλεῖ τε καὶ ἑταίρα καὶ φίλη ἐστὶν ἐπ' οὐδενὶ ὑγιεῖ οὐδ' ἀληθεῖ. Παντάπασιν, ἦ δ' ὅς. Φαύλη ἄρα φαύλῳ ξυγγιγνομένη φαῦλα γεννᾷ ἡ μιμητική. Ἔοικε. Πότερον,

P. 603. *ὂν τὸ αὑτῆς ἔργον*] Vulgo *οὖσα* pro *ὄν*, quod recte tuentur Par. ADK. Ven. II. Vind. Mon. Ang. Vat. m. et sex Flor. *ὄν*. Deinde pro v. *ἀσπάζεται* Par. A. Vat. Θ. Ven. ΞII. Vind. Ang. Vat. m. r. Flor. a. c. x. *α*. *γ*. cum edit. Bas. 2. praebuerunt *ἀπεργάζεται*.

B. *ἡ κατὰ τὴν ὄψιν μόνον*] Sic Par. A. Ven. II. Vind. Ang. Vat. m. Flor. a. c. x. *α*. *γ*. Vulgo *μόνην*. Articulum *ἡ* ante *κατὰ τὴν ἀκοήν* cum Ald. Bas. 1. 2. omittunt codices omnes prae-

saepenumero dimenso atque alia quaedam aliis maiora vel minora esse vel aliis aequalia notanti, ideoque varias rerum magnitudines inter ipsas comparanti, accidit ut contraria appareant in iisdem, h. e. ut eadem simul magna et parva, curva et recta, ctr. videantur. Hoc ipsum autem negaverant eodem de iisdem simul ita fieri posse, quod fecerant Libr. IV. cap. 12. p. 436. A. sqq., quorsum manifesto hic respicitur. Quam sententiam quum etiam nunc tueantur, Socrates inde colligit, id quod praeter mensuram opinetur, h. e. a recta et vera rerum mensura aberret, in animo aliud quid esse, quam quod mensurae verae convenienter existimet. Itaque optimam animi ratiocinandi facultate praediti partem esse ait *τὸ μέτρῳ καὶ λογισμῷ πιστεῦον*. Nam *πίστιν* Libr. VI. extr. demonstratum est in res ipsas sensibus subiectas convenire, de qua re v. quae exposuimus in libri sexti enarratione Argum. extr. Huic autem meliori *τοῦ λογιστικοῦ* parti quod adversetur, id censet partem animi esse deteriorem. Hanc ipsam vero partem deteriorem eam esse arbitratur, cui ars pictoria omninoque ars imitatoria, quae ad visum referatur, blandiri et callide tanquam insidiari soleat, ita ut ipsa vilis cum vili conversans etiam vilia pariat. Haec igitur sententia loci est. Cui apprime respondent et conveniunt quae deinde de poesis imitatione disseruntur.

P. 603. *Τὸ παρὰ τὰ μέτρα ἄρα δ.*] Genitivus *τῆς ψυχῆς* cohaeret cum participio *τὸ δοξάζον*, quod nominis substantivi vim habeat. Eodem modo Legg. III. p. 689. A: *τὸ γὰρ λυπούμενον καὶ ἡδόμενον αὐτῆς* (*τῆς ψυχῆς*). Itaque sententia haec est: Ea igitur pars ani-

ἦν δ' ἐγώ, ἡ κατὰ τὴν ὄψιν μόνον, ἢ καὶ ἡ κατὰ τὴν ἀκοήν, ἣν δὴ ποίησιν ὀνομάζομεν; Εἰκός γ', ἔφη, καὶ ταύτην. Μὴ τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, τῷ εἰκότι μόνον πιστεύσωμεν ἐκ τῆς γραφικῆς, ἀλλὰ καὶ ἐπ' αὐτὸ αὖ ἔλθωμεν τῆς διανοίας τοῦτο, ᾧ προσομιλεῖ C ἡ τῆς ποιήσεως μιμητική, καὶ ἴδωμεν, φαῦλον ἢ σπουδαῖόν ἐστιν. Ἀλλὰ χρή. Ὧδε δὴ προθώμεθα· πράττοντας, φαμέν, ἀνθρώπους μιμεῖται ἡ μιμητικὴ βιαίους ἢ ἑκουσίας πράξεις, καὶ ἐκ τοῦ πράττειν ἢ εὖ οἰομένους ἢ κακῶς πεπραγέναι, καὶ ἐν τούτοις δὴ πᾶσιν ἢ λυπουμένους ἢ χαίροντας. μή τι ἄλλο παρὰ ταῦτα; Οὐδέν. Ἆρ' οὖν ἐν ἅπασι τούτοις ὁμονοητι-

ter Mon. et Flor. β. Recte eum interposuit Stephan. Iniuria eiecit Herm.

μόνον πιστεύσωμεν] *πιστεύωμεν* Mon. Flor. β.

C. *ἡ τῆς ποιήσεως μιμητική*] Solus Ven. Ξ. *ἡ διὰ τῆς π. μ.*, quod recepit Stephan. Orta lectio est ex vulgatae interpretatione.

μή τι ἄλλο παρὰ ταῦτα;] Ald. Bas. 1. 2. *ἄλλο ἢ π.* Steph. *ἄλλο ἤ*, ut codd. habent, exceptis Flor. β. Mon.

mi, quae praeter mensuram opinatur, non fuerit eadem atque illa, quae opiniones habet cum mensura convenientes.

πόῤῥω μὲν τῆς ἀληθείας ὂν τὸ αὑτῆς ἔργ.] Dedimus nunc *ὂν* pro vulg. *οὖσα*, quod et exigua nititur codicum auctoritate et specie veri magis quam ipsa re et veritate commendatur. Exprobratur enim ita arti pictoriae et imitatoriae primum, quod eius opus tertio gradu a veritate absit, de quo iam p. 602. C. monitum est, deinde quod cum animi nostri parte a prudentia remotiore conversetur nullius sani et veri caussa; ex quibus omnibus denique colligitur ipsam tamquam vilem cum vili rem habentem vilia generare.

B. *Μὴ τοίνυν — τῷ εἰκότι —*] *Τοίνυν* hic rursus non *συλλογιστικῶς*, sed *μεταβατικῶς* positum, ut Lat. Iam vero, apud Ciceron. pro Lege Manil. c. 14. 6. 15. al. Socrates enim postquam artem *μιμητικήν*, quatenus ad visum pertineat et artibus pingendi ac similibus subsit, a vero multum abesse et ad deteriorem animi facultatem pertinere docuit, dehinc porro ostendit eandem etiam ad auditum comparatam et in poesi conspicuam deteriori animi parti adulari, ita ut hic quoque dicenda sit vilis cum vili rem habere et viles fetus procreare. Iam vero, inquit, ne ei tantum fidem habeamus, quod videtur ex arte pingendi; sed ad ipsam hanc animi partem accedamus, qua utitur poeseos imitatio, ac videamus, vilis illa sit an melior.

C. *μή τι ἄλλο παρὰ ταῦτα;*] Veterem lectionem Ald. et Bass. *ἄλλο ἢ παρὰ τ.* Stephan. mutavit ita, ut orationem non purgaverit, sed alia labe consperserit. Nam illud *ἤ*,

D κῶς ἄνθρωπος διάκειται; ἢ ὥςπερ κατὰ τὴν ὄψιν ἐστασίαζε καὶ ἐναντίας εἶχεν ἐν ἑαυτῷ δόξας ἅμα περὶ τῶν αὐτῶν, οὕτω καὶ ἐν ταῖς πράξεσι στασιάζει τε καὶ μάχεται αὐτὸς αὑτῷ; ἀναμιμνήσκομαι δέ, ὅτι τοῦτό γε νῦν οὐδὲν δεῖ ἡμᾶς διομολογεῖσθαι· ἐν γὰρ τοῖς ἄνω λόγοις ἱκανῶς πάντα ταῦτα διωμολογησάμεθα, ὅτι μυρίων τοιούτων ἐναντιωμάτων ἅμα γιγνομένων ἡ ψυχὴ γέμει ἡμῶν. Ὀρθῶς, ἔφη. Ὀρ-
E θῶς γάρ, ἦν δ' ἐγώ· ἀλλ' ὃ τότε ἀπελίπομεν, νῦν μοι δοκεῖ ἀναγκαῖον εἶναι διεξελθεῖν. Τὸ ποῖον; ἔφη. Ἀνήρ, ἦν δ' ἐγώ, ἐπιεικὴς τοιᾶςδε τύχης μετασχών, υἱὸν ἀπολέσας ἤ τι ἄλλο ὧν περὶ πλείστου ποιεῖται, ἐλέγομέν που καὶ τότε ὅτι ῥᾷστα οἴσει τῶν ἄλλων. Πάνυ γε. Νῦν δέ γε τόδ' ἐπισκεψώμεθα,

D. πάντα ταῦτα διωμ.] Sic Par. A. Ang. Vulgo ταῦτα πάντα.

ἐναντιωμάτων ἅμα γιγν.] In ed. Steph. ἅμα excidit, quod etiam in Flor. α. desideratur.

E. τοιᾶςδε τύχης] Par. A. Ven. Ξ. Vind. alii ψυχῆς. Pessime. Mox formam ἀχθέσεται debemus libris Par. A. Ven. Ξ. Vind. Vat. m. Flor. a. c. x. α. et pr. Ven. II. Vulgo ἀχθεσθήσεται, quod ab Atticorum usu abhorrere arbitrantur vett. grammatici. Utramque futuri formam illustrant intpp. Thomae Mag. s. v. et Moer. p. 21.

P. 604. Τόδε δὴ νῦν μοι] Sic Mon. Flor. β. pro vulg. Τὸ

quod exhibuit, ferri profecto nullo modo potest, propterea quod μή habet vim ac potestatem interrogandi. Itaque Ast. scripsit: μή τι ἄλλο ἦν παρὰ ταῦτα; ut ἦν Atticorum more positum vim praesentis temporis habere putaretur. Sed etsi verissime observatum a grammaticis est imperfectum saepenumero a Graecis scriptoribus usurpari, ubi recentiorum linguarum usu praesens adhiberi consueverit; tamen Graeci non tanta hoc in genere licentia usi sunt, ut temere praeteritum posuerint de iis rebus, in quibus nulla plane superioris temporis ratio haberi queat. Duplex autem discerni potest imperfecti usus, quo pro praesenti positum videatur. Aut enim significatur aliquid secus atque exspectatum erat evenisse; aut ad aliquid respicitur, quod iam antea erat memoratum. cf. Matth. Gr. §. 505. 2. Neutrum ex his nunc locum habet. Nam neque res indicatur, quae iam praeter opinionem vera videatur; neque respicitur ad partem aliquam sermonis superioris, ubi hoc argumentum illustratum fuerit. Nam quod Schneiderus ad illa Libr. III. p. 399. A. B. respici arbitratur, res longe alia ibi agitur: neque ea ratio convenit cum superiore φαμέν, quod ita esse debebat ἔφαμεν. Itaque amplexi sumus

πότερον οὐδὲν ἀχθέσεται, ἢ τοῦτο μὲν ἀδύνατον, μετριάσει δέ πως πρὸς λύπην. Οὕτω μᾶλλον, ἔφη, τό γε ἀληθές. Τόδε δὴ νῦν μοι περὶ αὐτοῦ εἰπέ· πό- 604
τερον μᾶλλον αὐτὸν οἴει τῇ λύπῃ μαχεῖσθαί τε καὶ ἀντιτενεῖν, ὅταν ὁρᾶται ὑπὸ τῶν ὁμοίων, ἢ ὅταν ἐν ἐρημίᾳ μόνος αὐτὸς καθ' αὑτὸν γίγνηται; Πολύ που, ἔφη, διοίσει, ὅταν ὁρᾶται. Μονωθεὶς δέ γε, οἶμαι, πολλὰ μὲν τολμήσει φθέγξασθαι, ἃ εἴ τις αὐτοῦ ἀκούοι αἰσχύνοιτ' ἄν, πολλὰ δὲ ποιήσει, ἃ οὐκ ἂν δέξαιτό τινα ἰδεῖν δρῶντα. Οὕτως ἔχει, ἔφη.
Cap. VI. Οὐκοῦν τὸ μὲν ἀντιτείνειν διακελευόμενον λόγος καὶ νόμος ἐστί, τὸ δὲ ἕλκον ἐπὶ τὰς λύπας B
αὐτὸ τὸ πάθος; Ἀληθῆ. Ἐναντίας δὲ ἀγωγῆς γιγνομένης ἐν τῷ ἀνθρώπῳ περὶ τὸ αὐτὸ ἅμα δύο

δὲ νῦν μοι, quod servant Turr. Herm. Vat. Θ. Ang. Vat. m. Stobaeus Serm. CXXIII. τόδε νῦν μ., ut dedit Schneider.

καὶ ἀντιτενεῖν] V. ἀντιτείνειν, quod iam Stephan. in ἀντιτενεῖν mutandum vidit. Futurum praebuerunt Mon. et Flor. β. receptum etiam a Bekkero, spretum a Schn. Turr. Herm. Quanquam erunt qui temporum enallagen illis tueantur, qualia sunt quae collegit Lobeck. ad Phrynich. p. 747. Deinde iidem libri αὐτὸς μόνος ἐν ἐρημίᾳ. Cobet. Varr. Lectt. p. 361: μόνος delendum censet.

Οὕτως ἔχει, ἔφη.] Sic libri fere omnes. Vett. editt. Οὕτως, ἔφη, ἔχει.

Cap. VI. B. ἐν τῷ ἀνθρώπῳ περὶ τὸ αὐτὸ ἅμα δύο τινέ, φ.] Sic Mon. et Flor. β. pro vulg. ἅμα δύο φαμὲν αὐτῷ

lectionem codicum Florent. β. et Monac., qui ἢ recte omittunt. Facile autem apparet ἐστὶν intelligendum relinqui, quod quum librarii non perspexissent, pravo consilio ἢ invexerunt. De ἄλλο παρὰ ταῦτα v. libr. I. p. 337. E. VI. p. 506. B. Phaedon. p. 80. B. p.107. A. Phaedr. p. 107. A. Politic. p. 295. D. E. Gorg. p. 507. A. et quae collegi ad Phileb. p. 21. D.

D. ἐν γὰρ τοῖς ἄνω λόγοις] Libri III. initio coll. IV. c. 14. p. 439. C.

E. ὃ τότε ἀπελίπομεν] quod tunc a nobis est praetermissum; unde tum deflexit oratio.

τοιᾶσδε τύχης μετασχών, υἱὸν ἀπολέσας] Participium ἀπολέσας inservit explicandis verbis μ. τοιᾶσδε τύχης, ut hic sensus sit: eam fortunam expertus, ut filium amiserit aut aliud quid eorum, quae plurimi faciat. — καὶ τότε. Libr. III. p. 387. D. E.

μετριάσει δέ πως πρὸς λύπην] h. e. μετρίως ἕξει.

Cap. VI. P. 604. B. Ἐναντίας δὲ ἀγωγῆς — ἅμα δύο τινέ, φαμέν, ἐν αὐτῷ ἀναγκαῖον εἶναι.] Hic quoque sequutus sum fidem codd. Monac. et Flor. β., ut iam Bekkerus fecerat, a quo tamen in eo dis-

τινέ, φαμέν, ἐν αὐτῷ ἀναγκαῖον εἶναι. Πῶς δ' οὔ; Οὐκοῦν τὸ μὲν ἕτερον τῷ νόμῳ ἕτοιμον πείθεσθαι, ᾗ ὁ νόμος ἐξηγεῖται; Πῶς; Λέγει που ὁ νόμος, ὅτι κάλλιστον ὅ τι μάλιστα ἡσυχίαν ἄγειν ἐν ταῖς ξυμφοραῖς καὶ μὴ ἀγανακτεῖν, ὡς οὔτε δήλου ὄντος τοῦ ἀγαθοῦ τε καὶ κακοῦ τῶν τοιούτων, οὔτε εἰς τὸ
C πρόσθεν οὐδὲν προβαῖνον τῷ χαλεπῶς φέροντι, οὔτε τι τῶν ἀνθρωπίνων ἄξιον ὂν μεγάλης σπουδῆς, ὅ τε δεῖ ἐν αὐτοῖς ὅ τι τάχιστα παραγίγνεσθαι ἡμῖν, τούτῳ ἐμποδὼν γιγνόμενον τὸ λυπεῖσθαι. Τίνι, ἦ δ' ὅς, λέγεις; Τῷ βουλεύεσθαι, ἦν δ' ἐγώ, περὶ τὸ γεγονὸς καὶ ὥςπερ ἐν πτώσει κύβων πρὸς τὰ πεπτωκότα τί-

ἀναγκαῖον εἶναι, quod retinuerunt Schneider. Turr. Herm. sed v. expl. Flor. α. ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ἅμα δύο φαμὲν ἐν αὐτῷ περὶ τὸ αὐτὸ εἶναι. Morgenstern. Symboll. Critt. p. VI. corrigebat: περὶ τὸ αὐτὸ ἅμα, δύο φαμὲν αὐτῷ, ἀναγκαῖον εἶναι, h. e. φαμέν· ἀναγκαῖόν ἐστι, δύο αὐτῷ εἶναι.

C. ὁ λόγος αἱρεῖ] Sic Ven. Ξ. Mon. Ang. Flor. α. β. γ. et ex corr. Vat. Θ. cum Stobaeo et Plutarcho Consolat. ad Apollon. p. 112. E. F. Vulgo pessime ἐρεῖ, quod nec nuperi editt. servarunt.

ἐχομένους τοῦ πληγέντος] Vind. Vat. m. Flor. a. c. γ. et ex corr. Par. A. cum Bas. 2. τοῦ πλήττοντος. Sed vide interpretationem.

cessi, quod φαμέν commatis a reliqua oratione seclusi. Alioquin enim sibi non constat verborum constructio. Nunc verba ἅμα δύο τινὲ ἐν αὐτῷ περὶ τὸ αὐτὸ εἶναι cohaerent cum ἀναγκαῖον, ad quod more haud infrequenti, de quo vide Schaefer. Melett. critt. p. 43 sq. et ad Lamb. Bos. Ellips. p. 605., verbum substantivum ἐστίν intelligendum relinquitur. Quod vulgo legitur, ferri propterea non potest, quod saltem requiritur ἐν αὐτῷ. Fieri igitur potest, ut in plurimorum librorum lectione vitium haereat in ἀναγκαῖον εἶναι, quod mutandum fortasse in ἀναγκαῖον ἐνεῖναι.

ὡς οὔτε δήλου ὄντος — οὔτε εἰς τ. πρ. οὐδ. προβαῖνον] Nominativus absolutus post genitivum illatus, ut Euthyphron. p. 29. ed. min. p. 4. D: ὡς ἀνδροφόνου ὄντος καὶ οὐδὲν ὂν πρᾶγμα. Xenoph. Mem. II, 2, 13: ὡς οὔτε ἂν τὰ ἱερὰ εὐσεβῶς θυόμενα — οὔτε ἄλλο καλῶς καὶ δικαίως οὐδὲν ἂν τούτου πράξαντος. Thucyd. VII, 25: ὡς Ἀθηναίων προςδοκίμων ὄντων καὶ τὸ παρὸν στράτευμα αὐτῶν διαπολεμησόμενον. — τῶν τοιούτων, talium casuum. — De ἐμποδὼν γίγνεσθαι et εἶναι v. Thom. Mag. p. 304. Gorg. p. 492. B: μηδενὸς ἐμποδὼν ὄντος. Plura dabit Valcken. in Epistol. ad I. A. Ernesti p. 159. ed. Tittm.

C. πρὸς τὰ πεπτωκότα τίθεσθαι τὰ αὑτοῦ πράγματα] ut in talorum iactu, prouti tali ceciderunt, res disponere. Sum-

ϑεσϑαι τὰ αὑτοῦ πράγματα, ὅπῃ ὁ λόγος αἱρεῖ βέλτιστ' ἂν ἔχειν, ἀλλὰ μὴ προσπταίσαντας, καθάπερ παῖδας, ἐχομένους τοῦ πληγέντος ἐν τῷ βοᾶν διατρίβειν, ἀλλ' ἀεὶ ἐθίζειν τὴν ψυχὴν ὅ τι τάχιστα γίγνεσθαι πρὸς τὸ ἰᾶσθαί τε καὶ ἐπανορθοῦν τὸ πε- D
σόν τε καὶ νοσῆσαν, ἰατρικῇ τὴν θρηνῳδίαν ἀφανίζοντα. Ὀρθότατα γοῦν ἄν τις, ἔφη, πρὸς τὰς τύχας οὕτω προσφέροιτο. Οὐκοῦν, φαμέν, τὸ μὲν βέλτιστον τούτῳ τῷ λογισμῷ ἐθέλει ἕπεσθαι. Δῆλον δή. Τὸ δὲ πρὸς τὰς ἀναμνήσεις τε τοῦ πάθους καὶ πρὸς τοὺς ὀδυρμοὺς ἄγον καὶ ἀπλήστως ἔχον αὐτῶν ἆρ' οὐκ ἀλόγιστόν τε φήσομεν εἶναι καὶ ἀργὸν καὶ δει-

D. *ἰατρικῇ τὴν θρηνῳδίαν*] Voces *ἰατρικῇ τὴν* vulgo desunt. Receptam lectionem Mon. Flor. β. cum Stobaeo et Plutarcho ad Apollon. p. 112. E. servarunt. Prope ad verum accedunt Flor. a. c. γ. Par. A. Vat. m. *ἰατρικὴν θρηνῳδίαν* exhibent, unde Schneid. Turr. Herm. *ἰατρικῇ θρηνῳδίαν* dederunt. In Vat. Θ. Ven. II. Vind. Par. DK. Ang. Vat. r. Flor. α. x. est *ἰατρικὴν καὶ θρ.*

τούτῳ τῷ λογισμῷ] Editt. omnes *λογιστικῷ*. Mutavimus ex Par. A. repetitae lectionis. Flor. x. α. β. Vat. Θ r. Ven. II. Par. DK. M. Stob. CVIII. et CXXIII.

psit hinc Plutarch. ad Apollon. p. 112. E., monente Porsono Adversar. p. 256., qui praeter Eurip. Hippol. v. 713. El. v. 644. comparat Alexin Stobaei CIII. p. 560. 13. Terent. Adelph. IV, 7, 21. Praeterea Ast. de vitae humanae cum tesserarum ludo comparatione conferri iussit Plutarch. De anim. tranquill. p. 467. A. Gataker. ad M. Anton. VII, 38. Opp. Critt. p. 754. Iacobs. ad Antholog. Gr. Vol. II. P. III. p. 247. — *ὁ λόγος αἱρεῖ*, ratio evincit, ut saepe. v. Wyttenbach. ad Phaedon. p. 231. Heindorf. ad Euthydem. p. 141. D. nostra ad Criton. p. 124.

καθάπερ παῖδας, ἐχομένους τοῦ πληγέντος] neque, ubi offenderimus, sicuti pueros, manu tenentes partem plaga affectam, clamori indulgere. Prorsus eodem modo Demosthen. adv. Philipp. I. §. 40: *ὥσπερ δὲ οἱ βάρβαροι πυκτεύουσιν, οὕτω πολεμεῖτε Φιλίππῳ. καὶ γὰρ ἐκείνων ὁ πληγεὶς ἀεὶ τῆς πληγῆς ἔχεται, κἂν ἑτέρωσε πατάξῃ τις, ἐκεῖσέ εἰσιν αἱ χεῖρες· προβάλλεσθαι δὲ ἢ βλέπειν ἐναντίον οὔτ' οἶδεν οὔτ' ἐθέλει*, de cuius loci interpretatione Rostio prorsus assentior.

D. *τὸ πεσόν τε καὶ νοσῆσαν*] id quod lapsum et morbo affectum est. Ceterum Thomas Mag. *ἐπανορθοῦμαι*, inquit, *κάλλιον ἢ ἐπανορθῶ*. Platoni utrumque frequens. Activum legimus Protagor. p. 340. D. Gorg. p. 461. C. p. 462. A. Theaet. p. 146. C. p. 167. E. De Rep. IV. p. 426. B., medium De Rep. IV. p. 225. E. II. 361. E. al.

λίας φίλον; Φήσομεν μὲν οὖν. Οὐκοῦν τὸ μὲν πολ-
E λὴν μίμησιν καὶ ποικίλην ἔχει, τὸ ἀγανακτητικόν· τὸ δὲ φρόνιμόν τε καὶ ἡσύχιον ἦθος, παραπλήσιον ὂν ἀεὶ αὐτὸ αὑτῷ, οὔτε ῥᾴδιον μιμήσασθαι οὔτε μιμουμένου εὐπετὲς καταμαθεῖν, ἄλλως τε καὶ πανηγύρει καὶ παντοδαποῖς ἀνθρώποις εἰς θέατρα ξυλλεγομένοις. ἀλλοτρίου γάρ που πάθους ἡ μίμησις αὐ-
605 τοῖς γίγνεται. Παντάπασι μὲν οὖν. Ὁ δὴ μιμητικὸς ποιητὴς δῆλον ὅτι οὐ πρὸς τὸ τοιοῦτον τῆς ψυχῆς πέφυκέ γε, καὶ ἡ σοφία αὐτοῦ τούτῳ ἀρέσκειν πέπηγεν, εἰ μέλλει εὐδοκιμήσειν ἐν τοῖς πολλοῖς, ἀλλὰ πρὸς τὸ ἀγανακτητικόν τε καὶ ποικίλον ἦθος διὰ τὸ εὐμίμητον εἶναι. Δῆλον. Οὐκοῦν δικαίως ἂν αὐτοῦ ἤδη ἐπιλαμβανοίμεθα, καὶ τιθεῖμεν ἀντίστροφον αὐτὸν τῷ ζωγράφῳ; καὶ γὰρ τῷ φαῦλα ποιεῖν πρὸς ἀλήθειαν ἔοικεν αὐτῷ, καὶ τῷ πρὸς ἕτερον τοιοῦτον
B ὁμιλεῖν τῆς ψυχῆς, ἀλλὰ μὴ πρὸς τὸ βέλτιστον, καὶ

E. *ἔχει, τὸ ἀγανακτητικόν·*] Sic tum hoc loco tum fere postea Par. A. Ven. Ξ. Vind. Vat. m. Flor. a. c. γ. pro vulg. *ἀγανακτικόν*. Mox pro vulg. *μιμούμενον* Vat. Θ. Vind. Φ. Par. DK. Mon. Flor. B. recte *μιμουμένου*. Stob. *μιμουμένους*.

P. 605. *τιθεῖμεν ἀντίστροφον*] V. *τιθείημεν*, contra fidem optimorum plurimorumque codicum.

B. *καὶ τρέφει*] Sic libri mss. omnes pro vulg. *καὶ στρέφει*. Dein vett. editt. *ἰσχυρὸν ποιοῦν*. Recte *ποιῶν* Vat. Θ. Ven. Ξ II. Vind. Mon. Ang. Vat. m. et sex Florentini cum pr. Par. A. repetitae lectionis.

χαριεστέρους φθείρῃ] V. *φθείροι*. Coniunctivum prae-

πολλὴν μίμησιν καὶ ποικίλην ἔχει] multam ac variam habet imitationem, i. e. multis variisque modis imitando exprimi potest. De appositione *τὸ ἀγανακτητικόν* post *τὸ μέν* illato v. Gorg. p. 501. A. ibique Heindorf. coll. infra p. 605. B.

οὔτε μιμουμένου] sc. *αὐτοῦ*, quod refertur ad *τινά*, cuius significatio latet in *ῥᾴδιον μιμήσασθαι*. v. ad Libr. VI. p. 503. D. p. 588. B. Ficinus: si imitemur. Soloece editt. omnes *μιμούμενον*.

P. 605. *ὅτι οὐ πρὸς τὸ τοιοῦτον τῆς ψυχῆς πέφυκέ γε*] Cornarius et Valkenaerius ad Eurip. Phoeniss. p. 339. verbis transpositis scribendum suspicati sunt: *ψυχῆς πέπηγέ γε — ἀρέσκειν πέφυκεν*. Quae coniectura placuit etiam Astio et Morgensternio. Sed vulgatam lectionem bene defendit Schleiermach., qui locum sic interpretatur: „Offenbar also, dass der nachbildende Dichter nicht für dieses in der Seele geartet ist, und seine Kunst sich nicht daran hängen darf, nicht darauf gerichtet ist, diesem zu gefallen, wenn er Ruhm

ταύτῃ ὡμοίωται. καὶ οὕτως ἤδη ἂν ἐν δίκῃ οὐ παραδεχοίμεθα εἰς μέλλουσαν εὐνομεῖσθαι πόλιν, ὅτι τοῦτο ἐγείρει τῆς ψυχῆς καὶ τρέφει καὶ ἰσχυρὸν ποιῶν ἀπόλλυσι τὸ λογιστικόν, ὥςπερ ἐν πόλει ὅταν τις μοχθηροὺς ἐγκρατεῖς ποιῶν παραδιδῷ τὴν πόλιν, τοὺς δὲ χαριεστέρους φθείρῃ· ταὐτὸν καὶ τὸν μιμητικὸν ποιητὴν φήσομεν κακὴν πολιτείαν ἰδίᾳ ἑκάστου τῇ ψυχῇ ἐμποιεῖν, τῷ ἀνοήτῳ αὐτῆς χαριζόμενον καὶ οὔτε τὰ μείζω οὔτε τὰ ἐλάττω διαγιγνώσκοντι, ἀλλὰ τὰ αὐτὰ τοτὲ μὲν μεγάλα ἡγουμένῳ, τοτὲ δὲ σμικρά, εἴδωλα εἰδωλοποιοῦντα, τοῦ δὲ ἀληθοῦς πόῤῥω πάνυ ἀφεστῶτα. Πάνυ μὲν οὖν. C

Cap. VII. Οὐ μέντοι πω τό γε μέγιστον κατηγορήκαμεν αὐτῆς. τὸ γὰρ καὶ τοὺς ἐπιεικεῖς ἱκανὴν εἶναι λωβᾶσθαι, ἐκτὸς πάνυ τινῶν ὀλίγων, πάνδεινόν που. Τί δ' οὐ μέλλει, εἴπερ γε δρᾷ αὐτό; Ἀκούων σκόπει. οἱ γάρ που βέλτιστοι ἡμῶν ἀκροώμενοι Ὁμή-

buerunt Vat. Θ. Ven. Ξ. Vind. Flor. a. c. α. γ. et corr. A. cum edit. Bas. 2.

C. ἐλάττω διαγιγνώσκοντι] Par. K. διαγιγνώσκοντα. Sed hic quidem servandus est dativus. In proximis autem ipsa sententia requirebat, ut pro εἰδωλοποιοῦντι et ἀφεστῶτι scriberetur εἰδωλοποιοῦντα et ἀφεστῶτα. Et ἀφεστῶτα scriptum exhibent Par. ADK. Vat. Θ. Mon. Ven. II. Angel. Flor. α. β. γ. x. Itaque nunc non dubitavimus εἰδωλοποιοῦντα sine librorum consensione revocare, quamvis dissentientibus nuperis editt. uno Hermanno excepto, qui nobiscum facit.

haben will bei der Menge, sondern für die gereizte und wechselreiche Gemüthsstimmung eignet er sich, weil diese leicht ist nachzubilden." Necvero haec interpretatio displicuit Schneidero. Fortasse vero οὐ post τούτου excidit, ut Stephanus suspicatus est. Loquutionem εὐδοκιμεῖν ἐν πολλοῖς exemplis illustravit Heind. ad Protagor. p. 585.

τιθ. ἀντίστροφον] V. ad Phileb. p. 40. D.

B. ὥςπερ ἐν πόλει ὅταν — φθείρῃ] h. e. quemadmodum fit in civitate, quando ctr. Nam patet haec dicta esse ἐλλειπτικῶς. Deinde explanationis caussa subiunguntur verba: ταὐτὸν (pariter) καὶ τὸν μιμητικὸν π. κ. τ. λ. Neque enim assentior Morgensternio Symbol. Critt. p. VI. locum ita distinguenti: — τὸ λογιστικόν. Ὥςπερ ἐν πόλει — φθείρῃ· ταὐτὸν κτλ. Illud vero idem vir egregius verissime observavit, legendum esse εἴδωλα εἰδωλοποιοῦντα, τοῦ δὲ ἀληθοῦς πόῤῥω πάνυ ἀφεστῶτα. Verbo εἰδωλοποιεῖν utuntur etiam Plutarch. T. II. p. 347. A. et Longin. de

D ρου ἢ ἄλλου τινὸς τῶν τραγῳδοποιῶν μιμουμένου τινὰ τῶν ἡρώων ἐν πένθει ὄντα καὶ μακρὰν ῥῆσιν ἀποτείνοντα ἐν τοῖς ὀδυρμοῖς ἢ καὶ ᾄδοντάς τε καὶ κοπτομένους, οἶσθ' ὅτι χαίρομέν τε καὶ ἐνδόντες ἡμᾶς αὐτοὺς ἑπόμεθα ξυμπάσχοντες, καὶ σπουδάζοντες ἐπαινοῦμεν ὡς ἀγαθὸν ποιητήν, ὃς ἂν ἡμᾶς ὅ τι μάλιστα οὕτω διαθῇ; Οἶδα· πῶς δ' οὔ; Ὅταν δὲ οἰκεῖόν τινι ἡμῶν κῆδος γένηται, ἐννοεῖς αὖ, ὅτι ἐπὶ τῷ ἐναντίῳ καλλωπιζόμεθα, ἂν δυνώμεθα ἡσυχίαν
E ἄγειν καὶ καρτερεῖν, ὡς τοῦτο μὲν ἀνδρὸς ὄν, ἐκεῖνο δὲ γυναικός, ὃ τότε ἐπῃνοῦμεν; Ἐννοῶ, ἔφη. Ἦ καλῶς οὖν, ἦν δ' ἐγώ, οὗτος ὁ ἔπαινος ἔχει, τὸ ὁρῶντα τοιοῦτον ἄνδρα, οἷον ἑαυτόν τις μὴ ἀξιοῖ εἶναι ἀλλ'

ἢ καὶ ἄλλου] καὶ om. Par. repetitae lectionis cum Vat. Θ r. Ven. II. Ang. Par. DK. Men. Flor. x. β. Itaque tandem delevimus.
Cap. VII. τῶν τραγῳδοποιῶν] V. τραγῳδιοποιῶν, quod e Vind. Ang. Vat. m. Flor. a. c. mutatum. cf. p. 597. E.
D. τινὰ τῶν ἡρώων — ὄντα — ἀποτείνοντα] V. τινὰς — ὄντας — ἀποτείνοντας, quod propter sequentia a grammaticis invectum videtur. Numerum singularem hic servant Par. A. Vat. Θ. Ven. ΞII. Vind. Angel. Vat. m. r. Flor. a. c. x. α. γ., quorum lectionem bene restituit Bekkerus. Pro καὶ ᾄδοντας Winckelm. coni. καὶ ἀλύοντας, coll. p. 388. A.
ἑπόμεθα ξυμπάσχοντες, καὶ σπουδ.] V. ἑπόμεθα, συμπάσχοντές τε καὶ σπ. Quod mutandum vidit Schleiermacherus. Et Subl. §. 15. Usum voc. ταὐτόν ne incertum atque dubium esse putes, conferas Sympos. p. 178. E. Phileb. p. 37. E. Cratyl. p. 404. E. Politic. p. 308. E. Legg. III. p. 689. B. De Republ. VII. p. 535. D. ibique ann.

Cap. VII. D. μακρὰν ῥῆσιν ἀποτείνοντα] Recte Casaubon. ad Theophrast. Charact. p. 173. ed. Fisch. „Plato, inquit, de iis poetis loquitur, qui lamentationes praelongas et multorum versuum heroibus tribuunt in suis poematis, qualis illa apud Sophoclem vere μακρὰ ῥῆσις in Trachiniis, quales item multae in tragoediis, Euripidis praesertim.“ cf. etiam Lobeck. ad Sophocl. Aiac. v. 1029. et quae scripsit Ruhnken. ad Tim. Gloss. p. 228., ubi ῥῆσις μακρά explicatur διεξοδικὸς λόγος μακρός.

ἢ καὶ ᾄδοντάς τε καὶ κ.] vel etiam querula carmina canentes ac pectora plangentes. Canentes hi opponuntur ei, qui μακρὰν ῥῆσιν recitat. Repetendum autem ἐν ὀδυρμοῖς. Quare non iam probaverim ἢ κλάοντας, quod coniecit Astius: nec ἀλύοντας, coniecturam Winckelmanni.

ἐνδόντες ἡμᾶς αὐτούς] Timaeus Gloss. p. 101. ἐνδοῦναι· προδοῦναι, παραδοῦναι, ἢ καὶ εἶξαι, ubi v. Ruhnk. Germanice dicas: uns ihnen ganz hingebend.

P. 606. πεπεινηκὼς τοῦ δακρῦσαι] et quod deside-

αἰσχύνοιτο ἄν, μὴ βδελύττεσθαι, ἀλλὰ χαίρειν τε καὶ
ἐπαινεῖν; Οὐ μὰ τὸν Δί', ἔφη, οὐκ εὐλόγῳ ἔοικε.
Ναί, ἦν δ' ἐγώ, εἰ ἐκείνῃ γ' αὐτὸ σκοποίης. Πῇ; 606
Εἰ ἐνθυμοῖο, ὅτι τὸ βίᾳ κατεχόμενον τότε ἐν ταῖς οἰκείαις ξυμφοραῖς καὶ πεπεινηκὸς τοῦ δακρῦσαί τε καὶ ἀποδύρασθαι ἱκανῶς καὶ ἀποπλησθῆναι, φύσει ὂν τοιοῦτον οἷον τούτων ἐπιθυμεῖν, τότ' ἐστὶ τοῦτο τὸ ὑπὸ τῶν ποιητῶν πιμπλάμενον καὶ χαῖρον· τὸ δὲ φύσει βέλτιστον ἡμῶν, ἅτε οὐχ ἱκανῶς πεπαιδευμένον λόγῳ οὐδὲ ἔθει, ἀνίησι τὴν φυλακὴν τοῦ θρηνώδους τούτου, ἅτε ἀλλότρια πάθη θεωροῦν καὶ B
ἑαυτῷ οὐδὲν αἰσχρὸν ὄν, εἰ ἄλλος ἀνὴρ ἀγαθὸς φάσκων εἶναι ἀκαίρως πενθεῖ, τοῦτον ἐπαινεῖν καὶ

omittunt τε Par. ADK. Ven. II. Vind. Ang. Vat. m. r. Flor. β. γ.

P. 606. *τότ' ἐστὶ τοῦτο*] In Mon. et Flor. β., est τοῦτο ἐστι τὸ ὑπὸ τ. omisso τότ'. Ficinus: illud ipsum est, quod poetae explent. Par. DK. τὸ τί. Equidem prius τότε puto significare antea, quum privatae inciderent calamitates, ut scriptor ipse explicat; alterum hoc τότε autem refero ad tempus, quo fabulae poetarum spectantur, tum, in spectandis fabulis scenicis. Erunt tamen qui in voculae repetitione haereant.

B. *ἀκαίρως πενθεῖ*] Sic optimi libri. Vulgo soloece πενθῇ. Mox Bas. 2. ἀπολαμβάνειν pro ἀπολαύειν.

rio flagraverit flendi et lamentandi satis atque prorsus dolori indulgendi. *Πεινῆν* et *πείνη* de quavis vehementiore cupiditate ardentique alicuius rei desiderio non solum in N. T., sed etiam apud alios scriptores usurpatum reperiri docuerunt Gataker De stylo N.T. c. XX. et Raphelius in Obss. Xenophonteis ad N.T. p. 15. Praeterea notanda vis verbi *ἀποδύρασθαι*, quae uberius explicatur adiecto *ἀποπλησθῆναι*. Herodot. III, 64: *ἀπέκλαιε Σμέρδιν. ἀποκλαύσας δὲ καὶ περιημεκτήσας τῇ ἁπάσῃ συμφορῇ.* Sophocl. Philoct. v. 694: *παρ' ᾧ στόνον ἀντίτυπον — ἀποκλαύσειεν.*

ἀνίησι τὴν φυλακὴν τοῦ θρηνώδους τούτου] h. e. custodire desinit atque coërcere eam animi nostri partem, quae ad lacrimas et querelas propensa est.

B. *καὶ ἑαυτῷ οὐδὲν αἰσχρὸν ὄν*] h. e. καὶ νομιζόμενον ἑαυτῷ οὐδὲν αἰσχρὸν εἶναι. Nam ἅτε etiam ad nominativum absolutum referri debet. v. Matth. Gr. §. 568. coll. Bornemano ad Xenoph. Sympos. VIII, 4. Sensus hic est: quippe alienas spectans perturbationes atque sibi nullam afferre turpitudinem existimans, si alius vir, qui se bonum profitentur, intempestive lugeat, hunc laudare ac miserari.

ἐλεεῖν· ἀλλ' ἐκεῖνο κερδαίνειν ἡγεῖται, τὴν ἡδονήν, καὶ οὐκ ἂν δέξαιτο αὐτῆς στερηθῆναι καταφρονήσας ὅλου τοῦ ποιήματος. λογίζεσθαι γάρ, οἶμαι, ὀλίγοις τισὶ μέτεστιν, ὅτι ἀπολαύειν ἀνάγκη ἀπὸ τῶν ἀλλο-

C. Ἆρ' οὐχ ὁ αὐτὸς λ.] Vulgo Ἆρ' οὖν οὐχ. Sed οὖν om. Par. A. Vind, Vat. m. pr. Ven. Ξ. probantibus etiam recentioribus editt.

ὅ τι ἂν αὐτὸς αἰσχύνοιο —] Vett. editt. ὅ τι ἂν αὐτὸς αἰσχύνῃ γ., ἐν μ. δὲ κ. ἢ καὶ ἰδίᾳ ἀκ. σφ. χαιρῇς καὶ μὴ μιμήσῃ, ταὐτὸν ποιεῖς ὅπερ ἐν τοῖς ἐλέοις. Optativum αἰσχύνοιο praebuerunt Par. ADK. Ven. Ξ. Mon. Ang. Vat. m. r. Flor. a. c. x. α. β. γ. et Bas. 2. Firmant etiam Vat. Θ. Ven. Π., qui habent

ἡγεῖται, τὴν ἡδονὴν] Appositionis genus iam ad p. 604. D. notatum. Conferas etiam Protagor. p. 323. B. Gorg. p. 476. E. et quae observavit Matth. Gr. ampl. §. 288. 5. p. 580.

ὅτι ἀπολαύειν ἀνάγκη —] Paucorum est reputare secum fieri non posse, quin ex alienis ad nostra aliquid mali trahamus. Nam ita ἀπολαύειν nunc intelligendum arbitror, quod Ast. in ἀπολαβεῖν mutandum censuit. v. ad Criton. p. 54. A. Constructionem verbi tetigit Matth. Gr. §. 326. 4. Quid vero haec sibi velint, accuratius declarare non opus est, propterea quod Plato ipse proximis verbis sententiam explicavit. Hoc tamen monendum, ἰσχυρὸν τρέφειν τὸ ἐλεεινόν dictum esse, ut αὔξειν τινὰ μέγαν et similia, de quibus supra expositum.

C. Ἆρ' οὐχ ὁ αὐτὸς λόγος — ἐλέοις] Scriptum dedimus locum qualis in libris optimis repraesentatus esse narratur. Est autem manifesto depravatus. Quamobrem viri docti eum varie tentaverunt. Nam ut de antiquioribus criticis taceamus, tractarunt eum nuper Astius, Schneiderus, C. Fr. Hermannus, Neukirchius, Naegelsbachius Explicatt. et emendatt. Platonic. p. 6 sqq. Quorum tamen omnium omnia iudicia referre longum est. Quamobrem satis erit memorasse, quid recentissimi Platonis editores de eo existimaverint. Itaque primum quidem audiamus Schneiderum, cuius rationem etiam Turicenses amplexi sunt. Is vero verba hoc modo refingenda statuit: Ἆρ' οὐχ ὁ αὐτὸς λόγος καὶ περὶ τοῦ γελοίου, ὅτι, ἂν (i. e. ἃ ἂν) αὐτὸς αἰσχύνοιο γελωτοποιῶν, ἐν μιμήσει δὲ κωμῳδικῇ ἢ καὶ ἰδίᾳ ἀκούων σφόδρα χαρῇς καὶ μὴ μισῇς ὡς πονηρά, ταὐτὸν ποιεῖς, ὅπερ ἐν τοῖς ἐλέοις; ὃ γὰρ τῷ λ. κ. τ. λ. Quibus ita restitutis iungit inter se verba sic: ὅτι ταὐτὸν ποιεῖς, ὅπερ ἐν τοῖς ἐλέοις, quae cohaereant cum antegressis ἆρ' οὐχ ὁ αὐτὸς λόγος καὶ περὶ τοῦ γελοίου, hoc sensu: Nonne idem de ridiculo est statuendum, idem te facere, quod in miserationibus? Intermedia autem ex ἂν sive ἃ ἂν pendere statuit, quod duplici verbi modo, tam optativo quam coniunctivo, coniunctum sit, ita ut efficiatur protasis bimembris, quam ταὐτὸν ποιεῖς excipiat tanquam apodosis. Haec igitur Schneideri est sententia. Quae tamen sicuti Neukirchio, Hermanno, aliisque improbata est,

τρίων εἰς τὰ οἰκεῖα· θρέψαντα γὰρ ἐν ἐκείνοις ἰσχυρὸν τὸ ἐλεεινὸν οὐ ῥᾴδιον ἐν τοῖς αὑτοῦ πάθεσι κατέχειν. Ἀληθέστατα, ἔφη. Ἆρ' οὐχ ὁ αὐτὸς λό- C
γος καὶ περὶ τοῦ γελοίου; ὅ τι ἂν αὐτὸς αἰσχύνοιο

αἰσχύνοις. Voculas *ἢ καὶ* invitis aliis omittunt Par. DK. Mon. Flor. *β*. Et *ἢ* om. etiam Vat. *Θ*. Ven. II. Deinde Mon. Flor. *β*. *χαρίσῃ*, unde olim efformavi *χαρήσεις*, Pro *καὶ μὴ μιμήσῃ* Par. A. *μὴ μισῇς*. Vat. ΘII. *καὶ μιμήσῃς*. Flor. a. x. Ang. *μὴ μισήσῃς*. Flor. a. c. Vat. m. *καὶ μισήσεις*. Flor. *β*. Mon. *καὶ οὐ μιμήσεις*, quod olim probavimus. Verba *ὡς πονηρά* ex Par. ADK. Vat. *Θ*. m. r. Ven. II. Vind. Angel. et sex Flor. addita. Pro *ποιεῖς* Bas. 2. Vat. *Θ*. Ven. Ξ. Vat. r. *ποιεῖν*, unde prodiit *ποιῶν*, quod legitur in Flor. *β*. et Mon.

ita nobis quoque multis magnisque laborare videtur difficultatibus. Nam primum quidem ita misere perversa est ratio protasis et apodosis, quandoquidem haec illi neutiquam apte respondet. Deinde quod vir doctus contendit, istud *ἄν*, quod ipse excogitavit, deinde simul et optativum et coniunctivum regere, permira ista opinio est, cuius caussam et rationem reddere nemo quisquam poterit, sicuti nec ipse facere potuit. Itaque de hac quidem loci expediendi ratione pluribus exponere minime opus videtur. Aliam viam ingressus est Hermannus. Is enim quum nec contortam Naegelsbachii explicationem, qua is loco succurrere conatus esset, sibi satisfacere nec Schneideri critica tentamina satis probabilia esse sensisset, arripuit quidem quod suasit Schneiderus *ὅτι, ἂν αὐτὸς αἰσχύνοιο*, sed praeterea *δὲ* commutavit in *δή*, insertoque ante *σφόδρα* vocabulo *ἐάν* coniunctivis *χαρῇς* et *μισῇς* dedit, unde penderent, neutiquam tamen repugnaturus, si quis his participia potius *χαρείς* et *μισήσας* substituere maluerit. Fatemur vero nobis nec hanc rationem usquequaque probari. Nam quod in Schneideri ratione molestum accidit, ut iungantur verba: Ἆρ' οὐχ ὁ αὐτὸς λόγος καὶ περὶ τοῦ γελοίου, ὅτι ταὐτὸν ποιεῖς, id hic quoque vehementer offendit. Nec aequo animo tulerimus *ἂν αὐτὸς αἰσχύνοιο*. Denique displicet etiam universae sententiae conformatio, quae habet nescio quid contorti et perpleplexi, quod a facilitate sermonis Platonici multum recedit. Sed nolumus diutius in alienis sententiis examinandis morari. Praestat aliam rationem afferre in medium, si forte fieri possit, ut lis diu agitata aliquando componatur. Nam quae olim ipsi de re controversa commentati sumus, ea fatemur nunc nobis non amplius placere, postquam intelleximus, codicum Mon. et Flor. *β*. talibus in locis haud sane magnam esse auctoritatem. Putamus autem partem loci priorem mutata tantum interpunctione sic esse refingendam: Ἆρ' οὐχ ὁ αὐτὸς λόγος καὶ περὶ τοῦ γελοίου, ὅ τι ἂν αὐτὸς αἰσχύνοιο γελωτοποιῶν; Nonne eadem ratio etiam ridiculi est, si quod ipsum te puderet ridicule dicere? Posteriorem autem sententiae partem ita emendandam censemus, ut cum Hermanno post *ἀκούων* voculam *ἄν* intercidisse statuamus. Qua restituta verba sic interpretari

γελωτοποιῶν, ἐν μιμήσει δὲ κωμῳδικῇ ἢ καὶ ἰδίᾳ ἀκούων, σφόδρα χαρῇς καὶ μὴ μισῇς ὡς πονηρά, ταὐτὸν ποιῶν ὅπερ ἐν τοῖς ἐλέοις; ὃ γὰρ τῷ λόγῳ αὖ κατεῖχες ἐν σαυτῷ βουλόμενον γελωτοποιεῖν, φοβούμενος δόξαν βωμολοχίας, τότ' αὖ ἀνίης, καὶ ἐκεῖ νεανικὸν ποιήσας ἔλαθες πολλάκις ἐν τοῖς οἰκείοις ἐξενεχθείς, ὥστε κωμῳδοποιὸς γενέσθαι. Καὶ μάλα,
D ἔφη. Καὶ περὶ ἀφροδισίων δὴ καὶ θυμοῦ καὶ περὶ πάντων τῶν ἐπιθυμητικῶν τε καὶ λυπηρῶν καὶ ἡδέων

ὥστε κωμῳδοποιός] Sic Par. A. pr. Ven. Ξ. Vind. Mon. Ang. Vat. m. r. et sex Flor. Vulgo κωμῳδιοποιός. cf. p. 597. E.

licebit: In imitatione vero comoediae vel privatim ista audiens si valde iis laeteris neque tanquam prava oderis, idem facis, quod in miserationibus. Sed quid nobis velimus, fortasse melius perspicietur, ubi iam loci interpretationem vernaculam exhibuerimus. Videtur autem isto modo refictus haud incommode Germanice sic reddi posse: Gilt nicht dasselbe Urtheil auch von dem Laecherlichen, hinsichtlich dessen du dich schämen würdest, wenn du es selbst vorbrächtest? Allein falls du bei einer komischen Darstellung oder auch im Privatkreise es mit Lust anhörest und es nicht als fehlerhaft verwirfst, so thust du dasselbe, wie bei den tragischen Iammerscenen, h. e. in eadem incidis vitia. Apparet vero ex hac loci translatione, putare nos, verba: ὅ τι ἂν αὐτὸς αἰσχ. γελωτοποιῶν, cum antecedentibus ita connectenda esse, ut unum orationis membrum efficiatur. Quod sicuti per ipsius sententiae rationes commodissime fieri potest — nihil enim cogit, ut inde ab ὅ τι ἂν novum enuntiati membrum exordiamur — ita loquendi consuetudini est accommodatissimum. Nam quod post τοῦ γελοίου infertur ὅ τι, sic enim scribendum cum vulg., non ὅτι, quod Schneiderus posuit, rectissime ita dicitur, quoniam ὅ τι universe et generaliter ad τοῦ γελοίου notionem refertur, ut quum Germanice dicimus: vom Lächerlichen, von etwas dessen du ctr. conf. Matthiae Gr. Gr. §. 453. p. 1073. ed. 3. Neque obscurum est, ὅ τι cum γελωτοποιῶν cohaerere; quandoquidem consequutio verborum haec est: ὅ τι γελωτοποιῶν (i. e. εἰ γελωτοποιοίης) αἰσχύνοιο ἄν. Iam vero quod in proximis ἂν coniunctionem excidisse suspicati sumus, haud scimus an eandem etiam Ficinus desideraverit, locum ita interpretans: quum in comoedica vel privata imitatione audis, tanquam ridiculum lubentissime auscultas et imitaris. Sed is quidquid legit, illud certe clarissime apparet, coniunctivos non posse a superiore ὅ τι ἂν suspensos esse, qua ratione tota sententia misere pervertitur. Quam facile autem vocula oblitterari potuerit, vix monere atti-

ἐν τῇ ψυχῇ, ἃ δή φαμεν πάσῃ πράξει ἡμῖν ἕπεσθαι, ὅτι τοιαῦτα ἡμᾶς ἡ ποιητικὴ μίμησις ἐργάζεται. τρέφει γὰρ ταῦτα ἄρδουσα, δέον αὐχμεῖν, καὶ ἄρχοντα ἡμῖν καθίστησι δέον ἄρχεσθαι αὐτά, ἵνα βελτίους τε καὶ εὐδαιμονέστεροι ἀντὶ χειρόνων καὶ ἀθλιωτέρων γιγνώμεθα. Οὐκ ἔχω ἄλλως φάναι, ἦ δ' ὅς. Οὐκοῦν, εἶπον, ὦ Γλαύκων, ὅταν Ὁμήρου ἐπαινέταις E ἐντύχῃς, λέγουσιν, ὡς τὴν Ἑλλάδα πεπαίδευκεν οὗτος ὁ ποιητὴς καὶ πρὸς διοίκησίν τε καὶ παιδείαν

D. *ἄρχοντα ἡμῖν κ.*] Flor. β. Mon. *ἄρχοντα ἐν ἡμῖν.*

net. Verba porro *ἢ καὶ ἰδίᾳ* ne quis moleste ferat, comoediarum fabulis in scena actis opponitur ridiculi repraesentatio in vita privata quoque ab artificibus vel *γελωτοποιοῖς* factitata. Quod profecto ad rem est longe aptissimum. Iam vero istud *ὡς πονηρά* patet perinde subiunctum esse, ac si post *ἀκούων* additum esset *αὐτῶν*, quod tamen post *ὅ τι ἂν* intelligendum relinquitur. Quod profecto nihil affert molestiae, quandoquidem a numero singulari ad pluralem quum alias tum imprimis post *ὅστις* et *ὅστις ἂν* creberrime transiri solet. Itaque totus locus videtur integritati suae isto modo restitutus esse. Atque hac eius emendatione probata etiam illud intelligetur, cur ante *ἐν μιμήσει δὲ* non praecedat *αὐτὸς μέν*, quod sane requireretur, si vulgaris verborum lectio et interpunctio recta atque vera esset.

αὖ κατεῖχες] item, ut antea *θρηνῶδες.*

ἐκεῖ νεανικὸν ποιήσας ἔλαθες] Verbum *ἔλαθες* nectendum cum *ἐξενεχθείς*, ut sensus hic sit: et quum illic, in rebus ludicris cum voluptate contemplandis, animi partem ad ridendum proclivem reddideris vehementem (*νεανικόν*), saepenumero inscius et imprudens in tua re (*ἐν τοῖς οἰκείοις*), eo abripieris, ut ipse comicus evadas. Verbum *ἐκφέρεσθαι*, abripi ad aliquid, illustravit Dorvill. ad Chariton. p. 187. Sophocl. Electr. v. 628: *ὁρᾷς; πρὸς ὀργὴν ἐκφέρει;*

D. *ἕπεσθαι, ὅτι τοιαῦτα ἡμᾶς —*] Astius suspicatur particulam *ὅτι* propter verbum praegressum *φαμέν* interpositam esse, qua expuncta orationem censet evadere expeditiorem. Quocirca scribendum putat: *ἕπεσθαι· τὰ τοιαῦτα κ. τ. λ.* Amicus *δῆλον ὅτι* coniiciebat. Equidem e superioribus intelligendum existimo *ὁ αὐτὸς λόγος ἐστίν.* De metaphora verbi *ἄρδειν* v. ad VIII. p. 550. A.

ἵνα βελτίους — ἀντὶ χειρόνων] Eadem duplicis comparativi ratio, quae obtinet in talibus locis, qualem legimus libr. III. p. 409. D: *σοφώτερος ἢ ἀμαθέστερος δοκεῖ αὑτῷ εἶναι.* cf. Matth. Gr. §. 456. Rost. Gr. §. 97. 9. b. an. p. 414. ed. VII.

τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων ἄξιον ἀναλαβόντι μανθάνειν τε καὶ κατὰ τοῦτον τὸν ποιητὴν πάντα τὸν
607 αὑτοῦ βίον κατασκευασάμενον ζῆν, φιλεῖν μὲν χρὴ καὶ ἀσπάζεσθαι ὡς ὄντας βελτίστους εἰς ὅσον δύνανται, καὶ ξυγχωρεῖν Ὅμηρον ποιητικώτατον εἶναι καὶ πρῶτον τῶν τραγῳδοποιῶν, εἰδέναι δέ, ὅτι ὅσον μόνον ὕμνους θεοῖς καὶ ἐγκώμια τοῖς ἀγαθοῖς ποιήσεως παραδεκτέον εἰς πόλιν· εἰ δὲ τὴν ἡδυσμένην μοῦσαν παραδέξει ἐν μέλεσιν ἢ ἔπεσιν, ἡδονή σοι καὶ λύπη ἐν τῇ πόλει βασιλεύσετον ἀντὶ νόμου τε

E. ἄξιον ἀναλαβόντι] V. ἄξιον cum Par. A. Sed ἄξιος Vat. Θ. Ven. ΞΠ. Vind. Par. DK. Mon. Ang. Vat. m. r. Flor. a. c. x. β. γ. et Bas. 2. quod receperunt Schn. et Turr. — ἀναλαβόντας Par. K. ἀναλαβόντα Mon. a m. rec.

P. 607. τῶν τραγῳδοποιῶν] Sic Ven. Ξ. Vind. Ang. Vat. m. et pr. Par. A. Duebneri pro τραγῳδιοποιῶν.

ἐγκώμια τοῖς ἀγαθοῖς] Sic Par. A. Ang. Flor. γ. x. pro vulg. τῆς ἀγαθῆς. Coniecerat Orellius.

εἶναι βελτίστου λόγου] Morgenstern. ante λόγου com-

E. ἄξιον ἀναλαβόντι μανθάνειν] Ad ἄξιον frequenti usu ἐστί intelligendum relinquitur. v. Schaefer. ad Lambert. Bos. Ellips. p. 605 sq. Participium ἀναλαβόντι (sc. τὰ αὐτοῦ ποιήματα) interpretari liceat repetito studio. Quemadmodum enim λαμβάνειν τι dicuntur, qui aliquid suscipiunt et tractare instituunt, ita ἀναλαμβάνειν non solum dicitur de iis, qui aliquid suscipiunt, sed etiam de illis, qui quid denuo resumunt, adeoque rem aliquam iterum iterumque tractandam suscipiunt. Apolog. Socr. p. 22. B: ἀναλαμβάνων οὖν αὐτῶν τὰ ποιήματα — διηρώτων ἂν αὐτούς, h. e. suscipiens deinceps legenda eorum carmina, ubi item iterationis notio tenenda, ut vel additum διηρώτων ἂν docet. Phaedon. p. 95. E: καὶ ἐξεπίτηδες πολλάκις ἀναλαμβάνω. Similem usum habet verbum ἀνερωτᾶν, quod pro di versa praepositionis significatione modo est sciscitari, modo denuo interrogare, modo iterum iterumque rogitare. — Ἄξιόν τινι vocatur, quod ab aliquo aliqua re dignum iudicatur, observante etiam Matth. Gr. §. 387. Itaque verba καὶ (ὡς) — ἄξιον ἀναλαβόντι (τινὶ) μανθάνειν hoc significant: atque operae pretium esse, ut quis eum repetito studio cognoscat. Deinde mutatur constructio ita, ut loco dativi accusativus κατασκευασάμενον inferatur. In quo nemo haerebit, quandoquidem subiectum vel cum ἄξιον vel cum infinitivo consociari recte potuit, nihilque hac enallage frequentius.

P. 607. φιλεῖν μὲν χρὴ καὶ ἀσπάζεσθαι] Horum verborum coniunctionem notavimus libr. V. p. 479. E. Apolog. Socr. p. 29. C. Lysid. p. 217. B. Legg. III. p. 689. A. — καὶ πρῶτον

καὶ τοῦ κοινῇ ἀεὶ δόξαντος εἶναι βελτίστου λόγου. Ἀληθέστατα, ἔφη.

Cap. VIII. Ταῦτα δή, ἔφην, ἀπολελογήσθω B
ἡμῖν ἀναμνησθεῖσι περὶ ποιήσεως, ὅτι εἰκότως ἄρα τότε αὐτὴν ἐκ τῆς πόλεως ἀπεστέλλομεν τοιαύτην οὖσαν· ὁ γὰρ λόγος ἡμᾶς ᾕρει. προςείπωμεν δὲ αὐτῇ, μή καί τινα σκληρότητα ἡμῶν καὶ ἀγροικίαν καταγνῷ, ὅτι παλαιὰ μέν τις διαφορὰ φιλοσοφίᾳ τε καὶ ποιητικῇ· καὶ γὰρ ἡ λακέρυζα πρὸς δεσπόταν κύων ἐκείνη κραυγάζουσα καὶ μέγας ἐν ἀφρό-

mate distingui voluit. Astio *λόγου* ex glossemate ortum iudicanti non assentior.

B. *ἀπολελογήσθω*] *ἀπολελογίσθω* Par. A. Ven. II. Flor. y. probante Hermanno. Nec illud omnino spernendum. Quanquam praestat vulgat.

Cap. VIII. B. *πρὸς δεσπόταν*] Sic Par. ADK. Ven. Ξ. Vind. Vat. m. r. et Florentini pro vulg. *πρ. δεσπότην*. Ficinus videtur *δέσποιναν* legisse. Vertit enim: ad aures dominae latrans. Ang. Flor. x. *κράζουσα*.

τῶν τραγῳδοποιῶν. v. ad p. 595. C.

καὶ ἐγκώμια τοῖς ἀγαθοῖς] Recte Ficinus: hymnos in deos et in optimos viros laudationes duntaxat. De dativo v. Matth. Gr. §. 389. Sympos. p. 194. D: *τοῦ ἐγκωμίου τῷ ἔρωτι*. Legg. II. p. 653. D: *ἑορτῶν ἀμοιβαὶ τοῖς θεοῖς*. — *ὅσον μόνον*, eatenus tantum, quatenus. Formam *ἡδυσμένην* tetigit Matth. Gr. ampl. I. p. 524. De re ipsa tenendum, lyricum poesis genus a Platone in civitate sua retineri. v. Libr. III. p. 397. D. V. p. 459. C. 468. D. itaque h. l. adeo ex Homero hymnos et encomia retineri iubet. conf. Legg. VII. p. 801. E. sqq. VIII. p. 829. C.

ἀντὶ νόμου τε καὶ τοῦ — λόγου] Quorsum haec pertineant et referenda sint, patet ex superioribus p. 604. B. C.

Cap. VIII. B. *ὁ γὰρ λόγος ἡμᾶς ᾕρει*] Dicitur ὁ λόγος *αἱρεῖν* vel *αἱρεῖν τινα*, si quid alicui persuadet et velut ad partes suas trahit. Plura dabunt Gataker. ad Anton. IV, 24. Wyttenbach. ad Plutarch. de N. V. p. 8. Heindorf. ad Parmenid. p. 232. Sed addito pronomine cogendi et vincendi notio tenenda.

ὅτι παλαιὰ μέν τις διαφορὰ φ.] Veterem philosophiae cum poesi intercessisse simultatem et inimicitiam philosophus testatur etiam Legg. XII. p. 967. C. D. conf. Apolog. Socr. 19. A. p. 26. E. cf. schol. ad Aristoph. Nubb. v. 95 sqq. Plura in hanc rem disputavit Morgenstern. Commentatt. p. 263 sq.

καὶ γὰρ ἡ λακέρυζα —] Haec unde sumta sint, ignoramus. Sed primum istud dicterium: *ἡ λακέρυζα — κραυγάζουσα*, ipso Platone teste Legg. XII. p. 967. C. D. ab aliquo poeta adversus Anaxagoram

C νων κενεαγορίαισι καὶ ὁ τῶν Δία σοφῶν ὄχλος κρατῶν καὶ οἱ λεπτῶς μεριμνῶντες, ὅτι ἄρα πένονται, καὶ ἄλλα μυρία σημεῖα παλαιᾶς ἐναντιώσεως τούτων. ὅμως δὲ εἰρήσθω, ὅτι ἡμεῖς γε, εἴ τινα ἔχοι λόγον εἰπεῖν ἡ πρὸς ἡδονὴν ποιητικὴ καὶ ἡ μίμησις, ὡς χρὴ αὐτὴν εἶναι ἐν πόλει εὐνομουμένῃ, ἄσμενοι ἂν καταδεχοίμεθα· ὡς ξύνισμέν γε ἡμῖν αὐτοῖς κηλουμένοις ὑπ' αὐτῆς. ἀλλὰ γὰρ τὸ δοκοῦν ἀληθὲς οὐχ ὅσιον προδιδόναι. ἦ γάρ, ὦ φίλε,
D οὐ κηλεῖ ὑπ' αὐτῆς καὶ σύ, καὶ μάλιστα, ὅταν δι'

C. *τῶν Δία σοφῶν*] Sic Bekker. e Par. A. Vulgo *διὰ σοφῶν*. Multi libri *διασοφῶν*. Car. Schmidt. Ep. ad. Turr. p. 20. corr. *τῶν διασόφων*, comparans *διάκενος διάσεμνος διάλαμπρος* al.

D. *ἀπολογησομένη*] *ἀπολογησαμένη* Vat. Θr. Ven. Ξ. Vind. Par. D. Ang. Mon. Flor. β. x. Quod iniuria receperunt Schneid. Turr. Caussa enim poesi non extra civitatem agenda intelligitur.

eiusque asseclas iactatum est astris divinitatem eripientes. Narrat enim ibi philosophus, orta illa doctrina exstitisse qui *τοὺς φιλοσοφοῦντας* compararent *κυσὶ ματαίαις χρωμέναισιν ὑλακαῖς*, atque *ἄλλα ἀνόητα* dicerent. Qui locus sicuti hinc aliquid lucis accipit, ita hic vicissim inde nonnihil illustratur. Voc. *λακέρυζα* Schol. interpretatur: *μέγα κράζουσα*. Suidas: *λακέρυζα κορώνη· ἡ μεγάλα κρώζουσα*. Hesychius: *λακέρυζα· κράκτρια, λοίδορος, φλυαρῶν, μεγάλα κράζουσα κορώνη· ἢ λάλος*. Etym. M. *λακέρυζα· ἡ μεγάλως κράζουσα*. Verbo *κραυγάζειν*, a Grammaticis improbato, utitur etiam Demosthen. p. 1258, 26. De eo consulas Lobeckium ad Phrynich. p. 337. Reliqua item manifesto referunt colorem poeticum. Voc. *κενεαγορίαι* non repertum est usquam alibi, ut sit *ἅπαξ λεγόμενον*.

C. *ὁ τῶν Δία σοφῶν ὄχλος κρατῶν*] Ita Bekker ex Par. A. scripsit. Eleganter Schleiermacherus: „Und der Gottweisen herrschendes Volk." Lectionem receptam tuentur Theaet. p. 194. E: *ὁ πάντα σοφὸς ποιητής*. Scilicet acerbe philosophi dicti sunt *Δία σοφοί*, quasi ipsius Iovis vim et maiestatem plane perspectam haberent, quum de eo docerent impia, numen ipsius ad naturae vires referentes. Schneiderus tamen *Δία* cum *κρατῶν* iungit, sapientium turbam Iove superiorem intelligens. Quod in codicibus nonnullis legitur *διασοφῶν*, id ex illa lectione originem traxisse arbitramur, neque derivandum est a *διάσοφος* adiectivo, quod Graecis auribus inauditum fuit, licet verbo *διασοφίζεσθαι* usus sit Aristoph. Avv. v. 1619. Proxima ista, *ὅτι ἄρα πένονται*, ipse philosophus ex mente comicorum adiecisse videtur.

ὅμως δὲ εἰρήσθω —] Respondent haec superioribus: *ὅτι παλαιὰ μέν τις διαφορά* κ. τ. λ.,

Ὁμήρου θεωρῇς αὐτήν; Πολύ γε. Οὐκοῦν δικαία ἐστὶν οὕτω κατιέναι, ἀπολογησομένη ἐν μέλει ἤ τινι ἄλλῳ μέτρῳ; Πάνυ μὲν οὖν. Δοῖμεν δέ γέ που ἂν καὶ τοῖς προστάταις αὐτῆς, ὅσοι μὴ ποιητικοί, 608 φιλοποιηταὶ δέ, ἄνευ μέτρου λόγον ὑπὲρ αὐτῆς εἰπεῖν, ὡς οὐ μόνον ἡδεῖα, ἀλλὰ καὶ ὠφελίμη πρὸς τὰς πολιτείας καὶ τὸν βίον τὸν ἀνθρώπινόν ἐστι· καὶ εὐμενῶς ἀκουσόμεθα. κερδανοῦμεν γάρ που, ἐὰν μὴ μόνον ἡδεῖα φανῇ ἀλλὰ καὶ ὠφελίμη. Πῶς δ' E οὐ μέλλομεν, ἔφη, κερδαίνειν; Εἰ δέ γε μή, ὦ φίλε ἑταῖρε, ὥσπερ οἵ ποτέ του ἐρασθέντες, ἐὰν ἡγήσων-

[ἢ] ἐν μέλει —] ἢ om. Bas. 2. et codd. Vat. Θ. Ven. ΞΠ. Par. DK. Mon. Ang. Vat. m. r. atque Par. A. repetitae lectionis. Itaque ἢ delevimus.

E. οἵ ποτέ του ἐρασθέντες] V. που, quod ex Par. ADK. Vat. Θ. Ven. Π. Vind. Mon. Ang. Vat. m. r. Flor. a. c. x. α. β. γ. correximus.

quibus statim subiungendum erat: ἡμεῖς δέ γε, εἴ τινα ἔχοι λόγον — ἄσμενοι ἂν καταδεχοίμεθα κ. τ. λ. Sed quum inimicitiae illius argumenta post priorem sententiae partem continuo attulerit, inchoata enuntiatio relinquenda ac deinde alio modo ordienda fuit. Ceterum, καταδέχεσθαι quum proprie dicatur de iis, qui exsulem in patriam restituunt eumque benevole excipiunt, quam eleganter hic positum sit, demonstrare non est operae pretium. Eadem elegantia mox inest in verbo κατιέναι.

ξύνισμέν γε ἡμῖν αὐτοῖς κηλουμένοις] Structuram verbi συνειδέναι diligenter illustravit Matth. Gr. §. 548. 2. nec huius loci immemor. In proximis adverte ἢ γάρ; in principio interrogationis collocatum, cuius usus exempla collegit Heindorf. ad Phaedr. p. 388.

D. οὕτω κατιέναι, ἀπολογησομένη —] Distinximus post κατιέναι, quia haec: ἀπολογησομένη ἐν μέλει ἢ ἔν τινι ἄλλῳ μέτρῳ, vocis οὕτω explanandae gratia subiuncta sunt, hoc sensu: Nonne iustum est, eam ita demum in patriam redire, si se defendat vel carmine melico vel alio quodam metro? Verbum κατιέναι et κατέρχεσθαι de exulibus in patriam redeuntibus sollemne ad Apolog. Socrat. p. 21. A. illustravimus.

Δοῖμεν δέ γέ που ἂν καὶ τοῖς πρ.] Πρόστάται quia Athenis dicti sunt cives, qui peregrinorum caussas in foro vel in iudiciis agerent; acute coniecit Schleiermach. philosophum hoc ipso nomine indicare voluisse poesin non in Attica natam, sed ab Ionibus et Doricis gentibus eo allatum esse; atque inde etiam caussam apparere, cur Plato universam poesin dramaticam ad Homerum ut auctorem atque principem retulerit. Vereor tamen ne haec subtilius quam verius sint disputata.

κερδανοῦμεν γάρ που] Κερδαίνειν sine casu obiecti po-

ται μὴ ὠφέλιμον εἶναι τὸν ἔρωτα, βίᾳ μέν, ὅμως δὲ ἀπέχονται, καὶ ἡμεῖς οὕτως διὰ τὸν ἐγγεγονότα μὲν ἔρωτα τῆς τοιαύτης ποιήσεως ὑπὸ τῆς τῶν κα-
608 λῶν πολιτειῶν τροφῆς εὖνοι μὲν ἐσόμεθα φανῆναι αὐτὴν ὡς βελτίστην καὶ ἀληθεστάτην, ἕως δ' ἂν μὴ οἵα τ' ᾖ ἀπολογήσασθαι, ἀκροασόμεθ' αὐτῆς ἐπᾴ-

P. 608. ὃν ἐλέγομεν] Ficinus: oratione supra exposita. Bekker. cum Par. ADK. Vat. Θ. Ven. II. Vat. r. Flor. a. x. λέγομεν dedit, suffragantibus Turr.

αἰσθόμεθα δ' οὖν] Vulgo αἰσθώμεθα. Sed αἰσθόμεθα situm, ut libr. II. p. 366. A. Nostrates ad eundem modum dicunt: denn wir werden dabei gewinnen.

E. βίᾳ μέν, ὅμως δὲ ἀπ.] Lucian. Ver. Hist. T. II. p. 140: ἄκουσα μέν, εἶπε δὲ ὅμως. Alciphron. I, 38: ὀψὲ μέν, ὅμως δέ. Liban. Parent. in Iulian. §. 79: ἄκων μέν, εἶξε δ' ὅμως ταῖς ἀνάγκαις. Plura dabit Wyttenbach. Biblioth. Crit. T. III. P. II. p. 40. Mox τῶν καλῶν πολιτειῶν ironice dictum. Neque enim philosophus ex animo laudare potuit eam civitatem, in qua ipse natus erat, quippe quae a perfecta civitatis imagine multum abesse videretur.

P. 608. εὖνοι μὲν ἐσόμεθα φανῆναι —] h. e. εὐνοϊκῶς μὲν οἰησόμεθα: benevole quidem concedemus, videri eam quam optimam et verissimam; ea erimus benevolentia ut largiamur ctr. Breviloquentiae genus admodum notabile.

ἐπᾴδοντες ἡμῖν αὐτοῖς — ἐπῳδήν] Ἐπᾴδειν et ἐπῳδή eleganti metaphora de sermonibus et rationibus philosophicis positum. cf. Gataker. Miscell. p. 478. Muret. V. L. I. 4. intpp. ad Eurip. Hippolyt. v. 491. Plat. Charmid. p. 155. D. E. 157. A.

αἰσθόμεθα δ' οὖν, ὡς οὐ σπ.] Hic locus dubitari non potest quin labem contraxerit. Nam quum vulgata scriptura αἰσθώμεθα inepta sit, propterea quod cohortationi nunc non est locus, εἰσόμεθα autem, quod in Mon. et Flor. β. scriptum exstat, non magis conveniat argumentationi, tum ne αἰσθόμεθα quidem, quamvis plurimorum librorum fide et auctoritate confirmatum, satis sincerum videtur. Neque enim probae Graecitatis scriptoribus verbum αἴσθομαι usitatum fuit, quamvis id Buttmannus Gramm. Gr. Vol. II. p. 102. ed. 2. Lobeckio ibidem dubitantius ea de re statuente atque Schneiderus ad h. l. graviter adseveraverint. Quae quidem sententia nostra his argumentis confirmatur. Primum quidem illius formae in codicibus manu scriptis non alia fere reperiuntur exempla, quam infinitivi, quum in probae Graecitatis auctoribus hoc uno Platonis loco excepto vix unus alterve locus reperiatur, ubi αἴσθεται, αἴσθομαι, αἰσθόμεθα, denique finitum verbum auctoritate codicum satis tuta perscriptum exhibeatur. De αἴσθεσθαι pro αἰσθέσθαι in libris reperto consulendi sunt Poppo ad Thucyd. II. 93. V. 26. VI. 58. VII. 75. et Dindorf. ad Xenoph. Anab. II. 5, 4. Sed quae verbi finiti extant exempla, ea et nu-

δοντες ἡμῖν αὐτοῖς τοῦτον τὸν λόγον, ὃν ἐλέγομεν, καὶ ταύτην τὴν ἐπῳδήν, εὐλαβούμενοι πάλιν ἐμπεσεῖν εἰς τὸν παιδικόν τε καὶ τὸν τῶν πολλῶν ἔρωτα. αἰσθόμεθα δ' οὖν, ὡς οὐ σπουδαστέον ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ ποιήσει ὡς ἀληθείας τε ἁπτομένῃ καὶ σπουδαίᾳ, ἀλλ'

Par. ADK. Vind. Ven. II. Ang. Vat. m. Flor. a. c. x. α. γ. Bas. 1. 2. εἰσόμεθα Mon. Flor. β. probante Schleierm. In Vat. Θ. Ven. II. Par. DK. Vind. Ang. Vat. m. Flor. β. Mon. οὖν omissum. sed vid. explicat.

mero pauca et fide adeo dubia atque incerta sunt, ut paene nullam auctoritatem habeant. Congesta sunt a viris doctis ad hunc usque diem haec rei documenta. Isocrat. Nicocl. p. 27. D., ubi Bekkerus ex uno cod. Urbin. edidit: ὥστ' οὐκ αἴσθωνται τούτῳ πράγματι δυσμενῶς ἔχοντες. Hoc vero unicum est rei exemplum apud veteris Attici sermonis auctorem repertum. Atqui ibi scriptura neutiquam certa, quandoquidem ceteri codd. αἰσθάνονται scriptum fuisse testantur. Fronto Epist. p. 382: τοῦ σοῦ κάλλους αἴσθομαι οὐδενὸς ἧττον, ubi Fr. Iacobs. in Wolfii Anal. I. 110. αἰσθάνομαι requirit. Hipp. Mul. II. 842. Tom. II: αἴσθεται καὶ δάκνεται, ubi Lobeckius ἀείρεται restituendum coniecit. Hermes ap. Stobaeum Eclogg. I. 43. p. 704. Vol. II. ed. Heeren: πᾶν τὸ πάσχον αἴσθεται, πᾶν τὸ αἰσθανόμενον πάσχει, ubi quum αἰσθανόμενον adiunctum sit, verissime Lobeckius istud αἴσθεται iudicavit perquam suspectum videri debere. Reliqua igitur sunt formae exempla, quae apud citerioris Graecitatis scriptores exstant. Et ex his ipsis repetita sunt quae ad h. l. collegit Schneiderus, qui memorat Origen. c. Cels. p. 420, 27. συναίσθονται. Clem. Al. Strom. III. p. 519. 19. Pott. et VII. 882, 24. αἴσθεται. II. 457, 10. συναίσθεται. Schol. ad Iliad. XVII. 1. p. 423. Bekk. αἴσθεται. Quid igitur? haec quum ita sese habeant, quis tandem sibi persuadebit veteres Atticos revera usurpasse istud αἴσθομαι, quum in plurimis illis atque amplissimis eorum operibus, licet creberrima esset huius verbi ponendi opportunitas, tamen praeter hunc Platonis locum paucissima, imo paene nulla verbi finiti extent exempla, unde de usu ipsius certius constet? Atqui, inquiunt, testantur tamen Grammatici satis certo eius usurpationem, adeoque verborum αἰσθάνεσθαι et αἴσθεσθαι discrimina rimantur. Nimirum iuvabit illorum audire testimonia. Lexic. Seguer. in Bekker. Anecd. I. p. 183: Αἴσθεσθαι καὶ αἰσθάνεσθαι· ἀμφότερα ἐπὶ τοῦ εἰδέναι. Ibid. p. 216: Αἴσθεσθαί ἐστι τὸ εἰδέναι τι ἀκριβῶς. αἰσθάνεσθαι· ἀντὶ τοῦ ὑποπτεύειν καὶ ὑπονοεῖν. Ibid. p. 359: ἔνιοι διαφορὰν ὑπέλαβον εἶναι τοῦ αἴσθεσθαι καὶ αἰσθάνεσθαι, καὶ διεπεφήναντο τοὺς ῥήτορας κεχρῆσθαι τῷ αἰσθάνεσθαί μου ἐπὶ τοῦ ἀκριβῶς εἰδέναι τι, τῷ δὲ αἰσθάνεσθαι ἐπὶ τοῦ ὑπονοεῖν. ἡμεῖς δὲ περὶ ἀμφοτέρων ἐροῦμεν. τὸ αἰσθάνεσθαι κατὰ ἀλήθειαν οἱ παλαιοὶ ἐπὶ τοῦ εἰδέναι τι ἔταξαν· οὕτως Ἀντιφῶν· καὶ ἐπὶ τοῦ ὑποπτεύ-

B εὐλαβητέον αὐτὴν τῷ ἀκροωμένῳ, περὶ τῆς ἐν αὐτῷ πολιτείας δεδιότι, καὶ νομιστέα ἅπερ εἰρήκαμεν περὶ ποιήσεως. Παντάπασιν, ἦ δ' ὅς, ξύμφημι. Μέγας γάρ, ἔφην, ὁ ἀγών, ὦ φίλε Γλαύκων, μέγας, οὐχ ὅσος δοκεῖ, τὸ χρηστὸν ἢ κακὸν γενέσθαι, ὥστε οὔτε

αὐτὴν τῷ ἀκρ.] *ὅν* vulgo post *αὐτήν* intrusum delevi cum

ειν, ὡς Λυσίας. Itaque postremo loco disertis verbis asseveratur, veteres utique oratores, ut Antiphontem et Lysiam, verbo *αἰσθάνεσθαι* utraque vi et potestate usos esse, quum alii inter *αἴσθεσθαι* et *αἰσθάνεσθαι* id discriminis intercedere statuerint, ut *αἴσθεσθαι* dicerent esse aliquid accurate et exacte cognitum habere, *αἰσθάνεσθαι* autem putarent esse suspicari aliquid, coniecturam de aliqua re habere. Nimirum apparet hinc satis clare, istos posterioris temporis usum ob oculos habuisse, quo quum iuxta *αἰσθάνομαι* etiam *αἴσθομαι* celebrari coepisset, utriusque verbi discrimen certius definire conati sunt. Atque ita sine dubio etiam ea accipienda sunt, quae Zonaras Lex. Vol. I. p. 94. scribit: *Αἴσθεσθαι ἐνεστώς ἐστι· αἰσθέσθαι δὲ ὑπερσυντελικός. αἴσθεσθαι καὶ αἰσθάνεσθαι διαφέρει. τὸ γὰρ αἴσθεσθαι ὑπὲρ τοῦ ἀκριβῶς εἰδέναι τι· τὸ δὲ αἰσθάνεσθαι ἐπὶ τοῦ ὑπονοεῖν τι κ. τ. λ.* Hesychius: *Αἴσθεσθε· μάθετε.* Suidas: *Αἴσθομαί σου· τὸ τῆς αἰσθήσεως ἐπιλαμβάνομαι.* Iam vero ab ipsis Grammaticis discimus, *αἴσθεσθαι* ita fuisse usurpatum, ut ad animum translatum significaret, certo et accurate scire, vel etiam diligenter cognoscere, quo significatu tamen ab antiquis oratoribus etiam *αἰσθάνεσθαι* dictum esse testantur. Quid igitur? Hic si fuit verbi usus, ille Platoni certe nullo pacto obtrudendus est. Nam primum quidem veteribus Atticis plane fuit incognitus, in quorum scriptis nulla eius vestigia deprehenduntur, ut omnia infinitivi *αἴσθεσθαι* exempla apud Thucydidem, Xenophontem, alios obvia, inter sordes et quisquilias ex posterioris aetatis consuetudine natas referenda atque tandem aliquando de medio tollenda videantur. Deinde si *αἴσθεσθαι* ea vi et potestate usurpatum fuit, qua intellexerunt grammatici, facile apparet illud in hunc Platonis locum minime convenire. Neque enim Socrates Platonicus post ea, quae modo disputata sunt, potest iam asseverare sese accurate et exacte cognitum habere, quid de poesi statuendum sit. Censuerat enim etiam defensionem poesis esse audiendam. Ineptus igitur et importunus foret, si iam de exacta et certo explorata totius caussae notitia verba faceret. Ex his omnibus igitur necessario efficitur, ut istud *αἰσθόμεθα*, quod Bekkerus recepit et Schneiderus cupidissime defendit, pro vitioso ducendum sit. Nimirum restituendum Platoni sine dubio est: *αἰσθανόμεθα δ' οὖν κ. τ. λ.* Quo facto et usui loquendi et ipsi verborum sententiae optime consultum erit. Est enim ita loci sensus hic: sed haec quidem (de quibus modo explicatum est) utcunque se

τιμῇ ἐπαρθέντα οὔτε χρήμασιν οὔτε ἀρχῇ οὐδεμιᾷ οὐδέ γε ποιητικῇ ἄξιον ἀμελῆσαι δικαιοσύνης τε καὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆς. Ξύμφημί σοι, ἔφη, ἐξ ὧν διεληλύθαμεν· οἶμαι δὲ καὶ ἄλλον ὁντινοῦν.

Cap. IX. Καὶ μήν, ἦν δ' ἐγώ, τά γε μέγιστα C

Flor. α. x. Angel. servarunt alii. Adulterinam originem videtur etiam collocationis prodere importunitas.

habebunt, hoc certe sentimus et intelligimus, hoc certe animadvertimus ctr. Nam ita *αἰσθάνεσθαι* ad animum translatum usurpari solet, ut Gorg. p. 518. E. Symp. 202. A. Phaedr. p. 241. D. Protag. p. 317. A. aliis locis plurimis. Quod ipsum criticis vel scribis, posterioris aetatis consuetudini loquendi adsuefactis, verbi corrumpendi occasionem dedit, loco insuper prave intellecto. Praeterea vero etiam diligenter animadvertendus est usus vocularum *δὲ οὖν*, quae saepe ita ponuntur, ut vel continuae enumerationi vel dubitationi ac deliberationi diuturnae cum asseveratione et confirmatione aliqua finis imponatur, veluti Parmenid. p. 130. E: Phaedr. p. 266. B. Tim. p. 28. B. Cratyl. p. 386. B. al. v. Hermann. ad Lucian. De histor. conscr. p. 254 sq. Kühner. ad Xenoph. Anabas. I. 2, 12.

περὶ τῆς ἐν αὐτῷ πολιτείας] Cf. libr. IX. p. 591. E. seq.

B. *Μέγας γάρ, ἔφην, ὁ ἀγών*] Magnum enim, inquam, certamen est, o care Glauco, magnum profecto, nec (modo) tantum, quantum vulgo videtur, utrum quis honestus an malus evadat: quocirca neminem decet neque honoribus elatum neque opibus neque imperio nec vero etiam poesi iustitiam reliquamque virtutem negligere. Similiter Phaedon. p. 114. C. — *οὐχ ὅσος* i. q. *οὐ τοσοῦτος μόνον, ὅσος*. Sic Sophist. p. 217. E: *τῷ γὰρ ὄντι τὸ νῦν ῥηθὲν οὐχ ὅσον ὧδε ἐρωτηθὲν ἐλπίσειεν ἂν αὐτὸ εἶναί τις, ἀλλὰ τυγχάνει λόγου παμμήκους ὄν*, h. e. *οὐκ ἔστι τοσοῦτον μόνον, ὅσον κ. τ. κ.* Phaedon. p. 83. B: *οὐδὲν τοσοῦτον κακὸν ἔπαθεν ἀπ' αὐτῶν, ὅσον ἄν τις οἰηθείη*. Mox p. 608. C: *οἴει ἀθανάτῳ πράγματι ὑπὲρ τοσούτου δεῖν χρόνου ἐσπουδακέναι*, i. e. *ὑπὲρ οὕτως ὀλίγου*. Add. Valcken. ad Eurip. Hippol. p. 250. a. Locella ad Xenoph. Ephes. p. 188. De simili usu Lat. tantus quantus dixerunt intpp. ad Cicer. Epist. ad Fam. I, 7, 8. — Post *οὔτε — οὔτε* infertur *οὐδέ γε*, propterea quod *ποιητικῇ* cum maiore gravitate et vi commemoratur. Libr. VI. p. 492. E: *οὔτε γὰρ γίγνεται οὔτε γέγονε οὐδὲ οὖν μὴ γένηται ἀλλοῖον ἦθος*. Ibid. p. 499. B: *οὔτε πόλις οὔτε πολιτεία οὐδέ γε ἀνήρ*. Legg. VIII. p. 840. A: *οὔτε τινὸς πώποτε γυναικὸς ἥψατο, οὐδ' αὖ παιδός*. Apolog. Socr. p. 19. D: *οὔτε τούτων οὐδέν ἐστιν, οὐδέ γε εἴ τινος ἀκηκόατε κ. τ. λ.*, ubi v. annot. coll. Matth. Gr. §. 609.

οἶμαι δὲ καὶ ἄλλον ὁντινοῦν] intell. *ξυμφάναι*, sollemni post *οἶμαι δὲ καί* ellipsi. v. Sympos. p. 176. A. Protagor. p. 314. C. ibique annot.

Cap. IX. *Οὐ τά γε μέγι-*

ἐπίχειρα ἀρετῆς καὶ προκείμενα ἆθλα οὐ διεληλύθαμεν. Ἀμήχανόν τι, ἔφη, λέγεις μέγεθος, εἰ τῶν εἰρημένων μείζω ἐστὶν ἄλλα. Τί δ' ἄν, ἦν δ' ἐγώ, ἔν γε ὀλίγῳ χρόνῳ μέγα γένοιτο; πᾶς γὰρ οὗτός γε C ὁ ἐκ παιδὸς μέχρι πρεσβύτου χρόνος πρὸς τὸν πάντα ὀλίγος πού τις ἂν εἴη. Οὐδὲν μὲν οὖν, ἔφη. Τί οὖν; οἴει ἀθανάτῳ πράγματι ὑπὲρ τοσούτου δεῖν D χρόνου ἐσπουδακέναι, ἀλλ' οὐχ ὑπὲρ τοῦ παντός; Οἶμαι ἔγωγ', ἔφη. ἀλλὰ τί τοῦτο λέγεις; Οὐκ ᾔσθησαι, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι ἀθάνατος ἡμῶν ἡ ψυχὴ καὶ οὐδέποτε ἀπόλλυται; Καὶ ὃς ἐμβλέψας μοι καὶ

Cap. IX. C. *πρὸς τὸν πάντα*] *τόν*, ante Bekkerum omissum, servarunt Mon. et Flor. *β*. Abiecerunt rursus Schneider. Turr. Hermann. Sed temporis universitas, *ὁ πᾶς χρόνος*, vitae humanae aetatibus opposita postulat articulum. Igitur rationi, non codicum numero, obtemperandum fuit. v. explicat. Grammatici mero arbitrio hic extruserunt *τόν*, quia continuo iterum infertur

στα ἐπίχειρα —] Utrumque nomen iunctum est etiam in praeclaro fragmento sive Sophoclis sive Euripidis ap. Clem. Al. Strom. IV. p. 496. B: *ἁθοὔνεκ' ἀρετὴ τῶν ἐν ἀνθρώποις μόνη Οὐκ ἐκ θυραίων τἀπίχειρα λαμβάνει, Αὐτὴ δ' ἑαυτὴν ἆθλα τῶν πόνων ἔχει.* — Verbum *προκεῖσθαι* vel *ἐν μέσῳ κεῖσθαι* proprium de proposito certaminis praemio; v. Bremi ad Demosthen. Oratt. Select. P. I. p. 116. — *ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ*, h. e. tam exiguo huius vitae spatio. De sententia compares libr. VI, 10: *εἰς σμικρόν γ', ἔφη, χρόνον εἴρηκας. Εἰς οὐδὲν μὲν οὖν, ἔφην, ὥς γε πρὸς τὸν ἅπαντα.* Ibidem: *τότε πολὺ δήπουθεν ἢ μικρὸν οὐδὲν διαφέρειν δοκεῖ πρὸς τὸν ἅπαντα ἀφορῶσιν αἰῶνα. καὶ γὰρ ὁ μακρότατος βίος ὀλίγος ἐστὶ καὶ στιγμαῖος πρὸς τὸν ἄπειρον αἰῶνα.* Phaedon. p. 107. C: *ἐπιμελείας δὴ δεῖται (ἡ ψυχὴ) οὐχ ὑπὲρ τοῦ χρόνου τούτου μόνον, ἐν ᾧ καλοῦμεν τὸ ζῆν, ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ παντός*. unde simul appa-ret h. l. utique *τὸν* in *πρὸς τὸν πάντα* requiri. conf. etiam Tim. p. 38. C. Plutarch. ad Apollon. p. 111. C. Senec. Epistol. 77. Nulla vita est non brevis. Nam si ad naturam rerum respexeris, etiam Nestoris et Statiliae brevis est, quae inscribi monumento suo iussit annis se nonaginta novem vixisse. Idem Epist. 99. Omnes, quantum ad brevitatem aevi, si universo compares, et senes et iuvenes in aequo sumus. Minus enim ad nos ex omni aetate venit, quam quod minimum esse quis dixerit, quoniam quidem minimum aliqua pars est, hoc, quod vivimus, proximum nihilo est. Ibid. Propone profundi temporis vastitatem et universum complectere; deinde hoc, quod aetatem vocamus humanam, compara immenso; videbis quam exiguum sit quod opta-

θαυμάσας εἶπε· Μὰ Δί', οὐκ ἔγωγε· σὺ δὲ τοῦτ' ἔχεις λέγειν; Εἰ μὴ ἀδικῶ γ', ἔφην. οἶμαι δὲ καὶ σύ· οὐδὲν γὰρ χαλεπόν. Ἔμοιγ', ἔφη· σοῦ δ' ἂν ἡδέως ἀκούσαιμι τὸ οὐ χαλεπὸν τοῦτο. Ἀκούοις ἄν, ἦν δ' ἐγώ. Λέγε μόνον, ἔφη.

Ἀγαθόν τι, εἶπον, καὶ κακὸν καλεῖς; Ἔγωγε. E
Ἆρ' οὖν ὥςπερ ἐγὼ περὶ αὐτῶν διανοεῖ; Τὸ ποῖον; Τὸ μὲν ἀπολλύον καὶ διαφθεῖρον πᾶν τὸ κακὸν εἶναι, τὸ δὲ σῶζον καὶ ὠφελοῦν τὸ ἀγαθόν. Ἔγωγ', ἔφη. Τί δέ; κακὸν ἑκάστῳ τι καὶ ἀγαθὸν λέγεις;
οἷον ὀφθαλμοῖς ὀφθαλμίαν καὶ ξύμπαντι τῷ σώματι 609

ὑπὲρ τοῦ παντός. Ita etiam optimorum codicum auctores temere saepe grassati sunt. Mox vett. editt. *Τί γοῦν;* praeter fidem librorum fere omnium atque perinepte.

D. *Εἰ μὴ ἀδικῶ γε, ἔφην*] Vett. editt. ἔφη, quod quum per se ineptum sit, tum plurimorum optimorumque librorum auctoritate emendatum est.

mus, quod extendimus.

οἴει ἀθανάτῳ πράγματι —] Subiectum in dativo casu locatum, ut Phileb. p. 33. B: *μηδὲν δεῖν μήτε μέγα μήτε σμικρὸν χαίρειν τῷ τὸν τοῦ νοεῖν καὶ φρονεῖν βίον ἑλομένῳ.* Plura id genus Matth. Gr. §. 411. ann. 4. Sententia est: num censes ei, quod immortale sit, propter tantillum tempus esse elaborandum et ad virtutem enitendum, nec propter aeternitatem? Phaedon. p. 107. C: *εἴπερ ἡ ψυχὴ ἀθάνατός ἐστιν, ἐπιμελείας δὴ δεῖται οὐχ ὑπὲρ τοῦ χρόνου τούτου μόνον, ἐν ᾧ καλοῦμεν τὸ ζῆν, ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ παντός.* De voc. *πρᾶγμα* v. ad Crit. p. 53. C.

D. *Εἰ μὴ ἀδικῶ γε*] h. e. *δίκαιός εἰμι λέγειν.* P. 612. D: *ἢ οὐ μνημονεύεις; Ἀδικοίην μέντ' ἄν, ἔφη, εἰ μή.* Charmid. p. 156. A: *καὶ τοὔνομά μου σὺ ἀκριβοῖς; Εἰ μὴ ἀδικῶ γε, ἔφη,* ubi Heindorf. formulae vim explicavit. — *οἶμαι δὲ καὶ σύ,* sc. *ἔχεις λέγειν:* Ac ne quis forte *καὶ σέ* scribendum opinetur, cf. Legg. I. p. 647. A: *ὃν δὴ καὶ καλοῦμεν τὸν φόβον ἡμεῖς γε, οἶμαι δὲ καὶ πάντες, αἰσχύνην.* coll. annot. ad libr. VI. p. 507. D.

Ἀκούοις ἄν, ἦν δ' ἐγώ] H. e. audi. Formula urbanitatis plena, qua alter modeste rogatur, ut rem audire velit. Tim. p. 19. B: *ἀκούοιτ' ἂν ἤδη τὰ μετὰ ταῦτα περὶ τῆς πολιτείας,* h. e. audite iam deinceps. Politic. p. 269. C: *κάλλιστ' εἶπες, καὶ λέγε μηδὲν ἐλλείπων. ΞΕΝ. ἀκούοις ἄν.* Ibid. p. 267. D: *λέγοις ἄν.* Ibid. p. 268. E. Mox p. 614. A. *λέγοις ἄν, ἔφη.* al.

E. *Ἀγαθόν τι — κακὸν καλεῖς;*] Sollemnis Platoni formula in tali argumentationis initio. Protag. p. 358. D: *καλεῖτέ τι δέος καὶ φόβον;* Ibid. p. 352. A: *ἀφροσύνην τι καλεῖς;* Menon. p. 76. A: *ἐπίπεδον καλεῖς τι;* Ibid. p. 75. E. 88. A. Phaedon. p. 103. C. Cratyl. p. 399. D. 427. A. al.

νόσον, σίτῳ τε ἐρυσίβην, σηπεδόνα τε ξύλοις, χαλκῷ δὲ καὶ σιδήρῳ ἰόν, καί, ὅπερ λέγω, σχεδὸν πᾶσι ξύμφυτον ἑκάστῳ κακόν τε καὶ νόσημα; Ἔγωγ', ἔφη. Οὐκοῦν ὅταν τῴ τι τούτων προςγένηται, πονηρόν τε ποιεῖ ᾧ προςεγένετο, καὶ τελευτῶν ὅλον διέλυσε καὶ ἀπώλεσε; Πῶς γὰρ οὔ; Τὸ ξύμφυτον ἄρα κακὸν ἑκάστου καὶ ἡ πονηρία ἕκαστον ἀπόλλυσιν, ἢ εἰ μὴ τοῦτο ἀπολεῖ, οὐκ ἂν ἄλλο γε αὐτὸ ἔτι
B διαφθείρειεν. οὐ γὰρ τό γε ἀγαθὸν μή ποτέ τι ἀπολέσῃ, οὐδὲ αὖ τὸ μήτε κακὸν μήτε ἀγαθόν. Πῶς γὰρ ἄν; ἔφη. Ἐὰν ἄρα τι εὑρίσκωμεν τῶν ὄντων, ᾧ ἔστι μέν τι κακόν, ὃ ποιεῖ αὐτὸ μοχθηρόν, τοῦτο μέντοι οὐχ οἷόν τε αὐτὸ λύειν ἀπολλύον, οὐκ ἤδη εἰσόμεθα, ὅτι τοῦ πεφυκότος οὕτως ὄλεθρος οὐκ ἦν; Οὕτως, ἔφη, εἰκός. Τί οὖν; ἦν δ' ἐγώ· ψυχῇ ἆρα οὐκ ἔστιν ὃ ποιεῖ αὐτὴν κακήν; Καὶ μάλα, ἔφη,

P. 609. B. *εὑρίσκωμεν τῶν ὄντων*] Sic codd. meliores omnes pro vulg. *τῶν ὄντων εὑρίσκωμεν*. Dein *τι* om. Par. ADK. Vat. Θ. Ven. II. Mon. Ang. Vat. r. Flor. α. β. x. probantibus Turr.

P. 609. *σίτῳ τε ἐρυσίβην*] Frugibus robiginem. Schol.: *θηρίδιόν τι ἐν τῷ σίτῳ γιγνόμενον, ὃ λυμαίνεται τὸν καρπόν. τινὲς δὲ νόσον ἐκ τοῦ περιέχοντος ἐπιγιγνομένην τοῖς σπέρμασιν.* cf. Ruhnken. ad Tim. Gloss. p. 122.

B. *οὐ γὰρ τό γε ἀγαθὸν — ἀπολέσῃ*] En satis certum exemplum voc. *οὐ μή* cum aoristo primo activi iunctorum. Neque enim quisquam *ἀπολέσει* restituere voluerit, hoc est formam futuri, in scriptoribus Atticis vix ferendam, de qua v. Lobeck. ad Phrynich. p. 732. coll. p. 746. Buttmann. Gr. Ampl. T. II. p. 198. Reisig. Comment. crit. ad Oedip. Col. p. 251. Multo minus etiam, quae foret nimia audacia, *ἀπολεῖ* scripseris. Sed vanitatem praecepti Dawesiani exemplis demonstrarunt Heindorf. ad Phaedon. p. 44. Ast. ad Legg. p. 295. Hermann. ad Sophocl. Aiac. v. 557., quibus nuper accessit etiam Matth. Gr. §. 517. 1. Rost. Gr. §. 122. p. 657. not. *). ed. VII.

ὅτι τοῦ πεφυκότος οὕτως ὄλεθρος οὐκ ἦν;] h. e. *τοῦ οὕτω πεφυκότος.* Isocrat. Paneg. §. 22: *τῷ ποιεῖν εὖ προςαγόμενοι τὰς πόλεις*, ubi *εὖ* iungendum cum *τῷ ποιεῖν*. Areopagitic. §. 11: *ἀλλ' ἐκεῖνο μόνον ἐτήρουν, ὅπως μηδὲν μήτε τῶν πατρίων λύσουσι μήτε ἔξω τῶν νομιζομένων προςθήσουσι*, i. e. *τῶν ἔξω νομ.* Pertinent huc etiam talia. Xenophon. Cyro. II, 1, 25. *πρὸς τὸ γιγνώσκειν ἀλλήλους*, h. e. *πρὸς τὸ ἀλλήλους γ.* Pro *οὐκ ἦν* ne quis *οὐκ ἔστι* requirat, imperfecto indicatur rem secus habere atque

ἃ νῦν δὴ διῇμεν πάντα, ἀδικία τε καὶ ἀκολασία C καὶ δειλία καὶ ἀμαθία. Ἦ οὖν τι τούτων αὐτὴν διαλύει τε καὶ ἀπόλλυσι; καὶ ἐννόει μὴ ἐξαπατηθῶμεν οἰηθέντες τὸν ἄδικον ἄνθρωπον καὶ ἀνόητον, ὅταν ληφθῇ ἀδικῶν, τότε ἀπολωλέναι ὑπὸ τῆς ἀδικίας, πονηρίας οὔσης ψυχῆς. ἀλλ' ὧδε ποίει· ὥσπερ σῶμα ἡ σώματος πονηρία νόσος οὖσα τήκει καὶ διόλλυσι καὶ ἄγει εἰς τὸ μηδὲ σῶμα εἶναι, καὶ ἃ νῦν δὴ ἐλέγομεν ἅπαντα ὑπὸ τῆς οἰκείας κακίας, τῷ προσκαθῆσθαι καὶ ἐνεῖναι διαφθειρούσης, εἰς τὸ μὴ D εἶναι ἀφικνεῖται — οὐχ οὕτω; Ναί. Ἴθι δή, καὶ ψυχὴν κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον σκόπει. ἆρα ἐνοῦσα ἐν αὐτῇ ἀδικία καὶ ἡ ἄλλη κακία τῷ ἐνεῖναι καὶ προσκαθῆσθαι φθείρει αὐτὴν καὶ μαραίνει, ἕως ἂν εἰς θάνατον ἀγαγοῦσα τοῦ σώματος χωρίσῃ; Οὐδαμῶς, ἔφη, τοῦτό γε. Ἀλλὰ μέντοι ἐκεῖνό γε ἄλο-

C. ἀλλ' ὧδε ποίει] Margo Flor. a. x. et Ang. ἀλλ' εἰ ὧδε ποίει. Flor. β. Mon. ὧδέ πη.

καὶ ἐνεῖναι] In Par. A. syllabae ἐν superscript. Δι ab antiq. man.

visa sit vel videri potuerit antea. Nam non erat i. q. non est, licet antea secus videretur. Temere hanc interpretationem calumniatur Schneiderus ipse scilicet existimans imperfectum indicare tempus, quo res nondum satis fuerit cognita et tamen ita comparata, ut nunc est. v. Matth. Gr. §. 505. 3. Prorsus eodem modo libr. IV. p. 436. C: εἰσόμεθα, ὅτι οὐ ταὐτὸν ἦν, ἀλλὰ πλείω.

C. καὶ ἐννόει, μὴ ἐξαπατηθῶμεν] Verbo ἐννοεῖν continetur cavendi notio, unde additur μὴ ἐξαπατηθῶμεν. Gorg. p. 495. B: ἀλλ', ὦ μακάριε, ἄθρει, μὴ οὐ τοῦτο ᾖ τὸ ἀγαθόν, τὸ πάντως χαίρειν. Hipp. Mai. p. 300. D: ἐνθυμοῦμαι — μὴ παίζῃς πρός με.

ὅταν ληφθῇ ἀδικῶν] h. e. καταληφθῇ. Gorg. p. 473. B: ἐὰν ἄνθρωπος ληφθῇ τυραννίδι ἐπιβουλεύων. Libr. III. p. 389. D: ἂν τινα λαμβάνῃ ψευδόμενον.

ἀλλ' ὧδε ποίει] Verba ad illa referenda sunt, quae sequuntur: — καὶ ψυχὴν κατὰ τὸν αὐτον τρόπον σκόπει. Nec video, cur Ast. νόει vel σκόπει scribendum suspicatus sit.

καὶ ἃ νῦν δὴ ἐλέγομεν —] h. e. καὶ ὥσπερ ἅπαντα, ἃ νῦν δὴ ἐλέγομεν, εἰς τὸ μὴ εἶναι ἀφικνεῖται (ad interitum adducitur) ὑπὸ τῆς οἰκείας κακίας (per pravitatem ipsis insitam c. ἔμφυτον), διαφθειρούσης (sc. αὐτὰ) τῷ προσκαθῆσθαι καὶ ἐνεῖναι, eo quod rebus adiuncta est atque inest. Post ἀφικνεῖται posui lineolam, interruptae orationis signum. Etenim inchoata haec sententia absolvitur demum verbis: κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον

γον, ἦν δ' ἐγώ, τὴν μὲν ἄλλου πονηρίαν ἀπολλύ-
ναι τι, τὴν δὲ αὑτοῦ μή. Ἄλογον. Ἐννόει γάρ,
E ἦν δ' ἐγώ, ὦ Γλαύκων, ὅτι οὐδ' ὑπὸ τῆς τῶν σιτίων
πονηρίας, ἣ ἂν ᾖ αὐτῶν ἐκείνων, εἴτε παλαιότης
εἴτε σαπρότης εἴτε ἡτισοῦν οὖσα, οὐκ οἰόμεθα δεῖν
σῶμα ἀπόλλυσθαι· ἀλλ' ἐὰν μὲν ἐμποιῇ ἡ αὐτῶν
πονηρία τῶν σιτίων τῷ σώματι σώματος μοχθηρίαν,
φήσομεν αὐτὸ δι' ἐκεῖνα ὑπὸ τῆς αὑτοῦ κακίας νό-
610 σου οὔσης ἀπολωλέναι· ὑπὸ δὲ σιτίων πονηρίας ἄλ-
λων ὄντων ἄλλο ὂν τὸ σῶμα, ὑπὸ ἀλλοτρίου κακοῦ
μὴ ἐμποιήσαντος τὸ ἔμφυτον κακόν, οὐδέποτε ἀξιώ-
σομεν διαφθείρεσθαι. Ὀρθότατ' ἄν, ἔφη, λέγοις.
Cap. X. Κατὰ τὸν αὐτὸν τοίνυν λόγον, ἦν δ' ἐγώ,
ἐὰν μὴ σώματος πονηρία ψυχῇ ψυχῆς πονηρίαν ἐμ-
ποιῇ, μή ποτε ἀξιῶμεν ὑπ' ἀλλοτρίου κακοῦ ἄνευ
τῆς ἰδίας πονηρίας ψυχὴν ἀπόλλυσθαι, τῷ ἑτέρου

E. *ἣ ἂν ᾖ αὐτῶν ἐκ.*] Sic Par. AK. Vat. Θ. Vind. Flor. a. c. x. γ. β. Vulgo ἢ ἂν ᾖ. Angel. Flor. α. ἢ οἷα ἂν ᾖ.

πονηρία τῶν σιτίων] Sic Par. ADK. Vat. Θ. Ven. Π. Vind. Mon. Ang. Vat. m. r. et Florentini. Vett. editt. τῶν σιτίων omittunt.

P. 610. *Ὀρθότατ' ἄν, ἔφη, λέγοις.*] V. λέγεις. Optativum praebuerunt Ven. Ξ. et Flor. γ. Bekker. suscepto ὀρθότατα et servato indicativo ἂν delevit codicibus omnibus invitis. Eum sequuti sunt etiam Turr. Nobiscum facit Herm. Indicativum cum ἂν constructum miro iudicio servavit Schneiderus, quem stare non posse etiam Klotzius ad Devar. p. 141. censuit.

Cap. X. *ἐὰν μὴ σώματος*] μὴ ἢ σώματος Flor. β. Mon.

καὶ ψυχὴν σκόπει. Similia interpellati sermonis exempla sunt Menon. p. 81. A. Politic. p. 277. E. Sophist. p. 265. C.

E. *ἣ ἂν ᾖ αὐτῶν ἐκείνων*] h. e. quae ipsis illis propria sit. In proximis τῶν σιτίων post αὐτῶν rursus sic interpreteris: verum si ipsorum pravitas ciborum corpori corporis vitiositatem afferat. — *δι' ἐκεῖνα*, monente Astio, caussam remotiorem s. exteriorem indicat, propter quam talia fiant.

P. 610. *Ὀρθότατ' ἂν — λέγοις.*] Hanc assentiendi formulam qui semper indicativum postulare sibi persuasit Schneiderus, is etiam soloecismo admisso ἂν — λέγεις retinuit. Quasi vero haec formula usquam ἂν isto pacto additum habeat. At nimirum rectissime se habet ὀρθότατ' ἂν λέγοις, quum Glauco in re ad iudicandum difficiliore loquatur modestius. Eodem modo Germani fere dicunt: Da hast du ganz recht: et in caussa difficiliore: Da dürftest du wohl ganz recht haben. Id non sentientes li-

κακῷ ἕτερον. Ἔχει γάρ, ἔφη, λόγον. Ἢ τοίνυν ταῦτα ἐξελέγξωμεν ὅτι οὐ καλῶς λέγομεν, ἢ ἕως ἂν ᾖ ἀνέλεγκτα, μή ποτε φῶμεν ὑπὸ πυρετοῦ μηδ' αὖ B
ὑπ' ἄλλης νόσου μηδ' αὖ ὑπὸ σφαγῆς, μηδ' εἴ τις ὅ τι σμικρότατα ὅλον τὸ σῶμα κατατέμοι, ἕνεκα τούτων μηδὲν μᾶλλόν ποτε ψυχὴν ἀπόλλυσθαι, πρὶν ἄν τις ἀποδείξῃ, ὡς διὰ ταῦτα τὰ παθήματα τοῦ σώματος αὐτὴ ἐκείνη ἀδικωτέρα καὶ ἀνοσιωτέρα γίγνεται. ἀλλοτρίου δὲ κακοῦ ἐν ἄλλῳ γιγνομένου, τοῦ δὲ ἰδίου ἑκάστῳ μὴ ἐγγιγνομένου, μήτε ψυχὴν μήτε ἄλλο μηδὲν ἐῶμεν φάναι τινὰ ἀπόλλυσθαι. Ἀλλὰ C
μέντοι, ἔφη, τοῦτό γε οὐδείς ποτε δείξει, ὡς τῶν ἀποθνησκόντων ἀδικώτεραι αἱ ψυχαὶ διὰ τὸν θάνατον γίγνονται. Ἐὰν δέ γέ τις, ἔφην ἐγώ, ὁμόσε τῷ λόγῳ τολμᾷ ἰέναι, καὶ λέγειν, ὡς πονηρότερος καὶ ἀδικώτερος γίγνεται ὁ ἀποθνήσκων, ἵνα δὴ μὴ

Dein *ψυχῇ* ante *ψυχῆς* in vett. editt. neglectum, quod nuper praebuerunt Par. A. Vat. Θ. Ven. ΞΙΙ. Vind. Ang. Vat. m. r. Flor. a. c. x. *α*. *γ*. Reperit etiam Ficinus.

B. *μηδ' αὖ ὑπ' ἄλλης νόσου*] *αὖ* om. Angel. In Par. A. sec. Duebner. Flor. a. c. *γ*. Ven. Ξ. Vat. m. est *μήτε φῶμεν*. In proximis omnes codd. et editt.: *μηδ' αὖ ὑπὸ σφαγῆς*. Sed Astius *ὑπὸ* delevit.

τὰ παθήματα τοῦ σώματος] V. *τὰ παθήματα τὰ τοῦ σ.* Alterum *τά* om. Flor. a. *β*. *γ*. Par. ADK. Vat. Θ. Ven. ΙΙ. Mon. Vat. m. r. Eiecit primus Bekker.

ἑκάστῳ μὴ ἐγγιγνομένου] V. *ἑκάστου* e Par. ADK. Vat. Θ. Ven. ΙΙ. Mon. Ang. Vat. r. Flor. *β*. *γ*. x. emendatum.

brarii, quum usitatae loquendi formulae meminissent, quamvis *ἂν* servato, tamen temere *λέγεις* scripserunt. Alterum huius rationis exemplum attulit C. Fr. Hermann. Legg. II. p. 656. A., ubi Par. A. et Vat. Ω. *λέγοις* tuentur. Legitur etiam Legg. X. p. 897. E: *κάλλιστα ἂν λέγοις*.

Cap. X. *ὑπ' ἀλλοτρίου κακοῦ — κακόν*] Haec per appositionem adiecta sunt superioribus illis: *ὑπὸ δὲ σιτίων πονηρίας*. Praepositionem in appositione sic iteratam notavimus Apolog. Socr. p. 35. C. Gorg. p. 474. E. Phaedon. p. 81. B. p. 110. E., ubi v. annot. Fallitur igitur Ast. *ὑπ'* ante *ἀλλοτρίου* putans aut delendum esse aut in *τοῦ* mutandum. conf. Bernhardy Synt. p. 201.

B. *ἀλλοτρίου δὲ κακοῦ — ἀπόλλυσθαι*] Alieno autem malo in alio prorumpente, proprio non inhaerente, neque animum neque aliud quid sinamus dicere quenquam interire.

C. *ὁμόσε τῷ λόγῳ τ. ἰέναι*] H. e. adversari Eu-

ἀναγκάζηται ἀθανάτους τὰς ψυχὰς ὁμολογεῖν, ἀξιώσομέν που, εἰ ἀληθῆ λέγει ὁ ταῦτα λέγων, τὴν ἀδικίαν εἶναι θανάσιμον τῷ ἔχοντι ὥςπερ νόσον, καὶ
D ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἀποκτιννύντος τῇ ἑαυτοῦ φύσει, ἀποθνήσκειν τοὺς λαμβάνοντας αὐτό, τοὺς μὲν μάλιστα θᾶττον, τοὺς δ' ἧττον σχολαίτερον, ἀλλὰ μή, ὥςπερ νῦν διὰ τοῦτο ὑπ' ἄλλων δίκην ἐπιτιθέντων ἀποθνήσκουσιν οἱ ἄδικοι. Μὰ Δί', ἦ δ' ὅς, οὐκ ἄρα

D. ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἀποκτ.] ὑπ' αὐτοῦ τούτου ἀπ. Bekkerus cum Mon. et Flor. β. Sed recte alii ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἀποκτ. quod servarunt etiam Schn. Turr. Herm. licet cum Astio malim ὑπ' αὐτοῦ τούτου, τοῦ ἀποκτ. Idem deinde pro ἑαυτοῦ mavult αὐτοῦ.

διὰ τοῦτο ὑπ' ἄλλων] V. τούτου, quod e Mon. et Flor. β. correxi. Servarunt tamen τούτου Schn. Turr. quos merito deseruit Hermann. Deinde scribebatur ἐπιθέντων, quod cum Bek-

stath. ad Iliad. V. p. 935. ed. Rom. = p. 155. ed. Lips. Ὅρα δέ, inquit, ὅτι ἐκ τοῦ ὁμόσε ἦλθεν ἡ μάχη λαβόντες ἀρχὴν οἱ Ἀττικοὶ ἐπὶ παρασκευῆς πολεμικῆς ἢ καὶ ἄλλης ἐναντιωματικῆς τὸ ὁμόσε τιθέασι, λέγοντες ὁμόσε ἦλθεν ὁ δεῖνα τῷ δεῖνι, τοῦτ' ἔστιν, ἀντικατέστη ὡς εἰς πόλεμον, καὶ ὁμόσεν ἦλθε τοῖς λόγοις ἢ ταῖς ἀντιλογίαις. v. Ruhnk. ad Tim. Gloss. p. 191. ann. ad Euthyphr. p. 3. C. ibique Schol.

τὴν ἀδικίαν εἶναι θανάσιμον] Grammaticus apud Bekkerum Anecdot. p. 99: Θανατήριον ἀξιοῦσιν, οὐ θανάσιμον λέγειν. Πλάτων Πολιτείας δευτέρῳ. Εὐριπίδης Μηδείᾳ. Recte Bastius ad Gregor. Corinth. p. 156. δεκάτῳ pro δευτέρῳ scribendum censet, monens etiam grammatici sententiam esse, adiectivum θανάσιμος, quod alii Atticis abiudicaverint, Platonis et Euripidis auctoritate satis muniri. — τῷ ἔχοντι, sc. αὐτήν, ut mox τῷ λαμβάνοντι, et τὸν δ' ἔχοντα, et libr. II. p. 357. B. p. 366. E. p. 367. B. D. E. al.

D. καὶ ὑπ' αὐτοῦ, τοῦ ἀποκτ. —] Iungendum: καὶ τοὺς λαμβάνοντας αὐτὸ (sc. τὴν ἀδικίαν) ἀποθνήσκειν ὑπ' αὐτοῦ, τοῦ (τῆς ἀδικίας) ἀποκτιννύντος τῇ ἑαυτοῦ φύσει, hoc sensu: et ab illo, utpote sua ipsius natura pernicioso atque letifero, mori eos, qui ipsum acceperint eoque laborent. Formulam ἀποθνήσκειν ὑπό τινος, et Lat. mori ab aliquo, interire ab aliquo, abunde illustrarunt Matth. Gr. §. 496. 3. Heusinger. ad Ciceron. Offic. 1, 2, 12. Görenz. ad Academ. I, 11. Nec opus est de neutro pronominis post nomen feminini generis illato dicere, quem usum loquendi quum alibi, tum ad Protagor. p. 352. B. attigimus. Verba τῇ ἑαυτοῦ φύσει neque cum Astio in τῇ αὐτοῦ φύσει mutem, nec cum Schleiermachero interpreter: ieder seiner eigenen Natur gemäss. Alterum enim librorum auctoritati, alterum loquendi consuetudini adversatur. Nimirum connectenda sunt illa cum τοῦ ἀποκτιννύντος.

πάνδεινον φανεῖται ἡ ἀδικία, εἰ θανάσιμον ἔσται τῷ λαμβάνοντι· ἀπαλλαγὴ γὰρ ἂν εἴη κακῶν. ἀλλὰ μᾶλλον οἶμαι αὐτὴν φανήσεσθαι πᾶν τοὐναντίον τοὺς ἄλλους ἀποκτιννῦσαν, εἴπερ οἷόν τε, τὸν δ' ἔχοντα E καὶ μάλα ζωτικὸν παρέχουσαν, καὶ πρός γ' ἔτι τῷ ζωτικῷ ἄγρυπνον· οὕτω πόῤῥω που, ὡς ἔοικεν, ἐσκήνηται τοῦ θανάσιμος εἶναι. Καλῶς, ἦν δ' ἐγώ, λέγεις. ὁπότε γὰρ δὴ μὴ ἱκανὴ ἥ γε οἰκεία πονηρία

kero ex Par. A. Vind. Angel. Vat. m., nos e Flor. a. c. x. α. γ. mutavimus.

E. καὶ πρός γ' ἔτι τῷ ζωτικῷ] Sic Par. A. Ven. Ξ. Vind. Ang. Vat. m. Flor. a. c. x. α. γ. Vulgo πρός γέ τι, quod correxit Bekkerus. Dein Par. A. Vind. Ang. Vat. m. Flor. a. c. x. γ. ἐσκήνηται, probante Bekkero. Reliqui libri ἐσκήνωται. conf. p. 614. E. 621. A.

ἀλλὰ μή, ὥσπερ νῦν διὰ τοῦτο —] Male vulgo post ὥσπερ νῦν commate interpungunt. Nam verba cohaerent sic: ἀλλὰ μή (ἀποθνήσκειν), ὥσπερ νῦν — ἀποθνήσκουσιν οἱ ἄδικοι, ut vere monuit Morgenstern. Symboll. p. VII. Eadem post ἀλλὰ μή ellipsis est Phaedon. p. 101. B: οὐκοῦν τὰ δέκα τῶν ὀκτὼ δυεῖν πλείω εἶναι — φοβοῖο ἂν λέγειν, ἀλλὰ μή (sc. πλείω εἶναι) πλήθει. Praeterea sustulimus gravius etiam vitium, quo locus laborabat. Quod enim vulgo circumfertur διὰ τούτου, quis est quin de errore admonitus statim videat esse prorsus importunum? Conieci διὰ τοῦτο. Inspexi codicum lectiones. Coniecturam vidi ab optimis libris Mon. et Flor. β. firmari. Sic p. 609. E: φήσομεν αὐτὸ δι' ἐκεῖνα ὑπὸ τῆς αὐτοῦ κακίας ἀπολωλέναι, ubi vim praepositionis accusativo iunctae declaravimus. Argutias agit Schneiderus διὰ etiam cum genitivo copulatum caussam remotiorem significare posse contendens.

οὐκ ἄρα πάνδεινον —] Similiter Phaedon. p. 107. C., ubi v. Wyttenbach.

εἴη κακῶν] a malis nunc cum iniustitia coniunctis. Neque enim κακῶν pro masculino accipiendum.

E. καὶ πρός γ' ἔτι τῷ ζωτικῷ ἄγρυπνον] et praeterquam, quod vitalem faciat, etiam insomnem reddentem, utpote etiam noctu aliis insidiantem et mala intentantem. Horat. Epist. I. 2, 32: Ut iugulent homines, surgunt de nocte latrones. Sympos. p. 195. C: νέος μὲν οὖν ἐστι· πρὸς δὲ τῷ νέῳ ἁπαλός. Theaet. p. 185. E: καλὸς τε κἀγαθός· πρὸς δὲ τῷ καλῷ εὖ ἐποίησάς με κ. τ. λ. Phaedr. p. 240. B. E. Phaedon. p. 106. C. Plurima huiusmodi exempla collegit Wyttenbach. ad Plutarch. Consol. ad Apollon. p. 115. B. = p. 766. ed. Ox.

οὕτω πόῤῥω που — ἐσκήνηται] adeo longe — abest, ut afferat mortem. Notabis usum verbi metaphoricum.

καὶ τὸ οἰκεῖον κακὸν ἀποκτεῖναι καὶ ἀπολέσαι ψυχήν, σχολῇ τό γε ἐπ' ἄλλου ὀλέθρῳ τεταγμένον κακὸν ψυχὴν ἤ τι ἄλλο ἀπολεῖ, πλὴν ἐφ' ᾧ τέτακται. Σχολῇ γ', ἔφη, ὥς γε τὸ εἰκός. Οὐκοῦν ὁπότε μηδ' ὑφ' ἑνὸς ἀπόλλυται κακοῦ, μήτε οἰκείου μήτε ἀλλο-
611 τρίου, δῆλον ὅτι ἀνάγκη αὐτὸ ἀεὶ ὂν εἶναι· εἰ δ' ἀεὶ ὄν, ἀθάνατον. Ἀνάγκη, ἔφη.

Cap. XI. Τοῦτο μὲν τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, οὕτως ἐχέτω. εἰ δ' ἔχει, ἐννοεῖς, ὅτι ἀεὶ ἂν εἶεν αἱ αὐταί. οὔτε γὰρ ἄν που ἐλάττους γένοιντο μηδεμιᾶς ἀπολλυμένης, οὔτε αὖ πλείους· εἰ γὰρ ὁτιοῦν τῶν ἀθανάτων πλέον γίγνοιτο, οἶσθ' ὅτι ἐκ τοῦ θνητοῦ ἂν γίγνοιτο καὶ πάντα ἂν εἴη τελευτῶντα ἀθάνατα. Ἀληθῆ λέγεις. Ἀλλ', ἦν δ' ἐγώ, μήτε τοῦτο οἰώ-
B μεθα, ὁ γὰρ λόγος οὐκ ἐάσει, μήτε γε αὖ τῇ ἀληθεστάτῃ φύσει τοιοῦτον εἶναι ψυχήν, ὥστε πολλῆς ποικιλίας καὶ ἀνομοιότητός τε καὶ διαφορᾶς γέμειν

Cap. XI. P. 611. *εἰ δ' ἔχει*] V. *ἔχοι*, praeter fidem codicum.

B. *μήτε τοῦτο οἰώμεθα*] V. *οἰόμεθα*. Coniunctivum, quem desiderabat Steph., codd. omnes fere praebuerunt. Vat. m. a pr. m. *οἰόμεθα*.

Οὔκουν εἰκός γε] Flor. γ. *οὐκ οὖν*. Flor. x. *οὐκοῦν*. Ceteri omnes *οὔκουν*. Recte. Conf. libr. III. p. 398. C. VIII. p. 552.

σχολῇ τό γε ἐπ' ἄλλου] Lenius dictum pro nullo modo. Schol. *σχολῇ νῦν ἀντὶ τοῦ οὐδαμῶς*.

Cap. XI. P. 611. *ὅτι ἀεὶ ἂν εἶεν αἱ αὐταί*] Postquam animum docuit esse immortalem, quippe qui nec suo nec alieno malo pessumdetur; eundem etiam immutabilem esse probat et ab omni vicissitudinis inconstantia liberum atque immunem.

ἀεὶ ἂν εἶεν αἱ αὐταί] Locus memorabilis, unde Platonem intelligimus statuisse numerum animorum perpetuo manere eundem. Pythagoricum fortasse hoc placitum est, quod habet nescio quid coniunctionis cum animorum metempsychosi.

οἶσθ' ὅτι ἐκ τοῦ θν.] *Οἶσθ' ὅτι* est [formula assensum exspectantis, Platoni magnopere frequentata, de qua dictum est ad Phaedon. p. 72. B. et Gorg. p. 486. A. Acuta tamen est Schleiermacheri suspicio, respici putantis ad Phaedon. p. 71 — 72. D.

B. *οἱ ἄλλοι ἀναγκάσειεν ἄν*] Verbum *ἀναγκάζειν* probandi et evincendi significatione positum illustravit Heindorf. ad Theaet. p. 153. C. §. 27. Quod *οἱ ἄλλοι λόγοι* pro immortalitate animorum expositi memorantur, respicitur manifesto ad disputationes in Phae-

αὐτὸ πρὸς αὐτό. Πῶς λέγεις; ἔφη. Οὐ ῥᾴδιον, ἦν δ' ἐγώ, ἀΐδιον εἶναι σύνθετόν τε ἐκ πολλῶν καὶ μὴ τῇ καλλίστῃ κεχρημένον συνθέσει, ὡς νῦν ἡμῖν ἐφάνη ἡ ψυχή. Οὔκουν εἰκός γε. Ὅτι μὲν τοίνυν ἀθάνατον ψυχή, καὶ ὁ ἄρτι λόγος καὶ οἱ ἄλλοι ἀναγκάσειαν ἄν· οἷον δ' ἐστὶ τῇ ἀληθείᾳ, οὐ λελωβημένον δεῖ αὐτὸ θεάσασθαι ὑπό τε τῆς τοῦ σώματος κοι- C
νωνίας καὶ ἄλλων κακῶν, ὥσπερ νῦν ἡμεῖς θεώμεθα, ἀλλ' οἷόν ἐστι καθαρὸν γιγνόμενον, τοιοῦτον ἱκανῶς λογισμῷ διαθεατέον, καὶ πολύ γε κάλλιον αὐτὸ εὑρήσει καὶ ἐναργέστερον δικαιοσύνας τε καὶ ἀδικίας διόψεται καὶ πάντα, ἃ νῦν διήλθομεν. νῦν δὲ εἴπομεν μὲν ἀληθῆ περὶ αὐτοῦ, οἷον ἐν τῷ παρόντι φαίνεται· τεθεάμεθα μέντοι διακείμενον αὐτό, ὥσπερ οἱ τὸν θαλάττιον Γλαῦκον ὁρῶντες οὐκ ἂν ἔτι ῥᾳδίως αὐτοῦ ἴδοιεν τὴν ἀρχαίαν φύσιν, ὑπὸ τοῦ D
τά τε παλαιὰ τοῦ σώματος μέρη τὰ μὲν ἐκκεκλά-

B. Gorg. p. 516. E. Sophist. p. 231. B. p. 235 E. p. 238. B. Politic. p. 283. B. Cratyl. p. 408. B. Theaet. p. 142. D. Euthyd. p. 307. B. al.

C. *λογισμῷ διαθεατέον*] *διαθετέον* Par. AD. Vat. Θr. Ven. II. *θεατέον* Vind. Vat. m. Flor. a. c. x. α. γ. *θατέον* Ang. Dein *γε* om. Par. A. Vat. m. Flor. a. α. γ. et Schneider. Turr.

D. *αὐτοῦ ἴδοιεν*] V. *ἴδοιεν αὐτοῦ*, contra librorum fere

dro ac Phaedone de hoc argumento institutas.

οὐ λελωβημένον — καὶ ἄλλων κακῶν] Haec quoque in Phaedone p. 66. B. C. D. al. illustrantur.

C. *εὑρήσει — διόψεται*] Astius putabat *ὁ λογισμός*, Hier. Müllerus autem *αὐτὸ* sc. *τὸ ἀθάνατον* sive *ἡ ψυχή* intelligendum esse. Neuter recte. Subiectum est pronomen indefinitum *τις*, cuius notio verbis illis inest: *δεῖ αὐτὸ θεάσασθαι*. v. ad libr. VI. p. 506. C. Adverte etiam numerum pluralem nominum abstractorum *ἀδικίας* et *δικαιοσύνας*.

ὥσπερ οἱ τὸν θαλάττιον Γλαῦκον] Schol.: *Τὸν Γλαῦκόν φασι Σισύφου καὶ Μερόπης εἶναι υἱόν, γενέσθαι δὲ θαλάττιον δαίμονα. οὗτος γὰρ περιτυχὼν τῇ ἀθανάτῳ πηγῇ καὶ κατελθὼν εἰς αὐτὴν ἀθανασίας ἔτυχε, μὴ δυνηθεὶς δὲ ταύτην τισὶν ἐπιδεῖξαι εἰς θάλασσαν ἐῤῥίφη. καὶ περίεισι τοὺς αἰγιαλοὺς πάντας καὶ τὰς νήσους ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ ἅμα τοῖς κήτεσι. μαντεύεται δὲ πάντα φαῦλα κ. τ. λ.* Conf. Athenaeus VII, 12. Schleiermach. p. 617. sq. Godofr. Hermann. Dissertat. de Glaucis Aeschyli. Opusc. T. IV. p. 120 sqq.

τά τε παλαιὰ τοῦ σ. μ.] Voci *τε* deinde *δέ* respondet in verbis *ἄλλα δὲ προσπεφυκέναι*.

σθαι, τὰ δὲ συντετρίφθαι καὶ πάντως λελωβῆσθαι ὑπὸ τῶν κυμάτων, ἄλλα δὲ προςπεφυκέναι, ὄστρεά τε καὶ φυκία καὶ πέτρας, ὥςτε παντὶ μᾶλλον θηρίῳ ἐοικέναι ἢ οἷος ἦν φύσει· οὕτω καὶ τὴν ψυχὴν ἡμεῖς θεώμεθα διακειμένην ὑπὸ μυρίων κακῶν. ἀλλὰ δεῖ, ὦ Γλαύκων, ἐκεῖσε βλέπειν. Ποῖ; ἦ δ' ὅς. Εἰς E τὴν φιλοσοφίαν αὐτῆς, καὶ ἐννοεῖν ὧν ἅπτεται καὶ οἵων ἐφίεται ὁμιλιῶν, ὡς ξυγγενὴς οὖσα τῷ τε θείῳ καὶ ἀθανάτῳ καὶ τῷ ἀεὶ ὄντι, καὶ οἵα ἂν γένοιτο τῷ τοιούτῳ πᾶσα ἐπισπομένη καὶ ὑπὸ ταύτης τῆς ὁρμῆς ἐκκομισθεῖσα ἐκ τοῦ πόντου, ἐν ᾧ νῦν ἔστι,

omnium praeter Ven. Ξ. auctoritatem. Tum κεκλάσθαι Par. A. Vat. m.

ὄστρεά τε κ.] ὄστρεια Mon. rec. Mox ὄστρεια Flor. β. Pro vulg. φύκια Schneideri Vind. F. praebuit φυκία, quod habet etiam Athenaeus et I. Philoponus ab Alberto Iahnio laudatus in Zeitschr. f. Alterthumsw. 1842. p. 552. not. 11. conf. Buttm. Gr. Ampl. II. p. 334.

de qua ratione loquendi v. Apolog. Socr. p. 19. D. Symp. p. 186. E. De Rep. II. p. 367. C. III. p. 394. C. al.

Εἰς τὴν φιλοσοφίαν αὐτῆς] h. e. ad studium sapientiae, quo optimi cuiusque animus maxime tenetur atque ducitur. Ex illo enim philosophus divinam mentis animique naturam facillime cognosci arbitratur. Qui Phaedonem diligenter lectitarunt, iis sponte in memoriam redibit locus plane divinus p. 79. A sqq. c. XXVI sq., ubi animum ad naturas simplices ac divinas referri oportere subtilissimis argumentis docetur.

E. *ἐκ τοῦ πόντου, ἐν ᾧ νῦν ἔστι*] Sicuti Glaucus ille marinus. Proxima Morgensternio Symbol. p. VIII. sic emendanda videbantur: ἐν ᾧ νῦν δέδυκε (subiit, immersa est) παρακρουσθεῖσα (excusso sabulo). Nulla tamen opus mutatione. Nam περικρουσθεῖσα est: circumcirca decussa petris et ostreis. Similiter Libr. VII. p. 519. A. εἰ — περιεκόπη τὰ τῆς γενέσεως ξυγγενῆ. Confirmat loci scripturam Plotin. Ennead. I. Libr. I. p. 14. ed. Creuzer. δεῖ δὲ περικρούσαντας τὰ προστεθέντα, εἴπερ τις ἐθέλει, φησί, τὴν φύσιν αὐτῆς ἰδεῖν εἰς τὴν φιλοσοφίαν αὐτῆς ἰδεῖν, ὧν ἐφάπτεται, καὶ τίσι συγγενὴς οὖσα ἐστὶν ὅ ἔστιν. ubi ille universum hunc locum Platonis in usum suum convertit. Nec istud ἐν ᾧ νῦν ἔστι et ἃ νῦν αὐτῇ offendit. Exempla vocis nunc et νῦν similiter repetitae collegit Wopkensius Lectt. Tullian. p. 18 sq. — *ἑστιάσεις* de animi pastu, ut Cicero appellat; conf. Ast. ad Phaedr. p. 221.

P. 612. *εἴτε ὅπῃ ἔχει καὶ ὅπως*] Graeci ὅπῃ καὶ ὅπως eo-

καὶ περικρουσθεῖσα πέτρας τε καὶ ὄστρεα, ἃ νῦν αὐτῇ, ἅτε γῆν ἑστιωμένῃ, γεηρὰ καὶ πετρώδη πολλὰ 612 καὶ ἄγρια περιπέφυκεν ὑπὸ τῶν εὐδαιμόνων λεγομένων ἑστιάσεων. καὶ τότ' ἄν τις ἴδοι αὐτῆς τὴν ἀληθῆ φύσιν, εἴτε πολυειδὴς εἴτε μονοειδής, εἴτε ὅπῃ ἔχει καὶ ὅπως. νῦν δὲ τὰ ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ βίῳ πάθη τε καὶ εἴδη, ὡς ἐγῷμαι, ἐπιεικῶς αὐτῆς διεληλύθαμεν. Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη.

Cap. XII. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, τά τε ἄλλα ἀπεδυσάμεθα ἐν τῷ λόγῳ, καὶ οὐ τοὺς μισθοὺς οὐδὲ [B] τὰς δόξας δικαιοσύνης ἐπηνέγκαμεν, ὥςπερ Ἡσίοδόν

E. τῷ ἀεὶ ὄντι] τῷ addidit Bekker. ex Par. A. Ven. Ξ. Vind. Vat. m., quibuscum consentiunt Flor. a. c. α.

P. 612. τότ' ἄν τις ἴδοι] V. ἴδῃ, quod ex optimis libris correctum.

Cap. XII. ἀπεδυσάμεθα ἐν τῷ λόγῳ] ἀπελυσάμεθα Par. A D K. Vat. Θ. Ven. Π. Ang. Vat. r. Mon. Flor. α. (superscr.) et Stobaeus Sermon. IX. p. 122. quod receperunt Turr. sed vid. interpretat. Vulgatam lectionem etiam Schneiderus servavit.

dem modo coniungunt, quo nos dicimus: auf welche *Art* und *Weise*. Phaedon. p. 100. D: εἴτε ὅπῃ δὴ καὶ ὅπως προςγενομένη. Infra p. 621. B: ὅπῃ μέντοι καὶ ὅπως εἰς τὸ σῶμα ἀφίκοιτο. Legg. II. p. 652. A. Plura dabit Iacobs. ad Philostrat. Imagg. p. 635 sq. Pertinent huc etiam πάντῃ καὶ πάντως libr. VI. p. 490. A: οὐδαμῇ οὐδαμῶς Phileb. p. 60. C. Tim. p. 50. C. Legg. XII. p. 951. C. Phaedon. p. 78. D. al.

Cap. XII. τά τε ἄλλα ἀπεδυσάμεθα ἐν τῷ λόγῳ] Morgenstern. Symbol. p. VIII. haec verba interpretatur. „Ἀπεδυσάμεθα, inquit, i. e. nobis exuimus, a nobis amovimus, (malim: *nostro in sermone nudavimus*) disserentes sc. de iustitia, loco optime convenit. Idem vult Socrates Platonicus, quod statim effert verbis: οὐ — ἐπηνέγκαμεν, non protulimus in medium, non adhibuimus ad iustitiam illustrandam. Scilicet Socrates iam repetit, quod fecerint secundum id, quod Glauco iusserat libr. II. p. 361. B. C: ἀφαιρετέον δὴ τὸ δοκεῖν κ. τ. λ. γυμνωτέος δὴ πάντων (ὁ δίκαιος), πλὴν δικαιοσύνης κ. τ. λ., flagitante etiam Adimanto p. 367. B. — D. τὰς δὲ δόξας ἀφαίρει, ὥςπερ Γλαύκων διεκελεύσατο· εἰ γὰρ μὴ ἀφαιρήσεις κ. τ. λ. — μισθοὺς δὲ καὶ δόξας πάρες ἄλλοις ἐπαινεῖν κ. τ. λ.“ Itaque nec ἀπελυσάμεθα continuo recipiendum fuit, quod non videtur idoneam habere explicationem, nisi interpreteris: quum reliqua, quae ut ne respicerentur postulabatis, *nostro in sermone* removimus. Pro ἐπηνέγκαμεν Cobetus Varr. Lectt. p. 259. ἐπηνέσαμεν legi iubet. Sed praestat vulgatum.

τε καὶ Ὅμηρον ὑμεῖς ἔφατε, ἀλλ' αὐτὸ δικαιοσύνην αὐτῇ ψυχῇ ἄριστον εὕρομεν, καὶ ποιητέον εἶναι αὐτῇ τὰ δίκαια, ἐάν τ' ἔχῃ τὸν Γύγου δακτύλιον, ἐάν τε μή, καὶ πρὸς τοιούτῳ δακτυλίῳ τὴν Ἄϊδος κυνῆν; Ἀληθέστατα, ἔφη, λέγεις. Ἆρ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Γλαύκων, νῦν ἤδη ἀνεπίφθονόν ἐστι πρὸς ἐκείνοις καὶ τοὺς μισθοὺς τῇ δικαιοσύνῃ καὶ τῇ ἄλλῃ ἀρετῇ
C ἀποδοῦναι, ὅσους τε καὶ οἵους τῇ ψυχῇ παρέχει παρ' ἀνθρώπων τε καὶ θεῶν, ζῶντός τε ἔτι τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἐπειδὰν τελευτήσῃ; Παντάπασι μὲν οὖν, ἦ δ' ὅς. Ἆρ' οὖν ἀποδώσετέ μοι ἃ ἐδανείσασθε ἐν τῷ λόγῳ; Τί μάλιστα; Ἔδωκα ὑμῖν τὸν δίκαιον δοκεῖν ἄδικον εἶναι καὶ τὸν ἄδικον δίκαιον. ὑμεῖς γὰρ ἡγεῖσθε, κἂν εἰ μὴ δυνατὸν εἴη ταῦτα λανθάνειν καὶ θεοὺς καὶ ἀνθρώπους, ὅμως δοτέον εἶναι τοῦ λόγου ἕνεκα, ἵνα αὐτὴ δικαιοσύνη πρὸς ἀδι-
D κίαν αὐτὴν κριθείη. ἢ οὐ μνημονεύεις; Ἀδικοίην μέντ' ἄν, ἔφη, εἰ μή. Ἐπειδὴ τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, κεκριμέναι

ἀλλ' αὐτὸ δικαιοσύνην] Sic Vat. Θ. Ven. II. Par. DK. Mon. Ang. Vat. m. r. Florentini et Stob. Vulgo ἀλλ' αὐτὴν δ. Par. A. Vind. αὐτοδικαιοσύνην. Paullo ante Vind. Vat. m. Flor. a. c. α. γ. ὥσπερ καὶ Ἡσίοδον.

C. κἂν εἰ μὴ δυνατόν] δυνατά. Mon. Flor. β. Pro ἡγεῖσθε Par. A. Vind. Φ. Vat. m. ἡίτεισθε.

D. τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ] Inserui ἦν δ' ἐγώ e Ven. Ξ. Ang. Flor. α. γ. a. x. Stob. et edit. Bas. 2. Etiam Par. A. γρ. ἦν δ'

B. αὐτὸ δικαιοσύνην] ipsam iustitiam per se solam. Usum pronominis αὐτό iam supra attigimus ad libr. II. p. 363. A.

καὶ ποιητέον εἶναι —] Haec quoque pendent ab εὕρομεν, quod duplici modo constructum est, quandoquidem primo simplicem accusativum, deinde vero accusativum cum infinitivo adiunctum habet.

ἐάν δ' ἔχῃ τον Γύγου δ.] h. e. sive alios lateat sive non lateat, nec tantum homines, sed etiam deos. De Gygae annulo v. libr. II. p. 359. C. sqq. — Orci galeam putabant efficere, ut, si quis deorum eam haberet impositam, is conspici non posset; v. Hom. Il. V, 845., ubi Pallas narratur Plutonis galea capiti imposita Martis oculos fefellisse. v. Apollodor. II. 4, 2. ibique Heyn.

πρὸς ἐκείνοις —] praeter illa, quae de iustitia ipsa exposuimus.

C. Ἆρ' οὖν ἀποδώσετέ μοι] Ἀποδιδόναι proprium est verbum de iis, qui id, quod ipsis creditum est, reddunt ac persolvunt. Metaphoricum usum copiose illustravit Wyttenbach. Biblioth. Crit. Vol. III. P. II. p. 56 sqq., qui aptissime

εἰσίν, ἐγὼ πάλιν ἀπαιτῶ ὑπὲρ δικαιοσύνης, ὥςπερ ἔχει
δόξης καὶ παρὰ θεῶν καὶ παρ' ἀνθρώπων, καὶ ὑμᾶς
ὁμολογεῖν περὶ αὐτῆς δοκεῖσθαι οὕτως, ἵνα καὶ τὰ
νικητήρια κομίσηται, ἃ ἀπὸ τοῦ δοκεῖν κτωμένη δί-
δωσι τοῖς ἔχουσιν αὐτήν, ἐπειδὴ καὶ τὰ ἀπὸ τοῦ εἶ-
ναι ἀγαθὰ διδοῦσα ἐφάνη καὶ οὐκ ἐξαπατῶσα τοὺς
τῷ ὄντι λαμβάνοντας αὐτήν. Δίκαια, ἔφη, αἰτεῖ. Οὐ- E
κοῦν, ἦν δ' ἐγώ, πρῶτον μὲν τοῦτο ἀποδώσετε, ὅτι
θεούς γε οὐ λανθάνει ἑκάτερος αὐτῶν οἷός ἐστιν;
Ἀποδώσομεν, ἔφη. Εἰ δὲ μὴ λανθάνετον, ὁ μὲν θεο-
φιλὴς ἂν εἴη, ὁ δὲ θεομισής, ὥςπερ καὶ κατ' ἀρχὰς
ὡμολογοῦμεν. Ἔστι ταῦτα. Τῷ δὲ θεοφιλεῖ οὐχ ὁμο-
λογήσομεν, ὅσα γε ἀπὸ θεῶν γίγνεται, πάντα γίγνε-
σθαι ὡς οἷόν τε ἄριστα, εἰ μή τι ἀναγκαῖον αὐτῷ 613
κακὸν ἐκ προτέρας ἁμαρτίας ὑπῆρχε; Πάνυ μὲν οὖν.
Οὕτως ἄρα ὑποληπτέον περὶ τοῦ δικαίου ἀνδρός, ἐάν
τ' ἐν πενίᾳ γίγνηται, ἐάν τ' ἐν νόσοις ἤ τινι ἄλλῳ
τῶν δοκούντων κακῶν, ὡς τούτῳ ταῦτα εἰς ἀγαθόν

ἐγώ. In Par. A. Vat. Θmr. Vind. Ven. II. extat *ην τοίνυν κεκρ.* et in Par. D K. Mon. *οὖν τοίνυν*. Herm. *ἦν δ'* ante *ἐγώ* inseruit omisso *ἦν δ' ἐγώ* post *τοίνυν*.

καὶ ὑμᾶς ὁμ.] *ἡμᾶς* Par. A. Vat. mr. Θ. Vind. Ven. II. Ang. Flor. a. c. x. α. γ. cum Ald. Bas. 1. 2. Stob. quod receperunt Schn. Turr. Herm.

ἃ ἀπὸ τοῦ δ.] *ἃ* om. Par. A. Ven. II. Vind. Vat. m. et pr. Θ.

E. *Ἔστι ταῦτα*] Desinit hic Venet. II.

cum hoc loco contulit Politic. p. 267. A: *καλῶς καὶ καθαπερεὶ χρέος ἀποδέδωκάς μοι τὸν λόγον, προσθεὶς τὴν ἐκτροπὴν οἷον τόκον καὶ ἀναπληρώσας αὐτόν.* — *τοῦ λόγου ἕνεκα*, argumentationis sustentandae causa. Aliud est *λόγου ἕνεκα*, dicis causa, ut monuit Heindorf. ad Theaet. §. 118.

D. *Ἀδικοίην μέντ' ἄν, — εἰ μή*] sc. *μνημονεύοιμι*. conf. Matth. Gr. §. 617. C.

ὥσπερ ἔχει δόξης —] Fuit qui *ὅπερ* legendum coniiceret. Frustra. v. Matth. Gr. §. 337. Ego, inquit, vicissim hoc a vobis pro iustitia postulo, ut quod et a diis et ab hominibus de ea iudicatur, id vos quoque confiteamini de ea ita existimari.

ἵνα καὶ τὰ νικητήρια — ἐπειδὴ καὶ τὰ ἀπὸ τ.] In his *καί* eodem modo geminatur, quo in formula comparandi *ὥσπερ καί — οὕτω καί* dupliciter poni solet. Etenim sententia haec est: ut iustitia, sicuti per se expetenda visa est, ita etiam habita bonae existimationis et utilitatis ratione praemium reportet. De re ipsa conf. Libr. II. p. 361—362. E. 364. D.E.

E. *οὐ λανθάνει ἑκάτερος αὐτῶν*] sc. *ὁ δίκαιος καὶ*

τι τελευτήσει ζῶντι ἢ καὶ ἀποθανόντι. οὐ γὰρ δὴ ὑπό γε θεῶν ποτε ἀμελεῖται, ὃς ἂν προθυμεῖσθαι ἐθέλῃ δίκαιος γίγνεσθαι καὶ ἐπιτηδεύων ἀρετὴν εἰς
B ὅσον δυνατὸν ἀνθρώπῳ ὁμοιοῦσθαι θεῷ. Εἰκός γ', ἔφη, τὸν τοιοῦτον μὴ ἀμελεῖσθαι ὑπὸ τοῦ ὁμοίου. Οὐκοῦν περὶ τοῦ ἀδίκου τἀναντία τούτων δεῖ διανοεῖσθαι; Σφόδρα γε. Τὰ μὲν δὴ παρὰ θεῶν τοιαῦτ' ἂν εἴη νικητήρια τῷ δικαίῳ. Κατὰ γοῦν ἐμὴν δόξαν, ἔφη. Τί δέ, ἦν δ' ἐγώ, παρ' ἀνθρώπων; ἆρ' οὐχ ὧδε ἔχει, εἰ δεῖ τὸ ὂν τιθέναι; οὐχ οἱ μὲν δεινοί τε καὶ ἄδικοί δρῶσιν ὅπερ οἱ δρομῆς, ὅσοι ἂν θέωσιν εὖ ἀπὸ τῶν κάτω, ἀπὸ δὲ τῶν ἄνω μή; τὸ μὲν πρῶτον
C ὀξέως ἀποπηδῶσι, τελευτῶντες δὲ καταγέλαστοι γίγνονται, τὰ ὦτα ἐπὶ τῶν ὤμων ἔχοντες καὶ ἀστεφάνωτοι ἀποτρέχοντες. οἱ δὲ τῇ ἀληθείᾳ δρομικοὶ εἰς τέλος

P. 613. B. *τοιαῦτ' ἂν εἴη*] Vulgo *τοιαῦτ' ἅττ' ἂν εἴη*. Recte ἅττ' om. Par. AK. Vat. Θ. Ven. Ξ. Vind. Vat. m. r. Flor. a. c. α. γ. *ὅπερ οἱ δρομῆς*] Sic Par. A. Vulgo *δρομεῖς*.

C. *πρὸς τέλος ἑκάστης πρ.*] Sic Par. A. Vind. Vat. m. Flor. a. c. α. γ. Ante Bekkerum erat *πρὸς τὸ τέλος*.

ὁ ἄδικος. Conf. Legg. IV. p. 716. D. — *κατ' ἀρχάς*. Libr. I. cap. 23.

P. 613. *οὐ γὰρ δὴ ὑπό γε θεῶν ποτε ἀμελ.*] Egregia sententia! Apolog. Socr. p. 41. C. *καὶ ἕν τι τοῦτο διανοεῖσθαι ἀληθές, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀνδρὶ ἀγαθῷ κακὸν οὐδὲν οὔτε ζῶντι οὔτε τελευτήσαντι, οὐδὲ ἀμελεῖται ὑπὸ θεῶν τὰ τούτου πράγματα.* Similia leguntur Legg. X. p. 905. coll. 899. D. — 904. D.

ὁμοιοῦσθαι θεῷ] Nam eo philosophus viro sapienti atque honesto enitendum censet, ut, quantum per humanam conditionem fieri possit, deo similis evadat. Conf. libr. VI. p. 500. C. D. Theaet. p. 176. B. — E. Legg. IV. p. 716. B. C. coll. Plutarch. de S. N. V. p. 15. et 27. ed. Wyttenb. Themist. Or. II. p. 32. Aristid. Orat. Plat. T. II. p. 154. ed. Iebb. Albini Isagog. c. 27. p. 115. ed. Fisch. Stob. Eclogg. Ethic. p. 163.

B. *οὐχ οἱ μὲν δεινοί τε κ.*] Iniustos similes ait esse cursoribus, qui primo magno cum impetu prosiliant, in extremo autem cursu sese dent turpiter, auribus ad humeros demissis sine corona ex populi turba se proripientes. — *ἀπὸ τῶν κάτω*, inde a carceribus. — *ἀπὸ τῶν ἄνω*, inde a meta s. calce. Ceterum cum toto hoc loco compares illa Pauli Apostoli Epist. I. ad Corinth. IX, 24. Epist. II. c. IV, 9. ad Philemon. c. III, 14.

C. *τὰ ὦτα ἐπὶ τῶν ὤμων*] Phot. Lexic. 572, 14.

πρὸς τέλος ἑκάστης πρ. — φέρονται;] Haec praecedentibus per epexegesin adiecta sunt, hoc sensu: Nonne idem etiam iustis viris plerumque contingit? nonne enim hi in

ἐλθόντες τά τε ἆθλα λαμβάνουσι καὶ στεφανοῦνται.
οὐχ οὕτω καὶ περὶ τῶν δικαίων τὸ πολὺ ξυμβαίνει;
πρὸς τελος ἑκάστης πράξεως καὶ ὁμιλίας καὶ τοῦ βίου
εὐδοκιμοῦσί τε καὶ τὰ ἆθλα παρὰ τῶν ἀνθρώπων
φέρονται; Καὶ μάλα. Ἀνέξει ἄρα λέγοντος ἐμοῦ περὶ
τούτων ἅπερ αὐτὸς ἔλεγες περὶ τῶν ἀδίκων; ἐρῶ γὰρ
δή, ὅτι οἱ μὲν δίκαιοι, ἐπειδὰν πρεσβύτεροι γένωνται, D
ἐν τῇ αὑτῶν πόλει ἄρχουσί τε ἂν βούλωνται τὰς ἀρ-
χάς, γαμοῦσί τε ὁπόθεν ἂν βούλωνται, ἐκδιδόασί
τε εἰς οὓς ἂν ἐθέλωσι, καὶ πάντα ἃ σὺ περὶ ἐκεί-
νων, ἐγὼ νῦν λέγω περὶ τῶνδε· καὶ αὖ καὶ περὶ
τῶν ἀδίκων, ὅτι οἱ πολλοὶ αὐτῶν, καὶ ἐὰν νέοι ὄντες
λάθωσιν, ἐπὶ τέλους τοῦ δρόμου αἱρεθέντες καταγέ-
λαστοί εἰσι καὶ γέροντες γιγνόμενοι ἄθλιοι προπη-
λακίζονται ὑπὸ ξένων τε καὶ ἀστῶν, μαστιγούμενοι E

Καὶ μάλα] Flor. β. Mon. *καὶ μάλα γε.* Sic libr. III. p. 397. C. *καὶ σφόδρα γε.*

E. *καὶ ἃ ἄγροικα*] Flor. x. Ang. *ἃ καὶ ἄγροικα.* Dein Par. A. *γρ. λέγοντα.* Vat. r. *λέγων* ponit ante *εἶναι.*

fine cuiusque actionis et consuetudinis et totius vitae bene audiunt atque praemia ab hominibus reportant? *Ἆθλα φέρεσθαι* est praemia merita atque debita reportare. Aliter libr. V. p. 468. C., ubi legimus *πρὸς τὰ τἀριστεῖα φέρειν.*

Ἀνέξει ἄρα λέγοντος] Eadem verbi structura est libr. VIII. p. 564. D. Gorg. p. 491. A. Phileb. p. 13. C. Apolog. Socr. p. 31. B. Plura dabit Coraius ad Isocrat. p. 47. et p. 100. Respicitur ad Libr. II. c. 5.

D. *ἐν τῇ αὑτῶν πόλει ἄρχουσί τε*] Eadem fere de iniusto dicta erant libro II. p. 362. B.

E. *ἃ ἄγροικα ἔφησθα — ὡς πάσχουσιν*] Respicit ad illa libr. II. p. 361. E. Ceterum Ast. videre iubet, ne aliena manus verba *εἶτα στρεβλώσονται καὶ ἐκκαυθήσονται* ex illo loco huc invexerit. Morgensternio virgula post *ἐκκαυθήσονται* posita difficultatem tollere videtur. Nos quidem Astio assentimur, sicuti fecit etiam C. Fr. Hermann. Nimirum quae Socrates ipse ait sese iam non repetiturum, ea legentes admonere voluit bonus glossator. Audias vero Schneiderum hic quoque caussam codicum argutius defendentem, quasi illi numquam obnoxii fuerint glossatorum et interpolatorum fraudibus. Postquam enim satis prolixa annotatione varias de hoc loco sententias exposuit, denique, quid ipse sentiat, his verbis declarat. „At nihil obstat, inquit, quo minus Socratem verba *εἶτα στρεβλώσονται καὶ ἐκκαυθήσονται* non a se addere, sed ex Glauconis

καὶ ἃ ἄγροικα ἔφησθα σὺ εἶναι, ἀληθῆ λέγων. [εἶτα στρεβλώσονται καὶ ἐκκαυθήσονται]· πάντα ἐκεῖνα οἴου καὶ ἐμοῦ ἀκηκοέναι ὡς πάσχουσιν. ἀλλ' ὃ λέγω, ὅρα, εἰ ἀνέξει. Καὶ πάνυ ἔφη· δίκαια γὰρ λέγεις.

Cap. XIII. Ἃ μὲν τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, ζῶντι τῷ
614 δικαίῳ παρὰ θεῶν τε καὶ ἀνθρώπων ἆθλά τε καὶ μισθοὶ καὶ δῶρα γίγνεται πρὸς ἐκείνοις τοῖς ἀγαθοῖς

Cap. XIII. P. 614. ἀπειλήφῃ τὰ ὑπὸ τ. λ.] Sic Par. A. Flor. a. c. x. γ. Euseb. Praepar. Evang. XI, 35. p. 562. Vulgo ἀπειληφὼς ᾖ. Mon. ἀπειληφότα. Vind. Vat. m. Ang. ἀπειλήφει τά.

oratione ad suam descriptionem participio μαστιγούμενοι inchoatam traducere statuamus, quasi dicat: μαστιγούμενοι καὶ ἐκεῖνα πάσχοντες, ἃ ἄγροικα ἔφησθα σὺ εἶναι ἀληθῆ λέγων, ὅτε ἔλεγες· εἶτα στρ. etc. Quod quo magis perspicuum fieret, cum Aldo plenius post λέγων interpunxi." Haec ille. Nos vero quo magis fieret perspicuum, orta esse verba ex glossemate, iis uncos adhibuimus, ita sperantes fore, ut in posterum aciem criticorum minus praestringant. Sunt enim omnino intolerabilia, quia, iudice etiam Hermanno, nec tempus antecedentibus congruit, nec sententiae ratio Socratem singula supplicia enumerare patitur.

Cap. XIII. P. 614. ἀπειλήφῃ τὰ ὑπὸ τοῦ λόγου] Haec forma coniunctivi perfecti etsi admodum rara est, quia plerumque participio et verbo ὦ, ᾖς, ᾖ compensari solet, tamen non ita ex usu et consuetudine hominum sublata fuit, ut eius memoria in libris nulla plane superstes sit. Politic. p. 269. C: ὅταν αἱ περίοδοι τοῦ προσήκοντος αὐτῷ μέτρον εἰλήφωσιν ἤδη χρόνου. Plura dabit Buttmann. Gr. Ampl. §. 97. annot. 11. p. 430. T. I. Infinitivus ἀκοῦσαι post ὀφειλ. Stephano de fraude suspectus fuit; nec profecto iniuria.

Λέγοις ἄν, ἔφη, ὡς οὐ π.] Dicas, inquit, certum habens non multa alia esse, quae lubentius audiam. v. ad p. 608. D. Schneiderus Saxo ad Xenoph. Anab. I. 3. p. 24. requirebat ἀκούοντος non opus.

B. Ἀλλ' οὐ μέντοι — ἐρῶ] Demonstrat philosophus dehinc iustitiae et iniustitiae itemque sapientiae et insipientiae etiam post mortem sua vel praemia vel supplicia divino rerum ordine esse constituta. Qua in re utitur mythi involucro. Quod cur ita fecerit, post ea, quae nuper de fabulosa Platonis sapientia in Prolegg. ad Phaedrum p. CXXXV. sqq. disseruimus, paucis hic significasse satis erit. Etenim continentur mythi apud Platonem fere arctiore quadam cum ipsa philosophiae doctrina necessitudine, quam plerique suspicati sunt, quandoquidem versantur in describendo statu aliquo et conditione vitae hominum vel singulorum vel universorum atque ordinis rerum universitatis, qualem propter ideae alicuius sive verisimilitudinem sive evidentiam poni atque sumi prorsus necesse sit. Repraesentant igitur illi tamquam imaginem quandam cuiuspiam ideae ita, ut statum aliquem et rerum ordinem ex illius necessitate oriun-

οἷς αὐτὴ παρείχετο ἡ δικαιοσύνη, τοιαῦτ᾽ ἂν εἴη. Καὶ μάλ᾽, ἔφη, καλά τε καὶ βέβαια. Ταῦτα τοίνυν, ἦν δ᾽ ἐγώ, οὐδέν ἐστι πλήθει οὐδὲ μεγέθει πρὸς ἐκεῖνα, ἃ τελευτήσαντα ἑκάτερον περιμένει. χρὴ δ᾽ αὐτὰ ἀκοῦσαι, ἵνα τελέως ἑκάτερος αὐτῶν ἀπειλήφῃ τὰ ὑπὸ τοῦ λόγου ὀφειλόμενα [ἀκοῦσαι]. Λέγοις ἄν, ἔφη, ὡς οὐ πολλὰ ἄλλ᾽ ἥδιον ἀκούοντι. Ἀλλ᾽ οὐ μέντοι σοι, B

vid. annot. Pro ἑκάτερος. Par. A Vat. Θ. m. Mon. et pr. Ven. Ξ. Par. D. ἑκάτερον.

dum depingant. Etenim talis rerum status quoniam plane est consimilis iis, quae rerum experientia nituntur atque in facto sunt posita, fieri profecto non potuit, ut a Platone dialectica disputatione exquireretur; nam quemadmodum res adspectabiles atque sensibus subiectae non possunt dialectica subtilitate inveniri aut definiri, ita nec fortuna et conditio, qua vel vita humana vel rerum universitas aliquando utatur, ullo pacto potest arte disserendi explicari atque illustrari. Itaque Plato declaraturus iam atque dilucide ostensurus, de quo ipsi penitus fuit persuasum, divinam iustitiam non modo in hac vita mortali, sed etiam aeterno tempore per omnem rerum universitatem dominari ideoque cum virtute ac sapientia semper optime actum fore, prudenti consilio fabulari rei pictura usus est. In qua adumbranda atque illustranda more suo ita est versatus, ut religiosis popularium opinionibus, placitis physicorum, poetarum figmentis, denique suis ipsius inventis usus sit iisque in unum coniunctis admirabili ingenii sollertia eam rei imaginem depinxerit, quae quum augusta quadam sanctitatis specie fulgeat, tum universi operis consiliis et rationibus longe sit convenientissima. Itaque augusta sane species et huius mythi est, siquidem eo non tantum animorum fata sed etiam totius rerum universitatis spectacula panduntur, legibus divinis, captum humanae mentis longissime superantibus, ab aeterno constituta et sacrata. Artificiosissime autem toti operi ideo est accommodata, quia, postquam demonstratum est in vita hac terrestri iustitiae et sapientiae eam esse vim, ut optima quaeque per eam effici putanda sint, nunc etiam grandi quadam imagine proposita demonstratur, per totam adeo rerum universitatem sempiterne dominari iustitiam divinam, quae vices bonorum ac malorum lege sanctissima atque inviolabili etiam post vitam mortalem rependat, atque in omne aevum ita esse institutum, ut sapientiae studium idea boni sustentatum ad quam maximae felicitatis fructum perducat. Quae omnia profecto cum summa operis tam praeclare concordant, ut hinc quoque intelligi possit, quorsum denique summa disputationis in his libris agitatae referenda sit. Ceterum de argumento fabulae quum supra in huius libri enarratione exposuerimus, singula autem in proximis ordine deinceps illustraturi simus, hoc loco de tribus tantum rebus universe quaedam ad-

B ἦν δ' ἐγώ, Ἀλκίνου γε ἀπόλογον ἐρῶ, ἀλλ' ἀλκίμου μὲν ἀνδρός, Ἠρὸς τοῦ Ἀρμενίου, τὸ γένος Παμφύλου· ὅς ποτε ἐν πολέμῳ τελευτήσας, ἀναιρεθέντων

monere consultum videtur. Etenim primum quidem alicui mirabile videatur, quod in hoc mytho Er quidam Armenius fingitur is, qui ex mortuis redivivus factus rerum futurarum notitiam in hanc vitam pertulerit adeoque Arrhidaeum, priscum Pamphyliae tyrannum, dirissima supplicia perpetientem conspexerit. At enimvero videtur ille ad rem praesentem ideo esse adhibitus, quia apud populos orientis fabulae de hominibus defunctis rursus in vitam revocatis non erant inusitatae. De redivivis hominibus exposuit Alex. Morus Nott. ad quaedam loca Novi Foederis ad Joann. XI. 39. ubi ille partem Commentarii a Proclo in Polit. X. compositi evulgavit; Act. Apost. XX. 10. Epist. ad Rom. VI. 4. ad Philipp. II. 3. et Hebr. XI. 1. Accedit huc quod philosophus isto modo simul significavit, iudicii post mortem aliquando instantis rationes tam late patere, ut ad omnes gentes atque nationes pertineat. Itaque istud quidem figmentum dubitari non potest quin totius huius disputationis consiliis utique sit accommodatissimum. Alterum, de quo aliquid monendum videtur, pertinet ad descriptionem totius rerum universitatis, quam philosophus in hac operis parte satis copioso sermone exhibuit. Quod cur ita fecerit, nobis quidem non videtur adeo esse obscurum. Quemadmodum enim in Phaedro universi mundi imagine proposita poetice declaravit, quid sit deum sequi atque divina sequendo rerum divinarum adipisci cognitionem; ita in Republica omnem rerum universitatem ostendit clarissime loqui divinam iustitiam, qua aeternis legibus ita sit constitutum, ut virtuti et sapientiae suus honos constet, iniustitiae autem et temeritati suum dedecus et supplicium immineat. Itaque quod de vita hominum terrestri antea subtilibus argumentis demonstravit, id nunc ostendit ad omnem mundum pertinere, utpote infinitae iustitiae divinae plane respondentem. In quo prudentissimo consilio ita versatus est, ut rerum universitatem, qualem secundum Pythagoreos animo informaverat, depinxerit eoque modo suam de illa sententiam, etiam in Phaedro et Timaeo propositam, ita palam fecerit, ut paucissima, imprimis lucis columnam, quam finxit totum coelum permeantem, praesenti proposito accommodaverit. Superest tertium de quo aliquid dicendum sit. Quaerere enim licebit, quid quantumque sit, quod Plato in iis, quae ad statum futurae animorum vitae atque totius mundi depingendum et exornandum adhibuit, pro vero probaverit. De qua re ita videtur existimandum esse. Primum enim sine dubio non pauca meri ornatus gratia adhibuit atque arbitrio suo confinxit, ut dubium esse non possit, quin iis poeticae tantum dignitatis aliquid tribuerit. Deinde quae de mundi structura, de fatali lege divinae mundi gubernationis, de animorum vita atque migrationibus, tradidit, ea non tam pro veris, quam pro verisimilibus videtur habuisse, ut τῇ δόξῃ convenientia. His igitur accommodate effinxit descriptionem, quam exhibuit, non quo ea pro certis habuerit, sed quod ea a verisimilitudine non

δεκαταίων τῶν νεκρῶν ἤδη διεφθαρμένων, ὑγιὴς μὲν ἀνηρέθη, κομισθεὶς δ' οἴκαδε, μέλλων θάπτεσθαι, δωδεκαταῖος ἐπὶ τῇ πυρᾷ κείμενος ἀνεβίω, ἀναβιοὺς

abhorrere iudicavit, praesertim quum eadem etiam ideae divinae iustitiae per omnia dominantis clariore luce perfundendae aptissima esse viderentur. Omnino vero tenenda quae Socrates in Phaedone absoluto mytho simili profitetur p. 114. D. *τὸ μὲν οὖν ταῦτα διϊσχυρίσασθαι οὕτως ἔχειν, ὡς ἐγὼ διελήλυθα, οὐ πρέπει γοῦν ἔχοντι ἀνδρί· ὅτι μέντοι ἢ ταῦτ' ἐστὶν ἢ τοιαῦτ' ἄττα περὶ τὰς ψυχὰς ἡμῶν, ἐπείπερ ἀθάνατόν γε ἡ ψυχὴ φαίνεται οὖσα, τοῦτο καὶ πρέπειν μοι δοκεῖ καὶ ἄξιον κινδυνεῦσαι οἰομένῳ οὕτως ἔχειν· καλὸς γὰρ ὁ κίνδυνος, καὶ χρὴ τὰ τοιαῦτα ὥσπερ ἐπᾴδειν ἑαυτῷ· διὸ δὴ ἔγωγε καὶ πάλαι μηκύνω τὸν μῦθον.*

B. *Ἀλκίνου γε ἀπόλογόν ἐρῶ*] „Apologus Alcinoi in proverbium abiit de longis fabulosisque narrationibus. Suidas: *Ἀπόλογος Ἀλκίνου· ἐπὶ τῶν φλυαρούντων καὶ μακρὸν ἀποτεινόντων λόγον.* Sumptum esse putant ex Homeri Odyssea (*ι', κ', λ', μ'*), ubi Ulysses in convivio Alcinoi, Phaeacum regis, fabulas illas de inferis et portentosa commenta de Lotophagis, Laestrygonibus, aliis id genus, narrat. v. schol. ad h. l. et Erasmus Adag. Chil. II. Cent. IV, 32. p. 388. Ceterum notandus est lusus in verbis *Ἀλκίνου* et *ἀλκίμου.*" Astius. Conf. Aristot. Poet. 16. Rhet. III. 16 §. 7. Scholiastes inter alia haec habet: *Ἀντιπαραιτεῖται οὖν τῷ τοῦ Ἀλκίνου λόγῳ ὑπὸ Ὀδυσσέως ῥηθέντι ὁ ὑπὸ τοῦ Ἠρός. πλὴν ἐκεῖ μὲν ὁ Ἀλκίνοος πρὸς εἰρήνην ὑπόκειται βλέπων καὶ τρυφήν· ἐνταῦθα δὲ γεννάδας τις ὁ Ἠρ ἱστόρηται καὶ πολεμικός, καὶ μετὰ τὸ κατὰ τὸν πόλεμον ἀποθανεῖν, ἃ χωρισθείσης αὐτῷ τῆς ψυχῆς ἴδοι ἐν Ἅιδου, ἀπαγγέλλων δείματα.* Nominis Alcinoi triplex forma fuit usitata: *Ἀλκίνοος, Ἀλκίνους* et *Ἄλκινος*, de qua re v. Ruhnken. Hist. Crit. oratt. p. 127. Tom. VIII. Oratt. Reisk.

Ἠρὸς τοῦ Ἀρμενίου] Fabula haec licet a multis commemoretur, veluti a Plutarcho Sympos. IX, 5. 740. Iustino Cohort. ad gent. p. 101. Clemente Alex. Strom. V. p. 598. D. T. II. p. 719. Origene c. Cels. II, 16. T. I. p. 402. ed. Paris. Cyrillo c. Iulian. VII. p. 250. C. Theodoret. Serm. XI. p. 653. Valer. Maxim. I, 8, 1. Augustino de Civit. Dei XXII, 28. Macrobio in Somn. Scip. I, 1, 2. et 5., aliis, quos una cum illis laudavit Astius; tamen ex quo fonte ducta sit, ignoramus, quandoquidem illi omnes eam a Platone acceperunt. Clementi enim Erem hunc non alium esse nisi Zoroastrem affirmanti nemo temere fidem habendam arbitrabitur. Quanquam in eadem atque ille sententia fuisse videtur Proclus, de quo ex commentariis eius ineditis quaedam refert Maius ad Ciceron. De Republ. p. 463. ed. Moser. Ceterum conf. Schleierm. ad h. l.

ἀναιρεθέντων δεκαταίων τῶν νεκρῶν] quum in proelio occisi decem diebus post sublati essent iam putredine affecti. Verbum *ἀναιρεῖσθαι* hoc in genere proprium. v. Lexicon. Xenophonteum T. I. p. 195. — De *δεκαταίων*, i. e. *τῇ δεκάτῃ ἡμέρᾳ*, conf. Matth. Gr. §. 446. 8.

δ' ἔλεγεν ἃ ἐκεῖ ἴδοι. ἔφη δέ, ἐπειδὴ οὗ ἐκβῆναι τὴν ψυχήν, πορεύεσθαι μετὰ πολλῶν, καὶ ἀφικνεῖσθαι
C σφᾶς εἰς τόπον τινὰ δαιμόνιον, ἐν ᾧ τῆς τε γῆς δύ' εἶναι χάσματα ἐχομένω ἀλλήλοιν καὶ τοῦ οὐρανοῦ αὖ ἐν τῷ ἄνω ἄλλα καταντικρύ. δικαστὰς δὲ μεταξὺ τούτων καθῆσθαι, οὕς, ἐπειδὴ διαδικάσειαν, τοὺς μὲν δικαίους κελεύειν πορεύεσθαι τὴν εἰς δεξιάν τε καὶ ἄνω διὰ τοῦ οὐρανοῦ, σημεῖα περιάψαντας τῶν δεδικασμένων ἐν τῷ πρόσθεν, τοὺς δὲ ἀδίκους τὴν εἰς ἀριστεράν τε καὶ κάτω, ἔχοντας καὶ τούτους ἐν
D τῷ ὄπισθεν σημεῖα πάντων ὧν ἔπραξαν. ἑαυτοῦ δὲ προσελθόντος εἰπεῖν, ὅτι δέοι αὐτὸν ἄγγελον ἀνθρώποις γενέσθαι τῶν ἐκεῖ, καὶ διακελεύοιντό οἱ ἀκούειν τε καὶ θεᾶσθαι πάντα τὰ ἐν τῷ τόπῳ. ὁρᾶν δὴ

C. *τῆς τε γῆς δύ' εἶναι*] Sic Ven. Ξ. Par. K. Mon. Vat. m. r. Flor. β. pro vulg. *τῆς γε γῆς*. Pro *χάσματα* Flor. β. et Mon. *χάσματε*. conf. III. p. 395. A.

D. *ἑαυτοῦ δὲ προσελθόντος*] *ἑαυτὸν δὲ προσελθόντα* Par. K. Dein Vat. Θ. r. *διακελεύειν τε*. Ven. Ξ. *διακελεύειν γε*. Euseb. et Theodoret. Therap. XI. p. 635. C. D. *διακελεύεσθαι*, probante Astio.

καθ' ἑκάτερον τὸ χάσμα] *κατὰ θάτερον* Mon. Flor. β.

αὐταῖς δικασθείη] Sic Par. A. Vind. Ang. Vat. m. Flor. a. c. x. α. γ. Vulgo *αὐτοῦ δικασθεῖεν*, quod mutavit Bekker., retinuit Ast.

ἐπειδὴ οὗ ἐκβῆναι—] Infinitivum post *ἐπειδή* in oratione obliqua positum notavimus ad Sympos. p.174.D. coll. Matth. Gr. §. 538. Rost. §. 121, annot. 3. et 4. p. 466. Deinde advertas infinitivos praesentis temporis *πορεύεσθαι, ἀφικνεῖσθαι, καθῆσθαι κτλ.*, quorum usum optime explicavit Matth. l. c. §. 499. Plura eius generis exempla adscripsimus ad Sympos. p. 172. B. Pertinet huc etiam locus Gorgiae p. 489. C., ubi Coraio *ἐδόκεις ἐνδείκνυσθαι* corrigenti non assentior.

C. *δύ' εἶναι χάσματα*] „Duo ostia, alterum, per quod animae descendant in corpora; alterum, per quod e vita redeant. Plutarch. Gen. Socr. p. 591. C. unum *χάσμα* ponit, per quod animae adscendant ac descendant. v. Wyttenb. ad Plut. De S. N. V. p. 114. et ad Phaedon. p. XLII. Vide quae de his more suo exponit Porphyr. De antro nymph. p. 264. 268. 269." Astius.

ἐπειδὴ διαδικάσειαν] Verbum *διαδικάζειν* de iudicibus causam disceptantibus frequentatum docte illustravit Wyttenbach. ad Phaedon. p. 107. D. = p. 191. ed. Bat.

εἰς δεξιάν τε καὶ ἄνω διὰ τοῦ οὐρανοῦ] dextrorsum et sursum per coelum. En iudices pias animas ad dexteram sursum, impias ad sinistram deorsum ablegantes. Quae quis non videt cum orientalium popu-

ταύτῃ μὲν καθ' ἑκάτερον τὸ χάσμα τοῦ οὐρανοῦ τε
καὶ τῆς γῆς ἀπιούσας τὰς ψυχάς, ἐπειδὴ αὐταῖς
δικασθείη, κατὰ δὲ τὼ ἑτέρω ἐκ μὲν τοῦ ἀνιέναι ἐκ
τῆς γῆς μεστὰς αὐχμοῦ τε καὶ κόνεως, ἐκ δὲ τοῦ ἑτέρου
καταβαίνειν ἑτέρας ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καθαράς. καὶ
τὰς ἀεὶ ἀφικνουμένας ὥςπερ ἐκ πολλῆς πορείας φαί- E
νεσθαι ἥκειν, καὶ ἀσμένας εἰς τὸν λειμῶνα ἀπιούσας
οἷον ἐν πανηγύρει κατασκηνᾶσθαι, καὶ ἀσπάζεσθαί τε
ἀλλήλας ὅσαι γνώριμαι, καὶ πυνθάνεσθαι τάς τε ἐκ
τῆς γῆς ἡκούσας παρὰ τῶν ἑτέρων τὰ ἐκεῖ καὶ τὰς
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὰ παρ' ἐκείναις. διηγεῖσθαι δὲ ἀλ-
λήλαις τὰς μὲν ὀδυρομένας τε καὶ κλαούσας, ἀναμι-
μνησκομένας ὅσα τε καὶ οἷα πάθοιεν καὶ ἴδοιεν ἐν 615
τῇ ὑπὸ γῆς πορείᾳ — εἶναι δὲ τὴν πορείαν χιλιε-

τὼ ἑτέρω ἐκ μὲν τοῦ ἀν.] Sic Par. A. Vat. m. Flor. *α*. Vulgo *τὸ ἕτερον*. Voces om. Vat. *Θ*. r.

E. *καὶ ἀσμένας*] Sic Par. A. Ven. Ξ. Vind. Vat. m. Flor. a. c. *α*. *γ*. Vulgo *ἀσμένως*. Dein Flor. *α*. x. Ang. *κατασκηνοῦσθαι*. Par. K. *κατασκηνῶσθαι*. Nec pauci libri *γνώριμοι*.

καὶ κλαούσας] Sic Mon. Flor. *β*. et sec. Dübner. Par. A. sec. m. Vett. editt. *καὶ κλαιούσας*.

P. 615. *πορείαν χιλιετῆ*] Par. A. *χιλίετιν*, vel potius *χιλίετην*, conf. Bekkeri Anecdot. p. 1376. Eadem forma etiam in fine huius libri servata. *χιλιέτη* ex uno Pal. A. Turr. cum Schneid.

lorum placitis mirifice consentire? De duplici illa via Ast. conferri iubet Rittersh. ad Isidor. Pelus. Epist. III, 413. Conferas etam annotationem nostram ad Gorg. p. 524. A.

σημεῖα περιάψαντας] Etiam Gorg. p. 526. B. iudex inferorum animabus signa affigit, quibus distinguantur.

D. *καὶ διακελεύοιντό οἱ ἀκούειν*] Non erat cur viri docti *διακελεύεσθαι* corrigerent. Nam optativus ponitur loco accusativi cum infinitivo, de qua structura v. ad Phaedon. p. 86. A. coll. Matth. Gr. §. 529. 3.

ἐπειδὴ αὐταῖς δικασθείη] postquam iis ius dictum esset: Demosthen. T. I. p. 486. R. *δικάζω τῷ ἀδικεῖσθαι φάσκοντι*. Deinde *κατὰ δὲ τὼ ἑτέρω* loco vulgat. *κατὰ δὲ τὸ ἕτερον* scripsimus praeeunte Bekkero. Intelliguntur enim duo ostia coeli et terrae.

E. *καὶ ἀσμένας εἰς τὸν λειμῶνα ἀπ.*] Librarii more pervulgari *ἀσμένως* scripserunt, quod ad communem loquendi consuetudinem propius accederet. Rem accuratius persequutus est Bremius Excursu XI. ad Lysiae Oratt. Select. p. 449. Deinde *εἰς τὸν λειμῶνα* adiecto articulo dicitur, quia huius prati significatio aliqua iam supra facta est verbis: *ἀφικνεῖσθαι σφᾶς εἰς τόπον τινὰ δαιμόνιον κτλ.* Accedit, quod campus ille fama satis celebratus fuit. Unde etiam Gorg. p. 524. A. legimus: *οὐ-*

τῇ — τὰς δ' αὖ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ εὐπαθείας διηγεῖσθαι καὶ θέας ἀμηχάνους τὸ κάλλος. τὰ μὲν οὖν πολλά, ὦ Γλαύκων, πολλοῦ χρόνου διηγήσασθαι· τὸ δ' οὖν κεφάλαιον ἔφη τόδε εἶναι, ὅσα πώποτέ τινα ἠδίκησαν καὶ ὅσους ἕκαστοι, ὑπὲρ ἁπάντων δίκην δεδωκέναι ἐν μέρει, ὑπὲρ ἑκάστου δεκάκις· τοῦτο δ' εἶ-
B ναι κατὰ ἑκατονταετηρίδα ἑκάστην, ὡς βίου ὄντος τοσούτου τοῦ ἀνθρωπίνου, ἵνα δεκαπλάσιον τὸ ἔκτισμα τοῦ ἀδικήματος ἐκτίνοιεν· [καὶ] οἷον εἴ πολλῶν θανάτων ἦσαν αἴτιοι, ἢ πόλεις προδόντες ἢ στρατόπεδα καὶ εἰς δουλείας ἐμβεβληκότες, ἤ τινος ἄλλης κακουχίας μεταίτιοι, πάντων τούτων δεκαπλασίας ἀλ-

B. καὶ οἷον εἴ τινες πολλῶν] Vat. Θ. Ven. Ξ. Ang. Vat. r. Flor. β. x. καὶ οἵτινες π.
πόλεις προδόντες] προδιδόντες Vind. Vat. m. Flor. a. c. α. Voci κακουχίας in Flor. x. superscriptum κακουργίας. Sed illius vocis notio patet latius et huic loco melius convenit.

τοι οὖν ἐπειδὰν τελευτήσωσι, δικάσουσιν ἐν τῷ λειμῶνι.

P. 615. πολλοῦ χρόνου διηγήσασθαι] Creberrima verbi εἶναι apud hunc genitivum ellipsis est. Legg. IV. p. 708. D: ξυμφυσῆσαι πολλοῦ χρόνου καὶ παγχάλεπον, sc. ἐστίν. Ibid. V. p. 729. E: πολλῆς εὐλαβείας — πορευθῆναι. Ibid. p. 728. D: τοῦτο δὲ νομοθέτου, int. ἐστίν. Ibid. p. 735. C: σπουδῆς δὲ μεγίστης — διερευνᾶσθαι. al.

ἐν μέρει] suo quemque ordine, quemque deinceps.

τοῦτο δ' εἶναι—] hoc autem, quod poenas deinceps decies pro singulis luant (id enim est τοῦτο), fieri solere centenis quibusque annis, quippe quum vita humana tam longa sit, ut decemplicem iniuriae poenam luere possint. Quippe vita humana centenis annis, iter autem mille annis absolvitur. Quod quidem mille annorum spatium etiam in Phaedro poenis luendis destinatum est.

B. καὶ οἷον εἴ τινες πολλῶν] Sic libri optimi atque plurimi. Quam lectionem etsi studiosissime defendit Schneiderus, tamen illud certe minime effecit, ut οἷον, quod in exemplis afferendis usurpatur, isto modo post καὶ illatum reliquo sermoni intexatur. Nimirum rectissime vidit Henr. Stephanus, cui etiam Astius assensus est, particulam καὶ esse insiticiam. Cuius origines certe neutiquam in obscuro latent. Sexcenties enim grammatici importune καὶ addiderunt, sicubi sententia aliqua alii subiicitur per epexegesin eamque ob caussam sine copulae vinculo subiungitur. Cuius rei exempla bene multa notavimus ad Protagor. p. 335. A. Gorg. p. 450. A. 459. B. al. Quae quum ita sint, licet optativi κομίζοιντο et κομίσαιντο pariter atque ἐκτίνοιεν ab ἵνα regantur, tamen post ἐκτίνοιεν ve-

γηδόνας ὑπὲρ ἑκάστου κομίσαιντο, καὶ αὖ εἴ τινας εὐεργεσίας εὐεργετηκότες καὶ δίκαιοι καὶ ὅσιοι γεγονότες εἶεν, κατὰ ταὐτὰ τὴν ἀξίαν κομίζοιντο. τῶν δὲ εὐθὺς γενομένων καὶ ὀλίγον χρόνον βιούντων πέρι C ἄλλα ἔλεγεν οὐκ ἄξια μνήμης. εἰς δὲ θεοὺς ἀσεβείας τε καὶ εὐσεβείας καὶ γονέας καὶ αὐτόχειρας φόνου μείζους ἔτι τοὺς μισθοὺς διηγεῖτο. ἔφη γὰρ δὴ παραγενέσθαι ἐρωτωμένῳ ἑτέρῳ ὑπὸ ἑτέρου, ὅπου εἴη Ἀρδιαῖος ὁ μέγας. ὁ δὲ Ἀρδιαῖος οὗτος τῆς Παμφυλίας ἔν τινι πόλει τύραννος ἐγεγόνει, ἤδη χιλιοστὸν ἔτος εἰς ἐκεῖνον τὸν χρόνον, γέροντά τε πατέρα ἀποκτείνας καὶ πρεσβύτερον ἀδελφόν, καὶ ἄλλα δὴ πολ- D

εὐεργετηκότες] V. εὐηργετηκότες, invitis Par. A. Ven. aliis plurimis.

C. ὅπου εἴη Ἀρδιαῖος] V. ὅπου ἂν εἴη, quod ex Par. ADK. Vat. Θ. Vind. Mon. Ang. Vat. m. r. Florentinis, Iustino Mart. Cohort. ad Gent. p. 101. emendatum. Ceterum Iustinus, Clemens Alex. et Plutarchus. De Ser. Num. Vind. p. 83. hominem vocant Ἀριδαῖον, quod Par. K. a pr. m. scriptum habet.

rissime colon, non comma infertur, utpote in universi enuntiati appositione.

εἴ τινας εὐεργεσίας] recte facta, bona et laudabilia facinora. Sic Phaedon. p. 113. D: τῶν εὐεργεσιῶν τιμὰς φέρονται. Homer. Odyss. X. 374: ὡς κακοεργίης εὐεργεσίη μέγ' ἀμείνων.

C. τῶν δὲ εὐθὺς γενομένων] Mira est codicum omnium consensio de lectione manifesto corrupta. Suspicor post γενομένων excidisse ἀποθανόντων, quod etiam Astio in mentem venit. Ficinus: De his vero, qui statim ac nati sunt decessere, aut breve tempus vixerunt. Loquendi genus ad Gorg. p. 523. E. Phaedon. p. 75. C. et alibi notavimus. Defendit Schneiderus librorum lectionem ex eo, quod de mortuis agatur et εὐθὺς γενομένων significet: von denen, die eben erst geboren gewesen. Sed id εὐθύς non exprimit.

καὶ γονέας καὶ αὐτόχ. φ.] Vere, opinor, coniecit Morgenstern. Symbol. p. IX. καὶ εἰς γονέας. Deinde Ast. αὐτοχειρίας legendum censet. Nisi forte praestat αὐτόχειρος, quod idem vir doctus prima libri editione de coniectura reposuit; postea, nescio cur, abiecit, sed merito nuper suscepit Hermann. Ficinus: „Erga deos autem et parentes pios vel impios, et homicidas, qui caede manus proprias polluerunt, maioribus et praemiis et poenis affectos esse narrabat. Legit igitur ἀσεβεῖς τε καὶ εὐσεβεῖς. Unde nihil lucri percipimus. Huius quoque loci integritatem Schneiderus probare conatus est, qui εἰς primum ad γονέας quoque refert, deinde illud etiam ad αὐτόχειρας alia positum significatione referendum censet. Contorta sane loci interpretatio.

λά τε καὶ ἀνόσια εἰργασμένος, ὡς ἐλέγετο. ἔφη οὖν τὸν ἐρωτώμενον εἰπεῖν, Οὐχ ἥκει, φάναι, οὐδ᾽ ἂν ἥξει δεῦρο. Cap. XIV. Ἐθεασάμεθα γὰρ οὖν δὴ καὶ τοῦτο τῶν δεινῶν θεαμάτων· ἐπειδὴ ἐγγὺς τοῦ στομίου ἦμεν μέλλοντες ἀνιέναι καὶ τἆλλα πάντα πεπονθότες, ἐκεῖνόν τε κατείδομεν ἐξαίφνης καὶ ἄλλους σχεδόν τι αὐτῶν τοὺς πλείστους τυράννους· ἦσαν δὲ καὶ ἰδιῶταί τινες τῶν μεγάλα ἡμαρτηκότων. οὓς οἰο-
E μένους ἤδη ἀναβήσεσθαι οὐκ ἐδέχετο τὸ στόμιον, ἀλλ᾽ ἐμυκᾶτο, ὁπότε τις τῶν οὕτως ἀνιάτως ἐχόντων εἰς πονηρίαν ἢ μὴ ἱκανῶς δεδωκὼς δίκην ἐπιχειροῖ ἀνιέναι. ἐνταῦθα δὴ ἄνδρες, ἔφη, ἄγριοι, διάπυροι ἰδεῖν, παρεστῶτες καὶ καταμανθάνοντες τὸ φθέγμα,

D. οὐδ᾽ ἂν ἥξει] Sic Par. ADK. Vind. Mon. Ang. Vat. m. Flor. a. c. x. α. β. γ. et Iustinus Mart. Vulgo ἥξοι.

Cap. XIV. σχεδόν τι αὐτῶν] Iust. M. αὐτοῦ, probante Stephano. Sed recte monuit Astius verba sic cohaerere: καὶ ἄλλους, σχεδόν τι τοὺς πλείστους αὐτῶν τυράννους, sc. ὄντας.

E. ἄγριοι, διάπυροι] Sic Par. ADK. Vat. Θ. Vind. Mon. Ang. Vat. m. r. Florentini. Vulgo post ἄγριοι insertum est καί, quod etiam Eusebius, Theodoretus et Clem. Al. omittunt.

διαλαβόντες ἦγον] Sic Par. K. Mon. Ang. Vat. r. Flor. α. β. a. x. et pr. Par. AD. Vat. Θ. cum Iustino Mart. Legebatur τοὺς μὲν ἰδίᾳ λαβόντες, quod praefert Winckelm.

P. 616. ἐπ᾽ ἀσπαλάθων κνάπτοντες] Sic Vind. Mon. Vat.

οὐδ᾽ ἂν ἥξει] En satis certum exemplum futuri indicativi cum ἂν copulati. Nam paucissimi libri ἥξοι tuentur, quod Stephan. exhibuit. Apolog. p. 29. C: ὡς, εἰ διαφευξοίμην, ἤδη ἂν ὑμῶν οἱ υἱεῖς — διαφθαρήσονται, ubi vulgo διαφθαρήσοιντο. Phaedon. p. 61. C. οὐδ᾽ ὁπωστιοῦν ἄν σοι ἑκὼν εἶναι πείσεται, ubi tamen aliquot codd. ἂν omittunt. Sed exempla structurae dederunt praeter eos, quos laudavit Schaeferus ad Gregor. Corinth. p. 66. Werferus in Actis Philolog. Monacc. T. I. P. I. p. 103. P. II. p. 248. ibid. p. 252. et A. Matth. Gr. §. 599. d. p. 1410. sqq. ed. 3. Usum loquendi alii aliter declarare conati sunt. conf. praeter Matthiaeum imprimis G. Hermann. De ἂν particula Libr. I. c. 8. p. 31. et Rost. Gr. Gr. §. 120. c. β. p. 611. edit. 7. Significat autem Ardiaeum pro scelerum suorum magnitudine nec reversurum esse, utpote perpessurum aeterna supplicia. Censuit enim Plato, animos aeternis poenis cruciari, ubi sint plane insanabiles. Quam sententiam defendit etiam Gorg. p. 526. B. Phaedon. p. 113. D. sqq. iuxta cum iis, qui νεκυίας scripserunt, ut Aeschines Socraticus, qui vocatur, in Axiocho §. 21.

Cap. XIV. ἦσαν δὲ καὶ ἰδιῶταί τινες] Cave hic ἦσαν pro παρῆσαν positum putes; v. ad Protagor. p. 315. E. Sententia est: erant vero etiam aliqui privati ex eorum numero, qui magna perpetraverant facinora.

τοὺς μὲν διαλαβόντες ἦγον, τὸν δὲ Ἀρδιαῖον καὶ ἄλλους ξυμποδίσαντες χεῖράς τε καὶ πόδας καὶ κεφαλήν, 616 καταβαλόντες καὶ ἐκδείραντες, εἷλκον παρὰ τὴν ὁδὸν ἐκτὸς ἐπ' ἀσπαλάθων κνάπτοντες, καὶ τοῖς ἀεὶ παριοῦσι σημαίνοντες, ὧν ἕνεκά τε ταῦτα ὑπομένοιεν καὶ εἰς ὅ τι εἰς τὸν τάρταρον ἐμπεσούμενοι ἄγοιντο. ἔνθα δὴ φόβων, ἔφη, πολλῶν καὶ παντοδαπῶν σφίσι γεγονότων τοῦτον ὑπερβάλλειν τὸν φόβον, μὴ γένοιτο ἑκάστῳ τὸ φθέγμα, ὅτε ἀναβαίνοι, καὶ ἀσμενέστατα ἕκαστον σιγήσαντος ἀναβῆναι. καὶ τὰς μὲν δὴ δίκας τε καὶ τιμωρίας τοιαύτας τινὰς εἶναι, καὶ B αὖ τὰς εὐεργεσίας ταύταις ἀντιστρόφους· ἐπειδὴ δὲ τοῖς ἐν τῷ λειμῶνι ἑκάστοις ἑπτὰ ἡμέραι γένοιντο,

m. Flor. β. γ. Clemens Alex. Vulgo *κνάμπτοντες*, quod tueri Schneiderus non debebat. De scriptura verbi v. Dorvill. Misc. Obss. Vol. IX. T. I. p. 118 sqq. Dobree ad Aristoph. Plut. p. 76. ed. Lips. Ducker. ad Thucyd. T. I. p. 478. ed. Lips. Mox verba *ταῦτα ὑπομένοιεν* om. Vat. Θ. Vind. Par. ADK. Mon. Ang. Vat. m. Florentini sex et pr. Ven. Ξ. quae tamen liquido testatur vera esse Par. A. Dein Par. A. Vind. Vat. m. Flor. a. c. γ. *καὶ εἰς ὅ τι εἰς τὸν τάρτ.* quod recepi. Vulgo *καὶ ὅτι εἰς τ.*

τοῦτον ὑπερβάλλειν τὸν φόβον] In Par. A. secundum repetitam collationem scriptum extat *τούτων*. Dein *τὸν φόβον* om. Vat. Θ. Par. A. K. Mon. Flor. β. γ. x. Bas. 2. et Iustinus M. Non sum ausus nunc expungere. Dehinc vulgo legebatur sic: *φόβον,*

E. *διάπυροι ἰδεῖν*] V. ad Phaed. p. 84. C. — *τὸ φθέγμα*, i. e. mugitum, quem edebat immanis ille hiatus.

τοὺς μὲν διαλαβόντες ἦγον] Erunt qui amplectantur veterem lectionem *ἰδίᾳ λαβόντες ἦγον*, seorsum abducebant. Dio Chrysost. Orat. LXXVIII. p. 661. A: *ἰδίᾳ ἕκαστον ἀπολαμβάνων καὶ ἀθρόους νουθετῶν*. v. Wyttenbach. ad Plutarch. de S. N. V. p. 109 sq. Sed voci *ἰδίᾳ* nihil in sequentibus respondet. Quocirca recte, opinor, Bekker. scripsit *διαλαβόντες*. Cuius verbi elegantiam non percipientes librarii *ἰδίᾳ λαβόντες* correxerunt. Etenim *διαλαμβάνειν τινά* est aliquem medium comprehendere, einen am Leibe umfassen. Plutarch. Anton. c. 33: *διαλαμβάνων τοὺς νεανίσκους ἐτραχήλιζεν*. Ergo sententia haec est: alios violenter comprehensos abducebant; Ardiaeum autem ceterosque, constrictis manibus, pedibus et capite, humi deiectos et excarnificatos traxerunt iuxta viam foras, super aspalathi spinis laniantes. De dictione *ἐπ' ἀσπαλάθων κνάπτειν*, super tribulis lacerare, v. Wesseling. ad Herodot. I, 92. Tom. V. p. 108. ed. Schweigh. et Valckenar. ad III. 108. T. V. Vol. II. p. 109.

P. 616. B. *τοῖς ἐν τῷ λειμῶνι ἑκάστοις*] Iunge: *τοῖς ἐν τῷ λειμῶνι ἡμέραι γένοιντο*

ἀναστάντας ἐντεῦθεν δεῖν τῇ ὀγδόῃ πορεύεσθαι, καὶ ἀφικνεῖσθαι τεταρταίους ὅθεν καθορᾶν ἄνωθεν διὰ παντὸς τοῦ οὐρανοῦ καὶ γῆς τεταμένον φῶς εὐθύ, οἷον κίονα, μάλιστα τῇ Ἴριδι προςφερῆ, λαμπρότερον δὲ καὶ καθαρώτερον. εἰς ὃ ἀφικέσθαι προελθόντες ἡμερησίαν ὁδόν, καὶ ἰδεῖν αὐτόθι κατὰ μέσον
C τὸ φῶς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὰ ἄκρα αὐτοῦ τῶν δεσμῶν τεταμένα· εἶναι γὰρ τοῦτο τὸ φῶς ξύνδεσμον τοῦ

εἰ μυκήσαιτο τὸ στόμιον· καὶ ἀσμενέστατα ἕκαστον κτλ., quae mutavit Bekker. ex Paris. A D K. Vat. Θ. Mon. Vat. r., consentientibus Flor. β. γ. x. et Iustino M.

B. *τῇ Ἴριδι προςφερῆ*] Sic Par. ADK. Vat. Θ. Vind. Mon. Ang. Vat. m. r. et Florentini omnes. Vulgo *προςφερές*. Mox *προελ-*

ἑπτὰ ἑκάστοις. Monui, ne quis *τοῖς ἑκάστοις* connectat.

ἀφικνεῖσθαι τεταρταίους ὅθεν —] h. e. et pervenisse quatriduo in locum, unde desuper spectaverint lucem recta tensam per totum coelum ac terram, veluti columnam, maxime Iridi similem, sed splendidiorem ac puriorem, ad quam pervenerint confecto unius diei itinere. Lucis columna, iudice Boeckhio De Platon. Systemate Coelest. Globor. p. VI. significatur galaxias. Quam sententiam probavit etiam Schleiermacherus. Videtur ista lucis columna per totam rerum universitatem, ex uno coeli polo ad alterum extenta esse, ita ut etiam per mediam terram, secundum Platonem in medio universi sitam, permeare putanda sit. Quod autem cum iride comparatur, id ad colorem spectare, proxima verba docent. Loco vulg. *προςφερές* plurimorum optimorumque librorum auctoritate *προςφερῆ* dedimus, de quo genere attractionis dictum est ad libr. VI. p. 485 D.

C. *τὸ φῶς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ — τεταμένα*] Schleiermacherus, qui luminis columnam intelligit circulum lacteum coelum cingentem et continentem, *τὰ ἄκρα* nulla nisi coeli eiusque polos cogitari posse arbitratur. Quamobrem Platonem scripsisse coniecit *τὰ ἄκρα αὐτοῦ ἐκ τῶν δεσμῶν*, seine Enden an diesen Bändern ausgespannt. Cui sententiae Schneiderus ita adversatur, ut nulla mutatione opus esse dicat, si ad medium axem, h. e. usque ad centrum terrae ipsiusque mundi pertinentia vincula cogitemus ab extremis sphaeris radiorum instar ad fusum Necessitatis circa centrum stantem porrecta et utrinque nexa, quorum vinculorum ope vertente fuso totus mundus cum omnibus sphaeris convertatur. Quod ex parte verum videtur. Nimirum verba hunc in modum iungenda sunt: *καὶ ἰδεῖν αὐτόθι τεταμένα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὰ ἄκρα τῶν δεσμῶν αὐτοῦ* (sc. *τοῦ οὐρανοῦ*) *κατὰ μέσον τὸ φῶς*, ibique sese vidisse extremitates vinculorum coeli suspensas ex coelo et ad mediam lucis columnam extentas. Quod quomodo intelligendum sit, proximis verbis declaratur. Lux enim ista continere iudicatur totum coelum vel rerum universitatem, quandoquidem voc. *οὐρανός* universus mundus significatur, v. ann. ad Timaeum p. 27. A. qui h. l. vocatur etiam *ἡ περιφορά*. Quo-

οὐρανοῦ, οἷον τὰ ὑποζώματα τῶν τριήρων, οὕτω πᾶσαν ξυνέχον τὴν περιφοράν· ἐκ δὲ τῶν ἄκρων τεταμένον Ἀνάγκης ἄτρακτον, δι' οὗ πάσας ἐπιστρέφεσθαι τὰς περιφοράς· οὗ τὴν μὲν ἠλακάτην τε καὶ τὸ ἄγκιστρον εἶναι ἐξ ἀδάμαντος, τὸν δὲ σφόνδυλον μικτὸν ἔκ τε τούτου καὶ ἄλλων γενῶν. τὴν δὲ τοῦ σφονδύλου φύσιν εἶναι τοιάνδε· τὸ μὲν σχῆμα οἵαπερ ἡ τοῦ D

θόντες Par. A. Ven. Ξ. Vind. Ang. Vat. m. Flor. a. c. x. α. γ. Vulgo erat προελθόντας, quod retinuit Bekker.

C. αὐτοῦ τῶν δεσμῶν τ.] Sic Par. ADK. Vat. Θ. Mon. Ang. Vat. m. Flor. β. pro vulg. τῶν δεσμῶν αὐτοῦ. Vat. r. ἐκ τῶν δεσμῶν, omisso αὐτοῦ.

circa aptissime additur οἷον τὰ ὑποζώματα τῶν τριήρων. Quippe ὑποζώματα navium dicti sunt funes, qui a prora ad puppim tanquam succingula quaedam extendebantur, quo naves firmius constringerentur, qui tormenta a Latinis vocantur, de quibus Isidor. Orig. 19, 4. 4. Tormentum funis in navibus longus, qui a prora ad puppim extenditur, quo magis constringantur. Tormenta autem a tortu dicta restes funesque. Vocabuli usum docte illustravit A. Boeckhius in opere: Urkunden über das Seewesen d. att. Staat. p. 133—138. pristinis confutatis erroribus. Itaque lucis illa columna (axis universi) catenus cum istis tormentis vel funibus navalibus comparatur, quod vi sua omnem rerum universitatem constringat, licet ei non extrinsecus sit circumfusa, sed intus per medium mundum ab uno polo ad alterum extenta sit. Non inepte comparaveris Philolai ἑστίαν τοῦ παντός, quam ille etiam Διὸς οἶκον et βωμόν τε καὶ συνοχὴν καὶ μέτρον φύσεως atque Διὸς φυλακὴν appellavit. v. Stob. Ecl. Phys. I. p. 488. coll. 452. ed. Heer. Plutarch. Placit. Phil. III. 11. Aristot. De coel. II. 12. Chalcid. in Tim. p. 219.

ἐκ δὲ τῶν ἄκρων—] Ex his ipsis vinculorum verticibus ad mediam lucis columnam (axem) colligatis aptus nexusque dicitur esse Necessitatis fusus, quo mundi sphaerae vertantur et agitentur. Similiter Parmenides finxit Necessitatem Ἀνάγκην vel Δίκην coeli habenas moderantem atque universi κυβερνήτην καὶ κληδοῦχον. v. Parm. Fragm. ap. Karsten. p. 42. v. 127. Stob. Eclogg. Phys. I. 23. p. 482 sqq. Plut. Placit. Phil. I. 25. et quae de hoc illius decreto disputavit Karsten. in Parm. Reliqq. p. 235 sqq. De vocabulo ἄτρακτος disseruit Lobeck. in Ῥηματικῷ p. 95. ann. 35. Locum hunc Platonis tractat Proclus in Tim. p. 284. 9. a fin. Theol. Platon. VI. 23. p. 405. Instructus autem ἄτρακτος est scapo et hamo (ἠλακάτῃ καὶ ἀγκίστρῳ) eoque adamantino, i. e. longe firmissimo. Nam ἀδάμας dicitur ferrum indomitum, durissimum. Sic dira Necessitas apud Horat. Carm. III. 24. 5: summis verticibus figit clavos adamantinos; ubi plura de hoc usu intpp.

D. τὸ μὲν σχῆμα οἷαπερ ἡ τοῦ ἐνθάδε] figura qui-

ἐνθάδε· νοῆσαι δὲ δεῖ ἐξ ὧν ἔλεγε τοιόνδε αὐτὸν εἶναι, ὥςπερ ἂν εἰ ἐν ἑνὶ μεγάλῳ σφονδύλῳ κοίλῳ καὶ ἐξεγλυμμένῳ διαμπερὲς ἄλλος τοιοῦτος ἐλάττων ἐγκέοιτο ἁρμόττων, καθάπερ οἱ κάδοι οἱ εἰς ἀλλήλους ἁρμόττοντες· καὶ οὕτω δὴ τρίτον ἄλλον καὶ τέταρτον καὶ ἄλλους τέτταρας. ὀκτὼ γὰρ εἶναι τοὺς
E ξύμπαντας σφονδύλους, ἐν ἀλλήλοις ἐγκειμένους, κύκλους ἄνωθεν τὰ χείλη φαίνοντας, νῶτον συνεχὲς

D. *καθάπερ οἱ κάδοι*] Sic Par. A. Vat. Θ. Ven. Ξ. Vind. Vat. m. r. Flor. a. c. α. γ. Vulgo *κάδδοι*.

dem talem, qualis eius verticilii est, quo nos utimur.

τοιόνδε αὐτὸν εἶναι — ἁρμόττοντες] Verticillum ait cavum esse atque insertos habere alios minores verticillos apte inter se nexos atque iunctos, ita ut omnino numero sint octoni. Significantur octo orbes corporum coelestium, quae circa terram in medio rerum universitatis positam volvuntur, quorum extimus est summi coeli sive fixarum stellarum; vid. Timaeum p. 36. A—E. et quae ibi exposuimus. Ibid. p. 38. D. E. Legg. VII. p. 821. sqq. Itaque extimus verticillus est stellarum inerrantium, quo inclusi tenentur verticilli sive orbes Saturni, Jovis, Martis, Mercurii, Veneris, Solis et Lunae. Ista vero verticillorum sibi invicem insertorum convenientia ultro nos admonet Parmenidis *στεφάνας περιπεπλεγμένας ἐπαλλήλους*, de quibus v. Stobaeus Eclogg. Phys. I. p. 482. ed. Heer.

κύκλους ἄνωθεν τὰ χείλη φ.] H. e. *ὡς κύκλους*, labia sua margines zonarum latitudines tanquam circulos ostentantes superne vel desuper, nempe si quis eos desuper spectet. Fuit enim Er eductus in celsiores lucis regiones.

νῶτον συνεχὲς — ἠλακάτην] unius verticilli tergum continuum efficientes circa hamum, sc. fusi Necessitatis. Nimirum zona zonae iuncta apparet, ut unum efficiatur tergum continuum. Dixit de his Plutarch. Symposiac. IX. p. 745. F. locum respexit Themist. Orat. XXXII. p. 356. B. C. Ceterum *νῶτον* coelo tribuitur etiam in Phaedro p. 247. C. *ἔστησαν ἐπὶ τῷ τοῦ οὐρανοῦ νώτῳ*.

E. *διὰ μέσου τοῦ ὀγδόου δ. ἐλ.*] scapum penitus per medium octavum (h. e. Lunam) esse adactum; die Stange sei durch den achten mitten hindurch getrieben, quo firmius scilicet omnes denique contineantur, ita ut, ubi spectentur superne, unum tanquam tergum efficere videantur. Terrae quod hic nulla mentio iniecta est, meminisse debemus, eam in medio universo fixam stare neque in modum sphaerarum agitari. conf. Tim. p. 40. B. ibique annot. nostram.

τὸν μὲν οὖν πρῶτόν τε — τοῦ δευτέρου.] Ex coloribus deinde singulis orbibus attributis perspicuum fit, quo ordine illi collocati fingantur. Nam quod *τοῦ μεγίστου* orbis *ποικίλος* vocatur nihil melius potest in coeli extimi fixarum stellarum varietate distincti naturam convenire. Septimus au-

ἑνὸς σφονδύλου ἀπεργαζομένους περὶ τὴν ἠλακάτην· ἐκείνην δὲ διὰ μέσου τοῦ ὀγδόου διαμπερές ἐληλάσθαι. τὸν μὲν οὖν πρῶτόν τε καὶ ἐξωτάτω σφόνδυλον πλατύτατον τὸν τοῦ χείλους κύκλον ἔχειν, τὸν δὲ τοῦ ἕκτου δεύτερον, τρίτον δὲ τὸν τοῦ τετάρτου, τέταρτον δὲ τὸν τοῦ ὀγδόου, πέμπτον δὲ τὸν τοῦ ἑβδόμου, ἕκτον δὲ τὸν τοῦ πέμπτου, ἕβδομον δὲ τὸν

E. ἕκτον δὲ τὸν τοῦ πέμπτου] τοῦ δευτέρου Vat. Θ. Mon. Flor. β. Vat. r. et pr. Par. D. cum edit. Bas. 2.

tem quod vocatur λαμπρότατος, cogitandum est de Sole. A quo quidem octavus colorem vel lucem suam recipere dicitur, ut apertum sit hic Lunam significari. Iam vero secundus et quintus quod vocantur colore inter se similes, illis flaviores, Saturni et Mercurii fit indicium, quorum alter Φαίνων, alter Στίλβων appellatus est. v. Aristot. De mundo II. 8. Cicer. De nat. deor. II. 20., ubi conf. intpp. Plutarch. Moral. p. 1029. B. Tertius porro, cui color candidissimus adscribitur, aperte intelligitur Iupiter, cuius stella ideo φαέθων est dicta, utpote luce candidissima radians. v. intpp. ad Cicer. l. c. Iam vero orbis quartus, isque subrubicundus, Martis est, qui ideo audiit ὁ πυρόεις, de quo praeter Cicer. l. c. conf. Lydus De mensibus Cap. V. p. 18. Plotin. p. 140. A. Denique sextus orbis, qui dicitur δεύτερον λευκότητι χρῶμα referre, non alius est nisi Veneris, Graece φωσφόρος, Latine Lucifer appellatus, de quo rursus Cicer. l. c. coll. Platon. Epinom. p. 987. B. Tim. Locr. p. 96. E. 97. A. et Plat. Tim. p. 38. D. Itaque dubitari non potest, quin ordo sphaerarum coelestium hic idem sit qui in Timaeo est significatus, ut errasse censendi sint qui Platonem hoc loco putarunt alia statuisse. Atque cum hac ratione prorsus conveniunt etiam ea, quae deinde de celeritate et motu orbium exponuntur. Nam quod interiores septem circuli contrario motu atque extimus circulus circumverti dicuntur, de coeli fixarum stellarum motu ceteris orbibus contrario perspicue explicatum est etiam in Timaeo p. 35. A. sqq. imprimis p. 36. B. Epin. p. 612. Luna porro (ὁ ὄγδοος) quod celerrime dicitur ferri, pertinet hoc eo, quod illa cursum suum brevissimo temporis spatio conficere visa est. Praeterea sol, Venus et Mercurius etiam Tim. p. 38. D. celeritatis nomine consociantur, de quo decreto conf. etiam Timaeus Locr. p. 96. E., ubi Venus et Mercurius ἰσόδρομοι ἀελίῳ vocantur, nimirum quia Mercurius a Sole non longius unius signi intervallo abire putabatur, nec Venus duorum signorum intervallo remotius illinc discedere. v. Cicer. De nat. deor. II. 20. coll. Macrob. in Somn. Scip. II. 4. Iam vero quod tertius celeritatis locus Marti, quartus autem Iovi et Mercurio tribuitur, istud quoque egregie concordat cum Timaeo p. 36. B. C. D. E., ubi v. explicatt. Quanquam ibi minus definite ea de re explicatum est. Itaque in his nihil quidquam reperitur, quod non probabilem explicatio-

τοῦ τρίτου, ὄγδοον δὲ τὸν τοῦ δευτέρου. καὶ τὸν μὲν τοῦ μεγίστου ποικίλον, τὸν δὲ τοῦ ἑβδόμου λαμπρότατον, τὸν δὲ τοῦ ὀγδόου τὸ χρῶμα ἀπὸ τοῦ
617 ἑβδόμου ἔχειν προςλάμποντος, τὸν δὲ τοῦ δευτέρου καὶ πέμπτου παραπλήσια ἀλλήλοις, ξανθότερα ἐκείνων, τρίτον δὲ λευκότατον χρῶμα ἔχειν, τέταρτον δὲ ὑπέρυθρον, δεύτερον δὲ λευκότητι τὸν ἕκτον. κυκλεῖσθαι δὲ δὴ στρεφόμενον τὸν ἄτρακτον ὅλον μὲν τὴν αὐτὴν φοράν· ἐν δὲ τῷ ὅλῳ περιφερομένῳ τοὺς μὲν ἐντὸς ἑπτὰ κύκλους τὴν ἐναντίαν τῷ ὅλῳ ἠρέμα

P. 617. τὸν ἕκτον] Verbum ὑπερβάλλει vulgo post τὸν ἕκτον additum om. Par. ADK. Vat. Θ. Vind. Mon. Angel. Vat. r. Flor. a. c. x. α. Reiecerunt illud Turr. Deinde pro δή vett. editt. δεῖ, quod ex libris non paucis emendatum.

B. τρίτον δὲ φορᾷ] V. τὸν τρίτον δὲ φ., quod e Mon. Flor. β. emendatum. Adhaesit nimirum τὸν per ultimam syllabam vocabuli proxime antegressi; quo extruso demum loco sua constat perspicuitas. Itaque nos quidem neutiquam assentimur Schneinem habeat, dummodo Platonem statuamus in iis exornandis eadem de rerum universitate decreta sequutum esse, quae ab eo in Timaeo explicata sunt. Una tamen restat loci difficultas. Quaeritur enim, quorsum ea pertineant, quae de circulorum divinorum labiis eorumque magnitudine vel potius latitudine exponuntur, quandoquidem orbi extimo margo latissimus, sexto sive Veneri amplitudine secundus, tertius Marti, quartus Lunae, quintus Soli, sextus Mercurio, septimus Iovi, octavus Saturno assignatur. Ista vero fatendum est Cimmeriis tenebris obtecta videri, necdum a quoquam satis sunt dilucidata. Contulisse tamen iuvabit quae de iis exposuerunt Schaubach Gesch. der gr. Astronom. p. 406. Fries Gesch. d. Philos. T. I. p. 334. Schleiermacher. Germ. Interp. p. 622 sq. Hier. Müller. ad Vers. Germ. p. 762 sq. Omnino autem Plato videtur sphaerarum zonam qualis sensibus appareret vel secundum rationem Pythagoricam quandam definire voluisse.

P. 617. B. στρέφεσθαι δὲ αὐτὸν —] Int. τὸν ἄτρακτον.

τῶν κύκλων αὐτοῦ] sc. τοῦ ἀτράκτου, a fuso effectis vel inde suspensis.

βεβηκέναι Σειρῆνα] Singulis orbibus coelestibus singulae adduntur Sirenes, quarum unaquaeque unum tonum emittit, ut ex octo vocibus una efficiatur harmonia. Nimirum cogitandum est de octachordo Pythagorico, de cuius rationibus explicavimus in Commentariis ad Timaeum p. 35. A. sqq. = p. 141 sqq. ed. Goth. Huic enim illi cantum sphaerarum comparaverunt. conf. Cicer. De nat. deor. I. 33. Audias Macrob. in Somn. Scipion. II. 3. „Hinc Plato in republica sua, quum de sphaerarum coelestium volubilitate tractaret, singulas ait singulis orbibus insi-

περιφέρεσθαι, αὐτῶν δὲ τούτων τάχιστα μὲν ἰέναι τὸν ὄγδοον, δευτέρους δὲ καὶ ἅμα ἀλλήλοις τόν τε B
ἕβδομον καὶ ἕκτον καὶ πέμπτον· τρίτον δὲ φορᾷ ἰέναι, ὡς σφίσι φαίνεσθαι, ἐπανακυκλούμενον τὸν τέταρτον· τέταρτον δὲ τὸν τρίτον καὶ πέμπτον τὸν δεύτερον. στρέφεσθαι δὲ αὐτὸν ἐν τοῖς τῆς Ἀνάγκης γόνασιν. ἐπὶ δὲ τῶν κύκλων αὐτοῦ ἄνωθεν ἐφ' ἑκάστου βεβηκέναι Σειρῆνα συμπεριφερομένην, φωνὴν μίαν ἱεῖσαν, ἕνα τόνον· ἐκ πασῶν δὲ ὀκτὼ οὐσῶν μίαν ἁρμονίαν ξυμφωνεῖν. ἄλλας δὲ καθημένας πέ- C

dero articulum inde defendenti, quod subinde etiam praedicato adiungitur. Tenuerunt tamen illum etiam Turr. et Hermann.

φωνὴν μίαν ἱεῖσαν, ἕνα τόνον] Sic Par. A. Vind. Ang. Vat. m. Flor. a. c. γ. et marg. Flor. x. cum Proclo in Polit. p. 357, 5. in Tim. p. 259, 27. Plutarcho de anim. procreat. p. 1029. C. Ficinus: vocem unam, tonum unum videlicet, emittentem. Vulgo *ἀνάτονον*. Non pauci libri *ἀνὰ τόνον*, quod etiam in *ἀνάτονον* latere videtur.

dere, significans sphaerarum motu cantum numinibus exhiberi, nam *Siren dea canens* Graeco intellectu valet." Haec autem interpretatio si vera est, patet non esse *ἀνὰ τόνον* aut *διάτονον* scribendum, sed legendum potius *ἕνα τόνον*, quod tuetur etiam Proclus in Polit. p. 367. v. 15. in Timaeum p. 259. v. 27. Plutarch. De Anim. Procreat. p. 1029. C. Nimirum additum *ἕνα τόνον* per epexegesin est praecedenti *φωνὴν μίαν*. Nam quod Hermannus contendit *ἀνὰ τόνον* distributive esse accipiendum, vereor ne id linguae consuetudini adversetur, quae huic praepositionis usui apud numeralia tantum locum concessit. Itaque saltem *ἀν' ἕνα τόνον* scribendum fuit. Ceterum cavendum est, *ἁρμονίας* nomine ne in fraudem inducamur. Quippe harmonia veteribus musicis non fuit concentus vocum disparium certa quadam sonorum lege simul sonantium: qualem nos hodie fere intelligimus, quem illi concentum potius symphoniae nomine insignivisse reperiuntur; sed voluerunt eam esse aptam concinnamque variorum sonorum consecutionem secundum tonorum genera ex artis lege compositam, qualis in melodia, quam hodie dicimus, cernitur. Nec vero harmonia confundenda est cum homophonia vel homotonia, sicuti a nonnullis in hoc loco interpretando factum est. Diximus de his rebus in Commentatione, cui titulum fecimus: Musica ex Platone, edita Lipsiae 1846. 4. p. 24 sqq. Itaque sphaerarum cantus in eo positus esse putari debet, quod dum corpora mundana orbibus suis volvuntur, ordine deinceps soni octachordi exaudiuntur vel emittuntur, quippe quum mathematicae rationes motus illorum cum mathematicis sonorum octachordo comprehensorum rationibus planissime conveniant. Dilucide rem ex-

C ρὶξ δι' ἴσου τρεῖς, ἐν θρόνῳ ἑκάστην, θυγατέρας τῆς Ἀνάγκης, Μοίρας, λευχειμονούσας, στέμματα ἐπὶ τῶν κεφαλῶν ἐχούσας, Λάχεσίν τε καὶ Κλωθὼ καὶ Ἄτροπον, ὑμνεῖν πρὸς τὴν τῶν Σειρήνων ἁρμονίαν, Λάχεσιν μὲν τὰ γεγονότα, Κλωθὼ δὲ τὰ ὄντα, Ἄτροπον δὲ τὰ μέλλοντα. καὶ τὴν μὲν Κλωθὼ τῇ δεξιᾷ χειρὶ ἐφαπτομένην συνεπιστρέφειν τοῦ ἀτράκτου τὴν ἔξω περιφοράν, διαλείπουσαν χρόνον, τὴν δὲ Ἄτροπον τῇ ἀριστερᾷ τὰς ἐντὸς αὖ ὡσαύ-
D τως· τὴν δὲ Λάχεσιν ἐν μέρει ἑκατέρας ἑκατέρᾳ τῇ χειρὶ ἐφάπτεσθαι. Cap. XV. Σφᾶς οὖν, ἐπειδὴ ἀφικέσθαι, εὐθὺς δεῖν ἰέναι πρὸς τὴν Λάχεσιν. προφήτην οὖν τινα σφᾶς πρῶτον μὲν ἐν τάξει διαστῆσαι, ἔπειτα λαβόντα ἐκ τῶν τῆς Λαχέσεως γονάτων

C. *Κλωθὼ δὲ τὰ ὄντα*] Monac. *τὰ παρόντα* ac deinde *γεγονότα* pro *μέλλοντα*. Proxima *καὶ τὴν μ. Κλωθὼ* scribit sic: *Κλωθὼ δὲ τῇ δ. χ.*

Cap. XV. E. *ὁπόστος εἰλήχειν*] V. *εἴληφε*. Contra *εἴ-*

posuit Censorinus De die natali cap. XIII. p. 57 sqq. ed. Havercamp. Quanquam iudice Pythagora dulcissima illa melodia, quam astra concinunt, a mortalibus non percipitur propter vocis magnitudinem, quam capere aurium nostrarum angustiae non possunt. De Sirenibus globis coelestibus a Platone impositis disputat Proclus ad Cratylum p. 93. ed. Boisson. et in Fragmento Commentarii *εἰς τὸν ἐν πολιτείᾳ μῦθον* ab Angelo Maio in Auctoribus Classicis ex codd. Vaticanis editt. Romae 1828. Vol. I. publicato, quod Osannus typis repeti iussit in Zimmermanni Diario: Zeitschrift f. Alterthumswiss. Vol. IX. ann. 1842. p. 602 sqq. Tractarunt locum etiam Plutarch. Sympos. IX. 14. p. 745. D. et Heraclid. Pont. De Alleg. Homer. p. 44. ed. Schow.

C. *Μοίρας, λευχειμονούσας*] Parcae, aequalibus inter se spatiis distantes, sphaerarum harmoniae ita accinunt, ut una praesentia, altera praeterita, tertia futura tempora canat. Magnifica profecto haec imago est, cuius sublimitatem nemo non sentiat. Ceterum haec quoque respexit Plutarchus De Fat. p. 568. D. E. Sympos. IX. p. 745. F., ut iam Ast. annotavit. Addimus Proclum Theol. Plat. VI. 13. 23. p. 407. extr. sq. p. 409. Aristot. De mundo VII. 7. Stob. Ecl. I. 23. Lyd. De mensib. p. 107.

Cap. XV. D. *προφήτην οὖν τινα σφᾶς — πρ.*] Proclus in Alcibiad. I. p. 143. ed. Creuzer.: *Καὶ γὰρ οἱ θεοὶ τοὺς βίους ταῖς ψυχαῖς προτείνουσι, καὶ ἑλομέναις ἀποπληροῦσι τὰ πρέποντα τοῖς βίοις· καὶ οὕτω μὲν δὴ τὸ αὐτεξούσιον ἐν μέσῃ τῇ προνοίᾳ περιέχεται καὶ κινούμενον καὶ ὁριζόμενον ἐκεῖθεν καὶ τῷ μέσῳ στρεφόμενον. καὶ ταῦτα*

κλήρους τε καὶ βίων παραδείγματα, ἀναβάντα ἐπί τι βῆμα ὑψηλὸν εἰπεῖν· Ἀνάγκης θυγατρὸς κόρης Λαχέσεως λόγος. Ψυχαὶ ἐφήμεροι, ἀρχὴ ἄλλης περιόδου θνητοῦ γένους θανατηφόρου. οὐχ ὑμᾶς δαί- E
μων λήξεται, ἀλλ' ὑμεῖς δαίμονα αἱρήσεσθε. πρῶτος δ' ὁ λαχὼν πρῶτος αἱρείσθω βίον, ᾧ συνέσται ἐξ ἀνάγκης. ἀρετὴ δὲ ἀδέσποτον, ἣν τιμῶν καὶ ἀτιμάζων πλέον καὶ ἔλαττον αὐτῆς ἕκαστος ἕξει. αἰτία ἑλομένου· θεὸς ἀναίτιος. Ταῦτα εἰπόντα ῥῖψαι ἐπὶ πάντας τοὺς κλήρους, τὸν δὲ παρ' αὑτὸν πεσόντα ἕκαστον ἀναιρεῖσθαι, πλὴν οὗ· ἓ δὲ οὐκ ἐᾶν. τῷ
δὲ ἀνελομένῳ δῆλον εἶναι, ὁπόστος εἰλήχειν. μετὰ δὲ 618
τοῦτο αὖθις τὰ τῶν βίων παραδείγματα εἰς τὸ πρόσθεν σφῶν θεῖναι ἐπὶ τὴν γῆν, πολὺ πλείω τῶν

ληχε Ven. Ξ. Vind. Ang. Vat. m. Flor. a. c. γ. Bekkerus Schneid. Turr. Hermann. ex Par. A. εἰλήχειν. Verissime. Nam plusquamperfectum unice aptum. De tertia persona in ειν terminata v. Matthiae Gr. §. 198. 4. et qui ibi laudantur.

μὲν σαφῶς ἐν Πολιτείᾳ γέγραπται. καὶ γὰρ ἐκεῖ προτείνει ταῖς ψυχαῖς κ. τ. λ. Idem argumentum ad h. l. attigit Schleiermach.

Ψυχαὶ ἐφήμεροι] De voc. ἐφήμεροι v. Beckium ad Aristoph. Avv. v. 685. Wyttenbach. ad Plut. de S. N. V. p. 22 sq. De proximis conf. Phaedon. p. 107. D: *λέγεται δὲ οὕτως, ὡς ἄρα τελευτήσαντα ἕκαστον ὁ ἑκάστου δαίμων, ὅσπερ ζῶντα εἰλήχει, οὗτος ἄγειν ἐπιχειρεῖ κ. τ. λ.*, ubi vid. intpp. Ceterum hunc locum laudat et interpretatur Olympiodor. ad Alcibiad. I. p. 45. ed. Creuz. Adde, quos laudavit Astius, Plotin. Ennead. III, 4, 3. Clem. Al. Strom. I. p. 271, 311. II, 393. IV, 535. V, 613. B. VII, 705. 711. ed. Sylb. T. II. p. 731. ed. Potter. Theodoret. Therap. VI. p. 572. Porphyr. ap. Stob. Eclogg. Eth. p. II. p. 366 sq. ed. Heer.

E. *πρῶτος δ' ὁ λαχὼν —*] h. e. cui priori sors obtigerit, prior eligat vitam. P. 620. D. *τὰς ψυχὰς τοὺς βίους ᾑρῆσθαι, ὥσπερ ἔλαχον.*

ἀρετὴ δὲ ἀδέσποτον] domini nescia, libera nec cuiusquam propria, ut a quoque eligi, nemini eripi possit. Nobilissima sententia, quam explicat Plutarch. in Sympos. IX, 5. Multi praeterea obiter tetigerunt, de quibus v. Astium ad h. l. Idem valet de proximis verbis: *αἰτία ἑλομένου· θεὸς ἀναίτιος*, quae quantopere a scriptoribus posterioris aetatis celebrata sint, docebit Astius ad h. l. et Elmenhorst. ad Arnob. contra gentes II. p. 60. Ceterum compara Tim. p. 42. D: *διαθεσμοθετήσας αὐτοῖς πάντα ταῦτα, ἵνα τῆς ἔπειτα εἴη ἑκάστων κακίας εἴη ἀναίτιος.*

P. 618. *πολὺ πλείω τῶν παρόντων*] multo plura quam

παρόντων. εἶναι δὲ παντοδαπά· ζώων τε γὰρ πάντων βίους καὶ δὴ καὶ τοὺς ἀνθρωπίνους ἅπαντας. τυραννίδας τε γὰρ ἐν αὐτοῖς εἶναι, τὰς μὲν διατελεῖς, τὰς δὲ καὶ μεταξὺ διαφθειρομένας καὶ εἰς πενίας τε καὶ φυγὰς καὶ εἰς πτωχείας τελευτώσας· εἶναι δὲ καὶ δοκίμων ἀνδρῶν βίους, τοὺς μὲν ἐπὶ εἴ-
B δεσι καὶ κατὰ κάλλη καὶ τὴν ἄλλην ἰσχύν τε καὶ ἀγωνίαν, τοὺς δ' ἐπὶ γένεσι καὶ προγόνων ἀρεταῖς, καὶ ἀδοκίμων κατὰ ταὐτά· ὡςαύτως δὲ καὶ γυναικῶν· ψυχῆς δὲ τάξιν οὐκ ἐνεῖναι διὰ τὸ ἀναγκαίως ἔχειν ἄλλον ἑλομένην βίον ἀλλοίαν γίγνεσθαι· τὰ δ' ἄλλα ἀλλήλοις τε καὶ πλούτοις καὶ πενίαις, τὰ δὲ νόσοις, τὰ δὲ ὑγιείαις μεμῖχθαι, τὰ δὲ καὶ μεσοῦν τούτων. ἔνθα δή, ὡς ἔοικεν, ὦ φίλε Γλαύκων, ὁ πᾶς κίνδυνος ἀνθρώπῳ, καὶ διὰ ταῦτα μάλιστα ἐπι-

P. 618. B. *καὶ ἀδοκίμων κατὰ τ.*] V. *εὐδοκίμων*, quod ex Par. Vind. Aug. Vat. m. Flor. a. c. x. *α. γ.* emendatum. Astius mavult: *καὶ αὖ ἀδοκίμων.* Ficinus: ignobiliumque rursus virorum vitas similiter.

μεσοῦν τούτων] Sic Par. A. Vind. Vat. m. Flor. a. c. Vulgat. *μέσον* mutavit Bekker.

numerus esset eorum, qui tum affuissent.

εἰς πενίας τε καὶ φυγάς —] Eodem modo deinde numero plurali *πλοῦτοι καὶ πενίαι, νόσοι* et *ὑγιεῖαι.* Euthyphr. p. 12. B: *καὶ νόσους καὶ πενίας καὶ ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα.* Protagor. p. 353. D: *νόσους τε ποιεῖ καὶ πενίας.* De his dictum ad Criton. p. 46. C.

ἐπὶ εἴδεσι] propter corporis speciem.

καὶ τὴν ἄλλην ἰσχύν τε καὶ ἀγ.] ac praeterea virium et certandi facultatem. Usum voc. *ἄλλος* ad Apol. Socr. p. 78. Gorg. p. 473. C. p. 480. D. et supra L. III. p. 404. B. notavimus. Cf. Heindorf. ad Gorg. p. 91. ad Phaedon. p. 234. Boeckh. in Min. et Legg. p. 146. Hermann. ad Sophocl. Philoct. v. 38. Fritzsch. Quaest. Luciann. p. 54 sqq.

B. *τὰ δ' ἄλλα ἀλλήλοις τε — μεμῖχθαι*] cetera autem temperata fuisse partim tam semet ipsis mutuo quam opulentia et paupertate, partim morbis, partim sanitate. Nam post *τὰ δ' ἄλλα* apparet reticeri *τὰ μέν*, de quo loquendi genere v. ad Protagor. p. 330. A. coll. De Rep. V. p. 451. E. Sed locus manifesto labem suscepit. Nam istud: *ἀλλήλοις τε καὶ πλούτοις κ. τ. λ.* utique ineptum est et absurdum. Itaque haud scimus, an verum perviderit Dobraeus Adversarr. Vol. I. p. I. p. 157. pro *ἀλλήλοις* requirens *ἄλλοις*. Nimirum isto pacto *ἄλλοις τε* praemissum est perinde ac si deinde scriptum

μελητέον, ὅπως ἕκαστος ἡμῶν τῶν ἄλλων μαθημά- C
των ἀμελήσας τούτου τοῦ μαθήματος καὶ ζητητὴς
καὶ μαθητὴς ἔσται, ἐάν ποθεν οἷός τ' ᾖ μαθεῖν
καὶ ἐξευρεῖν, τίς αὐτὸν ποιήσει δυνατὸν καὶ ἐπιστή-
μονα, βίον καὶ χρηστὸν καὶ πονηρὸν διαγιγνώσκοντα,
τὸν βελτίω ἐκ τῶν δυνατῶν ἀεὶ πανταχοῦ αἱρεῖσθαι,
ἀναλογιζόμενον πάντα τὰ νῦν δὴ ῥηθέντα καὶ ξυν-
τιθέμενα ἀλλήλοις καὶ διαιρούμενα πρὸς ἀρετὴν βίου
πῶς ἔχει, καὶ εἰδέναι, τί κάλλος πενίᾳ ἢ πλούτῳ
κραθὲν καὶ μετὰ ποίας τινὸς ψυχῆς ἕξεως κακὸν ἢ D
ἀγαθὸν ἐργάζεται, καὶ τί εὐγένειαι καὶ δυςγένειαι
καὶ ἰδιωτεῖαι καὶ ἀρχαὶ καὶ ἰσχύες καὶ ἀσθένειαι καὶ
εὐμάθειαι καὶ δυςμάθειαι καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα τῶν
φύσει περὶ ψυχὴν ὄντων καὶ τῶν ἐπικτήτων τί ξυγ-
κεραννύμενα πρὸς ἄλληλα ἐργάζεται, ὥςτε ἐξ ἁπάν-

C. *καὶ εἰδέναι, τί κάλλος*] *καί* om. Par. A. Vind. Ang. Vat. m. Flor. a. c. x. *γ*. Hic vero si abest vocula, eadem certe cum Herm. ante *ἀναλογιζόμενον* erit de coniectura interponenda. Mox Flor. *β*. x. Mon. pro vulg. *εὐμαθίαι* et *δέ* recte *εὐμάθειαι καὶ δυςμάθειαι*.

legeretur: *καὶ πενίαις καὶ νόσοις καὶ ὑγιείαις*, non interposito *τὰ δὲ — τὰ δέ*. Sed quid rei sit, viderint sapientes.

τὰ δὲ καὶ μεσοῦν τούτων] nonnulla etiam medium inter ista tenere. *Μεσοῦν* intransitive positum ad Sympos. p. 175. C. ed. 3. illustravimus. Genitivi usum attigit Matth. Gr. §. 354. *η*.

ὁ πᾶς κίνδυνος ἀνθρώπῳ] Idem usus articuli est Gorg. p. 470. E: *ἐν τούτῳ ἡ πᾶσα εὐδαιμονία ἐστίν*.

C. *τούτου τοῦ μαθήματος — ἐάν ποθεν —*] Illud *τούτου τοῦ μαθήματος* explicatur verbis *ἐάν ποθεν οἷός τ' ᾖ* κ. τ. λ. De coniunctis vv. *μαθητὴς καὶ ζητητής* et *μαθεῖν καὶ ἐξευρεῖν* v. ad Alcib. I. p. 112. D. et p. 106. Cratyl. p. 438. A. et praeterea chiasmum notabis.

Sententia haec est: ut ceteris disciplinis neglectis hanc scientiam investiget ac discat, num alicunde possit aliquem cognoscere et invenire, qui ipsum idoneum reddat ac sapientem, quo et bonam atque pravam vitam bene discernat et meliorem ex omnibus quaecunque eligi possint ubique eligat. In his *τίς* positum pro *ὅστις*, ut apud Xenoph. Cyrop. I, 2, 10. et alibi. Astius in edit. tert. *ὅ τι* coniecit.

καὶ εἰδέναι, τί κάλλος —] Hic quoque infinitivus cohaeret cum *αὐτὸν ποιήσει δυνατὸν καὶ ἐπιστήμονα*. Deinde rursus adverte numerum pluralem nominum abstractorum.

D. *τί ξυγκεραννύμενα —*] Pronomen interrogandi post hanc

των αὐτῶν δυνατὸν εἶναι συλλογισάμενον αἱρεῖσθαι, πρὸς τὴν τῆς ψυχῆς φύσιν ἀποβλέποντα, τόν τε χείρω
E καὶ τὸν ἀμείνω βίον, χείρω μὲν καλοῦντα, ὃς αὐτὴν ἐκεῖσε ἄξει, εἰς τὸ ἀδικωτέραν γίγνεσθαι, ἀμείνω δέ, ὅστις εἰς τὸ δικαιοτέραν, τὰ δὲ ἄλλα πάντα χαίρειν ἐᾶν· ἑωράκαμεν γάρ, ὅτι ζῶντί τε καὶ τελευτήσαντι
619 αὕτη κρατίστη αἵρεσις. ἀδαμαντίνως δὴ δεῖ ταύτην τὴν δόξαν ἔχοντα εἰς Ἅιδου ἰέναι, ὅπως ἂν ᾖ καὶ ἐκεῖ ἀνέκπληκτος ὑπὸ πλούτων τε καὶ τῶν τοιούτων κακῶν, καὶ μὴ ἐμπεσὼν εἰς τυραννίδας καὶ ἄλλας τοιαύτας πράξεις πολλὰ μὲν ἐργάσηται καὶ ἀνήκεστα κακά, ἔτι δὲ αὐτὸς μείζω πάθῃ, ἀλλὰ γνῷ τὸν μέσον ἀεὶ τῶν τοιούτων βίον αἱρεῖσθαι καὶ φεύγειν τὰ ὑπερβάλλοντα ἑκατέρωσε καὶ ἐν τῷδε τῷ βίῳ κατὰ τὸ δυνατὸν καὶ ἐν παντὶ τῷ ἔπειτα· οὕτω γὰρ εὐ-
B δαιμονέστατος γίγνεται ἄνθρωπος. Cap. XVI. *Καὶ*

E. *χαίρειν ἐᾶν*] Par. ADK. Vind. Vat. δ m. Mon. Florentini omnes *ἐάσει* quod Turr et Schn.. receperunt. *ἐάσειν* Vat. Θ r.
P. 619. *ἀδαμαντίνως δὴ δεῖ*] V. *δεῖ δή*, quod ex Par. A. Vat. Θ. aliisque mutatum.

plurium rerum enumerationem iteratum notari, non expungi debuit.

E. *χαίρειν ἐᾶν*] Pendent haec ex superiore *δυνατὸν εἶναι*. Codices plurimi quod habent *ἐάσει*, receptum a recentioribus editoribus, ortum est per negligentiam, accommodatumque temere interiecto *ἄξει*: ex quo profecto non debuit defendi.

P. 619. *ἀδαμαντίνως δὴ δεῖ* —] Usum voc. *ἀδαμαντίνως*, h. e. firmiter, tenacissime, notavit Wyttenbach. ad Phaed. p. 161. 172. Mox ad *ὅπως ἂν ᾖ* intelligendum apud animum *τις*, cuius notio continetur iam verbis praecedentibus: *δεῖ — ἔχοντα — ἰέναι*. cf. ad libr. VI. p. 506. C. X. p. 611 C. Nec ab usu abhorret, quod deinde infertur *αὐτός*, de quo cf. VI. p. 503. D. Gorg. p. 469. C. ibique annot.

φεύγειν τὰ ὑπερβάλλοντα] Nam mediocritas sola vitam beatam efficit. Ad sententiam cf. intpp. ad Horat. Carm. II, 10, 5.

B. *γίγνεται ἄνθρωπος*] Cave *ὁ ἄνθρωπος* requiras. Libr. X. p. 603. C: *ἐν ἅπασι τούτοις ὁμονοητικῶς ἄνθρωπος διάκειται.* Ibid. p. 618. B: *ὁ πᾶς κίνδυνος ἀνθρώπῳ*. Protagor. p. 321. E: *τὴν τῆς Ἀθηνᾶς δίδωσιν ἀνθρώπῳ.* Ibid. p. 322. C: *δοίη δίκην καὶ αἰδῶ ἀνθρώποις*: ubi quis erit tam temerarius, ut articulum inferciendum arbitretur? Videlicet est hoc nomen in numero eorum, quae de genere universo posita articulum modo additum habent, modo aspernantur. Vide quae scripsimus

δὴ οὖν καὶ τότε ὁ ἐκεῖθεν ἄγγελος ἤγγελλε τὸν μὲν προφήτην οὕτως εἰπεῖν· „Καὶ τελευταίῳ ἐπιόντι, ξὺν νῷ ἑλομένῳ, συντόνως ζῶντι, κεῖται βίος ἀγαπητός, οὐ κακός. μήτε ὁ ἄρχων αἱρέσεως ἀμελείτω, μήτε ὁ τελευτῶν ἀθυμείτω.“ εἰπόντος δὲ ταῦτα τὸν πρῶτον λαχόντα ἔφη εὐθὺς ἐπιόντα τὴν μεγίστην τυραννίδα ἑλέσθαι, καὶ ὑπὸ ἀφροσύνης τε καὶ λαιμαργίας οὐ πάντα ἱκανῶς ἀνασκεψάμενον ἑλέσθαι, ἀλλ' αὐτὸν C
λαθεῖν ἐνοῦσαν εἱμαρμένην παίδων αὑτοῦ βρώσεις καὶ ἄλλα κακά· ἐπειδὴ δὲ κατὰ σχολὴν σκέψασθαι, κόπτεσθαί τε καὶ ὀδύρεσθαι τὴν αἵρεσιν, οὐκ ἐμμένοντα τοῖς προῤῥηθεῖσιν ὑπὸ τοῦ προφήτου· οὐ γὰρ ἑαυτὸν αἰτιᾶσθαι τῶν κακῶν, ἀλλὰ τύχην τε καὶ δαίμονας καὶ πάντα μᾶλλον ἀνθ' ἑαυτοῦ. εἶναι δὲ αὐτὸν τῶν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἡκόντων, ἐν τεταγμένῃ πολιτείᾳ ἐν τῷ προτέρῳ βίῳ βεβιωκότα, ἔθει ἄνευ

Cap. XVI. C. *κατὰ σχολὴν σκέψασθαι*] σκέψαιτο Mon. Flor. β. σκέπταιτο Par. Sed recte habet infinitivus post ἐπειδὴ in obliqua oratione positus. v. p. 617. D. p. 614. A.

ad Criton. p. 51. A. et ad Protag. p. 355. A.

Cap. XVI. *συντόνως ζῶντι*] h. e. enixe si studeat vitae meliori.

καὶ ὑπὸ ἀφροσύνης — ἑλέσθαι] Interpretantur haec verba proxime praecedentia: *εὐθὺς ἐπιόντα τὴν μεγίστην τυραννίδα ἑλέσθαι.* Erunt tamen qui καὶ ante ὑπὸ ἀφροσύνης et alterum istud ἑλέσθαι abesse malint. Quanquam in hac sententiae epexegesi verbi ἑλέσθαι iteratio sanequam est excusabilis. Deinde ante ἐνοῦσαν εἱμαρμένην non opus est articulo, siquidem εἱμαρμένη dicitur generatim ac praedicanti loco habendum est, cui accommodatum est participium ἐνοῦσαν. Est enim sententia haec: ἀλλ' αὐτὸν λαθεῖν βρώσεις παίδων αὑτοῦ καὶ ἄλλα κακὰ ἐνόντα (ὡς) εἱμαρμένην.

C. *οὐκ ἐμμένοντα τοῖς προῤῥηθεῖσιν*] Dictionem illustravimus ad Criton. p. 50. C: ἢ καὶ ταῦτα ὡμολόγητο — ἢ ἐμμένειν ταῖς δίκαις αἷς ἂν ἡ πόλις δικάζῃ.

πάντα μᾶλλον ἀνθ' ἑαυτοῦ] h. e. ἢ ἑαυτόν.

ἔθει ἄνευ φιλοσοφίας —] qui sola consuetudine ac sine philosophia ad virtutem pervenisset. De gradibus virtutis quid Plato senserit, paucis exposuimus ad Phaedon. p. 68. B. C. sqq. ed. III. Cogitandum hic de virtute πολιτικῇ s. δημοτικῇ, de qua cf. Phaedon. p. 69. B. p. 82. A. — C., ubi inter alia Socrates: Οὐκοῦν, inquit, εὐδαιμονέστατοι — οἱ τὴν δημοτικὴν τε καὶ πολιτικὴν ἀρετὴν ἐπιτετηδευκότες —, ἐξ ἔθους τε καὶ μελέτης γεγονυῖαν ἄνευ φιλοσοφίας τε καὶ

D φιλοσοφίας ἀρετῆς μετειληφότα. ὡς δὲ καὶ εἰπεῖν, οὐκ ἐλάττους εἶναι ἐν τοῖς τοιούτοις ἁλισκομένους τοὺς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἥκοντας, ἅτε πόνων ἀγυμνάστους· τῶν δ' ἐκ τῆς γῆς τοὺς πολλούς, ἅτε αὐτούς τε πεπονηκότας ἄλλους τε ἑωρακότας, οὐκ ἐξ ἐπιδρομῆς τὰς αἱρέσεις ποιεῖσθαι. διὸ δὴ καὶ μεταβολὴν τῶν κακῶν καὶ τῶν ἀγαθῶν ταῖς πολλαῖς τῶν ψυχῶν γίγνεσθαι, καὶ διὰ τὴν τοῦ κλήρου τύχην. ἐπεὶ εἴ τις ἀεί, ὁπότε εἰς τὸν ἐνθάδε βίον ἀφι-
E κνοῖτο, ὑγιῶς φιλοσοφοῖ καὶ ὁ κλῆρος αὐτῷ τῆς αἱρέσεως μὴ ἐν τελευταίοις πίπτοι, κινδυνεύει ἐκ τῶν ἐκεῖθεν ἀπαγγελλομένων οὐ μόνον ἐνθάδε εὐδαιμονεῖν ἄν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐνθένδε ἐκεῖσε καὶ δεῦρο πάλιν πορείαν οὐκ ἂν χθονίαν καὶ τραχεῖαν πορεύε-

E. *μὴ ἐν τελευταίοις πίπτοι*] Sic Par. A. Vind. Ang. Vat. d. m. Flor. a. c. x. *α. γ.* Vett. editt. *μὴ τελευταῖος.* Bekkerus legendum coniecit *μὴ ἐν τοῖς τελευταῖος.*

P. 620. *ἐλεεινήν τε γὰρ ἰδεῖν*] Euseb. Praep. Ev. XIII, 16. p. 589. A. *ἰδεῖν μὲν γάρ.* Ceterum Ast. hic et ubique formam *ἐλεινήν* restituendam censuit, sequutus Porsonis auctoritatem, qui Praefat. ad Hecub. p. VIII. formam *ἐλεεινόν* Atticis abiudicavit.

νοῦ; Vid. etiam libr. VII. Reip. p. 518. D.

D. *ὡς δὲ καὶ εἰπεῖν, οὐκ ἐλάττους —*] Propemodum adeo non esse pauciores, qui in talibus deprehenderentur ex iis, qui e coelo devenirent ctr.

οὐκ ἐξ ἐπιδρομῆς — ποιεῖσθαι] non primo statim impetu et citato cursu, i. e. non temere, eligere. Adverte tropicum formulae usum.

E. *οὐκ ἂν χθονίαν καὶ τραχεῖαν*] i. e. non subterraneam. Attulit haec Suidas T. III. p. 673.

P. 620. *τὰ πολλὰ αἱρεῖσθαι*] plerumque eligere,

Ὀρφέως — μίσει τοῦ γυναικείου γένους] De Orpheo nota sunt quae ad hunc locum intelligendum pertinent. cf. Ovid. Metam, XI. in. Nec ignotus est Thamyras vel Thamyris, quem narrant cum Musis certamen iniisse superatumque oculorum acie esse privatum. v. Homer. Iliad. II, 595.

μεταβάλλοντα εἰς ἀνθρωπίνου βίου αἵρεσιν] h. e. vicissim accedentem sive conversum ad humanae vitae electionem. Nam *μεταβάλλειν,* ut Germ. umschlagen, sensu intransitivo positum. Cum praepositione *ἐπί* et *εἰς* iunctum alibi quoque reperitur. Conf. p. 620. D.

B. *τὴν δὲ λαχοῦσαν — ψυχήν —*] Mireris interpretum de his verbis silentium. Etenim quid tandem hic sibi vult istud: *ὡς τὸ εἰκός*? aut quorsum per-

σθαι, ἀλλὰ λείαν τε καὶ οὐρανίαν. ταύτην γὰρ δή,
ἔφη, τὴν θέαν ἀξίαν εἶναι ἰδεῖν, ὡς ἕκασται αἱ ψυ-
χαὶ ᾑροῦντο τοὺς βίους· ἐλεεινήν τε γὰρ ἰδεῖν εἶναι 620
καὶ γελοίαν καὶ θαυμασίαν. κατὰ συνήθειαν γὰρ
τοῦ προτέρου βίου τὰ πολλὰ αἱρεῖσθαι. ἰδεῖν μὲν
γὰρ ψυχὴν ἔφη τήν ποτε Ὀρφέως γενομένην κύκνου
βίον αἱρουμένην, μίσει τοῦ γυναικείου γένους διὰ
τὸν ὑπ' ἐκείνων θάνατον οὐκ ἐθέλουσαν ἐν γυναικὶ
γεννηθεῖσαν γενέσθαι· ἰδεῖν δὲ τὴν Θαμύρου ἀηδό-
νος ἑλομένην· ἰδεῖν δὲ καὶ κύκνον μεταβάλλοντα εἰς
ἀνθρωπίνου βίου αἵρεσιν, καὶ ἄλλα ζῶα μουσικὰ
ὡσαύτως, ὡς τὸ εἰκός. τὴν δὲ λαχοῦσαν ψυχὴν ἑλέ- B
σθαι λέοντος βίον· εἶναι δὲ τὴν Αἴαντος τοῦ Τε-
λαμωνίου, φεύγουσαν ἄνθρωπον γενέσθαι, μεμνημέ-

Iniuria, ut arbitror. Neque ullum novi Platonis locum, ubi codd. mss. hanc formam aspernentur, aut alteram ita tueantur, ut vulgaris abiicienda videatur.

B. *ὡσαύτως, ὡς τὸ εἰκός. τὴν δὲ λ.*] *ὡσαύτως. εἰκοστὴν δὲ λαχοῦσαν* Plutarch. Quaest. Symp. IX. 5. et Schneideri Vind. F. Contra *ὡσαύτως, εἰκὸς τὴν* Par. AK. Vind. Φ. Ang. Vat. dm. In Flor. a. c. x. *α. γ.* item *ὡς* ante *τὸ εἰκὸς* abest.

tinet *τήν* articulus? Scribendum alicui videatur *τὴν δὲ ᾱ λαχοῦσαν ψυχήν*, quod coniecit Dobraeus Advers. Vol. I, P. I. p. 157. Sed huic coniecturae quominus multum tribuamus, quum codicum prohibent rationes, tum etiam illud, quod Plutarchus Sympos. Quaest. libr. IX, 5. p. 739. E. sqq. = p. 406 sqq. T. XI. ed. Hutten. disputat, cur Plato dixerit *εἰκοστὴν τὴν Αἴαντος ψυχὴν ἐπὶ τὸν κλῆρον ἐλθεῖν.* Itaque Plutarchus legit procul dubio: *ὡσαύτως. εἰκοστὴν δὲ λαχοῦσαν ψ.* Facit autem Marcum grammaticum aenigma illud hoc modo solventem: *Τῶν Ὁμηρικῶν, ἔφη, ψυχῶν, ὅσας ἐν Νεκυίᾳ κατωνόμακεν, ἡ μὲν Ἐλπήνορος οὔπω καταμεμιγμένη ταῖς ἐν Ἅιδου διὰ τὸ μὴ τεθάφθαι τὸν νεκρὸν ὥσπερ ἐν μεθορίοις πλανᾶται· τὴν δὲ Τειρεσίου ταῖς ἄλλαις οὐκ ἄξιον δήπου συγκαταριθμεῖν, Ὧι καὶ τεθνειῶτι νόον πόρε Περσεφόνεια· Οἴῳ πεπνύσθαι, καὶ ξυνιέναι τῶν ζώντων, πρὶν ἢ πιεῖν τοῦ αἵματος. ἂν οὖν ταύτας ὑπεξελόμενος τὰς ἄλλας διαριθμῇς, αὐτῷ συμβαίνει τὴν Αἴαντος εἰκοστὴν εἰς ὄψιν ἀφῖχθαι τοῦ Ὀδυσσέως· καὶ πρὸς τοῦτο παίζειν τὸν Πλάτωνα τῇ Ὁμηρικῇ Νεκυίᾳ προσαναχρωννύμενον.* Quae utrum vere disputata sint necne, non decernam. Hoc tamen pro certo habeo, lectionem vulgatam non esse veram, sed mutari oportere in *ὡσαύτως. εἰκοστὴν δὲ λ. ψ. κ. τ. λ.* quorsum etiam codicum optimorum vestigia perducunt. Homeri locus est Odyss. XI, 540 sqq. Ceterum conferas Vigerum ad Euseb. Praepar. Evang. XIII, 16. p. 66. ed. Col.

νην τῆς τῶν ὅπλων κρίσεως. τὴν δ' ἐπὶ τούτῳ Ἀγαμέμνονος· ἔχθρᾳ δὲ καὶ ταύτην τοῦ ἀνθρωπίνου γένους διὰ τὰ πάθη ἀετοῦ διαλλάξαι βίον. ἐν μέσοις δὲ λαχοῦσαν τὴν Ἀταλάντης ψυχήν, κατιδοῦσαν μεγάλας τιμὰς ἀθλητοῦ ἀνδρός, οὐ δύνασθαι παρελ-
C θεῖν, ἀλλὰ λαβεῖν. μετὰ δὲ ταύτην ἰδεῖν τὴν Ἐπειοῦ τοῦ Πανοπέως εἰς τεχνικῆς γυναικὸς ἰοῦσαν φύσιν· πόῤῥω δ' ἐν ὑστάτοις ἰδεῖν τὴν τοῦ γελωτοποιοῦ Θερσίτου πίθηκον ἐνδυομένην. κατὰ τύχην δὲ τὴν Ὀδυσσέως, λαχοῦσαν πασῶν ὑστάτην, αἱρησομένην ἰέναι· μνήμῃ δὲ τῶν προτέρων πόνων φιλοτιμίας λελωφηκυῖαν ζητεῖν περιιοῦσαν χρόνον πολὺν βίον ἀνδρὸς ἰδιώτου ἀπράγμονος, καὶ μόγις εὑρεῖν κείμενόν που καὶ παρημελημένον ὑπὸ τῶν ἄλλων, καὶ εἰπεῖν
D ἰδοῦσαν, ὅτι τὰ αὐτὰ ἂν ἔπραξε καὶ πρώτη λαχοῦσα, καὶ ἀσμένην ἑλέσθαι. καὶ ἐκ τῶν ἄλλων δὴ θηρίων ὡσαύτως εἰς ἀνθρώπους ἰέναι καὶ εἰς ἄλληλα, τὰ μὲν ἄδικα εἰς τὰ ἄγρια, τὰ δὲ δίκαια εἰς τὰ ἥμερα

ἔχθρᾳ δὲ καὶ ταύτην] Sic Par. A. Ven. Ξ. Vind. Vat. d. m. Flor. a. c. x. γ. Vett. editt. ἔχθραν.

C. ἰδιώτου ἀπράγμονος] ἰδιώτου καὶ ἀπράγμονος Vat. r. et Eusebius, probante Astio. Mox formam μόγις loco vulg. μόλις e Flor. a. c. x. α. γ. Par. A. Ven. Ξ. Vind. Ang. Vat. d. m. reduximus cum Bekkero.

E. τῆς Ἀτρόπου ἄγειν νῆσιν] Steph. errore ἀγειννῆσιν.

τὴν δ' ἐπὶ τούτῳ Ἀγαμέμνονος] Intell. εἶναι s. λαχεῖν ψυχήν. — ἀετοῦ διαλλάξαι βίον, cum aquilae vita vitam ante actam permutasse. — De Atalanta satis erit comparasse Ovid. Metam. X. v. 560 sqq. et quae ibi attulit Gierig. — οὐ δύνασθαι παρελθεῖν, non potuisse praeterire, h. e. negligere, sed sumpsisse s. elegisse.

C. τὴν Ἐπειοῦ —] Hunc narrant equi Troiani fuisse fabricatorem. Fuit autem Phocensis, filius Panopei. Cf. quae de eo memoriae tradiderunt Homer. Odyss. VIII, 493. XI, 522. Virgil. Aen. II, 264. Hygin. Fab. 108. Pausan. II, 21. De Thersite nobilis est locus Iliad. II, 212 sqq.

βίον ἀνδρὸς ἰδιώτου ἀπράγμονος] Intelligit privati hominis otiosam ac tranquillam vitam, ut vere interpretatur Hemsterhus. ad Lucian. Necyomant. T. III. p. 414. ed. Lehm.

D. ὅτι τὰ αὐτὰ ἂν ἔπραξε καὶ πρ. λ.] se eadem fuisse facturam, h. e. eandam sortem electuram, etiamsi prima fuisset sortita. Nam καὶ πρώτη λαχοῦσα idem est quod εἰ καὶ πρώτη ἔλαχεν.

μεταβάλλοντα, καὶ πάσας μίξεις μίγνυσθαι. ἐπειδὴ δ' οὖν πάσας τὰς ψυχὰς τοὺς βίους ᾑρῆσθαι, ὥςπερ ἔλαχον, ἐν τάξει προςιέναι πρὸς τὴν Λάχεσιν· ἐκείνην δ' ἑκάστῳ ὃν εἵλετο δαίμονα, τοῦτον φύλακα ξυμπέμπειν τοῦ βίου καὶ ἀποπληρωτὴν τῶν E
αἱρεθέντων. ὃν πρῶτον μὲν ἄγειν αὐτὴν πρὸς τὴν Κλωθὼ ὑπὸ τὴν ἐκείνης χεῖρά τε καὶ ἐπιστροφὴν τῆς τοῦ ἀτράκτου δίνης, κυροῦντα ἣν λαχὼν εἵλετο μοῖραν· ταύτης δ' ἐφαψάμενον αὖθις ἐπὶ τὴν τῆς Ἀτρόπου ἄγειν νῆσιν, ἀμετάστροφα τὰ ἐπικλωσθέντα ποιοῦντα· ἐντεῦθεν δὲ δὴ ἀμεταστρεπτὶ ὑπὸ τὸν τῆς Ἀνάγκης ἰέναι θρόνον. καὶ δι' ἐκείνου διεξελθόντα, 621
ἐπειδὴ καὶ οἱ ἄλλοι διῆλθον, πορεύεσθαι ἅπαντας εἰς τὸ τῆς Λήθης πεδίον διὰ καύματός τε καὶ πνίγους δεινοῦ· καὶ γὰρ εἶναι αὐτὸ κενὸν δένδρων τε καὶ ὅσα γῆ φύει. σκηνᾶσθαι οὖν σφᾶς ἤδη ἑσπέρας γιγνομένης παρὰ τὸν Ἀμέλητα ποταμόν, οὗ τὸ ὕδωρ ἀγγεῖον οὐδὲν στέγειν. μέτρον μὲν οὖν τι τοῦ ὕδα-

Dein vett. editt. *ἐπικλωθέντα*, quod libri fere omnes aspernantur. Mox *ἀμεταστρεπτεί* soli Flor. x. et Angel. De horum adverbiorum terminatione v. Buttm. Gr. Ampl. II. p. 343.

P. 621. *σκηνᾶσθαι οὖν*] *σκηνοῦσθαι* Flor. α. *σκηνῶσθαι* Par. K.

ἀγγεῖον οὐδὲν στέγειν] V. *ἀγγείου*, quod unus Ang. tuetur. Pro *στέγει* item libri optimi atque plurimi *στέγειν*.

ὃν εἵλετο δαίμονα, τοῦτον —] Etenim unicuique homini genius vitae comes additus putabatur; v. p. 617. E. Phaedon. p. 107. D. et quae ibi annotarunt interpretes.

E. *ἀμετάστροφα τὰ ἐπικλωσθέντα ποιοῦντα*] Vix opus est de paronomasiae elegantia monere. Sententia haec est: ut redderet immutabilia stamina fatalia. Usum adverbii *ἀμεταστρεπτί* exemplis compluribus demonstravit Ruhnken. ad Tim. Gloss. p. 25.

P. 621. *διεξελθόντα* — *πορεύεσθαι ἅπαντας*] Dicendum fuit proprie: *πορεύεσθαι σὺν τούτοις εἰς τὸ τῆς Λήθης πεδίον*. Sed propter verba: *ἐπειδὴ καὶ οἱ ἄλλοι διῆλθον*, mutatur structurae tenor, additurque alius subiecti accusativus. — *Λήθης* campum finxit huic similem scriptor Axiochi Dialog. §. 20. Cf. Plutarch. Sympos. IX. p. 749. D. Proclus ad Tim. V. p. 339. — *Ἀμέλητα* fluvium patet ab *ἀμελεῖν* dictum, quia animae ex eo longa bibunt oblivia.

ἀγγεῖον οὐδὲν στέγειν] cnius aquam nullum vas continucret. Usum verbi iam ad libr. IX. p. 586. B. notavi-

τος πᾶσιν ἀναγκαῖον εἶναι πιεῖν, τοὺς δὲ φρονήσει μὴ σωζομένους πλέον πίνειν τοῦ μέτρου· τὸν δὲ ἀεὶ
B πιόντα πάντων ἐπιλανθάνεσθαι. ἐπειδὴ δὲ κοιμηθῆναι καὶ μέσας νύκτας γενέσθαι, βροντήν τε καὶ σεισμὸν γενέσθαι, καὶ ἐντεῦθεν ἐξαπίνης ἄλλον ἄλλῃ φέρεσθαι ἄνω εἰς τὴν γένεσιν, ἄττοντας ὥςπερ ἀστέρας. αὐτὸς δὲ τοῦ μὲν ὕδατος κωλυθῆναι πιεῖν· ὅπῃ μέντοι καὶ ὅπως εἰς το σῶμα ἀφίκοιτο, οὐκ εἰδέναι, ἀλλ' ἐξαίφνης ἀναβλέψας ἰδεῖν ἕωθεν αὐτὸν κείμενον ἐπὶ τῇ πυρᾷ.

Καὶ οὕτως, ὦ Γλαύκων, ὁ μῦθος ἐσώθη καὶ
C οὐκ ἀπώλετο, καὶ ἡμᾶς ἂν σώσειεν, ἂν πειθώμεθα

B. *οὐκ εἰδέναι*] Sic Par. A. Ven. Ξ. Vind. Ang. Vat. d. m. Flor. a. c. x. *α. γ.* Vulgo *οὐδὲν εἰδέναι.*

αὐτὸν κείμ.] Vulgo *ἤδη κείμ.* Sed *ἤδη* om. Par. A. pr. e Vat. Θr. Ven. Ξ. Par. DK. Mon.

Καὶ οὕτως — ὁ μῦθος] *οὕτως* Ven. Ξ. Vind. Ang. Vat. d. m. et Par. A. Duebn. Vulgo erat *οὗτος*. Articulum *ὁ* e Par. K. addidimus.

mus. Respexit ad haec Iamblich. de myster. III. 20. p. 86.

B. *τὸν δὲ ἀεὶ πιόντα*] i. e. *ἑκάστοτε* den iedesmal getrunken habenden. v. ad Apol. Socr. p. 25. C. et Reip. II. p. 360. A.

καὶ μέσας νύκτας γενέσθαι] De numero plurali v. ann. ad Protag. p. 310. C. Significantur nocturna tempora unius noctis.

ἄττοντας ὥςπερ ἀστέρας] *Ἄττειν*, ut Lat. micare, promicare, de sideribus atque igne dicitur, observante Valcken. ad Phoeniss. v. 1388. et Boisson. ad Philostr. Heroic. p. 600.

ὅπῃ μέντοι καὶ ὅπως —] V. ad p. 612. A.

ὁ μῦθος ἐσώθη καὶ οὐκ ἀπώλετο] Frequens formula apud Platonem, de qua monuit etiam Scholiastes ad h. l. v. Phileb. p. 14. A. Legg. I. p. 645. B. Theaet. p. 164. D. al. Restitui autem articulum *ὁ*, in omnibus editionibus adhuc neglectum, quippe qui salvis linguae legibus abesse non possit. Est enim sententia haec: Atque sic (his ita expositis) salva evasit fabula neque periit, et nos salvos praestabit, si ei fidem habuerimus, transibimusque feliciter Lethes flumen neque animum contaminabimus. Eleganter nimirum his verbis significat philosophus, quae hactenus fabulose exposita sint, ea utique valere quum ad studium virtutis ac sapientiae tum ad vitae futurae beatitatem. Similiter Libr. III. p. 395. B: *τὸν λόγον διασώσομεν.* Dein *ἂν ἐμοὶ πειθώμεθα* ad similitudinem vulgaris formulae audacius conformatum. Libr. IV. p. 420. E: *ἂν σοι πειθώμεθα.* Euthyd. p. 304. A: *ἄν γ' ἐμοὶ πείθησθε.* Legg. X. p. 888. C: *ἂν ἐμοὶ πείθῃ.* Similiter Legg. I. p.

αὐτῷ, καὶ τὸν τῆς Λήθης ποταμὸν εὖ διαβησόμεθα καὶ τὴν ψυχὴν οὐ μιανθησόμεθα. ἀλλ' ἂν ἐμοὶ πειθώμεθα, νομίζοντες ἀθάνατον ψυχὴν καὶ δυνατὴν πάντα μὲν κακὰ ἀνέχεσθαι, πάντα δὲ ἀγαθά, τῆς ἄνω ὁδοῦ ἀεὶ ἑξόμεθα καὶ δικαιοσύνην μετὰ φρονήσεως παντὶ τρόπῳ ἐπιτηδεύσομεν, ἵνα καὶ ἡμῖν αὐτοῖς φίλοι ὦμεν καὶ τοῖς θεοῖς, αὐτοῦ τε μένοντες ἐνθάδε, καὶ ἐπειδὰν τὰ ἆθλα αὐτῆς κομιζώμεθα, D ὥςπερ οἱ νικηφόροι περιαγειρόμενοι, καὶ ἐνθάδε καὶ ἐν τῇ χιλιετεῖ πορείᾳ, ἣν διεληλύθαμεν, εὖ πράττωμεν.

ἡμᾶς ἂν σώσειεν] σώσει Mon. Flor. β. Verba μὲν κακά om. Mon.

C. ἀθάνατον ψυχὴν] Vulgo τὴν ψυχήν. Sed τὴν om. Par. A. Duebn. DK. Vat. Θr. Ang. Mon. Flor. x. β. conf. ad Phaedon. p. 83. C.

D. εὖ πράττωμεν] εὖ πράττοντες Flor. β. Mon. Par. DK. Paullo ante χιλιέτι Par. A. ex corr. Schneiderus χιλιέτει, quod Par. A. denuo excussus a pr. m. scriptum exhibuit.

638. E: πειρώμενος, ἂν ἄρα δύνωμαι — ἡμῖν δηλοῦν.

C. πάντα δὲ ἀγαθά] Intelligendum per zeugma est verbum ἀναιρεῖσθαι vel simile aliquod, quandoquidem ἀνέχεσθαι tantummodo ad κακά, nec vero ad ἀγαθά referri potest. Nam qui nuper cogitavit de bonis sapienter et moderate ferendis, is non vidit significari potius praemia, quibus animus post hanc vitam terrestrem aliquando potiri queat, nec vero sermonem esse de animi fortitudine, qua adversa constanter, secunda atque fausta sapienti moderatione perferuntur. Itaque ipsa sententiae ratio postulat profecto atque flagitat, ut zeugma statuamus, quale significavimus. De cuius audacia quod criticus conquestus est, certe ille non reputavit, quousque Graeci et Latini in huius figurae usu progressi sint. v. Ruddim. Institt. Gr. Lat. T. II. p. 362 sq.

τῆς ἄνω ὁδοῦ ἀεὶ ἑξόμεθα] semper sequemur ac tenebimus viam sursum ducentem. Verbi ἔχεσθαι usum notavimus ad Phaed. p. 101. D.

C. δικαιοσύνην μετὰ φρονήσεως] Prudenter omnem disputationem concludit sic, ut his duobus verbis summam totius operis significet, quod in informanda omnis vitae humanae iustitia sive morali perfectione sapientiae opibus atque boni ideae cognitione sustentata contineri meminimus: de qua re v. quae exposuimus in Prolegomenis.

D. διεληλύθαμεν, εὖ πράττωμεν] Nihili est quod libri quidam offerunt εὖ πράττοντες. Recte iudicavit Morgenstern. Symboll. p. IX. respondere sibi haec duo periodi membra: αὐτοῦ τε μένοντες ἐν-

θάδε, et καὶ ἐπειδὰν τὰ ἆθλα αὐτῆς κομιζώμεθα, ὥσπερ οἱ νικηφόροι περιαγειρόμενοι. Itaque post καί ante verba ἐνθάδε καί mente iterandum ἵνα. Ita universi loci sententia haec est: ut et nobismet ipsis amici simus et diis, et quidem tum in hac vita morantes, tum postquam virtutis praemia reportaverimus, sicuti qui victoriae palmam gerunt circumeuntes; utque tum hic, tum in mille annorum itinere, quod enarravimus, beata vita fruamur. Qua quidem ratione patet duplicem ostendi vitae iustae fructum, alterum, qui cernitur in conscientia propriae virtutis ac divini favoris tam praesenti quam futuro tempore positum, alterum, qui continetur huius et futurae post mortem vitae beata fortuna. Quae sententia apprime respondet iis, quae Socrates de virtutis praemiis antea exposuit. Pervertit sententiam Schneiderus πράττωμεν putans per particulam τε inter αὐτοῦ et μένοντες positam priori ὦμεν adiunctum esse, verbis autem καὶ ἐνθάδε καὶ ἐν τῇ χιλιετεῖ πορείᾳ alteram eamque certiorem loci felicitatis futurae significationem contineri. Quae ratio cur improbabilis sit, sponte appariturum esse rem propius considerantibus non temere videmur statuere et existimare. De reliquis Timaeus Gloss. p. 215: Περιαγειρόμενοι νικηφόροι· οἱ νικήσαντες ἐν δημοσίῳ ἀγῶνι καὶ δῶρα παρὰ τῶν φίλων καὶ οἰκείων λαμβάνοντες καὶ περιιόντες. Laudat h. l. etiam Suidas s. v. Περιαγειρόμενοι et Ὥσπερ οἱ νικηφόροι. Photius s. v. Ἀγειρόμενοι et Apostol. Proverb. XV, 97. De ἐπαγερμῷ, sive more illo, quo ludorum gymnicorum victores circumeuntes munuscula a singulis spectatoribus exigebant, egregie exposuerunt Casaubon. ad Sueton. Neron. c. 25. Ruhnken. ad Tim. l. c. Ignarra De Palaestra Neapolit. p. 25.

Brevis admonitio

De codicis Parisini A.

nuperis collationibus deque lectionibus eius unius maxime auctoritate tacite a nobis receptis.

In ipso operis exitu placet pauca quaedam addere de codice Parisino A. nuper post Im. Bekkeri operam iterum iterumque excusso deque lectionibus inde a nobis, nulla fere admonitione in commentariis criticis adiecta, passim restitutis; de quibus rebus in Prolegg. Vol. I. p. CXXVIII. sqq. plenius exponere omisimus, alio loco opportuniore de iis verba facturi, quandoquidem legentium videbatur non parum interesse, ut de illis aliquanto certius constaret.

Primum igitur de iis, quae Prolegg. p. CXXIX. scripsimus, animadverti volumus, Schneiderum collationem Par. A. a Cel. Duebnero in usum editionis Didotianae factam in Praefat. ad Vol. II. P. I. Platon. Opp. ed. Par. a. 1846. non integram, sed excerptam tantum et plurimis omissis in brevius contractam exhibuisse, ac postea demum, quum Turicenses in editione Politiae altera minore a. 1847. Praefat. p. VIII. ostendissent, parum diligenter videri istam codicis praestantissimi explorationem institutam esse, quandoquidem ipsis praesto esset aliquanto plenior et accuratior eius collatio, quae secum a Dübnero essent communicata, plena nec decurtata in vulgus emisisse in libello superiori Politiae editioni numeris et paginis accommodato: Addi-

menta ad Civitatis Platonicae libros X. Lipsiae a. MDCCCXXX. XXXI. XXXIII. editos a C. E. Chr. Schneidero. Lipsiae 1854. 8. pagg. 87. In quo quid vir doctus sequutus sit, etsi iudicare difficile est, tamen verisimiliter suspicari ex iis licet, quae ipse Praef. ad edit. Parisin. p. II. sq. prodidit, ubi sese narrat Politiae libros ex iis, quae tum suppetiissent, critices praesidiis recognitos Parisios transmisisse; ibi vero Dübnerum, edendo operi praefectum, summa codicis Parisini A. auctoritate intellecta, faciendum putasse, ut librum praestantissimum, utpote nondum satis accurate excussum, denuo quam accuratissime conferret, et inventa ea, quae editor, si illa iam habuisset cognita, recepturus fuisse videretur, maximam partem ad hiatum et elisionem pertinentia, suo periculo Platoni impertiret; reliqua vero cum eodem ita communicaret, ut ille ipse, si qua opus videretur, secundum ea mutaret. Itaque Schneiderus in Didotiana editione mero arbitrio suo ea tantum ex mss. Duebneri publicavit, quae ad sermonis Platonici emendationem, hoc est ad hiatum et elisionem et res similes mutandas, vel a Duebnero vel a se ipso essent adhibita; alia multo saepe graviora atque utiliora in scriniis retinuit, usque dum, a Turicensibus publice compellatus, etiam reliqua publici iuris facere constituit ad ampliorem operis editionem supplendam accommodata. Ex quibus omnibus apertum est, Schneiderum neutram editionem suam plane ad exemplum Parisini codicis conformavisse, ut mirandum non sit, quod nec in opere Parisino a superiore editione multum recessit. Dignum est autem animadversione, collationem Duebnerianam in Additamentis a Schneidero tandem cum eruditis communicatam tam esse plenam, tam accuratam, tam denique exactam, ut cum Turicensi utique de praestantiae laude contendere videatur, licet haec quoque propria quaedam ac peculiaria habeat, unde ad Platonem emendandum proficiatur. Quocirca utramque consulendam duximus, ita tamen ut Duebnerianam imprimis memoraremus vel etiam omnino codicem recens denuo excussum vel repetitae lectionis laudaremus; idque non sine magno quodam utilitatis fructu fecisse videmur, quandoquidem inde locis non paucis lux salu-

taris affulsit, adeoque clarius apparuit eam, quam nos in omnibus Platonis nostri voluminibus constanter observavimus, orthographiam maximam partem etiam libri Parisini auctoritate certissime confirmari, ut prope mirum acciderit, quod Schneiderus hac in caussa pristina placita sua mordicus tenere, quam veritati atque optimi libri auctoritati aliquando concedere maluerit. De qua re quoniam non necessarium putavimus omnibus ac singulis locis exponere, sed taedii vitandi caussa satis duximus data opportunitate semel iterumve monere; hoc loco summatim rettulisse iuvabit, quid in effingenda singulorum quorundam vocabulorum scriptura sequuti simus.

Primum igitur infinitivos in ᾶν et ῆν terminatos ubique omisso iota, quod subscriptum vocant, exarari iussimus, quum eam rationem non modo in aliis Platonis scriptis egregii libri Clarkiani sive Bodleiani testimonio, sed etiam in Politia ac Legibus libri Parisini auctoritate testatam habeamus. De qua quidem scriptura disputaverunt Fr. A. Wolfius Analect. Litter. II. p. 419 sqq. Göttling. ad Theodos. p. 226 sq. Elmsleius Praef. ad Soph. Oed. Tyr. p. IX. sq. Quippe antiquissimis temporibus non λέγειν et γράφειν, sed λέγεν et γράφεν dicebant Graeci, quae forma in dialecto Dorica permansit. Itaque in contractis verbis non βοᾷν et δηλοῖν dicebant, sed βοᾶν et δηλοῦν, utpote ex βοάεν et δηλόεν contracta. — Porro secundam personam verbi passivi et deponentis vulgo in ῃ finitam semper et ubique in ει terminavimus, ne uno quidem loco excepto. Admirabili enim constantia Par. A. pr. m. cum cod. Bodl. ad alios libros excusso ubique tuetur terminationem in ει factam, consentientibus plerumque etiam aliis quibusdam codicibus, ex quibus tamen ea forma minus diligenter enotata est. De qua re semel explicavi ad libr. I. p. 337. C. ann. crit. Unus tantummodo superest locus libri X. p. 596. E. ubi codices ἔρχῃ pro ἔρχει ad unum omnes tenere videntur. Nam nec de libr. VII. p. 523. C. εἴσει, item p. 528. E. et Libr. X. p. 596. D. ubi vulgo αἰσθάνῃ scribitur, ulla iam adhuc restat dubitatio, quandoquidem ibi quoque terminationem in ει factam in Par. A. liquido scriptam extare repetita libri praestantissimi exploratione certius edocti sumus. Quam-

obrem nescimus sane quibus rationibus ductus Schneiderus etiam in editione Didotiana locis plurimis alteram formam retinendam iudicaverit, praesertim quum quae Praef. ad Vol. I. ed. Polit. Lips. p. LI. de hac scripturae varietate exposuit, nec aliorum codicum fide usquequaque fulciantur. — Iam vero etiam de adverbiorum δοτικοφανῶν terminatione acervatim exponere licebit. Addidimus enim in his vocabulis ubique iota subscriptum, quod vulgo dicitur. Firmat enim eam rationem Par. A. cum Bodleiano codice per omnia, ut nec in hac parte usquam ab optimorum librorum fide recedendum esse existimemus, sicuti hic quoque fecit Schneiderus, qui cum aliis scripsit πῆ, πάντη, πανταχῆ, διχῆ, πολλαχῆ, κ. τ. λ. qua ratione in libris illis ne uno quidem loco scriptum legi videtur; id quod tanto est gravius, quod illi iota, sicuti fit in codd. vetustioribus, non subscriptum sed adscriptum habent. Quin proceditur in his codicibus etiam longius, quandoquidem exaratum exhibent etiam πέρᾳ, περαιτέρωι, πορρωτέρωι, ἀπωτέρῳ al. Quae voces quum speciem dativi nullam fere prae se ferant, nec constanter ita scriptae reperiantur, haud scimus an nimia grammaticorum constantia ita factum sit, ut et ipsae adiecto iota pingerentur. Quocirca in istis quidem nos putavimus iota abiiciendum esse. — Paullo aliter iudicandum de plusquamperfecto in ειν et η terminato. Nam quum vett. grammatici formam η Platoni diserte tamquam Atticam tribuant, de qua re v. ann. ad Apol. Socrat. p. 31. D. 22. D. Symp. 198. C. tamen id non videtur sic accipiendum esse, ac si philosophus altera forma plane abstinuerit. Quocirca Platoni forma in η terminata restituenda videtur, sicubi in bonis codicibus satis testata habetur, id quod in Par. A. non ita raro fieri meminimus; aliis autem locis, ubi communis terminatio omnium librorum auctoritate munita est, nihil rerum novarum moliendum arbitramur. Atque idem fere tenendum videtur etiam de ᾖ et ᾖν, quorum discrimen donec certius fuerit investigatum, utrumque suo loco, hoc est, ubi codices suadent, Platoni impertiendum erit. — Pergimus ad nominum quorumdam scripturam, ex quibus tamen duo tantum considerare consultum putamus. Magna enim semper fuit virorum docto-

rum dubitatio, essetne ἀνδρία scribendum an ἀνδρεία. Atque etiam in Platone utrumque promiscue usurpatum est et hodie quoque ab Schneidero aliisque promiscue editum. Atqui optimos codices ubi sequimur, accuratius quidem exploratos, dubitari profecto non potest, quin ubique ἀνδρεία sribendum sit. Tantum enim abest, ut illi in huius nominis scriptura fluctuent, ut ubique constantissime ἀνδρεία offerant: quam formam, ex Ionico ἀνδρηΐη oriundam, ipse quoque Plato spectavit in Cratylo p. 413. D. E. ad quem locum ea de re disputavimus. Itaque eam in Politia ubique reposuimus utpote quum aliis libris tum omnibus fere locis Parisini accuratius excussi auctoritate firmissime munitam. Ac similiter de ὠφέλεια et ὠφελία existimandum putamus, ex quibus alterum, ὠφελία, in Par. A. ubique primitus fuit perscriptum, alterum omnibus prope locis a secunda sed eadem antiqua manu iota duobus punctis notato, ut ει intelligeretur, et correcto accentu, restitutum est. Scripsimus igitur ubique, non monitis lectoribus, ὠφέλεια, aliis libris fere consentientibus, licet ὠφελία cognatum sit Ionico ὠφελίη atque aetate Platonis poeticum videatur fuisse, etiam a Thucydide in pedestri sermone usurpatum. Neque enim ullus facile locus reperitur, quo altera forma non sit satis munita bonorum librorum praesidiis ipsiusque libri Parisini perpetua correctione, adeoque verisimile est Platonem eodem modo usurpasse formam ὠφέλεια, quo dixit ἀλήθεια, quod utrumque pari cognatione cum adiectivis ὠφελής et ἀληθής continetur. In quo tenendum etiam illud est, quod Etymologus Magn. p. 462. 20. scribit, utramque terminationem fuisse usitatam, sed alteram in ῑα factam extitisse vulgarem. Videtur enim posterior, sicuti factum est multis vocabulorum formis, quum olim fuisset in sermone pedestri rarior et maxime a poetis celebrata, posteris temporibus in communem usum recepta esse ideoque in codicibus, expulsa vera scriptura, magis magisque regnare coepisse. Atque haud scimus an plane eadem sit ratio formarum εὐηθία Libr. I. 348. D. III. 400. E. κακοηθία III. 401. A. al. quae primitus scriptae, postea mutatae sunt. — Sed nolumus nunc etiam aliorum vocabulorum usum singulatim persequi. Satius erit, opinor, verbo monuisse, nos in aliis quo-

que vocibus scribendis, ut quum constanter γίγνεσθαι pro vulg. γίνεσθαι, aut γιγνώσκειν pro γινώσκειν, aut ἀμηγέπῃ et ἀμωσγέπως pro ἀμηγέπη et ἀμ. aut ἀϑρόον, quod placebat etiam Aristarcho, pro ἀϑρόον, effinximus, tacite quum aliorum tum imprimis optimi libri auctoritatem reveritos esse. Quamquam sunt etiam bene multa, in quibus eundem librum sectari merito dubitaveris. Nam in usu pronominum αὐτοῦ et αὑτοῦ κ. τ. λ. adeo fluctuat, ut saepissime scripturam referat manifesto depravatam. Quamobrem talibus in locis res solo mentis iudicio, non testimonii auctoritate decernenda est. Idem creberrime τί δαί pro τί δέ a secunda manu habet adscriptum, ut utriusque formulae discrimen ablitteratum sit a critico, cui istae correctiones debentur. Praeterea multum peccatur in permutatione temeraria formarum ἔστι et ἐστί, ut hic quoque opus sit fere subtiliore scripturae diiudicatione. Neque novit codex rectum verbi ἐρέσθαι accentum, scriptum exhibens fere ἔρεσθαι. Idem hic et illic αἰεί, formam ionicam et poeticam, pro vulgari ἀεί exhibet, ut I. p. 331. A. II. p. 367. E. III. p. 407. C. quam tamen exploratum habemus a Platone non esse usurpatam nisi in Ionicae dialecti imitatione; quamquam alibi vicissim cum aliis dissentiens non αἰεί tuetur, sed ἀεί scriptum exhibet, ut III. p. 396. C. 408. B., quod ipsum argumento est, illis locis mero errore alteram formam esse invectam. conf. Porson. Praef. ad Hecub. p. IV. et Elmslei. Praef. ad Soph. Oed. Reg. p. XI. ed. Lips. Sed quum his in partibus orthographica eius ratione parum aut nihil confidere liceat, tum in admittendo hiatu et facienda elisione tanto minus dubitavimus eius auctoritatem quam diligentissime sequi, quanto magis in his similibusque rebus etiam alios bonos codices habet consentientes. Bonum factum igitur, quod et Duebneri et generosissimi viri, qui Turicensibus nuper suam eius collationem ultro subministravit, diligentia hoc in genere maxima fuit, qui hiatus, elisiones, crases, aphaereses, alia id genus, videntur indicasse fide religiosissima. Itaque nos quidem in textu refingendo diligentissimam eorum habuimus rationem, quae ab illis notata sunt, taciteque eorum significationes comprobavimus. Id quod Schneiderus quidem nec in editione postrema

ubique fecit. Nam hiatum quidem quod Platoni crebrius reddere non dubitavimus, multum ille hac in re discessit ab usu Isocratis aliorumque aequalium scriptorum. Cuius rei luculentum extat testimonium Ciceronis, Orator. c. 44. §. 150. sq. quod mirum est adhuc a criticis plane neglectum esse. Ibi enim Tullius haec: „Quod quidem Latina lingua sic observat, nemo ut tam rusticus sit, quin vocales nolit coniungere (i. e. vocalium concursionem fugiat). In quo quidam etiam Theopompum reprehendunt, quod eas litteras tanto opere fugerit; etsi id magister eius Isocrates (sc. ita fecit). At non Thucydides; ne ille quidem haud paullo maior scriptor Plato; nec solum in his sermonibus, qui dialogi dicuntur, ubi etiam de industria id faciendum fuit, sed in populari oratione, qua mos est Athenis laudari in concione eos, qui sint in proeliis interfecti, quae sic probata est, ut eam quotannis, ut scis, illo die recitari necesse sit: in ea est crebra ista vocum concursio, quam magna ex parte ut vitiosam fugit Demosthenes. Sed Graeci viderint: nobis, ne si cupiamus quidem, distrahere voces conceditur.“ En igitur Tullii testimonium, unde Platonem hiatum haudquaquam vitasse perspicue intelligitur. Quocum contendas etiam ea, quae Demetrius de Elocut. p. 31. sq. de vituperanda in vocalibus coniungendis cura disputat. Itaque multo etiam crebrius quam in editione Schneideri Parisina et in novissima Turicensi factum est duce codice Parisino concursionem vocalium reduximus, indicia rei nuper diligentissime facta ubique religiose sequuti. Quamquam fatemur aliquot locis, ubi unam collationem Turicensem ob oculos habuimus, Duebneri significationes nos praeteriisse. Hunc enim si audimus, etiam Libr. III. p. 391. E. *οὔτε ἀληθῆ* pro *οὔτ' ἀλ.* Ibid. p. 393. A. *οὐδὲ ἐπιχειρεῖ* pro *οὐδ' ἐπ.*, Ibid. p. 393. D. *ἀλλὰ ἁπλῇ* pro *ἀλλ' ἁπλ.*, Ibid. p. 396. B. *Ἐὶ ἄρα, ἦν δ' ἐγώ*, pro *Ἐὶ ἄρ', ἦν δ' ἐγώ*, Ibid. p. 401. C. *ἵνα ὥςπερ* — pro *ἵν' ὥςπερ* — Ibid. 402. D. *ὥςτε ἐθέλειν* pro *ὥστ' ἐθέλειν*, IV. p. 438. E. *ἅμα δὲ αὖ* pro *ἅμα*

δ' αὖ, V. p. 460. E. εἴκοσι ἔτη cum quinque Florr. pro εἴκοσιν ἔτη. VI. p. 503. D. δέ γε, ἔφαμεν, pro δέ γ', ἔφαμεν, VII. p. 520. C. ὧδε ἔχει pro ὧδ' ἔχει, vicissimque hiatu sublato elisione admissa Libr. III. p. 390. A. ὅσ' ἄλλα pro ὅσα ἄλλα, IV. p. 434. C. αὐτοῦ pro ἑαυτοῦ, V. p. 465. C. τὰ δ' ἐξαρνούμενοι pro τὰ δὲ ἐξ., VI. p. 508. A. οὔτ' ἐν ᾧ ἐγγ. pro οὔτε ἐν ᾧ ἐγγ., refingendum est. Haec igitur, si quibus volupe est, postliminio restituantur, quamquam fatemur partim nos de eorum veritate ideo dubitare, quia in his ipsis alibi in eodem codice diversa quoque reperitur scribendi ratio neque codd. reliqui, sicuti alibi fere factum, maiore numero addicunt. — Sed mittamus has minutias, quamquam, si verum fateri volumus, in tali caussa nihil est minutum aut leve. Addamus potius nonnulla, quae gravioris momenti videantur, quandoquidem ad confirmandas iudicandasve receptas lectiones nonnullas valeant. Memoramus igitur hoc loco primum lectionem Libr. II. p. 383. B. παιῶν' ἐπευφήμισεν, dudum a nobis ex Schol. restitutam, teste Duebnero in Par. A. liquido perscriptam reperiri, quamquam ea de re Bekkerus et is, qui in usum Turicensium contulit codicem, omnino tacent. — Praeterea non indignum videtur animadversione, Libr. V. p. 457. A. lectionem ἐλαφρώτερα pro v. ἐλαφρότερα a Bekkero receptam iudice Duebnero a Par. A. pr. man. confirmari. — Nec negligendum Libr. III. p. 400. D. articulum τὸ ante ἄρρυθμον etiam in libris Ambr. Aug. Ven. Vind. et quattuor Florentinis esse repetitum. — Sed Libr. II. p. 364. A. quo iure codex optimus verba τε καὶ δικαιοσύνη cum Vind. Lobcov. et Vat. r. omittat, quum ibi agatur potissimum de iustitia, vix quisquam exputaverit. Nec quidquam de ea omissione Bekkerus et Turicensis prodiderunt. — Denique addendum Libr. VII. p. 539. A. Parisinum librum iis annumerandum esse, qui scriptum habent νομίμου. Quamquam ne sic quidem permovemur, ut νομικοῦ reiiciendum existimemus, quae est profecto lectio longe verissima. Enimvero de lectionibus libri, quatenus ad scriptoris sententiam declarandam pertinent, vere videmur scripsisse quae Prolegg. p. CXXXIII. iudicavimus. Neque enim illi tribuenda sunt omnia, quippe qui saepe,

etiam ea scripta exhibeat, quae, qui Platonis sententiam et rationem accuratius consideraverint, atque caussas correctionum, quas habet, rite perpenderint, haudquaquam continuo assensu suo amplectantur. Ex quo ipso consequens est, ut etiam ceteris codicibus iusta impertienda dignatio sit, praesertim quum hos saepenumero unos vera testari evidentissimum sit, ut etiam in reliquis libri Parisini lectionibus aestimandis iudicandisque non parvi momenti esse videantur.

Sed haec quidem hactenus. Neque enim habemus, quod his praeterea adiiciamus. Neque vero iam mendorum mentio est iniicienda, quae in altero hoc Politiae volumine admissa sint. Est enim illud tam nitide tamque emendate excusum, ut nihil quidquam peccatum videatur, quod non ab unoquoque statim animadverti atque corrigi queat. Cuius quidem integritatis laus, alteri huic volumini vindicanda, vel imprimis debetur Viro Clarissimo, H. Weissenbornio, Celeberrimo gymnasii Erfurtensis Professori, qui ab honestissimo operis redemtore rogatus id negotii in se recepit, ut plagulas typis descriptas et a gravioribus vitiis repurgatas denuo percenseret, et si quid mutandum videretur, id sedulo notaret et animadverteret. Quo quidem negotio tam religiose functus est, ut non modo nos, sed etiam eos omnes, qui hac Politiae editione usuri sunt, ad maximam gratiam sibi devinxisse iudicari debeat.

Verum haec quidem hactenus. Superest ut aliquot criticorum coniecturae memorandae sint, quarum mentio in commentariis a nobis vel invitis praetermissa est vel nondum fieri potuit. Itaque primum narrasse iuvabit, Carolum Badhamum in Praefatione ad Platon. Phaedr. p. X. has coniecturas proposuisse. Libr. I. Reip. p. 343. B. corr. *διακεῖσθαι* pro *διανοεῖσθαι*, quod ibi vidimus etiam Faesio placuisse. — Ibid. p. 352. B. pro *φαίνονται* mavult *φαίνεται*, quod dudum Stephano in mentem venerat. — Libr. IV. p. 419. A. scribi iussit: *ἐπίκουροι* [*μισθωτοί*]: in quo nos quidem dissentimus magnopere, quum *μισθωτοί* haudquaquam videatur supervacaneum. — Ibid. p. 430. B. ad verba: *παντὸς*

ἄλλου ῥύμματος, adnotat: „apage putidissimam interpolationem." Nobis vero intellecto ex antegressis *δεινοτέρα οὖσα* omnia videntur optime se habere. — Ibid. p. 430. E. pro *κρείττω δὴ αὐτοῦ φαίνονται οὐκ οἶδ' ὅντινα τρόπον* legit *κρ. δὴ αὐτοῦ φαμὲν οὐκ κτλ.* de quo loco quid sentiamus, in commentariis declaravimus — Ibid. p. 457. B. *σοφίας* absurde a librario additum ex ipso Pindaro putat. — Libr. V. p. 467. B. pro *καὶ ἀλλήλων κοινωνία* corr. *καὶ ἄλλη ἄλλων κοινωνία.* — Libr. VII. p. 515. A. cum R. B. Hirschigio corr. *ὥςτε μένειν τ' αὐτοῦ*, et mox *ἀδυνατοῦντας, καομένου, ἐπάνοδον.* — Ibid. p. 528. C. corr. *ἐπεὶ καὶ ὑπὸ μὲν τῶν πολλῶν ἀτιμαζόμενα, κολουόμενα δ' ὑπὸ τῶν ζητούντων.* De quibus locis omnibus consulas commentarios nostros. — Libr. VIII. p. 553. B. scr. *ἐμπεσόντα [βλαπτόμεν.]*: sed *βλαπτομέναν* nostro iudicio est sincerissimum. — Ibid. p. 559. B. corr. *ἥ τε παῦσαι ζῶντα ἀδυνάτη*, cuius coniecturae inanitatem arguit vel usus formae *ἀδυνάτη* Graecis plane ignotus. — Ibid. p. 560. D. pro *λόγους ἰδιωτῶν εἰςδέχονται* corr. *λόγους δι' ὤτων εἰςδ.* quam mutationem, etiam a Cobeto commendatam, esse inutilem ac supervacaneam suo loco demonstravimus. — Haec igitur de coniecturis Caroli Badhami. Praeterea vero nunc ipsum in manus nostras pervenerunt novissimae curae Jo. Georgii Baiteri, qui his diebus tertiam curavit editionem Reipublicae Platon. Turicensem minorem, in qua quid novaverit, in praefatione operis significavit. Quamobrem ne quid ad editionis nostrae utilitatem desideretur, de his quoque placet exponere. Itaque Baiterus Libr. II. p. 365. pro *τί καὶ ἡμῖν μελητέον* vestigia Parisini A. secutus refinxit: *καὶ ἡμῖν ἀμελητέον*, sententia quidem eadem manente. — Libr. III. p. 414. E. pro: *ἦσαν, καὶ ἡ γῆ αὐτοὺς μ. κτλ.* coni. *ἦσαν καὶ ἡ γῆ — ἀνῆκε, νῦν* etc. — Libr. V. p. 454. B. scite correxit: *Τὸ τὴν ἄλλην φύσιν ὅτι κτλ.* ubi vulgo scribitur: *Τὸ μὴ τὴν αὐτὴν φ.* ac Par. A. habet: *Τὸ τὴν αὐτὴν φ.* quod nunc probamus. — Libr. VI. p. 502. B. coni.: *εἷς ἱκανὸς γενόμενος, πόλιν ἔχων πειθομένην, πάντ' ἐπιτελέσαι τὰ νῦν ἀπιστούμενα ἱκανός. Ἱκανὸς* etc., qui tamen locus nobis videtur integer. — Ibid. p. 503. B. verba *νεανικοί*

τε καὶ μεγαλοπρεπεῖς τὰς διανοίας censet ante *οἶσθ' ὅτι* transponenda esse, quo verba persanentur. Nos etiamnum ea ratione acquiescimus, quam proposuimus in commentariis. — Libr. VII. p. 517. A. scribit: *καὶ ἀποκτείνειαν ἄν*: pro eo, quod nos dedimus: *καὶ ἀποκτείνειν, ἀποκτιννύναι ἄν*; quod posterius liquido scriptum exhibet Par. A. — Ibid. p. 532. A. *πρὸς αὐτὰ τὰ ἄστρα* scripsit pro vulg. *πρὸς αὐτὰ ἄστρα*, quod sane inter *αὐτὰ τὰ ζῶα* et *αὐτὸν τὸν ἥλιον* intolerabile videtur. — Ibid. p. 532. A. edidit de suo: *ἐπιχειρῇ, ἂν ἄνευ πασῶν — ὃ ἔστιν (ἕκαστον) ὁρμᾷ καὶ μὴ ἀποστῇ κ. τ. λ.* ubi consulas annot. nostr. — Libr. VIII. p. 556. D. ex scriptura codicis Paris. A. extudit: *ἄνδρες ἡμέτεροί εἰσι παρ' οὐδέν*: quod si olim scriptum fuit, ex interpretatione verae lectionis: *εἰσὶν οὐδὲν* fluxisse videtur. — Ibid. p. 569. A. edidit: *ἀλλ' ἵνα* [*υπ·*] *τῶν πλουσίων κτλ.* Nos ex codd. nonnullis *ἀπὸ* restituendum putavimus. — Libr. IX. p. 576. D. etiam nunc edidit: *Τί οὖν ἀρετῇ τ.* pro vulg. *τί οὖν ἄρα ἡ κτλ.* — Ibid. p. 587. B. coni. *ὁ δὲ βασιλεὺς ὀλίγιστον.* — Iam vero his virorum doctorum coniecturis subiungere placet unam quandam observationem, quae ad tutandam codicum lectionem valeat. Scriptum enim legitur Libr. I. p. 328. C. *Ὦ Σώκρατες, οὐδὲ θαμίζεις ἡμῖν καταβαίνων εἰς τὸν Πειραιᾶ.* ubi *οὐδὲ* vel in *οὔτι* vel in *οὐ δέ* mutari voluerunt critici. Iam vero *οὐδὲ* si eo quo nos diximus modo accipiendum, neque aut in *οὔτι* mutandum aut in duas voces dirimendum est, non inepte contendes illa Reipub. Libr. X. p. 587. C. *καὶ ὁπόσῳ ἐλαττοῦται, οὐδὲ πάνυ ῥᾴδιον εἰπεῖν, πλὴν ἴσως ὧδε*, i. e. das ist *auch gar nicht* leicht zu sagen. Quocirca *οὐδὲ θαμίζεις καταβαίνων* sic intelligas, ac si *οὐδὲ θαμὰ καταβαίνεις* scriptum legatur: Du kommst auch gar nicht oft nach dem Piraeeus. Nimirum quemadmodum simplex *δὲ* in exclamatione vel in compellatione vehementiore post vocativum ponitur, ita ut id, cui aliquid opponitur, tacita cogitatione supplendum videatur, de quo dicendi genere vid. Schaefer et Porson. ad Eurip. Orest. v. 614. Hermann. ad. Sophocl. Electr. v. 147. nos ad Euthydem. p. 293. B. ita etiam *οὐδὲ* videtur sic esse usurpatum, ut assumta extrinsecus aliqua sententia,

ad quam oppositio cum gradatione facta referatur, poni consueverit. Quamquam deficientibus aliis huius dictionis exemplis praestabilius videtur diremto vocabulo scribere *οὐ δὲ*, quo facto *δέ* post vocativum eo modo positum habebis, quo voculam usurpari solere modo ostendimus.

INDICES.

CONSPECTUS

RERUM IN PROLEGOMENIS TRACTATARUM.

INDEX GRAECUS.

A.

B.

E.

Z.

Λ.

Π.

Ρ.

Σ.

T.

X.

Ψ.

INDEX LATINUS.

R.

S.

T.

V.

Errata.

Pag. 418. text. v. 4. post φύσει tolle virgulam.
Pag. 385. text. v. 4. scr. οἳ ἂν ὑπ.

ERFORDIAE,
FORMIS DESCRIPSERUNT HENNINGS & HOPF.

